

82916
t6
THE

HYMNS OF THE RIG-VEDA

IN THE

PADA TEXT.

REPRINTED FROM THE EDITIO PRINCIPES.

2215
F. MAX MÜLLER, M.A.

MEMBRE ÉTRANGER DE L'INSTITUT DE FRANCE, ETC.

2216
D
LONDON:

2216
D
TRÜBNER & CO. LTD. 59, LUDGATE HILL.

1878.

CENTRAL ARCHITECTURAL
LIBRARY NEW YORK

Acc. No. 1.271.59.....

Date. 17. 7. 57.....

Call No. Sa. 2. V. 1......

Mil

Printed by E. B. GARDNER, E. PICKARD HALL, and J. H. STACY,
at the Clarendon Press, Oxford,
and

By STEPHEN AUSTIN and SONS, Hertford.

1873.

DEDICATED TO

M. ADOLPHE REGNIER,

MEMBRE DE L'INSTITUT DE FRANCE,

AS A TOKEN OF SINCERE ADMIRATION

FOR THE THOROUGHNESS OF HIS SCHOLARSHIP,

THE ELEVATION OF HIS CHARACTER,

AND HIS LIFE-LONG DEVOTION TO HIS CONVICTIONS.

BY

MAX MÜLLER.

PREFACE.

THIS edition of the text of the Rig-Veda, the first complete edition of that ancient text in both the Samhitā and Pada forms, is chiefly intended to answer the requirements of students in India. The Rig-Veda, the oldest book of Indian literature, has very properly been made one of the principal class-books for those who study Sanskrit in the schools and colleges in India, and though at present a scholar-like knowledge of the Vedic hymns is in the examinations required of the more advanced students only, yet, as soon as editions, translations, grammars, and dictionaries shall have rendered the study of these ancient documents more accessible, I doubt not that the time will come when no one in India will call himself a Sanskrit scholar, who cannot construe the hymns of the ancient Rishis of his country. What should we think of a Greek scholar who could read Euripides or Anakreon, but could not construe Homer? Yet that is, or, at all events, will be the position of a Sanskrit scholar who professes to pass in Sakuntalā and Amaru, but is unable to understand the best hymns of the Rig-Veda.

When this new demand for a complete edition of the Rig-Veda arose, it was clearly impossible to meet it by a reprint of my large edition, containing both text and commentary. The first volume of that edition is nearly out of print, and, without the liberal assistance of the Government, no reprint of it could be brought out, except at a price that would place the book beyond the reach of most scholars. All that might be done, would be to reprint the first Adhyāya for schools; for it may be safely said, to use the words of Sāyana, that he who has honestly worked his way through that first book, is able to understand all the rest of Sāyana's commentary.

But even a reprint of the text only of the Rig-Veda was by no means an easy undertaking. I have sometimes been blamed for not having published such an edition long ago. All that I can say is that I was most anxious, but that I was too poor to do it. I began an edition of the two texts of the Rig-Veda in the year 1856, but, though everything was ready, the expense of the undertaking proved

too great to allow the German publisher to continue the work to the end. It was only with the assistance of the German Oriental Society, and through the liberality of a Royal Academy, that the Editor of the "Indische Studien" was enabled to publish a transcript into Roman letters by Prof. Aufrecht, and this for the *Samhitā*-text only, with extracts from the *Pada*-text. In answer to certain ill-natured misrepresentations reflecting on the promoters of that undertaking, I can only say that if I did not complain because the text of two out of ten *Mandalas* might thus seem to have been snatched from my edition, it was hardly for others to complain in my name. What I said in the preface to the first volume of my translation of the *Rig-Veda*, I say here again: "No one could have rejoiced more sincerely than I did at the publication of the Romanised translation of the *Rig-Veda*, carried out with so much patience and accuracy by Prof. Aufrecht. It showed that there was a growing interest in this, the only true *Veda*; it showed that even those who could not read Sanskrit in the original *Devanāgarī*, wished to have access to the original text of these ancient hymns; it showed that the study of the *Veda* had a future before it like no other book of Sanskrit literature. My learned friend Prof. Aufrecht has been most unfairly charged with having printed his Romanised text *ad inscientiam vel invito*. My edition of the *Rig-Veda* is *publici juris*, like any edition of Homer or Plato, and anybody might have reprinted it, either in Roman or *Devanāgarī* letters. But far from keeping this in ignorance of his useful enterprise, Prof. Aufrecht applied to me for the loan of the MSS. of the two *Mandalas* which I had not yet published, and I lent them to him most gladly, because, by seeing them printed at once, I felt far less guilty in delaying the publication of the last volumes of my edition of the text and commentary. And, in order to remove all possible misunderstandings, I take the opportunity of stating, that when Professor Aufrecht applied to me I lent him, not my transcript of these MSS., but the MSS. themselves on which my text is founded (see Preface to the first volume of my edition, 1849, pp. vii-x), because without them, as he wrote to me, he found it impossible to give a correct text of that portion which I had not yet published.

An edition of the *Rig-Veda* in Roman letters, however useful in Europe, was of course of little assistance in India. It had no doubt the advantage of being cheap, and this chiefly owing to the liberal subsidy from two learned societies; but it proved again, what was known before, that it is physically impossible to avoid a large number of mistakes and misprints in transcribing Sanskrit texts, more particularly with accents, in any European alphabet.

After the reprint of the *Samhitā* and *Pada*-texts which I had begun in 1856 at Leipzig had to be discontinued, a complete edition of the *Rig-Veda* in *Devanāgarī* characters remained for a long time a desideratum, till at last Mr. Trübner, encouraged by promises of support from Indian and European subscribers, declared himself ready to undertake the risk. I gladly promised to supply the MS. with all the corrections marked in my own copy during the last twenty years, and I only stipulated that I should be relieved from the task of correcting the proof-sheets. All promised well, when the printing was interrupted, twice by strikes, and again by the war, which delayed the delivery of new types from Germany. By these untoward accidents not only was the publication unavoidably retarded, but the estimated expense of the undertaking nearly doubled. Subscribers, however, will receive their copies at the price which was fixed before these strikes, and which even then would only have been sufficient to cover the real outlay, without allowing any remuneration either to the publisher or to the editor. The large pecuniary loss thus incurred will have to be borne by Mr. Trübner and myself. It will be seen that to subscribers the price of each copy in *Devanāgarī* letters is no more than the price of the reprint in Roman letters, published at Berlin.

In order to secure the greatest possible amount of correctness reprinting the two texts of the *Rig-Veda*, a young, but already distinguished Sanskrit scholar, Dr. Thibaut, was engaged to read the proof-sheets. They were read three or even four times before they were finally ordered for press, and I have that confidence in his accuracy that I believe few texts, particularly texts with accents, will prove so free from misprints as the present. While all the credit for this part of the work belongs to him, he gratefully acknowledges the zeal of the printers, both at Oxford and Hertford, who vied with each other in producing the most faultless proof-sheets. However, there is nothing perfect on earth, and I am bound to confess that, during the printing, some letters have here and there been spoiled, and some accents broken,—a mishap against which even the gods fight in vain.

The plan followed in reprinting the two texts has been to begin with the *Pada*-text, as requiring far more space than the *Samhitā*-text, to print the former as close as possible, and then to set up the *Samhitā*-text, so as to make each page of *Pada* correspond to a page of *Samhitā*. In order to preserve the parallelism of the pages, it was necessary to leave out the small lines which separate the *padas*, also the *iti*'s, and the *iti*'s with the repetition of the words. The omission of the separating lines was of no consequence, but

when the MSS. give an *iti*, I have used instead the sign °, when they give *iti* and repeat the word, I have marked this by the sign °. As there was still some space over on the *Samhitā* page, the number of verses of each hymn, the names of the authors, deities, and metres were added, as much as possible in the words of the *Sarvānu-krama*, and we have thus succeeded in the difficult task of producing an edition in which, from beginning to end, one page of *Pada* corresponds to one page of *Samhitā*-text. Had I printed the *Samhitā*-text by itself, the saving of space would have been considerable; but it will be seen that even thus the number of pages occupied by the *Samhitā*-text, printed in the largest *Devanāgarī* characters, is less than that of the Romanised transcript. No one who knows the peculiarity of the Sanskrit alphabet would suppose that a Roman transcript could ever occupy less space than the original *Devanāgarī*. We have here used the largest *Devanāgarī* types, we have lost much space in having to print the accents above and below the letters, and had thus only twenty-four lines on each page against twenty-seven lines in the Romanised text (exclusive of notes), and yet the sum total of our pages is only 844, against 920 pages required for the transcript in Roman letters. The expense of printing with *Devanāgarī* letters is unfortunately becoming greater every year, and with the competition of native publishers in India, it will soon become impossible to print any Sanskrit texts in Europe. I am, however, authorized to state by Mr. Trübner, who undertook this work from a purely literary interest, that as soon as the loss which we have incurred shall be covered, the price of the work will be considerably reduced, so as to make it the cheapest Sanskrit text ever published.

I had prepared an index of the names of the authors, deities, metres, the beginnings of each verse, also a long list of errata which may be useful to those who possess either my original edition of the *Rig-Veda* or Professor Aufrecht's transcript, enabling them in each passage to see (1) the errata in the editio princeps, (2) the errata either repeated or corrected in Professor Aufrecht's reprint, (3) the errata, now corrected for the first time in this edition, either on the authority of *Prātisākhya*, or of the best MSS. All this, however, must wait for the present, till there are new funds available for printing.

M. M.

OXFORD,

March, 1873.

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥ १ ॥ अग्निं ईळे पुरऽहितं यज्ञस्य देवं ऋत्विजं होतारं
 रत्नऽधातमं ॥ १ ॥ अग्निः पूर्वैभिः ऋषिऽभिः ईळाः नूतनैः
 उत सः देवान् आ इह वक्षति ॥ २ ॥ अग्निना रयिं अश्ववत्
 पोषं एव दिवेऽदिवे यशसं वीरवत्ऽतमं ॥ ३ ॥ अग्ने यं यज्ञं
 अध्वरं विश्वतः परिऽभूः असि सः इत् देवेषु गच्छति ॥ ४ ॥
 अग्निः होता कविऽक्रतुः सत्यः चित्रश्रवऽतमः देवः देवभिः
 आ गमत् ॥ ५ ॥ १ ॥ यत् अंग दाशुषे त्वं अग्ने भद्रं करिष्यसि
 तव इत् तत् सत्यं अंगिरः ॥ ६ ॥ उप त्वा अग्ने दिवेऽदिवे
 दीषाऽवस्तः धिया वयं नमः भरतः आ इमसि ॥ ७ ॥ राजतं
 अध्वराणां गोपां ऋतस्य दीदिविं वर्धमानं स्वे दमे ॥ ८ ॥
 सः नः पिताऽइव सूनवे अग्ने सुऽउपायनः भव सचस्व नः
 स्वस्तये ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ २ ॥ वायो आ याहि दर्शत इमे सोमाः अरंऽकृताः तेषां
 पाहि श्रुधि हव ॥ १ ॥ वायो उक्थेभिः जरते त्वां अच्छं जरि-
 तारः सुतऽसोमाः अहऽविदः ॥ २ ॥ वायो तव प्रऽपुञ्चती
 धेना जिगाति दाशुषे उरूची सोमंऽपीतये ॥ ३ ॥ इदं वायू
 इमे सुताः उप प्रयऽभिः आ गतं इदं देवः वां उशंति हि ॥ ४ ॥
 वायो इदं च चेतथः सुतानां वाजिनीऽवसू तौ आ यातं उप

द्रवत् ॥५॥३॥ वायो॑ इ॒न्द्रः च॒ सु॒न्व॒तः आ॒ या॒तं॒ उप॑ निः॒ऽकृतं॑
म॒क्षु इ॒त्या धि॒या न॒रा ॥६॥ मि॒त्रं हु॒वे पू॒तऽद॑क्षं वरुणं च
रि॒शाद॑सं धियं घृ॒ताचीं॑ साध॒ता ॥७॥ ऋ॒तेन॑ मि॒त्राव॑रुणौ
ऋ॒तऽवृ॑धौ ऋ॒तऽस्पृ॑शा क्रतुं वृ॒हंतं॑ आ॒शये॑ ॥८॥ क॒वी नः॑
मि॒त्राव॑रुणा तु॒विऽजा॒तौ उ॒रुऽक्ष॑या दक्षं दधा॒ते अप॑सं ॥९॥४॥

॥३॥ अश्वि॒ना य॒ज्वरीः॑ इषः द्रवत्॒ऽपा॒णी० शु॒भः प॒ती
पु॒रु॒ऽभु॒जा च॒न॒स्य॑तं ॥१॥ अश्वि॒ना पु॒रु॒ऽद॑ससा नरा शवी॒रया
धि॒या धि॒ष्या व॑नंतं गिरः ॥२॥ द॒क्षा यु॒वाक॑वः सु॒ताः ना॑सत्या
वृ॒क्तऽव॑र्हिषः आ॒ या॒तं॒ रु॒द्रऽव॑र्तनी० ॥३॥ इ॒न्द्र आ॒ या॒हि चि॒-
व॒ऽभा॒नो० सु॒ताः इ॒मे त्वा॒ऽयवः॑ अ॒खी॑भिः तनां पू॒तासः॑ ॥४॥
इ॒न्द्र आ॒ या॒हि धि॒या इ॒षितः॑ वि॒प्रऽजू॒तः सु॒तऽव॑तः उप॑ ब्रह्मा॒णि
वा॒घतः॑ ॥५॥ इ॒न्द्र आ॒ या॒हि तू॒तु॒जानः॑ उप॑ ब्रह्मा॒णि ह॒रिऽवः॑
सु॒ते द॑धि॒ष् नः॑ च॒नः ॥६॥५॥ ओ॒मासः॑ च॒र्ष॒णिऽधृ॒तः वि॒श्वे
दे॒वासः॑ आ॒ ग॒त॒ दा॒श्वसः॑ दा॒शुषः॑ सु॒तं ॥७॥ वि॒श्वे दे॒वासः॑
अ॒प्ऽतु॑रः सु॒तं आ॒ ग॒त॒ तू॒र्णयः॑ उ॒म्नाऽइ॒व स्व॑स॒राणि॑ ॥८॥
वि॒श्वे दे॒वासः॑ अ॒सि॒धः ए॒हिऽमा॑यासः अ॒द्रुहः॑ मे॒धं जु॑षंत
व॒हयः॑ ॥९॥ पा॒व॒का नः॑ सर॒स्वती॑ वा॒जेभिः॑ वा॒जिनी॑ऽव॒ती
य॒ज्ञं व॑ष्टु धि॒याऽव॑सुः ॥१०॥ चो॒द॒यि॒ची सूनृ॑ता॒नां चे॒तंती॑
सु॒ऽम॒ती॒नां य॒ज्ञं द॑धे सर॒स्वती॑ ॥११॥ म॒हः अ॒र्णः सर॑स्वती प्र
चे॒त॒य॒ति के॒तुना॑ धियः वि॒श्वाः वि॒ रा॒ज॒ति ॥१२॥६॥१॥

॥४॥ सु॒रूप॑ऽकृ॒तुं ज॒तये॑ सु॒दुघां॑ऽइ॒व गो॑ऽदु॒हे जु॒हम॑सि
द्य॒विऽद्य॒वि ॥१॥ उप॑ नः॒ सर्व॑ना आ॒ ग॒हि सो॑म॒स्य सो॒मऽपाः॑

पिब गोऽदाः इत् रेवतः मदः ॥ २ ॥ अथ ते अंतमानां विद्याम
 सुऽमतीनां मा नः अति ख्यः आ गृहि ॥ ३ ॥ परा इहि विद्यं
 अस्तृतं इंद्रं पृच्छ विपःऽचितं यः ते सखिऽभ्यः आ वरं ॥ ४ ॥
 उत ब्रुवन्तु नः निदः निः अन्यतः चित् आरुत दधानाः इंद्रं इत्
 दुर्वः ॥ ५ ॥ ७ ॥ उत नः सुऽभगान् अरिः वोचेयुः दस्म कृष्टयः
 स्याम इत् इंद्रस्य शर्मणि ॥ ६ ॥ आ ई आशुं आशवे भर
 यज्ञऽश्रियं नृऽमादनं पतयत् मंदयत्ऽसखं ॥ ७ ॥ अस्य पीत्वा
 शतऽऽकृतो० घनः वृचाणां अभवः प्र आवः वाजेषु वाजिनं ॥ ८ ॥
 तं त्वा वाजेषु वाजिनं वाजयामः शतऽऽकृतो० धनानां इंद्र
 सातये ॥ ९ ॥ यः रायः अवनिः महान् सुऽपारः सुव्रतः सखा
 तस्मै इंद्राय गायत् ॥ १० ॥ ८ ॥

॥ ५ ॥ आ तु आ इत् नि सीदत् इंद्रं अभि प्र गायत् सखायः
 स्तोमंऽवाहसः ॥ १ ॥ पुरुऽतमं पुरुणां ईशानं वार्याणां इंद्रं
 सोमं सचा सुते ॥ २ ॥ सः घ नः योगे आ भुवत् सः राये सः
 पुरंऽध्यां गर्मत वाजेषुः आ सः नः ॥ ३ ॥ यस्य संऽस्थे न वृखते
 हरी समत्ऽसु शर्ववः तस्मै इंद्राय गायत् ॥ ४ ॥ सुतऽपात्रे
 सुताः इमे शुचयः यंति वीतये सोमासः दधिऽआशिरः ॥ ५ ॥ ९ ॥
 त्वं सुतस्य पीतये सद्यः वृद्धः अजायथाः इंद्रं ज्यैष्ठ्याय सुऽऽकृ-
 तो० ॥ ६ ॥ आ त्वा विशन्तु आशवः सोमासः इंद्रं गिर्वणः शं ते
 संतु प्रऽचेतसे ॥ ७ ॥ त्वां स्तोमाः अवीवृधन् त्वां उक्था शतऽऽकृ-
 तो० त्वां वर्धन्तु नः गिरः ॥ ८ ॥ अक्षितऽऽकृतिः सनेत् इमं वाजं
 इंद्रः सहस्रिणं यस्मिन् विश्वानि पौंस्या ॥ ९ ॥ मा नः मर्ताः
 अभि दुहन् तनूनां इंद्रं गिर्वणः ईशानः यवय वर्ध ॥ १० ॥ १० ॥

॥ ६ ॥ युञ्जति ब्रध्नं अरुषं चरितं परितस्थुषः रोचते रोचना
 दिवि ॥ १ ॥ युञ्जति अस्य काम्या हरीं विपक्षसा रथे शोणा
 धृष्णू नृवाहसा ॥ २ ॥ केतुं कृण्वन् अकेतवे पेशः मर्या अपे-
 शसे सं उषत् ऽभिः अजायथाः ॥ ३ ॥ आत् अहं स्वधां अनु पुनः
 गर्भे ऽत्वं आऽईरिरे दधानाः नाम यज्ञियं ॥ ४ ॥ वीळु चित्
 आरुजलु ऽभिः गुहां चित् इंद्र वह्नि ऽभिः अविंदः उस्त्रियाः
 अनु ॥ ५ ॥ ११ ॥ देव ऽयंतः यथा मतिं अच्छ विदत् ऽवसुं गिरः
 महां अनुषत् श्रुतं ॥ ६ ॥ इंद्रेण सं हि दक्षसे सं ऽजग्मानः अवि-
 भ्युषा मंदू समान ऽवर्चसा ॥ ७ ॥ अनवद्यैः अभिद्यु ऽभिः मखः
 सहस्वत् अर्चति गणैः इंद्रस्य काम्यैः ॥ ८ ॥ अतः परित् ऽज्मन्
 आ गृहि दिवः वा रोचनात् अधिं सं अस्मिन् चञ्जते
 गिरः ॥ ९ ॥ इतः वा सातिं ईमहे दिवः वा पार्थिवात् अधिं
 इंद्रं महः वा रजसः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ७ ॥ इंद्रं इत् गाथिनः बृहत् इंद्रं अर्केभिः अर्किणः इंद्रं वा-
 र्णाः अनुषत् ॥ १ ॥ इंद्रः इत् हयोः सचा सं ऽमिष्टः आ वचः ऽयु-
 जा इंद्रः वजी हिरण्ययः ॥ २ ॥ इंद्रः दीर्घाय चक्षसे आ सूर्ये
 रोहयत् दिवि वि गोभिः अद्रिं ऐरयत् ॥ ३ ॥ इंद्रं वाजेषु नः अव-
 सहस्रं ऽप्रधनेषु च उयः उयाभिः ऊति ऽभिः ॥ ४ ॥ इंद्रं वयं
 महा ऽधने इंद्रं अर्भे हवामहे युजं वृत्रेषु वज्रिणं ॥ ५ ॥ १३ ॥ सः
 नः वृषन् अमुं चरुं सचा ऽदावन् अप वृधि अस्मभ्यं अप्र-
 ति ऽस्तुतः ॥ ६ ॥ तुंजे ऽतुंजे ये उत्तरे स्तोमाः इंद्रस्य वज्रिणः
 न विंधे अस्य सु ऽस्तुतिं ॥ ७ ॥ वृषा यूथा ऽइव वंसंगः कृष्टीः
 इयति ओजसा ईशानः अप्रति ऽस्तुतः ॥ ८ ॥ यः एकं चर्षणीनां

वसूनां इरज्यति इंद्रः पंच स्थितीनां ॥९॥ इंद्रं वः विश्वतः परि
हवामहे जनेभ्यः अस्माकं अस्तु केवलः ॥ १० ॥ १४ ॥ २ ॥

॥ ८ ॥ आ इंद्र सा नसिं रयिं सऽजित्वा नं सदाऽसहं वर्षिष्ठं
ऊतये भर ॥ १ ॥ नि येन मुष्टिऽहृत्यया नि वृचा रुणधामहै
त्वाऽऊतासः नि अर्वता ॥ २ ॥ इंद्र त्वाऽऊतासः आ वयं वज्रं
घना ददीमहि जयेम सं युधि स्पृधः ॥ ३ ॥ वयं शूरेभिः अस्तुऽभिः
इंद्र त्वया युजा वयं ससह्याम पृतन्यतः ॥ ४ ॥ महान् इंद्रः परः च
नु महिऽत्वं अस्तु वज्रिणे द्यौः न प्रथिना शवः ॥ ५ ॥ १५ ॥
संऽओहे वा ये आशत नरः तोक्स्यं सनिती विप्रासः वा धि-
याऽयवः ॥ ६ ॥ यः कुक्षिः सोमऽपातमः समुद्रऽइव पित्वते
उर्वीः आपः न काकुदः ॥ ७ ॥ एव हि अस्य सूनृतां विऽरुष्णी
गोऽमती मही पक्वा शाखा न दाश्रुषे ॥ ८ ॥ एव हि ते विऽभू-
तयः ऊतयः इंद्र माऽवते सद्यः चित् संति दाश्रुषे ॥ ९ ॥
एव हि अस्य काम्या स्तोमः उक्थं च शंस्या इंद्राय सो-
मऽपीतये ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ ९ ॥ इंद्र आ इहि मत्सि अंधसः विश्वेभिः सोमपर्वेऽभिः
महान् अभिष्टिः ओजसा ॥ १ ॥ आ ई एनं सृजत सुते मंदिं
इंद्राय मंदिने चक्रिं विश्वानि चक्रये ॥ २ ॥ मत्स्वं सुऽशिप्र
मंदिऽभिः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षणे सचा एषु सर्वनेषु आ ॥ ३ ॥
असृयं इंद्र ते गिरः प्रति त्वां उत अहासत अजोषाः वृषभं
पतिं ॥ ४ ॥ सं चोदय चिचं अर्वाक् राधः इंद्र वरेण्यं असत् इत्
ते विऽभु प्रऽभु ॥ ५ ॥ १७ ॥ अस्मान् सु तच चोदय इंद्र राये

अ० १. अ० १. व० २०.]

॥ ६ ॥

[म० १. अ० ३. सू० १०.]

रभस्वतः तुविऽद्युक् यशस्वतः ॥ ६ ॥ सं गोऽमत् इद्र वाजऽवत्
अस्मे पृथु अवं बृहत् विश्वऽआयुः धेहि अक्षितं ॥ ७ ॥ अस्मे
धेहि अवं बृहत् द्युम्नं सहस्रऽसातमं इद्र ताः रथिनीः इषः ॥ ८ ॥
वसोः इद्र वसुऽपतिं गीःऽभिः गृणंतः ऋग्मियं होमं गंतारं
ऊतये ॥ ९ ॥ सुतेऽसुते निऽओक्ते बृहत् बृहते आ इत् अरिः
इद्राय श्रूषं अर्चति ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ १० ॥ गायंति त्वा गायत्रिणः अर्चंति अर्के अर्किणः
ब्रह्माणः त्वा शतऽक्रतो० उत् वंशंऽइव येमिरे ॥ १ ॥ यत् सानोः
सानुं आ अरुहत् भूरि अस्पष्टं कर्वं तत् इद्रः अर्थं चेतति यूथेन
वृष्णिः एजति ॥ २ ॥ युक्त्व हि केशिना हरीं वृषणा कस्यऽप्रा
अर्थं नः इद्र सोमऽपाः गिरां उपऽश्रुतिं चर ॥ ३ ॥ आ इहि
स्तोमान् अभि स्वर अभि गृणीहि आ रुव ब्रह्म च नः वसो
सचा इद्र यज्ञं च वर्धय ॥ ४ ॥ उक्थं इद्राय शंस्यं वर्धनं पुरु-
निऽसिधे शक्रः यथा सुतेषु नः ररणत् सख्येषु च ॥ ५ ॥ तम् इत्
सखिऽत्वे इमहे तं राये तं सुऽवीर्यं सः शक्रः उत नः शक्र इद्रः
वसु दयमानः ॥ ६ ॥ १९ ॥ सुऽविवृतं सुनिऽअजं इद्र त्वाऽदातं
इत् यशः गवां अपं व्रजं वृधि कृणुष्व राधः अद्रिऽवः ॥ ७ ॥ नहि
त्वा रोदसी उभे ऋघायमाणं इन्वतः जेषः स्वऽवतीः अपः
सं गाः अस्मभ्यं धनुहि ॥ ८ ॥ आश्रुत्ऽकर्णं श्रुधि हवै नु चित्
दधिष्व मे गिरः इद्र स्तोमं इमं मम कृष्व युजः चित् अंतरं ॥ ९ ॥
विद्य हि त्वा वृषन्ऽतमं वाजेषु हवन्ऽश्रुतं वृषन्ऽतमस्य
हूमहे ऊतिं सहस्रऽसातमां ॥ १० ॥ आ तु नः इद्र कौशिक मंद-
सानः सुतं पिब नथ्यं आयुः प्र सु तिर कृधि सहस्रऽसां

ऋषिं ॥११॥ परिं त्वा गिर्वणः गिरः इमाः भवन्तु विश्वतः
वृद्धऽआयुं अन्तु वृद्धयः जुष्टाः भवन्तु जुष्टयः ॥१२॥२०॥

॥११॥ इंद्रं विश्वाः अवीवृधन् समुद्रऽव्यचसं गिरः रथिऽतमं
रथिनां वाजानां सत्ऽपतिं पतिं ॥१॥ सख्ये ते इंद्र वाजिनः मा
भेम श्वसः पते त्वां अभि प्र नोनुमः जेतारं अपराऽजितं ॥२॥
पूर्वीः इंद्रस्य रातयः न वि दस्यन्ति ऊतयः यदि वाजस्य गोऽमतः
स्तोतृऽभ्यः मंहते मघं ॥३॥ पुरां भिन्दुः युवा कविः अमि-
तऽओजाः अजायत इंद्रः विश्वस्य कर्मणः धर्ता वजी पुरुऽस्तु-
तः ॥४॥ त्वं वल्स्य गोऽमतः अप अवः अद्रिऽवः बिलं त्वां
देवाः अबिभ्युषः तुज्यमानासः आविषुः ॥५॥ तव अहं शूर
रातिऽभिः प्रति आयं सिंधुं आऽवदन् उप अतिष्ठत् गिर्वणः
विदुः ते तस्य कारवः ॥६॥ मायाभिः इंद्र मायिनं त्वं शुष्णं
अव अतिरः विदुः ते तस्य मेधिराः तेषां श्रवांसि उत् तिर ॥७॥
इंद्रं ईशानं ओजसा अभि स्तोमाः अनूषत् सहस्रं यस्य रातयः
उत् वा संति भूयसीः ॥८॥२१॥३॥

॥१२॥ अग्निं दूतं वृणीमहे होतारं विश्वऽवैदसं अस्य यज्ञस्य
सुऽक्रतुं ॥१॥ अग्निंऽअग्निं हवीमऽभिः सदा हवन्त विश्वपतिं
हव्यऽवाहं पुरुऽप्रियं ॥२॥ अग्ने देवान् इह आ वह जज्ञानः
वृक्तऽवर्हिषे असि होता नः ईक्षः ॥३॥ तान् उशतः वि बोधय
यत् अग्ने यासि दूत्यं देवैः आ सत्सि वर्हिषि ॥४॥ घृतंऽआहवन
दीद्ऽवः प्रति स्म रिषतः दह अग्ने त्वं रक्षस्विनः ॥५॥ अग्निना
अग्निः सं इध्यते कविः गृहऽपतिः युवा हव्यऽवाद् जुहुऽआ-

स्यः ॥ ६ ॥ २२ ॥ क्विं अग्निं उप स्तुहि सत्यधर्माणं अध्वरे
 देवं अमीवऽचातनं ॥ ७ ॥ यः त्वां अग्ने हविःऽपतिः दत्तं देव
 सपर्यति तस्य स्म प्रऽअविता भव ॥ ८ ॥ यः अग्निं देवऽवीतये
 हविष्मान् आऽविवासति तस्मै पावक मृळय ॥ ९ ॥ सः नः
 पावक दीदिऽवः अग्ने देवान् इह आ वह उप यज्ञं हविः च
 नः ॥ १० ॥ सः नः स्तवानः आ भर गायत्रेण नवीयसा रयिं
 वीरऽवती इषं ॥ ११ ॥ अग्ने शुक्लेण शोचिषा विश्वाभिः देव-
 हूतिऽभिः इमं स्तोमं जुषस्व नः ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥ १३ ॥ सुऽसमिद्धः नः आ वह देवान् अग्ने हविष्मते होतः
 पावक यक्षि च ॥ १ ॥ मधुऽमंतं तनूऽनपात् यज्ञं देवेषु नः क्वे
 अद्य कृणुहि वीतये ॥ २ ॥ नराशंसं इह प्रियं अस्मिन् यज्ञे उप
 हूये मधुऽजिह्वं हविःऽकृतं ॥ ३ ॥ अग्ने सुखऽतमे रथे देवान्
 इच्छितः आ वह असि होता मनुऽहितः ॥ ४ ॥ स्तृणीत बर्हिः
 आनुषक् घृतऽपृष्ठं मनीषिणः यत्र अमृतस्य चक्ष्णं ॥ ५ ॥
 वि अयंतां ऋतऽवृधः द्वारः देवीः असश्चतः अद्य नूनं च
 यष्टवे ॥ ६ ॥ २४ ॥ नक्तोषसा सुऽपेशसा अस्मिन् यज्ञे उप हूये
 इदं नः बर्हिः आऽसदे ॥ ७ ॥ ता सुऽजिह्वी उप हूये होतारा
 दैव्या कवी यज्ञं नः यक्ष्तां इमं ॥ ८ ॥ इळा सरस्वती मही तिस्रः
 देवीः मयऽभुवः बर्हिः सीदंतु अस्त्रिधः ॥ ९ ॥ इह त्वष्टारं अग्रियं
 विश्वऽरूपं उप हूये अस्माकं अस्तु केवलः ॥ १० ॥ अवं सृज
 वनस्पते देवं देवेभ्यः हविः प्र दातुः अस्तु चेतनं ॥ ११ ॥
 स्वाहा यज्ञं कृणोतन इन्द्राय यज्वनः गृहे तत्र देवान् उप
 हूये ॥ १२ ॥ २५ ॥

॥ १४ ॥ आ एभिः अग्ने दुवः गिरः विश्वेभिः सोमऽपीतये
 देवेभिः याहि यक्षि च ॥ १ ॥ आ त्वा कणाः अहूषत गृणंति
 विप्र ते धियः देवेभिः अग्ने आ गहि ॥ २ ॥ इंद्रवायू बृहस्पतिं
 मित्रा अग्निं पूषणं भगं आदित्यान् मरुतं गृणं ॥ ३ ॥ प्र वः
 भ्रियंते इंद्रवः मत्सराः मादयिष्णवः द्रप्साः मध्वः चमूऽसदः ॥ ४ ॥
 ईळते त्वां अवस्यवः कणासः वृक्तऽर्बर्हिषः हविर्षतः अरंऽकृ-
 तः ॥ ५ ॥ घृतऽपृष्ठाः मनऽयुजः ये त्वा वहँति वहूयः आ
 देवान् सोमऽपीतये ॥ ६ ॥ २६ ॥ तान् यजंचान् ऋतुऽवृधः अग्ने
 पत्नीऽवतः कृधि मध्वः सुऽजिह्व पायय ॥ ७ ॥ ये यजंचाः ये
 ईद्धाः ते ते पिबंतु जिह्वा मधोः अग्ने वर्षट्ऽकृति ॥ ८ ॥ आकीं
 सूर्यस्य रोचनात् विश्वान् देवान् उषऽवृधः विप्रः होता इह
 वक्षति ॥ ९ ॥ विश्वेभिः सोम्यं मधु अग्ने इंद्रेण वायुनां पिब
 मित्रस्य धामऽभिः ॥ १० ॥ त्वं होता मनुऽहितः अग्ने यज्ञेषु
 सीदसि सः इमं नः अध्वरं यज ॥ ११ ॥ युध्व हि अरुषीः रथे
 हरितः देव रोहितः ताभिः देवान् इह आ वह ॥ १२ ॥ २७ ॥

॥ १५ ॥ इंद्र सोमं पिबं ऋतुना आ त्वा विशंतु इंद्रवः मत्स-
 रासः तत्ऽओकसः ॥ १ ॥ मरुतः पिबंत ऋतुना पोचात् यज्ञं
 पुनीतन् यूयं हि स्थ सुऽदानवः ॥ २ ॥ अभि यज्ञं गृणीहि नः
 ग्रावः नेष्टः पिबं ऋतुना त्वं हि रत्नऽधाः असि ॥ ३ ॥ अग्ने
 देवान् इह आ वह सादय योनिषु विषु परि भूष पिबं ऋतु-
 नां ॥ ४ ॥ ब्राह्मणात् इंद्र राधसः पिबं सोमं ऋतून् अनु तव
 इत् हि सख्यं अस्तृतं ॥ ५ ॥ युवं दक्षं धृतऽव्रता मित्रावरुणा
 दुऽदभं ऋतुना यज्ञं आशये ॥ ६ ॥ २८ ॥ द्रविणऽदाः द्रविणसः

याव॑ऽहस्तासः अध्व॑रे यज्ञेषु दे॒वं ई॒ळते ॥७॥ द्र॒वि॒णःऽदाः
 द॒दा॒तु नः॒ वसू॑नि या॒नि ऋ॒षिरे दे॒वेषु ता व॒नाम॑हे ॥८॥ द्र॒वि॒-
 णःऽदाः पि॒पी॒षति जु॒होत॑ प्र च तिष्ठ॒त ने॒ष्टात् ऋ॒तुऽभिः
 इ॒ष्यत॑ ॥९॥ यत् त्वा तुरी॒यं ऋ॒तुऽभिः द्र॒वि॒णःऽदः यजाम॑हे अ॒ध
 स्म नः॒ द॒दिः भ॒व ॥१०॥ अ॒श्विना पि॒बतं॑ म॒धु दी॒दिऽअ॒ग्नी०
 शुचि॑ऽव्र॒ता ऋ॒तुना॑ य॒ज्ञऽवा॒हसा ॥११॥ गा॒र्हंऽप॒त्येन संत्य॑
 ऋ॒तुना॑ य॒ज्ञऽनीः अ॒सि दे॒वान् दे॒वऽय॑ते य॒ज ॥१२॥ २९॥

॥ १६ ॥ आ त्वा व॒हंतु॑ हर॒यः वृ॒षणं॑ सोमंऽपीत॑ये इंद्र॑ त्वा
 सू॒रऽचक्ष॑सः ॥१॥ इ॒माः धा॒नाः घृ॒तऽस्तु॑वः ह॒री इ॒ह उ॒प व॒स्युतः
 इंद्रं॑ सु॒खऽत॑मे रथे ॥२॥ इंद्रं॑ प्रा॒तः ह॒वाम॑हे इंद्रं॑ प्रऽयति॑ अध्व॑रे
 इंद्रं॑ सोम॑स्य पीत॑ये ॥३॥ उ॒प नः॒ सुतं॑ आ ग॒हि हरि॑ऽभिः इंद्र॑
 केशि॑ऽभिः सु॒ते हि त्वा ह॒वाम॑हे ॥४॥ सः इ॒मं नः॒ स्तोमं॑ आ
 ग॒हि उ॒प इंद्रं॑ स॒र्वनं॑ सु॒तं गौरि॑ न नृ॒षितः॑ पि॒ब ॥५॥ ३०॥ इ॒मे
 सोमा॑सः इंद्र॑वः सु॒तासः॑ अ॒धि ब॒र्हिषि॑ तान् इंद्र॑ स॒हसे॑ पि॒ब ॥६॥
 अ॒यं ते स्तोमः॑ अ॒यि॒यः ह॒दिऽस्पृक् अ॒स्तु श॒मऽत॑मः अथ॑ सोमं
 सु॒तं पि॒ब ॥७॥ वि॒श्वं इत् स॒र्वनं॑ सु॒तं इंद्रं॑ मदा॒य गच्छ॑ति
 वृ॒चऽहा सोमं॑ऽपीत॑ये ॥८॥ सः इ॒मं नः॒ कामं॑ आ पृ॒ण गो॑भिः
 अ॒श्वैः श॒तऽऋ॒तो॒ स्तवाम॑ त्वा सु॒ऽआ॒ध्यः ॥९॥ ३१॥

॥ १७ ॥ इंद्रा॑वरुणयोः अ॒हं संऽरा॒जोः अ॒वः आ वृ॒णे ता नः॑
 मृ॒ळा॒तः इ॒हर्षे॑ ॥१॥ गं॒ता॒रा हि स्थः॑ अ॒वसे॑ ह॒वं वि॒प्रस्य॑ माऽव॒-
 तः ध॒र्ता॒रा च॒र्षणी॑नां ॥२॥ अ॒नुऽका॒मं त॒र्पये॒थां इंद्रा॑वरुणा
 रा॒यः आ ता वा॑ नेदि॒ष्टं ई॒महे ॥३॥ यु॒वाकु॑ हि श॒चीनां॑ यु॒वाकु॑

सु० म० ती० नां भूयाम वाज० ऽदाव्रां ॥४॥ इंद्रः सहस्र० ऽदाव्रां वरुणः
 शंस्यानां ऋतुः भवति उक्थ्यः ॥५॥ ३२॥ तयोः इत् अवसा वयं
 सनेम नि च धीमहि स्यात् उत प्र० ऽरेचनं ॥६॥ इंद्रावरुणा वां
 अहं हुवे चिचाय राधसे अस्मान् सु जिग्युषः कृतं ॥७॥ इंद्रा-
 वरुणा नु नु वां सिसासंतीषु धीषु आ अस्मभ्यं शर्म यच्छतं ॥८॥
 प्र वां अन्नोतु सु० ऽस्तुतिः इंद्रावरुणा यां हुवे यां ऋधाये
 सध० ऽस्तुतिं ॥९॥ ३३॥ ४॥

॥१८॥ सो० मानं स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणः पते कक्षीर्वतं यः
 औशिजः ॥१॥ यः रेवान् यः अमीव० ऽहा वसु० ऽवित् पुष्टि० ऽवर्धनः
 सः नः सिसक्तु यः तुरः ॥२॥ मा नः शंसः अररुषः धूर्तिः प्रणक्
 मर्त्यस्य रक्ष नः ब्रह्मणः पते ॥३॥ सः घ० वीरः न रिष्यति यं इंद्रः
 ब्रह्मणः पतिः सोमः हिनोति मर्त्यं ॥४॥ त्वं तं ब्रह्मणः पते सोमः
 इंद्रः च मर्त्यं दक्षिणा पातु अहंसः ॥५॥ ३४॥ सदर्सः पतिं अद्भुतं
 प्रियं इंद्रस्य काम्यं सनिं मेधां अयासिषं ॥६॥ यस्मात् ऋते
 न सिध्यति यज्ञः विपः ऽचितः च न सः धीनां योगं इवति ॥७॥
 आत् ऋध्नोति हविः ऽकृतिं प्रांचं कृणोति अध्वरं होत्रा देवेषु
 गच्छति ॥८॥ नराशंसं सु० ऽधृष्टमं अपश्यं सप्रथः ऽतमं दिवः
 न सन्न० ऽमखसं ॥९॥ ३५॥

॥१९॥ प्रति त्वं चारुं अध्वरं गो० ऽपीथाय प्र हूयसे मरुत्० ऽभिः
 अग्ने आ गहि ॥१॥ नहि देवः न मर्त्यः महः तव ऋतुं परः
 मरुत्० ऽभिः अग्ने आ गहि ॥२॥ ये महः रजसः विदुः विश्वे
 देवासः अदुहः मरुत्० ऽभिः अग्ने आ गहि ॥३॥ ये उग्राः अर्के

आनृचुः अनाधृष्टासः ओजसा मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥४॥
 ये शुभाः घोरऽवर्षसः सुऽक्ष्वासाः रिशादसः मरुत्ऽभिः अग्ने
 आ गहि ॥५॥ ३६॥ ये नाकस्य अधि रोचने दिवि देवासः
 आसते मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥६॥ ये ईक्षयँति पर्वतान्
 तिरः समुद्रं अर्णवं मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥७॥ आ ये तन्वंति
 रश्मिऽभिः तिरः समुद्रं ओजसा मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥८॥
 अभित्वा पूर्वऽपीतये सृजामि सोम्यं मधु मरुत्ऽभिः अग्ने आ
 गहि ॥९॥ ३७॥ १॥

॥२०॥ अयं देवाय जन्मने स्तोमः विप्रेभिः आसया अकारि
 रत्नऽधातमः ॥१॥ ये इंद्राय वचःऽयुजा ततक्षुः मनसा हरीं
 शमीभिः यज्ञं आशत ॥२॥ तक्षन् नासत्याभ्यां परिऽज्मानं
 सुऽखं रथं तक्षन् धेनुं सवःऽदुघां ॥३॥ युवाना पितरां पुनः
 सत्यऽमंचाः ऋजुऽयवः ऋभवः विष्टी अक्रत ॥४॥ सं वः मदा-
 सः अगमत इंद्रेण च मरुत्वता आदित्येभिः च राजऽभिः ॥५॥ १॥
 उत त्वं चमसं नवं त्वष्टुः देवस्य निःऽकृतं अकर्तं चतुरः
 पुनः ॥६॥ ते नः रत्नानि धत्तन् चिः आ सामानि सुन्वते
 एकंऽएकं मुशस्तिऽभिः ॥७॥ अधारयंत बहूयः अभजंत
 सुऽकृत्यया भागं देवेषु यज्ञियं ॥८॥ २॥

॥२१॥ इह इंद्राग्नीं उप हूये तयोः इत् स्तोमं उश्मसि ता
 सोमं सोमऽपातमा ॥१॥ ता यज्ञेषु प्र शंसत इंद्राग्नीं शुभत
 नरः ता गायत्रेषु गायत ॥२॥ ता मित्रस्य प्रऽशस्तये इंद्राग्नीं
 ता हवामहे सोमऽपा सोमऽपीतये ॥३॥ उया संतां हवामहे
 उप इदं सर्वनं सुतं इंद्राग्नीं आ इह गच्छतां ॥४॥ ता महांतां

सदस्पतीं इंद्राग्नीं रक्षः उञ्जतं अप्रजाः संतु अचिणः ॥५॥ तेन
सत्येन जागृतं अधि प्रऽचेतुने पदे इंद्राग्नीं शर्म यच्छतं ॥६॥३॥

॥ २२ ॥ प्रातःऽयुजां वि बोधय अश्विनौ आ इह गच्छतां
अस्य सोमस्य पीतये ॥ १ ॥ या सुऽरथा रथिऽतमा उभा
देवा दिविऽस्पृशा अश्विना ता हवामहे ॥ २ ॥ या वां कशा
मधुऽमती अश्विना सूनृताऽवती तया यज्ञं मिमिक्षतं ॥ ३ ॥
नहि वां अस्ति दूरके यत्र रथेन गच्छथः अश्विना सोमिनः
गृहं ॥ ४ ॥ हिरण्यऽपाणिं ऊतये सवितारं उप हूये सः चेत्ता
देवता पदं ॥ ५ ॥ ४ ॥ अपां नपातं अवसे सवितारं उप स्तुहि तस्य
व्रतानि उश्मसि ॥ ६ ॥ विऽभुक्तारं हवामहे वसोः चित्रस्य
राधसः सवितारं नृऽचक्षसं ॥ ७ ॥ सखायः आ नि सीदत सविता
स्तोम्यः नु नः दाता राधांसि शुभति ॥ ८ ॥ अग्ने पत्नीः इह आ
वह देवानां उशतीः उप त्वष्टारं सोमऽपीतये ॥ ९ ॥ आ ग्राः अग्ने
इह अवसे होचां यविष्ठ भारतीं वरुची धिषणां वह ॥ १० ॥ ५ ॥
अभि नः देवीः अवसा महः शर्मणा नृऽपत्नीः अस्त्रिचऽपचाः
सचंतां ॥ ११ ॥ इह इंद्राणी उप हूये वरुणानीं स्वस्तये अग्रायीं
सोमऽपीतये ॥ १२ ॥ मही द्यौः पृथिवी च नः इमं यज्ञं मिमि-
क्षतां पिपृतां नः भरीमऽभिः ॥ १३ ॥ तयोः इत् घृतऽवत् पर्यः
विप्राः रिहंति धीतिऽभिः गंधर्वस्य ध्रुवे पदे ॥ १४ ॥ स्योना
पृथिवि भव अनुक्षुरा निऽवेशनी यच्छ नः शर्म सऽप्र-
थः ॥ १५ ॥ ६ ॥ अतः देवाः अवंतु नः यतः विष्णुः विऽचक्रमे
पृथिव्याः सप्त धामऽभिः ॥ १६ ॥ इदं विष्णुः वि चक्रमे वेधा नि
दधे पदं संऽऊळ्हं अस्य पांसुरे ॥ १७ ॥ चीणिं पदा वि चक्रमे

विष्णुः गोपाः अदाभ्यः अतः धर्माणि धारयन् ॥ १८ ॥ विष्णोः
 कर्माणि पश्यन् यतः व्रतानि पश्यन् इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥ १९ ॥
 तत् विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः दिविऽइव चक्षुः
 आस्ततं ॥ २० ॥ तत् विप्रासः विपन्यवः जागृत्वांसः सं इधते
 विष्णोः यत् परमं पदं ॥ २१ ॥ ७ ॥

॥ २३ ॥ तीव्राः सोमांसः आ गृहि आशीःऽवैतः सुताः इमे
 वार्यो' तान् प्रऽस्थितान् पिब ॥ १ ॥ उभा देवा दिविऽस्पृशं
 इन्द्रवायू' हवामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥ २ ॥ इन्द्रवायू' मनःऽजु-
 वा विप्राः हवन्ते ऊतये सहस्रऽअक्षा धियः पती' ॥ ३ ॥ मित्रं
 वयं हवामहे वरुणं सोमऽपीतये जज्ञाना पूतऽदक्षसा ॥ ४ ॥
 ऋतेन यो ऋतऽवृधौ ऋतस्य ज्योतिषः पती' ता मित्रावरुणा
 हुवे ॥ ५ ॥ ८ ॥ वरुणः प्रऽअविता भुवत् मित्रः विश्वाभिः
 ऊतिऽभिः करतां नः सुऽराधसः ॥ ६ ॥ मरुत्वंतं हवामहे इन्द्रं आ
 सोमऽपीतये सऽजूः गृणेन तृपतु ॥ ७ ॥ इन्द्रंऽज्येष्ठाः मरुत्ऽग-
 णाः देवासः पूषऽरातयः विश्वे मम ऋतु हवै ॥ ८ ॥ हुत वृचं
 सुऽदानवः इन्द्रेण सहसा युजा मा नः दुःशंसः ईशत ॥ ९ ॥
 विश्वान् देवान् हवामहे मरुतः सोमऽपीतये उग्राः हि
 पृश्निऽमातरः ॥ १० ॥ ९ ॥ जयतांऽइव तन्यतुः मरुता एति
 धृष्णुऽया यत् शुभं याथन नरः ॥ ११ ॥ हस्कारात् विऽद्युतः परि
 अतः जाताः अवन्तु नः मरुतः मृळयन्तु नः ॥ १२ ॥ आ पूषन्
 चित्रऽबर्हिषं आघृणे धरुणं दिवः आ अज नष्टं यथा पशुं ॥ १३ ॥
 पूषा राजानं आघृणिः अर्पऽगूळहं गुहां हितं अविदत् चि-
 त्रऽबर्हिषं ॥ १४ ॥ उतो' सः मह्यं इन्दुभिः षट् युक्तान् अनुऽसे-

सिधत् गोभिः यवै न चकृषत् ॥१५॥१०॥ अंबयः यन्ति
 अध्वरिभिः जामयः अध्वरिऽयतां पृचतीः मधुना पयः ॥१६॥
 अमूः याः उप सूर्ये याभिः वा सूर्ये सह ताः नः हिवन्तु
 अध्वरं ॥१७॥ अपः देवीः उप ह्वये यत्र गावः पिबन्ति नः सि-
 धुऽभ्यः कर्वे हविः ॥१८॥ अपऽसु अंतः अमृतं अपऽसु भेषजं
 अपां उत प्रऽशस्तये देवाः भवन्त वाजिनः ॥१९॥ अपऽसु मे
 सोमः अब्रवीत् अंतः विश्वानि भेषजा अग्निं च विश्वऽशंभुवं
 आपः च विश्वऽभेषजीः ॥२०॥११॥ आपः पृणीत भेषजं वह्यं
 तन्वे मम ज्योक् च सूर्ये हशे ॥२१॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च
 दुऽइतं मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोहं यत् वा शेषे उत
 अनृतं ॥२२॥ आपः अद्य अनु अचारिषं रसेन सं अगस्महि
 पयस्वान् अग्ने आ गहि तं मा सं सृज वचसा ॥२३॥ सं मा अग्ने
 वचसा सृज सं प्रऽजया सं आयुषा विद्युः मे अस्य देवाः इंद्रः
 विद्यात् सह ऋषिभिः ॥२४॥१२॥५॥

॥२४॥ कस्य नूनं कृतमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य
 नाम कः नः मह्ये अदितये पुनः दात् पितरं च हशेयं मातरं
 च ॥१॥ अग्नेः वयं प्रथमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य
 नाम सः नः मह्ये अदितये पुनः दात् पितरं च हशेयं मातरं
 च ॥२॥ अभि त्वा देव सवितः ईशानं वार्याणां सदा अवन् भागं
 ईमहे ॥३॥ यः चित् हि ते इत्या भगः शशमानः पुरा निदः
 अद्वेषः हस्तयोः दधे ॥४॥ भगऽभक्तस्य ते वयं उत अशेम तव
 अवसा मूर्धानं रायः आऽरभे ॥५॥१३॥ न हि ते स्रुचं न सहः
 न मन्युं वयः च न अमी पतयंतः आपुः न इमाः आपः

अनिऽमिषं चरंतीः न ये वातस्य प्रऽमिनंति अभ्वं ॥६॥ अबुधे
 राजा वरुणः वनस्य ऊर्ध्वं स्तूपं ददते पूतऽदक्षः नीचीनाः स्युः
 उपरि बुधः एषां अस्मे अंतः निऽहिताः केतवः स्युः ० ॥७॥ उरु
 हि राजा वरुणः चकार सूर्याय पंथां अनुऽएतवै ऊं अपदे पा-
 दां प्रतिऽधातवे अकः उत अपऽवक्ता हृदयऽविधः चित् ॥८॥
 शतं ते राजन् भिषजः सहस्रं उर्वी गभीरा सुऽमतिः ते अस्तु
 बाधस्व दूरे निऽऽर्तिं पराचैः कृतं चित् एनः प्र मुमुग्धि
 अस्मत् ॥९॥ अमी ये ऋक्षाः निऽहितासः उच्चा नक्तं दहंश्रे
 कुहं चित् दिवा इयुः अदब्धानि वरुणस्य व्रतानि विऽचारकशत्
 चंद्रमाः नक्तं एति ॥१०॥१४॥ तत् त्वा यामि ब्रह्मणा वंदमानः
 तत् आ शास्ते यजमानः हविऽभिः अहेळमानः वरुण इह
 बोधि उरुऽशंस मा नः आयुः प्र मोषीः ॥११॥ तत् इत् नक्तं तत्
 दिवा मह्यं आहुः तत् अयं केतः हृदः आ वि चष्टे शुनः शेषः यं
 अहत् गृभीतः सः अस्मान् राजा वरुणः मुमोक्तु ॥१२॥ शुनः-
 शेषः हि अहत् गृभीतः त्रिषु आदित्यं दुपदेषु बद्धः अव एनं
 राजा वरुणः ससृज्यात् विद्वान् अदब्धः वि मुमोक्तु पा-
 शान् ॥१३॥ अव ते हेळः वरुण नमऽभिः अव यज्ञेभिः इमहे
 हविऽभिः क्षयन् अस्मभ्यं असुर प्रऽचेतः ० राजन् एनांसि
 शिअथः कृतानि ॥१४॥ उत् उत्ऽतमं वरुण पाशं अस्मत् अव
 अधमं वि मध्यमं अथय अथ वयं आदित्य व्रते तव अनांसः
 अदितये स्याम ॥१५॥१५॥

॥२५॥ यत् चित् हि ते विशः यथा प्र देव वरुण व्रतं मिनी-
 मसि द्यविऽद्यवि ॥१॥ मा नः वधाय हत्वै जिहीळानस्य

रीरुधः मा हृणानस्य मन्यवे ॥२॥ वि मृळीकाय ते मनः रथीः
 अश्वं न संदतिं गीऽभिः वरुण सीमहि ॥३॥ परा हि मे
 विऽमन्यवः पतन्ति वस्यऽइष्टये वयः न वसतीः उप ॥४॥ कदा
 क्षुचऽश्रियं नरं आ वरुणं करामहे मृळीकाय उरुऽचक्ष-
 सं ॥५॥ १६॥ तत् इत् समानं आशते वेनता न प्र युच्छतः
 धृतऽव्रताय दाशुषे ॥६॥ वेदं यः वीनां पदं अंतरिक्षेण पततां
 वेदं नावः समुद्रियः ॥७॥ वेदं मासः धृतऽव्रतः द्वादश प्रजाऽवतः
 वेदं यः उपऽजायते ॥८॥ वेदं वातस्य वर्तनिं उरोः ऋषस्य
 बृहत् वेदं ये अधिऽआसते ॥९॥ नि ससाद् धृतऽव्रतः वरुणः
 पस्त्यासु आ सांऽराज्याय सुऽक्रतुः ॥१०॥ १७॥ अतः विश्वानि
 अद्भुता चिकित्वान् अभि पश्यति कृतानि या च कर्त्ता ॥११॥
 सः नः विश्वाहां सुऽक्रतुः आदित्यः सुऽपथां करत् प्र नः आयूषि
 तारिषत् ॥१२॥ बिभ्रत् द्रापिं हिरण्ययं वरुणः वस्त निऽनिजं
 परि स्पशः नि सेदिर ॥१३॥ न यं दिप्संति दिप्सवः न दुह्माणः
 जनानां न देवं अभिऽमातयः ॥१४॥ उत्त यः मानुषेषु आ यशः
 चक्रे असांमि आ अस्माकं उदरेषु आ ॥१५॥ १८॥ परा मे यन्ति
 धीतयः गावः न गव्यूतीः अनु इच्छन्तीः उरुऽचक्षसं ॥१६॥ सं
 नु वोचावहे पुनः यतः मे मधु आऽभृतं होताऽइव क्षदसे
 प्रियं ॥१७॥ दर्शं नु विश्वऽदर्शतं दर्शं रथं अधि क्षमि एताः जुषत
 मे गिरः ॥१८॥ इमं मे वरुण श्रुधि हवं अद्य च मृळय त्वां
 अवस्युः आ चके ॥१९॥ त्वं विश्वस्य मेधिर दिवः च गमः
 च राजसि सः यामनि प्रति श्रुधि ॥२०॥ उत् उत्तमं
 मुमुग्धि नः वि पाशं मध्यमं चूत अव अधमानि जी-
 वसे ॥२१॥ १९॥

॥२६॥ वसिष्ठ हि मियेध्य वस्त्राणि ऊर्जा पते सः इमं नः
 अध्वरं यज ॥१॥ नि नः होता वरेण्यः सदा यविष्ठ मन्मऽभिः
 अग्ने दिविर्मता वचः ॥२॥ आ हि स्म सूनवे पिता आपिः
 यजति आपये सखा सख्ये वरेण्यः ॥३॥ आ नः बहिः रिशादसः
 वरुणः मित्रः अर्यमा सीदतु मनुषः यथा ॥४॥ पूर्ये होतः अस्य
 नः मंदस्व सख्यस्य च इमाः ऊं सु श्रुधि गिरः ॥५॥ २०॥ यत्
 चित् हि शश्वता तना देवं देवं यजामहे त्वे इत् हूयते हविः ॥६॥
 प्रियः नः अस्तु विश्वपतिः होता मद्रः वरेण्यः प्रियाः सुऽअग्रयः
 वयं ॥७॥ सुऽअग्रयः हि वार्ये देवासः दधिरे च नः सुऽअग्रयः
 मनामहे ॥८॥ अथ नः उभयेषां अमृत मर्त्यानां मिथः संतु
 प्रऽशस्तयः ॥९॥ विश्वेभिः अग्ने अग्निऽभिः इमं यज्ञं इदं वचः
 चनः धाः सहस्रः यहो ॥ १०॥ २१॥

॥२७॥ अश्वं न त्वा वारं वतं वंदध्वे अग्निं नमःऽभिः
 संऽराजंतं अध्वराणां ॥१॥ सः घ नः सूनुः शर्वसा पृथुऽप्र-
 गामा सुऽशेवः मीढान् अस्माकं बभूयात् ॥२॥ सः नः दूरात्
 च आसात् च नि मर्त्यात् अघऽयोः पाहि सदै इत् विश्वऽआ-
 युः ॥३॥ इमं ऊं सु त्वं अस्माकं सनिं गायचं नय्यांसं अग्ने देवेषु
 प्र वोचः ॥४॥ आ नः भज परमेषु आ वाजेषु मध्यमेषु शिष्टे
 वस्वः अंतमस्य ॥५॥ २२॥ विऽभक्ता असि चित्रऽभानो० सिं-
 धोः ऊर्मौ उपाके आ सद्यः दाशुषे क्षुरसि ॥६॥ यं अग्ने पृतऽसु
 मर्त्ये अवाः वाजेषु यं जुनाः सः यंता शश्वतीः इषः ॥७॥ न किं
 अस्य सहन्त्य परिऽएता कयस्य चित् वाजः अस्ति श्रवाय्यः ॥८॥
 सः वाजं विश्वऽचर्षणिः अर्वतऽभिः अस्तु तरुता विप्रैभिः

अस्तु सन्निता ॥ १९ ॥ जराऽबोध तत् विविद्धि विशेऽविशे यज्ञि-
याय स्तोमं रुद्राय दृशीकं ॥ १० ॥ २३ ॥ सः नः महान् अनिऽमा-
नः धूमऽकेतुः पुरुऽचंद्रः धिये वाजाय हिव्रतु ॥ ११ ॥ सः
रेवान्ऽइव विप्रतिः दैव्यः केतुः शृणोतु नः उक्थैः अग्निः
बृहत्ऽभानुः ॥ १२ ॥ नमः महत्ऽभ्यः नमः अर्भकेभ्यः नमः
युवऽभ्यः नमः आशिनेभ्यः यजाम देवान् यदि शक्नुवाम मा
ज्यायसः शंसं आ वृष्टि देवाः ॥ १३ ॥ २४ ॥

॥ २८ ॥ यच्च मावा पृथुऽबुधः ऊर्ध्वः भवति सोतवे उलूख-
लऽसुतानां अवं इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ १ ॥ यच्च द्वौऽइव
जघना अधिऽसवन्या कृता उलूखलऽसुतानां अवं इत् ऊं
इंद्र जल्गुलः ॥ २ ॥ यच्च नारी अपऽच्यवं उपऽच्यवं च शिक्षते
उलूखलऽसुतानां अवं इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ ३ ॥ यच्च मंथां
विऽबधते रश्मीन् यमितवैऽइव उलूखलऽसुतानां अवं इत्
ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ ४ ॥ यत् चित् हि त्वं गृहेऽगृहे उलूखलक
युज्यसे इह द्युमतऽतमं वद् जयतांऽइव दुंदुभिः ॥ ५ ॥ २५ ॥ उत
स्म ते वनस्पते वातः वि वाति अयं इत् अथो इंद्राय पातवे
सुनु सोमं उलूखल ॥ ६ ॥ आऽयजी० वाजऽसातमा ता हि
उच्चा विऽजभूतः हरीऽइव० अंधांसि वपसता ॥ ७ ॥ ता नः
अद्य वनस्पती ऋष्यौ ऋषेभिः सोतृभिः इंद्राय मधुऽमत
सुतं ॥ ८ ॥ उत शिष्टं चम्बोः भर सोमं पवित्रं आ सृज नि धेहि
गोः अधि त्वचि ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ २९ ॥ यत् चित् हि सत्य सोमऽपाः अनाशस्ताऽइव स्मसि
आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥ १ ॥

शिप्रिन् वाजानां पते शचीऽवः तव दंसना आ तु नः इन्द्र शंसय
 गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥२॥ नि स्वापय सि-
 शुऽदृशा सस्तां अबुध्यमाने आ तु नः इन्द्र शंसय गोषु अश्वेषु
 शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥३॥ ससंतु त्याः अरांतयः बोधंतु
 भूर रातयः आ तु नः इन्द्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु
 तुविऽमघ ॥४॥ सं इन्द्र गर्दभं मृणु नुवंतं पापया अमुया आ तु
 नः इन्द्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥५॥
 पताति कुङ्कुणाच्या दूरं वातः वनात् अधि आ तु नः इन्द्र शंसय
 गोषु अश्वेषु शुभिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥६॥ सर्वे परिऽक्रोशं
 जहि जंभयं कृकदाश्व आ तु नः इन्द्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभिषु
 सहस्रेषु तुविऽमघ ॥७॥२७॥

॥३०॥ आ वः इन्द्रं क्रिविं यथा वाजऽयंतः शतऽक्रतुं मंहिष्ठं
 सिंचे इंदुऽभिः ॥१॥ शतं वा यः शुचीनां सहस्रं वा संऽआशिरां
 आ इत् ऊं निम्नं न रीयते ॥२॥ सं यत् मदाय शुष्मिणे एना
 हि अस्य उदरे समुद्रः न व्यचः दधे ॥३॥ अयं ऊं ते सं अतसि
 कपोतः ऽइव गर्भेऽधि वचः तत् चित् नः ओहसे ॥४॥ स्तोत्रं
 राधानां पते गिर्वाहः वीर यस्य ते विऽभूतिः अस्तु सूनू-
 तां ॥५॥२८॥ ऊर्ध्वः तिष्ठ नः ऊतये अस्मिन् वाजे शतऽक्रतो०
 सं अन्येषु ब्रवावहै ॥६॥ योगेऽयोगे तवः ऽतरं वाजेऽवाजे
 हवामहे सखायः इन्द्र ऊतये ॥७॥ आ घ गमत् यदि श्रवत् सह-
 सिणीभिः ऊतिऽभिः वाजेभिः उप नः हव ॥८॥ अनु प्रलस्य
 ओकसः हुवे तुविऽप्रतिं नरं यं ते पूर्वं पिता हुवे ॥९॥ तं त्वा
 वयं विश्वऽवार आ शास्महे पुरुऽहूत सखे वसो जरि-

तृऽभ्यः ॥ १० ॥ २९ ॥ अस्माकं शिप्रिणीनां सोमऽपाः सो-
मऽपाव्नां सखे वज्रिन् सखीनां ॥ ११ ॥ तथा तत् अस्तु सो-
मऽपाः सखे वज्रिन् तथा कृणु यथा ते उश्मसि इष्टये ॥ १२ ॥
रेवतीः नः सधऽमादे इंद्रे संतु तुविऽवाजाः क्षुऽमंतः याभिः
मदेम ॥ १३ ॥ आ घत्वाऽवान् तमना आप्नः स्तोतृऽभ्यः धृष्णो-
इयानः ऋणोः अक्षं न चक्षोः ॥ १४ ॥ आ यत् दुवः शतऽक्रतो-
आ कामै जरितृणां ऋणोः अक्षं न शचीभिः ॥ १५ ॥ ३० ॥ शश्वत्
इंद्रः पोमृथत्ऽभिः जिगाय नानदत्ऽभिः शाश्वसत्ऽभिः धना-
नि सः नः हिरण्यऽरथं दंसनाऽवान् सः नः सनिता सनये सः
नः अदात् ॥ १६ ॥ आ अश्विनौ अश्वऽवत्या इषा यातं शवीरया
गोऽमत् दत्ता हिरण्यऽवत् ॥ १७ ॥ समानऽयोजनः हि वां
रथः दत्तौ अमर्त्यः समुद्रे अश्विना ईयते ॥ १८ ॥ नि अग्न्यस्य
मूर्धनि चक्रं रथस्य येमथुः परि द्यां अन्यत् ईयते ॥ १९ ॥ कः ते
उषः कधऽप्रिये भुजे मर्तेः अमर्त्यं कं नक्षसे विभाऽवरि ॥ २० ॥
वयं हि ते अमन्महि आ अंतात् आ पराकात् अश्वे न चिचे
अरुषि ॥ २१ ॥ त्वं त्येभिः आ गहि वाजेभिः दुहितः दिवः अस्मे-
रयिं नि धारय ॥ २२ ॥ ३१ ॥ ६ ॥

॥ ३१ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिराः ऋषिः देवः देवानां अभवः
शिवः सखा तव व्रते कवयः विष्मनाऽअपसः अजायंत मरुतः
भार्जत्ऽऽष्टयः ॥ १ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिरऽतमः कविः
देवानां परि भूषसि व्रतं विऽभुः विश्वस्मै भुवनाय मेधिरः
विऽमाता शयुः कृतिधा चित् आयवे ॥ २ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः मा-
तरिश्चने आविः भव सुक्रतुऽया विवस्वते अरेजेतां रोदसी-

होतुऽवूर्ये असंघोः भारं अयजः महः वसो ॥३॥ त्वं अग्ने मनवे
 द्यां अवाशयः पुरुरवसे सुऽकृते सुकृतऽतरः श्वचेण यत् पित्रोः
 मुच्यसे परि आ त्वा पूर्वं अनयन् आ अपरं पुनः ॥४॥ त्वं अग्ने
 वृषभः पुष्टिऽवर्धनः उद्यतऽसुचे भवसि श्रवाय्यः यः आऽहुतिं
 परि वेद वषट्ऽकृतिं एकऽआयुः अग्रे विशः आऽविवा-
 ससि ॥५॥३२॥ त्वं अग्ने वृजिनऽवर्तनिं नरं सकान् पिपर्षि
 विदथे विऽचर्षणे यः प्रूरऽसाता परिऽतकम्ये धने दभेभिः
 चित् संऽचृता हंसिभूर्यसः ॥६॥ त्वं तं अग्ने अमृतऽत्वे उत्तमे
 मते दधासि श्रवसे दिवेऽदिवे यः ततृषाणः उभयाय जन्मने
 मयः कृणोषि प्रयः आ च सूरये ॥७॥ त्वं नः अग्ने सनये धनानां
 यशसं कारु कृणुहि स्तवानः ऋध्याम कर्म अपसां नवेन देवैः
 द्यावापृथिवीं प्र अवतं नः ॥८॥ त्वं नः अग्ने पित्रोः उपऽस्थे
 आ देवः देवेषु अनवद्य जागृविः तनुऽकृत् बोधि प्रऽमतिः च
 कारवे त्वं कल्याण वसु विश्वं आ ऊपिषे ॥९॥ त्वं अग्ने प्रऽमतिः
 त्वं पिता असि नः त्वं वयःऽकृत् तव जा मयः वयं सं त्वा रायः
 शतिनः सं सहस्रिणः सुऽवीरं यन्ति व्रतऽपां अदाभ्य ॥१०॥३३॥
 त्वां अग्ने प्रथमं आयुं आयवे देवाः अकृण्वन् नहुषस्य विश्वपतिं
 इळां अकृण्वन् मनुषस्य शासनीं पितुः यत् पुत्रः मर्मकस्य जा-
 यते ॥११॥ त्वं नः अग्ने तव देव पायुऽभिः मघोनः रक्ष तन्वः च
 वद्य चाता तोकस्य तनये गवां असि अनिऽमेघं रक्षमाणः
 तव व्रते ॥१२॥ त्वं अग्ने यज्यवे पायुः अंतरः अनिषंगाय च-
 तुऽअक्षः इध्यसे यः रातऽहव्यः अवृकाय धार्यसे कीरेः चित्
 मंचं मनसा वनोषि तं ॥१३॥ त्वं अग्ने उरुऽशंसाय वाघते
 स्पर्हि यत् रेक्णः परमं वनोषि तत् आध्रस्य चित् प्रऽमतिः

उच्यसे पिता प्र पांके शास्त्रिं प्र दिशः विदुःऽतरः ॥ १४ ॥ त्वं
 अग्ने प्रयतऽदक्षिणं नरं वरंऽइव स्यूतं परि पाप्मि विश्वतः
 स्वादुऽस्यन्ता यः वसन्तौ स्योन्ऽकृत् जीवऽयाजं यजते सः
 उपऽमा दिवः ॥ १५ ॥ ३४ ॥ इमां अग्ने शरणिं मीमृषः नः इमं
 अध्वानं यं अगाम दूरात् आपिः पिता प्रऽमतिः सोम्यानां
 भूमिः असि ऋषिऽकृत् मर्त्यानां ॥ १६ ॥ मनुष्यत् अग्ने अंगिर-
 स्वत् अंगिरः ययातिऽवत् सदेने पूर्वऽवत् शुचे अच्छ याहि
 आ वह दैव्यं जनं आ सादय बर्हिषि यक्षि च प्रियं ॥ १७ ॥ एतेन
 अग्ने ब्रह्मणा ववृधस्व शक्तीं वा यत् ते चकृम विदा वा उत
 प्र नेषि अभि वस्यः अस्मान् सं नः सृज सुऽमत्या वा-
 जऽवत्या ॥ १८ ॥ ३५ ॥

॥ ३२ ॥ इन्द्रस्य नु वीर्याणि प्र वोचं यानि चकार प्रथमानि
 वज्री अहन् अहिं अनु अपः ततर्दं प्र वक्षणाः अभिनत् पर्वता-
 नां ॥ १ ॥ अहन् अहिं पर्वते शिश्रियाणं त्वष्टा अस्मै वज्रं स्वयं
 ततस्त्वा आश्राऽइव धेनवः स्यन्दमानाः अंजः समुद्रं अव जग्मुः
 आपः ॥ २ ॥ वृषऽयमाणः अवृणीत सोमं चिऽकटुकेषु अपिबत्
 सुतस्य आ सार्यकं मघऽवा अदत्त वज्रं अहन् एनं प्रथमऽजां
 अहीनां ॥ ३ ॥ यत् इन्द्र अहन् प्रथमऽजां अहीनां आत् मायिनां
 अर्मिनाः प्र उत मायाः आत् सूर्यं जनयन् द्यां उषसं तादीत्नां
 शत्रुं न किल विविस्ते ॥ ४ ॥ अहन् वृचं वृचऽतरं विऽअंसं इन्द्रः
 वज्रेण महता वधेन स्कंधांसिऽइव कुलिशेन विऽवृक्षणा
 अहिः शयते उपऽपृक् पृथिव्याः ॥ ५ ॥ ३६ ॥ अयोद्वाऽइव दुऽम-
 दः आ हि जुह्वे महाऽवीरं तुविऽबाधं ऋजीषं न अतारीत्

अस्य संऽच्छतिं वधानां सं रुजानां पिपिबे इंद्रऽशत्रुः ॥ ६ ॥
 अपात् अहस्तः अपृतन्यत् इंद्र आ अस्य वज्रं अधि सानौ
 जघान वृष्णः वधिः प्रतिऽमानं बभूवन् पुरुऽचा वृचः अशयत्
 विऽअस्तः ॥ ७ ॥ नदं न भिन्नं अमुया शयानं मनः रुहाणाः
 अति यंति आपः याः चित् वृचः महिना परिऽअतिष्ठत् तासां
 अहिः पत्सुतऽशीः बभूव ॥ ८ ॥ नीचाऽवयाः अभवत् वृचऽपुचा
 इंद्रः अस्याः अव वधः जभार उत्तरा सूः अधरः पुचः आसीत्
 दानुः शये सहऽवत्सा न धेनुः ॥ ९ ॥ अतिष्ठतीनां अग्निऽवेश-
 नानां काष्ठानां मध्ये निऽहितं शरीरं वृचस्य निरणं वि चरन्ति
 आपः दीर्घं तमः आ अशयत् इंद्रऽशत्रुः ॥ १० ॥ ३७ ॥ दासऽपत्नीः
 अहिऽगोपाः अतिष्ठन् निऽरुद्धाः आपः पणिनाऽइव गावः
 अपां बिलं अपिऽहितं यत् आसीत् वृचं जघन्वान् अप तत्
 ववार ॥ ११ ॥ अश्व्यः वारः अभवः तत् इंद्र मुके यत् त्वा प्रतिऽअ-
 हन् देवः एकः अजयः गाः अजयः शूर सोमं अव असृजः सतवे
 सप्त सिंधून् ॥ १२ ॥ न अस्मै विऽद्युत् न तन्यतुः सिसिधु न यां
 मिहं अकिरत् हादुनिं च इंद्रः च यत् युयुधातेः अहिः च उत्
 अपरीभ्यः मघऽवा वि जिग्ये ॥ १३ ॥ अहेः यातारं कं अपश्यः
 इंद्र हृदि यत् ते जघुषः भीः अगच्छत् नव च यत् नवतिं च
 सवतीः श्येनः न भीतः अतरः रजांसि ॥ १४ ॥ इंद्रः यातः
 अवऽसितस्य राजा शर्मस्य च शृंगिणः वज्रऽबाहुः सः इत्
 ऊं राजा श्रयति चर्षणीनां अरान् न नेमिः परि ता
 बभूव ॥ १५ ॥ ३८ ॥ २ ॥

॥ ३३ ॥ आ इत् अयाम उष गव्यंतः इंद्र अस्माकं सु प्रऽमंति
 ववृधाति अनामृणः कुवित् आत् अस्य रायः गवां केतं परं

आऽवर्जते नः ॥१॥ उप इत् अहं धनऽदां अप्रतिऽइतं जुष्टां न
 श्येनः वसतिं पतामि इदं नमस्यन् उपऽमेभिः अर्कैः यः स्तो-
 तृऽभ्यः हव्यः अस्ति यामन् ॥२॥ नि सर्वेऽसेनः इषुऽधीन्
 असक्तं सं अर्यः गाः अजति यस्य वष्टिं चोष्कूयमाणः इदं भूरि
 वामं मा पणिः भूः अस्मत् अधि प्रऽवृद्ध ॥३॥ वधीः हि दस्युं
 धनिनं घनेन एकैः चरन् उपऽशकेभिः इदं धनोः अधि विषु-
 णक् ते वि आयन् अयज्वानः सन्काः प्रऽइति ईयुः ॥४॥ परां
 चित् शीर्षा ववृजुः ते इदं अयज्वानः यज्वऽभिः स्पर्धमानाः प्र
 यत् दिवः हरिऽवः स्यातः उग्र निः अव्रतान् अधमः रोद-
 स्योः ॥५॥१॥ अयुयुत्सन् अनवद्यस्य सेनां अयातयंत क्षितयः
 नवऽग्वाः वृषऽयुधः न वध्रयः निऽअष्टाः प्रवत्ऽभिः इद्रात्
 चितयंतः आयन् ॥६॥ त्वं एतान् रुद्रतः जक्षतः च अयोधयः
 रजसः इदं पारे अव अद्रुहः दिवः आ दस्युं उच्चा प्र सुन्वतः स्तु-
 वतः शंसं आवः ॥७॥ चक्राणासः परिऽनहं पृथिव्याः हिरण्येन
 मणिना शुभमानाः न हिन्वानासः तितिरुः ते इदं परि स्पर्शः
 अद्रुधात् सूर्येण ॥८॥ परि यत् इदं रोदसी उभे अबुभोजीः
 महिना विश्रतः सीं अमन्यमानान् अभि मन्यमानैः निः
 ब्रह्मऽभिः अधमः दस्युं इदं ॥९॥ न ये दिवः पृथिव्याः अंतं आपुः
 न मायाभिः धनऽदां परिऽअभूवन् युजं वज्रं वृषभः चक्रे इद्रः
 निः ज्योतिषा तमसः गाः अधुक्षत् ॥१०॥२॥ अनु स्वधां अक्ष-
 रन् आपः अस्य अवर्धत मध्ये आ नाव्यानां सध्रीचीनेन मन-
 सा तं इद्रः ओजिष्ठेन हन्मना अहन् अभि दून् ॥११॥ नि
 अविध्यत् इलीविशस्य दृळ्हा वि शृंगिणं अभिनत् शुष्णं
 इद्रः यावत् तरः मघऽवन् यावत् ओजः वज्रेण शत्रुं अवधीः

पूतन्युं ॥ १२ ॥ अभि सिध्मः अजिगात् अस्य शत्रून् वि तिग्मेन
 वृषभेण पुरः अभेतं सं वज्रेण असृजत् वृषं इंद्रः प्र स्वां मतिं
 अतिरत् शशदानः ॥ १३ ॥ आवः कुत्सं इंद्र यस्मिन् चाकन् प्र
 आवः युध्यंतं वृषभं दशं द्युं शफः च्युतः रेणुः नक्षत द्यां उत
 श्वेचेयः नृऽसह्याय तस्थौ ॥ १४ ॥ आवः शर्म वृषभं तुग्यासु
 क्षेचऽजेषे मघऽवन् श्विच्यं गां ज्योक् चित् अच तस्थिऽवांसः
 अक्रन् शत्रुऽयतां अधरा वेदना अकः ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ ३४ ॥ चिः चित् नः अद्य भवतं नवेदसा विऽभुः वां यामः
 उत रातिः अश्विना युवोः हि यंचं हिम्याऽइव वासंसः
 अभिऽआयसेन्या भवतं मनीषिऽभिः ॥ १ ॥ चयः पवयः
 मधुऽवाहने रथे सोमस्य वेनां अनु विश्वे इत् विदुः चयः
 स्कभासः स्कभितासः आऽरभे चिः नक्तं याथः चिः ऊं अश्विना
 दिवा ॥ २ ॥ समाने अहन् चिः अवद्यऽगोहना चिः अद्य यज्ञं
 मधुना मिमिक्षतं चिः वाजऽवतीः इषः अश्विना युवं दोषाः
 अस्मभ्यं उषसः च पिन्वतं ॥ ३ ॥ चिः वर्तिः यातं चिः अनुऽवते
 जने चिः सुप्रऽअर्थे वेधाऽइव शिष्यतं चिः नाद्यं वहतं अश्विना
 युवं चिः पृक्षः अस्मे अक्षराऽइव पिन्वतं ॥ ४ ॥ चिः नः रयिं
 वहतं अश्विना युवं चिः देवऽताता चिः उत अवतं धियः चिः
 सोमगऽत्वं चिः उत अवांसि नः चिऽस्थं वां सूरं दुहिता आ
 रुहत् रथं ॥ ५ ॥ चिः नः अश्विना दिव्यानि भेषजा चिः पार्थि-
 वानि चिः ऊं दत्तं अतऽभ्यः ओमानं शंऽयोः ममकाय सूनवे
 चिऽधातुं शर्मं वहतं शुभः पती ॥ ६ ॥ ४ ॥ चिः नः अश्विना
 यजता दिवेऽदिवे परि चिऽधातुं पृथिवीं अशायतं तिस्रः

नासत्या रथ्या पराऽवतः आत्माऽइव वातः स्वसराणि गच्छ-
 तं ॥७॥ चिः अश्विना सिंधुऽभिः सप्तमांतृऽभिः चयः आऽहा-
 वाः चैधा हविः कृतं तिस्रः पृथिवीः उपरि प्रवा दिवः नाकै
 रक्षेत्रे द्युऽभिः अक्षुऽभिः हितं ॥८॥ क्व ची चक्रा चिऽवृतः
 रथस्य क्व चयः बंधुरः ये सऽनीळाः कदा योगः वाजिनः रास-
 भस्य येन यज्ञं नासत्या उपऽयाथः ॥९॥ आ नासत्या गच्छतं
 हूयते हविः मध्वः पिबतं मधुऽपेभिः आसऽभिः युवोः हि पूर्वं
 सविता उषसः रथं ऋताय चित्रं घृतऽवतं इयति ॥१०॥ आ
 नासत्या चिऽभिः एकादशैः इह देवेभिः यातं मधुऽपेयं अश्विना
 प्र आयुः तारिष्टं निः रपांसि मृक्षतं सेधतं द्वेषः भवतं सचाऽभु-
 वा ॥११॥ आ नः अश्विना चिऽवृता रथेन अर्वाचं रयिं वहतं
 सुऽवीरं शृण्वता वां अवसे जोह्वीमि वृधे च नः भवतं वा-
 जऽसातौ ॥१२॥५॥

॥३५॥ ह्यामि अग्निं प्रथमं स्वस्तये ह्यामि मित्रावरुणौ
 इह अवसे ह्यामि रात्रीं जगतः निऽवेशनीं ह्यामि देवं
 सवितारं ऊतये ॥१॥ आ कृष्णेन रजसा वर्तमानः निऽवेशयन्
 अमृतं मर्त्यं च हिरण्ययेन सविता रथेन आ देवः याति भुव-
 नानि पश्यन् ॥२॥ याति देवः प्रऽवता याति उत्तऽवता याति
 शुभाभ्यां यजतः हरिऽभ्यां आ देवः याति सविता पराऽवतः
 अप विश्वा दुऽइता बाधमानः ॥३॥ अभिऽवृतं कुशैः वि-
 श्वरूपं हिरण्यशम्यं यजतः बृहंतं आ अस्यात् रथं सविता
 चित्रऽभानुः कृष्णा रजांसि तविषीं दधानः ॥४॥ वि जनान्
 श्यावाः शितिऽपादः अख्यन् रथं हिरण्यऽप्रउगं वहतः शश्वत्

विशः सवितुः दैव्यस्य उपऽस्थे विश्वा भुवनानि तस्युः ॥ ५ ॥
 तिस्रः द्यावः सवितुः द्वौ उपऽस्था एका यमस्य भुवने विराषाट्
 आणि न रथ्यं अमृता अधि तस्युः इह ब्रवीतु यः कुं तत् चि-
 केतत् ॥ ६ ॥ ६ ॥ वि सुऽपर्णः अंतरिक्षाणि अख्यत् गभीरऽवेपाः
 असुरः सुऽनीथः क इदानीं सूर्यः कः चिकेत कतमां द्यां रश्मिः
 अस्य आ ततान् ॥ ७ ॥ अष्टौ वि अख्यत् ककुभः पृथिव्याः ची
 धन्व योजना सप्त सिंधून् हिरण्यऽअश्वः सविता देवः आ
 अगात् दधत् रत्ना दाशुषे वार्याणि ॥ ८ ॥ हिरण्यऽपाणिः
 सविता विऽचर्षणिः उभे द्यावापृथिवी अंतः इयते अप
 अमीवां बाधते वेति सूर्ये अभि कृष्णेन रजसा द्यां चृणो-
 ति ॥ ९ ॥ हिरण्यऽहस्तः असुरः सुऽनीथः सुऽमृच्छीकः
 स्वऽवान् यातु अर्वाङ् अपऽसेधन् रक्षसः यातुऽधानान्
 अस्थात् देवः प्रतिऽदोषं गृणानः ॥ १० ॥ ये ते पंथाः सवितः
 पूर्यासः अरेणवः सुऽकृताः अंतरिक्षे तेभिः नः अद्य पथिऽभिः
 सुऽगेभिः रक्ष च नः अधि च ब्रुहि देव ॥ ११ ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ३६ ॥ प्र वः यद्दं पुरुणां विशां देवऽयतीनां अग्निं
 सुऽउक्तेभिः वचःऽभिः इमहे यं सीं इत् अन्ये ईळते ॥ १ ॥
 जनासः अग्निं दधिरे सहःऽवृधं हविष्मंतः विधेम ते सः त्वं नः
 अद्य सुऽमनाः इह अविता भव वाजेषु संत्य ॥ २ ॥ प्र त्वा दूतं
 वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं महः ते सतः वि चरन्ति अर्चयः
 दिवि स्पृशन्ति भानवः ॥ ३ ॥ देवासः त्वा वरुणः मिचः अर्यमा सं
 दूतं प्रन्नं इधते विश्वं सः अग्ने जयति त्वया धनं यः ते ददाश
 मर्त्यः ॥ ४ ॥ मद्रः होता गृहऽपतिः अग्ने दूतः विशां असि त्वे

विश्वा संऽगंतानि व्रता ध्रुवा यानि देवाः अकृण्वन् ॥५॥८॥ त्वे
 इत् अग्ने सुऽभगे यविष्ठ्य विश्वं आ हूयते हविः सः त्वं नः अद्य
 सुऽमनाः उत अपरं यक्षि देवान् सुऽवीर्यी ॥६॥ तं घ ई इत्था
 नमस्विनः उप स्वऽराजं आसते होवाभिः अग्निं मनुषः सं
 इधते तितिर्वासः अति सिधः ॥७॥ घ्नतः वृचं अतरन् रोदसी
 अपः उरु क्षाय चक्रिरे भुवत् कर्णे वृषा द्युम्नी आऽहुतः क्रंदन्
 अश्वः गोऽइष्टिषु ॥८॥ सं सीदस्व महान् असि शोचस्व
 देवऽवीतमः वि धूमं अग्ने अरुषं मियेध्य सृज प्रऽशस्त दर्श-
 तं ॥९॥ यं त्वा देवासः मनवे दधुः इह यजिष्ठं हव्यऽवाहनं यं
 कर्णः मेध्यऽअतिथिः धन्ऽस्पृतं यं वृषा यं उपऽस्तुतः ॥१०॥९॥
 यं अग्निं मेध्यऽअतिथिः कर्णः ईधे क्षतात् अग्निं तस्य प्र इधः
 दीदियुः तं इमाः क्षुचः तं अग्निं वर्धयामसि ॥११॥ रायः पूधिं
 स्वधाऽवः अस्ति हि ते अग्ने देवेषु आयं त्वं वाजस्य श्रुत्यस्य
 राजसि सः नः मृळ महान् असि ॥१२॥ ऊर्ध्वः ऊं सु नः ऊतये
 तिष्ठ देवः न सविता ऊर्ध्वः वाजस्य सनिता यत् अंजिऽभिः
 वाघत्ऽभिः विऽह्वर्यामहे ॥१३॥ ऊर्ध्वः नः पाहि अंहसः नि
 केतुना विश्वं सं अचिणं दह कृधि नः ऊर्ध्वान् चरथाय जीवसे
 विदाः देवेषु नः दुवः ॥१४॥ पाहि नः अग्ने रक्षसः पाहि धूतैः
 अराव्णः पाहि रिषतः उत वा जिघांसतः बृहत्ऽभानो
 यविष्ठ्य ॥१५॥१०॥ घनाऽइव विषक् वि जहि अराव्णः
 तपुःऽजंभ यः अस्मऽधुक् यः मर्त्यैः शिशीति अति अक्तुऽभिः
 मा नः सः रिपुः ईशत ॥१६॥ अग्निः वद्वे सुऽवीर्यं अग्निः
 कर्णाय सौभगं अग्निः प्र आवत् मित्रा उत मेध्यऽअतिथिं
 अग्निः सात्ता उपऽस्तुतं ॥१७॥ अग्निना तुर्वशं यदु पराऽवतः

उ॒यऽदे॒वं ह॒वाम॒हे अ॒ग्निः न॒यत् न॒वऽवा॒स्त्वं बृ॒हत् ऽर॒थं तु॒र्वीति॑
 द॒स्य॒वे स॒हः ॥१८॥ नि॒ त्वां अ॒ग्ने म॒नुः द॒धे ज्यो॒तिः ज॒नाय॑ श॒श्वते॑
 दी॒दि॒थ क॒र्षे ऋ॒तऽजा॒तः उ॒क्षि॒तः यं न॒म॒स्यंति॑ कृ॒ष्टयः॑ ॥१९॥
 त्वे॒षासः॑ अ॒ग्नेः अ॒मऽव॑न्तः अ॒र्चयः॑ भी॒मासः॑ न प्र॒तिऽइ॒तये॑ र॒क्ष-
 स्वि॒नः स॒दै इत् या॒तुऽमा॒वतः॑ वि॒श्वं सं अ॒चि॒र्यं द॒ह ॥२०॥११॥

॥३७॥ क्री॒ळं वः॑ श॒र्धः मा॒रुतं॑ अ॒न॒वा॒णं र॒थेऽश्रु॑भै क॒खाः
 अ॒भि प्र गा॒यत॑ ॥१॥ ये पृ॒ष॒तीभिः॑ ऋ॒ष्टिऽभिः॑ सा॒कं वा॒शीभिः॑
 अ॒जिऽभिः॑ अ॒जा॒यन्त॑ स्वऽभा॒नवः॑ ॥२॥ इ॒हऽइ॒व शृ॒खे ए॒षां
 क॒शाः ह॒स्तेषु॑ यत् व॒दान् नि॒ या॒मन् चि॒वं ऋ॒जते॑ ॥३॥ प्र वः॑
 श॒र्धीय॑ घृ॒ष्टये॑ त्वे॒षऽद्यु॒म्नाय॑ श्रु॒षि॒णे दे॒वत्तं॑ ब्र॒ह्म गा॒यत॑ ॥४॥ प्र
 शंस॑ गो॒षु अ॒ग्न्यं क्री॒ळं यत् श॒र्धः मा॒रुतं॑ ज॒भे र॒सस्य॑ व॒वृ-
 धे॑ ॥५॥१२॥ कः वः॑ व॒र्षि॒ष्टः आ॒न॒रः दि॒वः च॒ग्मः च॒धूत॒यः यत्
 सीं अ॒न्तं न धू॒नुष॑ ॥६॥ नि वः॑ या॒माय॑ मा॒नुषः॑ द॒धे उ॒याय॑
 म॒न्यवे॑ जि॒हीत॑ प॒र्वतः॑ गि॒रिः ॥७॥ येषां॑ अ॒ज्मे॒षु पृ॒थि॒वी
 जु॒जु॒वा॒न्ऽइ॒व वि॒श्र॒पतिः॑ भि॒या या॒मे॒षु रे॒जते॑ ॥८॥ स्थि॒रं हि
 जा॒नै ए॒षां व॒यः मा॒तुः निःऽए॒तवे॑ यत् सीं अ॒नु॒हि॒ता श॒वः ॥९॥
 उ॒त् कुं॑ त्वे सू॒नवः॑ गि॒रः का॒ष्ठाः अ॒ज्मे॒षु अ॒ल॒न॒त वा॒श्राः
 अ॒भिऽज्जु॑ या॒तवे॑ ॥१०॥१३॥ त्वं चि॒त् घ॒ दी॒र्घे पृ॒थुं मि॒हः न॒पातं॑
 अ॒मृ॒धं प्र च्य॒व॒यन्ति॑ या॒मऽभिः॑ ॥११॥ म॒रुतः॑ यत् ह॒ वः ब॒लं
 ज॒ना॒न् अ॒चु॒च्य॒वी॒त॒न् गि॒री॒न् अ॒चु॒च्य॒वी॒त॒न् ॥१२॥ यत् ह॒
 या॒न्ति म॒रुतः॑ सं ह॒ ब्रु॒व॒न्ते अ॒र्ध॒न् आ शृ॒णोति॑ कः चि॒त्
 ए॒षां ॥१३॥ प्र या॒त॒ शी॒र्भे आ॒श्रु॒भिः संति॑ क॒र्षे॒षु
 वः॑ दु॒वः त॒र्चो॑ सु मा॒द॒या॒ध्वै ॥१४॥ अ॒स्ति हि स्म

अ० १. अ० ३. व० १८.] ॥ ३१ ॥ [म० १. अ० ८. सू० ३९.]

मदाय वः स्मसि स्म वयं एषां विश्वं चित् आयुः जी-
वसे ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ३८ ॥ कत् ह नूनं कथऽप्रियः पिता पुत्रं न हस्तयोः दधिध्वे
वृक्तऽबर्हिषः ॥ १ ॥ क नूनं कत् वः अर्थे गतं दिवः न पृथिव्याः
क वः गावः न रण्यंति ॥ २ ॥ क वः सुम्ना नव्यांसि मरुतः क
सुविता क्वो विश्वानि सौभगा ॥ ३ ॥ यत् यूयं पृथ्विऽमातरः
मर्तासः स्यातन् स्तोता वः अमृतः स्यात् ॥ ४ ॥ मा वः मृगः
न यवसे जरिता भूत् अजोषः पथा यमस्य गात् उप ॥ ५ ॥ १५ ॥
मो सु नः पराऽपरा निऽच्छतिः दुऽहना वधीत् पदीष्ट
तृष्ण्या सह ॥ ६ ॥ सत्यं तेषाः अमऽवतः धन्वन् चित् आ रुद्रि-
यासः मिह कृण्वन्ति अवातां ॥ ७ ॥ वाश्वाऽइव विऽद्युत् मि-
माति वत्सं न माता सिसृक्षि यत् एषां वृष्टिः असर्जि ॥ ८ ॥
दिवा चित् तमः कृण्वन्ति पर्जन्येन उद्ऽवाहेन यत् पृथिवीं
विऽउदन्ति ॥ ९ ॥ अध स्वनात् मरुतां विश्वं आ सन्न पार्थिवं
अरेजन्त प्र मानुषाः ॥ १० ॥ १६ ॥ मरुतः वीकुपाणिऽभिः चि-
वाः रोधस्वतीः अनु यात ई अखिद्रयामऽभिः ॥ ११ ॥ स्थिराः
वः संतु नेमयः रथाः अश्वासः एषां सुऽसंस्कृताः अभीशवः ॥ १२ ॥
अच्छ वद् तना गिरा जरायै ब्रह्मणः पतिं अग्निं मित्रं न दर्श-
तं ॥ १३ ॥ मिमीहि ह्योके आस्ये पर्जन्यऽइव ततनः गाय गायचं
उक्थ्य ॥ १४ ॥ वदस्व मारुतं गुणं तेषां पनस्युं अकिणं अस्मे
वृद्धाः असन् इह ॥ १५ ॥ १७ ॥

॥ ३९ ॥ प्र यत् इत्या पराऽवतः शोचिः न मानं अस्यथ कस्य
क्रत्वा मरुतः कस्य वर्षसा कं याथ कं ह धूतयः ॥ १ ॥ स्थिरा वः

संतु आयुधा पराऽनुदे वीळु उत प्रतिऽस्कभे युष्माकं अस्तु
 तविषी पनीयसी मा मर्त्यस्य मायिनः ॥२॥ परा ह यत् स्थिरं
 ह्यथ नरः वर्तयथ गुरु वि याथन वनिनः पृथिव्याः वि आशाः
 पर्वतानां ॥३॥ नहि वः शत्रुः विविदे अधि द्यवि न भूम्यां
 रिशादसः युष्माकं अस्तु तविषी तना युजा रुद्रासः नु चित्
 आऽधृषे ॥४॥ प्र वेपयति पर्वतान् वि विंचति वनस्पतीन्
 प्रो आरत मरुतः दुर्मदाःऽइव देवासः सर्वया विशा ॥५॥ १८॥
 उपो रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं प्रष्टिः वहति रोहितः आ वः या-
 माय पृथिवी चित् अश्रोत् अवीभयंत मानुषाः ॥६॥ आ वः
 मक्षु तनाय कं रुद्राः अवं वृणीमहे गंतं नूनं नः अवसा यथा
 पुरा इत्या कर्णाय विभ्युषे ॥७॥ युष्माऽइषितः मरुतः मर्त्यऽइ-
 षितः आ यः नः अर्भः इषते वि तं युयोत शवसा वि ओजसा
 वि युष्माकाभिः ऊतिऽभिः ॥८॥ अस्मामि हि प्रऽयज्यवः कर्णं
 दद प्रऽचेतसः अस्मामिऽभिः मरुतः आ नः ऊतिऽभिः गंतं
 वृष्टिं न विऽद्युतः ॥९॥ अस्मामि ओजः विभृथ सुऽदानवः
 अस्मामि धूतयः शवः ऋषिऽद्विषे मरुतः परिऽमन्यवे इषुं न
 सृजत द्विषे ॥१०॥ १९॥

॥४०॥ उत तिष्ठ ब्रह्मणः पते देवऽयंतः त्वा ईमहे उप प्र
 यंतु मरुतः सुऽदानवः इंद्रं प्राप्नुः भव सचा ॥१॥ त्वां इत् हि
 सहसः पुत्र मर्त्यः उपऽब्रूते धने हिते सुऽवीर्यं मरुतः आ
 सुऽअर्घ्यं दधीत यः वः आऽचके ॥२॥ प्र एतु ब्रह्मणः पतिः प्र
 देवी एतु सूनृता अर्च्छ वीरं नर्यं पंक्तिऽराधसं देवाः यज्ञं नयंतु
 नः ॥३॥ यः वाघते ददाति सूनरं वसु सः धत्ते अक्षिति श्रवः

तस्मै इळां सुवीरां आ यजामहे सुऽप्रतूर्तिं अनेहसं ॥४॥ प्र
 नूनं ब्रह्मणः पतिः मच्चं वदति उक्थ्यं यस्मिन् इद्रः वरुणः
 मित्रः अर्यमा देवाः ओकांसि चक्रिरे ॥५॥२०॥ तं इत् वोचेम
 विदथेषु शुंऽभुवँ मच्चं देवाः अनेहसं इमां च वाचं प्रतिऽहर्यथ
 नरः विश्वा इत् वामा वः अश्ववत् ॥६॥ कः देवऽयंतं अश्ववत्
 जनं कः वृक्तऽवर्हिषं प्रऽप्रं दाश्वान् पस्त्याभिः अस्थित
 अंतःऽवावत् क्षयं दधे ॥७॥ उप क्षुचं पृचीत हंति राजऽभिः
 भये चित् सुऽक्षितिं दधे न अस्य वर्ता न तरुता महाऽधने न
 अभै अस्ति वज्रिणः ॥८॥२१॥

॥४१॥ यं रक्षति प्रऽचेतसः वरुणः मित्रः अर्यमा नु चित्
 सः दभ्यते जनः ॥१॥ यं बाहुताऽइव पिप्रति पांति मर्यं रिषः
 अरिष्टः सर्वः एधते ॥२॥ वि दुऽगा वि द्विषः पुरः प्रति रा-
 जानः एषां नयति दुऽइता तिरः ॥३॥ सुऽगः पथाः अनृक्षरः
 आदित्यासः ऋतं यते न अच अवऽखादः अस्ति वः ॥४॥ यं
 यज्ञं नयथ नरः आदित्याः ऋजुनां पथा प्र वः सः धीतये
 नृशत् ॥५॥२२॥ सः रत्नं मर्यं वसु विश्वं तोकं उत त्मना अर्च्छ
 गच्छति अस्तुतः ॥६॥ कथा राधाम सखायः स्तोमं मित्रस्य
 अर्यम्णः महिं पसरः वरुणस्य ॥७॥ मा वः प्रंतं मा शपंतं प्रति
 वोचे देवऽयंतं मुन्नेः इत् वः आ विवासे ॥८॥ चतुरः चित्
 ददमानात् बिभीयात् आ निऽधातोः न दुऽउक्ताय स्पृह-
 येत् ॥९॥२३॥

॥४२॥ सं पूषन् अर्ध्वनः तिर वि अंहः विऽमुचः नपात्
 सक्षं देव प्र नः पुरः ॥१॥ यः नः पूषन् अघः वृकः दुऽशेवः

आऽदिदेशति अप स्म तं पथः जहि ॥२॥ अप त्वं परिऽपथिनं
 मुषीवाणं हुरऽचितं दूरं अधि सुतेः अज ॥३॥ त्वं तस्य द्या-
 विनः अघऽशंसस्य कस्य चित् पदा अभि तिष्ठ तपुषिं ॥४॥ आ
 तत् ते दस्र मंतुऽमः पूषन् अवः वृणीमहे येन पितृन् अचो-
 दयः ॥५॥२४॥ अथ नः विश्वऽसौभग हिरण्यवाशीमत्ऽतम
 धनानि सुऽसना कृधि ॥६॥ अति नः सश्वतः नय सुऽगा नः
 सुऽपथा कृणु पूषन् इह क्रतुं विदः ॥७॥ अभि सुऽयवसं नय
 न नवऽज्वारः अध्वने पूषन् इह क्रतुं विदः ॥८॥ शग्धि पूधिं प्र
 यंसि च शिशीहि प्रासि उदरं पूषन् इह क्रतुं विदुः ॥९॥ न
 पूषणं मेथामसि सुऽउक्तैः अभि गृणीमसि वसूनि दस्मं
 ईमहे ॥१०॥२५॥

॥४३॥ कत् रुद्राय प्रऽचेतसे मीळहुऽतमाय तव्यसे वोचेम
 शंऽतमं हृदे ॥१॥ यथा नः अदितिः कर्त् पथे नृऽभ्यः यथा
 गर्वे यथा तोकाय रुद्रियं ॥२॥ यथा नः मित्रः वरुणः यथा रुद्रः
 चिकेतति यथा विश्वे सुऽजोषसः ॥३॥ गाथऽपतिं मेधऽपतिं
 रुद्रं जलाषऽभेषजं तत् शंऽयोः सुम् ईमहे ॥४॥ यः शुक्रऽइव
 सूर्यः हिरण्यंऽइव रोचते श्रेष्ठः देवानां वसुः ॥५॥२६॥ शं नः
 कर्त्ति अवते सुऽगं मेषाय मेथे नृऽभ्यः नारिऽभ्यः गर्वे ॥६॥
 अस्मे सोम श्रियं अधि नि धेहि शतस्य नृणां महि श्ववः
 तुविऽनृम्यं ॥७॥ मा नः सोमऽपरिबाधः मा अरातयः जुहुरंत
 आ नः इंदो वाजे भज ॥८॥ याः ते प्रऽजाः अमृतस्य परस्मिन्
 धामन् ऋतस्य मूर्धा नाभा सोम वेनः आऽभूषंतीः सोम
 वेदः ॥९॥२७॥८॥

॥४४॥ अग्ने विवस्वत् उषसः चित्रं राधः अमृत्य आ दाशुषे
जातऽवेदः वह त्वं अद्य देवान् उषऽबुधः ॥१॥ जुष्टः हि दूतः
असि हव्यऽवाहनः अग्ने रथीः अध्वराणां सऽजूः अश्विऽभ्यां
उषसां सुऽवीर्यं अस्मे धेहि श्रवः बृहत् ॥२॥ अद्य दूतं वृणी-
महे वसुं अग्निं पुरुऽप्रियं धूमऽकेतुं भाऽऋजीकं विऽउष्टिषु
यज्ञानां अध्वरऽश्रियं ॥३॥ श्रेष्ठं यविष्ठं अतिथिं सुऽआहुतं
जुष्टं जनाय दाशुषे देवान् अच्छ यातवे जातऽवेदसं अग्निं ईळे
विऽउष्टिषु ॥४॥ स्तविष्यामि त्वां अहं विश्वस्य अमृत भोजन
अग्ने चातारं अमृतं मियेध्य यजिष्ठं हव्यऽवाहन ॥५॥ २८ ॥
सुऽशंसः बोधि गृणते यविष्ठ्य मधुऽजिह्वः सुऽआहुतः
प्रक्षण्वस्य प्रऽतिरन् आयुः जीवसे नमस्य दैव्यं जनं ॥६॥
हीतारं विश्वऽवेदसं सं हि त्वा विशः इंधते सः आ वह पुरुऽहूत
प्रऽचेतसः अग्ने देवान् इह द्रवत् ॥७॥ सविता उषसं अश्विनां
भगं अग्निं विऽउष्टिषु क्षपः कणासः त्वा सुतऽसोमासः इंधते
हव्यऽवाहं सुऽअध्वर ॥८॥ पतिः हि अध्वराणां अग्ने दूतः विशां
असि उषऽबुधः आ वह सोमऽपीतये देवान् अद्य स्वऽह-
शः ॥९॥ अग्ने पूर्वाः अनु उषसः विभाऽवसो दीदियं वि-
श्वऽदर्शतः असि यामेषु अविता पुरऽहितः असि यज्ञेषु
मानुषः ॥१०॥ २९ ॥ नि त्वा यज्ञस्य सार्धनं अग्ने हीतारं ऋत्विजं
मनुष्यत् देव धीमहि प्रऽचेतसं जीरं दूतं अमृत्य ॥११॥ यत्
देवानां मित्रऽमहः पुरऽहितः अंतरः यासि दूत्यं सिंधोऽइव
प्रऽस्वनितासः ऊर्मयः अग्ने भाजंते अर्चयः ॥१२॥ श्रुधि
श्रुतऽकर्णं वह्निऽभिः देवैः अग्ने सयावऽभिः आ सीदंतु बहिधि
मित्रः अर्यमा प्रातऽयावानः अध्वरं ॥१३॥ गृण्वंतु स्तोमं

अ० १. अ० ३. व० ३३.] ॥ ३६ ॥ [म० १. अ० ९. सू० ४६.]

म॒रुतः सु॒ऽदान॑वः अ॒ग्निऽजि॒ह्वाः ऋ॒त॒ऽवृ॒धः पि॒ब॒तु सोमं॑
व॒रु॒णः धृ॒त॒ऽव॒तः अ॒श्विऽभ्यां॑ उ॒षसा॑ स॒ऽजूः ॥ १४ ॥ ३० ॥

॥ ४५ ॥ त्वं अ॒ग्ने व॒सून् इ॒ह रु॒द्रान् आ॒दि॒त्यान् उ॒त यज॑
सु॒ऽअ॒ध्व॒रं ज॒नं म॒नु॒ऽजा॒तं धृ॒त॒ऽमु॒षं ॥ १ ॥ श्रु॒ष्टी॒ऽवा॒नः हि दा॒-
श्रु॒षे दे॒वाः अ॒ग्ने वि॒ऽचे॒त॒सः ता॒न् रो॒हि॒त॒ऽअ॒श्व गि॒र्व॒णः
च॒यःऽचि॒श॒तं आ व॒ह ॥ २ ॥ प्रि॒यमे॒ध॒ऽव॒त् अ॒वि॒ऽव॒त् जा॒-
त॒ऽवे॒दः वि॒रू॒प॒ऽव॒त् अ॒गि॒र॒स्व॒त् म॒हि॒ऽव॒त् प्र॒क्ख॑स्य श्रु॒धि
ह॒वँ ॥ ३ ॥ म॒हि॒ऽके॒र॒वः ऊ॒तये॑ प्रि॒य॒ऽमे॒धाः अ॒हू॒ष॒त॒ रा॒जै॒तं
अ॒ध्व॒राणां॑ अ॒ग्निं श्रु॒क्ते॒ण शो॒चि॒षा ॥ ४ ॥ धृ॒त॒ऽआ॒ह॒व॒न॒ संत्य॑
इ॒माः ऊं॑ सु श्रु॒धि गि॒रः याभिः॑ क॒ख॑स्य सून॒वः ह॒वँते अ॒व॒से
त्वा ॥ ५ ॥ ३१ ॥ त्वां चि॒त्र॒अ॒वः॒ऽत॒म॒ ह॒वँते वि॒ष्णु ज॒त॒वः शो॒-
चिः॒ऽकै॒शं पु॒रु॒ऽप्रि॒य॒ अ॒ग्ने ह॒व्याय॑ वो॒ळ॒ह॒वे ॥ ६ ॥ नि॒ त्वा॒ हो॒ता॒रं
ऋ॒त्वि॒जं दु॒धिरे॑ व॒सु॒वि॒त्ऽत॒मं श्रु॒त॒ऽक॒र्णे स॒प्र॒थः॒ऽत॒मं वि॒प्राः
अ॒ग्ने दि॒वि॒ष्टि॒षु ॥ ७ ॥ आ॒ त्वा॒ वि॒प्राः अ॒चु॒च्य॒वुः सु॒त॒ऽसौ॒माः
अ॒भि प्र॒यः वृ॒ह॒त् भाः बि॒भ्र॒तः ह॒विः अ॒ग्ने म॒ती॒य दा॒श्रु॒षे ॥ ८ ॥
प्रा॒तः॒ऽया॒व्रः स॒हः॒ऽकृ॒त॒ सोम॑ऽपे॒याय॑ संत्य॒ इ॒ह अ॒द्य दै॒व्यं
ज॒नं ब॒र्हिः आ सा॒द॒य॒ व॒सो ॥ ९ ॥ अ॒वा॒चं दै॒व्यं ज॒नं अ॒ग्ने
य॒क्ष्य॑ स॒हू॒ति॒ऽभिः अ॒यं सोमः॑ सु॒ऽदान॑वः तं पा॒त॒ ति॒-
रः॒ऽअ॒ह्नां ॥ १० ॥ ३२ ॥

॥ ४६ ॥ ए॒षो उ॒षाः अ॒पूर्व्या॑ वि उ॒च्छ॒ति॒ प्रि॒या दि॒वः स्तु॒षे
वां अ॒श्वि॒ना वृ॒ह॒त् ॥ १ ॥ या द॒सा सि॒न्धु॒ऽमा॒तरा॑ म॒नो॒तरा॑
र॒यी॒णां धि॒या दे॒वा व॒सु॒ऽवि॒दा ॥ २ ॥ व॒च्य॑ते वां क॒कु॒हासः॑

जूणीयाँ अधि विष्टपि यत् वां रथः विऽभिः पतात् ॥३॥
 हविषा जारः अपां पिपतिं पपुंरिः नरा पिता कुटस्य चर्ष-
 णिः ॥४॥ आऽदारः वां मतीनां नासत्या मतऽवचसा पातं
 सोमस्य धृष्णुऽया ॥५॥३३॥ या नः पीपरत् अश्विना ज्योति-
 ष्मती तमः तिरः तां अस्मे रासाथां इषं ॥६॥ आ नः नावा
 मतीनां यातं पारायं गंतवे युजाथां अश्विना रथं ॥७॥ अरिचं
 वां दिवः पृथु तीर्थे सिंधूनां रथः धिया युयुजे इंदवः ॥८॥ दिवः
 कणासः इंदवः वसु सिंधूनां पदे स्वं वत्रिं कुहं धित्सथः ॥९॥
 अभूत् जुं भाः जुं अंशवे हिरण्यं प्रति सूर्यैः वि अख्यत्
 जिह्या असितः ॥१०॥३४॥ अभूत् जुं पारं एतवे पंथाः
 ऋतस्य साधुऽया अदर्शि वि सुतिः दिवः ॥११॥ तत्ऽतत् इत्
 अश्विनोः अवः जरिता प्रति भूषति मर्दे सोमस्य पिप्रतोः ॥१२॥
 ववसाना विवस्वति सोमस्य पीत्या गिरा मनुष्यत् शंऽभू० आ
 गतं ॥१३॥ युवोः उषाः अनु श्रियं परिऽज्मनोः उपऽआचरत्
 ऋता वनथः अक्तुऽभिः ॥१४॥ उभा पिबतं अश्विना उभा नः
 शर्म यच्छतं अविद्रियाभिः ऊतिऽभिः ॥१५॥३५॥३॥

॥४७॥ अयं वां मधुमत्ऽतमः सुतः सोमः ऋतऽवृधा तं
 अश्विना पिबतं तिरऽअह्यं धत्तं रत्नानि दाशुषे ॥१॥ चिऽव-
 धुरेण चिऽवृता सुऽपेशसा रथेन आ यातं अश्विना कणासः
 वां ब्रह्म कृण्वति अध्वरे तेषां सु शृणुतं हवं ॥२॥ अश्विना मधु-
 मतऽतमं पातं सोमं ऋतऽवृधा अथ अद्य दसा वसु बिभ्रता
 रथे दाश्वांसं उप गच्छतं ॥३॥ चिऽसधस्ये बर्हिषि विश्वऽवेदसा
 मध्वा यज्ञं मिमिक्षतं कणासः वां सुतऽसौमाः अभिऽद्यवः

युवां हवन्ते अश्विना ॥४॥ याभिः कखं अभिष्टिऽभिः प्र आवतं
 युवं अश्विना ताभिः सु अस्मान् अवतं शुभः पती पातं सोमं
 ऋतऽवृधा ॥५॥१॥ सुऽदासे दस्त्रा वसु विभ्रता रथे पृक्षः वहतं
 अश्विना रयिं समुद्रात् उत वा दिवः परि अस्मे धत्तं पुरुऽस्पृ-
 हं ॥६॥ यत् नासत्या पराऽवर्ति यत् वा स्थः अधि तुर्वशे अतः
 रथेन सुऽवृता नः आ गतं साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः ॥७॥
 अवाचा वां सप्रयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सर्वना इत् उप इधं
 पृचंता सुऽकृते सुऽदानवे आ बर्हिः सीदतं नरा ॥८॥ तेन ना-
 सत्या आ गतं रथेन सूर्येऽन्वचा येन शश्वत् ऊहयुः दाशुषे वसु
 मध्वः सोमस्य पीतये ॥९॥ उक्थेभिः अवाक् अवसे पुरुऽवसू०
 अर्केः च नि ह्यामहे शश्वत् कखानां सदसि प्रिये हि कं सोमं
 पपयुः अश्विना ॥१०॥२॥

॥४८॥ सह वामेन नः उषः वि उच्छ दुहितः दिवः सह
 द्युम्नेन बृहता विभाऽवरि राया देवि दास्वती ॥१॥ अश्वऽवतीः
 गोऽमतीः विश्वऽमुविदः भूरि च्यवंत वस्तवे उत ईरय प्रति मा
 सूनृताः उषः चोद राधः मघोर्ना ॥२॥ उवास उषाः उच्छात्
 च नु देवी जीरा रथानां ये अस्याः आऽचरणेषु दध्निरे समुद्रे न
 श्ववस्यवः ॥३॥ उषः ये ते प्र यामेषु युंजते मनः दानाय सूरयः
 अत्र अहं तत् कखं एषां कखंऽतमः नाम गृणाति नृणां ॥४॥
 आ घ योषाऽइव सूनरी उषाः याति प्रऽभुंजती जरयंती वृजनं
 पत्ऽवत् ईयते उत पातयति पक्षिणः ॥५॥३॥ वि या सृजति
 समनं वि अर्थिनः पदं न वेति ओदती वयः नकिः ते पक्षिऽवां-
 संः आसते विऽउष्टौ वाजिनीऽवति ॥६॥ एषा अयुक्त

पराऽवतः सूर्यस्य उतऽअयनात् अधि शतं रथेभिः सुऽभगां
 उषाः इयं वि याति अभि मानुषान् ॥ ७ ॥ विश्वं अस्याः ननाम
 चक्षसे जगत् ज्योतिः कृणोति सूनरीं अप द्वेषः मघोनीं दुहिता
 दिवः उषाः उच्छत् अप सिधः ॥ ८ ॥ उषः आ भाहि भानुनां
 चंद्रेण दुहितः दिवः आऽवहंती भूरि अस्मभ्यं सौभगं विऽउच्छं-
 तीं दिविष्टिषु ॥ ९ ॥ विश्वस्य हि प्राणनं जीवनं ते वि यत्
 उच्छसि सूनरि सा नः रथेन बृहता विभाऽवरि श्रुधि चि-
 चऽमघे हव ॥ १० ॥ ४ ॥ उषः वाजं हि वंस्व यः चिचः मानुषे
 जने तेन आ वह सुऽकृतः अध्वरान् उप ये त्वा गृणंति वह-
 यः ॥ ११ ॥ विश्वान् देवान् आ वह सोमऽपीतये अंतरिक्षात्
 उषः त्वं सा अस्मासु धाः गोऽमत् अश्वऽवत् उक्थ्यं उषः वाजं
 सुऽवीर्यं ॥ १२ ॥ यस्याः रुशतः अर्चयः प्रति भद्राः अहक्षत सा
 नः रयिं विश्वऽवारं सुऽपेशसं उषाः दत्तातु सुगम्यं ॥ १३ ॥ ये
 चित् हि त्वां ऋषयः पूर्वे जतये जुहुरे अवसे महि सा नः स्तो-
 मान् अभि गृणीहि राधसा उषः शुक्रेण शोचिषा ॥ १४ ॥ उषः
 यत् अद्य भानुनां वि द्वारौ ऋणवः दिवः प्र नः यच्छतात्
 अवृकं पृथु छर्दिः प्र देवि गोऽमतीः इषः ॥ १५ ॥ सं नः राया
 बृहता विश्वऽपेशसा मिमिक्ष्व सं इळाभिः आ सं द्युमेन वि-
 श्वऽतुरा उषः महि सं वाजैः वाजिनीऽवति ॥ १६ ॥ ५ ॥

॥ ४९ ॥ उषः भद्रेभिः आ गहि दिवः चित् रोचनात् अधि
 वहंतु अरुणऽस्वः उप त्वा सोमिनः गृहं ॥ १ ॥ सुऽपेशसं सुऽखं
 रथं यं अधिऽअस्याः उषः त्वं तेन सुऽअवसं जनें प्र अव अद्य
 दुहितः दिवः ॥ २ ॥ वयः चित् ते पतत्रिणः द्विऽपत् चतुऽपत्

अर्जुनि उषः प्र आरन् ऋतून् अनु दिवः अन्तेभ्यः परि ॥ ३ ॥
 विऽउच्छंतीं हि रश्मिऽभिः विश्वं आऽभासि रोचनं तां त्वां
 उषः वसुऽयवः गीऽभिः कणाः अहूषत ॥ ४ ॥ ६ ॥

॥ ५० ॥ उत् ऊं त्वं जातऽवेदसं देवं वहन्ति केतवः हृशे
 विश्वाय सूर्ये ॥ १ ॥ अप त्वे तायवः यथा नक्षत्रा यन्ति अक्षुऽभिः
 मूराय विश्वऽचक्षसे ॥ २ ॥ अहश्च अस्य केतवः वि रश्मयः
 जनान् अनु भाजतः अग्रयः यथा ॥ ३ ॥ त्रिणिः विश्वऽदर्शतः
 ज्योतिऽकृत् असि सूर्य विश्वं आ भासि रोचनं ॥ ४ ॥ प्रत्यङ्
 देवानां विशः प्रत्यङ् उत् एषि मानुषान् प्रत्यङ् विश्वं स्वः
 हृशे ॥ ५ ॥ ७ ॥ येन पावक चक्षसा भुरण्यतं जनान् अनु त्वं वरुण
 पश्यसि ॥ ६ ॥ वि द्यां एषि रजः पृथु अहा मिमानः अक्षुऽभिः
 पश्यन् जन्मानि सूर्य ॥ ७ ॥ सप्त त्वा हरितः रथे वहन्ति देव सूर्य
 शोचिऽकेशं विऽचक्षुः ॥ ८ ॥ अयुक्त सप्त श्रुधुवः मूरः रथस्य
 नक्षः ताभिः याति स्वयुक्तिऽभिः ॥ ९ ॥ उत् वयं तमसः परि
 ज्योतिः पश्यतः उत्ऽतरं देवं देवऽचा सूर्ये अगन्म ज्योतिः
 उत्ऽतमं ॥ १० ॥ उत्ऽयन् अद्य मित्रऽमहः आऽरोहन् उत्ऽत-
 रां दिवं हृत्ऽरोगं मम सूर्य हरिमाणं च नाशय ॥ ११ ॥ श्रुकेषु मे
 हरिमाणं रोपणाकासु दुध्मसि अथो हरिद्वेषु मे हरिमाणं
 नि दुध्मसि ॥ १२ ॥ उत् अगात् अयं आदित्यः विश्वेन सहसा
 सह द्विषतं मह्यं रंधयन् मो अहं द्विषते रधं ॥ १३ ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥ ५१ ॥ अभि त्वं मेघं पुरुऽहूतं ऋग्मियं इंद्रं गीऽभिः मृदत्
 वस्वः अर्णवं यस्य द्यावः न विऽचरन्ति मानुषा भुजे मंहिष्ठं

अभि विप्रं अर्चत ॥ १ ॥ अभि ई अवन्वन् सुऽअभिष्टिं ऊतयः
 अतरिस्त्रुऽमां तविषीभिः आऽवृत्तं इंद्रं दक्षासः ऋभुवः
 मदऽच्युतं शतऽक्रतुं जवनी सूनृता आ अरुहत् ॥ २ ॥ तं गोचं
 अंगिरःऽभ्यः अवृणोः अप उत अचये शतऽदुरेषु गातुऽवित्
 ससेन चित् विऽमदाय अवहः वसु आजौ अद्रिं ववसानस्य
 नर्तयन् ॥ ३ ॥ तं अपां अपिऽधानां अवृणोः अप अधारयः
 पर्वते दानुऽमत् वसु वृचं यत् इंद्र शर्वसा अवधीः अहिं आत्
 इत् सूर्यं दिवि आ अरोह्यः दृशे ॥ ४ ॥ तं मायाभिः अप मायिनः
 अधमः स्वधाभिः ये अधि शुभ्रौ अजुहत् तं पिप्रोः नृऽमनः प्र
 अरुजः पुरः प्र ऋजिश्चानं दस्युऽहत्येषु आविष्य ॥ ५ ॥ ॥ ६ ॥ तं
 कुत्सं शुष्णऽहत्येषु आविष्य अरंधयः अतिथिऽग्वाय शंबरं
 महान्तं चित् अर्बुदं नि क्रमीः पदा सनात् एव दस्युऽहत्याय
 जज्ञिषे ॥ ६ ॥ ते विश्वा तविषी सध्र्यक् हिता तव राधः सो-
 मऽपीथाय हर्षते तव वज्रः चिकित्ते बाहोः हितः वृश्च शर्चोः
 अव विश्वानि वृष्ण्या ॥ ७ ॥ वि जानीहि आर्योन् ये च दस्यवः
 वर्हिष्मते रंधय शासत् अवतान् शाकी भव यजमानस्य चो-
 दिता विश्वा इत् ता ते सधऽमादेषु चाकन ॥ ८ ॥ अनुऽव्रताय
 रंधयन् अपऽव्रतान् आऽभूभिः इंद्रः अथयन् अनाभुवः वृद्धस्य
 चित् वर्धतः द्यां इनक्षतः स्तवानः वस्रः वि जघान संऽदिहः ॥ ९ ॥
 तक्षत् यत् ते उशनां सहसा सहः वि रोदसी मज्मना बाधते
 शवः आ त्वा वातस्य नृऽमनः मनऽयुजः आ पूर्यमाणं अवहन्
 अभि अवः ॥ १० ॥ १० ॥ मंदिष्ट यत् उशने काव्ये सचा इंद्रः वंकू
 वंकुऽतरा अधि तिष्ठति उयः ययिं निः अपः स्रोतसा असृजत्
 वि शुष्णस्य हंहिताः ऐरयत् पुरः ॥ ११ ॥ आ स्म रथं वृषऽपानेषु

अ० १. अ० ४. व० १३.] ॥ ४२ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५२.

तिष्ठसि शर्यातस्य प्रभृताः येषु मंदसे इंद्र यथा सुतऽसोमेषु
चाकनः अनृवाणं श्लोकं आ रोहसे दिवि ॥ १२ ॥ अर्ददाः अर्भा
महते वचस्य वै कक्षीवते वृचया इंद्र सुन्वते मेना अभवः वृष-
णश्चस्य सुऽक्रतो विष्वा इत् ता ते सर्वनेषु प्रऽवाच्या ॥ १३ ॥
इंद्रः अश्रायि सुऽध्यः निरेके पञ्जेषु स्तोमः दुर्यः न यूपः अश्वऽयुः
गव्यः रथऽयुः वसुऽयुः इंद्रः इत् रायः क्षयति प्रऽयंता ॥ १४ ॥
इदं नमः वृषभाय स्वऽराजं सत्यऽशुष्माय तवसे अवाचि
अस्मिन् इंद्र वृजने सर्वेऽवीराः स्मत् सूरिऽभिः तव शर्मेन्
स्याम् ॥ १५ ॥ ११ ॥

॥ ५२ ॥ त्वं सु मेघं महय स्वऽविदं शतं यस्य सुऽभ्यः साकं
ईरते अत्यं न वाजं हवन्ऽस्यदं रथं आ इंद्रं ववृत्त्यां अवसे
सुवृक्तिऽभिः ॥ १ ॥ सः पर्वतः न धरुणेषु अच्युतः सहस्रंऽजतिः
तविषीषु ववृधे इंद्रः यत् वृचं अवधीत् नदीऽवृत्तं उञ्जन्
अर्णीसि जह्वेणः अंधसा ॥ २ ॥ सः हि हरः हरिषु वव्रः ऊधनि
चंद्रऽबुध्नः मदऽवृद्धः मनीषिऽभिः इंद्रं तं अहे सुऽअपस्यया
धिया महिष्ठऽरातिं सः हि प्रमिः अंधसः ॥ ३ ॥ आ यं पृणंति
दिवि सन्नऽबर्हिषः समुद्रं न सुऽभ्यः स्वाः अभिष्टयः तं वृचऽहत्ये
अनु तस्युः ऊतयः शुष्माः इंद्रं अवाताः अहुतऽप्सवः ॥ ४ ॥
अभि स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः रघीऽइव प्रवणे ससुः ऊतयः
इंद्रः यत् वजी धृषमाणः अंधसा भिनत् वलस्य परिधीन्ऽइव
चितः ॥ ५ ॥ १२ ॥ परि ई घृणा चरति तित्विषे शवः अपः वृत्ती
रजसः बुध्नं आ अश्रयत् वृचस्य यत् प्रवणे दुऽगृभिश्चनः
निऽजघर्थ हन्वीः इंद्र तन्यतु ॥ ६ ॥ हृदं न हि त्वा निऽअष्टंति

अ० १. अ० ४. व० १५.] ॥ ४३ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५३.]

ऊर्मयः ब्रह्माणि इन्द्र तव यानि वर्धना त्वष्टा चित् ते युज्यं ववृधे
 शवः ततस्तं वज्रं अभिभूतिऽओजसं ॥ ७ ॥ जघन्वान् ऊं
 हरिऽभिः संभृतऽक्रतो० इन्द्रं वृचं मनुषे गातुऽयन् अपः
 अयच्छथाः बाह्वोः वज्रं आयसं आधारयः दिवि आ सूर्यं
 दृशे ॥ ८ ॥ बृहत् स्वऽचंद्रं अमऽवत् यत् उक्थ्यं अकृण्वत् भि-
 यसां रोहणं दिवः यत् मानुषऽप्रधनाः इन्द्रं ऊतयः स्वः नृऽसावः
 मरुतः अमदन् अन्तु ॥ ९ ॥ द्यौः चित् अस्य अमऽवान् अहैः
 स्वनात् अयोयवीत् भियसां वज्रः इन्द्र ते वृचस्य यत् बद्धधा-
 नस्य रोदसी० मदे सुतस्य शवसा अभिनत् शिरः ॥ १० ॥ १३ ॥
 यत् इत् नु इन्द्र पृथिवी दशऽभुजिः अहानि विश्वा ततनंत
 कृष्टयः अच अह ते मघऽवन् विऽश्रुतं सहः द्यां अन्तु शवसा
 बर्हणा भुवत् ॥ ११ ॥ त्वं अस्य पारे रजसः विऽओमनः स्वभू-
 तिऽओजाः अवसे धृषत्ऽमनः चकृषे भूमिं प्रतिऽमानं ओजसः
 अपः स्वः० परिऽभूः एषि आ दिवै ॥ १२ ॥ त्वं भुवः प्रतिऽमानं
 पृथिव्याः चतुष्टवोरस्य बृहत् पतिः भूः विश्वं आ अप्राः अंत-
 रिषं महिऽत्वा सत्यं अद्वा नकिः अन्यः त्वाऽवान् ॥ १३ ॥ न
 यस्य द्यावापृथिवी अन्तु व्यचः न सिंघवः रजसः अंतं आन्तुः
 न उत स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः एकः अन्यत् चकृषे विश्वं
 आनुषक् ॥ १४ ॥ आर्चन् अच मरुतः सस्मिन् आजौ विश्वे
 देवासः अमदन् अन्तु त्वा वृचस्य यत् भृष्टिऽमता वधेन नि त्वं
 इन्द्र प्रति आनं जघथं ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ५३ ॥ नि ऊं सु वाचं प्र महे भ्रामहे गिरः इंद्राय सदेने
 विवस्वतः नु चित् हि रत्नं ससतांऽइव अविदत् न दुऽस्तुतिः

द्विणः ऽदेष्टुं शस्यते ॥ १ ॥ दुरः अश्वस्य दुरः इन्द्र गोः असि दुरः
यवस्य वसुनः इन्द्रः पतिः शिखा ऽनरः प्र ऽदिवः अकाम ऽकर्ष-
नः सखा सखि ऽभ्यः तं इन्द्रं गृणीमसि ॥ २ ॥ शची ऽवः इन्द्र
पुरु ऽकृत् द्युमत् ऽतम तव इत् इन्द्रं अभितः चेकिते वसु अतः
सं ऽगृभ्य अभि ऽभूते आ भर मा त्वा ऽयतः जरितुः कामं ऊन-
यीः ॥ ३ ॥ एभिः द्यु ऽभिः सु ऽमनाः एभिः इन्द्र ऽभिः नि ऽरुधानः
अमतिं गोभिः अश्विना इन्द्रेण दस्युं दुरयतः इन्द्र ऽभिः युत ऽवेष-
सः सं इषा रभेमहि ॥ ४ ॥ सं इन्द्र राया सं इषा रभेमहि सं वाजै-
भिः पुरु ऽचन्द्रैः अभिद्यु ऽभिः सं देव्या प्र ऽमत्या वीर ऽश्रुष्मया
गो ऽअयया अश्व ऽवत्या रभेमहि ॥ ५ ॥ १५ ॥ ते त्वा मदाः
अमदन् तानि वृषणां ते सोमांसः वृत्र ऽहर्त्येषु सत् ऽपते यत्
कारवे दश वृत्राणि अप्रति बर्हिष्मते नि सहस्राणि बर्हयः ॥ ६ ॥
युधा युधै उप घ इत् एषि धृष्णु ऽया पुरा पुरं सं इन्द्रं हंसि ओजसा
नम्या यत् इन्द्र सख्या परा ऽवति नि ऽवर्हयः नमुचिं नाम
मायिनं ॥ ७ ॥ त्वं करंजं उत पर्णयं वधीः तेजिष्ठया अति-
थि ऽग्वस्य वर्तनी त्वं शता वंगृदस्य अभिनत् पुरः अननु ऽदः
परि ऽसूताः अजिष्वना ॥ ८ ॥ त्वं एतान् ऊन ऽराज्ञः द्विः दश
अबन्धुना सु ऽश्रवसा उप ऽजग्मुषः षष्टिं सहसा नवतिं नव
श्रुतः नि चक्रेण रथ्या दुः ऽपदा अवृणक् ॥ ९ ॥ त्वं आविथ
सु ऽश्रवसं तव ऊति ऽभिः तव चाम ऽभिः इन्द्र तूर्वायाणं त्वं अस्मै
कुत्सं अतिथि ऽग्वं आयुं महे राज्ञे यूने अरधनायः ॥ १० ॥ ये
उत् ऽअचिं इन्द्र देव ऽगोपाः सखायः ते शिव ऽतमाः असाम
त्वां स्तोषाम त्वया सु ऽवीराः द्राघीयः आयुः प्र ऽतरं दधा-
नाः ॥ ११ ॥ १६ ॥

॥५४॥ मा नः अस्मिन् मघऽवन् पृतऽसु अंहसि नहि ते
 अंतः शवसः परिऽनशे अक्रंदयः नद्यः रोहवत् वना कथा न
 क्षोणीः भियसा सं आरत् ॥१॥ अर्चं शक्राय शक्तिर्न शचीऽवते
 शृण्वंतं इंद्रं महयन् अभि स्तुहि यः धृष्णुना शवसा रोदसी
 उभे वृषा वृषऽत्वा वृषभः निऽक्षुं जते ॥२॥ अर्चं दिवे बृहते
 श्रूथं वचः स्वऽक्षचं यस्य धृषतः धृषत् मनः बृहत्ऽश्रवाः
 असुरः बर्हणा कृतः पुरः हरिऽभ्यां वृषभः रथः हि सः ॥३॥ त्वं
 दिवः बृहत् सानु कोपयः अव त्मना धृषता शंबरं भिनत् यत्
 मायिनः व्रंदिनः मंदिना धृषत् शितां गभस्तिं अशनिं पृतन्य-
 सिं ॥४॥ नि यत् वृणक्षि असनस्य मूर्धनि शृणस्य चित् व्रंदि-
 नः रोहवत् वना प्राचीनेन मनसा बर्हणाऽवता यत् अद्य
 चित् कृणवः कः त्वा परि ॥५॥ १७॥ त्वं आविष्य नयं तुर्वशं यदुं
 त्वं तुर्वीति वयं शतऽक्रतो० त्वं रथं एतं शं कृत्ये धने त्वं पुरः
 नवतिं दंभयः नव ॥६॥ सः घ राजा सत्ऽपतिः शूश्रुवत् जनः
 रातऽहव्यः प्रति यः शासं इवति उक्था वा यः अभिऽगृणाति
 राधसा दानुः अस्मै उपरा पिन्वते दिवः ॥७॥ असमं क्षुचं
 असमा मनीषा प्र सोमऽपाः अपसा संतु नेमे ये ते इंद्र ददुषः
 वर्धयति महि क्षुचं स्थविरं वृष्यं च ॥८॥ तुभ्य इत् एते बहु-
 लाः अद्रिऽदुग्धाः चमूऽसदः चमसाः इंद्रऽपानाः वि अश्रुहि
 तर्पय कामं एषां अथ मनः वसुऽदेयाय कृष्व ॥९॥ अपां
 अतिष्ठत् धरुणऽह्वरं तमः अंतः वृचस्य जठरेषु पर्वतः अभि ई
 इंद्रः नद्यः वज्रिणा हिताः विश्वाः अनुऽस्थाः प्रवणेषु जिघ्र-
 ते ॥१०॥ सः शेऽवृधं अधि धाः द्युमं अस्मे महि क्षुचं जनापाट

अ० १. अ० ४. व० २१.] ॥ ४६ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५६.]

इंद्र तथै रक्षं च नः मघोनः पाहि सूरिन् राये च नः सुऽअपत्ये
इषे धाः ॥ ११ ॥ १८ ॥

॥ ५५ ॥ दिवः चित् अस्य वरिमा वि पप्रथे इंद्रं न मद्वा
पृथिवी च न प्रति भीमः तुविष्मान् चर्षणिऽभ्यः आऽतपः
शिशीते वज्रं तेजसे न वंसंगः ॥ १ ॥ सः अर्णवः न नद्यः समु-
द्रियः प्रति गृह्णाति विऽश्रिताः वरीमऽभिः इंद्रः सोमस्य
पीतये वृषऽयते सनात् सः युध्मः ओजसा पनस्यते ॥ २ ॥ त्वं तं
इंद्र पर्वतं न भोजसे महः नृमणस्य धर्मेणां इरज्यसि प्र वीर्येण
देवता अति चेकिते विश्वस्मै उग्रः कर्मणे पुरऽहितः ॥ ३ ॥ सः
इत् वने नमस्युऽभिः वचस्यते चारु जनेषु प्रऽब्रुवाणः इंद्रियं
वृषां छंदुः भवति हर्यतः वृषां क्षेमेण धेनां मघऽवा यत् इन्व-
ति ॥ ४ ॥ सः इत् महानि संऽइथानि मज्मना कृणोति युध्मः
ओजसा जनेभ्यः अर्धं च न अत् दधति त्विधिऽमते इंद्राय वज्रं
निऽघनिघ्नते वधं ॥ ५ ॥ १९ ॥ सः हि श्रवस्युः सदनानि कृचिमा
क्ष्मया वृधानः ओजसा विऽनाशयन् ज्योतींषि कृण्वन् अवृ-
काणि यज्यवे अर्धं सुऽक्रतुः सतैवै अपः सृजत् ॥ ६ ॥ दानाय
मनः सोमऽपावन् अस्तु ते अर्वाचा हरी वंदनऽश्रुत् आ कृधि
यमिष्टासः सारथयः ये इंद्र ते न त्वा केताः आ दभ्रुवंति भूण-
यः ॥ ७ ॥ अप्रऽक्षितं वसु बिभर्षि हस्तयोः अषाढहं सहः तन्वि
श्रुतः दधे आऽवृतासः अवृतासः न कर्तुऽभिः तनूषु ते क्रतवः
इंद्र भूरयः ॥ ८ ॥ २० ॥

॥ ५६ ॥ एषः प्र पूर्वीः अर्धं तस्य चमिषः अत्यः न योषां
उत् अयंस्तु भुवर्णिः दक्षं महे पाययते हिरण्ययं रथं आऽवृत्य

अ० १. अ० ४. व० २२.] ॥ ४७ ॥ [म० १. अ० १०. सू० ५७.]

हरिऽयोगं ऋभ्वसं ॥ १ ॥ तं गूर्तयः नेमन्ऽइषः परीणसः समुद्रं
न संऽचरणे सन्निधवः पतिं दक्षस्य विदथस्य नु सहः गिरिं न
वेनाः अधि रोह तेजसा ॥ २ ॥ सः तुर्वणिः महान् अरेणु पौंस्ये
गिरेः भृष्टिः न भ्राजते तुजा शवः येन शुष्णं मायिनं आयसः
मदे दुधः आभूषु रमयत् नि दामनि ॥ ३ ॥ देवी यदि तविषी
त्वाऽवृधा ऊतये इद्रं सिसंक्ति उषसं न सूर्यः यः धृष्णुना शवसा
बाधते तमः इयति रेणुं बृहत् अहरिऽस्वनिः ॥ ४ ॥ वि यत्
तिरः धरुणं अच्युतं रजः अतिस्थिपः दिवः आतासु बर्हणा
स्वऽमीळहे यत् मदे इद्र हर्षा अहन् वृचं निः अपां औञ्जः
अण्वं ॥ ५ ॥ त्वं दिवः धरुणं धिषे ओजसा पृथिव्याः इद्र सदेनेषु
माहिनः त्वं सुतस्य मदे अरिणाः अपः वि वृचस्य समया पाथा
अरुजः ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ ५७ ॥ प्र मंहिष्ठाय बृहते बृहत्ऽरये सत्यऽशुष्माय त्वसे
मतिं भरे अपांऽइव प्रवणे यस्य दुऽधरं राधः विश्वऽआयु
शवसे अपऽवृतं ॥ १ ॥ अध ते विश्वं अनु ह असत् इष्टये आपः
निम्नाऽइव सर्वना हविष्मतः यत् पर्वते न संऽअशीत ह्यतः
इद्रस्य वज्रः अथिता हिरण्ययः ॥ २ ॥ अस्मै भीमाय नमसा सं
अध्वरे उषः न शुभे आ भर पनीयसे यस्य धाम शवसे नामं
इन्द्रियं ज्योतिः अकारि हरितः न अयसे ॥ ३ ॥ इमे ते इद्र ते वयं
पुरुऽस्तुत ये त्वा आऽरभ्य चरामसि प्रभुऽवसो नहि त्वत्
अन्यः गिर्वणः गिरः सघत् क्षोणीऽइव प्रति नः हर्य तत्
वचः ॥ ४ ॥ भूरि ते इद्र वीर्यं तव स्मसि अस्य स्तोतुः मघऽवन्
कामं आ पूण अनु ते द्यौः बृहती वीर्यं ममे इयं च ते पृथिवी

नेमे ओजसे ॥ ५ ॥ त्वं तं इन्द्र पर्वतं महां उरुं वज्रेण वज्रिन्
पर्वऽशः चकर्तिथ्य अव असृजः निऽवृताः सर्तवै अपः सचा
विश्वं दधिषे केवलं सहः ॥ ६ ॥ २२ ॥ १० ॥

॥ ५८ ॥ नु चित् सहऽजाः अमृतः नि तुंदते होता यत् दूतः
अभवत् विवस्वतः वि साधिष्ठेभिः पथिऽभिः रजः ममे आ
देवऽताता हविषा विवासति ॥ १ ॥ आ स्वं अन्नं युवमानः
अजरः तृषु अविष्यन् अतसेषु तिष्ठति अत्यः न पृष्ठं मुषितस्य
रोचते दिवः न सानुं स्तनयन् अचिक्रदत् ॥ २ ॥ आणा रुद्रेभिः
वसुऽभिः पुरऽहितः होता निऽसन्नः रयिषाद् अमर्त्यः रथः
न विश्वे अंजसानः आयुषु वि आनुषक् वार्या देवः चृण्व-
ति ॥ ३ ॥ वि वातऽजूतः अतसेषु तिष्ठते वृथा जुहूभिः सृण्या
तुविऽस्वनिः तृषु यत् अग्ने वनिनः वृषऽयसे कृष्णं ते एम
रुशत्ऽऊर्मे अजर ॥ ४ ॥ तपुऽजंभः वने आ वातऽचोदितः
यूथे न सहान् अव वाति वंसंगः अभिऽव्रजन् अक्षितं पाजसा
रजः स्थातुः चरथं भयते पतत्रिणः ॥ ५ ॥ २३ ॥ दधुः त्वा भृगवः
मानुषेषु आ रयिं न चारुं सुऽहवै जनेभ्यः होतारं अग्ने अति-
थिं वरेण्यं मित्रं न शेवै दिव्याय जन्मने ॥ ६ ॥ होतारं सप्त जुहूः
यजिष्ठं यं वाघतः वृणते अध्वरेषु अग्निं विश्वेषां अरतिं वसूनां
सपर्यामि प्रयसा यामि रत्नं ॥ ७ ॥ अच्छिद्रा सूनो सहसः नः
अद्य स्तोतृभ्यः मित्रऽमहः शर्म यच्छ अग्ने गृणतं अंहसः
उरुथ ऊर्जैः नपात् पूऽभिः आयसीभिः ॥ ८ ॥ भव वरुथं गृणते
विभाऽवः भव मघऽवन् मघवत्ऽभ्यः शर्म उरुथ अग्ने अंहसः
गृणतं प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ ९ ॥ २४ ॥

अ० १. अ० ४. व० २६.] ॥ ४९ ॥ [म० १. अ० ११. सू० ६०.]

॥ ५९ ॥ व॒याः इत् अ॒ग्ने अ॒ग्नयः ते अ॒न्ये ते' वि॒श्वे अ॒मृताः
मा॒द॒य॒न्ते वै॒श्वान॒र नाभिः अ॒सि स्त्रि॒ती॒नां स्था॒णाऽइ॒व जना॑न्
उ॒प॒ऽमि॒त् य॒य॒न् ॥ १ ॥ सू॒र्धा दि॒वः नाभिः अ॒ग्निः पृ॒थि॒व्याः
अथ॑ अ॒भ॒वत् अ॒र॒तिः रो॒द॒स्योः तं त्वा दे॒वासः अ॒ज॒न॒य॒न्त दे॒वं
वै॒श्वान॒र ज्योतिः इत् आ॒र्या॒य ॥ २ ॥ आ॒सू॒र्ये न र॒श्मयः ध्रु॒वासः
वै॒श्वान॒रे द॒धिरे अ॒ग्ना वसू॑नि या पर्व॑तेषु ओष॑धीषु अप॑ऽसु या
मा॒नु॒षे॒षु अ॒सि तस्य॑ रा॒जा ॥ ३ ॥ बृ॒ह॒ती॒ऽइ॒व० सू॒नवे॑ रो॒द॒सी
गि॒रः हो॒ता म॒नु॒ष्यः न द॒क्षः स्वः॑ऽव॒ते स॒त्यऽश्रु॑ष्माय पू॒र्वीः
वै॒श्वान॒राय॑ नृ॒ऽत॒माय॑ य॒ज्ञीः ॥ ४ ॥ दि॒वः चि॒त् ते बृ॒ह॒तः जा॒-
त॒ऽवे॒दः वै॒श्वान॒र प्र रि॒रि॒चे म॒हि॒ऽत्वं रा॒जा कृ॒ष्टी॒नां अ॒सि
मा॒नु॒षी॒णां यु॒धा दे॒वेभ्यः वरि॑वः च॒कर्त्त॑ ॥ ५ ॥ प्र नु म॒हि॒ऽत्वं
वृ॒ष॒भ॒स्य वो॒चं यं पू॒रवः वृ॒च॒ऽह॒नं स॒च॒न्ते वै॒श्वान॒रः द॒स्यु अ॒ग्निः
ज॒घ॒न्वा॒न् अ॒धू॒नो॒त् का॒ष्ठाः अ॒व शं॒बरं भे॒त् ॥ ६ ॥ वै॒श्वान॒-
न॒रः म॒हि॒म्ना वि॒श्वऽकु॑ष्टिः भ॒रत्॑ऽवा॒जेषु॑ य॒ज॒तः वि॒भा॒ऽवा
शा॒त॒ऽव॒ने॒ये श॒ति॒नी॒भिः अ॒ग्निः पु॒रु॒ऽनी॒षे ज॒र॒ते सू॒न॒-
ता॑ऽवा॒न् ॥ ७ ॥ २५ ॥

॥ ६० ॥ वह्निं॑ य॒शसं॑ वि॒द॒य॒स्य के॒तुं सु॒प्र॒ऽअ॒य्यं दू॒तं स॒द्यः॑ऽअ॒र्थे
द्वि॒ऽज॒न्मा॒नं र॒यि॑ऽइ॒व प्र॒ऽश॒स्तं रा॒तिं भ॒रत् भृ॒गवे॑ मा॒तरि॒-
श्व्या ॥ १ ॥ अ॒स्य शा॒सुः उ॒भया॑सः स॒च॒न्ते ह॒वि॒ष्म॒न्तः उ॒शि॒जः ये च
म॒र्ताः दि॒वः चि॒त् पू॒र्वः नि अ॒सा॒दि हो॒ता आ॑ऽपृ॒च्छयः॑ वि॒श्वप॒-
तिः वि॒श्वु वे॒धाः ॥ २ ॥ तं न॒व्य॑सी ह॒दः आ जा॒य॒मा॒नं अ॒स्मत्
सु॒ऽकी॒र्तिः म॒धु॒ऽजि॒ह्वं अ॒श्याः॑ यं च॒तु॒र्वि॒जः वृ॒ज॒ने मा॒नु॒षा॒सः
प्र॒य॒स्व॒न्तः आ॒य॒वः जी॒ज॒न्त ॥ ३ ॥ उ॒शि॒क् पा॒व॒कः वसुः॑ मा॒नु॒षेषु॑

वरैरयः होता अधायि विष्णु दमूनाः गृहऽपतिः दमै आ अग्निः
 भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ॥४॥ तं त्वा वयं पतिं अग्ने रयीणां प्र
 शंसामः मतिऽभिः गोतमासः आशुं न वाजंऽभरं मर्जयंतः
 प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥ २६॥

॥६१॥ अस्मै इत् ऊं प्र तवसे तुराय प्रयः न हर्मि स्तोमं
 माहिनाय ऋचीषमाय अधिऽगवे ओहं इंद्राय ब्रह्माणि
 रातऽतमा ॥१॥ अस्मै इत् ऊं प्रयःऽइव प्र यंसि भरामि
 आंगूषं बाधे सुऽवृक्ति इंद्राय हृदा मनसा मनीषा प्रत्नाय पत्ये
 धियः मर्जयंत ॥२॥ अस्मै इत् ऊं त्वं उपऽमं स्वःऽसां भरामि
 आंगूषं आस्येन मंहिषं अर्द्धोक्तिऽभिः मतीनां सुवृक्तिऽभिः
 सूरि ववृधथै ॥३॥ अस्मै इत् ऊं स्तोमं सं हिनोमि रथं न
 तष्टाऽइव तत्ऽसिनाय गिरः च गिर्वाहसे सुऽवृक्ति इंद्राय वि-
 श्वऽइत्वं मेधिषाय ॥४॥ अस्मै इत् ऊं सप्रिऽइव श्रवस्या इंद्राय
 अर्के जुहां सं अंजे वीरं दानऽओकसं वंदथै पुरां गूर्तऽश्रवसं
 दुर्माय ॥५॥ २७॥ अस्मै इत् ऊं त्वष्टा तक्षत् वज्रं स्वपःऽतमं
 स्वयं रणाय वृचस्य चित् विदत् येन मम तुजन् ईशानः तुजता
 कियेधाः ॥६॥ अस्य इत् ऊं मातुः सर्वनेषु सद्यः महः पितुं
 पपिऽवान् चारु अन्ना मुषायत् विष्णुः पचतं सहीयान्
 विध्यत् वराहं तिरः अद्रिं अस्ता ॥७॥ अस्मै इत् ऊं याः चित्
 देवऽपत्नीः इंद्राय अर्के अहिऽहत्यै ऊवुः परि द्यावापृथिवी
 जभे उर्वी न अस्य ते महिमानं परि स्तः ॥८॥ अस्य इत् एव
 प्र रिरिचे महिऽत्वं दिवः पृथिव्याः परि अंतरिक्षात् स्वऽराट्
 इंद्रः दमै आ विश्वऽगूर्तः सुऽअरिः अमंचः ववक्षे रणाय ॥९॥

अस्य इत् एव शर्वसा श्रुषंतं वि वृश्चत् वज्रेण वृचं इंद्रः गाः न
 प्राणाः अवनीः अमुंचत् अभि श्रवः दावने सऽचेताः ॥१०॥२८॥
 अस्य इत् ऊं त्वेषसा रत सिधवः परि यत् वज्रेण सीं अयच्छत्
 ईशानऽकृत् दाशुषे दशस्यन् तुवीतये गाधं तुर्वणिः कः० ॥११॥
 अस्मै इत् ऊं प्र भर तूतुजानः वृचाय वज्रं ईशानः कियेधाः गोः
 न पर्वे वि रत् तिरश्चा इष्यन् अर्णीसि अपां चरधै ॥१२॥ अस्य
 इत् ऊं प्र ब्रुहि पूर्याणि तुरस्य कर्माणि नव्यः उक्थैः युधे यत्
 इष्णानः आयुधानि चृघायमाणः निऽरिणाति शत्रून् ॥१३॥
 अस्य इत् ऊं भिया गिरयः च दृळ्हाः द्यावा च भूमं जनुषः
 तुजेते उपो वेनस्य जोगुवानः ओणिं सद्यः भुवत् वीर्याय
 नोधाः ॥१४॥ अस्मै इत् ऊं त्यत् अनु दायि एषां एकैः यत् वद्रे
 भूरैः ईशानः प्र एतंशं सूर्ये पस्पृधानं सौवन्धे सुखिं आवत्
 इंद्रः ॥१५॥ एव ते हारिऽयोजन सुऽवृक्ति इंद्रं ब्रह्माणि गोत-
 मासः अक्रान् आ एषु विश्वऽपेशसं धियं धाः प्रातः मक्षु
 धियाऽवसुः जग्म्यात् ॥१६॥२९॥४॥

॥ ६२ ॥ प्र मन्महे शवसानाय श्रूषं आंगूषं गिर्वणसे अंगि-
 रस्वत् सुवृक्तिऽभिः स्तुवते अग्निमयाय अर्चाम अर्कं नरै
 विऽश्रुताय ॥१॥ प्र वः महे महि नमः भरध्वं आंगूषं शव-
 सानाय साम येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः अर्चितः अगिरसः
 गाः अविंदन् ॥२॥ इंद्रस्य अगिरसां च इष्टौ विदत् सरमा तन-
 याय धासिं बृहस्पतिः भिनत् अद्रिं विदत् गाः सं उक्षियाभिः
 वावशन्त नरः ॥३॥ सः सुऽस्तुभा सः स्तुभा सप्त विप्रैः स्वरेण
 अद्रिं स्वयैः नवऽग्वैः सरण्युऽभिः फलिऽगं इंद्र शक्र वल्गं

रवेण दूरयः दशऽग्नैः ॥४॥ गृणानः अंगिरःऽभिः दुस्म वि
 वः उषसां सूर्येण गोभिः अंधः वि भूम्याः अप्रथयः इंद्र सानु
 दिवः रजः उपरं अस्तभायः ॥५॥१॥ तत् ऊं प्रयक्षऽतमं अस्य
 कर्म दुस्मस्य चारुऽतमं अस्ति दंसः उपऽहरे यत् उपराः अ-
 पिन्वत् मधुऽअर्णसः नद्यः चतस्रः ॥६॥ द्विता वि वत्रे सनऽजा
 सऽनीळि अयास्यः स्तवमानेभिः अकैः भगः न मेने परमे
 विऽओमन् अधारयत् रोदसी सुऽदंसाः ॥७॥ सनात् दिवं
 परि भूमं विऽरूपे पुनःऽभुवा युवती स्वेभिः एवैः कृष्णेभिः
 अक्ता उषाः रुशत्ऽभिः वपुःऽभिः आ चरतः अन्याऽअन्या ॥८॥
 सनेमि सख्यं सुऽअपस्यमानः सूनुः दाधार शवसा सुऽदंसाः
 आमासु चित् दधिषे पक्वं अंतः पयः कृष्णासु रुशत् रोहि-
 णीषु ॥९॥ सनात् सऽनीळाः अवनीः अवाताः व्रता रक्षन्ते
 अमृताः सहःऽभिः पुरुसहस्रा जनयः न पत्नीः दुवस्यन्ति स्व-
 सारः अहयाणं ॥१०॥२॥ सनाऽयुवः नमसा नव्यः अकैः
 वसुऽयवः मतयः दुस्म ददुः पतिं न पत्नीः उशतीः उशन्तं स्पृ-
 शन्ति त्वा शवसाऽवन् मनीषाः ॥११॥ सनात् एव तव रायः
 गभस्ती न क्षीयन्ते न उप दुस्यन्ति दुस्म द्युऽमान् असि क्रतुऽमान्
 इंद्र धीरः शिख शचीऽवः तव नः शचीभिः ॥१२॥ सनाऽयते
 गोतमः इंद्र नव्यं अतक्षत् ब्रह्म हरिऽयोजनाय सुऽनीथाय नः
 शवसान नोधाः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१३॥३॥

॥६३॥ त्वं महान् इंद्र यः ह शुष्मैः द्यावा जज्ञानः पृथिवी
 अर्मे धाः यत् ह ते विश्वा गिरयः चित् अर्वा भिया हव्हासः
 किरणाः न ऐजन् ॥१॥ आ यत् हरीं इंद्र विऽव्रता वेः आ ते

वज्रं ज॒रि॒ता बा॒ह्नीः धा॒त् येन॑ अ॒वि॒ह॒र्य॑त॒ऽऽ॒क्र॒तो० अ॒मि॒चा॒न्
 पु॒रः इ॒ष्णा॒सि पु॒रु॒ऽहू॒त पू॒र्वीः ॥२॥ त्वं स॒त्यः इ॒न्द्र धृ॒ष्णुः ए॒तान् त्वं
 च॒भु॒क्षाः न॒र्यैः त्वं षा॒ट् त्वं श्रु॒ष्णं वृ॒जने॑ पृ॒ष्ठे आ॒णौ यू॒ने कु॒त्सा॒य
 द्यु॒ऽम॒र्ते स॒चा अ॒हन् ॥३॥ त्वं ह॒ त्यत् इ॒न्द्र चो॒दीः स॒खा वृ॒चं यत्
 व॒ज्रिन् वृ॒षऽक॒र्मन् उ॒भाः यत् ह॒ शू॒र वृ॒षऽम॒नः प॒राचैः वि
 द॒स्य॒न् यो॒नौ अ॒कृतः॑ वृ॒था॒षाट् ॥४॥ त्वं ह॒ त्यत् इ॒न्द्र अ॒रि॒षण्य॑न्
 ह॒ळ॒हस्य॑ चि॒त् म॒र्ता॒नां अ॒जु॒ष्टौ वि अ॒स्मत् आ॒ का॒ष्ठाः अ॒र्वे॒ते
 वः घ॒नाऽइ॒व व॒ज्रिन् अ॒धि॒हि अ॒मि॒चा॒न् ॥५॥४॥ त्वां ह॒ त्यत्
 इ॒न्द्र अ॒र्णेऽसा॒तौ स्वःऽमी॒ळे न॒रः आ॒जा ह॒वंते॑ तव॒ स्व॒धाऽवः
 इ॒यं आ॒ स॒ऽम॒र्ये ऊ॒तिः वा॒जेषु॑ अ॒त॒सा॒य्या भू॒त् ॥६॥ त्वं ह॒ त्यत्
 इ॒न्द्र स॒प्त यु॒ध॒न् पु॒रः व॒ज्रिन् पु॒रु॒ऽकु॒त्सा॒य द॒र्दः० ब॒र्हिः न॒ यत्
 सु॒ऽदा॒से वृ॒था व॒र्क् अ॒होः रा॒ज॒न् व॒रि॒वः पू॒र्वे कः० ॥७॥ त्वं
 त्यां नः॒ इ॒न्द्र दे॒व चि॒त्रां इ॒षं आ॒पः न॒ पी॒प॒यः प॒रिऽज्म॑न् यया
 शू॒र प्र॒ति अ॒स्मभ्य॑ यंसि॒ त्मनं॑ ऊ॒र्जे न॒ वि॒श्व॒ध स्र॑र॒धे ॥८॥
 अ॒का॒रि॒ते इ॒न्द्र गो॒त॒मे॒भिः ब्र॒ह्मा॒णि आ॒ऽउ॒क्ता न॒म॒सा ह॒रिऽभ्यां
 सु॒ऽपे॒श॒सं वा॒जं आ॒ भ॒र् नः॒ प्रा॒तः म॒क्षु धि॒याऽव॑सुः ज॒ग॒-
 म्या॒त् ॥९॥५॥

॥६४॥ वृ॒ष्णे श॒र्धा॒य सु॒ऽम॒खा॒य वे॒ध॒से नो॒धः सु॒ऽवृ॒त्तिं प्र॒भ॒र्
 म॒रु॒त्ऽभ्यः॑ अ॒पः न॒ धी॒रः म॒न॒सा सु॒ऽह॒स्यः गि॒रः सं अ॒जं वि॒द॒येषु॑
 आ॒ऽभु॒वः ॥१॥ ते ज॒ज्ञि॒रे दि॒वः ऋ॒षा॒सः उ॒क्ष॒णः रु॒द्रस्य॑ म॒र्याः
 अ॒स॒राः अ॒रे॒प॒सः पा॒व॒का॒सः श्रु॒च॒यः सू॒र्याऽइ॒व स॒त्वा॒नः न
 द्र॒प्सि॒नः घो॒रऽव॑र्ष॒सः ॥२॥ यु॒वा॒नः रु॒द्राः अ॒ज॒राः अ॒भो॒क्ऽह॑नः
 व॒व॒क्षुः अ॒ग्निऽगा॑वः प॒र्व॒ताऽइ॒व ह॒ळ॒हा चि॒त् वि॒श्वा भु॒व॒नानि॑

पार्थिवा प्रच्यवयन्ति दिव्यानि मज्जना ॥३॥ चिचैः अंजिऽभिः
वपुषे वि अंजते वक्षःऽसु रुक्मान् अधि येतिरे शुभे अंसेषु
एषां नि मिमृशुः ऋष्टयः साकं जज्ञिरे स्वधया दिवः नरः ॥४॥
इशानऽकृतः धुनयः रिशादसः वातान् विऽद्युतः तविषीभिः
अक्रत दुहन्ति ऊधः दिव्यानि धूतयः भूमिं पिन्वन्ति पर्यसा
परिऽजयः ॥५॥ ६॥ पिन्वन्ति अपः मरुतः सुऽदानवः पर्यः
घृतऽवत् विदथेषु आऽभुवः अत्यं न मिहे वि नयन्ति वाजिनं
उत्सं दुहन्ति स्तनयंतं अक्षितं ॥६॥ महिषासः मायिनः चि-
त्रऽभानवः गिरयः न स्वऽतवसः रघुऽस्यदः मृगाऽइव
हस्तिनः खादथ वना यत् आरुणीषु तविषीः अयुग्धं ॥७॥ सिं-
हाऽइव नानदति प्रऽचेतसः पिशाऽइव सुऽपिशः विश्वऽवे-
दसः क्षपः जिन्वतः पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः सं इत् सऽबाधः
शर्वसा अहिऽमन्यवः ॥८॥ रोदसी आ वदत् गणऽश्रियः
नृऽसाचः शूराः शर्वसा अहिऽमन्यवः आ वधुरेषु अमतिः न
दर्शता विऽद्युत् न तस्थौ मरुतः रथेषु वः ॥९॥ विश्वऽवेदसः
रयिऽभिः संऽओक्सः संऽमिच्छासः तविषीभिः विऽरप्शिनः
अस्तारः इषु दधिरे गभस्त्योः अनंतऽशुष्माः वृषऽखादयः
नरः ॥१०॥ ७॥ हिरण्ययेभिः पविऽभिः पर्यऽवृधः उत् जिज्ञते
आऽपथ्यः न पर्वतान् मखाः अयासः स्वऽसुतः ध्रुवऽच्युतः
दुध्रऽकृतः मरुतः भाजत् ऋष्टयः ॥११॥ घृषु पावकं वनिनं
विऽचर्षणिं रुद्रस्य सूनुं हवसा गृणीमसि रजऽसुरं तवसं
मारुतं गणं ऋजीषिणं वृषणं सञ्चत श्रिये ॥१२॥ प्र नु सः
मर्तः शर्वसा जनान् अति तस्थौ वः ऊती मरुतः यं आवत
अवैत्ऽभिः वाजं भरते धना नृऽभिः आऽपृच्छयं क्रतुं आ क्षेति

अ० १. अ० ५. व० १०.] ॥ ५५ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ६६.]

पुथति ॥ १३ ॥ चकृत्यं मरुतः पृत्सु दुस्तरं द्युसमतं शुष्मं मघ-
वत्सु धत्तन धनस्युतं उक्थ्यं विश्वसर्षणिं तोकं पुषेम
तनयं शतं हिमाः ॥ १४ ॥ नु स्थिरं मरुतः वीरसवैतं ऋतिः सहे
रयिं अस्मासु धत्त सहस्रिणं शतिनं शूशुः वासं प्रातः मशु
धियाः वसुः जगम्यात् ॥ १५ ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥ ६५ ॥ पश्चा न तायुं गुहां चतंतं नमः युजानं नमः वहंतं
सज्जीषाः धीराः पदैः अनु गमन् उप त्वा सीदन् विश्वे यज-
त्राः ॥ १ ॥ ऋतस्य देवाः अनु व्रता गुः भुवन् परिष्टिः द्यौः न भूमं
वर्धति ईं आपः पन्वा सुशिश्विं ऋतस्य योनां गर्भे सुजातं ॥ २ ॥
पुष्टिः न रखा स्त्रितिः न पृथ्वी गिरिः न भुज्मं क्षोदः न शंसु
अत्यः न अज्मन् सर्गः प्रतक्तः सिंधुः न क्षोदः कः ईं वराते ॥ ३ ॥
जामिः सिंधूनां भ्राता इव स्वसां इभ्यान् न राजा वनानि अति
यत् वातः जूतः वना वि अस्यात् अग्निः ह दाति रोमं पृथि-
व्याः ॥ ४ ॥ अस्मिन् अप्सु हंसः न सीदन् क्रत्वा चेतिष्ठः विशां
उषः श्रुत् सोमः न वेधाः ऋतः प्रजातः पशुः न शिश्वा विभुः
दूरः भाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ६६ ॥ रयिः न चित्रा सूरः न संहृक् आयुः न प्राणः नित्यः
न सूनुः तक्वा न भूणिः वनां सिसक्ति पर्यः न धेनुः शुचिः वि-
भाः वा ॥ १ ॥ दाधारं स्त्रेमं ओकः न रखः यवः न पक्कः जेता
जनानां ऋषिः न स्तुभा विशु प्रशस्तः वाजी न प्रीतः वयः
दधाति ॥ २ ॥ दुरोकः शोचिः क्रतुः न नित्यः जाया इव योनौ
अरं विश्वस्मै चित्रः यत् अभाट श्वेतः न विशु रथः न रुक्मी त्वेषः

अ० १. अ० ५. व० १२.] ॥ ५६ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ६८.]

समतऽसु ॥३॥ सेनाऽइव सृष्टा अमै दधाति अस्तुः न दिद्युत्
 त्वेषऽप्रतीका यमः ह जातः यमः जनिऽत्वं जारः कनीना पतिः
 जनीना ॥४॥ तं वः चराथा वयं वसत्या अस्तै न गावः नक्षैते
 इक्षं सिंधुः न क्षोदः प्र नीचीः ऐनोत् नवैत गावः स्वः
 दशीके ॥५॥ १० ॥

॥ ६७ ॥ वनेषु जायुः मर्तेषु मिचः वृणीते श्रुष्टिं राजाऽइव
 अजुयै क्षेमः न साधुः क्रतुः न भद्रः भुवत् सुऽआधीः होता
 हव्यऽवाद् ॥१॥ हस्तै दधानः नृम्णा विश्वानि अमै देवान्
 धात् गुहा निऽसीदन् विदंति ई अच नरः धियऽधाः हृदा यत्
 तृष्टान् मन्वान् अशंसन् ॥२॥ अजः न क्षां दाधार पृथिवीं तस्तंभ
 द्यां मर्चिभिः सत्यैः प्रिया पदानि पश्वः नि पाहि विश्वऽआयुः
 अमे गुहा गुहं गाः ॥३॥ यः ई चिकेत गुहा भवैत आ यः स-
 साद धारां ऋतस्य वि ये चृतंति ऋता सपैतः आत् इत् वसूनि
 प्र ववाच अस्मै ॥४॥ वि यः वीरुत् सु रोधत् महिऽत्वा उत
 प्रऽजाः उत प्रऽसूषु अंतः चित्तिः अपां दमे विश्वऽआयुः
 सन्नऽइव धीराः संऽमाय चक्रुः ॥५॥ ११ ॥

॥ ६८ ॥ श्रीणन् उप स्यात् दिवं भुरग्युः स्यातुः चरथं अकून
 वि ऊर्णोत् परि यत् एषां एकः विश्वेषां भुवत् देवः देवानां
 महिऽत्वा ॥१॥ आत् इत् ते विश्वे क्रतुं जुषंत शुष्कात् यत् देव
 जीवः जनिष्ठाः भर्जंत विश्वे देवऽत्वं नाम ऋतं सपैतः अमृतं
 एवै ॥२॥ ऋतस्य प्रेषाः ऋतस्य धीतिः विश्वऽआयुः विश्वे
 अपांसि चक्रुः यः तुभ्यं दाशात् यः वा ते शिक्षात् तस्मै चिकि-

अ० १. अ० ५. व० १४.] ॥ ५७ ॥ [म० १. अ० १२. सू० १०.

त्वान् रयिं दयस्व ॥ ३ ॥ होता निऽसत्तः मनोः अपत्ये सः चित्
नु आसां पतिः रयीणां इच्छन्तं रेतः मिथः तनूषु सं जानत स्वैः
दक्षैः अमूराः ॥ ४ ॥ पितुः न पुत्राः क्रतुं जुषन्त श्रोषन् ये अस्य
शासं तुरासः वि रायः और्णोत् दुरः पुरुऽक्षुः पिपेशं नाकं
सृभिः दमूनाः ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥ ६९ ॥ शुक्रः शुशुक्रान् उषः न जारः पद्मा संऽइची० दिवः
न ज्योतिः परि प्रऽजातः क्रत्वा बभूथ भुवः देवानां पिता पुत्रः
सन् ॥ १ ॥ वेधाः अहंनः अग्निः विऽजानन् ऊधः न गोनां
स्वाद्यं पितॄणां जनै न शेवः आऽहूर्यैः सन् मध्ये निऽसत्तः रत्नः
दुरोणे ॥ २ ॥ पुत्रः न जातः रत्नः दुरोणे वाजी न प्रीतः विशः
वि तारीत् विशः यत् अहं नृऽभिः सऽनीळाः अग्निः देवऽत्वा
विश्वानि अश्याः ॥ ३ ॥ नकिः ते एता व्रता मिनन्ति नृऽभ्यः यत्
एभ्यः शुष्टिं चकथं तत् तु ते दंसः यत् अहंन् सन्मनैः नृऽभिः यत्
युक्तः विवेः रपांसि ॥ ४ ॥ उषः न जारः विभाऽवा उमः संज्ञा-
तऽरूपः चिकेतत् अस्मै त्मना वहंतः दुरः वि च्छृणन् नवत
विश्वे स्वः हर्षिके ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ १० ॥ वनेमं पूर्वीः अर्यैः मनीषा अग्निः सुऽशोकः विश्वानि
अश्याः आ दैव्यानि व्रता चिकित्वान् आ मानुषस्य जनस्य
जन्म ॥ १ ॥ गर्भैः यः अपां गर्भैः वनानां गर्भैः च स्थातां गर्भैः
चरथां अद्रौ चित् अस्मै अंतः दुरोणे विशां न विश्वः अमृतः
सुऽआधीः ॥ २ ॥ सः हि क्षपाऽवान् अग्निः रयीणां दार्शत् यः
अस्मै अरं सुऽउक्तैः एता चिकित्वः भूमं नि पाहि देवानां जन्म

मर्तान् च विद्वान् ॥३॥ वर्धान् यं पूर्वीः क्षुपः विऽरूपाः स्थातुः
च रथं ऋतुऽप्रवीतं अराधि होता स्वः निऽसत्तः कृण्वन् वि-
श्वानि अपांसि सत्या ॥४॥ गोषु प्रऽशस्तिं वनेषु धिषे भरंत
विश्वे बलिं स्वः नः वि त्वा नरः पुरुऽवा सपर्यन् पितुः न
जित्रेः वि वेदः भरंत ॥५॥ साधुः न गृधुः अस्ताऽइव शूरः
याताऽइव भीमः तेषः समतऽसु ॥६॥ १४ ॥

॥७१॥ उपं प्र जिह्वन् उशतीः उशतं पतिं न नित्यं जनयः
सऽनीळाः स्वसारः श्यावीं अरूषीं अजुषून् चिचं उच्छंतीं
उषसं न गावः ॥१॥ वीळु चित् हळ्हा पितरः नः उक्थैः
अद्रिं रुजन् अंगिरसः रवेण चक्रुः दिवः बृहतः गातुं अस्मे
अहः स्वः विविदुः केतुं उसाः ॥२॥ दधन् ऋतं धनयन् अस्य
धीतिं आत् इत् अर्यः दिधिष्वः विऽभृचाः अतृष्यंतीः अपसः
यंति अच्छं देवान् जन्मं प्रयसा वर्धयंतीः ॥३॥ मयीत् यत् ई
विऽभृतः मातरिश्वा गृहेऽगृहे श्येतः जेयः भूत् आत् ई राज्ञे न
सहीयसे सचा सन् आ दूत्यं भृगवाणः विवाय ॥४॥ महे यत्
पित्रे ई रसं दिवे कः अवत्सरत् पृथन्यः चिकित्वान् सृजत् अस्ता
धृषता दिद्युं अस्मै स्वार्या देवः दुहितरि त्विषिं धात् ॥५॥ १५ ॥
स्वे आ यः तुभ्यं दमे आ विऽभाति नमः वा दाशात् उशतः
अनु दूनं वर्धो अग्ने वयः अस्य द्विऽबर्हीः यासन् राया सऽरथं
यं जुनासि ॥६॥ अग्निं विश्वाः अभि पृक्षः सचन्ते समुद्रं न
स्रवतः सप्त यद्भीः न जामिऽभिः वि चिकित्ते वयः नः विदाः
देवेषु प्रऽमतिं चिकित्वान् ॥७॥ आ यत् इषे नृऽपतिं तेजः
आनद् शुचिं रेतः निऽसिक्तं द्यौः अभीके अग्निः शर्धं अनवद्यं

अ० १. अ० ५. व० १८.] ॥ ५९ ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७२.

युवानं सुऽअर्धं जनयत् सूदयत् च ॥८॥ मनः न यः अर्धनः
सद्यः एति एकः सचा सूरः वस्वः ईशे राजाना मित्रावरुणा
सुऽपाणी० गोषु प्रियं अमृतं रक्षमाणा ॥९॥ मा नः अग्ने
सख्या पित्र्याणि प्र मर्षिष्ठाः अभि विदुः कविः सन् नभः न रूपं
जरिमा मिनाति पुरा तस्याः अभिऽशस्तेः अधि इहि ॥१०॥१६॥

॥७२॥ नि काव्या वेधसः शश्वतः कः हस्ते दधानः नर्या पुरु-
णि अग्निः भुवत् रयिऽपतिः रयीणां सचा चक्राणः अमृतानि
विश्वा ॥१॥ अस्मे वत्सं परि संतं न विदन् इच्छंतः विश्वे अमृताः
अमूराः अमऽयुवः पदऽव्यः धियंऽधाः तस्युः पदे परमे चारु
अग्नेः ॥२॥ तिस्रः यत् अग्ने शरदः त्वां इत् शुचिं घृतेन शुचयः
सपर्यान् नामानि चित् दधिरे यज्ञियानि असूदयन्त तन्वः
सुऽजाताः ॥३॥ आ रोदसी बृहती वेविदानाः प्र रुद्रिया ज-
भिरे यज्ञियासः विदत् मर्तः नेमऽधिता चिकित्वान् अग्निं पदे
परमे तस्थिऽवांसं ॥४॥ संऽजानानाः उप सीदन् अभिऽबु
पत्नीऽवंतः नमस्यं नमस्यन् रिऽरिक्तांसः तन्वः कृण्वत स्वाः सखा
सख्युः निऽमिषि रक्षमाणाः ॥५॥१७॥ त्रिः सप्त यत् गुह्यानि
त्वे इत् पदा अविदन् निऽहिता यज्ञियासः तेभिः रक्षन्ते अमृतं
सुऽजीषाः पशून् च स्थातृन् चरथं च पाहि ॥६॥ विद्वान् अग्ने
व्युनानि क्षितीनां वि आनुषक् पुरुधः जीवसे धाः अंतःऽवि-
द्वान् अर्धनः देवऽयानान् अतंद्रः दूतः अभवः हविःऽवाद् ॥७॥
सुऽअर्धः दिवः आ सप्त यज्ञीः रायः दुरः वि चतुऽज्ञाः अ-
जानन् विदत् गव्यं सरमा हृच्छं ऊर्वं येन नु कं मानुषी भोजते
विद् ॥८॥ आ ये विश्वा सुऽअपत्यानि तस्युः कृण्वानासः अमृ-

अ० १. अ० ५. व० २०.] ॥ ६० ॥ [म० १. अ० १२. सू० ७३.

तत्त्वाय गातुं महा महत्सुभिः पृथिवी वि तस्ये माता पुत्रैः
अदितिः धार्यसे वेः ॥ ९ ॥ अधि श्रियं नि दधुः चारुं अस्मिन्
दिवः यत् अक्षी अमृताः अकृण्वन् अध क्षरंति सिधवः न सृष्टाः
प्र नीचीः अग्ने अरुषीः अजानन् ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ७३ ॥ रयिः न यः पितृऽवित्तः वयऽधाः सुऽप्रनीतिः
चिक्वितुषः न शासुः स्योनऽशीः अतिथिः न प्रीणानः होताऽइव
सन्न विधतः वि तारीत् ॥ १ ॥ देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा
क्रत्वा निऽपाति वृजनानि विश्वा पुरुऽप्रशस्तः अमतिः न सत्यः
आत्माऽइव शेवः दिधिषार्यः भूत् ॥ २ ॥ देवः न यः पृथिवीं
विश्वऽधायाः उपऽक्षेति हितऽमिचः न राजा पुरऽसदः
शर्मऽसदः न वीराः अनवद्या पतिजुष्टाऽइव नारी ॥ ३ ॥ तं त्वा
नरः दमे आ नित्यं इह अग्ने सचैत क्षितिषु ध्रुवासु अधि द्युक्षं नि
दधुः भूरि अस्मिन् भव विश्वऽआयुः धरुणः रयीणां ॥ ४ ॥ वि
पृक्षः अग्ने मघऽवानः अश्व्युः वि सूरयः ददतः विश्वं आयुः सनेम
वाजं संऽइथेषु अर्यः भागं देवेषु अवसे दधानाः ॥ ५ ॥ १९ ॥
ऋतस्य हि धेनवः वावशानाः स्मत्ऽऊधीः पीपयंत द्युऽभक्ताः
पराऽवतः सुऽमतिं भिक्षमाणाः वि सिधवः समया ससुः अ-
द्रि ॥ ६ ॥ त्वे अग्ने सुऽमतिं भिक्षमाणाः दिवि अवः दधिरे यज्ञि-
यासः नक्ता च चक्रुः उषसा विऽरूपे कृष्णं च वर्णी अरुणं च सं
धुः ॥ ७ ॥ यान् राये मर्तान् सुसूदः अग्ने ते स्याम मघऽवानः
वयं च ह्यायाऽइव विश्वं भुवनं सिसृक्षि आपप्रिऽवान् रोदसी
अंतरिक्षं ॥ ८ ॥ अर्वतऽभिः अग्ने अर्वतः नृऽभिः नृन् वीरैः वी-
रान् वनुयाम् त्वाऽऊताः ईशानासः पितृऽवित्तस्य रायः वि

अ० १. अ० ५. व० २३.] ॥ ६१ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ७५.]

सूरयः शतऽहिमाः नः अश्रुः ॥ ९ ॥ एता ते अग्ने उचयानि वेधः
जुष्टानि संतु मनसे हृदे च शक्रेम रायः सुधुरः यमं ते अधि
श्रवः देवऽभक्तं दधानाः ॥ १० ॥ २० ॥ १२ ॥

॥ ७४ ॥ उपऽप्रयंतः अध्वरं मच्च वोचेम अग्रये आरे अस्मे
च शृण्वते ॥ १ ॥ यः स्त्रीहितीषु पूर्यः संजग्मानासु कृष्टिषु अर-
क्षत् दाशुषे गयं ॥ २ ॥ उत ब्रुवंतु जंतवः उत अग्निः वृचऽहा
अजनि धनंऽजयः रणेऽरणे ॥ ३ ॥ यस्य दूतः असि क्षये वेधि
हव्यानि वीतये दस्मत् कृणोषि अध्वरं ॥ ४ ॥ तं इत् सुऽहव्यं अं-
गिरः सुऽदेवं सहस्रः यहो जनाः आहुः सुऽबर्हिषं ॥ ५ ॥ २१ ॥
आ च वहासि तान् इह देवान् उप प्रऽशस्तये हव्या सुऽचंद्र
वीतये ॥ ६ ॥ न योः उपब्धिः अश्व्यः शृण्वे रथस्य कत् च न यत्
अग्ने यासि दूत्यं ॥ ७ ॥ त्वाऽऊतः वाजी अह्वयः अभि पूर्वस्मात्
अपरः प्र दाश्वान् अग्ने अस्थात् ॥ ८ ॥ उत द्युऽमत सुऽवीर्यं
बृहत् अग्ने विवाससि देवेभ्यः देव दाशुषे ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ ७५ ॥ जुषस्व सप्रथऽतमं वचः देवप्सरऽतमं हव्या
जुह्वानः आसनि ॥ १ ॥ अथ ते अंगिरऽतम अग्ने वेधऽतम
प्रियं वोचेम ब्रह्म सानसि ॥ २ ॥ कः ते जामिः जनानां अग्ने कः
दाशुऽअध्वरः कः ह कस्मिन् असि श्रितः ॥ ३ ॥ त्वं जामिः जना-
नां अग्ने मित्रः असि प्रियः सखा सखिऽभ्यः ईड्याः ॥ ४ ॥ यज
नः मित्रावरुणा यज देवान् चतुं बृहत् अग्ने यक्षि स्वं
दर्मं ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥ ७६ ॥ का ते उपऽइति मनसः वराय भुवत् अग्ने शंऽतमा
 का मनीषा कः वा यज्ञैः परि दक्षं ते आप केन वा ते मनसा
 दाशेम ॥ १ ॥ आ इहि अग्ने इह होता नि सीद अदब्धः सु पुरऽए-
 ता भव नः अवतां त्वा रोदसी विश्वंऽइन्वे० यज महे सोमन-
 साय देवान् ॥ २ ॥ प्र सु विश्वान् रक्षसः धक्षि अग्ने भव यज्ञानां
 अभिशस्तिऽपावा अथ आ वह सोमऽपतिं हरिऽभ्यां आतिथ्यं
 अस्मै चकृम सुऽदात्रे ॥ ३ ॥ प्रजाऽवता वचसा वहिः आसा आ
 च हुवे नि च सत्सि इह देवैः वेधि होच उत पोच यजच बोधि
 प्रऽयंतः जनिंतः वसूनां ॥ ४ ॥ यथा विप्रस्य मनुषः हविऽभिः
 देवान् अयजः कविऽभिः कविः सन् एव होतः सत्यऽतर त्वं
 अद्य अग्ने मद्रया जुहा यजस्व ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥ ७७ ॥ कथा दाशेम अग्नये का अस्मै देवऽजुष्टा उच्यते भा-
 मिने गीः यः मर्त्येषु अमृतः ऋतऽवा होता यजिष्ठः इत् कृणो-
 ति देवान् ॥ १ ॥ यः अध्वरेषु शंऽतमः ऋतऽवा होता तं ऊं
 नमऽभिः आ कृणुध्वं अग्निः यत् वेः मर्ताय देवान् सः च बो-
 धाति मनसा यजाति ॥ २ ॥ सः हि क्रतुः सः मर्यः सः साधुः मिचः
 न भूत् अद्भुतस्य रथीः तं मेधेषु प्रथमं देवऽयंतीः विशः उप
 ब्रुवते दस्मं आरीः ॥ ३ ॥ सः नः नृणां नृऽतमः रिशादाः अग्निः
 गिरः अवसा वेतु धीतिं तना च ये मघऽवानः शविष्ठाः वा-
 जऽप्रसूताः इषयंत मन्म ॥ ४ ॥ एव अग्निः गोतमेभिः ऋतऽवा
 विप्रैभिः अस्तोष्ट जातऽवेदाः सः एषु द्युम्नं पीपयत् सः वाजं सः
 पुष्टिं याति जोषं आ चिकित्वान् ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥ ७८ ॥ अभि त्वा गोत॑माः गिरा जात॑ऽवेदः विऽचर्षणे
 द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ १ ॥ तं जुं॑ त्वा गोत॑मः गिरा रा॒यःऽक्लामः
 दुव॒स्यति॑ द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ २ ॥ तं जुं॑ त्वा वा॒जऽसात॑मं
 अंगिर॒स्वत् ह॒वाम॑हे द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ ३ ॥ तं जुं॑ त्वा
 वृ॒त्र॒हन्ऽतमं॑ यः दस्यून् अ॒वऽधू॒नुषे॑ द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒नुमः ॥ ४ ॥
 अवो॒चाम॑ रहू॒गणाः अ॒ग्नये॑ मधु॒ऽमत् वचः॑ द्यु॒क्षैः अभि प्र नो॒-
 नुमः ॥ ५ ॥ २६ ॥

॥ ७९ ॥ हिर॑ण्यऽकेशः रज॑सः विऽसा॒रे अहिः॑ धुनिः वा-
 तःऽइव॑ भ्रजी॒मान् शुचि॑ऽभ्राजाः उ॒षसः॑ नवे॒दाः यश॑स्वतीः
 अ॒प॒स्युवः॑ न स॒त्याः ॥ १ ॥ आ ते सु॒ऽप॒णौः अ॒मि॒नन्त॑ ए॒वैः कृ॒ष्णः
 नो॒नाव॑ वृ॒षभः॑ यदि॒ इदं॑ शि॒वाभिः॑ न स्म॒र्यमा॑नाभिः आ अ॒गात्
 पत॑न्ति मिहः स्तन॒यन्ति॑ अ॒भा ॥ २ ॥ यत् ईं॑ ऋ॒तस्य॑ प॒र्यसा॑ पि-
 या॒नः नय॑न् ऋ॒तस्य॑ प॒थिऽभिः॑ रजि॒ष्ठैः अ॒र्यमा॑ मि॒त्रः वरु॑णः
 परि॑ऽज्जमा त्वचं॑ पृ॒चन्ति॑ उ॒पर॑स्य यो॒नौ ॥ ३ ॥ अ॒ग्ने वा॑ज॒स्य
 गोऽम॑तः ई॒शानः॑ स॒हस्रः॑ य॒हो॑ अ॒स्मे धेहि॑ जा॒तऽवेदः॑ महि
 अ॒वः ॥ ४ ॥ सः इ॒धानः॑ वसुः क॒विः अ॒ग्निः ई॒ळेयः॑ गिरा॒रेव॑त्
 अ॒स्रभ्य॑ पुरु॒ऽअनी॑क दी॒दिहि॑ ॥ ५ ॥ द्य॒पः रा॒जन् उ॒त त्मना॑ अ॒ग्ने
 व॒स्तोः उ॒त उ॒षसः॑ सः ति॒ग्मऽज॑भ र॒क्षसः॑ द॒ह प्र॑ति ॥ ६ ॥ २७ ॥
 अ॒व नः॑ अ॒ग्ने ऊ॒तिऽभिः॑ गा॒यत्र॑स्य प्रऽभ॒र्मणि॑ विश्वा॒सु धीषु॑
 व॒द्य ॥ ७ ॥ आ नः॑ अ॒ग्ने र॒यिं भ॒र स॒त्राऽसह॑ वे॒रेण्य॑ विश्वा॒सु
 पृ॒तऽसु दु॒स्तर॑ ॥ ८ ॥ आ नः॑ अ॒ग्ने सु॒ऽचेत॑ना र॒यिं विश्वा॑युऽपो-
 ष॒सं मा॒डीकं॑ धेहि जी॒वसे॑ ॥ ९ ॥ प्र पू॒ताः ति॒ग्मऽशो॑चिषे वाचः
 गो॒त॒म अ॒ग्नये॑ भ॒रस्व॑ सु॒क्ष॒ऽयुः गिरः॑ ॥ १० ॥ यः नः॑ अ॒ग्ने

अ० १. अ० ५. व० ३१.] ॥ ६४ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ८०.

अभिऽदासति अंति दूरे पदीष्ट सः अस्माकं इत् वृधे भव ॥ ११ ॥
सहस्रऽअक्षः विऽर्चषणिः अग्निः रक्षांसि सेधति होता गृणीते
उक्थ्यः ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ ८० ॥ इत्या हि सोमे इत् मदे ब्रह्मा चकार वर्धनं शविष्ठ
वज्रिन् ओजसा पृथिव्याः निः शशाः अहिं अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥ १ ॥ सः त्वा अमदत् वृषा मदेः सोमः श्येनऽआभृतः सुतः
येन वृचं निः अत्ऽभ्यः जघथं वज्रिन् ओजसा अर्चन् अनु
स्वऽराज्यं ॥ २ ॥ प्र इहि अभि इहि धृष्णुहि न ते वज्रः नि यंसते
इंद्रं नृम्णं हि ते शवः हनः वृचं जयाः अपः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥ ३ ॥ निः इंद्रं भूम्याः अधि वृचं जघथ निः दिवः सृज मरु-
त्वतीः अव जीवऽधन्याः इमाः अपः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ४ ॥
इंद्रः वृचस्य दीधतः सानुं वज्रेण हीकृतः अभिऽक्रम्य अव
जिघ्रते अपः समीय चोदयन् अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ५ ॥ २९ ॥
अधि सानौ नि जिघ्रते वज्रेण शतऽपर्वणा मदानः इंद्रः अंधसः
सखिऽभ्यः गातुं इच्छति अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ६ ॥ इंद्रं तुभ्यं
इत् अद्रिऽवः अनुत्तं वज्रिन् वीर्यं यत् ह त्वं मायिनं मृगं तं ऊं
त्वं मायया अवधीः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ७ ॥ वि ते वजांसः
अस्थिरन् नवति नाभ्याः अनु महत् ते इंद्र वीर्यं बाहोः ते बलं
हितं अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ८ ॥ सहस्रं साकं अर्चत् परि स्तो-
भत् विंशतिः शता एनं अनु अनोनवुः इंद्राय ब्रह्म उत्ऽयत्तं
अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ९ ॥ इंद्रः वृचस्य तविषीं निः अहन्
सहसा सहः महत् तत् अस्य पौंस्यं वृचं जघनान् अमृजत् अर्चन्
अनु स्वऽराज्यं ॥ १० ॥ ३० ॥ इमे चित् तव मन्यवे वेपेते भि-

यसा मही यत् इन्द्र वज्रिन् ओजसा वृचं मरुतान् अवधीः अर्चन्
 अन्तु स्वऽराज्यं ॥ ११ ॥ न वेपसा न तन्यता इन्द्रं वृचः वि बीभ-
 यत् अभि एनं वज्रः आयसः सहस्रं भृष्टिः आयत अर्चन् अन्तु
 स्वऽराज्यं ॥ १२ ॥ यत् वृचं तव च अशनिं वज्रेण संऽअयोधयः
 अहिं इन्द्र जिघांसतः दिवि ते बद्धधे शवः अर्चन् अन्तु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १३ ॥ अभिऽस्तने ते अद्रिऽवः यत् स्याः जगत् च रेजते त्वष्टा
 चित् तव मन्यवे इन्द्र वेविज्यते भिया अर्चन् अन्तु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १४ ॥ नहि नु यात् अधिऽइमसि इन्द्रं कः वीर्यो परः तस्मिन्
 नृणां उत क्रतुं देवाः ओजांसि सं दधुः अर्चन् अन्तु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १५ ॥ यां अथर्वा मनुः पिता दध्यङ् धियं आनत तस्मिन्
 ब्रह्माणि पूर्वऽथा इन्द्र उक्था सं अगमत अर्चन् अन्तु स्वऽरा-
 ज्यं ॥ १६ ॥ ३१ ॥ ५ ॥

॥ ८१ ॥ इन्द्रः मदाय ववृधे शर्वसे वृचऽहा नृऽभिः तं इत्
 महत्ऽसु आजिषु उत ई अभिं हवामहे स वाजेषु प्र नः अवि-
 षत् ॥ १ ॥ असिं हि वीर सेन्यः असिं भूरि पराऽददिः असिं दभस्यं
 चित् वृधः यजमानाय शिष्यसि सुन्वते भूरि ते वसु ॥ २ ॥ यत्
 उतऽईरते आजयः धृष्णवे धीयते धना युस्व मदऽच्युता हरीं कं
 हनः कं वसौ दधः अस्मान् इन्द्र वसौ दधः ॥ ३ ॥ क्रत्वा महान् अ-
 नुऽस्वधं भीमः आ ववृधे शवः श्रिये ऋष्यः उपाकयोः नि शि-
 प्री हरिऽवान् दधे हस्तयोः वज्रं आयसं ॥ ४ ॥ आ पमौ पार्थिवं
 रजः बद्धधे रोचना दिवि न त्वाऽवान् इन्द्र कः च न जातः न
 जनिष्यते अतिं विश्वं ववृक्ष्य ॥ ५ ॥ १ ॥ यः अयः मर्तुऽभोजनं
 पराऽददाति दाप्नुषे इन्द्रः अस्मभ्यं शिष्यतु वि भज भूरि ते वसु

अ० १. अ० ६. व० ४.] ॥ ६६ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ८३.]

भक्षीय तव राधसः ॥ ६ ॥ मदेऽमदे हि नः दृदिः यूथा गवां ज्ञु-
जुऽक्रतुः सं गृभाय पुरु शता उभयाहस्त्या वसुं शिशीहि रायः
आ भर ॥ ७ ॥ मादयस्व सुते सचा शर्वसे शूर राधसे विन्न हि त्वा
पुरुऽवसुं उप कामान् समृज्महे अथ नः अविता भव ॥ ८ ॥ एते
ते इंद्र जंतवः विश्वं पुथंति वार्यं अंतः हि ख्यः जनानां अर्यः वेदः
अदाशुषां तेषां नः वेदः आ भर ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ८२ ॥ उपो' सु शृणुहि गिरः मघऽवन् मा अतथाः ऽइव यदा
नः सूनृताऽवतः करः आत् अर्थयासे इत् योज नु इंद्र ते हरी' ॥ १ ॥
अक्षन् अमीमदंत हि अव प्रियाः अधूषत अस्तोषत स्वऽभा-
नवः विप्राः नविष्ठया मती योज नु इंद्र ते हरी' ॥ २ ॥ सुऽसंहर्षं
त्वा वयं मघऽवन् वंदिषीमहि प्र नूनं पूर्णऽवंधुरः स्तुतः याहि
वशान् अनु योज नु इंद्र ते हरी' ॥ ३ ॥ सः घ तं वृषणं रथं अधि
तिष्ठाति गोऽविदै यः पात्रं हारिऽयोजनं पूर्णं इंद्र चिकेतति
योज नु इंद्र ते हरी' ॥ ४ ॥ युक्तः ते अस्तु दक्षिणः उत्त सथ्यः श-
तऽक्रतो तेन जायां उप प्रियां मदानः याहि अंधसः योज नु
इंद्र ते हरी' ॥ ५ ॥ युनज्मि ते ब्रह्मणा केशिना हरी' उप प्र याहि
दधिषे गभस्त्योः उत्त त्वा सुतासः रभसाः अमंदिषुः पूषणऽवान्
वज्रिन्सं ऊं पत्न्या अमदः ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥ ८३ ॥ अश्वऽवति प्रथमः गोषु गच्छति सुप्रऽअवीः इंद्र मर्त्यः
तव ऊतिऽभिः तं इत् पृणक्षि वसुना भवीयसा सिंधुं आपः यथा
अभितः विऽचेतसः ॥ १ ॥ आपः न देवीः उप यंति होत्रियं अवः
पश्यंति विऽतंतं यथा रजः प्राचैः देवासः प्र नयंति देवऽयं

अ० १. अ० ६. व० ६.] ॥ ६७ ॥ [म० १. अ० १३. सू० ८४.]

ब्रह्मऽप्रियं जोषयन्ते वराऽइव ॥ २ ॥ अधि द्वयोः अद्धाः उक्थ्यं
वचः यत् सुचा मिथुना या सपर्यतः असं यत्नः व्रते ते क्षेति
पुथति भद्रा शक्तिः यजमानाय सुन्वते ॥ ३ ॥ आत् अंगिराः प्रथमं
दधिरे वयः इहऽअग्नयः शम्या ये सुऽकृत्या सर्वे पणोः सं अ-
विदन्त भोजनं अश्वऽवंतं गोऽमैतं आ पशुं नरः ॥ ४ ॥ यज्ञैः अथर्वा
प्रथमः पथः तते ततः सूर्यः व्रतऽपाः वेनः आ अजनि आ गाः
आजत् उशना काव्यः सचा यमस्य जातं अमृतं यजामहे ॥ ५ ॥
वर्हिः वा यत् सुऽअपत्याय वृज्यते अर्कः वा श्लोकं आऽघोषते
दिवि यावा यच्च वदति कारुः उक्थ्यः तस्य इत् इन्द्रः अभिऽपि-
त्वेषु रणयति ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ ८४ ॥ असावि सोमः इन्द्र ते शविष्ठ धृष्णीं आ गृहि आ त्वा
पृणक्तु इन्द्रियं रजः सूर्यः न रश्मिऽभिः ॥ १ ॥ इन्द्र इत् हरीं वहतः
अप्रतिधृष्टऽशवसं ऋषीणां च स्तुतीः उप यज्ञं च मानुषा-
णां ॥ २ ॥ आ तिष्ठ वृचऽहन् रथं युक्ता ते ब्रह्मणा हरीं अर्वाचीनं
सु ते मनः यावा कृणोतु वमुना ॥ ३ ॥ इमं इन्द्र सुतं पिब ज्येष्ठं
अमर्त्यं मदं शुक्रस्य त्वा अभि अक्षरन् धाराः ऋतस्य सदने ॥ ४ ॥
इन्द्राय नूनं अर्चत उक्थानि च ब्रवीत न सुताः अमत्सुः इंदवः
ज्येष्ठं नमस्यत सहः ॥ ५ ॥ ५ ॥ नकिः त्वत् रथिऽतरः हरीं यत् इन्द्र
यच्छसे नकिः त्वा अनु मज्जना नकिः सुऽअश्वः आनशे ॥ ६ ॥
यः एकः इत् विऽदयते वसुं मर्ता यदाशुषे ईशानः अप्रतिऽस्तुतः
इन्द्रः अंग ॥ ७ ॥ कदा मर्ते अराधसं पदा क्षुपं इव स्फुरत् कदा नः
शुश्रवत् गिरः इन्द्रः अंग ॥ ८ ॥ यः चित् हि त्वा बहुऽभ्यः आ
सुतऽवान् आऽविवासति उयं तत् पत्यते शवः इन्द्रः अंग ॥ ९ ॥

स्वा॒दोः इ॒त्या वि॒षुऽव॒तः म॒ध्वः पि॒वंति॒ गौ॒र्यैः याः इं॒द्रेण॒ स॒ऽया-
 व॒रीः वृ॒ष्णा म॒दंति॒ शो॒भसे॒ वस्वीः॑ अ॒नु स्व॒ऽराज्यं॑ ॥ १० ॥ ६ ॥ ताः
 अ॒स्य पृ॒श्नऽयु॒वः सोमं॑ श्री॒णंति॒ पृ॒श्नयः॑ प्रि॒याः इं॒द्रस्य॒ धे॒नवः
 व॒ज्रं हि॒न्वति॒ साय॑कं वस्वीः॑ अ॒नु स्व॒ऽराज्यं॑ ॥ ११ ॥ ताः अ॒स्य
 न॒मसा॒ सहः स॒प॒र्येति॒ प्र॒चेत॑सः व्र॒तानि॑ अ॒स्य स॒श्विरे॒ पु॒रु॒णि
 पू॒र्वेऽचि॑त्तये वस्वीः॑ अ॒नु स्व॒ऽराज्यं॑ ॥ १२ ॥ इं॒द्रः दु॒धीचः॑ अ॒-
 स्य॒ऽभिः वृ॒चाणि॑ अ॒प्रति॑ऽस्कुतः ज॒घान॑ न॒वतीः॑ न॒व ॥ १३ ॥
 इ॒च्छन् अ॒श्वस्य॒ यत् शि॒रः प॒र्वते॑षु अ॒प॒ऽश्रितं॑ तत् वि॒दत् श॒र्य-
 णा॑ऽव॒ति ॥ १४ ॥ अ॒त्र अ॒हं गोः॑ अ॒मन्व॑त् ना॒म त्व॑ष्टुः अ॒पी॒च्यं
 इ॒त्या च॑ंद्र॒मसः॑ गृ॒हे ॥ १५ ॥ ७ ॥ कः अ॒द्य यु॒क्ते धु॒रि गाः॑ ऋ॒तस्य॑
 शि॒मीऽव॒तः भा॒मिनः॑ दुः॒ऽह॒णा॒यून् आ॒सन्ऽइ॒षून् ह॒त्सुऽअ॒सः
 म॒यःऽभू॑न् यः ए॒षां भृ॒त्यां ऋ॒ण॒धत् सः॑ जी॒वात् ॥ १६ ॥ कः ई॒षते॑
 तु॒ज्यते॑ कः वि॒भा॒य कः मं॑स॒ते सं॑तं इं॒द्रं कः अं॑ति॒ कः तो॑का॒य कः
 इ॒भा॒य उ॒त रा॒ये अ॒धि ब्र॑व॒त् त॒त्वे कः॑ जना॒य ॥ १७ ॥ कः अ॒ग्निं
 इं॒द्रे ह॒विषा॑ घृ॒तेन॑ सु॒चा य॒जाति॑ ऋ॒तुऽभिः॑ ध्रु॒वेभिः॑ क॒स्मै दे॒वाः
 आ॒ व॒हान् आ॒प्नु॒होम॑ कः मं॑स॒ते वी॑ति॒ऽहो॒चः सु॑ऽदे॒वः ॥ १८ ॥
 त्वं अ॒ंग प्र॑ शंसि॒षः दे॒वः श॒वि॒ष्ट म॒र्यं न॒ त्वत् अ॒न्यः म॒घऽव॑न् अ॒-
 स्ति म॒र्दिता॑ इं॒द्रं ब्र॑वीमि ते व॒चः ॥ १९ ॥ मा॒ ते रा॒धांसि॑ मा॒ ते
 उ॒तयः॑ व॒सो अ॒स्मान् कदा॑ च॒न द॒भन् वि॒श्वा च॒ नः उ॒प॒ऽमि-
 मी॒हि मा॒नुष॑ व॒सूनि॑ च॒र्षणि॑ऽभ्यः॒ आ ॥ २० ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ ८५ ॥ प्र ये श्रुंभंते जनयः न सप्तयः यामन् रुद्रस्य सूनवः
 सुऽदंससः रोदसी हि मरुतः चक्रिरे वृधे मदंति वीराः विद-
 र्येषु घृष्टयः ॥ १ ॥ ते उक्षितासः महिमानं आशत दिवि रुद्रासः

अ० १. अ० ६. व० १०.] ॥ ६९ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ८५.]

अधि चक्रिरे सदः अर्चतः अर्कं जनयंतः इन्द्रियं अधि श्रियः
दधिरे पृश्निऽमातरः ॥ २ ॥ गोऽमातरः यत् शुभयंते अंजिऽभिः
तनूषु शुभाः दधिरे विरुक्मतः बाधंते विश्वं अभिऽमातिनं अप
वर्त्मानि एषां अर्नु रीयते घृतं ॥ ३ ॥ वि ये भार्जते सुऽमखासः
अष्टिऽभिः प्रऽच्यवयंतः अच्युता चित् ओजसा मनऽजुवः यत्
मरुतः रथेषु आ वृषऽव्रातासः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥ ४ ॥ प्र यत्
रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं वाजे अद्रिं मरुतः रंहयंतः उत अरुषस्य
वि स्यंति धाराः चर्मऽइव उदऽभिः वि उदंति भूम ॥ ५ ॥ आ वः
वहंतु सप्रयः रघुऽस्यदः रघुऽपत्नानः प्र जिगात् बाहुऽभिः
सीदत आ बर्हिः उरु वः सदः कृतं मादयध्वं मरुतः मध्वः अं-
धसः ॥ ६ ॥ ॥ ते अवर्धत स्वऽतवसः महिऽत्नना आ नाकं तस्युः
उरु चक्रिरे सदः विष्णुः यत् ह आवत् वृषणं मदऽच्युतं वयः न
सीदन् अधि बर्हिषि प्रिये ॥ ७ ॥ शूराऽइव इत् युयुधयः न ज-
ग्मयः अवस्यवः न पृतनासु येतिरे भयंते विश्वा भुवना मरु-
त्ऽभ्यः राजानऽइव त्वेषऽसंहशः नरः ॥ ८ ॥ त्वष्टा यत् वज्रं
सुऽकृतं हिरण्ययं सहस्रंऽभृष्टिं सुऽअपाः अवर्तयत् धत्ते इंद्रः
नरिं अपांसि कर्तवे अहन् वृचं निः अपां औज्जत् अर्णवं ॥ ९ ॥
ऊर्ध्वं नुनुद्रे अवतंते ओजसा दहहाणं चित् बिभिदुः वि पर्वतं ध-
मंतः वाणं मरुतः सुऽदानवः मर्दे सोमस्य रणानि चक्रिरे ॥ १० ॥
जिह्वं नुनुद्रे अवतं तया दिशा असिंचन् उत्सं गोतं माय तृणऽजे
आ गच्छंति ई अवसा चिचऽभानवः कामं विप्रस्य तर्पयंत धा-
मऽभिः ॥ ११ ॥ या वः शर्मं शशमानाय संति चिऽधातूनि दाशुर्वे
यच्छत अधि अस्मभ्यं तानि मरुतः वि यंत रयिं नः धत्त वृषणः
सुऽवीरं ॥ १२ ॥ १० ॥

॥ ८६ ॥ मरुतः यस्य हि क्षये पाप दिवः विऽमहसः सः सुऽगो-
पातमः जनः ॥ १ ॥ यज्ञैः वा यज्ञऽवाहसः विप्रस्य वा मतीनां
मरुतः शृणुत हवँ ॥ २ ॥ उत वा यस्य वाजिनः अनु विप्रं अतक्षत
सः गतां गोऽमति व्रजे ॥ ३ ॥ अस्य वीरस्य बर्हिषि सुतः सोमः
दिविष्टिषु उक्थं मदः च शस्यते ॥ ४ ॥ अस्य श्रोषंतु आ भुवः वि-
श्वाः यः चर्षणीः अभि सूरं चित् स सुषीः इषः ॥ ५ ॥ ११ ॥ पूर्वाभिः
हि ददाशिम शरत्ऽभिः मरुतः वयं अवऽभिः चर्षणीनां ॥ ६ ॥
सुऽभगः सः प्रऽयज्यवः मरुतः अस्तु मर्यैः यस्य प्रयांसि
पर्वथ ॥ ७ ॥ शशमानस्य वा नरः स्वेदस्य सत्यऽश्वसः विद का-
मस्य वेनंतः ॥ ८ ॥ यूयं तत् सत्यऽश्वसः आविः कर्त महिऽत्वना
विध्यंत विऽद्युता रक्षः ॥ ९ ॥ गूहंत गुह्यं तमः वि यात विष्व अ-
चिरं ज्योतिः कर्त यत् उश्मसि ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ८७ ॥ प्रऽत्वक्षसः प्रऽतवसः विऽरग्निनः अनानताः अ-
विथुराः ऋजीषिणः जुष्टतमासः नृऽतमासः अंजिऽभिः वि
आनजे केचित् उस्त्राऽइव सृऽभिः ॥ १ ॥ उपऽहरेषु यत् अ-
चिध्वं ययिं वयऽइव मरुतः केन चित् पथा श्रोतंति कीशाः उप
वः रथेषु आ घृतं उक्षत मधुऽवर्णं अर्चते ॥ २ ॥ प्र एषां अज्मेषु
विथुराऽइव रेजते भूमिः यामेषु यत् ह युंजते शुभे ते त्रीऽठयः
धुनयः भ्राजत्ऽऋष्टयः स्वयं महिऽत्वं पनयंत धूतयः ॥ ३ ॥ सः
हि स्वऽसृत् पृषत्ऽअश्वः युवां गणः अया ईशानः तविषीभिः
आऽवृतः असि सत्यः ऋणऽयावा अनेद्यः अस्याः धियः प्रऽअ-
विता अथ वृषां गणः ॥ ४ ॥ पितुः प्रत्नस्य जन्मना वदामसि
सोमस्य जिह्वा प्र जिगाति चक्षसा यत् ई इंद्रं शमि ऋक्काणः

अ० १. अ० ६. व० १५.] ॥ ७१ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ८९.

आशत आत् इत् नामानि यज्ञियानि दधिरे ॥ ५ ॥ अयसे कं
भानुऽभिः सं मिमिक्षिरे ते रश्मिऽभिः ते ऋक्ऽभिः सुऽखाद-
यः ते वाशीऽमंतः इष्मिणः अभीरवः विदे प्रियस्य मारुतस्य
धाम्नः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ ८८ ॥ आ विद्युन्मत्ऽभिः मरुतः सुऽअर्कैः रथेभिः यात
चष्टिमतऽभिः अश्वऽपर्यैः आ वर्षिष्ठया नः इषा वयः न पप्रत
सुऽमायाः ॥ १ ॥ ते अरुणेभिः वरं आ पिशंगैः श्रुभे कं यांति रथ-
तूऽभिः अश्वैः रुक्मः न चिचः स्वधितिऽवान् पय्या रथस्य जंघ-
नन्त भूमं ॥ २ ॥ अयि कं वः अधितनूषु वाशीः मेधा वना न कृण-
वते ऊर्ध्वा युष्मभ्यं कं मरुतः सुऽजाताः तुविऽद्युम्नासः धनयन्ते
अद्रि ॥ ३ ॥ अहानि गृध्राः परि आ वः आ अगुः इमां धियं वार्क्या
च देवीं ब्रह्म कृण्वन्तः गोतमासः अर्कैः ऊर्ध्वं नुनुद्रे उत्सधिं पि-
बन्धे ॥ ४ ॥ एतत् त्यत् न योजनं अचेति सस्वः ह यत् मरुतः गो-
तमः वः पश्यन् हिरण्यऽचक्रान् अयःऽदंष्ट्रान् विऽधावन्तः
वराहन् ॥ ५ ॥ एषा स्या वः मरुतः अनुऽभर्ची प्रति स्तोभति
वाघतः न वाणीं अस्तोभयत् वृथा आसां अनु स्वधां गभ-
स्त्योः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥ ८९ ॥ आ नः भद्राः क्रतवः यन्तु विश्वतः अदव्हासः अपरि-
ऽइतासः उत्ऽभिदः देवाः नः यथा सदैव इत् वृधे असन् अप्रऽआ-
युवः रक्षितारः दिवेऽदिवे ॥ १ ॥ देवानां भद्रा सुऽमतिः ऋजुऽय-
तां देवानां रातिः अभि नः नि वर्ततां देवानां सख्यं उप सेदिम
वयं देवाः नः आयुः प्र तिरन्तु जीवसे ॥ २ ॥ तान् पूर्वया निऽविदा
हूमहे वयं भगं मिचं अदितिं दक्षं अस्मिधं अयमणं वरुणं सोमं

अ० १. अ० ६. व० १८.] ॥ ७२ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ९०.]

अश्विनां सरस्वती नः सुऽभगा मयः कर्त॥३॥ तत् नः वातः म-
यः ऽभु वातु भेषजं तत् माता पृथिवी तत् पिता द्यौः तत् यावाणः
सोमऽसुतः मयः ऽभुवः तत् अश्विना ऋणुतं धिष्ण्या युवं ॥४॥ तं
ईशानं जगतः तस्थुषः पतिं धियं ऽजिन्वं अवंसे हू महे वयं पूषा नः
यथा वेदसां असत् वृधे रक्षिता पायुः अदब्धः स्वस्ति ॥५॥ १५॥
स्वस्ति नः इंद्रः वृद्धऽश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्वऽवेदाः स्वस्ति
नः तार्ष्णीः अरिष्टऽनेमिः स्वस्ति नः बृहस्पतिः दधातु ॥६॥ पृषत्-
ऽअश्याः मरुतः पृश्निऽमातरः ऋभं ऽयावानः विदथेषु जग्मयः
अग्निऽजिह्वाः मनवः सूरऽचक्षसः विश्वे नः देवाः अवंसा आग्-
मन् इह ॥७॥ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः भद्रं पश्येम अक्षऽभिः
यजत्राः स्थिरैः अंगैः तुस्तुऽवांसः तनूभिः वि अशेम देवऽहितं
यत् आयुः ॥८॥ शतं इत् नु शरदः अंति देवाः यत्र नः चक्रजरसं त-
नूनां पुत्रासः यत्र पितरः भवन्ति मानः मध्या रिरिषत् आयुः गं-
तोः ॥९॥ अदितिः द्यौः अदितिः अंतरिक्षं अदितिः माता सः पि-
ता सः पुत्रः विश्वे देवाः अदितिः पंच जनाः अदितिः जातं अदि-
तिः जनिऽत्वं ॥१०॥ १६॥

॥१०॥ ऋजुऽनीती नः वरुणः मित्रः नयतु विद्वान् अर्यमा
देवैः सऽजोषाः ॥१॥ ते हि वस्वं वसवानाः ते अप्रऽमूराः
महः ऽभिः व्रता रक्षन्ते विश्वाहा ॥२॥ ते अस्मभ्यं शर्म यंसन् अ-
मृताः मर्येभ्यः बाधमानाः अपं द्विषः ॥३॥ वि नः पथः सुवि-
ताय चियंतु इंद्रः मरुतः पूषा भगः वंद्यासः ॥४॥ उत नः धियः
गोऽअग्याः पूषन् विष्णो एवऽयावः कर्त नः स्वस्तिऽमतः
॥५॥ १७॥ मधु वाताः ऋतुऽयते मधु क्षुरन्ति सिंघवः माध्वी नः

संतु ओषधीः ॥ ६ ॥ मधु नक्तं उत उषसः मधुऽमत् पार्थिवं रजः
मधु द्यौः अस्तु नः पिताः ॥ ७ ॥ मधुऽमान् नः वनस्पतिः
मधुऽमान् अस्तु सूर्यः माध्वीः गावः भवन्तु नः ॥ ८ ॥ शं नः मित्रः
शं वरुणः शं नः भवतु अर्यमा शं नः इंद्रः बृहस्पतिः शं नः विष्णुः
उरुऽक्रमः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ ९१ ॥ त्वं सोम प्रचिकितः मनीषा त्वं रजिष्ठं अनुनेषि पंथां
तव प्रऽनीती पितरः नः इंदो देवेषु रत्नं अभजंत धीराः ॥ १ ॥
त्वं सोम क्रतुऽभिः सुऽक्रतुः भूः त्वं दक्षः सुऽदक्षः विश्वऽवेदाः त्वं
वृषा वृषऽत्वेभिः महिऽत्वा द्युम्नेभिः द्युम्नी अभवः नृऽचक्षाः ॥ २ ॥
राज्ञः नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत्गभीरं तव सोम धामं शुचिः
त्वं असि प्रियः न मित्रः दक्षाय्यः अर्यमाऽइव असि सोम ॥ ३ ॥
या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेषु ओषधीषु अप्सु
तेभिः नः विश्वैः सुऽमनाः अहेळन् राजन् सोम प्रति हव्या
गृभाय ॥ ४ ॥ त्वं सोम असि सतऽपतिः त्वं राजा उत वृचऽहा त्वं
भद्रः असि क्रतुः ॥ ५ ॥ १९ ॥ त्वं च सोम नः वशः जीवातुं न मरामहे
प्रियऽस्तोत्रः वनस्पतिः ॥ ६ ॥ त्वं सोम महे भगं त्वं यूने ऋतऽयते
दक्षं दधासि जीवसे ॥ ७ ॥ त्वं नः सोम विश्वतः रक्ष राजन् अ-
घऽयतः न रिष्येत् त्वाऽवतः सखा ॥ ८ ॥ सोम याः ते मयऽभुवः
ऊतयः संति दाप्नुषे ताभिः नः अविता भव ॥ ९ ॥ इमं यज्ञं इंद्रं
वचः जुजुषाणः उपऽआगहि सोम त्वं नः वृधे भव ॥ १० ॥ २० ॥
सोम गीऽभिः त्वा वयं वर्धयामः वचऽविदः सुऽमृच्छीकः नः
आ विश् ॥ ११ ॥ गयऽस्थानः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः
सुऽमित्रः सोम नः भव ॥ १२ ॥ सोम रंधि नः हृदि गावः न

यवसेषु आमयैः ऽइव स्वे ओक्ये ॥ १३ ॥ यः सोमं मुखे तव ररणत्
 देव मर्त्यैः तं दक्षः सचते कविः ॥ १४ ॥ उरुथ नः अभि ऽशस्तेः
 सोमं नि पाहि अंहसः सखा सु ऽशेवः एधि नः ॥ १५ ॥ २१ ॥ आ
 प्यायस्व सं एतु ते विश्वतः सोम वृष्यै भव वाजस्य सं ऽगृथे ॥ १६ ॥
 आ प्यायस्व मदिन ऽतम सोमं विश्वेभिः अंशु ऽभिः भव नः सु-
 श्रवः ऽतमः सखा वृधे ॥ १७ ॥ सं ते पर्यासि सं जुं यंतु वाजाः सं
 वृष्यानि अभिमाति ऽसहः आ ऽप्यायमानः अमृताय सोम
 दिवि श्रवांसि उत ऽतमानि धिष्णु ॥ १८ ॥ या ते धामानि हविषा
 यजंति ता ते विश्वा परि ऽभूः अस्तु यज्ञं गय ऽस्फानः प्र ऽतरणः
 सु ऽवीरः अवीर ऽहा प्र चर सोम दुर्यान् ॥ १९ ॥ सोमः धेनुं सोमः
 अर्वे तं अंशुं सोमः वीरं कर्मण्यं ददाति सदन्यं विदुष्यं सभेयं पि-
 नु ऽश्रवणं यः ददाशत् अस्मै ॥ २० ॥ २२ ॥ अषाढं युत ऽसु पृत-
 नासु परि स्वः ऽसां अप्सां वृजनस्य गोपां भरेषु ऽजां सु ऽक्षितिं
 सु ऽश्रवसं जयंतं त्वां अनु मदेम सोम ॥ २१ ॥ त्वं इमाः ओषधीः
 सोम विश्वाः त्वं अपः अजनयः त्वं गाः त्वं आ ततं थ उरु अंतरिक्षं
 त्वं ज्योतिषा वि तमः ववर्थ ॥ २२ ॥ देवेन नः मनसा देव सोम
 रायः भागं सहसा ऽवन् अभि युध्य मा त्वा आ तनत् ईशिषे
 वीर्यस्य उभयेभ्यः प्र चिकित्स गो ऽईष्टौ ॥ २३ ॥ २३ ॥

॥ ९२ ॥ एताः जुं त्याः उषसः केतुं अक्रत पूर्वं अर्धे रजसः भानुं
 अंजते निः ऽकृण्वानाः आयुधानि ऽइव धृणवः प्रति गावः अ-
 रुषीः यंति मातरः ॥ १ ॥ उत अपमन् अरुणाः भानवः वृथा
 सु ऽआयुजः अरुषीः गाः अयुक्षत अक्रन् उषसः वयुनानि
 पूर्व ऽथा रुशंतं भानुं अरुषीः अशिश्युः ॥ २ ॥ अर्वेति नारीः

अ० १. अ० ६. व० २६.] ॥ ७५ ॥ [म० १. अ० १४. सू० ९२.]

अपसः न विष्टिऽभिः समानेन योजनेन आ पराऽवतः इधं
वहतीः सुऽकृते सुऽदानवे विश्वा इत् अहं यजमानाय सुन्वते ॥३॥
अधि पेशांसि वपते नृतूःऽइव अप ऊर्णुते वक्षः उसाऽइव
वर्जहं ज्योतिः विश्वस्मै भुवनाय कृण्वती गावः न ब्रजं वि उषाः
आवः० तमः ॥४॥ प्रति अर्चिः रुशत् अस्याः अदर्शि वि तिष्ठते
बाधते कृष्णं अभ्वै स्वरुन पेशः विदयेषु अंजन् चिचं दिवः दुहि-
ता भानुं अश्रेत् ॥५॥ २४ ॥ अतारिष्य तमसः पारं अस्य उषाः
उच्छती वयुना कृणोति श्रिये छंदः न समयते विऽभाती सुऽप्र-
तीका सौमनसाय अजीगः ॥६॥ भास्वती नेत्री सूनृतां दिवः
स्तवे दुहिता गोतमेभिः प्रजाऽवतः नृऽवतः अश्वऽबुध्यान् उषः
गोऽअयान् उप मासि वाजान् ॥७॥ उषः तं अश्यां यशसं सु-
ऽवीरं दासऽप्रवर्गं रयिं अश्वऽबुध्यं सुऽदंससा अवसा या वि-
ऽभासि वाजऽप्रसूता सुऽभगे बृहंतं ॥८॥ विश्वानि देवी भुवना
अभिऽचक्ष्य प्रतीची चक्षुः उर्विया वि भाति विश्वं जीवं चरसे
बोधयती विश्वस्य वाचं अविदत् मनायोः ॥९॥ पुनःऽपुनः
जायमाना पुराणी समानं वर्णं अभि शुभमाना श्वघ्नीऽइव
कृन्तुः विजः आऽमिनाना मर्तस्य देवी जरयती आयुः ॥१०॥ २५ ॥
विऽऊर्ण्वती दिवः अंतान् अबोधि अप स्वसारं सनुतः युयोति
प्रऽमिनती मनुष्या युगानि योषां जारस्य चक्षसा विभाति ॥११॥
पशून् न चिचा सुऽभगां प्रथाना सिंधुः न क्षोदः उर्विया वि अ-
श्वैत् अमिनती दैव्यानि व्रतानि सूर्यस्य चेति रश्मिऽभिः हशा-
ना ॥१२॥ उषः तत् चिचं आ भर अस्मभ्यं वाजिनीऽवति येन
तोक् च तनयं च धामहे ॥१३॥ उषः अद्य इह गोऽमति अश्व-
ऽवति विभाऽवरि रेवत् अस्मे वि उच्छ सूनृताऽवति ॥१४॥

युष्म हि वाजिनीऽवति अश्वान् अद्य अरुणान् उषः अथ नः
विश्वं सौभगानि आ वह ॥ १५ ॥ २६ ॥ अश्विना वृत्तिः अस्मत्
आ गोऽमत् दसा हिरण्यऽवत् अर्वाक् रथं सऽमनसा नि यच्छ-
तं ॥ १६ ॥ यौ इत्या श्लोकं आ दिवः ज्योतिः जनाय चक्रथुः आ
नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं ॥ १७ ॥ आ इह देवा मयःऽभुवा दसा
हिरण्यऽवर्तनी० उषःऽबुधः वहंतु सोमऽपीतये ॥ १८ ॥ २७ ॥

॥ ९३ ॥ अग्नीषोमौ इमं सु मै शृणुतं वृषणा हवै प्रति सुऽउ-
क्तानि हर्यतं भवतं दाशुषे मयः ॥ १ ॥ अग्नीषोमा यः अद्य वां
इदं वचः सपर्यति तस्मै धत्तं सुऽवीर्यं गवां पोषं सुऽअश्व्यं ॥ २ ॥
अग्नीषोमा यः आऽहुतिं यः वां दाशात् हविःऽकृतिं सः प्रऽज-
यां सुऽवीर्यं विश्वं आयुः वि अश्ववत् ॥ ३ ॥ अग्नीषोमा चेति तत्
वीर्यं वां यत् अमुष्णीतं अवसं पणिं गाः अव अतिरतं वृसयस्य
शेषः अविंदतं ज्योतिः एकं बहुऽभ्यः ॥ ४ ॥ युवं एतानि दिवि
रोचनानि अग्निः च सोम सऽक्रतू० अधत्तं युवं सिंधून् अभि-
ऽशस्तेः अवद्यात् अग्नीषोमौ अमुचतं गृभीतान् ॥ ५ ॥ आ अन्यं
दिवः मातरिश्वा जभार अमथात् अन्यं परि श्येनः अद्रेः अग्नी-
षोमा ब्रह्मणा ववृधाना उरु यज्ञाय चक्रथुः ऊं लोकं ॥ ६ ॥ २८ ॥
अग्नीषोमा हविषः प्रऽस्थितस्य वीतं हर्यतं वृषणा जुषथां सु-
ऽशर्माणा सुऽअर्वसा हिभूतं अथ धत्तं यजमानाय शं योः ॥ ७ ॥ यः
अग्नीषोमा हविषा सपर्यात् देवद्रीचा मनसा यः घृतेन तस्य व्रतं
रक्षतं पातं अंहसः विशे जनाय महिं शर्मै यच्छतं ॥ ८ ॥ अग्नी-
षोमा सऽवेदसा सऽहूती० वनतं गिरः सं देवऽचा बभूवथुः ॥ ९ ॥
अग्नीषोमौ अनेन वां यः वां घृतेन दाशति तस्मै दीदयतं बृहत्

॥ १० ॥ अग्नीषोमौ इमानि नः युवं हव्या जुजोषतं आ यातं उप
नः सचा ॥ ११ ॥ अग्नीषोमा पिपृतं अर्वतः नः आ प्यायंतां उ-
स्रियाः हव्यऽसूदः अस्मे बलानि मघवन्तऽसुधन्तं कृणुतं नः अ-
ध्वरं श्रुष्टिऽमन्तं ॥ १२ ॥ २९ ॥ १४ ॥

॥ ९४ ॥ इमं स्तोमं अर्हते जातऽवेदसे रथंऽइव सं महेम म-
नीषया भद्रा हि नः प्रऽमन्तिः अस्य संऽसदि अग्ने सख्ये मा रि-
षाम वयं तव ॥ १ ॥ यस्मै त्वं आऽयजसे सः साधति अनुवा स्नेति
दधते सुऽवीर्यं सः तूताव न एनं अश्नोति अंहतिः अग्ने सख्ये मा
रिषाम वयं तव ॥ २ ॥ श्केम त्वा संऽइधं साधय धियः त्वे देवाः
हविः अदन्ति आऽहुतं त्वं आदित्यान् आ वह तान् हि उश्मसि
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ३ ॥ भरांम इध्मं कृण्वाम हवीषि
ते चितयंतः पर्वणाऽपर्वणा वयं जीवातवे प्रऽतरं साधय धियः
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ४ ॥ विशां गोपाः अस्य चरन्ति
जंतवः द्विऽपत् च यत् उत चतुःऽपत् अक्नुऽभिः चिचः प्रऽकेतः
उषसः महान् असि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ५ ॥ ३० ॥
त्वं अध्वर्युः उत होता असि पूर्यः प्रऽशास्ता पोता जनुषा पु-
रःऽहितः विश्वा विद्वान् आर्त्विज्या धीर पुष्यसि अग्ने सख्ये मा
रिषाम वयं तव ॥ ६ ॥ यः विश्वतः सुऽप्रतीकः सऽह इ असि दूरे
चित् सन् तक्रितऽइव अति रोचसे रात्र्याः चित् अंधः अति देव
पश्यसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ७ ॥ पूर्वः देवाः भवतु
सुन्वतः रथः अस्माकं शंसः अभि अस्तु दुऽध्यः तत् आ जानीत
उत पुष्यत वचः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ८ ॥ वधैः दुऽशं-
सान् अप दुऽध्यः जहि दूरे वा ये अति वा के चित् अचिणः अथ

यज्ञाय गृणते सुऽगं कृधि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ९॥
 यत् अयुक्थाः अरुषा रोहिता रथे वातंऽजूता वृषभस्यऽइव ते
 रवः आत इन्वसि वनिनः धूमऽकेतुना अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं
 तव ॥ १० ॥ ३१ ॥ अध स्वनात् उत बिभ्युः पतत्रिणः दृप्साः यत्
 ते यवसऽअदः वि अस्थिरन् सुऽगं तत् ते तावकेभ्यः रथेभ्यः अग्ने
 सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ११ ॥ अयं मित्रस्य वरुणस्य धायसे
 अवऽयातां मरुतां हेळः अङ्गुतः मृळ सु नः भूतु एषां मनः पुनः
 अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १२ ॥ देवः देवानां असि मित्रः
 अङ्गुतः वसुः वसूनां असि चारुः अध्वरे शर्मेन् स्याम तव सप्र-
 थःऽतमे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १३ ॥ तत् ते भद्रं यत्
 संऽइद्वः स्वे दमे सोमंऽआहुतः जरसे मृळयत्ऽतमः दधासि रत्नं
 द्रविणं च दाशुषे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १४ ॥ यस्मै त्वं
 सुऽद्रविणः ददाशः अनागाऽत्वं अदिते सर्वंऽताता यं भद्रेण
 शर्वसा चोदयासि प्रजाऽवता राधसा ते स्याम ॥ १५ ॥ सः त्वं
 अग्ने सौभगऽत्वस्य विद्वान् अस्माकं आयुः प्र तिर इह देव तत्
 नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः
 ॥ १६ ॥ ३२ ॥ ६ ॥

॥ ९५ ॥ द्वे विऽरूपे० चरतः सुऽअर्थे० अन्याऽअन्या वत्सं
 उप धापयेते हरिः अन्यस्यां भवति स्वधाऽवान् शुक्रः अन्यस्यां
 दहशे सुऽवचीः ॥ १ ॥ दश इमं त्वष्टुः जनयंत गर्भं अतं द्रासः युव-
 तयः विऽभृचं तिग्मऽअनीकं स्वऽयशसं जनेषु विऽरोचमानं
 परि सी नयंति ॥ २ ॥ चीणि जानां परि भूषंति अस्य समुद्रे एकं
 दिवि एकं अपऽसु पूर्वा अनु प्र दिशं पार्थिवानां चतून् प्रऽशा-

सन्त वि दधौ अनुष्ठु ॥ ३ ॥ कः इमं वः निरयं आ चिकेत वत्सः
 मातृः जनयत स्वधाभिः बह्वीनां गर्भः अपसां उपस्थात् महान्
 कविः निः चरति स्वधाऽवान् ॥ ४ ॥ आविऽत्यः वर्धते चारुः
 आसु जिह्वानां ऊर्ध्वः स्वयंशाः उपस्थे उभे त्वष्टुः बिभ्यतुः
 जायमानात् प्रतीची सिंहं प्रति जोषयेते ॥ ५ ॥ १ ॥ उभे भद्रे
 जोषयेते न मेने गावः न वाश्राः उप तस्थुः एवैः सः दक्षाणां
 दक्षऽपतिः बभूव अजंति यं दक्षिणतः हविऽभिः ॥ ६ ॥ उत् यय-
 मीति सविताऽइव बाहू उभे सिचौ यतते भीमः अजन् उत्
 शुक्रं अत्कं अजते सिमस्मात् नवा मातृऽभ्यः वसना जहाति ॥ ७ ॥
 त्विषं रूपं कृणुते उत्तरं यत् संस्पृचानः सदेने गोभिः अतऽभिः
 कविः बुध्नं परि मर्मज्यते धीः सा देवऽताता संऽइति बभूव ॥ ८ ॥
 उरु ते जयः परि एति बुध्नं विरोचमानं महिषस्य धाम वि-
 श्वेभिः अग्ने स्वयंशऽभिः इद्धः अदब्धेभिः पायुऽभिः पाहि अ-
 स्मान् ॥ ९ ॥ धन्वन् स्रोतः कृणुते गातुं ऊर्मि शुक्रैः ऊर्मिऽभिः
 अभिनक्षति क्षां विश्वा सनानि जठरेषु धत्ते अंतः नवासु चरति
 प्रऽसूषु ॥ १० ॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावक श्रवसे
 वि भाहि तत् नः मिचः वरुणः ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत् द्यौः ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ९६ ॥ सः प्रत्नऽथा सहसा जायमानः सद्यः कार्यानि बट
 अधत्त विश्वा आपः च मिचं धिषणा च साधन् देवाः अग्निं धा-
 रयन् द्रविणऽदां ॥ १ ॥ सः पूर्वया निऽविदा कथ्यतां आयोः
 इमाः प्रजाः अजनयत् मनूनां विवस्वता चक्षसा द्यां अपः च
 देवाः अग्निं धारयन् द्रविणऽदां ॥ २ ॥ तं ईकृत प्रथमं यज्ञऽसाधं

विशः आरीः आऽहुतं चञ्जसानं ऊर्जः पुत्रं भरतं सृष्टदानुं देवाः
 अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ३ ॥ सः मातरिश्वां पुरुवारंऽपुष्टिः
 विदत् गातुं तनयाय स्वःऽवित् विशां गोपाः जनिता रोदस्योः
 देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ४ ॥ नक्तोषसां वर्णं आऽमे-
 म्याने० धापयेते शिशुं एकं संऽईची० द्यावाक्षामा रुक्मः अंतः
 विभाति देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ५ ॥ ३ ॥ रायः बुध्नः
 संऽगमनः वसूनां यज्ञस्य केतुः मन्मऽसाधनः वेः० अमृतऽत्वं
 रक्षमाणासः एनं देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ६ ॥ नु च
 पुरा च सदनं रयीणां जातस्य च जायमानस्य च क्षां सतः च
 गोपां भवतः च भूरैः देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ७ ॥
 द्रविणःऽदाः द्रविणसः तुरस्य द्रविणःऽदाः सनरस्य प्र यंसत्
 द्रविणःऽदाः वीरऽवतीं इषं नः द्रविणःऽदाः रासते दीर्घं आ-
 युः ॥ ८ ॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावकं श्रवंसे वि-
 भाहि तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत द्यौः ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ९७ ॥ अप नः शोशुचत् अघं अग्ने शोशुग्धि आ रयिं अप
 नः शोशुचत् अघं ॥ १ ॥ सुऽक्षेत्रिया सुगातुऽया वसुऽया च
 यजामहे अप नः शोशुचत् अघं ॥ २ ॥ प्र यत् भर्दिष्ठः एषां प्र
 अस्माकांसः च सूरयः अप नः शोशुचत् अघं ॥ ३ ॥ प्र यत् ते
 अग्ने सूरयः जायेमहि प्र ते वयं अप नः शोशुचत् अघं ॥ ४ ॥ प्र
 यत् अग्नेः सहस्वतः विश्वतः यन्ति भानवः अप नः शोशुचत्
 अघं ॥ ५ ॥ त्वं हि विश्वतःऽमुख विश्वतः परिऽभुः असि अप नः
 शोशुचत् अघं ॥ ६ ॥ द्विषः नः विश्वतःऽमुख अति नावाऽइव

पारय अप नः शोशुचत् अघं ॥ ७ ॥ सः नः सिंधुऽइव नावया
अति पर्व स्वस्तये अप नः शोशुचत् अघं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ९८ ॥ वैश्वानरस्य सुऽमृतौ स्याम राजा हि कं भुवनानां
अभिऽश्रीः इतः जातः विश्वं इदं वि चष्टे वैश्वानरः यतते सूर्य-
ण ॥ १ ॥ पृष्टः दिवि पृष्टः अग्निः पृथिव्यां पृष्टः विश्वाः ओषधीः आ
विवेश वैश्वानरः सहसा पृष्टः अग्निः सः नः दिवा सः रिषः पातु
नक्तं ॥ २ ॥ वैश्वानर तव तत् सत्यं अस्तु अस्मान् रायः मघऽवा-
नः सचंतां तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृ-
थिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ ६ ॥

॥ ९९ ॥ जातऽवेदसे सुनवाम सोमं अरातिऽयतः नि दहा-
ति वेदः सः नः पर्वत् अति दुऽगानि विश्वा नावाऽइव सिंधुं
दुऽइता अति अग्निः ॥ १ ॥ ७ ॥

॥ १०० ॥ सः यः वृषा वृषार्येभिः संऽओकाः म॒हः दिवः पृथि-
व्याः च संऽराट् सती नऽसंत्वा हव्यः भरेषु म॒रुत्वान् नः भवतु इंद्रः
ऋती ॥ १ ॥ यस्य अनापः सूर्यस्यऽइव यामः भरेऽभरे वृचऽहा
शुष्मः अस्ति वर्षन्ऽतमः सखिऽभिः स्वेभिः एवैः म॒रुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऋती ॥ २ ॥ दिवः न यस्य रेतसः दुर्घानाः पंथासः यंति
शवसा अपरिऽइताः तरत्ऽङ्घ्रिषाः ससहिः पौंस्येभिः म॒रुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऋती ॥ ३ ॥ सः अंगिरःऽभिः अंगिरःऽतमः भूत् वृषा
वृषऽभिः सखिऽभिः सखा सन् ऋग्मिऽभिः ऋग्मी गातुऽभिः
ज्येष्ठः म॒रुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऋती ॥ ४ ॥ सः सूनुऽभिः न रुद्रे-

भिः ऋभ्वा नृऽसह्यै ससहान् अमिचान् सऽनीकेभिः श्रवस्या-
नि तूर्वेन् मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥५॥८॥ सः मन्युऽमीः स-
ऽमर्दनस्य कर्ता अस्माकेभिः नृऽभिः सूर्ये सनत् अस्मिन् अहन्
सत्ऽपतिः पुरुऽहूतः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥६॥ तं ऊतयः
रणयन् शूरऽसातौ तं क्षेमस्य क्षितयः कृण्वत चां सः विश्वस्य
कुरुणस्य ईशे एकः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥७॥ तं अप्संत
शर्वसः उत्तऽसवेषु नरः नरं अर्वसे तं धनाय सः अंधे चित् तमसि
ज्योतिः विदत् मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥८॥ सः सथ्येन
यमति ब्राधतः चित् सः दक्षिणे संऽगृभीता कृतानि सः कीरि-
णां चित् सनिता धनानि मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥९॥ सः
यामेभिः सनिता सः रथेभिः विदे विश्वाभिः कृष्टिऽभिः नु अद्य
सः पौंस्येभिः अभिऽभूः अशस्तीः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती
॥१०॥१॥ सः जामिऽभिः यत् संऽअजाति मीळ्हे अजामिऽभिः
वा पुरुऽहूतः एवैः अपां तोकस्य तनयस्य जेषे मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऊती ॥११॥ सः वज्रऽभृत् दस्युऽहा भीमः उग्रः सह-
स्रऽचेताः शतऽनीथः ऋभ्वा चम्रीषः न शर्वसा पांचऽजन्यः
मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१२॥ तस्य वज्रः क्रंदति सत्
स्वऽसाः दिवः न त्वेषः रवथः शिमीऽवान् तं सचंते सनयः तं
धनानि मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१३॥ यस्य अजसं शर्वसा
मानं उक्थं परिऽभुजत् रोदसी विश्वतः सीं सः पारिषत् क्र-
तुऽभिः मंदसानः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१४॥ न यस्य
देवाः देवता न मर्ताः आपः च न शर्वसः अंतं आपुः सः प्रऽरिक्ता
त्वक्षसा क्षमः दिवः च मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१५॥१०॥
रोहित श्यावा सुमत्ऽअंशुः ललामीः द्युक्षा राये वृजऽअ-

अ० १. अ० ७. व० १३.] ॥ ८३ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०१.

श्वस्य वृषणऽवन्तं विभ्रती धूऽसु रथं मद्रा चिकेत नाहुषीषु
विक्षु ॥ १६ ॥ एतत् त्यत् ते इन्द्र वृष्णे उक्थं वाधागिराः अभि
गृणन्ति राधः ऋजऽअश्वः प्रष्टिऽभिः अंबरीषः सहऽदेवः भय-
मानः सुऽराधाः ॥ १७ ॥ दस्यून् शिम्यून् च पुरुऽहूतः एवैः हत्वा
पृथिव्यां शर्वा नि बर्हीति सनत् खेचं सखिऽभिः श्विन्येभिः सनत्
सूर्यं सनत् अपः सुऽवजः ॥ १८ ॥ विश्वाहा इंद्रः अधिऽवक्ता नः
अस्तु अपरिऽहृताः सनुयाम् वाजं तत् नः मित्रः वरुणः मम-
हंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ १९ ॥ ११ ॥

॥ १०१ ॥ प्र मदिने पितुऽमत् अर्चेत् वचः यः कृष्णऽगर्भाः
निऽअहन् ऋजिश्चना अवस्यवः वृषणं वज्रऽदक्षिणं मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥ १ ॥ यः विऽअंसं जहृषाणेन मन्युना यः शंबरं
यः अहन् पिपुं अव्रतं इंद्रः यः शुष्णं अशुषं नि अवृणक् मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥ २ ॥ यस्य द्यावापृथिवी पौंस्यं महत् यस्य
व्रते वरुणः यस्य सूर्यः यस्य इंद्रस्य सिंधवः सश्रति व्रतं मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥ ३ ॥ यः अश्वानां यः गवां गोऽपतिः वशी यः
आरितः कर्मेणिऽकर्मणि स्थिरः वीळोः चित् इंद्रः यः असुन्वतः
वधः मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥ ४ ॥ यः विश्वस्य जगतः प्राणतः
पतिः यः ब्रह्मणे प्रथमः गाः अविंदत् इंद्रः यः दस्यून् अधरान्
अवऽअतिरत् मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥ ५ ॥ यः श्रूरभिः हव्यः
यः च भीरुभिः यः धावत्भिः हूयते यः च जिग्युभिः इंद्रं यं
विश्वा भुवना अभि संऽदधुः मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥ ६ ॥ १२ ॥
रुद्राणां एति प्रऽदिशा विऽचक्षुणः रुद्रेभिः योषा तनुते पृथुज-
यः इंद्रं मनीषा अभि अर्चेति श्रुतं मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥ ७ ॥

यत् वा मरुतः परमे सधऽस्ये यत् वा अवमे वृजनै मादयासे
 अतः आ याहि अध्वरं नः अच्छं त्वाऽया हविः चकृम सत्यऽरा-
 धः ॥ ८॥ त्वाऽया इंद्र सोमं सुसुम सुऽदक्ष त्वाऽया हविः चकृम
 ब्रह्मऽवाहः अध नियुत्वः सऽगणः मरुतऽभिः अस्मिन् यज्ञे
 बर्हिषि मादयस्व ॥ ९॥ मादयस्व हरिऽभिः ये ते इंद्र वि स्यस्व
 शिमे वि सृजस्व धेने आ त्वा सुऽशिप्र हरयः वहंतु उशन हव्या-
 नि प्रति नः जुषस्व ॥ १०॥ मरुतऽस्तोत्रस्य वृजनस्य गोपाः वयं
 इंद्रेण सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः
 सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ११॥ १३॥

॥ १०२॥ इमां ते धियं प्र भरे महः महीं अस्य स्तोत्रे धिषणां
 यत् ते आनजे तं उतऽसवे च प्रऽसवे च सप्तहिं इंद्र देवासः शर्व-
 सा अमदन् अनु ॥ १॥ अस्य अरवः नद्यः सप्त विभ्रति द्यावाक्षा-
 मा पृथिवी दर्शतं वपुः अस्मे सूर्या चंद्रमसा अभिऽचक्षे अज्ञे कं
 इंद्र चरतः विऽतर्तुरं ॥ २॥ तं स्म रथं मघऽवन् प्र अव सातये
 जैचै यं ते अनुऽमदांम संऽगमे आजा नः इंद्र मनसा पुरुऽस्तुत
 त्वायत्ऽभ्यः मघऽवन् शर्म यच्छ नः ॥ ३॥ वयं जयेम त्वया युजा
 वृतं अस्माकं अंशं उत अव भरेऽभरे अस्मभ्यं इंद्र वरिवः सुऽगं
 कृधि प्र शत्रूणां मघऽवन् वृष्या रुज ॥ ४॥ नाना हि त्वा हव-
 मानाः जनाः इमे धनानां धर्तः अरवसा विपन्यवः अस्माकं स्म
 रथं आ तिष्ठ सातये जैचै हि इंद्र निऽभृतं मनः तव ॥ ५॥ १४॥
 गोऽजिता बाहू अर्मितऽक्रतुः सिमः कर्मन्ऽकर्मन् शतंऽऊ-
 तितः खजंऽकरः अकल्पः इंद्रः प्रतिऽमानं ओजसा अथ जनाः
 वि ह्वयते सिसासवः ॥ ६॥ उत ते शतात् मघऽवन् उत च भूयसः

उत् सहस्रात् रिरिचे कृष्टिषु श्रवः अमाचं त्वा धिषणा ति-
 तिषे मही अध वृत्राणि जिघ्रसे पुरंऽदर ॥ ७ ॥ चिविष्टिऽधातु
 प्रतिऽमानं ओजसः तिस्रः भूमीः नृऽपते चीणि रोचना अति
 इदं विश्वं भुवनं ववक्षिथ अशत्रुः इद्र जनुषा सनात् असि ॥ ८ ॥
 त्वां देवेषु प्रथमं हवामहे त्वं वभूथ पृतनासु ससहिः सः इमं नः
 कारु उपऽमन्युं उतऽभिदै इद्रः कृणोतु प्रऽसवे रथं पुरः ॥ ९ ॥ त्वं
 जिगेथ न धनां रुरोधिथ अर्भेषु आज्ञा मघऽवन् महत्ऽसु च
 त्वां उयं अवसे सं शिशीमसि अथ नः इद्र हवनेषु चोदय ॥ १० ॥
 विश्वाहा इद्रः अधिऽवक्ता नः अस्तु अपरिऽहृताः सनुयाम
 वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत द्यौः ॥ ११ ॥ १५ ॥

॥ १०३ ॥ तत् ते इन्द्रियं परमं पराचैः आधारयन्त कवयः पुरा
 इदं क्षमा इदं अन्यत् दिवि अन्यत् अस्य सं ई पृथ्यते समनाऽइव
 केतुः ॥ १ ॥ सः धारयत् पृथिवीं प्रथयत् च वज्रेण हुत्वा निः अपः
 ससर्ज अहन् अहिं अभिनत् रौहिणं वि अहन् विऽअसं मघऽवा
 शचीभिः ॥ २ ॥ सः जातूऽभर्मा अत्ऽदधानः ओजः पुरः वि-
 ऽभिन्दन् अचरत् वि दासीः विद्वान् वज्रिन् दस्यवे हेति अस्य
 आर्यं सहः वर्धय द्युम्नं इद्र ॥ ३ ॥ तत् ऊचुषे मानुषा इमा युगा-
 नि कीर्तयन् मघऽवा नाम विभ्रत् उपऽप्रयन् दस्युऽहत्याय व-
 जी यत् ह सनुः अवसे नाम दधे ॥ ४ ॥ तत् अस्य इदं पश्यत् भूरि
 पुष्टं अत् इद्रस्य धत्तन् वीर्यीय सः गाः अविन्दत् सः अविन्दत् अ-
 श्वान् सः ओषधीः सः अपः सः वनानि ॥ ५ ॥ १६ ॥ भूरिऽकर्मणे
 वृषभाय वृष्णे सत्यऽशुष्माय सुनवाम सोमं यः आऽहृत्य परि-

अ० १. अ० ७. व० १९.] ॥ ८६ ॥ [म० १. अ० १५. सू० १०४.]

पंथीऽइव शूरः अयञ्जनः विऽभजन् एति वेदः ॥ ६ ॥ तत् इद्र
प्रऽइव वीर्यं चकथ यत् ससंतं वज्रेण अवोधयः अहिं अनु त्वा
पत्नीः हृषितं वयः च विश्वे देवासः अमदन् अनु त्वा ॥ ७ ॥ शुष्णं
पिप्लुं कुर्यवं वृचं इद्र यदा अवधीः वि पुरः शंबरस्य तत् नः मित्रः
वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥ १०४ ॥ योनिः ते इद्र निऽसदे अकारितं आ नि सीद स्वानः
न अर्वा विऽमुच्य वयः अवऽसाय अश्वान् दोषा वस्तीः वहीय-
सः प्रऽपित्वे ॥ १ ॥ ओ त्वे नरः इद्र ऊतये गुः नु चित् तान् सद्यः
अध्वनः जगस्यात् देवासः मन्युं दासस्य अमन् ते नः आ वस्यन्
सुविताय वरुण ॥ २ ॥ अव त्मना भरते केतऽवेदाः अव त्मना भरते
फेनं उदन् क्षीरेण स्यात् कुर्यवस्य योषे हते ते स्यातां प्रवणे
शिफायाः ॥ ३ ॥ युयोप नाभिः उपरस्य आयोः प्र पूर्वाभिः तिरते
राष्टि शूरः अजसी कुलिशी वीरऽपत्नी पर्यः हित्वानाः उद-
ऽभिः भरते ॥ ४ ॥ प्रति यत् स्या नीया अदर्शि दस्योः ओकः न
अच्छ सदं जानती गात् अथ स्म नः मघऽवन् चकृतात् इत्
मा नः मघाऽइव निष्पपी परा दाः ॥ ५ ॥ १८ ॥ सः त्वं नः इद्र सुयै
सः अप्सु अनागाऽत्वे आ भज जीवऽशंसे मा अंतरां भुजं आ
रिषिः नः अदितं ते महते इन्द्रियाय ॥ ६ ॥ अथ मन्ये अत ते अस्मै
अधायि वृषा चोदस्व महते धनाय मा नः अकृते पुरुऽहूत योनौ
इद्र क्षुध्यत्ऽभ्यः वयः आऽसुतिं दाः ॥ ७ ॥ मा नः वधीः इद्र मा
परा दाः मा नः प्रिया भोजनानि प्र मोषीः आंडा मा नः म-
घऽवन् शक्र निः भेत् मा नः पात्रां भेत् सहऽजानुषाणि ॥ ८ ॥
अवाङ् आ इहि सीमंऽकामं त्वा आहुः अयं सुतः तस्य पिव

मदाय उरुऽव्यचाः जठरे आ वृषस्व पिताऽइव नः शृणुहि
हूयमानः ॥९॥१९॥

॥ १०५ ॥ चंद्रमाः अप्सु अंतः आ सुऽपर्णः धावते दिवि
न वः हिरण्यऽनेमयः पदं विदंति विऽद्युतः वित्तं मे अस्य रो-
दसी' ॥ १ ॥ अर्थे इत् वै ऊं अर्थिनः आ जाया युवते पतिं तुं-
जाते' वृषण्यं पयः परिऽदाय रसंदुहे वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ २ ॥
मो' सु देवाः अदः स्वः अव पादि दिवः परि मा सोम्यस्य शं-
ऽभुवः शूने भूम कदा च न वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ३ ॥ यज्ञं
पृच्छामि अवमं सः तत् दूतः वि वोचति कं चतं पूर्व्यं गतं कः
तत् विभिति नूतनः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ४ ॥ अमी' ये देवाः
स्थने त्रिषु आ रोचने दिवः कत् वः चतं कत् अनृतं कं प्रत्ना वः
आऽहुतिः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ५ ॥ २० ॥ कत् वः चतस्य
धर्णसि कत् वरुणस्य चक्षणे कत् अर्यम्णः महः पथा अति आ-
मेम दुऽध्यः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ६ ॥ अहं सः अस्मि यः पुरा
सुते वदामि कानि चित् तं मा व्यंति आऽध्यः वृकः न तृष्णऽजं
मृगं वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ७ ॥ सं मा तपंति अभितः सप-
त्नीःऽइव पश्यवः मूषः न शिन्ना वि अदति मा आऽध्यः स्तो-
तारं ते शतऽक्रतो० वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ८ ॥ अमी' ये सप्त
रश्मयः तत्र मे नाभिः आऽतता चितः तत् वेद् आशः सः जा-
मिऽत्वाय रेभति वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ९ ॥ अमी' ये पंच उ-
क्षणः मध्ये तस्युः महः दिवः देवऽचा नु प्रऽवाच्यं सधीचीनाः
नि ववृतुः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १० ॥ २१ ॥ सुऽपर्णाः एते
आसते मध्ये आऽरोधने दिवः ते सेधंति पथः वृकं तरंतं यज्ञ-

अ० १. अ० १. व० २४.] ॥ ८८ ॥ [म० १. अ० १६. सू० १०६.]

तीः अपः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ ११ ॥ नयं तत् उक्थ्यं हितं
देवासः सुऽप्रवाचनं ऋतं अर्षेति सिधंवः सत्यं ततान् सूर्यैः वित्तं
मे अस्य रोदसी' ॥ १२ ॥ अग्ने तव त्यत् उक्थ्यं देवेषु अस्ति आप्यं
सः नः सत्तः मनुष्यत् आ देवान् यस्मि विदुऽन्तरः वित्तं मे अस्य
रोदसी' ॥ १३ ॥ सत्तः होता मनुष्यत् आ देवान् अच्छं विदुऽन्तरः
अग्निः हव्या सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः वित्तं मे अस्य रोद-
सी' ॥ १४ ॥ ब्रह्म कृणोति वरुणः गातुऽविदं तं ईमहे वि ऊर्णो-
ति हृदा मतिं नयः जायतां ऋतं वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १५ ॥ २२ ॥
असौ यः पंथाः आदित्यः दिवि प्रऽवाच्यं कृतः न सः देवाः अ-
तिऽक्रमे तं मर्तासः न पश्यथ वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १६ ॥
चितः कूर्पे अवऽहितः देवान् हवते ऊतये तत् श्रुश्राव बृहस्प-
तिः कृण्वन् अंहूरणात् उरु वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १७ ॥ अरुणः
मा सकृत् वृकः पथा यतं ददर्श हि उत् जिहीते निऽचाय्यं तष्टा-
ऽइव पृष्टिऽआमयी वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥ १८ ॥ एना आगूषेण
वयं इंद्रऽवन्तः अभि स्याम वृजने सर्वेऽवीराः तत् नः मित्रः वरु-
णः ममहन्तां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत् द्यौः ॥ १९ ॥ २३ ॥ १५ ॥

॥ १०६ ॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं ऊतये मारुतं शर्धः अदितिं हु-
वामहे रथं न दुऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः
निः पिपर्तन् ॥ १ ॥ ते आदित्याः आ गत सर्वेऽतांतये भूत देवाः
वृचऽतूर्येषु शंऽभुवः रथं न दुऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्व-
स्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ २ ॥ अवैतु नः पितरः सुऽप्रवाच-
नाः उत् देवी देवऽपुत्रे ऋतऽवृधा रथं न दुऽगात् वसवः सु-
ऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ ३ ॥ नराशंसं वा-

अ० १. अ० ७. व० २६.] ॥ ८९ ॥ [म० १. अ० १६. सू० १०८.]

जिनं वाजयन् इह क्षयत् ऽवीरं पूषणं सुक्षिः ईमहे रथं न दुः ऽगात्
वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ ४ ॥
बृहस्पते सदै इत् नः सुऽगं कृधि शं योः यत् ते मनुः ऽहितं तत्
ईमहे रथं न दुः ऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः
निः पिपर्तन् ॥ ५ ॥ इंद्रं कुत्सः वृचऽहनं शचीऽऽपतिं काटे नि-
ऽवाळहः क्षधिः अहूत् ऊतये रथं न दुः ऽगात् वसवः सुऽदा-
नवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन् ॥ ६ ॥ देवैः नः देवी
अदितिः नि पातु देवः चाता चायता अप्रऽयुच्छन् तत् नः मित्रः
वरुणः ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ७ ॥ २४ ॥

॥ १०७ ॥ यज्ञः देवानां प्रति एति सुमं आदित्यासः भवत
मृळयंतः आ वः अर्वाचीं सुऽमतिः ववृत्वात् अंहोः चित् या
वरिवोवितऽतरा असत् ॥ १ ॥ उप नः देवाः अवसा आ गमंतु
अंगिरसां सामऽभिः स्तूयमानाः इंद्रः इंद्रियैः मरुतः मरुतऽभिः
आदित्यैः नः अदितिः शर्मयंसत् ॥ २ ॥ तत् नः इंद्रः तत् वरुणः तत्
अग्निः तत् अर्यमा तत् सविता चनः धात् तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ २५ ॥

॥ १०८ ॥ यः इंद्राग्नीं चित्रऽतमः रथः वां अभि विश्वानि
भुवनानि चष्टे तेन आ यातं सुऽरथं तस्थिऽवांसा अथ सोमस्य
पिबतं सुतस्य ॥ १ ॥ यावत् इदं भुवनं विश्वं अस्ति उरुऽव्यचा
वरिमता गभीरं तावान् अयं पातवे सोमः अस्तु अरं इंद्राग्नीं
मनसे युवऽभ्यां ॥ २ ॥ चक्रार्थे हि सध्याक् नाम भद्रं सध्रीचीना
वृचऽहनौ उत स्थः तौ इंद्राग्नीं सध्यां चा निऽसद्य वृणाः सोमस्य

वृषणा आ वृषेयां ॥३॥ संऽइहेषु अग्निषु आनजाना यत् सुचा
 बहिः ऊं तिस्तिराणा तीवैः सोमैः परिऽसिक्तेभिः अर्वाक् आ
 इंद्राग्नी सौमनसाय यातं ॥४॥ यानि इंद्राग्नी चक्रयुः वीर्याणि
 यानि रूपाणि उत वृष्यानि या वां प्रत्नानि सख्या शिवानि
 तेभिः सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥५॥ २६ ॥ यत् अब्रवं प्रथमं वां
 वृणानः अयं सोमः असुरैः नः विऽहव्यः तां सत्यां अङ्गं अभि
 आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥६॥ यत् इंद्राग्नी मदयः
 स्वे दुरोणे यत् ब्रह्मणि राजनि वा यज्वा अतः परि वृषणौ आ
 हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥७॥ यत् इंद्राग्नी यदुषु
 तुर्वशेषु यत् दुह्युषु अनुषु पूरुषु स्थः अतः परि वृषणौ आ हि
 यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥८॥ यत् इंद्राग्नी अवमस्यां
 पृथिव्यां मध्यमस्यां परमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ हि
 यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥९॥ यत् इंद्राग्नी परमस्यां
 पृथिव्यां मध्यमस्यां अवमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ
 हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१०॥ यत् इंद्राग्नी दिवि
 स्थः यत् पृथिव्यां यत् पर्वतेषु ओषधीषु अप्सु अतः परि वृष-
 णौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥११॥ यत् इंद्राग्नी
 उतऽइता सूर्यस्य मध्ये दिवः स्वधया मादयेथे अतः परि वृषणौ
 आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१२॥ एव इंद्राग्नी प-
 पिऽवांसां सुतस्य विश्वा अस्मभ्यं सं जयतं धनानि तत् नः मित्रः
 वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१३॥ २७ ॥

॥१०९॥ वि हि अख्यं मनसा वस्यः इच्छन् इंद्राग्नी ज्ञासः
 उत वा सऽजातान् न अन्या युवत् प्रऽमतिः अस्ति मह्यं सः

अ० १. अ० ७. व० ३०.] ॥ ९१ ॥ [म० १. अ० १६. सू० ११०.]

वां धियं वाजऽयंतीं अतस्त्वं ॥ १ ॥ अथ्रवं हि भूरिदावत्तरा वां
विऽजामातुः उत वा घ स्यात्लात् अथ सीमस्य प्रऽयंती यु-
वऽभ्यां इंद्राग्नी स्तोमं जनयामि नव्यं ॥ २ ॥ मा छेद्य रश्मीन्
इति नाधमानाः पितृणां शक्तीः अनुऽयच्छमानाः इंद्राग्निऽभ्यां
कं वृषणः मदंति ता हि अग्नी धिषणायाः उपऽस्थे ॥ ३ ॥ युवा-
भ्यां देवी धिषणा मदाय इंद्राग्नी सीमं उशती मुनोति तौ
अश्विना भद्रऽहस्ता सुऽपाणी० आ धावतं मधुना पृङ्गं अपऽसु
॥ ४ ॥ युवां इंद्राग्नी वसुनः विऽभागे तवऽतमा शुश्रव वृचऽहव्ये
तौ आऽसद्य बर्हिषि यज्ञे अस्मिन् प्र चर्षणी मादयेथां सुत-
स्य ॥ ५ ॥ २८ ॥ प्र चर्षणिऽभ्यः पृतनाऽहवेषु प्र पृथिव्याः रिरि-
चाथे दिवः च प्र सिंधुऽभ्यः प्र गिरिऽभ्यः महिऽत्वा प्र इंद्राग्नी
विश्या भुवना अति अन्या ॥ ६ ॥ आ भरतं शिखतं वज्रऽबाहू०
अस्मान् इंद्राग्नी अवतं शचीभिः इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य
येभिः सऽपित्वं पितरः नः आसन् ॥ ७ ॥ पुरंऽदरा शिखतं
वज्रऽहस्ता अस्मान् इंद्राग्नी अवतं भरेषु तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंता अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ८ ॥ २९ ॥

॥ ११० ॥ तत् मे अपः तत् ऊं तायते पुनः स्वादिष्टा धीतिः
उचथाय शस्यते अयं समुद्रः इह विश्वऽदेव्यः स्वाहाऽकृतस्य सं
ऊं तृप्नुत ऋभवः ॥ १ ॥ आऽभोगयं प्र यत् इच्छतः ऐतन अपा-
काः प्रांचः मम के चित् आपयः सौधन्वनासः चरितस्य भूमना
अगच्छत सवितुः दाशुषः गृहं ॥ २ ॥ तत् सविता वः अमृतऽत्वं आ
असुवत् अगोहं यत् अवयतः ऐतन त्वं चित् चमसं असुरस्य
भक्ष्यं एकं संतं अकृणुत चतुऽवयं ॥ ३ ॥ विष्ठी शमी तरणिऽत्वेन

अ० १. अ० ७. व० ३२.] ॥ ९२ ॥ [म० १. अ० १६. सू० १११.]

वाघतः मर्तासः संतः अमृतं त्वं आनृषुः सौधन्वनाः ऋभवः
सूरं चक्षसः संवत्सरे सं अपृच्यन्त धीतिभिः ॥४॥ क्षेत्रं इव वि
ममुः तेजनेन एकं पात्रं ऋभवः जेहमानं उपस्तुताः उपमं
नाधमानाः अमर्त्येषु श्रवः इच्छमानाः ॥५॥ ३०॥ आ मनीषां
अंतरिक्षस्य नृभ्यः सुचा इव घृतं जुहवाम विघ्नानां तरणिं त्वा
ये पितुः अस्य सश्वरे ऋभवः वाजं अरुहन् दिवः रजः ॥६॥ ऋभुः
नः इंद्रः शर्वसा नवीयान् ऋभुः वाजेभिः वसुभिः वसुः ददिः
युष्माकं देवाः अवंसा अहनि प्रिये अभि तिष्ठेम पृतसुतीः अ-
सुन्वतां ॥७॥ निः चर्मणः ऋभवः गां अपिंशतं सं वत्सेन असृजत
मातरं पुनः सौधन्वनासः सुअप्रस्यया नरः जिघ्री युवाना
पितरां अकृणोत न ॥८॥ वाजेभिः नः वाजं सतातौ अविद्धि ऋ-
भुः मान् इंद्र चित्रं आ दधि राधः तत् नः मित्रः वरुणः मम हतां
अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥९॥ ३१॥

॥ १११ ॥ तक्षन् रथं सुवृत्तं विघ्ननाऽप्रसः तक्षन् हरीं
इंद्रं वाहा वृषणं वसू तक्षन् पितृभ्यां ऋभवः युवत् वयः
तक्षन् वत्साय मातरं सचाऽभुव ॥१॥ आ नः यज्ञाय तक्षत् ऋ-
भुः मतवयः ऋत्वे दक्षाय सुप्रजावतीं इषं यथा क्षयाम सर्वं ऽवी-
रया विशा तत् नः शधीय धासथ सु इंद्रियं ॥२॥ आ तक्षत् सातिं
अस्मभ्यं ऋभवः सातिं रथाय सातिं अर्वते नरः सातिं नः जैत्रीं
सं महेत विश्वहा जामिं अजामिं पुतनासु सक्षणिं ॥३॥ ऋभुक्षणिं
इंद्रं आहुवे ऊतये ऋभून् वाजान् मरुतः सोमं ऽपीतये उभा मि-
त्रावरुणा नूनं अश्विना ते नः हिन्वंतु सातये धिये जिषे ॥४॥
ऋभुः भराय सं शिशानु सातिं समयेऽजित् वाजः अस्मान्

अविष्टु तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी
उत द्याः ॥ ५ ॥ ३२ ॥

॥ ११२ ॥ ईळे द्यावापृथिवी पूर्वऽर्चिन्त्रये अग्निं घर्मे सुऽरुचं
यामन् इष्टये याभिः भरे कुरं अंशाय जिन्वथः ताभिः ऊं सु
ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १ ॥ युवोः दानाय सुऽभराः अस-
श्चतः रथं आ तस्युः वचसं न मंतवे याभिः धियः अवथः कर्मेन्
इष्टये ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २ ॥ युवं तासां
दिव्यस्य प्रऽशासने विशां क्षयथः अमृतस्य मज्मना याभिः धेनुं
अस्वं पिन्वथः नरा ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
गतं ॥ ३ ॥ याभिः परिऽज्मा तनयस्य मज्मना द्विऽमाता तूर्धु
तरणिः विऽभूषति याभिः चिऽमंतुः अर्भवत् विऽचक्षुणः ताभिः
ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ४ ॥ याभिः रेभं निऽवृतं
सितं अतऽभ्यः उत् वंदनं ऐरयतं स्वः हृशे याभिः कखं प्र सिसा-
संतं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ५ ॥ ३३ ॥
याभिः अंतकं जसमानं आऽअरणे भुज्युं याभिः अब्यधिऽभिः
जिजिन्वथुः याभिः कर्केधुं वय्यं च जिन्वथः ताभिः ऊं सु ऊति-
ऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ६ ॥ याभिः श्रुचंतिं धनऽसां सुऽसंसदं
तप्तं घर्मे ओम्याऽवतं अचये याभिः पृश्निऽगुं पुरुऽकुत्सं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ७ ॥ याभिः शचीभिः
वृषणा पराऽवृजं प्र अंधं ओणं चक्षसे एतवे कृथः याभिः वर्ति-
कां यसितां अमुचतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
गतं ॥ ८ ॥ याभिः सिंधुं मधुऽमंतं असश्चतं वसिष्ठं याभिः अजरो
अजिन्वतं याभिः कुत्सं श्रुतयं नयं आवतं ताभिः ऊं सु ऊति-

ऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ९॥ याभिः विश्वला धनऽसां अथर्व्यं
सहस्रऽमीळहे आजौ अजिन्वतं याभिः वशं अश्व्यं प्रेणिं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १० ॥ ३४ ॥ याभिः
सुऽदानू औशिजाय वणिजे दीर्घऽश्रवसे मधु कोशः अक्षरत्
कक्षीवतं स्तोतारं याभिः आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ ११ ॥ याभिः रसां क्षोदसा उन्नः पिपित्वथुः
अनश्वं याभिः रथं आवतं जिषे याभिः त्रिऽशोकः उस्त्रियाः
उत्ऽआजत ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १२ ॥
याभिः सूर्यं परिऽयाथः पराऽवति मंधातारं क्षैवंऽपत्येषु आवतं
याभिः विप्रं प्रभरत्ऽवाजं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ १३ ॥ याभिः महां अतिथिऽग्वं कशऽजुवं दि-
वःऽदासं शंवरऽहत्ये आवतं याभिः पूऽभिद्ये वसदस्युं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १४ ॥ याभिः वमं
विऽपिपानं उपऽस्तुतं कलिं याभिः वित्तऽजानिं दुवस्यथः या-
भिः विऽअश्वं उत पृथिं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्वि-
ना आ गतं ॥ १५ ॥ ३५ ॥ याभिः नरा शयवे याभिः अचये याभिः
पुरा मनवे गातुं ईषथुः याभिः शारीः आजतं स्यूमऽरश्मये ता-
भिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १६ ॥ याभिः पठवा
जठरस्य मज्मना अग्निः न अदीदेत् चितः इहः अज्मन् आ
याभिः शर्यातं अर्वथः महाऽधने ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥ १७ ॥ याभिः अंगिरः मनसा निऽरण्यथः अयं
गच्छथः विऽवरे गोऽअर्णसः याभिः मनुं शूरं इषा संऽआवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १८ ॥ याभिः पत्नीः
विऽमदार्य निऽऊहथुः आ घ वा याभिः अरुणीः अशिक्षतं या-

भिः सुऽदासे ऊहयुः सुऽदेयं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना
 आ गतं ॥ १९ ॥ याभिः शंऽताती० भवथः ददाशुषे भुज्युं याभिः
 अवथः याभिः अग्निऽगुं ओम्याऽवतीं सुऽभरां ऋतुऽस्तुभं ता-
 भिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २० ॥ ३६ ॥ याभिः कृ-
 शानुं असने दुवस्यथः जवे याभिः यूनः अवतं आवतं मधु प्रियं
 भरथः यत् सरट्ऽभ्यः ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
 गतं ॥ २१ ॥ याभिः नरं गोषुऽयुधं नृऽसह्ये क्षेत्रस्य साता तनयस्य
 जिवथः याभिः रथान् अवथः याभिः अवतं ताभिः ऊं सु ऊ-
 तिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २२ ॥ याभिः कुत्सं आर्जुनेयं शत-
 ऽक्रतू० प्रतुवीतिं प्र च दभीतिं आवतं याभिः ध्वंसंति पुरुऽसंतिं
 आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ २३ ॥ अम्र-
 स्वतीं अश्विना वाचं अस्मे कृतं नः दसा वृषणा मनीषां अद्यूत्ये
 अवसे नि ह्ये वां वृधे च नः भवतं वाजऽसातो ॥ २४ ॥ द्युभिः
 अक्तुऽभिः परि पातं अस्मान् अरिष्टेभिः अश्विना सौमगेभिः
 तत् नः मिचः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत
 द्यौः ॥ २५ ॥ ३७ ॥ ७ ॥

॥ ११३ ॥ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां ज्योतिः आ अगात् चित्रः प्रऽके-
 तः अजनिष्ट विऽभ्वा यथा प्रऽसूता सवितुः सवाय एव राची
 उषसे योनिं अरैक् ॥ १ ॥ रुशन्ऽवत्सा रुशन्ती श्वेत्या आ अगात्
 अरैक् ऊं कृष्णा सदनानि अस्याः समानऽबधू० अमृते० अनू-
 ची० द्यावां वरुणं चरतः आऽमिनाने० ॥ २ ॥ समानः अध्वा स्व-
 स्रोः अनन्तः तं अन्याऽअन्या चरतः देवऽशिष्टे० न मेथेते० न
 तस्यतुः सुऽमेके० नक्तोषसां सऽमनसा विऽरूपे० ॥ ३ ॥ भा-

स्वती नेत्री सूनृतांनां अचेति चित्रा वि दुरः नः आवः० प्र-
 ऽअर्थे जगत् वि जुं नः रायः अख्यत् उषाः अजीगः भुवनानि
 विश्वा ॥४॥ जिह्वाऽर्थे चरितवे मघोनीं आऽभोग्ये इष्ट्ये राये
 जुं त्वं दभं पश्यत्ऽभ्यः उर्विया विऽचक्षे उषाः अजीगः भुव-
 नानि विश्वा ॥५॥१॥ क्षत्राय त्वं अवसे त्वं महीये इष्ट्ये त्वं अर्थे-
 ऽइव त्वं इत्ये विऽसदृशा जीविता अभिऽप्रचक्षे उषाः अजीगः
 भुवनानि विश्वा ॥६॥ एषा दिवः दुहिता प्रति अदृशि वि-
 ऽउच्छंती युवतिः शुक्रऽवासाः विश्वस्य ईशाना पार्थिवस्य
 वस्वः उषः अद्य इह सुऽभगे वि उच्छ ॥७॥ पुराऽयतीनां अनु
 एति पार्थः आऽयतीनां प्रथमा शश्वतीनां विऽउच्छंती जीवं
 उत्ऽईरयंती उषाः मृतं कं च न बोधयंती ॥८॥ उषः यत् अग्निं
 संऽइधे चकर्थे वि यत् आवः चक्षसा सूर्यस्य यत् मानुषान्
 यक्ष्यमाणान् अजीगः तत् देवेषु चकृषे भद्रं अन्नः ॥९॥ कियति
 आ यत् समया भवति याः विऽऊषुः याः च नूनं विऽउच्छान्
 अनु पूर्वाः कृपते वावशाना प्रऽदीध्याना जोषं अन्याभिः ए-
 ति ॥१०॥२॥ ईयुः ते ये पूर्वऽतरां अपश्यन् विऽउच्छंती उषसं
 मर्त्यासः अस्माभिः जुं नु प्रतिऽचक्ष्यां अभूत् ओ ते यंति ये
 अपरीषु पश्यान् ॥११॥ यवयत्ऽद्वेषाः ऋत्ऽपाः ऋत्ऽजाः
 सुम्नऽवरी सूनृताः ईरयंती सुऽमंगलीः विभ्रंती देवऽवीति इह
 अद्य उषः श्रेष्ठऽतमा वि उच्छ ॥१२॥ शश्वत् पुरा उषाः वि उ-
 वास देवी अर्थो अद्य इदं वि आवः मघोनीं अर्थो वि उच्छात्
 उत्तरान् अनु द्यून् अजरां अमृतां चरति स्वधाभिः ॥१३॥ वि
 अंजिऽभिः दिवः आतासु अद्यौत् अप कृष्णां निऽनिजं देवी
 आवः० प्रऽबोधयंती अरुणेभिः अश्वैः आ उषाः याति सुऽयुजां

रथेन ॥ १४ ॥ आऽवहती पोषा वार्यणि चिचं केतुं कृणुते चे-
 किताना इयुषीणां उपऽमा शश्वतीनां विऽभातीनां प्रथमा
 उषाः वि अश्नेत् ॥ १५ ॥ ३ ॥ उत् ईर्ध्वं जीवः अमुः नः आ अ-
 गात् अपं प्र अगात् तमः आ ज्योतिः एति अरैक् पंथां यातवे
 सूर्याय अगन्म यच्च प्रऽतिरंते आयुः ॥ १६ ॥ स्यूमना वाचः उत्
 इयति वहिः स्तवानः रेभः उषसः विऽभातीः अद्य तत् उच्छ
 गृणते मघोनि अस्मे आयुः नि दिदीहि प्रजाऽवत् ॥ १७ ॥
 याः गोऽमतीः उषसः सर्वेऽवीराः विऽउच्छंति दाप्नुषे मर्त्याय
 वायोऽइव सूनृतानां उत्ऽअर्के ताः अश्वऽदाः अश्ववत् सो-
 मऽमुत्वा ॥ १८ ॥ माता देवानां अदितेः अनीकं यज्ञस्य केतुः
 बृहती वि भाहि प्रशस्तिऽकृत् ब्रह्मणे नः वि उच्छ आ नः जने
 जनय विश्वऽवारे ॥ १९ ॥ यत् चिचं अप्रः उषसः वहति ईजा-
 नाय शशमानाय भद्रं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः
 सिंधुः पृथिवी उत् द्यौः ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ११४ ॥ इमाः रुद्राय तवसे कपर्दिने स्त्रियत्ऽवीराय प्रभरा-
 महे मतीः यथा शं असत् द्विऽपदे चतुऽपदे विश्वं पुष्टं यामे
 अस्मिन् अनातुरं ॥ १ ॥ मृळ नः रुद्र उत् नः मयः कृधि स्त्रियत्-
 ऽवीराय नमसा विधेम ते यत् शं च योः च मनुः आऽयेजे
 पिता तत् अश्याम तव रुद्र प्रऽनीतिषु ॥ २ ॥ अश्याम ते सुऽम-
 ति देवऽयज्यया स्त्रियत्ऽवीरस्य तव रुद्र मीढुः सुमऽयन् इत्
 विशः अस्माकं आ चर अरिष्टऽवीराः जुह्वाम ते हविः ॥ ३ ॥
 त्वेष वयं रुद्र यज्ञऽसाधं वंक्तुं कविं अवसे नि ह्यामहे आरे
 अस्मत् दैव्यं हेळः अस्यत् सुऽमति इत् वयं अस्य आ वृणी-

महे ॥ ४ ॥ दिवः वराहं अरुषं कपर्दिनं तेषां रूपं नमसा निहृ-
 यामहे हस्तं विभ्रतं भेषजा वार्योणि शर्म वर्म छर्दिः अस्मभ्यं
 यंसत् ॥ ५ ॥ ५ ॥ इदं पित्रे मरुतां उच्यते वचः स्वादोः स्वादीयः
 रुद्राय वर्धनं रास्व च नः अमृतं मर्तुऽभोजनं तमने तोकाय तन-
 याय मृळ ॥ ६ ॥ मा नः महान्तं उत मा नः अर्भकं मा नः उक्षतं
 उत मा नः उक्षितं मा नः वधीः पितरं मा उत मातरं मा नः
 प्रियाः तन्वः रुद्र रिषिषः ॥ ७ ॥ मा नः तोके तनये मा नः आयी
 मा नः गोषु मा नः अश्वेषु रिषिषः वीरान् मा नः रुद्र भामितः
 वधीः हविष्मन्तः सदैव इत्वा हुवामहे ॥ ८ ॥ उप ते स्तोमान् पशु-
 पाऽइव आ अकरं रास्व पितः मरुतां सुम्नं अस्मे भद्रा हि ते
 सुऽमतिः मृळयत्ऽतमा अथ वयं अवः इत् ते वृणीमहे ॥ ९ ॥
 अरे ते गोऽघ्नं उत पुरुषऽघ्नं क्षयत्ऽवीर सुम्नं अस्मे ते अस्तु
 मृळ च नः अधि च ब्रूहि देव अध च नः शर्म यच्छ द्विऽव-
 हीः ॥ १० ॥ अवीचाम नमः अस्मै अवस्यवः शृणोतु नः हव रुद्रः
 मरुत्वान् तत् नः मित्रः वरुणः ममहन्तां अदितिः सिंधुः पृथिवी
 उत द्यौः ॥ ११ ॥ ६ ॥

॥ ११५ ॥ चित्रं देवानां उत अगात् अनीकं चक्षुः मित्रस्य व-
 रुणस्य अग्नेः आ अप्राः द्यावापृथिवी अंतरिक्षं सूर्यः आत्मा
 जगतः तस्थुषः च ॥ १ ॥ सूर्यः देवीं उषसं रोचमानां मर्यः न यो-
 षां अभि एति पश्चात् यत्र नरः देवऽयन्तः युगानि विऽतन्वते
 प्रति भद्राय भद्रं ॥ २ ॥ भद्राः अश्वाः हरितः सूर्यस्य चित्राः एत-
 ऽग्वाः अनुऽमाद्यासः नमस्यन्तः दिवः आ पृष्ठं अस्थुः परि द्या-
 वापृथिवी यन्ति सद्यः ॥ ३ ॥ तत् सूर्यस्य देवऽत्वं तत् महिऽत्वं

म॒ध्या क॒र्तोः वि॒स॒त॒तं सं ज॒भा॒र॒ यदा इत् अ॒यु॒क्त ह॒रि॒तः स॒ध-
 ऽस्थात् आ॒त् रा॒ची॒ वासः त॒नु॒ते सि॒म॒स्मै ॥४॥ तत् मि॒त्र॒स्य वरु॒-
 ण॒स्य अ॒भि॒ऽचक्षे॑ सूर्यः रू॒पं कृ॒णु॒ते द्योः उ॒प॒ऽस्थे अ॒न॒तं अ॒न्यत्
 रु॒श॒त् अ॒स्य पा॒जः कृ॒ष्णं अ॒न्यत् ह॒रि॒तः सं भ॒र॒न्ति ॥५॥ अ॒द्य दे॒वाः
 उ॒त् ऽइ॒ता सूर्य॑स्य निः अ॒हंसः पि॒पृ॒त निः अ॒व॒द्यात् तत् नः मि॒त्रः
 वरु॒णः म॒म॒हंता॑ अ॒दि॒तिः सि॒न्धुः पृ॒थि॒वी उ॒त् द्यौः ॥६॥ ७॥ १६॥

॥ ११६ ॥ नास॑त्याभ्यां ब॒र्हिः ऽइ॒व प्र वृ॒ज्जे स्तो॒मान् इ॒य॒मि
 अ॒भ्रि॒या॑ ऽइ॒व वा॒तः यौ अ॒भ॒गाय॑ वि॒ऽम॒दाय॑ जा॒यां से॒ना॑ ऽजु॒वा
 नि॒ऽऊ॒ह॒तुः रथे॑न ॥ १ ॥ वी॒रु॒प॒त्न॑ऽभिः आ॒शु॒हेम॑ऽभिः वा दे॒वा-
 नां वा जू॒ति॑ऽभिः शा॒श॒दाना॑ तत् रा॒स॒भः ना॒स॒त्या स॒हस्रं॑ आ॒जा
 य॒म॒स्य प्र॑ऽध॒ने जि॒गाय॑ ॥ २ ॥ तु॒यः ह॒ भु॒ज्युं अ॒श्वि॒ना उ॒द॑ऽमे॒घे र॒यिं
 न कः चि॒त् म॒मृ॒वान् अ॒व अ॒हाः तं ऊ॒ह॒युः नौ॒भिः आ॒त्म॒न॑ ऽव-
 ती॒भिः अ॒न्त॒रि॒क्ष॒प्रु॒त॑ऽभिः अ॒प॑ऽउ॒द॒काभिः ॥ ३ ॥ ति॒स्रः क्ष॒पः चिः
 अ॒हा अ॒ति॒व॒ज॒त् ऽभिः ना॒स॒त्या भु॒ज्युं ऊ॒ह॒युः प॒त॒गैः स॒मु॒द्र॒स्य
 ध॒न्व॒न् आ॒र्द्र॒स्य पा॒रे चि॑ऽभिः रथैः श॒त॒प॒त् ऽभिः ष॒ट् ऽअ॒श्वैः ॥ ४ ॥
 अ॒ना॒र॒भ॒णे तत् अ॒वी॒र॒ये॒थां अ॒ना॒स्था॒ने अ॒य॒भ॒णे स॒मु॒द्रे यत् अ॒-
 श्वि॒नौ ऊ॒ह॒युः भु॒ज्युं अ॒स्तं श॒त॑ ऽअ॒रि॒चां ना॒वं आ॒त॒स्थि॑ ऽवा॒सं
 ॥ ५ ॥ ८ ॥ यं अ॒श्वि॒ना द॒द॒युः श्वे॒तं अ॒श्वं अ॒घ॒ऽअ॒श्वाय॑ श॒श्वत् इत्
 स्व॒स्ति तत् वां दा॒चं म॒हिं की॒र्ते॒न्यं भू॒त् पै॒त्रः वा॒जी स॒दं इत् ह॒व्यः
 अ॒र्यः ॥ ६ ॥ यु॒वं न॒रा स्तु॒व॒ते प॒जि॒याय॑ क॒क्षी॒व॒ते अ॒र॒द॒तं पु॒रं ऽधिं
 का॒रो॒त॒रात् श॒फात् अ॒श्व॒स्य वृ॒ष्णः श॒तं कु॒भान् अ॒सि॒च॒तं मु॒रा-
 याः ॥ ७ ॥ हि॒मे॒न अ॒ग्निं ग्र॑सं अ॒वा॒र॒ये॒थां पि॒तु॑ ऽम॒तीं ऊ॒र्जं अ॒स्मै
 अ॒ध॒त्वं ऋ॒वी॒से अ॒चिं अ॒श्वि॒ना अ॒व॑ ऽनी॒तं उ॒त् नि॒न्य॒युः स॒र्वे ऽग॑णं

स्वस्ति ॥ ८ ॥ परा अवतं नासत्या अनुदेया उच्चाऽबुधं चक्रयुः
जिह्वाऽवारं क्षरन् आपः न पायनाय राये सहस्राय नृथते गोत-
मस्य ॥ ९ ॥ जुजुरुषः नासत्या उत वृषिं प्र अमुंचतं द्रापिंऽइव
च्यवानात् प्र अतिरतं जहितस्य आयुः दसा आत् इत् पतिं अ-
कृणुतं कनीनां ॥ १० ॥ ११ ॥ तत् वां नरा शंस्य राध्यं च अभिष्टिऽमत
नासत्या वरूथं यत् विद्वांसा निधिंऽइव अपऽगूळं उत दर्शतात्
ऊपथुः वंदनाय ॥ ११ ॥ तत् वां नरा सनये दंसः उग्रं आविः कृ-
णोमि तन्यतुः न वृष्टिं दध्यद् ह यत् मधु आथर्वणः वां अश्वस्य
शीष्णा प्र यत् ई उवाच ॥ १२ ॥ अजोहवीत् नासत्या करा वां महे
यामन् पुरुऽभुजा पुरंऽधिः श्रुतं तत् शासुःऽइव वृष्टिऽमत्याः
हिरण्यऽहस्तं अश्विनौ अदत्तं ॥ १३ ॥ आस्रः वृकस्य वर्तिकां अ-
भीकै युवं नरा नासत्या अमुमुक्तं उतो कविं पुरुऽभुजा युवं ह
कृपमाणं अकृणुतं विऽचक्षे ॥ १४ ॥ चरिचं हि वेऽइव अच्छेदि
प्रणै आज्ञा खेलस्य परिऽतकम्यायां सद्यः जंघां आयसीं विशप-
लायै धने हिते सतैवे प्रति अधत्तं ॥ १५ ॥ १० ॥ शतं मेघान् वृक्षे
चक्षदानं ऋजऽअश्वं तं पिता अंधं चकार तस्मै अक्षी नासत्या
विऽचक्षे आ अधत्तं दसा भिषजौ अनर्वन् ॥ १६ ॥ आ वां रथं
दुहिता सूर्यस्य कार्ष्ण्यंऽइव अतिष्ठत् अर्वता जयती विश्वे देवाः
अनु अमन्यत हत्ऽभिः सं ऊं श्रिया नासत्या सचेये ॥ १७ ॥ यत्
अयातं दिवःऽदासाय वर्तिः भरत्ऽवाजाय अश्विना हयता
रेवत् उवाह सचनः रथः वां वृषभः च शिंशुमारः च युक्ता ॥ १८ ॥
रयिं सुऽक्षचं सुऽअप्रत्यं आयुः सुऽवीर्यं नासत्या वहता आ जहा-
वीं सऽमनसा उप वाजैः त्रिः अहः भागं दधती अयातं ॥ १९ ॥
परिऽविष्टं जाहुषं विश्वतः सीं सुऽगेभिः नक्तं ऊहयुः रजऽभिः

अ० १. अ० ८. व० १४.] ॥ १०१ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११७.

विऽभिन्दुना नासत्या रथेन वि पर्वतान् अजरयू अयातं
॥ २० ॥ ११ ॥ एकस्याः वस्तोः आवतं रणाय वशं अश्विना मनये
सहस्रा निः अहतं दुष्कुनाः इन्द्रं वता पृथुऽश्ववसः वृषणौ अ-
रातीः ॥ २१ ॥ शरस्य चित् आर्चत्ऽकस्य अवतात् आ नीचात्
उच्चा चक्रयुः पार्तवे वाः शयवे चित् नासत्या शचीभिः जसुरये
स्तयै पिपययुः गां ॥ २२ ॥ अवस्यते स्तुवते कृष्ण्याय ऋजुऽयते
नासत्या शचीभिः पशुं न नष्टं इव दर्शनाय विष्णाप्यं ददयुः
विश्वकाय ॥ २३ ॥ दश रात्रीः अश्विनेन नवं द्यून् अवऽनङ्गं अ-
थितं अप्सु अंतः विऽप्रुतं रेभं उदनि प्रऽवृक्तं उत् नित्ययुः
सोमं इव सुवेण ॥ २४ ॥ प्र वां दंसांसि अश्विनौ अवोचं अस्य
पतिः स्यां सुऽगवः सुऽवीरः उत् पश्यन् अश्ववन् दीर्घ आयुः
अस्तं इव इत् जरिमाणं जगम्यां ॥ २५ ॥ १२ ॥

॥ ११७ ॥ मध्वः सोमस्य अश्विना मदाय प्रत्नः होता आ वि-
वासते वां बर्हिष्मती रातिः विऽश्रिता गीः इषा यातं नासत्या
उप वाजैः ॥ १ ॥ यः वां अश्विना मनसः जवीयान् रथः सु-
ऽअश्वः विशः आऽजिगाति येन गच्छथः सुऽकृतः दुरोणं तेन
नरा वर्तिः अस्मभ्यं यातं ॥ २ ॥ ऋषिं नरा अंहसः पांचऽजन्यं
ऋषीसात् अर्चिं मुचयः गणेन मिनन्ता दस्योः अश्विनस्य मा-
याः अनुऽपूर्वं वृषणा चोदयन्ता ॥ ३ ॥ अश्वं न गूळ्हं अश्विना
दुऽएवैः ऋषिं नरा वृषणारेभं अप्सु सं तं रिणीथः विऽप्रुतं
दंसऽभिः न वां जूर्यति पूर्या कृतानि ॥ ४ ॥ सुसुप्तांसं न निः-
ऽऋतेः उपऽस्थे सूर्यं न दस्मा तमसि क्षियन्तं शुभे रुक्मं न दर्शन्तं
निऽखातं उत् ऊपयुः अश्विना वंदनाय ॥ ५ ॥ १३ ॥ तत् वां नरा

अ० १. अ० ८. व० १६.] ॥ १०२ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११७.

शंस्यं पज्जियेणं कक्षीवता नासत्या परिऽज्मन् शफात् अश्वस्य
वाजिनः जनाय शतं कुम्भान् असिंचतं मधूनां ॥ ६ ॥ युवं नरा
स्तुवते कृष्णियाय विष्णाध्वं ददयुः विश्वकाय घोषायै चित् पि-
तृऽसदे दुरोणे पतिं जूर्यैत्यै अश्विनौ अदत्तं ॥ ७ ॥ युवं श्यावाय
रुशतीं अदत्तं महः क्षोणस्य अश्विना कखाय प्रऽवाच्यं तत् वृ-
षणा कृतं वा यत् नासदाय अश्वः अधिऽअधत्तं ॥ ८ ॥ पुरु वर्षा-
सि अश्विना दधाना नि पेदवे ऊहयुः आशुं अश्वं सहस्रऽसां
वाजिनं अप्रतिऽइतं अहिऽहनं अश्वस्यं तरुचं ॥ ९ ॥ एतानि वा
अश्वस्या सुऽदानू० ब्रह्म आंगूषं सदनं रोदस्योः यत् वा पज्जासः
अश्विना हवैते यातं इषा च विदुषे च वाजं ॥ १० ॥ १४ ॥ सूनोः
मानेन अश्विना गृणाना वाजं विप्राय भुरणा रदंता अगस्त्ये
ब्रह्मणा ववृधाना सं विप्रला नासत्या अरिणीतं ॥ ११ ॥ कुहं
याता सुऽस्तुतिं काव्यस्य दिवः नपाता वृषणा शयुऽचा हिरण्य-
स्यऽइव कलशं निऽखातं उत् ऊपयुः दशमे अश्विना अहनं
॥ १२ ॥ युवं चवानं अश्विना जरतं पुनः युवानं चक्रयुः शचीभिः
युवोः रथं दुहिता सूर्यस्य सह श्रिया नासत्या अवृणीतं ॥ १३ ॥
युवं तुम्राय पूर्येभिः एवैः पुनःऽमन्यौ अभवतं युवाना युवं भुज्युं
अणैसः निः समुद्रात् विऽभिः ऊहयुः ऋजेभिः अश्वैः ॥ १४ ॥
अजोहवीत् अश्विना तौग्यः वा प्रऽऊळहः समुद्रं अव्यथिः
जग्वान् निः तं ऊहयुः सुऽयुजा रथेन मनःऽजवसा वृषणा
स्वस्ति ॥ १५ ॥ १५ ॥ अजोहवीत् अश्विना वर्तिका वा आस्रः
यत् सीं अमृचतं वृकस्य वि जयुषा यययुः सानुं अद्रेः जातं वि-
घ्नाचं अहतं विषेणं ॥ १६ ॥ शतं मेघान् वृक्षे ममहानं तमः
प्रऽनीतं अश्वेन पिचा आ अक्षीं ऋजऽअश्वे अश्विनौ अ-

अ० १. अ० ८. व० १८.] ॥ १०३ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११८.]

धत्तं ज्योतिः अंधाय चक्रयुः विऽचक्षे ॥ १७ ॥ शुनं अंधाय भरं
अह्वयत् सा वृकीः अश्विना वृषणा नरा इति जारः कनीनः
ऽइव चक्षुदानः ऋजुऽअश्वः शतं एकं च मेघान् ॥ १८ ॥ मही वां
ऊतिः अश्विना मयऽभूः उत स्यामं धिषण्या सं रिणीथः अथ
युवां इत् अह्वयत् पुरंऽधिः आ अगच्छतं सीं वृषणौ अवः-
ऽभिः ॥ १९ ॥ अर्धेनुं दसा स्तर्यं विऽसक्तां अपिन्वतं शयवे अ-
श्विना गां युवं शचीभिः विऽमदाय जायां नि ऊह्युः पुरुऽमि-
चस्य योषां ॥ २० ॥ १६ ॥ यवं वृकेण अश्विना वर्षता इषं दुहंतां
मनुषाय दसा अभि दस्युं बर्कुरेण धर्मता उरु ज्योतिः चक्रयुः
आर्याय ॥ २१ ॥ आथर्वणाय अश्विना दधीचे अश्व्यं शिरः प्रति
ऐरयतं सः वां मधुं प्र वोचत् ऋतुऽयन् त्वाष्ट्रं यत् दसौ अपि-
ऽकस्यं वां ॥ २२ ॥ सदा कवी सुऽमतिं आ चके वां विश्वाः धियः
अश्विना प्र अवतं मे अस्मे रयिं नासत्या बृहंतं अपत्यऽसाचं
श्रुत्यं रराथां ॥ २३ ॥ हिरण्यऽहस्तं अश्विना रराणा पुवं नरा
वध्निऽमत्याः अदत्तं चिधा ह श्यावं अश्विना विऽकस्तं उत जी-
वसे ऐरयतं सुऽदानू ॥ २४ ॥ एतानि वां अश्विना वीर्याणि प्र
पूर्व्याणि आयवः अवोचन् ब्रह्म कृण्वतः वृषणा युवऽभ्यां सु-
ऽवीरांसः विदथं आ वदेम ॥ २५ ॥ १७ ॥

॥ ११८ ॥ आ वां रयः अश्विना श्येनऽपत्वा सुऽमृक्कीकः
स्वऽवान् यातु अर्वाङ् यः मर्त्यस्य मनसः जवीयान् विऽवंधुरः
वृषणा वातं ऽरंहाः ॥ १ ॥ विऽवंधुरेण विऽवृता रथेन विऽच-
क्रेण सुऽवृता आ यातं अर्वाक् पिन्वतं गाः जिन्वतं अर्वतः नः
वर्धयतं अश्विना वीरं अस्मे ॥ २ ॥ प्रवत्ऽयामना सुऽवृता रथेन

अ० १. अ० ८. व० २०.] ॥ १०४ ॥ [म० १. अ० १७. सू० ११९.

दसौ इमं शृणुतं श्लोकं अद्रेः किं अंगं वां प्रति अवर्ति गमिषा
 आहुः विप्रासः अश्विना पुराऽजाः ॥ ३ ॥ आ वां श्येनासः अ-
 श्विना वहंतु रथे युक्तासः आश्वः पतंगाः ये अप्सतुरः दिव्या-
 सः न गृध्राः अभि प्रयः नासत्या वहति ॥ ४ ॥ आ वां रथं युवतिः
 तिष्ठत् अत्र जुष्टी नरा दुहिता सूर्यस्य परि वां अश्वः वपुषः
 पतंगाः वयः वहंतु अरुषाः अभीके ॥ ५ ॥ १८ ॥ उत् वंदनं ऐरतं
 दंसनाभिः उत् रेभं दसा वृषणा शचीभिः निः तौग्यं पारयथः
 समुद्रात् पुनः च्यवानं चक्रथुः युवानं ॥ ६ ॥ युवं अत्रये अवंऽनी-
 ताय तप्तं ऊर्जं ओमानं अश्विनौ अधत्तं युवं कणाय अपिऽरि-
 प्राय चक्षुः प्रति अधत्तं सुऽस्तुतिं जुजुषाणा ॥ ७ ॥ युवं धेनुं श्यवे
 नाधिताय अपिन्वतं अश्विना पूर्याय अमुंचतं वर्तिकां अहंसः
 निः प्रति जंघां विशपलायाः अधत्तं ॥ ८ ॥ युवं श्वेतं पेदवे इन्द्र-
 ऽजुतं अहिऽहनं अश्विना अदत्तं अश्वं जोहूचं अयः अभिऽभूतिं
 उग्रं सहस्रं ऽसां वृषणं वीक्रुऽअंगं ॥ ९ ॥ ता वां नरा सु अवसे
 सुऽजाता हवामहे अश्विना नाधमानाः आ नः उप वसुऽमता
 रथेन गिरः जुषाणा सुविताय यातं ॥ १० ॥ आ श्येनस्य जवसा
 नूतनेन अस्मे यातं नासत्या सऽजोषाः हवे हि वां अश्विना रा-
 तऽहव्यः शश्वत्ऽतमायाः उपसः विऽउष्टौ ॥ ११ ॥ १९ ॥

॥ ११९ ॥ आ वां रथं पुरुऽमायं मनःऽजुवं जीरऽअश्वं यज्ञियं
 जीवसे हुवे सहस्रं ऽकेतुं वनिनं शतत्ऽवसुं शृष्टीऽवानं वरि-
 वः ऽधां अभि प्रयः ॥ १ ॥ ऊर्ध्वा धीतिः प्रति अस्य प्रऽयामनि
 अधायि शस्मन् सं अयंते आ दिशः स्वदामि घर्मे प्रति यंति
 ऊतयः आ वां ऊर्जानीं रथं अश्विना अरुहत् ॥ २ ॥ सं यत् मिथः

अ० १. अ० ८. व० २२.] ॥ १०५ ॥ [म० १. अ० १७. सू० १२०.]

पस्पृधानासः अमृतं शुभे मखाः अमिताः जायवः रणे युवोः
अहं प्रवणे चेकिते रथः यत् अश्विना वहथः सूरि आ वरं ॥३॥
युवं भुज्यं भुरमाणं विऽभिः गतं स्वयुक्तिऽभिः निऽवहता पि-
तुऽभ्यः आ यासिष्टं वर्तिः वृषणा विऽजेन्यं दिवःऽदासाय महि
चेति वां अवः ॥४॥ युवोः अश्विना वपुषे युवाऽयुजं रथं वाणीं
येमतुः अस्य शर्थं आ वां पतिऽत्वं सख्याय जग्मुषीं योषां अवृ-
णीत जेन्या युवां पतीं ॥५॥ २०॥ युवं रेभं परिऽसूतेः उरुथयः
हिमेन घर्मे परिऽतप्तं अत्रये युवं शयोः अवसं पिप्यथुः गविं प्र
दीर्घेण वंदनः तारि आयुषा ॥६॥ युवं वंदनं निऽच्छतं जरण्य-
या रथं न दस्त्रा करणा सं इन्वथः क्षेचात् आ विप्रं जनथः वि-
पन्याय प्र वां अत्र विधते दंसनां भुवत् ॥७॥ अगच्छतं कृपमाणं
पराऽवति पितुः स्वस्य त्यजसा निऽबाधितं स्वऽवतीः इतः
जतीः युवोः अहं चिचाः अभीके अभवन् अभिष्टयः ॥८॥ उत
स्या वां मधुऽमत् मक्षिका अरपत् मदे सोमस्य औशिजः हु-
वन्यति युवं दधीचः मनः आ विवासथः अथ शिरः प्रति वां
अथ्यं वदत् ॥९॥ युवं पेदवे पुरुऽवारं अश्विना स्पृधां श्वेतं तरु-
तारं दुवस्यथः शैयैः अभिऽद्युं पृतनासु दुस्तरं चकृत्यं इंद्रं इव
चर्षणिऽसहं ॥१०॥ २१॥

॥ १२० ॥ का राधत् होचा अश्विना वां कः वां जोषे उभयोः
कथा विधाति अप्रऽचेताः ॥१॥ विद्वांसौ इत् दुरः पृच्छेत् अ-
विद्वान् इत्या अपरः अचेताः नु चित् नु मते अत्रौ ॥२॥ ता
विद्वांसा हवामहे वां ता नः विद्वांसा मन्म वोचेतं अद्य प्र
आर्चत् दयमानः युवाकुः ॥३॥ वि पृच्छामि पाक्या न देवान् व-

अ० १. अ० ८. व० २४.] ॥ १०६ ॥ [म० १. अ० १८. सू० १२१.

षट्कृतस्य अद्भुतस्य दसा पातं च सहस्रसः युवं च रभ्यसः
नः ॥ ४ ॥ प्र या घोषे भृगवाणे न शोभे यया वाचा यजति पजि-
यः वां प्र इषऽयुः न विद्वान् ॥ ५ ॥ २२ ॥ श्रुतं गायत्रं तक्वानस्य
अहं चित् हि रिरेभं अश्विना वां आ अक्षीं शुभः पती दन् ॥ ६ ॥
युवं हि आस्तं महः रन् युवं वा यत् निऽअतंतसतं ता नः वसू-
सुऽगोपा स्यातं पातं नः वृकात् अघऽयोः ॥ ७ ॥ मा कस्मै धातं
अभि अमिचिणे नः मा अकुर्वन् गृहेभ्यः धेनवः गुः स्तनऽभुजः
अशिंश्चीः ॥ ८ ॥ दुहीयन् मित्रऽधितये युवाकु राये च नः मिमीतं
वाजऽवत्ये इषे च नः मिमीतं धेनुऽमत्यै ॥ ९ ॥ अश्विनोः असनं
रथं अनश्वं वाजिनीऽवतोः तेन अहं भूरि चाकन् ॥ १० ॥ अयं
समह मा तनु ऊह्याते जनान् अनु सोमऽपेयं सुऽखः रथः ॥ ११ ॥
अथ स्वप्नस्य निः विदे अभुजतः च रेवतः उभा ता बसि नश्य-
तः ॥ १२ ॥ २३ ॥ १७ ॥

॥ १२१ ॥ कत् इत्या नृन् पाचं देवऽयतां श्रवत् गिरः अंगि-
रसां तुरण्यन् प्र यत् आनन्द विशः आ हर्म्यस्य उरु क्रंसते अध्वरे
यजत्रः ॥ १ ॥ स्तंभीत् ह द्यां सः धरुणं प्रुषायत् ऋभुः वाजाय
द्रविणं नरः गोः अनु स्वऽजां महिषः चक्षत् प्रां मेनां अश्वस्य
परि मातरं गोः ॥ २ ॥ नक्षत् हव्यं अरुणीः पूर्य राद् तुरः विशां
अंगिरसां अनु द्यून् तक्षत् वज्रं निऽयुतं तस्तंभत् द्यां चतुऽपदे
नयीय द्विऽपादे ॥ ३ ॥ अस्य मदे स्वयं दाः ऋताये अपिऽवृतं
उसियाणां अनीकं यत् ह प्रऽसर्गे चिऽककुप् निऽवर्तत् अपं दुहः
मानुषस्य दुरः वः ० ॥ ४ ॥ तुभ्यं पयः यत् पितरौ अनीतां राधः
सुऽरेतः तुरणं भुरण्यू शुचि यत् ते रेकणः आ अयजन्त सवऽदु-

घायाः पयः उस्त्रियायाः ॥ ५ ॥ २४ ॥ अर्धं प्र जज्ञे तरणिः ममत्तु
 प्र रोचि अस्याः उषसः न सूरः इंदुः येभिः आष्ट स्वऽइंदुहव्यैः सु-
 वेण सिंचन् जरणा अभि धाम ॥ ६ ॥ सुऽइध्मा यत् वनऽधितिः
 अपस्यात् सूरः अध्वरे परि रोधना गोः यत् ह प्रऽभासि कृष्यान्
 अनु दून् अनविशे पशुऽइषे तुराय ॥ ७ ॥ अष्टा महः दिवः आदः
 हरी इह द्युम्नऽसह अभि योधानः उत्सै हरि यत् ते मंदिनं धुक्षन्
 वृधे गोऽरभसं अद्रिऽभिः वाताप्यं ॥ ८ ॥ त्वं आयसं प्रति वर्तयः
 गोः दिवः अश्मानं उपऽनीतं ऋभ्वा कुत्साय यत्र पुरुऽहूत व-
 न्वन् शुष्णं अनंतैः परिऽयासि वधैः ॥ ९ ॥ पुरा यत् सूरः तमसः
 अपिऽइते तं अद्रिऽवः फलिऽगं हेति अस्य शुष्णस्य चित् परि-
 ऽहितं यत् ओजः दिवः परि सुऽग्रथितं तत् आ अदुः ॥ १० ॥ २५ ॥
 अनु त्वा मही पाजसी अचक्रे द्यावाक्षामा मदता इंदु कर्मन्
 त्वं वृत्रं आऽशयानं सिरासु महः वज्रेण सिस्वपः वराहुं ॥ ११ ॥
 त्वं इंदु नयैः यान् अवः नृन् तिष्ठ वार्तस्य सुऽयुजः वहिष्ठान् यं
 ते काव्यः उशना मंदिनं दात् वृत्रऽहनं पार्ये तत्तक्ष् वज्रं ॥ १२ ॥
 त्वं सूरः हरितः रमयः नृन् भरत् चक्रं एतशः न अयं इंदु प्रऽअस्य
 पारं नवतिं नाव्यानां अपि कर्त अवर्तयः अयं ज्यून ॥ १३ ॥ त्वं नः
 अस्याः इंदु दुऽहनायाः पाहि वज्रिऽवः दुऽइतात् अभीके प्र
 नः वाजान् रथ्यः अश्वऽबुध्यान् इषे यंधि अवसे सूनृतायै ॥ १४ ॥
 मा सा ते अस्मत् सुऽमतिः वि दसत् वाजऽप्रमहः सं इषः वरंत
 आ नः भज मघऽवन् गोषु अर्यैः मंहिष्ठाः ते सधऽमादः स्याम्
 ॥ १५ ॥ २६ ॥ ८ ॥ १ ॥

॥ १२२ ॥ प्र वः पातं रघुऽमन्यवः अंधः यज्ञ रुद्राय मीळुषे

भरध्वं दिवः अस्तोषि असुरस्य वीरैः इषुध्याऽइव मरुतः रोद-
 स्योः ॥ १ ॥ पत्नीऽइव पूर्वऽहूतिं ववृधध्वै उषसानक्ता पुरुधा वि-
 दाने स्तरीः न अत्कं विऽउतं वसाना सूर्यस्य श्रिया सुऽदृशी
 हिरण्यैः ॥ २ ॥ ममहुं नः परिऽज्मा वसहा ममहुं वातः अपां
 वृषणऽवान् शिशीतं इंद्रापर्वता युवं नः तत् नः विश्वे वरिव-
 स्यंतु देवाः ॥ ३ ॥ उत त्या मे यशसा श्वेतनायै व्यंता पांता औ-
 शिजः हुवध्वै प्र वः नपांतं अपां कृणुध्वं प्र मातरा रास्पिनस्य
 आयोः ॥ ४ ॥ आ वः रुवण्यं औशिजः हुवध्वै घोषाऽइव शंसं
 अर्जुनस्य नशे प्र वः पूष्णे दावने आ अर्द्ध वोचेय वसुऽतातिं
 अग्नेः ॥ ५ ॥ १ ॥ श्रुतं मे मित्रावरुणा हवा इमा उत श्रुतं सदाने
 विश्वतः सीं श्रोतुं नः श्रोतुंऽरातिः सुऽश्रोतुः सुऽक्षेचां सिंधुः
 अतऽभिः ॥ ६ ॥ स्तुषे सा वां वरुण मित्र रातिः गवां शता पृक्ष-
 ऽयामेषु पजे श्रुतऽरथे प्रियऽरथे दधानाः सद्यः पुष्टिं निऽरु-
 धानासः अगमन् ॥ ७ ॥ अस्य स्तुषे महिऽमघस्य राधः सचा स-
 नेम नहुषः सुऽवीराः जनः यः पजेभ्यः वाजिनीऽवान् अश्व-
 ऽवतः रथिनः मह्यं सूरिः ॥ ८ ॥ जनः यः मित्रावरुणौ अभिऽधुक
 अपः न वां सुनोति अक्षणायाऽधुक स्वयं सः यक्ष्मं हृदये नि धत्ते
 आप यत् ई होचाभिः जूतऽवा ॥ ९ ॥ सः व्राधतः नहुषः दंऽसु-
 जूतः शर्धऽतरः नरां गूर्तऽश्रवाः विसृष्टऽरातिः याति वाळ्ह-
 ऽसृत्वा विश्वासु पृत्ऽसु सदै इत् शूरः ॥ १० ॥ २ ॥ अध गमंतं नहु-
 षः हवं सूरैः श्रोतं राजानः अमृतस्य मंदाः नभःऽजुवः यत् नि-
 रवस्य राधः प्रऽशस्तये महिना रथऽवते ॥ ११ ॥ एतं शर्धं धाम
 यस्य सूरैः इति अवीचन् दशऽतयस्य नशे द्युम्नानि येषु वसु-
 ऽतातिः ररन् विश्वे सन्वतु प्रऽभृषेषु वाजं ॥ १२ ॥ मंदामहे दश-

ऽतयस्य धासेः द्विः यत् पंच विभ्रतः यन्ति अन्ना किं इष्टऽअश्वः
 इष्टऽरश्मिः एते ईशानासः तरुषः ऋजते नृन् ॥ १३ ॥ हिरण्य-
 ऽकर्णं मणिऽग्रीवं अर्णैः तत् नः विश्वे वरिवस्यंतु देवाः अर्यैः
 गिरः सद्यः आ जग्मुषीः आ उसाः चाकंतु उभयैषु अस्मे ॥ १४ ॥
 चत्वारः मा मशशरस्य शिश्वः वयः राज्ञः आर्यवसस्य जिष्णोः
 रथः वां मित्रावरुणा दीर्घेऽअप्ताः स्यूमऽगभस्तिः सूरः न अ-
 द्यौत् ॥ १५ ॥ ३॥

॥ १२३ ॥ पृथुः रथः दक्षिणायाः अयोजि आ एनं देवासः अ-
 मृतासः अस्थुः कृष्णात् उत अस्यात् अर्यो विऽहायाः चिकि-
 त्सन्ती मानुषाय क्षयाय ॥ १ ॥ पूर्वा विश्वस्मात् भुवनात् अबोधि
 जयन्ती वाजं बृहती सनुवी उच्चा वि अख्यत् युवतिः पुनऽभूः
 आ उषाः अग्न प्रथमा पूर्वऽहूती ॥ २ ॥ यत् अद्य भागं विऽभ-
 जासि नृऽभ्यः उषः देवि मर्त्येऽवा सुऽजाते देवः नः अत्र सविता
 दमूनाः अनागसः वोचति सूर्योय ॥ ३ ॥ गृहंऽगृहं अहना याति
 अच्छ दिवेऽदिवे अधि नाम दधाना सिसांस्ती द्योतना शश्वत्
 आ अगात् अर्येऽअयं इत् भजते वसूनां ॥ ४ ॥ भगस्य स्वसा
 वरुणस्य जामिः उषः सूनृते प्रथमा जरस्व पश्चा सः दध्याः यः
 अघस्य धाता जयेम तं दक्षिणया रथेन ॥ ५ ॥ ४ ॥ उत ईरतां सूनृ-
 ताः उत पुरेऽधीः उत अग्रयः शुशुचानासः अस्थुः स्याही वसूनि
 तमसा अपऽगूळ्हा आविः कृण्वन्ति उषसः विऽभातीः ॥ ६ ॥ अपं
 अन्यत् एति अभि अन्यत् एति विषुऽरूपे० अहनी सं चरेते
 परिऽक्षितोः तमः अन्या गुहा अक्कः अद्यौत् उषाः शोशुचता
 रथेन ॥ ७ ॥ सऽदृशीः अद्य सऽदृशीः इत् ऊं श्वः दीर्घं सचन्ते वरु-

णस्य धाम अनवद्याः त्रिंशत् योजनानि एकाऽएका क्रतुं परि
यन्ति सद्यः ॥ ८ ॥ जानती अहः प्रथमस्य नाम शुक्रा कृष्णात् अ-
जनिष्ट श्वितीची चतस्य योषा न मिनाति धाम अहःऽअहः
निःऽकृतं आऽचरती ॥ ९ ॥ कन्याऽइव तन्वा शशदाना एषिदेवि
देवं इयंक्षमाणं संऽस्मयमाना युवतिः पुरस्तात् आविः वक्षीसि
कृणुषे विऽभाती ॥ १० ॥ ५ ॥ सुऽसंकाशा मातृमृष्टाऽइव योषा
आविः तन्वं कृणुषे हशे कं भद्रा त्वं उषः विऽतरं वि उच्छ न तत्
ते अन्याः उषसः नृशत ॥ ११ ॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः विश्व-
ऽवाराः यतमानाः रश्मिऽभिः सूर्यस्य परा च यन्ति पुनः आ च
यन्ति भद्रा नाम वहमानाः उषसः ॥ १२ ॥ चतस्य रश्मिं अ-
नुऽयच्छमाना भद्रंऽभद्रं क्रतुं अस्मासु धेहि उषः नः अद्य सुऽहवा
वि उच्छ अस्मासु रायः मघवत्ऽसु च स्युः ॥ १३ ॥ ६ ॥

॥ १२४ ॥ उषाः उच्छती संऽइधाने अग्नौ उत्ऽयन् सूर्यः उर्वि-
या ज्योतिः अश्वेत् देवः नः अत्र सविता नु अर्थं प्र असावीत्
द्विऽपत् प्र चतुऽपत् इत्यै ॥ १ ॥ अमिनती दैव्यानि व्रतानि
प्रऽमिनती मनुष्या युगानि इयुषीणां उपमा शश्वतीनां आ-
ऽयतीनां प्रथमा उषाः वि अद्यौत् ॥ २ ॥ एषा दिवः दुहिता प्रति
अदर्शि ज्योतिः वसाना समना पुरस्तात् चतस्य पंथां अनु एति
साधु प्रजानतीऽइव न दिशः मिनाति ॥ ३ ॥ उपो अदर्शि श्रुंध्यु-
वः न वक्षः नोधाऽइव आविः अकृत प्रियाणि अद्यऽसत् न
ससतः बोधयती शश्वत्ऽतमा आ अगात् पुनः आऽइयुषीणां
॥ ४ ॥ पूर्वे अर्धे रजसः अश्वस्य गवां जनिची अकृत प्र क्रतुं वि ऊं
प्रथते विऽतरं वरीयः आ उभा पृणंती पित्रोः उपऽस्या ॥ ५ ॥ ७ ॥

अ० २. अ० १. व० १०.] ॥ १११ ॥ [म० १. अ० १८. सू० १२५.]

एव इत् एषा पुरुऽतमा दृशे कं न अजामिं न परि वृणक्ति जाभिं
 अरेपसा तन्वां शार्शदाना न अभीत् ईषते न महः विऽभाती
 ॥ ६ ॥ अभाताऽइव पुंसः एति प्रतीची गर्तऽआरुगिव सनये
 धनानां जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः उषाः हस्ताऽइव नि
 रिणीते अप्सः ॥ ७ ॥ स्वसा स्वस्त्रे ज्यायस्यै योनिं अरेक् अप एति
 अस्याः प्रतिचक्ष्याऽइव विऽउच्छंती रश्मिऽभिः सूर्यस्य अंजि
 अक्ते समनगाऽइव वाः ॥ ८ ॥ आसां पूर्वासां अहऽसु स्वसृणां
 अपरा पूर्वा अभि एति पश्चात् ताः प्रल्ऽवत् नव्यसीः नूनं
 अस्मे रेवत् उच्छंतु सुऽदिनाः उषसः ॥ ९ ॥ प्र बोध्य उषः पृणतः
 मघोनि अबुध्यमानाः पणयः ससंतु रेवत् उच्छ मघवत्ऽभ्यः
 मघोनि रेवत् स्तोत्रे सूनृते जरयंती ॥ १० ॥ ८ ॥ अव इयं अश्नेत्
 युवतिः पुरस्तात् युक्ते गवां अरुणानां अनीकं वि नूनं उच्छात्
 असति प्र केतुः गृहंऽगृहं उप तिष्ठाते अग्निः ॥ ११ ॥ उत्ते वयः
 चित् वसतेः अपमन् नरः च ये पितुऽभाजः विऽउष्टौ अमा सते
 वहसि भूरि वामं उषः देवि दाप्नुषे मर्त्याय ॥ १२ ॥ अस्तोदं स्तो-
 म्याः ब्रह्मणा मे अवीवृधध्वं उशतीः उषसः युष्माकं देवीः अ-
 वसा सनेम सहस्रिणं च शतिनं च वाजं ॥ १३ ॥ ९ ॥

॥ १२५ ॥ प्रातः रत्नं प्रातःऽइत्वा दधाति तं चिकित्वान् प्रति-
 ऽगृह्य नि धत्ते तेन प्रऽजां वर्धयमानः आयुः रायः पोषेण सचते
 सुऽवीरः ॥ १ ॥ सुऽगुः असत् सुऽहिरण्यः सुऽअश्वः बृहत् अस्मै
 वयः इंद्रः दधाति यः त्वा आऽयतं वसुना प्रातःऽइवः मुक्षीज-
 याऽइव पदि उत्ऽसिनाति ॥ २ ॥ आयं अद्य सुऽकृतं प्रातः इच्छन्
 इष्टेः पुत्रं वसुऽमता रथेन अंशोः सुतं पायय मत्सरस्य क्षयत्ऽवीरं

अ० २. अ० १. व० ११.] ॥ ११२ ॥ [म० १. अ० १८. सू० १२६.

वर्धय सूनृताभिः ॥३॥ उपं क्षुरंति सिंधवः मयः ऽभुवः ईजानं च
यस्यमाणं च धेनवः पृणतं च पपुंरि च श्रवस्यवः घृतस्य धाराः
उपं यंति विश्रतः ॥४॥ नाकस्य पृष्ठे अधि तिष्ठति श्रितः यः
पृणाति सः हृदेवेषु गच्छति तस्मै आपः घृतं अर्षति सिंधवः तस्मै
इयं दक्षिणा पिबते सदा ॥५॥ दक्षिणा ऽवता इत् इमानि चिवा
दक्षिणा ऽवता दिवि सूर्यासः दक्षिणा ऽवतः अमृतं भजंते दक्षि-
णा ऽवतः प्रतिरंते आयुः ॥६॥ मा पृणतः दुः ऽइत एनः आ अरन्
मा जारिषुः सूरयः सु ऽवतासः अन्यः तेषां परि ऽधिः अस्तु कः
चित् अपृणतं अभि सं यंतु शोकाः ॥७॥ १०॥

॥१२६॥ अमैदान् स्तोमान् प्रभरे मनीषा सिंधौ अधि क्षिय-
तः भाव्यस्य यः मे सहस्रं अमिमीत सवान् अतूर्तः राजा श्रवः
इच्छमानः ॥१॥ शतं राज्ञः नाधमानस्य निष्कान् शतं अश्वान्
प्र ऽयतान् सद्यः आदं शतं कक्षीवान् असुरस्य गोनां दिवि श्रवः
अजरं आ ततान् ॥२॥ उपं मा श्यावाः स्वनयेन दत्ताः बधू ऽमैतः
दश रथासः अस्थुः षष्टिः सहस्रं अनु गथं आ अगात् सनत् क-
क्षीवान् अभि ऽपित्वे अहौ ॥३॥ चत्वारिंशत् दश ऽरथस्य शोणाः
सहस्रस्य अये श्रेणिं नयंति मद ऽच्युतः कृश्न ऽवतः अत्यान्
कक्षीवैतः उत् अमृक्षन्त पजाः ॥४॥ पूर्वा अनु प्र ऽयति आ दे
वः चीन् युक्तान् अष्टौ अरि ऽधायसः गाः सु ऽबध्वः ये विश्याः-
ऽइव वाः अनंस्वतः श्रवः ऐषैत पजाः ॥५॥ आ ऽगधिता परि-
ऽगधिता या कशीका ऽइव जंगहे ददाति मह्यं यादुरी याशूनां
भोज्या शता ॥६॥ उपं ऽउप मे परा मृश मा मे दभ्राणि मन्यथाः
सर्वा अहं अस्मि रोमशा गंधारीणां ऽइव अवि का ॥७॥ ११॥ १८॥

॥ १२७ ॥ अग्निं होतारं मन्ये दास्वेंतं वसुं सूनूं सहस्रं जात-
 ऽवेदसं विप्रं न जातऽवेदसं यः ऊर्ध्वया सुऽअध्वरः देवः देवाच्या
 कृपा घृतस्य विऽभ्राष्टिं अनु वष्टि शोचिषा आऽजुह्वानस्य
 सर्पिषः ॥ १ ॥ यजिष्ठं त्वा यजमानाः हुवेम ज्येष्ठं अंगिरसां विप्र
 मन्मऽभिः विप्रेभिः शुक्रे मन्मऽभिः परिज्मानं ऽइव द्यां होतारं
 चर्षणीनां शोचिः ऽकेशं वृषणं यं इमाः विशः प्र अवंतु जूतये
 विशः ॥ २ ॥ सः हि पुरु चित् ओजसा विरुक्मता दीद्यानः भवति
 दुहं ऽतरः परशुः न दुहं ऽतरः वीळु चित् यस्य सं ऽच्छतौ श्रुवत्
 वनाऽइव यत् स्थिरं निः ऽसहमानः यमते न अयते धन्वऽसहा न
 अयते ॥ ३ ॥ दृळ्हा चित् अस्मै अनु दुः यथा विदे ते जिष्ठाभिः अ-
 रणिऽभिः दाष्टि अवसे अग्रये दाष्टि अवसे प्र यः पुरुणिं गार्हते
 तदात् वनाऽइव शोचिषा स्थिरा चित् अन्ना नि रिणाति ओ-
 जसा नि स्थिराणि चित् ओजसा ॥ ४ ॥ तं अस्य पृथं उपरासु
 धीमहि नक्तं यः सुदर्शं ऽतरः दिवाऽतरात् अप्रऽआयुवे दिवा-
 ऽतरात् आत् अस्य आयुः ग्रभणऽवत् वीळु शर्म न सूनवे भक्तं
 अभक्तं अवः व्यंतः अजराः अग्रयः व्यंतः अजराः ॥ ५ ॥ १२ ॥ सः
 हि शर्धः न मारुतं तुविऽस्वनिः अप्रस्वतीषु उर्वरासु इष्टनिः
 आर्तेनासु इष्टनिः आदत् हव्यानि आऽददिः यज्ञस्य केतुः अर्ह-
 णा अध स्म अस्य हर्षतः हर्षीवतः विश्वे जुषंत पंथां नरः शुभे न
 पंथां ॥ ६ ॥ द्विता यत् ई कीस्तासः अभिऽद्यवः नमस्यंतः उपऽवो-
 चंत भृगवः मथ्यंतः दाशा भृगवः अग्निः ईशे वसूनां शुचिः यः
 धर्णिः एषां प्रियान् अपिऽधीन् वनिषीष्ट मेधिरः आ वनिषीष्ट
 मेधिरः ॥ ७ ॥ विश्वासां त्वा विशां पतिं हवामहे सर्वासां सुमानं
 ऽपतिं भुजे सत्यऽगिवाहसं भुजे अतिथिं मानुषाणां पितुः न

अ० २. अ० १. व० १४.] ॥ ११४ ॥ [म० १. अ० १९. सू० १२८.

यस्य आसया अमी च विश्वे अमृतांसः आ वयः हव्या देवेषु आ
वयः ॥८॥ त्वं अग्ने सहसा सहन्ऽतमः शुष्मिन्ऽतमः जायसे देव-
ऽतातये रयिः न देवऽतातये शुष्मिन्ऽतमः हि ते मदः द्युम्निन्-
ऽतमः उत क्रतुः अध स्म ते परि चरन्ति अजर शुष्मिन्ऽवानः न
अजर ॥९॥ प्र वः महे सहसा सहस्वते उषःऽबुधे पशुसे न अग्नये
स्तोमः बभूतु अग्नये प्रति यत् ई हविष्मान् विश्वासु क्षासु जोगुवे
अग्नये रेभः न जरते ऋषूणां जूणिः होता ऋषूणां ॥१०॥ सः नः ने-
दिष्टं ददृशानः आ भर अग्ने देवेभिः सऽचनाः सुऽचेतुना महः
रायः सुऽचेतुना महि श्विष्ट नः कृधि संऽचक्षे भुजे अस्यै महि
स्तोतृभ्यः मघऽवन् सुऽवीर्यं मयीः उयः न शर्वसा ॥११॥ १३॥

॥ १२८ ॥ अयं जायत मनुषः धरीमणि होता यजिष्ठः उशि-
जां अनु व्रतं अग्निः स्वं अनु व्रतं विश्वऽश्रुष्टिः सखिऽयते रयिः-
ऽइव अस्वस्यते अदब्धः होता नि सदत् इळः पदे परिऽवीतः इळः
पदे ॥१॥ तं यज्ञऽसाधं अपि वातयामसि ऋतस्य पथा नमसा
हविष्मता देवऽताता हविष्मता सः नः ऊर्जा उपऽआभृति अ-
या कृपा न जूर्यति यं मातरिश्वा मनवे पराऽवतः देवं भाः० प-
राऽवतः ॥२॥ एवेन सद्यः परि एति पार्थिवं मुहुःऽगीः रेतः
वृषभः कनिऽकदत् दधत् रेतः कनिऽकदत् शतं चक्षाणः अक्षऽभिः
देवः वनेषु तुर्वणिः सदः दधानः उपरेषु सानुषु अग्निः परेषु सा-
नुषु ॥३॥ सः सुऽक्रतुः पुरऽहितः दमेऽदमे अग्निः यज्ञस्य अध्व-
रस्य चेतति क्रत्वा यज्ञस्य चेतति क्रत्वा वेधाः इषुऽयते विश्वा
जातानि पस्पशे यतः घृतऽश्रीः अतिथिः अजायत वह्निः वेधाः
अजायत ॥४॥ क्रत्वा यत् अस्य तविषीषु पृचते अग्नेः अवेन म-

अ० २. अ० १. व० १६.] ॥ ११५ ॥ [म० १. अ० १९. सू० १२९.

रुतां न भोज्या इषिराय न भोज्या सः हि स्म दानं इत्वंति वसूनां
च मज्जनां सः नः चासते दुःइतात् अभिऽहुतः शंसात् अघात्
अभिऽहुतः ॥ ५ ॥ १४ ॥ विश्वः विऽहायाः अरतिः वसुः दधे हस्ते
दक्षिणे तरणिः न शिष्यत् अवस्यया न शिष्यत् विश्वस्मै इत्
इषुध्यते देवऽवा हव्यं आ ऊहिषे विश्वस्मै इत् सुऽकृते वारं ऋ-
खति अग्निः द्वारां वि ऋखति ॥ ६ ॥ सः मानुषे वृजने शंसतमः
हितः अग्निः यज्ञेषु जेन्यः न विस्पतिः प्रियः यज्ञेषु विस्पतिः सः
हव्या मानुषाणां इळा कृतानि पत्यते सः नः चासते वरुणस्य
धूर्तेः महः देवस्य धूर्तेः ॥ ७ ॥ अग्निं होतारं ईळते वसुऽधितिं प्रियं
चेतिष्ठं अरतिं नि एरिरे हव्यऽवाहं नि एरिरे विश्वऽआयुं वि-
श्वऽवेदसं होतारं यजतं कविं देवासः रखं अवसे वसुऽयवः गीः-
ऽभिः रखं वसुऽयवः ॥ ८ ॥ १५ ॥

॥ १२९ ॥ यं त्वं रथं इंद्र मेघऽसातये अपाका संतं इषिर प्रऽन-
यसि प्र अनवद्य नयसि सद्यः चित् तं अभिष्टये करः वशः च वा-
जिनं सः अस्माकं अनवद्य तूतुजान वेधसां इमां वाचं न वेध-
सां ॥ १ ॥ सः श्रुधि यः स्म पृतनासु कासु चित् दक्षाय्यः इंद्र भर-
ऽहुतये नृऽभिः असिं प्रऽतूर्तये नृऽभिः यः शूरैः स्वः० सनिता
यः विप्रैः वाजं तरुता तं ईशानासः इरधंत वाजिनं पृष्ठं अन्यं न
वाजिनं ॥ २ ॥ दुस्सः हि स्म वृषणं पिन्वसि त्वचं कं चित् यावीः
अररुं शूर मत्थं परिऽवृणक्षि मत्थं इंद्र उत तुभ्यं तत् दिवे तत् रु-
द्राय स्वऽयशसे मित्राय वोचं वरुणाय सऽप्रथः सुऽमृच्छीकाय
सऽप्रथः ॥ ३ ॥ अस्माकं वः इंद्र उश्मसि इष्टये सखायं विश्वऽआयुं
प्रऽसहं युजं वाजेषु प्रऽसहं युजं अस्माकं ब्रह्म ऊतये अव पृत्सुषु

अ० २. अ० १. व० १८.] ॥ ११६ ॥ [म० १. अ० १९. सू० १३०.]

कासु चित् न हि त्वा शब्दुः स्तरते स्तृणोषि यं विश्वं शब्दुः स्तृणोषि यं
॥४॥ नि सु न म अतिऽमतिं कयस्य चित् ते जिष्ठाभिः अरणिऽभिः
न ऊतिऽभिः उयाभिः उय ऊतिऽभिः नेषि नः यथा पुरा अनेनाः
पूर मन्यसे विश्वानि पूरोः अप पषि वहिः आसा वहिः नः अच्छ
॥५॥ १६॥ प्र तत् वोचेयं भव्याय इदं वे हव्यः न यः दुषऽवान् मन्म
रेजति रक्षऽहा मन्म रेजति स्वयं सः अस्मत् आ निदः वधैः अ-
जेत् दुऽमतिं अव सवेत् अघऽशंसः अवऽतरं अव द्युदऽइव स-
वेत् ॥६॥ वनेम तत् होचया चित्त्या वनेम रयिं रयिऽवः सुऽवीर्यं
रखं संतं सुऽवीर्यं दुऽमन्मानं सुमंतुऽभिः आ ई दुषा पृचीमहि
आ सत्याभिः इद्रं द्युमहूतिऽभिः यजचं द्युमहूतिऽभिः ॥७॥ प्रऽप्र
वः अस्मे स्वयं शऽभिः ऊती परिऽवर्गे इद्रः दुऽमतीनां दरीमन्
दुऽमतीनां स्वयं सारिषयथै यानः उपऽइषे अबैः हुता ई असत्
न वक्षति क्षिप्ता जूणिः न वक्षति ॥८॥ त्वं नः इद्र राया परीणसा
याहि पथा अनेहसा पुरः याहि अरक्षसा सचस्व नः पराके आ
सचस्व अस्तं ईके आ पाहि नः दूरात् आरात् अभिष्टिऽभिः सदा
पाहि अभिष्टिऽभिः ॥९॥ त्वं नः इद्र राया तरुषसा उयं चित् त्वा म-
हिमा सक्षत् अवसे महे मिचं न अवसे ओजिष्ठ चातः अवितः
रथं कंचित् अमर्त्यं अन्यं अस्मत् रिरिषेः कंचित् अद्रिऽवः रिरि-
क्षंतं चित् अद्रिऽवः ॥१०॥ पाहि नः इद्र सुऽस्तुत सिधः अवऽयाता
सदं इत् दुऽमतीनां देवः सन् दुऽमतीनां हंता पापस्य रक्षसः
चाता विप्रस्य माऽवतः अध हि त्वा जनिता जीजनत् वसो
रक्षऽहन्नं त्वा जीजनत् वसो ॥११॥ ११॥

॥ १३० ॥ आ इद्र याहि उप नः पराऽवतः न अयं अच्छ विद-

थानिऽइव सत्तऽपतिः अस्तं राजाऽइव सत्तऽपतिः हवांमहेत्वा
 वयं प्रयस्वतः सुते सचा पुत्रासः न पितरं वाजऽसातये मंहिष्ठं
 वाजऽसातये ॥ १ ॥ पिबं सोमं इंद्रं सुवानं अद्रिऽभिः कोशेन
 सिक्तं अवतं न वंसंगः ततृषाणः न वंसंगः मदाय हुर्यताय ते
 तुविऽतमाय धायसे आत्वा यच्छंतु हरितः न सूर्यं अहा विश्वा-
 ऽइव सूर्यं ॥ २ ॥ अविंदत् दिवः निऽहितं गुहां निऽधिं वेः न गर्भं
 परिऽवीतं अशमनि अनंते अंतः अशमनि व्रजं वज्री गवांऽइव
 सिसांसन् अंगिरऽतमः अपं अवृणोत् इषः इंद्रः परिऽवृताः
 द्वारः इषः परिऽवृताः ॥ ३ ॥ दृहहाणः वज्रं इंद्रः गर्भस्त्योः क्षत्रंऽइव
 तिग्मं असनाय सं श्यत् अहिऽहत्याय सं श्यत् संऽविष्यानः
 ओजसा शर्वऽभिः इंद्रं मज्मना तष्टाऽइव वृक्षं वनिनः नि वृ-
 श्सि परश्वाऽइव नि वृश्चसि ॥ ४ ॥ त्वं वृथा नद्यः इंद्रं सतंवे अच्छ
 समुद्रं असृजः रथानऽइव वाजऽयतः रथानऽइव इतः ऊतीः
 अयुंजत समानं अर्थं अक्षितं धेनूऽइव मनवे विश्वऽदौहसः
 जनाय विश्वऽदौहसः ॥ ५ ॥ १८ ॥ इमां ते वाचं वसुऽयंतः आयवः
 रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षिषुः सुक्ताय त्वां अतक्षिषुः शुभंतः
 जेन्यं यथा वाजेषु विप्र वाजिनं अत्यंऽइव शर्वसे सातये धनां
 विश्वा धनानि सातये ॥ ६ ॥ भिनत्त पुरः नवतिं इंद्रं पूरवे दिवः-
 ऽदासाय महिं दाश्रुषे नृतो वज्रेण दाश्रुषे नृतो अतिथि-
 ऽग्वाय शंबरं गिरेः उयः अव अभरत् महः धनानि दयमानः
 ओजसा विश्वा धनानि ओजसा ॥ ७ ॥ इंद्रः समतऽसु यजमानं
 आर्यं प्र आवत् विश्वेषु शतंऽऊतिः आजिषु स्वऽमीह्वेषु
 आजिषु मनवे शासत् अव्रतान् त्वचं कृष्णां अरंधयत् धक्षत् न
 विश्वं ततृषाणं ओषति नि अर्शसानं ओषति ॥ ८ ॥ सूरः चक्रं प्र

वृहत् जातः ओजसा प्रऽपित्वे वाचं अरुणः मुषायति ईशानः
 आ मुषायति उशनां यत् पराऽवतः अजगन् ऊतये कवे मुष्मा-
 नि विश्वा मनुषाऽइव तुर्वणिः अहा विश्वाऽइव तुर्वणिः ॥ ९ ॥
 सः नः नब्येभिः वृषऽकमेन् उक्थैः पुरां दर्तः० पायुऽभिः पाहि
 शग्मैः दिवऽदासेभिः इंद्र स्तवानः ववृधीथाः अहोभिःऽइव
 द्यौः ॥ १० ॥ १९ ॥

॥ १३१ ॥ इंद्राय हि द्यौः असुरः अनन्त इन्द्राय मही पृथिवी
 वरीमऽभिः द्युम्नऽसाता वरीमऽभिः इंद्र विश्वे सऽजोषसः दे-
 वासः दुधिर पुरः इंद्राय विश्वा सवनानि मानुषा रातानि संतु
 मानुषा ॥ १ ॥ विश्वेषु हि त्वा सवनेषु तुंजते समांन एकं वृष-
 ऽमन्यवः पृथक् स्वः० सनिथवः पृथक् तं त्वा नाव न पृषणिं
 णूषस्य धुरि धीमहि इंद्र न यज्ञैः चित्तयंत आयवः स्तोमेभिः
 इंद्र आयवः ॥ २ ॥ वि त्वा ततसे मिथुनाः अवस्यवः वृजस्य साता
 गव्यस्य निऽसृजः सक्षतः इंद्र निऽसृजः यत् गव्यंता द्वा जना
 स्वः यंता संऽऊहसि आविः करिक्त वृषणं सचाऽभुवं वज्रं
 इंद्र सचाऽभुवं ॥ ३ ॥ विदुः ते अस्य वीर्यस्य पूरवः पुरः यत् इंद्र
 शारदीः अवऽअतिरः ससहानः अवऽअतिरः शासः तं इंद्र मय्यै
 अयज्यं शवसः यते महीं अमुष्णाः पृथिवी इमा अपः मंदसानः
 इमा अपः ॥ ४ ॥ आत् इत् ते अस्य वीर्यस्य चर्किरन् मदेषु वृषन्
 उशिजः यत् आविथ सखिऽयतः यत् आविथ चकथै कारं
 एभ्यः पृतनासु प्रऽवैतवे ते अन्याऽअन्या नद्यं सनिष्णत् अव-
 स्यंतः सनिष्णत् ॥ ५ ॥ उत्तो नः अस्याः उषसः जुषेत हि अकस्य
 बोधि हविषः हवीमऽभिः स्वऽसाता हवीमऽभिः यत् इंद्र

हंतवे मृधः वृषा वज्रिन् चिकेतसि आ मे अस्य वेधसः नवी-
 यसः मन्मं श्रुधि नवीयसः ॥ ६ ॥ त्वं तं इंद्र ववृधानः अस्यऽयुः
 अमिचऽयंतं तुविऽजात मर्त्यं वज्रेण शूर मर्त्यं जहि यः नः
 अघऽयति शृणुष्व सुश्रवःऽतमः रिष्टं न यामन् अप भूतु दुः-
 ऽमतिः विश्वा अप भूतु दुऽमतिः ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ १३२ ॥ त्वया वयं मघऽवन पूर्ये धने इंद्रत्वाऽऊताः सस-
 ह्याम पृतन्यतः वनुयाम वनुथतः नेदिष्ठे अस्मिन् अहनि अधि
 वोच नु सुन्वते अस्मिन् यज्ञे वि चयेम भरे कृतं वाजऽयंतः भरे
 कृतं ॥ १ ॥ स्वऽजेषे भरे आप्रस्यं वक्त्रनि उषऽबुधः स्वस्मिन्
 अंजसि काणस्यं स्वस्मिन् अंजसि अहन् इंद्रः यथा विदे शी-
 णीऽशीणी उपऽवाच्यः अस्यऽचा ते सध्यक् संतु रातयः भद्राः
 भद्रस्य रातयः ॥ २ ॥ तत् तु प्रयः प्रत्नऽथा ते शुशुक्नं यस्मिन्
 यज्ञे वारं अकृषत क्षयं ऋतस्य वाः असि क्षयं वि तत् वोचेः
 अध द्विता अंतः पश्यति रश्मिऽभिः सः घ विदे अनु इंद्रः गो-
 ऽएषणः बंधुक्षितऽभ्यः गोऽएषणः ॥ ३ ॥ नु इत्या ते पूर्वऽथा
 च प्रऽवाच्यं यत् अंगिरऽभ्यः अवृणोः अप व्रजं इंद्र शिक्षन्
 अप व्रजं आ एभ्यः समान्या दिश अस्मभ्यं जेषि योत्सि च सु-
 न्वतऽभ्यः रंधय कं चित् अव्रतं हृणायंतं चित् अव्रतं ॥ ४ ॥ सं
 यत् जनान् क्रतुऽभिः शूरः ईक्षयत् धने हिते तरुषत् श्रवस्यवः
 प्र यक्षत् श्रवस्यवः तस्मै आयुः मजाऽवत् इत् बाधे अर्चति
 ओजसा इंद्रे ओक्थं दिधिषत् धीतयः देवान् अच्छ न धीतयः
 ॥ ५ ॥ युवं तं इंद्रा पर्वता पुरऽयुधा यः नः पृतन्यात् अप तंऽतं
 इत् हत् वज्रेण तंऽतं इत् हत् दूरे चत्तायं छत्सत् गहनं यत्

अ० २. अ० १. व० २३.] ॥ १२० ॥ [म० १. अ० २०. सू० १३४.

इ॒न॒क्षत् अ॒स्माकं श॒चून् परि॒ शू॒र्वि॒श्वतः॑ द॒र्मा द॒र्षी॒ष्ट वि॒श्वतः॑
॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ १३३ ॥ उ॒भे पु॒ना॒मि रो॒दसी॑ ऋ॒तेन॑ द॒हः द॒हामि॑ सं म॒हीः
अ॒नि॒द्राः अ॒भिऽवृ॒ग्य य॒च ह॒ताः अ॒मि॒चाः वै॒लऽस्थानं॑ परि॒ तृ॒
ह्नाः अ॒शेर॑न् ॥ १ ॥ अ॒भिऽवृ॒ग्य चि॒त् अ॒द्रिऽवः॑ शी॒र्षा या॒तु॒
ऽम॒तीनां॑ छि॒धि व॒टूरि॑णा प॒दा म॒हाऽव॒टूरि॑णा प॒दा ॥ २ ॥ अ॒व
आ॒सां म॒घऽव॒न ज॒हि श॒र्धः या॒तुऽम॒तीनां॑ वै॒लऽस्थान॑के अ॒र्मे॒के
म॒हाऽवै॒लस्ये॑ अ॒र्मे॒के ॥ ३ ॥ या॒सां ति॒स्रः प॒ंचा॒शतः॑ अ॒भिऽवृ॒गैः
अ॒पऽअ॒वपः॑ तत् सु॒ ते म॒ना॒यति॑ त॒कत् सु॒ ते म॒ना॒यति॑ ॥ ४ ॥
पि॒शंग॑ऽभृ॒ष्टिं अ॒भृ॒णं पि॒शाचि॑ इ॒द्रं सं मृ॒ण॒ सर्वं॑ र॒क्षः नि॒ ब॒र्ह॒य
॥ ५ ॥ अ॒वः म॒हः इ॒द्रं द॒ह॒हि श्रु॒धि नः॑ श्रु॒शेच॑ हि द्यौः क्षाः न॒भीषा॑
अ॒द्रिऽवः॑ घृ॒णात् न॒भीषा॑ अ॒द्रिऽवः॑ श्रु॒ष्मिन्ऽत॑मः हि श्रु॒ष्मि॒
ऽभिः॑ व॒धैः उ॒येभिः॑ ई॒यसे॑ अ॒पुंरु॒षऽघ्नः॑ अ॒प्रति॑ऽइ॒त् शू॒र्व स॒त्वंऽभिः॑
चि॒ऽस॒मैः शू॒र्व स॒त्वंऽभिः॑ ॥ ६ ॥ व॒नोति॑ हि सु॒न्वन् क्ष॒यं प॒रीण॑सः
सु॒न्वानः॑ हि स्म॒ यज॑ति अ॒व द्वि॒षः दे॒वानां॑ अ॒व द्वि॒षः सु॒न्वानः॑
इ॒त् सि॒सा॒सति॑ स॒हसा॑ वा॒जी अ॒वृ॒तः सु॒न्वा॒नाय॑ इ॒द्रं द॒दाति॑
आ॒ऽभु॒वं र॒यिं द॒दाति॑ आ॒ऽभु॒वं ॥ ७ ॥ २२ ॥ १९ ॥

॥ १३४ ॥ आ॒ त्वा जु॒वं र॒हा॒णाः अ॒भि प्र॒यः वा॒यो व॒हंतु॑ इ॒ह
पू॒र्वऽपी॑तये सोम॒स्य पू॒र्वऽपी॑तये ऊ॒र्ध्वा ते॒ अनु॑ सून॒तां मनः॑ ति॒
ष्ठतु॑ जा॒नती॑ नि॒यु॒त्वता॑ रथे॒न आ॒ या॒हि दा॒वने॑ वा॒यो म॒खस्य॑
दा॒वने॑ ॥ १ ॥ म॒दंतु॑ त्वा म॒दिनः॑ वा॒यो इ॒दं वः॑ अ॒स्मत् क्रा॒णासः॑
सु॒ऽकृ॒ता अ॒भिऽद्य॑वः गो॒भिः क्रा॒णाः अ॒भिऽद्य॑वः यत् ह॒ क्रा॒णाः

अ० २. अ० १. व० २४.] ॥ १२१ ॥ [म० १. अ० २०. सू० १३५.]

इ० र्ध्वं दक्षं सचंते ऊतयः सध्रीचीनाः निऽयुतः दावने धियः उप
ब्रुवते ई धियः ॥ २ ॥ वायुः युंक्ते रोहिता वायुः अरुणा वायुः रथे
अजिरा धुरि वोह्वे वहिष्ठा धुरि वोह्वे प्र बोधय पुरं धि
जारः आ ससतीं ऽइव प्र चक्षय रोदसी वासय उषसः श्रवसे
वासय उषसः ॥ ३ ॥ तुभ्यं उषसः शुचयः पराऽवति भद्रा वस्त्रा
तन्वते दंसु रश्मिषु चिचा नव्येषु रश्मिषु तुभ्यं धेनुः सबः ऽदुघा
विश्वा वसूनि दोहते अजनयः मरुतः वक्षणाभ्यः दिवः आ वक्ष-
णाभ्यः ॥ ४ ॥ तुभ्यं शुक्रासः शुचयः तुरण्यवः मदेषु उपाः इष-
णं भुवर्णिं अपां इषंत भुवर्णिं त्वा त्सा री दसमानः भर्ग ईद्रे
तक्कऽवीये त्वं विश्वस्मात् भुवनात् पासि धर्मेणा असुर्यात् पा-
सि धर्मेणा ॥ ५ ॥ त्वं नः वायो एषां अपूर्व्यः सोमानां प्रथमः
पीतिं अहेसि सुतानां पीतिं अहेसि उतो विहुत्सतीनां विशां
ववर्जुषीणां विश्वाः इत् ते धेनवः दुहे आऽशिरं घृतं दुहते आ-
ऽशिरं ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥ १३५ ॥ स्त्रीणं बर्हिः उप नः याहि वीतये सहसेण निऽयुतां
नियुत्वते श्रुतिनीभिः नियुत्वते तुभ्यं हि पूर्वऽपीतये देवाः देवाय
येमिरे प्र ते सुतासः मधुऽमंतः अस्थिरन् मदाय ऋत्वे अस्थिरन्
॥ १ ॥ तुभ्यं अयं सोमः परिऽपूतः अद्रिऽभिः स्पाही वसानः परि
कोशं अर्षति शुक्रा वसानः अर्षति तव अयं भागः आयुषु
सोमः देवेषु हूयते वह वायो निऽयुतः याहि अस्सऽयुः जुषाणः
याहि अस्सऽयुः ॥ २ ॥ आ नः नियुत्ऽभिः श्रुतिनीभिः अध्वरं
सहस्रिणीभिः उप याहि वीतये वायो हव्यानि वीतये तव
अयं भागः ऋत्विजः सऽरश्मिः सूर्य सचा अध्वर्युऽभिः भरमा-

अ०२. अ० १. व० २६.] ॥ १२२ ॥ [म० १. अ० २०. सू० १३६.]

णाः अयंसत वायो शुक्राः अयंसत ॥ ३ ॥ आ वां रथः नियुतान्
वक्षत् अवंसे अभि प्रयांसि सुधितानि वीतये वायो हव्यानि
वीतये पिबतं मध्वः अंधसः पूर्वऽपेयं हि वां हितं वायो आ
चंद्रेण राधसा आ गतं इंद्रः च राधसा आ गतं ॥ ४ ॥ आ वां
धियः ववृत्युः अध्वरान् उप इमं इंद्रं मर्मजंत वाजिनं आप्नु
अत्यं न वाजिनं तेषां पिबतं अस्सऽयू आ नः गतं इह जत्या
इंद्रवायू सुतानां अद्रिऽभिः युवं मदाय वाजऽदा युवं ॥ ५ ॥ २४ ॥
इमे वां सोमाः अप्सु आ सुताः इह अध्वर्युऽभिः भरमाणाः
अयंसत वायो शुक्राः अयंसत एते वां अभि असृक्षत् तिरः
पवित्रं आशवं युवाऽयवः अति रोमाणि अव्यया सोमांसः
अति अव्यया ॥ ६ ॥ अति वायो ससतः याहि शश्वतः यचं यावां
वदति तत्र गच्छतं गृहं इंद्रः च गच्छतं वि सूनृता ददृशे रीयते
घृतं आ पूर्णेया निऽयुता याथः अध्वरं इंद्रः च याथः अध्वरं ॥ ७ ॥
अचं अहं तत् वहेथे मध्वः आऽहुतिं यं अश्वत्थं उपऽतिष्ठत
जायवं अस्मे ते संतु जायवं साकं गावः सुवते पच्यते यवः न ते
वायो उप दस्यंति धेनवः न अप दस्यंति धेनवः ॥ ८ ॥ इमे ये ते सु
वायो बाहुऽओजसः अंतः नदी ते पतयंति उक्ष्णः महिं ब्राधंतः
उक्ष्णः धन्वं न चित् ये अनाशवं जीराः चित् अगिराऽओकसः
सूर्यस्यऽइव रश्मयः दुऽनियंतवः हस्तयोः दुऽनियंतवः ॥ ९ ॥ २५ ॥

॥ १३६ ॥ प्र सु ज्येष्ठं निऽचिराभ्यां बृहत् नमः हव्यं मतिं भरत
मृकृ यत्ऽभ्यां स्वादिष्टं मृकृ यत्ऽभ्यां ता संऽराजा घृतऽआसु-
ती यज्ञेऽयज्ञे उपऽस्तुता अथ एनोः क्षत्रं न कुतः च न आऽधृषे
देवऽत्वं नु चित् आऽधृषे ॥ १ ॥ अदर्शि गातुः उरवे वरीयसी पंथाः

ऋतस्य सं अयंस्त रश्मिभिः चक्षुः भगस्य रश्मिभिः दृष्टं
 मित्रस्य सदनं अर्यम्णः वरुणस्य च अथ दधाते बृहत् उक्थ्यं
 वयः उपस्तुत्यं बृहत् वयः ॥ २ ॥ ज्योतिष्मतीं अदितिं धारयत्-
 ऽक्षितिं स्वऽवतीं आ सचेते दिवेऽदिवे जागृदवांसां दिवे-
 ऽदिवे ज्योतिष्मत् क्ष्वं आशाते आदित्या दानुनः पतीं मित्रः
 तयोः वरुणः यातयत् ऽज्जनः अर्यमा यातयत् ऽज्जनः ॥ ३ ॥ अयं
 मित्राय वरुणाय शं ऽतमः सोमः भूतु अवऽपानेषु आऽभगः
 देवः देवेषु आऽभगः तं देवासं जुषेरत् विश्वे अद्य सऽजोषसः
 तथा राजानां करषः यत् ईमहे ऋतऽवाना यत् ईमहे ॥ ४ ॥ यः
 मित्राय वरुणाय अविधत् जनः अनर्वाणं तं परि पातः अंहसः
 दाश्वांसं मतीं अंहसः तं अर्यमा अभि रक्षति ऋजुऽयतं अनु व्रतं
 उक्थैः यः एनोः परिऽभूषति व्रतं स्तोमैः आऽभूषति व्रतं ॥ ५ ॥
 नमः दिवे बृहते रोदसीभ्यां मित्राय वोचं वरुणाय मीऽङ्घ्रिषु सु-
 ऽमृळीकाय मीऽङ्घ्रिषु इन्द्रं अग्निं उप स्तुहि दृष्टं अर्यमणं भगं
 ज्योक् जीवतः प्रऽजयां सचेमहि सोमस्य ऊती सचेमहि ॥ ६ ॥
 ऊती देवानां वयं इन्द्रं वतः मंसीमहि स्वऽयं शसः मरुत् ऽभिः
 अग्निः मित्रः वरुणः शर्म यंसन् तत् अश्याम मघऽवानः वयं
 च ॥ ७ ॥ २६ ॥ १ ॥

॥ १३७ ॥ सुसुम आ यातं अद्रिऽभिः गोऽश्रीताः मत्सराः इमे
 सोमांसः मत्सराः इमे आ राजानां दिविऽसृशा अस्सऽवा गतं
 उप नः इमे वां मित्रावरुणा गोऽआशिरः सोमाः शुक्राः गो-
 ऽआशिरः ॥ १ ॥ इमे आ यातं इन्द्रः सोमांसः दधिऽआशिरः सु-
 तांसः दधिऽआशिरः उत वां उषसः बुधि साकं सूर्यस्य रश्मि-

अ०२. अ०२. व०३.] ॥ १२४ ॥ [म० १. अ० २०. सू० १३९.]

ऽभिः सुतः मिचाय वरुणाय पीतये चारुः ऋताय पीतये ॥ २ ॥
तां वा धेनुं न वासरीं अंशुं दुहंति अद्रिऽभिः सोमं दुहंति अद्रि-
ऽभिः अस्मऽचा गंतं उप नः अर्वाचा सोमऽपीतये अयं वां
मिचावरुणा नऽभिः सुतः सोमः आ पीतये सुतः ॥ ३ ॥ १ ॥

॥ १३८ ॥ प्रऽप्रं पूष्णः तुविऽजातस्यं शस्यते महिऽत्वं अस्य
तवसं न तंदते स्तोत्रं अस्य न तंदते अर्चामि सुम्नऽयन् अहं
अंतिऽऊति मयऽभुव विश्वस्य यः मनः आऽयुयुवे मखः देवः
आऽयुयुवे मखः ॥ १ ॥ प्र हि त्वा पूष्ण अजिरं न यामनि स्तो-
मेभिः कृण्वे ऋणवः यथा मृधः उष्ट्रः न पीपरः मृधः हुवे यत् त्वा
मयऽभुव देवं सख्याय मर्त्यः अस्माकं आंगूषान् ह्युम्निनः कृधि
वाजेषु ह्युम्निनः कृधि ॥ २ ॥ यस्य ते पूष्ण सख्ये विपन्यवः क्रत्वा
चित् संतः अवसा बुभुजिरे इति क्रत्वा बुभुजिरे तां अनु त्वा
नवीयसीं निऽयुतं रायः ईमहे अहेळमानः उरुऽशंस सरी भव
वाजैऽवाजे सरी भव ॥ ३ ॥ अस्याः ऊं सु नः उप सातये भुवः
अहेळमानः ररिऽवान् अजऽअश्व अवस्यतां अजऽअश्व ओ
सु त्वा ववृतीमहि स्तोमेभिः दस्स साधुऽभिः नहि त्वा पूष्ण
अतिऽमर्त्ये आघृणे न ते सख्यं अपऽहुवे ॥ ४ ॥ २ ॥

॥ १३९ ॥ अस्तु श्रीषट् पुरः अग्निं धिया दधे आ नु तत् शर्धः
दिव्यं वृणीमहे इंद्रवायू वृणीमहे यत् ह क्रान्ता विवस्वति
नाभा संऽदायि नव्यसी अघं प्र सु नः उप यंतु धीतयः देवान
अच्छ न धीतयः ॥ १ ॥ यत् ह त्यत् मिचावरुणौ ऋतात् अधि

आऽदृष्टार्थे० अनृतं स्वेन म॒न्युना दक्षस्य स्वेन म॒न्युना युवोः
 इत्या अधि सद्यऽसु अपश्याम हिरण्ययं धीभिः च न मनसा
 स्वेभिः अक्षऽभिः सोमस्य स्वेभिः अक्षऽभिः ॥ २ ॥ युवां स्तो-
 मेभिः देवऽयंतः अश्विना आश्वयंतःऽइव द्यौकं आयवः युवां
 हव्या अभि आयवः युवोः विश्वाः अधि श्रियः पृक्षः च विश्व-
 ऽवेदसा मुषायंतं वां पवयः हिरण्यये रथे दसा हिरण्यये ॥ ३ ॥
 अचेति दसा वि ऊं नाकं ऋग्वथः युजतं वां रथऽयुजः दिवि-
 षिषु अध्व॒स्मानः दिवि॒षिषु अधि वां स्याम वंधुरे रथे दसा
 हिरण्यये पथाऽइव यंतौ अनुऽशासता रजः अंजसा शासता
 रजः ॥ ४ ॥ शचीभिः नः शचीऽवसू० दिवा नक्तं दशस्यतं मा वां
 रातिः उपं दसत् कदा च न अ॒सत् रातिः कदा च न ॥ ५ ॥ ३ ॥
 वृष॒न इ॒न्द्र वृषऽपाना॑सः इ॒ंद॒वः इ॒मे सु॒ताः अ॒द्रिऽसु॒तासः उ॒त्-
 ऽभिदः तुभ्यं सु॒तासः उ॒त्ऽभिदः ते त्वा म॒दंतु दा॒वने म॒हे चि॒त्राय
 राध॑से गीऽभिः गि॒र्वाहः स्त॒व॒मानः आ ग॒हि सु॒मृ॒ळीकः नः
 आ ग॒हि ॥ ६ ॥ ओ॒ सु नः अ॒ग्ने ऋ॒णुहि त्वं ई॒ळितः दे॒वेभ्यः ब्र॒व॒सि
 य॒ज्ञियेभ्यः राज॑ऽभ्यः य॒ज्ञियेभ्यः यत् ह॒त्या अंगि॑रऽभ्यः धेनुं दे॒वाः
 अ॒द॒त्त॒न वि तां दु॒हे अ॒र्य॒मा क॒र्तरि॑ सचा ए॒षः तां वे॒द मे स॒चा ॥ ७ ॥
 मो॒ सु वः अ॒सत् अ॒भि ता॒नि पौ॒स्या स॒ना भू॒व॒न द्यु॒म्नानि॑ मा
 उ॒त जा॒रिषुः अ॒सत् पु॒रा उ॒त जा॒रिषुः यत् वः चि॒त्रं युगे॑ऽयुगे
 न॒व्यं घो॒षात् अ॒म॒र्त्यं अ॒स्मासु॑ तत् म॒रुतः॑ यत् च दु॒स्तरि॑ दि॒धृत
 यत् च दु॒स्तरि॑ ॥ ८ ॥ द॒ध्य॒ङ् ह मे ज॒नुषं॑ पू॒र्वः अंगि॑राः प्रि॒यऽमै॒धः
 क॒ण्वः अ॒चिः म॒नुः वि॒दुः ते मे पू॒र्वं म॒नुः वि॒दुः तेषां दे॒वेषु॑ आ-
 ऽय॒तिः अ॒स्माकं॑ तेषु नाभयः तेषां पदेन महि आ न॒मे गि॒रा
 इ॒न्द्रा॒यी आ न॒मे गि॒रा ॥ ९ ॥ हो॒ता य॒क्षत॑ व॒निनः॑ व॒न्त वा॒र्यं वृ-

हृस्पतिः यजति वेनः उक्षऽभिः पुरुऽवारिभिः उक्षऽभिः जगृभम्
दूरेऽआदिशं स्त्रीकं अद्रेः अध त्मना आधारयत् अरिं दानि सु-
ऽक्रतुः पुरु सन्नानि सुऽक्रतुः ॥ १० ॥ ये देवासः दिवि एकादश
स्य पृथिव्यां अधि एकादश स्य अप्सुऽक्षितः महिना एकादश
स्य ते देवासः यज्ञं इमं जुषध्वं ॥ ११ ॥ ४ ॥ २० ॥

॥ १४० ॥ वेदिऽसदे प्रियऽधामाय सुऽद्युते धासिऽइव प्र भर
योनिं अमये वस्त्रेणऽइव वासय मन्मना शुचिं ज्योतिःऽरथं शु-
क्रऽवर्णी तमऽहनं ॥ १ ॥ अभि द्विऽजन्मा चिऽवृत् अन्नं चृज्यते
संवत्सरे ववृधे जग्धं ई पुनः अन्यस्य आसा जिह्वा जेन्यः वृषा
नि अन्येन वनिनः मृष्ट वारणः ॥ २ ॥ कृष्णऽमुतौ वेविजे अस्य
सऽक्षितौ उभा तरेते अभि मातरां शिशुं प्राचाऽजिह्वं ध्वसयंतं
तृषुऽच्युतं आ साच्यं कुपयं वर्धनं पितुः ॥ ३ ॥ मुमुह्वः मनवे मा-
नवस्यते रघुऽद्रुवः कृष्णऽसीतासः ऊं जुवः असमनाः अजिरासः
रघुऽस्यदः वार्तऽजूताः उप युज्यंते आशवः ॥ ४ ॥ आत् अस्य ते
ध्वसयंतः वृथा ईरते कृष्णं अर्धं महिं वर्षैः करिक्तः यत् सीं महीं
अवनिं प्र अभि मर्मेशत् अभिऽश्वसन् स्तनयन् एति नानंदत्
॥ ५ ॥ ५ ॥ भूषन् न यः अधि वभूषु नक्षते वृषाऽइव पत्नीः अभि
एति रोहवत् ओजायमानः तन्वः च शुभते भीमः न शृंगा दिवि-
धाव दुऽगृभिः ॥ ६ ॥ सः संऽस्तिरः विऽस्तिरः सं गृभायति जा-
नन् एव जानतीः नित्यः आ शये पुनः वर्धते अपि यंति देव्यं
अन्यत् वर्षैः पिचोः कृष्णते सचा ॥ ७ ॥ तं अमुवः केशिनीः सं
हिरेभिरे ऊर्ध्वा तस्युः ममुषीः प्र आयवे पुनः तासां जरां प्रऽमुं-
चन् एति नानंदत् असुं परं जनयन् जीवं अस्तृतं ॥ ८ ॥ अधी-

वासं परिमातुः रिहन् अहं तुविऽयेभिः सत्त्वंऽभिः याति विजयः
 वयः दधत् पत्तुऽवते रेरिहत् सदा अनुश्येनीं सचते वर्तनिः अहं
 ॥ ९ ॥ अस्माकं अग्ने मघवत्सु दीदिहि अधश्चसीवान् वृषभः
 दमूनाः अवऽअस्य शिशुऽमतीः अदीदेः वर्मऽइव युत्सु परि-
 ऽजभैराणः ॥ १० ॥ ६ ॥ इदं अग्ने सुऽधितं दुऽधितात् अधिप्रियात्
 ऊं चित् मन्मनः प्रेयः अस्तु ते यत् ते शुक्रं तन्वंः रोचते शुचिं
 तेन अस्मभ्यं वनसे रत्नं आत्वं ॥ ११ ॥ रथाय नावँ उत नः गृहाय
 नित्यंऽअरिवां पत्तुऽवतीं रासि अग्ने अस्माकं वीरान् उत नः म-
 घो नः जनान् च या पारयात् शर्म या च ॥ १२ ॥ अभि नः अग्ने
 उक्थं इत् जुगुयोः द्यावाक्षामां सिधवः च स्वऽगूताः गर्भं यव्यं
 यतः दीधो अहां इषं वरं अरुण्यः वरत ॥ १३ ॥ ७ ॥

॥ १४१ ॥ बट इत्या तत् वपुषे धायि दर्शतं देवस्य भर्गः सहसः
 यतः जनि यत् ई उप ह्रते साधते मतिः ऋतस्य धेनाः अनयंत
 सुऽसुतः ॥ १ ॥ पृष्ठः वपुः पितुऽमान् नित्यः आ श्ये द्वितीयं आ
 सप्तऽशिवासु मातृषु तृतीयं अस्य वृषभस्य दोहसे दशऽप्रमतिं
 जनयंत योषणः ॥ २ ॥ निः यत् ई बुध्नात् महिषस्य वर्षसः ईशा-
 नासः शवसा क्रंत सूरयः यत् ई अनु प्रऽदिवः मध्वः आऽधवे
 गुहां संतं मातरिश्वा मथायति ॥ ३ ॥ प्र यत् पितुः परमात् नीयते
 परि आ पृष्ठुधः वीरुधः दंऽसुं रोहति उभा यत् अस्य जनुषं यत्
 इन्वतः आत् इत् यविष्ठः अभवत् घृणा शुचिः ॥ ४ ॥ आत् इत्
 मातुः आ अविशत् यासु आ शुचिः अहिंस्यमानः उर्विया वि
 ववृधे अनु यत् पूर्वाः अरुहत् सनाऽजुवः निनव्यसीषु अवरासु
 धावते ॥ ५ ॥ ८ ॥ आत् इत् होतारं वृणते दिविष्टिषु भर्गऽइव

प॒पृचा॒नासः॑ ज्ञ॒जते॑ दे॒वान् यत् क्र॒त्वा म॒ज्मना॑ पु॒रुऽस्तु॑तः म॒तै
 शंसं॑ वि॒श्वधा॑ वेति॒ धाय॑से ॥ ६ ॥ वि॒ यत् अ॒स्यात् य॒जतः॑ वा-
 तऽचो॑दितः ह॒ारः न व॒क्ता ज॒रणाः॑ अ॒नाकृतः॑ तस्य॒ पत्न॑न ध॒क्षुषः॑
 कृ॒ष्णऽज॑हसः शु॒चिऽज॑न्मनः रजः आ विऽअ॒ध्वनः॑ ॥ ७ ॥ रथः न
 या॒तः शि॒कऽभिः॑ कृतः द्यां अ॒र्गेभिः॑ अ॒रुषेभिः॑ ई॒यते॑ आ॒त् अ॒स्य
 ते कृ॒ष्णासः॑ ध॒क्षि सूर॑यः शूर॑स्यऽइव ले॒षथा॑त् ई॒षते॑ वयः ॥ ८ ॥
 त्वया॑ हि अ॒ग्रे वरु॑णः धृ॒तऽव्र॑तः मि॒त्रः शा॒श॒द्रे अ॒र्येमा॑ सुऽदान॑वः
 यत् सी॑ अ॒नु क्र॑तुना वि॒श्वऽथा॑ विऽभुः अ॒रान॑ न ने॒मिः प॒रिऽभूः
 अ॒जाय॑थाः ॥ ९ ॥ त्वं अ॒ग्रे श॒श॒माना॑य सु॒न्वते॑ रत्नं य॒विष्ठ॑ दे॒व-
 ऽता॑तिं इ॒न्वसि॑तं त्वा नु न॒र्थं स॒हसः॑ यु॒वन् वयं॑ भ॒गं न का॑रे म॒हि-
 ऽर॒त्न धी॑म॒हि ॥ १० ॥ अ॒स्मे र॒यि न सु॑ऽअर्थं द॒मून॑सं भ॒गं द॒क्षं
 न प॒पृचा॑सि ध॒र्णेसि॑ र॒श्मीनऽ॑इव यः य॒मति॑ जन्म॒नी उ॒भे दे॒वा-
 नां॑ शंसं॑ ज्ञ॒ते आ च॑ सुऽक्र॒तुः ॥ ११ ॥ उ॒त नः॑ सुऽद्यो॒त्मा जी॑र-
 ऽअ॒श्वः हो॒ता म॒द्रः शृ॒णु॒वत् च॒न्द्रऽर॑थः सः नः ने॒षत् ने॒षत॑मैः
 अ॒मूरः अ॒ग्निः वा॒मं सु॒वितं॑ वस्यः अ॒च्छ ॥ १२ ॥ अ॒स्ता॒वि अ॒ग्निः
 शि॒मी॒वत्ऽभिः॑ अ॒कैः सां॑रा॒ज्याय॑ प्रऽतरं द॒धानः॑ अ॒मी च॑ ये
 म॒घऽवा॑नः वयं च॒ मिहं॑ न सूरः अ॒ति निः त॑त॒न्युः ॥ १३ ॥ १॥

॥ १४२ ॥ संऽइ॒द्धः अ॒ग्रे आ॒ वह॑ दे॒वान् अ॒द्य य॒तऽसु॑चे तंतुं त॒नु-
 ष्व॒ पू॒र्थं सु॒तऽसो॑माय दा॒शुषे॑ ॥ १ ॥ घृ॒तऽवै॑तं उ॒प मा॑सि म॒धु-
 ऽम॑तं त॒नुऽन॒पात् य॒ज्ञं वि॑प्रस्य माऽव॑तः श॒श॒मान॑स्य दा॒शुषः॑
 ॥ २ ॥ शु॒चिः पा॒वकः॑ अ॒द्भुतः॑ म॒ध्वा य॒ज्ञं मि॑मि॒क्षति॑ नरा॒शंसः॑ चिः
 आ दि॒वः दे॒वः दे॒वेषु॑ य॒ज्ञियः॑ ॥ ३ ॥ ई॒कृ॒तः अ॒ग्रे आ॒ वह॑ इ॒दं

चिचं इह प्रियं इयं हि त्वा मतिः मम अच्छं सुऽजिह्वं वच्यते ॥ ४ ॥
 स्तृणानासः यत् सुचः बर्हिः यज्ञे सुऽअध्वरे वृजे देवव्यचः स तमं
 इंद्राय शर्मं सुऽप्रथः ॥ ५ ॥ वि अयं तां च्युतऽवृधः प्रऽयै देवेभ्यः
 महीः पावकासः पुरुऽस्पृहः द्वारः देवीः असश्चतः ॥ ६ ॥ १० ॥ आ
 भंदमाने उपाके नक्तोषसा सुऽपेशसा यज्ञी च्युतस्य मातरां
 सीदतां बर्हिः आ सुऽमत् ॥ ७ ॥ मंद्रऽजिह्वा जुगुर्वणी होता रा
 देव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं सिधं अद्य दिविऽस्पृशं ॥ ८ ॥
 शुचिः देवेषु अर्पिता होचा मरुत्सु भारती इळां सरस्वती
 मही बर्हिः सीदंतु यज्ञियाः ॥ ९ ॥ तत् नः तुरीपं अद्भुतं पुरु वा
 अरं पुरु त्मना त्वष्टा पोषाय वि स्यतु राये नाभा नः अस्सुऽयुः
 ॥ १० ॥ अवऽसृजन् उप त्मना देवान् यक्षि वनस्पते अग्निः हव्या
 सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः ॥ ११ ॥ पूषणऽवते मरुत्वंते विश्वऽदे-
 वाय वायवे स्वाहा गायत्रऽवैपसे हव्यं इंद्राय कर्तन ॥ १२ ॥
 स्वाहाऽकृतानि आ गृहि उप हव्यानि वीतये इंद्र आ गृहि
 शुधि हवं त्वां हवन्ते अध्वरे ॥ १३ ॥ ११ ॥

॥ १४३ ॥ प्र तव्यसीं नव्यसीं धीतिं अग्रये वाचः मतिं सहसः
 सूनवे भरे अपां नपात् यः वसुऽभिः सह प्रियः होता पृथिव्यां
 नि असीदत् च्युत्वियः ॥ १ ॥ सः जायमानः परमे विऽओमनि
 आविः अग्निः अभवत् मातरिश्चने अस्य क्रत्वा संऽइधानस्य
 मज्जमना प्र द्यावां शेचिः पृथिवी अरोचयत् ॥ २ ॥ अस्य तेषाः
 अजराः अस्य भानवः सुऽसंहशः सुऽप्रतीकस्य सुऽद्युतः भा-
 ऽत्वंक्षसः अति अक्तुः न सिंधवः अग्नेः रेजन्ते असंसतः अजराः
 ॥ ३ ॥ यं आऽईरि भृगवः विश्वऽवेदसं नाभा पृथिव्याः भुवनस्य

अ०२. अ०२. व० १३.] ॥ १३० ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४४.]

मज्जना अग्निं तं गीऽभिः हिनुहि स्वे आ दमे यः एकः वस्वः
वरुणः न राजति ॥ ४ ॥ न यः वराय मरुताऽइव स्वनः सेनाऽइव
सृष्टा दिव्या यथा अग्निः अग्निः जंभैः तिगितैः अग्नि भवति
योधः न शत्रून् सः वना नि ज्ञाजते ॥ ५ ॥ कुवित् नः अग्निः उच-
यस्य वीः असत् वसुः कुवित् वसुऽभिः कामं आऽवरत् चोदः
कुवित् तुतुज्यात् सातयै धियः शुचिऽप्रतीकं तं अया धिया
गृणे ॥ ६ ॥ घृतऽप्रतीकं वः ज्ञातस्य धुऽसदं अग्निं मित्रं न सं-
ऽइधानः ज्ञाजते इंधानः अक्रः विदयेषु दीद्यत् शुक्रऽवर्णा उत्
जं नः यंसते धियं ॥ ७ ॥ अप्रऽयुच्छन् अप्रयुच्छत्ऽभिः अग्ने
शिवेभिः नः पायुऽभिः पाहि शग्मैः अदभ्येभिः अदपितेभिः
इष्टे अनिमिषत्ऽभिः परि पाहि नः जाः ॥ ८ ॥ १२ ॥

॥ १४४ ॥ एति प्र होता व्रतं अस्य मायया ऊर्ध्वा दधानः शु-
चिऽपेशसं धियं अभि सुचः क्रमते दक्षिणाऽआवृतः याः अस्य
धाम प्रथमं ह निंसते ॥ १ ॥ अभि ई ज्ञातस्य दोहनाः अनूषत्
योनौ देवस्य सदने परिऽवृताः अपा उपऽस्थे विऽभृतः यत् आ
अवसत् अध स्वधाः अधयत् याभिः ईयते ॥ २ ॥ युयूषतः स-
ऽवयसा तत् इत् वपुः समानं अर्थं विऽतरिचता मिथः आत्
ई भगः न हव्यः सं अस्मत् आ वोळ्हुः न रश्मीन् सं अयंस्त सा-
रथिः ॥ ३ ॥ यं ई द्वा सऽवयसा सपर्येतः समाने योना मिथुना
संऽओकसा दिवा न नक्तं पलितः युवा अजनि पुरु चरन् अजाः
मानुषा युगा ॥ ४ ॥ तं ई हिन्वन्ति धीतयः दश त्रिशः देवं मर्तासः
ऊतये हवामहे धनोः अधि प्रऽवतः आ सः ज्ञातस्य अभिव-
जत्ऽभिः व्युना नवा अधित ॥ ५ ॥ त्वं हि अग्ने दिव्यस्य राजसि

अ०२. अ०२. व० १५.] ॥ १३१ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४६.

त्वं पार्थिवस्य पशुपाऽइव त्मना एनीं ते एते बृहती अभि-
 ऽश्रिया हिरण्ययीं वक्त्री बर्हिः आशते ॥६॥ अमे जुषस्व प्रति
 हर्ये तत् वचः मंद्रं स्वधाऽवः ऋतं जात सुऽक्रतो० यः विश्वतः
 प्रत्यङ् असिं दर्शतः रावः संऽदृष्टौ पितुमान्ऽइव क्षयः ॥७॥ १३॥

॥ १४५ ॥ तं पृच्छत सः जगाम सः वेद सः चिक्त्वान ईयते
 सः नु ईयते तस्मिन् संति प्रऽशिषः तस्मिन् इष्टयः सः वाजस्य
 शवसः शुष्मिणः पतिः ॥ १ ॥ तं इत् पृच्छति न सिमः वि पृच्छति
 स्वेनऽइव धीरः मनसा यत् अयभीत् न मृष्यते प्रथमं न अपरं
 वचः अस्य ऋत्वा स चते अप्रऽदृष्टपितः ॥ २ ॥ तं इत् गच्छति जुहः
 तं अर्वतीः विश्वानि एकः शृण्वत् वचांसि मे पुरुऽप्रेषः ततुरिः
 यज्ञऽसाधनः अच्छिद्रऽजतिः शिशुः आ अदत्त संरभः ॥ ३ ॥ उप-
 ऽस्थायं चरति यत् संऽआरत सद्यः जातः तत्सार युज्येभिः अभि-
 श्वातं मृशते नाद्ये मुदे यत् ई गच्छति उशतीः अपिऽस्थितं ॥ ४ ॥
 सः ई मृगः अप्यः वनर्गुः उप त्वचि उपऽमस्यां नि धायि वि अत्र-
 वीत् वयुना मत्येभ्यः अभिः विद्वान् ऋतऽचित् हि सत्यः ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ १४६ ॥ चिऽमूर्धानं सप्तऽरश्मिं गृणीषे अनूनं अभिं पित्रोः
 उपऽस्थे निऽसत्तं अस्य चरतः ध्रुवस्य विश्वा दिवः रोचना आ-
 पप्रिऽवांसं ॥ १ ॥ उक्षा महान् अभि ववक्षे एने अजरः तस्थौ
 इतऽऽजतिः ऋष्वः उथ्याः पदः नि दधाति सानौ रिहंति ऊधः
 अरुषासः अस्य ॥ २ ॥ समानं वत्सं अभि संऽचरंतीं विष्वक् धेनू-
 वि चरतः सुऽमेकै० अनपऽवृज्यान् अध्वनः मिमानि विश्वान्
 केतान् अधि महः दधानि ॥ ३ ॥ धीरांसः पदं कवयः नयंति ना-

अ०२. अ०२. व० १७.] ॥ १३२ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १४८.

नां हृदा रक्षमाणाः अजुयै सिसांसंतः परिअपश्यंत सिंधुं आ-
विः एभ्यः अभवत्सूर्यः नृनु ॥ ४ ॥ दिह्लेख्यः परि काष्ठासुजेन्यः
ईक्रेन्यः महः अभौय जीवसे पुरुऽवा यत् अभवत्सूः अहं एभ्यः
गर्भेभ्यः मघऽवा विश्वऽदर्शतः ॥ ५ ॥ १५ ॥

॥ १४७ ॥ कथा ते अग्ने शुचयंत आयोः ददाशुः वाजैभिः आ-
शुषाणाः उभे यत् तोके तनये दधानाः ऋतस्य सामनं रणयंत
देवाः ॥ १ ॥ बोध मे अस्य वचंसः यविष्ट मंहिष्ठस्य प्रऽभृतस्य
स्वधाऽवः पीरयति त्वः अनु त्वः गृणाति वंदारुः ते तन्वं वंदे अग्ने
॥ २ ॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंत अंधं दुःऽइतात् अरक्षन्
रक्षं तान सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिपवः न अहं देभुः
॥ ३ ॥ यः नः अग्ने अररिऽवान अघऽयुः अरातिऽवा मर्चयति ह्येनं
मंत्रः गुरुः पुनः अस्तु सः अस्मै अनु मृक्षीष्ट तन्वं दुःऽउक्तैः ॥ ४ ॥ उत
वा यः सहस्य प्रऽविद्वान् मर्तैः मर्तै मर्चयति ह्येनं अतः पाहि
स्तवमानं स्तुवंतं अग्ने मार्किः नः दुःऽइताय धायीः ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥ १४८ ॥ मयीत यत् ई विष्टः मातरिष्वा होतारं विश्वऽअप्सुं
विश्वऽदेव्यं नि यं दधुः मनुष्यासु विष्टु स्वं न चिबं वपुषे वि-
भाऽव ॥ १ ॥ ददानं इत् न ददभंत मन्म अग्निः वरुथं मम तस्य
चाकन् जुषंत विश्वानि अस्य कर्म उपऽस्तुतिं भरमाणस्य का-
रोः ॥ २ ॥ नित्ये चित नु यं सदेनं जगृभे प्रशस्तिऽभिः दधिरे यज्ञि-
यांसः प्र सु नयंत गृभयंतः इष्टौ अश्वांसः न रथ्यः रराणाः ॥ ३ ॥
पुरुणि द्सः नि रिणाति जभैः आत् रोचते वने आ विभाऽवा
आत् अस्य वातः अनु वाति शेचिः अस्तु न शयी असनां अनु

अ० २. अ० २. व० २०.] ॥ १३३ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५१.

द्वून् ॥ ४ ॥ न यं रिपवः न रिषण्यवः गर्भे संतं रेषणाः रेषयति
अधाः अपश्याः न दभन् अभिऽख्या नित्यासः ईं प्रेतारः अर-
क्षन् ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥ १४९ ॥ महः सः रायः आ ईषते पतिः दन् इनः इनस्य वसुनः
पदे आ उपं प्रजैतं अद्रयः विधन इत् ॥ १ ॥ सः यः वृषां नरां न
रोदस्योः अवंऽभिः अस्ति जीवपीतऽसर्गः प्र यः सप्ताणः शि-
थीत योनौ ॥ २ ॥ आ यः पुरं नामिणीं अदीदेत् अत्यः कविः
नभ्यः न अवां सूरः न रुक्मान् शतऽआत्मा ॥ ३ ॥ अभि द्वि-
ऽजन्मा ची रोचनानि विश्वा रजांसि शुशुचानः अस्थात् होता
यजिष्ठः अपां सधऽस्ये ॥ ४ ॥ अयं सः होता यः द्विऽजन्मा विश्वा
दधे वार्याणि अवस्या मर्तैः यः अस्मै सुऽतुकः ददाश ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥ १५० ॥ पुरु त्वा दाश्वान वोचे अरिः अग्रे तव स्वित् आ
तोदस्यऽइव शरणे आ महस्य ॥ १ ॥ वि अनिनस्य धनिनः प्र-
ऽहोषे चित् अररुषः कदा चन प्रऽजिगतः अदेवऽयोः ॥ २ ॥ सः
चंद्रः विप्र मर्त्यः महः प्राधनऽतमः दिवि प्रऽग्र इत् ते अग्रे
वनुषः स्याम ॥ ३ ॥ १९ ॥

॥ १५१ ॥ मित्रं न यं शिम्या गोषु गृध्रवः सुऽआध्यः विदधे
अप्ऽसु जीजनन् अरेजेतां रोदसी पाजसा गिरा प्रति प्रियं
यजतं जनुषां अवंः ॥ १ ॥ यत् हत्यत् वा पुरुऽमीहस्य सोमिनः
प्र मित्रासः न दधिरे सुऽआभुवः अधं क्रतुं विदत् गातुं अर्चते
उत् श्रुतं वृषणा पस्त्यऽवतः ॥ २ ॥ आ वा भूषन् क्षितयः जन्म

अ०२. अ०२. व०२२.] ॥ १३४ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५२.]

रोदस्योः प्रऽवाच्यं वृषणा दक्षसे महे यत् ईं ऋताय भरथः यत्
अर्वते प्रहोचया शिष्या वीथः अध्वरं ॥३॥ प्र सा स्थितिः असुरा
या महि प्रिया ऋतंऽवानौ ऋतं आ घोषथः बृहत् युवं दिवः
बृहत्तः दक्षं आऽभुवै गां न धुरि उप युंजाथे अपः ॥४॥ मही
अच महिना वारं ऋण्वथः अरेणवः तुजः आ सन्न धेनवः
स्वरंति ताः उपरऽताति सूर्य आ निऽघुचः उषसः तक्वीऽइव
॥५॥२०॥ आ वां ऋताय केशिनीः अनूषत मित्रं यच वरुण
गातुं अचैथः अवत्मना सृजतं पिन्वतं धियः युवं विप्रस्य मन्म-
नां इरज्यथः ॥६॥ यः वां यज्ञैः शशमानः ह दाशति कविः होता
यजति मन्मऽसाधनः उप अहं तं गच्छथः वीथः अध्वरं अच्छ
गिरः सुऽमतिं गंतं अस्सऽयू० ॥७॥ युवां यज्ञैः प्रथमा गोभिः
अंजते ऋतंऽवाना मनसः न प्रऽयुक्तिषु भरति वां मन्मना सं-
ऽयतां गिरः अदृष्यता मनसा रेवत् आशाथे ॥८॥ रेवत् वयः
दधाथे रेवत् आशाथे नरा मायाभिः इतऽऊति माहिनं न वां
द्यावः अहंऽभिः न उत सिंधवः न देवऽत्वं पणयः न आनशुः
मघं ॥ ९ ॥ २१ ॥

॥१५२॥ युवं वस्त्राणि पीवसा वसाथे युवोः अच्छिद्राः मंतवः
ह सर्गाः अव अतिरतं अनृतानि विश्वा ऋतेन मित्रावरुणा
सचेथे ॥१॥ एतत् च न त्वः वि चिकेतत् एषां सत्यः मंत्रः कवि-
ऽशस्तः ऋधावान् चिऽअश्निं हंति चतुऽअश्निः उगः देवऽनिदः
ह प्रथमाः अजूर्यन् ॥२॥ अपात् एति प्रथमा पतऽवतीनां कः
तत् वां मित्रावरुणा आ चिकेत गर्भैः भारं भरति आ चित्
अस्य ऋतं पिपति अनृतं नितारीत् ॥३॥ प्रऽयंतं इत् परि जारं

कनीनां पश्यामसिन् उपनिपद्यमानं अनवऽपृग्णा विऽतंता
वसानं प्रियं मित्रस्य वरुणस्य धाम ॥ ४ ॥ अनश्वः जातः अनभी-
षुः अर्वा कर्निः क्रदत् पतयत् ऊर्ध्वऽसानुः अचिह्नं ब्रह्म जुजुषुः
युवानः प्र मित्रे धाम वरुणे गृणंतः ॥ ५ ॥ आ धेनवः मामतेयं
अवैतीः ब्रह्मऽप्रियं पीपयन् सस्मिन् ऊधनं पितृः भिक्षेत वयु-
नानि विद्वान् आसा आऽविवासन् अदितिं उरुषेत ॥ ६ ॥ आ
वां मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं नमसा देवौ अवसा ववृत्या अस्माकं
ब्रह्म पृतनासु सद्भाः अस्माकं वृष्टिः दिव्या सुऽपारा ॥ ७ ॥ २२ ॥

॥ १५३ ॥ यजामहे वां महः सऽजोषाः हव्येभिः मित्रावरुणा
नमऽभिः घृतैः घृतऽसू० अथ यत् वां असे अर्ध्वर्यवः न धी-
तिऽभिः भरंति ॥ १ ॥ प्रऽस्तुतिः वां धाम न प्रऽयुक्तिः अयामि
मित्रावरुणा सुऽवृक्तिः अनक्ति यत् वां विदथेषु होता सुभं वां
सूरिः वृषणौ इयक्षन् ॥ २ ॥ पीपाय धेनुः अदितिः ऋताय जनाय
मित्रावरुणा हविऽदे हिनोति यत् वां विदथे सपयन् सः रा-
तऽहव्यः मानुषः न होता ॥ ३ ॥ उत वां विश्वमद्यासु अंधः गावः
आपः च पीपयन्त देवीः उतो नः अस्य पूर्यः पतिः दन् वीतं
पातं पर्यसः उस्त्रियायाः ॥ ४ ॥ २३ ॥

॥ १५४ ॥ विष्णोः नु कं वीर्यैणि प्र वोचं यः पार्थिवानि वि-
ऽममे रजांसि यः अस्कं भायत् उत्ऽतरं सधऽस्यं विऽचक्रमाणः
त्रेधा उरुऽगायः ॥ १ ॥ प्र तत् विष्णुः स्तुवते वीर्येण मृगः न भीमः
कुचरः गिरिऽस्थाः यस्य उरुषु त्रिषु विऽक्रमणेषु अधिऽक्षि-
र्यति भुवनानि विश्वा ॥ २ ॥ प्र विष्णवे श्रूषं एतु मन्म गिरि-
ऽक्षिते उरुऽगायाय वृष्णे यः इदं दीर्घं प्रऽयतं सधऽस्यं एकं

अ० २. अ० २. व० २६.] ॥ १३६ ॥ [म० १. अ० २१. सू० १५६.]

विऽममे चिऽभिः इत् पदेभिः ॥ ३ ॥ यस्य ची पूर्णा मधुना पदानि
अक्षीयमाणा स्वधया मदैति यः ऊं चिऽधातुं पृथिवीं उत द्यां
एकः दाधार भुवनानि विश्वा ॥ ४ ॥ तत् अस्य प्रियं अभि पाथः
अश्यां नरः यच्च देवऽयवः मदैति उरुऽक्रमस्य सः हि बंधुः इत्या
विष्णोः पदे परमे मध्वः उत्सः ॥ ५ ॥ ता वां वास्तूनि उश्मसि
गमध्वे यच्च गावः भूरिऽभृगाः अयासः अचं अहं तत् उरुऽगा-
यस्य वृष्णः परमं पदं अवं भाति भूरि ॥ ६ ॥ २४ ॥

॥ १५५ ॥ प्र वः पातं अंधसः धियाऽयते महे भूराय विष्णवे
च अर्चत या सानुनि पर्वतानां अदाभ्या महः तस्थतुः अर्व-
ताऽइव साधुना ॥ १ ॥ त्वेष इत्या संऽअरणं शिमीऽवतोः इंद्रा-
विष्णूः सुतऽपाः वां उरुयति या मर्त्याय प्रतिऽधीयमानं इत्
कृशानोः अस्तुः असनां उरुयथः ॥ २ ॥ ताः ई वधेति महि अस्य
पौंस्यं नि मातरा नयति रेतसे भुजे दधाति पुत्रः अवरं परं पितुः
नामं तृतीयं अधि रोचने दिवः ॥ ३ ॥ तत्तत् इत् अस्य पौंस्यं
गृणीमसि इनस्यं चातुः अवृकस्य मीऽङ्गुषः यः पार्थिवानि चि-
ऽभिः इत् विगामऽभिः उरु क्रमिष्ट उरुऽगायाय जीवसे ॥ ४ ॥
वे इत् अस्य क्रमणे स्वऽदृशः अभिऽख्याय मर्त्यः भुराण्यति
तृतीयं अस्य नकिः आ दधर्षति वयः च न पतयतः पतचिणः ॥ ५ ॥
चतुऽभिः साकं नवति च नामऽभिः चक्रं न वृत्तं व्यतीन अवी-
विपत् बृहत्ऽशरीरः विऽमिमानः ऋक्ऽभिः युवां अकुमारः
प्रति एति आऽहव ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥ १५६ ॥ भव मित्रः न शेव्यः घृतऽआमुतिः विभूतऽद्युम्नः एव-
ऽयाः ऊं सऽप्रथाः अध ते विष्णो विदुषा चित् अर्थः स्तोमः

यज्ञः च राध्यः हविष्मता ॥१॥ यः पूर्याय वेधसेनवीयसे सुमत-
 ऽजानये विष्णावे ददाशति यः जातं अस्य महतः महिं ब्रवत् सः
 इत् ऊं श्रवः ऽभिः युज्यं चित् अभि असत् ॥२॥ तं ऊं स्तोतारः
 पूर्य यथा विद ऋतस्य गर्भं जनुषां पिपर्तन आ अस्य जानंतः
 नाम चित् विवक्तुन महः ते विष्णो सुऽमतिं भजामहे ॥३॥
 तं अस्य राजा वरुणः तं अश्विनां क्रतुं सचत् मारुतस्य वेधसः
 दाधारं दक्षं उत्तमं अहः ऽविदं ब्रजं च विष्णुः सखिऽवान्
 अपऽऊणुते ॥४॥ आ यः विवायं सचथाय दैव्यः इंद्राय विष्णुः
 सुऽकृते सुकृतऽतरः वेधाः अजिन्वत् चिऽसधस्थः आर्यं ऋतस्य
 भागे यजमानं आ अभजत् ॥५॥ २६ ॥ २१ ॥

॥ १५७ ॥ अवोधि अग्निः जमः उत् एति सूर्यः वि उषाः चंद्रा
 मही आवः अर्चिषां अयुक्षातां अश्विनां यातवे रथं प्र असा-
 वीत् देवः सविता जगत् पृथक् ॥१॥ यत् युंजाथे वृषणं अश्विना
 रथं घृतेन नः मधुना क्षत् उक्षत् अस्माकं ब्रह्म पृतनासु जिन्वत्
 वयं धनां शूरऽसाता भजेमहि ॥२॥ अर्वाङ् चिऽचक्रः मधु-
 ऽवाहनः रथः जीरऽअश्वः अश्विनोः यातु सुऽस्तुतः चिऽवंधुरः
 मघऽवा विश्वऽसौभगः शं नः आ वक्षत् द्विऽपदे चतुऽपदे ॥३॥
 आ नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं मधुऽमत्या नः कश्या मिमि-
 क्षत् प्र आयुः तारिष्ट निः रपांसि मृक्षत् सेधतं द्वेषः भवतं सचा-
 ऽभुवा ॥४॥ युवं ह गर्भं जगतीषु धत्थः युवं विश्वेषु भुवनेषु अंतः
 युवं अग्निं च वृषणी अपः च वनस्पतीन् अश्विनौ ऐरयेथां ॥५॥
 युवं हस्यः भिषजा भेषजेभिः अथो हस्यः रथ्या रथ्येभिः अथो ह
 क्षत् अधि धत्थः उया यः वा हविष्मान् मनसा ददाश ॥६॥ २७ ॥ २१ ॥

॥ १५८ ॥ वसू रूद्रा पुरुऽमंतू वृधंतां दशस्यतै नः वृषणी
 अभिष्टौ दसा ह यत् रेक्ताः औचथ्यः वां प्र यत् ससाथै अक-
 वाभिः ऊती ॥ १ ॥ कः वां दाशत् सुऽमंतये चित् अस्यै वसू यत्
 धेयै नमसा पदे गोः जिगृतं अस्मै रेवतीः पुंऽधीः कामप्रेण-
 ऽइव मनसा चरंता ॥ २ ॥ युक्तः ह यत् वां तौग्याय पेरुः वि
 मध्ये अरौसः धायि पृजः उप वां अवः शरणं गमेयं शूरः न अज्मं
 पतयत्तऽभिः एवैः ॥ ३ ॥ उपऽस्तुतिः औचथ्यं उरुयेत् मा मां
 इमे पतचिणी वि दुग्धां मा मां एधः दशऽतयः चितः धाक्
 प्र यत् वां बद्धः त्मनि खादति द्वां ॥ ४ ॥ न मा गरन् नद्यः मा-
 तुऽतमाः दासाः यत् ई सुऽसंमुखं अवऽअधुः शिरः यत् अस्य
 चैतनः विऽतदात् स्वयं दासः उरः अंसौ अपि गधं ॥ ५ ॥ दीर्घ-
 ऽतमाः मामतेयः जुजुर्वान दशमे युगे अपां अर्थं यतीनां ब्रह्मा
 भवति सारथिः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १५९ ॥ प्र द्यावां यज्ञैः पृथिवी अतऽवृधां मही स्तुषे वि-
 द्येषु प्रऽचेतसा देवेभिः ये देवऽपुत्रे सुऽदंससा इत्या धिया
 वार्याणि प्रऽभूषतः ॥ १ ॥ उत मन्ये पितुः अद्रुहः मनः मातुः महि
 स्वऽतवः तत् हवींमऽभिः सुऽरेतसा पितरां भूमं चक्रतुः उरु
 प्रऽजायाः अमृतं वरींमऽभिः ॥ २ ॥ ते सूनवः सुऽअपंसः सु-
 ऽदंससः मही जङ्गुः मातरां पूर्वऽचित्तये स्थातुः च सत्यं जगंतः
 च धर्मणि पुत्रस्य पाथः पदं अहंयाविनः ॥ ३ ॥ ते मायिनः
 ममिरे सुऽप्रचेतसः जामी सऽयोनी मिथुना संऽओकसा न-
 व्यंऽनव्यं तंतुं आ तन्वते दिवि समुद्रे अंतः कवयः सुऽदीतयः
 ॥ ४ ॥ तत् राधः अद्य सवितुः वरेण्यं वयं देवस्य प्रऽसवे मना-

महे अस्मभ्यं द्यावापृथिवी सुचेतुना रयिं धत्तं वमुऽमंतं
शतऽग्विनं ॥ ५ ॥ २ ॥

॥ १६० ॥ ते हि द्यावापृथिवी विश्वऽशंभुवा ऋतऽवरी०
रजसः धारयतऽकवी० सुऽजन्मनी० धिषणे० अंतः ईयते देवः दे-
वी० धर्मेणा सूर्यः शुचिः ॥ १ ॥ उरुऽव्यचंसा महिनी० असश्चता
पिता माता च भुवनानि रक्षतः सुऽधृष्टमे० वपुष्ये० न रोदसी०
पिता यत् सीं अभि रूपैः अवांसयत् ॥ २ ॥ सः वह्निः पुत्रः पित्रोः
पवित्रं वान पुनाति धीरः भुवनानि मायया धेनुं च पृथ्निं वृषभं
सुऽरेतंसं विश्वाहा शुक्रं पयः अस्य धुक्षत ॥ ३ ॥ अयं देवानां
अपसां अपःऽतमः यः जजान रोदसी० विश्वऽशंभुवा वि यः ममे
रजसी० सुऽक्रतुऽयया अजरेभिः स्कंभनेभिः सं आनृचे ॥ ४ ॥ ते
नः गृणानि महिनी० महिं श्रवः क्ष्वं द्यावापृथिवी० धासथः
बृहत् येन अभि कृष्टीः ततनाम विश्वहा पनाय्य ओजः अस्मे
सं इन्वतं ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ १६१ ॥ किं जुं श्रेष्ठः किं यविष्ठः नः आ अजगन् किं ईयते
दूत्यं कत् यत् ऊचिम न निदिम चमसं यः महाऽकुलः अग्रे भ्रातः
दुणः इत् भूतिं ऊदिम ॥ १ ॥ एकं चमसं चतुरः कृणोतन तत् वः
देवाः अब्रुवन् तत् वः आ अगमं सौधन्वनाः यदि एव कृरिष्यथ
साकं देवैः यज्ञियांसः भविष्यथ ॥ २ ॥ अग्निं दूतं प्रति यत् अत्र-
वीतन अश्वः कर्त्तव्यः रथः उत इह कर्त्तव्यः धेनुः कर्त्तव्यो युवशा कर्त्तव्यो
वा तानि भ्रातः अनु वः कृत्वी आ इमसि ॥ ३ ॥ चकृऽवांसः ऋभवः
तत् अपृच्छत क इत् अभूत् यः स्यः दूतः नः आ अजगन् यदा
अवऽअख्यत् चमसान् चतुरः कृतान् आत् इत् त्वष्टा मासु अंतः

नि आनजे ॥ ४ ॥ हनाम एनान इति त्वष्टा यत् अब्रवीत् चमसं
 ये देवऽपानं अनिदिषुः अन्या नामानि कृण्वते सुते सचा अत्र्यैः
 एनान कन्या नामंऽभिः स्परत् ॥ ५ ॥ ४ ॥ इन्द्रः हरीं युयुजे अश्विनां
 रथं बृहस्पतिः विश्वऽरूपां उप आजत चतुभुः विश्वा वाजः दे-
 वान अगच्छत् सुऽअपसः यज्ञियं भागं ऐतन ॥ ६ ॥ निः चर्मणः
 गां अरिणीत् धीतिऽभिः या जरता युवशा ता अकृणोतन सौ-
 धन्वनाः अश्वात् अश्वं अतस्तत् युक्ता रथं उप देवान अयातन
 ॥ ७ ॥ इदं उदकं पिबत् इति अब्रवीतन इदं वा घ पिबत् मुंज-
 ऽनेजनं सौधन्वनाः यदि तत् नऽइव हर्यथ तृतीयं घ सवने मा-
 दयाध्वे ॥ ८ ॥ आपः भूयिष्ठाः इति एकः अब्रवीत् अग्निः भूयिष्ठः
 इति अन्यः अब्रवीत् वधःऽयंतीं बहुऽभ्यः प्र एकः अब्रवीत् चृता
 वदंतः चमसानं अपिंशत् ॥ ९ ॥ ओणां एकः उदकं गां अव अज-
 ति मांसं एकः पिंशति सूनया आऽभृतं आ निऽमुचः शकृत् एकः
 अप अभ्रत् किं स्वित् पुत्रेभ्यः पितरौ उप आवतुः ॥ १० ॥ ५ ॥
 उद्वत्ऽसुं अस्मै अकृणोतन तृणं निवत्ऽसुं अपः सुऽअपस्य-
 यां नरः अगोह्यस्य यत् असस्तन गृहे तत् अद्य इदं चतुभुवः
 न अन्तु गच्छथ ॥ ११ ॥ संऽमील्यं यत् भुवना परिऽअसर्पत
 कं स्वित् तात्या पितरां वः आसतुः अशपत यः कर्त्तुं वः आ-
 ऽददे यः प्र अब्रवीत् प्रो तस्मै अब्रवीतन ॥ १२ ॥ सुमुष्वांसः
 चतुभुवः तत् अपृच्छत् अगोह्य कः इदं नः अब्रुवुधत् श्वानं
 वस्तः बोधयितारं अब्रवीत् संवत्सरे इदं अद्य वि अख्यत्
 ॥ १३ ॥ दिवा यांति मरुतः भूम्या अग्निः अयं वातः अंतरि-
 क्षेण याति अतऽभिः याति वरुणः समुद्रैः युष्मान इच्छंतः
 शवसः नपातः ॥ १४ ॥ ६ ॥

॥ १६२ ॥ मा नः मित्रः वरुणः अर्यमा आयुः इंद्रः ऋभुक्षाः
मरुतः परि ख्यन् यत् वाजिनः देवऽजातस्य सप्तैः प्रऽवस्थामः
विदथे वीर्याणि ॥ १ ॥ यत् निऽनिजा रेकणसा प्रावृतस्य रातिं
गृभीतां मुखतः नयति सुऽप्राङ् अजः मेम्यत् विश्वऽरूपः इंद्रा-
पूष्णोः प्रियं अपि एति पार्थः ॥ २ ॥ एषः छागः पुरः अश्वेन वा-
जिनां पूष्णः भागः नीयते विश्वऽदेव्यः अभिऽप्रियं यत् पुरो-
क्ताशं अवता त्वष्टा इत् एनं सौश्रवसाय जिन्वति ॥ ३ ॥ यत्
हविष्यं ऋतुऽशः देवऽयानं चिः मानुषाः परि अश्वं नयति अत्र
पूष्णः प्रथमः भागः एति यज्ञं देवेभ्यः प्रतिऽवेदयन् अजः ॥ ४ ॥
होता अश्वर्युः आऽवयाः अग्निऽइंधः यावऽयाभः उत शंस्ता
सुऽविप्रः तेन यज्ञेन सुऽअरंकृतेन सुऽइष्टेन वक्षणाः आ पृणध्वं
॥ ५ ॥ ७ ॥ यूपऽवस्काः उत ये यूपऽवाहाः चषालं ये अश्वऽयूपायं
तक्षति ये च अवैते पचनं संऽभरति उतो तेषां अभिऽगूर्तिः
नः इन्वतु ॥ ६ ॥ उपं प्र अगात् सुऽमत मे अधायि मन्म देवानां
आशाः उपं वीतऽपृष्ठः अनु एनं विप्राः ऋषयः मदन्ति देवानां
पुष्टे चकृम सुऽबंधुं ॥ ७ ॥ यत् वाजिनः दामं संऽदानं अवैतः या
शीर्षण्या रशना रज्जुः अस्य यत् वा घ अस्य प्रऽभृतं आस्ये तृणं
सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥ ८ ॥ यत् अश्वस्य ऋविषः मक्षि-
का आशं यत् वा स्वरौ स्वऽधितौ रिप्रं अस्ति यत् हस्तयोः शमि-
तुः यत् नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥ ९ ॥ यत् ऊवधं
उदरस्य अपऽवाति यः आमस्यं ऋविषः गंधः अस्ति सुऽकृता
तत् शमितारः कृण्वन्तु उत मेधं शृतऽपाकं पचन्तु ॥ १० ॥ ८ ॥ यत्
ते गात्रात् अग्निना पच्यमानात् अभि शूलं निऽहतस्य अव-
ऽधावन्ति मा तत् भूम्या आ श्रिपत् मा तृणेषु देवेभ्यः तत् उश-

तऽभ्यः रातं अस्तु ॥ ११ ॥ ये वाजिनं परिऽपश्यन्ति पक्वं ये ईं आहुः
 सुरभिः निःहरइति ये च अर्वतः मांसऽभिक्षां उपऽआसन्ते उतो
 तेषां अभिऽगूर्तिः नः इन्वतु ॥ १२ ॥ यत् निऽईक्ष्णं मांस्यचन्याः
 उखायाः या पाचाणि यूष्णः आऽसेचनानि ऊष्मण्यां अपि-
 ऽधानां चरूणां अंकाः सूनाः परिभूषन्ति अश्वं ॥ १३ ॥ निऽक्रमणं
 निऽसदनं विऽवर्तनं यत् च पट्वींशं अर्वतः यत् च पपौ यत् च
 घासिं जघासं सवी ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥ १४ ॥ मा त्वा अग्निः
 ध्वनयीत धूमऽगंधिः मा उखा भाजंती अभि विक्त जग्निः इष्टं वी-
 तं अभिऽगूर्तिं वर्षदऽकृतं तं देवासः प्रति गृभ्णन्ति अश्वं ॥ १५ ॥ १॥
 यत् अश्वाय वासः उपऽस्तृणन्ति अधीवासं या हिरण्यानि अस्मै
 संऽदानं अर्वतं पट्वींशं प्रिया देवेषु आ यमयन्ति ॥ १६ ॥ यत् ते सादे
 महंसा श्रूकृतस्य पाष्यणी वा कश्या वा तुतोदं सुचाऽइव ता
 हविषः अश्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ॥ १७ ॥ चतुः-
 ऽचिंशत् वाजिनः देवऽबन्धोः वंक्त्रीः अश्वस्य स्वऽधितिः सं एति
 अच्छिद्रा गात्रा वयुनां कृणोत परुःपरुः अनुऽघुषं वि शस्त
 ॥ १८ ॥ एकः त्वष्टुः अश्वस्य विऽशस्ता द्वा यंतारा भवतः तथा ऋतुः
 या ते गात्राणां ऋतुऽथा कृणोमि ताऽतां पिंडानां प्र जुहोमि
 अश्वौ ॥ १९ ॥ मा त्वा तपत् प्रियः आत्मा अपिऽयंतं मा स्वऽधि-
 तिः तन्वंः आ तिस्थिपत् ते मा ते गृध्रुः अविऽशस्ता अतिऽहायं
 छिद्रा गात्राणि असिनां मिथु कः ॥ २० ॥ न वै ऊं एतत् म्रियसे
 न रिष्यसि देवान इत् एषि पथिऽभिः सुऽगेभिः हरीं ते युंजा पृष-
 ती अभूता उप अस्थात् वाजी धुरि रासंभस्य ॥ २१ ॥ सुऽगव्यं नः
 वाजी सुऽअश्वं पुंसः पुत्रान उत विश्वऽपुषं रयिं अनागाऽत्वं
 नः अदितिः कृणोतु द्वाचं नः अश्वः वनतां हविष्मान् ॥ २२ ॥ १० ॥

॥ १६३ ॥ यत् अर्चतः प्रथमं जायमानः उत्तऽयन् समुद्रात्
 उत्त वा पुरीषात् श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपऽस्तुत्यं महि
 जातं ते अर्वन् ॥ १ ॥ यमेन दत्तं चितः एनं अयुनक् इंद्रः एनं
 प्रथमः अधि अतिष्ठत् गंधर्वः अस्य रश्नां अगृभ्णात् सूर्यात्
 अश्वं वसवः निः अतष्ट ॥ २ ॥ असिं यमः असिं आदित्यः अर्वन्
 असिं चितः गुह्येन व्रतेन असिं सोमेन समया विऽपृक्तः आहुः
 ते चीणिं दिवि बंधनानि ॥ ३ ॥ चीणिं ते आहुः दिवि बंधना-
 नि चीणिं अप्सु चीणिं अंतः समुद्रे उत्तऽइव मे वरुणः छंत्सि
 अर्वन् यच्च ते आहुः परमं जनिचं ॥ ४ ॥ इमा ते वाजिन अव-
 ऽमार्जनानि इमा शफानां सन्तितुः निऽधानां अचं ते भद्राः
 रश्नाः अपश्यं ऋतस्य याः अभिऽरक्षति गोपाः ॥ ५ ॥ ११ ॥ आ-
 त्मानं ते मनसा आरात् अजानां अवः दिवा पतयंतं पतंगं शिरः
 अपश्यं पथिऽभिः सुऽगेभिः अरेणुऽभिः जेहमानं पतवि ॥ ६ ॥
 अचं ते रूपं उत्तऽतमं अपश्यं जिगीषमाणं इषः आ पदे गोः
 यदा ते मर्तैः अनु भोगं आनंद आत् इत् यसिष्ठः ओषधीः
 अजीगः ॥ ७ ॥ अनु त्वा रथः अनु मयैः अर्वन् अनु गावः अनु
 भगः कनीनां अनु व्रातांसः तव सख्यं इयुः अनु देवाः ममिरे वीर्यं
 ते ॥ ८ ॥ हिरण्यऽभृगः अयः अस्य पादाः मनःऽजवाः अवरः इंद्रः
 आसीत् देवाः इत् अस्य हविःऽअद्य आयुन् यः अर्वतं प्रथमः
 अधिऽअतिष्ठत् ॥ ९ ॥ ईर्मेऽर्जतासः सिलिंकऽमध्यमासः सं शू-
 रणासः दिव्यासः अत्याः हंसाऽइव श्रेणिऽशः यतंते यत् आक्षि-
 षुः दिव्यं अज्मं अश्वाः ॥ १० ॥ १२ ॥ तव शरीरं पतयिषु अर्वन् तव
 चित्तं वातऽइव ध्रुजीमान् तव शृंगाणि विऽस्थिता पुरुऽचा
 अरण्येषु जर्भुराणा चरंति ॥ ११ ॥ उपं प्र अगात् शसनं वाजी

अ०२. अ०३. व० १५.] ॥ १४४ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.]

अर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः अजः पुरः नीयते नाभिः अस्य
अनु पश्चात् कवयः यन्ति रेभाः ॥ १२ ॥ उप म अगात् परमं यत्
सधऽस्थं अर्वान् अच्छं पितरं मातरं च अद्य देवान् जुष्टतमः
हि गम्याः अथ आ शास्ते दाप्नुषे वार्योणि ॥ १३ ॥ १३ ॥

॥ १६४ ॥ अस्य वामस्य पलितस्य होतुः तस्य भ्राता मध्यमः
अस्ति अश्वः तृतीयः भ्राता घृतऽपृष्ठः अस्य अश्वं अपश्यं वि-
श्रपतिं सप्तऽपुत्रं ॥ १ ॥ सप्त युजंति रथं एकऽचक्रं एकः अश्वः
वहति सप्तऽनामा चिऽनाभिं चक्रं अजरं अनर्वं यत् इमा वि-
श्या भुवना अधि तस्युः ॥ २ ॥ इमं रथं अधि ये सप्त तस्युः सप्त-
ऽचक्रं सप्त वहन्ति अश्याः सप्त स्वसारः अभि सं नवन्ते यत् गवां
निऽहिता सप्त नाम ॥ ३ ॥ कः ददर्श प्रथमं जायमानं अस्थन्-
ऽवन्तं यत् अनस्था विभर्ति भूम्याः असुः असृक् आत्मा कं स्वित्
कः विद्वांसं उप गात् प्रष्टुं एतत् ॥ ४ ॥ पाकः पृच्छामि मनसा
अविऽजानन् देवानां एना निऽहिता पदानि वत्से वष्क्ये
अधि सप्त तंतून वि तन्निरे कवयः ओतवै कुं ॥ ५ ॥ १४ ॥
अचिकित्वान् चिकितुषः चित् अश्वं कवीन् पृच्छामि विद्मने
न विद्वान् वि यः तस्तंभं षट् इमा रजांसि अजस्य रूपे किं
अपि स्वित् एकं ॥ ६ ॥ इह ब्रवीतु यः ई अंग वेदं अस्य वामस्य
निऽहितं पदं वेः शीर्ष्णः क्षीरं दुहते गावः अस्य वत्रिं वसानाः
उदकं पदा अपुः ॥ ७ ॥ माता पितरं ऋते आ बभाज धीती
अये मनसा सं हि जग्मे सा बीभत्सुः गर्भेऽस्ता निऽविद्वा नम-
स्वन्तः इत् उपऽवाकं ईयुः ॥ ८ ॥ युक्ता माता आसीत् धुरि दक्षि-

णायाः अतिष्ठत् गर्भः वृजनीषु अंतः अमीमेत् वत्सः अनुं गां
 अपश्यत् विश्वऽरूपं विषु योजनेषु ॥ ९ ॥ तिस्रः मातृः चीन
 पितृन् बिभ्रत् एकः ऊर्ध्वः तस्थौ न ईं अव ग्लपयति मंचयते
 दिवः अमुषं पृष्ठे विश्वऽविदं वाचं अविश्वऽमिन्वां ॥ १० ॥ १५ ॥
 द्वादशऽअरं नहि तत् जराय वर्वति चक्रं परि द्वां ज्ञातस्य आ
 पुत्राः अग्ने मिथुनासः अच सप्त शतानि विंशतिः च तस्युः ॥ ११ ॥
 पंचऽपादं पितरं द्वादशऽआकृतिं दिवः आहुः परे अर्धे पुरी-
 धिणं अथ इमे अन्ये उपरे विऽचक्षुणं सप्तऽचक्रे षट्ऽअरे
 आहुः अर्पितं ॥ १२ ॥ पंचऽअरे चक्रे परिऽवर्तमाने तस्मिन् आ
 तस्युः भुवनानि विश्वा तस्य न अक्षः तप्यते भूरिऽभारः सनात्
 एव न शीर्यते सऽनाभिः ॥ १३ ॥ सऽनेमि चक्रं अजरं वि ववृते
 उत्तानायां दश युक्ताः वहति सूर्यस्य चक्षुः रजसा एति आ-
 ऽवृतं तस्मिन् आर्पिता भुवनानि विश्वा ॥ १४ ॥ साकंऽजानां
 सप्तयं आहुः एकऽजं षट् इत् यमाः जृषयः देवऽजाः इति तेषां
 इष्टानि विऽहितानि धामऽशः स्थाचे रेजंते विऽकृतानि रूप-
 ऽशः ॥ १५ ॥ १६ ॥ स्त्रियः सतीः तान् ऊं मे पुंसः आहुः पश्यत्
 अक्षुणऽवान् न वि चेतत् अंधः कविः यः पुत्रः सः ईं आ चि-
 केत् यः ता विऽजानात् सः पितुः पिता असत् ॥ १६ ॥ अवः
 परेण परः एना अवरिण पदा वत्सं बिभ्रती गौः उत अस्थात्
 सा कट्टीचीं कं स्वित् अर्धं परां अगात् कं स्वित् सूते नहि यूथे
 अंतः ॥ १७ ॥ अवः परेण पितरं यः अस्य अनुऽवेदं परः एना अव-
 रेण कविऽयमानः कः इह प्र वोचत् देवं मनः कुतः अधिप्रऽजातं
 ॥ १८ ॥ ये अर्वाचः तान् ऊं पराचः आहुः ये पराचः तान् ऊं अर्वा-
 चः आहुः इंद्रः च या चक्रथुः सोम तानि धुरा न युक्ताः रजसः

अ० २. अ० ३. व० १९.] ॥ १४६ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.

वहन्ति ॥ १९ ॥ द्वा सुऽप॒र्या सुऽयु॒जा सखा॑या स॒मानं वृक्षं॑ परि
स॒स्वजा॑ते॒ तयोः॑ अन्यः पि॒प्पलं॑ स्वा॒दु अ॒ति अन॑न्य अन्यः
अ॒भि चा॒कशी॑ति ॥ २० ॥ १७ ॥ यच्च सुऽप॒र्याः अ॒मृत॑स्य भा॒गं
अ॒निऽमे॒षं वि॒दया॑ अ॒भिऽस्व॑रति इ॒नः वि॒श्वस्य॑ भु॒वन॑स्य गो॒-
पाः सः मा॒ धीरः॑ पा॒कं अ॒च आ वि॒वेश ॥ २१ ॥ यस्मि॑न वृ॒क्षे म॒धु-
ऽअ॒दः सुऽप॒र्याः निऽवि॑र्णते सु॒र्वते च॒ अ॒धि वि॒श्वे तस्य॑ इ॒त्
आ॒हुः पि॒प्पलं॑ स्वा॒दु अ॒ये तत् न उ॒त् न॒शत् यः पि॒तरं॑ न वे॒द
॥ २२ ॥ यत् गा॒य॒चे अ॒धि गा॒य॒चं आ॒हि॒तं चै॒स्तु॒भात् वा चै॒स्तु॒भं
निऽअ॒त॑क्षत यत् वा ज॒गत् ज॒गति॑ आ॒हि॒तं प॒दं ये इ॒त् तत्
वि॒दुः ते अ॒मृत॑ऽत्वं आ॒न॒शुः ॥ २३ ॥ गा॒य॒चे॒ण प्र॒ति मि॒मी॒ते अ॒र्के
अ॒र्के॒ण सा॒मं चै॒स्तु॒भेन॑ वा॒कं वा॒केन॑ वा॒कं द्विऽप॒दा च॒तुऽप॒दा
अ॒क्षरे॑ण मि॒म॒ते स॒प्त वा॒णीः ॥ २४ ॥ ज॒ग॒ता सि॒धुं दि॒वि अ॒स्त॒भा-
य॒त् रथं॑ऽतरे सूर्यं परि अ॒प॒श्य॒त् गा॒य॒चस्य॑ संऽइ॒धः ति॒स्रः आ॒हुः
ततः॑ म॒हा प्र रि॒रि॒चे म॒हि॒ऽत्वा ॥ २५ ॥ १८ ॥ उ॒प ह॒ये सुऽदु॒घां
धे॒नुं ए॒तां सुऽह॑स्तः गोऽधुक् उ॒त् दो॒ह॒त् ए॒नां श्रेष्ठं॑ स॒वं स॒वि॒ता
सा॒वि॒ष॒त् नः अ॒भिऽइ॒द्धः घ॒र्मे तत् ऊं सु प्र वो॒चं ॥ २६ ॥ हि॒ङ्-
ऽकृ॒ण्वती॑ व॒सुऽप॒त्नीं व॒सूनां॑ व॒त्सं इ॒च्छ॒तीं मन॑सा अ॒भि आ
अ॒गा॒त् दु॒हां अ॒श्विऽभ्यां॑ प॒यः अ॒ध्या इ॒यं सा वर्ध॑ता॒ मह॑ते सौ-
भ॒गाय ॥ २७ ॥ गौः अ॒मी॒मे॒त् अनु॑ व॒त्सं मि॒ष॒तं मू॒धानं॑ हि॒ङ्
अ॒कृ॒णो॒त् मा॒त॒वै ऊं सृ॒क्षा॒णं घ॒र्मे अ॒भि वा॒व॒श॒ना मि॒मा॒ति
मा॒युं प॒य॒ते प॒यः॑ऽभिः ॥ २८ ॥ अ॒यं सः शि॒क्ते ये॒न गौः अ॒भि-
ऽवृ॒ता मि॒मा॒ति मा॒युं ध्व॒स॒नौ अ॒धि श्रि॒ता सा चि॒त्तिऽभिः॑ नि
हि च॒का॒रं म॒र्त्यं वि॒द्युत् भ॒व॒ती प्र॒ति व॒त्रिं औ॒ह॒त् ॥ २९ ॥ अ॒न॒त्
श॒ये तुर॑ऽगा॒तु जी॒वं ए॒ज॒त् ध्रु॒वं म॒ध्ये आ प॒स्त्या॑नां जी॒वः मृ॒-

तस्य चरति स्वधाभिः अमर्त्यैः मर्त्येन सऽयोनिः ॥ ३० ॥ १९ ॥
 अपश्यं गोपां अनिऽपद्यमानं आ च परां च पृथिऽभिः चरंतः सः
 सध्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुवनेषु अंतः ॥ ३१ ॥
 यः ई चकार न सः अस्य वेद यः ई ददर्श हिरूक् इत् नु तस्मात् सः
 मातुः योनां परिऽवीतः अंतः बहुऽप्रजाः निऽऽर्त्तति आ विवेश
 ॥ ३२ ॥ द्यौः मे पिता जनिता नाभिः अत्र बंधुः मे माता पृथि-
 वी मही इयं उत्तानयोः चम्बोः योनिः अंतः अत्र पिता दुहितुः
 गर्भ आ अधात् ॥ ३३ ॥ पृच्छामि त्वा परं अंतं पृथिव्याः पृच्छामि
 यत्र भुवनस्य नाभिः पृच्छामि त्वा वृष्णः अश्वस्य रेतः पृच्छामि
 वाचः परमं विऽओम ॥ ३४ ॥ इयं वेदिः परः अंतः पृथिव्याः
 अयं यज्ञः भुवनस्य नाभिः अयं सोमः वृष्णः अश्वस्य रेतः ब्रह्मा
 अयं वाचः परमं विऽओम ॥ ३५ ॥ २० ॥ सप्त अर्धेऽगर्भाः भुवनस्य
 रेतः विष्णोः तिष्ठन्ति प्रऽदिशा विऽधर्मणि ते धीतिऽभिः मनसा
 ते विपऽचितः परिऽभुवः परि भवंति विश्वतः ॥ ३६ ॥ न वि
 जानामि यत् स इव इदं अस्मिं निण्यः संऽनद्धः मनसा चरामि
 यदा मा आ अगन् प्रथमऽजाः ऋतस्य आत् इत् वाचः अश्ववे
 भागं अस्याः ॥ ३७ ॥ अपाङ् प्राङ् एति स्वधया गृभीतः अमर्त्यैः
 मर्त्येन सऽयोनिः ता शश्वता विषूचीनां विऽयन्तां नि अन्यं
 चिक्वुः न नि चिक्वुः अन्यं ॥ ३८ ॥ ऋचः अक्षरं परमे विऽओम न
 यस्मिन् देवाः अधि विश्वे निऽसेदुः यः तत् न वेद किं ऋचा
 करिष्यति ये इत् तत् विदुः ते इमे सं आसते ॥ ३९ ॥ सुययसऽअत्
 भगऽवती हि भूयाः अथो वयं भगऽवतः स्याम अद्भि तृणं
 अह्ये विश्वऽदानीं पिवं शुद्धं उदकं आऽचरती ॥ ४० ॥ २१ ॥ गौरीः
 मिमाय सलिलानि तक्षती एकऽपदी द्विऽपदी सा चतुऽपदी

अ०२. अ०३. व०२३.] ॥ १४८ ॥ [म० १. अ० २२. सू० १६४.]

अष्टाऽपदी नवऽपदी बभूवुषी सहस्रऽअक्षरा परमे विऽओमन
॥ ४१ ॥ तस्याः समुद्राः अधि वि क्षरन्ति तेन जीवन्ति प्रऽदिशः
चतस्रः ततः क्षरन्ति अक्षरं तत् विश्वं उप जीवति ॥ ४२ ॥ शक्-
ऽमयं धूसं आरात् अपश्यं विषुऽवता परः एना अवरेण उक्षाणं
पृश्निं अपचंत वीराः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ॥ ४३ ॥
त्रयः केशिनः ऋतुऽथा वि चक्षते संवत्सरे वपते एकः एषां विश्वं
एकः अभि चष्टे शचीभिः धाजिः एकस्य ददृशे न रूपं ॥ ४४ ॥
चत्वारि वाक् परिऽमिता पदानि तानि विदुः ब्राह्मणाः ये मनी-
षिणः गुहां चीणि निऽहिता न इंगयन्ति तुरीयं वाचः मनुष्याः
वदन्ति ॥ ४५ ॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं आहुः अथो दिव्यः सः सु-
ऽपर्णः गरुत्मान् एकं सत् विप्राः बहुधा वदन्ति अग्निं यमं मा-
तरिश्वांन् आहुः ॥ ४६ ॥ २२ ॥ कृष्णं निऽयानं हरयः सुऽपर्णाः अपः
वसानाः दिवं उत् पतन्ति ते आ अववृचन् सदर्नात् ऋतस्य
आत् इत् घृतेन पृथिवी वि उद्यते ॥ ४७ ॥ द्वादश प्रऽधयः चक्रं
एकं चीणि नभ्यानि कः ऊं तत् चिकेत तस्मिन् साकं विऽशताः
न शकवः अपिप्ताः षष्टिः न चलाचलासः ॥ ४८ ॥ यः ते स्तनः
शशयः यः मयऽभूः येन विश्वा पुष्यसि वार्याणि यः एनऽधाः
वसुऽवित यः सुऽदचः सरस्वति तं इह धातवे कः ॥ ४९ ॥ यज्ञेन
यज्ञं अयजंत देवाः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ते ह नाकं
महिमानः सचंत यच्च पूर्वं साध्याः संति देवाः ॥ ५० ॥ समानं
एतत् उदकं उत् च एति अव च अहऽभिः भूमिं पर्जन्याः जि-
न्वति दिवं जिन्वति अग्नयः ॥ ५१ ॥ दिव्यं सुऽपर्णं वायसं बृहतं
अपां गर्भं दर्शत ओषधीनां अभीपतः वृष्टिभिः तपयंत सर-
स्वंतं अवसे जोहवीमि ॥ ५२ ॥ २३ ॥ २२ ॥

अ० २. अ० ३. व० २६.] ॥ १४९ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १६५.]

॥ १६५ ॥ कयां शुभा सऽवयसः सऽनीलाः समा॒न्या म॒रुतः
सं मि॒मिक्षुः कयां म॒ती कुतः आऽइ॒तासः ए॒ते अर्च॑न्ति शुष्मं
वृष॑णः वसु॒ऽया ॥ १ ॥ कस्य॑ ब्रह्मा॒णि जु॒जुषुः यु॒वानः कः अध्व॑रे
म॒रुतः आ॒वव॑र्त॒श्येनान॑ऽइव घ॒र्जतः अ॒तरि॑क्षे केन॑ म॒हा मन॑सा
री॒रमा॑म ॥ २ ॥ कुतः॑ त्वं इ॒न्द्र मा॒हिनः सन् एकः॑ या॒सि स॒तऽप॒ते
किं ते इ॒त्या सं पृ॒च्छसे॒ संऽअ॒रा॒णः शु॒भानैः वो॒चेः तत् नः ह॒रिः
ऽवः यत् ते अ॒से ॥ ३ ॥ ब्रह्मा॒णि मे म॒तयः शं सु॒तासः शुष्मः
इ॒यति॑ प्रऽभूतः मे अ॒द्रिः आ॒ शा॒सते॒ प्रति॑ ह॒यति॑ उ॒क्था इ॒मा
हरी॑ व॒हतः ता नः अ॒च्छ ॥ ४ ॥ अतः॑ व॒यं अ॒तमे॑भिः यु॒जानाः
स्वऽक्ष॑त्रेभिः त॒न्वः शु॒भमा॑नाः म॒हऽभिः ए॒तान् उ॒प यु॒ज्महे
नु इ॒न्द्र स्व॒धां अनु॑ हि नः ब॒भूथ ॥ ५ ॥ २४ ॥ क॒स्या वः म॒रुतः स्व॒धा
आ॒सीत् यत् मां एकं॑ संऽअ॒र्धत्त॑ अ॒हिऽह॒त्ये अ॒हं हि उ॒यः त॒विषः
तु॒विष्मान् वि॒श्वस्य॑ श॒चोः अ॒नमं॑ व॒धऽक्षैः ॥ ६ ॥ भू॒रि च॒कथे॑
यु॒ज्येभिः अ॒से॑ स॒माने॑भिः वृष॒भ पौ॒त्येभिः भू॒रीणि॑ हि कृ॒ण-
वा॑म श॒विष्ठ॑ इ॒न्द्र ऋ॒त्वा म॒रुतः॒ यत् व॒शाम ॥ ७ ॥ व॒धी वृ॒चं म॒रुतः
इ॒न्द्रिये॑ण स्वेन॑ भा॒मेन॑ त॒विषः ब॒भूवान् अ॒हं ए॒ताः मन॑वे वि॒श्व-
ऽच॑न्द्राः सु॒ऽगाः अ॒पः च॒क्र व॒ज्रऽबाहुः ॥ ८ ॥ अनु॑त्तं आ॒ ते म॒घ-
ऽवन् न॒किः नु न॒त्वाऽवा॑न् अ॒स्ति दे॒वता॑ वि॒दानः न जा॑यमानः
न॒शते॑ न जा॒तः या॒नि क॒रिष्या॑ कृ॒णुहि॑ प्रऽवृ॒द्ध ॥ ९ ॥ एक॑स्य
चित् मे वि॒ऽभु अ॒स्तु ओ॒जः या नु द॒धृष्वान् कृ॒णवै॑ म॒नीषा
अ॒हं हि उ॒यः म॒रुतः॒ वि॒दानः॒ या॒नि च्य॑वं इ॒न्द्रः इ॒त् ई॒शे ए॒षां
॥ १० ॥ २५ ॥ अ॒म॑दत् मा॒ म॒रुतः॒ स्तोमः॑ अ॒त्र यत् मे॒ नरः॑ श्रु॒त्यं ब्रह्मं॑
च॒क्र इ॒न्द्राय॑ वृ॒ष्णे सु॒ऽम॒खाय॑ म॒ह्यं स॒त्ये स॒खायः॒ तन्वै॑ त॒नूभिः
॥ ११ ॥ ए॒व इ॒त् ए॒ते प्रति॑ मा॒ रोच॑मानाः अ॒नैद्यः॑ अ॒वः आ॒ इषः॑

अ० २. अ० ४. व० २.] ॥ १५० ॥ [म० १. अ० २३. सू० १६६.]

दधानाः संऽचक्ष्यं मरुतः चंद्रऽवर्णाः अच्छाति मे छदयाथ च
नूनं ॥ १२ ॥ कः नु अचं मरुतः ममहे वः प्र यातन सखीन अच्छ
सखायः मन्मानि चिचाः अपिऽवातयैतः एषां भूत नवैदाः मे
चतानां ॥ १३ ॥ आ यत् दुवस्यात् दुवसे न कारुः अस्मान चक्रे
मान्यस्य मेधा ओ सु वर्त मरुतः विप्रं अच्छ इमा ब्रह्माणि
जरिता वः अचैत् ॥ १४ ॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मा-
दार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम
इषं वृजनं जीऽदानुं ॥ १५ ॥ २६ ॥ ३ ॥

॥ १६६ ॥ तत् नु वोचाम रभसाय जन्मने पूर्वं महिऽत्वं वृ-
षभस्य केतवे ऐधाऽइव यामन मरुतः तुविऽस्वनः युधाऽइव
शक्राः तविषाणि कर्तन ॥ १ ॥ नित्यं न सूनं मधु विश्रतः उपं क्री-
ळति क्रीळाः विदधेषु घृष्वयः नक्षति रुद्राः अवसा नमस्विनं
न मर्धति स्वऽतवसः हविऽकृतं ॥ २ ॥ यस्यै ऊमांसः अमृताः
अरांसत रायः पोषं च हविषा ददाभुषे उक्षति अस्मै मरुतः
हिताऽइव पुरु रजांसि पयसा मयऽभुवः ॥ ३ ॥ आ ये रजांसि
तविषीभिः अव्यंत प्र वः एवांसः स्वऽयतासः अभ्रजन् भयंते
विश्यां भुवनानि हृम्या चिचः वः यामः प्रऽयतासु ऋष्टिषु ॥ ४ ॥
यत् त्वेषऽयामाः नदयैत पर्वतान दिवः वा पृष्ठं नयाः अचु-
च्यवुः विश्वः वः अज्मन् भयते वनस्पतिः रथियंतीऽइव प्र जि-
हीते ओषधिः ॥ ५ ॥ १ ॥ यूयं नः उयाः मरुतः सुऽचेतुनां अरि-
ष्टयामाः सुऽमतिं पिपर्तन यचं वः दिद्युत् रदति क्रिविऽदती
रिणाति पश्वः सुधिताऽइव बर्हेणां ॥ ६ ॥ प्र स्कंभऽदेष्णाः अन-
वभ्रऽरांधसः अलातृणासः विदधेषु सुऽस्तुताः अचैति अक्वै

मदिरस्य पीतये विदुः वीरस्य प्रथमानि पौस्या ॥ ७ ॥ शतभु-
जिऽभिः तं अभिऽहुतेः अघात् पूऽभिः रक्षत् मरुतः यं आवत
जनं यं उयाः तवसः विऽरप्तिनः पाथनं शंसात् तनयस्य पु-
ष्टिषु ॥ ८ ॥ विश्वानि भद्रा मरुतः रथेषु वः मिथस्पृध्याऽइव तवि-
षाणि आऽहिता अंसेषु आ वः प्रऽपथेषु खादयः अक्षः वः चक्रा
समयां वि ववृते ॥ ९ ॥ भूरीणि भद्रा नयैषु बाहुषु वक्षऽसु रु-
क्माः रुभसासः अंजयः अंसेषु एताः पविषु क्षुराः अधि वयः न
पक्षान् वि अनु श्रियः धिरे ॥ १० ॥ २ ॥ महान्तः महा विऽभ्वः
विऽभूतयः दूरेऽदृशः ये दिव्याऽइव स्तुऽभिः मद्राः सुऽजिह्वाः
स्वरितारः आसऽभिः संऽमिध्याः इंद्रे मरुतः परिऽस्तुमः ॥ ११ ॥
तत् वः सुऽजाताः मरुतः महिऽत्वनं दीर्घं वः दाचं अदितेऽइव
व्रतं इंद्रः च न त्यजसा वि हुणाति तत् जनाय यस्य सुऽकृते अरा-
ध्वं ॥ १२ ॥ तत् वः जामिऽत्वं मरुतः परे युगे पुरु यत् शंसं अमृतासः
आवत अया धिया मनवे श्रुष्टिं आर्यं साकं नरः दुंसनैः आ चि-
क्विचिरे ॥ १३ ॥ येन दीर्घं मरुतः शूशवाम युष्माकेन परीणसा
तुरासः आ यत् ततनन् वृजने जनासः एभिः यज्ञेभिः तत् अभि
इष्टिं अश्यां ॥ १४ ॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मां दार्यस्य
मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं
जीरऽदानुं ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ १६ ७ ॥ सहस्रं ते इंद्र ऊतयः नः सहस्रं इषः हरिऽवः गूर्त-
ऽतमाः सहस्रं रायः मादयथै सहस्रिणः उप नः यंतु वाजाः ॥ १ ॥
आ नः अक्वऽभिः मरुतः यांतु अच्छ ज्येष्ठेभिः वा बृहतऽदिवैः
सुऽमायाः अध यत् एषां निऽयुतः परमाः समुद्रस्य चित धनयंत

पारे ॥ २ ॥ मिम्यक्षं येषु सुऽधिता घृताचीं हिरण्यऽनिर्निक्
उपरा न चृष्टिः गुहां चरैती मनुषः न योषां सभाऽवती वि-
द्व्याऽइव सं वाक् ॥ ३ ॥ परां शुभाः अयासः यव्या साधारण्या-
ऽइव मरुतः मिमिक्षुः न रोदसीं अपं नुदंत घोराः जुषंत वृधं
सख्याय देवाः ॥ ४ ॥ जोषंत यत् ईं असुर्यां सचधै विसितऽस्तु-
का रोदसीं नृऽमनाः आ सूर्याऽइव विधतः रथं गात त्वेषऽप्रती-
का नभसः न इत्या ॥ ५ ॥ ४ ॥ आ अस्यापयंत युवतिं युवानः
शुभे निऽमिष्टां विदधेषु पृजां अर्कैः यत् वः मरुतः हविष्मान्
गायंत गाथं सुतऽसोमः दुवस्यन् ॥ ६ ॥ प्र तं विवक्षि वक्ष्यः
यः एषां मरुतां महिमा सत्यः अस्ति सचा यत् ईं वृषऽमनाः
अहंऽयुः स्थिरा चित् जनीः वहते सुऽभागाः ॥ ७ ॥ पांति मि-
चावरुणौ अवद्यात् चयते ईं अर्यमो अप्रऽशस्तान् उत च्यवंते
अच्युता ध्रुवाणि ववृधे ईं मरुतः दातिऽवारः ॥ ८ ॥ नहि नु वः
मरुतः अंति अस्मे आरात्तात् चित् शवंसः अंतं आपुः ते धृ-
ष्णुनां शवसां शूशुऽवांसः अणैः न द्वेषः धृषता परि स्युः ॥ ९ ॥
वयं अद्य इंद्रस्य प्रेष्टाः वयं श्वः वोचेमहि सऽमर्ये वयं पुरा महिं
च नः अनु द्यून् तत् नः चृभुक्षाः नरां अनु स्यात् ॥ १० ॥ एषः
वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मां दार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा
यासीष्ट तन्वे व्यां विद्याम इषं वृजनं जीरुऽदानुं ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ १६८ ॥ यज्ञाऽयज्ञा वः समना तुतुर्वणिः धिर्यऽधिर्य वः दे-
वऽयाः ऊं दधिध्वे आ वः अवचः सुवितायं रोदस्योः महे ववृ-
त्यां अवसे सुवृक्तिऽभिः ॥ १ ॥ वव्रासः न ये स्वऽजाः स्वऽतंवसः
इषं स्वः अभिऽजायंत धूतयः सहस्रियांसः अपां न ऊर्मयः आसा

गावः वंद्वांसः न उक्ष्णः ॥ २ ॥ सोमांसः न ये सुताः तृप्तऽअंशवः
 हृतऽसु पीतासः दुवसः न आसन्ते आ एषां अंसेषु रंभिणीऽइव
 ररभे हस्तैषु खादिः च कृतिः च सं दधे ॥ ३ ॥ अवं स्वऽयुक्ताः
 दिवः आ वृथा ययुः अमर्त्याः कश्या चोदत त्मना अरेणवः
 तुविऽजाताः अचुच्यवुः दह्मनि चित् मरुतः भाजतऽचृष्टयः
 ॥ ४ ॥ कः वः अंतः मरुतः ऋष्टिऽविद्युतः रेजति त्मना हन्वा-
 ऽइव जिह्वा धन्वऽच्युतः इषां न यामनि पुरुऽप्रेषाः अह्न्यः
 न एतशः ॥ ५ ॥ ६ ॥ क्वस्वित् अस्य रजसः महः परं क्व अवरं मरुतः
 यस्मिन् आऽयय यत् च्यवयथ विथुराऽइव संऽहितं वि अद्रि-
 णा पतथ त्वेषं अर्णवं ॥ ६ ॥ सातिः न वः अमऽवती स्वऽवती
 त्वेषा विऽपांका मरुतः पिपिष्वती भद्रा वः रातिः पृणतः न
 दक्षिणा पृथुऽजयी असुर्याऽइव जंजती ॥ ७ ॥ प्रति स्तोभंति
 सिंधवः पविऽभ्यः यत् अभ्रियां वाचं उतऽईरयंति अवं स्मरंत
 विऽद्युतः पृथिव्यां यदि घृतं मरुतः प्रुष्णवंति ॥ ८ ॥ असूत पृथ्विः
 महते रणाय त्वेषं अयासां मरुतां अनीकं ते सप्सरासः अजनयंत
 अभ्वं आत् इत् स्वधां इषिरां परि अपश्यन् ॥ ९ ॥ एषः वः स्तोमः
 मरुतः इयं गीः मां दार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट
 तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानु ॥ १० ॥ १ ॥

॥ १६९ ॥ महः चित् त्वं इंद्र यतः एतान् महः चित् असि
 त्यजसः वरुता सः नः वेधः मरुतां चिकित्वान् मुक्ता वनुष्व तव
 हि प्रेष्टा ॥ १ ॥ अयं जनते इंद्र विश्वऽकृष्टीः विदानासः निऽसिंधः
 मर्त्यऽवा मरुतां पृत्नुतिः हासमाना स्वऽमीहस्य प्रऽधनस्य
 साती ॥ २ ॥ अम्यक् सा ते इंद्र ऋष्टिः असे सनेमि अभ्वं

अ० २. अ० ४. व० ११.] ॥ १५४ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७१.

मरुतः जुनन्ति अग्निः चित् हि स अतसे शुशुक्लान् आपः न
 द्वीपं दर्धति प्रयांसि ॥३॥ त्वं तु नः इन्द्र तं रयिं दाः ओजिष्ठया
 दक्षिण्याऽइव रातिं स्तुतः च याः ते चकनन्त वायोः स्तनं न
 मध्वः पीपयन्त वाजैः ॥४॥ त्वे रायः इन्द्र तोशऽतमाः प्रऽनेतारः
 कस्य चित् ऋतऽयोः ते सु नः मरुतः मृळयन्तु ये स पुरा गा-
 तुयन्तिऽइव देवाः ॥५॥ ६॥ प्रति प्र याहि इन्द्र मीळुषः नून महः
 पार्थिवे सदर्ने यत्स्व अर्धं यत् एषां पृथुऽबुधासः एताः तीर्थे
 न अर्थेः पौस्यानि तस्युः ॥६॥ प्रति घोराणां एतानां अयासां
 मरुतां शृण्वे आऽयतां उपन्दिः ये मर्त्यं पृतनाऽयन्तं ऊमैः ऋ-
 णऽवानं न पतयन्त सगैः ॥ ७ ॥ त्वं मानेभ्यः इन्द्र विश्वऽजन्त्या
 रदं मरुतऽभिः शुरुधः गोऽअयाः स्तवानेभिः स्तवसे देव देवैः
 विद्यामं इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥१७०॥ न नूनं अस्ति नो श्वः कः तत् वेद यत् अद्भुतं अन्यस्य
 चित्तं अभि संऽचरेण्यं उत आऽधीतं वि नश्यति ॥१॥ किं नः
 इन्द्र जिघांससि भ्रातरः मरुतः तव तेभिः कल्पस्व साधुऽया मा
 नः संऽअरणे वधीः ॥२॥ किं नः भ्रातः अगस्त्य सखा सन् अतिं
 मन्यसे विद्म हि ते यथा मनः असभ्यं इत् न दित्सि ॥ ३ ॥
 अरं कृण्वन्तु वेदिं सं अग्निं इधतां पुरः तत्र अमृतस्य चेतनं यज्ञं
 ते तनवावहे ॥ ४ ॥ त्वं इशिषे वसुऽपते वसूनां त्वं मिचाणां
 मिचऽपते धेष्टः इन्द्र त्वं मरुतऽभिः सं वदस्व अर्धं प्र अशान
 ऋतुऽया हवींषि ॥ ५ ॥ १० ॥

॥१७१॥ प्रति वः एना नमसा अहं एमि सुऽउक्तेन भिक्षे सु-

अ० २. अ० ४. व० १३.] ॥ १५५ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७३.]

ऽम॒तिं तु॒राणां॑ रा॒णतां॑ म॒रुतः॑ वे॒द्याभिः॑ नि हे॒ळः ध॒त्त वि मु॒-
च॒ध्वं अ॒श्वान् ॥ १ ॥ ए॒षः वः॑ स्तोमः॑ म॒रुतः॑ नम॒स्वान् हु॒दा त॒धः
मन॑सा धा॒यि दे॒वाः उ॒प ई॒ आ या॒त मन॑सा जुषा॒णाः यू॒यं हि स्य
नम॑सः इ॒त् वृ॒धासः॑ ॥ २ ॥ स्तु॒तासः॑ नः॒ मरु॑तः॑ मृ॒ळय॑न्तु उ॒त् स्तु॒तः
म॒घऽवा॑ शं॒भवि॑ष्टः ऊ॒र्ध्वा नः॑ सं॒तु को॒म्या वना॑नि अ॒हानि
वि॒श्वान् म॒रुतः॑ जि॒गीषा॑ ॥ ३ ॥ अ॒स्मात् अ॒हं त॒विषा॑त् ई॒षमा॑णः
इ॒द्रात् भि॒या म॒रुतः॑ रेज॑मानः यु॒ष्मभ्य॑ ह॒व्या निऽशि॑तानि आ॒-
स॒न् तानि॑ आ॒रे च॒कृम॑ मृ॒ळत॑ नः ॥ ४ ॥ येन॑ मा॒नासः॑ चि॒तय॑न्ते
उ॒साः विऽउ॒ष्टिषु॑ श॒वसा॑ श॒श्वती॑नां सः नः॒ मरु॑तऽभिः॑ वृ॒षभ॑
अ॒वः धाः॑ उ॒यः उ॒येभिः॑ स्य॒विरः॑ स॒हऽदाः॑ ॥ ५ ॥ त्वं पा॒हि इ॒द्र
स॒हीय॑सः नृ॒न् भवं॑ म॒रुतऽभिः॑ अ॒वया॑तऽहे॒ळाः सु॒ऽप्र॒केते॑भिः
स॒स॒हिः द॒धानः॑ वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒जनै॑ जी॒रऽदा॑न् ॥ ६ ॥ ११ ॥

॥ १७२ ॥ चि॒त्रः वः॑ अ॒स्तु या॒मः चि॒त्रः ऊ॒ती सु॒ऽदान॑वः म॒रुतः॑
अ॒हिऽभान॑वः ॥ १ ॥ आ॒रे सा॒ वः सु॒ऽदान॑वः म॒रुतः॑ च॒ज॒ती
श॒रुः आ॒रे अ॒श्मां यं अ॒स्य॑थ ॥ २ ॥ तृ॒णऽस्क॑दस्य॑ नु वि॒शः परि॑
वृ॒क्त सु॒ऽदान॑वः ऊ॒र्ध्वान् नः॑ क॒र्त॒ जी॒वसे॑ ॥ ३ ॥ १२ ॥

॥ १७३ ॥ गा॒य॒त॒ सामं॑ न॒भ॒न्यं यथा॑ वेः अ॒र्चो॒म त॒त् वृ॒धा॒नं
स्वः॑ऽव॒त् गा॒वः धे॒नवः॑ ब॒र्हिषि॑ अ॒र्द॒व्याः आ॒ यत् स॒न्ना॒नं दि॒व्यं
वि॒वा॒सान् ॥ १ ॥ अ॒र्च॒त् वृ॒षां वृ॒षऽभिः॑ स्वऽइ॒द्रु॒ह्यैः मृ॒गः न॒ अ॒श्वः
अ॒ति॒ यत् जु॒गु॒र्यात् प्र॑म॒न्द॒युः म॒नां गू॒र्त॒ होता॑ भ॒रते॑ म॒र्यैः मि॒थु॒-
ना॑ यज॑चः ॥ २ ॥ न॒क्ष॒त् होता॑ परि॑ स॒द्य॑ मि॒ता य॒न् भ॒रत् गर्भे॑
आ॒ श॒रदः॑ पृ॒थि॒व्याः क्र॑द॒त् अ॒श्वः न॑य॒मानः॑ रु॒क्त॒गौः अ॒न्तः दू॒तः न

अ० २. अ० ४. व० १६.] ॥ १५६ ॥ [म० १. अ० २३. सू० ११४.]

रोदसी चरत् वाक् ॥३॥ ता कर्म अषऽतरा असौ प्र च्यौत्ता-
नि देवऽयंतः भरते जुजोषत् इंद्रः दुस्सऽवर्चाः नासत्याऽइव सु-
गम्यः रथेऽस्थाः ॥४॥ तं ऊं स्तुहि इंद्रं यः ह सत्वा यः शूरः मघ-
ऽवा यः रथेऽस्थाः प्रतीचः चित् योधीयान् वृषणऽवान् ववृषः
चित् तमसः विऽहंता ॥५॥ १३॥ प्र यत् इत्या महिना नृऽभ्यः
अस्ति अरं रोदसी कक्ष्ये न असौ सं विव्ये इंद्रः वृजनं न भूमं भर्ति
स्वधाऽवान् ओपशंऽइव द्या ॥६॥ समत्तऽसुत्वा शूरसुता उराणं
प्रपथिनऽतमं परिऽतंसयध्वै सऽजोषसः इंद्रं मदे क्षोणीः सूरि
चित् ये अनुऽमदति वाजैः ॥७॥ एव हि ते शंसवना समुद्रे आपः
यत् ते आसु मदति देवीः विश्वा ते अनु जोषा भूत गौः सूरीन्
चित् यदि धिषा वेषि जनान् ॥८॥ असांम यथा सुऽसखायः एन
सुऽअभिष्टयः नरां न शसैः असंत यथा नः इंद्रः वंदनेऽस्थाः तुरः
न कर्म नयमानः उक्था ॥९॥ विऽस्पर्धसः नरां न शसैः अस्माकं
असत् इंद्रः वज्रऽहस्तः मित्रऽयुवः न पूऽपतिं सुऽशिष्टौ मध्य-
ऽयुवः उपे शिष्टंति यज्ञैः ॥१०॥ १४॥ यज्ञः हि स् इंद्रं कः चित्
अंधन् जुहुराणः चित् मनसा परिऽयन् तीर्थे न अच्छ ततृषाणं
ओकः दीर्घः न सिध्रं आ कृणोति अध्वा ॥११॥ मो सु नः इंद्र
अत्र पृतऽसु देवैः अस्ति हि स् ते शुष्मिन् अवऽयाः महः चित्
यस्य मीळुषः यथा हविषंतः मरुतः वंदंते गीः ॥१२॥ एषः
स्तोमः इंद्र तुभ्यं अस्मे एतेन गातुं हरिऽवः विदुः नः आ नः
ववृत्याः सुविताय देव विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१३॥ १५॥

॥११४॥ त्वं राजा इंद्र ये च देवाः रक्ष नृन् पाहि असुर त्वं अ-
स्मान् त्वं सत्तऽपतिः मघऽवा नः तरुचः त्वं सत्यः वसवानः सहः-

अ० २. अ० ४. व० १८.] ॥ १५७ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७५.]

ऽदाः ॥ १ ॥ दनः विशः इन्द्र मृधऽवाचः सप्त यत् पुरः शर्म शारदीः
 दत्तं ऋणोः अपः अनवद्य अणीः यूने वृचं पुरुऽकुत्साय रंधीः
 ॥ २ ॥ अजं वृतः इन्द्र शूरऽपत्नीः द्यां च येभिः पुरुऽहूत नूनं रक्षोः
 अग्निं अशुषं तूर्वेयाणं सिंहः न दमै अपांसि वस्तोः ॥ ३ ॥ शेषन
 नु ते इन्द्र सस्मिन् योनौ प्रऽशस्तये पवीरवस्य मद्वा सृजत अणी-
 सि अव यत् युधा गाः तिष्ठत् हरीं धृषता मृष्ट वाजान् ॥ ४ ॥
 वहं कुत्सं इन्द्र यस्मिन् चाकन् स्यूमन्यूः ऋजा वातस्य अश्वा
 प्र सूरः चक्रं वृहतात् अभिके अभि स्पृधः यासिषत् वज्रऽबाहुः
 ॥ ५ ॥ १६ ॥ जघन्वान इन्द्र मित्रेहून् चोदऽप्रवृद्धः हरिऽवः अदा-
 शून प्र ये पश्यन् अर्यमणं सचा आयोः त्वया श्रुताः वहमा-
 नाः अपत्यं ॥ ६ ॥ रपत् कविः इन्द्र अर्केऽसातौ द्यां दासाय उप-
 ऽबर्हेणीं कः० करत् तिस्रः मघऽवा दानुऽचिचाः नि दुर्योणे कु-
 यवाचं मृधि श्रेत् ॥ ७ ॥ सनां ता ते इन्द्र नव्याः आ अगुः सहः
 नभः अविऽरणाय पूर्वीः भिनत् पुरः न भिदः अदेवीः ननमः
 वधः अदेवस्य पीयोः ॥ ८ ॥ त्वं धुनिः इन्द्र धुनिऽमतीः ऋणोः
 अपः सीराः न स्रवतीः प्र यत् समुद्रं अतिं शूर पथिं पारयं तु-
 र्वेशं यदुं स्वस्ति ॥ ९ ॥ त्वं असाकं इन्द्र विश्वधस्याः अवृकऽतमः
 नरां नुऽपाता सः नः विश्वासां स्पृधां सहऽदाः विद्याम इषं
 वृजनं जीरऽदानुं ॥ १० ॥ १७ ॥

॥ १७५ ॥ मत्सि अपायि ते महः पाचस्यऽइव हरिऽवः मत्सरः
 मदः वृषां ते वृष्णे इंदुः वाजी सहस्रऽसातमः ॥ १ ॥ आ नः ते
 गंतु मत्सरः वृषां मदः वरेण्यः सहऽवान् इन्द्र सानसिः पृतना-
 षाट् अमर्त्यः ॥ २ ॥ त्वं हि शूरः सनिता चोदयः मनुषः रथं सह-

अ० २. अ० ४. व० २०.] ॥ १५८ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७७.

ऽवान् दस्युं अव्रतं ओषः पाचं न शेचिषा ॥ ३ ॥ मुषाय सूर्ये
कवे चक्रं ईशानः ओजसा वहं शुष्णाय वधं कुत्सं वातस्य अश्वैः
॥ ४ ॥ शुष्मिनऽतमः हि ते मदः द्युम्निनऽतमः उत क्रतुः वृच-
ऽमा वरिवऽविदा मंसीष्ठाः अश्वऽसातमः ॥ ५ ॥ यथा पूर्वभ्यः
जरितुभ्यः इंद्र मयः ऽइव आपः न तृप्यते बभूय तां अनु त्वा
निऽविदं जोहवीमि विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ १८ ॥

॥ १७६ ॥ मत्सि नः वस्यः ऽइष्टये इंद्र इंद्रो वृषा आ विश ऋ-
घायमाणः इन्वसि शत्रुं अंति न विदसि ॥ १ ॥ तस्मिन् आ वे-
श्य गिरः यः एकः चर्षणीनां अनु स्वधा यं उष्यते यवं न चर्क-
षत् वृषा ॥ २ ॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः पंच क्षितीनां वसुं स्पा-
श्यस्व यः अस्मऽधुक् दिव्याऽइव अशनिः जहि ॥ ३ ॥ असुन्वतं
समं जहि दुःऽनशं यः न ते मयः अस्मभ्यं अस्य वेदनं दद्वि सूरिः
चित ओहते ॥ ४ ॥ आवः यस्य द्विऽवर्हसः अर्केषु सानुषक् असत
आजौ इंद्रस्य इंद्रो प्र आवः वाजेषु वाजिनं ॥ ५ ॥ यथा पूर्वभ्यः
जरितुभ्यः इंद्र मयः ऽइव आपः न तृप्यते बभूय तां अनु त्वा
निऽविदं जोहवीमि विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ १७७ ॥ आ चर्षणिऽप्राः वृषभः जनानां राजा कृष्टीनां पु-
रुऽहूतः इंद्रः स्तुतः अक्स्यन् अवसा उप मदिक युक्ता हरी वृ-
षणा आ याहि अर्वाङ् ॥ १ ॥ ये ते वृषणः वृषभासः इंद्र ब्रह्म-
ऽयुजः वृषऽरथासः अत्याः तान आ तिष्ठ तेभिः आ याहि अर्वाङ्
हवांमहे त्वा सुते इंद्र सोमै ॥ २ ॥ आ तिष्ठ रथं वृषणं वृषां ते सुतः
सोमः परिऽसिक्ता मधूनि युक्ता वृषभ्यां वृषभ क्षितीनां हरि-

अ० २. अ० ४. व० २२.] ॥ १५९ ॥ [म० १. अ० २३. सू० १७९.]

ऽभ्यां याहि प्रऽवता उप मद्रिक् ॥ ३ ॥ अयं यज्ञः देवऽयाः अयं
मियेधः इमा ब्रह्माणि अयं इंद्र सोमः स्त्रीणि बर्हिः आ तु शक्र
प्र याहि पिव निऽसद्य वि मुच हरीं इह ॥ ४ ॥ ओ सुऽस्तुतः
इंद्र याहि अर्वाङ् उप ब्रह्माणि मान्यस्य कारोः विद्याम वस्तोः
अवसा गृणंतः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ५ ॥ २० ॥

॥ १७८ ॥ यत् ह स्या ते इंद्र श्रुष्टिः अस्ति यया बभूथ जरितृ-
ऽभ्यः ऊती मा नः कामं महयंत आ धक् विश्वा ते अश्यां परि
आपः आयोः ॥ १ ॥ न घ राजा इंद्रः आ दभत् नः या नु स्वसारा
कृण्वंत योनौ आपः चित् अस्मै सुऽतुकाः अवेषन् गमन्त नः
इंद्रः सख्या वयः च ॥ २ ॥ जेता नृऽभिः इंद्रः पृतऽसु शूरः श्रोता
हव नाधमानस्य कारोः प्रऽभर्ता रथं दाशुषः उपाके उत्ऽयता
गिरः यदि च त्मना भूत् ॥ ३ ॥ एव नृऽभिः इंद्रः सुऽश्वस्या प्र-
ऽखादः पृष्टः अभि मिचिणः भूत् सऽमर्ये इषः स्तवते विऽवाचि
सचाऽकरः यजमानस्य शंसः ॥ ४ ॥ त्वया वयं मघऽवन् इंद्र शचून्
अभि स्याम महतः मन्यमानान त्वं चाता त्वं ऊं नः वृधे भूः वि-
द्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ५ ॥ २१ ॥

॥ १७९ ॥ पूर्वीः अहं शरदः शश्रमाणा दोषाः वस्तोः उषसः
जरयंती मिनाति श्रियं जरिमा तनूना अपि ऊं नु पत्नीः वृ-
षणः जगम्युः ॥ १ ॥ ये चित् हि पूर्वे ऋतऽसापः आसन् साकं दे-
वेभिः अवदन् ऋतानि ते चित् अव असुः नहि अंतं आपुः सं
ऊं नु पत्नीः वृषऽभिः जगम्युः ॥ २ ॥ न मृषा अंतं यत् अवति
देवाः विश्वाः इत् स्पृधः अभि अश्रवाव जयाव इत् अच शत-

ऽनीयं आजिं यत् सम्यंचा मिथुनौ अभि अजाव ॥३॥ नदस्य
मा रुधतः कामः आ अग्न इतः आऽजातः अमुतः कुतः चित्
लोपामुद्रा वृषणं निः रिणाति धीरं अधीरा धयति श्वसंतं ॥४॥
इमं नु सोमं अंतितः हतऽसु पीतं उपं ब्रुवे यत् सीं आगः चकृम
तत् सु मृळुतु पुलुऽकामः हि मर्त्यैः ॥ ५ ॥ अगस्त्यः खनमानः
खनिचैः प्रऽजां अपत्यं बलं इच्छमानः उभौ वरौ ऋषिः उयः
पुपोष सत्याः देवेषु आऽशिषः जगाम ॥ ६ ॥ २२ ॥ २३ ॥

॥ १६० ॥ युवोः रजांसि सुऽयमांसः अश्वाः रथः यत् वां परि
अर्णांसि दीयत् हिरण्ययाः वां पवयः प्रुषायन् मध्वः पिबंतौ
उषसः सचेथे ॥ १ ॥ युवं अत्यस्य अवं नक्षुथः यत् विऽपत्ननः
नयैस्य प्रऽयज्योः स्वसां यत् वां विश्वऽगूर्ती० भराति वाजाय
ईष्टे मधुऽपौ इषे च ॥ २ ॥ युवं पयः उस्त्रियायां अधत्तं पक्वं आ-
मायां अवं पूथै गोः अंतः यत् वनिनः वां ऋतुऽसू० हारः न
शुचिः यजते हविष्मान् ॥ ३ ॥ युवं ह घर्म मधुऽमंतं अचये अपः
न क्षोदः अवृणीतं एषे तत् वां नरौ अश्विना पश्वःऽइष्टिः रथ्या-
ऽइव चक्रा प्रति यंति मध्वः ॥ ४ ॥ आ वां दानाय ववृतीय दसा
गोः ओहेन तौग्यः न जित्रिः अपः क्षोणी सचते माहिना वां
जूर्णैः वां अश्लुः अंहसः यजचा ॥ ५ ॥ २३ ॥ नि यत् युवेथे निऽयुतः
सुऽदानू० उपं स्वधाभिः सृजथः पुरं धिं प्रेषत् वेषत् वातः न
सूरिः आ महे ददे सुऽवतः न वाजं ॥ ६ ॥ वयं चित् हि वां जरि-
तारः सत्याः विपन्यामहे वि पणिः हितऽवान् अध चित् हि
स्म अश्विनौ अनिंद्या पाथः हि स्म वृषणौ अंतिऽदेवं ॥ ७ ॥ यु-
वां चित् हि स्म अश्विनौ अनु दून विऽरुद्रस्य प्रऽसवणस्य सा-

अ० २. अ० ४. व० २६.] ॥ १६१ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १८१.

तौ अगस्त्यः नरां नृषु प्रऽशस्तः काराधुनीऽइव चितयत् सहस्रैः
॥८॥ प्र यत् वहेथे महिना रथस्य प्र स्यंद्वा याथः मनुषः न होता
धत्तं सूरिऽभ्यः उत वा सुऽअर्थ्यं नासत्या रयिऽसाचः स्याम ॥९॥
तं वा रथं वयं अद्य हुवेम स्तोमैः अश्विना सुविताय नथ अरि-
ष्टऽनेमिं परि द्यां इयानं विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥ २४॥

॥१६१॥ कत् ऊं प्रेष्टौ इषां रयीणां अध्वर्यतां यत् उतऽनि-
नीथः अपां अयं वां यज्ञः अकृत प्रऽशस्तिं वसुऽधितो अवि-
तारा जनानां ॥१॥ आ वां अश्वांसः शुचयः पयऽपाः वात-
ऽरंहसः दिव्यासः अत्याः मनऽजुवः वृषणः वीतऽपृष्ठाः आ इह
स्वऽराजः अश्विना वहंतु ॥२॥ आ वां रथः अवनिः न प्रवत्नान्
सुप्रऽवंधुरः सुविताय गम्याः वृणः स्थातारा मनसः जवीयान्
अहंऽपूर्वः यजतः धिष्ण्या यः ॥३॥ इहऽइह जाता सं अवावशी-
तां अरेपसा तन्वा नामऽभिः स्वैः जिष्णुः वां अन्यः सुऽमंसस्य
सूरिः दिवः अन्यः सुऽभगः पुत्रः ऊहे ॥४॥ प्र वां निऽचेरुः ककुहः
वशान् अनु पिशंगऽरूपः सदनानि गम्याः हरी अन्यस्य पी-
पयंत वाजैः मथा रजांसि अश्विना वि घोषैः ॥५॥ २५॥ प्र वां
शरत्ऽवान् वृषभः न निष्पाट् पूर्वीः इषः चरति मध्वः इष्णन्
एवैः अन्यस्य पीपयंत वाजैः वेषंती ऊर्ध्वा नद्यः नः आ अगुः
॥६॥ असर्जि वां स्थविरा वेधसा गीः बाह्वे अश्विना चेधा क्षरंती
उपऽस्तुतौ अवतं नाधमानं यामन अयामन शृणुतं हवमे ॥७॥
उत स्या वां रुशतः वप्संसः गीः त्रिऽबर्हिषि सदसि पिन्वते
नून वृषा वां मेघः वृषणा पीपाय गोः न सेके मनुषः दशस्यन्
॥८॥ युवां पूषाऽइव अश्विना पुरऽधिः अग्निं उषां न जरते हवि-

अ० २. अ० ४. व० २९.] ॥ १६२ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १८३.

ष्मान् हुवे यत् वां वरिवस्या गृणानः विद्यामं इषं वृजनं जीर-
ऽदानुं ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ १८२ ॥ अभूत इदं वयुनं ओ सुभूषत रथः वृषणऽवान् मदत
मनीषिणः धियऽजिन्वा धिषण्यां विष्पलावसू दिवः नपाता
सुऽकृते शुचिऽव्रता ॥ १ ॥ इदं तमा हि धिषण्यां मरुतऽतमा
दस्मा दंसिष्टा रथ्या रथिऽतमा पूर्णं रथं वहेथे मध्वः आऽचितं
तेन दाश्वासं उप याथः अश्विना ॥ २ ॥ किं अचं दस्मा कृणुथः
किं आसाथे जनः यः कः चित् अहविः महीयते अति क्रमिष्टं
जुर्तं पुरेः असुं ज्योतिः विप्राय कृणुतं वचस्यवे ॥ ३ ॥ जंभयतं
अभितः रायतः पुनः हतं मृधः विदथुः तानि अश्विना वाचं-
ऽवाचं जरितुः रत्निनीं कृतं उभा शंसं नासत्या अवतं मम ॥ ४ ॥
युवं एतं चक्रथुः सिंधुषु भवं आत्मनऽवंतं पक्षिणं तौग्याय कं
येन देवऽवा मनसा निऽऽहथुः सुऽपन्ननि पेतथुः क्षोदंसः महः
॥ ५ ॥ २७ ॥ अवऽविडं तौग्यं अपऽसु अंतः अनारंभणे तमसि
प्रऽविडं चतस्रः नावः जठलस्य जुष्टाः उत अश्विभ्यां इषिताः
पारयंति ॥ ६ ॥ कः स्वित् वृक्षः निऽस्थितः मध्ये अर्णसः यं तौ-
ग्यः नाधितः परिऽअसंस्वजत पृणा मृगस्य पतरोऽइव आ-
ऽरभे उत अश्विनी जहथुः श्रोमंताय कं ॥ ७ ॥ तत् वां नरा ना-
सत्यौ अनु स्यात् यत् वां मानांसः उचथं अवोचन् अस्मात्
अद्य सदंसः सोम्यात् आ विद्यामं इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ २८ ॥

॥ १८३ ॥ तं युंजाथां मनंसः यः जवीयान् चिऽवंधुरः वृषणा यः
चिऽचक्रः येन उपऽयाथः सुऽकृतः दुरोणं चिऽधातुना पतथः

विः न प॒णैः ॥१॥ सु॒ऽवृत् रथः व॒र्तते यन् अ॒भि स्त्रां यत् तिष्ठ॑थः
 ऋतु॑ऽम॒न्ता अ॒नु पृ॒क्षे व॒पुः व॒पुष्या स॒च॒तां इ॒यं गीः दि॒वः दु॒हि॒त्रा
 उ॒षसां स॒चे॒थे ॥२॥ आ तिष्ठ॑तं सु॒ऽवृत्तं यः रथः वां अ॒नु व॒ता-
 नि व॒र्तते ह॒विष्मा॒न् येन॑ न॒रा ना॒स॒त्या इ॒ष्य॒थै व॒र्तिः या॒थः तन॑-
 याय॒ त्मने॑ च ॥३॥ मा वां वृ॒कः मा वृ॒कीः आ द॒ध॒र्षी॒ति मा परि॑
 व॒र्त्त॒ उ॒त मा अ॒ति ध॒क्तं अ॒यं वां भा॒गः निऽहि॑तः इ॒यं गीः द॒स्रा
 इ॒मे वां निऽध॑यः म॒धूनां ॥४॥ यु॒वां गो॒त॒मः पु॒रु॒ऽमी॒ह्रः अ॒चिः
 द॒स्रा ह॒वते॑ अ॒वसे॑ ह॒विष्मा॒न् दि॒शं न दि॒ष्टां ऋ॒जु॒याऽइ॒व य॒तां
 आ मे॒ ह॒व॑ ना॒स॒त्या उ॒प॒ या॒तं ॥५॥ अ॒ता॒रि॒ष्म त॒म॒सः पा॒रं अ॒स्य
 प्र॒ति वां स्तो॒मः अ॒श्वि॒नौ अ॒धा॒यि॒ आ इ॒ह या॒तं प॒थि॒ऽभिः दे॒-
 व॒ऽया॒नैः वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒ज॒नं जी॒र॒ऽदा॒नुं ॥ ६ ॥ २९ ॥ ४ ॥

॥१८४॥ ता वां अ॒द्य ती॒ अ॒परं॑ ह॒वे म॒ उ॒च्छ॒न्त्यां उ॒षसि॑ व॒हिः उ॒क्थैः
 ना॒स॒त्या कु॒हं चि॒त् सं॒तौ अ॒र्यैः दि॒वः न॒पा॒ता सु॒दाऽत॑राय ॥१॥
 अ॒से॒ ङं सु॒वृष॑णा मा॒दये॒थां उ॒त् प॒णी॒न् ह॒तं ऊ॒र्म्या म॒द॑ता श्रु॒तं
 मे अ॒च्छो॑क्तिऽभिः म॒तीनां॑ ए॒ष्टां न॒रा निऽचे॑ता॒रा च॒ क॒णैः ॥२॥
 अ॒यि॒ये पू॒ष॒न् इ॒षुकृ॑ताऽइ॒व दे॒वा ना॒स॒त्या व॒ह॒तुं सू॒र्या॒याः व॒च्यंते॑
 वां क॒कु॒हाः अ॒प्ऽसु जा॒ताः यु॒गा जू॒र्णाऽइ॒व व॒रु॒णस्य॑ भू॒रैः ॥३॥
 अ॒से॒ सा वां मा॒ध्वी रा॒तिः अ॒स्तु स्तो॒मं हि॒नो॒तं मा॒न्यस्य॑ का॒रोः
 अ॒नु॒य॒त वां अ॒व॒स्यां सु॒ऽदा॒नू॒ सु॒ऽवी॒र्या॒य च॒र्ष॒ण॒यः म॒द॑ति ॥४॥
 ए॒षः वां स्तो॒मः अ॒श्वि॒नौ अ॒का॒रि॒ माने॑भिः म॒घ॒ऽवा॒ना सु॒ऽवृ॒क्ति
 या॒तं व॒र्तिः तन॑याय॒ त्मने॑ च॒ अ॒ग॒स्त्ये॒ ना॒स॒त्या म॒द॑ता ॥५॥ अ॒ता॒-
 रि॒ष्म त॒म॒सः पा॒रं अ॒स्य प्र॒ति वां स्तो॒मः अ॒श्वि॒नौ अ॒धा॒यि॒ आ इ॒ह
 या॒तं प॒थि॒ऽभिः दे॒व॒ऽया॒नैः वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒ज॒नं जी॒र॒ऽदा॒नुं ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १८५ ॥ कतरा पूर्वा कतरा अपरा अयोः कथा जाते कवयः
 कः वि वेद विश्वं त्मना विभृतः यत् ह नाम वि वर्तते अहनी
 चक्रियाऽइव ॥ १ ॥ भूरि द्वे अचरंती चरंत पतऽवंतं गर्भे अप-
 दी दधाते नित्यं न सूनं पित्रोः उपऽस्थे द्यावा रक्षंत पृथिवी
 नः अभ्वात् ॥ २ ॥ अनेहः दाचं अदिते अनर्व हुवे स्वऽवत् अवधं
 नमस्वत् तत् रोदसी जनयतं जरिषे द्यावा रक्षंत पृथिवी नः
 अभ्वात् ॥ ३ ॥ अतथमाने अवसा अवती अनु स्याम रोदसी
 देवऽपुत्रे उभे देवानां उभयेभिः अह्रां द्यावा रक्षंत पृथिवी
 नः अभ्वात् ॥ ४ ॥ संऽगच्छमाने युवती संऽअते स्वसारा जा-
 मी पित्रोः उपऽस्थे अभिऽजिघ्रती भुवनस्य नाभिं द्यावा
 रक्षंत पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ५ ॥ २ ॥ उर्वी सन्ननी बृहती ऋतेन
 हुवे देवानां अवसा जनिषी दधाते ये अमृतं सुऽप्रतीके द्या-
 वा रक्षंत पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ६ ॥ उर्वी पृथ्वी बहुले दूरेऽअते
 उप ब्रुवे नमसा यज्ञे अस्मिन् दधाते ये सुऽभगे सुऽप्रतूती
 द्यावा रक्षंत पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ७ ॥ देवान वा यत् चकृम
 कत् चित् आगः सखायं वा सदै इत् जाऽपतिं वा इयं धीः
 भूयाः अवऽयानं एषां द्यावा रक्षंत पृथिवी नः अभ्वात् ॥ ८ ॥
 उभा शंसा नयी मां अविष्टा उभे मां जती अवसा सचेतां
 भूरि चित् अर्ये सुदाऽतराय इषा सदैतः इषयेम देवाः ॥ ९ ॥
 ऋतं दिवेतत् अवोचं पृथिव्यै अभिऽआवायं प्रथमं सुऽमेधाः
 पातां अवद्यात् दुऽइतात् अभीके पिता माता च रक्षां अवः-
 ऽभिः ॥ १० ॥ इदं द्यावा पृथिवी सत्यं अस्तु पितः मातः यत् इह
 उपऽब्रुवे वा भूतं देवानां अवमे अवऽभिः विद्याम इषं वृजं
 जीऽदानुं ॥ ११ ॥ ३ ॥

॥ १८६ ॥ आ नः इळाभिः विदधे सुऽशस्ति विश्वानरः सविता
 देवः एतु अपि यथा युवानः मत्संथ नः विश्वं जगत् अभिऽपित्वे
 मनीषा ॥ १ ॥ आ नः विश्वे आस्काः गमंतु देवाः मित्रः अर्यमा
 वरुणः सुऽजोषाः भुवन् यथा नः विश्वे वृधासः करन् सुऽसहा
 विश्वं न शवः ॥ २ ॥ प्रेष्टं वः अतिथिं गृणीषे अग्निं शस्तिऽभिः
 तुर्वेणिः सुऽजोषाः असंत यथा नः वरुणः सुऽकीर्तिः इषः च
 पर्षत् अरिऽगूर्तः सूरिः ॥ ३ ॥ उप वः आ ईषे नमसा जिगीषा
 उपसानक्ता सुदुघाऽइव धेनुः समाने अहन् विऽमिमानः अर्कं
 विषुऽरूपे पयसि सस्मिन् ऊधन् ॥ ४ ॥ उत नः अहिः बुध्यः मयः
 कः शिष्टं न पिपुषीऽइव वेति सिंधुः येन नपातं अपां जुनाम
 मनःऽजुवं वृषणः यं वहति ॥ ५ ॥ ४ ॥ उत नः ईं त्वष्टा आ गंतु
 अच्छ स्मत् सूरिऽभिः अभिऽपित्वे सुऽजोषाः आ वृचऽहा इंद्रः
 चर्षणिऽप्राः तुविऽतमः नरां नः इह गम्याः ॥ ६ ॥ उत नः ईं
 मृतयः अश्वऽयोगाः शिष्टं न गावं तरुणं रिहति तं ईं गिरः ज-
 नयः न पत्नीः सुरभिऽतमं नरां नसंत ॥ ७ ॥ उत नः ईं मरुतः
 वृद्धऽसेनाः स्मत् रोदसी सऽमनसः सतंतु पृषत् अश्वसः अ-
 वनयः नरथाः रिशादसः मित्रऽयुजः न देवाः ॥ ८ ॥ प्रनुयत् एषां
 महिना चिक्विचे प्र युजते प्रऽयुजः ते सुऽवृक्ति अध यत् एषां
 सुऽदिने न शरुः विश्वं आ इरिणं प्रुषायंत सेनाः ॥ ९ ॥ प्रो अ-
 श्विनौ अवसे कृणुध्वं प्र पूषणं स्वऽतवसः हि संति अद्भेष्टः वि-
 ष्णुः वातः ऋभुक्षाः अच्छ सुम्नाय ववृतीय देवान् ॥ १० ॥ इयं
 सा वः असे दीधितिः यजत्राः अपिऽप्राणी च सदनी च भू-
 याः नि या देवेषु यतते वसुऽयुः विद्याम इषं वृजनं जीर-
 ऽदानुं ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ १८७ ॥ पि॒तुं नु स्तोषं॑ म॒हः ध॒र्मा॒णं तवि॑षीं॒ यस्य॑ चि॒तः वि
 ओज॑सा वृ॒चं वि॑ऽपर्वं अ॒र्देय॑त् ॥ १ ॥ स्वा॒दौ पि॒तो म॒धो पि॒तो
 व॒यं त्वा व॒वृम॑हे अ॒स्माकं॑ अ॒विता॑ भ॒व ॥ २ ॥ उप॑ नः पि॒तो आ
 च॒र शि॒वः शि॒वाभिः॑ ऊ॒तिऽभिः॑ म॒यऽभुः॑ अ॒द्विषे॑ण्यः सखा॑ सु॒
 ऽशेवः॑ अ॒द्वयाः॑ ॥ ३ ॥ तव॑ ते पि॒तो र॒सा र॒जांसि॑ अनु॒ विऽस्थि॑
 ताः दि॒वि वा॒ताऽइ॒व श्रि॒ताः ॥ ४ ॥ तव॑ ते पि॒तो द॑दतः तव॑
 स्वा॒दिष्ट॑ ते पि॒तो प्र॒ स्वा॒न्ना॒नः र॒सानां॑ तुवि॒धीवाः॑ ऽइ॒व ई॒रते॑
 ॥ ५ ॥ ६ ॥ ते पि॒तो म॒हानां॑ दे॒वानां॑ मनः॒ हितं॑ अ॒कारि॑ चा॒रु
 के॒तुना॑ तव॑ अ॒हिं अ॒वसा॑ अ॒वधी॑त् ॥ ६ ॥ यत् अ॒दः पि॒तो अ॒जं
 गन् वि॒वस्वं॑ पर्व॒तानां॑ अ॒चं चि॒त नः॑ म॒धो पि॒तो अ॒रं भ॒क्षाय॑
 ग॒म्याः ॥ ७ ॥ यत् अ॒पां ओष॑धीनां॒ परि॑शं आ॒रि॒शाम॑हे वा॒तापे॑
 पी॒वः इ॒त् भ॒व ॥ ८ ॥ यत् ते सो॒म गो॑ऽआ॒शिरः॑ यव॑ऽआ॒शिरः॑
 भ॒जांम॑हे वा॒तापे॑ पी॒वः इ॒त् भ॒व ॥ ९ ॥ क॒र॒भः ओष॑धे भ॒व पी॒वः
 वृ॒क्कः उ॒दार॑णिः वा॒तापे॑ पी॒वः इ॒त् भ॒व ॥ १० ॥ तं त्वा व॒यं पि॒तो
 व॒चऽभिः॑ गा॒वः न ह॒व्या सु॒सूदि॑म॒ दे॒वेभ्यः॑ त्वा स॒धऽमा॑दं अ॒
 स॒भ्यं त्वा स॒धऽमा॑दं ॥ ११ ॥ ७ ॥

॥ १८८ ॥ सं॒ऽइ॒न्द्रः अ॒द्य रा॒ज॒सि दे॒वः दे॒वैः स॒हस्र॑ऽजि॒त् दू॒तः
 ह॒व्या क॒विः व॒ह ॥ १ ॥ तन्॒ऽन॒पात् ऋ॒तं य॒ते म॒ध्वा य॒ज्ञः सं अ॒
 ज्य॒ते द॒धत् स॒हस्रि॑णीः इ॒षः ॥ २ ॥ आ॒ऽजु॒ह्वानः॑ नः ई॒ड्यः॑ दे॒वान्
 आ व॒क्षि य॒ज्ञिया॑न् अ॒ग्रे स॒हस्र॑ऽसाः अ॒सि ॥ ३ ॥ प्रा॒चीनं॑ ब॒हिः
 ओज॑सा स॒हस्र॑ऽवीरं अ॒स्तृण॑न् यव॑ आ॒दित्याः॑ वि॒राज॑न् ॥ ४ ॥
 वि॒राट् सं॒राट् वि॒भीः प्र॒भीः ब॒ह्वीः च॒ भूय॑सीः च॒ याः दु॒रः
 घृ॒तानि॑ अ॒क्षर॑न् ॥ ५ ॥ ८ ॥ सु॒ऽरु॒क्ने॒ हि सु॒पे॒शसा॑ अ॒धि श्रि॒या

अ० २. अ० ५. व० ११.] ॥ १६७ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १६९.]

वि॒ऽराज॑तः उ॒षसौ॑ आ इ॒ह सी॒दतां॑ ॥ ६ ॥ प्र॒थ॒मा हि सु॒ऽवाच॑सा
होता॑रा दै॒व्या क॒वी य॒ज्ञं नः॑ य॒क्षतां॑ इ॒मं ॥ ७ ॥ भा॒रति॑ इ॒च्छे सर॑-
स्वति॑ याः वः सर्वाः उ॒प॒ऽब्रु॒वे ताः नः॑ चो॒दय॑त॒ श्रिये॑ ॥ ८ ॥ त्वष्टा॑
रूपाणि॑ हि प्र॒ऽभुः प॒शून् वि॒श्वान् सं॒ऽआन॑जे तेषां नः स्फा-
तिं आ य॒ज् ॥ ९ ॥ उ॒प त्म॑न्या व॒नस्प॑ते पाथः दे॒वेभ्यः॑ सृ॒ज अ॒ग्निः
ह॒व्यानि॑ सि॒स्वद॑त् ॥ १० ॥ पु॒रऽगाः॑ अ॒ग्निः दे॒वानां॑ गा॒य॒त्रेण॑ सं
अ॒ज्यते॑ स्वाहा॑ऽकृ॒तीषु॑ रो॒चते॑ ॥ ११ ॥ ९ ॥

॥ १६९ ॥ अ॒ग्रे न॑यं सु॒ऽपथा॑ रा॒ये अ॒स्मान् वि॒श्वानि॑ दे॒व व॒यु-
ना॑नि वि॒द्वान् यु॒योधि॑ अ॒स्त जु॒हुरा॑णं ए॒नः भू॒यिष्ठां॑ ते नमः-
ऽउ॒क्तिं वि॒धेम॑ ॥ १ ॥ अ॒ग्रे त्वं पा॒रय॑ न॒व्यः अ॒स्मान् स्व॒स्तिऽभिः॑
अ॒ति दुः॒ऽगानि॑ वि॒श्वानि॑ पू॒ः च पृ॒थ्वी ब॒हुला॑ नः उ॒र्वी भ॑वं तो॒काय॑
तन॑याय शं योः ॥ २ ॥ अ॒ग्रे त्वं अ॒स्त यु॒योधि॑ अ॒मीवाः अ॒न॒ग्नि-
ऽवाः अ॒भि अ॒मैत॑ कृ॒ष्टीः पु॒नः अ॒स॒भ्यं सु॒वि॒ताय॑ दे॒व॒क्षां वि॒-
श्वे॒भिः अ॒मृते॑भिः य॒ज्च॑ ॥ ३ ॥ पा॒हि नः॑ अ॒ग्ने पा॒युऽभिः॑ अ॒जस्रैः॑
उ॒त प्रि॒ये स॒दने॑ आ श्रु॒श्रुक्कान्॑ मा ते भ॒यं ज॒रितारं॑ य॒विष्ट॑ नूनं
वि॒दत् मा॑ अ॒परं॑ स॒हस्वः॑ ॥ ४ ॥ मा नः॑ अ॒ग्ने अ॒व सृ॒जः अ॒घाय॑
अ॒वि॒ष्यवे॑ रि॒पवे॑ दु॒च्छुना॑यै मा द॒त्वते॑ द॒शते॑ मा अ॒दते॑ नः मा रि-
ष॑ते स॒हसा॑ऽव॒न् परा॑ दाः ॥ ५ ॥ १० ॥ वि॒घ॒त्वाऽवा॑न् अ॒तऽजा॑त
यं॒सत् गृ॒णानः॑ अ॒ग्ने त॒न्वे व॒ह्यं वि॒श्वान् रि॒रि॒क्षोः उ॒त वा॒ नि-
नि॒त्सोः अ॒भिऽहु॑तां अ॒सिं हि दे॒व वि॒ष्यद् ॥ ६ ॥ त्वं तान् अ॒ग्ने
उ॒भया॑न् वि॒द्वान् वे॒षिं प्र॒ऽपि॒त्वे म॑नु॒षः य॒ज्च॑ अ॒भिऽपि॒त्वे
म॑न॒वे शा॒स्यः भूः म॒र्म॒जेन्यः॑ उ॒शिक्ष॑ऽभिः न अ॒क्रः ॥ ७ ॥ अ॒वो-

अ०२.अ०५.व०१४.] ॥ १६८ ॥ [म०१.अ०२४.सू०१९१.

चाम निऽवचनानि अस्मिन् मानस्य सूनुः सहसाने अग्नौ
वयं सहस्रं ऋषिऽभिः सनेम विद्याम इषं वृजनं जीऽदा-
नुं ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥ १९० ॥ अनर्वाणं वृषभं मंद्रजिह्वं बृहस्पतिं वर्धय नव्यं
अकैः गाथान्यः सुऽरुचः यस्य देवाः आऽशृण्वन्ति नवमानस्य
मतीः ॥ १ ॥ तं ऋत्विजाः उप वाचः सचन्ति सर्गः न यः देवऽयतां
असर्जि बृहस्पतिः सः हि अंजः वरांसि विऽभ्वा अभवत् सं ऋते
मातरिष्वा ॥ २ ॥ उपऽस्तुतिं नमसः उतऽयतिं च द्यौकं यंसत्
सविताऽइव प्र बाहू अस्य क्रत्वा अहन्यः यः अस्ति मृगः न
भीमः अरक्षसः तुविष्मान् ॥ ३ ॥ अस्य द्यौकः दिवि ईयते पृथि-
व्यां अत्यः न यंसत् यक्षऽभूत् विऽचेताः मृगाणां न हेतयः यंति
च इमाः बृहस्पतेः अहिऽमायान् अभि द्यून् ॥ ४ ॥ ये त्वा देव
उस्रिकं मन्यमानाः पापाः भद्रं उपऽजीवन्ति पञ्चाः न दुऽध्ये
अनु ददासि वामं बृहस्पते चयसे इत् पिपारु ॥ ५ ॥ १२ ॥ सु-
ऽम्रेतुः सुऽयवसः न पंथाः दुऽनियंतुः परिऽप्रीतः न मित्रः अन-
र्वाणः अभि ये चक्षते नः अपिऽवृताः अपऽऊर्णवन्तः अस्थुः
॥ ६ ॥ सं ये स्तुभः अवनयः न यंति समुद्रं न स्रवतः रोधऽचक्राः
सः विद्वान् उभयं चष्टे अंतः बृहस्पतिः तरः आपः च गृध्रः ॥ ७ ॥
एव महः तुविऽजातः तुविष्मान् बृहस्पतिः वृषभः धायि देवः
सः नः स्तुतः वीरुवत् धातु गोऽमत् विद्याम इषं वृजनं जी-
रुदानुं ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ १९१ ॥ कंकतः न कंकतः अथो सतीनऽकंकतः द्वौ इति

अ० २. अ० ५. व० १६.] ॥ १६९ ॥ [म० १. अ० २४. सू० १९१.]

मुषी' इति नि अहृष्टाः अलिप्तत ॥ १ ॥ अहृष्टान् हन्ति आऽयती
अथो' हन्ति पराऽयती अथो' अवऽयती हन्ति अथो' पिनष्टि
पिंषती ॥ २ ॥ शरासः कुशरासः दर्भासः सैर्याः उत मौजाः अहृष्टाः
वैरिणाः सर्वे साकं नि अलिप्तत ॥ ३ ॥ नि गावः गोऽस्ये असदन्
नि मृगासः अविद्यत नि केतवः जनानां नि अहृष्टाः अलिप्तत
॥ ४ ॥ एते ऊं त्ये प्रति अहृष्टन् प्रऽदोषं तस्कराः इव अहृष्टाः वि-
श्वऽहृष्टाः प्रतिऽबुद्धाः अभूतन् ॥ ५ ॥ १४ ॥ द्यौः वः पिता पृथिवी मा-
ता सोमः भ्राता अदितिः स्वसा अहृष्टाः विश्वऽहृष्टाः तिष्ठत इ-
च्छयन्त सुकं ॥ ६ ॥ ये अस्याः ये अंग्याः सूचीकाः ये प्रऽकंकताः अ-
हृष्टाः किं च न इह वः सर्वे साकं नि जस्यत ॥ ७ ॥ उत पुरस्तात् सूर्यः
एति विश्वऽहृष्टः अहृष्टऽहा अहृष्टान् सर्वान् जंभयन् सर्वाः च
यातुऽधान्यः ॥ ८ ॥ उत अपप्रत् असौ सूर्यः पुरु विश्वानि जूर्वेन
आदित्यः पर्वतेभ्यः विश्वऽहृष्टः अहृष्टऽहा ॥ ९ ॥ सूर्ये विषं आ
सजामि दितिं सुराऽवतः गृहे सः चित नु न मरति नो' वयं
मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार
॥ १० ॥ १५ ॥ इयत्तिका शकुंतिका सका जघास ते विषं सो' चित
नु न मरति नो' वयं मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः
मधु त्वा मधुला चकार ॥ ११ ॥ त्रिः सप्त विष्पुलिंगकाः विषस्यं
पुथं अक्षन् ताः चित नु न मरति नो' वयं मराम आरे अस्य
योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥ १२ ॥ नवानां नव-
तीनां विषस्यं रोपुषीणां सर्वासां अग्रभं नाम आरे अस्य यो-
जनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥ १३ ॥ त्रिः सप्त मयूरैः
सप्त स्वसारः अयुवः ताः ते विषं वि जग्धिरे उदकं कुंभिनीः इव
॥ १४ ॥ इयत्तकः कुपुंभकः तं कं भिनक्षि अश्मना ततः विषं प्र

ववृते पराचीः अनुसंवतः ॥१५॥ कुषुभकः तत् अव्रवीत् गिरिः
प्रवर्तमानकः वृश्चिकस्य असं विषं असं वृश्चिक ते विषं
॥ १६ ॥ १६ ॥ २४ ॥ १ ॥

॥ इति प्रथमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं अग्ने द्युऽभिः त्वं आऽशुश्रुक्षणिः त्वं अतऽभ्यः त्वं अश्व-
नः परि त्वं वनेभ्यः त्वं ओषधीभ्यः त्वं नृणां नृऽपते जायसे शुचिः
॥१॥ त्वं अग्ने होत्रं त्वं पोत्रं ऋत्विग्यं त्वं नेष्ट्रं त्वं अग्निं ऋत-
ऽयतः त्वं प्रऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः
च नः दमे ॥२॥ त्वं अग्ने इंद्रः वृषभः सतां असि त्वं विष्णुः उरु-
ऽगायः नमस्यः त्वं ब्रह्मा रयिऽवित् ब्रह्मणः पते त्वं विऽधर्तः
सचसे पुरऽध्या ॥३॥ त्वं अग्ने राजा वरुणः धृतऽव्रतः त्वं मित्रः
भवसि दुस्सः इंद्रयः त्वं अयेमा सतऽपतिः यस्य संऽभुजं त्वं
अंशः विदधे देव भाजयुः ॥४॥ त्वं अग्ने त्वष्टा विधते सुऽवीर्यं
तव यावः मित्रऽमहः सऽजात्यं त्वं आऽशुऽहेमा ररिषे सुऽअश्वं
त्वं नरां शर्धेः असि पुरुऽवसुः ॥५॥११॥ त्वं अग्ने रुद्रः असुरः
महः दिवः त्वं शर्धेः मारुतं पृथुः ईशिषे त्वं वातैः अरुणैः यासि
शंऽगयः त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मनां ॥६॥ त्वं अग्ने द्रविणः
ऽदाः अरंऽकृते त्वं देवः सविता रत्नऽधाः असि त्वं भगः नृऽपते
वस्वः ईशिषे त्वं पायुः दमे यः ते अविधत ॥७॥ त्वां अग्ने दमे
आ विशपतिं विशः त्वां राजानं सुऽविदधं ऋजते त्वं विश्वानि
सुऽअनीक पत्यसे त्वं सहस्राणि शता दशं प्रति ॥८॥ त्वां अग्ने
पितरं इष्टिभिः नरः त्वां आचाय शम्या तनूऽरुचं त्वं पुत्रः भवसि

यः ते अविधत् त्वं सखा सुशेवः पासि आऽधृषः ॥ ९॥ त्वं अग्ने
 ऋभुः आके नमस्यः त्वं वार्जस्य क्षुऽमतः रायः ईशिषे त्वं वि
 भासि अनु धक्षि दावने त्वं विऽशिष्ठाः असि यज्ञं आऽतनिः
 ॥ १० ॥ १६ ॥ त्वं अग्ने अदितिः देव दाशुषे त्वं होचा भारती वर्धसे
 गिरा त्वं इळा शतऽहिमा असि दक्षसे त्वं वृत्रऽहा वसुऽपते सर-
 स्वती ॥ ११ ॥ त्वं अग्ने सुऽभृतः उतऽतमं वयः तव स्पर्हे वरेण आ
 संऽदृशि अयिः त्वं वाजः प्रऽतरणः बृहन् असि त्वं रयिः बहुलः
 विश्वतः पृथुः ॥ १२ ॥ त्वां अग्ने आदित्यासः आस्यं त्वां जिह्वां शु-
 चयः चक्रिरे कवे त्वां रातिऽसाचः अध्वरेषु सश्चिरे त्वे देवाः हविः
 अदन्ति आऽहुतं ॥ १३ ॥ त्वे अग्ने विश्वे अमृतासः अद्रुहः आसा
 देवाः हविः अदन्ति आऽहुतं त्वया मर्तासः स्वदन्ते आऽसुतिं त्वं
 गर्भैः वीरुधां जज्ञिषे शुचिः ॥ १४ ॥ त्वं तान् संच प्रति च असि
 मज्मना अग्ने सुऽजातं प्र च देव रिच्यसे पृक्षः यत् अत्रं महिना
 वि ते भुवन्त अनु द्यावापृथिवी रोदसी उमे ॥ १५ ॥ ये स्तोतृ-
 ऽभ्यः गोऽअयां अश्वऽपेशसं अग्ने रातिं उपसृजन्ति सूरयः अ-
 स्मान् च तान् च प्र हि नेषि वस्यः आ बृहत् वदेम विदथे सु-
 ऽवीराः ॥ १६ ॥ १९ ॥

॥ २ ॥ यज्ञेन वर्धत जातऽवेदसं अग्निं यजध्वं हविषा तनां गि-
 रा संऽइधानं सुऽप्रयसं स्वः ऽनरं द्युक्षं होतारं वृजनेषु धूऽसदं ॥ १ ॥
 अभि त्वा नक्तीः उपसः ववाशिरे अग्ने वत्सं न स्वसरेषु धेनवः
 दिवः ऽइव इत् अरतिः मानुषा युगा आ क्षपः भासि पुरुऽवार
 संऽयतः ॥ २ ॥ तं देवाः बुधे रजसः सुऽदंसं दिवः पृथिव्योः अरतिं
 नि एरिरे रथं ऽइव वेद्यं शुक्रऽशोचिषं अग्निं मित्रं न क्षितिषु

प्रऽशंस्यं ॥३॥ तं उ॒क्षमा॑णं रज॑सि स्वे आ दमे॑ चंद्र॑ऽइव सु॒ऽरुचं
हृ॒रे आ द॑धुः पृ॒थ्व्याः प॒तरं चि॑तरयतं अ॒क्षऽभिः पा॒थः न पा॒यु
जन॑सी॒ उ॒भे अनु॑ ॥४॥ सः होता॑ विश्वं परि॑ भूतु अ॒ध्वरं तं ऊं
ह॒व्यैः मनु॑षः ऋ॒जते गिरा॑ हिरि॒ऽशिप्रः वृ॒ध॒साना॑सुं जभू॑रत् द्यौः
न स्तु॒ऽभिः चि॑तयत् रोद॑सी॒ अनु॑ ॥५॥२०॥ सः नः रे॒वत् संऽइ॒धानः
स्व॒स्तये॑ संऽद॒द॒स्वान॑ रयिं अ॒स्मासु॑ दीदिहि॒ आ नः कृ॑णुष्व सु॒-
वि॒ताय॑ रोद॑सी॒ अ॒ग्रे ह॒व्या मनु॑षः दे॒व वी॑तये ॥६॥ दाः नः अ॒ग्ने
बृ॒हतः दाः स॒ह॒स्रिणः॑ दु॒रः न वाजं॑ श्रुत्यै अप॑ वृ॒धि प्रा॑ची॒ द्या-
वा॑पृथि॒वी ब्र॒ह्मणा॑ कृ॒धि स्वः॑ न शु॒क्रं उ॒षसः॑ वि दि॒द्युतः॑ ॥७॥
सः इ॒धानः उ॒षसः॑ रा॒म्याः अनु॑ स्वः न दी॑देत् अ॒रुषे॑ण॒ भानु॑नां
हो॒वाभिः अ॒ग्निः मनु॑षः सु॒ऽअ॒ध्वरः॑ राजा॑ वि॒शां अति॑थिः चारुः
आ॒यवे॑ ॥८॥ ए॒व नः अ॒ग्ने अ॒मृते॑षु पू॒र्य धीः पी॒पाय॑ बृ॒हतऽदि॒-
वेषु॑ मानु॒षा दु॒हाना॑ धे॒नुः वृ॒जने॑षु का॒रवे॑ त्मनां श॒तिर्न पु॒रुऽरूपं॑
इ॒षणि॑ ॥९॥ वयं अ॒ग्ने अ॒र्वेता॑ वा सु॒ऽवीर्यं॑ ब्र॒ह्मणा॑ वा चि॒तये॑म
जना॑न अति॑ अ॒स्माकं॑ द्यु॒स्त्रं अ॒धि पंच॑ कृ॒ष्टिषु॑ उ॒च्चा स्वः॑ न शु॒-
शु॒चीत् दु॒स्तरं॑ ॥ १० ॥ सः नः बो॒धि स॒हस्य॑ प्रऽशंस्यः यस्मि॑न्
सु॒ऽजा॒ताः इ॒षय॑त् सूरयः यं अ॒ग्ने यज्ञं॑ उ॒पऽयंति॑ वा॒जिनः॑ नित्ये
तो॒के दी॒दि॒ऽवांसं॑ स्वे दमे॑ ॥११॥ उ॒भया॑सः जा॒तऽवे॒दः स्या॒म ते
स्तो॒तारः अ॒ग्ने सूर॑यः च॒ शर्म॑णि वस्वः रा॒यः पु॒रुऽचंद्र॑स्य भूय॑सः प्र॒-
जा॑वतः सु॒ऽअ॒पत्य॑स्य श॒ग्धि नः॑ ॥१२॥ ये स्तो॒तृऽभ्यः गो॑ऽअ॒यां
अ॒श्वऽपे॒शसं॑ अ॒ग्ने रा॒तिं उ॒पऽसृ॑जंति सूर॑यः अ॒स्मान् च॑ तान च॒
प्र हि॑ नेषि वस्यः आ बृ॒हत व॒देम॑ वि॒दये॑ सु॒ऽवीराः॑ ॥१३॥२१॥

॥३॥ संऽइ॒द्वः अ॒ग्निः निऽहि॑तः पृथि॒व्यां प्र॑त्यङ् विश्वा॑नि भु-

वनानि अस्थात् होता पावकः प्रऽदिवः सुऽमेधाः देवः देवान्
यजतु अग्निः अर्हेन ॥ १ ॥ नराशंसः प्रति धामानि अंजनं तिस्रः
दिवः प्रति महा सुऽअर्चिः घृतऽमुषा मनसा हव्यं उदन् मूर्धन
यज्ञस्य सं अनक्तु देवान् ॥ २ ॥ ईळितः अग्ने मनसा नः अर्हेन
देवान् यक्षि मानुषात् पूर्वं अद्य सः आ वह मरुतां शर्धः अच्युतं
इंद्रं नरः बर्हिऽसदं यजध्वं ॥ ३ ॥ देव बर्हिः वर्धमानं सुऽवीरं स्तीर्णं
राये सुऽभरं वेदीं अस्यां घृतेन अक्तं वसवः सीदत इदं विश्वे देवाः
आदित्याः यज्ञियांसः ॥ ४ ॥ विश्रयंतां उर्विया हूयमानाः द्वारः दे-
वीः सुप्रऽअयनाः नमःऽभिः व्यचस्वतीः वि प्रयंतां अजुयाः वर्णं
पुनानाः यशसं सुऽवीरं ॥ ५ ॥ २२ ॥ साधु अपांसि सनतां नः उक्षि-
ते उषसानक्ता व्याऽइवरखिते तंतुं ततं संऽवयंतीं संऽईचीं
यज्ञस्य पेशः सुऽदुधे पयस्वती ॥ ६ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा वि-
दुऽतंरा अजु यक्षतः सं अचा वपुऽतंरा देवान् यजंती अतुऽथा
सं अंजतः नाभां पृथिव्याः अधि सानुषु विषु ॥ ७ ॥ सरस्वती सा-
धयंती धियं नः इळां देवी भारती विश्वऽतूतिः तिस्रः देवीः स्वध-
या बर्हिः आ इदं अच्छिद्रं पांतु शरणं निऽसद्य ॥ ८ ॥ पिशंगऽरूपः
सुऽभरः वयऽधाः श्रुष्टी वीरः जायते देवऽकामः प्रऽजां त्वष्टा वि-
स्यतु नाभिं अस्मे अथ देवानां अपि एतु पार्थः ॥ ९ ॥ वनस्पतिः
अवऽसृजन् उपं स्यात् अग्निः हविः सूदयाति प्र धीभिः विधां
संऽअक्तं नयतु प्रऽजानन् देवेभ्यः दैव्यः शमिता उपहव्यं ॥ १० ॥ घृतं
मिमिक्षे घृतं अस्य योनिः घृते अतः घृतं ऊं अस्य धाम अनु-
ऽस्वधं आ वह मादयस्व स्वाहाऽकृतं वृषभ वक्षि हव्यं ॥ ११ ॥ २३ ॥

॥ ४ ॥ हुवे वः सुऽद्योत्मानं सुऽवृक्तिं विशां अपि अतिथिं सु-

ऽप्रयसं मिचःऽइव यः दिधिषाय्यः भूत् देवः आऽदेवे जने जा-
 तऽवेदाः ॥१॥ इमं विधत्तः अपां सधऽस्थे द्विता अदधुः भृगवः
 विष्णु आयोः एषः विश्वानि अभि अस्तु भूमं देवानां अग्निः
 अरतिः जीरऽअश्वः ॥२॥ अग्निं देवासः मानुषीषु विष्णु प्रियं धुः
 क्षेप्यतः न मिचं सः दीदयत् उशतीः ऊर्म्याः आ दक्षाव्यः यः दा-
 स्वन्ते दमे आ ॥३॥ अस्य रखा स्वस्यऽइव पुष्टिः संऽदृष्टिः अस्य
 हियानस्य धक्षोः वि यः भरिभ्रत् ओषधीषु जिह्वा अत्यः न रथ्यः
 दोधवीति वारान् ॥४॥ आ यत् मे अभ्वं वनदः पनैत् उशिक-
 ऽभ्यः न अभिमीत् वरीं सः चिचेणं चिकित्ते रंऽसुं भासा जुजु-
 वान् यः मुहुः आ युवां भूत् ॥५॥२४॥ आ यः वनां ततृषाणः न
 भाति वाः न पथा रथ्याऽइव स्वानीत् कृष्णऽअध्वा तपुः रावः
 चिकेत द्यौऽइव स्मयमानः नभऽभिः ॥६॥ सः यः विअस्थात्
 अभि धक्षत् उवीं पशुः न एति स्वऽयुः अगोपाः अग्निः शो-
 चिष्मान् अतसानि उष्णान् कृष्णऽव्यथिः अस्वदयत् न भूमं ॥७॥
 नु ते पूर्वस्य अवसः अधिऽइतौ तृतीयै विदथे मन्मं शंसि अस्मे
 अग्ने संयत्ऽवीरं बृहंतं क्षुऽमंतं वाजं सुऽअपत्यं रयिं दाः ॥८॥
 तया यथा गृत्सऽमदासः अग्ने गुहां वन्वतः उपरान् अभि स्युः
 सुऽवीरांसः अभिमातिऽसहः स्तत् सूरिऽभ्यः गृणते तत् वयः
 धाः ॥९॥२५॥

॥५॥ होतां अजनिष्ट चेतनः पिता पितुऽभ्यः ऊतये प्रऽयक्षन्
 जेय्यं वसुं श्केमं वाजिनः यमं ॥१॥ आ यस्मिन् सप्त रश्मयः
 तताः यस्त्रस्य नेतरि मनुष्वत् दैव्यं अष्टमं पोता विश्वं तत् इन्वति
 ॥२॥ दधन्वे वा यत् ईं अन्तु वोचत् ब्रह्माणि वेः ऊं तत् परि

अ० २. अ० ५. व० २८.] ॥ १७५ ॥ [म० २. अ० १. सू० ७.]

विश्वानि काव्या नेमिः चक्रंऽइव अभवत् ॥ ३ ॥ साकं हि शु-
चिना शुचिः प्रऽशास्ता क्रतुना अजनि विद्वान् अस्य व्रता धु-
वा वयाःऽइव अनु रोहते ॥ ४ ॥ ताः अस्य वरुणं आयुवः नेष्टुः
सचंत धेनवः कुवित तिसृऽभ्यः आ वरं स्वसारः याः इदं ययुः
॥ ५ ॥ यदि मातुः उप स्वसा घृतं भरती अस्थित तासां अध्वर्युः
आऽगती यवः वृष्टीऽइव मोदते ॥ ६ ॥ स्वः स्वाय धायसे कृ-
णुतां ऋत्विक् ऋत्विजं स्तोमं यज्ञं च आत् अरं वनेमं ररिम वयं
॥ ७ ॥ यथा विद्वान् अरं करत विश्वेभ्यः यजतेभ्यः अयं अग्ने त्वे
अपि यं यज्ञं चकृम वयं ॥ ८ ॥ २६ ॥

॥ ६ ॥ इमां मे अग्ने संऽइधं इमां उपऽसदं वनेः० इमाः ऊं
सु श्रुधि गिरः ॥ १ ॥ अया ते अग्ने विधेम ऊजैः नपात् अश्वंऽइष्टे
एना सुऽउक्तेन सुऽजात् ॥ २ ॥ तं त्वा गीःऽभिः गिर्वणसं द्रवि-
णस्युं द्रविणःऽदः सपर्येमं सपर्येवः ॥ ३ ॥ सः बोधि सूरिः मघ-
ऽवा वसुऽपते वसुऽदावन् युयोधि अस्मत् द्वेषांसि ॥ ४ ॥ सः
नः वृष्टिं दिवः परि सः नः वाजं अनवाणं सः नः सहस्रिणीः इषः
॥ ५ ॥ ईळानाय अवस्यवे यविष्ठ दूत नः गिरा यजिष्ठ होतः आ
गृहि ॥ ६ ॥ अंतः हि अग्ने ईयसे विद्वान् जन्म उभयां कवे दूतः
जन्याऽइव मित्र्यः ॥ ७ ॥ सः विद्वान् आ च पिप्रयः यक्षि चि-
क्त्वः आनुषक् आ च अस्मिन् सत्ति बर्हिषि ॥ ८ ॥ २७ ॥

॥ ७ ॥ अष्टं यविष्ठ भारत अग्ने द्युऽमंतं आ भर वसो पुरु-
ऽस्पृहं रयिं ॥ १ ॥ मा नः अरातिः ईशत देवस्य मर्त्यस्य च पर्वि
तस्याः उत द्विषः ॥ २ ॥ विश्वाः उत त्वया वयं धाराः उदन्याःऽइव

अति गाहेमहि द्विषः ॥३॥ शुचिः पावक वंद्यः अग्ने बृहत् वि
रोचसे त्वं घृतेभिः आहुतः ॥४॥ त्वं नः असि भारत अग्ने वशाभिः
उक्ष्मभिः अष्टाऽपदीभिः आहुतः ॥५॥ दुःश्रवः सर्पिः आसु-
तिः प्रत्नः होता वरेण्यः सहस्रः पुत्रः अहुतः ॥६॥ २८ ॥

॥८॥ वाजयन् इव नु रथान् योगान् अग्नेः उप स्तुहि यशः-
ऽतमस्य मीळहुषः ॥१॥ यः सुऽनीथः ददाशुषे अजुयैः जरयन्
अरि चारुऽप्रतीकः आहुतः ॥२॥ यः ऊं श्रिया दमेषु आ दोषा
उषसि प्रऽशस्यते यस्य व्रतं न मीयते ॥३॥ आ यः स्वः न भा-
नुना चिचः विऽभाति अर्चिषा अंजानः अजरैः अभि ॥४॥
अर्चि अनु स्वऽराज्यं अग्निं उक्थानि ववृधुः विश्वाः अधि श्रियः
दधे ॥५॥ अग्नेः इन्द्रस्य सोमस्य देवानां ऊतिऽभिः वयं अरिणतः
सचेमहि अभि स्याम पृतन्यतः ॥६॥ २९ ॥ ५ ॥

॥९॥ नि होता होतृऽसदने विद्वान् त्वेषः दीद्दिऽवान् अस-
दत् सुऽदक्षः अदब्धव्रतऽप्रमतिः वसिष्ठः सहस्रऽभरः शुचि-
ऽजिह्वः अग्निः ॥१॥ त्वं दूतः त्वं ऊं नः परऽपाः त्वं वस्यः आ
वृषभ प्रऽनेता अग्ने तोकस्य नः तनै तनूनां अप्रऽयुच्छन् दी-
द्यत् बोधि गोपाः ॥२॥ विधेम ते परमे जन्मन् अग्ने विधेम
स्तोमैः अवरे सधऽस्ये यस्मात् योनेः उतऽआरिण्य यजे तं प्र त्वे-
हवीषि जुहुरे संऽइद्वे ॥३॥ अग्ने यजस्व हविषा यजीयान् शुष्टी
देष्णं अभि गृणीहि राधः त्वं हि असि रयिऽपतिः रयीणां त्वं
शुक्रस्य वचसः मनोता ॥४॥ उभयं ते न क्षीयते वसव्यं दिवे-
ऽदिवे जायमानस्य दुस्स कृधि क्षुऽमंतं जरितारं अग्ने कृधि पतिं

सुऽअपत्यस्य रायः ॥५॥ सः एना अनीकेन सुऽविद्वः अस्मे-
यष्टा देवान् आऽयजिष्ठः स्वस्ति अदब्धः गोपाः उत नः परः-
ऽपाः अग्ने ह्युऽमत उत रेवत् दिदीहि ॥६॥१॥

॥१०॥ जोहूचः अग्निः प्रथमः पिताऽइव इच्छः पदे मनुषा यत्
संऽइद्धः श्रियं वसानः अमृतः विऽचेताः मर्मजेत्यः अवस्यः सः
वाजी ॥१॥ श्रुयाः अग्निः चित्रभानुः हवं मे विश्वाभिः गीऽभिः
अमृतः विऽचेताः श्यावा रथं वहतः रोहिता वा उत अरुषा
अहं चक्रे विऽभृचः ॥२॥ उक्तानायां अजनयन् सुऽसूतं भुवत्
अग्निः पुरुऽपेशासु गर्भैः शिरिणायां चित् अक्तुना महऽभिः
अपरिऽवृतः वसति मऽचेताः ॥३॥ जिघर्मि अग्निं हविषा घृतेन
प्रतिऽक्षियंतं भुवनानि विश्वा पृथुं तिरश्चा वयसा बृहंतं व्यचिष्टं
अन्नैः रभसं दृशानं ॥४॥ आ विश्वतः प्रत्यंचं जिघर्मि अरक्षसा
मनसा तत् जुषेत् मर्येऽश्रीः स्पृहयन्तऽवर्णः अग्निः न अभिऽमृशे
तन्वा जभैराणः ॥५॥ ज्ञेयाः भागं सहसानः वरेण त्वाऽदूतासः
मनुऽवत् वदेम अनूनं अग्निं जुह्वा वचस्या मधुऽपृचं धनऽसाः
जोह्वीमि ॥ ६ ॥ २ ॥

॥११॥ शुधिहवं इन्द्र मा रिषण्यः स्याम ते दावने वसूनां इमाः
हि त्वां ऊर्जः वर्धयति वसुऽयवः सिधवः न क्षरतः ॥१॥ सृजः महीः
इन्द्र याः अपिन्वः परिऽस्थिताः अहिना शूर पूर्वीः अमर्त्यं चित्
दासं मन्यमानं अव अभिनत् उक्थैः ववृधानः ॥२॥ उक्थेषु इत्
नु शूर येषु चाकन स्तोमेषु इन्द्र रुद्रियेषु च तुभ्य इत् एताः यामुं
मंदसानः प्र वायवे सिद्धतेन शुभ्राः ॥३॥ शुभ्रं नु ते शुष्मं वर्धयतः
शुभ्रं वज्रं बाह्वोः दधानाः शुभ्रः त्वं इन्द्र ववृधानः अस्मे दासीः

विशः सूर्येण सखाः ॥४॥ गुहां हितं गुह्यं गूळहं अप्सु अपि-
 ऽवृतं मायिनं क्षियंतं उतो अपः द्यां तस्तृभ्वासं अहनं अहिं
 शूर वीर्येण ॥५॥३॥ स्तवं नु ते इंद्र पूर्या महानि उत स्तवाम
 नूतना कृतानि स्तवं वज्रं बाह्योः उशंतं स्तवं हरीं सूर्यस्य केतुं
 ॥६॥ हरीं नु ते इंद्र वाजयंता घृतंश्चुतं स्वारं अस्वाष्टं वि
 समना भूमिः अप्रथिष्ट अरस्त पर्वतः चित्तरिथन ॥७॥ नि
 पर्वतः सादि अप्रयुच्छन सं मातृभिः वावशानः अक्रान्दरे
 पारे वाणीं वर्धयंतः इंद्रं इषितां धमनिं प्रप्रथन नि ॥८॥ इंद्रः
 महं सिंधुं आशयानं मायां विनं वृचं अस्फुरत् निः अरेजेतां
 रोदसीं भियाने कनिक्कदतः वृष्णः अस्य वजात् ॥९॥ अरो-
 रवीत् वृष्णः अस्य वज्रः अमानुषं यत् मानुषः निजूर्वीत् नि
 मायिनः दानवस्य मायाः अपादयत् पपि वान सुतस्य ॥१०॥४॥
 पिबं पिब इत् इंद्र शूर सोमं मंदंतु त्वामंदिनः सुतासः पृणंतः
 ते कुक्षीं वर्धयंतु इत्था सुतः पौरः इंद्रं आव ॥११॥ त्वे इंद्र
 अपि अभूम विप्राः धियं वनेम जृतं या सपतः अवस्यवः धी-
 महि प्रशस्तिं सद्यः ते रायः दावने स्याम ॥१२॥ स्याम ते ते
 इंद्र ये ते ऊती अवस्यवः ऊर्जं वर्धयंतः शुष्मिनऽतमं यं चा-
 कनां देव असे रयिं रासि वीरवंतं ॥१३॥ रासि क्षयं रासिं
 मिचं असे रासिं शर्धेः इंद्र मारुतं नः सजोषसः ये च मंदसा-
 नाः प्र वायवः पांति अयं नीतिं ॥१४॥ व्यंतु इत् नु येषु मंदसानः
 तृपत् सोमं पाहि दृह्यत् इंद्र अस्मान सु पृतं सु आ तरुच अव-
 र्धयः द्यां बृहत्भिः अर्कैः ॥१५॥५॥ बृहंतः इत् नु ये ते तरुच
 उक्थेभिः वा सुध्वं आ विवासान स्तृणानासः बर्हिः पस्यं वत्
 त्वाऽऊताः इत् इंद्र वाजं अगमन् ॥१६॥ उयेषु इत् नु शूर मंदसानः

त्रिऽकंदुकेषु पाहि सोमं इंद्र प्रऽदोधुवत् श्मश्रुषु प्रीणानः याहि
 हरिऽभ्यां सुतस्य पीतिं ॥ १७ ॥ धिष्व शवंः शूर येन वृचं अव-
 ऽअभिनत दानुं और्णेऽवाभं अप अवृणोः ज्योतिः आर्यो य नि
 सव्यतः सादि दस्युः इंद्र ॥ १८ ॥ सनेम ये ते जतिऽभिः तरतः वि-
 श्वाः स्पृधः आर्येण दस्यून अस्मभ्यं तत् त्वाष्ट्रं विश्वऽरूपं अरंधयः
 साख्यस्य चिताय ॥ १९ ॥ अस्य सुवानस्य मंदिनः चितस्य नि
 अवृदं ववृधानः अस्तः० अवर्तयत् सूर्यः न चक्रं भिनत् वलं इंद्रः
 अंगिरस्वान् ॥ २० ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षि-
 णा मघोनीं शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत्
 वदेम विदथे सुवीराः ॥ २१ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १२ ॥ यः जातः एव प्रथमः मनस्वान् देवः देवान् क्रतुना
 परिऽअभूषत् यस्य शुष्मात् रोदसी अभ्यसेतां नृमणस्य मूहा
 सः जनासः इंद्रः ॥ १ ॥ यः पृथिवी व्यथमानां अदहत् यः पर्वतान्
 प्रऽकुपितान् अरग्णात् यः अंतरिक्षं विऽममे वरीयः यः द्यां अ-
 स्तभात् सः जनासः इंद्रः ॥ २ ॥ यः हत्वा अहिं अरिणात् सप्त
 सिंधून् यः गाः उत्तऽआजत् अपऽधा वलस्य यः अश्मनोः अंतः
 अग्निं जजानं संऽवृक् समतऽसुं सः जनासः इंद्रः ॥ ३ ॥ येन इमा
 विश्वा च्यवना कृतानि यः दासं वरीं अधरं गुहां अकः० श्वघ्नी-
 ऽइव यः जिगीवानलक्षं आदत् अर्यः पुष्टानि सः जनासः इंद्रः ॥ ४ ॥
 यं स्स पृच्छति कुहं सः इति घोरं उत्त ई आहुः न एषः अस्ति इति
 एनं सः अर्यः पुष्टीः विजःॽइव आ मिनाति श्रत् अस्मै धत्त सः
 जनासः इंद्रः ॥ ५ ॥ ७ ॥ यः रघस्यं चोदिता यः कृशस्य यः ब्रह्मणः
 नाधमानस्य कीरेः युक्तऽयाव्यः यः अविता सुऽशिप्रः सुत-

अ० २. अ० ६. व० १०.] ॥ १८० ॥ [म० २. अ० २. सू० १३.

ऽसौमस्य सः जनासः इंद्रः ॥ ६ ॥ यस्य अश्वांसः प्रऽदिशि यस्य
गावः यस्य यामाः यस्य विश्वे रथांसः यः सूर्यं यः उषसं जजानं
यः अपां नेता सः जनासः इंद्रः ॥ ७ ॥ यं क्रंदसी संऽयतीं वि-
ऽहयेते० परे अवरे उभयाः अमित्राः समानं चित् रथं आ-
तस्थिऽवासानाना हवेते सः जनासः इंद्रः ॥ ८ ॥ यस्मात् न ऋते
विऽजयते जनांसः यं युध्यमाना अवसे हवते यः विश्वस्य प्रति-
ऽमानं बभूव यः अच्युतऽच्युत सः जनासः इंद्रः ॥ ९ ॥ यः शश्वतः
महि एनः दधानान् अमन्यमानान् शवां जघान यः शर्धते न
अनुऽददाति श्रुध्यां यः दस्योः हुंता सः जनासः इंद्रः ॥ १० ॥ ८ ॥
यः शंबरं पवैतेषु क्षियंतं चत्वारिंश्यां शरदि अनुऽअविंदत् ओ-
जायमानं यः अहिं जघान दानुं शयानं सः जनासः इंद्रः ॥ ११ ॥
यः सप्तऽरश्मिः वृषभः तुविष्मान् अवऽअमृजत् सतैवे सप्तसिं-
धून यः रोहिणं अस्फुरत् वज्रं बाहुः द्यां आऽरोहंतं सः जनासः
इंद्रः ॥ १२ ॥ द्यावां चित् अस्मै पृथिवी नमेते शुष्मात् चित्
अस्य पवैताः भयंते यः सोमऽपाः निऽचितः वज्रं बाहुः यः
वज्रं हस्तः सः जनासः इंद्रः ॥ १३ ॥ यः सुन्वंतं अवति यः पचंतं
यः शंसंतं यः शशमानं ऊती यस्य ब्रह्म वर्धनं यस्य सोमः यस्य इदं
राधः सः जनासः इंद्रः ॥ १४ ॥ यः सुन्वते पचते दुध्नः आ चित् वाजं
ददधि सः किल असि सत्यः वयं ते इंद्र विश्वहं प्रियासः सुऽवी-
रांसः विदथं आ वदेम ॥ १५ ॥ ९ ॥

॥ १३ ॥ ऋतुः जनिची तस्याः अपः परि मशु जातः आ अवि-
शत् यासु वर्धते तत् आहनाः अभवत् पिप्पुषी पयः अंशोः पीयु-
षं प्रथमं तत् उक्थ्य ॥ १ ॥ सध्री ई आ यंति परि बिभ्रतीः पयः

विश्वऽप्याय प्र भरंत भोजन समानः अथा प्रऽवता अनु-
 ऽस्यदे यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥ २ ॥ अनु एकः
 वदति यत् ददाति तत् रूपा मिनन् तत् ऽअपाः एकः इयते वि-
 श्वाः एकस्य विऽनुदः तितिद्यते यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि
 उक्थ्यः ॥ ३ ॥ प्रऽजाभ्यः पुष्टिं विऽभजंतः आसते रयिं ऽइव पृष्टं
 प्रऽभवंत आऽयते असिन्वन दंष्ट्रैः पितुः अति भोजनं यः ता
 अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥ ४ ॥ अथ अकृणोः पृथिवी
 संऽदृशे दिवे यः धौतीनां अहिऽहन् अरिणक् पथः तं त्वा स्तो-
 मेभिः उदऽभिः न वाजिनं देवं देवाः अजनन् सः असि उक्थ्यः
 ॥ ५ ॥ १० ॥ यः भोजनं च दयसे च वर्धनं आद्रात् आ शुष्कं मधु-
 ऽमत् दुदोहिं सः शेवऽधिं नि दधिषे विवस्वति विश्वस्य एकः
 ईशिषे सः असि उक्थ्यः ॥ ६ ॥ यः पुष्पिणीः च प्रऽस्वः च धर्मणा
 अधि दाने वि अवनीः अधारयः यः च असमाः अजनः दिद्युतः
 दिवः उरुः ऊर्वान् अभितः सः असि उक्थ्यः ॥ ७ ॥ यः नामैरं
 सहऽवसुं निऽहंतवे पृक्षाय च दासऽवेशाय च अवहः ऊर्जय-
 त्याः अपरिऽविष्टं आस्यं उत एव अद्य पुरुऽकृत सः असि उ-
 कथ्यः ॥ ८ ॥ शतं वा यस्य दश साकं आ अद्यः एकस्य शुष्टौ यत्
 ह चोदं आविथ अरज्जौ दस्यूनं सं उनप् दभीतये सुप्रऽअभ्यः
 अभवः सः असि उक्थ्यः ॥ ९ ॥ विश्वा इत् अनु रोधनाः अस्य
 पौंस्यं ददुः असौ दधिरे कृत्नवे धनं षट् अस्तम्भाः विऽस्तिरः पंच
 संऽदृशः परि परः अभवः सः असि उक्थ्यः ॥ १० ॥ ११ ॥ सुऽप्रवा-
 चनं तव वीर वीर्यं यत् एकेन क्रतुना विदसे वसु जातूऽस्थि-
 रस्य प्र वयः सहस्वतः या चकथं सः इंदु विश्वा असि उक्थ्यः
 ॥ ११ ॥ अरमयः सरऽअपसः तराय कं तुवीतये च वय्याय च सु-

तिं नीचा संतं उत्त अनयः पराऽवृजं प्र अंधं ओणं अवयनं सः
असि उक्थ्यः ॥ १२ ॥ असभ्यं तत् वसो दानाय राधः सं अर्थ-
यस्व बहु ते वसथ्यं इंद्रं यत् चिचं अवस्याः अनु दून वृहत
वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १३ ॥ १२ ॥

॥ १४ ॥ अध्वर्यवः भरत इंद्राय सोमं आ अमवेभिः सिंचत महौ
अंधः कामी हि वीरः सदै अस्य पीतिं जुहोत वृष्णे तत् इत् एषः
वष्टि ॥ १ ॥ अध्वर्यवः यः अपः वविऽवांसं वृचं जघान अशन्या-
ऽइव वृक्षं तस्मै एतं भरत तत् ऽवशाय एषः इंद्रः अहेति पीतिं
अस्य ॥ २ ॥ अध्वर्यवः यः हभीकं जघान यः गाः उत्तऽआजंत
अप हि वलं वः तस्मै एतं अंतरिक्षे न वातं इंद्रं सोमैः आ ऊ-
र्णुत जूः न वस्त्रैः ॥ ३ ॥ अध्वर्यवः यः उरणं जघान नवं चखांसं
नवतिं च बाहून् यः अर्बुदं अव नीचा वबाधे तं इंद्रं सोमस्य
भूथे हिनोत ॥ ४ ॥ अध्वर्यवः यः सु अश्वं जघान यः शुष्णं अशुषं
यः विऽअंसं यः पिप्रुं नमुचिं यः रुधिऽक्रां तस्मै इंद्राय अंधसः
जुहोत ॥ ५ ॥ अध्वर्यवः यः शतं शंबरस्य पुरः बिभेद अश्मना-
ऽइव पूर्वीः यः वर्चिनः शतं इंद्रः सहस्रं अपऽअवपत् भरत सोमं
अस्मै ॥ ६ ॥ १३ ॥ अध्वर्यवः यः शतं आ सहस्रं भूम्याः उपऽस्थे अव-
पत् जघन्वान् कुत्सस्य आयोः अतिथिऽवस्य वीरान् नि अवृ-
णक् भरत सोमं अस्मै ॥ ७ ॥ अध्वर्यवः यत् नरः कमयाध्वे शुष्टी
वहतः नश्यत् तत् इंद्रं गर्भस्तिऽपूतं भरत श्रुताय इंद्राय सोमं
यज्यवः जुहोत ॥ ८ ॥ अध्वर्यवः कर्तनं शुष्टिं अस्मै वने निऽपूतं
वने उत्त नयध्वं जुषाणः हस्त्यं अभि वावशे वः इंद्राय सोमं मदि-
रं जुहोत ॥ ९ ॥ अध्वर्यवः पर्यसा ऊधः यथा गोः सोमेभिः ई पृणत्

अ० २. अ० ६. व० १६.] ॥ १८३ ॥ [म० २. अ० २. सू० १५.]

भोजं इदं वेदं अहं अस्य निःशृतं मे एतत् दत्तं भूयः यजतः
चिकेत ॥ १० ॥ अर्ध्वर्यवः यः दिव्यस्य वस्वः यः पार्थिवस्य क्षम्यस्य
राजा तं ऊर्द्वं न पृणत यवेन इदं सोमेभिः तत् अपः वः अस्तु
॥ ११ ॥ अस्मभ्यं तत् वसो दानाय राधः सं अर्थयस्व बहु ते
वसव्यं इदं यत् चिचं अवस्याः अनु दून बृहत् वदेम विदधेम सु-
ऽवीराः ॥ १२ ॥ १४ ॥

॥ १५ ॥ प्र घ नु अस्य महत् महानि सत्या सत्यस्य करणानि
वोचं चिऽकद्रुकेषु अपि बत सुतस्य अस्य मदे अहिं इद्रं जघान
॥ १ ॥ अवंशे द्या अस्तभायत् बृहत् आ रोदसी अपृणत अंत-
रिक्षं सः धारयत् पृथिवी पप्रथत् च सोमस्य ता मदे इद्रं च-
कार ॥ २ ॥ सन्नऽइव प्राचः वि मिमाय मानैः वज्रेण खानि
अतृणत् नदीनां वृथा असृजत् पृथिऽभिः दीर्घेऽयाधैः सोमस्य
ता मदे इद्रं चकार ॥ ३ ॥ सः प्रऽवोळ्ळन परिऽगत्य दभीतेः
विश्वं अधाक् आयुधं इडे अयौ सं गोभिः अश्वैः असृजत् रथेभिः
सोमस्य ता मदे इद्रं चकार ॥ ४ ॥ सः ई मही धुनि एतोः अर-
म्णात् सः अस्नातृन् अपारयत् स्वस्ति ते उतऽस्नाय रयिं अभि
प्र तस्युः सोमस्य ता मदे इद्रं चकार ॥ ५ ॥ १५ ॥ सः उदंच सिंधुं
अरिणात् महिऽत्वा वज्रेण अनः उषसः सं पिपेष अजवसः ज-
विनीभिः विऽवृथन् सोमस्य ता मदे इद्रं चकार ॥ ६ ॥ सः वि-
ज्ञान अपऽगोहं कनीनां आविः भवन् उत अतिष्ठत् पराऽवृक्
प्रति श्रोणः स्थात् वि अनक् अचष्ट सोमस्य ता मदे इद्रं चकार
॥ ७ ॥ भिनत् वलं अंगिरःऽभिः गृणानः वि पर्वतस्य दंष्ट्रितानि
ऐरत् रिणक् रोधांसि कृचिमाणि एषां सोमस्य ता मदे इद्रं

चकार ॥८॥ स्वप्नेन अभिऽउयं चुमुरि धुनिं च जघंथ दस्युं प्र
दभीतिं आवः रभी चित् अत्र विविदे हिरण्यं सोमस्य ता मदे
इंद्रः चकार ॥९॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षि-
णा मघोनीं शिक्ष स्तोतृभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम
विदथे सुवीराः ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ १६ ॥ प्र वः सतां ज्येष्ठऽतमाय सुऽस्तुतिं अग्नौऽइव सं-
ऽइधाने हविः भरे इंद्रं अजुर्यं जरयंतं उक्षितं सनात् युवानं अर्वसे
हवामहे ॥ १ ॥ यस्मात् इंद्रात् बृहत् किं च न ईं ऋते विश्वानि
अस्मिन् संभृता अधि वीर्यां जठरे सोमं तन्वि सहः महः हस्ते
वज्रं भरति शीर्षेण क्रतुं ॥ २ ॥ न क्षोणीभ्यां परिऽभ्वे ते इंद्रियं
न समुद्रैः पर्वतैः इंद्र ते रथः न ते वज्रं अनु अश्नोति कः च न
यत् आप्नुऽभिः पतंसि योजना पुरु ॥ ३ ॥ विश्वे हि अस्मै यज-
ताय धृणवे क्रतुं भरति वृषभाय सश्रते वृषा यजस्व हविषां
विदुऽतरः पिब इंद्र सोमं वृषभेण भानुना ॥ ४ ॥ वृष्णः कोशः
पवते मध्वः ऊर्मिः वृषभऽअन्नाय वृषभाय पातवे वृषणा अध्वर्यूः
वृषभासः अद्रयः वृषणं सोमं वृषभाय सुस्वति ॥ ५ ॥ १७ ॥ वृषां
ते वज्रः उत ते वृषा रथः वृषणा हरो वृषभाणि आयुधा वृष्णः
मदस्य वृषभ त्वं ईशिषे इंद्र सोमस्य वृषभस्य तृप्नुहि ॥ ६ ॥ प्र
ते नावं न समने वचस्युवं ब्रह्मणा यामि सवनेषु दधृषिः कुवित
नः अस्य वचसः निऽबोधिषत् इंद्र उत्सं न वसुनः सिचामहे
॥ ७ ॥ पुरा संऽबाधात् अभि आ ववृस्व नः धेनुः न वत्सं यवसस्य
पिप्युषीं सकृत् सु ते सुमतिऽभिः शतऽक्रतोः सं पत्नीभिः न
वृषणः नसीमहि ॥ ८ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र

दक्षिणा मघोनीं शिक्ष स्तोतृभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत
वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ १७ ॥ तत् अस्यै नव्यं अंगिरस्वत् अर्चत शुष्माः यत् अस्य
प्रत्नऽथा उत्तऽईरते विश्वा यत् गोत्रा सहसा परिऽवृता मदे
सोमस्य दंहितानि ऐरयत् ॥ १ ॥ सः भूतु यः ह प्रथमाय धायसे
ओजः मिमानः महिमानं आ अतिरत् शूरः यः युतऽसु तन्वै
परिऽव्यत शीर्षणि द्यां महिना प्रति अमुंचत ॥ २ ॥ अध अकृणोः
प्रथमं वीर्यं महत् यत् अस्य अये ब्रह्मणा शुष्मं ऐरयः रथेऽस्थेन
हरिऽअश्वेन विऽच्युताः प्र जीरयः सिसृते सध्यक् पृथक् ॥ ३ ॥
अध यः विश्वा भुवना अभि मज्मना ईशानऽकृत् प्रऽवयाः
अभि अवर्धत आत् रोदसी ज्योतिषा वह्निः आ अतनोत् सी-
व्यन् तमांसि दुधिता सं अव्ययत् ॥ ४ ॥ सः प्राचीनान् पर्वतान्
दंहत् ओजसा अधराचीनं अकृणोत् अपां अपः अधारयत् पृ-
थिवी विश्वऽधायसं अस्तम्भात् मायया द्यां अवऽससः ॥ ५ ॥ १९ ॥
सः अस्यै अरं बाहुऽभ्यां यं पिता अकृणोत् विश्वस्मात् आ
जनुषः वेदसः परि येन पृथिव्यां नि क्रिविं शयधै वज्रेण हवी
अवृणक् तुविऽस्वनिः ॥ ६ ॥ अमाजूऽइव पित्रोः सचा सती
समानात् आ सदसः त्वां इये भगं कृधि प्रऽकेतं उप मासि आ
भर द्धि भागं तन्वः येन ममहः ॥ ७ ॥ भोजं त्वां इद्र वयं हुवेम
ददिः त्वं इद्र अपांसि वाजान् अविडि इद्र चित्रया नः ऊती
कृधि वृषन् इद्र वस्यसः नः ॥ ८ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे
दुहीयत् इद्र दक्षिणा मघोनीं शिक्ष स्तोतृभ्यः मा अति धक्
भगः नः बृहत वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ २० ॥

अ०२. अ०६. व०२३.] ॥ १८६ ॥ [म०२. अ०२. सू० १९.

॥ १८ ॥ प्रातः रथः नवः योजि सस्त्रिः चतुःऽयुगः त्रिऽकुशः
सप्तऽरश्मिः दशऽअरिचः मनुष्यः स्वःऽसाः सः इष्टिऽभिः म-
तिऽभिः रथः भूत ॥ १ ॥ सः अस्मै अरं प्रथमं सः द्वितीयं उतो
तृतीयं मनुषः सः होता अन्यस्याः गर्भं अन्ये ऊं जनंत सः अ-
न्येभिः सचते जेन्यः वृषा ॥ २ ॥ हरीं नु कं रथे इंद्रस्य योजं आऽयै
सुऽउक्तेन वचसा नवेन मो सु त्वां अचं बहवः हि विप्राः नि
रीरमन् यजमानासः अन्ये ॥ ३ ॥ आ द्वाभ्यां हरिऽभ्यां इंद्र याहि
आ चतुऽभिः आ षट्ऽभिः हूयमानः आ अष्टाभिः दशऽभिः
सोमऽपेयं अयं सुतः सुऽमख मा मृधः कः ० ॥ ४ ॥ आ विंशत्या
विंशता याहि अर्वाङ् आ चत्वारिंशता हरिऽभिः युजानः आ
पंचाशता सुऽरथेभिः इंद्र आ षष्ट्या सप्तत्या सोमऽपेयं ॥ ५ ॥ २१ ॥
आ अशीत्या नवत्या याहि अर्वाङ् आ शतेन हरिऽभिः उह्य-
मानः अयं हि ते श्वनऽहोत्रेषु सोमः इंद्र त्वाऽया परिऽसिक्तः
मदाय ॥ ६ ॥ मम ब्रह्म इंद्र याहि अच्छं विश्वां हरीं धुरि धिष्व
रथस्य पुरुऽचा हि विऽहव्यः बभूथ अस्मिन् शूर सवने माद-
यस्व ॥ ७ ॥ न मे इंद्रेण सख्यं वि योषत असभ्यं अस्य दक्षिणा
दुहीत उप ज्येष्ठे वरुथे गर्भस्त्वौ प्रायेऽप्राये जिगीवांसः स्याम
॥ ८ ॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत इंद्र दक्षिणा मघोनीं
शिष्यं स्तोतृभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सु-
वीराः ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ १९ ॥ अपांयि अस्य अंधंसः मदाय मनीषिणः सुवानस्य
प्रयंसः यस्मिन् इंद्रः प्रऽदिवि ववृधानः ओकः दधे ब्रह्मण्यंतः
चनरः ॥ १ ॥ अस्य मदानः मध्वः वज्रऽहस्तः अहि इंद्रः अर्णोऽवृतं

वि वृश्चत् प्र यत् वयः न स्वसंराणि अच्छं प्रयांसि च नदीनां
चक्रमंत ॥ २ ॥ सः माहिंनः इंद्रः अर्णीः अपां प्र ऐरयत् अहि-
ऽहा अच्छं समुद्रं अजनयत् सूर्यं विदत् गाः अक्षुनां अह्नां वयु-
नानि साधत् ॥ ३ ॥ सः अप्रतीनि मनवे पुच्छणि इंद्रः दाशत् दाशुषे
हंति वृचं सद्यः यः नृभ्यः अतसाय्यः भूत पस्पृधानेभ्यः सूर्यस्य
सातौ ॥ ४ ॥ सः मुन्वते इंद्रः सूर्यं आ देवः रिणक् मर्त्याय स्त्वान
आ यत् रयिं गुहत् अत्रवद्यं अस्मै भरत् अंशं न एतशः दशस्यन्
॥ ५ ॥ २३ ॥ सः रंधयत् सऽदिवः सारथये शुष्णं अपुषं कुर्यवं कुत्साय
दिवः ऽदासाय नवतिं च नवं इंद्रः पुरं वि ऐरत् शंबरस्य ॥ ६ ॥
एव ते इंद्र उचथं अहेम अवस्या न त्मना वाजयंतः अश्यामं
तत् साप्रं आपुषाणाः ननमः वधः अदेवस्य पीयोः ॥ ७ ॥ एव
ते गृत्सऽमदाः शूर मन्म अवस्यवः न वयुनानि तक्षुः ब्रह्मण्यंतः
इंद्र ते नवीयः इषं ऊजै सुऽक्षितिं सुमं अश्रुः ॥ ८ ॥ नूनं सा ते
प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं शिषं स्तोतृभ्यः
मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ २४ ॥

॥ २० ॥ वयं ते वयः इंद्र विद्धि सु नः प्र भरामहे वाजऽयुः न
रथं विपन्यवः दीध्यतः मनीषा सुमं इयक्षंतः त्वाऽवतः नून ॥ १ ॥
त्वं नः इंद्र त्वाभिः ऊती त्वाऽयतः अभिष्टिऽपा असि जनानं त्वं
इनः दाशुषः वृता इथाऽधीः अभि यः नक्षति त्वा ॥ २ ॥ सः
नः युवा इंद्रः जोहूचः सखा शिवः नरां अस्तु पाता यः शंसंतं यः
शशमानं ऊती पचंतं च स्तुवंतं च प्रऽनेषत् ॥ ३ ॥ तं ऊं स्तुषे
इंद्र तं गृणीषे यस्मिन् पुरा ववृधुः शाशदुः च सः वस्वः कामं
पीपरत् इयानः ब्रह्मण्यतः नूतनस्य आयोः ॥ ४ ॥ सः अंगिरसां

उचथा जुजुष्वान ब्रह्म तूतोत् इंद्रः गातुं इष्णान् मुष्णान् उषसः
 सूर्येण स्तवान् अश्वस्य चित् शिश्नयत् पूर्य्याणि ॥५॥२५॥ सः
 ह श्रुतः इंद्रः नाम देवः ऊर्ध्वः भुवत् मनुषे दस्सतमः अवे प्रियं
 अशसानस्य सहान् शिरः भरत् दासस्य स्वधाऽवान् ॥६॥ सः
 वृचऽहा इंद्रः कृष्णऽयोनीः पुरऽदरः दासीः ऐरयत् वि अजनयत्
 मनवे क्षां अपः च सचा शंसं यजमानस्य तूतोत् ॥७॥ तस्मै
 तवस्यं अनु दायि सचा इंद्राय देवेभिः अर्णोऽसातौ प्रति यत् अस्य
 वज्रं बाहोः धुः हवी दस्यून पुरः आयसीः नि तारीत् ॥८॥ नूनं
 सा ते प्रति वरं जरिचे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनीं शिश्नं स्तोतु-
 ऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥९॥२६॥

॥२१॥ विश्वऽजिते धनऽजिते स्वऽजिते सचाऽजिते नृऽजिते
 उर्वराऽजिते अश्वऽजिते गोऽजिते अपऽजिते भर इंद्राय सोमं
 यजताय हव्यं ॥ १ ॥ अभिऽभुवे अभिऽभंगाय वन्वते अषा-
 ळ्हाय सहमानाय वेधसे तु विऽयये वहये दुस्तरातवे सचाऽसहे
 नमः इंद्राय वोचत ॥२॥ सचाऽसहः जनऽभक्षः जनऽसहः च्यवनः
 युध्मः अनु जोषं उक्षितः वृतं चयः सहुरिः विश्व आरितः इंद्रस्य
 वोचं प्र कृतानि वीर्यां ॥ ३ ॥ अननुऽदः वृषभः दोधतः वधः
 गंभीरः ऋष्वः असमष्टकायः रघुऽचोदः अथनः वीक्रितः पृथुः
 इंद्रः सुऽयज्ञः उषसः स्वः जनत् ॥४॥ यज्ञेन गातुं अपऽतुरं वि-
 विद्विरे धियः हिन्वानाः उशिजः मनीषिणः अभिऽस्वरा नि-
 ऽसदा गाः अवस्यवः इद्रे हिन्वानाः द्रविणानि आशत ॥ ५ ॥
 इंद्रं श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि चिन्तिं दक्षस्य मुभगऽत्वं असे पोषं
 रयीणां अरिष्टिं तनूनां स्वाज्ञानं वाचः सुदिनऽत्वं अह्नां ॥६॥२७॥

॥२२॥ चिऽकद्रुकेषु म॒हिषः यवऽआशिरं तुविऽश्रुषमः तृपत्
 सोमं अपिबत् विष्णुना सुतं यथा अवशत् सः ई ममाद् महिं
 कर्म कर्तवे महान् उरु सः एनं सञ्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंद्रुः
 ॥१॥ अध त्विषिऽमान् अभि ओजसा क्रिविं युधा अभवत् आ
 रोदसी अपृणत् अस्य मज्मना प्र ववृधे अधत्त अन्यं जठरे प्र
 ई अरिच्यत् सः एनं सञ्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंद्रुः ॥ २ ॥
 साकं जातः क्रतुना साकं ओजसा ववक्षिथ साकं वृद्धः वीर्यैः
 ससहिः मृधः विऽचर्षेणिः दाता राधः सुवते काम्यं वसु सः एनं
 सञ्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंद्रुः ॥३॥ तवत्यतनयै नृतो अपः
 इंद्र प्रथमं पूर्य दिवि प्रऽवाच्यं कृतं यत् देवस्य शवसा प्र अ-
 रिणाः असु रिणन् अपः भुवत् विश्वं अभि अदेवं ओजसा वि-
 दात् ऊर्जं शतऽक्रतुः विदात् इषं ॥४॥ २८ ॥ २ ॥

॥२३॥ ग॒णानां त्वा ग॒णऽपतिं ह॒वामहे क॒विं क॒वीनां उ॒प-
 मथ॒वऽतमं ज्येष्ठऽराजं ब्रह्म॒णां ब्रह्म॒णः प॒ते आ नः शृण्वन् ऊ-
 तिऽभिः सीद॒सदनं ॥१॥ दे॒वाः चि॒त्ते अ॒सुर्यै प्रऽचेत॒सः बृह॒स्पते
 यज्ञि॒यं भा॒गं आ॒न॒शुः उ॒साऽऽइ॒व सूर्यैः ज्योति॒षा महः विश्वे॒षां
 इत् ज॒निता ब्रह्म॒णा अ॒सि ॥२॥ आ विऽबाध्यं प॒रिऽरपः तमाँ-
 सि च ज्योति॒ष्मन्तं रथं ऋ॒तस्य तिष्ठ॒सि बृह॒स्पते भीमं अ॒मि-
 चऽद॒भनं र॒क्षऽह॒नं गो॒चऽभिदं स्वऽविदं ॥३॥ सु॒नीतिऽभिः
 न॒य॒सि चा॒यसे ज॒नै यः तुभ्यं दा॒शात् न तं अ॒हं अ॒श्ववत् ब्रह्म-
 ऽद्विषः तप॒नः म॒न्युऽमीः अ॒सि बृह॒स्पते महिं तत् ते म॒हिऽत्वनं
 ॥४॥ न तं अ॒हं न दुऽइ॒तं कुतः च॒न न अ॒रा॒तयः ति॒तिरुः न
 ह॒या॒विनः वि॒श्वाः इत् अ॒स्मात् ध्व॒रसः वि॒बा॒धसे यं सुऽगो॒पाः

रक्षसि ब्रह्मणः पते ॥५॥२९॥ त्वं नः गोपाः पथिऽकृत विऽचक्षुणः
 तव व्रताय मतिऽभिः जरामहे बृहस्पते यः नः अभि हारः दुधे
 स्वा तं मर्मर्तु दुच्छुना हरस्वती ॥६॥ उत वा यः नः मर्चयात्
 अनागसः अरातिऽवा मर्तैः सानुकः वृकः बृहस्पते अप तं वर्तय
 पथः सुऽगं नः अस्यै देवऽवीतये कृधि ॥७॥ चातारं त्वा तनूनां
 हवामहे अवऽस्पतेः अधिऽवक्तारं अस्मऽयुं बृहस्पते देवऽनिदः
 नि बहेय मा दुऽएवाः उतऽतरं मुचं उत नश्न ॥८॥ त्वया वयं
 सुऽवृधा ब्रह्मणः पते स्याहा वसु मनुष्या आ द्दीमहि याः नः
 दूरे तळितः याः अरातयः अभि संति जंभय ताः अनप्रसः ॥९॥
 त्वया वयं उतऽतमं धीमहे वयं बृहस्पते पप्रिणा सक्षिना युजा
 मा नः दुऽशंसः अभिऽदिप्सुः ईशत प्र सुऽशंसाः मतिऽभिः ता-
 रिषीमहि ॥१०॥३०॥ अननुऽदः वृषभः जग्मिः आऽहवं निऽतं प्रा
 शत्रुं पृतनासु ससहिः असि सत्यः क्षुणऽयाः ब्रह्मणः पते उ-
 यस्यं चित् दमिता वीळुऽहर्षिणः ॥११॥ अदेवेन मनसा यः
 रिषण्यति शासां उयः मन्यमानः जिघांसति बृहस्पते मा प्रणक्
 तस्य नः वधः नि कर्म मन्युं दुऽएवस्य शर्धतः ॥१२॥ भरेषु हव्यः
 नमसा उपऽसद्यः गता वाजेषु सनिता धनऽधनं विश्वाः इत्
 अर्यैः अभिऽदिप्स्वः मृधः बृहस्पतिः वि ववर्ह रथानऽइव ॥१३॥
 ते जिघ्रया तपनी रक्षसः तप ये त्वा निदे दधिरे दृष्टवीर्य आविः
 तत् कृष्व यत् असत् ते उक्थ्यं बृहस्पते वि परिऽरपः अर्देय
 ॥१४॥ बृहस्पते अति यत् अर्यैः अहीत द्युऽमत विऽभाति क्रतु-
 ऽमत जनेषु यत् दीदयत् शवसा क्षुतऽप्रजात् तत् अस्मासु
 द्रविणं धेहि चिचं ॥१५॥३१॥ मा नः स्तेनेभ्यः ये अभि दुहः
 पदे निरामिणः रिपवः अन्नेषु जगृधुः आ देवानां ओहंति वि

ब्रयः हृदि बृहस्पते न परः साम्नः विदुः ॥१६॥ विश्वेभ्यः हि त्वा
 भुवनेभ्यः परित्वष्टा अजनत साम्नः साम्नः कविः सः ऋणः चित्
 ऋणः याः ब्रह्मणः पतिः दुहः हुता महः ऋतस्य धर्तेरि ॥१७॥
 तव श्रिये वि अजिहीत पर्वतः गवां गोचं उतः असृजः यत् अं-
 गिरः इद्रेण युजा तमसा परिऽवृतं बृहस्पते निः अपां औजः
 अण्वं ॥१८॥ ब्रह्मणः पते त्वं अस्य यन्ता सुऽउक्तस्य बोधि तनयं
 च जिन्व विश्वं तत् भद्रं यत् अवन्ति देवाः बृहत् वदेम विदथे
 सुऽवीराः ॥ १९ ॥ ३२ ॥ ६ ॥

॥२४॥ सः इमां अविद्धि प्रऽभृतिं यः ईशिषे अया विधेम नव-
 या महा गिरा यथा नः मीढ्वान् स्तवते सखा तव बृहस्पते सीसंधः
 सः उत नः मतिं ॥१॥ यः नन्वानि अनमत् नि ओजसा उत अ-
 दद्ः मनुना शंबराणि वि प्र अच्यवयत् अच्युता ब्रह्मणः पतिः
 आ च अविशत् वसुऽमंतं वि पर्वतं ॥२॥ तत् देवानां देवऽतमाय
 कर्त्तुं अश्रयन् दृढहा अव्रदंत वीळिता उत गाः आजत अ-
 भिनत् ब्रह्मणा वलं अगूहत् तमः वि अचक्षयत् स्वः ॥ ३ ॥
 अशमऽआस्यं अवत् ब्रह्मणः पतिः मधुऽधारं अभि यं ओजसा
 अतृणत् तं एव विश्वे पपिरे स्वःऽदृशः बहु साकं सिसिचुः उत्सं
 उद्विणं ॥४॥ सना ता का चित् भुवना भवीत्वा मातऽभिः श्रुत-
 ऽभिः दुः वरंत वः अयतं ता चरतः अन्यतऽअन्यत इत् या चकारं
 वयुना ब्रह्मणः पतिः ॥५॥१॥ अभिऽनक्षतः अभि ये तं आनशुः
 निऽधिं पणीनां परमं गुहां हितं ते विद्वांसः प्रतिऽचक्ष्य अनृ-
 ता पुनः यतः ऊं आयन् तत् उत ईयुः आऽविशं ॥६॥ ऋतऽवा-
 नः प्रतिऽचक्ष्य अनृता पुनः आ अतः आ तस्युः कवयः महः पथः

ते बाहुऽभ्यां धमि॒तं अ॒ग्निं अ॒श्मनि॒ न किं॑ सः अ॒स्ति अ॒रणः॑ ज॒हुः
 हि तं ॥७॥ ऋ॒तऽज्ये॒न क्षि॒प्रेण॑ ब्रह्म॒णः प॒तिः य॒च्च व॒ष्टि॑ प्र त॒त्
 अ॒ग्नी॒ति॒ धन्व॑ना तस्य सा॒ध्वीः इ॒षवः॑ याभिः अ॒स्य॒ति नृ॑ऽ चक्ष॑सः
 दृ॒श्ये कर्ण॑ऽ यो॒नयः॑ ॥८॥ सः सं॒ऽन॒यः सः वि॒ऽन॒यः पु॒रऽहि॑तः
 सः सु॒ऽस्तु॒तः सः यु॒धि ब्रह्म॑णः प॒तिः चा॒क्षसः॑ य॒त् वाजं॑ भ॒रते॑ म॒ती
 धना॑ आ॒त् इ॒त् सूर्यः॑ त॒प॒ति त॒प्य॒तुः वृ॒था ॥९॥ वि॒ऽभु प्र॒ऽभु प्र॒थ॒मं
 मे॒हना॑ऽ व॒तः बृ॒हस्प॑तेः सु॒वि॒द्वा॒णि रा॒ध्या इ॒मा सा॒तानि॑ वे॒न्य-
 स्य॑ वा॒जिनः॑ येन॒ जनाः॑ उ॒भये॑ भुं॒जते॑ वि॒शः ॥१०॥ २॥ यः अ॒वरे॑
 वृ॒जने॑ वि॒श्वऽथा॑ वि॒ऽभुः म॒हां ऊं॑ र॒खः श॒वसा॑ व॒वक्षि॑थ सः दे॒वः
 दे॒वान् प्र॒ति प्र॒थे पृ॒थु वि॒श्वा इ॒त् ऊं॑ ता प॒रि॒ऽभूः ब्रह्म॑णः प॒तिः
 ॥११॥ वि॒श्वं स॒त्यं म॒घऽवा॒ना यु॒वोः इ॒त् आपः॑ च॒न प्र मि॒न॒न्ति
 व्र॒तं वा॑ अ॒च्छ इ॒न्द्रा॒ ब्रह्म॑ण॒स्पती॑ ह॒विः नः॑ अ॒न्नं यु॒जाऽइ॒व वा॒-
 जिना॑ जि॒गात॑ ॥१२॥ उ॒त् आ॒शि॒ष्टाः अ॒नु शृ॒ण्वन्ति॑ व॒ह्यः स॒भेयः॑
 वि॒प्रः भ॒रते॑ म॒ती धना॑ वी॒रु॑ऽ द्वेषाः॑ अ॒नु व॒शा ऋ॒णं आ॒ऽद॒दिः
 सः ह॒ वा॒जी सं॒ऽइ॒थे ब्रह्म॑णः प॒तिः ॥१३॥ ब्रह्म॑णः प॒तेः अ॒भ॒व॒त्
 यथा॑ऽ व॒शं स॒त्यः म॒न्युः म॒हिं क॒र्म क॒रिष्य॑तः यः गाः उ॒त्ऽआ॒ज॒त
 सः दि॒वे वि॒ च अ॒भ॒ज॒त् म॒हीऽइ॒व री॑तिः श॒वसा॑ अ॒स॒रत् पृ॒थक्
 ॥१४॥ ब्रह्म॑णः प॒ते सु॒य॒मस्य॑ वि॒श्वहा॑ रा॒यः स्या॒म र॒थ्यः व॒यस्व॑तः
 वी॒रेषु॑ वी॒रान् उ॒प पृ॒ष्ठि नः॑ त्वं य॒त् ई॒शानः॑ ब्रह्म॒णा वे॒धि मे॑ ह॒व
 ॥१५॥ ब्रह्म॑णः प॒ते त्वं अ॒स्य य॑न्ता सु॒ऽउ॒क्तस्य॑ बो॒धि त॒नयं॑ च जि॒न्व
 वि॒श्वं त॒त् भ॒द्रं य॒त् अ॒र्व॒ति दे॒वाः बृ॒हत् व॒देम॑ वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑
 ॥ १६ ॥ ३ ॥

॥ २५ ॥ ई॒धानः॑ अ॒ग्निं व॒न॒व॒त् व॒नुष्य॑तः कृ॒तऽब्र॑ह्मा शृ॒णु-

वत् रातऽहंभ्यः इत् जातेन जातं अति सः प्र ससृते यंऽयं युजं
 कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥१॥ वीरेभिः वीरान वनवत् वनुषतः गोभिः
 रयिं प्रपथत् बोधति त्मनां तोक् च तस्य तनयं च वर्धते यंऽयं
 युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥२॥ सिंधुः न क्षोदः शिमीऽवान् ऋघा-
 यतः वृषाऽइव वर्धन् अभि वष्टि ओजसा अग्नेऽइव प्रऽसितिः
 न अहं वर्तवे यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥३॥ तस्मै अर्षति
 दिव्याः असश्चतः सः सत्वंऽभिः प्रथमः गोषु गच्छति अनिभृ-
 ष्टतविषिः हन्ति ओजसा यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥४॥
 तस्मै इत् विश्वे धुनयन्त सिंधवः अच्छिद्रा शर्म दधिरे पुरुणि देवा-
 नां सुन्ने सुऽभगः सः एधते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥५॥४॥

॥२६॥ ऋजुः इत् शंसः वनवत् वनुषतः देवऽयन् इत् अदेव-
 ऽयन्तं अभि असत् सुप्रऽअवीः इत् वनवत् पृतऽसु दुस्तरं यज्वा
 इत् अयज्योः विभजाति भोजनं ॥१॥ यजस्व वीर प्र विहि मना-
 यतः भद्रं मनः कृणुष्व वृचऽतूयै हविः कृणुष्व सुऽभगः यथा
 अससि ब्रह्मणः पतेः अवः आ वृणीमहे ॥२॥ सः इत् जनेन सः
 विशा सः जन्मना सः पुत्रैः वाजं भरते धनां नृऽभिः देवानां यः
 पितरं आऽविवांसति अद्वाऽमनाः हविषा ब्रह्मणः पतिं ॥३॥
 यः अस्मै हव्यैः घृतवन्तऽभिः अविधत् प्र तं प्राचानयति ब्रह्मणः
 पतिः उरुषति ई अहंसः रक्षति रिषः अंहोः चित् अस्मै उरु-
 ऽचक्रिः अद्भुतः ॥४॥५॥

॥२७॥ इमाः गिरः आदित्येभ्यः घृतऽसूः सनात् राजऽभ्यः
 जुहा जुहोमि ऋणोतु मिचः अर्यमा भगः नः तुविऽजातः वरुणः

दक्षः अंशः ॥ १ ॥ इमं स्तोमं सऽक्रतवः मे अद्य मित्रः अर्यमा वरुणः
 जुषंत आदित्यासः शुचयः धारऽपूताः अवृजिनाः अनवद्याः अ-
 रिष्टाः ॥ २ ॥ ते आदित्यासः उरवः गभीराः अदब्धासः दिप्संतः भूरि-
 ऽअक्षाः अंतः पश्यन्ति वृजिना उत साधु सर्वं राजऽभ्यः परमा
 चित् अति ॥ ३ ॥ धारयंतः आदित्यासः जगंत स्याः देवाः वि-
 श्वस्य भुवनस्य गोपाः दीर्घऽधियः रक्षमाणाः असुर्यं ऋतुऽवानः
 चयमानाः ऋणानि ॥ ४ ॥ विद्यां आदित्याः अवसतः वः अस्य यत्
 अर्यमन् भये आ चित् मयः ऽभु युष्माकं मित्रावरुणा प्रऽनीतौ
 परि श्वभाऽइव दुःऽइतानि वृज्यां ॥ ५ ॥ ६ ॥ सुऽगः हि वः अर्यमन्
 मित्र पंथाः अनृक्षरः वरुण साधुः अस्ति तेन आदित्याः अधि
 वोचत नः यच्छंत नः दुःऽपरिहंतुं शर्म ॥ ६ ॥ पिपर्तुं नः अदितिः
 राजऽपुत्रा अति द्वेषांसि अर्यमा सुऽगेभिः बृहत् मित्रस्य वरु-
 णस्य शर्म उप स्याम पुरुऽवीराः अरिष्टाः ॥ ७ ॥ तिस्रः भूमौः धा-
 रयन् चीन् उत द्यून् चीणि व्रता विदथे अंतः एषां ऋतेन आदि-
 त्याः महि वः महिऽत्वं तत् अर्यमन् वरुण मित्र चारु ॥ ८ ॥ ची
 रोचना दिव्या धारयन्त हिरण्ययाः शुचयः धारऽपूताः अस्वप्र-
 ऽजः अनिऽमिषाः अदब्धाः उरुऽशंसाः ऋजवे मत्न्याय ॥ ९ ॥ त्वं
 विश्वेषां वरुण असि राजा ये च देवाः असुर ये च मर्ताः शतं नः
 रास्व शरदः विऽचक्षे अश्याम आर्यूषि सुऽधितानि पूर्वा ॥ १० ॥ ७ ॥
 न दुक्षिणा वि चिकिते न सव्या न प्राचीन आदित्याः न उत
 पश्चा पाक्या चित् वसवः धीर्या चित् युष्माऽनीतः अभयं ज्यो-
 तिः अश्या ॥ ११ ॥ यः राजऽभ्यः ऋतुनिऽभ्यः ददाश यं वर्धयति
 पुष्टयः च नित्याः सः रेवान याति प्रथमः रथेन वसुऽदावा वि-
 दथेषु प्रऽशस्तः ॥ १२ ॥ शुचिः अपः सुऽयवसाः अदब्धः उप क्षेति

वृद्धऽवयाः सुऽवीरः न किं तं घ्नति अन्तितः न दूरात् यः आदि-
 त्यानां भवति प्रऽनीतौ ॥ १३ ॥ अदिते मित्रं वरुण उत मृळु यत्
 वः वयं चकृम कत् चित् आगः उरु अश्यां अभयं ज्योतिः इन्द्र
 मा नः दीर्घाः अभि नश्न तमिस्राः ॥ १४ ॥ उभे असौ पीपयतः
 संऽईची० दिवः वृष्टिं सुऽभगः नाम पुष्यन् उभा क्षयौ आऽजयन्
 याति पृतऽसु उभौ अधौ भवतः साधू असौ ॥ १५ ॥ याः वः मायाः
 अभिऽदुहे यजचाः पाशाः आदित्याः रिपवे विऽचृत्ताः अश्वी-
 ऽइव तान अति येष रथेन अरिष्टाः उरौ आ शर्मेन स्याम ॥ १६ ॥
 मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदावः आ विद् शूनं आपेः
 मा रायः राजन् सुऽयमात् अवस्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
 ॥ १७ ॥ ८ ॥

॥ २८ ॥ इदं कवेः आदित्यस्य स्वऽराजः विश्वानि संति अभि
 अस्तु मूहा अति यः मद्रः यजथाय देवः सुऽकीर्तिं भिक्षे वरुणस्य
 भूरः ॥ १ ॥ तव व्रते सुऽभगांसः स्याम सुऽआध्यः वरुण तुस्तुऽवांसः
 उपऽअयने उषसां गोऽमतीनां अग्रयः न जरमाणाः अनु घ्नन्
 ॥ २ ॥ तव स्याम पुरुऽवीरस्य शर्मेन उरुऽशंसस्य वरुण प्र-
 ऽनेतः० यूयं नः पुत्राः अदितेः अदभ्याः अभि क्षमध्वं युज्याय
 देवाः ॥ ३ ॥ प्र सी आदित्यः असृजत् विऽधर्ता ऋतं सिधवः वरु-
 णस्य यन्ति न आम्यन्ति न वि मुचन्ति एते वयः न पद्भुः रघुऽया
 परिऽज्मन् ॥ ४ ॥ वि मत् अथय रशनांऽइव आगः ऋध्याम ते
 वरुण खां ऋतस्य मा तंतुः छेदि वर्यतः धियं मे मा माचा शरि
 अपसः पुरा ऋतोः ॥ ५ ॥ ९ ॥ अपौ सु म्यक्षु वरुण भियसं मत्
 संऽराट् ऋतऽवः अनु मा गृभाय दामऽइव वत्सात् वि मुमुग्धि

अहं नहि त्वत् आरे निऽमिषः च न ईशे ॥ ६ ॥ मा नः वधैः वरुण
ये ते इष्टौ एनः कृण्वन्तं असुरभीरुंति मा ज्योतिषः प्रऽवस्थानि
गन्म वि सु मृधः शिश्रथः जीवसे नः ॥ ७ ॥ नमः पुरा ते वरुण उत
नूनं उत अपरं तु विऽजातं ब्रवाम त्वे हि कं पर्वते न श्रितानि
अप्रऽच्युतानि दुःऽदुःभ व्रतानि ॥ ८ ॥ परां ऋणा सावीः अधमत-
ऽकृतानि मा अहं राजन् अन्यऽकृतेन भोजं अविऽउष्टाः इत्
नु भूयसीः उषसः आ नः जीवान् वरुण तामुं शाधि ॥ ९ ॥ यः मे
राजन् युज्यः वा सखा वा स्वप्ने भयं भीरवे मह्यं आह स्तेनः वा
यः दिप्सन्ति नः वृकः वा त्वं तस्मात् वरुण पाहि अस्मान् ॥ १० ॥
मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्यं भूरिऽदावः आ विदं गूनं आपेः
मारायः राजन् सुऽयमात् अवस्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥ ११ ॥ १० ॥

॥ २९ ॥ धृतऽव्रताः आदित्याः इषिराः आरे मत् कर्ते रहसूऽइव
आगः शृण्वतः वः वरुण मित्रं देवाः भद्रस्य विद्वान् अवसे हुवे
वः ॥ १ ॥ यूयं देवाः प्रऽमन्तिः यूयं ओजः यूयं द्वेषांसि सनुतः युयोत
अभिऽक्षत्तारः अभि च क्षमन्धं अद्य च नः मृळयन्त अपरं च ॥ २ ॥
किं जं नु वः कृण्वाम अपरेण किं सनेन वसवः आपेन यूयं नः
मित्रा वरुणा अदिते च स्वस्ति इन्द्रा मरुतः दधात ॥ ३ ॥ ह्ये देवाः
यूयं इत् आपयः स्थ ते मृळत नाधमानाय मह्यं मा वः रथः मध्य-
मऽवाट् ऋते भूत् मा युष्मावन्तऽसु आपिषु अमिषम् ॥ ४ ॥ प्र वः
एकं मिमय भूरि आगः यत् मा पिताऽइव कितवं शशास आरे
पाशाः आरे अघानि देवाः मा मा अधि पुत्रे विऽइव यभीष्ट ॥ ५ ॥
अवीचं अद्य भवत यजत्राः आ वः हादि भयमानः व्ययेयं चाध्वं

अ० २. अ० ७. व० १३.] ॥ १९७ ॥ [म० २. अ० ३. सू० ३०.]

नः देवाः निऽजुरः वृकस्य चाध्वं कर्तात् अ॒वऽपदं यज॒त्राः ॥६॥ मा
अ॒हं म॒घो नः वरु॒ण प्रियस्य॑ भूरि॒ऽदावः आ वि॒दं शूनं॑ आ॒पेः मा
रा॒यः रा॒जन् सु॒ऽयमात् अ॒वं स्थां बृ॒हत् वदे॒म वि॒दथे॑ सु॒ऽवीराः
॥ ७ ॥ ११ ॥

॥३०॥ ऋतुं देवाय कृण्वते सविचे इन्द्राय अहिऽघ्नेन रमन्ते आपः
अहःऽअहः याति अ॒क्तुः अ॒पां किय॑ति आ प्रथमः सर्गैः आ॒सां
॥१॥ यः वृ॒चाय॑ सिनै अ॒त्र अ॒भरि॑ष्यत् प्र तं जनि॑त्री वि॒दुषे॑ उ॒वाच॑
प॒थः रद॑तीः अनु॒ जोषं॑ अ॒स्मै दि॒वेऽदि॒वे धुन॑यः य॒न्ति अ॒थै ॥२॥ ऊ॒-
र्ध्वः हि अ॒स्यात् अ॒धि अ॒न्तरि॑क्षे अ॒धं वृ॒चाय॑ प्र व॒धं ज॒भार॑ मिहं
वसा॑नः उप॒ हि ई॒ अ॒दुद्रो॑त् ति॒ग्मऽआ॒युधः अ॒जय॑त् शत्रुं इ॒न्द्रः ॥३॥
बृह॑स्पते तपु॒षा अ॒श्नाऽइ॒व वि॒ध्य वृ॒कऽइ॒रसः अ॒सुर॑स्य वी॒रान्
यथा॑ ज॒घंथं॑ धृष॒ता पु॒रा चि॒त् ए॒व ज॒हि शत्रुं॑ अ॒स्माकं॑ इ॒न्द्र ॥४॥ अ॒व
क्षि॒प दि॒वः अ॒श्मानं॑ उ॒च्चा येन॑ शत्रुं म॒न्दसा॑नः निऽजू॒र्वाः तो॒कस्य॑
सा॒तौ तन॑यस्य भूरैः अ॒स्मान् अ॒र्धं कृ॑णुतात् इ॒न्द्र गो॒नां ॥५॥ १२॥
प्र हि॑ ऋतुं बृह॒थः यं व॒नुथः र॒ध्रस्य॑ स्थः यज॑मानस्य चो॒दौ इ॒न्द्रा॒सो-
मा यु॒वं अ॒स्मान् अ॒विष्टं॑ अ॒स्मिन् भ॒यऽस्थे॑ कृ॒णुतं॑ ऊ॒र्लोकं॑ ॥६॥
न मा॒ त॒म॒त॒न अ॒म॒त॒न उ॒त तं॑ द॒त्त॒न वो॒चा म॒मा सु॒नो॒त इति॑ सोमै
यः मे॒ पृ॒णात् यः द॑दत् यः निऽबो॒धात् यः मा॒ सु॒न्वंतं॑ उप॒ गोभिः॑
आ अ॒यत् ॥७॥ सर॑स्वति त्वं अ॒स्मान् अ॒वि॒ड्ढि म॒रुत्वंती॑ धृष॒ती
जे॒षि श॒त्रून् त्वं चि॒त् श॒र्धतं॑ त॒विषी॑ऽयमा॒णं इ॒न्द्रः ह॑न्ति वृष॒भं श॒डि-
का॒नां ॥८॥ यः नः॑ स॒नुत्य॑ उ॒त वा जि॒घत्सुः अ॒भिऽर॒थ्याय॑ तं ति॒गि-
तेन॑ वि॒ध्य बृह॑स्पते आ॒युधैः जे॒षि श॒त्रून् दु॒हे रिष॑तं परि॒धेहि॑ रा॒जन्
॥९॥ अ॒स्माकै॑भिः स॒त्वंऽभिः॑ शूरैः वी॒र्या॑ कृ॒धिया॑नि ते क॒र्त्त॒वानि॑

ज्योक् अभूवन् अनुधूपितासः हत्वी तेषां आ भर नः वसूनि
 ॥ १० ॥ तं वः शर्धं मारुतं सुम्नऽयुः गिरा उप ब्रुवे नमसा दैव्यं जनं
 यथा रयिं सर्वेऽवीरं नशामहे अपत्यऽसाचं श्रुत्य दिवेऽदिवे
 ॥ ११ ॥ १३ ॥

॥ ३१ ॥ अस्माकं मित्रावरुणा अवतं रथं आदित्यैः रुद्रैः वसु-
 ऽभिः सचाऽभुवां प्र यत् वयं न पप्रन् वसन्तः परि अवस्यवः
 हर्षीऽवतः वनऽसदः ॥ १ ॥ अधं स नः उत अवतऽस जोषसः रथं
 देवासः अभि विंक्षु वाजऽयुं यत् आशवः पद्याभिः तिचतः रजः
 पृथिव्याः सानौ जघनन्त पाणिऽभिः ॥ २ ॥ उत स्यः नः इंद्रः विश्व-
 ऽचर्षेणिः दिवः शर्धेन मारुतेन सुऽक्रतुः अनुनु स्याति अवृका-
 भिः ऊतिऽभिः रथं महे सनये वाजऽसातये ॥ ३ ॥ उत स्यः देवः
 भुवं नस्य सक्षणिः त्वष्टा ग्राभिः सऽजोषाः जूजुवत् रथं इळा भगः
 बृहत् दिवा उत रोदसी पृषा पुरेऽधिः अश्विनौ अधं पती ॥ ४ ॥
 उत त्ये देवी सुऽभगे मियुऽदृशा उषसानक्ता जगतां अपि-
 ऽजुवां स्तुषे यत् वां पृथिवि नव्यसा वचः स्यातुः च वयः चिऽव-
 याः उपऽस्तिरे ॥ ५ ॥ उत वः शंसं उशिजां इव श्मसि अहिः बुध्यः
 अजः एकऽपात् उत चितः ऋभुक्षाः सविता चनः दधे अपां न-
 पात् आशुऽहेमा धिया शमि ॥ ६ ॥ एता वः वश्मि उतऽयता य-
 ज्वाः अतक्षन् आयवः नव्यसे सं अवस्यवः वाजं चकानाः सप्तिः
 न रथ्यः अहं धीतिं अश्याः ॥ ७ ॥ १४ ॥

॥ ३२ ॥ अस्य मे द्यावापृथिवी ऋतऽयतः भूतं अविची वचसः
 सिसांसतः ययौ आयुः प्रऽतरं ते इदं पुरः उपऽस्तुते वसुऽयुः वां

महः दुधे ॥ १ ॥ मा नः गुह्याः रिपं आयोः अहं न दभन् मा नः आ-
 भ्यः रीरधः दुच्छुनाभ्यः मा नः वि यौः सख्या विद्धि तस्य नः सुख-
 ऽयता मनसा तत् त्वा ईमहे ॥ २ ॥ अहेळता मनसा श्रुष्टि आ वह
 दुहानां धेनुं पिपुषीं असश्चतं पद्याभिः आशुं वचसा च वाजिनं
 त्वां हिनोमि पुरुऽहूत विश्वहा ॥ ३ ॥ राकां अहं सुऽहवां सुऽस्तुती
 हुवे शृणोतु नः सुऽभगां बोधतु त्मनां सीव्यतु अपः सूच्या अ-
 च्छिद्यमानया ददातु वीरं शतऽदायं उक्थ्यं ॥ ४ ॥ याः ते राके सु-
 ऽमतयः सुऽपेशसः याभिः ददासि दाशुषे वसूनि ताभिः नः अद्य
 सुऽमनाः उपऽआगहि सहस्रऽपोषं सुऽभगे राणा ॥ ५ ॥ सिनी-
 वालि पृथुऽस्तुके या देवानां असिं स्वसां जुषस्व हव्यं आऽहुतं
 प्रऽजां देवि द्दिदिद्धि नः ॥ ६ ॥ या सुऽबाहुः सुऽअंगुरिः सुऽसूमां
 बहुऽसूवरी तस्यै विश्वपत्यै हविः सिनी वाल्यै जुहोतन ॥ ७ ॥ या
 गुंगूः या सिनी वाली या राका या सरस्वती इंद्राणी अहे ऊतये
 वरुणानी स्वस्तये ॥ ८ ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ ३३ ॥ आ ते पितः मरुतां सुमं एतु मानः सूर्यस्य संऽदृशः युयो-
 थाः अभिनः वीरः अर्वति क्षमेत प्र जायेमहि रुद्र प्रऽजाभिः ॥ १ ॥
 त्वाऽदत्तेभिः रुद्र शंऽतमेभिः शतं हिमाः अशीय भेषजेभिः विअ-
 सत द्वेषः विऽतरं विअहं वि अमीं वाः चातयस्व विषूचीः ॥ २ ॥
 श्रेष्ठः जातस्य रुद्र श्रिया असि तवऽतमः तवसां वज्रऽबाहो
 पथि नः पारं अहंसः स्वस्ति विश्वाः अभिऽइतीः रपसः युयोधि
 ॥ ३ ॥ मा त्वा रुद्र चुक्रुधाम नमऽभिः मा दुऽस्तुती वृषभ मा स-
 ऽहूती उत नः वीरान् अपेय भेषजेभिः भिषक्ऽतमं त्वा भिषजां
 शृणोमि ॥ ४ ॥ हवीं मऽभिः हवते यः हविऽभिः अव स्तोमेभिः

रुद्रं दिधीय ऋदूदरं सुहवः मा नः अस्य बभुः सुशिमः रीरधत्
 मनायै ॥ ५ ॥ १६ ॥ उत्तमा ममंद वृषभः मरुत्वा न त्वक्षीयसा वयसा
 नाधमानं घृणिऽइव छायां अरपाः अशीय आ विवासेयं रुद्रस्य
 सुम्नं ॥ ६ ॥ कस्य ते रुद्र मृळयाकुः हस्तः यः अस्ति भेषजः जलाषः
 अपऽभर्ता रपसः दैव्यस्य अभि नु मा वृषभ चक्षुमीयाः ॥ ७ ॥ प्र
 बभ्रवे वृषभाय श्रुती चे महः मही सुस्तुति ईर्यामि नमस्य क-
 ल्मली किनं नमः ऽभिः गृणी मसि त्वेषं रुद्रस्य नाम ॥ ८ ॥ स्थिरेभिः
 अगैः पुरुऽरूपः उयः बभुः शुक्रेभिः पिपिशे हिरण्यैः ईशानात्
 अस्य भुवनस्य भूरैः न वै जं योषत् रुद्रात् असुर्यैः ॥ ९ ॥ अहैन वि-
 भर्षि सायकानि धन्वं अहैन निष्कं यजतं विश्वऽरूपं अहैन इदं
 दयसे विश्वं अर्भ्वं न वै ओजीयः रुद्र त्वत् अस्ति ॥ १० ॥ ११ ॥ स्तुहि
 श्रुतं गते ऽसदं युवानं मृगं न भीमं उपऽहन्तुं उयं मृळ जरिचे रुद्र
 स्तवानः अन्यं ते अस्मत् नि वपंतु सेनाः ॥ १२ ॥ कुमारः चित्पितरं
 वंदमानं प्रति ननाम रुद्र उपऽयतं भूरैः दातारं सत् ऽपतिं गृणीधे
 स्तुतः त्वं भेषजारासि अस्मे ॥ १३ ॥ या वः भेषजा मरुतः शुचीनि
 या शं ऽतमा वृषणः या मयः ऽभु यानि मनुः अवृणीत पिता नः
 ता शं च योः च रुद्रस्य वृश्मि ॥ १४ ॥ परि नः हेतिः रुद्रस्य वृज्याः
 परित्वेषस्य दुः ऽमृतिः मही गात् अव स्थिरा मघवंतऽभ्यः तनुष्व
 मीढुः तोकाय तनयाय मृळ ॥ १५ ॥ एव बभ्रो वृषभ चेकितान
 यथा देव न हृणीषे न हंसि हवनऽश्रुत नः रुद्र इह बोधि बृहत्
 वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १५ ॥ १६ ॥

॥ ३४ ॥ धारावराः मरुतैः घृणुऽओजसः मृगाः न भीमाः तविं-
 घीभिः अर्चिनः अग्रयः न शुशुचानाः ऋजीषिणः भूमिं धर्मतः

अपं गाः अवृण्वत ॥ १ ॥ द्यावः न स्तुऽभिः चित्तयंत खादिनः वि
 अभियाः न द्युतयंत वृष्टयः रुद्रः यत् वः मरुतः रुक्मऽवक्षसः वृषा
 अजनि पृथ्वाः शुक्रे ऊर्ध्वनि ॥ २ ॥ उक्षते अश्वान् अन्त्यान् इव
 आजिषु नदस्य करैः तुरयंते आपुऽभिः हिरण्यऽशिप्राः मरुतः
 दविध्वतः पृक्षं याथ पृषतीभिः सऽमन्यवः ॥ ३ ॥ पृष्टे ता विश्वा भु-
 वना ववक्षिरे मिचाय वा सदै आ जीऽदानवः पृषतऽअश्वसः
 अनवभ्रऽराधसः ऋजिण्यासः न वयुनेषु धूऽसदः ॥ ४ ॥ इधन्व-
 ऽभिः धेनुऽभिः रप्शदूधऽभिः अध्वस्मऽभिः पथिऽभिः भ्राजत-
 ऽऋष्टयः आ हंसासः न स्वसराणि गंत न मधोः मदाय मरुतः स-
 ऽमन्यवः ॥ ५ ॥ १९ ॥ आ नः ब्रह्माणि मरुतः सऽमन्यवः नरां न शंसः
 सर्वनानि गंत न अश्वऽइव पिप्यत धेनु ऊर्ध्वनि कर्ते धियं जरिचे
 वाजऽपेशसं ॥ ६ ॥ तं नः दात मरुतः वाजिन रथे आपानं ब्रह्म चि-
 तयंत दिवेऽदिवे इषं स्तोतुऽभ्यः वृजनेषु कारवे सनि मेधां अरिष्टं
 दुस्तरं सहः ॥ ७ ॥ यत् युंजते मरुतः रुक्मऽवक्षसः अश्वान् रथेषु भगे
 आ सुऽदानवः धेनुः न शिष्वे स्वसरेषु पिन्वते जनाय रातऽहविषे
 मही इषं ॥ ८ ॥ यः नः मरुतः वृकऽताति मर्त्यैः रिपुः दधे वसवः
 रक्षत रिषः वर्तयंत तपुषा चक्रिया अभि तं अव रुद्राः अशसः
 हंत न वधः ॥ ९ ॥ चिचं तत् वः मरुतः यामं चेकिते पृथ्वाः
 यत् ऊर्ध्वः अपि आपयः दुहुः यत् वा निदे नवमानस्य रुद्रियाः
 चितं जराय जुरतां अदाभ्याः ॥ १० ॥ २० ॥ तान वः महः मरुतः एव-
 ऽयावः विष्णोः एषस्य प्रऽभृषे हवामहे हिरण्यऽवर्णान् ककुहा-
 न यत् सुचः ब्रह्मण्यंतः शंस्य राधः ईमहे ॥ ११ ॥ ते दशऽग्वाः प्रथ-
 माः यज्ञं ऊहिरे ते नः हिन्वंतु उषसः विऽउष्टिषु उषाः न रामीः
 अरुणैः अप ऊर्णते महः ज्योतिषा शुचता गोऽअर्णसा ॥ १२ ॥ ते

अ० २. अ० ७. व० २३.] ॥ २०२ ॥ [म० २. अ० ४. सू० ३५.]

क्षोणीभिः अरुणेभिः न अंजिऽभिः रुद्राः ऋतस्य सदनेषु ववृधुः
निऽमेघमानाः अत्येन पाजसा सुऽचंद्रं वरीं दुधिरे सुऽपेशसं
॥ १३ ॥ तान् इयानः महिं ब्रह्मं ऊतये उप घ इत् एना नमसा गृ-
णीमसि चितः न यान् पंच होतृन् अभिष्टये आऽववर्तत अव-
रान् चक्रिया अवसे ॥ १४ ॥ यया रघं पारयथ अति अंहः यया नि-
दः मुंचथ वंदितारि अर्वाचीं सा मरुतः या वः ऊतिः ओ सु वा-
आऽइव सुऽमतिः जिगातु ॥ १५ ॥ २१ ॥

॥ ३५ ॥ उप ई असृक्षि वाजऽयुः वचस्यां चनः दधीत नाद्यः
गिरः मे अपां नपात् आऽशुऽहेमा कुवित सः सुऽपेशसः करति
जोषिषत् हि ॥ १ ॥ इमं सु अस्मै हृदः आ सुऽतष्टं मंचं वोचेम कुवित
अस्य वेदत् अपां नपात् असुर्यस्य महा विश्वानि अर्यः भुवना
जजान ॥ २ ॥ सं अन्याः यंति उप यंति अन्याः समानं ऊर्व नद्यः
पृणंति तं ऊं शुचिं शुचयः दीदिऽवांसं अपां नपात् परि तस्थुः
आपः ॥ ३ ॥ तं असेरा युवतयः युवानं मर्मज्यमानाः परि यंति
आपः सः शुक्लेभिः शिक्लेभिः रेवत् असे दीदायं अनिधमः घृत-
ऽनिर्निक् अपऽसु ॥ ४ ॥ अस्मै तिस्रः अव्यथ्याय नारीः देवाय दे-
वीः दिधिषंति अन्नं कृताः इव उप हि प्रऽसर्से अपऽसु सः पीयूषं
धयति पूर्वऽसूना ॥ ५ ॥ २२ ॥ अश्वस्य अत्र जनिम अस्य च स्वः दुहः
रिषः संऽपृचः पाहि सरीन आमासु पृषु परः अप्रऽमृथं न अरा-
तयः विनश्न न अनृतानि ॥ ६ ॥ स्वे आ दमे सुऽदुघा यस्य धेनुः
स्वधा पीपाय सुऽभु अन्नं अत्ति सः अपां नपात् ऊर्जयन् अप-
सु अंतः वसुऽदेयाय विधत्ते विभाति ॥ ७ ॥ यः अपऽसु आ शुचि-
ना दैत्येन ऋतऽवा अजस्रः उर्विया विऽभाति वयाः इत् अन्या

भुवनानि अस्य प्रजायन्ते वीरुधः च प्रजामिः ॥८॥ अपां नपात्
 आ हि अस्यात् उपऽस्य जिह्मनां ऊर्ध्वः विद्युत् वसानः तस्य
 ज्येष्ठं महिमानं वहतीः हिरण्यऽवर्णाः परियन्ति यद्भीः ॥९॥ हि-
 रण्यऽरूपः सः हिरण्यऽसंहक् अपां नपात् सः इत् ऊं हिरण्य-
 ऽवर्णः हिरण्ययात् परि योनेः निऽसद्य हिरण्यऽदाः ददति अन्नं
 अस्मै ॥१०॥ २३॥ तत् अस्य अनीकं उत चारुनाम अपीच्य वर्धते
 नम्रुः अपां यं दुधते युवतयः सं इत्था हिरण्यऽवर्णं घृतं अन्नं अस्य
 ॥११॥ अस्मै बहूनां अवमायं सख्यं यज्ञैः विधेम नमसा हविऽभिः
 सं सानुं माज्मै दिधिषामि बिल्मैः दधामि अन्नैः परिवंदे ऋक्-
 ऽभिः ॥१२॥ सः ई वृषां अजनयत् तामुं गर्भसः ई शिष्टुः धयति तं
 रिहन्ति सः अपां नपात् अनभिमातऽवर्णः अन्यस्यऽइव इह
 तन्वा विवेष ॥१३॥ अस्मिन् पदे परमे तस्यिऽवांसं अध्वंसऽभिः
 विश्वहा दीदिऽवांसं आपः नम्रे घृतं अन्नं वहतीः स्वयं अन्नैः परि
 दीयन्ति यद्भीः ॥१४॥ अयांसं अग्ने सुऽक्षितिं जनाय अयांसं ऊं
 मघवन्तऽभ्यः सुऽवृक्तिं विश्वं तत् भद्रं यत् अवन्ति देवाः बृहत् व-
 देम विदथे सुऽवीराः ॥ १५ ॥ २४ ॥

॥३६॥ तुभ्यं हिन्वानः वसिष्ठगाः अपः अधुक्षन् सी अविऽभिः
 अदिऽभिः नरः पिब इद्र स्वाहा प्रऽहुतं वर्षऽकृतं होचात् आ
 सोमं प्रथमः यः ईशिषे ॥१॥ यज्ञैः संऽमिष्ट्याः पृषतीभिः ऋष्टिभिः
 यामनं शुभासः अजिषु प्रियाः उत आऽसद्य बर्हिः भरतस्य सून-
 वः पोचात् आ सोमं पिबत् दिवः नरः ॥२॥ अमाऽइव नः सुऽह-
 वाः आ हि गंतन नि बर्हिषि सदतन रणिष्टन अथ मंदस्व जुजु-
 षाणः अंधसः तष्टः देवेभिः जनिऽभिः सुमतऽगणः ॥३॥ आ वक्षि

देवान इह विप्र यक्षि च उशन होतः नि सद योनिषु चिषु प्रति
 वीहि प्रऽस्थितं सोम्यं मधु पिब आयीधात् तव भागस्य तृष्णु-
 हि ॥४॥ एषः स्यः ते तन्वः नृम्यऽवर्धनः सहः ओजः प्रऽदिवि वा-
 ह्योः हितः तुभ्यं सुतः मघऽवन तुभ्यं आऽभृतः त्वं अस्य ब्राह्मणात्
 आ तृपत् पिब ॥५॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे सत्तः होता नि-
 ऽविदः पूर्याः अनु अच्छ राजाना नमः एति आऽवृतं प्रऽश-
 स्वात् आ पिबतं सोम्यं मधु ॥ ६ ॥ २५ ॥ ७ ॥

॥३७॥ मंदस्व होचात् अनु जोषं अंधसः अध्वर्यवः सः पूर्या व-
 ष्टि आऽसिचै तस्यै एतं भरत तत्तऽवशः ददि होचात् सोमं द्रवि-
 णऽदः पिब चतुऽभिः ॥१॥ यं कं पूर्वं अहुवे तं इदं हुवे सः इत्
 कं हव्यः ददि यः नाम पत्यते अध्वर्युऽभिः प्रऽस्थितं सोम्यं मधु
 पोचात् सोमं द्रविणऽदः पिब चतुऽभिः ॥२॥ मेद्यंतु ते वह्नयः ये-
 भिः ईयसे अरिषण्यन् वीळयस्व वनस्पते आऽयूय धृष्णो अ-
 भिऽगूय त्वं नेष्टात् सोमं द्रविणऽदः पिब चतुऽभिः ॥३॥ अपात्
 होचात् उत पोचात् अमत्त उत नेष्टात् अजुषत प्रयः हितं तुरीयं
 पाचं अमृक्तं अमर्त्यं द्रविणऽदः पिबतु द्रविणऽदऽसः ॥४॥ अ-
 वाचं अद्य यय्यं नृऽवाहनं रथं युंजाथां इह वां विऽमोचनं पृक्तं
 हवीषि मधुना आ हि कं गतं अथ सोमं पिबतं वाजिनीऽवसू०
 ॥५॥ जोषि अग्ने संऽइधं जोषि आऽहुतिं जोषि ब्रह्म जन्यं जोषि
 सुऽस्तुतिं विश्वेभिः विश्वान् चतुना वसो महः उशन देवान्
 उशतः पायय हविः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३८॥ उत्तं कं स्यः देवः सविता सवायं शश्वत्तऽतमं तत्तऽअपाः

वह्निः अस्थात् नूनं देवेभ्यः वि हि धातिं रत्नं अथ आ अभजत्
 वीतिऽहोचं स्वस्ती ॥१॥ विश्वस्य हि श्रुष्टये देवः ऊर्ध्वः प्र वाहवा
 पृथुऽपाणिः सिसर्ति आपः चित् अस्य व्रते आ निऽमृयाः अयं
 चित् वातः रमते परिऽज्मन ॥२॥ आशुऽभिः चित् यान वि मु-
 चाति नूनं अरीरमत् अतमानं चित् एतौः अह्यर्षूणां चित् नि
 अयान अविषां अनु व्रतं सवितुः मोकीं आ अगात् ॥३॥ पुनः
 सं अव्यत् विऽततं वयंती मध्या कर्तौः नि अधात् शक्न धीरः उत
 संऽहाय अस्थात् वि चतून अर्धः अरमतिः सविता देवः आ
 अगात् ॥४॥ नाना ओकांसि दुर्यः विश्वं आयुः वि तिष्ठते प्रऽभवः
 शोकः अमेः ज्येष्ठं माता सूनवे भागं आ अधात् अनु अस्य केतं
 इषितं सवित्रा ॥५॥२॥ संऽआववर्ति विऽस्थितः जिगीषुः विश्वे-
 षां कामः चरतां अमा अभूत् शश्वान् अपः विऽकृतं हिवी आ
 अगात् अनु व्रतं सवितुः दैव्यस्या ॥६॥ त्वया हितं अर्थं अपऽसुभा-
 गं धन्वं अनु आ मृगयसः वि तस्युः वनानि विऽभ्यः नकिः अस्य
 तानि व्रता देवस्य सवितुः मिनंति ॥७॥ यात्ऽराध्यं वरुणः योनिं
 अर्थं अनिऽशितं निऽमिधि जर्भुराणः विश्वः मार्ताण्डः व्रजं आ
 पशुः गात् स्थऽशः जन्मानि सविता वि आ अक् ० ॥ ८ ॥ न
 यस्य इन्द्रः वरुणः न मित्रः व्रतं अर्यमा न मिनंति रुद्रः न अरा-
 तयः तं इदं स्वस्ति हुवे देवं सवितारं नमः ऽभिः ॥९॥ भगं धियं वा-
 जयतः पुरंऽधि नराशंसः साः पतिः नः अव्याः आऽअये वामस्य
 संऽगथे रयीणां प्रियाः देवस्य सवितुः स्याम ॥ १० ॥ असभ्यं
 तत् दिवः अतऽभ्यः पृथिव्याः त्वया दत्तं काम्यं राधः आ गात्
 शं यत् स्तोतुऽभ्यः आपये भवाति उरुऽशंसाय सवितः जरित्रे
 ॥ ११ ॥ ३ ॥

॥३९॥ यावाणाऽइव तत् इत् अर्थे जरेथे गृध्राऽइव वृक्षं नि-
 धिऽमंतं अच्छ ब्रह्माणाऽइव विदथे उक्थऽशसा दूताऽइव ह-
 व्यां जन्त्यां पुरुऽचा ॥ १ ॥ प्रातःऽयावाना रथ्याऽइव वीरा अ-
 जाऽइव यमा वरं आ सचेथे मेनेऽइव० तन्वां शुभमाने दंपती-
 ऽइव० क्रतुऽविदां जनेषु ॥ २ ॥ शृंगाऽइव नः प्रथमा गंतं अर्वाक्
 शफौऽइव जभुराणा तरःऽभिः चक्रवाकाऽइव प्रति वस्तोः उस्त्रा
 अर्वाचा यातं रथ्याऽइव शक्रा ॥ ३ ॥ नावाऽइव नः पारयतं यु-
 गाऽइव नभ्याऽइव नः उपधीऽइव० प्रधीऽइव० श्वानाऽइव नः
 अरिषण्या तनूनां खर्गलाऽइव विऽससः पातं अस्मान् ॥ ४ ॥
 वाताऽइव अजुर्या नद्याऽइव रीतिः अक्षीऽइव० चक्षुषा आ यातं
 अर्वाक् हस्तौऽइव तन्वे शंभविष्ठा पदाऽइव नः नयतं वस्यः
 अच्छ ॥ ५ ॥ ४ ॥ ओष्ठौऽइव मधु आस्ते वदंता स्तनौऽइव पिप्यतं
 जीवसे नः नासाऽइव नः तन्वः रक्षितारां कणौऽइव सुऽश्रुतां
 भूतं असे ॥ ६ ॥ हस्ताऽइव शक्तिं अभि संऽददी० नः क्षामंऽइव नः
 सं अजतं रजांसि इमाः गिरः अश्विना युष्मऽयंतीः ह्योचैण-
 ऽइव स्वऽधितिं सं शिशीतं ॥ ७ ॥ एतानि वां अश्विना वर्धनानि
 ब्रह्म स्तोमं गृत्सऽमदासः अक्रन तानि नरा जुजुषाणा उप यातं
 बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ४० ॥ सोमापूषणा जनना रयीणां जनना दिवः जनना पृ-
 थिव्याः जातौ विश्वस्य भुवनस्य गोपौ देवाः अकृण्वन् अमृतस्य
 नाभिं ॥ १ ॥ इमौ देवौ जायमानौ जुषंत इमौ तमांसि गृह्णातं
 अजुष्टा अभ्यां इंद्रः पक्वं आमामु अंतः सोमापूषऽभ्यां जनतं
 उक्षियां सु ॥ २ ॥ सोमापूषणा रजसः विऽमानं सप्तऽचक्रं रथं अ-

विश्वऽमिन्वं विष्णुऽवृतं मनसा युज्यमानं तं जिन्वथः वृषणा
 पंचऽरश्मिं ॥३॥ दिवि अन्यः सदनं चक्रे उच्चा पृथिव्या अन्यः अ-
 धि अंतरिक्षे तौ अस्मभ्यं पुरुऽवारं पुरुऽक्षं रायः पोषं वि स्यतां
 नाभिं असे ॥४॥ विश्वानि अन्यः भुवना जजान विश्वं अन्यः
 अभिऽचक्ष्णः एति सोमा पूषणौ अवतं धियं मे युवाभ्यां वि-
 श्वाः पृतनाः जयेम ॥५॥ धियं पूषा जिन्वतु विश्वं इन्वः रयिं सोमः
 रयिऽपतिः दधातु अवतु देवी अदितिः अनवा बृहत् वदेम वि-
 दथे सुऽवीराः ॥६॥ ६॥

॥४१॥ वायो ये ते सहस्रिणः रथांसः तेभिः आ गृहि नियुत्वान
 सोमऽपीतये ॥१॥ नियुत्वान वायो आ गृहि अयं शुक्रः अयामि
 ते गतां असि सुन्वतः गृहं ॥२॥ शुक्रस्य अद्य गोऽअशिरः इंद्रवा-
 यू नियुत्वतः आ यातं पिबतं नरा ॥३॥ अयं वा मित्रावरुणा सुतः
 सोमः क्षतऽवृधा मम इत् इह श्रुतं हवै ॥४॥ राजानौ अनभिऽदु-
 हा ध्रुवे सदसि उतऽतमे सहस्रं स्थूणे आसाते ॥५॥ ७॥ ता सं-
 ऽराजा घृतऽआसुती० आदित्या दानुनः पती सचेते अनव-
 ऽह्वरं ॥६॥ गोऽमतं ऊं सु नासत्या अश्वऽवत् यातं अश्विना
 वर्तिः रुद्रा नृऽपाय्यं ॥७॥ न यत् परं न अंतरः आऽदधैत् वृषण-
 ऽवसू दुऽशंसः मर्त्यः रिपुः ॥८॥ ता न आ वोळ्हं अश्विना रयिं
 पिशंगऽसंहं धिष्यां वरिवऽविदं ॥९॥ इंद्रः अंग महत् भयं
 अभि सत् अप चुच्यवत् सः हि स्थिरः विऽचर्षणिः ॥१०॥ ८॥ इंद्रः
 च मृळयाति नः न नः पश्चात् अघं न शत् भद्रं भवाति नः पुर
 ॥११॥ इंद्रः आशाभ्यः परि सर्वाभ्यः अभयं कर्त जेता श्वन वि-
 ऽचर्षणिः ॥१२॥ विश्वे देवासः आ गत शृणुत मे इमं हवै आ इदं

अ० २. अ० ८. व० १२.] ॥ २०८ ॥ [म० २. अ० ४. सू० ४३.]

बर्हिः नि सीदत ॥ १३ ॥ तीव्रः वः मधुऽमान अयं शुनऽहोत्रेषु
मत्सरः एतं पिबत काम्यं ॥ १४ ॥ इंद्रोऽज्येष्ठाः महतऽगणाः दे-
वासः पूषऽरातयः विश्वे मम श्रुतं हव ॥ १५ ॥ १॥ अंबिऽतमे नदी-
ऽतमे देविऽतमे सरस्वति अमृशस्ताःऽइव ससि प्रऽशस्तिं अंब-
नः कृधि ॥ १६ ॥ त्वे विश्वां सरस्वति श्रिता आयूषि देव्यां शुन-
ऽहोत्रेषु मत्स्व प्रऽजां देवि दिदिद्वि नः ॥ १७ ॥ इमा ब्रह्मं सरस्वति
जुषस्व वाजिनीऽवति या ते मन्म गृत्सऽमदाः चृतऽवरि प्रिया
देवेषु जुहति ॥ १८ ॥ प्र इतां यज्ञस्यं शंभुवां युवां इत आ वृणी-
महे अग्निं च हव्यऽवाहनं ॥ १९ ॥ इवेद्यावतः पृथिवी इमं सिधं अद्य
दिविऽस्पृशं यज्ञं देवेषु यत्स्व वीन ॥ २० ॥ आं उपऽस्यं अद्रुहा दे-
वाः सीदंतु यज्ञियाः इह अद्य गृहं ॥ २१ ॥ १० ॥

पिबतं वदं

॥ ४२ ॥ कनिऽक्रदतं जनुऽभं इत क्षितारा वाचं अरिताऽइव
नावं सुऽमंगलः च शकुंतऽसि मत्सुऽदत्ता चित् अभिऽभा
विश्वा विदत ॥ १ ॥ मा त्वा स्तेनऽज्ज वधाऽस्मऽपु मर्णः मा त्वा
विदत इषुऽमान वीरः अस्ता पिचां अनु प्रऽक्षि कनिऽक्रदत
सुऽमंगलः भद्रऽवादी वद इह ॥ २ ॥ अवं सुऽदक्षिणतः गृहाणां
सुऽमंगलः भद्रऽवादी शकुंते मा नः स्तेनः इह मा अघऽशंसः
बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ ३ ॥ ११ ॥

॥ ४३ ॥ प्रऽदक्षिणत अभि गृणंति कारवः वयः वदंतः चतु-
ऽथा शकुंतयः उभे वाचौ वदति सामगाऽइव गायवं च चैस्तुभं
च अनु राजति ॥ १ ॥ उन्नाताऽइव शकुने सामं गायसि ब्रह्मऽपुचः-
ऽइव सर्वनेषु शंससि वृषाऽइव वाजी शिशुऽमतीः अपिऽइत्यं

सर्वतः नः शकुने भद्रं आ वद विश्वतः नः शकुने पुरयं आ वद ॥२॥
 आऽवदन् त्वं शकुने भद्रं आ वद तूष्णीं आसीनः सुऽमतिं चिकि-
 द्धि नः यत् उतऽपतन् वदसि कर्केरिः यथा बृहत् वदेम विदथे
 सुऽवीराः ॥ ३ ॥ १२ ॥ ४ ॥ २ ॥

॥ इति द्वितीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ सोमस्य मा तवसं वक्षि अमे वह्निं चकर्थ विदथे यजथ्ये
 देवान् अच्छ दीद्यत् युंजे अद्रिं शंऽआये अमे तन्वं जुषस्व ॥ १ ॥
 प्रांचं यज्ञं चकृम वर्धतां गीः समितऽभिः अग्निं नमसा दुवस्यन्
 दिवः शशासुः विदथा कवीनां गृत्साय चित्तवसे गातुं ईषुः ॥ २ ॥
 मयः दधे मेधिरः पूतऽदक्षः दिवः सुऽबंधुः जनुषा पृथिव्याः अवि-
 दन् ऊं दर्शतं अपऽसु अंतः देवासः अग्निं अपसि स्वसृणां ॥ ३ ॥
 अवर्धयन् सुऽभगं सप्त यहीः श्वेतं जज्ञानं अरुषं महिऽत्वा शिशुं
 न जातं अभि आरुः अश्याः देवासः अग्निं जनिमन् वपुष्यन् ॥ ४ ॥
 शुक्रेभिः अंगैः रजः आऽततन्वान् क्रतुं पुनानः कविऽभिः पवि-
 चैः शोचिः वसानः परि आयुः अपां श्रियः मिमीते बृहतीः अनू-
 नाः ॥ ५ ॥ १३ ॥ ववाजं सी अनदतीः अदब्धाः दिवः यहीः अवसा-
 नाः अनग्नाः सना अचं युवतयः सऽयोनीः एकं गर्भं दधिरे सप्त
 वाणीः ॥ ६ ॥ स्त्रीणां अस्य संऽहतः विश्वऽरूपाः घृतस्य योनीं
 स्रवथे मधूनां अस्थुः अचं धेनवः पिन्वमानाः मही दसस्य मा-
 तरां संऽईचीं ॥ ७ ॥ बभ्राणः सूनोः सहसः वि अद्यौ त दधानः शु-
 क्रा रभसा वपूषि श्रोतंति धाराः मधुनः घृतस्य वृषा यचं ववृधे

काथेन॥८॥पितुः चित्त ऊर्धः जनुषां विवेद विअस्य धाराः असृ-
 जत् वि धेनाः गुहां चरंतं सखिऽभिः शिवेभिः दिवः यद्भीभिः न
 गुहां बभूव॥९॥पितुः च गर्भं जनितुः च वभ्रे पूर्वीः एकः अधयत्
 पीप्यानाः वृष्णे सऽपत्नीं शुचये सऽबधू उभे अस्मै मनुषे नि
 पाहि ॥ १० ॥ १४ ॥ उरौ महान् अनिऽबाधे ववर्धे आपः अग्निं
 यशसः सं हि पूर्वीः ऋतस्य योनौ अशयत् दमूनाः जामीनां
 अग्निः अपसिं स्वमृणां ॥ ११ ॥ अक्रः न वभ्रिः संऽइथे महीनां दि-
 दृक्षेयः सूनवे भाःऽऋजीकः उत् उस्त्रियाः जनिता यः जजान
 अपां गर्भः नृऽतमः यद्भः अग्निः ॥ १२ ॥ अपां गर्भं दर्शतं ओषधीनां
 वनां जजान सुऽभगां विऽरूपं देवासः चित्त मनसा सं हि जग्मुः
 पनिष्ठं जातं तवसं दुवस्यन् ॥ १३ ॥ बृहंतः इत् भानवः भाःऽऋजी-
 कं अग्निं सचंत विऽद्युतः न शुक्राः गुहांऽइव वृद्धं सदसि स्वे
 अंतः अपारे ऊर्वे अमृतं दुहानाः ॥ १४ ॥ ईळे च त्वा यजमानः ह-
 विऽभिः ईळे सखिऽत्वं सुऽमतिं निऽकामः देवैः अवः मिमीहि
 सं जरिचे रक्ष च नः दम्येभिः अनीं कैः ॥ १५ ॥ १५ ॥ उपऽद्योतारः तव
 सुऽप्रनीते अग्ने विश्वानि धन्या दधानाः सुऽरेतसा अवसा तुंज-
 मानाः अभि स्याम पृतनाऽयून् अदेवान् ॥ १६ ॥ आ देवानां अ-
 भवः केतुः अग्ने मद्रः विश्वानि काव्यानि विद्वान् प्रतिं मर्तान्
 अवासयः दमूनाः अनु देवान् रथिरः यासि साधन् ॥ १७ ॥ निदुरो-
 णे अमृतः मर्त्यानां राजा ससाद विद्वानि साधन् घृतऽप्रतीकः
 उर्विया वि अद्यौत् अग्निः विश्वानि काव्यानि विद्वान् ॥ १८ ॥ आ
 नः गहि सख्येभिः शिवेभिः महान् महीभिः ऊतिऽभिः सरण्यन्
 अस्मे रथिं बहुलं संऽतरुवं सुऽवाचं भागं यशसं कृधि नः ॥ १९ ॥
 एता ते अग्ने जनिम सनानि प्र पूर्याय नूतनानि वोचं महान्ति

वृष्णे सर्वना कृता इमा जन्मनऽजन्मन निऽहितः जातऽवेदाः
 ॥ २० ॥ जन्मनऽजन्मन निऽहितः जातऽवेदाः विश्वामित्रेभिः इ-
 ध्यते अजस्रः तस्य वयं सुऽमृतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
 स्याम ॥ २१ ॥ इमं यज्ञं सहसाऽवन त्वं नः देवऽचा धेहि सुऽक्रतो-
 रराणः प्रयंसि होतः बृहतीः इषः नः अग्रे महि द्रविणं आयजस्व
 ॥ २२ ॥ इत्था अग्रे पुरुऽदंसं सनिगोः शश्वतऽतमं हवमानाय साध-
 स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्रे सा ते सुऽमृतिः भूतु अस्मे
 ॥ २३ ॥ १६ ॥

॥ २ ॥ वैश्वानराय धिषणां ऋतऽवृधे घृतं न पूतं अग्रे जना-
 मसि द्विता होतारं मनुषः च वाघतः धिया रथं न कुलिशः सं ऋ-
 खति ॥ १ ॥ सः रोचयत् जनुषां रोदसी उभे सः माचोः अभवत्
 पुचः ईड्यः हव्यऽवाद् अग्निः अजरः चनऽहितः दुऽदभः विशां
 अतिथिः विभाऽवंसु ॥ २ ॥ ऋत्वा दक्षस्य तरुषः विऽधर्मणि देवा-
 सः अग्निं जनयंत चित्रिऽभिः रुरुचानं भानुना ज्योतिषा महां
 अत्यं न वाजं सनिथन् उपं ब्रुवे ॥ ३ ॥ आ मंदस्य सनिथंतः वरेण्यं
 वृणीमहे अहं यं वाजं ऋग्मियं रातिं भृगूणां उशिजं कविऽक्रतुं
 अग्निं राजंतं दिव्येन शोचिषा ॥ ४ ॥ अग्निं सुन्नायं दधिरे पुरः जनाः
 वाजऽश्रवसं इह वृक्तऽवर्हिषः यतऽसुचः सुऽरुचं विश्वऽदेव्यं रु-
 द्रं यज्ञानां साधतऽइष्टिं अपसां ॥ ५ ॥ १७ ॥ पावकऽशोचे तव हि
 क्षयं परि होतः यज्ञेषु वृक्तऽवर्हिषः नरः अग्रे दुवः इच्छमानासः
 आप्यं उपं आसते द्रविणं धेहि तेभ्यः ॥ ६ ॥ आ रोदसीं अपृणत्
 आ स्वः महत् जातं यत् एनं अपसः अधारयन् सः अध्वराय परि
 नीयते कविः अत्यं न वाजऽसातये चनऽहितः ॥ ७ ॥ नमुस्मन्

हृष्यऽदातिं सुऽअध्वरं दुवस्यतं दम्यं जातऽवेदसं रथीः ऋतस्य
 बृहत्तः विऽचर्षणिः अग्निः देवानां अभवत् पुरऽहितः ॥ ८ ॥ तिस्रः
 यद्दस्य संऽइधः परिऽज्मनः अग्नेः अपुनन् उशिजः अमृत्यवः ता-
 सां एकां अदधुः मर्त्यैर्भुजं ऊं लोकं ऊं द्वे उपजा मिं इयतुः ॥ ९ ॥
 विशां कविं विशपतिं मानुषीः इषः सं सी अकृण्वन् स्वऽधितिं
 न तेजसे सः उतऽवतः निऽवतः याति वेविषत् सः गर्भे एषु भु-
 वनेषु दीधरत् ॥ १० ॥ १८ ॥ सः जिन्वते जठरेषु प्रजज्ञिऽवान् वृषां
 चिचेषु नानदत्तन सिंहः वैश्वानरः पृथुऽपाजः अमर्त्यः वसु रत्नां
 दयमानः वि दाशुषे ॥ ११ ॥ वैश्वानरः प्रत्नऽथा नाकं आ अरुहत्
 दिवः पृष्ठं भंदमानः सुमन्मऽभिः सः पूर्वऽवत् जनयन् जंतवे धनं
 समा नं अज्मं परि एति जागृविः ॥ १२ ॥ ऋतऽवानं यज्ञियं विप्रं
 उक्थ्य आ यं दधे मातरिश्वां दिवि क्षयं तं चिचऽयामं हरिऽकेशं
 ईमहे सुऽदीतिं अग्निं सुविताय नव्यसे ॥ १३ ॥ शुचिं न यामन इषि रं
 स्वऽदृशं केतुं दिवः रोचनऽस्थां उषऽबुधं अग्निं मूधानं दिवः
 अप्रतिऽस्कुतं तं ईमहे नमसा वाजिनं बृहत् ॥ १४ ॥ मंद्रं होतारं
 शुचिं अङ्गयाविनं दमूनसं उक्थ्य विश्वऽचर्षणिं रथं न चिचं व-
 पुंषाय दर्शतं मनुऽहितं सदैव रायः ईमहे ॥ १५ ॥ १९ ॥

॥ ३ ॥ वैश्वानरायं पृथुऽपाजसे विपः रत्नां विधंत धरुणेषु गा-
 तवे अग्निः हि देवान् अमृतः दुवस्यति अथ धर्माणि सनतां न
 दूदुषत् ॥ १ ॥ अंतः दूतः रोदसी दस्सः इयते होता निऽसन्नः मनुषः
 पुरऽहितः क्षयं बृहंतं परिभूषति द्युऽभिः देवेभिः अग्निः इषितः
 धियाऽवसुः ॥ २ ॥ केतुं यज्ञानां विदथस्य साधनं विप्रांसः अग्निं
 मह्यंत चित्तिऽभिः अपांसि यस्मिन् अधि संऽदधुः गिरः त-

स्मिन् मुक्त्तानि यजमानः आ च॒के ॥३॥ पि॒ता य॒ज्ञानां अ॒सुरः वि॒-
 पः ऽचि॒तां वि॒ऽमानं अ॒ग्निः व॒युनं च॒ वा॒घतां आ वि॒वेश॒ रोद॒सी॒
 भूरि॒ऽवर्ष॒सा पु॒रु॒ऽप्रियः भ॒न्दते॒ धाम॑ऽभिः क॒विः ॥४॥ च॒न्द्रं अ॒ग्निं
 च॒न्द्रं र॒थं ह॒रि॒ऽव्रतं वै॒श्वान॒रं अ॒प्सु॒ऽसदं स्वः ऽवि॒दं वि॒ऽगा॒हं नू॒र्णी
 त॒विषी॒भिः आ॒ऽवृ॒तं भू॒र्णी दे॒वासः इ॒ह सु॒ऽश्रियं द॒धुः ॥५॥ २०॥
 अ॒ग्निः दे॒वेभिः म॒नुषः च॒ ज॒तु॒ऽभिः त॒न्वा॒नः य॒ज्ञं पु॒रु॒ऽपे॒शं स॒धिया॒
 र॒थीः अ॒तः इ॒यते॒ साध॑दि॒ष्टि॒ऽभिः जी॒रः द॒मू॒नाः अ॒भि॒श॒स्ति॒ऽचा॒-
 त॒नः ॥६॥ अ॒ग्रे ज॒रस्व॒ सु॒ऽअ॒प॒त्ये आ॒यु॒नि ऊ॒र्जा पि॒न्व॒स्व॒ सं इ॒षः
 दि॒दी॒हि॒नः व॒यांसि जि॒न्व॒ बृ॒ह॒तः च॒ जा॒गृ॒वे उ॒शि॒क॒ दे॒वानां अ॒सिं
 सु॒ऽऋ॒तुः वि॒पां ॥७॥ वि॒श॒प॒तिं य॒ज्ञं अ॒ति॒थि॒न॒रः स॒दा य॒न्तारं॒ धी॒नां
 उ॒शि॒जं च॒ वा॒घतां अ॒ध्व॒राणां चे॒त॒नं जा॒त॒ऽवे॒द॒सं प्र॒शंस॑ति न॒म॒-
 सा जू॒ति॒ऽभिः वृ॒धे ॥ ८॥ वि॒भा॒ऽवां दे॒वः सु॒ऽरणः॒ परि॒ क्षि॒तीः
 अ॒ग्निः ब॒भू॒व श॒र्व॒सा सु॒म॒त॒ऽर॒थः तस्य॑ व्र॒तानि॑ भूरि॒ऽपो॒षि॒णः
 व॒यं उ॒प॒ भू॒षे॒म॒ द॒मे आ सु॒वृ॒क्ति॒ऽभिः ॥९॥ वै॒श्वान॒र॒त॒व॒ धा॒मानि॑
 आ च॒के ये॒भिः स्वः ऽवि॒त् अ॒भ॒वः वि॒ऽचक्षु॑ण॒ जा॒तः आ अ॒पृ॒णः
 भु॒व॒नानि॑ रोद॒सी॒ अ॒ग्रे ता वि॒श्वां प॒रि॒ऽभूः अ॒सि॒ त्म॒ना ॥१०॥ वै॒-
 श्वान॒र॒स्य॒ दु॒स॒ना॒भ्यः वृ॒ह॒त॒ अ॒रि॒णा॒त॒ एकं॑ सु॒ऽअ॒प॒स्य॒यां क॒विः
 उ॒भा पि॒तरा॑ म॒हय॑न् अ॒जा॒य॒त॒ अ॒ग्निः द्या॒वां पृ॒थि॒वी॒ भूरि॑ऽरे॒-
 त॒सा ॥ ११ ॥ २१ ॥

॥४॥ समि॒त॒ऽस॒मि॒त॒ सु॒ऽम॒नाः बो॒धि॒ अ॒से शु॒चा॒ऽशु॒चा सु॒-
 ऽम॒तिं रा॒सि॒ व॒स्वः आ दे॒व॒ दे॒वान् य॒ज॒था॒य व॒क्षि॒ स॒खा स॒खी॒न्
 सु॒ऽम॒नाः य॒क्षि॒ अ॒ग्रे ॥१॥ यं दे॒वासः चिः अ॒ह॒न॒ आ॒ऽय॒ज॒न्ते दि॒वे॒-
 ऽदि॒वे व॒रु॒णः मि॒त्रः अ॒ग्निः सः इ॒मं य॒ज्ञं म॒धु॒ऽम॒तं कृ॒धि॒नः त॒नू॒-

ऽनपात् घृतऽयोनिं विधत्तं ॥२॥ प्रदीधितिः विश्वऽवारा जिगा-
 ति होतार इळः प्रथमं यजंथ्ये अळं नमःऽभिः वृषभं वंद्यै सः
 देवान यक्षत् इषितः यजीयान् ॥३॥ ऊर्ध्वः वांगानुः अध्वरे अका-
 रि ऊर्ध्वा शोचीषि प्रऽस्थिता रजांसि दिवः वानाभा नि असादि
 होतां स्तृणीमहि देवऽव्यचाः वि बर्हिः ॥४॥ सप्र होचाणि मनसा
 वृणानाः इन्वैतः विश्वं प्रति यन् ऋतेन नृऽपेशसः विदेषु प्र
 जाताः अभि इमं यज्ञं वि चरंत पूर्वीः ॥५॥ २२॥ आभंदमाने उषसौ
 उपाके उत स्येते तन्वा विरूपे यथानः मित्रः वरुणः जुजो-
 षत् इंद्रः मरुत्वान् उत वा महःऽभिः ॥६॥ दैव्या होतारा प्रथमा
 नि चंजे सप्र पृक्षासः स्वधया मदंति ऋतं शंसतः ऋतं इत् ते
 आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः दीध्यानाः ॥७॥ आ भारती भारतीभिः
 सऽजोषाः इळा देवैः मनुष्येभिः अग्निः सरस्वती सारस्वतेभिः
 अर्वाक् तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं सदंतु ॥८॥ तत् नः तुरीयं अथ
 पोषयित्नु देवं त्वष्टः विरराणः स्यस्व यतः वीरः कर्मण्यः सुऽदक्षः
 युक्तऽप्रावा जायते देवऽकामः ॥९॥ वनस्पते अव मृज उप देवान्
 अग्निः हविः शमिता मूदयाति सः इत् ऊं होता सत्यऽतरः यजा-
 ति यथा देवानां जनिमानि वेदं ॥१०॥ आ याहि अग्ने संऽइधानः
 अर्वा इंद्रेण देवैः सऽरथं तुरेभिः बर्हिः नः आस्तां अदितिः सु-
 ऽपुत्रा स्वाहा देवाः अमृताः मादयतां ॥११॥ २३॥

॥५॥ प्रति अग्निः उषसः चेकितानः अर्वाधि विप्रः पदऽवीः
 कवीनां पृथुऽपाजाः देवयतऽभिः संऽइद्धः अप द्वारा तमसः
 वह्निः आवः ॥ १ ॥ प्र इत् ऊं अग्निः ववृधे स्तोमैभिः गीऽभिः
 स्तोतृणां नमस्यः उक्थैः पूर्वीः ऋतस्य संऽदृशः चकानः सं दूतः

अद्यौत उषसः विऽरोको ॥२॥ अधायि अग्निः मानुषीषु विक्षु अपां
 गर्भैः मिचः ऋतेन साधन आ हयैतः यजतः सानु अस्थात अभूत
 कुं विप्रः हव्यः मतीनां ॥३॥ मिचः अग्निः भवति यत् संऽइङ्गः मि-
 चः होता वरुणः जातऽवेदाः मिचः अध्वर्युः इधिरः दमूनाः मिचः
 सिंधूनां उत पर्वतानां ॥४॥ पाति प्रियं रिपः अयं पदं वेः पाति
 यद्गः चरणं मूर्यस्य पाति नाभां सप्तऽशीर्षाणं अग्निः पाति देवा-
 नां उपऽमादं ऋष्वः ॥५॥ २४॥ ऋभुः चक्रे ईड्यं चारुनामं विश्वा-
 नि देवः वयुनानि विद्वान ससस्यं चर्म घृतऽवंत पदं वेः तत् इत्
 अग्निः रक्षति अग्रं युच्छन् ॥६॥ आ योनिं अग्निः घृतऽवंतं अ-
 स्थात पृथुऽप्रगानं उशतं उशानः दीद्यानः शुचिः ऋष्वः पावकः
 पुनःऽपुनः मातरां नव्यसीं कः ॥७॥ सद्यः जातः ओषधीभिः
 ववक्षे यदि वर्धति प्रऽस्वः घृतेन आपःऽइव प्रऽवतां शुभमानाः
 उरूथत् अग्निः पिचोः उपऽस्ये ॥८॥ उत कुं स्तुतः संऽइधा यद्गः
 अद्यौत वर्ष्मन् दिवः अधि नाभां पृथिव्याः मिचः अग्निः ईड्यं
 मातरिष्व आ दूतः वस्तु यजथाय देवान् ॥९॥ उत अस्तंभीत्
 संऽइधा नाकं ऋष्वः अग्निः भवन् उतऽतमः रोचनानां यदि भृ-
 गुऽभ्यः परि मातरिष्व गुहां संतं हव्यऽवाहं संऽइधे ॥१०॥ इळां
 अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साधु स्यात् नः
 सनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्ते ॥११॥ २५॥

॥६॥ प्र कारवः मनना वच्यमानाः देवद्रीचीं नयत् देवऽयंतः
 दक्षिणाऽवाद् वाजिनीं प्राचीं एति हविः भरती अग्रये घृताचीं
 ॥१॥ आ रोदसीं अपृणाः जायमानः उत प्र र्विष्याः अध नु प्र-
 ऽयज्यो दिवः चित् अग्ने महिना पृथिव्याः वच्यंतां ते वह्नयः सप्त-

ऽजिह्वाः॥२॥ द्यौः च त्वा पृथिवी यज्ञियांसः नि होतारं सादयन्ते
 दमाय यदि विशः मानुषीः देवऽयंतीः प्रयस्वतीः ईळते शुक्रं
 अर्चिः॥३॥ महान सधऽस्यै ध्रुवः आ निऽसत्तः अंतः द्यावा मा-
 हिने हयमाणः आस्क्रे सऽपत्नीं० अजरे अमृक्ते सबऽदुधे० उ-
 रुऽगायस्य धेनू॥४॥ व्रता ते अग्ने महतः महानि तव क्रत्वा रो-
 दसी आ ततंथ त्वं दूतः अभवः जायमानः त्वं नेता वृषभ चर्षणी-
 नां॥५॥२६॥ ऋतस्य वा केशिना योग्याभिः घृतऽक्षुवा रोहिता
 धुरि धिष्व अथ आ वह देवान देव विश्वान सुऽअध्वरा कृणुहि
 जातऽवेदः॥६॥ दिवः चित् आ ते रुचयंत रोकाः उषः विऽभातीः
 अनुभासि पूर्वीः अपः यत् अग्ने उशधक् वनेषु होतुः मद्रस्य पन-
 यंत देवाः॥७॥ उरौ वा ये अंतरिक्षे मदति दिवः वा ये रोचने सति
 देवाः ऊमाः वा ये सुऽहवासः यजत्राः आऽयेमिरे रथ्यः अग्ने अ-
 श्वाः॥८॥ आ एभिः अग्ने सऽरथं याहि अर्वाङ् नानाऽरथं वा वि-
 ऽभवः हि अश्वाः पत्नीऽवतः विशतं चीन च देवान अनुऽस्वधं
 आ वह मादयस्य॥९॥ सः होता यस्य रोदसी चित् उर्वी यज्ञं-
 ऽयज्ञं अभि वृधे गृणीतः प्राचीं अध्वराऽइव तस्थतुः सुऽमेकै०
 ऋतऽवरी० ऋतऽजातस्य सत्ये॥१०॥ ईळां अग्ने पुरुऽदंसं सनि
 गोः शश्वतऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजा-
 ऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे॥११॥२७॥८॥२॥

॥७॥ प्रये आरुः शितिऽपृष्ठस्य धासेः आ मातरां विविशुः सप्त
 वाणीः परिऽक्षितां पितरां सं चरेते प्र सस्ते दीर्घ आयुः प्र-
 ऽयक्षे॥११॥ दिवक्षसः धेनवः वृणाः अश्वाः देवीः आ तस्थौ मधु-
 ऽमत वहतीः ऋतस्य त्वा सदसि स्ये मऽयंतं परि एकां चरति वते-

निंगौः॥२॥ आसी अरोहत् सुऽयमाः भवतीः पतिः चिकित्वान्
 रयिऽवित् रयीणां प्रनीलऽपृष्ठः अतसस्य धासेः ताः अवासयत्
 पुरुषऽप्रतीकः॥३॥ महि त्वाष्ट्रं ऊर्जयतीः अजुर्यं स्तभुऽयमानं व-
 हतः वहति वि अगेभिः दिद्युतानः सधऽस्ये एकाऽइव रोदसी
 आ विवेश॥४॥ जानन्ति वृष्णः अरुषस्य शेवं उत ब्रह्मस्य शासने
 रणन्ति दिवऽरुचः सुऽरुचः रोचमानाः इळां येषां गण्या माहि-
 नागीः॥५॥१॥ उतो पितृऽभ्यां प्रऽविदां अनु घोषं महः महत्-
 ऽभ्यां अनयन्त श्रूषं उक्षा ह यचं परि धानं अक्तोः अनु स्वं धामं
 जरितुः ववक्षं॥६॥ अध्वर्युऽभिः पंचऽभिः सप्त विप्राः प्रियं रक्षन्ति
 निऽहितं पदं वेः० प्राचं मदन्ति उक्ष्णः अजुर्याः देवाः देवानां
 अनु हि व्रतागुः०॥७॥ दैव्या होतां रा प्रथमानि चञ्जे सप्त पृक्षासः
 स्वधया मदन्ति चतुं शंसन्तः चतुं इत ते आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः
 दीध्यानाः॥८॥ वृषऽयन्ति महे अत्याय पूर्वीः वृष्णे चिचाय रश्मयः
 सुऽयामाः देवं होतः मद्रऽतरः चिकित्वान् महः देवान् रोदसी
 आ इह वक्षि॥९॥ पृक्षऽप्रयजः द्रविणः सुऽवाचः सुऽकेतवः उ-
 षसः रेवत् ऊषुः उतो चित् अग्ने महिना पृथिव्याः कृतं चित्
 एनः सं महे दुश्य॥१०॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनि गोः शश्वत-
 ऽतमं हवमानाय साधस्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवां अग्ने सा
 ते सुऽमतिः भूतु असे॥ ११॥ २ ॥

॥८॥ अजन्ति त्वां अध्वरे देवऽयन्तः वनस्पते मधुना दैवेन यत्
 ऊर्ध्वः तिष्ठाः द्रविणा इह धत्ता यत् वा क्षयः मातुः अस्याः उप-
 ऽस्ये॥११॥ संऽइक्षस्य अयमाणः पुरस्तात् ब्रह्म वन्वानः अजरं सु-
 ऽवीरं आरे अस्मत् अमतिं बाधमानः उत अयस्व महते सौभ-

गाय ॥ २ ॥ उत् अयस्व वनस्पते वर्ष्मन् पृथिव्याः अधि सुऽमिती
मीयमानः वर्चैः धाः यज्ञऽवाहसे ॥ ३ ॥ युवा सुऽवासाः परिऽवीतः
आ अगात् सः ऊं श्रेयान् भवति जायमानः तं धीरांसः कवयः
उत् नयन्ति सुऽआध्यः मनसा देवऽयन्तः ॥ ४ ॥ जातः जायते सुदि-
नऽत्वे अह्ना सुऽमर्ये आ विदथे वर्धमानः पुनन्ति धीराः अपसः
मनीषा देवऽयाः विप्रः उत् इयति वाचं ॥ ५ ॥ ३ ॥ यान वः नरः देव-
ऽयन्तः निऽमिम्युः वनस्पते स्वऽधितिः वा ततश्च ते देवासः स्व-
रवः तस्थिऽवांसः प्रजाऽवन्त अस्मे दिधिषन्तु रत्नं ॥ ६ ॥ ये वृक्णा-
सः अधि क्षमि निऽमितासः यतऽसुचः ते नः व्यन्तु वार्यं देवऽचा
क्षेत्रऽसाधसः ॥ ७ ॥ आदित्याः रुद्राः वसवः सुऽनीथाः द्यावाक्षा-
मा पृथिवी अन्तरिक्षं सुऽजोषसः यज्ञं अवन्तु देवाः ऊर्ध्वं कृण्वन्तु
अध्वरस्य केतुं ॥ ८ ॥ हंसाऽइव श्रेणिऽशः यतानाः श्रुक्ता वसानाः
स्वरवः नः आ अगुः उत्ऽनीयमानाः कविऽभिः पुरस्तात् देवाः
देवानां अपि यन्ति पार्थः ॥ ९ ॥ शृंगाणिऽइव इत् शृङ्गिणां संह-
श्रे चषालऽवन्तः स्वरवः पृथिव्यां वाघतऽभिः वा विऽहवे श्रो-
षमाणाः अस्मान् अवन्तु पृतनाज्येषु ॥ १० ॥ वनस्पते शतऽवल्शः
वि रोह सहस्रऽवल्शाः वि वयं रुहेम यत्वा अयं स्वऽधितिः तेज-
मानः प्रऽनिनाय महते सौभगाय ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ९ ॥ सखायः त्वा ववृमहे देवं मतीसः ऊतये अपां नपातं सु-
ऽभगं सुऽदीदिति सुऽप्रतूर्ति अनेहसं ॥ १ ॥ कायमानः वनात्वं यत्
मातृः अजगन् अपः न तत् ते अये प्रऽमृषे निऽवर्तनं यत् दूरे सन्
इह अभवः ॥ २ ॥ अति तृष्टं ववृक्षिथ अयं एव सुऽमनाः असि प्र-
ऽप्र अन्ये यन्ति परि अन्ये आसते येषां सख्ये असि श्रितः ॥ ३ ॥ ईयि-

ऽवांसं अति सिधः शश्वतीः अति सश्वतः अनु ई अविदन् नि-
 ऽचिरासः अदुहः अपऽसु सिंहऽइव श्रितं ॥ ४ ॥ ससृवांसं ऽइव
 त्मना अमिं इत्या तिरऽहितं आ एनं नयत् मातरिषां पराऽवतः
 देवेभ्यः मथितं परि ॥ ५ ॥ ५ ॥ तं त्वा मतीः अगृणन् देवेभ्यः हव्य-
 ऽवाहन विश्वान यत् यज्ञान अभिऽपासिं मानुष तव क्रत्वा य-
 विष्टच ॥ ६ ॥ तत् भद्रं तव दंसना पाकाय चित छदयति त्वां यत्
 अग्ने पशवः संऽआसति संऽइहं अपिऽश्वरे ॥ ७ ॥ आ जुहोत सुऽअ-
 ध्वरं शीरं पावकऽशोचिषं आशुं दूतं अजिरं प्रत्नं ईड्यं श्रुष्टी देवं
 सपर्यत ॥ ८ ॥ चीणिं शता चीसहस्राणि अमिं चिंशत् च देवाः नव
 च असपर्यन् औक्षन् घृतैः अस्तृणन् बहिः अस्मै आत इत होतारं
 नि असादयन्त ॥ ९ ॥ ६ ॥

॥ १० ॥ त्वां अग्ने मनीषिणः संऽराजं चर्षणीनां देवं मतीसः इ-
 धते सं अध्वरे ॥ १ ॥ त्वां यज्ञेषु ऋत्विजं अग्ने होतारं ईरुते गोपाः
 ऋतस्य दीदिहि स्वे दमे ॥ २ ॥ सः घयः ते ददांशति संऽइधा जात-
 ऽवेदसे सः अग्ने धत्ते सुऽवीर्यं सः पुष्यति ॥ ३ ॥ सः केतुः अध्वराणां
 अमिः देवेभिः आ गमत् अंजानः सप्त होतृऽभिः हविष्यते ॥ ४ ॥ प्र
 होत्रे पूर्य वचः अग्नये भरत बृहत् विपां ज्योतींषि बिभ्रते न वेधसे
 ॥ ५ ॥ ७ ॥ अमिं वर्धतु नः गिरं यतः जायते उक्थ्यः महे वाजाय द्र-
 विणाय दर्शतः ॥ ६ ॥ अग्ने यजिष्ठः अध्वरे देवान् देवऽयते यज हो-
 तां मद्रः वि राजसि अति सिधः ॥ ७ ॥ सः नः पावक दीदिहि द्यु-
 ऽमत् अस्मे सुऽवीर्यं भव स्तोतृऽभ्यः अंतमः स्वस्तये ॥ ८ ॥ तं त्वा
 विप्राः विपन्यवः जागृऽवांसः सं इधते हव्यऽवाहं अमर्त्य सह-
 ऽवृधं ॥ ९ ॥ ८ ॥

॥११॥ अग्निः होता पुरः हितः अध्वरस्य विऽचर्षणिः सः वेद
यज्ञं आनुषक् ॥१॥ सः हव्यऽवाद् अमर्त्यः उशिकृत् दूतः चनः हितः
अग्निः धिया सं ऋणवति ॥२॥ अग्निः धिया सः चेतति केतुः यज्ञस्य
पूर्व्यः अथै हि अस्य तरणि ॥३॥ अग्निं सूनुं सनऽश्रुतं सहसः जा-
तऽवेदसं वह्निं देवाः अकृण्वत् ॥४॥ अदाभ्यः पुरऽएता विशां
अग्निः मानुषीणां तूष्णीं रथः सदानवः ॥५॥ १॥ संहान विश्वाः अ-
भिऽयुजः क्रतुः देवानां अमृक्तः अग्निः तु विश्वं वऽतमः ॥६॥ अग्नि-
प्रयांसि वाहसा दाश्वान् अश्रोति मर्त्यः क्षयं पावकऽशोचिषः
॥७॥ परि विश्वानि सुऽधिता अग्नेः अश्याम मन्मऽभिः विप्रांसः
जातऽवेदसः ॥८॥ अग्ने विश्वानि वायीं वाजेषु सनिषामहे त्वे-
देवासः आ ईरि ॥ ९ ॥ १० ॥

॥१२॥ इंद्राग्नी आगतं सुतं गीऽभिः नभः वरेण्यं अस्य पातं धि-
या इषिता ॥१॥ इंद्राग्नी जरितुः सचा यज्ञः जिगाति चेतनः अया
पातं इमं सुतं ॥२॥ इंद्रं अग्निं कविऽछदा यज्ञस्य जूत्या वृणे ता सो-
मस्य इह तृपतां ॥३॥ तोशा वृचऽहना हुवे सऽजित्वाना अपरा-
ऽजिता इंद्राग्नी वाजऽसातमा ॥४॥ प्र वा अर्चति उक्थिनः नी-
थऽविदः जरितारः इंद्राग्नी इषः आ वृणे ॥५॥ ११॥ इंद्राग्नी नवतिं
पुरः दासऽपत्नीः अधूनुतं साकं एकैकं कर्मणा ॥६॥ इंद्राग्नी अपंसः
परि उपं प्र यति धीतयः ऋतस्य पथ्याः अनु ॥७॥ इंद्राग्नी तवि-
षाणि वां सधऽस्थानि प्रयांसि च युवोः अपऽतूयं हितं ॥८॥
इंद्राग्नी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषणः तत् वां चेति प्र वीर्यं
॥ ९ ॥ १२ ॥ १॥

॥१३॥ प्र वः देवाय अग्रये वह्निं अर्चं अस्मि गमंत देवेभिः आ

सः नः यजिष्ठः बर्हिः आ सद्त् ॥ १ ॥ ऋतऽवा यस्य रोदसी दक्षं
 सचैते ऊतयः हविर्षतः तं ईळते तं सन्निधंतः अवसे ॥ २ ॥ सः यं-
 ता विप्रः एषां सः यज्ञानां अर्थं हि सः अग्निं तं वः दुवस्यत दातां
 यः वनिता मघं ॥ ३ ॥ सः नः शर्माणि वीतये अग्निः यच्छतु शं तमा
 यतः नः पुष्णवत् वसुदिवि क्षितिऽभ्यः अपऽसु आ ॥ ४ ॥ दीदिऽवा-
 सै अपूर्णं वस्वीभिः अस्य धीतिऽभिः ऋक्काणः अग्निं इंधते होतां रं
 विश्रुतिं विशां ॥ ५ ॥ उत नः ब्रह्मन् अविषः उक्थेषु देवऽहूतमः
 शं नः शोच मरुतऽवृधः अग्ने सहस्रऽसातमः ॥ ६ ॥ नुनः रास्व स-
 हस्रऽवत तो कऽवत पुष्टिऽमत् वसुद्युऽमत् अग्ने सुऽवीर्यं वर्षिष्ठं
 अनुपऽक्षितं ॥ ७ ॥ १३ ॥

॥ १४ ॥ आ होता मंद्रः विदथानि अस्यात् सत्यः यज्ञां क्वि-
 ऽतमः सः वेधाः विद्युतऽरथः सहसः पुचः अग्निः शोचिऽकेशः
 पृथिव्यां पाजः अथेत् ॥ १ ॥ अयामिते नमः ऽउक्तिं जुषस्व ऋत-
 ऽवः तुभ्यं चेते ते सहस्वः विद्वान् आ वक्षि विदुषः नि सत्सि मध्ये
 आ बर्हिः ऊतये यज्ञच ॥ २ ॥ द्रवतां ते उषसा वाजयंती अग्ने वा-
 तस्य पथ्याभिः अच्छं यत् सी अंजंति पूर्य हविऽभिः आ बंधुरा-
 ऽइव तस्यतुः दुरोणे ॥ ३ ॥ मिचः च तुभ्यं वरुणः सहस्वः अग्ने विश्वे
 मरुतः सुमं अर्चन् यत् शोचिषा सहसः पुच तिष्ठाः अभि क्षितीः
 प्रथयन् सूर्यः नृन् ॥ ४ ॥ वयं ते अद्य ररिम हि कामं उत्तानऽहस्ताः
 नमसा उपऽसद्य यजिष्ठेन मनसा यक्षि देवान् अस्मेधता मन्मना
 विप्रः अग्ने ॥ ५ ॥ त्वत् हि पुच सहसः वि पूर्वीः देवस्य यंति ऊ-
 तयः वि वाजाः त्वं देहि सहस्रिणं रयिं नः अद्रोघेण वचसा सत्यं
 अग्ने ॥ ६ ॥ तुभ्यं दक्ष क्विऽक्रतो० यानि इमा देव मतीसः अध्वरे

अ० ३. अ० १. व० १६.] ॥ २२२ ॥ [म० ३. अ० २. सू० १६.]

अकर्म त्वं विश्वस्य सुऽरथस्य बोधि सर्वं तत् अग्ने अमृत स्वद इह
॥ ७ ॥ १४ ॥

॥ १५ ॥ वि पाजसा पृथुनां शोशुचानः बाधस्व द्विषः रक्षसः
अमीं वाः सुऽशर्मणः बृहत्तः शर्मणि स्यां अग्नेः अहं सुऽहवस्य प्र-
ऽनीती ॥ १ ॥ त्वं नः अस्याः उषसः विऽउष्टी त्वं सूर उतऽइते बोधि
गोपाः जन्मऽइव नित्यं तनयं जुषस्व स्तोमं मे अग्ने तन्वां सुजात
॥ २ ॥ त्वं नृऽचक्षाः वृषभ अनु पूर्वीः कृष्णासु अग्ने अरुषः विभाहि
वसो नेषि च पषि च अति अहं कृधि नः राये उशिजः यविष्ठ
॥ ३ ॥ अषाळहः अग्ने वृषभः दिदीहि पुरं विश्वाः सौभगा संऽजि-
गीवान यज्ञस्य नेता प्रथमस्य पायोः जातऽवेदः बृहत्तः सुऽप्र-
णीते ॥ ४ ॥ अच्छिद्रा शर्मं जरितः पुरुणि देवान अच्छ दीद्यानः
सुऽमेधाः रथः न सस्ति अभि वक्षि वाजं अग्ने त्वं रोदसी नः सु-
ऽमेकै ॥ ५ ॥ प्र पीपय वृषभ जिन्वं वाजान अग्ने त्वं रोदसी नः सु-
ऽदोधे देवेभिः देव सुऽरुचा रुचानः मानः मर्तस्य दुऽमतिः परि-
स्यात् ॥ ६ ॥ इळा अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्तऽतमं हवमानाय
साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु
अस्मे ॥ ७ ॥ १५ ॥

॥ १६ ॥ अयं अग्निः सुऽवीर्यस्य ईशे महः सौभगस्य रायः ईशे
सुऽअपत्यस्य गोऽमतः ईशे वृचऽहयानां ॥ १ ॥ इमं नरः मरुतः
सश्वत्त वृधं यस्मिन् रायः शेऽवृधासः अभि ये संति पृतनासु दुऽ-
ऽध्यः विश्वाहा शचुं आऽदभुः ॥ २ ॥ सः त्वं नः रायः शिशीहि मीढुः
अग्ने सुऽवीर्यस्य तुविऽद्युध वषिष्ठस्य प्रजाऽवतः अनमीवस्य

शुष्मिणः ॥३॥ चक्रिः यः विश्वा भुवना अभि ससहिः चक्रिः देवे-
षु आदुवः आ देवेषु यतते आ सुवीर्ये आ शसि उत नृणां ॥४॥ मा-
नः अग्ने अमंतये मा अवीरतायै रीरथः मा अगोतयि सहसः पुत्र-
मा निदे अप षेष्ठासि आ कृधि ॥५॥ शग्धि वाजस्य सुभग प्रजा-
ऽवतः अग्ने बृहतः अध्वरे सं राया भूयसा सृज मयः सुभना तु वि-
ऽद्युम्न यशस्वता ॥६॥ १६ ॥

॥१७॥ संऽइध्यमानः प्रथमा अनु धर्मे सं अक्तुऽभिः अज्यते
विश्वऽवारः शोचिः ऽकेशः घृतऽनिर्निक् पावकः सुऽयज्ञः अभिः
यजथाय देवान् ॥१॥ यथा अयजः होचं अग्ने पृथिव्याः यथा दिवः
जातऽवेदः चिकित्वान् एव अनेन हविषा यक्षि देवान् मनुष्वत
यज्ञं प्र तिर इमं अद्य ॥२॥ चीणि आयूषि तव जातऽवेदः तिस्रः
आऽजानीः उषसः ते अग्ने ताभिः देवानां अवः यक्षि विद्वान्
अथ भव यजमानाय शं योः ॥३॥ अभिं सुऽदीतिं सुऽदृष्टं गृणंतः
नमस्यामः त्वा ईड्यं जातऽवेदः त्वा दूतं अरतिं हव्यऽवाहं देवाः
अकृण्वन् अमृतस्य नाभिं ॥४॥ यः त्वत् होता पूर्वेः अग्ने यजीयान्
द्विता च सत्ता स्वधया च शंऽभुः तस्य अनु धर्मे प्र यज चिकित्वः
अथ नः धाः अध्वरं देवऽवीती ॥५॥ १७ ॥

॥१८॥ भव नः अग्ने सुऽमनाः उपऽइतौ सखाऽइव सख्ये पि-
तराऽइव साधुः पुरुऽदुहः हि क्षितयः जनानां प्रति प्रतीचीः दुह-
तात् अरातीः ॥१॥ तपो सु अग्ने अंतरान् अमित्रान् तप शंसं
अररुषः परस्य तपो वसो चिकित्वानः अचित्तान् वि ते तिष्ठतां
अजराः अयासः ॥२॥ इध्मेन अग्ने इच्छमानः घृतेन जुहोमि हव्यं

तरसे बलाय यावत् ईशे ब्रह्मणा वंदमानः इमां धियं शतऽसेयाय
 देवी ॥३॥ उत शोचिषां सहस्रः पुत्रस्तुतः बृहत् वयः शशमानेषु
 धेहि रेवत् अग्ने विश्वामित्रेषु शं योः मर्मृज्म ते तन्वं भूरि कृत्वं
 ॥४॥ कृधि रत्नं सुऽसन्नितः धनानां सः घइत् अग्ने भवसि यत् सं-
 ऽइङ्घः स्तोतुः दुरोणे सुऽभगस्य रेवत् सृप्रा करत्ता दधिषे वपूषि
 ॥५॥ १६॥

॥१९॥ अग्निं होतारं प्र वृणे मियेधे गृत्सं क्विं विश्वऽविदं अ-
 मूरंसः नः यक्षुत् देवऽताता यजीयान राये वाजाय वनते मघानि
 ॥१॥ प्र ते अग्ने हविष्मंती इयमि अच्छं सुऽद्युक्षां रातिनीं घृताचीं
 प्रऽदक्षिणित् देवऽतातिं उराणः सं रातिऽभिः वसुऽभिः यज्ञं
 अघ्रेत् ॥२॥ सः तेजीयसा मनसा त्वाऽऊतः उत शिक्षु सुऽअप-
 त्यस्य शिक्षोः अग्ने रायः नृऽतमस्य प्रऽभूतौ भूयामं ते सुऽस्तुतयः
 च वस्वं ॥३॥ भूरीणि हि त्वे दधिरे अनीका अग्ने देवस्य यज्यवः
 जनांसः सः आ वहु देवऽतातिं यविष्ठ शर्धः यत् अद्य दिव्यं यजा-
 सि ॥४॥ यत् त्वा होतारं अनजन् मियेधे निऽसादयंतः यजथाय
 देवाः सः त्वं नः अग्ने अविता इह वोधि अधि अवांसि धेहि नः
 तनूषु ॥५॥ १९॥

॥२०॥ अग्निं उषसं अश्विनां दधिऽक्रां विऽउष्टिषु हवते वह्निः
 उक्थैः सुऽज्योतिषः नः शृण्वंतु देवाः सऽजोषसः अध्वरं वावशा-
 नाः ॥१॥ अग्ने ची ते वाजिना ची सधऽस्था तिस्रः ते जिह्वाः ऋत-
 ऽजात पूर्वीः तिस्रः ऊं ते तन्वं देवऽवाताः ताभिः नः पाहि गिरः
 अग्रऽयुच्छन् ॥२॥ अग्ने भूरीणि तव जातऽवेदः देवं स्वधाऽवः

अमृतस्य नाम याः च मायाः मायिनां विश्वं ऽ इन्वत्वे पूर्वीः सं-
 ऽ दधुः पृष्टुः बंधो० ॥ ३ ॥ अग्निः नेता भगः ऽ इव क्षितीनां दैवीनां
 देवः ऋतुः पाः ऋतुः वा सः वृचः ऽ हा सनयः विश्वं ऽ वेदाः पथैत
 विश्वा अति दुः ऽ इता गृणंतं ॥ ४ ॥ दधिः ऽ क्रां अग्निं उषसं च देवी
 बृहस्पतिं सवितारं च देवं अश्विना मित्रावरुणा भगं च वसूं रु-
 द्रान् आदित्यान इह हुवे ॥ ५ ॥ २० ॥

॥ २१ ॥ इमं नः यज्ञं अमृतैषु धेहि इमा हव्या जातः ऽ वेदः जुषस्व
 स्तोकांना अग्ने मेदसः घृतस्य होतः प्र अशान प्रथमः निऽ सद्य
 ॥ १ ॥ घृतऽ वतः पावक ते स्तोकाः श्रोतंति मेदसः स्वऽ धर्मेन दे-
 वऽ वीतये श्रेष्ठं नः धेहि वार्यं ॥ २ ॥ तुभ्यं स्तोकाः घृतऽ श्रुतः अग्ने
 विप्राय संत्य ऋषिः श्रेष्ठः सं इध्यसे यज्ञस्य प्रऽ अविता भव ॥ ३ ॥
 तुभ्यं श्रोतंति अग्निऽ गो० शचीऽ वः स्तोकासः अग्ने मेदसः घृतस्य
 कविऽ शस्तः बृहता भानुना आ अगाः हव्या जुषस्व मेधिर ॥ ४ ॥
 ओजिष्ठं ते मध्यतः मेदः उत्तमृतं प्र ते वयं ददामहे श्रोतंति ते
 वसो स्तोकाः अधि त्वचि प्रति तान् देवऽ शः विहि ॥ ५ ॥ २१ ॥

॥ २२ ॥ अयंसः अग्निः यस्मिन् सोमं इंद्रः सुतं दुधे जठरे वा वशा-
 नः सहस्रिणं वाजं अत्यं न सप्रिंससऽ वान सन् स्तूयसे जातऽ वेदः
 ॥ १ ॥ अग्ने यत् ते दिवि वचैः पृथिव्यां यत् ओषधीषु अप्सु आ
 यज्ञं येन अंतरिक्षं उरु आऽ ततं त्वेषः सः भानुः अर्णवः नृ-
 ऽ चक्षाः ॥ २ ॥ अग्ने दिवः अर्णो अच्छ जिगासि अच्छ देवान ऊचिषे
 धिष्ण्याः ये याः रोचने परस्तात् सूर्यस्य याः च अवस्तात् उप-
 ऽ तिष्ठते आपः ॥ ३ ॥ पुरीषासः अग्रयः प्रवरोभिः सऽ जोषसः जु-

अ० ३. अ० १. व० २५.] ॥ २२६ ॥ [म० ३. अ० २. सू० २५.]

षतां यज्ञं अदुहं अनमीवाः इषः महीः ॥४॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं
सनिगोः शश्वत्सु तमं हवमानाय साधु स्यात् नः सूनुः तनयः वि-
जाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥ ५ ॥ २२ ॥

॥२३॥ निऽमथितः सुऽधितः आ सधऽस्यै युवां कविः अध्व-
रस्य प्रऽनेता जूयैतऽसु अग्निः अजरः वनेषु अचं दधे अमृतं जा-
तऽवेदाः ॥१॥ अमथिष्ठां भारता रेवत् अग्निदेवऽश्रवाः देवऽवातः
सुऽदक्षं अग्ने वि पश्य बृहता अभि राया इषां नः नेता भवतात्
अनु हून् ॥२॥ दश क्षिपः पूर्यसीं अजीजनन् सुऽजातं मातृषु प्रि-
यं अग्निं स्तुहि देवऽवातं देवऽश्रवः यः जनानां असत् वशी ॥३॥
नि त्वा दधे वरै आ पृथिव्याः इळायाः पदे सुदिनऽत्वे अह्नां दृषत्-
ऽवत्यां मानुषे आपयायां सरस्वत्या रेवत् अग्ने दिदीहि ॥४॥ इळां
अग्ने पुरुऽदंसं सनिगोः शश्वत्सु तमं हवमानाय साधु स्यात् नः
सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥२४॥ अग्ने सहस्व पृतनाः अभिऽमातीः अप अस्व दुस्तरः
तरन् अरातीः वर्चः धाः यज्ञऽवाहसे ॥१॥ अग्ने इळा सं इध्यसे वी-
तिऽहोचः अमर्त्यः जुषस्व सु नः अध्वरं ॥२॥ अग्ने द्युन्नेन जागृवे
सहसः सूनो आऽहुत आ इदं बहिः सदः मम ॥३॥ अग्ने विश्वेभिः
अग्निऽभिः देवेभिः मह्य गिरः यज्ञेषु ये ऊं चायवः ॥४॥ अग्ने दाः
दाशुषे रयिं वीरऽवतं परीणसं शिशीहि नः सूनुऽमतः ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥२५॥ अग्ने दिवः सूनुः असि प्रऽचेताः तनां पृथिव्याः उत वि-
श्वऽवेदाः अर्धं क देवान इह यज चिकित् ॥१॥ अग्निः सनोति

वी०यीणि वि०द्वान स०नोति वाजं अ०मृतांय भूष०न सः नः दे०वान आ
इ०ह व०ह पु०रु०ऽक्षो० ॥ २॥ अ०भिः द्या०वा पृ०थि०वी वि०श्वऽज०न्ये० आ०भा०
ति० दे०वी अ०मृते० अ०मूरः क्ष०यन् वाजैः पु०रु० च०द्रः नमः०ऽभिः ॥ ३॥
अ०ग्ने इ०द्रः च० दा०शु०षः दु०रो०णे सु०तऽव०तः य०ज्ञं इ०ह उ०प या०तं अ०म०र्ध०ता
सो०मऽपे०या०य दे०वा ॥ ४॥ अ०ग्ने अ०पां सं इ०ध्य०से दु०रो०णे नि०त्यः स०नो०
स०हसः जा०तऽवे०दः स०धऽस्था०नि म०हय०मानः ऊ०ती ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥ २६ ॥ वै०श्वान०रं म०न०सा अ०ग्निं नि०ऽचा०य्य ह०विष्म०तः अ०नु०ऽस०त्यं
स्वः०ऽवि०दं सु०ऽदानु० दे०वं र०थि०रं व०सु०ऽय०वः गीः०ऽभिः र०खं कु०शिका०सः
ह०वा म०हे ॥ १ ॥ तं शु०भ्रं अ०ग्निं अ०व०से ह०वा म०हे वै०श्वान०रं मा०त०रि०श्वानं
उ०क्थ्यं बृ०हस्प०तिं म०नु०षः दे०वऽता०तये वि०प्रं श्रो०तारं अ०ति०थिं र०घु०
ऽस्य०दं ॥ २ ॥ अ०श्वः न क्र०दन् ज०निऽभिः सं इ०ध्य०ते वै०श्वान०रः कु०शिके०भिः
युगे०ऽयुगे० सः नः अ०ग्निः सु०ऽवी०र्यं सु०ऽअ०श्वं द०धातु० रत्नं अ०मृते०षु जा०
गृ०विः ॥ ३ ॥ प्र० य०न्तु वाजाः त०वि०षी०भिः अ०ग०यः शु०भे संऽमि०ष्ट्याः पृ०
ष०ती अ०यु०क्ष०त बृ०ह०तऽउ०क्षः म०रु०तः वि०श्वऽवे०दसः प्र० वे०प०य०न्ति प०र्वै०
तान् अ०दा०भ्याः ॥ ४ ॥ अ०ग्निऽअ०ग्नयः म०रु०तः वि०श्वऽकृ०ष्टयः आ० त्वे०षं
उ०यं अ०वः ई०म०हे व०यं ते स्वा०निनः रु०द्रियाः व०र्षऽनि०र्नि०जः सि०ंहाः
न ह०षऽक्र०तवः सु०ऽदान०वः ॥ ५ ॥ २६ ॥ व्रा०तं० व्रा०तं ग०णं० ग०णं मु०शु०
स्ति०ऽभिः अ०ग्नेऽभा०मं म०रु०तां ओ०जः ई०म०हे पृ०ष०तऽअ०श्व०सः अ०न०व०
भ्र०रा०ध०सः ग०ता०रः य०ज्ञं वि०द०थे०षु धी०राः ॥ ६ ॥ अ०ग्निः अ०स्मि० जन्म०ना
जा०तऽवे०दाः घृ०तं मे० चक्षुः अ०मृ०तं मे० आ०स०न अ०र्कः त्रि०ऽधा०तुः रज०सः
वि०ऽमा०नः अ०ज०स्रः घ०र्मः ह०विः अ०स्मि० नाम ॥ ७ ॥ त्रि०ऽभिः प०वि०चैः
अ०पु०पो०त हि अ०र्क०हृ०दा म०तिं ज्यो०तिः अ०नु० प्र०ऽजा०नन् व०र्षि०ष्ठं रत्नं
अ०कृ०त स्व०धा०भिः आ०त इ०त् द्या०वा पृ०थि०वी परि० अ०प०श्य०त ॥ ८ ॥ श०

अ० ३. अ० १. व० ३१.] ॥ २२८ ॥ [म० ३. अ० २. सू० २८.

तऽधारं उत्सं अक्षीं यमाणं विपः ऽचितं पितरं वक्त्रानां मेळिं म-
दंतं पित्रोः उपऽस्थं तं रोदसीं पिपृतं सत्यऽवाचं ॥ ९ ॥ २७ ॥

॥ २७ ॥ प्र वः वाजाः अभिऽद्यवः हविष्मंतः घृताच्यां देवान
जिगाति मुस्रयुः ॥ १ ॥ ईळे अग्निं विपः ऽचितं गिरा यज्ञस्य साधनं
श्रुष्टीऽवानं धितऽवानं ॥ २ ॥ अग्ने श्केमं ते वयं यमं देवस्य वाजि-
नः अतिं द्वेषांसि तरेम ॥ ३ ॥ संऽइध्यमानः अश्वरे अग्निः पावकः
ईड्यः शोचिः ऽकेशः तं ईमहे ॥ ४ ॥ पृथुऽपाजाः अमर्त्यः घृतऽनि-
निक्मुऽआहुतः अग्निः यज्ञस्य हव्यऽवाट् ॥ ५ ॥ २८ ॥ तं सऽबाधः य-
तऽसुचः इत्या धिया यज्ञऽवैतः आ चक्रुः अग्निं ऊतये ॥ ६ ॥ होतां
देवः अमर्त्यः पुरस्तात् एति मायया विदथानि प्रऽचोदयन् ॥ ७ ॥
वाजी वाजेषु धीयते अश्वरेषु प्र नीयते विप्रः यज्ञस्य साधनः ॥ ८ ॥
धिया चक्रे वरेण्यः भूतानां गर्भं आ दधे दक्षस्य पितरं तनां ॥ ९ ॥
नि त्वा दधे वरेण्यं दक्षस्य इळा सहः ऽकृत अग्ने सुऽदीतिं उशिजं
॥ १० ॥ २९ ॥ अग्निं यंतुरं अपऽतुरं ऋतस्य योगे वनुषः विप्राः वाजैः
सं इंधते ॥ ११ ॥ ऊर्जः नपातं अश्वरे दीदिऽवांसं उप द्यवि अग्निं ई-
ळे कविऽऋतुं ॥ १२ ॥ ईळेत्यः नमस्यः तिरः तमांसि दर्शतः सं अग्निः
इध्यते वृषां ॥ १३ ॥ वृषो अग्निः सं इध्यते अश्वः न देवऽवाहनः तं
हविष्मंतः ईळते ॥ १४ ॥ वृषणं त्वा वयं वृषन् वृषणः सं इधीमहि
अग्ने दीद्यतं बृहत् ॥ १५ ॥ ३० ॥

॥ २८ ॥ अग्ने जुषस्व नः हविः पुरोळाशं जातऽवेदः प्रातः ऽसावे
धिया ऽवसो ॥ १ ॥ पुरोळाः अग्ने पचतः तुभ्यं वा घ परिऽकृतः तं
जुषस्व यविष्ठच ॥ २ ॥ अग्ने वीहि पुरोळाशं आऽहुतं तिरऽअह्वयं

सहस्रः सूनुः असि अध्वरे हितः ॥ ३ ॥ माध्यंदिने सर्वने जातऽवेदः
पुरोऽकाशं इह कवे जुषस्व अग्ने यद्भूतस्य तव भागऽध्वयं न प्रमि-
नन्ति विदधेषु धीराः ॥ ४ ॥ अग्ने तृतीयं सर्वने हिकानिषः पुरोऽकाशं
सहस्रः सूनो आहुतं अथ देवेषु अध्वरं विपन्यया धाः रत्नऽवन्तं
अमृतेषु जागृविं ॥ ५ ॥ अग्ने वृधानः आहुतिं पुरोऽकाशं जातऽ-
वेदः जुषस्व तिरऽअह्वयं ॥ ६ ॥ ३१ ॥

॥ २९ ॥ अस्ति इदं अधिऽमन्थनं अस्ति प्रऽजननं कृतं एतां वि-
श्वपत्नीं आ भर अग्निं मन्थाम् पूर्वऽथा ॥ १ ॥ अरण्योः निऽहितः
जातऽवेदाः गर्भऽइव सुऽधितः गर्भिणीषु दिवेऽदिवे ईड्यः जा-
गृवतऽभिः हविष्मन्तऽभिः मनुषेभिः अग्निः ॥ २ ॥ उत्तानायाम् अव-
भर चिकित्वान् सद्यः प्रऽवीता वृषणं जजान अरुषऽस्तूपः रुशत्
अस्य पाजः इळायाः पुत्रः वयुने अजनिष्ट ॥ ३ ॥ इळायाः त्वा पदे
वयं नाभा पृथिव्याः अधि जातऽवेदः नि धीमहि अग्ने हव्याय
वोळहवे ॥ ४ ॥ मन्थत नरः कविं अह्वयन्तं प्रऽचेतसं अमृतं सुऽप्रती-
कं यज्ञस्य कृतं प्रथमं पुरस्तात् अग्निं नरः जनयत सुऽशेव ॥ ५ ॥ ३२ ॥
यदि मन्थति बाहुऽभिः वि रोचते अश्वः न वाजी अरुषः वनेषु आ-
चिचः न यामन अश्विनोः अनिवृतः परि वृणक्ति अश्मनः तृणां
दहन ॥ ६ ॥ जातः अग्निः रोचते चेकितानः वाजी विप्रः कवि-
ऽशस्तः सुऽदानुः यं देवासः ईड्यं विश्वऽविदं हव्यऽवाहं अदधुः
अध्वरेषु ॥ ७ ॥ सीदं होतः स्वेजं लोके चिकित्वान् सादय यज्ञं सु-
ऽकृतस्य योनौ देवऽअवीः देवान् हविषा यजासि अग्ने बृहत्
यजमाने वयः धाः ॥ ८ ॥ कृणोत धूमं वृषणं सखायः असेधतः इत न
वाजं अच्छ अयं अग्निः पृतनाषाद् सुऽवीरः येन देवासः असहन्त

दस्यून ॥९॥ अयं ते योनिः ऋत्विजः यतः जातः अरोचथाः तं जा-
नन् अग्ने आसीद अथ नः वर्धय गिरः ॥१०॥३३॥ तनूँ नपात् उ-
च्यते गर्भः आमुः नराशंसः भवति यत् विऽजायते मातरिश्वा
यत् अमिमीत मातरि वातस्य सर्गः अभवत् सरीमणि ॥११॥ सु-
निऽमथा निऽमथितः सुऽनिधा निऽहितः कविः अग्ने सुऽअ-
ध्वरा कृणु देवान् देवऽयते यज ॥१२॥ अजीजनन् अमृतं मर्त्यासः
असेमाणं तरणिं वीळुऽजंभं दशं स्वसारः अयुवः संऽईचीः पु-
मांसं जातं अभि सं रभंते ॥१३॥ प्र सप्रऽहोता सनकात् अरोचत्
मातुः उपऽस्थे यत् अशोचत् ऊर्ध्वनि न निमिषति सुऽरणः दि-
वेऽदिवे यत् असुरस्य जठरात् अजायत ॥१४॥ अमिचऽयुधः
मरुतांऽइव प्रऽयाः प्रथमऽजाः ब्रह्मणः विश्वं इत् विदुः द्युम्न-
ऽवत् ब्रह्मं कुशिकासः आ ईरिरे एकऽएकः दमे अग्निं सं ईधिरे
॥१५॥ यत् अद्य त्वा प्रऽयति यज्ञे अस्मिन् होतः चिकित्स्वः अवृ-
णीमहि इह ध्रुवं अयाः ध्रुवं उत अशमिष्टाः प्रऽजानन् विद्वान्
उप याहि सोमं ॥१६॥३४॥१॥२॥

॥ ३० ॥ इच्छंति त्वा सोम्यासः सखायः सुन्वंति सोमं दधति
प्रयांसि तितिक्षते अभिऽशस्तिं जनानां इंद्रं त्वत् आ कः च न हि
प्रऽकेतः ॥१॥ न ते दूरे परमा चित् रजांसि आ तु प्र याहि हरिऽवः
हरिऽभ्यां स्थिराय वृष्णे सर्वना कृता इमा युक्ताः यावाणः सं-
ऽइधाने अग्नौ ॥२॥ इंद्रः सुऽशिप्रः मघऽवा तरुचः महाऽवातः
तुविऽकूर्मिः ऋधावान् यत् उयः धाः बाधितः मर्त्येषु कं त्या ते
वृषभ वीर्याणि ॥३॥ त्वं हि स च्यवयन् अच्युतानि एकः वृचा
चरसि जिघ्रमानः तव द्यावापृथिवी पर्वतासः अनुव्रताय नि-

मिताऽइव तस्युः ॥४॥ उत अभये पुरुऽहूत अवंऽभिः एकः ह० हं
 अवदः वृचऽहा सन इमे चित इंद्रोदसी अपारे यत संऽगृभ्णाः
 मघऽवन काशिः इत ते ॥५॥ १॥ प्र सु ते इंद्र प्रऽवता हरिऽभ्यां प्र ते
 वज्रः प्रऽमृण एतु शूचून जहि प्रतीचः अनूचः पराचः विश्वै सत्यं
 कृणुहि विष्टं अस्तु ॥६॥ यस्यै धायुः अदधाः मर्त्या य अभक्तं चित
 भजते गेह्यं सः भद्रा ते इंद्र सुऽमतिः घृताचीं सहस्रं दाना पुरुऽहू-
 त रातिः ॥७॥ सहस्रं दानं पुरुऽहूत स्त्रियं तं अहस्तं इंद्रं संपिणक् कु-
 णारं अभि वृचं वर्धमानं पियारं अपादं इंद्र तवसा जघंथ ॥८॥
 निसामनां इषिरां इंद्र भूमिं मही अपारां सदनं ससत्थ अस्तं भा-
 त द्यां वृषभः अंतरिक्षं अर्षेतु आपः त्वया इह प्रऽसूताः ॥९॥ अ-
 लातृणः वलः इंद्र व्रजः गोः पुरा हंतोः भयमानः वि आर सुऽगान
 पथः अकृणोत निऽअजेगाः प्र आवन् वाणीः पुरुऽहूतं धमंतीः
 ॥१०॥ २॥ एकः द्वे वसुऽमतीं संऽईचीं इंद्रः आप्रौ पृथिवी उत
 द्यां उत अंतरिक्षात् अभिनः संऽईके इषः रथीः सऽयुजः शूर वा-
 जान ॥११॥ दिशः सूर्यैः न मिनाति प्रऽदिष्टाः दिवेऽदिवे हर्यैश्च-
 ऽप्रसूताः सं यत् आनंदं अर्ध्वनः आत् इत् अश्वैः विऽमोचनं कृणु-
 ते तत् तु अस्य ॥१२॥ दिदृक्षंते उषसः यामन अक्तोः विवस्वत्याः
 महि चिचं अनीकं विश्वे जानंति महिना यत् आ अगात् इंद्रस्य
 कर्म सुऽकृता पुरुणि ॥१३॥ महि ज्योतिः निऽहितं वक्षणां सु आ-
 मा पक्वं चरति विभ्रती गौः विश्वं स्वाद्यं संऽभृतं उस्त्रियायां यत्
 सी इंद्रः अदधात् भोजनाय ॥१४॥ इंद्रं हव्यं यामऽकोशाः अभूवन्
 यज्ञाय शिष्य गृणते सखिऽभ्यः दुऽमायवः दुऽएवाः मर्त्यासः
 निषंगिराः रिपवः हंत्वांसः ॥१५॥ ३॥ सं घोषः शृण्वे अवमैः अमि-
 चैः जहि नि एषु अशनिं तपिष्ठां वृश्च ई अधस्तात् विरुज सहस्व

ज॒हि र॒क्षः म॒घऽव॒न॒रं ध॒र्यस्व ॥ १६ ॥ उ॒त् वृ॒ह॒ र॒क्षः स॒हऽमू॒लं इं॒द्र वृ॒श्च
म॒ध्यं प्र॒ति अ॒र्यं शृ॒णी॒हि आ॒की॒ व॒तः स॒ल॒ लू॒कं च॒क॒र्यं ब्र॒ह्मऽद्विषे॒त-
पु॒षि हे॒तिं अ॒स्य ॥ १७ ॥ स्व॒स्तये॒ वा॒जिऽभिः च॒प्रऽने॒तः सं॒ य॒त म॒हीः
इ॒षः आ॒ऽस॒त्सि पू॒र्वीः रा॒यः व॑न्तारः बृ॒ह॒तः स्या॒म अ॒स्मे अ॒स्तु भ॒गः
इ॒न्द्र प्र॒जाऽवा॒न ॥ १८ ॥ आ॒नः भ॒र॒भ॒गं इं॒द्र द्युऽम॑न्तं नि॒ते दे॒ण॒स्य धी-
म॒हि प्रऽरे॒के ऊ॒र्वेऽइ॒व प॒प्र॒थे का॒मः अ॒स्मे तं आ॒ पू॒ण व॒सुऽप॒ते
व॒सूनां ॥ १९ ॥ इ॒मं का॒मं म॑न्द॒य गो॒भिः अ॒श्वैः च॑न्द्र॒व॒ता रा॒ध॒सा प॒-
प्र॒थः च॒स्वऽय॒वः म॒तिऽभिः तु॒भ्यं वि॒प्राः इं॒द्रा॒य वा॒हः कु॒शि॒कासः
अ॒क्र॒न ॥ २० ॥ आ॒नः गो॒चा द॒र्ह॒हि गोऽप॒ते गाः सं अ॒स्मभ्य॑ स॒नयः
य॑न्तु वा॒जाः दि॒व॒क्षाः अ॒सि वृ॒षभ॑ स॒त्यऽशु॒ष्मः अ॒स्मभ्य॑ सु म॒घ-
ऽव॒न बो॒धि गोऽदाः ॥ २१ ॥ शु॒नं हु॒वे म॒ म॒घऽवा॒न इं॒द्र अ॒स्मि॒न भ॑रे
नृ॒त॒मं वा॒जऽसा॒ती शृ॒ण्व॑न्तं उ॒यं ऊ॒तये॑ स॒म॒तऽसु॑ भ्र॑न्तं वृ॒चाणि॑
सं॒ऽजि॒तं ध॒नानां ॥ २२ ॥ ४ ॥

॥ ३१ ॥ शा॒स॒न्त॒ व॒हिः दु॒हि॒तुः न॒प्यं गा॒त वि॒द्वान् ऋ॒त॒स्य दी॒धि-
ति॑ स॒प॒र्यन् पि॒ता य॒चं दु॒हि॒तुः से॒कं ऋ॒ज॒न् सं श॒म्ये॒न म॒न॒सा द॒-
ध॒न्वे ॥ १ ॥ न जा॒मये॑ ता॒न्वः रि॒क्थं अ॒रैक् च॒का॒र ग॒र्भं स॒न्नि॒तुः नि॒-
ऽधा॒नं य॒दि मा॒तरः ज॒नय॑न्त॒ व॒हिं अ॒न्यः क॒र्ता सु॒ऽकृ॒तोः अ॒न्यः
ऋ॒ध॒न ॥ २ ॥ अ॒ग्निः ज॒ज्ञे जु॒हो॑ रे॒ज॒मानः म॒हः पु॒त्रान् अ॒रु॒षस्य॑ प्र॒-
ऽय॒क्षे म॒हान् ग॒र्भैः म॒हि आ॒ जा॒तं ए॒षां म॒ही प्रऽवृ॒त ह॒रिऽअ॒श्वस्य॑
य॒ज्ञैः ॥ ३ ॥ अ॒भि जै॒त्रीः अ॒स॒च॒न्त॒ स्पृ॒धा॒नं म॒हि ज्यो॒तिः त॒म॒सः निः
अ॒जा॒न॒न् तं जा॒न॒तीः प्र॒ति उ॒त् आ॒य॒न् उ॒षसः॑ प॒तिः ग॒वां अ॒भ-
व॒त् ए॒कः इं॒द्रः ॥ ४ ॥ वी॒ळी॒ स॒तीः अ॒भि धी॒राः अ॒तृ॒द॒न् प्रा॒चा अ॒-
हि॒न्वन् म॒न॒सा स॒प्त वि॒प्राः वि॒श्वो अ॒वि॒द॒न् प॒थ्यां ऋ॒त॒स्य प्र॒-

ऽजानन् इत् ता नमसा आ विवे॑श् ॥५॥५॥ विदत् यदि सरमा रु-
 ग्गां अद्रेःमहि पाथः पूर्य सध्यक्कः० अयैनयत् सुऽपदी अक्षरा-
 णां अच्छ रवं प्रथमा जानती गात् ॥६॥ अगच्छत् ऊं विप्रऽतमः
 सखिऽयन् असूदयत् सुऽकृते गर्भे अद्रिः ससानं मर्यैः युवऽभिः
 मखस्यन् अथ अभवत् अंगिराः सद्यः अचैन ॥७॥ सतऽसतः
 प्रतिऽमानं पुरऽभूः विश्वा वेद जनिम हंति शुष्णं प्र नः दिवः
 पदऽवीः गव्युः अचैन सखा सखीन् अमुंचत् निः अवद्यात् ॥८॥
 नि गव्यता मनसा सेदुः अकैः कृण्वानासः अमृतऽत्वाय गातुं
 इदं चित् नु सदनं भूरि एषां येन मासान् असिसासन् ऋतेन
 ॥९॥ संऽपश्यमानाः अमदन् अभि स्वं पयः प्रत्नस्यरेतसः दुधा-
 नाः विरोदसी अतपत् घोषः एषां जाते निऽस्थां अदधुः गोषु
 वीरान् ॥१०॥६॥ सः जातेभिः वृचऽहासः इत् ऊं हव्यैः उत् उस्त्रि-
 याः असृजत् इद्रः अकैः उरुची अस्मै घृतऽवत् भरती मधु स्वाद्यं
 दुदुहे जेन्या गौः ॥११॥ पित्रे चित् चक्रुः सदनं सं अस्मै महि त्रिषि-
 ऽमत सुऽकृतः वि हि ख्यन् विऽस्कभंतः स्कभनेन जनिची आ-
 सीनाः ऊर्ध्वं रभसं वि मिन्वन् ॥१२॥ मही यदि धिषणां शिश्रये
 धात् सद्यऽवृधं विऽभ्वं रोदस्योः गिरः यस्मिन् अनवद्याः संऽई-
 चीः विश्वाः इंद्राय त्रिषीः अनुत्ताः ॥१३॥ महि आ ते सख्यं वश्मि
 शक्तीः आ वृचऽमे निऽयुतः यंति पूर्वीः महि स्तोत्रं अवः आ अ-
 गन्मसूरेः असाकं सु मघऽवन् बोधि गोपाः ॥१४॥ महि क्षेत्रं पुरु
 चंद्रं विविद्वान् आत् इत् सखिऽभ्यः चरथं सं ऐरत् इद्रं नृऽभिः
 अजनत् दीद्यानः साकं सूर्यं उषसं गातुं अगिं ॥१५॥७॥ अपः चित्
 एषः विऽभ्वः दमूनाः प्र सधीचीः असृजत् विश्वऽचंद्राः मध्वः पु-
 नानाः कविऽभिः पवित्रैः ह्युऽभिः हिन्वति अक्तुऽभिः धनुचीः

॥१६॥ अ॒नु कृ॒ण्वे व॒सुऽधि॒ती० जि॒हा॒ते उ॒भे सूर्य॑स्य म॒हना॑ यज॒-
चे॒ परि॑ यत् ते म॒हि॒मानं॑ वृ॒ज्ज्यै सखा॑यः इं॒द्र का॒म्याः ऋ॒जि॒ष्याः
॥१७॥ प॒तिः भ॒व वृ॒चऽह॒न सूनृ॑ता॒नां गि॒रां वि॒श्वऽआ॒युः वृ॒षभः व॒-
यऽधाः आ नः ग॒हि स॒ख्येभिः॑ शि॒वेभिः॑ म॒हान् म॒हीभिः॑ ऊ॒ति-
ऽभिः॑ स॒र॒ण्यन् ॥१८॥ तं अंगि॒रस्व॒त् नम॑सा स॒पर्य॑न् न॒व्यं कृ॒णोमि
स॒न्यसे॑ पु॒राऽजां॑ दु॒हः वि॒याहि॑ ब॒हुलाः॑ अ॒दे॒वीः स्वः० च॒नः म॒घ-
ऽव॒न् सा॒तये॑धाः ॥१९॥ मि॒हः पा॒व॒काः प्रऽत॑ताः अ॒भू॒वन् स्व॒स्ति
नः पि॒पृहि॑ पा॒रं आ॒सां इं॒द्र त्वं र॒थि॒रः पा॒हि॒नः रि॒षः म॒क्षुऽम॒क्षु कृ॒णु-
हि गोऽजि॑तः नः ॥२०॥ अ॒दे॒दिष्ट॑ वृ॒चऽहा गोऽप॑तिः गाः अ॒न्तः कृ॒-
ष्णान् अ॒रु॒षैः धा॒मंऽभिः॑ गा॒त् प्र सूनृ॑ताः दि॒श॒मानः॑ ऋ॒तेन॑ दु॒रः च
वि॒श्वाः अ॒वृ॒णोत् अ॒पं स्वाः॑ ॥२१॥ शु॒नं हु॒वेम॑ म॒घऽवा॑नं इं॒द्र अ॒-
स्मिन् भे॑रं नृ॒तं मं वाज॑ऽसा॒तौ शृ॒ण्वन्तं॑ उ॒यं ऊ॒तये॑ स॒मत्ऽसु॑ घ्नन्तं
वृ॒चाणि॑ संऽजि॒तं ध॒ना॒नां ॥ २२ ॥ ८ ॥

॥३२॥ इं॒द्र सोमं॑ सोम॒ऽप॒ते पि॒ब॒ इमं॑ मा॒र्घ्यं दि॒नं स॒र्व॒नं चा॒रु॒ यत्
ते प्रऽप्रु॒थ्यं शि॒प्रे म॒घऽव॒न् ऋ॒जी॒षि॒न् वि॒ऽमु॒च्यं ह॒रीं इ॒ह मा॒द॒य-
स्व ॥१॥ गोऽआ॒शि॒रं म॒थि॒नं इं॒द्र शु॒क्रं पि॒ब॒ सोमं॑ र॒रि॒म ते म॒दा॒य
ब्र॒ह्मऽकृ॑ता मा॒रु॒तेन॑ ग॒णेन॑ स॒ऽजो॒षाः रु॒द्रैः तृ॒पत् आ वृ॒षस्व ॥२॥
ये ते शु॒ष्यं ये त॒विषी॑ अ॒व॒र्ध॒न् अ॒र्च॑न्तः इं॒द्र म॒रु॒तः ते ओ॒जः मा॒र्घ्यं-
दि॒ने स॒र्व॒ने व॒ज्रऽह॒स्त पि॒ब॒ रु॒द्रेभिः॑ स॒ऽग॒णः सु॒ऽशि॒प्र ॥३॥ ते इ॒त्
नु अ॒स्य म॒धुऽम॒त् वि॒वि॒प्रे इं॒द्रस्य॑ श॒र्धः म॒रु॒तः ये आ॒स॒न् येभिः॑ वृ॒-
च॒स्य इ॒षि॒तः वि॒वेद॑ अ॒म॒र्म॒णः म॒न्य॒मा॒नस्य॑ म॒र्म ॥४॥ म॒नु॒ष्व॒त् इं॒द्र
स॒र्व॒नं जु॒षा॒णः पि॒ब॒ सोमं॑ श॒श्व॒ते वी॒र्या॑य सः आ वृ॒वृ॒स्व ह॒रिऽअ॒-
श्व॒ यज्ञैः॑ स॒र॒ण्युऽभिः॑ अ॒पः अ॒र्णां सि॒स॒र्षि ॥५॥ ९॥ त्वं अ॒पः यत् ह

वृचं जघन्वान् अत्यान्ऽइव प्र असृजः सत्तैव आजौ शयानं इंद्र
 चरता वधेन वत्रिऽवांसं परिदेवीः अदेवं ॥ ६ ॥ यजामः इत्नमंसा
 वृद्धं इंद्रं बृहंतं ऋष्वं अजरं युवानं यस्य प्रिये मम तुः यज्ञियस्य न
 रोदसी महिमानं ममात्ते ॥ ७ ॥ इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरुणि व्रता-
 नि देवाः न मिनंति विश्वे दाधारयः पृथिवी द्या उत इमां जजानं
 सूर्यं उषसं सुऽदंसां ॥ ८ ॥ अद्रोघ सत्यं तव तत् महिऽत्वं सद्यः यत्
 जातः अपिबः ह सोमं न द्यावः इंद्र तव सः ते ओजः न अहां न मा-
 सां शरदः वरंत ॥ ९ ॥ त्वं सद्यः अपिबः जातः इंद्र मदाय सोमं परमे
 विऽओमन् यत् ह द्यावा पृथिवी आ अविवेशीः अथ अभवः पू-
 र्व्यः कारुऽधायाः ॥ १० ॥ १० ॥ अहं न अहिं परिऽशयानं अर्योः ओ-
 जायमानं तु विऽजात तथ्यान् न ते महिऽत्वं अनु भूत् अथ द्यौः
 यत् अन्यया स्फिग् यां द्यां अवस्थाः ॥ ११ ॥ यज्ञः हि ते इंद्र वधेनः
 भूत् उत प्रियः सुतऽसोमः मियेधः यज्ञेन यज्ञं अव यज्ञियः सन्
 यज्ञः ते वज्रं अहिऽहत्ये आवत् ॥ १२ ॥ यज्ञेन इंद्रं अवसा आ चक्रे
 अर्वाक् आ एनं सुस्नायं नय्यसे ववृत्यां यः स्तोमेभिः ववृधे पूर्व्येभिः
 यः मध्यमेभिः उत नूतनेभिः ॥ १३ ॥ विविषे यत् मा धिषणां जजानं
 स्तवै पुरा पायात् इंद्रं अहं अहंसः यच्च पी परंत यथा नः नावा-
 ऽइव यातं उभये हवते ॥ १४ ॥ आऽपूर्णे अस्य कलशः स्वाहा से-
 क्ताऽइव कोशं सिसिचे पिबं ध्ये सं जुं प्रियाः आ अववृचन् मदाय
 प्रऽदक्षिणित् अभि सोमांसः इंद्रं ॥ १५ ॥ न त्वा गभीरः पुरुऽहूत्
 सिंधुः न अद्रयः परि संतः वरंत इत्या सखिऽभ्यः इषितः यत् इंद्र
 आ दृळ्हं चित् अरुजः गव्यं ऊर्व ॥ १६ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं
 अस्मिन् भेरं नृत्तं मं वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं ऊतये समतऽसुं घंतं
 वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ १७ ॥ ११ ॥

॥३३॥ प्र पर्वतानां उ॒श॒ती॒ उ॒प॒ऽस्था॒त् अ॒श्वे॒ऽइव॑ वि॒ऽसि॒ते॒
हास॑माने॒ गावा॑ऽइव शु॒भ्रे॒ मा॒तरा॑ रि॒हा॒णे॒ वि॒ऽपा॒ट् शु॒तु॒द्री॒ प॒-
य॑सा ज॒वे॒ते॒ ॥१॥ इ॒ंद्र॑ऽइ॒षि॒ते॒ प्र॒ऽस॒वं भि॒क्ष॑मा॒णे॒ अ॒च्छ॑ स॒मु॒द्रं
र॒थ्या॑ऽइव या॒थः सं॒ऽआ॒रा॒णे॒ ऊ॒र्मि॑ऽभिः पि॒न्व॑माने॒ अ॒न्या वा॑
अ॒न्या॑ अपि ए॒ति शु॒भ्रे॒ ॥२॥ अ॒च्छ॑ सि॒न्धु॒ मा॒तृ॒ऽत॒मा॑ अ॒या॒सं वि॒-
ऽपा॑शं उ॒र्वी॑ सु॒ऽभगा॑ अ॒ग॒न्म॒ व॒त्सं॑ऽइव मा॒तरा॑ सं॒ऽरि॒हा॒णे॒ स॒-
मा॒नं यो॒निं अ॒नु सं॒ऽच॑र॒ती॒ ॥३॥ ए॒ना व॒यं प॒य॑सा पि॒न्व॑मानाः
अ॒नु यो॒निं दे॒वऽकृ॑तं च॒र॒तीः न व॑र्त॒वे प्र॒ऽस॒वः सर्ग॑ऽत॒क्तः किं॑ऽयुः
वि॒प्रः न॒द्यः जो॒ह॒वी॒ति॒ ॥४॥ रम॑ध्वं मे वच॑से सो॒म्या॒य ऋ॒त॑ऽव॒रीः
उ॒प॒ मु॒हूर्त॑ ए॒वैः प्र॑सि॒न्धु॒ अ॒च्छ॑ बृ॒ह॒ती म॒नी॒षा अ॒व॒स्युः अ॒हे कु॒शि॒-
क॒स्य॑ सूनुः ॥५॥ १२॥ इ॒ंद्रः अ॒सान॑ अ॒र॒द॒त् व॒ज्रं॑ऽवा॒हुः अ॒पं अ॒ह॒न्
वृ॒त्रं प॒रि॑ऽधिं न॒दीना॑ दे॒वः अ॒न॒य॒त् स॒वि॒ता सु॒ऽपा॒णिः तस्य॑ व॒यं
प्र॒ऽस॒वे या॒मः उ॒र्वीः ॥६॥ प्र॒ऽवा॒च्यं श॒श्व॒धा वी॒र्य॑ त॒त् इ॒ंद्र॑स्य क॒र्म
य॒त् अ॒हिं वि॒ऽवृ॒श्च॒त् वि॒ व॒ज्रेण॑ प॒रि॑ऽस॒दः ज॒घान॑ आ॒यन् आ॒पः
अ॒य॒नं इ॒च्छ॑मा॒नाः ॥७॥ ए॒त॒त् वच॑ः ज॒रि॒तः मा॒ अपि॑ मृ॒ष्टाः आ॒य॒त्
ते॒ घो॒षा॒न् उ॒त्त॑ऽतरा॒ यु॒गा॒नि उ॒क्थे॑षु का॒रो॒ प्र॒ति नः॑ जुष॒स्व मा॒-
नः नि॒कः पुरु॑ष॒ऽचा॒ नमः॑ ते ॥८॥ ओ॒ सु॒स्व॒सा॒रः का॒र॒वै ऋ॒णी॒त्
य॒यौ वः॑ दू॒रा॒त् अ॒न॒सा रथे॑न नि सु न॒म॒ध्वं भ॒व॒त् सु॒ऽपा॒राः अ॒धः-
ऽअ॒क्षाः सि॒न्ध॒वः सो॒त्या॒भिः ॥९॥ आ॒ ते का॒रो॒ ऋ॒ण॒वा॒म व॒चा॑सि
य॒याथ॑ दू॒रा॒त् अ॒न॒सा रथे॑न नि ते न॒सै पी॒ष्या॒नाऽइ॒व यो॒षा म॒र्या॑-
य॒ऽइ॒व क॒न्या॑ श॒श्व॒चै ते॒ ॥१०॥ १३॥ य॒त् अ॒ंग॒त्वा भ॒र॒ताः सं॒ऽत॒रे॒युः
ग॒व्य॒न् या॒मः इ॒षि॒तः इ॒ंद्र॑ऽज॒तः अ॒र्षा॑त् अ॒हं प्र॒ऽस॒वः सर्ग॑ऽत॒क्तः
आ॒ वः वृ॒णे सु॒ऽम॒तिं य॒ज्ञि॒या॒नां ॥११॥ अ॒ता॒रि॒षुः भ॒र॒ताः ग॒व्य॒वः
सं अ॒भ॒क्त॑ वि॒प्रः सु॒ऽम॒तिं न॒दीना॑ प्र पि॒न्व॒ध्वं इ॒ष॒य॑तीः सु॒ऽरा॒धाः

अ० ३. अ० २. व० १६.] ॥ २३७ ॥ [म० ३. अ० ३. सू० ३४.]

आ वक्षणाः पूणध्वं यात शीमं ॥१२॥ उत् वः जमिः शम्याः हंतु
आपः योक्ताणि मुंचत मा अदुःकृतौ विऽएनसा अघ्यौ भूनं
आ अरतां ॥ १३ ॥ १४ ॥

॥ ३४ ॥ इंद्रः पूऽभित आ अतिरत् दासं अकैः विदत्तऽवंसुः
दयमानः वि शर्चून् ब्रह्मजुतः तन्वा ववृधानः भूरिऽदाचः आ
अपृणत् रोदसी उभे ॥ १ ॥ मखस्यं ते तविषस्यं प्र जूतिं इयमि
वाचं अमृताय भूषन् इंद्रं क्षितीनां असि मानुषीणां विशां दै-
वीनां उत् पूर्वऽयावा ॥ २ ॥ इंद्रः वृचं अवृणोत् शर्धेऽनीतिः प्र
मायिनां अमिनात् वर्षेऽनीतिः अहन् विऽअसं उशधक् वनेषु
आविः धेनाः अकृणोत् रास्याणां ॥ ३ ॥ इंद्रः स्वऽसाः जनयन् अ-
हानि जिगाय उशिक्षिभिः पृतनाः अभिष्टिः प्र अरोचयत् मनवे
केतुं अह्रां अविदत् ज्योतिः बृहते रणाय ॥ ४ ॥ इंद्रः तुजः बर्हणाः
आ विवेश नृऽवत् दधानः नयां पुरुणि अचेतयत् धियः इमाः
जरिचे प्र इमं वरीं अतिरत् शुक्रं आसां ॥ ५ ॥ १५ ॥ महः महानि पन-
यन्ति अस्य इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरुणि वृजनेन वृजिनान् स पि-
पेष मायाभिः दस्यून अभिभूतिऽओजाः ॥ ६ ॥ युधा इंद्रः मूहा व-
रिवः चकार देवेभ्यः सत्तऽपतिः चर्षणिऽप्राः विवस्वतः सद्ने
अस्य तानि विप्राः उक्थेभिः कवयः गृणन्ति ॥ ७ ॥ सचाऽसहं व-
रेण्य सहऽदां ससऽवांसं स्वः अपः च देवीः ससानं यः पृथिवी द्यां
उत् इमां इंद्रं मदन्ति अनुधीऽरणासः ॥ ८ ॥ ससानं अत्यान् उत् सूर्य
ससानं इंद्रः ससानं पुरुऽभोजसंगां हिरण्यं उत् भोगं ससानं ह-
त्वी दस्यूनं प्र आयै वरीं आवत् ॥ ९ ॥ इंद्रः ओषधीः असनोत् अहा-
नि वनस्पतीन् असनोत् अंतरिक्षं विभेदं वलं नुनुदे विऽवाचः

अथ अ॒भ॒व॒त् द॒मि॒ता अ॒भिऽक॒तूनां ॥१०॥ शु॒नं हु॒वे॒म म॒घऽवा॒नं
इ॒ंद्रं अ॒स्मि॒न भ॒रे नृ॒ऽत॒मं वा॒जं॒ऽसा॒तौ शृ॒ण्वं॒तं उ॒यं उ॒तये॒ स॒म॒त॒-
ऽसुं घ॒नं वृ॒चा॒णि सं॒ऽजि॒तं ध॒ना॒नां ॥११॥१६॥

॥३५॥ तिष्ठ॑ हरी॑ रथे॑ आ युज्यमाना या॒हि वा॒युः न नि॒ऽयु॒तः नः
अ॒च्छ॒ पि॒वा॒सि अ॒धः अ॒भिऽसृष्टः अ॒से इ॒ंद्रं स्वाहा॑ र॒रि॒म ते म॒-
दा॒य ॥१॥ उप॑ अ॒जि॒रा पु॒रु॒ऽहू॒ताय॑ स॒प्ती॑ हरी॑ रथस्य धूऽसु आ यु॒-
न॒ज्मि॒द्र॒वत् यथा॑ संऽभृतं वि॒श्वतः॑ चि॒त् उप॑ इ॒मं य॒ज्ञं आ व॒हा॒तः
इ॒ंद्रं ॥२॥ उपो॑ न॒य॒स्व वृ॒षणा॑ त॒पुऽपा उ॒त ई॒ अ॒व॒त् वृ॒षभ॒स्व॒-
धा॒ऽवः य॒सेतां॑ अ॒था वि॒ मु॒च इ॒ह शो॒णा दि॒वे॒ऽदि॒वे स॒ऽदृ॒शीः
अ॒द्भि॒ धा॒नाः ॥३॥ ब्र॒ह्म॒णा ते॒ ब्र॒ह्म॒ऽयु॒जा यु॒न॒ज्मि॒ हरी॑ सखा॒या
स॒ध॒ऽमा॒दे आ॒शू॒ स्थि॒रं रथं॑ सु॒ऽखं इ॒ंद्रं अ॒धिऽति॒ष्ठ॒न प्र॒ऽजा॒न॒न
वि॒द्वान् उप॑ या॒हि सोमं॑ ॥४॥ मा ते॑ हरी॑ वृ॒षणा॑ वी॒तऽपृ॒ष्ठा नि
री॒र॒मन् य॒ज॒मा॒नासः॑ अ॒न्ये अ॒ति॒ऽआ॒या॒हि श॒श्वतः॑ व॒यं ते अ॒रं सु॒-
तेभिः॑ कृ॒ण॒वा॒म सोमैः॑ ॥५॥१७॥ तव॑ अ॒यं सोमः॑ त्वं आ इ॒हि अ॒र्वा॒ङ्
श॒श्वत् स॒त॒मं सु॒ऽम॒नाः अ॒स्य पा॒हि अ॒स्मि॒न य॒ज्ञे ब॒र्हिषि॑ आ नि॒-
ऽस॒द्य द॒धि॒ष्व इ॒मं ज॒ठरे॑ इ॒ंद्रं इ॒ंद्रं ॥६॥ स्त्री॒र्णं ते॒ ब॒र्हिः सु॒तः इ॒ंद्रं सोमः॑
कृ॒ताः धा॒नाः अ॒त्त॒वे ते॒ हरि॑ऽभ्यां ततऽ॒ओ॒क्से पु॒रु॒ऽश॒का॒य वृ॒ष्णे
म॒रु॒त्वे ते॒ तुभ्यं॑ रा॒ता ह॒वीषि॑ ॥७॥ इ॒मं न॒रः प॒र्व॒ताः तुभ्यं॑ आ पः सं इ॒ंद्रं
गोभिः॑ म॒धुऽम॒तं अ॒क्र॒न् तस्य॑ आ॒ऽग॒त्य सु॒ऽम॒नाः अ॒श्व॒ष्व पा॒हि प्र॒-
ऽजा॒न॒न वि॒द्वान् प॒थ्याः अ॒नु॒स्वाः ॥८॥ या॒न् आ अ॒भ॒जः म॒रु॒तः इ॒ंद्रं
सोमै॑ ये त्वां अ॒व॒र्ध॒न् अ॒भ॒व॒न् ग॒णः ते॒ तेभिः॑ ए॒तं स॒ऽजोषाः॑ वा॒व॒-
शानः॑ अ॒ग्नेः पि॒ब जि॒ह्वा सोमं॑ इ॒ंद्रं ॥९॥ इ॒ंद्रं पि॒ब स्व॒धया॑ चि॒त्
सु॒तस्य॑ अ॒ग्नेः वा॒ पा॒हि जि॒ह्वा य॒ज॒त्र अ॒ध्व॒र्योः वा॒ प्र॒ऽय॒तं श॒क्र

हस्तात् होतुं वा यज्ञं हविषः जुषस्व ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघः वानं
इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातो मृण्वंतं उयं ऊतये समत-
ऽसु म्रंतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ १८ ॥

॥ ३६ ॥ इमां ऊं सु प्रऽभृतिं सातये धाः शश्वत्ऽशश्वत् ऊति-
ऽभिः यादमानः सुतेऽसुते ववृधे वर्धनेभिः यः कर्मऽभिः महत्-
ऽभिः सुऽश्रुतः भूत ॥ १ ॥ इंद्राय सोमाः प्रऽदिवः विदानाः ऋभुः
येभिः वृषऽपवा विऽहायाः प्रऽयम्यमानान् प्रति सुगृभाय इंद्रं
पिबं वृषऽधूतस्य वृष्णः ॥ २ ॥ पिबं वर्धस्व तव घसुतासः इंद्र सो-
मासः प्रथमाः उत इमे यथा अपिबः पूर्यान् इंद्र सोमान् एव पा-
हि पत्यः अद्य नवीयान् ॥ ३ ॥ महान् अमंचः वृजने विऽरप्शी उयं
शवः पत्यते धृष्णु ओजः न अहं विव्याच पृथिवी च न एनं यत् सो-
मासः हरिऽअश्वं अमंदन ॥ ४ ॥ महान् उयः ववृधे वीर्याय संऽआ-
चक्रे वृषभः काथेन इंद्रः भगः वाजऽदाः अस्य गावः प्र जायते
दक्षिणाः अस्य पूर्वीः ॥ ५ ॥ १९ ॥ प्र यत् सिधंवः प्रऽसवं यथा आयेन
आपः समुद्रं रथ्याऽइव जग्मुः अतः चित् इंद्रः सदसः वरीयान यत्
ई सोमः पृणति दुग्धः अंशुः ॥ ६ ॥ समुद्रेण सिधंवः यादमानाः
इंद्राय सोमं सुऽसुतं भरतः अंशुं दुहंति हस्तिनः भरिचैः मध्वः पुन-
ति धारया पविचैः ॥ ७ ॥ हृदाऽइव कुक्षयः सोमऽधानाः सं ई-
विव्याच सवनां पुरुणि अन्नां यत् इंद्रः प्रथमा विआशं वृचं जघ-
न्वान् अवृणीत सोमं ॥ ८ ॥ आ तु भरमाकिः एतत् परिस्थात् विन्न
हित्वा वसुऽपतिं वसूनां इंद्र यत् ते माहिं न दवं अस्ति अस्मभ्यं
तत् हरिऽअश्वं प्र यंधि ॥ ९ ॥ अस्मे प्र यंधि मघऽवन ऋजीषिन्
इंद्रं रायः विश्वऽवारस्य भूरः अस्मे शतं शरदः जीवसे धाः अस्मे

वीरान् शश्वतः इन्द्रं शिप्रिन् ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इन्द्रं अ-
स्मिन् भरेनृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वतं उग्रं ऊतये समतऽसुघ्नं
वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ २० ॥

॥ ३७ ॥ वार्चऽहत्याय शर्वसे पृतनाऽसह्याय च इन्द्रं त्वा आ वर्त-
यामसि ॥ १ ॥ अर्वाचीनं सु ते मनः उत चक्षुः शतऽक्रतो० इन्द्रं कृ-
ण्वन्तु वाघतः ॥ २ ॥ नामानि ते शतऽक्रतो० विश्वाभिः गीऽभिः
ईमहे इन्द्रं अभिमातिऽसह्यै ॥ ३ ॥ पुरुऽस्तुतस्य धामऽभिः शतेन
मह्यामसि इन्द्रस्य चर्षणिऽधृतः ॥ ४ ॥ इन्द्रं वृचाय हंतवे पुरुऽहूतं
उपब्रुवे भरेषु वाजऽसातये ॥ ५ ॥ २१ ॥ वाजेषु ससहिः भवत्वा ईमहे
शतऽक्रतो० इन्द्रं वृचाय हंतवे ॥ ६ ॥ द्युक्षेष्णु पृतनाज्ये पृत्सुतूर्णैश्च वः-
ऽसु च इन्द्रं साह्यं अभिऽमातिषु ॥ ७ ॥ शुष्मिनऽतमं नः ऊतये
द्युक्षिन् पाहि जागृविं इन्द्रं सोमं शतऽक्रतो० ॥ ८ ॥ इन्द्रियाणि शत-
ऽक्रतो० या ते जनेषु पंचऽसु इन्द्रं तानि ते आ वृणे ॥ ९ ॥ अग्नं इन्द्रं
अवः बृहत् द्युम्नं दधिष्वदुस्तरं उत ते शुष्मं तिरामसि ॥ १० ॥ अ-
र्वाऽवतः नः आ गृहि अथौ शक्रं पराऽवतः ऊं लोकः यः ते अ-
द्रिऽवः इन्द्रं इह ततः आ गृहि ॥ ११ ॥ २२ ॥

॥ ३८ ॥ अभि तष्टाऽइव दीधय मनीषां अत्यः न वाजी सुऽधुरः
जिहानः अभि प्रियाणि मर्मैश्च पराणि कवीन इच्छामि सं-
ऽदृशे सुऽमेधाः ॥ १ ॥ इना उत पृच्छ जनिम कवीनां मनऽधृतः
सुऽकृतः तक्षत द्या इमा ऊं ते प्रऽन्यः वर्धमानाः मनऽवाताः
अधनुधर्मणि गमन् ॥ २ ॥ नि सी इत् अच गुह्या दधानाः उत क्ष-
चाय रोदसी सं अंजनं समावाभिः ममिरे ये मुः उवी अंतः मही

संसृजते० धायसेधुः० ॥३॥ आऽतिष्ठतं परि विश्वे अभूषन् श्रियः
वसानः चरति स्वऽरोचिः महत् तत् वृष्णः असुरस्यनामं आवि-
श्वऽरूपः अमृतानि तस्यौ ॥४॥ असूत पूर्वैः वृषभः ज्यायान् इमाः
अस्य श्रुतः संति पूर्वीः दिवः नपाता विदथस्य धीभिः क्षुचं रा-
जाना प्रऽदिवः दधाथे ॥५॥ २३॥ चीरिणं राजाना विदथे पुरुणि
परि विश्वानि भूषथः सदांसि अपश्यं अचं मनसा जगन्वान् व्रते
गन्धर्वान् अपि वायुऽकेशान् ॥६॥ तत् इत्तनु अस्य वृषभस्य धेनोः
आ नामंऽभिः ममिरे सक्म्यं गोः अन्यत्ऽअन्यत् असुर्यं वसानाः
नि मायिनः ममिरे रूपं अस्मिन् ॥७॥ तत् इत्तनु अस्य सवितुः
नकिः मे हिरण्ययीं अमतिं यां अशिश्नेत् आ सुऽस्तुती रोदसी
विश्वंऽइन्वे० अपिऽइव योषां जनिमानि ववे ॥८॥ युवं प्रत्नस्य
साधथः महः यत्तदैवी स्वस्तिः परि नः स्यात्तं गोपाजिह्वस्य तस्यु-
षः विऽरूपा विश्वे पश्यन्ति मायिनः कृतानि ॥९॥ श्रुनं हुवे मघ-
ऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृत्तमं वाजंऽसातौ श्रुण्वतं उयं ऊतये
समतऽसु घ्नतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ १० ॥ २४ ॥ ३ ॥

॥३९॥ इंद्रं मतिः हृदः आ वच्यमाना अच्छं पतिं स्तोमंऽतष्टा
जिगाति या जागृविः विदथे शस्यमाना इंद्रं यत्ते जायते विद्धि
तस्य ॥१॥ दिवः चित् आ पूर्या जायमाना वि जागृविः विदथे
शस्यमाना भद्रा वस्त्राणि अर्जुना वसाना सा इयं अस्मे सनऽजा
पिच्या धीः ॥२॥ यमा चित् अचं यमऽसूः असूत जिह्वायाः अयं
पतत् आ हि अस्यात् वपूषि जाता मिथुना सचेते तमऽहना
तपुषः बुधे आऽइता ॥३॥ नकिः एषां निदिता मत्येषु ये अस्माकं
पितरः गोषु योधाः इंद्रः एषां हंहिता माहिन्ऽवान् उत्त गोचा-

णि ससृजे दंसनाऽवान् ॥४॥ सखा ह यच्च सखिऽभिः नवऽग्वैः
 अभिऽङ्गु आसत्तऽभिः गाः अनुऽगमन सत्यं तत् इन्द्रः दशऽभिः द-
 शऽग्वैः सूर्यं विवेद तमसि क्षियं तं ॥५॥ २५॥ इन्द्रः मधुसंभृतं उस्मि-
 यायां पतऽवत् विवेद शुफऽवत् नमो गोः गुहां हितं गुह्यं गूळहं
 अपऽसुहस्ते दधे दक्षिणे दक्षिणऽवान् ॥६॥ ज्योतिः वृणीत तम-
 सः विऽजानन आरेस्याम दुःऽइतात् अभीके इमाः गिरः सोम-
 ऽपाः सोमऽवृद्ध जुषस्व इन्द्र पुरुऽतमस्य कारोः ॥७॥ ज्योतिः यज्ञाय
 रोदसी अनुस्यात् आरेस्याम दुःऽइतस्य भूरैः भूरिचित हितुजतः
 मर्त्यस्य सुऽपारासः वसवः बर्हणाऽवत् ॥८॥ शुनं हुवेम मघऽवा-
 नं इन्द्रं अस्मिन् भरेनृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वं तं उयं ऊतये समत-
 ऽसु घ्नं तं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ ९॥ २६ ॥ २॥

॥४०॥ इन्द्र त्वा वृषभं वयं सुते सोमं हवामहे सः पाहि मध्वः अ-
 धंसः ॥१॥ इन्द्र ऋतुऽविदं सुतं सोमं हर्यं पुरुऽस्तुत पिव आ वृषस्व
 तत्तृपिं ॥२॥ इन्द्र प्र नः धितऽवानं यज्ञं विष्टेभिः देवेभिः तिरः स्त-
 वान् विश्रपते ॥३॥ इन्द्र सोमाः सुताः इमे तव प्र यंति सतऽपते क्षयं
 चंद्रासः इंदवः ॥४॥ दधिष्व जठरं सुतं सोमं इन्द्र वरेण्यं तव द्युक्षासः
 इंदवः ॥५॥ १॥ गिर्वेणः पाहि नः सुतं मधोः धाराभिः अज्यसे इन्द्र
 त्वाऽदांत इत यशः ॥६॥ अभि द्युम्नानि वनिनः इन्द्रं सचंते अक्षिता
 पीत्वी सोमस्य ववृधे ॥७॥ अर्वाऽवतः नः आ गृहि पराऽवतः च
 वृचऽहन इमाः जुषस्व नः गिरः ॥८॥ यत् अंतरा पराऽवतं अर्वा-
 ऽवतं च हूयसे इन्द्र इह ततः आ गृहि ॥ ९॥ २॥

॥४१॥ आ तु नः इन्द्र मघं कृहवानः सोमं पीतये हरिऽभ्यां या-

हि अद्रिऽवः॥१॥ सत्तः होता नः ऋत्विजः तिस्तिरे बर्हिः आनुषक्
 अयुञ्जन मातः अद्रयः॥२॥ इमा ब्रह्म ब्रह्मऽवाहः क्रियते आ बर्हिः
 सीद् वीहि शूर पुरोक्ता शै॥३॥ ररंधि सवनेषु नः एषु स्तोमेषु वृच-
 ऽहन उक्थेषु इंद्र गिर्वृणः॥४॥ मतयः सोमऽपां उरु रिहंति शवसः
 पतिं इंद्रं वत्सं न मातरः॥५॥३॥ सः मंदस्व हि अंधसः राधसे तन्वा
 महेन स्तोतारं निदेकरः॥६॥ वयं इंद्र त्वाऽयवः हविष्मतः जरामहे
 उत त्वं अस्सऽयुः वसो॥७॥ मा अरे अस्सत् विमुमुचः हरिऽप्रिय
 अर्वाङ् याहि इंद्र स्वधाऽवः मत्स्व इह॥८॥ अर्वाच्च त्वा सुऽखे रथे
 वहतां इंद्र केशिनां घृतऽसू० बर्हिः आऽसदे ॥ ९॥ ४॥

॥४२॥ उप नः सुतं आ गृहि सोमं इंद्र गोऽआशिरं हरिऽभ्यां यः
 ते अस्सऽयुः॥१॥ तं इंद्र मदे आ गृहि बर्हिःऽस्यां यावऽभिः सुतं कु-
 वित नु अस्य तृप्णावः॥२॥ इंद्र इत्था गिरः मम अच्छ अगुः इषिताः
 इतः आऽवृते सोमंऽपीतये॥३॥ इंद्र सोमस्य पीतये स्तोमैः इह ह-
 वामहे उक्थेभिः कुवित आऽगमत् ॥४॥ इंद्र सोमाः सुताः इमे
 तान् दधिष्व शतऽऋतो जठरे वाजिनोऽवसो॥५॥५॥ विन्न हि
 त्वा धनंऽजयं वाजेषु दधृषं कवे अघं ते सुम्न इमहे ॥६॥ इमं इंद्र
 गोऽआशिरं यवऽआशिरं च नः पिव आऽगत्य वृषऽभिः सुतं॥७॥
 तुभ्य इत् इंद्र स्वे ओक्थे सोमं चोदामि पीतये एषः ररतु ते हृदि
 ॥८॥ त्वां सुतस्य पीतये प्रत्नं इंद्र हवामहे कुशिकासः अवस्यवः
 ॥ ९॥ ६॥

॥४३॥ आ याहि अर्वाङ् उप वंधुरेऽस्थाः तव इत् अनु प्रऽदि-
 वः सोमऽपेयं प्रिया सखाया विमुच उप बर्हिः त्वां इमे हव्यऽवा-

हः हवन्ते ॥ १ ॥ आ याहि पूर्वीः अति चर्षणीः आ अर्यः आऽशिषः
उपनः हरिऽभ्या इमाः हित्वा मतयः स्तोमं सतष्टाः इंद्रं हवन्ति सख्यं
जुषाणाः ॥ २ ॥ आ नः यज्ञं नमःऽवृधं सऽजोषाः इंद्रं देव हरिऽभिः
याहितूर्यं अहं हित्वा मतिऽभिः जोहवीमि घृतऽप्रयाः सधऽमादे
मधूनां ॥ ३ ॥ आ चत्वा एता वृषणा वहान्तः हरीं सखाया सुऽधुरां
सुऽअंगा धानाऽवन्त इंद्रः सर्वनं जुषाणः सखा सख्युः शृणुवन्त
वन्दनानि ॥ ४ ॥ कुवित् मा गोपां कर्से जनस्य कुवित् राजानं
मघऽवन ऋजीषिन् कुवित् मा ऋषिं पपिऽवासं सुतस्य कु-
वित् मे वस्वः अमृतस्य शिक्षाः ॥ ५ ॥ आ त्वा बृहन्तः हरयः युजानाः
अवाक् इंद्र सधऽमादः वहुन्तु प्र ये द्विता दिवः ऋजन्ति आताः
सुऽसंमृष्टासः वृषभस्य मूराः ॥ ६ ॥ इंद्रं पिब वृषऽधूतस्य वृष्णः आ
यं ते श्येनः उश्नते जभारं यस्य मदे च्यवयसि प्र कृषीः यस्य मदे
अपं गोचा ववर्थ ॥ ७ ॥ श्रुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृ-
ऽतमं वाजं सातौ शृण्वन्तं उयं ऊतये समतऽमु घ्नन्तं वृचाणि सं-
ऽजितं धनानां ॥ ८ ॥

॥ ४४ ॥ अयं ते अस्तु हर्यतः सोमः आ हरिऽभिः सुतः जुषाणः इंद्र
हरिऽभिः नः आ गृहि आ तिष्ठ हरितं रथं ॥ १ ॥ हर्यन् उपसं अर्चयः
सूर्यं हर्यन् अरोचयः विद्वान् चिकित्वान् हरिऽअश्व वर्धसे इंद्रं वि-
श्वाः अभि श्रियः ॥ २ ॥ द्वा इंद्रः हरिऽधायसं पृथिवी हरिऽवर्षसं
अधारयत् हरितोः भूरिभोजनं ययोः अन्तः हरिः चरत् ॥ ३ ॥ जज्ञानः
हरितः वृषा विश्वं आभाति रोचन् हरिऽअश्वः हरितं धत्ते आयुधं
आ वज्रं बाह्वोः हरिः ॥ ४ ॥ इंद्रः हर्यन्तं अर्जुनं वज्रं शुक्रेः अभिऽवृत्तं
अपं अवृणोत् हरिऽभिः अद्रिऽभिः सुतं उत् गाः हरिऽभिः आ-
जत ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥४५॥ आ म॒द्रिः इ॒न्द्र ह॒रिऽभिः या॒हि म॒यू॒रोमऽभिः मा त्वा॒ के
चित् न॒ि य॒म॒न॒ वि॒न पा॒शि॒नः अ॒ति ध॒न्वऽइ॒व ता॒न इ॒हि ॥१॥ वृ॒च-
ऽखा॒दः व॒लऽरु॒जः पु॒रां दु॒र्मः अ॒पां अ॒जः स्था॒ता रथ॑स्य ह॒यौः अ-
भिऽस्व॒रे इ॒न्द्रः ह॒ह्रा चि॒त् आऽरु॒जः ॥२॥ गं॒भी॒रा॒न उ॒द॒धी॒नऽइ॒व
ऋतुं॑ पु॒ष्य॒सि॒गाऽइ॒व प्र॒सुऽगो॒पाः य॒व॒सं॒धे॒न॒वः य॒था हृ॒दं कु॒ल्याः-
ऽइ॒व आ॒श॒त ॥३॥ आ॒नः तु॒जै र॒यि॒भ॒र अं॒शं न॒ प्र॒तिऽजा॒न॒ते वृ॒क्षं प॒क्षं
फ॒लं अ॒न्कीऽइ॒व धू॒नुहि इ॒न्द्र संऽपा॒र॒णं व॒सु ॥४॥ स्वऽयुः इ॒न्द्र स्व-
ऽरा॒ट् अ॒सि॒ स्म॒तऽदि॒ष्टिः स्व॒यंशऽत॒रः सः व॒वृ॒धा॒नः ओ॒ज॒सा पु-
रु॒स्तु॒त॒ भ॒वं नः सु॒श्र॒वऽत॒मः ॥५॥ ९॥

॥४६॥ यु॒ध्मस्य॑ ते वृ॒षभ॑स्य स्वऽरा॒जः उ॒यस्य॑ यू॒नः स्थ॒वि॒रस्य॑ घृ-
ध्वैः अ॒जू॒यैतः व॒ज्रि॒णः वी॒र्या॑णि इ॒न्द्र श्रु॒तस्य॑ म॒ह॒तः म॒हानि॑ ॥१॥
म॒हान॑ अ॒सि॒ म॒हि॒ष वृ॒ष॒ण्ये॒भिः ध॒नऽस्पृ॒त उ॒य॒ सह॑मानः अ॒न्या॒न
ए॒कः वि॒श्वस्य॑ भु॒व॒न॒स्य रा॒जा॒सः यो॒ध॒यं च॑ क्ष॒य॒यं च॑ ज॒नान् ॥२॥ प्र
मा॒त्राभिः॑ रि॒रि॒चे॒ रोच॑मानः प्र दे॒वेभिः॑ वि॒श्वतः॑ अ॒प्र॒तिऽइ॒तः प्र
म॒ज्म॒ना दि॒वः इ॒न्द्रः पृ॒थि॒व्याः प्र उ॒रोः म॒हः अ॒न्त॒रि॒क्षात् ऋ॒जी॒षी
॥३॥ उ॒रु॒ग॒भी॒रं ज॒नुषा॑ अ॒भि उ॒यं वि॒श्वऽव्य॑च॒सं अ॒व॒तं म॒ती॒नां इ॒न्द्र
सो॒मा॒सः प्रऽदि॒वि सु॒ता॒सः स॒मु॒द्रं न॒ स॒व॒तः आ वि॒शंति॑ ॥४॥ यं
सो॒मं इ॒न्द्र पृ॒थि॒वी॒द्या॒वा ग॒र्भं न॒ मा॒ता वि॒भृ॒तः त्वाऽया॑ तं ते हि॒न्व-
ति॑ तं ऊं ते मृ॒जंति॑ अ॒ध्व॒र्य॒वः वृ॒षभ॑ पा॒त॒वै ऊं ॥५॥ १० ॥

॥४७॥ म॒रु॒त्वा॒न इ॒न्द्र वृ॒षभः॑ र॒णा॒य पि॒ब सो॒मं अ॒नुऽस्व॒धं म॒दा॒य
आ॒ सि॒च॒स्व ज॒ठ॒रे म॒ध्वः ऊ॒र्मि॒त्वं रा॒जा अ॒सि प्रऽदि॒वः सु॒ता॒नां ॥१॥
स॒ऽजो॒षाः इ॒न्द्र सऽग॑णः म॒रु॒तऽभिः॑ सो॒मं पि॒ब वृ॒चऽहा शूर॑ वि-

ज्ञान जहि शबून् अपं मृधः नुदस्व अथ अभयं कृणुहि विश्वतः नः
 ॥२॥ उत ऋतुऽभिः ऋतुऽपाः पाहि सोमं इंद्रं देवेभिः सखिऽभिः
 सुतं नः यान आ अभजः मरुतः ये त्वा अनु अहन वृचं अदधुः तुभ्यं
 ओजः ॥३॥ ये त्वा अहिऽहत्यै मघऽवन अवर्धन ये शां बरे हरिऽवः
 ये गोऽइष्टौ ये त्वा नूनं अनुऽमदंति विप्राः पिब इंद्र सोमं सऽगंणः
 मरुतऽभिः ॥४॥ मरुत्वंतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शांसं
 इंद्रं विश्वऽसहं अवसे नूतनाय उयं सहऽदा इह तं हुवेम ॥५॥ ११॥

॥४८॥ सद्यः ह जातः वृषभः कनीनः प्रऽभर्तुं आवत् अंधसः सु-
 तस्य साधोः पिब प्रतिऽकामं यथा ते रसऽआशिरः प्रथमं सोम्य-
 स्य ॥१॥ यत् जायथाः तत् अहः अस्य कामे अंशोः पीयूषं अपिबः
 गिरिऽस्थां तं ते माता परि योषां जनिची महः पितुः दमै आ अ-
 सिंचत् अयै ॥२॥ उपऽस्थाय मातरं अन्नं ऐटु तिग्मं अपश्यत्
 अभि सोमं ऊधः प्रऽयवयन अचरत् गृत्सः अन्यान महानि चक्रे
 पुरुषऽप्रतीकः ॥३॥ उयः तुराषाट् अभिभूतिऽओजाः यथा वशं
 तन्वं चक्रे एषः त्वष्टारं इंद्रः जनुषां अभिऽभूय आऽमुष्य सोमं अ-
 पिबत् चमूषु ॥४॥ श्रुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भैरं नृऽतमं
 वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृचाणि संऽजितं
 धनानां ॥५॥ १२॥

॥४९॥ शंसं महं इंद्रं यस्मिन् विश्वाः आ कृष्टयः सोमऽपाः कामं
 अव्यनं यं सुऽऋतुं धिषणे विभ्वऽतष्टं घनं वृचाणां जनयंत देवाः
 ॥१॥ यं नु नकिः पृतनासु स्वऽराजं द्विता तरति नृऽतमं हरिऽस्थां
 इनऽतमः सत्वंऽभिः यः ह शूषैः पृथुऽजयाः अमिनात् आयुः द-

स्योः ॥ २॥ सहऽवा पृतऽमुतरणिः न अर्वा विऽआनशिः रोदसी
मेहनाऽवानभगः न कारेहव्यः मतीनां पिताऽइव चारुः सुऽहवः
वयऽधाः ॥ ३॥ धर्ता दिवः रजसः पृष्टः ऊर्ध्वः रथः न वायुः वसुऽभिः
नियुत्वा न क्षपां वस्ता जनिता सूर्यस्य विऽभक्ता भागं धिषणा-
ऽइव वाजं ॥ ४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं
वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं ऊतये समतऽसु घ्नंतं वृचाणि संऽजितं
धनानां ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ५० ॥ इंद्रः स्वाहा पिबतु यस्य सोमः आऽगत्य तुमः वृषभः
मरुत्वा न आ उरुऽव्यचाः पृणतां एभिः अन्नैः आ अस्य हविः त-
न्वः कामं चृध्याः ॥ १ ॥ आ ते सपर्यू जवसे युनज्मि ययोः अन्तु
प्रऽदिवः श्रुष्टिं आवः इहत्वा धेयुः हरयः सुऽशिप्र पिबतु अस्य सु-
ऽमुतस्य चारोः ॥ २॥ गोभिः मिमिक्षुं दधिरे सुऽपारं इंद्रं ज्यैष्ठ्याय
धायसे गृणानाः मंदानः सोमं पपिऽवान चृजीषिन् सं अस्मभ्यं
पुरुधा गाः इषण्य ॥ ३॥ इमं कामं मंदय गोभिः अश्वैः चंद्रऽवता
राधसा पप्रथः च स्वऽयवः मतिऽभिः तुभ्यं विप्राः इंद्राय वाहः
कुशिकासः अक्रन् ॥ ४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृ-
ऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उयं ऊतये समतऽसु घ्नंतं वृचाणि सं-
ऽजितं धनानां ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ५१ ॥ चर्षणिऽधृतं मघऽवानं उक्थ्य इंद्रं गिरः बृहतीः अभि
अनूषत ववृधानं पुरुऽहूतं सुवृक्तिऽभिः अमर्त्य जरमाणं दिवे-
ऽदिवे ॥ १ ॥ शतऽक्रतुं अर्णवं शाकिनं नरं गिरः मे इंद्रं उप यंति
विश्वतः वाजऽसनिं पूऽभिर्दतूणि अपऽतुरं धामऽसाचं अभि-

ऽसाचै स्वऽविदं ॥ २ ॥ आऽकोरे वसोः जरिता पनस्यते अनेहसः
 स्तुभः इन्द्रः दुवस्यति विवस्वतः सदर्ने आ हि पिप्रिये सचाऽसहै
 अभिमातिऽहनै सुहि ॥ ३ ॥ नृणां ऊं त्वानृसतं मंगीऽभिः उक्थैः
 अभि प्र वीरं अर्चत सऽबाधः सं सहसे पुरुऽमायः जिहीते नमः
 अस्य प्रऽदिवः एकः ईशे ॥ ४ ॥ पूर्वीः अस्य निऽसिधः मर्त्येषु पुरु
 वसूनि पृथिवी विभर्ति इद्राय द्यावः ओषधीः उत आपः रयिं
 रक्षति जीरयः वनानि ॥ ५ ॥ १५ ॥ तुभ्यं ब्रह्माणि गिरः इन्द्र तुभ्यं सचा
 दुधरे हरिऽवः जुषस्व बोधि आपिः अवसः नूतनस्य सखे वसो
 जरितुऽभ्यः वयः धाः ॥ ६ ॥ इन्द्रं मरुत्वः इह पाहि सोमं यथा शर्याते
 अपिबः सुतस्य तव प्रऽनीती तव शूर शमेन आ विवासंति क-
 वयः सुऽयज्ञाः ॥ ७ ॥ सः वावशानः इह पाहि सोमं मरुतऽभिः इन्द्र
 सखिऽभिः सुतं नः जातं यत् त्वा परिदेवाः अभूषन् महेभराय पु-
 रुऽहूत विश्वे ॥ ८ ॥ अपऽतूयै मरुतः आपिः एषः अमदन इन्द्रं अनु
 दातिऽवाराः तेभिः साकं पिबतु वृचऽखादः सुतं सोमं दाशुषः
 स्वे सधऽस्ये ॥ ९ ॥ इदं हि अनु ओजसा सुतं राधानां पते पिबतु
 अस्य गिर्वरेणः ॥ १० ॥ यः ते अनु स्वधां असंत सुते नि यच्छ तन्वसः
 त्वा ममन्तु सोम्यं ॥ ११ ॥ प्र ते अश्रोतु कुह्योः प्र इन्द्र ब्रह्मणा गिरः प्र
 बाहू शूर राधसे ॥ १२ ॥ १६ ॥

॥ ५२ ॥ धानाऽवैतं करंभिणं अपूपऽवैतं उक्थिनं इन्द्रं प्रातः जु-
 षस्व नः ॥ १ ॥ पुरोऽकार्शं पचत्यं जुषस्व इन्द्र आ गुरस्व च तुभ्यं ह-
 व्यानि सिस्रते ॥ २ ॥ पुरोऽकार्शं च नः घसः जोषयासे गिरः च नः
 वधूयुऽइव योषणां ॥ ३ ॥ पुरोऽकार्शं सनऽश्रुतं प्रातःऽसावे जु-
 षस्व नः इन्द्रं क्रतुः हि ते बृहन ॥ ४ ॥ माथ्यं दिनस्य सवनस्य धानाः

पुरोऽकाशं इन्द्रं कृष्व इह चारुं प्र यत् स्तोता जरिता तूष्णिंऽअर्थः
 वृषऽयमाणः उप गीऽभिः इष्टे ॥५॥१७॥ तृतीयै धानाः सवने
 पुरुऽस्तुत पुरोऽकाशं आऽहुतं ममहस्व नः ऋभुऽमंतं वाजऽवंतं
 त्वा कवे प्रयस्वंतः उप शिक्षेम धीतिऽभिः ॥६॥ पृषणऽवते ते
 चकृम करंभं हरिऽवते हरिऽअश्वाय धानाः अ०पू० अ०द्विऽसऽगणः
 मरुतऽभिः सोमं पिब वृचऽहा शूरविद्वान् ॥७॥ प्रति धानाः भरत
 तूयं अ०सै पुरोऽकाशं वीरऽतमाय नृणां दिवेऽदिवे सऽदृशीः इन्द्र
 तुभ्यं वर्धेतु त्वा सोमऽपेयाय धृष्णो ॥८॥१८॥

॥५३॥ इन्द्रा पर्वता बृहता रथेन वामीः इषः आ बृहत् सुऽवीराः
 वीतं हव्यानि अध्वरेषु देवा वर्धेथां गीऽभिः इळ या मदता ॥१॥
 तिष्ठ सु कं मघऽवन् मा परा गाः सोमस्य नु त्वा सुऽसुतस्य यक्षि
 पितुः न पुत्रः सिचै आ रभे ते इन्द्र स्वादिष्टया गिरा शचीऽवः ॥२॥
 शंसाव अध्वर्यो प्रति मे गृणीहि इन्द्राय वाहः कृणवाव जुष्टं आ
 इदं बर्हिः यजमानस्य सीद अथ च भूत उक्थं इन्द्राय शस्तं ॥३॥ जा-
 या इत् अस्तं मघऽवन् सा इत् ऊं योनिः तत् इत् त्वा युक्ताः हरयः
 बृहन्तु यदा कदा च सुनवांम सोमं अग्निः त्वा दूतः धन्वाति अच्छ
 ॥४॥ परा या हि मघऽवन् आ च या हि इन्द्र भ्रातः उभयवत्ते अर्थं य-
 च रथस्य बृहत् निऽधानं विऽमोचनं वाजिनः रासभस्य ॥५॥१९॥
 अपाः सोमं अस्तं इन्द्र प्र या हि कल्याणीः जा या सुऽरण्यं गृहे ते यच
 रथस्य बृहत् निऽधानं विऽमोचनं वाजिनः दक्षिणाऽवत् ॥६॥
 इमे भोजाः अंगिरसः विऽरूपाः दिवः पुत्रासः असुरस्य वीराः वि-
 श्वामित्राय ददतः मघानि सहस्रऽसावे प्र तिरते आयुः ॥७॥ रूपं-

ऽरूपं मघऽवां बोभवीति मायाः कृण्वानः तन्वं परिस्वां चिः यत्
 दिवः परिमुहूर्तं आ अगांत स्वैः मंचैः अनृतुऽपाः ऋतुऽवां ॥८॥
 महान् ऋषिः देवऽजाः देवऽजूतः अस्तंभात् सिंधुं अर्णवं नृऽच-
 क्षाः विश्वामित्रः यत् अवंहत् सुऽदासं अप्रियायत् कुशिकेभिः
 इंद्रः ॥९॥ हंसाऽइव कृणुष्य श्लोकं अद्रिऽभिः मदंतः गीऽभिः अ-
 ध्वरे सुते सचां देवेभिः विप्राः ऋषयः नृऽचक्षुसः वि पिबध्वं कु-
 शिकाः सोम्यं मधुं ॥१०॥ २०॥ उप्रं प्र इत् कुशिकाः चेतयध्वं अश्वं
 राये प्रमुंचत् सुऽदासः राजा वृचं जघनत् प्राक् अपाक् उदक् अथ
 यजाते वरे आ पृथिव्याः ॥११॥ यः इमे रोदसी उभे अहं इंद्रं अतु-
 स्तवं विश्वामित्रस्य रक्षति ब्रह्म इंद्रं भारतं जनैः ॥१२॥ विश्वामित्राः
 अरासत् ब्रह्म इंद्राय वज्रिणे करत इत् नः सुऽराधसः ॥१३॥ किं ते
 कृण्वन्ति कीकटेषु गावः न आऽशिरं दुहे न तपंति घर्म आ नः भर
 प्रऽमंगदस्य वेदः नैचाऽशाखं मघऽवन रंधय नः ॥१४॥ सप्तर्षीः
 अमतिं बाधमाना बृहत् मिमाय जमदग्निऽदत्ता आ सूर्यस्य दु-
 हिता ततान अवं देवेषु अमृतं अजुयै ॥१५॥ २१॥ सप्तर्षीः अभरत्
 तूर्य एभ्यः अधि अवं पांचऽजन्यासु कृष्टिषु सा पक्ष्यां नव्यं आयुः
 दधाना यां मे पलस्तिऽजमदग्नयः दुदुः ॥१६॥ स्थिरौ गावौ भवतां
 वीळुः अक्षः माईषा वि वहि मा युगं विशारि इंद्रः पातल्ये दद-
 तां शरीतोः अरिष्टनेमे अभि नः सचस्व ॥१७॥ बलं धेहि तनूषु
 नः बलं इंद्र अनकुत्तऽसु नः बलं तोकाय तनयाय जीवसे त्वं हि
 बलदाः असि ॥१८॥ अभि व्ययस्व खदिरस्य सारं ओजः धेहि स्पं-
 दने शिंशपायां अक्षं वीळो वीळित वीळयस्व मा यामात्
 अस्मात् अव जीहिपः नः ॥१९॥ अयं अस्मान् वनस्पतिः मा च
 हाः मा च रिरिषत् स्वस्ति आ गृहेभ्यः आ अवऽसै आ विऽमो-

च॒नात् ॥ २० ॥ २१ ॥ इ॒दं ऊ॒तिऽभिः ब॒हुलाभिः नः अ॒द्य या॒त् ऽश्रे॒ष्ठा-
भिः म॒घऽव॒न् प॒रूजि॒न्व यः नः द्वेष्टि॑ अ॒धरः सः प॒दीष्ट॑ यं ऊं द्वि॒ष्मः
तं ऊं प्रा॒णः ज॒हात् ॥ २१ ॥ प॒रशुं चि॒त् वित॑ प॒ति शि॒बलं चि॒त् वि
वृ॒श्चति॑ उ॒खा चि॒त् इ॒द्र ये॒षती॑ प्र॒यस्ता॑ फेनं अ॒स्यति॑ ॥ २२ ॥ न सा-
य॒कस्य॑ चि॒किते॑ ज॒नासः॑ लो॒धं न॑य॒ति प॒शु म॒न्यमा॑नाः न अ॒वा-
जिनं॑ वा॒जिना॑ हा॒सय॑ति न ग॒र्दभं॑ पु॒रः अ॒श्वात् न॑य॒ति ॥ २३ ॥ इ॒मे
इ॒द्र भ॒रत॑स्य पु॒त्राः अ॒पऽपि॒त्वं चि॒कितुः॑ न प्र॒ऽपि॒त्वं हि॒न्वन्ति॑ अ॒थ
अ॒रणं॑ न नित्यं ज्याऽवाजं परि न॑य॒ति आ॒जौ ॥ २४ ॥ २३ ॥ ४ ॥

॥ ५४ ॥ इ॒मं म॒हे वि॒द॒ध्याय॑ शृ॒षं श॒श्वत् कृ॒त्वं इ॒ड्याय॑ प्र॒ज॒भुः शृ-
णो॒तु नः॑ द॒स्येभिः॑ अ॒नीकैः॑ शृ॒णोतु॑ अ॒ग्निः दि॒व्यैः अ॒जसः॑ ॥ १ ॥ म॒हि
म॒हे दि॒वे अ॒र्चं पृथि॑व्यै का॒मः मे इ॒च्छन् च॒रति॑ प्र॒जान॑न् ययोः ह
स्तो॒मे वि॒द॒धेषु॑ दे॒वाः स॒पर्य॑वः मा॒दय॑ते स॒चा आ॒योः ॥ २ ॥ यु॒वोः
ऋ॒तं रो॒दसी॑ स॒त्यं अ॒स्तु म॒हे सु॒नः सु॒विता॑यं प्र॒भूतं॑ इ॒दं दि॒वे न॑मः
अ॒ग्ने पृथि॑व्यै स॒पर्या॑मि प्र॒यसा॑ या॒मि रत्नं॑ ॥ ३ ॥ उ॒तो हि॑ वां पू॒र्याः
आ॒ऽवि॒विद्रे॑ ऋ॒तं ऽव॒री० रो॒दसी॑ स॒त्यं ऽवा॒चः नरः॑ चि॒त्त्वां स॒ऽइ॒धे
शू॒रं ऽसा॒तौ व॒वंदि॑रे पृथि॒वि वे॒वि॒दानाः॑ ॥ ४ ॥ कः अ॒द्वा वे॒द कः॑ इ॒ह
प्र वो॒चत॑ दे॒वान् अ॒च्छ प॒थ्यां का॑ सं ए॒ति द॒द॒श्वे ए॒षां अ॒व॒मा स-
दा॑सि पे॒रषु॑ या गु॒ह्येषु॑ व्र॒तेषु॑ ॥ ५ ॥ २४ ॥ क॒विः नृ॒ऽच॒क्षाः अ॒भि सी
अ॒च॒ष्ट ऋ॒तस्य॑ यो॒ना वि॒ऽघृ॒ते० म॒दंती॑ ना॒ना च॒क्रा॒ते० स॒दनं॑ य-
था॒ वेः स॒मा॒नेन॑ क्र॒तुना॑ सं॒वि॒दाने॑ ॥ ६ ॥ स॒मा॒न्या वि॒ऽयु॒ते०
दू॒रे॒ऽअंते॑ ध्रु॒वे प॒दे त॒स्यतुः॑ जा॒ग॒रु॒कै॒ उ॒त स्व॑सा॒रा यु॒वती॑ भ॒व-
ती॑ आ॒त् ऊं ब्रु॒वाते॑ मि॒थुना॑नि॒नाम॑ ॥ ७ ॥ वि॒श्वा इ॒त् ए॒ते ज॑नि॒म
सं वि॒वि॒क्तः म॒हः दे॒वान् वि॒भ्रती॑ न॒व्यथे॑ते ए॒जत् ध्रु॒वं प॒त्यते॑ वि॒श्वं

एकं चरन् पतत्रि विष्णुं वि जातं ॥८॥ सनां पुराणं अधि एमि
 आरात् महः पितुः जनिनुः जामि तत् नः देवासः यच्च पनितारः
 एवैः उरौ पथि विऽउते तस्युः अतः ॥९॥ इमं स्तोमं रोदसीं प्र ब्र-
 वीमि ऋदूदराः शृण्वन् अग्निऽजिह्वाः मित्रः संऽराजः वरुणः
 युवानः आदित्यासः कवयः पप्रथानाः ॥१०॥ २५॥ हिरण्यऽपाणिः
 सविता सुऽजिह्वः चिः आ दिवः विदथे पत्यमानः देवेषु च सवि-
 तः श्लोकं अथेः आत् अस्मभ्यं आ सुव सर्वऽतांति ॥११॥ सुऽकृत
 सुऽपाणिः स्वऽवान् ऋतऽवा देवः त्वष्टा अवसे तानि नः धात्
 पूषणऽवंतः ऋभवः मादयध्वं ऊर्ध्वऽयां वाणः अध्वरं अतष्ट ॥१२॥
 विद्युत्ऽरथाः मरुतः ऋष्टिऽमंतः दिवः मर्याः ऋतऽजाताः अ-
 यासः सरस्वती शृण्वन् यज्ञियांसः धातं रयिं सहऽवीरं तुरासः
 ॥१३॥ विष्णुं स्तोमांसः पुरुऽदुस्सं अर्काः भगंस्यऽइव कारिणः या-
 मनिग्मन् उरुऽक्रमः ककुहः यस्य पूर्वीः नमर्धति युवतयः जनि-
 चीः ॥१४॥ इंद्रः विश्वैः वीर्यैः पत्यमानः उभे आ प्रमौ रोदसीं महि-
 ऽत्वा पुरंऽदरः वृत्रऽहा धृष्णुऽसेनः संऽगृभ्यं नः आ भरभूरि पश्वः
 ॥१५॥ २६॥ नासत्या मे पितरा बंधुऽपृच्छां सऽजात्यं अश्विनोः चारु
 नामं युवं हि स्थः रयिऽदौ नः रयीणां दात्रं रक्षेथे अर्कवैः अदब्धा
 ॥१६॥ महत्तत्त वः कवयः चारु नामं यत्त ह देवाः भवथ विश्वे इंद्रे
 सखां ऋभुऽभिः पुरुऽहूतं प्रियेभिः इमां धियं सातये तक्षत नः
 ॥१७॥ अर्यमानः अदितिः यज्ञियांसः अदब्धानि वरुणस्य व्रता-
 नि युयोत नः अनपत्यानि गंतोः प्रजाऽवान नः पशुऽमान् अस्तु
 गातुः ॥१८॥ देवानां दूतः पुरुध प्रऽसूतः अनागान नः वोचतु सर्व-
 ऽताता शृणोतु नः पृथिवी द्यौः उत्त आपः सूर्यः नक्षत्रैः उरु अं-
 तरिक्षं ॥१९॥ शृण्वंतु नः वृषणः पर्वतासः ध्रुवऽक्षेमासः इळया

मदंतः आदित्यैः नः अदितिः ऋणोतु यच्छंतु नः मरुतः शर्म भद्रं
 ॥२०॥ सदा सुऽगः पितुऽमान अस्तु पंथाः मध्वा देवाः ओषधीः सं
 पिपृक्त भगः मे अमे सख्ये न मृध्याः उत्त रायः अश्यां सदनं पुरु-
 ऽक्षोः ॥२१॥ स्वदंस्व हव्या सं इषः दिदीहि अस्त्रं द्यक् सं मिमीहि
 अवांसि विश्वान अमे पृतऽसु तान जेषि शत्रून् अहा विश्वा सु-
 ऽमनाः दीदिहि नः ॥ २२ ॥ २७ ॥

॥५५॥ उषसः पूर्वोः अध यत् विऽऊषुः महत् विजज्ञे अक्षरं पदे
 गोः व्रता देवानां उप नु प्रऽभूषन् महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
 ॥१॥ मोः सुनः अत्र जुहुरंत देवाः मा पूर्वै अमे पितरः पदऽज्ञाः पु-
 राण्योः सन्नोः कितुः अंतः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२॥ वि
 मे पुरुऽचा पतयंति कामाः शमि अच्छं दीद्ये पूर्याणि संऽइडे अ-
 यौ चतुर् इत् वदेम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥३॥ समानः राजा
 विऽभृतः पुरुऽचा शये श्यासु प्रऽयुतः वनां अनु अन्या वत्सं भर-
 ति क्षेति माता महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥४॥ आऽक्षित पू-
 र्वोऽसु अपराः अनूरुत् सद्यः जातासु तरुणीषु अंतः अंतऽवन्तीः
 सुवते अप्रऽवीताः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥५॥ २८ ॥ शयुः
 परस्तात् अध नु द्विऽमाता अबंधनः चरति वत्सः एकः मित्रस्य
 ता वरुणस्य व्रतानि महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥६॥ द्विऽमाता
 होता विदथेषु संऽराट् अनु अयं चरति क्षेति बुधः प्र राण्यानि
 राण्यऽवाचः भरति महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥७॥ पूरस्यऽइव
 युध्यतः अंतमस्य प्रती चीनं दृष्टे विश्वं आऽयत् अंतः मतिः चर-
 ति निऽसिधं गोः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥८॥ नि वेवेति

पलितः दूतः आसु अंतः महान् चरति रोचनेन वपूषि विभ्रत अ-
 भिनः वि चष्टे महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९० ॥ विष्णुः गोपाः
 परमं पाति पाथः प्रिया धामानि अमृतां दधानः अग्निः ता वि-
 श्वा भुवनानि वेद महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९० ॥ २९ ॥ नाना
 चक्राते यस्यां वपूषितयोः अन्यत् रोचते कृष्णं अन्यत् श्यावीं च
 यत् अरुषी च स्वसारौ महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९१ ॥ माता
 च यच्च दुहिता च धेनूः सवः ऽदुधे० धापयेते संऽईची० ऋतस्य ते
 सदसि ईळे अंतः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९२ ॥ अन्यस्याः
 वत्सं रिहती मिमाय कया भुवानि दधे धेनुः ऊधः ऋतस्य सा पय-
 सा अपिन्वत इळां महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९३ ॥ पद्यां वस्ते
 पुरुऽरूपां वपूषि ऊर्ध्वा तस्थौ चिऽअविरेरिहाणा ऋतस्य सझ
 वि चरामि विद्वान् महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९४ ॥ पदेऽईव०
 निऽहिते० दस्मे अंतः तयोः अन्यत् गुह्यं आविः अन्यत् सधीची-
 ना पथ्यां सा विषूची महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९५ ॥ ३० ॥
 आ धेनवः धुनयन्तां अशिन्धीः सवः ऽदुधाः शश्याः अप्रऽदुग्धाः
 नव्याः ऽनव्याः युवतयः भवन्तीः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९६ ॥
 यत् अन्यासु वृषभः रोरवीति सः अन्यस्मिन् यूथे नि दधाति रेतः
 सः हि क्षपाऽवान् सः भगः सः राजा महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
 ॥ ९७ ॥ वीरस्यनु सुऽअश्वं जनासः प्रनु वोचाम विदुः अस्य देवाः
 षोऽह्ना युक्ताः पंचऽपंच आ वहन्ति महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
 ॥ ९८ ॥ देवः त्वष्टा सविता विश्वऽरूपः पुपोषं प्रऽजाः पुरुधा जजान
 इमा च विश्वा भुवनानि अस्य महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ ९९ ॥
 मही संऽऐरत् चक्षां संऽईची० उभे ते अस्य वसुना निऽऽष्टे० ऋ-
 खे वीरः विंदमानः वसूनि महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥ १०० ॥ इमा

च नः पृथिवी विश्वऽधायाः उप स्तेति हितऽमित्रः न राजा पुरः-
 ऽसदः शर्मऽसदः न वीराः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२९॥ निः-
 ऽसिध्वरीः ते ओषधीः उत आपः रयिं ते इन्द्र पृथिवी विभर्ति सखा-
 यः ते वामऽभाजः स्याम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२९॥३९॥३॥

॥५६॥ न ता मिनंति मायिनः न धीराः व्रता देवानां प्रथमा ध्रु-
 वाणि न रोदसी अदुहा वेद्याभिः न पर्वताः निऽनमेत स्थिऽवां-
 संः ॥१॥ षट्भारान एकः अचरन् विभर्ति ऋतं वर्षिष्ठं उप गावः
 आ अगुः तिस्रः महीः उपराः तस्थुः अत्याः गुहा द्वे निऽहिते
 दर्शिएका ॥२॥ चिऽपाजस्यः वृषभः विश्वऽरूपः उत चिऽउधा पु-
 रुध प्रजाऽवान् चिऽअनीकः पत्यते माहिन्ऽवान् सः रेतऽधाः
 वृषभः शश्वतीनां ॥३॥ अभीके आसां पदऽवीः अबोधि आदि-
 त्यानां अहे चारु नाम आपः चित् असै अरमन्त देवीः पृथक्
 व्रजंतीः परि सी अवृजन् ॥४॥ ची सधऽस्यां सिधवः चिः कवीनां
 उत चिऽमाता विदथेषु संऽराट् ऋतऽवरीः योषणाः तिस्रः अ-
 याः चिः आ दिवः विदथे पत्यमानाः ॥५॥ चिः आ दिवः सविता
 वायाणि दिवेऽदिवे आसुव चिः नः अहः चिऽधातु रायः आसुव
 वसूनि भगं चातः धिषणे सातये धाः ॥६॥ चिः आ दिवः सविता
 सोऽसवीति राजाना मित्रावरुणा सुऽपाणी० आपः चित् अस्य
 रोदसी चित् उवीं रत्नं भिक्षन्त सवितुः सवायं ॥७॥ चिः उतऽत-
 मा दुऽनशा रोचनानि त्रयः राजन्ति असुरस्य वीराः ऋतऽवानः
 इषिराः दुऽदभांसः चिः आ दिवः विदथे संतु देवाः ॥८॥१॥

॥५७॥ प्र मे विविक्कान् अविदत् मनीषां धेनुं चरंती प्रऽयुतां

अगोपां सद्यः चित् या दुदुहे भूरि धासे इन्द्रः तत् अग्निः पनितारः
 अस्याः ॥१॥ इन्द्रः सुपूषा वृषणा सुहस्ता दिवः न प्रीताः शशयं
 दुदुहे विश्वे यत् अस्यां रणयन्त देवाः प्रवः अच वसवः सुक्लं अश्यां
 ॥२॥ याः जामयः वृष्णे इच्छन्ति शक्तिं नमस्यन्तीः जानते गर्भं अ-
 स्मिन् अच्छं पुत्रं धेनवः वावशानाः महः चरन्ति विभ्रतं वपूषि
 ॥३॥ अच्छं विवक्ति रोदसी सुमेकै० याव्याः युजानः अध्वरे म-
 नीषा इमा ऊं ते मनवे भूरि वाराः ऊर्ध्वाः भवन्ति दर्शताः यजचाः
 ॥४॥ या ते जिह्वा मधुमती सुमेधाः अग्ने देवेषु उच्यते उरुची
 तथा इह विश्वान् अवसे यजचान् आसादय पायय च मधूनि ॥५॥
 या ते अग्ने पर्वतस्य इव धारा अस्मिन् पीपयन्त देव चिचातां
 अस्मभ्यं प्रमतिं जातु वेदः वसो रास्व सुमतिं विश्वजन्त्यां
 ॥६॥ २॥

॥५८॥ धेनुः प्रत्नस्य काम्यं दुहाना अन्तः पुत्रः चरन्ति दक्षिणा-
 याः आ द्योतनिं वहति शुभ्रयामा उषसः स्तोमः अश्विनौ अ-
 जीगः ॥१॥ सुयुक् वहन्ति प्रति वां ऋतेन ऊर्ध्वाः भवन्ति पितरा-
 इव मेधाः जरेथां असात् विप्रणेः मनीषां युवोः अवं चकृम आ-
 यातं अवाक् ॥२॥ सुयुक् भिः अश्वैः सुवृता रथेन दसौ इमं शृ-
 णुतं श्लोकं अद्रेः किं अंग वां प्रति अवर्ति गमिष्ठा आहुः विप्रासः
 अश्विना पुरा जाः ॥३॥ आ मन्येथां आगतं कत् चित् एवैः विश्वे
 जनासः अश्विना हवन्ते इमा हि वां गोऽर्जुजीका मधूनि प्रमि-
 चासः न ददुः उस्तः अये ॥४॥ तिरः पुरुचित् अश्विना रजांसि आ-
 गूषः वां मघऽवाना जनेषु आ इह यातं पथि भिः देवयानैः
 दसौ इमे वां निऽधयः मधूनां ॥५॥ ३॥ पुराणं ओक् सख्यं शिवं वां

युवोः नरा द्रविणं जहाय्यां पुनः कृष्वानाः सख्या शिवानि म-
 ध्वा मदेम सह नु समाः ॥६॥ अश्विना वायुना युवं सुऽदक्षा
 नियुतऽभिः च सुऽजोषसा युवाना नासत्या तिरऽअह्ना जुषाणा
 सोमं पिबतं अस्मिधा सुऽदानू ॥७॥ अश्विना परि वां इषः पुरु-
 चीः ईयुः गीऽभिः यतमानाः अमृधाः रथः हवां चतुऽजाः अद्रि-
 ऽजतः परि द्यावां पृथिवी याति सद्यः ॥८॥ अश्विना मधुसुतऽतमः
 युवाकुः सोमः तं पातं आगतं दुरोणे रथः हवां भूरिवपैः करिक्त
 सुतऽवतः निऽकृतं आऽगमिष्ठः ॥९॥ ४ ॥

॥५९॥ मिचः जनान यातयति ब्रुवाणः मिचः दाधार पृथिवी
 उत द्यां मिचः कृष्टीः अनिऽमिषा अभि चष्टे मिचायं हव्यं धृत-
 ऽवत जुहोत ॥१॥ प्रसः मिच मर्तः अस्तु प्रयस्वान यः ते आदित्य
 शिष्यति व्रतेन न हन्यते न जीयते त्वाऽक्तः न एनं अंहः अश्रोति
 अंतितः न दूरात् ॥२॥ अनमीवासः इळया मर्दतः मितऽज्ञवः
 वरिमन आ पृथिव्याः आदित्यस्य व्रतं उपऽक्षियंतः वयं मिचस्य
 सुऽमृतौ स्याम ॥३॥ अयं मिचः नमस्यः सुऽशेवः राजा सुऽक्षवः
 अजनिष्ठ वेधाः तस्य वयं सुऽमृतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सोमनसे
 स्याम ॥४॥ महान आदित्यः नमसा उपऽसद्यः यातयतऽजनः
 गृणते सुऽशेवः तस्मै एतत् पन्यऽतमाय जुष्टं अग्नौ मिचायं हविः
 आ जुहोत ॥५॥ मिचस्य चर्षणिऽधृतः अवः देवस्य सानसिद्युम्नं
 चित्रश्रवऽतमं ॥६॥ अभियः महिना दिवं मिचः बभूवऽप्रथाः
 अभि श्रवऽभिः पृथिवी ॥७॥ मिचायं पंच ये मिरे जनाः अभिष्टि-
 ऽशवसे सः देवान विश्वान बिभर्ति ॥८॥ मिचः देवेषु आयुषु जना-
 य वृक्तऽबर्हिषे इषः इष्टऽव्रताः अक्रः ॥९॥ ६ ॥

॥ ६० ॥ इहऽइह वः मनसा बंधुतां नरः उशिजः जग्मुः अभिता-
 निवेदसा याभिः सायाभिः प्रतिजूतिऽवर्षसः सौधन्वनाः यज्ञियं
 भागं आनश ॥ १ ॥ याभिः शचीभिः चमसान् अपिंशत यया धिया
 गां अरिणीत चर्मणः येन हरीं मनसा निःऽअतस्त तेन देवऽत्वं
 ऋभवः सं आनश ॥ २ ॥ इंद्रस्य सख्यं ऋभवः सं आनशुः मनोः न-
 पातः अपसः दधन्विरे सौधन्वनासः अमृतऽत्वं आ ईरिरे विष्टी
 शमीभिः सुऽकृतः सुऽकृत्या ॥ ३ ॥ इंद्रेण याथ सऽरथं सुते सचा
 अथो वशानां भवथ सह श्रिया न वः प्रतिऽमै सुऽकृतानि वा-
 घतः सौधन्वनाः ऋभवः वीर्याणि च ॥ ४ ॥ इंद्रं ऋभुऽभिः वाज-
 वतऽभिः संऽउक्षितं सुतं सोमं आवृषस्व गभस्त्योः धिया इषितः
 मघऽवन दाशुषः गृहे सौधन्वनेभिः सह मत्स्व नृऽभिः ॥ ५ ॥ इंद्रं
 ऋभुऽमान वाजऽवान मत्स्व इह नः अस्मिन् सवने शच्या पुरु-
 ऽस्तुत इमानि तुभ्यं स्वसराणि येमिरे व्रता देवानां मनुषः च धर्म-
 ऽभिः ॥ ६ ॥ इंद्रं ऋभुऽभिः वाजिऽभिः वाजयन् इह स्तोमं जरितुः
 उप याहि यज्ञियं शतं केतेभिः इधरेभिः आयवे सहस्रऽनीथः
 अध्वरस्य होमनि ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ६१ ॥ उषः वाजेन वाजिनि प्रऽचेताः स्तोमं जुषस्व गृणतः
 मघोनि पुराणी देवि युवतिः पुरऽधिः अन्तं व्रतं चरसि विश्वऽवारै
 ॥ १ ॥ उषः देवि अमर्त्या विभाहि चंद्रऽरथा सूनृताः ईरयंती आत्वा
 वहंतु सुऽयमांसः अश्वः हिरण्यऽवर्णा पृथुऽपाजसः ये ॥ २ ॥ उषः
 प्रतीची भुवनानि विश्वा ऊर्ध्वं तिष्ठसि अमृतस्य केतुः समानं
 अर्थं चरणीयमाना चक्रंऽइव नव्यसि आवृत्स्व ॥ ३ ॥ अवं स्यू-
 मऽइव चिन्वती मघोनी उषाः याति स्वसरस्य पत्नी स्वः जनंती

सु०भगा सु०दंसाः आ अंतात् दिवः पप्रथे आपृथिव्याः ॥४॥ अच्छं
वः देवी उषसं वि०भातीं प्र वः भर्ध्वं नमसा सु०वृक्तिं ऊर्ध्वं मधुधा
दिवि पाजः अथेत् प्र रोचना रुरुचे रणव०संहक् ॥५॥ ऋत० वरी
दिवः अकैः अबोधि आ रेवती रोदसी चिचं अस्थात् आ०यती
अमे उषसं वि०भातीं वामं एषिद्रविणं भिक्षमाणः ॥६॥ ऋतस्य
बुधे उषसा इषण्यन वृषा मही रोदसी आ विवेश मही मिचस्य
वरुणस्य माया चंद्रा० इव भानुं वि दधे पुरु०चा ॥७॥ ८॥

॥६॥ इमाः ऊं वां भूमयः मन्वमानाः युवा० वंते न तुज्याः अ-
भूवन् कृत्यत् इंद्रावरुणा यशः वां येन स० सिनं भरथः सखि०भ्यः
॥१॥ अयं ऊं वां पुरु०तमः रयि०यन् शश्वत्त०तमं अवसे जोहवीति
स०जोषौ इंद्रावरुणा मरुत्त०भिः दिवा पृथिव्या ऋणुतं हवमे ॥२॥
अस्मे तत् इंद्रावरुणा वसु स्यात् अस्मे रयिः मरुतः सर्वे० वीरः
अस्मान वरुचीः शरणैः अवंतु अस्मान होचा भारती दक्षिणा-
भिः ॥३॥ बृहस्पते जुषस्व नः हव्यानि विश्व०देव्य रास्व रत्नानि
दाशुषे ॥४॥ शुचिं अकैः बृहस्पतिं अध्वरेषु नमस्यत् अनामि ओ-
जः आ चके ॥५॥ वृषभं चर्षणीनां विश्व०रूपं अदाभ्यं बृहस्पतिं
वरेण्यं ॥६॥ इयं ते पूषन् आघृणे सु०स्तुतिः देव०नयसी अस्माभिः
तुभ्यं शस्यते ॥७॥ तां जुषस्व गिरं मम वाज०यंतीं अव धियं व-
धूयुः इव योषणां ॥८॥ यः विश्वा अभि वि० पश्यति भुवना सं
च पश्यति सः नः पूषा अविता भुवत् ॥९॥ तत् सवितुः वरेण्यं
भर्गः देवस्य धीमहि धियः यः नः प्र० चोदयात् ॥१०॥ १०॥ देवस्य
सवितुः वयं वाज०यंतः पुरं०ध्या भगस्य रातिं ईमहे ॥११॥ देवं

नरः स॒वि॒तार॑वि॒प्राः य॒ज्ञैः सु॒वृ॒क्तिऽभिः न॒म॒स्य॑ति धि॒या इ॒षि॒ताः
 ॥१२॥ सोमः जि॒गा॒ति॒गा॒तुऽवि॒त् दे॒वाना॑ ए॒ति॒ निऽकृ॑तं च॒त॒स्य
 यो॒निं आऽस॑दं ॥१३॥ सोमः अ॒स॒म॒भ्यं द्विऽपदे॑ च॒तुऽपदे॑ च प॒शवे॑
 अ॒न॒मी॒वाः इ॒षः क॑र॒त् ॥१४॥ अ॒स्माकं॑ आ॒युः वर्ध॑यन् अ॒भिऽमा॑तीः
 स॒ह॒मा॒नः सोमः स॒धऽस्य॑ आ अ॒स॒द॒त् ॥१५॥ आ नः मि॒त्रा व॑रुणा
 घृ॒तैः ग॒व्य॑तिं उ॒सृतं॑ म॒ध्वा र॒जांसि॑ सुऽक्र॒तू ॥१६॥ उ॒रुऽशं॑सा न॒मः
 ऽवृ॑धा म॒हा द॑क्षस्य रा॒ज॒यः द्रा॒घि॒ष्ठाभिः शु॒चिऽव॑त्ता ॥१७॥
 गृ॒णा॒ना ज॒मतऽअ॒ग्नि॒ना यो॒नौ च॒त॒स्य सी॒द॒त् पा॒तं सोमं॑ च॒त॒स्रः
 ऽवृ॑धा ॥ १८ ॥ ११ ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ इति तृतीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वां हि अ॒ग्ने स॑दं इ॒त् स॒म॒न्य॑वः दे॒वासः दे॒वं अ॒र॒तिं निऽए॒रि
 इ॒ति॒ क्र॒त्वा निऽए॒रि अ॒म॒र्त्य॑ य॒ज॒त म॒र्त्येषु॑ आ दे॒वं आऽदे॒वं ज॒न॒त
 प्रऽचे॑तसं वि॒श्वं आऽदे॒वं ज॒न॒त प्रऽचे॑तसं ॥१॥ सः भ्रा॒तरं॑ वरुणं अ॒ग्ने
 आ व॑वृ॒त्स्व दे॒वान् अ॒च्छ॑ सुऽम॒ती य॒ज्ञऽव॑नसं ज्येष्ठं य॒ज्ञऽव॑नसं
 च॒त॒स्रं वा॑नं आ॒दि॒त्यं च॒र्ष॒णिऽधृ॑तं रा॒जा॒नं च॒र्ष॒णिऽधृ॑तं ॥२॥ सखे
 सखा॑यं अ॒भि आ व॑वृ॒त्स्व आ॒शु॒न च॒क्रं र॒थ्याऽइ॒व र॑ह्या अ॒स॒म॒भ्यं
 द॒स्म र॑ह्या अ॒ग्ने मृ॒ळी॒कं व॑रुणे स॒चा वि॒दः म॑रुतऽमु॒वि॒श्वऽभा॑नुषु
 तो॒काय॑ तु॒जे शु॒शु॒चान॑ शं कृ॒धि अ॒स॒म॒भ्यं द॒स्म शं कृ॒धि ॥३॥ त्वं नः
 अ॒ग्ने व॑रुणस्य वि॒ज्ञान॑ दे॒वस्य॑ हे॒ळः अ॒व या॑सि सी॒ष्टाः य॒जि॒ष्ठः व॒हि॒त॒मः
 शो॒शु॒चानः॑ वि॒श्वा द्वे॒षांसि॑ प्र॒मु॒मु॒ग्धि अ॒स॒त ॥४॥ सः
 त्वं नः अ॒ग्ने अ॒व॒मः भ॒व॒ज॒ती ने॑दिष्ठः अ॒स्याः उ॒षसः॑ विऽउ॒ष्टौ अ॒व

यस्त्वं नः वरुणं रराणः वीहि मृच्छीकं सुहवः नः एधि ॥ ५ ॥ १२ ॥
 अस्य श्रेष्ठा सुभगस्य संसृक् देवस्य चिचः तमा मयिषु शुचिं
 घृतं न तप्तं अघ्न्यायाः स्यार्हा देवस्य मंहनाऽइव धेनोः ॥ ६ ॥ चिः
 अस्य ता परमा संति सत्या स्यार्हा देवस्य जनिमानि अग्नेः अनंते
 अंतः परिऽवीतः आ अगात् शुचिः शुक्रः अर्यैः रोचनानः ॥ ७ ॥ सः
 दूतः विश्वा इत् अभि वष्टि सन्न होता हिरण्यऽरथः रं सुजिह्वः रो-
 हितऽअश्वः वपुष्यः विभाऽवा सदा रत्नः पितु मतीऽइव संसृत
 ॥ ८ ॥ सः चेत यत् मनुषः यज्ञऽवधुः प्र तं मद्या रश्नया नयति सः
 क्षेति अस्य दुर्योसु साधन देवः मर्तस्य सधनिऽत्वं आप ॥ ९ ॥ सः तु
 नः अग्निः नयतु प्रऽजानन् अश्वं रत्नं देवऽभक्तं यत् अस्य धिया
 यत् विश्वे अमृताः अकृण्वन् द्यौः पिता जनिता सत्यं उक्षुन्
 ॥ १० ॥ १३ ॥ सः जायत प्रथमः पस्त्या सुमहः बुधे रजसः अस्य योनीं
 अपात् अशीर्षा गुहमानः अंता आऽयोर्युवानः वृषभस्य नीळे
 ॥ ११ ॥ प्र शर्धः आर्ते प्रथमं विपन्या ऋतस्य योना वृषभस्य नीळे
 स्यार्हः युवा वपुष्यः विभाऽवा सप्त प्रियासः अजनयंत वृष्णे ॥ १२ ॥
 अस्माकं अचं पितरः मनुष्याः अभि प्रसेदुः ऋतं आशुषाणाः अ-
 श्वं वज्राः सुऽदुघाः ववे अंतः उत् उक्षाः अजन उषसः हुवानाः
 ॥ १३ ॥ ते मर्मजत दहऽवांसः अद्रिं तत् एषां अन्ये अभितः वि वो-
 चन् पश्वऽयं चासः अभि कारं अर्चन् विदंत ज्योतिः चकृपंत धी-
 भिः ॥ १४ ॥ ते गव्यता मनसा हृद्रं उब्धं गाः येमानं परि संतं अद्रिं
 हृहं नरः वचसा दैव्येन वज्रं गोऽमंतं उशिजः वि ववुः ॥ १५ ॥ १४ ॥
 ते मन्वत प्रथमं नाम धेनोः चिः सप्त मातुः परमाणि विदन् तत्
 जानतीः अभि अनूषत वाः आविः भुवत् अरुणीः यशसा गोः
 ॥ १६ ॥ नेशत तमः दुधितं रोचंत द्यौः उत् देव्याः उषसः भानुः अर्त

अ० ३. अ० ४. व० १७.] ॥ २६२ ॥ [म० ४. अ० १. सू० २.

आ सूर्यः बृहत् तिष्ठत् अजानं ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन्
॥ १७ ॥ आत् इत् पश्चा बुबुधानाः वि अख्यन् आत् इत् रत्नं धार-
यन्तं ह्युभक्तं विश्वे विश्वांसु दुर्यांसु देवाः मित्रं धिये वरुण सत्यं
अस्तु ॥ १८ ॥ अर्द्धं वोचेय शुशुचानं अग्निं होतारं विश्वऽभरसं
यजिष्ठं शुचि ऊधः अतृणान् नगवां अंधः न पूतं परिऽसिक्तं अंशोः
॥ १९ ॥ विश्वेषां अदितिः यज्ञियाणां विश्वेषां अतिथिः मानुषाणां
अग्निः देवानां अवं आऽवृणानः सुऽमृच्छीकः भवतु जातऽवेदाः
॥ २० ॥ १५ ॥

॥ २ ॥ यः मर्तेषु अमृतं ऋतऽवां देवः देवेषु अरतिः निऽधायि
होता यजिष्ठः महा शुच्यै हव्यैः अग्निः मनुषः इरय्यै ॥ १ ॥ इह त्वं
सूनो सहस्रः नः अद्य जातः जातान् उभयान् अंतः अग्ने दूतः इयसे
युयुजानः ऋष्व ऋजुऽमुष्कान् वृषणः शुक्रान् च ॥ २ ॥ अत्या वृ-
धऽसू रोहिता घृतऽसू ऋतस्य मन्ये मनसा जविष्ठा अंतः इयसे
अरुषा युजानः युष्मान् च देवान् विशः आ च मर्तान् ॥ ३ ॥ अर्य-
मणं वरुणं मित्रं एषां इंद्रा विष्णू मरुतः अश्विना उत्तं सुऽअश्वः
अग्ने सुऽरथः सुऽराधाः आ इत् ऊं वह सुऽह विषे जनाय ॥ ४ ॥ गो-
ऽमान् अग्ने अविऽमान् अश्वी यज्ञः नृवत्तऽसंखा सदै इत् अप्र-
ऽमृषः इच्छाऽवान् एषः असुर प्रजाऽवान् दीर्घः रयिः पृथुऽबुधः
सभाऽवान् ॥ ५ ॥ १६ ॥ यः ते इध्मं जभरन्तं सिस्विदानः मूर्धानं वा
तत्तपते त्वाऽया भुवः तस्य स्वऽतवान् पायुः अग्ने विश्वस्मात् सी
अघऽयतः उरुष्य ॥ ६ ॥ यः ते भरात् अन्वियते चित् अन्नं निऽशि-
षत् मद्रं अतिथिं उत्तऽईरत् आ देवऽयुः इनधते दुरोणे तस्मिन्
रयिः ध्रुवः अस्तु दास्वान् ॥ ७ ॥ यः त्वा दोषा यः उषसि प्रऽशं-

सात् प्रियं वात्वा कृण्वते हविष्मान् अश्वः न स्वे दमे आ हेम्या-
 ऽवान्तं अंहसः पीपरः दाश्यासां ॥ ८ ॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृतां यदाशत्
 दुवः त्वे कृण्वते यत् सुक्नसः राया शशमानः वि योषत् न एनं
 अंहः परि वरत् अघऽयोः ॥ ९ ॥ यस्य त्वं अग्ने अध्वरं जुजोषः देवः
 मतेस्य सुऽधितं रराणः प्रीता इत् असत् होचां सा यविष्ठ असां म
 यस्य विधत्तः वृधासः ॥ १० ॥ ११ ॥ चिच्छिं अचिच्छिं चिनवत् विवि-
 द्धान पृष्टाऽइव वीता वृजिना च मतीं न राये च नः सुऽअपत्यायं
 देव दिक्षिं च रास्व अदिक्षिं उरुष्य ॥ १२ ॥ कविं शशासुः कवयः अद-
 व्याः निऽधारयंतः दुर्यासु आयोः अतः त्वं हश्यान् अग्ने एतान पद-
 ऽभिः पश्येः अङ्गुतान् अर्यः एवैः ॥ १३ ॥ त्वं अग्ने वाघते सुऽप्रनीतिः
 सुतऽसोमाय विधते यविष्ठ रत्नं भर शशमानाय घृष्वे पृथु चंद्रं
 अवसे चर्षणिऽप्राः ॥ १४ ॥ अध ह यत् वयं अग्ने त्वाऽया पदऽभिः
 हस्तेभिः च कृम तनूभिः रथं न क्रतुः अपसा भुरिजोः ऋतं येमुः
 सुऽध्यः आश्रुषाणाः ॥ १५ ॥ अध मातुः उषसः सप्त विप्राः जायेमहि
 प्रथमाः वेधसः नृन् दिवः पुत्राः अंगिरसः भवेम अर्द्धं रुजेम ध-
 निनं शुचंतः ॥ १६ ॥ १७ ॥ अध यथा नः पितरः परासः प्रत्नासः अग्ने
 ऋतं आश्रुषाणाः शुचिं इत् अयन् दीधितिं उक्थऽशसः क्षामं
 मिदंतः अरुणीः अप व्रत ॥ १८ ॥ सुऽकर्माणः सुऽरुचः देवऽयंतः
 अयः न देवाः जनिम धर्मतः शुचंतः अग्निं ववृधंतः इदं ऊर्वं गव्यं
 परिऽसदंतः अगमन् ॥ १९ ॥ आ यूथाऽइव सुऽमतिं पश्वः अख्यत्
 देवानां यत् जनिम अंतं उय मतीनां चित उर्वशीः अकृप्रन् वृधे
 चित अर्यः उपरस्य आयोः ॥ २० ॥ अकर्म ते सुऽअपसः अभूम ऋतं
 अवसन् उषसः विभातीः अनूनं अग्निं पुरुधा सुऽचंद्रं देवस्य म-
 मृजतः चारु चक्षुः ॥ २१ ॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः अवोचाम

कवयेता जुषस्व उत्त शोचस्व कृणुहि वस्यसः नः महः रायः पुरु-
ऽवार प्र यधि ॥ २० ॥ १९ ॥

॥३॥ आ वः राजानं अध्वरस्य रुद्रं होतारं सत्यं यज्ञं रोदस्योः
अग्निं पुरातनयित्नोः अचिन्तात् हिरण्यं रूपं अवसे कृणुध्वं ॥१॥
अयं योनिः चक्रे यं वयं ते जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः
अर्वाचीनः परिऽवीतः नि सीदद्माः ऊं ते सुऽअपाक प्रतीचीः
॥२॥ आऽअण्वत्ते अहं पिताय मन्मं नृऽचक्षसे सुऽमृच्छीकाय वेधः
देवाय शस्तिं अमृताय शंस यावाऽइव सीता मधुऽसुत यं ईळे
॥३॥ त्वं चित्तनः शस्यै अग्ने अस्याः ऋतस्य बोधि ऋतऽचित्त सु-
ऽआधीः कदा ते उक्था सधऽमाद्यानि कदा भवन्ति सख्या गृहे
ते ॥४॥ कथा ह तत् वरुणाय त्वं अग्ने कथा दिवे गर्हसे कत नः
आगः कथा मित्राय मीळुषे पृथिव्यै ब्रवः कत अर्यम्णे कत भ-
गाय ॥५॥ २० ॥ कत धिष्ण्यासु वृधसानः अग्ने कत वाताय प्र-
ऽतवसे शुभंऽये परिऽज्मने नासत्याय क्षे ब्रवः कत अग्ने रुद्राय
नृऽध्वे ॥६॥ कथा महे पुष्टिं भूराय पूष्णे कत रुद्राय सुऽमखाय
हविःऽदे कत विष्णवे उरुऽगायार्यरेतः ब्रवः कत अग्ने शरवे वृ-
हत्यै ॥७॥ कथा शर्धाय मरुतां ऋताय कथा सूरौ बृहते पृच्छयमानः
प्रति ब्रवः अदितये तुराय साधं दिवः जातऽवेदः चिकित्वान ॥८॥
ऋतेनं ऋतं निऽयतं ईळे आगोः आमा सचा मधुऽमत पक्वं अग्ने
कृष्णा सती रुशता धासिना एषा जामर्येण पर्यसा पीपाय ॥९॥
ऋतेनं हि स वृषभः चित्त अक्तः पुमान् अग्निः पर्यसा पृष्ठयेन
अस्पंदमानः अचरत् वयऽधाः वृषा शुक्रं दुदुहे पृष्निः ऊधः
॥१०॥ २१ ॥ ऋतेनं अद्रिं वि असन्न भिदंतः सं अंगिरसः नवं गो-

भिः श्रुनं नरः परि स॒दन् उ॒षसं आ॒विः स्वः अ॒भ॒वत् जा॒ते अ॒गौ
 ॥११॥ ऋ॒तेन॑ दे॒वीः अ॒मृताः अ॒मृक्ताः अ॒र्यैः ऽभिः आ॒पः म॒धुम॑त॒-
 ऽभिः अ॒ग्ने वा॒जी न स॒र्गेषु॑ प्र॒ऽस्तुभा॒नः प्र स॒दं इ॒त् स॒र्वित॑ वे द॒ध्न्युः
 ॥१२॥ मा कस्य॑ य॒क्षं स॒दं इ॒त् हु॒रः गाः मा वे॒शस्य॑ प्र॒ऽमि॒नतः मा
 आ॒पेः मा भ॑ातुः अ॒ग्ने अ॒नृजोः ऋ॒णं वेः मा स॒ख्युः द॒क्षं रि॒पोः भु॒-
 जे॒म ॥१३॥ र॒क्ष॑ नः अ॒ग्ने त॒व र॒क्षणे॑भिः र॒क्षाणः सु॒ऽम॒ख प्री॒णानः
 प्र॒ति स्फुर॑ वि॒रुज॑ वी॒रु अ॒हं ज॒हि र॒क्षः म॒हि चि॒त्त व॒वृधा॑नं ॥१४॥
 ए॒भिः भ॒व सु॒ऽमनाः अ॒ग्ने अ॒कैः इ॒मान् स्पृ॒श म॒न्म॑ ऽभिः शूर॑ वा॒-
 जा॒न उ॒त ब्र॒ह्मा॒णि अ॒ंगिरः जु॒षस्व॑ सं ते श॒स्तिः दे॒व ऽवा॑ता ज॒रेत्
 ॥१५॥ ए॒ता वि॒श्वानि॑ वि॒दुषे॑तुभ्यं वे॒धः नी॒थानि॑ अ॒ग्ने नि॒ण्या व॒चांसि॑
 नि॒ऽव॒चना॑ क॒वये॑ का॒व्यानि॑ अ॒शंसि॑षं म॒ति॑ ऽभिः वि॒प्रः उ॒क्थैः
 ॥१६॥ २२॥

॥४॥ कृणु॑ष्व पाजः प्र॒ऽसि॒तिं न पृ॒थ्वी या॒हि राजा॑ ऽइव अ॒मं-
 ऽवान् इ॒मेन॑ तृ॒ष्वी अ॒नु प्र॒ऽसि॒तिं दू॒णानः॑ अ॒स्ता अ॒सि वि॒ध्यं
 र॒क्षसं॑ त॒पिष्ठैः॑ ॥१॥ त॒व अ॒मासः॑ आ॒शुऽया प॒तंति॑ अ॒नु स्पृ॒श धृ॒षता॑
 शो॒शु चानः॑ त॒पूषि॑ अ॒ग्ने जु॒हो प॒तंगान॑ अ॒सं ऽदि॒तः वि॒सृज॑ वि॒-
 ष्वक् उ॒ल्काः ॥२॥ प्र॒ति स्प॒शः वि॒सृज॑ तू॒र्णि॑ ऽत॒मः भ॒वं पा॒युः वि॒शः
 अ॒स्याः अ॒द॒व्यः यः नः॑ दू॒रे अ॒घ ऽशंसः॑ यः अ॒ंति अ॒ग्ने मा॒किः ते व्य॒-
 थिः आ॒ द॒ध॒र्षी॒त् ॥३॥ उ॒त अ॒ग्ने ति॒ष्ठ प्र॒ति आ॒ त॒नुष्व॑ नि॒अमि॑चान्
 ओ॒षता॑ त॒ ति॒ग्म॑ ऽहे॒ते यः नः॑ अ॒रा॒तिं सं॑ ऽइ॒धानं॑ च॒क्रे नी॒चा तं
 ध॒क्षि अ॒त॒सं न श्रु॑ष्कं ॥४॥ ऊ॒र्ध्वः भ॒व प्र॒ति वि॒ध्य अ॒धि अ॒स॒त्
 आ॒विः कृणु॑ष्व दै॒व्यानि॑ अ॒ग्ने अ॒व॒स्थिरा॑ त॒नुहि॑ या॒तुऽजूना॑ जा॒-
 मि॑ अ॒जामि॑ प्र॒मृणी॑हि श॒चून् ॥५॥ २३॥ सः ते॒ जाना॑ति सु॒ऽम॒तिं

यविष्ठ यः ईवते ब्रह्मणे गातुं ऐरत् विश्वानि असौ सुऽदिनानि
 रायः द्युम्नानि अर्येः विदुरः अभिद्यौत् ॥ ६ ॥ सः इत् अमे अस्तु सु-
 ऽभगः सुऽदानुः यः त्वा नित्येन हविषा यः उक्थैः पिप्रीषति स्वे
 आयुषि दुरोणे विश्वा इत् असौ सुऽदिना सा असत् इष्टिः ॥ ७ ॥
 अर्चामि ते सुऽमतिं घोषि अर्वाक् स ते ववाता जराता इयंगीः
 सुऽअश्वाः त्वा सुऽरथाः मर्जयेम असोः क्षत्राणि धारयेः अनु द्यून्
 ॥ ८ ॥ इह त्वा भूरि आचरेत् उप त्मन् दोषाऽवस्तः दीदिऽवांसं अनु
 द्यून् त्रीळितः त्वा सुऽमनसः सपेम अभिद्युम्ना तस्थिऽवांसः जना-
 नां ॥ ९ ॥ यः त्वा सुऽअश्वः सुऽहिरण्यः अमे उपऽयाति वसुऽमता
 रथेन तस्य चाता भवसि तस्य सखा यः ते अतिथ्यं आनुषक् जु-
 जोषत् ॥ १० ॥ २४ ॥ महः रुजामि बंधुता वचःऽभिः तत् मा पितुः
 गोतमात् अनु इयाय त्वं नः अस्य वचसः चिकिद्बिहोतः यविष्ठ
 सुऽऋतो दमूनाः ॥ ११ ॥ अस्वमऽजः तरण्यः सुऽशेवाः अर्तद्रासः
 अवृकाः अश्वमिष्टाः ते पायवः सध्वं च निऽसद्य अमे तव नः पां-
 तु अमूर ॥ १२ ॥ ये पायवः मामतेयं ते अमे पश्यंतः अंधं दुऽइतात्
 अरक्षन् ररक्ष तान् सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिषवः न
 अहं देभुः ॥ १३ ॥ त्वया वयं सऽध्वन्यः त्वाऽऊताः तव प्रऽनीती अ-
 श्याम वाजान् उभा शंसा सृदय सत्यऽताते अनुष्टुया कृणुहि
 अह्याण ॥ १४ ॥ अया ते अमे संऽइधा विधेम प्रति स्तोमं शस्य-
 मानं गृभाय दह अशसः रक्षसः पाहि अस्मान् दुहः निदः मिच-
 ऽमहः अवद्यात् ॥ १५ ॥ २५ ॥ ४ ॥

॥ ५ ॥ वैश्वानराय मीळुषे सुऽजोषाः कथा दाशेम अग्रये बृहत्
 भाः अनूनेन बृहता वक्षथेन उप स्तभायत् उपऽमितन रोधः ॥ १ ॥

मा निंदत यः इमां मह्यं रातिं देवः ददौ मर्त्याय स्वधाऽवान् पा-
 काय गुत्सः अमृतः विऽचेताः वैश्वानरः नृऽतमः यज्ञः अग्निः ॥ २॥
 सामं द्विऽबर्होः महिं तिग्मऽभृष्टिः सहस्रऽरेताः वृषभः तु विष्मान्
 पदं न गोः अपऽगूळं विविद्वान् अग्निः मह्यं प्र इत् जुं वोचत्
 मनीषां ॥ ३॥ प्र तान् अग्निः बभूवत् तिग्मऽजैभः तपिष्ठेन शोचि-
 षायः सुऽराधाः प्र ये मिनंति वरुणस्य धामं प्रिया मित्रस्य चेततः
 ध्रुवाणि ॥ ४॥ अभातरः न योषणः व्यंतः पतिऽरिपः न जनयः दुः-
 ऽएवाः पापासः संतः अनृताः असत्याः इदं पदं अजनत् गभीरं
 ॥ ५॥ १॥ इदं मे अग्ने कियंते पावक अमिनते गुरुभारं न मन्म बृहत्
 दधाय धृषता गभीरं यज्ञं पृष्ठं प्रयसा सप्तऽधा तु ॥ ६॥ तं इत्नु एव
 समना समानं अभि क्रत्वा पुनती धीतिः अश्याः ससस्यं चर्मन
 अधि चारु पृष्ठैः अयेरुपः आरुपितं जवारु ॥ ७॥ प्रऽवाच्यं वचसः
 किं मे अस्य गुहा हितं उप निष्णिक् वदंति यत् उस्त्रियाणां अपं
 वाऽइव व्रन पाति प्रियं रूपः अयं पदं वेः ॥ ८॥ इदं जुं त्यत् महिं
 महां अनीकं यत् उस्त्रियां सचत् पूर्वं गौः ऋतस्य पदे अधि दी-
 द्धानं गुहा रघुऽस्यत् रघुऽयत् विवेद ॥ ९॥ अध द्युतानः पिबोः स-
 चां आसा अमनुत गुह्यं चारु पृष्ठैः मातुः पदे परमे अंति सत् गोः
 वृष्णः शोचिषः प्रऽयत्स्य जिह्वा ॥ १०॥ २॥ ऋतं वोचेन मंसा पृ-
 च्छ्यमानः तव आऽशसा जातऽवेदः यदि इदं त्वं अस्य क्षयसि यत्
 ह विश्वं दिवि यत् जुं द्रविणं यत् पृथिव्यां ॥ ११॥ किं नः अस्य
 द्रविणं कत् ह रत्नं विनः वोचः जातऽवेदः चिकित्वा न गुहा अ-
 ध्वनः परमं यत् नः अस्य रेकु पदं न निदानाः अगन्म ॥ १२॥ का
 मर्यादा वयुना कत् ह वामं अच्छं गमेम रघवः न वाजं कदा नः
 देवीः अमृतस्य पत्नीः सूरः वरुणं ततनन् उषसः ॥ १३॥ अनिरेण

वचसा फल्येन प्रतीत्येन कृधुना अतृपासः अध ते अमे किं इह
वदन्ति अनायुधासः असंता सचन्ता ॥ १४ ॥ अस्य श्रिये सं इधा-
नस्य वृष्णः वसोः अनीकं दमे आरुरोच रुशत वसानः सुदृशौ क-
रूपः क्षितिः न राया पुरुवारः अद्यौत ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ ६ ॥ ऊर्ध्वः ऊं सुनः अध्वरस्य होतः अमेतिष्ठ देवताता यजी-
यान त्वं हि विश्वं अभि असि मन्मं प्र वेधसः चित्तिरसि मनीषां
॥ १ ॥ अमूरः होता नि असादि विक्षु अग्निः मंद्रः विदथेषु प्रचेताः
ऊर्ध्वभानुं सविता इव अश्रेत मेता इव धूमं स्तभायत उप द्यां
॥ २ ॥ यता सुऽजूर्णिः रातिनीं घृताचीं प्रऽदक्षिणित् देवतातिं
उराणः उत् ऊं स्वरुः नवऽजाः न अक्रः पश्वः अनक्ति सुऽधितः
सुऽमेकः ॥ ३ ॥ स्तीर्णे बर्हिषि सं इधाने अग्नी ऊर्ध्वः अध्वर्युः जुजु-
षाणः अस्थात् परि अग्निः पशुऽपाः न होता चिऽविष्टि एति प्र-
ऽदिवः उराणः ॥ ४ ॥ परित्मना मितऽदुः एति होता अग्निः मंद्रः
मधुऽवचाः ऋतऽवा द्रवन्ति अस्य वाजिनः न शोकाः भयते वि-
श्वा भुवना यत् अभाद् ॥ ५ ॥ ४ ॥ भद्रा ते अमे सुऽअनीकं सं इह क-
घोरस्य सतः विषुणस्य चारुः न यत् ते शोचिः तमसा वरंत न
अस्मानः तन्विरपः आधुः ॥ ६ ॥ न यस्य सातुः जनितोः अवारि
न मातरा पितरा नु चित् इष्टौ अध मित्रः न सुऽधितः पावकः
अग्निः दीदाय मानुषीषु विक्षु ॥ ७ ॥ द्विः यं पंच जीजनं सं वसा-
नाः स्वसारः अग्निं मानुषीषु विक्षु उषःऽबुधं अययैः न दंतं शुक्रं
सुऽआसं पशुं न तिग्मं ॥ ८ ॥ तव त्वे अमे हरितः घृतऽस्त्राः रोहि-
तासः ऋजुऽअंचः सुऽअंचः अरुषासः वृषणः ऋजुऽमुष्काः आ-
देवतातिं अहंत दसाः ॥ ९ ॥ ये ह त्वे ते सहमानाः अयासः त्वेषा-

सः अग्ने अर्चयः चरन्ति श्येनासः न दुवसनासः अर्थं तु विऽस्व नसः
मारुतं न शर्धैः ॥ १० ॥ अकारि ब्रह्म संऽद्धानं तुभ्यं शंसाति उक्थं
यजते वि॒जुं धाः होतांरं अग्निं मनुषः नि सेदुः नमस्यन्तः उशिजः
शंसं आयोः ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ ७ ॥ अयं इह प्रथमः धायि धातुऽभिः होता यजिष्ठः अध्वरेषु
ईड्यः यं अन्नवानः भृगवः विऽरुरुचुः वनेषु चिचं विऽर्धं वि॒शे-
ऽवि॒शे ॥ १ ॥ अग्ने कदा ते आनुषक् भुवत् देवस्य चेतनं अध हित्वा
जगृध्रिरे मतीसः वि॒स्यु ईड्यै ॥ २ ॥ ऋतऽवानं विऽचेतसं पश्यन्तः
द्यांऽइव स्तुऽभिः वि॒श्वेषां अध्वराणां हस्कुतीरं दमेऽदमे ॥ ३ ॥
आशुं दूतं वि॒वस्वतः वि॒श्याः यः च॒र्षणीः अ॒भि आ ज॒भुः केतुं आ-
यवः भृगवाणं वि॒शेऽवि॒शे ॥ ४ ॥ तं ई होतांरं आनुषक् चि॒कित्वा॑सं
नि सेदिरेखं पा॒वकऽशोचि॑षं यजिष्ठं स॒प्र धामऽभिः ॥ ५ ॥ ६ ॥ तं
शश्वतीषु मा॒तृषु वने॑ आ वी॒तं अ॒श्रितं चि॒चं स॒तं गुहा॑ हितं सुऽवेदं
कू॒चितऽअ॒र्थिनं ॥ ६ ॥ स॒सस्य॑ यत् विऽयु॒ता स॒स्मिन् ऊ॒धन् ऋ-
तस्य॑ धाम॒न र॒णय॑न्त दे॒वाः म॒हान् अ॒ग्निः नम॑सा रा॒तऽह॒व्यः वेः अ॒-
ध्वरा॑य स॒द इत् ऋ॒तऽवां ॥ ७ ॥ वेः अ॒ध्वरस्य॑ दू॒त्यानि वि॒द्वान् उ॒भे
अ॒न्तः रो॒दसी॑ संऽचि॒कित्वा॑न् दू॒तः ई॒यसे॒ प्रऽदि॒वः उ॒रा॒णः वि॒दुः-
ऽन्तरः॑ दि॒वः आ॒ऽरोध॑नानि ॥ ८ ॥ कृ॒ष्णं ते ए॒म रु॒शन्तः पु॒रः भाः च॒रि॒ण्यु
अ॒र्चिः व॒पुषां इ॒त् ए॒कं यत् अ॒प्रऽवी॒ता द॒धन्ते॒ ह ग॒र्भं स॒द्यः चि॒त्
जा॒तः भ॒वसि॑ इ॒त् जुं दू॒तः ॥ ९ ॥ स॒द्यः जा॒तस्य॑ द॒दृश॑न् ओ॒जः यत्
अ॒स्य वा॒तः अ॒नुऽवा॒ति शोचिः॑ वृ॒णक्ति॑ ति॒ग्मां अ॒त॒सेषु॑ जि॒ह्वां
स्थि॒रा चि॒त् अ॒न्ना द॒यते॑ वि॒जमैः ॥ १० ॥ तृ॒षु यत् अ॒न्ना तृ॒षुणां व॒-
वक्ष॑ तृ॒षु दू॒तं कृ॒णुते॒ यद् अ॒ग्निः वा॒तस्य॑ मे॒ळिं स॒चते॑ निऽजू॒र्वन्
आशुं॑ न वा॒ज॒यते॑ हि॒न्वे अ॒र्वा ॥ ११ ॥ ७ ॥

॥८॥ दूतं वः विश्वेऽवेदसंहव्यऽवाहं अमर्त्यं यजिष्ठं ऋजुं जसे गि-
रा ॥१॥ सः हि वेद वसुं धितिं महान् आऽरोधनं दिवः सः देवान्
आ इह वक्षति ॥२॥ सः वेद देवः आऽनमं देवान् ऋतुऽयते दमे दा-
तिं प्रियाणि चित् वसु ॥३॥ सः होता सः इत्तुं दूत्यं चिकित्वान्
अंतः इयते विद्वान् आऽरोधनं दिवः ॥४॥ ते स्याम ये अयं ये द-
दाशुः हव्यदातिऽभिः ये ई पुष्यंतः इंधते ॥५॥ ते राया ते सुऽवीर्यैः
ससऽवांसः वि ऋषिरे ये अया दधिरे दुवः ॥६॥ अस्मे रायः दि-
वेऽदिवे सं चरंतु पुरुऽस्पृहः अस्मे वाजांसः ईरतां ॥७॥ सः विप्रः
चर्षणीनां शवसा मानुषाणां अति क्षिप्राऽइव विध्यति ॥८॥८॥

॥९॥ अये मृळ महान् असि यः ई आ देवऽयुं जनं इयेथं बहिः
आऽसदं ॥१॥ सः मानुषीषु दुऽदभः विक्षुप्रऽअवीः अमर्त्यः दूतः
विश्वेषां भुवत् ॥२॥ सः सन्न परिनीयते होता मद्रः दिविष्टिषु उत
पोता निसीदति ॥३॥ उत याः अग्निः अध्वरे उतो गृहऽपतिः दमे
उत ब्रह्मा निसीदति ॥४॥ वेषि हि अध्वरिऽयतां उपऽवक्ता जना-
नां हव्या च मानुषाणां ॥५॥ वेषि इत्तुं अस्य दूत्यं यस्य जुजोषः
अध्वरं हव्यं मर्तस्य वोह्वे ॥६॥ अस्माकं जोषि अध्वरं अस्माकं
यज्ञं अंगिरः अस्माकं ऋणुधि हव ॥७॥ परि ते दुऽदभः रथः अ-
स्मान् अश्रोतु विश्वतः येन रक्षसि दाशुषः ॥८॥९॥

॥१०॥ अये तं अद्य अश्वैन स्तोमैः क्रतुं न भद्रं हदिऽस्पृशं ऋ-
ध्यामं ते ओहैः ॥१॥ अध हि अये क्रतौः भद्रस्य दक्षस्य साधोः रथीः
ऋतस्य बृहतः बभूथ ॥२॥ एभिः नः अकैः भवनः अर्वाङ् स्वः न

ज्योतिः अये विश्वेभिः सुमनाः अनीकैः॥३॥ आभिः ते अद्य गीः-
 ऽभिः गृणतः अये दाशेम प्र ते दिवः न स्तनयति शुष्माः॥४॥ तव
 स्वादिष्टा अये संसृष्टिः इदा चित् अहः इदा चित् अक्तोः श्रिये
 रुक्मः न रोचते उपाके॥५॥ घृतं न पूतं तनूः अरेपाः शुचिं हिरण्यं
 तत ते रुक्मः न रोचत स्वधाऽवः॥६॥ कृतं चित् हि स सनेमि द्वे-
 षः अये इनोषि मतीत इत्या यजमानात् अतऽवः॥७॥ शिवानः
 सख्या संतु भ्रात्रा अये देवेषु युष्मे सा नः नाभिः सदेने सस्मिन्
 ऊर्ध्वन्॥८॥ १०॥ १॥

॥११॥ भद्रं ते अये सहसिन् अनीकं उपाके आ रोचते सूर्यस्य
 रुशत हरे दृष्टे नक्तऽया चित् अरुक्षितं हरे आ रूपे अनै॥१॥
 विसाहि अये गृणते मनीषां खं वेपसा तु विऽजातस्तवानः वि-
 श्वेभिः यत् ववनः शुक्र देवैः तत् नः रास्व सुमहः भूरि मन्म॥२॥
 तत् अये काव्या तत् मनीषाः तत् उक्था जायते राध्यानि तत्
 एति द्रविणं वीरऽपेशाः इत्याऽधिये दाशुषे मत्यां य॥३॥ तत् वा-
 जी वाजंऽभरः विऽहायाः अभिष्टिऽकृत जायते सत्यऽशुष्मः तत्
 रयिः देवऽजतः मयऽभुः तत् आपुः जूजुऽवान् अये अवी॥४॥ त्वां
 अये प्रथमं देवऽयतः देवं मतीः अमृतं मद्रऽजिह्वं द्वेषऽयुतं आ
 विवासंति धीभिः दमूनसं गृहऽपतिं अमूरं॥५॥ आरे अस्मत् अ-
 मतिं आरे अहः आरे विश्वा दुऽमतिं यत् निऽपासिं दोषा शिवः
 सहसः सूनो अये यं देवः आ चित् सचसे स्वस्ति ॥६॥ ११॥

॥१२॥ यः त्वां अये इनधते यत् सुक्चिः ते अनै कृण्वत सस्मिन्
 अहन्सः सुद्युम्नैः अभि अस्तु प्रऽसक्षत तव क्रत्वा जातऽवेदः चि-

क्वित्वान् ॥ १ ॥ इध्मं यः ते जभरत् शश्रमाणः महः अग्ने अनीकं आ
 सपर्यन्तः इधानः प्रति दोषां उषसं पुष्यं न रयिं स च ते घ्नन् अमि-
 चान् ॥ २ ॥ अग्निः ईशे बृहत् क्षत्रियस्य अग्निः वाजस्य परमस्य
 रायः दधाति रत्नं विधत्ते यविष्ठः विश्वानुषकमर्त्याय स्वधाऽवान्
 ॥ ३ ॥ यत् चित् हि ते पुरुषऽवा यविष्ठ अचिन्तिऽभिः चकृम कत्
 चित् आगः कृधिसु अस्मान् अदितेः अनागान् वि एनां सिशि-
 अयः विष्वक् अग्ने ॥ ४ ॥ महः चित् अग्ने एनसः अभीकं ऊवात्
 देवानां उत मर्त्यानां मा ते सखायः सदैव इत् रिषाम् यच्छ तो कायं
 तनयाय शंयोः ॥ ५ ॥ यथा हृत्य त वसवः गौर्यं चित् पदिसितां अ-
 मुंचत यजवाः एवो सु अस्मत् मुंचत वि अंहः प्रत रि अग्ने प्रऽतरं
 नः आयुः ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥ १३ ॥ प्रति अग्निः उषसां अयं अख्यत् विऽभातीनां सुऽमनाः
 रत्नऽधेयं यातं अश्विना सुऽकृतः दुरोणं उत सूर्यः ज्योतिषा देवः
 एति ॥ १ ॥ ऊर्ध्वं भानुं सविता देवः अश्वेत् द्रुपं दविधत् गोऽङ्घ्रिः
 न सत्वा अनुव्रतं वरुणः यंति मित्रः यत् सूर्यं दिवि आऽरोहयंति
 ॥ २ ॥ यं सी अकृण्वन् तमसे विऽपृचे ध्रुवऽक्षेमाः अनवऽस्यन्तः
 अथै तं सूर्यं हरितः सप्त यज्ञीः स्पर्शं विश्वस्य जगतः वहन्ति ॥ ३ ॥
 वहिष्ठेभिः विऽहरन् यासि तंतुं अवऽव्ययं न असितं देव वस्मं द-
 विधत्तः रश्मयः सूर्यस्य चर्मऽइव अव अधुः तमः अपऽमु अंतः
 ॥ ४ ॥ अनायतः अनिऽबद्धः कथा अयं न्यङ् उक्तानः अव पद्यते न
 कथा याति स्वधया कः ददर्श दिवः स्कंभः संऽचतः पाति नाकै
 ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ १४ ॥ प्रति अग्निः उषसं जातऽवैदाः अख्यत् देवः रोचमानाः

महः॑भिः आ ना॒स॒त्या उ॒रु॒ऽगा॒या रथे॑न इ॒मं य॒ज्ञं उ॒प नः॑ या॒तं
 अ॒च्छ॥१॥ ऊ॒र्ध्व॒ के॒तुं स॒वि॒ता दे॒वः अ॒श्वे॒त॒ ज्योतिः॑ वि॒श्व॒सै॒ भुव॑नाय
 कृ॒ण्वन् आ अ॒प्राः द्या॒वां पृ॒थि॒वी अ॒न्तरि॑क्षं वि॒सूर्यैः र॒श्मि॑ऽभिः
 चे॒कि॒ता॒नः॥२॥ आ॒ऽव॒ह॑ती अ॒रु॒णीः ज्योति॑षा आ अ॒गात् म॒ही
 चि॒त्रा र॒श्मि॑ऽभिः चे॒कि॒ता॒ना प्र॒ऽबो॒धय॑ती सु॒वि॒ताय॑ दे॒वी उ॒षाः
 ई॒यते॑ सु॒ऽयु॒जा रथे॑न॥३॥ आ वां व॒हि॒ष्ठाः इ॒ह ते व॒ह॑न्तु रथाः अ॒श्वो॒सः
 उ॒षसि॑ वि॒ऽउ॒ष्ट्रौ इ॒मे हि वां म॒धु॒ऽपे॒या य॒सोमाः अ॒स्मिन् य॒ज्ञे वृ॒
 ष॒णा मा॒द॒येथा॑॥४॥ अ॒ना॒यतः॑ अ॒नि॒ऽव॒ह्नः क॒था अ॒यं न्य॒ङ् उ॒त्ता॒नः
 अ॒व॒ प॒द्यते॑ न क॒या या॒ति स्य॒धया॑ कः द॒द॒शे दि॒वः स्त॒भः सं॒ऽऋ॒तः
 पा॒ति ना॒कं ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥१५॥ अ॒ग्निः हो॒ता नः॑ अ॒ध्वरे॑ वा॒जी सन् परि॑नी॒यते॑ दे॒वः दे॒वेषु॑
 य॒ज्ञियः॑॥१॥ परि॑त्रि॒ऽवि॒ष्टि अ॒ध्वरं॑ या॒ति अ॒ग्निः र॒थीः॑ऽइ॒व आ दे॒
 वेषु॑ प्र॒यः द॒धत् ॥२॥ परि॑वा॒जं॑ऽप॒तिः क॒विः अ॒ग्निः ह॒व्यानि॑ अ॒
 क्र॒मीत् द॒धत् र॒त्ना॒नि दा॒प्नुषे॑॥३॥ अ॒यं यः सृ॑ज॒ये पु॒रः दे॒व॑ऽवा॒ते
 सं॒ऽइ॒ध्यते॑ ह्यु॒मान् अ॒मि॒त्र॑ऽद॒भनः॑॥४॥ अ॒स्य घ॒वीरः॑ ई॒वंतः॑ अ॒ग्नेः
 ई॒शी॒त म॒र्त्यैः ति॒ग्म॑ऽज॒भस्य॑ मी॒ल्लु॒षः॥५॥१५॥ तं अ॒र्व॑तं न सा॒न॒सिं
 अ॒रु॒षं न दि॒वः शि॒शुं म॒र्म॒ज्यते॑ दि॒वे॑ऽदि॒वे॥६॥ बो॒ध॒त॒ यत् मा॒ह॒
 रि॑ऽभ्यां कु॒मा॒रः सा॒ह॒ऽदे॒व्यः अ॒च्छं न हू॒तः उ॒त् अ॒रं॥७॥ उ॒त् त्या
 य॒ज॒ता ह॒रीं कु॒मा॒रात् सा॒ह॒ऽदे॒व्यात् प्र॒ऽय॒ता स॒द्यः आ द॒दे॑॥८॥
 ए॒षः वां दे॒वी अ॒श्वि॒ना कु॒मा॒रः सा॒ह॒ऽदे॒व्यः दी॒र्घ॑ऽआ॒युः अ॒स्तु सो॒
 म॒कः॥९॥ तं यु॒वं दे॒वी अ॒श्वि॒ना कु॒मा॒रं सा॒ह॒ऽदे॒व्यं दी॒र्घ॑ऽआ॒यु
 कृ॒णो॒त॒न ॥ १० ॥ १६ ॥

॥१६॥ आसत्यः यातुमघऽवान् ऋजीषीद्रवतु अस्य हरयः उप
 नः तस्मै इत् अंधः सुसुम सुऽदक्षं इह अभिऽपित्वं कर्ते गृणानः ॥१॥
 अवस्य शूर अध्वनः न अतिं अस्मिन् नः अद्य सर्वने मंदधै शंसा-
 ति उक्थं उशनाऽइव वेधाः चिकितुषे असुर्याय मन्य ॥२॥ कविः
 न निरण्यं विदथानि साधन् वृषा यत् सेकं विऽपि पातः अचीत्
 दिवः इत्था जीजनत् सप्त कारून अहो चित् चक्रुः वयुना गृणंतः
 ॥३॥ स्वः यत् वेदिं सुऽदृशीकं अकैः महि ज्योतिः रुरुचुः यत् ह
 वस्तोः अंधा तमांसि दुधिता विऽचक्षे नृऽभ्यः चकार नृऽतमः
 अभिष्टौ ॥४॥ ववक्षे इंद्रः अमितं ऋजीषी उभे आ पृथौ रोदसी
 महिऽत्वा अतः चित् अस्य महिमा विरेचि अभि यः विश्वा भुव-
 ना बभूव ॥५॥ १७॥ विश्वानि शक्रः नर्याणि विद्वान अपः रिरेच
 सखिऽभिः निऽकामैः अश्मानं चित् ये विभिदुः वचःऽभिः वृजं
 गोऽमैतं उशिजः विवव्रुः ॥६॥ अपः वृचं वव्रिऽवांसं परा अहन
 प्र आवत् ते वज्रं पृथिवी सऽचेताः प्र अणींसि समुद्रियाणि ऐ-
 नोः पतिः भवन् शवसा शूर धृष्णो ॥७॥ अपः यत् अद्रिं पुरुऽहूत्
 ददैः आविः भुवत् सरमा पृथ्वी ते सः नः नेता वाजं आ दधि भूरि
 गोत्रा रुजन् अंगिरऽभिः गृणानः ॥८॥ अच्छं कविं नृऽमनः गाः
 अभिष्टौ स्वःऽसाता मघऽवन नाधमानं ऊतिऽभिः तं इषणः द्यु-
 क्षऽहूतौ नि मायाऽवान् अब्रह्मा दस्युः अर्ते ॥९॥ आ दस्युऽन्ना
 मनसा याहि अस्तं भुवत् ते कुत्सः सख्ये निऽकामः स्वे योनौ नि
 स दत्तं सऽरूपा वि वां चिकित्सत् ऋतऽचित् ह नारी ॥१०॥ १८॥
 यासिं कुत्सेन सऽरथं अवस्युः तोदः वातस्य हयोः ईशानः ऋजा
 वाजं न गध्यं युयूषन् कविः यत् अहन पायाय भूषात् ॥११॥ कु-
 त्साय शुष्णं अशुषं नि बर्हीः प्रऽपित्वे अहः कुर्यवं सहस्रा सद्यः

दस्यून प्रमृण कुत्सेन प्रसूरः चक्रं बृहतात् अभीके ॥ १२ ॥ त्वं पित्रुं
मृगयं शूश्रुः वासं चृजिश्चने वैदधिनायं रंधीः पंचाशत् कृष्णा
निवपः सहस्रा अत्कं न पुरः जरिमा विदुः ० ॥ १३ ॥ सूरः उपाके
तन्वं दधानः वि यत्ते चेति अमृतस्य वर्षः मृगः न हस्ती तविधी
उषाणः सिंहः न भीमः आयुधानि विभ्रत ॥ १४ ॥ इंद्रं कामाः वसु-
ऽयंतः अगमन स्वः ऽमीह्ने न सवने चकानाः अवस्यवः शशमा-
नासः उक्थैः ओकः न रखा मुहशी ऽइव पुष्टिः ॥ १५ ॥ १९ ॥ तं इत वः
इंद्रं सुऽहवै हुवेम यः ता चकार नयां पुरुणि यः माऽवन्ते जरिचे
गध्यं चित मक्षु वाजं भरति स्याह् ऽराधाः ॥ १६ ॥ तिग्मा यत् अंतः
अशनिः पताति कस्मिन् चित शूरमुहुके जनानां घोरा यत् अर्ये
सं ऽचृतिः भवाति अधस् नः तन्वं बोधिगोपाः ॥ १७ ॥ भुवः अ-
विता वामऽदेवस्य धीनां भुवः सखा अवृकः वाजं ऽसातौ त्वां
अनु प्रऽमतिं आ जगन्म उरुऽशंसः जरिचे विश्वध स्याः ॥ १८ ॥ ए-
भिः नृऽभिः इंद्र त्वा युऽभिः त्वा मघवन्तऽभिः मघऽवन विश्वे आजौ
द्यावः न द्युनैः अभि संतः अर्ये क्षपः मदेम शरदः च पूर्वीः ॥ १९ ॥
एव इत् इंद्राय वृषभाय वृष्णे ब्रह्म अकर्म भृगवः न रथं नु चित
यथानः सख्या विऽयोषत् असंत नः उयः अविता तनुऽपाः ॥ २० ॥
नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः ० अकारि ते हरि-
ऽवः ब्रह्म नर्थं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ २१ ॥ २० ॥

॥ १७ ॥ त्वं महान् इंद्र तुभ्यं ह स्थाः अनु क्षुचं मंहना मन्यत द्यौः
त्वं वृचं शवसा जघन्वान सृजः सिंधून् अहिना जयसानान ॥ १ ॥
तव त्विषः जनिमन् रेजत द्यौः रेजत भूमिः भियसा स्वस्य मन्योः
चृघायंत सुभ्वः पर्वतासः आर्देन् धन्वानि सरयंते आपः ॥ २ ॥ भि-

नत् गिरि शवसा वज्रं इष्णन् आविःऽकृण्वानः सहसानः ओजः
 वधीत् वृचं वज्रेण मंदसानः सरन् आपः जवसा हतऽवृष्णीः ॥३॥
 सुऽवीरः ते जनिता मन्यत द्यौः इंद्रस्य कर्ता स्वपःऽतमः भूत यः ई
 जजान स्वयं सुऽवज्रं अनपऽच्युतं सदसः नभूमं ॥४॥ यः एकः इत्
 च्यवयति प्रभूमं राजा कृष्टीनां पुरुऽहूतः इंद्रः सत्यं एनं अनु विश्वे
 मदन्ति रातिं देवस्य गृणतः मघोनः ॥५॥ २१॥ सचा सोमाः अभवन्
 अस्य विश्वे सचा मदासः बृहत् मदिष्ठाः सचा अभवः वसुऽपतिः
 वसूनां दत्ते विश्वाः अधिष्याः इंद्र कृष्टीः ॥६॥ त्वं अध प्रथमं जाय-
 मानः अमे विश्वाः अधिष्याः इंद्र कृष्टीः त्वं प्रति प्रऽवतः आऽश-
 यानं अहिं वज्रेण मघऽवन् वि वृश्चः ॥७॥ सचाऽहनं दधृषि तुमं
 इंद्रं महं अपारं वृषभं सुऽवज्रं हन्ता यः वृचं सनिता उत वाजं दा-
 तां मघानि मघऽवा सुऽराधाः ॥८॥ अयं वृतः चातयते संऽईचीः
 यः आजिषु मघऽवा श्रुखे एकः अयं वाजं भरति यं सनोति अस्य
 प्रियासः सत्ये स्याम ॥९॥ अयं श्रुखे अध जयन् उत घ्नन् अयं उत
 प्रकृणुते युधा गाः यदा सत्यं कृणुते मन्युं इंद्रः विश्वं दृष्ट्वं भयते ए-
 जत् अस्मात् ॥१०॥ २२॥ सं इंद्रः गाः अजयत् सं हिरण्या सं अश्वि-
 या मघऽवा यः ह पूर्वीः एभिः नृभिः नृऽतमः अस्य शकैः रायः
 विऽभक्ता संऽभरः च वस्वः ॥११॥ कियत् स्वित् इंद्रः अधि एति
 मातुः कियत् पितुः जनितुः यः जजान यः अस्य शुष्मं मुहुकैः इ-
 यति वातः न जूतः स्तनयत्ऽभिः अभैः ॥१२॥ क्षियंतं त्वं अक्षियंतं
 कृणोति इयति रेणुं मघऽवा संऽओहं विऽभं जनुः अशनिमान-
 ऽइव द्यौः उत स्तोतारं मघऽवा वसौ धात ॥१३॥ अयं चक्रं इष्णत्
 सूर्यस्य नि एतं शं रीरमत ससृमाणं आ कृष्णः ई जुहुराणः जिघर्ति
 त्वचः बुधे रजसः अस्य योनौ ॥१४॥ असिक्त्वा यजमानः न होता

॥ १५ ॥ २३ ॥ ग॒व्यं तः इ॒न्द्रं स॒ख्याय॑ वि॒प्राः अ॒श्वऽयं तः वृ॒षणं॑ वा॒जय॑तः
 ज॒निऽयं तः ज॒निऽदां अ॒क्षितऽऊ॒तिं आ॒च्य॒व॒यामः॑ अ॒वते॑ न को॒शं
 ॥ १६ ॥ चा॒ता नः॒ बो॒धि द॑दृ॒शानः॑ आ॒पिः अ॒भिऽख्या॑ता म॒र्दिता॑
 सो॒म्यानां॑ सखा॑ पि॒ता पि॒तृऽत॑मः पि॒तृणां॑ क॒र्ता ई॒जं लो॒कं उ॒-
 श॒ते व॒योऽधाः॑ ॥ १७ ॥ स॒खिऽय॑तां अ॒वि॒ता बो॒धि स॒खा गृ॑णानः
 इ॒न्द्र स्तु॒वते॑ वयः॒ धाः व॒यं हि आ॒ ते च॒कृम॑ स॒ऽबाधः॑ आ॒भिः श॒मी-
 भिः म॒हय॑तः इ॒न्द्र ॥ १८ ॥ स्तु॒तः इ॒न्द्रः म॒घऽवा॑यत ह॒वृचा॑ भूरी॒णि एकः॑
 अ॒प्र॒ती॒नि ह॑न्ति अ॒स्य प्रि॒यः ज॒रिता॑ यस्य॒ शर्म॑न न किं॒ दे॒वाः वा॒-
 र॒यंते॑ न म॒र्ताः ॥ १९ ॥ ए॒व नः॑ इ॒न्द्रः म॒घऽवा॑ वि॒ऽर॒प्शी क॑रंत॒ स॒त्या
 च॒र्षे॒णिऽधृ॑त अ॒न॒वा त्वं॑ रा॒जा ज॒नुषां॑ धे॒हि अ॒स्मे अ॒धि अ॒वः मा॒-
 हि॒नं यत् ज॒रि॒चे ॥ २० ॥ नु स्तु॒तः इ॒न्द्र नु॑ गृ॒णानः॑ इ॒षं ज॒रि॒चे न॒द्यः न
 पी॒पेः० अ॒का॒रि॒ते ह॒रिऽवः॑ ब्र॒ह्म न॒व्यं धि॒या स्या॑म॒ रथ्यः॑ स॒दाऽसाः॑
 ॥ २१ ॥ २४ ॥

॥ १८ ॥ अ॒यं प॑थाः अ॒नुऽवि॒त्तः पु॒रा॒णः य॑तः दे॒वाः उ॒तऽअ॒जा॑यंत
 वि॒श्वे अ॑तः चि॒त् आ ज॒नि॒षी॒ष्ट प्रऽवृ॑द्धः मा मा॒तरं॑ अ॒मुया॑ प॒त्नवे॑
 कः० ॥ १ ॥ न अ॒हं अ॑तः निः अ॒य दुःऽग॒हा ए॒तत् तिर॒श्च॒ता पा॒श्र्वात्
 निः ग॒मा॒नि ब॒हूनि॑ मे अ॒कृ॒ता क॒र्त्वा॒नि यु॒धै॒त्वेन॑ सं॒त्वेन॑ पृ॒च्छे ॥ २ ॥
 पु॒राऽय॑ती मा॒तरं॑ अ॒नु अ॒च॒ष्ट न॑ न अ॒नु गा॒नि अ॒नु नु॑ ग॒मा॒नि त्वष्टुः॑
 गृ॒हे अ॒पि॒वत् सो॒मं इ॒न्द्रः श॒तऽध॒न्यं च॒म्वोः॑ सु॒तस्य॑ ॥ ३ ॥ किं सः ऋ॒-
 धं क॒ कृ॒ण॒वत् यं स॒हस्रं॑ मा॒सः ज॒भारं॑ श॒रदः॑ च॒ पूर्वीः॑ न॒हि नु॑ अ॒स्य
 प्र॒तिऽमा॑नं अ॒स्ति अ॑तः जा॒तेषु॑ उ॒त ये ज॒निऽत्वाः॑ ॥ ४ ॥ अ॒व॒द्यः
 इ॒व म॒न्य॑मा॒ना गु॒हा अ॒कः इ॒न्द्र मा॒ता वी॒र्ये॑ण निऽऋ॒ष्टं अ॒थ उ॒त
 अ॒स्था॒त् स्व॒यं अ॒त्कं व॑सानः आ रो॒दसी॑ अ॒पृ॒णात् जा॑यमानः

॥५॥२५॥ एताः अर्षति अललाऽभवतीः चतुर्वरीःऽइव संऽक्रो-
शमानाः एताः वि पृच्छ किं इदं भनन्ति कं आपः अर्द्रि परिऽधि
रुजन्ति ॥६॥ किं ऊं स्वित्र अस्यै निऽविदः भनन्त इद्रस्य अवधं
दिधिधन्ते आपः मम एतान् पुत्रः महता वधेन वृत्रं जघन्वान् अ-
सृजत् वि सिंधून् ॥७॥ ममत् च न त्वा युवतिः पराऽआसं ममत् च न
त्वा कुषवा जगारं ममत् चित् आपः शिशवे ममृज्युः ममत् चित्
इद्रः सहसा उत् अतिष्ठत् ॥८॥ ममत् च न ते मघऽवन् विऽअसः
निऽवि विध्वान् अपं हनू जघान् अधं निऽविद्वः उत्ऽतरः व-
भूवान् शिरः दासस्य सं पिणक् वधेन ॥९॥ गृष्टिः ससूव स्थविरं
तवागां अनाधृथं वृषभं तुमं इद्रं अरीं वसं चरथाय माता
स्वयं गातुं तन्वे इच्छमानं ॥१०॥ उत् माता महिषं अनु अवेनत्
अमी त्वा जहति पुत्र देवाः अथ अब्रवीत् वृत्रं इद्रः हनिष्यन् सखे
विष्णो विऽतरं वि क्रमस्व ॥११॥ कः ते मातरं विधवां अचक्रत्
शयुं कः त्वां अजिघांसत् चरतं कः ते देवः अधि माडीं के आसीत्
यत् प्र अक्षिणाः पितरं पादऽगृह्य ॥१२॥ अवर्त्या शुनः आचाणि
पेचे न देवेषु विविदे मर्डितारं अपश्यं जायां अमहीयमानां अधं
मे श्येनः मधु आ जभार ॥ १३ ॥ २६ ॥ ५ ॥

॥१९॥ एव त्वां इद्र वज्रिन् अत्र विश्वे देवासः सुऽहवासः ऊमाः
महां उभे रोदसी वृद्धं ऋष्वं निः एकं इत् वृणते वृत्रऽहत्ये ॥१॥
अवं असृजत् जिम्वयः न देवाः भुवः संऽराट् इद्र सत्यऽयोनिः अ-
हन् अर्हि परिऽशयानं अर्णैः प्र वर्तनीः अरदः विश्वऽधेनाः ॥२॥
अतृणुवंतं विऽयतं अबुध्यं अबुध्यमानं सुसुपानं इद्र सप्त प्रति
प्रऽवतः आऽशयानं अर्हि वज्रेण विरिणाः अपर्वन् ॥३॥ अस्रो-

दयत् शर्वसा स्नाम बुध्नं वाः न वातः तविषीभिः इंद्रः हृहा नि
 औभात् उशमानः ओजः अवं अभिनत् ककुभः पर्वतानां ॥४॥
 अभि प्र दद्रुः जनयः न गर्भं रथाःऽइव प्र युयुः साकं अद्रयः अत-
 पेयः विऽसृतः उज्जः ऊर्मीनत्वं वृत्तान् अरिणाः इंद्रं सिंधून् ॥५॥१॥
 त्वं मही अवनिं विश्वऽधेनां तुर्वीतये वय्याय स्मरंती अरमयः न-
 मंसा एजत् अर्णोः सुऽतरणान् अकृणोः इंद्रं सिंधून् ॥६॥ प्र अमुवं
 न भन्वंः न वक्त्राः ध्वसाः अपिन्वत् युवतीः ऋतऽज्ञाः धन्वानि
 अजान् अपृणक् तृषाणान् अधोक् इंद्रः स्तयैः दंसुपत्नीः ॥७॥
 पूर्वीः उषसः शरदः च गृताः वृचं जघन्वान् असृजत् वि सिंधून्
 परिऽस्थिताः अतृणत् बद्धधानाः सीराः इंद्रः सवितवे पृथिव्या
 ॥८॥ वमीभिः पुचं अमुवं अदानं निऽवेशनात् हरिऽवः आ ज-
 भर्थे वि अंधः अख्यत् अहिं आऽददानः निः भूत् उखऽछित् सं
 अरत् पर्व ॥९॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि विप्र आऽविद्वान् आह
 विदुषे करांसि यथाऽयथा वृष्यानि स्वऽगृता अपांसि राजन्
 नर्यां अविवेधीः ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्रं नु गृणान् इषं जरिच नद्यः न
 पीपेः अकारिते हरिऽवः ब्रह्म नर्थं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः
 ॥११॥ २॥

॥२०॥ आ नः इंद्रः दूरात् आ नः आसात् अभिष्टिऽकृत् अवसे
 यासत् उयः ओजिष्ठेभिः नृऽपतिः वज्रऽबाहुः संऽगे समतऽसुतु-
 र्वणिः पृतन्यून ॥१॥ आ नः इंद्रः हरिऽभिः यातु अच्छ अर्वाचीनः
 अवसे राधसे च तिष्ठाति वज्री मघऽवा विऽरप्णी इमं यज्ञं अनुं
 नः वाजऽसात् ॥२॥ इमं यज्ञं त्वं अस्माकं इंद्रं पुरः दधत् सनिथसि
 ऋतुं नः श्वमीऽइव वज्रिन् सनये धनानां त्वया वयं अर्येः आजि

जयेम ॥३॥ उशनः कुं सुनः सुऽमनाः उपाके सोमस्य नु सुऽसुतस्य
 स्वधाऽवः पाः इन्द्रं प्रतिऽभृतस्य मध्वः सं अधसा ममदः पृष्ठयेन
 ॥४॥ वि यः ररप्णे ऋषिऽभिः नवेभिः वृक्षः न पङ्कः सृण्यः न जेता
 मयैः न योषां अभिमन्यमानः अच्छ विवक्ति पुरुऽहृतं इंद्रं ॥५॥३॥
 गिरिः न यः स्वऽतवान् ऋष्वः इंद्रः सनात् एव सहसे जातः उयः
 आऽदंता वज्रं स्थविरं न भीमः उद्गाऽइव कोशं वसुना निऽऋष्टं
 ॥६॥ न यस्य वर्ता जनुषां नु अस्ति न राधसः आऽमरीता मघस्य
 उत्तऽववृषाणः तविषीऽवः उयः अस्मभ्यं दद्वि पुरुऽहृत रायः ॥७॥
 ईशे रायः क्षयस्य चर्षणीनां उत्त व्रजं अपऽवर्ता असि गोनां शि-
 क्षाऽनरः संऽइथेषु प्रहाऽवान् वस्वः राशिं अभिऽनेता असि भूरि
 ॥८॥ कया तत् शृण्वे शच्या शचिष्ठः यया कृणोति मुहुं का चित्
 ऋष्वः पुरुदाशुषे विऽचयिष्ठः अंहः अथ दधाति द्रविणं जरिचे
 ॥९॥ मानः मधीः आभर दद्वि तत नः प्रदाशुषे दातवे भूरि यत् ते
 नये देणे शस्ते अस्मिन् ते उक्थे प्र ब्रवाम वयं इंद्र स्तुवंतः ॥१०॥
 नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः अकारि ते हरि-
 ऽवः ब्रह्मं नयं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥२१॥ आ यातु इंद्रः अवसे उप नः इह स्तुतः सधऽमात् अस्तु
 शूरः ववृधानः तविषीः यस्य पूर्वीः द्यौः न क्षुचं अभिऽभूति पुष्यात्
 ॥१॥ तस्य इत् इह स्तु वथ वृष्यानि तु विऽद्युस्त्रस्य तु विऽराधसः
 नून यस्य क्रतुः विदथ्यः न संऽराद संहान तरुचः अभि अस्ति कृ-
 षीः ॥२॥ आ यातु इंद्रः दिवः आ पृथिव्याः मक्षु समुद्रात् उत्त वा
 पुरीषात् स्वऽनरात् अवसे नः मरुत्वां प्राऽवतः वा सदेनात्
 ऋतस्य ॥३॥ स्यूरस्य रायः बृहत्तः यः ईशे तं कुं स्तु वाम विदथेषु इंद्रं

अ० ३. अ० ६. व० ७.] ॥ २८१ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० २२.

यः वायुनां जयति गोऽमंतीषु प्र धृष्णुऽया नयति वस्यः अच्छं
॥४॥ उप यः नमः नमसि स्तुभाय न इयति वाचं जनयन यजंथे
चंजसानः पुरुऽवारः उक्थैः आ इन्द्रं कृषीत सदेनेषु होता ॥५॥५॥
धिषा यदि धिषण्यंतः सरण्यान सदेतः अद्रिं औशिजस्य गोहे
आ दुरोषाः पास्त्यस्य होता यः नः महान संऽवरणेषु वह्निः ॥६॥
सचा यत् ईभावरस्य वृणः सिसंक्ति शुष्मः स्तुवते भराय गुहा यत्
ई औशिजस्य गोहे प्र यत् धिये प्र अयसे मदाय ॥७॥ वि यत् वरां-
सि पवैतस्य वृषे पयःऽभिः जिन्वे अपां जवांसि विदत् गौरस्य
गवयस्य गोहे यदि वाजाय सुऽध्यः वहति ॥८॥ भद्रा ते हस्ता सु-
ऽकृता उत पाणी प्रऽयंतारां स्तुवते राधः इन्द्र का ते निऽसंतिः
किं जुं नो ममत्सि किं न उतऽउत जुं हर्षसे दातवै जुं ॥९॥ एव
वस्वः इन्द्रः सत्यः संऽराट् हंता वृचं वरिवः पूरवे कः० पुरुऽस्तुत
क्रत्वा नः शग्धि रायः भक्षीय ते अवसः दैत्यस्य ॥१०॥ नु स्तुतः इन्द्र
नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः० अकारिते हरिऽवः ब्रह्म नयं
धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥२२॥ यत नः इन्द्रः जुजुषे यत् च वहितत नः महान करति शुष्मी
आ चित् ब्रह्म स्तोमं मघऽवा सोमं उक्थायः अश्मानं शर्वसा वि-
भ्रत एति ॥१॥ वृषा वृषधिं चतुःऽअश्विं अस्य न उयः बाहुऽभ्यां
नृऽतमः शचीऽवान् अश्वे परुष्णी उषमाणः ऊर्णा यस्याः पवी-
णि सख्याय विव्ये ॥२॥ यः देवः देवऽतमः जायमानः महः वाजंभिः
महतऽभिः च शुष्मैः दधानः वज्रं बाहोः उशंतं द्यां अमेन रेजयत्
प्रभूम ॥३॥ विश्वा रोधांसि प्रऽवतः च पूर्वीः द्यौः ऋष्वात् जनि-
मन् रेजत द्याः आ मातरां भरति शुष्मी आ गोः नृऽवत् परि-

ऽज्मन नो नु वंत वाताः ॥ ४ ॥ ता तु ते इंद्र महतः महानि विश्वेषु
 इत्सर्वनेषु प्रऽवाच्या यत् शूर धृष्णो धृषता दधृष्वान अहिं व-
 ज्रेण शर्वसा अविवेषीः ॥ ५ ॥ ७ ॥ ता तु ते सत्या तु विऽनृम्य विश्वा
 प्र धेनवः सिंस्रते वृष्णः ऊधः अध ह त्वत् वृषऽमनः भियानाः प्र
 सिंधवः जर्वसा चक्रमंत ॥ ६ ॥ अत्र अह ते हरिऽवः ताः ऊं देवीः
 अवऽभिः इंद्र स्तवंत स्वसारः यत् सी अनु प्र मुचः बह्वधानाः दी-
 र्घा अनु प्रऽसितिं स्यंदयध्वै ॥ ७ ॥ पिपीळे अंशुः मद्यः न सिंधुः आ-
 त्वा शमी शशमानस्य शक्तिः अस्मद्यं क शुशुचानस्य यम्याः आ-
 शुः न रश्मिं तु विऽओजसंगोः ॥ ८ ॥ अस्मे वर्षिष्ठा कृणुहि ज्येष्ठा
 नृम्यानि सचा सहुरे सहांसि अस्मभ्यं वृचा सुऽहना नि रंधि जहि
 वधः वनुषः मर्त्यस्य ॥ ९ ॥ अस्माकं इत्सु शृणुहि त्वं इंद्र अस्मभ्यं
 चिचान उपमाहि वाजान् अस्मभ्यं विश्वाः इषणः पुर्ऽधीः अ-
 स्माकं सु मघऽवन् बोधि गोऽदाः ॥ १० ॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः
 इषं जरिचे नद्यः न पीपेः अकारिते हरिऽवः ब्रह्म नयं धिया स्याम
 रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ८ ॥

॥ २३ ॥ कथा महं अवृधत् कस्य होतुः यज्ञं जुषाणः अभिसोमं
 ऊधः पिबन् उशानः जुषमाणः ऊधः ववक्षे ऋष्वः शुचते धनाय
 ॥ १ ॥ कः अस्य वीरः सधऽमादं आप सं आनंश सुमतिऽभिः कः
 अस्य कत् अस्य चिचं चिकित्ते कत् ऊती वृधे भुवत् शशमानस्य
 यज्योः ॥ २ ॥ कथा शृणोति हूयमानं इंद्रः कथा शृण्वन् अवसां
 अस्य वेद काः अस्य पूर्वीः उपऽमातयः ह कथा एनं आहुः पपु रि
 जरिचे ॥ ३ ॥ कथा सऽवाधः शशमानः अस्य नशत् अभि द्रविणं
 दीध्यानः देवः भुवत् नवेदाः मे ऋतानां नमः जगृभान अभि

यत् जुजोषत् ॥४॥ कथा कत् अस्याः उषसः विऽउष्टौ देवः मर्तस्य
 सख्यं जुजोष कथा कत् अस्य सख्यं सखिऽभ्यः ये अस्मिन् कामं
 सुऽयुजं तत् स ॥५॥१॥ किं आत् अमचं सख्यं सखिऽभ्यः कदा नु ते
 भाचं प्र ब्रवाम अये सुऽदृशः वपुः अस्य सर्गाः स्वः न चिचऽतमं
 इषे आ गोः ॥६॥ दुहं जिघांसन् ध्वरसं अनिद्रां तेतिक्ते तिग्मा तु-
 जसे अनीका ऋणा चित् यच ऋणऽयाः नः उयः दूरे अज्ञाताः
 उषसः ब्रवाधे ॥७॥ ऋतस्य हि शुरुधः संति पूर्वीः ऋतस्य धीतिः
 वृजिनानि हन्ति ऋतस्य श्लोकः बधिरा तत्तर्द कर्णा बुधानः शु-
 चमानः आयोः ॥८॥ ऋतस्य दृह्हा धरुणानि संति पुरुणि चंद्रा
 वपुषे वपूषि ऋतेन दीर्घ इषणं पृथः ऋतेन गावः ऋतं आ
 विवेशुः ॥९॥ ऋतं येमानः ऋतं इत् वनोति ऋतस्य शुष्मः तु-
 रऽयाः ऊं गव्युः ऋताय पृथी बहुले गभीरे ऋताय धेनू परमे
 दुहाते ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरिचे नद्यः न पीपेः अ-
 कारिते हरिऽवः ब्रह्म नयं धिया स्यामरथ्यः सदाऽसाः ॥११॥१०॥

॥२४॥ का सुऽस्तुतिः शवसः सूनुं इंद्रं अर्वाचीनं राधसे आ व-
 वर्तत् ददिः हि वीरः गृणते वसूनि सः गोऽपतिः निऽसिधा नः
 जनासः ॥१॥ सः वृचऽहत्ये हव्यः सः ईड्यः सः सुऽस्तुतः इंद्रः सत्य-
 ऽराधाः सः यामन आ मघऽवा मर्त्याय ब्रह्मण्यते सुस्वये वरिवः
 धात् ॥२॥ तं इत् नरः विह्वयंते संऽईके रिरिकांसः तन्वः कृणुत चां
 मिथः यत् त्यागं उभयांसः अगमन नरः तोकस्य तनयस्य सातौ
 ॥३॥ ऋतुऽयंति क्षितयः योगे उय आशुषाणासः मिथः अर्णो-
 ऽसातौ सं यत् विशः अववृचं युध्माः आत् इत् नेमे इंद्रयंते अ-
 भीके ॥४॥ आत् इत् नेमे इंद्रियं यजंते आत् इत् पक्तिः पुरोऽकाशं

रि॒रि॒च्या॒त् आ॒त् इ॒त् सो॒मः वि॒ प॒पृ॒च्या॒त् अ॒सु॒स्वी॒न् आ॒त् इ॒त् जु॒-
जो॒ष वृ॒षभं॑ य॒ज॒थ्ये ॥५॥११॥ कृ॒णो॒ति अ॒स्मै व॒रि॒वः यः इ॒त्या इ॒द्रा॒य
सो॒मं उ॒श॒ते सु॒नो॒ति स॒ध्री॒ची॒नेन॑ म॒नसा॑ अ॒वि॒ऽवे॒नन् तं॑ इ॒त् स-
खा॒यं कृ॒णु॒ते स॒मतऽसु॑ ॥६॥ यः इ॒द्रा॒य सु॒नव॑त् सो॒मं अ॒द्य प॒चा॒त्
प॒क्तीः उ॒त् भृ॒ज्जा॒ति धा॒नाः प्र॒ति म॒ना॒योः उ॒च॒था॒नि ह॒र्य॑न् त-
स्मि॒न् द॒ध॒त् वृ॒षणं॑ शु॒षमं॑ इ॒द्रः ॥७॥ य॒दा स॒ऽम॒र्य॒ वि अ॒चे॒त् ऋ॒घा-
वा दी॒र्घ॒ यत् आ॒जिं अ॒भि अ॒ख्य॑त् अ॒र्यः अ॒चि॒क्र॒दत् वृ॒षणं॑ प॒त्नीं
अ॒च्छ॒दु॒रो॒णे आ॒निऽश्रि॑त् सो॒ममु॒त्ऽभिः ॥८॥ भू॒यसा॑ व॒त्तं अ॒च॒र॒त्
कनी॑यः अ॒विऽक्री॑तः अ॒का॒नि॒षं पु॒नः यन् सः॑ भू॒यसा॑ कनी॑यः न
अ॒रि॒ची॒त् दी॒नाः द॒क्षाः वि॒दु॒हंति॑ प्र॒वा॒णं ॥९॥ कः इ॒मं द॒शऽभिः॑
म॒म इ॒द्रं क्री॑णा॒ति धे॒नुऽभिः॑ य॒दा वृ॒चा॒णि जं॒घन॑त् अथ॒ ए॒नं मे॒ पु॒-
नः द॒द॒त् ॥१०॥ नु॒स्तु॒तः इ॒द्रु॒नु गृ॒णानः॑ इ॒षं ज॒रि॒चे न॒द्यः न पी॒पेः० अ॒-
का॒रि॒ते ह॒रि॒ऽवः ब्र॒ह्म न॒व्यं धि॒या स्या॒म र॒थ्यः स॒दाऽसाः॑ ॥११॥१२॥

॥२५॥ कः अ॒द्य न॒र्यैः दे॒वऽका॑मः उ॒शन॑ इ॒द्रस्य॑ स॒ख्यं जु॒जो॒ष कः॑
वा॒म॒हे अ॒वसे॑ पा॒र्यी॒य संऽइ॒ध्वे अ॒ग्नौ सु॒तऽसो॑मः इ॒द्रे ॥१॥ कः न-
ना॒म व॒चसा॑ सो॒म्याय॑ म॒ना॒युः वा भ॒वति॑ व॒त्से उ॒साः कः इ॒द्रस्य॑
यु॒ज्यं कः स॒खिऽत्वं कः भ्रा॒चं व॒ष्टि क॒वये॑ कः ऊ॒ती ॥२॥ कः दे॒वानां॑
अ॒वः अ॒द्य वृ॒णी॒ते कः आ॒दि॒त्यान् अ॒दि॒तिं ज्यो॒तिः इ॒द्रे कस्य॑ अ॒-
श्वि॒नौ इ॒द्रः अ॒ग्निः सु॒तस्य॑ अं॒शोः पि॒बंति॑ म॒नसा॑ अ॒विऽवे॒नं ॥३॥
त॒स्मै अ॒ग्निः भा॒रतः॑ श॒र्म य॑स॒त् ज्योक् प॒श्या॒त् सूर्य॑ उ॒त्ऽच॒रं॑ यः
इ॒द्रा॒य सु॒नवा॑म इति॑ आ॒ह न॑रे न॒र्या॒य नृ॒तमा॑य नृ॒णां ॥४॥ न॒तं
जि॒नंति॑ ब॒हवः॑ न द॒भ्राः उ॒रु अ॒स्मै अ॒दि॒तिः श॒र्म य॑स॒त् प्रि॒यः सु॒-
ऽकृ॒त् प्रि॒यः इ॒द्रे म॒ना॒युः प्रि॒यः सु॒प्रऽअ॒वीः प्रि॒यः अ॒स्य सो॒मी

॥ ५ ॥ १३ ॥ सुप्रऽअथः प्राप्नुषाद् एषः वीरः सुस्वैः पक्तिं कृणुते
केवला इन्द्रः न असुस्वैः आपिः न सखा न जामिः दुःप्रऽअथः
अवऽहंता इत् अवाचः ॥ ६ ॥ न रेवता पणिनां सख्यं इन्द्रः असु-
न्वता सुतऽपाः सं गृणीते आ अस्य वेदः खिदति हंति नमं वि
सुस्वये पक्तये केवलः भूत ॥ ७ ॥ इन्द्रं परं अवरं मध्यमासः इन्द्रं यातः
अवऽसितासः इन्द्रं इन्द्रं क्षियंतः उत युध्यमानाः इन्द्रं नरः वाज-
ऽयंतः हवन्ते ॥ ८ ॥ १४ ॥

॥ २६ ॥ अहं मनुः अभवं सूर्यः च अहं कक्षीवान् ऋषिः अस्मि
विप्रः अहं कुत्सं आर्जुनेयं नि ऋजे अहं कविः उशनां पश्यत मा
॥ १ ॥ अहं भूमिं अददां आर्याय अहं वृष्टिं दाप्नुषे मर्त्याय अहं अपः
अनयं वावशानाः मम देवासः अनु केतं आयन ॥ २ ॥ अहं पुरः
मंदसानः वि ऐरं नवं साकं नवतीः शंबरस्य शतऽतमं वेश्यं सर्व-
ऽतांता दिवः ऽदासं अतिथिऽग्वं यत् आवं ॥ ३ ॥ प्र सु सः विऽभ्यः
मरुतः विः अस्तु प्र श्येनः श्येनेभ्यः आप्नुऽपत्वा अचक्रया यत्
स्वधया सुऽपर्णः हव्यं भरत मनवे देवऽजुष्टं ॥ ४ ॥ भरत यदि विः
अतः वेविजानः पथा उरुणा मनः ऽजवाः असर्जितूर्यययौ मधु-
ना सोम्येन उत अवः विविदे श्येनः अचं ॥ ५ ॥ ऋजीपी श्येनः
ददमानः अंशुं पराऽवतः शकुनः मंद्रं मदं सोमं भरत ददहाणः दे-
वऽवान् दिवः अमुष्मात् उतऽतंरात् आऽदाय ॥ ६ ॥ आऽदाय
श्येनः अभरत् सोमं सहस्रं सवान् अयुतं च साकं अचं पुरं ऽधिः
अजहात् अरातीः मदं सोमस्य मूराः अमूरः ॥ ७ ॥ १५ ॥

॥ २७ ॥ गभैनु सन् अनुष्णां अवेदं अहं देवानां जनिमानि वि-

श्यां शतं मा पुरं आयसीः अरस्वन् अधश्येनः जवसा निः अदीयं
 ॥१॥ न घसः मां अपं जोषं जभार अभि ई आस त्वक्षसा वीर्येण ई-
 मी पुरं धिः अजहात् अरांतीः उत वाता न अतरत् शूशुवानः
 ॥२॥ अवयत् श्येनः अस्वनीत् अधद्योः चियत् यदि वा अतः ऊहुः
 पुरं धिं सृजत् यत् अस्मै अव ह क्षिपत् ज्यां कृशानुः अस्ता मन-
 सा भुरण्यन् ॥३॥ ऋजिष्यः ई इन्द्रं वतः न भुज्युं श्येनः जभार बृहत्
 अधिस्तोः अंतः पतत् पतत् चि अस्य पूर्ण अध यामनि प्रऽसितस्य
 तत् वेः ॥४॥ अध श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं आऽपिष्यान् मघऽवा
 शुक्रं अधः अध्वर्युऽभिः प्रऽयतं मध्वः अपं इंद्रः मदाय प्रति धत्
 पिवध्वे शूरः मदाय प्रति धत् पिवध्वे ॥५॥ १६ ॥

॥ २८ ॥ त्वा युजा तव तत् सोम सख्ये इंद्रः अपः मनवे सऽसुतः
 कः० अहन् अहिं अरिणात् सप्त सिधून् अपं अवृणोत् अपिहि-
 ताऽइव खानि ॥१॥ त्वा युजा नि खिदत् सूर्यस्य इंद्रः चक्रं सहसा
 सद्यः इंदो अधि स्तुना बृहता वर्तमानं महः दुहः अपं विश्वऽआयु
 धायि ॥२॥ अहन् इंद्रः अदहत अभिः इंदो पुरा दस्यून मध्यं दिनात्
 अभीकै दुऽगे दुरोणे क्रत्वा न यातां पुरुसहसा शर्वा नि बर्हीत्
 ॥३॥ विश्वस्मात् सी अधमान इंद्र दस्यून विशः दासीः अकृणोः
 अप्रऽशस्ताः अबाधेयां अमृणतं नि शचून् अविदेयां अपं चि-
 त्तिं वधचैः ॥४॥ एव सत्यं मघऽवाना युवं तत् इंद्रः च सोम ऊर्व
 अश्वं गोः आ अदहत् अपिऽहितानि अन्ना रिचिचुः स्नाः चित्
 तत् दाना ॥५॥ १७ ॥

॥ २९ ॥ आ नः स्तुतः उप वाजेभिः ऊती इंद्र याहि हरिऽभिः मं-

दसानः तिरः चित् अर्यः सर्वना पुरुषिणं आंगूषेभिः गृणानः सत्य-
 ऽराधाः ॥१॥ आहि स्म याति नर्यः चिक्त्वान हूयमानः सोतृऽभिः
 उप यज्ञं सुऽअश्वः यः अभीरुः मन्यमानः सुस्वनेभिः मदति संह-
 वीरैः ॥२॥ अवर्य इत् अस्य कर्णा वाजयध्वै जुष्टा अनु प्रदिशं म-
 दयध्वै उतऽववृषाणः राधसेतुविष्मान् कारत नः इंद्रः सुऽतीर्था
 अभयं च ॥३॥ अच्छ यः गंता नाधमान ऊती इत्या विप्रं हवमानं
 गृणंतं उप त्मनि दधानः धुरि आश्रून सहस्राणि शतानि वज्र-
 ऽबाहुः ॥४॥ त्वाऽऊतासः मघऽवन इंद्र विप्राः वयं ते स्याम सूरयः
 गृणंतः भेजानासः बृहत्तऽदिवस्य रायः आऽकाव्यस्य दावने पुरु-
 ऽक्षोः ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥३०॥ नकिः इंद्र त्वत् उतऽतरः न ज्यायान अस्ति वृचऽहन-
 नकिः एव यथा त्वं ॥१॥ सचा ते अनु कृष्टयः विश्वा चक्राऽइव व-
 वृतुः सचा महान असि श्रुतः ॥२॥ विश्वे च न इत् अना त्वा देवासः
 इंद्र युयुधुः यत् अहान क्त आ अतिरः ॥३॥ यच्च उत बाधितेभ्यः चक्रं
 कुत्साय युध्यते मुषायः इंद्र सूर्य ॥४॥ यच्च देवान ऋघायतः विश्वान्
 अयुध्यः एकः इत् त्वं इंद्र वनून अहन् ॥५॥ १९॥ यच्च उत मर्त्याय कं
 अरिणाः इंद्र सूर्यं प्र आवः शचीभिः एतं शं ॥६॥ किं आत् उत असि
 वृचऽहन मघऽवन मन्युमतऽतमः अच्च अहं दानुं आ अतिरः ॥७॥
 एतत् घ इत् उत वीर्यं इंद्र चक्रयं पौंस्यं स्त्रियं यत् दुऽहना युवै व-
 धीः दुहितरं दिवः ॥८॥ दिवः चित् घ दुहितरं महान महीयमानां
 उषसं इंद्र सं पिणक् ॥९॥ अप उषाः अनसः सरत् संऽपिष्टात् अहं
 विभ्युषी नि यत् सी शिश्रथत् वृषा ॥१०॥ २०॥ एतत् अस्याः अनः
 श्ये सुऽसं पिष्टं विऽपां शि आससारं सी पराऽवतः ॥११॥ उत सिंधुं

वि॒ऽबा॒ल्यं वि॒ऽत॒स्यानां॑ अधि॒क्षमि॑ परि॒स्थाः इ॒न्द्र मा॒यया॑ ॥१२॥
 उ॒त शु॒ष्णास्य॑ धृ॒ष्णु॒ऽया प्र॑मृ॒क्षः अ॒भि वे॒दंनं॑ पु॒रः यत् अ॒स्य सं॒ऽपि॒
 राक् ॥१३॥ उ॒त दा॒सं कौ॒लि॒ऽत॒रं बृ॒हतः॑ प॒र्वता॑त् अ॒धि अ॒व॒अ॒ह॒न
 इ॒न्द्र शं॒बरं ॥१४॥ उ॒त दा॒सस्य॑ व॒र्चि॒नः स॒हस्रा॑णि श॒ता अ॒व॒धीः
 अ॒धि पंच॑ प्र॒धीन्ऽइ॒व ॥१५॥ २१॥ उ॒त त्वं पु॒त्रं अ॒मुवः॑ प॒रा॒ऽवृ॒क्तं
 श॒त॒ऽक्र॒तुः उ॒क्थे॑षु इ॒न्द्रः आ अ॒भ॒ज॒त ॥१६॥ उ॒त त्या तु॒र्वशा॑य॒दूः
 अ॒स्ना॒ता॒रां श॒ची॒ऽप॒तिः इ॒न्द्रः वि॒द्वान् अ॒पा॒र॒य॒त ॥१७॥ उ॒त त्या
 स॒द्यः आ॒र्या॑ स॒रयोः॑ इ॒न्द्र पा॒र॒तः अ॒र्णा॑ चि॒वर॑या अ॒व॒धीः ॥१८॥ अ॒नु
 द्वा ज॒हि॒ता न॒यः अ॒धं ओ॒णं च॑ वृ॒त्रऽह॒न॒न॒त॒ते सु॒म्भं अ॒ष्टवे ॥१९॥
 श॒तं अ॒श्म॒न॒ऽम॒यीनां॑ पु॒रां इ॒न्द्रः वि॒ आ॒स्य॒त दि॒वः॒ऽदा॒साय॑ दा॒
 शु॒षे ॥२०॥ २२॥ अ॒स्वा॒प॒य॒त द॒भी॒त॒ये स॒हस्रा॑ चि॒श॒तं ह॒थैः दा॒सानां॑
 इ॒न्द्रः मा॒यया॑ ॥२१॥ सः घ॒ इत् उ॒त अ॒सि वृ॒त्रऽह॒न॒स॒मानः॑ इ॒न्द्र गो॒
 ऽप॒तिः यः ता वि॒श्वानि॑ चि॒च्युषे ॥२२॥ उ॒त नू॒नं यत् इ॒न्द्रि॒यं क॒रि॒ष्याः
 इ॒न्द्र पौ॑स्थं अ॒द्य न॒किः तत् आ॒मि॒न॒त ॥२३॥ वा॒मं॒ऽवा॒मं ते॒ आ॒ऽदु॒रे
 दे॒वः द॒दा॒तु अ॒र्य॒मा वा॒मं पू॒षा वा॒मं भ॒गः वा॒मं दे॒वः क॒रु॒ः क॒ती
 ॥ २४ ॥ २३ ॥

॥३१॥ क॒या नः॒ चि॒त्रः आ॒ भु॒व॒त् ऊ॒ती स॒दा॒ऽवृ॒धः स॒खा क॒या
 श॒चि॒ष्ठ॒या वृ॒ता ॥१॥ कः त्वा स॒त्यः स॒दा॒नां मं॒हि॒ष्ठः म॒त्स॒त् अ॒ध॒सः
 दृ॒ष्ट्वा चि॒त् आ॒ऽरु॒जे व॒सु ॥२॥ अ॒भि सु॒नः स॒खी॒नां अ॒वि॒ता ज॒रि॒
 तृ॒णां श॒तं भ॒वा॒सि ऊ॒ति॒ऽभिः ॥३॥ अ॒भि नः॒ आ वृ॒त्स्व च॒क्रं न
 वृ॒त्तं अ॒वैत॑ न॒यु॒त्ऽभिः च॒र्ष॒णी॒नां ॥४॥ प्र॒ऽव॒ता हि॒ क्र॒तूनां॑ आ॒ ह
 प॒दा॒ऽइ॒व ग॒च्छ॒सि अ॒भ॒क्षि॒सू॒र्ये स॒चा ॥५॥ २४॥ सं॒ यत् ते॒ इ॒न्द्र म॒न्य॒वः
 सं च॒क्रा॒णि द॒ध॒न्वि॒रे अ॒ध॒त्वे अ॒ध॒सू॒र्ये ॥६॥ उ॒त स्म॒ हि॒ त्वां आ॒हुः

अ० ३. अ० ६. व० २९.] ॥ २६९ ॥ [म० ४. अ० ३. सू० ३२.]

इत् मघऽवानं शचीऽपते दातारं अविऽदीधयुं ॥ ७ ॥ उत सप्तद्वः
इत् परि शशमानाय सुन्वते पुरुचित् मंहसे वसुं ॥ ८ ॥ नहि सप्त
शतं चनराधः वरंते आऽमुरः न च्यौत्नानि करिष्यतः ॥ ९ ॥ अस्मान्
अवंतु ते शतं अस्मान् सहस्रं ऊतयः अस्मान् विश्वाः अभिष्टयः
॥ १० ॥ २५ ॥ अस्मान् इह वृणीष्व सख्यायं स्वस्तये महः राये दिवि-
त्मते ॥ ११ ॥ अस्मान् अविड्डि विश्वहां इंद्रं राया परीणसा अस्मान्
विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥ १२ ॥ अस्मभ्यं तान् अप वृधि व्रजान् अ-
स्ताऽइव गोऽमंतः नवाभिः इंद्र ऊतिऽभिः ॥ १३ ॥ अस्माकं धृष्णु-
ऽया रथः ह्युमान् इंद्र अनपऽच्युतः गव्युः अश्वऽयुः ईयते ॥ १४ ॥
अस्माकं उतऽतमं कृधि अवं देवेषु सूर्ये वर्षिष्ठं द्याऽइव उपरि
॥ १५ ॥ २६ ॥

॥ ३२ ॥ आ तु नः इंद्र वृचऽहन् अस्माकं अर्धं आ गृहि महान्
महीभिः ऊतिऽभिः ॥ १ ॥ भूमिः चित् घ असि तूतुजिः आ चिच्च
चिचिणीषु आ चिच्चं कृणोषि ऊतये ॥ २ ॥ दभेभिः चित् शशीयांसं
हंसिं व्राधंतं ओजसा सखिऽभिः ये त्वे सचां ॥ ३ ॥ व्यं इंद्र त्वे सचां
वयं त्वा अभिनोनुमः अस्मान् अस्मान् इत् उत अव ॥ ४ ॥ सः नः
चिचाभिः अद्रिऽवः अनवद्याभिः ऊतिऽभिः अनाधृष्टाभिः आ
गृहि ॥ ५ ॥ २७ ॥ भूयामो सु त्वाऽवतः सखायः इंद्र गोऽमंतः युजः
वाजाय घृष्वये ॥ ६ ॥ त्वं हि एकः ईशिषि इंद्रं वाजस्य गोऽमंतः सः
नः यंधि मही इषं ॥ ७ ॥ न त्वा वरंते अन्यथा यत् दित्सं सिस्तुतः मघं
स्तोतृभ्यः इंद्र गिर्वणः ॥ ८ ॥ अभित्वा गोतमाः गिरा अनूषत प्र
दावने इंद्रं वाजाय घृष्वये ॥ ९ ॥ प्र ते वोचाम वीर्या याः मंदसानः
आ अरुजः पुरः दासीः अभिऽइत्य ॥ १० ॥ २८ ॥ ता ते गृणंति वेधसः

यानि च कथं पौंस्या मुतेषु इंद्र गिर्वणः ॥ ११ ॥ अवी वृधंत गोतमाः
 इंद्रं त्वे स्तोमं वाहसः आ एषु धाः वीरऽवत यशः ॥ १२ ॥ यत् चित्
 हि शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं ह वा महे ॥ १३ ॥ अर्वा-
 चीनः वसो भव अस्मे सुमस्व अंधसः सोमानां इंद्र सोमऽपाः
 ॥ १४ ॥ अस्माकं त्वा मतीनां आ स्तोमः इंद्र यच्छतु अर्वाक् आ
 वर्तय हरी ॥ १५ ॥ पुरोळाशं च नः घसः जोषयांसे गिरः च नः वधू-
 युऽइव योषणां ॥ १६ ॥ २९ ॥ सहस्रं व्यतीनां युक्तानां इंद्र ईमहे शतं
 सोमस्य खार्यैः ॥ १७ ॥ सहस्रां ते शता वयं गवां आ च्यवयामसि
 अस्मऽचा राधः एतु ते ॥ १८ ॥ दशं ते कलशानां हिरण्यानां अधी-
 महि भूरिदाः असि वृचऽहन् ॥ १९ ॥ भूरिदाः भूरि देहि नः मा
 दुर्भं भूरि आ भर भूरि घ इत् इंद्र दित्सि ॥ २० ॥ भूरिदाः हि असि
 श्रुतः पुरुऽचा पूर वृचऽहन् आ नः भजस्व राधसि ॥ २१ ॥ प्र ते बभू-
 विऽचक्षुण शंसामि गोऽसनः नपात् मा आभ्यां गाः अनु शि-
 अथः ॥ २२ ॥ कनीनकाऽइव विद्रुधेन वेद्रुऽपदे अर्भके बभू यामेषु
 शोभेते ॥ २३ ॥ अरं मे उस्स यास्ने अरं अनुस्स यास्ने बभू यामेषु
 असिधा ॥ २४ ॥ ३० ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥ ३३ ॥ प्र ऋभुऽभ्यः दूतंऽइव वाचं इथे उपऽस्तिरे श्वेतरी धेनुं
 ईळे ये वातऽजूताः तरणिऽभिः एवैः परि द्यां सद्यः अपसः बभूवुः
 ॥ १ ॥ यदा अरं अक्रन् ऋभवः पितृऽभ्यां परि विष्टी वेषणां दुस-
 नाभिः आत् इत् देवानां उप सख्यं आयन् धीरांसः पुष्टिं अवहन्
 मनायै ॥ २ ॥ पुनः ये चक्रुः पितरां युवानां सनां यूपऽइव जरणा
 श्यानां ते वाजः विऽभ्यां ऋभुः इंद्रऽवतः मधुऽपारसः नः अवन्तु
 यज्ञ ॥ ३ ॥ यत् संऽवत्सं ऋभवः गां अरक्षन् यत् संऽवत्सं ऋभवः माः

अपिंशन यत् सुऽवत्सं अभरन् भासः अस्याः ताभिः शमीभिः
 अमृतं सुत्वं आपुः ॥ ४ ॥ ज्येष्ठः आह चमसा द्वा कर इति कनीयान्
 चीन कृण्वाम इति आह कनिष्ठः आह चतुरः कर इति त्वष्टा ऋ-
 भवः तत् पनयत् वचः वः ॥ ५ ॥ १ ॥ सत्यं ऊचुः नरः एव हि चक्रुः अनु-
 स्वधां ऋभवः जग्मुः एतां विऽभार्जमानान् चमसान् अहांऽइव
 अवैनत् त्वष्टा चतुरः दहृश्वान् ॥ ६ ॥ द्वादश द्यून् यत् अगौह्यस्य
 अतिथ्येरणन् ऋभवः ससंतः सुऽक्षेचां अकृण्वन् अनयंत सिंधून्
 धन्वं आ अतिष्ठन् ओषधीः निम्बं आपः ॥ ७ ॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृतं
 नरेऽस्थां ये धेनुं विश्वऽजुवं विश्वऽरूपां ते आ तक्षंतु ऋभवः रयिं
 नः सुऽअवसः सुऽअपसः सुऽहस्ताः ॥ ८ ॥ अपः हि एषां अजुषंत दे-
 वाः अभि क्रत्वा मनसा दीध्यानाः वाजः देवानां अभवत् सुऽक-
 मी इंद्रस्य ऋभुक्षाः वरुणस्य विऽभ्वा ॥ ९ ॥ ये हरीं मेधया उक्था
 मदंतः इंद्राय चक्रुः सुऽयुजां ये अश्वां ते रायः पोषं द्रविणानि
 अस्मे धत्त ऋभवः क्षेमऽयंतः न मिचं ॥ १० ॥ इदा अहः पीतिं उत
 वः मदं धुः न ऋते आतस्यं सख्यायं देवाः ते नूनं अस्मे ऋभवः
 वसूनि तृतीयं अस्मिन् सवने दधात् ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ३४ ॥ ऋभुः विऽभ्वा वाजः इंद्रः नः अर्च्छ इमं यज्ञं रत्नऽधेयां
 उप यात् इदा हि वः धिषणां देवी अह्नां अधात् पीतिं सं मदाः
 अगमत् वः ॥ १ ॥ विदानासः जन्मनः वाजऽरत्नाः उत ऋतुऽभिः
 ऋभवः मादयध्वं सं वः मदाः अगमत् सं पुरंऽधिः सुऽवीरां अस्मे
 रयिं आ ईरयध्वं ॥ २ ॥ अयं वः यज्ञः ऋभवः अकारि यं आ मनुष्वत्
 प्रऽदिवः दधिध्वे प्र वः अर्च्छ जुजुषाणासः अस्थुः अभूत विश्वे
 अयिया उत वाजाः ॥ ३ ॥ अभूत् ऊ वः विधत्ते रत्नऽधेयं इदा नरः

दा॒श्रुषे॒ मर्त्या॑य पि॒बन्त॑ वा॒जाः ऋ॒भ॒वः द॒दे वः॑ म॒हिं तृती॑यं स॒र्वनं॑
म॒दा॒य ॥ ४ ॥ आ व॒र्जाः या॒त॒ उ॒प॒नः ऋ॒भु॒क्षाः म॒हः न॒रः द्र॒वि॒णसः॑
गृ॒णा॒नाः आ वः॑ पी॒तयः॑ अ॒भिऽपि॒त्वे अ॒ह्ना इ॒माः अ॒स्त्वं न॒व॒स्वः-
ऽइ॒व ग॒म॒न् ॥ ५ ॥ ३ ॥ आ न॒पातः॑ श॒व॒सः या॒त॒न॒ उ॒प॒ इ॒मं य॒ज्ञं न॒म॒सा
हू॒यमा॑नाः स॒ऽजोष॑सः सूर॒यः य॒स्य च॑ स्थ म॒ध्वः पा॒त॒ र॒त्न॒ऽधाः इ॒न्द्र-
ऽव॑न्तः ॥ ६ ॥ स॒ऽजोषाः॑ इ॒न्द्र व॑रुणे॒न सोमं॑ स॒ऽजोषाः॑ पा॒हि गि॒र्व॒णः
म॒रुत॑ऽभिः अ॒ग्रेऽपा॒भिः ऋ॒तु॑ऽपा॒भिः स॒ऽजोषाः॑ ग्राः प॒त्नीभिः॑
र॒त्न॒ऽधाभिः॑ स॒ऽजोषाः॑ ॥ ७ ॥ स॒ऽजोष॑सः आ॒दि॒त्यैः मा॒द्य॒ध्वं स॒-
ऽजोष॑सः ऋ॒भ॒वः प॒र्व॒तेभिः॑ स॒ऽजोष॑सः दि॒व्ये॒न स॒वि॒त्रा स॒ऽजोष॑सः
सि॒धु॒ऽभिः र॒त्न॒ऽधेभिः॑ ॥ ८ ॥ ये अ॒श्विना॑ ये पि॒तरा॑ ये ऊ॒ती धे॒नुं
त॒त॒क्षुः ऋ॒भ॒वः ये अ॒श्व्या॑ ये अ॒स॒न्वा ये ऋ॒ध॒क् रो॒दसी॑ ये वि॒ऽध्वः
न॒रः सु॒ऽअ॒प॒त्यानि॑ च॒क्रुः ॥ ९ ॥ ये गो॒ऽम॒न्तं वा॒ज॒ऽव॑न्तं सु॒ऽवी॒रं र॒यिं
ध॒त्थ व॑सु॒ऽम॒न्तं पु॒रु॒ऽक्षुं ते अ॒ग्रेऽपाः॑ ऋ॒भ॒वः म॒न्द॒सानाः॑ अ॒से ध॒त्त
ये च॒ रा॒तिं गृ॒ण॑न्ति ॥ १० ॥ न अ॒प॒ अ॒भू॒त न॒वः अ॒ती॒तृषा॑म॒ अ॒निः-
ऽश॑स्ताः ऋ॒भ॒वः य॒ज्ञे अ॒स्मिन् सं इ॒द्रेण॑ म॒द॒थ सं म॒रुत॑ऽभिः सं
राजं॑ऽभिः र॒त्न॒ऽधेया॑य दे॒वाः ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ३५ ॥ इ॒ह उ॒प॒ या॒त॒ श॒व॒सः न॒पातः॑ सौ॒ध॒न्व॒नाः ऋ॒भ॒वः मा अ॒प॒
भू॒त अ॒स्मिन् हि॒ वः स॒र्व॒ने र॒त्न॒ऽधेयं॑ ग॒म॑न्तु इ॒न्द्र अ॒नु॒ वः म॒दा॑सः ॥ १ ॥
आ अ॒ग॒न् ऋ॒भू॒णां इ॒ह र॒त्न॒ऽधेयं॑ अ॒भू॒त सोम॑स्य सु॒ऽसु॒तस्य॑ पी॒तिः
सु॒ऽकृ॒त्यया॑ यत् सु॒ऽअ॒प॒स्यया॑ च॒ एकं॑ वि॒ऽच॒क्र च॒म॒सं च॒तुः॑ऽधा
॥ २ ॥ वि अ॒कृ॒णो॒त च॒म॒सं च॒तुः॑ऽधा स॒खे वि॑ शि॒क्ष इ॒ति अ॒ब्र॒वी॒त
अथ॑ ऐ॒त वा॒जाः अ॒मृ॒तस्य॑ प॒न्थां ग॒णं दे॒वानां॑ ऋ॒भ॒वः सु॒ऽह॑स्ताः
॥ ३ ॥ किं॑ऽम॒यः स्वि॒त् च॒म॒सः ए॒षः आ॒स॒ यं का॒थ्ये॒न च॒तुरं॑ वि॒ऽच॒क्र

अथ सुनुध्वंसवनं मदाय पात ऋभुवः मधुनूः सोम्यस्य ॥४॥ शच्या
 अकते पितरा युवाना शच्या अकते चमसदेवेऽपानं शच्या हरी
 धनुऽतरौ अतए इद्रऽवाहौ ऋभुवः वाजऽरत्नाः ॥५॥५॥ यः वः सु-
 नोति अभिऽपित्वे अह्ना तीव्रं वाजासः सर्वनं मदाय तस्मै रयिं
 ऋभुवः सर्वेऽवीरं आ तक्षत वृषणः मंदसानाः ॥६॥ प्रातः सुतं
 अपिबः हरिऽअश्व माध्यंदिनं सर्वनं केवलं ते सं ऋभुऽभिः पि-
 बस्व रत्नऽधेभिः सखीन् यान् इद्रं चकृषे सुऽकृत्या ॥७॥ ये दे-
 वासः अभवत् सुऽकृत्या श्येनाःऽइव इत् अधि दिवि निऽसेद ते
 रत्नं धात शवसः नपातः सौधन्वनाः अभवत् अमृतांसः ॥८॥ यत्
 तृतीयं सर्वनं रत्नऽधेयं अकृणुध्वं सुऽअपस्या सुऽहस्ताः तत् ऋ-
 भुवः परिऽसिक्तं वः एतत् सं मदेभिः इद्रियेभिः पिबध्वं ॥९॥६॥

॥३६॥ अनश्वः जातः अनभीषुः उक्थ्यः रथः विऽचक्रः परिव-
 तते रजः महत् तत् वः देव्यस्य प्रऽवाचनं द्यां ऋभुवः पृथिवी यत्
 च पुष्यथ ॥१॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृत्तं सुऽचेतंसः अविऽह्वरंत मनसः
 परिध्यया तान् जुं नु अस्य सर्वनस्य पीतये आ वः वाजाः ऋभुवः
 वेदयामसि ॥२॥ तत् वः वाजाः ऋभुवः सुऽप्रवाचनं देवेषु विऽभ्वः
 अभवत् महिऽत्वनं जिब्रीं यत् संता पितरां सनाऽजुरां पुनः यु-
 वाना चरथाय तक्षथ ॥३॥ एकं वि चक्र चमसं चतुऽवयं निः
 चर्मणः गां अरिणीत् धीतिऽभिः अथ देवेषु अमृतऽत्वं आनश
 श्रुष्टी वाजाः ऋभुवः तत् वः उक्थ्य ॥४॥ ऋभुतः रयिः प्रथमश्वः-
 ऽतमः वाजऽश्रुतासः यं अजीजनन्नरः विभ्वऽतए विदथेषु प्र-
 ऽवाच्यः यं देवासः अवयसः विऽचर्षेणिः ॥५॥७॥ सः वाजी अवी
 सः ऋषिः वचस्यया सः शूरः अस्ता पृतना सुदुस्तरः सः रायः पोषं

अ० ३. अ० ७. व० ११.] ॥ २९४ ॥ [म० ४. अ० ४. सू० ३८.

सः सुऽवीर्यं दुधे यं वाजं विऽभ्वां ऋभवं यं आ विषुः ॥ ६ ॥ अष्टै वः
पेशः अधि धायि दर्शतं स्तोमः वाजाः ऋभवं तं जुजुष्टन धीरासः
हि स्थ कवयः विपः ऽचितः तान वः एना ब्रह्मणा आ वेदयामसि
॥ ७ ॥ यूयं अस्मभ्यं धिषणाभ्यः परिविद्वांसः विश्वा नयानि भो-
जना द्युऽमतं वाजं वृषं ऽशुष्मं उत ऽतमं आनः रयिं ऋभवं तक्षत
आ वयः ॥ ८ ॥ इह प्रऽजा इह रयिं रराणाः इह श्ववः वीऽवत तक्षत
नः येन वयं चितयेम अति अन्यान् तं वाजं चिचं ऋभवं ददनः
॥ ९ ॥ ८ ॥

॥ ३७ ॥ उप नः वाजाः अध्वरं ऋभुक्षाः देवाः यात पथिऽभिः
देवऽयानैः यथा यज्ञं मनुषः विष्णु आसु दधिध्वे रखाः सुऽदिनेषु
अह्ना ॥ १ ॥ ते वः हृदे मनसे संतु यज्ञाः जुष्टासः अद्य घृतं निर्निजः
गुः प्र वः सुतासः हरयंत पूर्णाः क्रत्वे दक्षाय हर्षयंत पीताः ॥ २ ॥ चि-
ऽउदायं देवऽहितं यथा वः स्तोमः वाजाः ऋभुक्षणाः ददे वः जुह्वे
मनुष्वत उपरासु विष्णु युष्मे सचा बृहत् ऽदिवेषु सोमं ॥ ३ ॥ पी-
वः ऽअश्वाः शुचतऽरथाः हि भूत अयः ऽशिप्राः वाजिनः सुऽनि-
ष्काः इंद्रस्य सूनो श्वसः नपातः अनु वः चेति अग्रियं मदाय
॥ ४ ॥ ऋभुं ऋभुक्षणाः रयिं वाजं वाजिनऽतमं युजं इंद्रस्वंतं हवा-
महे सदाऽसातमं अश्विनं ॥ ५ ॥ १ ॥ सः इत् ऋभवं यं अवथ यूयं
इंद्रः च मर्त्यै सः धीभिः अस्तु सनिता मेघऽसाता सः अर्वता ॥ ६ ॥
विनः वाजाः ऋभुक्षणाः पथः चितन यष्टवे अस्मभ्यं सूरयः स्तुताः
विश्वाः आशाः तरीषणि ॥ ७ ॥ तनः वाजाः ऋभुक्षणाः इंद्रनासत्या
रयिं सं अश्वं चर्षणिऽभ्यः आ पुरु शस्त मघत्तये ॥ ८ ॥ १० ॥

॥ ३८ ॥ उतो हि वां दात्रा संति पूर्वा या पुरुऽभ्यः च सदस्युः नि-

ऽतो॒शे॒स्त्रे॒च॒ऽसां॒ द॒द॒धुः॒ उ॒र्व॒रा॒ऽसां॒ घ॒नं॒ द॒स्यु॒ऽभ्यः॒ अ॒भि॒ऽभू॒तिं॒ उ॒यं
 ॥१॥ उ॒त वा॒जिनं॑ पु॒रु॒निः॒ऽसि॒ध्वा॒नं॒ द॒धि॒ऽक्रां॒ जुं॒ द॒द॒धुः॒ वि॒श्व॒ऽकृ॒-
 ष्ठिं॒ ऋ॒जि॒यं॒ श्ये॒नं॒ प्रु॒षि॒त॒ऽसुं॒ आ॒शुं॒ च॒कृ॒त्यं॒ अ॒येः॒ नृ॒ऽप॒तिं॒ न॒ शूरं॑
 ॥२॥ यं॒ सी॒ अ॒नु॒ प्र॒व॒तां॒ऽइ॒व॒ द्र॒व॒तं॒ वि॒श्वः॒ पू॒रुः॒ म॒द॒ति॒ ह॒र्ष॒मा॒णः॒ प॒द॒-
 ऽभिः॒ गृ॒ध्य॒तं॒ मे॒ध॒ऽयुं॒ न॒ शूरं॑ र॒थ॒ऽतु॒रं॒ वा॒तं॒ऽइ॒व॒ ध॒र्ज॒तं॑ ॥३॥ यः॒ स्म
 आ॒रु॒ंधा॒नः॒ ग॒ध्वां॒ स॒म॒त॒ऽसुं॒ स॒नु॒ऽत॒रः॒ च॒र॒ति॒ गो॒षु॒ ग॒च्छ॒न् आ॒-
 विः॒ऽऋ॒जी॒कः॒ वि॒द॒था॒ नि॒ऽचि॒क्य॒त॒ ति॒रः॒ अ॒र॒तिं॒ प॒रि॒ आ॒पः॒ आ॒-
 योः॑ ॥४॥ उ॒त स्म॒ ए॒नं॒ व॒स्त॒ऽम॒थि॒न॒ ता॒युं॒ अ॒नु॒ क्रो॒श॒ति॒ क्षि॒त॒यः॑
 भ॒रे॒षु॒ नी॒चा॒ अ॒य॒मा॒नं॒ ज॒सु॒रि॒ न॒ श्ये॒नं॒ अ॒वः॒ च॒ अ॒च्छ॒ प॒शु॒ऽम॒त॒ च॒
 यू॒थं॑ ॥५॥ ११॥ उ॒त स्म॒ आ॒सु॒ प्र॒थ॒मः॒ स॒रि॒थ॒न् नि॒ वे॒वे॒ति॒ श्रे॒णि॒ऽभिः॑
 र॒था॒नां॑ स॒र्ज॑ कृ॒ण्वा॒नः॒ ज॒न्यः॒ न॒ श्रु॒भां॒ रे॒णुं॒ रे॒रि॒ह॒त॒ कि॒र॒णं॑ द॒द॒श्वान॑
 ॥६॥ उ॒त स्यः॒ वा॒जी॒ स॒ह॒रिः॒ ऋ॒त॒ऽवा॒ श्रु॒श्रू॒ष॒मा॒णः॒ त॒न्वा॑ स॒ऽम॒र्ये॑
 तु॒रं॒ य॒ती॒षु॒ तुर॒य॒न् ऋ॒जि॒ष्यः॒ अ॒धि॒ भु॒वोः॒ कि॒र॒ते॒ रे॒णुं॒ ऋ॒ज॒न॑ ॥७॥
 उ॒त स्म॒ अ॒स्य॒ त॒न्य॒तोः॒ऽइ॒व॒ द्योः॒ ऋ॒घा॒य॒तः॒ अ॒भि॒ऽयु॒जः॒ भ॒य॒न्ते॒ य॒दा
 स॒ह॒स्रं॑ अ॒भि॒सी॒ अ॒यो॒धी॒त॒ दुः॒ऽव॒तैः॒ स्म॒ भ॒व॒ति॒ भी॒मः॒ ऋ॒ज॒न॑ ॥८॥
 उ॒त स्म॒ अ॒स्य॒ प॒न॒य॒ति॒ ज॒नाः॒ जू॒तिं॒ कृ॒ष्टि॒ऽप्रः॒ अ॒भि॒ऽभू॒तिं॒ आ॒शोः॑
 उ॒त ए॒नं॒ आ॒हुः॒ सं॒ऽइ॒थे॒ वि॒ऽय॒तं॒ प॒रां॒ द॒धि॒ऽक्राः॒ अ॒स॒र॒त॒ स॒ह॒स्रैः॑
 ॥९॥ आ॒ द॒धि॒ऽक्राः॒ श॒र्व॒सा॒ प॒ंच॒ कृ॒ष्टीः॒ सूर्यैः॒ऽइ॒व॒ ज्यो॒ति॒षा॒ अपः॑
 त॒ता॒न॒ स॒ह॒स्र॒ऽसाः॒ श॒त॒ऽसाः॒ वा॒जी॒ अ॒र्वा॒ पृ॒ण॒क्तुं॒ म॒ध्वां॑ सं॒ इ॒मा
 व॒चांसि॑ ॥ १० ॥ १२ ॥

॥३९॥ आ॒शुं॒ द॒धि॒ऽक्रां॒ तं॒ जुं॒ नु॒ स्त॒वा॒म॒ दि॒वः॒ पृ॒थि॒व्याः॒ उ॒त
 च॒र्कि॒रा॒म॒ उ॒च्छ॒तीः॒ मां॑ उ॒ष॒सः॒ सू॒द॒य॒न्तु॒ अ॒ति॒ वि॒श्वानि॒ दुः॒ऽइ॒तानि॑
 प॒र्ष॒न् ॥१॥ म॒हः॒ च॒र्क॒मि॒ अ॒व॒तः॒ ऋ॒तु॒ऽप्राः॒ द॒धि॒ऽक्रा॒ण्यः॒ पु॒रु॒ऽवा॒-

रस्य वृष्णः यं पूरुऽभ्यः दीदिऽवांसं न अमिं ददयुः मिवावरुणा
 ततुरि ॥ २ ॥ यः अश्वस्य दधिऽक्राव्णः अकारीत संऽइद्धे अयौ उ-
 षसः विऽउष्टौ अनागसं तं अदितिः कृणोतु सः मिचेण वरुणेन
 सऽजोषाः ॥ ३ ॥ दधिऽक्राव्णः इषः ऊर्जः महः यत् अमन्महि मरु-
 तां नामं भद्रं स्वस्त्यै वरुणं मिचं अमिं हवामहे इन्द्रं वज्रऽबाहुं
 ॥ ४ ॥ इन्द्रं इव इत् उभयै विह्वयते उत्तऽईराणाः यज्ञं उपऽप्रयंतः
 दधिऽक्रां ऊं मूदनं मर्त्यौ यददयुः मिवावरुणा नः अश्वं ॥ ५ ॥ द-
 धिऽक्राव्णः अकारिषं जिष्णोः अश्वस्य वाजिनः सुरभि नः मुखां
 करत् प्र नः आयूषि तारिषत् ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ ४० ॥ दधिऽक्राव्णः इत् ऊं नु चर्किराम विश्वाः इत् मां उषसः
 मूदयंतु अपां अग्नेः उषसः सूर्यस्य बृहस्पतेः आंगिरसस्य जिष्णोः
 ॥ १ ॥ सत्वाभरिषः गोऽइषः दुवन्यऽसत् अवस्यात् इषः उषसः तुर-
 ण्यऽसत् सत्यः द्रवः द्रवरः पतंगरः दधिऽक्रावा इष ऊर्जस्वः जनत्
 ॥ २ ॥ उत्त स्म अस्य द्रवतः तुरण्यतः पर्णं न वेः अनु वाति प्रऽग-
 धिनः श्येनस्यऽइव ध्रजतः अकसं परि दधिऽक्राव्णः सह ऊर्जा
 तारिषतः ॥ ३ ॥ उत्त स्यः वाजी क्षिपणिं तुरण्यति यी वायां बद्धः अ-
 पिऽकक्षे आसनिं क्रतुं दधिऽक्राः अनु संऽत वीत्वत् पथां अकांसि
 अनु आऽपनीफणत् ॥ ४ ॥ हंसः शुचिऽसत् वसुः अंत रिक्षऽसत्
 होता वेदिऽसत् अतिथिः दुरोणऽसत् नृऽसत् वरऽसत् ऋत-
 ऽसत् व्योमऽसत् अप्सजाः गोऽजाः ऋतऽजाः अदिऽजाः ऋतं
 ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ४१ ॥ इन्द्रां कः वां वरुणा सुभं आप स्तोमः हविष्मान् अमृतः

अ०३.अ०७.व०१७.] ॥२९७॥ [म०४.अ०४.सू०४२.

नहोतायःवांद्दिक्तुमान्असत्उक्तःपस्पशत्इद्रावरुणा
नमस्वान॥१॥इद्राहयःवरुणाचक्रेअपीदेवौमतैःसख्याय
प्रयस्वानसःहन्तिवृचासंसृष्टेषुशचूनअवःऽभिःवामहत्ऽभिः
सःप्रशृण्वे॥२॥इद्राहरत्नवरुणाघेष्टाङ्ग्यानृऽभ्यःशशमानेभ्यः
तायदिसखायासख्यायसोमैःसुतेभिःसुऽप्रयसांमादयैते॥३॥
इद्रायुववरुणादिद्युंअस्मिन्ओजिष्ठंउया निवधिष्टंवज्रयः
नःदुऽएवंवृकतिःदभीतिःतस्मिन्मिमांसांअभिऽभूतिओजः
॥४॥इद्रायुववरुणाभूतंअस्याःधियःप्रेतारावृषभाऽइवघेनोः
सानःदुहीयत्यवंसाऽइवगत्वीसहस्रंऽधारापयसांमहीगौः
॥५॥१५॥तोकेहितेतनयेउर्वरांसुसूरःदृशीकेवृषणःचपौस्ये
इद्रानःअचवरुणास्यातांअवःऽभिःदत्सापरिऽतकम्यायां
॥६॥युवांइत्हिअवसेपूर्वायपरिप्रऽभूती०गोऽइषःसुऽआ-
पी०वृणीमहेसख्यायप्रियायपूरांमंहिष्ठापितराऽइवशंसू०
॥७॥ताःवांधियःअवसेवाजऽयंतीःआजिनजग्मुःयुवऽयूः
सुऽदानू०श्रियेनगावःउपसोमंअस्युःइद्रं गिरःवरुणंमेम-
नीषाः॥८॥इमाःइद्रंवरुणंमेमनीषाःअगमन्उपद्रविणंइच्छ-
मानाःउपईअस्युःजोष्टारःऽइवस्वःरघीःऽइवअवसःभिष्म-
माणाः॥९॥अश्वस्यत्मनांरथ्यस्यपुष्टेःनित्यस्यरायःपतयः
स्यामताचक्राणौऊतिऽभिःनव्यसीभिःअस्सवारायःनि-
ऽयुतःसंचतां॥१०॥आनःबृहताबृहतीभिःऊतीइद्रंयातंवरुण
वाजंसतातौयत्दिद्यवःपृतनांसुप्रऽक्रीळान्तस्यवांस्याम
सनितांरःआजेः॥११॥१६॥

॥४२॥ममद्विताराष्ट्रंश्रुत्रियस्यविश्वऽआयोःविश्वेअमृताः

यथा नः ऋतुं सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्य ववेः
 ॥१॥ अहं राजा वरुणः मह्यं तानि असुर्याणि प्रथमा धारयंत ऋतुं
 सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्य ववेः ॥२॥ अहं इंद्रः
 वरुणः ते महिऽत्वा उर्वी गभीरे रजसी सुऽमेकै० त्वष्टाऽइव वि-
 श्वा भुवनानि विद्वान् सं ऐरयं रोदसी धारयं च ॥३॥ अहं अपः
 अपिन्वं उक्षमाणाः धारयं दिवं सदने ऋतस्य ऋतेन पुत्रः अ-
 दितेः ऋतऽवा उत्तचिऽधातुं प्रथयत् विभूम ॥४॥ मां नरः सुऽअ-
 श्वाः वाजयंत मां वृताः संऽअरणे हवन्ते कृणोमि आजिं मघऽवा
 अहं इंद्रः इर्यामि रेणुं अभिभूतिऽओजाः ॥५॥ १७॥ अहं ता विश्वा
 चकरं न किं मा दैव्यं सहः वरते अग्रतिऽइतं यत् मा सोमांसः म-
 मदंन यत् उक्था उभे भयेते रजसी अपारे ॥६॥ विदुः ते विश्वा
 भुवनानि तस्य ता प्र ब्रवीषि वरुणाय वेधः त्वं वृचाणि शृण्विषे
 जघन्वान त्वं वृतान अरिणाः इंद्र सिंधून् ॥७॥ अस्माकं अच पि-
 तरः ते आसन् सप्त ऋषयः दौऽगहे बध्यमाने ते आ अयजंत च-
 सदस्युं अस्याः इंद्रं न वृचऽतुरं अर्धेऽदेवं ॥८॥ पुरुऽकुत्सानी हि वां
 अदाशत् हव्येभिः इंद्रावरुणा नमऽभिः अथ राजानं च सदस्युं
 अस्याः वृचऽह न ददधुः अर्धेऽदेवं ॥९॥ राया वयं ससऽवांसः मदेम
 हव्येन देवाः यवसेन गावः तां धेनुं इंद्रावरुणा युवं नः विश्वाहा
 धत्तं अनपऽस्फुरंती ॥ १० ॥ १८ ॥

॥४३॥ कः ऊं अवत् कतमः यज्ञियानां वंदारु देवः कतमः जु-
 षाते कस्य इमा देवी अमृतैषु प्रेष्टा हृदि श्रेषाम सुऽस्तुतिं सुऽहव्यां
 ॥१॥ कः मृळाति कतमः आऽगमिष्टः देवानां ऊं कतमः शंभ-
 विष्टः रथं कं आहुः द्रवत् अश्वं आशुं यं सूर्यस्य दुहिता अवृणीत

॥२॥ म॒क्षु हि स॒ गच्छ॑थः ई॒वतः॑ द्यू॒न इ॒न्द्रः न श॑क्तिं परि॒ऽतक्म्या॑यां
 दि॒वः आ॒ऽजा॒ता दि॒व्या सु॒ऽप॒र्या क॑यां श॒चीनां भ॒वथः॑ शचि॒ष्टा
 ॥३॥ का वां भू॒त उ॒प॒ऽमा॒तिः क॑यां नः आ अ॒श्विना॑ ग॒मथः॑ हू॒य-
 मा॒ना कः वां म॒हः चि॒त्त्यज॑सः अ॒भीकै॑ उ॒रुथ॑तं मा॒ध्वी द॒स्त्रा नः॑
 ऊ॒ती ॥४॥ उ॒रु वां रथः॑ परि॒न॒क्ष॒ति द्यां आ॑ यत् स॒मु॒द्रात् अ॒भि व-
 त॑ते वां म॒ध्वा मा॒ध्वी म॒धु वां प्रु॒षा॒य॒न यत् सी॑ वां पृ॒क्षः भु॒रज॑त
 प॒क्वाः ॥५॥ सि॒न्धुः ह॒ वां र॒स॒या सि॑च॒त् अ॒श्वान॑ घृ॒णा व॑यः अ॒रु॒षासः॑
 परि॒ग॒म॒न तत् ऊं सु॒वां अ॒जि॒र चे॒ति या॒नै ये॒न प॒ती भ॒वथः॑ सू॒र्या-
 याः ॥६॥ इ॒हऽइ॒ह यत् वां स॒म॒ना प॒पृ॒क्षे सा इ॒यं अ॒से सु॒ऽम॒तिः
 वा॒ज॒ऽर॒त्ना उ॒रुथ॑तं ज॒रि॒ता रं यु॒वं ह॒ श्रि॒तः का॒मः ना॒स॒त्या यु॒व-
 द्रि॒क् ॥७॥ १९॥

॥४४॥ तं वां रथं वयं अ॒द्य हु॒वेम॑ पृथुऽजयं अ॒श्विना॑ संऽगतिं
 गोः यः सू॒र्या वह॑ति वंधुरऽयुः गि॒र्वी॒ह सं पु॒रु॒ऽत॒मं व॒सु॒ऽयुं ॥१॥ यु॒वं
 श्रि॒यं अ॒श्विना॑ दे॒वतां॑ तां दि॒वः न॒पा॒ता व॒न॒थः श॒चीभिः॑ यु॒वोः
 व॒पुः अ॒भि पृ॒क्षः स॒च॑ते वह॑ति यत् क॒कु॒हासः॑ रथे वां ॥२॥ कः वां
 अ॒द्य क॒रते॑ रा॒तऽहं॒थः ऊ॒तये॑ वा सु॒तऽपे॒याय॑ वा अ॒कैः ऋ॒तस्य॑
 वा व॒नुषे॑ पू॒र्याय॑नमः ये॒मानः अ॒श्विना॑ आ व॒वर्त॑त ॥३॥ हि॒र॒ण्य-
 ये॒न पु॒रु॒ऽभू॒ रथे॑न इ॒मं य॒ज्ञं ना॒स॒त्या उ॒प॒या॒तं पि॒वा॒थः इ॒त म॒धुनः॑
 सो॒म्यस्य॑ दध॒थः रत्नं॑ वि॒ध॒ते ज॒नाय॑ ॥४॥ आ॒नः या॒तं दि॒वः अ॒च्छ
 पृथि॒व्याः हि॒र॒ण्यये॑न सु॒ऽवृ॒ता रथे॑न मा वां अ॒न्ये नि॒य॒म॒न दे॒व-
 ऽय॑तंः सं यत् द॒दे नाभिः॑ पू॒र्या वां ॥५॥ नु नः र॒यिं पु॒रु॒ऽवीरं॑ बृ॒ह॒तं
 द॒स्त्रा मि॒मांथां॑ उ॒भये॑षु अ॒से नरः॑ यत् वां अ॒श्विना॑ स्तोमं आ॒व॒न
 स॒धऽस्तु॑तिं आ॒ज॒ऽमी॒ह्रासः॑ अ॒ग॒म॒न ॥६॥ इ॒हऽइ॒ह यत् वां स॒म॒ना

प॒पृ॒क्षे सा इ॒यं अ॒स्मे सु॒ऽम॒तिः वा॒ज॒ऽर॒त्ना उ॒रु॒थ॒तं ज॒रि॒तारं यु॒वं
ह॒ श्रि॒तः का॒मः ना॒स॒त्या यु॒व॒द्रिक् ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ ४५ ॥ ए॒षः स्यः भ॒ानुः उ॒त् इ॒य॒ति यु॒ज्यते॑ रथः परि॒ऽज्मा दि॒वः
अ॒स्य सा॒न॒वि पृ॒क्षासः॑ अ॒स्मिन् मि॒थु॒नाः अ॒धि॒त्रयः॑ दृ॒तिः तुरी॒यः
म॒धु॒नः वि॒र॒ण्ते ॥ १ ॥ उ॒त् वां पृ॒क्षासः॑ म॒धुऽम॒न्तः ई॒र॒ते रथाः॑ अ॒श्वी॒-
सः उ॒षसः॑ वि॒ऽउ॒ष्टिषु॑ अ॒पऽऊ॒र्णु॒वंतः॑ तमः आ परि॒ऽवृ॒तं स्वः॑ न
शु॒क्रं त॒न्वंतः॑ आ रजः ॥ २ ॥ म॒ध्वः पि॒व॒तं म॒धुऽपे॒भिः आ॒स॒भिः उ॒त्
प्रि॒यं म॒धु॒ने युं॒जा॒थां रथं॑ आ व॒र्त॒निं म॒धु॒ना जि॒न्व॒थः प॒थः दृ॒तिं
व॒हे॒थे म॒धुऽम॒न्तं अ॒श्वि॒ना ॥ ३ ॥ हं॒सासः॑ ये वां म॒धुऽम॒न्तः अ॒सि॒धः
हि॒र॒ण्य॒ऽप॒र्णाः उ॒हु॒वः उ॒षः॒ऽबु॒धः उ॒द॒ऽमृ॒तः म॒दि॒नः म॒दि॒ऽनि॒-
स्पृ॒शः म॒ध्वः न म॒क्षः स॒र्व॒ना॒नि ग॒च्छ॒थः ॥ ४ ॥ सु॒ऽअ॒ध्व॒रासः॑ म॒धु॒-
ऽम॒न्तः अ॒ग्र॒यः उ॒सा ज॒र॒ते प्र॒ति व॒स्तोः अ॒श्वि॒ना यत् नि॒क्तऽह॑स्तः
त॒र॒णिः वि॒ऽच॒क्ष॒णः सोमं॑ सु॒सा॒वं म॒धुऽम॒न्तं अ॒द्रि॒ऽभिः ॥ ५ ॥ आ॒क्ते॒-
ऽनि॒पासः॑ अ॒हं॒भिः द॒वि॒ध्वतः॑ स्वः न शु॒क्रं त॒न्वंतः॑ आ रजः सूरः
चि॒त् अ॒श्वान॑ यु॒यु॒जानः॑ ई॒यते॑ वि॒श्वान॑ अ॒नु स्व॒धया॑ चे॒त॒थः प॒थः
॥ ६ ॥ प्र॒ वां अ॒वो॒चं अ॒श्वि॒ना धि॒यं॒ऽधाः रथः॑ सु॒ऽअ॒श्वः अ॒ज॒रः यः
अ॒स्ति ये॒न स॒द्यः परि॒रजा॑सि या॒थः ह॒वि॒ष्म॒न्तं त॒र॒णिं भो॒जं अ॒र्च्छ॑
॥ ७ ॥ २१ ॥ ४ ॥

॥ ४६ ॥ अ॒यं पि॒व॒ म॒धूनां॑ सु॒तं वा॒यो दि॒वि॒ष्टिषु॑ त्वं हि पू॒र्व॒ऽपाः
अ॒सिं ॥ १ ॥ श॒तेन॑ नः अ॒भि॒ष्टि॒भिः नि॒यु॒त्वा॒न् इ॒न्द्र॑ सा॒रथिः॑ वा॒यो
सु॒तस्य॑ तृ॒प॒तं ॥ २ ॥ आ वां स॒हस्रं॑ ह॒रयः॑ इ॒न्द्र॑ वा॒यू अ॒भि प्र॒यः व॒ह॒तु
सोमं॑ पी॒तये ॥ ३ ॥ रथं॑ हि॒र॒ण्य॒ऽवंधु॑रं इ॒न्द्र॑ वा॒यू सु॒ऽअ॒ध्व॒रं आ हि॑

स्थाथः दिविऽस्पृशं ॥४॥ रथेन पृथुऽपाजसा दाश्वासं उपगच्छतं
 इंद्रवायू इह आगतं ॥५॥ इंद्रवायू अयं सुतः तं देवेभिः सऽजोषसा
 पिबतं दाशुषः गृहे ॥६॥ इह मऽयानं अस्तु वा इंद्रवायू विऽमो-
 चनं इह वा सोमऽपीतये ॥ ७ ॥ २२ ॥

॥४७॥ वायो शुक्रः अयामिते मध्यः अयं दिविदिषु आया-
 हि सोमऽपीतये स्पार्हः देव नियुत्वता ॥१॥ इंद्रः च वायो एषां
 सोमानां पीतिं अर्हयः युवां हि यंति इंद्रवः निम्न आपः न सध्यक्
 ॥२॥ वायो इंद्रः च शुष्मिणा सऽरथं शवसः पती नियुत्वता नः
 ऊतये आयातं सोमऽपीतये ॥३॥ याः वा संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः
 दाशुषे नरा अस्मे ताः यज्ञऽवाहसा इंद्रवायू नि यच्छतं ॥४॥ २३ ॥

॥४८॥ विहि होचाः अवीताः विषः न रायः अर्यः वायो आ
 चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥१॥ निऽयुवानः अशस्तीः नि-
 युत्वान् इंद्रऽसारथिः वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये
 ॥२॥ अनु कृष्णे वसुऽधिती० येमाते विश्वऽपेशसा वायो आ
 चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥३॥ वहंतु त्वा मनऽयुजः युक्ता-
 सः नवतिः नव वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥४॥
 वायो शतं हरीणां युवस्व पोषाणां उत वा ते सहस्रिणः रथः आ
 यातु पाजसा ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥४९॥ इंद्रं वा आस्ये हविः प्रियं इंद्रावृहस्पती उक्थं मदः च
 शस्यते ॥१॥ अयं वा परि सिच्यते सोमः इंद्रावृहस्पती चारुः
 मदाय पीतये ॥२॥ आनः इंद्रावृहस्पती गृहं इंद्रः च गच्छतं सोम-

ऽपा सोमं ऽपीतये ॥३॥ अ॒स्ये इ॒न्द्रा बृ॒हस्प॒ती र॒यिं ध॒त्तं श॒त ऽग्न॒िव॒नं
अ॒श्वं ऽव॒न्तं स॒हस्रि॒णं ॥४॥ इ॒न्द्रा बृ॒हस्प॒ती व॒यं सु॒ते गीः ऽभिः ह॒वा-
म॒हे अ॒स्य सोम॑स्य पीतये ॥५॥ सोमं इ॒न्द्रा बृ॒हस्प॒ती पि॒बन्तं दा॒शुषः
गृ॒हे मा॒दये॒थां ततः ऽओ॒कसा ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥५०॥ यः त॒स्तं भ॑सहसा विज्मः अ॒न्ता॒न बृ॒हस्प॒तिः त्रि॑ ऽस॒धस्यः
र॒वे॒ण तं प्र॒त्नासः ऋ॒षयः दी॒ध्यानाः पु॒रः वि॒प्राः द॒धिरे म॑न्द्र॒ऽजिह्वं
॥१॥ धुनः ऽइ॒तयः सु॒ऽप्र॒केतं म॑द॒तः बृ॒हस्प॒ते अ॒भिये॒नः त॒त॒स्ते पृ॒थ॒तं
सु॒प्रं अ॒द॒ब्धं ऊ॒र्वं बृ॒हस्प॒ते र॒क्ष॒तात् अ॒स्य यो॒निं ॥२॥ बृ॒हस्प॒ते या
प॒र॒मा प॒रा ऽव॒त अ॒तः आ ते ऋ॒त॒ऽस्पृ॒शः नि से॒दुः तु॒भ्यं खा॒ताः
अ॒व॒ताः अ॒द्रिः दु॒ग्धाः म॒ध्वः श्रो॒तंति॒ अ॒भितः वि॒ऽर॒ण्यं ॥३॥ बृ॒ह-
स्प॒तिः प्र॒थ॒मं जा॒य॒मानः म॒हः ज्योति॑षः प॒र॒मे वि॒ऽओ॒मन॑ स॒प्र-
ऽआ॒स्यः तु॒वि॒ऽजा॒तः र॒वे॒ण वि॒स॒प्र॒ऽर॒णिः अ॒ध॒म॒त॒त॒मा॑सि ॥४॥
सः सु॒ऽस्तु॒भां सः ऋ॒क॒ता ग॒णेन॑ व॒लं रु॒रोज॑ फ॒लिऽगं र॒वे॒ण बृ॒ह-
स्प॒तिः उ॒क्षि॒याः ह॒व्यऽसू॒दः क॒नि॒ऽक्र॒द॒त वा॒व॒श॒तीः उ॒त आ॒ज॒त
॥५॥ २६ ॥ ए॒व पि॒त्रे वि॒श्वऽदे॒वाय॑ वृ॒ष्णे य॒ज्ञैः वि॒धेम॑ न॒म॒सा ह॒विः-
ऽभिः बृ॒हस्प॒ते सु॒ऽप्र॒जाः वी॒रऽव॑न्तः व॒यं स्या॒म॒ प॒त॒यः र॒यी॒णां ॥६॥
सः इ॒त् राजा॑ प्र॒तिऽज॒न्यानि॑ वि॒श्वां शु॒ष्मे॒ण त॒स्थौ अ॒भि वी॒र्ये॒ण
बृ॒हस्प॒तिं यः सु॒ऽभृ॒तं वि॒भ॒तिं व॒ल्गु॒ऽय॒तिं व॑न्द॒ते पू॒र्वऽभा॒जं ॥७॥ सः
इ॒त् क्षे॒ति सु॒ऽध॒तः ओ॒क॒सि स्वे त॒स्मै इ॒ळा पि॒न्व॒ते वि॒श्वऽदा॒नीं
त॒स्मै वि॒शः स्व॒यं ए॒व न॒म॑न्ते यस्मिन् ब्र॒ह्मा रा॒ज॒नि पू॒र्वः ए॒ति ॥८॥
अ॒प्र॒तिऽइ॒तः ज॒य॒ति सं ध॒ना॒नि प्र॒तिऽज॒न्यानि॑ उ॒त या सऽज॒न्या
अ॒व॒स्य॒वे यः व॒रि॒वः कृ॒णोति॑ ब्र॒ह्मणे॑ रा॒जां तं अ॒व॒न्ति॑ दे॒वाः ॥९॥
इ॒न्द्रः च॒ सोमं॑ पि॒ब॒न्तं बृ॒हस्प॒ते अ॒स्मिन् य॒ज्ञे म॑द॒सा॒ना वृ॒ष॒ण॒ऽव॒सू०

आ वां वि॒शंतु इ॒दं वः सु॒ऽआ॒भुवः अ॒से रयिं सवै॒ऽवीरं नि य॒-
च्छ॒तं ॥१०॥ बृह॑स्पते इ॒ंद्र व॒र्धतं नः सचा॑ सा वां सु॒ऽम॒तिः भूतु
अ॒से अ॒विष्टं धि॒यः जि॒गृत् पुरं॑ऽधीः ज॒ज॒स्तं अ॒र्यः व॒नुषां अ॒रा॒-
तीः ॥ ११ ॥ २१ ॥ ७ ॥

॥५१॥ इ॒दं जुं न्यत् पुरु॑ऽतमं पुरस्ता॑त् ज्योतिः तम॑सः व॒युन॑-
ऽवत् अ॒स्थात् नूनं दि॒वः दु॒हितरं वि॒ऽभा॒तीः गा॒तुं कृ॒ण्वन् उ॒-
षसः जना॑य ॥१॥ अ॒स्युः जुं चि॒त्राः उ॒षसः पुरस्ता॑त् मि॒ताऽइ॒व
स्वर॑वः अ॒ध्वरेषु॑ वि जुं व्रज॑स्य तम॑सः द्वा॒रा उ॒च्छंतीः अ॒घ्नन् शु॒-
च॑यः पा॒वकाः ॥२॥ उ॒च्छंतीः अ॒द्य चि॒तय॑न्त भो॒जान् रा॒धऽदे॒याय
उ॒षसः म॒घोनीः अ॒चिचे अ॑न्तः प॒णयः स॑सन्तु अ॒बुध्य॑मानाः त-
म॑सः वि॒ऽम॒ध्ये ॥३॥ कु॒वित्सः दे॒वीः स॒नयः नवः वा॒यामः ब॒भूयात्
उ॒षसः वः अ॒द्य येन॑ नव॑ऽग्वे अ॒गिरे द॑र्श॑ऽग्वे स॒प्तऽआ॒स्ये रे॒वतीः
रे॒वत् जुष ॥४॥ यू॒यं हि दे॒वीः ऋ॒तयु॑क्ऽभिः अ॒श्वैः परि॑ऽप्र॒याय॑ भु॒-
व॑नानि स॒द्यः प्र॑ऽवो॒धय॑तीः उ॒षसः स॑सन्तं द्वि॒ऽपात् च॑तुः॒ऽपात्
च॒रथा॑य जी॒वं ॥५॥ १॥ क॑स्वि॒त् आ॒सां क॑त॒मा पुरा॑णी यया॑ वि॒-
ऽधाना॑ वि॒ऽदधुः ऋ॒भूणां शु॒भं यत् शु॒भाः उ॒षसः च॑रन्ति न वि
ज्ञा॑यन्ते स॒ऽदृशीः अ॒जु॒याः ॥६॥ ताः घ॒ताः भ॒द्राः उ॒षसः पुरा॑ आ॒सुः
अ॒भिष्टि॑ऽद्यु॒म्नाः ऋ॒तजा॑त॒ऽसत्याः या॒सुर्द॒जानः श॑श॒मानः उ॒क्थैः
स्तु॒वन् श॑सन् द्रवि॑णं स॒द्यः आ॒प ॥७॥ ताः आ च॑रन्ति स॒मना॑ पुर॒-
स्ता॑त् स॒मानतः स॒मना॑ प॒प्रथा॑नाः ऋ॒तस्य॑ दे॒वीः स॒दसः बु॒धानाः
गवा॑ न स॒र्गाः उ॒षसः ज॑रन्ति ॥८॥ ताः इ॒त् नु ए॒व स॒मना॑ स॒मानीः
अ॒मीत॑ऽव॒र्णाः उ॒षसः च॑रन्ति गू॒ह॑तीः अ॒भ्वं अ॒सितं रु॑श॑न्त॒ऽभिः
शु॒क्राः त॒नूभिः शु॒चयः रु॒चानाः ॥९॥ रयिं दि॒वः दु॒हितरं वि॒ऽभा॒-

तीः प्रजाऽवतं यच्छत अस्मासु देवीः स्योनात् आ वः प्रतिऽबु-
ध्यमानाः सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥ १० ॥ तत् वः दिवः दुहितरः
विऽभातीः उपब्रुवे उषसः यज्ञऽकैतुः वयं स्याम यशसः जनैषु तत्
द्यौः च धत्तां पृथिवी च देवी ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ५२ ॥ प्रति स्या सूनरीं जनीं विऽउच्छंतीं परि स्वसुः दिवः अ-
दर्शि दुहिता ॥ १ ॥ अम्नाऽइव चिचा अरुषी माता गवां ऋतऽवरी
सखा अभूत अश्विनोः उषाः ॥ २ ॥ उत सखा असि अश्विनोः उत
माता गवां असि उत उषः वस्वः ईशिषे ॥ ३ ॥ यवयतऽद्वेषसंत्वा
चिक्वित् सूनृताऽवरि प्रति स्तोमैः अभुत्सहि ॥ ४ ॥ प्रति भद्राः
अहक्षत गवां सगीः नरश्मयः आ उषाः अप्राः उरुजयः ॥ ५ ॥ आ-
ऽपमुषीं विभाऽवरि वि आवः ज्योतिषा तमः उषः अनु स्वधां
अव ॥ ६ ॥ आ द्यां तनोषि रश्मिऽभिः आ अंतरिक्षं उरुप्रियं उषः
शुक्लेण शोचिषा ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥ ५३ ॥ तत् देवस्य सवितुः वार्यं महत् वृणीमहे असुरस्य प्रऽचै-
तसः छुदिः येन दाशुषे यच्छति त्मना तत् नः महान् उत अयान्
देवः अक्तुऽभिः ॥ १ ॥ दिवः धर्ता भुवनस्य प्रजाऽपतिः पिशंगं द्रापिं
प्रति मुंचते कविः विऽचक्षुणः प्रथयन् आऽपृणन् उरु अजीज-
नत् सविता सुम्बं उक्थ्य ॥ २ ॥ आ अप्राः रजांसि दिव्यानि पार्थिवा
स्योक्त देवः कृणुते स्वायं धर्मणे प्र बाहू असाक् सविता सवीम-
नि निऽवेशयन् प्रऽसुवन् अक्तुऽभिः जगत् ॥ ३ ॥ अदाभ्यः भुवना-
नि प्रऽचाकशत् व्रतानि देवः सविता अभि रक्षते प्र असाक्
बाहू भुवनस्य प्रऽजाभ्यः धृतऽवतः महः अज्मस्य राजति ॥ ४ ॥

त्रिः अंतरिक्षं सविता महिऽत्तना ची रजांसि परिऽभूः त्रीणि रो-
चना तिस्रः दिवः पृथिवीः तिस्रः इन्वति चिऽभिः त्रैः अभिनः
रक्षति त्मना ॥५॥ बृहत्तऽसुम्नः प्रऽसविता निऽवेशनः जगतः स्था-
तुः उभयस्य यः वशी सः नः देवः सविता शर्म यच्छतुऽस्ये क्षयाय
चिऽवरुथं अंहसः ॥६॥ आ अग्न देवः ऋतुऽभिः वर्धतु स्य दधातु
नः सविता सुऽप्रजां इषं सः नः क्षपाभिः अहंऽभिः च जिन्वतु प्र-
जाऽवैतं रयिं असे सं इन्वतु ॥ ७ ॥ ४ ॥

॥५४॥ अमृत देवः सविता वंछः नुनः इदानीं अहंः उपऽवाच्यः
नृऽभिः वियः रत्ना भजति मानवेभ्यः श्रेष्ठं नः अत्र द्रविणं यथा
दधत् ॥१॥ देवेभ्यः हि प्रथमं यज्ञियेभ्यः अमृतऽत्वं सुवसिं भागं उ-
तऽतमं आत इत दामानं सवितः वि ऊर्गुषे अनूचीना जीविता
मानुषेभ्यः ॥२॥ अचिच्छी यत् चकृम दैव्ये जने दीनैः दक्षैः प्रऽभूती
पुरुषत्वता देवेषु च सवितः मानुषेषु च त्वं नः अत्र सुवता त अना-
गसः ॥३॥ न प्रऽमिये सवितुः दैव्यस्य तत् यथा विश्वं भुवं धा-
रयिष्यति यत् पृथिव्याः वरिमन् आ सुऽअंगुरिः वर्षमं दिवः
सुवति सत्यं अस्य तत् ॥४॥ इंद्रऽज्येष्ठान बृहत्तऽभ्यः पर्वतेभ्यः
क्षयान एभ्यः सुवसि पस्त्यऽवतः यथाऽयथा पतयतः विऽयेमिरे
एव एव तस्युः सवितः सवाय ते ॥५॥ ये ते त्रिः अहंन् सवितः
सवासः दिवेऽदिवे सौभगं आऽसुवति इंद्रः द्यावा पृथिवी सिंधुः
अतऽभिः आदित्यैः नः अदितिः शर्म यंसत् ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥५५॥ कः वः चाता वसवः कः वरुता द्यावा भूमी अदिति चा-
सीथा नः सही यसः वरुण मित्र मता त कः वः अध्वरे वरिवः धाति

देवाः ॥१॥ प्र ये धामानि पूर्याणि अर्चान वि यत् उच्छान वि-
 ऽयोतारः अमूराः विऽधातारः वि ते दधुः अजंसाः ऋतऽधीतयः
 रुरुचंत दस्माः ॥२॥ प्र पस्त्याँ अदितिं सिंधुँ अकैः स्वस्ति ईळे स-
 ख्यायं देवी उभे यथा नः अहनी निऽपातः उषसानक्तां कर्तां
 अदब्धे ॥३॥ वि अर्यमा वरुणः चेति पंथाँ इषः पतिः सुवितं गातुं
 अग्निः इंद्राविष्णूः नृऽवत् ऊँ सु स्रवांना शर्मै नः यंतं अमऽवत्
 वरुणं ॥४॥ आ पर्वतस्य मरुताँ अवाँसि देवस्य चातुः अत्रिभगस्य
 पात् पतिः जन्यात् अंहसः नः मित्रः मित्रियात् उत नः उरुथेत्
 ॥५॥६॥ नु रोदसी अहिना बुध्येन स्तुवीत देवी अथेभिः इष्टैः स-
 मुद्रं न संऽचरणे सनिथवः घर्मेऽस्वरसः नद्यः अपं व्रन ॥६॥ देवैः
 नः देवी अदितिः नि पातु देवः चाता चायताँ अप्रंऽयुच्छन नहि
 मित्रस्य वरुणस्य धासिँ अहीमसि प्रऽमियं सानुँ अग्नेः ॥७॥ अ-
 ग्निः ईशे वसथस्य अग्निः महः सौभगस्य तानि असभ्यँ रासते
 ॥८॥ उषः मघोनि आ वहू सूनूते वायौ पुरु असभ्यँ वाजिनीऽव-
 ति ॥९॥ तत् सुनः सविता भगः वरुणः मित्रः अर्यमा इंद्रः नः राध-
 सा आ गमत् ॥ १० ॥ ७ ॥

॥५६॥ मही द्यावापृथिवी इह ज्येष्ठे रुचा भवतां शुचयत्-
 ऽभिः अकैः यत् सी वरिष्ठे बृहती विऽमिन्वन रुवत् ह उक्षा
 पप्रथा नेभिः एवैः ॥१॥ देवी देवेभिः यजते यजत्रैः अमिनती
 तस्थतुः उक्षमाणे ऋतऽवरी० अद्रुहा देवऽपुत्रे० यज्ञस्य नेत्री
 शुचयत् ऽभिः अकैः ॥२॥ सः इत् सुऽअपाः भुवनेषु आस यः इमे
 द्यावापृथिवी ज्ञान उवी गभीरे रजसी सुऽमेकैः अवंशे धीरः
 शच्यां सं ऐरत् ॥३॥ नु रोदसी बृहत् ऽभिः नः वरुथैः पत्नी वत् ऽभिः

इषयंती' सऽजोषाः उरूची' विश्वे' यजते' नि पातं धिया स्याम
 रथ्यः सदाऽसाः ॥४॥ प्र वां महि द्यवी' अभि उपऽस्तुतिं भ्रामहे
 शुची' उप प्रऽशस्तये ॥५॥ पुनाने' तन्वा मिथः स्वेन दक्षेण रा-
 जयः ऊह्यार्थे' सनात् ऋतं ॥६॥ मही' मित्रस्य साधयः तरंती'
 पिप्रती' ऋतं परि यज्ञं नि सेदधुः ॥७॥ ८ ॥

॥५७॥ क्षेचस्य पतिना वयं हितेनऽइव जयामसिगां अश्वपो-
 षयितु आसः नः मृठाति ईदृशे ॥१॥ क्षेचस्य पते मधुऽमंतं ऊर्मि
 धेनुऽइव पयः अस्मासु धुस्त्व मधुऽश्रुतं घृतं इव सुऽपूतं ऋतस्य
 नः पतयः मृक्यंतु ॥२॥ मधुऽमतीः ओषधीः द्यावः आपः मधुऽमत
 नः भवतु अंतरिक्षं क्षेचस्य पतिः मधुऽमान नः अस्तु अरिषंतः
 अनु एनं चरेम ॥३॥ शुनं वाहाः शुनं नरः शुनं कृषतु लांगलं शुनं
 वरचाः बध्यतां शुनं अष्टां उत इंगय ॥४॥ शुनां सीरौ इमां वाचं
 जुषेथां यत दिवि चक्रयुः पयः तेन इमां उप सिंचतं ॥५॥ अर्वा-
 ची सुऽभगे भव सीते वंदामहे त्वा यथा नः सुऽभगा असंसि यथा
 नः सुऽफला असंसि ॥६॥ इंद्रः सीतां नि गृह्णातु तां पूषा अनु
 यच्छतु सानः पयस्वती दुहां उत्तरां उत्तरां सम ॥७॥ शुनं नः फा-
 लाः वि कृषंतु भूमिं शुनं कीनाशाः अभि यंतु वाहैः शुनं पजेन्यः
 मधुना पयऽभिः शुनां सीरा शुनं अस्मासु धत्तं ॥८॥ ९ ॥

॥५८॥ समुद्रात् ऊर्मिः मधुऽमान उत आरुत उप अंशुनां सं
 अमृतं त्वं आनद घृतस्य नाम गुह्यं यत अस्ति जिह्वा देवानां
 अमृतस्य नाभिः ॥१॥ वयं नाम प्र ब्रवाम घृतस्य अस्मिन् यज्ञे

धारया॒म॒न॒मः॑ऽभिः॒उ॒प॒ब्र॒ह्मा॒शृ॒णु॒व॒त् श॒स्य॒मा॒नं॑ च॒तुः॑ऽशृ॒गः अ॒-
 व॒मी॒त् गौ॒रः ए॒तत् ॥२॥ च॒त्वारि॑ शृ॒गां च॒यः अ॒स्य॒ पा॒दाः द्वे॒ शी॒र्षे॒
 स॒प्त॒ह॒स्ता॒सः अ॒स्य॒ चि॒धा ब॒ह्वः वृ॒षभः॑ रो॒रवी॒ति॒ महः॑ दे॒वः म॒र्त्या॒न
 आ॒ वि॒वेश॑ ॥३॥ चि॒धा हि॒तं प॒णिऽभिः॑ गु॒ह्यमा॒नं ग॒वि॒दे॒वासः॑ घृ॒तं
 अ॒नु अ॒वि॒द॒न इ॒ंद्रः ए॒कं सूर्यः॑ ए॒कं ज॒जान॑ वे॒नात् ए॒कं स्व॒धया॑ निः
 त॒त॒क्षुः ॥४॥ ए॒ताः अ॒र्षे॒ति॒ ह॒द्यात् स॒मु॒द्रात् श॒तऽब्र॑जाः रि॒पु॒णां न
 अ॒वऽच॒क्षे घृ॒तस्य॑ धा॒राः अ॒भि चा॒क॒शी॒मि हि॒र॒ण्य॒यः वे॒त॒सः म॒ध्ये
 आ॒सां ॥५॥ १०॥ स॒म्यक् स॒वंति॑ स॒रितः॑ न धे॒नाः अ॒न्तः ह॒दा म॒न॒सा
 पृ॒थ॒मा॒नाः ए॒ते अ॒र्षे॒ति॒ ऊ॒र्म॒यः घृ॒तस्य॑ मृ॒गाःऽइ॒व क्षि॒प॒णोः ई॒ष-
 मा॒णाः ॥६॥ सि॒न्धोःऽइ॒व प्रऽअ॒ध्व॒ने श्रू॒घ॒ना॒सः वा॒तऽप्र॒मि॒यः
 प॒त॒यं॒ति॒ य॒ज्ञाः घृ॒तस्य॑ धा॒राः अ॒रु॒षः न वा॒जी का॒ष्ठाः भि॒द॒न ऊ॒-
 मिऽभिः॑ पि॒न्व॒मा॒नः ॥७॥ अ॒भि प्र॒वंत॑ स॒म॒नाऽइ॒व यो॒षाः क॒ल्या॒-
 ण्यः स्म॒र्य॒मा॒ना॒सः अ॒ग्निं घृ॒तस्य॑ धा॒राः संऽइ॒धः न॒संत॑ ताः जु॒षा॒णः
 ह॒र्ये॒ति॒ जा॒तऽवे॒दाः ॥८॥ क॒न्याःऽइ॒व व॒ह॒तुं ए॒तवै॑ ऊं अ॒जि अ॒जा॒-
 नाः अ॒भि चा॒क॒शी॒मि य॒च॑ सो॒मः सू॒यते॑ य॒च॑ य॒ज्ञः घृ॒तस्य॑ धा॒राः
 अ॒भि त॒त् प॒वंते॑ ॥९॥ अ॒भि अ॒र्षे॒त् सुऽस्तु॑तिं ग॒र्भ्य आ॒जिं अ॒स्मासु॑
 भ॒द्रा द्र॒वि॒णा॒नि ध॒त्त इ॒मं य॒ज्ञं न॒य॒त् दे॒वता॑ नः घृ॒तस्य॑ धा॒राः म॒धु-
 ऽम॒त् प॒वंते॑ ॥१०॥ धा॒म॒न॒ ते वि॒श्वं भु॒वं अ॒धि श्रि॒तं अ॒न्तः स॒मु॒द्रे
 ह॒दि अ॒न्तः आ॒युषि॑ अ॒पां अ॒नी॒के संऽइ॒धे यः आऽभू॑त् तं अ॒श्या॒म
 म॒धुऽम॒न्तं ते॒ ऊ॒र्मि ॥ ११ ॥ ११ ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ इति चतुर्थ मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ अबोधि अग्निः संऽइधा जनानां प्रति धेनुंऽइव आऽयती
उषसं यहाऽऽइव प्र वयां उतऽजिहानाः प्रभानवः सिंस्रते नाकै
अच्छ ॥१॥ अबोधि होता यजथाय देवान ऊर्ध्वः अग्निः सुऽमनाः
प्रातः अस्थात् संऽइद्वस्य रुशत् अदर्शि पाजः महान देवः तमसः
निः अमोचि ॥२॥ यत् ई गृणस्य रशनां अजीगः शुचिः अंक्ते शु-
चिऽभिः गोभिः अग्निः आत् दक्षिणा युज्यते वाजऽयतीं उता-
नां ऊर्ध्वः अधयत् जुहूभिः ॥३॥ अग्निं अच्छ देवऽयतां मनांसि
चक्षूषिऽइव मूयै सं चरन्ति यत् ई सुवाते उषसां विऽरूपे श्वेतः
वाजी जायते अये अह्ना ॥४॥ जनिष्ट हि जेन्यः अये अह्ना हितः
हितेषु अरुषः वनेषु दमेऽदमे सप्त रत्ना दधानः अग्निः होता नि
ससाद् यजीयान् ॥५॥ अग्निः होता नि असीदत् यजीयान् उप-
ऽस्थे मातुः सुरभौ ऊं लोके युवां कविः पुरुनिऽस्यः ऋतऽवा
धर्ता कृधीनां उत मध्ये इद्वः ॥६॥ १२॥ प्रनुत्यं विप्रं अध्वरेषु साधुं
अग्निं होता रं ईकृते नमऽभिः आ यः ततान रोदसी ऋतेन नित्यं
मृजन्ति वाजिनं धृतेन ॥७॥ मार्जाल्यः मृज्यते स्वे दमूनाः कवि-
ऽप्रशस्तः अतिथिः शिवः नः सहस्रंऽश्रुंगः वृषभः तत्ऽओजाः
विश्वान अग्ने सहसा प्र असि अन्यान् ॥८॥ प्र सद्यः अग्ने अति एषि
अन्यान् आविः यस्यै चारुऽतमः बभूथ ईकृत्यः वपुषः विभाऽवा
प्रियः विशां अतिथिः मानुषीणां ॥९॥ तुभ्यं भरन्ति क्षितयः
यविष्ट बलिं अग्ने अन्तितः आ उत दूरात् आ भंदिष्टस्य सु-
ऽमतिं चिकिद्भि बृहत् ते अग्ने महि शर्म भद्रं ॥१०॥ आ अद्य
रथं भानुऽमः भानुऽमन्तं अग्ने तिष्ठ यजतेभिः संऽअतं विद्वान्
पथीनां उरु अन्तरिक्षं आ इह देवान हविऽअद्याय वक्षि
॥११॥ अबोचाम कवये मेध्याय वचः वंदारु वृषभाय वृष्णे

गविष्टिरः नमसा स्तोमं अग्नौ दिविऽइव रुक्मं उरुऽव्यं च अ-
श्रेत् ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥ २ ॥ कुमारं माता युवतिः संऽउब्धं गुहां विभर्ति न ददाति
पित्रे अनीकं अस्य न मिनत् जनांसः पुरः पश्यन्ति निऽहितं अ-
रुतौ ॥ १ ॥ कं एतं त्वं युवते कुमारं पेषीं विभर्षि महिषी जजान
पूर्वीः हि गर्भैः शरदः ववर्धे अपश्यं जातं यत् असूत माता ॥ २ ॥
हिरण्यऽदंतं शुचिऽवर्णं आरात् क्षेचात् अपश्यं आयुधा मि-
मानं ददानः अस्यै अमृतं विपृक्तं किं मां अनिद्राः कृण्वन्
अनुकथाः ॥ ३ ॥ क्षेचात् अपश्यं सनुतः चरंतं सुऽमत यूयं न पुरु
शोभमानं न ताः अगृभन् अजनिष्ट हि सः पलिक्रीः इत् युवतयः
भवन्ति ॥ ४ ॥ के मे मर्यकं वि यवंत गोभिः न येषां गोपाः अरणः
चित् आसं ये ई जगृभुः अवं ते सृजंतु आ अजाति पश्यः उप नः
चिकित्वान् ॥ ५ ॥ वसां राजानं वसतिं जनानां अरातयः निदधुः
मर्त्येषु ब्रह्माणि अचैः अवं तं सृजंतु निंदितारः निंदांसः भवन्तु
॥ ६ ॥ १४ ॥ श्रुनऽशेषं चित् निऽदितं सहस्रात् यूपात् अमुंचः अ-
शमिष्ट हि सः एव अस्मत् अग्रे वि मुमुग्धि पाशान् होतः चि-
कित्वः इह तु निऽसद्य ॥ ७ ॥ हृणीयमानः अप हि मत् ऐयेः प्र मे
देवानां व्रतऽपाः उवाच इंद्रः विद्वान् अनु हि त्वा च चक्ष तेन
अहं अग्रे अनुऽशिष्टः आ अगां ॥ ८ ॥ वि ज्योतिषा बृहता भाति
अग्निः आविः विश्वानि कृणुते महिऽत्वा प्र अदेवीः मायाः सहते
दुऽएवाः शिशीते शृगे रक्षसे विऽनिक्षे ॥ ९ ॥ उत स्वानासः दिवि
संतु अग्रे तिग्मऽआयुधाः रक्षसे हंतवै ऊं मदं चित् अस्य प्र रु-
जति भामाः न वरंते परिऽबाधः अदेवीः ॥ १० ॥ एतं ते स्तोमं तु-

विऽजातविप्रः रथेन धीरः सुऽअपाः अतस्त्वं यदि इत् अग्रे प्रति
 त्वं देव हयाः स्वऽवतीः अपः एन जयेम ॥११॥ तु विऽयीवः वृषभः
 ववृधानः अश्नु अर्यैः सं अजाति वेदः इति इमं अग्निं अमृताः
 अवोचन बर्हिष्मते मनवेश्मं यंसत हविष्मते मनवेश्मं यंसत
 ॥ १२ ॥ १५ ॥

॥३॥ त्वं अग्रे वरुणः जायसे यत् त्वं मित्रः भवसि यत् संऽइन्द्रः
 त्वे विश्वे सहस्रः पुत्र देवाः त्वं इंद्रः दाप्नुषे मर्त्याय ॥१॥ त्वं अर्यमा
 भवसि यत् कनीना नाम स्वधाऽवन् गुह्यं बिभर्षि अजंति मित्रं
 सुऽधितं न गोभिः यत् दंऽपती० सऽमनसा कृणोषि ॥२॥ तव श्रिये
 मरुतः मर्जयन्त रुद्र यत् ते जनिम चारुचित्रं पदं यत् विष्णोः उ-
 पऽमं निऽधायि तेन पाप्सि गुह्यं नाम गोनां ॥३॥ तव श्रिया सु-
 ऽदृशः देव देवाः पुरु दधानाः अमृतं सपत होतांरं अग्निं मनुषः
 नि सेदुः दृश्यन्तः उशिजः शंसं आयोः ॥४॥ न त्वत् होता पूर्वं अग्रे
 यजीयान् न कायैः परः अस्ति स्वधाऽवः विशः च यस्याः अति-
 थिः भवासि सः यज्ञेन वनवत् देव मर्ता न् ॥५॥ वयं अग्रे वनुयाम
 त्वाऽऊताः वसुऽयवः हविषा बुध्यमानाः वयं सऽमर्ये विदधेष्
 अहौ वयं राया सहस्रः पुत्र मर्ता न् ॥६॥ १६॥ यः नः आगः अभि
 एनः भराति अधि इत् अघं अघऽशंसे दधात जहि चिकित्वः अ-
 भिऽशस्ति एतां अग्रे यः नः मर्चयति द्वयेन ॥७॥ त्वां अस्याः वि-
 ऽउषि देव पूर्वै दूतं कृण्वानाः अयजन्त हव्यैः संऽस्ये यत् अग्रे ईयसे
 रयीणां देवः मर्तैः वसुऽभिः बुध्यमानः ॥८॥ अवस्पृधि पितरं योधि
 विद्वान् पुत्रः यः ते सहस्रः सूनो ऊहे कदा चिकित्वः अभि चक्षुसे
 नः अग्रे कदा ऋतुऽचित् यात यासे ॥९॥ भूरि नाम वंदमानः दु-

धाति पिता वसो यदि तत् जोषयासे कुवित देवस्य सहसा च-
 कानः सुखं अग्निः वनते ववृधानः ॥१०॥ त्वं अंग जरितारं यविष्ठ
 विश्वानि अग्ने दुःइता अतिं पृषि स्तेनाः अहश्च न रिपवः जना-
 सः अज्ञातः केताः वृजिनाः अभूवन् ॥११॥ इमे यामासः तद्रिक्
 अभूवन् वसवे वा तत् इत् आगः अवाचि न अहं अयं अग्निः अ-
 भिः शंसते नः न रिषते ववृधानः परां दात् ॥१२॥ ११॥

॥४॥ त्वां अग्ने वसुऽपतिं वसूनां अभि प्रमदे अध्वरेषु राजन्
 त्वया वाजं वाजऽयंतः जयेम अभि स्याम पृत्सुतीः मय्यानां ॥१॥
 हव्यऽवाद् अग्निः अजरः पिता नः विऽभुः विभाऽवां सुऽदृशीकः
 असे सुऽगाहं पत्याः सं इषः दिदीहि अस्मद्वाकं सं मिमीहि अवा-
 सि ॥२॥ विशां कविं विशपतिं मानुषीणां शुचिं पावकं घृतऽपृष्ठं
 अग्निं नि होतारं विश्वऽविदं दधिध्वे सः देवेषु वनते वार्योणि
 ॥३॥ जुषस्व अग्ने इळया सऽजोषाः यतमानः रश्मिऽभिः सूर्यस्य
 जुषस्व नः सं इधं जातऽवेदः आ च देवान हविऽअद्याय वक्षि
 ॥४॥ जुष्टः दमूनाः अतिथिः दुरोणे इमं नः यज्ञं उप याहि विद्वान्
 विश्वाः अग्ने अभिऽयुजः विऽहत्य शत्रुऽयतां आ भर भोजनानि
 ॥५॥ १५॥ वधेन दस्युं प्रहि चातयस्व वयं कृण्वानः तन्वे स्वायै पि-
 पृषि यत् सहसः पुत्र देवान सः अग्ने पाहि नृतम वाजं अस्मान्
 ॥६॥ वयं ते अग्ने उक्थैः विधेम वयं हव्यैः पावकं भद्रऽशोचे असे
 रयिं विश्वऽवारं सं इन्व असे विश्वानि द्रविणानि धेहि ॥७॥
 अस्माकं अग्ने अध्वरं जुषस्व सहसः सूनो विऽसधस्य हव्यं वयं
 देवेषु सुऽकृतः स्याम शर्मणा नः विऽवरुणेन पाहि ॥८॥ विश्वानि
 नः दुऽगहां जातऽवेदः सिधुं न नावा दुऽइता अतिं पृषि अग्ने

अ० ३. अ० ८. व० २२.] ॥ ३१३ ॥ [म० प. अ० १. सू० ६.]

अ॒विऽव॒त् न॒म॒सा गृ॒णानः अ॒स्माकं बो॒धि अ॒वि॒ता त॒नूनां ॥१॥
यः त्वा ह॒दा की॒रिणा॑ म॒न्य॒मानः अ॒म॒र्त्य म॒र्त्यः जी॒ह्वीमि जा॒त-
ऽवेदः य॒शः अ॒स्मासु॑ धेहि प्रऽजाभिः अ॒ग्ने अ॒मृत॑ऽत्वं अ॒श्यां ॥१०॥
यस्मै॑ त्वं सुऽकृते जा॒तऽवेदः ऊँ॑ लो॒कं अ॒ग्ने कृ॒णवः॑ स्यो॒नं अ॒श्विनं॑
सः पु॒त्रिणं॑ वी॒रऽव॑न्तं गोऽम॑न्तं र॒यिं न॒शते॑ स्व॒स्ति ॥११॥ १२॥

॥५॥ सुऽस॒मि॒द्धाय॑ शोचिषे घृतं ती॒व्रं जु॒हो॒त॒न अ॒ग्नये॑ जा॒तऽवे॒-
द॒से ॥१॥ नरा॒शंसः॑ सु॒सू॒द॒ति इ॒मं य॒ज्ञं अ॒दा॒भ्यः क॒विः हि म॒धुऽह॒-
स्त्यः ॥२॥ ई॒ळि॒तः अ॒ग्ने आ व॒ह इ॒दं चि॒त्रं इ॒ह प्रि॒यं सु॒ऽक्षिः र॒थेभिः॑
ऊ॒तये॑ ॥३॥ ऊ॒र्णैऽम॒दाः वि प्र॒थ॒स्व अ॒भि अ॒र्काः अ॒नू॒ष॒त भ॒व॒नः
शु॒भ्र सा॒तये॑ ॥४॥ दे॒वीः द्वा॒रः वि अ॒य॒ध्वं सु॒प्रऽअ॒य॒नाः नः ऊ॒तये॑
प्रऽप्र॒ य॒ज्ञं पृ॒णी॒त॒न ॥५॥ २० ॥ सु॒ऽप्र॒ती॒को व॒यःऽवृ॒धा य॒ज्ञी॑
ऊ॒त॒स्य मा॒तरा॑ दो॒षां उ॒षसं॑ ई॒महे ॥६॥ वा॒त॒स्य प॒त्न॒म ई॒ळि॒ता
दै॒व्या हो॒ता॒रा म॒नु॒षः इ॒मं नः॑ य॒ज्ञं आ ग॒तं ॥७॥ इ॒ळां सर॑स्वती म॒-
ही ति॒स्रः दे॒वीः म॒यःऽभु॒वः ब॒र्हिः सी॒दंतु॑ अ॒सि॒धः ॥८॥ शि॒वः त्व॒ष्टः
इ॒ह आ ग॒हि वि॒ऽभुः पो॒षे उ॒त त्म॒ना य॒ज्ञेऽय॒ज्ञे नः॑ उ॒त अ॒व ॥९॥
य॒च वे॒थ्य व॒न॒स्प॒ते दे॒वानां॑ गु॒ह्या ना॒मा॒नि त॒च ह॒व्यानि॑ ग॒म॒य
॥१०॥ स्वा॒हा अ॒ग्नये॑ वरु॒णाय॑ स्वा॒हा इं॒द्राय॑ म॒रुत॑ऽभ्यः स्वा॒हा
दे॒वेभ्यः॑ ह॒विः ॥ ११ ॥ २१ ॥

॥६॥ अ॒ग्निं तं म॒न्ये॒ यः व॒सुः अ॒स्तं यं यं॑ति धे॒नवः॑ अ॒स्तं अ॒र्व॒तः
आ॒श॒वः अ॒स्तं नि॒त्यासः॑ वा॒जिनः॑ इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ भ॒र ॥१॥ सः
अ॒ग्निः यः व॒सुः गृ॒णे सं यं आ॑ऽयंति धे॒नवः॑ सं अ॒र्व॒तः र॒घुऽदु॒वः सं
सु॒ऽजा॒तासः॑ मूर॒यः इ॒षं स्तो॒तृऽभ्यः॑ आ भ॒र ॥२॥ अ॒ग्निः हि वा॒जिनं॑

विशे ददाति विश्वऽर्चषणिः अग्निः राये सुऽआभुवँ सः प्रीतः या-
 ति वायँ इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर॥ ३॥ आ ते अग्ने इधीमहि द्युऽमन्तं
 देव अजरं यत् ह स्या ते पनीयसी संऽइत् दीदयति द्यविं इषं स्तो-
 तृऽभ्यः आ भर॥ ४॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः शुक्रस्य शोचिषः पते
 सुऽचंद्रदस्मं विरपते हव्यऽवाटुभ्यं हूयते इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर
 ॥ ५॥ २२॥ प्रो त्वे अग्रयः अग्निषु विश्वं पुष्यंति वायँ ते हिं न्विरे ते इ-
 न्विरे ते इषण्यंति आनुषक् इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर॥ ६॥ तव त्वे
 अग्ने अर्चयः महिं ब्राधंत वाजिनः ये पत्वंऽभिः शफानां वृजा भु-
 रंत गोनां इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर॥ ७॥ नवाः नः अग्ने आ भर स्तोतृ-
 ऽभ्यः सुऽक्षितीः इषः ते स्याम ये आनुचुः त्वाऽदूतासः दमेऽदमे
 इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर॥ ८॥ उभे सुऽचंद्र सर्पिषः दवीं श्रीणीषे
 आसनि उत्तो नः उत्त पुपूर्याः उक्थेषु शवसः पते इषं स्तोतृऽभ्यः
 आ भर॥ ९॥ एव अग्निं अजुर्यमुः गीऽभिः यज्ञेभिः आनुषक् दधंत
 अस्मे सुऽवीर्यं उत्त त्यत् आशुऽअश्व्यं इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर
 ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ७॥ सखायः सं वः सम्यंचं इषं स्तोमं च अग्रये वर्षिंष्टाय क्षि-
 तीनां ऊर्जः नम्रे सह स्वते ॥ १॥ कुत्र चित् यस्य संऽऋतौ रखाः नरः
 नृऽसदने अहीतः चित् यं इंधते संऽजनयति जंतवः ॥ २॥ सं यत्
 इषः वनामहे सं हव्या मानुषाणां उत्त द्युस्त्र्यं शवसा ऋतस्य
 रश्मिं आ ददे ॥ ३॥ सः स्म कृणोति केतुं आ नक्तं चित् दूरे आ सते
 पावकः यत् वनस्पतीन् प्र स्म मिनाति अजरः ॥ ४॥ अवं स्म यस्य
 वेषणे स्वेदं पृथिषु जुहति अभि ई अहं स्वऽजेन्यं भूमं पृष्टाऽइव
 रुरुहुः ॥ ५॥ २४॥ यं मर्त्यः पुरुऽस्पृहं विदत् विश्वस्य धायसे प्र स्वा-

दंनं पितॄणां अस्तऽतातिं चित् आयवे ॥६॥ सः हि सधन्व आ-
 ऽक्षितं दातां न दाति आ पशुः हिरिऽश्मश्रुः शुचिऽदन च्छुभुः
 अन्निभृशतविषिः ॥७॥ शुचिः सयसै अचिऽवत् प्र स्वधितिः-
 ऽइव रीयते सुऽसूः असूत माता क्राणा यत् आनशे भग ॥८॥ आ
 यः ते सर्पिः ऽआसुते अयै शं अस्ति धायसे आ एषु ह्युमं उत श्रवः
 आ चित्तं मयैषु धाः ॥९॥ इति चित् मन्युं अधिजः त्वाऽदातं आ
 पशुं ददे आत् अमे अपृणतः अचिः ससह्यात् दस्यून इषः सस-
 ह्यात् नून ॥ १० ॥ २५ ॥

॥८॥ त्वां अमे च्छतऽयवः सं ईधिरे प्रत्नं प्रत्नासः ऊतये सहः-
 ऽकृत पुरुऽचंद्रं यजतं विश्वऽधाय सं दमून संगृहऽपतिं वरेण्य ॥१॥
 त्वां अमे अतिथिं पूर्य विशः शेचिः ऽकैशं गृहऽपतिं नि सेदिरे
 बृहतऽकैतुं पुरुऽरूपं धनऽस्पृतं सुऽशर्माणं सुऽअवं सं जरतऽविषं
 ॥ २ ॥ त्वां अमे मानुषीः ईळते विशः होचाऽविदं विविचिं
 रत्नऽधातं मंगुहां संतं सुऽभग विश्वऽदर्शतं तु विऽस्वन सं सुऽयजं
 घृतऽश्रियं ॥३॥ त्वां अमे धर्षासिं विश्वधा वयं गीऽभिः गृणतः
 नमसा उप सेदिम सः नः जुषस्व संऽइधानः अंगिरः देवः मर्तस्य
 यशसा सुदीतिऽभिः ॥४॥ त्वं अमे पुरुऽरूपः विशेऽविशे वयः
 दधासि प्रत्नऽथा पुरुऽस्तुत पुरुणि अन्नां सहसा वि राजसि
 त्विषिः सा ते तिलिषाणस्य न आऽधृषे ॥५॥ त्वां अमे संऽइधानं
 यविष्ठ्य देवाः दूतं चक्रिरे हव्यऽवाहनं उरुऽजय सं घृतऽयोनिं
 आऽहुतं त्वेषं चक्षुः दधिरे चोदयतऽमति ॥६॥ त्वां अमे प्रऽदिवः
 आऽहुतं घृतैः सुमऽयवः सुऽसमिधा सं ईधिरे सः ववृधानः ओष-
 धीभिः उक्षितः अभि जयांसि पार्थिवा वि तिष्ठसे ॥७॥ २६ ॥ ८ ॥ ३ ॥

॥१॥ त्वां अग्ने हविष्मत्तः देवं मर्तांसः ईकृते मन्ये त्वा जातऽवै-
दसं सः हव्या वक्षि आनुषक् ॥१॥ अग्निः होता दास्वन्तः क्षयस्य
वृक्तऽवर्हिषः सं यज्ञासः चरन्ति यंसं वाजांसः अवस्यवः ॥२॥ उत
स्म यं शिशुं यथा नवं जनिष्ट अरणीं धर्तारं मानुषीणां विशां
अग्निं सुऽअध्वरं ॥३॥ उत स्म दुऽगृभीयसे पुत्रः न ह्यार्याणां पुरु-
यः दग्धा असि वनां अग्रे पशुः न यवसे ॥४॥ अध स्म यस्य अर्चयः
सम्यक् संऽयंति धूमिनः यत् ई अहं चितः दिवि उप ध्माताऽइव
धमन्ति शिशीते ध्मातरि यथा ॥५॥ तव अहं अग्ने जतिऽभिः मि-
चस्य च प्रशस्तिऽभिः द्वेषऽयुतः न दुऽइता तु यामं मर्यानां ॥६॥
तं नः अग्ने अभिनरः रयिं सहस्वः आ भर सः क्षेपयत् सः पोषयत्
भुवं वाजस्य सातये उत एधि पृतऽसु नः वृधे ॥ ७ ॥ १ ॥

॥१०॥ अग्ने ओजिष्ठं आ भर ह्युमं असभ्यं अग्निऽगो० प्रनः राया
परीणसा रत्तिं वाजाय पंथा ॥१॥ त्वं नः अग्ने अद्भुतं क्रत्वा दक्षस्य
मंहना त्वे असुर्ये आ अरुहत् क्राणा मिचः न यज्ञियः ॥२॥ त्वं नः
अग्ने एषां गयं पुष्टिं च वर्धय ये स्तोमेभिः प्र सूरयः नरः मघानि
आनशुः ॥३॥ ये अग्ने चंद्र ते गिरः शुभन्ति अश्वऽराधसः शुभेभिः
शुष्मिणः नरः दिवः चित येषां बृहत् सुऽकीर्तिः बोधन्ति त्मनां
॥४॥ तव त्वे अग्ने अर्चयः भर्जतः यंति धृष्णुऽया परिऽज्मानः न
विऽद्युतः स्वानः रथः न वाजऽयुः ॥५॥ नु नः अग्ने जतये सऽबा-
धसः च रातये अस्माकांसः च सूरयः विश्वाः आशाः तरीषणि ॥६॥
त्वं नः अग्ने अंगिरः स्तुतः स्तवानः आ भर होतः विभ्वऽसहं रयिं
स्तोतुऽभ्यः स्तवसे च नः उत एधि पृतऽसु नः वृधे ॥ ७ ॥ २ ॥

॥११॥ जनस्य गोपाः अजनिष्ट जागृविः अग्निः सुऽदक्षः सुवि-
 ताय नव्यसे घृतऽप्रतीकः बृहता दिविऽस्पृशा द्युऽमत् विभाति
 भर्तेभ्यः शुचिः ॥१॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरऽहितं अग्निं नरः वि-
 ऽसधस्थे सं ईधिर इद्रेण देविः सुऽरथं सः बर्हिषि सीदन् निहोता
 यजथाय सुऽक्रतुः ॥२॥ असंऽमृष्टः जायसे माचोः शुचिः मंद्रः कविः
 उत् अतिष्ठः विवस्वतः घृतेन त्वा अवर्धयन् अग्ने आऽहुत धूमः ते
 केतुः अभवत् दिवि स्थितः ॥३॥ अग्निः नः यज्ञं उप वेतु साधुऽया
 अग्निं नरः वि भर्ते गृहेऽगृहे अग्निः दूतः अभवत् हव्यऽवाहनः
 अग्निं वृणानाः वृणते कविऽक्रतुः ॥४॥ तुभ्य इदं अग्ने मधुमतऽतमं
 वचंः तुभ्य मनीषा इयं अस्तु शब्देत्वा गिरः सिधुऽइव अवनीः म-
 हीः आ पृणति शर्वसा वर्धयति च ॥५॥ त्वा अग्ने अंगिरसः गुहा
 हितं अनु अविदन् शिथ्रियाणं वनेऽवने सः जायसे मथ्यमानः
 सहः महत् त्वा आहुः सहसः पुचं अंगिरः ॥६॥ ३॥

॥१२॥ प्र अग्नये बृहते यज्ञियाय ऋतस्य वृष्णे असुराय मन्म
 घृतं न यज्ञे आस्ये सुऽपूतं गिरं भरे वृषभाय प्रतीची ॥१॥ ऋतं चि-
 कित्वः ऋतं इत् चिकिद्धि ऋतस्य धाराः अनु तृधि पूर्वीः न अहं
 यातुं सहसा न द्वयेन ऋतं सपामि अरुषस्य वृष्णः ॥२॥ कयो नः
 अग्ने ऋतयन् ऋतेन भुवः न वेदाः उचयस्य नव्यः वेद मे देवः ऋ-
 तुऽपाः ऋतूनां न अहं पतिं सनितुः अस्य रायः ॥३॥ के ते अग्ने
 रिषवे बंधनासः के पायवः सनिधत् द्युऽमंतः के धासिं अग्ने अनु-
 तस्य पाति के असंतः वचंसः संति गोपाः ॥४॥ सखायः ते विष्णु-
 णाः अग्ने एते शिवासः संतः अशिवाः अभूवन् अधूर्षत स्वयं एते
 वचंसिभिः ऋजुऽयते वृजिनानि ब्रुवन्तः ॥५॥ य ते अग्ने नमसा

यत्नं ईदृक् ऋतंसः पाति अरुषस्य वृष्णः तस्य क्षयः पृथुः आ साधुः
एतु प्रऽसर्षाणस्य नहुषस्य शेषः ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ १३ ॥ अर्चतः त्वा हवामहे अर्चतः सं इधीमहि अग्ने अर्चतः
ऊतये ॥ १ ॥ अग्नेः स्तोमं मनामहे सिधं अद्य दिविऽस्पृशः देवस्य
द्विविणस्य वः ॥ २ ॥ अग्निः जुषत नः गिरः होता यः मानुषेषु आ सः
यक्षत दैव्यं जनं ॥ ३ ॥ त्वं अग्ने सुऽप्रथाः असि जुष्टः होता वैरेण्यः
त्वया यत्नं वितन्वते ॥ ४ ॥ त्वां अग्ने वाजऽसातमं विप्राः वर्धति सु-
ऽस्तुतं सः नः रास्व सुऽवीर्यं ॥ ५ ॥ अग्ने नेमिः अरानऽइव देवान
त्वं परिऽभूः असि आ राधः चिचं ऋजसे ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ १४ ॥ अग्निं स्तोमेन बोधय संऽइधानः अमर्त्यं हव्या देवेषु नः
दधत ॥ १ ॥ तं अध्वरेषु ईकृते देवं मताः अमर्त्यं यजिष्ठं मानुषे जने
॥ २ ॥ तं हि शर्चतः ईकृते सुचा देवं घृतऽश्रुता अग्निं हव्याय वो-
ह्वे ॥ ३ ॥ अग्निः जातः अरोचत घ्नन् दस्यून ज्योतिषातमः अ-
विंदत गाः अपः स्वः ॥ ४ ॥ अग्निं ईकृत्यं कविं घृतऽपृष्टं सपर्यत
वेतु मे शृण्वत हव ॥ ५ ॥ अग्निं घृतेन ववृधुः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षे-
णि सुऽआधीभिः वचस्युऽभिः ॥ ६ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १५ ॥ प्रवेधसे कवये वेद्याय गिरं भरे यशसे पूर्याय घृतऽप्रसक्तः
असुरः सुऽशेवः रायः धर्ता धरुणः वस्वः अग्निः ॥ १ ॥ ऋतेन ऋतं
धरुणं धारयन्त यज्ञस्य शके परमे विऽओमन् दिवः धर्मेन धरुणे
सेदुषः नृन जातैः अजातान् अभियेन नक्षुः ॥ २ ॥ अंहऽयुवः तन्वः
तन्वते वि वयः महत् दुस्तरं पूर्याय सः संऽवतः नवऽजातः तुतु-

येत॒सिंहं न क्रुद्धं अ॒भितः॑ परि॒स्थुः॥३॥ मा॒ताऽइ॒व यत् भ॑र॒से प॒-
प्र॒धानः॑ ज॒नं॑ ज॒नं धा॑य॒से च॒क्ष॒से च॒ वयः॑ऽवयः ज॒र॒से यत् द॑धानः
परि॒त्मना॑ वि॒षुऽरूपः॑ जि॒गा॒सि॥४॥ वा॒जः नु ते॒ श॒र्वसः॑ पा॒तु अ॒तं
उ॒रुं दो॒षं ध॒रुणं॑ दे॒व रा॒यः प॒दं न ता॑युः गुहा॑ द॒धानः॑ म॒हः रा॒ये चि॒-
तय॑न् अ॒चिं अ॒स्यः० ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥१६॥ बृ॒हत् व॒यः हि भा॒नवे॑ अ॒र्चं दे॒वाय॑ अ॒ग्नये॑ यं मि॒त्रं न प्र॒-
श॒स्तिऽभिः॑ म॒तीसः॑ द॒धिरे॒ पुरः॥१॥ सः हि ह्यु॒भिः ज॒नानां॑ हो॒ता
द॒क्षस्य॑ बा॒ह्वोः वि॒ह्व्यं अ॒ग्निः आ॒नुष॑क् भ॒गः न वा॑रं ऋ॒ण्वति॥२॥
अ॒स्य स्तो॒मैर्म॒घो नः॑ स॒ख्ये वृ॒द्धऽशौ॒चिषः॑ वि॒श्वा यस्मि॑न् तु॒वि॒-
ऽस्वनि॑सं अ॒र्ये शु॒भ्रं आ॒ऽदधुः॥३॥ अ॒ध हि अ॒ग्ने ए॒षां सु॒वीर्य॑स्य
म॒हना॑ तं इ॒त् य॒हं न रो॑द॒सी परि॑ श्र॒वः ब॒भूव॑तुः॥४॥ नु नः॑ आ॒ इ हि
वा॒र्यं अ॒ग्ने गृ॒णानः॑ आ॒ भ॒र॒ये व॒यं ये च॒ सूर॑यः स्व॒स्ति धा॑म॒हे स॒चा
उ॒त ए॒धि पृ॒तऽसु नः॑ वृ॒धे ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥१७॥ आ॒ य॒ज्ञैः दे॒व म॒र्त्यः इ॒त्या त॒व्यांसं॑ ऊ॒तये॑ अ॒ग्निं कृ॒ते सु॒-
ऽअ॒ध्वरे॑ पू॒रुः ई॒ळी॒त अव॑से॥१॥ अ॒स्य हि स्व॑यं शः॒ऽतरः॑ आ॒सा
वि॒ऽध॒र्म॒न म॒न्यसे॑ तं ना॒कं चि॒त्रऽशौ॒चिषं॑ म॒द्रं प॒रः म॒नीष॑या॥२॥
अ॒स्य वै अ॒सौ ऊं अ॒र्चिषा॑ यः अ॒यु॒क्त तु॒जा गि॒रा दि॒वः न य॒स्य रे॒-
त॒सा बृ॒हत् शो॒चंति॑ अ॒र्चयः॥३॥ अ॒स्य कृ॒त्वा वि॒ऽचे॒तसः॑ दु॒स्मस्य॑
व॒सु र॒थे आ॒ अ॒ध वि॒श्वा सु॒हव्यः॑ अ॒ग्निः वि॒ष्णु प्र॒श॒स्यते॥४॥ नु नः॑
इ॒त् हि वा॒र्यं आ॒सा स॒चं॒त सूर॑यः ऊ॒र्जः न॒पात् अ॒भिष्ट॑ये पा॒हि श॒-
ग्धि स्व॒स्तये॑ उ॒त ए॒धि पृ॒तऽसु नः॑ वृ॒धे ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥१८॥ प्रा॒तः अ॒ग्निः पुरु॑ऽप्रि॒यः वि॒शः स्तु॒वेत् अ॒तिथिः॑ वि॒श्वा-

नि यः अमर्त्यः हव्या मर्तेषु रायति ॥ १ ॥ द्वितायं मृक्तऽवाहसे
 स्वस्य दक्षस्य मंहना इदं सः धत्ते आनुषक् स्तोता चित्ते अमर्त्य
 ॥ २ ॥ तं वः दीर्घायुऽशोचिषं गिरा हुवे मघोनां अरिष्टः येषां रथः
 विअश्वऽदा वन ईयते ॥ ३ ॥ चिचा वा येषु दीधितिः आसन् उक्थ
 पांति ये स्तीर्णं बर्हिः स्वःऽनरे अवांसि दधिरे परि ॥ ४ ॥ ये मे पं-
 चाशतं ददुः अश्वानां सधऽस्तुति द्युऽमत् अमे महि श्वः बृहत्
 कृधि मघोनां नृऽवत् अमृत नृणां ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ १९ ॥ अभिअवऽस्थाः प्रजायन्ते प्रववेः वविः चिकेत उपऽस्थे
 मातुः वि चष्टे ॥ १ ॥ जुहुरे वि चितयंतः अनिऽमिषं नृमणं पांति
 आ दृह्णां पुरं विविष्णुः ॥ २ ॥ आ श्वेचेयस्य जंतवः द्युऽमत् वर्धत
 कृष्टयः निष्कऽयीवः बृहत्ऽउक्थः एना मध्वा न वाजऽयुः ॥ ३ ॥
 प्रियं दुग्धं न काम्यं अजामि जास्योः सचा घर्मः न वाजऽजठरः
 अदव्यः शश्वतः दभः ॥ ४ ॥ क्रीळन नः रश्मे आभुवः संभर्सना वा-
 युनां वेविदानः ताः अस्य सन् धृषजः न तिग्माः सुऽसंशिताः व-
 ह्यः वृक्षणेऽस्थाः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ २० ॥ यं अये वाजऽसातमत्वं चित् मयसे रयितं नः गीऽभिः
 अवाय्यं देवऽचा पनय युजं ॥ १ ॥ ये अये न ईरयति ते वृद्धाः उयस्यं
 शवसः अपं द्वेषः अपं हूरः अन्यऽव्रतस्य सश्चिरे ॥ २ ॥ होतारं त्वा
 वृणीमहे अमे दक्षस्य साधनं यज्ञेषु पूर्य गिरा प्रयस्वतः हवा-
 महे ॥ ३ ॥ इत्था यथा ते ऊतये सहसाऽवन दिवेऽदिवे राये ऋ-
 ताये सुऽऋतो गोभिः स्याम सधऽमादः वीरैः स्याम सधऽमादः
 ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥२१॥ मनुष्वत् त्वा निधीमहि मनुष्वत् सं इधीमहि अग्ने मनु-
ष्वत् अंगिरः देवान् देवऽयते यज ॥१॥ त्वं हि मानुषे जने अग्ने
सुऽप्रीतः इध्यसे सुचः त्वा यंति आनुषक् सुऽजात सर्पिःऽआसुते
॥२॥ त्वा विश्वे सुऽजोषसः देवासः दूतं अक्रत सपर्यतः त्वा कवे य-
ज्ञेषु देवं ईळते ॥३॥ देवं वः देवऽयज्यया अग्निं ईळीत मर्यैः सं-
ऽइद्वः शुक्र दीदिहि ऋतस्य योनिं आ असदः ससस्य योनिं आ
असदः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥२२॥ प्र विश्वऽसामन् अचिऽवत् अचं पावकऽशोचिषेयः
अध्वरेषु ईद्वः होता मंदऽतमः विशि ॥१॥ नि अग्निं जातऽवेदसं
दधात देवं ऋत्विजं प्र यज्ञः एतु आनुषक् अद्य देवव्यचऽतमः
॥२॥ चिकित्वतऽमनसं त्वा देवं मर्तासः ऊतये वरेण्यस्य ते अवसः
इयानासः अमन्महि ॥३॥ अग्ने चिकिद्वि अस्य नः इदं वचः सहस्य
तं त्वा सुऽशिप्र दंऽपते स्तोमैः वर्धति अचयः गीऽभिः शुभंति
अचयः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥२३॥ अग्ने सहंतं आ भर द्युन्नस्य प्रऽसहां रयिं विश्वाः यः चर्ष-
णीः अभि आसा वाजेषु ससहंत ॥१॥ तं अग्ने पृतनाऽसहं रयिं
सहस्वः आ भर त्वं हि सत्यः अद्भुतः दाता वाजस्य गोऽमतः ॥२॥
विश्वे हि त्वा सुऽजोषसः जनासः वृक्तऽबर्हिषः होतारं सन्नऽसु
प्रियं व्यंति वार्या पुरु ॥३॥ सः हि स्म विश्वऽचर्षणिः अभिऽमांति
सहः दधे अग्ने एषु क्षयेषु आरेवत नः शुक्र दीदिहि द्युऽमत् पावक
दीदिहि ॥ ४ ॥ १५ ॥

॥२४॥ अग्ने त्वं नः अंतमः उत चाता शिवः भव वरुथ्यः वसुः

अग्निः वसुऽथवाः अर्च्छन्क्षि द्युमतऽतमं रयिं दाः ॥१॥२॥ सः नः
बोधि श्रुधि हवँ उरुष्य नः अघऽयतः समस्मात्ततं त्वा शोचिष्ठ दी-
दिऽवः सुन्नायं नूनं ईमहे सखिऽभ्यः ॥ ३ ॥ ४ ॥ १६ ॥

॥२५॥ अर्च्छन् वः अग्निं अवसे देवं गासि सः नः वसुः रासन्त पुत्रः
क्षुषूणां क्षुतऽवा पर्वति द्विषः ॥१॥ सः हि सत्यः यं पूर्वै चित् देवा-
सः चित् यं ईधिर होतारं मद्रऽजिह्वं इत् सुदीतिऽभिः विभाऽवसुं
॥२॥ सः नः धीती वरिष्ठया श्रेष्ठया च सुऽमत्या अग्ने रायः दिदीहि
नः सुवृक्तिऽभिः वरेण्य ॥३॥ अग्निः देवेषु राजति अग्निः मर्तेषु आ-
ऽविशन अग्निः नः हव्यऽवाहनः अग्निं धीभिः सपर्येत ॥४॥ अग्निः
तु विश्ववऽतमं तु विऽब्रह्माणं उतऽतमं अतूतं अवयतऽपतिं
पुत्रं ददाति दाशुषे ॥५॥१७॥ अग्निः ददाति सतऽपतिं ससाह यः
युधानऽभिः अग्निः अत्यं रघुऽस्य दं जेतारं अपराऽजितं ॥६॥ यत्
वाहिष्ठं तत् अग्नये बृहत् अर्चं विभाऽवसो महिषीऽइव तत्
रयिः तत् वाजाः उत ईरते ॥७॥ तव द्युऽमंतः अर्चयः यावाऽइव
उच्यते बृहत् उतो ते तन्यतुः यथा स्वानः अर्तं त्मना दिवः ॥८॥
एव अग्निं वसुऽयवः सहसानं ववंदिमः सः नः विश्वाः अति द्विषः
पर्वत् नावाऽइव सुऽक्रतुः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥२६॥ अग्ने पावक रोचिषा मद्रया देव जिह्वया आ देवान व-
क्षि यक्षि च ॥१॥ तं त्वा घृतऽस्रो ईमहे चिचऽभानो स्वऽदृष्टं
देवान आ वीतये वह ॥२॥ वीतिऽहोचं त्वा कवे द्युऽमंतं सं इधी-
महि अग्ने बृहंतं अक्षरे ॥३॥ अग्ने विश्वेभिः आ गृहि देवेभिः हव्य-
ऽदातये होतारं त्वा वृणीमहे ॥४॥ यजमानाय सुन्वते आ अग्ने

सु० वीर्यं ब० देवैः आ स० त्सि ब० र्हिषिं ॥ ५ ॥ १९ ॥ सं० इ० धानः स० ह० स०
 ऽजित् अ० गे ध० मी० णि पु० थ० सि दे० वानां दू० तः उ० व० थ्यः ॥ ६ ॥ नि अ० मिं
 जा० तः वे० द० सं० हो० च० वा० हं य० वि० ष० चं द० धा० त दे० वं ऋ० त्वि० जं ॥ ७ ॥ प्र य० ज्ञः
 ए० तु आ० नु० ष० क० अ० द्य दे० व० व्य० चः ऽत० मः स्तृ० णी० त ब० र्हिः आ० ऽस० दे० ॥ ८ ॥ आ
 इ० दं म० रु० तः अ० श्वि० ना मि० चः सी० दं तु व० रु० णः दे० वा० संः स० र्वे० या वि० शा
 ॥ ९ ॥ २० ॥

॥ २७ ॥ अन० स्वं० ता स० तः प० तिः म० म० हे मे गा० वा चे० ति० षः अ० सु० रः
 म० घो० नः चै० वृ० णः अ० गे द० श० ऽभिः स० ह० सैः वै० श्वान० र चि० ऽअ० रु० णः चि०
 के० त ॥ १ ॥ यः मे श० ता च वि० श० तिं च गो० नां ह० रीं च यु० क्ता सु० धुरां द०
 दा० ति वै० श्वान० र सु० स्तु० तः व० वृ० धानः अ० गे य० च्छं चि० ऽअ० रु० णाय० श० र्मे
 ॥ २ ॥ ए० व ते अ० गे सु० ऽम० तिं च० कानः न० वि० ष्टाय० न० व० मं च० स० द० स्युः यः मे
 गि० रः तु० वि० ऽजा० त० स्यं पू० वीः यु० क्तेन० अ० भि चि० ऽअ० रु० णः गृ० णा० ति ॥ ३ ॥
 यः मे इ० तिं प्र० ऽवो० चे० ति अ० श्वं० मे० धाय० सू० रये द० दं च० ऋ० चा स० निं य० ते
 द० दं मे० धां ऋ० तः य० ते ॥ ४ ॥ य० स्यं मा प० रु० षाः श० तं उ० तः ह० र्षे० यं ति
 उ० क्ष० णः अ० श्वं० मे० धस्य० दानांः सो० माः ऽइ० व चि० ऽआ० शि० रः ॥ ५ ॥ इं० द्रा०
 गी० श० त० दा० त्वि० अ० श्वं० मे० धे सु० वी० र्यं क्ष० त्रं धा० रय० तं बृ० ह० त दि० वि० सू० र्ये
 ऽइ० व अ० ज० रं ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ २८ ॥ सं० इ० ङ्घ्रः अ० मिः दि० वि शो० चिः अ० श्वे० त प्र० त्यङ् उ० ष० सं उ० वि०
 या वि० भा० ति ए० ति प्रा० चीं वि० श्वं० वा० रा न० मः ऽभिः दे० वान० ई० ऋ० ना
 ह० वि० षा घृ० ता चीं ॥ १ ॥ सं० इ० ध्य० मानः अ० म० रू० त० स्य रा० ज० सि ह० विः कृ०
 खं० तं स० च० से० स्व० स्त० ये वि० श्वं० सः ध० त्ते द्र० वि० णं यं इ० न्व० सि आ० ति० थ्यं अ० गे
 नि च० ध० त्ते इ० त पुरः ॥ २ ॥ अ० गे श० र्धं म० ह० ते सौ० भ० गाय० त० वं द्यु० स्ना०

नि॒उ॒त॒ऽत॒मा॒नि॒सं॒तु॒ सं॒जा॒ऽप॒त्यं॒ सु॒ऽय॒मं॒ आ॒ कृ॒णु॒ष्व॒ श॒चु॒ऽय॒तां॒
अ॒भि॒ ति॒ष्ठ॒ म॒हा॑सि ॥३॥ सं॒ऽइ॒ड्य॒स्य॒ प्र॒ऽम॒ह॒सः॒ अ॒ग्ने॒ व॒दे॒ त॒व॒ अ॒यं॒
वृ॒ष॒भः॒ द्यु॒म॒न॒ऽवा॒न॒ अ॒सि॒ सं॒ अ॒ध्व॒रे॒षु॒ इ॒ध्व॒से॒ ॥४॥ सं॒ऽइ॒ड्यः॒ अ॒ग्ने॒ आ॒
ऽहु॒त॒ दे॒वा॒न॒ य॒क्षि॒ सु॒ऽअ॒ध्व॒र॒त्वं॒ हि॒ ह॒व्य॒ऽवा॒द॒ अ॒सि॒ ॥५॥ आ॒ जु॒हो॒त॒
दु॒व॒स्य॒तं॒ अ॒ग्निं॒ प्र॒ऽय॒ति॒ अ॒ध्व॒रे॒ वृ॒णी॒ध्वं॒ ह॒व्य॒ऽवा॒ह॒नं॒ ॥६॥ २२॥

॥२९॥ ची॒ अ॒र्ये॒मा॒ म॒नु॒षः॒ दे॒व॒ऽता॒ता॒ ची॒ रो॒च॒ना॒ दि॒व्या॒ धा॒र॒य॒न्त॒
अ॒र्च॑ति॒ त्वा॒ म॒रु॒तः॒ पू॒त॒ऽद॒क्षाः॒ त्वं॒ ए॒षां॒ ऋ॒षिः॒ इ॒न्द्र॒ अ॒सि॒ धी॒रः॒ ॥१॥
अ॒नुं॒ यत् ई॒ म॒रु॒तः॒ म॒न्द॒सा॒नं॒ आ॒र्च॑न् इ॒न्द्रं॒ प॒पि॒ऽवा॒सं॒ सु॒त॒स्य॒ आ॒
अ॒द॒त्त॒ व॒ज्रं॒ अ॒भि॒ यत् अ॒हिं॒ ह॒न॒ अ॒पः॒ य॒ज्ञीः॒ अ॒मृ॒ज॒त॒ स॒र्त॒वै॒ ऊं॒
॥२॥ उ॒त॒ ब्र॒ह्मा॒णः॒ म॒रु॒तः॒ मे॒ अ॒स्य॒ इ॒न्द्रः॒ सो॒म॒स्य॒ सु॒ऽसु॒त॒स्य॒ पे॒याः॒
त॒त् हि॒ ह॒व्यं॒ म॒नु॒षे॒गाः॒ अ॒वि॒द॒त् अ॒ह॒न॒ अ॒हिं॒ प॒पि॒ऽवा॒न॒ इ॒न्द्रः॒ अ॒स्य॒
॥३॥ आ॒त॒रो॒द॒सी॒ वि॒ऽत॒रं॒ वि॒ष्क॒भा॒य॒त् सं॒ऽवि॒व्या॒नः॒ चि॒त्त॒भि॒
य॒से॒ मृ॒गं॒ कः०॒ जि॒र्ग॒तिं॒ इ॒न्द्रः॒ अ॒प॒ऽज॒र्गु॒रा॒णः॒ प्र॒ति॒ श्व॒स॒न्तं॒ अ॒व॒ दा॒
न॒वं॒ ह॒न०॥४॥ अ॒धं॒ ऋ॒त्वा॒ म॒घ॒ऽव॒न॒ तु॒भ्यं॒ दे॒वाः॒ अ॒नुं॒ वि॒श्वे॒ अ॒द॒दुः॒
सो॒म॒ऽपे॒यं॒ यत् सूर्य॑स्य॒ ह॒रि॒तः॒ प॒त॑ती॒ पुरः॒ स॒तीः॒ उ॒प॒राः॒ ए॒त॒शे॒ कः०॒
॥५॥ २३॥ न॒वं॒ यत् अ॒स्य॒ न॒व॒तिं॒ च॒ भो॒गा॒न॒ सा॒कं॒ व॒ज्रे॒ण॒ म॒घ॒
ऽवा॒ वि॒ऽवृ॒थ॒त् अ॒र्च॑ति॒ इ॒न्द्रं॒ म॒रु॒तः॒ स॒ध॒ऽस्ये॒ चै॒स्तु॒भे॒न॒ व॒च॑सा॒
बा॒ध॒त् द्वां॒ ॥६॥ स॒खा॒ स॒ख्ये॒ अ॒प॒च॒त् तू॒यं॒ अ॒ग्निः॒ अ॒स्य॒ ऋ॒त्वा॒ म॒
हि॒षा॒ ची॒ श॒ता॒नि॒ ची॒ सा॒कं॒ इ॒न्द्रः॒ म॒नु॒षः॒ स॒रा॑सि॒ सु॒तं॒ पि॒ब॒त् वृ॒च॒
ऽह॒त्या॒य॒ सो॒मं॒ ॥७॥ ची॒ यत् श॒ता॒ म॒हि॒षा॒णां॒ अ॒धः॒ माः॒ ची॒ स॒रा॑सि॒
म॒घ॒ऽवा॒ सो॒म्या॒ अ॒पाः॒ का॒रं॒ न॒ वि॒श्वे॒ अ॒ह॒न्त॒ दे॒वाः॒ भ॒रं॒ इ॒द्रा॒य॒ यत्
अ॒हिं॒ ज॒घा॒न॒ ॥८॥ उ॒श॒ना॒ यत् स॒ह॒स्यैः॒ अ॒या॒तं॒ गृ॒हं॒ इ॒न्द्र॒ जू॒जु॒वा॒ने॒भिः॒
अ॒श्वैः॒ व॒न्वा॒नः॒ अ॒चं॒ स॒ऽर॒थं॒ य॒या॒य॒ कु॒त्से॒न॒ दे॒वैः॒ अ॒व॒नोः॒ ह॒ शु॒ष्णं॒

॥९॥ प्रअन्यत् चक्रं अवृहः सूर्यस्य कुत्साय अन्यत् वरिवः यातवे
 अकः० अनासः दस्यून अमृणः वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मध्र-
 ऽवाचः ॥१०॥ २४॥ स्तोमासः त्वा गौरिऽवीतेः अवधेन अरधयः
 वैदधिनाय पिप्रुं आ त्वां चृजिश्वा सख्याय चक्रे पचन् पक्तीः
 अपिबः सोमं अस्य ॥११॥ नवऽग्वासः सुतऽसोमासः इंद्रं दश-
 ऽग्वासः अभि अर्चति अकैः गर्भं चित् ऊर्व अपिधानऽवंतं तं
 चित् नरः शशमानाः अपं व्रन ॥१२॥ कथो नु ते परि चराणि वि-
 द्धान वीर्या मघऽवन् या चकर्थे या चो नु नव्या कृणवः शविष्ठ प्र
 इत् ऊं ता ते विदथेषु ब्रवाम ॥१३॥ एता विश्वा चकृऽवान इंद्र
 भूरि अपरिऽइतः जनुषा वीर्येण या चित् नु वज्जिन कृणवः दधृ-
 ष्वान्न ते वर्ता तविष्याः अस्ति तस्याः ॥१४॥ इंद्रं ब्रह्म क्रियमा-
 णा जुषस्व या ते शविष्ठ नव्याः अकर्म वस्ताऽइव भद्रा सुऽकृता
 वसुऽयुः रथं न धीरः सुऽअपाः अतस्थं ॥ १५ ॥ २५ ॥

॥३०॥ कस्यः वीरः कः अपश्यत् इंद्रं सुखऽरथं इयमानं हरिऽभ्यां
 यः राया वजी सुतऽसोमं इच्छन् तत् ओकः गतां पुरुऽहूतः ऊती
 ॥१॥ अव अच चक्षं पदं अस्य सस्वः उयं निऽधातुः अनु आयं इ-
 च्छन् अपृच्छं अन्यान् उत ते मे आहुः इंद्रं नरः बुबुधानाः अशेम
 ॥२॥ प्रनु वयं सुते या ते कृतानि इंद्रं ब्रवाम यानि नः जुजौषः वे-
 दत् अविविद्वान् अणुवन् च विद्वान् वहते अयं मघऽवा सर्वेऽसेनः
 ॥३॥ स्थिरं मनः चकृषे जातः इंद्र वेधि इत् एकः युधये भूयसः चित्
 अश्मानं चित् शवसा दिद्युतः वि विदः गवां ऊर्व उस्त्रियाणां
 ॥४॥ परः यत्त्वं परमः आऽजनिष्ठाः पराऽवति श्रुत्यं नाम बिभ्रत
 अतः चित् इंद्रात् अभयन्त देवाः विश्वाः अपः अजयत् दासऽम-

अ० ४. अ० १. व० २९.] ॥ ३२६ ॥ [म० ५. अ० २. सू० ३१.]

त्नीः ॥ ५ ॥ २६ ॥ तुभ्य इत् एते मरुतः सुऽ शेवाः अर्चन्ति अर्कं सुवन्ति
अंधः अहिं ओहानं अपः आऽ शयानं प्र मायाभिः मायिनं सस्रुत्
इंद्रः ॥ ६ ॥ वि सु मृधः जनुषां दानं इन्वन् अहंन गवां मघऽ वन्
संऽ चकानः अचं दासस्य नमुचेः शिरः यत् अवर्तयः मनवे गातुं
इच्छन् ॥ ७ ॥ युजं हि मां अकृथाः आत् इत् इंद्र शिरः दासस्य न-
मुचेः मथायन् अश्मानं चित् स्वयं वर्तमानं प्र चक्रियाऽ इव
रोदसी मरुतऽ भ्यः ॥ ८ ॥ स्त्रियः हि दासः आयुधानि चक्रे किं मा
करन् अवलाः अस्य सेनाः अंतः हि अख्यत् उभे अस्य धेने अथ
उप प्र ऐत् युधये दस्यु इंद्रः ॥ ९ ॥ सं अचं गावः अभितः अनवन्त
इहऽ इह वसैः विऽ युताः यत् आसन् सं ताः इंद्रः असृजत् अस्य
शकैः यत् ई सोमांसः सुऽ सुताः अमंदन् ॥ १० ॥ २७ ॥ यत् ई सोमांसः
बभ्रुऽ धूताः अमंदन् अरौरवीत् वृषभः सदर्नेषु पुरंऽ दरः पपि-
ऽ वान इंद्रः अस्य पुनः गवां अददात् उस्त्रियाणां ॥ ११ ॥ भद्रं इदं
रुशमाः अग्ने अक्रन् गवां चत्वारि ददतः सहस्रां ऋणंऽ चयस्य प्र-
ऽ यता मघानि प्रति अयभीष्म नृऽ तमस्य नृणां ॥ १२ ॥ सुऽ पेशंसं
मा अवसृजन्ति अस्तं गवां सहस्रैः रुशमांसः अग्ने तीव्राः इंद्रं अ-
ममंदुः सुतांसः अक्तोः विऽ उष्टौ परिऽ तक्म्यायाः ॥ १३ ॥ औच्छत्
सा रात्री परिऽ तक्म्या या ऋणंऽ चये राजनि रुशमानां अत्यः न
वाजी रघुः अज्यमानः बभ्रुः चत्वारि असन्त सहस्रां ॥ १४ ॥ चतुः-
ऽ सहस्रं गव्यस्य पश्वः प्रति अयभीष्म रुशमेषु अग्ने घर्मे चित् तप्तः
प्रऽ वृजे यः आसीत् अयस्सयः तं जुं आदाम विप्राः ॥ १५ ॥ २८ ॥

॥ ३१ ॥ इंद्रः रथाय प्रऽ वर्तं कृणोति यं अधिऽ अस्थात् मघऽ वा

वाजऽयंतं यूथाऽइव पश्वः वि उनोति गोपाः अरिष्टः याति प्र-
 थमः सिसासन ॥१॥ आ प्र दृव हरिऽवः मा वि वेनः पिशंगऽराते
 अभिनः सचस्व न हित्व इंद्र वस्यः अन्यत् अस्ति अमेनान चित्
 जनिऽवतः चकर्थ ॥२॥ उत् यत् सहः सहसः आ अजनिष्ट देदिष्टे
 इंद्रः इंद्रियाणि विस्थां प्र अचोदयत् सुऽदुघाः ववे अंतः वि ज्यो-
 तिषा संऽववृत्त तमः अवः ॥३॥ अनवः ते रथं अश्वाय तस्य न
 त्वष्टा वज्रं पुरुऽहूत ह्युऽमंतं ब्रह्माणः इंद्रं महयंतः अकैः अवर्धयन्
 अहं ये हंत वै ऊं ॥४॥ वृष्णे यत् ते वृषणः अर्कं अचीन इंद्र यावा-
 णः अदितिः सऽजोषाः अनश्वासः ये पवयः अरथाः इंद्रऽइषिताः
 अभि अवर्तंत दस्यून ॥५॥२९॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि वोचं प्र
 नूतना मघऽवन या चकर्थ शक्तिऽवः यत् विऽभराः रोदसी उभे
 जयन् अपः मनवे दानुऽचिवाः ॥६॥ तत् इत् नु ते करणं दस् विप्र
 अहिं यत् मन् ओजः अत्र अमिमीथाः शुष्णस्य चित् परिमायाः
 अगृभ्णाः प्रऽपित्वं यन् अप दस्यून असेधः ॥७॥ त्वं अपः यद्वे
 तुर्वशांय अरमयः सुऽदुघाः पारः इंद्र उयं अयातं अवहः ह कुत्सं
 सह यत् वां उशनां अरंत देवाः ॥८॥ इंद्राकुत्सा वहमाना रथेन
 आ वां अत्याः अपि कर्णे वहंतु निः सी अतऽभ्यः धमथः निः स-
 धऽस्थात् मघोनः हृदः वरथः तमांसि ॥९॥ वातस्य युक्तान सुऽयुजः
 चित् अश्वां कविः चित् एषः अजगन् अवस्युः विश्वे ते अत्र
 मरुतः सखायः इंद्र ब्रह्माणि तविषी अवर्धन ॥१०॥३०॥ सूरः चित्
 रथं परिऽतकम्यायां पूर्वं कर्त उपरं जूजुऽवांसं भरत चक्रं एतं शः
 सं रिणाति पुरः दधत् सनिष्यति क्रतुं नः ॥११॥ आ अयं जनाः अ-
 भिऽचक्षे जगाम इंद्रः सखायं सुतऽसौमं इच्छन् वदन् यावा अव
 वेदिं भ्रियाते यस्य जीरं अध्वर्यवः चरति ॥१२॥ ये चाकनंत चा-

कनैत नु ते मतीः अमृत मो ते अंहः आ अरन ववंधि यजून उत
तेषु धेहि ओजः जनेषु येषु ते स्याम ॥ १३ ॥ ३१ ॥

॥३२॥ अददः उत्सं असृजः वि खानि त्वं अणैवान् बद्धधानान्
अरम्णाः महान्तं इंद्र पर्वतं वि यत् वः सृजः वि धाराः अव दान वं
हन ॥ १ ॥ त्वं उत्सान् ऋतुऽभिः बद्धधानान् अरंहः ऊधः पर्वतस्य
वज्जिन अहिं चित् उय प्रऽयुतं शयानं जघन्वान इंद्र तविषी अ-
धत्थाः ॥ २ ॥ त्यस्य चित् महतः निः मृगस्य वधः जघान तविषीभिः
इंद्रः यः एकः इत् अप्रतिः मन्यमानः आत् अस्मात् अन्यः अज-
निष्ट तव्यान् ॥ ३ ॥ त्वं चित् एषां स्वधया मदंतं मिहः नपातं सुऽवृधं
तमऽगां वृषं प्रभर्मा दान वस्य भामं वज्रेण वजी निजघान शु-
ष्ण ॥ ४ ॥ त्वं चित् अस्य ऋतुऽभिः निऽसत्तं अमर्मणः विदत् इत् अस्य
मर्म यत् ई सुऽसृच प्रऽभृता मदस्य युयुत्संतं तमसि हर्म्ये धाः ॥ ५ ॥
त्वं चित् इत्था कृत्पयं शयानं असूर्ये तमसि ववृधानं तं चित् मं-
दानः वृषभः सुतस्य उच्चैः इंद्रः अपऽगूर्यै जघान् ॥ ६ ॥ ३२ ॥ उत यत्
इंद्रः महते दान वाय वधः यमिष्ट सहः अप्रतिऽइतं यत् ई वज्रस्य
प्रऽभृती ददामं विश्वस्य जंतोः अधमं चकार ॥ ७ ॥ त्वं चित् अणै
मधुऽपं शयानं असिन्वं ववं महि आदत् उयः अपादं अचं महता
वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मृधऽवाचं ॥ ८ ॥ कः अस्य शुष्मं तविषी
वराते एकः धनां भरते अप्रतिऽइतः इमे चित् अस्य जयसः नु
देवी इंद्रस्य ओजसः भियसा जिहाते ॥ ९ ॥ नि असै देवी स्व-
ऽधितिः जिहीते इंद्राय गातुः उशतीऽइव येमे सं यत् ओजः युवते
विश्वं आभिः अनु स्वधाऽवै क्षितयः नमंत ॥ १० ॥ एकं नु त्वा सत्-
ऽपतिं पांचऽजन्यं जातं शृणोमि यशसं जनेषु तं मे जगृभे आ-

ऽशसः न विष्टं दोषा वस्तोः हवमानासः इंद्रं ॥ ११ ॥ एव हि त्वां ऋ-
तुऽथा यातयंतं मघा विप्रेभ्यः ददंतं शृणोमि किं ते ब्रह्माणः गृह्णते
सखायः ये त्वाऽया निऽदधुः कामं इंद्र ॥ १२ ॥ ३३ ॥ १ ॥ २ ॥

॥ ३३ ॥ महिं महे तवसे दीध्ये नृन इंद्राय इत्या तवसे अतं व्यान
यः अस्मै सुऽमतिं वाजं ऽसातौ स्तुतः जने सुऽमयैः चिकेतं ॥ १ ॥ सः
त्वं नः इंद्र धियसानः अकैः हरीणां वृषभ न योक्तुं अश्वेः याः इत्या
मघऽवन अनु जोषं वक्षः अभि प्र अयैः ससि जनानं ॥ २ ॥ न ते ते
इंद्र अभि अस्मात् ऋष्व अयुक्तासः अब्रह्मता यत् असं न तिष्ठ रथं
अधितं वज्रऽहस्त आ रश्मिं देव यमसे सुऽअश्वः ॥ ३ ॥ पुरु यत् ते
इंद्र संति उक्था गवे च कथं उर्वरां सु युध्यन् ततस्ते सूर्याय चित्
ओकंसि स्वे वृषा समतऽसु दासस्य नाम चित् ॥ ४ ॥ वयं ते ते इंद्र
ये च नरः शर्धेः जज्ञानाः याताः च रथाः आ अस्मान जगम्यात्
अहिऽशुष्म सत्वा भगः न हव्यः प्रऽभृथेषु चारुः ॥ ५ ॥ १ ॥ पृष्टेण्यं
इंद्र त्वे हि ओजः नृमणानि च नृतमानः अमर्तैः सः नः एनीं व-
सवान् रयिं दाः प्र अयैः स्तुषे तुविऽमघस्यं दानं ॥ ६ ॥ एव नः
इंद्र ऊतिऽभिः अ व पाहि गृणतः शूर कारुन् उत त्वचं ददंतः
वाजं ऽसातौ पिप्रीहि मध्वः सुऽसुतस्य चारोः ॥ ७ ॥ उत त्वे मा
पौरुऽकुत्सस्य सूरैः च सदस्योः हिरणिनः राराणाः वहंतु मा दश
श्रेयोतासः अस्य गैरिऽक्षितस्य ऋतुऽभिः नु सश्चे ॥ ८ ॥ उत त्वे मा
मारुतऽअश्वस्य शोणाः ऋत्वाऽमघासः विदथस्य रातौ सहस्रा
मे च्यवतानः ददानः आनूकं अयैः वपुषे न आ चैत् ॥ ९ ॥ उत त्वे मा
ध्वन्यस्य जुष्टाः लक्ष्मण्यस्य सुऽरुचः यतांनाः महा रायः संऽवर-
णस्य ऋषेः व्रजं न गावः प्रऽयताः अपि गमन् ॥ १० ॥ २ ॥

॥३४॥ अजातशत्रुञ्जयस्वऽवती अनु स्वधा अमिता
 दुस्संइयते सुनोतन पचत ब्रह्मवाहसे पुरुस्तुताय प्रऽतरं दधा-
 तन ॥१॥ आ यः सोमेन जठरं अपिप्रत अमंदत मघऽवा मध्वः
 अंधसः यत् ई मृगायं हंतवे महाऽवधः सहस्रं भृष्टि उशना वधं
 यमंत ॥२॥ यः अस्मै घ्नसे उत वा यः ऊधनि सोमं सुनोति भवति
 द्युऽमान् अहं अपऽअप शक्रः ततनुष्टिं ऊहति तनूऽश्रुभं मघ-
 ऽवा यः कवऽसखः ॥३॥ यस्य अवधीत् पितरं यस्य मातरं यस्य
 शक्रः भ्रातरं न अतः ईषते वेति इत् ऊं अस्य प्रऽयता यतं करः न
 किल्बिषात् ईषते वेस्वः आऽकरः ॥४॥ न पंचऽभिः दशऽभिः वष्टि
 आऽरभं न असुन्वता स च ते पुष्यता च न जिनाति वा इत् अमुया
 हंति वा धुनिः आ देवऽयुं भजति गोऽमति व्रजे ॥५॥ ३॥ विऽत्व-
 क्षणः संऽऋतौ चक्रं आसजः असुन्वतः विषुणः सुन्वतः वृधः
 इंद्रः विश्वस्य दमिता विऽभीषणः यथाऽवशं नयति दासं आर्यैः
 ॥६॥ सं ई पणेः अजति भोजनं मुषे वि दाशुषे भजति सूनरं वसु
 दुऽगे च न ध्रियते विश्वः आ पुरुजनः यः अस्य तविषी अचक्रुधत्
 ॥७॥ सं यत् जनौ मुऽधनौ विश्वऽशर्धसौ अवेत् इंद्रः मघऽवा गोषु
 शुभिषु युजं हि अन्यं अकृत प्रऽवेपनी उत् ई गव्यं सृजते सत्व-
 ऽभिः धुनिः ॥८॥ सहस्रऽसां आग्निऽवेशिं गृणीषे शर्विं अग्ने उप-
 ऽमां केतुं अर्यैः तस्मै आपः संऽयतः पीपयंत तस्मिन् स्रवं अम-
 ऽवत् त्वेषं अस्तु ॥९॥ ४॥

॥३५॥ यः ते साधिष्ठः अवसे इंद्रं क्रतुः तं आभर अस्मभ्यं चर्षणि-
 ऽसहं सखिं वाजेषु दुस्तरं ॥१॥ यत् इंद्र ते चतंसः यत् शूर संति
 तिस्रः यत् वा पंचक्षितीनां अवः तत् सुनः आभर ॥२॥ आ ते अवः

वरेण्यं वृषेनऽतमस्य हूमहे वृषेऽजुतिः हि जज्ञिषे आऽभूभिः इन्द्र
तुर्वणिः ॥३॥ वृषा हि असिं राधसे जज्ञिषे वृष्णि ते शवः स्वऽश्वं
ते धृषत मनः सचाऽहं इन्द्र पौंस्य ॥४॥ त्वं तं इन्द्र मर्त्यं अमित्रऽयतं
अद्रिऽवः सर्वेऽस्था शतऽक्रतो० नि याहि श्ववसः पते ॥५॥५॥ त्वां
इत् वृचहनऽतम जनांसः वृक्तऽबर्हिषः उयं पूर्वीषु पूर्वं हवते
वाजऽसातये ॥६॥ अस्माकं इन्द्र दुस्तरं पुरऽयावानं आजिषु स-
ऽयावानं धनेऽधने वाजऽयतं अव रथं ॥७॥ अस्माकं इन्द्र आ इहि
नः रथं अव पुरं द्या वयं शविष्ठ वार्यं दिवि अवं दधीमहि दिवि
स्तोमं मनामहे ॥८॥ ६ ॥

॥३६॥ सः आ गमत् इन्द्रः यः वसूनां चिकेत तदा तु दामनः रयी-
णां धन्वऽचरः न वसंगः तृषाणः चक्रमानः पिबतु दुग्धं अंशुं ॥१॥
आ ते हनू हरिऽवः शूर शिप्रै रुहत सोमः न पर्वतस्य पृष्ठे अनु
त्वा राजन् अवैतः न हिन्वन गीऽभिः मदेम पुरुऽहूत विश्वे ॥२॥
चक्रं न वृत्तं पुरुऽहूत वेपते मनः भिया मे अमतेः इत् अद्रिऽवः
स्थात् अधि त्वा जरिता सदाऽवृध कुवित नु स्तोषत मघऽवन्
पुरुऽवसुः ॥३॥ एषः यावाऽइव जरिता ते इन्द्र इर्यति वाचं बृहत
आशुषाणः प्र सव्येन मघऽवन् यसिं रायः प्र दक्षिणि त हरिऽवः
मा वि वेनः ॥४॥ वृषा त्वा वृषणं वर्धतु द्यौः वृषा वृषेभ्यां वहसे
हरिऽभ्यांसः नः वृषा वृषेऽरथः सुऽशिप्र वृषेऽक्रतो० वृषा वज्रिन
भरेधाः ॥५॥ यः रोहितौ वाजिनौ वाजिनीऽवान् चिऽभिः शतैः
सचमानौ अदिष्ट यूने सं असौ क्षितयः नमतां श्रुतऽरथाय मरु-
तः दुवऽया ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥३७॥ संभानुना यतते सूर्यस्य आऽजुहानः घृतऽपृष्ठः सुऽअं-

चाः तस्मै अमृधाः उषसः वि उच्छान् यः इंद्राय सुनवाम इति
 आहं॥१॥ समिद्धा अग्निः वनवत् स्त्रीर्योऽवर्हिः युक्तो या वा सुत-
 ऽसौमः जराते यावाणः यस्य इषिरं वदति अयं त अध्वर्युः हविषा
 अव सिंधुं॥२॥ वधूः इयं पतिं इच्छंती एति यः ई वहाते महिषी
 इषिरां आ अस्य अवस्यात् रथः आ च घोषात् पुरु सहस्रा परि
 वर्तयाते॥३॥ न सः राजा व्ययते यस्मिन् इंद्रः तीव्रं सोमं पिबति
 गोऽसखायं आ सत्वनैः अजति हंति वृचं क्षेति क्षितीः सुऽभगः
 नाम पुष्यं॥४॥ पुष्यात् क्षेमे अभियोगे भवाति उभे वृती संऽय-
 ती० सं जयाति प्रियः सूर्ये प्रियः अग्रा भवाति यः इंद्राय सुत-
 ऽसौमः ददांश्त् ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥३८॥ उरोः ते इंद्र राधसः विऽभ्वी रातिः शतऽक्रतो० अधनः
 विश्वऽचर्षणे द्युम्ना सुऽक्षत्र मंहय ॥१॥ यत् ई इंद्र अवाय्यं इषं
 शविष्ठ दधिषे प्रपये दीर्घश्चुतऽतमं हिरण्यऽवर्णं दुस्तरं॥२॥ शु-
 ष्मासः ये ते अद्रिऽवः मेहना केतऽसापः उभा देवौ अभिष्टये
 दिवः चग्मः च राजथः॥३॥ उत्तो नः अस्य कस्य चित् दक्षस्य तव
 वृचऽहन अस्मभ्यं नृम्यं आ भर अस्मभ्यं नृऽमनस्यसे॥४॥ नु ते
 आभिः अभिष्टिऽभिः तव शर्मेन शतऽक्रतो० इंद्र स्यामं सुऽगो-
 पाः शूर स्यामं सुऽगोपाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥३९॥ यत् इंद्र चित्र मेहना अस्ति त्वाऽदातं अद्रिऽवः राधः तत्
 नः विदत्तऽवसो० उभया हस्ति आ भर॥१॥ यत् मन्यसे वरेण्यं इंद्र
 द्युक्षं तत् आ भर विद्यामं तस्य ते वयं अकूपारस्य दावने॥२॥ यत्
 ते दिक्षु प्रऽराध्यं मनः अस्ति श्रुतं बृहत् तेन दृष्ट्वा चित् अद्रिऽवः

आ वाजं दुषि सातये ॥३॥ मंहिष्ठं वः मघोनां राजानं चर्षणीनां
 इन्द्र उषं प्रऽशस्तये पूर्वीभिः जुजुषे गिरः ॥४॥ असै इत काथं वचः
 उक्थं इंद्राय शंस्यत सै कुं ब्रह्म वाहसे गिरः वर्धति अचयः गिरः
 शुभंति अचयः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥४०॥ आ याहि अद्रिऽभिः सुतं सोमं सोमऽपते पिब वृषन्
 इन्द्र वृषऽभिः वृचहन्ऽतम् ॥१॥ वृषा यावा वृषा मदः वृषा सोमः
 अयं सुतः वृषन् इन्द्र वृषऽभिः वृचहन्ऽतम् ॥२॥ वृषा त्वा वृषणं
 हुवे वज्रिन् चिचाभिः ऊतिऽभिः वृषन् इन्द्र वृषऽभिः वृचहन्ऽतम्
 ॥३॥ ऋजीषी वजी वृषभः तुराषाद् शुष्मी राजा वृचऽहा सो-
 मऽपावा युक्ता हरिऽभ्यां उप यासत् अर्वाङ् माध्यंदिने सवने
 मत्सत् इन्द्रः ॥४॥ यत् त्वा सूर्य स्वःऽभानुः तमसा अविध्यत् आसु-
 रः अक्षेचऽवित् यथा मुग्धः भुवनानि अदीधुयुः ॥५॥ ११ ॥ स्वः-
 ऽभानोः अध यत् इन्द्र मायाः अवः दिवः वर्तमानाः अवऽअहन्
 गृह्णं सूर्यं तमसा अपऽव्रतेन तुरीयेण ब्रह्मणा अविन्दत् अचिः
 ॥६॥ मा मां इमं तव संतं अचे इरस्या दुग्धः भियसा नि गारीत् त्वं
 मिचः असि सत्यऽराधाः तौ मा इह अवतं वरुणः च राजा ॥७॥
 यावणः ब्रह्मा युयुजानः सपर्येन कीरिणा देवान नमसा उपऽशि-
 क्षन् अचिः सूर्यस्य दिवि चक्षुः आ अधात् स्वःऽभानोः अप मा-
 याः अघुक्षत् ॥८॥ यं वै सूर्य स्वःऽभानुः तमसा अविध्यत् आसुरः
 अचयः तं अनु अविन्दन् नहि अन्ये अशंकुवन् ॥ ९ ॥ १२ ॥

॥४१॥ कः नु वां मिचा वरुणी ऋतऽयन् दिवः वा महः पार्थि-

वस्य वा॒ दे॒ च॒त॒स्य वा॒ स॒द॒सि वा॒सी॒षां नः॒ य॒ज्ञो॒यते वा॒ प॒शु॒सः
 न वा॒जा॒न॥१॥ ते नः॒ मि॒त्रः वरु॒णः अ॒र्य॒मा आ॒युः इं॒द्रः च॒तु॒ष्टाः
 म॒रुतः॒ जु॒ष॒त नमः॑ऽभिः वा॒ ये द॒ध॒ते सु॒वृ॒क्ति॒स्तोमं॑ रु॒द्रा॒य॒मी॒न्द्र॒षे
 स॒जोषाः॑॥२॥ आ वा॒ येष्टा॑ अ॒श्वि॒ना हु॒व॒र्ध्वै वा॒त॒स्य प॒त्न॒न॒र॒थ्य॒स्य
 पु॒ष्टौ उ॒त वा॒ दि॒वः अ॒मु॒रा॒य म॒न्म॒ प्र अ॒न्धा॑सि॒ इव॒ य॒ज्य॒वे भ॒र॒ध्वं
 ॥३॥ प्र स॒श्र॒णः दि॒व्यः क॒ण्व॑ऽहो॒ता चि॒तः दि॒वः स॒जोषाः॑ वा॒तः अ॒-
 मिः पू॒षा भ॒गः प्र॒भृ॒थे वि॒श्व॑ऽभो॒जाः आ॒जिं न ज॒ग्मुः आ॒श्व॒श्व-
 ऽत॒माः॥४॥ प्र वः॒ र॒यिं यु॒क्त॑ अ॒श्वं भ॒र॒ध्वं रा॒यः ए॒षे अव॑से द॒धी॒त
 धीः सु॒शेवः॑ ए॒वैः औ॒शि॒ज॒स्य॑ हो॒ता ये वः॒ एवाः॑ म॒रुतः॒ तुरा॑णां
 ॥५॥१३॥ प्र वः॒ वा॒युं र॒ष॒युजं॑ कृ॒णु॒ध्वं प्र दे॒वं वि॒प्रं प॒नि॒तारं॑ अ॒कैः
 इ॒षु॒ध्वं च॑ च॒त॒स॒पः पु॒रं॒धीः व॒स्वीः नः॒ अ॒च॒ प॒त्नीः आ॒धि॒येधुः०
 ॥६॥ उ॒प वः॒ ए॒षे व॒द्वेभिः॑ श्रू॒षैः प्र य॒ज्ञी॑ दि॒वः चि॒त॒य॒त॑ऽभिः अ॒कैः
 उ॒ष॒सा॒न॒क्ता वि॒दुषी॑ऽइव० वि॒श्वं आ॒ ह॒ व॒ह॒तः म॒न्या॒य य॒ज्ञं॥७॥
 अ॒भि वः॒ अ॒र्च॑ पो॒था॒ऽव॒तः नृ॒न॒ वा॒स्तोः प॒तिं त्व॒ष्टा॒र॒रा॒णः ध॒न्या
 स॒जोषाः॑ धि॒ष॒णा॒ नमः॑ऽभिः व॒न॒स्प॒ती॒न् ओ॒ष॒धीः रा॒यः ए॒षे॥८॥
 तु॒जे नः॒ त॒ने प॒र्व॒ताः सं॒तु स्व॑ऽए॒तवः॑ ये व॒स॒वः न वी॒राः प॒नि॒तः
 आ॒प्यः य॒ज॒तः स॒दा॒नः व॒धी॒त नः॒ शंसं॑ न॒र्यैः अ॒भिष्टौ॑॥९॥ वृ॒ष्णः अ॒-
 स्तो॒षि॒भू॒म्य॒स्य ग॒र्भं चि॒तः न॒पा॒तं अ॒पां सु॒वृ॒क्ति॒गृ॒णी॒ते अ॒ग्निः
 ए॒त॒रि॒न श्रू॒षैः शो॒चिः॑ऽकै॒शः नि॒रि॒णा॒ति॒ व॒नां॥१०॥१४॥ क॒था
 म॒हे रु॒द्रि॒या॒य ब्र॒वा॒म॒क॒त रा॒ये चि॒कि॒तु॒षे भ॒गा॒य आ॒पः ओ॒ष॒धीः
 उ॒त नः॒ अ॒व॒न्तु॒ द्यौः व॒ना गि॒रयः॑ वृ॒क्ष॑ऽकै॒शः॥११॥ श्रू॒णो॒तु नः॒ ऊ॒-
 जा॒ प॒तिं गि॒रः सः॒ नभः॑ त॒री॒यान् इ॒षि॒रः प॒रि॑ऽज्मा श्रू॒ख॒न्तु॒ आपः॑
 पु॒रः न श्रु॒भ्राः प॒रि॒ सु॒चः ब॒वृ॒हा॒ण॒स्य अ॒द्रेः॥१२॥ वि॒द चि॒त नु
 म॒हा॒न्तः ये वः॒ एवाः॑ ब्र॒वा॒म॒द॒स्माः वा॒यै द॒धानाः॑ व॒यः च॒न सु॒व॒ध्वः

आ अवयंति क्षुभामर्तं अनुऽयतं वधऽक्षैः ॥१३॥ आदैव्यानि पा-
 र्थिवानि जन्म अपः च अच्छसुऽमखाय वोचं वर्धतां द्वावं गिरः
 चंद्रऽअयाः उदा वर्धतां अभिऽसाताः अर्णः ॥१४॥ पदेऽपदे मे
 जरिमा नि धायि वरुची वा शक्रा या पायुऽभिः च सिसंक्षुमाता
 मही रसानः सतः सूरिऽभिः चतुऽहस्ता चतुऽवनिः ॥१५॥ १५॥
 कथा दाशेम नमसा सुऽदानून एवऽया मरुतः अच्छऽउक्तौ प्र-
 ऽश्रवसः मरुतः अच्छऽउक्तौ मा नः अहिः बुध्न्यः रिषे धात अ-
 स्साकं भूत उपमातिऽवनिः ॥१६॥ इति चित नु प्रऽजायै पशु-
 ऽमत्यै देवासः वनते मर्त्यः वः आ देवासः वनते मर्त्यः वः अचं
 शिवां तन्वः धासिं अस्याः जरां चित मे निऽऽतिः जयसीत
 ॥१७॥ तां वः देवाः सुऽमतिं ऊर्जयंती इषं अश्याम वसवः शसां
 गोः सानः सुऽदानुः मृळयंती देवी प्रति द्रव्यंती सुविताय गम्याः
 ॥१८॥ अभिनः इळा यूथस्य माता सत नदीभिः उर्वशी वा गृ-
 णातु उर्वशी वा बृहत्ऽदिवा गृणाना अभिऽऊर्खाना प्रऽभृ-
 थस्य आयोः ॥१९॥ सिसंक्षु नः ऊर्जव्यस्य पुष्टेः ॥ २० ॥ १६ ॥

॥४२॥ प्रशंसतमा वरुणं दीधिती गीः मित्रं भगं अदितिं नूनं
 अश्याः पृषत्ऽयोनिः पंचऽहोता ऋणोतु अतूतऽपंथाः असुरः
 मयऽभुः ॥१॥ प्रति मे स्तोमं अदितिः जगृभ्यात्सूनुं न माता हृद्यं
 सुऽशेवं ब्रह्म प्रियं देवऽहितं यत् अस्ति अहं मित्रे वरुणे यत् म-
 यऽभुः ॥२॥ उत् ईरय कविऽतमं कवीनां उनत्त एनं अभि मध्वा
 धृतेन सः नः वसूनि प्रऽयता हितानि चंद्राणि देवः सविता सु-
 वाति ॥३॥ सं इन्द्र नः मनसा नेषि गोभिः सं सूरिभिः हरिऽवः सं
 स्वस्ति सं ब्रह्मणा देवऽहितं यत् अस्ति सं देवानां सुऽमत्या य-

ज्ञियानां ॥४॥ देवः भगः सविता रायः अंशः इंद्रः वृचस्य संजितः
 धनानां ऋभुक्षाः वाजः उत वा पुरं धिः अबंतु नः अमृतांसः तु-
 रासः ॥५॥ १७॥ मरुत्वतः अप्रति इतस्य जिष्णोः अजूर्यतः प्रब्रवाम
 कृतानि न ते पूर्वै मघऽवन् न अपरासः न वीर्यं नूतनः कः च न
 आप ॥६॥ उपं स्तुहि प्रथमं रत्नं धेयं बृहस्पतिं सनितारं धनानां
 यः शंसते स्तुवते शं भविष्यः पुरुऽवसुः आऽगमंत जोहुवानं ॥७॥
 तव ऊतिऽभिः सचमानाः अरिष्टाः बृहस्पते मघऽवानः सुऽवी-
 राः ये अश्वऽदाः उत वा संति गोऽदाः ये वस्त्रऽदाः सुऽभगाः तेषु
 रायः ॥८॥ विऽसर्माणां कृणुहि वित्तं एषां ये भुजते अपृणंतः नः उ-
 कथैः अपऽव्रतान् प्रऽसवे ववृधानान् ब्रह्मऽद्विषः सूर्यां तयवयस्व
 ॥९॥ यः ओहते रक्षसः देवऽवीतौ अचक्रेभिः तं मरुतः नि यात
 यः वः शमीं शशमानस्य निंदात तुच्छवान् कामान् कुरते सि-
 स्विदानः ॥१०॥ १८॥ तं ऊं स्तुहि यः सुऽइषुः सुऽधन्वा यः विश्वस्य
 क्षयति मेघजस्य यस्त्वं महे सौमनसाय रुद्रं नमः ऽभिः देवं असुरं
 दुवस्य ॥११॥ दमूनसः अपसः ये सुऽहस्ताः वृष्णाः पत्नीः नद्यः वि-
 भ्वऽतृष्टाः सरस्वती बृहत् ऽदिवा उत राका दशस्यंतीः वरिवस्यंतु
 शुभ्राः ॥१२॥ प्र सु महे सुऽशरणाय मेधां गिरं भरे नव्यंसी जायमा-
 नां यः आहनाः दुहितुः वक्षणां सु रूपा मिना नः अकृणोत् इदं नः
 ॥१३॥ प्र सुऽस्तुतिः स्तनयंतं रुवंतं इळः पतिं जरितः नूनं अश्याः
 यः अब्धिऽमान् उदनिऽमान् इर्यति प्र विऽद्युता रोदसी उक्ष-
 माणः ॥१४॥ एषः स्तोमः मारुतं शर्धः अर्च्छ रुद्रस्य मूनून युवन्मून
 उत अश्याः कामः राये हवते मा स्वस्ति उपं स्तुहि पृषतऽअश्वान्
 अयासः ॥१५॥ प्र एषः स्तोमः पृथिवी अंतरिक्षं वनस्पतीं न ओ-
 षधीः राये अश्याः देवऽदेवः सुऽहवः भूत मध्यं मा नः माता पृ-

थिवी दुःसुमती धातु ॥ १६ ॥ उरौ देवाः अग्निः वाधे स्याम ॥ १७ ॥
 सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयः सुभुवा सुप्रनीती गमेम आनः
 रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि अमृता सौभंगानि
 ॥ १८ ॥ १९ ॥

॥ ४३ ॥ आ धेनवः पर्यसा तूष्णीं अर्थाः अमर्धतीः उप नः यंतु
 मध्वा महः राये बृहतीः सप्त विप्रः मयः सुभुवः जरिता जोहवीति
 ॥ १ ॥ आ सुस्तुती नमसा वर्तयध्वै द्यावा वाजाय पृथिवी अमृधे
 पिता माता मधुः वचाः सुहस्ता भरेऽभरे नः यशसौ अविष्टा
 ॥ २ ॥ अर्धयैवः चकृः वांसः मधूनि प्र वायवे भरत चारु शुक्रं हो-
 ताऽइव नः प्रथमः पाहि अस्य देव मध्वः ररिम ते मदाय ॥ ३ ॥ दशं
 क्षिपः युंजते बाहू अद्रिं सोमस्य या शमितारा सुहस्ता मध्वः
 रसं सुगभस्तिः गिरिऽस्थां चनिश्चदत् दुदुहे शुक्रं अंशुः ॥ ४ ॥
 असावि ते जुजुषाणां सोमः ऋत्वे दक्षाय बृहते मदाय हरीं रथे
 सुधुरा योगे अर्वाक् इंद्र प्रिया कृणुहि हूयमानः ॥ ५ ॥ २० ॥ आ नः
 मही अरमतिं सुजोषाः मां देवी नमसारातऽहं व्यामधोः मदाय
 बृहती अतऽज्ञां आ अमे वह पृथिऽभिः देवऽयानैः ॥ ६ ॥ अंजंति
 यं प्रथयंतः न विप्राः वपाऽवैतं न अग्निना तपंतः पितुः न पुत्रः
 उपसिं प्रेष्टः आ घर्मः अग्निं अतयन् असादि ॥ ७ ॥ अच्छ मही बृ-
 हती शंसंता मागीः दूतः न गंतु अश्विना हुवध्वै मयः सुभुवा सुप्रथा
 आ यातं अर्वाक् गंतं निऽधि धुरं आग्निः न नाभिः ॥ ८ ॥ प्र तव्यसः
 नमः सुक्तिं तुरस्य अहं पूष्णः उत वायोः अदिक्षि या राधसा
 चोदितारा मतीनां या वाजस्य द्रविणः सुदौ उत त्वन ॥ ९ ॥ आ
 नामऽभिः मरुतः वक्षि विश्वान् आ रूपेभिः जातऽवेदः हुवानः

यज्ञं गिरः जरितुः सुऽस्तुतिं च विश्वे गंतमरुतः विश्वे ऊती ॥ १० ॥ २१ ॥
 आ नः दिवः बृहतः पर्वतात् आ सरस्वती यजता गंतु यज्ञं हवै
 देवी जुजुषाणा घृताचीं श्रमां नः वाचं उशती शृणोतु ॥ ११ ॥ आ
 वेधसं नीलं ऽपृष्ठं बृहतं बृहस्पतिं स दने सा दयध्वं सा दतऽयोनिं
 दमे आ दीदिऽवांसं हिरण्यऽवर्णं अरुषं सपेम ॥ १२ ॥ आ धर्णे सिः
 बृहतऽदिवः रराणः विश्वेभिः गंतु ओमं ऽभिः हुवानः माः वसानः
 ओषधीः अमृधः चिधातुं ऽशृगः वृषभः वयऽधाः ॥ १३ ॥ मातुः पदे
 परमे शुक्रे आयोः विपन्यवः रास्पिरासः अगमन सुऽशेष्यं नमसा
 रातऽहव्याः शिशुं मृजंति आयवः न वासे ॥ १४ ॥ बृहत् वयः बृहते
 तुभ्यं अये धियाऽजुरः मिथुनासः सचंत देवऽदेवः सुऽहवः भूतु
 मह्यं मानः माता पृथिवी दुऽमती धात ॥ १५ ॥ उरौ देवाः अग्नि-
 ऽबाधे स्याम ॥ १६ ॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयऽभुवा सु-
 ऽप्रनीती गुमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि
 अमृता सौभगानि ॥ १७ ॥ २२ ॥

॥ ४४ ॥ तं प्रत्नऽथा पूर्वऽथा विश्वऽथा इमऽथा ज्येष्ठऽतांति व-
 हिं स दं स्वऽविदं प्रतीचीनं वृजनं दोहसे गिरा आशुं जर्यतं अनु
 यासु वर्धसे ॥ १ ॥ श्रिये सुऽदृशीः उपरस्य याः स्वः विऽरोचमानः
 ककुभां अचो दते सुऽगोपाः असिन दभां य सुऽकृतो परः माया-
 भिः ऋते आस नाम ते ॥ २ ॥ अत्यं हविः सचते सत् च धातुं च
 अरिष्टगातुः सः होता सहऽभरिः प्रऽसर्षाणः अनु बर्हिः वृषां
 शिशुः मध्ये युवा अजरः विऽसुहां हितः ॥ ३ ॥ प्र वः एते सुऽयुजः
 यामन इष्टये नीचीः अमुष्मै यम्यः ऋतऽवृधः सुयंतुं ऽभिः सर्व-
 ऽशसैः अभीशुं ऽभिः क्रिविः नामानि प्रवणे मुषायति ॥ ४ ॥ सं-

ऽजभूराणः तर्हऽभिः सुतेऽगृभं वयाकिनं चित्तऽगर्भासु मुऽस्वरुः
 धारऽवाकेषु ऋजुऽगाथ शोभसे वर्धस्व पत्नीः अभि जीवः अ-
 ध्वरे ॥५॥२३॥ यादृक् एव ददृशे तादृक् उच्यते सं छायाया दधिरे
 सिध्रया अपऽसु आ मही असभ्यं उरुऽसां उरु जयः बृहत् सु-
 ऽवीरं अनपऽच्युतं सहः ॥६॥ वेति अयुः जनिऽवान् वै अतिऽस्पृधः
 सऽमर्यता मनसा सूर्यैः कविः प्रसं रक्षतं परिविश्रतः गयं असा-
 कं शर्म वनवत् स्वऽवंसुः ॥७॥ ज्यायांसं अस्य यतुनस्य केतुनां
 ऋषिऽस्वरं चरति यासु नाम ते यादृश्मिन् धारिं तं अप्रस्ययां
 विदत्त यः ऊं स्वयं वहते सः अरं कर्त ॥८॥ समुद्रं आसां अवतस्थे
 अपिमा न रिषति सवनं यस्मिन् आऽयता अचं न हार्दिं क्रव-
 णस्य रेजते यच्च मतिः विद्यते पूतऽबंधनी ॥९॥ सः हि क्ष्वस्य
 मनसस्य चित्तिऽभिः एवऽवदस्य यजतस्य मधेः अवऽत्सारस्य
 स्पृणवाम रखंऽभिः शविष्ठं वाजं विदुषा चित् अर्थी ॥१०॥२४॥
 श्येनः आसां अदितिः कश्यपः मदः विश्वऽवारस्य यजतस्य मा-
 यिनः सं अन्यऽअन्यं अर्थयंति एतवे विदुः विऽसानं परिऽपानं
 अंति ते ॥११॥ सदाऽपृणः यजतः वि द्विषः वधीत् बाहुऽवृक्तः
 श्रुतऽवित तयैः वः सचा उभा सः वरां प्रति एति भाति च यत् ई-
 गणं भजते सुप्रयावऽभिः ॥१२॥ सुतंऽभरः यजमानस्य सतऽपतिः
 विश्वासां ऊधः सः धियां उतऽअचनः भरत धेनुः रसऽवत् शिश्रिये
 पयः अनुऽब्रुवाणः अधि एति न स्वपन् ॥१३॥ यः जागारतं ऋचः
 कामयते यः जागारतं ऊं सामानि यंति यः जागारतं अयं सोमः
 आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥१४॥ अग्निः जागारतं
 ऋचः कामयते अग्निः जागारतं ऊं सामानि यंति अग्निः जागार-
 तं अयं सोमः आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥१५॥२५॥३॥

॥४५॥ वि॒दाः दि॒वः वि॒ऽस्यन् अ॒द्रि उ॒क्थैः आ॒ऽय॒त्याः उ॒षसः
अ॒र्चिनः गुः अ॒पं अ॒वृत् व्र॒जिनीः उ॒त् स्वः गा॒त् वि॒दुः मा॒नुषीः
दे॒वः आ॒वः ॥१॥ वि॒सूर्यैः अ॒मर्तिं न श्रि॒यं सा॒त् आ॒ज॒वात् ग॒वा
मा॒ता जा॒न॒ती गा॒त् ध॒न्वऽअ॒र्णसः न॒द्यः खा॒दऽअ॒र्णोः स्थू॒णा-
ऽइ॒व सु॒ऽमि॒ता ह॒ह॒त द्यौः ॥२॥ अ॒सौ उ॒क्थाय॑ प॒र्वत॑स्य गर्भः
म॒हीनां ज॒नुषे॑ पू॒र्याय॑ वि प॒र्वतः जिही॑त साध॒त द्यौः आ॒ऽवि-
वा॑संतः द॒स्यन्त॑ भूमं ॥३॥ सु॒ऽउ॒क्तेभिः वः वचः॑ऽभिः दे॒वऽजुष्टैः
इ॒द्रा नु अ॒ग्नी अ॒वसे॑ हु॒वधै॑ उ॒क्थेभिः हि स्म॒ क॒वयः सु॒ऽय॒ज्ञाः
आ॒ऽवि॒वा॑संतः म॒रुतः॑ य॒ज॑ति ॥४॥ ए॒तौ नु अ॒द्य सु॒ऽध्यः भ॒वाम
प्र॒दुच्छु॑नाः मि॒न॒वा॒म व॒रीयः॑ अ॒रे द्वे॒षांसि॑ स॒नुतः॑ द॒धाम॒ अ॒याम
प्रा॒चः य॒ज॑मानं अ॒च्छ ॥५॥ २६॥ आ इ॒त् धि॒यं कृ॑ण॒वाम॑ स॒खायः॑
अ॒पं या मा॒ता ऋ॒णुत॑ व्र॒जं गोः॑ य॒या म॒नुः वि॒शि॒ऽशि॒प्रं जि॒गाय॑
य॒या व॒णिक॑ वंकुः आ॒पं पु॒रीषं॑ ॥६॥ अ॒नू॒नो॒त् अ॒त्र ह॒स्तऽय॑तः
अ॒द्रिः आ॒र्चन् ये॒न द॑शं मा॒सः न॒वऽग॒वाः ऋ॒तं य॒ती स॒रमा॑ गाः
अ॒वि॒द॒त् विश्वा॑नि स॒त्या अ॒ंगिराः च॒कार॑ ॥७॥ वि॒श्वे अ॒स्याः
वि॒ऽउ॒षि माहि॑नायाः सं य॒त् गो॒भिः अ॒ंगिर॑सः न॒वैत॑ उत्सः आ-
सां प॒रमे॑ स॒धऽस्थे॑ ऋ॒तस्य॑ प॒था स॒रमा॑ वि॒द॒त् गाः ॥८॥ आ सूर्यैः
या॒त्तु स॒प्तऽअ॒श्वः श्वे॑चं य॒त् अ॒स्य उ॒र्वि॒या दी॒र्घऽया॒थे र॒घुः श्ये॒नः
प॒त॒य॒त् अ॒ंधः अ॒च्छ यु॒वा क॒विः दी॒द॒य॒त् गो॒षु ग॒च्छन् ॥९॥ आ
सूर्यैः अ॒रु॒ह॒त् शु॒क्रं अ॒र्णैः अ॒यु॒क्त य॒त् ह॒रि॒तः वी॒तऽपृ॒ष्टाः उ॒द्गा न
ना॒वँ अ॒न॒य॒न्त॑ धी॒राः आ॒ऽअ॒वृ॒त्तीः आ॒पः अ॒र्वाक् अ॒ति॒ष्ठन् ॥१०॥
धि॒यं वः अ॒प्ऽसु॑ द॒धिषे॑ स्वः॑ऽसां य॒या अ॒त॒र॒न् द॑शं मा॒सः न॒व-
ऽग॒वाः अ॒या धि॒या स्या॑म॒ दे॒वऽगो॑पाः अ॒या धि॒या तु॒तु॒यो॒म अ-
ति॑ अ॒हः ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥४६॥ हयः न विद्वान् अयुजि स्वयं धुरितां वहामि प्रऽतरणी
 अवस्युर्वैन अस्याः वश्मि विऽमुचैन आऽवृतं पुनः विद्वान् पथः
 पुरऽएता ऋजु नेषति ॥१॥ अग्रे इन्द्रं वरुण मित्रं देवाः शर्धः प्रयंत
 मारुत उत विष्णो उभाना संत्या रुद्रः अधमाः पूषा भगः सरस्व-
 ती जुषंत ॥२॥ इन्द्राग्नी मित्रावरुणा अदितिं स्वः० पृथिवी द्यां
 मरुतः पर्वतान् अपः हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं भगं नु शंसं स-
 वितारं ऊतये ॥३॥ उत नः विष्णुः उत वातः अक्षिधः द्रविणऽदाः
 उत सोमः मयः करत उत ऋभवं उत राये नः अश्विना उत त्वष्टा
 उत विऽभ्वा अनु मंसते ॥४॥ उत त्यत नः मारुतं शर्धः आ गमत्
 दिविऽक्षयं यजतं बर्हिः आऽसदे बृहस्पतिः शर्म पूषा उत नः
 यमत् वरुण्यं वरुणः मित्रः अर्यमा ॥५॥ उत त्ये नः पर्वतासः सु-
 ऽशस्तयः सुऽदीतयः नद्यः चामरणे भुवन् भगः विऽभक्ता शवंसा
 अवसा आ गमत् उरुऽव्यचाः अदितिः श्रोतु मे हव ॥६॥ देवानां
 पत्नीः उशतीः अवंतु नः प्र अवंतु नः तुजये वाजं सतातये याः पा-
 र्थिवासः याः अपा अपि व्रते ताः नः देवीः सुहवाः शर्म यच्छत
 ॥७॥ उत माः व्यंतु देवऽपत्नीः इन्द्राणी अयायी अश्विनी राट् आ
 रोदसी वरुणानी शृणोतु व्यंतु देवीः यः ऋतुः जनीनां ॥८॥ २८॥ २॥

॥४७॥ प्रऽयुंजती दिवः एति ब्रुवाणा मही माता दुहितुः बो-
 धयती आऽविवांसती युवतिः मनीषा पितृऽभ्यः आसदने जो-
 हुवाना ॥१॥ अजिरासः ततऽअपः ईयमानाः आतस्थिऽवांसः
 अमृतस्य नाभिं अनंतासः उरवः विश्वतः सी परि द्यावापृथिवी
 यंति पंथाः ॥२॥ उक्षा समुद्रः अरुषः सुऽपर्णः पूर्वस्य योनिं पितुः
 आ विवेश मध्ये दिवः निऽहितः पृश्निः अश्मा वि चक्रमे रज-

सः पाति अंतौ ॥३॥ चत्वारः ई बिभ्रति क्षेमऽयंतः दशं गर्भं चरसे
 धापयंते बिऽधातवः परमाः अस्य गावः दिवः चरंति परिसद्यः
 अंतान् ॥४॥ इदं वपुः निऽवचनं जनासः चरंति यत् नद्यः तस्थुः
 आपः द्वे यत् ई बिभ्रतः मातुः अन्ये इहऽइह जाते यस्यां सऽबंधू
 ॥५॥ वि तन्वते धियः अस्मै अपांसि वस्त्रा पुत्राय मातरं वयंति
 उपऽप्रक्षे वृषणः मोदमानाः दिवः पथा वध्यः यंति अच्छ ॥६॥
 तत् अस्तु मित्रावरुणा तत् अग्ने शं योः अस्मभ्यं इदं अस्तु शस्तं
 अशीमहि गाधं उत प्रतिऽस्थां नमः दिवे बृहते सदर्नाय ॥७॥१॥

॥४८॥ कत् ऊं प्रियाय धाम्ने मनामहे स्वऽक्षाय स्वऽयंशसे
 महे वयं आऽमेत्यस्य रजसः यत् अभे आ अपः वृणाना विऽतनो-
 ति मायिनी ॥१॥ ताः अलत वयुनं वीरऽवक्ष्यं समान्या वृतया
 विश्वं आ रजः अपो अपाचीः अपराः अप ईजते प्र पूर्वाभिः ति-
 रते देवऽयुः जनः ॥२॥ आ यावऽभिः अहन्येभिः अक्षुऽभिः वरिष्ठं
 वज्रं आ जिघर्ति मायिनि शतं वा यस्य प्रऽचरन् स्वे दमे संऽवर्त-
 यंतः वि च वर्तयन् अहां ॥३॥ तां अस्य रीतिं परशोऽइव प्रति
 अनीकं अख्यं भुजे अस्य वर्षसः सचा यदि पितुर्मतं इव क्षयं रत्नं
 दधाति भरऽहूतये विशे ॥४॥ सः जिह्या चतुऽअनीकः जंजते
 चारु वसानः वरुणः यतन् अरिं न तस्य विघ्नं पुरुषत्वता वयं
 यतः भगः सविता दाति वार्य ॥५॥२॥

॥४९॥ देवं वः अद्य सवितारं आ ईषे भगं च रत्नं विऽभजंतं
 आयोः आ वां नरा पुरुऽभुजा ववृत्या दिवेऽदिवे चित् अश्विना
 सखिऽयन् ॥१॥ प्रति प्रऽयानं असुरस्य विघ्नान् सुऽउत्तैः देवस-

वि॒ता॒रं॒ दु॒व॒स्य॒ उ॒प॒ ब्रु॒वी॒त॒ न॒म॒सा॒ वि॒ऽजान॒न॒ ज्येष्ठं॒ च॒ रत्नं॒ वि॒ऽभ-
 ज॑तं॒ आ॒योः॥२॥ अ॒द॒त्त॒ऽया॒ द॒य॒ते॒ वा॒यौ॒णि॒ पू॒षा॒ भगः॒ अ॒दि॒तिः॒
 व॒स्ते॒ उ॒सः॒ इंद्रः॒ वि॒ष्णुः॒ वरु॒णः॒ मि॒त्रः॒ अ॒ग्निः॒ अ॒हो॒नि॒भद्रा॒ ज॒न॒य॑त॒
 द॒साः॥३॥ तत् नः॒ अ॒न॒र्वा॒ स॒वि॒ता॒ वरु॒थं॒ तत् सि॒ध॒वः॒ इ॒ष॒य॑तः॒
 अ॒नु॒ग्म॒न् उ॒प॒ यत् वो॒च॑न् अ॒ध्व॒र॒स्य॒ हो॒ता॒ रा॒यः॒ स्या॒म॒ प॒त॒यः॒ वा॒ज-
 ऽर॒त्नाः॥४॥ प्र॒ये व॒सु॒ऽभ्यः॒ ई॒वं॒त॒ आ॒ न॒मः॒ दुः॒ ये मि॒त्रे॒ वरु॒णे॒ सू॒क्त-
 ऽवा॒चः॒ अ॒व॒ ए॒तु॒ अ॒र्भ॒व॑ कृ॒णु॒त॒ व॒री॒यः॒ दि॒वः॒ पृ॒थि॒व्योः॒ अ॒व॒सा॒
 म॒दे॒म॥५॥३॥

॥५०॥ वि॒श्वः॒ दे॒व॒स्य॒ ने॒तुः॒ म॒त॑ः॒ वु॒री॒त॒ स॒ख्यं॒ वि॒श्वः॒ रा॒ये॒ इ॒षु॒ध॒ति॒
 द्यु॒मं॒ वृ॒णी॒त॒ पु॒ष्य॒से॑॥१॥ ते ते॒ दे॒व॒ ने॒तः॒ ये च॒ इ॒मा॒न॒ अ॒नु॒ऽश॒से॑ ते
 रा॒या॒ ते हि॒ आ॒ऽपृ॒चै॒ स॒चै॒म॒हि॒ स॒च॒थ्यैः॥२॥ अ॒तः॒ नः॒ आ॒ नृ॒न॒ अ॒ति॒-
 थी॒न॒ अ॒तः॒ प॒त्नीः॒ द॒श॒स्य॒त॒ आ॒रे॒ वि॒श्वं॒ प॒थे॒ऽस्यां॒ द्वि॒षः॒ यु॒यो॒तु॒ यु॒-
 यु॒विः॥३॥ य॒च॒ व॒हिः॒ अ॒भि॒ऽहि॒तः॒ दु॒द्र॒वं॒त॒ द्रो॒ण्यः॒ प॒शुः॒ नृ॒ऽम॒नाः॒
 वी॒र॒ऽप॒स्यः॒ अ॒णी॒ धी॒रा॒ऽइ॒व॒ स॒नि॒ता॥४॥ ए॒षः॒ ते॒ दे॒व॒ ने॒तः॒ रथः॒-
 प॒तिः॒ शं॒ रा॒यिः॒ शं॒ रा॒ये॒ शं॒ स्व॒स्त॒ये॒ इ॒षः॒ऽस्तु॒तः॒ म॒ना॒ म॒हे॒ दे॒व॒ऽस्तु॒तः॒
 म॒ना॒ म॒हे॒ ॥५॥४॥

॥५१॥ अ॒ग्रे॒ सु॒त॒स्य॒ पी॒त॒ये॒ वि॒श्वैः॒ ऊ॒मे॒भिः॒ आ॒ ग॒हि॒ दे॒वे॒भिः॒
 ह॒व्य॒ऽदा॒त॒ये॥१॥ ऋ॒त॒ऽधी॒त॒यः॒ आ॒ ग॒त॒ स॒त्य॒ऽध॒र्मा॒णः॒ अ॒ध्व॒र॒अ॒ग्नेः॒
 पि॒ब॒त॒ जि॒ह्वा॒या॥२॥ वि॒प्रे॒भिः॒ वि॒प्र॒ सं॒त्य॒ प्रा॒त॒र्या॒व॒ऽभिः॒ आ॒ ग॒हि॒
 दे॒वे॒भिः॒ सो॒म॒ऽपी॒त॒ये॥३॥ अ॒ग्रं॒ सो॒मः॒ च॒मू॒ऽसु॒तः॒ अ॒म॒त्रे॒ परि॒सि॒च्य॒ते॒
 प्रि॒यः॒ इं॒द्रा॒य॒ वा॒य॒वे॑॥४॥ वा॒यो॒ आ॒ या॒हि॒ वी॒त॒ये॒ जु॒षा॒णः॒ ह॒व्य॒-
 ऽदा॒त॒ये॒ पि॒ब॒ सु॒त॒स्य॒ अ॒ध॒सः॒ अ॒भि॒ प्र॒यः॥५॥५॥ इं॒द्रः॒ च॒ वा॒यो॒ ए॒षां॒

सुतानां पीतिं अर्हथः तान जुषेथां अरेपसौ अभिप्रयः ॥ ६ ॥ सुताः
 इंद्राय वायवे सोमांसः दधिऽआशिरः निम्नं यतिं सिंधवः अभि
 प्रयः ॥ ७ ॥ सऽजूः विश्वेभिः देवेभिः अश्विऽभ्यां उषसां सऽजूः आ
 याहि अग्ने अचिऽवत् सुते रण ॥ ८ ॥ सऽजूः मिचावरुणाभ्यां
 सऽजूः सोमैर्न विष्णुना आ याहि अग्ने अचिऽवत् सुते रण ॥ ९ ॥
 सऽजूः आदित्यैः वसुऽभिः सऽजूः इंद्रेण वायुना आ याहि अग्ने
 अचिऽवत् सुते रण ॥ १० ॥ ६ ॥ स्वस्ति नः मिमीतां अश्विना भगः
 स्वस्ति देवी अदितिः अनर्वणः स्वस्ति पूषा असुरः दधातु नः स्व-
 स्ति द्यावापृथिवी सुऽचेतुनां ॥ ११ ॥ स्वस्तये वायुं उप ब्रवामहे
 सोमं स्वस्ति भुवनस्य यः पतिः बृहस्पतिं सर्वेऽगणं स्वस्तये स्व-
 स्तये आदित्यासः भवंतु नः ॥ १२ ॥ विश्वे देवाः नः अद्य स्वस्तये
 वैश्वानरः वसुः अग्निः स्वस्तये देवाः अवंतु ऋभवं स्वस्तये स्वस्ति
 नः रुद्रः पातु अंहसः ॥ १३ ॥ स्वस्ति मिचावरुणा स्वस्ति पथ्ये
 रेवति स्वस्ति नः इंद्रः च अग्निः च स्वस्ति नः अदिते कृधि ॥ १४ ॥
 स्वस्ति पंथां अनु चरेम सूर्या चंद्रमसौऽइव पुनः ददता अघ्नता
 जानता सं गमेमहि ॥ १५ ॥ ७ ॥

॥ ५२ ॥ प्रश्यावऽअश्व धृष्णुऽया अर्चं मरुतऽभिः ऋक्ऽभिः ये
 अद्रोघं अनुऽस्वधं अश्वः मदंति यज्ञियाः ॥ १ ॥ ते हि स्थिरस्य शवसः
 सखायः संति धृष्णुऽया ते यामन आ धृषतऽविनः त्मनां पांति
 शश्वतः ॥ २ ॥ ते स्यंद्रासः न उक्ष्णः अतिं स्कंदंति शर्वरीः मरुतां
 अध महः दिवि क्षमा च मन्महे ॥ ३ ॥ मरुतऽसु वः दधीमहि स्तोमं
 यज्ञं च धृष्णुऽया विश्वे ये मानुषा युगा पांति मर्त्यं रिषः ॥ ४ ॥ अर्हतः
 ये सुऽदानवः नरः असांसिऽशवसः प्र यज्ञं यज्ञियेभ्यः दिवः अर्चं

मरुतऽभ्यः॥५॥८॥ आ रुक्मिः आ युधानरः ऋष्वाः ऋष्टीः असृक्षत
 अनु एनान् अहं विद्युतः मरुतः जम्बूतीः इव भानुः अर्तत्तना
 दिवः॥६॥ ये ववृधंत पार्थिवाः ये उरौ अंतरिक्षे आवृजने वान-
 दीनां सधऽस्थे वा महः दिवः॥७॥ शर्धः मारुतं उत शंस सत्यऽश्व-
 सं ऋभ्वसं उत स्मृते शुभे नरः प्रस्यं द्राः युजत त्मना॥८॥ उत स्मृते
 परुषाणां ऊर्णाः वसत शुंध्यवः उत पृथ्वा रथानां अर्द्रि भिंदंति
 ओजसा॥९॥ आऽपथयः विऽपथयः अंतःऽपथा अनुऽपथाः ए-
 तेभिः मह्यं नामऽभिः यज्ञं विऽस्तारः ओहते॥१०॥१॥ अधं नरः नि
 ओहते अधं निऽयुतः ओहते अधं पारावताः इति चिचारूपाणि
 दृश्यी॥११॥ छंदःऽस्तुभः कुभन्यवः उत्सं आ कीरिणः नृतुः ते मे के
 चित् न तायवः ऊमाः आसन् दृशि त्विषे॥१२॥ ये ऋष्वाः ऋष्टि-
 ऽविद्युतः कवयः संति वेधसः तं ऋषे मारुतं गणं नमस्य रमयं
 गिरा॥१३॥ अच्छं ऋषे मारुतं गणं दाना मित्रं न योषणा दिवः
 वा धृष्णवः ओजसा स्तुताः धीभिः इषयत॥१४॥ नु मन्वानः एषां
 देवान् अच्छं न वक्षणा दाना सचेत सूरिभिः यामऽश्रुतेभिः
 अंजिभिः॥१५॥ प्रये मे बंधुऽएषे गां वोचंत सूरयः पृश्निं वोचंत
 मातरं अधं पितरं इष्मिणं रुद्रं वोचंत शिक्कसः॥१६॥ सप्त मे सप्त
 शक्तिनः एकंऽएका शता ददुः यमुनायां अधि श्रुतं उत राधः
 गव्यं मृजे नि राधः अश्व्यं मृजे॥१७॥१०॥

॥५३॥ कः वेद् जानै एषां कः वा पुरा सुक्षेपु आस मरुतां यत्
 युयुजे किलास्यः॥१॥ आ एतान् रथेषु तस्थुषः कः शुश्राव कथा
 युयुः कस्यै ससुः सुऽदासै अनु आपयः इळाभिः वृष्टयः सह॥२॥
 ते मे आहुः ये आऽययुः उपं द्युभिः विऽभिः मदे नरः मयीः अरे-

अ० ४. अ० ३. व० १४.] ॥ ३४६ ॥ [म० ५. अ० ४. सू० ५४.]

पसः इमान् पश्यन् इति स्तुहि ॥३॥ ये अजिषु ये वाशीषु स्वऽभानवः स्रक्षुरुक्तेषु खादिषु आयाः रथेषु धन्वऽसु ॥४॥ युष्माकं स्वरथान् अनुमुदे दधे मरुतः जीरुदानवः वृष्टी द्यावः यतीऽइव ॥५॥११॥ आ यं नरः सुदानवः ददाशुषे दिवः कोशं अचुच्यवुः विपर्जन्यं मृजंति रोदसीः अनु धन्वना यंति वृष्टयः ॥६॥ तत्तृदानाः सिंधवः शोदसा रजः प्रससुः धेनवः यथा स्यन्ताः अश्वाऽइव अध्वनः विमोचने वि यत् वर्तते एन्यः ॥७॥ आ यात् मरुतः दिवः आ अंतरिक्षात् अमात् उत मा अवस्थात् प्राऽवतः ॥८॥ मा वः रसा अनितभा कुभा क्रुमुः मा वः सिंधुः निरीरमत् मा वः परिस्थात् सरयुः पुरीषिणी असे इत् सुम्न अस्तु वः ॥९॥ तं वः शर्धे रथानां त्वेषं गणं मारुतं नव्यसीनां अनु प्रयंति वृष्टयः ॥१०॥१२॥ शर्धेऽशर्धे वः एषां व्रातं व्रातं गणं गणं सुशस्तिभिः अनु क्रामेमधीतिभिः ॥११॥ कसै अद्य सुजाताय रातऽहव्याय प्रययुः एना यामेन मरुतः ॥१२॥ येन तोकाय तनयाय धान्यं बीजं वहध्वे अक्षितं अस्मभ्यं तत् धत्तन यत् वः ईमहे राधः विश्वऽआयुसौभगं ॥१३॥ अति इयाम् निदः तिरः स्वस्तिभिः हित्वा अवद्यं अरांतीः वृष्टी शं योः आपः उस्मि भेषजं स्याम मरुतः सह ॥१४॥ सुदेवः समह असति सुवीरः नरः मरुतः सः मर्त्यः यं त्रायध्वे स्याम ते ॥१५॥ स्तुहि भोजान् स्तुवतः अस्य यामनि रणं गावः न यवसे यतः पूर्वानऽइव सखीन् अनु ह्वय गिरा गृणीहि कामिनः ॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५४॥ प्रशर्धीय मारुताय स्वऽभानवे इमां वाचं अनज पर्वतऽच्युते घर्मऽस्तुभे दिवः आ पृष्ठऽयज्जने द्युम्नऽअवसे महि नृग्यां

अ० ४. अ० ३. व० १६.] ॥ ३४७ ॥ [म० ५. अ० ४. सू० ५४.]

अर्चत ॥ १॥ प्र वः मरुतः तविषाः उदन्यवः वयः ऽवृधः अश्वः ऽयुजः
परिऽजयः सं विऽद्युता दधति वाशति चितः स्वरति आपः अव-
ना परिऽजयः ॥ २॥ विद्युत् ऽमहसः नरः अश्वमऽदिद्यवः वातः
ऽत्विषः मरुतः पर्वतऽच्युतः अद्भुऽया चित मुहुः आहा दुनिऽवृतः
स्तनयतऽअमाः रभसाः उत् ऽओजसः ॥ ३॥ वि अकून रुद्राः वि
अहानि शिक्कसः वि अंतरिक्षं वि रजांसि धृतयः वि यत् अजान
अजय नावः ई यथा वि दुः ऽगानि मरुतः न अहं रिष्यथ ॥ ४॥ तत्
वीर्यं वः मरुतः महिऽत्वनं दीर्घं ततान सूर्यः न योजनं एताः न या-
मे अगृभीतऽशोचिषः अनश्वऽदां यत् नि अयातन गिरिं ॥ ५॥ १४॥
अभ्राजि शर्धः मरुतः यत् अर्णसं मोषथ वृक्षं कपनाऽइव वेधसः
अध स्म नः अरमतिं सऽजोषसः चक्षुः ऽइव यंतं अनु नेषथ सुऽगं
॥ ६॥ न सः जीयते मरुतः न हन्यते न सेधति न व्यथते न रिष्यति न
अस्य रायः उप दस्यंति न ऊतयः ऋषिं वा यं राजानं वा सुसूदथ
॥ ७॥ नियुत्वंतः ग्रामऽजितः यथा नरः अर्यमणः न मरुतः कबंधि-
नः पिन्वंति उत्सं यत् इनासः अस्वरन् वि उदंति पृथिवी मध्वः
अंधंसा ॥ ८॥ प्रवत्वंती इयं पृथिवी मरुतऽभ्यः प्रवत्वंती द्यौः भवति
प्रयत् ऽभ्यः प्रवत्वंतीः पथ्याः अंतरिक्ष्याः प्रवत्वंतः पर्वताः जीर-
ऽदानवः ॥ ९॥ यत् मरुतः सऽभरसः स्वः ऽनरः सूर्ये उत् ऽइते मदथ
दिवः नरः न वः अश्वाः अथयंत अहं सिसतः सद्यः अस्य अध्वनः
पारं अद्भुथ ॥ १०॥ १५॥ असंषु वः ऋष्टयः पत् ऽसु खादयः वक्षः ऽसु
रुक्माः मरुतः रथे शुभः अग्निऽभ्राजसः विऽद्युतः गभस्त्योः शिप्राः
शीर्षेऽसु विऽतताः हिरण्ययीः ॥ ११॥ तं नाकं अर्यः अगृभीतऽशो-
चिषं रुशत् पिप्पलं मरुतः वि धूनुथ सं अर्च्यंत वृजना अतिवि-
षंत यत् स्वरति घोषं विऽततं ऋतऽयवः ॥ १२॥ युष्माऽदत्तस्य

म॒रुतः॑ वि॒ऽचेत॑सः रा॒यः स्या॑म॒रथ्यः॑ वय॑स्वतः न यः यु॒च्छति॑ तिथः
 यथा॑ दि॒वः अ॒स्मे र॑रुत॒ म॒रुतः॑ सह॒स्रिण॑ ॥ १३ ॥ यूयं॑ रयिं म॒रुतः॑
 स्पा॒र्हऽवी॑रं यूयं॑ ऋषिं॒ अव॑थ॒ सामं॑ विप्रं॒ यूयं॑ अ॒र्वतं॑ भ॒रता॑य
 वाजं॑ यूयं॑ ध॒त्थ राजा॑नं श्रुष्टि॒ऽमंतं॑ ॥ १४ ॥ तत् वः॑ या॒मि द्र॑विणं
 स॒द्यः॑ऽऊत॑यः येन॑ स्वं न त॒तना॑म नृ॒न अभि॑ इ॒दं सु॒मे म॒रुतः॑ ह॒र्यत॑
 वचः॑ यस्य॑ तरे॒म तर॑सा श॒तं हि॒माः ॥ १५ ॥ १६ ॥

॥ ५५ ॥ प्र॒ऽयं ज्य॑वः म॒रुतः॑ भा॒जत॑ऽऽष्ट॒ष्टयः॑ वृ॒हत॑ वयः द॒धिरे
 रु॒क्मऽव॑क्षसः ई॒र्यते॑ अ॒श्वैः सु॒ऽयमे॑भिः आ॒शुऽभिः॑ शु॒भं या॑तां अ॒नु
 रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ १ ॥ स्व॒यं द॒धिध्वे॑ तवि॒षी यथा॑ वि॒द् बृ॒हत॑ म॒हा॒तः
 उ॒र्वि॒या वि॒ राज॑थ॒ उत॑ अ॒तरि॑क्षं म॒मिरे॑ वि॒ ओज॑सा शु॒भं या॑तां
 अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ २ ॥ सा॒कं जा॑ताः सु॒ऽभ्वः सा॒कं उ॒क्षिताः॑ श्रि॒ये
 चि॒त् आ प्र॑ऽतरं व॒वृधुः॑ नरः वि॒ऽरो॒किणः॑ सू॒र्यस्य॑ऽइ॒व र॑मयः शु॒भं
 या॑तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ३ ॥ आ॒ऽभू॒षेण॑यं वः म॒रुतः॑ म॒हि॒ऽत्वनं॑
 दि॒दृक्षे॑ण्यं सू॒र्यस्य॑ऽइ॒व च॑क्ष॒णं उ॒तो अ॒स्मान॑ अ॒मृत॑ऽत्वे द॒धात॑न
 शु॒भं या॑तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ४ ॥ उ॒त् ई॒र्यथ॑ म॒रुतः॑ स॒मुद्र॑तः
 यूयं॑ वृष्टिं॒ वर्ष॑यथ॒ पुरी॑धि॒णः न वः॑ दु॒स्त्राः॑ उ॒प द॑स्यंति॒ धेन॑वः शु॒भं
 या॑तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ५ ॥ १७ ॥ यत् अ॒श्वान॑ धूऽसु पृ॒षतीः॑
 अ॒युग्धं॑ हि॒रण्य॑या॒न प्र॑ति अ॒त्कान॑ अ॒मुग्धं॑ वि॒श्वाः इ॒त् स्पृ॒धः
 म॒रुतः॑ वि॒ अस्य॑थ शु॒भं या॑तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ६ ॥ न प॑र्वताः
 न न॒द्यः व॑रुत॒ वः यत्र॑ अ॒चि॒ध्वं म॒रुतः॑ ग॒च्छथ॑ इ॒त् ऊं तत् उ॒त द्या॑
 वा॒पृथि॑वी॒ या॒थ न॒ परि॑ शु॒भं या॑तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ७ ॥ यत्
 पू॒र्य म॒रुतः॑ यत् च नू॒तनं॑ यत् उ॒द्यते॑ व॒सवः॑ यत् च श॒स्यते॑ वि॒श्वस्य॑
 तस्य॑ भ॒वथ॑ न वे॒दसः॑ शु॒भं या॑तां अ॒नु रथाः॑ अ॒वृत्स॑त ॥ ८ ॥ मृ॒ळत॑

अ० ४. अ० ३. व० २१.] ॥ ३४९ ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ५७.]

नः मरुतः मा वधिष्टन असभ्यं शर्म बहुलं वि यंतन अधिस्तो-
चस्य सख्यस्य गातन शुभं यातां अनु रथाः अवृत्तत ॥९॥ यूयं
अस्मान नयत वस्यः अच्छ निः अंहतिऽभ्यः मरुतः गृणानाः जुष-
ध्वं नः ह्यऽदातिं यजचाः वयं स्याम पतयः रयीणां ॥१०॥ १६॥

॥५६॥ अये शर्धंत आ गृणं पिष्टं रुक्मेभिः अंजिभिः विशः अद्य
मरुतां अवह्वयेदिवः चित् रोचनात् अधि ॥१॥ यथा चित् मन्त्रसे
हृदा तत् इत् मे जग्मुः आऽशसः ये ते नेदिष्टं हवनानि आऽगमन
तान वर्ध भीमऽसंहशः ॥२॥ मीळु ष्मंतीऽइव पृथिवी पराऽहता
मदंती एति अस्मत् आ ऋक्षाः न वः मरुतः शिमीऽवान् अमः
दुग्धः गौऽइव भीमऽयुः ॥३॥ नि ये रिणंति ओजसा वृथा गावः न
दुऽधुरः अश्मानं चित् स्वयं पर्वतं गिरिं प्रच्यवयंति यामऽभिः
॥४॥ उत् तिष्ठ नूनं एषां स्तोमैः संऽउक्षितानां मरुतां पुरुऽतमं
अपूर्य्य गवां सर्गऽइव ह्वये ॥५॥ १९॥ युग्ध्वं हि अरुषीः रथे युग्ध्वं
रथेषु रोहितः युग्ध्वं हरी अजिरा धुरि वोळ्वे वहिष्ठा धुरि वो-
ळ्वे ॥६॥ उत् स्यः वाजी अरुषः तुविऽस्वनिः इह स् धायि
दर्शतः मा वः यामेषु मरुतः चिरं करत् प्रतं रथेषु चोदत् ॥७॥ रथं
नुमारुतं वयं अवस्युं आ हुवामहे आ यस्मिन् तस्यो सुऽरणानि
बिभ्रंती सचा मरुतऽसु रोदसी ॥८॥ तं वः शर्धं रथेऽशुभं त्वेषं पन-
स्युं आ हुवे यस्मिन् सुऽजाता सुऽभगा महीयते सचा मरुतऽसु
मीळुषी ॥९॥ २०॥ ४॥

॥५७॥ आ रुद्रासः इंद्रऽवंतः सऽजोषसः हिरण्यऽरथाः सुवि-
ताय गंतन इयं वः अस्मत् प्रति ह्वयेते मतिः तृणऽजै न दिवः

उत्साः उदन्यवे ॥१॥ वाशीऽमंतः ऋष्टिऽमंतः मनीषिणः सुऽध-
 न्वानः इषुऽमंतः निषंगिणः सुऽअश्वाः स्थ सुऽरथाः पृथ्विऽमातरः
 सुऽआयुधाः मरुतः याथन शुभं ॥२॥ धूनुष द्यां पर्वतान् दाशुषे
 वसु नि वः वनां जिहते यामनः भिया कोपयथ पृथिवी पृथ्वि-
 ऽमातरः शुभे यत् उमाः पृथ्वीः अयुध्वं ॥३॥ वातऽत्विषः मरुतः
 वर्षऽनिर्निजः यमाऽइव सुऽसंहशः सुऽपेशसः पिशंगऽअश्वाः
 अरुणऽअश्वाः अरेपसः प्रऽत्वक्षसः महिना द्यौऽइव उरवः ॥४॥
 पुरुऽदृप्साः अंजिऽमंतः सुऽदानवः त्वेषऽसंहशः अनवधराधसः
 सुऽजातासः जनुषां रुक्मऽवक्षसः दिवः अर्काः अमृतं नाम भे-
 जिरे ॥५॥२१॥ ऋष्टयः वः मरुतः असंयोः अधि सहः ओजः बाहोः
 वः बलं हितं नृणां शीर्षऽसु आयुधारथेषु वः विश्वा वः श्रीः अधि
 तनूषु पिपिशे ॥६॥ गोऽमंतः अश्वऽवतरथऽवत सुऽवीरं चंद्रऽवत
 राधः मरुतः ददनः प्रऽशस्ति नः कृणुत रुद्रियासः भक्षीय वः अ-
 वसः दिव्यस्य ॥७॥ ह्येनरः मरुतः मृकृतनः तुविऽमघासः अमृताः
 ऋतऽज्ञाः सत्यऽश्रुतः कवयः युवानः बृहत्ऽगिरयः बृहत् उक्ष-
 माणाः ॥८॥२२॥

॥५८॥ तं कुं नूनं तविषीऽमंतं एषां स्तुषेगुणं मारुतं नव्यसीनां
 ये आशुऽअश्वाः अमऽवत वहते उत ईशिरे अमृतस्य स्वऽराजः
 ॥१॥ त्वेषं गुणं तवसं खादिऽहस्तं धुनिऽव्रतं मायिनं दातिऽवारं
 मयऽभुवः ये अमिताः महिऽत्वा वंदस्व विप्र तुविऽराधसः नृन्
 ॥२॥ आ वः यंतु उदऽवाहासः अद्य वृष्टिं ये विश्वे मरुतः जुनंति
 अयं यः अग्निः मरुतः संऽइन्द्रः एतं जुषध्वं कवयः युवानः ॥३॥ यूयं
 राजानं इयं जनाय विश्वऽतष्टं जनयथ यजचाः युष्मत् एति मु-

ष्टिऽहा बाहुऽजूतः युष्मत् सत्तऽअश्वः मरुतः सुऽवीरः ॥४॥ अराः-
 ऽइव इत् अचरमाः अहांऽइव प्रऽप्र जायंते अकवाः महऽभिः
 पृश्नेः पुत्राः उपऽमासः रभिष्ठाः स्वया मत्या मरुतः सं मिमिक्षुः
 ॥५॥ यत् प्र अयासिष्ट पृषतीभिः अश्वैः वीळुपविऽभिः मरुतः
 रथेभिः क्षीदंते आपः रिणते वनानि अव उसियः वृषभः क्रंदतु
 द्यौः ॥६॥ प्रथिष्ट यामन् पृथिवी चित् एषां भतां ऽइव गर्भं स्वं इत्
 शवः धुः वातान् हि अश्वान् धुरि आऽयुयुजे वर्ष स्वेदं चक्रिरे रु-
 द्रियासः ॥७॥ ह्ये नरः मरुतः मृळतं नः तुविऽमघासः अमृताः
 अतऽज्ञाः सत्यऽश्रुतः कवयः युवानः बृहत् ऽगिरयः बृहत् उक्ष-
 माणाः ॥ ८ ॥ २३ ॥

॥५९॥ प्र वः स्पष्ट अक्रन् मुविताय दावने अर्चे दिवे प्र पृथिव्यै
 अतं भरे उक्षते अश्वान् तरुषते आ रजः अनु स्वं भानुं श्रययते
 अर्णवैः ॥१॥ अमात् एषां भियसा भूमिः एजति नौः न पूर्णा क्ष-
 रति व्यथिः यती दूरेऽदृशः ये चितयते एमऽभिः अंतः महे विदथे
 येतिरे नरः ॥२॥ गवां ऽइव श्रियसे शृंगं उत्तऽतमं सूर्यः न चक्षुः
 रजसः विऽसर्जने अत्याः ऽइव सुऽभ्वः चारवः स्थन् मर्याः ऽइव
 श्रियसे चेतथ नरः ॥३॥ कः वः महांति महतां उत् अश्ववत् कः
 कात्या मरुतः कः ह्यौ स्या यूयं ह्यभूमिं किरणं नरेजथ प्र यत् भरंध्वे
 मुविताय दावने ॥४॥ अश्वः ऽइव इत् अरुषासः सऽबधवः शू-
 राः ऽइव प्रऽयुधः प्र उत्त युयुधुः मर्याः ऽइव सुऽवृधः ववृधुः नरः सू-
 र्यस्य चक्षुः प्र मिनंति वृष्टिऽभिः ॥५॥ ते अज्येष्ठाः अकनिष्ठासः
 उत्तऽभिदः अमध्यमासः महसा वि ववृधुः सुऽजातासः जनुषां
 पृश्निऽमातरः दिवः मर्याः आ नः अच्छ जिगातन ॥६॥ वयः न ये
 श्रेणीः पशुः ओजसा अंतान् दिवः बृहत् सानुनः परि अश्वः

एषां उभये यथा विदुः प्र पर्वतस्य नभनून अचुच्यवुः ॥७॥ मि-
मांतु द्यौः अदितिः वीतये नः सं दानुऽचित्राः उषसः यतंतां आ
अचुच्यवुः दिव्यं कोशं एते ऋषे रुद्रस्य मरुतः गृणानाः ॥८॥ २४ ॥

॥६०॥ ईळे अग्निं सुऽअवसं नमःऽभिः इह प्रऽसत्तः वि चयत्
कृतं नः रथैःऽइव प्रभरे वाजयत्ऽभिः प्रऽदक्षिणित मरुतां स्तोमं
ऋध्यां ॥१॥ आ ये तस्युः पृषतीषु श्रुतासु सुऽखेषु रुद्राः मरुतः
रथेषु वनां चित् उयाः जिहते नि वः भिया पृथिवी चित् रेजते
पर्वतः चित् ॥२॥ पर्वतः चित् महि वृद्धः विभाय दिवः चित् सानुं
रेजत स्वने वः यत् क्रीळथ मरुतः ऋष्टिऽमंतः आपःऽइव सध्वं-
चः धवध्वे ॥३॥ वराःऽइव इत् रैवतासः हिरण्यैः अभि स्वधाभिः
तन्वः पिपिश्चे अये श्रेयांसः तवसः रथेषु सत्वा महांसि चक्रिरे
तनूषु ॥४॥ अज्येष्टासः अकनिष्ठासः एते सं भ्रातरः ववृधुः सौभ-
गाय युवां पिता सुऽअपाः रुद्रः एषां सुऽदुघां पृथ्विः सुऽदिनां
मरुतऽभ्यः ॥५॥ यत् उतऽतमे मरुतः मध्यमे वा यत् वा अवमे
सुऽभगासः दिवि स्थ अतः नः रुद्राः उत वा नु अस्य अग्ने वि-
त्तात् हविषः यत् यजाम ॥६॥ अग्निः च यत् मरुतः विश्वऽवेदसः
दिवः वहध्वे उतऽतरात् अधि सुऽभिः ते मंदसानाः धुनयः रि-
शादसः वामं धत्त यजमानाय सुन्वते ॥७॥ अग्ने मरुतऽभिः शु-
भयत्ऽभिः ऋक्ऽभिः सोमं पिव मंदसानः गणश्चिऽभिः पाव-
केभिः विश्वंऽइन्वेभिः आयुऽभिः वैश्वानर प्रऽदिवा केतुनां स-
ऽजूः ॥ ८ ॥ २५ ॥

॥६१॥ के स्थ नरः श्रेष्ठं तमाः ये एकःऽएकः आऽयय परमस्याः

पराऽवतः ॥१॥ क्व वः अश्वः क्व अभीश्वः कथं शेक कथा यय पृष्ठे
 सदः नसोः यमः ॥२॥ जघने चोदः एषां वि सक्थानि नरः यमुः पु-
 चऽकृथे न जनयः ॥३॥ परा वीरासः इतन मर्यासः भद्रऽजानयः
 अग्निऽतपः यथा असंथ ॥४॥ सनंत सा अश्व्यं पशुं उत गर्भं शत-
 ऽअवयं श्यावाश्वऽस्तुताय यादोः वीराय उपऽबर्हत् ॥५॥ २६॥
 उत त्वा स्त्री शशीयसी पुंसः भवति वस्यंसी अदेव चात अराधसः
 ॥६॥ वि या जानाति जसुरि वितृष्यंतं वि कामिनं देवऽचा कृणुते
 मनः ॥७॥ उत घनेमः अस्तुतः पुमान् इति ब्रुवे पणिः सः वैरऽदेये
 इत् समः ॥८॥ उत मे अरपत् युवतिः ममंदुषीं प्रति श्यावाय वर्त-
 निं विरोहिता पुरुऽमी ह्याय येमतुः विप्राय दीर्घऽयं शसे ॥९॥ यः
 मे धेनूनां शतं वैदत् अश्विः यथा ददत् तरंतऽइव मंहनां
 ॥१०॥ २७॥ ये ई वहते आशुऽभिः पिबंतः मदिं मधु अच अवांसि
 दधिरे ॥११॥ येषां श्रिया अधिरोदसी विऽभ्राजंते रथेषु आ दिवि
 रुक्मऽइव उपरि ॥१२॥ युवांसमारुतः गणः त्वेषऽरथः अनैद्यः शु-
 भंऽयावा अप्रतिऽस्तुतः ॥१३॥ कः वेद नूनं एषां यच मदंति धूतयः
 ऋतऽजाताः अरेपसः ॥१४॥ यूयं मर्तं विपन्यवः प्रऽनेतारः इत्या
 धिया ओतारः यामऽहूतिषु ॥१५॥ २८॥ ते नः वसूनि काम्या पुरु-
 चंद्राः रिशादसः आ यज्ञियासः ववृक्षन् ॥१६॥ एतं मे स्तोमं ऊर्म्ये
 दाभ्याय परा वह गिरः देवि रथीऽइव ॥१७॥ उत मे वोचता इति
 सुतऽसोमे रथऽवीतौ न कामः अप वेति मे ॥१८॥ एषः स्तेति रथ-
 ऽवीतिः मघऽवा गोऽमतीः अनु पर्वतेषु अपऽश्रितः ॥१९॥ २९॥

॥६२॥ ऋतेन ऋतं अपिऽहितं ध्रुवं वां सूर्यस्य यच विऽमुचंति
 अश्वान दशं शता सह तस्युः तत् एकं देवानां श्रेष्ठं वपुषां अपश्यं

॥१॥ तत् सु वां मित्रावरुणा महिऽत्वं ईर्मा तस्युषीः अहंऽभिः दु-
 दुहे विश्वाः पिन्वयः स्वसरस्य धेनाः अनु वां एकः पविः आ ववर्ते
 ॥२॥ अधारयतं पृथिवी उत द्यां मित्रंऽराजाना वरुणा महःऽभिः
 वर्धयतं ओषधीः पिन्वतं गाः अव वृष्टिं सृजतं जीरुऽदानू ॥३॥
 आ वां अश्वासः सुऽयुजः वहंतु यतऽरश्मयः उप यंतु अर्वाक् घृ-
 तस्य निऽनिक् अनु वर्तते वां उप सिंधवः प्रऽदिवि क्षरन्ति ॥४॥
 अनु श्रुतां अमतिं वर्धत उर्वी बर्हिःऽइव यजुषा रक्षमाणा नम-
 स्वन्ता धृतऽदक्षा अधिगते मित्रं आसाथे वरुण इळां सु अंतः०
 ॥५॥ ३०॥ अक्रविऽहस्ता सुऽकृते परऽपा यं चासाथे वरुणा
 इळां सु अंतः० राजाना क्षत्रं अहणीयमाना सहस्रंऽस्थूणं वि-
 भूयः सह द्वौ ॥६॥ हिरण्यऽनिर्निक् अयः अस्य स्थूणा विभाजते
 दिवि अश्वाजनीऽइव भद्रे क्षेत्रे निऽमिता तिल्विले वा सनेमं
 मध्वः अधिऽगर्त्यस्य ॥७॥ हिरण्यऽरूपं उषसः विऽउष्टौ अयः-
 ऽस्थूणं उतऽइता सूर्यस्य आरोह्यः वरुण मित्र गतं अतः चक्षा-
 थे अदितिं दितिं च ॥८॥ यत् बर्हिष्ठं न अतिऽविधे सुऽदानू
 अच्छिद्रं शर्म भुवनस्य गोपा तेन नः मित्रावरुणौ अविष्टं सि-
 सासंतः जिगीवांसः स्याम ॥ ९॥ ३१ ॥ ३ ॥

॥६३॥ ऋतस्य गोपौ अधि तिष्ठथः रथं सत्यंऽधर्माणा परमे
 विऽओमनि यं अत्र मित्रावरुणा अवयः युवं तस्मै वृष्टिः मधु-
 ऽमत् पिन्वते दिवः ॥१॥ संऽराजौ अस्य भुवनस्य राजथः मित्रा-
 वरुणा विदथे स्वःऽदृशा वृष्टिं वां राधः अमृतंऽत्वं ईमहे द्यावा-
 पृथिवी वि चरन्ति तन्यवः ॥२॥ संऽराजौ उग्रा वृषभा दिवः पतीं
 पृथिव्याः मित्रावरुणा विऽचर्षणी० चित्रेभिः अभैः उप तिष्ठथः

रवं द्यां वर्षयथः अमुंरस्य मायया ॥३॥ माया वां मित्रावरुणा
 दिवि श्रिता सूर्यः ज्योतिः चरति चित्रं आयुधं तं अभ्रेण वृष्ट्या
 गूह्यः दिवि पर्जन्य द्रुप्साः मधुऽमंतः ईरते ॥४॥ रथं युजते मरुतः
 शुभे सुऽखं शूरः न मित्रावरुणा गोऽइष्टिषु रजांसि चित्रा विच-
 रन्ति तन्यवः दिवः संऽराजा पर्यसानः उक्षतं ॥५॥ वाचं सु मित्रा-
 वरुणौ इराऽवन्ती पर्जन्यः चित्रां वदति त्रिधिऽमती अभ्रा वसत
 मरुतः मुमायया द्यां वर्षयतं अरुणां अरेपसं ॥६॥ धर्मेणा मित्रा-
 वरुणा विपःऽचिता व्रता रक्षेथे अमुंरस्य मायया ऋतेन विश्वं
 भुवं न विराजयः सूर्यं आ धत्थः दिवि चित्रं रथं ॥७॥१॥

॥६॥ वरुणं वः रिशादंसं ऋचा मित्रं हवामहे परि व्रजाऽइव
 बाह्नीः जगन्वांसा स्वःऽनरं ॥१॥ ता बाहवा सुऽचेतुनां प्र यंतं
 अस्मै अर्चते शेवं हि जार्यं वां विश्वांसु क्षांसु जोगुवे ॥२॥ यत् नूनं
 अश्यां गतिं मित्रस्य यायां पथा अस्य प्रियस्य शर्मणि अहिं-
 सानस्य सश्चिरे ॥३॥ युवाभ्यां मित्रावरुणा उपऽमं धेयां ऋचा
 यत् हृक्षये मघोनां स्तोतृणां च स्पृधसे ॥४॥ आ नः मित्रं सुदीति-
 ऽभिः वरुणः च सधऽस्थे आ स्वे क्षये मघोनां सखीनां च वृधसे
 ॥५॥ युवं नः येषु वरुणा क्षत्रं बृहत् च विभृथः उरुनः वाजंऽसा-
 तये कृतं राये स्वस्तये ॥६॥ उच्छ्रंत्यां मे यजता देवऽक्षं चे रुशत-
 ऽगवि सुतं सोमं न हस्तिऽभिः आ पटऽभिः धावतं नरा बिभ्रती
 अर्चनानंसं ॥७॥२॥

॥६५॥ यः चिकेत सः सुऽऋतुः देवऽचा सः ब्रवीतु नः वरुणः
 यस्य दर्शतः मित्रः वा वनते गिरः ॥१॥ ता हि श्रेष्ठऽवर्चसा राजाना

अ० ४. अ० ४. व० ५.] ॥ ३५६ ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ६७.

दीर्घश्चुतऽतमा ता सतऽपती० च्चुतऽवृधा च्चुतऽवाना जनेऽजने
॥२॥ तां वां इयानः अवसे पूर्वौ उप ब्रुवे सचा सुऽअश्वासः सु चे-
तुनां वाजान् अभि प्र दावने ॥३॥ मिचः अंहोः चित् आत् उरु
क्षयाय गातुं वनते मिचस्य हि प्रऽतूर्वतः सुऽमतिः अस्ति विधतः
॥४॥ वयं मिचस्य अवसि स्यामं सप्रथःऽतमे अनेह सः त्वाऽऊतयः
सचा वरुणऽशेषसः ॥५॥ युवं मिचा इमं जनं यतथः सं च नयथः
मा मघोनः परि ख्यतं मो असाकं ऋषीणां गोऽपीथे नः उरु-
ष्यतं ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥६६॥ आ चिकितान सुऽऋतू० देवी मर्ते रिशादसा वरुणाय
च्चुतऽपेशसे दधीत प्रयसे महे ॥१॥ ता हि क्षत्रं अविऽहुतं सम्यक्
असुर्य आशति अध व्रताऽइव मानुषं स्वः न धायि दशतं ॥२॥ ता
वा एषे रथानां उर्वी गव्यूति एषां रातऽहं व्यस्य सुऽस्तुतिं दधृक्
स्तोमैः मना महे ॥३॥ अध हि काव्या युवं दक्षस्य पूऽभिः अद्भुता
नि केतुनां जनानां चिकेथे पूतऽदक्षसा ॥४॥ तत् च्चुतं पृथिवि
बृहत् अयःऽएषे ऋषीणां जयसानौ अरं पृथु अति क्षरंति याम-
ऽभिः ॥५॥ आ यत् वां इयऽचक्षसा मिचा वयं च सूरयः व्यचिष्टे
बहुऽपाय्ये यतेमहि स्वऽराज्ये ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥६७॥ बर इत्या देवा निऽकृतं आदित्या यजतं बृहत् वरुण
मिच अर्यमन् वर्षिष्ठं क्षत्रं आशथे ॥१॥ आ यत् योनिं हिरण्यं
वरुण मिच सदथः धर्तारा चर्षणीनां यतं सुम्बं रिशादसा ॥२॥
विश्वे हि विश्वऽवैदसः वरुणः मिचः अर्यमा व्रता पदाऽइव सश्चि-
रे पातिं मर्त्ये रिषः ॥ ३ ॥ ते हि सत्याः च्चुतऽस्पृशः च्चुतऽवानः

अ० ४. अ० ४. व० ८.] . ॥ ३५७ ॥ [म० ५. अ० ५. सू० ७०.

जनेऽजने सुऽनीथासः सुऽदानवः अ॒होः चि॒त् उ॒रुऽच॒क्रयः ॥ ४ ॥
कः नु वा॑ मि॒त्र अस्तु॑तः वरु॑णः वा॒ त॒नूना॑ तत् सु॒वा॑ आ ई॒षते॒ म॒-
तिः अचि॑न्म॒भ्यः आ ई॒षते॒ म॒तिः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ६८ ॥ प्र वः मि॒त्राय॑ गा॒य॒त वरु॑णाय वि॒षा गि॒रा म॒हिऽक्ष॒चौ
च॒तृत् वृ॒हत् ॥ १ ॥ संऽराजा॑ या घृ॒तऽयो॑नी० मि॒त्रः च॒ उ॒भा वरु॑णः
च॒ दे॒वा दे॒वेषु॑ प्रऽश॒स्ता ॥ २ ॥ ता नः॑ श॒क्तं पा॒र्थि॒वस्य॑ म॒हः रा॒यः दि॒-
व्यस्य॑ म॒हि वा॑ क्षु॒चं दे॒वेषु॑ ॥ ३ ॥ च॒तृत् च॒तृते॑न स॒प॒ता इ॒षि॒रं दक्ष॑ आ॒-
शा॒ते अ॒द्रुहा॑ दे॒वो व॒र्धते॑ ॥ ४ ॥ वृ॒ष्टिऽद्या॑वा री॒तिऽआ॑पा इ॒षः
पती॑ दानु॑म॒त्याः वृ॒ह॒तं ग॒त॑ आ॒शा॒ते ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ६९ ॥ ची॒रो॒च॒ना वरु॑ण॒चीन॑ उ॒त द्यू॒न ची॒णि मि॒त्र धा॒रय॑थः
रजा॑सि व॒वृ॒धा॒नौ अ॒म॒तिं क्षु॒चि॒यस्य॑ अ॒नु व्र॑तं रक्ष॑मा॒णौ अ॒जु॒र्य
॥ १ ॥ इ॒रा॒वती॑ वरु॑ण॒धे॒नवः॑ वा॑ म॒धुऽम॒त् वा॑ सि॒धवः॑ मि॒त्र दु॒हे
च॒यः त॒स्युः वृ॒षभा॑सः ति॒सृ॒णां धि॒ष॒णा॒नां रे॒तऽधाः॑ वि द्यु॑म॒न्तः
॥ २ ॥ प्रा॒तः दे॒वी अ॒दि॒तिं जो॒ह॒वीमि॑ म॒ध्यं दि॒ने उ॒तऽइ॒ता सूर्य॑स्य
रा॒ये मि॒त्रा वरु॑णा॒ स॒र्वऽता॑ता ई॒ळे तो॒का॒यं तन॑या॒य शं॒योः ॥ ३ ॥
या ध॒र्ता॒रा र॒जसः॑ रो॒च॒नस्य॑ उ॒त आ॒दि॒त्या दि॒व्या पा॒र्थि॒वस्य॑ न
वा॑ दे॒वाः अ॒मृ॒ताः आ॒ मि॒न॒न्ति॒ व्र॒तानि॑ मि॒त्रा वरु॑णा॒ ध्रु॒वाणि॑
॥ ४ ॥ ७ ॥

॥ ७० ॥ पु॒रुऽउ॒रुणा॑ चि॒त् हि अ॒स्ति॑ अ॒वः नूनं॑ वा॑ वरु॑ण॒मि॒त्र
वं॒सि वा॑ सु॒म॒तिं ॥ १ ॥ ता वा॑ स॒म्यक् अ॒द्रुहा॑णा॒ इषं॑ अ॒श्या॒म धा॒-
य॒से व॒यं ते॒ रु॒द्रा स्या॒म ॥ २ ॥ पा॒तं नः॑ रु॒द्रा पा॒युऽभिः॑ उ॒त चा॒ये॒षां

अ० ४. अ० ४. व० १२.] ॥ ३५८ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ७३.]

मुऽचाचातुर्यामदस्यूनतनूभिः॥३॥ मा कस्य अद्भुतऽक्तू यक्षं
भुजेम तनूभिः मा शेषसा मा तनसा ॥ ४ ॥ ८ ॥

॥७१॥ आ नः गतं रिशादसा वरुण मित्रं बर्हिणा उप इमं चारुं
अध्वरं ॥१॥ विश्वस्य हि प्रऽचेतसा वरुण मित्रं राजश्वः ईशाना
पिप्यतं धियः ॥२॥ उप नः सुतं आ गतं वरुण मित्रं दाशुषः अस्य
सोमस्य पीतये ॥ ३ ॥ ९ ॥

॥७२॥ आ मित्रे वरुणे वयं गीऽभिः जुहुमः अचिऽवत् नि
बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥१॥ व्रतेन स्यः ध्रुवऽक्षेमा धर्मेणा
यातयत्सजना नि बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥२॥ मित्रः च
नः वरुणः च जुषेता यज्ञं इष्टये नि बर्हिषि सदता सोमऽपीतये
॥ ३ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥७३॥ यत् अद्य स्यः पराऽवति यत् अर्वाऽवति अश्विना यत्
वा पुरु पुरुऽभुजा यत् अंतरिक्षे आ गतं ॥१॥ इह त्या पुरुऽभूतमा
पुरु दंसांसि बिभ्रता वरस्या यामि अग्निऽगू हुवे तुविऽतमा
भुजे ॥२॥ ईमा अन्यत् वपुषे वपुः चक्रं रथस्य येमथुः परि अन्या
नाहुषा युगामहा रजांसि दीयथः ॥३॥ तत् ऊं सु वा एना कृतं
विश्वा यत् वा अनु स्तवे नाना जातौ अरेपसां सं अस्मे बंधु आ
इयथुः ॥४॥ आ यत् वा सूर्या रथं तिष्ठत् रघुऽस्य दंसदा परि वा अ-
रुषाः वयः घृणा वरंते आऽतपः ॥५॥ ११ ॥ युवोः अचिः चिकेतति
नरा सुमेन चेतसा घर्म यत् वा अरेपसां नासत्या आस्ता भुरण्यति
॥६॥ उयः वां ककुहः ययिः शृण्वे यामेषु संतनिः यत् वा दंसऽभिः

अ०४. अ०४. व० १५.] ॥ ३५९ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ७५.]

अश्विना अचिः नरा आऽववर्तति ॥ ७ ॥ मध्वः ऊं सु मधुऽयुवा रु-
द्रा सिसंक्ति पिपुषी यत् समुद्रा अति पर्वथः पङ्काः पृक्षः भरत वां
॥ ८ ॥ सत्यं इत् वै ऊं अश्विना युवां आहुः मयऽभुवा ता यामन
यामऽहूतमा यामन आ मृळु यत्तऽतमा ॥ ९ ॥ इमा ब्रह्माणि वर्ध-
ना अश्विऽभ्यां संतु शंऽतमा या तक्षाम रथानऽइव अवोचाम
बृहत् नमः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ७४ ॥ कूऽस्थः देवो अश्विना अद्य दिवः मना वसू तत् अवथः
वृषणऽवसू अचिः वां आ विवा सति ॥ १ ॥ कुहं त्या कुहं नु श्रुता
दिवि देवा नासत्या कस्मिन् आ यत्तथः जने कः वां नदीनां सचा
॥ २ ॥ कं याथः कं ह गच्छथः कं अच्छ युंजाथे रथं कस्य ब्रह्माणि
रण्यथः वयं वां उश्मसि इष्टये ॥ ३ ॥ पौरं चित् हि उदऽमुतं पौरं
पौराय जिन्वथः यत् ई गृभीतऽतातये सिंहऽइव दुहः पदे ॥ ४ ॥ प्र
च्यवानात् जुजुरुषः वप्रिं अत्कं न मुंचथः युवां यदि कृथः पुनः आ
कामं ऋणे वध्वः ॥ ५ ॥ १३ ॥ अस्ति हि वां इह स्तोता ससि वां सं-
ऽदृशि ध्रिये नु श्रुतं मे आ गतं अवःऽभिः वाजिनीऽवसू ॥ ६ ॥
कः वां अद्य पुरुणां आ ववे मत्यानां कः विप्रः विप्रऽवाहसा कः
यज्ञैः वाजिनीऽवसू ॥ ७ ॥ आ वां रथः रथानां येष्टः यातु अश्विना
पुरुचित् अस्मऽयुः तिरः आंगूषः मर्त्येषु आ ॥ ८ ॥ शं ऊं सु वां मधु-
ऽयुवा अस्माकं अस्तु चर्कृतिः अर्वा चीना विऽचेतसा विऽभिः
श्येनाऽइव दीयतं ॥ ९ ॥ अश्विना यत् ह कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं
हव वस्वीः ऊं सु वां भुजः पृंचति सु वां पृचः ॥ १० ॥ १४ ॥

॥ ७५ ॥ प्रति प्रियऽतमं रथं वृषणं वसुऽवाहनं स्तोता वां अश्वि-

अ० ४. अ० ४. व० १७.] ॥ ३६० ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ७६.]

नौ ऋषिः स्तोमेन प्रतिभूषति माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ १ ॥ अति-
 ऽआयातं अश्विना तिरः विद्याः अहं सना दसा हिरण्य ऽवर्तनी०
 सुऽमुखा सिंधुऽवाहसा माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ २ ॥ आ नः रत्नानि
 विभ्रतौ अश्विना गच्छतं युवं रुद्रा हिरण्य ऽवर्तनी० जुषाणा वा-
 जिनी ऽवसू माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ३ ॥ सुऽस्तुभः वां वृषण ऽवसू०
 रथे वाणीची आऽहिता उत वां ककुहः मृगः पृक्षः कृणोति वा-
 पुषः माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ४ ॥ बोधितऽमेनसा रथ्या इषिरा
 हवन् ऽश्रुतां विऽभिः च्यवानं अश्विना नि याथः अहं याविनं
 माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ५ ॥ १५ ॥ आ वां नरा मनऽयुजः अश्वसः प्रु-
 षितऽप्सवः वयः वहंतु पीतये सह सुमेभिः अश्विना माध्वी मम
 श्रुतं हवै ॥ ६ ॥ अश्विनौ आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं तिरः
 चित् अर्ये ऽया परिवर्तिः यातं अदाभ्या माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ७ ॥
 अस्मिन् यज्ञे अदाभ्या जरितारं शुभः पती अवस्युं अश्विना युवं
 गृणंतं उपभूषयः माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ८ ॥ अभूत् उषाः रुशन्-
 ऽपशुः आ अग्निः अधायि ऋत्विग्यः अयोजि वां वृषण ऽवसू० रथः
 दसौ अमर्त्यः माध्वी मम श्रुतं हवै ॥ ९ ॥ १६ ॥

॥ ७६ ॥ आभाति अग्निः उषसा अनीकं उत विप्राणां देवऽयाः
 वाचः अस्थुः अर्वाचा नूनं रथ्या इह यातं पीपिऽवांसं अश्विना
 घर्मं अच्छ ॥ १ ॥ न संस्कृतं प्रमिमीतः गमिष्ठा अति नूनं अश्विना
 उपंऽस्तुता इह दिवा अभिऽपित्वे अवसा आऽगमिष्ठा प्रति अ-
 वर्ति दाशुषे शंऽभविष्ठा ॥ २ ॥ उत आ यातं संऽगवे प्रातः अहः म-
 ध्यं दिने उत ऽइता सूर्यस्य दिवा नक्तं अवसा शंऽतमेन न इदानीं
 पीतिः अश्विना आ ततान ॥ ३ ॥ इदं हि वां प्रऽदिवि स्थानं ओकः

अ०४. अ०४. व०२०.] ॥ ३६१ ॥ [म०५. अ०६. सू० ७८.

इमे गृहाः अश्विना इदं दुरोणं आ नः दिवः बृहत्तः पर्वतात् आ
अतऽभ्यः यातं इषं ऊर्जं वहता ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन
मयऽभुवां सुऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान्
आ विश्वानि अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥७७॥ प्रातःऽयावाना प्रथमा यजध्वं पुरा गृध्रात् अररुषः पि-
वातः प्रातः हि यज्ञं अश्विना दधाते प्र शंसन्ति कवयः पूर्वऽभाजः
॥१॥ प्रातः यजध्वं अश्विना हिनोत न सायं अस्ति देवऽयाः अजुष्टं
उत अन्यः अस्मत् यजते वि च आवः पूर्वऽपूर्वः यजमानः व-
नीयान् ॥२॥ हिरण्यऽत्वक् मधुऽवर्णः घृतऽसुः पृथः वहन् आ
रथः वर्तते वा मनःऽजवाः अश्विना वातऽरंहाः येन अतिऽयाथः
दुऽइतानि विश्वा ॥३॥ यः भूयिष्ठं नासत्याभ्यां विवेष च निष्ठं पि-
त्वः रते विऽभागे सः तोकं अस्य पीपरत् शमीभिः अनूर्ध्वऽभासः
सदं इत्तुतुर्यात् ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयऽभुवां सु-
ऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि
अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥७८॥ अश्विनी आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं हंसौऽइव
पततं आ सुतान् उप ॥१॥ अश्विना हरिणीऽइव गौरौऽइव अनु
यवसं हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥२॥ अश्विना वाजिनीऽव-
सू० जुषेथां यज्ञं इष्टये हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥३॥ अविः
यत् वां अवऽरोहन् ऋवीसं अजोहवीत् नाधमानाऽइव योषां
श्येनस्य चित् जवसा नूतनेन आ अगच्छतं अश्विना शंसतेन
॥४॥ १९॥ वि जिहीष्व वनस्पते योनिः सूर्यत्याऽइव श्रुतं मे अ-

अ०४. अ०४. व०२२.] ॥ ३६२ ॥ [म०५. अ०६. सू० ७९.

श्विना हवं सप्तऽवधिं च मुंचतं ॥५॥ भीताय नाधमानाय ऋषये
सप्तऽवधये मायाभिः अश्विना युवं वृक्षं सं च वि च अचयः ॥६॥
यथा वातः पुष्करिणीं संऽङ्गयति सर्वतः एव ते गर्भः एजतु निः-
ऽएतु दशऽमास्यः ॥७॥ यथा वातः यथा वनं यथा समुद्रः एजति
एव त्वं दशऽमास्य सह अवं इहि जरायुणा ॥८॥ दश मासान् श-
शयानः कुमारः अधि मातरि निऽएतु जीवः अक्षतः जीवः जी-
वत्याः अधि ॥ ९ ॥ २० ॥

॥७९॥ महे नः अद्य बोधय उषः राये दिवि त्वंती यथा चित्त नः
अबोधयः सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥१॥ या सु-
ऽनीथे शौ चतऽरथे वि औच्छः दुहितः दिवः सा वि उच्छः सहीय-
सि सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥२॥ सा नः अद्य
आभरतऽवंसुः वि उच्छः दुहितः दिवः यो वि औच्छः सहीयसि
सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥३॥ अभियेत्वा विभा-
ऽवरि स्तोमैः गृणन्ति वह्नयः मधैः मघो नि सुऽश्रियः दामनऽवंतः
सुऽरातयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥४॥ यत् चित् हि ते गृणाः इमे
हृदयंति मघत्तये परिचित् वष्टयः दधुः ददतः राधः अह्नयं सुऽजाते
अश्वऽसूनृते ॥५॥ २१ ॥ आ एषु धाः वीरऽवंत यशः उषः मघो नि
सूरिषु ये नः राधांसि अह्नया मघऽवानः अरासत सुऽजाते अश्व-
ऽसूनृते ॥६॥ तेभ्यः द्युम्नं बृहत् यशः उषः मघो नि आ वह्न ये नः
राधांसि अश्व्या गव्या भर्जत सूरयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥७॥ उत
नः गोऽमतीः इषः आ वह्न दुहितः दिवः साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः
शुक्रैः शोचतऽभिः अर्चिऽभिः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥८॥ वि उच्छ
दुहितः दिवः मा चिरं तनुथाः अपः न इत् त्वा स्तेनं यथा रिपुं

तपाति मूरः अर्चिषा सुऽजाति अश्वऽसूनृते ॥९॥ एतावत् वा इत्
उषः त्वं भूयः वा दातुं अर्हसि या स्तोतृऽभ्यः विभाऽवरि उच्छंती
न प्रऽमीयसे सुऽजाति अश्वऽसूनृते ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ ८० ॥ द्युततऽयामानं बृहती ऋतेन ऋतऽवरी अरुणऽसू
विऽभाती देवी उषसं स्वः आऽवहती प्रति विप्रासः मतिऽभिः
जर्ते ॥१॥ एषा जनं दर्शता बोधयती सुऽगान पथः कृण्वती या-
ति अये बृहत्ऽरथा बृहती विश्वऽइन्वा उषाः ज्योतिः यच्छति
अये अह्ना ॥२॥ एषा गोभिः अरुणेभिः युजाना अस्नेधंती रयिं
अप्रऽआयु चक्रे पथः रदती सुविताय देवी पुरुऽस्तुता विश्व-
ऽवारा वि भाति ॥३॥ एषा विऽएनी भवति द्विऽबहीः आविः-
ऽकृण्वाना तन्वं पुरस्तात् ऋतस्य पंथां अनु एति साधु प्रजानती-
ऽइवन दिशः मिनाति ॥४॥ एषा शुभ्रान तन्वं विद्वाना ऊर्ध्वाऽइव
स्नाती दृश्येनः अस्थात् अपं द्वेषः बाधमाना तमांसि उषाः दि-
वः दुहिता ज्योतिषा आ अगात् ॥५॥ एषा प्रतीची दुहिता दिवः
नून योषाऽइव भद्रा नि रिणीते अप्सः विऽऊर्ध्वती दाशुषे वा-
योणि पुनः ज्योतिः युवतिः पूर्वऽथा अकः० ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥ ८१ ॥ युंजते मनः उत युंजते धियः विप्राः विप्रस्य बृहत् विपः
ऽचितः विहोचाः दधे वयुनऽवित एकः इत् मही देवस्य सवितुः
परिऽस्तुतिः ॥१॥ विश्वा रूपाणि प्रति मुंचते कविः प्र असावीत्
भद्रं द्विऽपदे चतुऽपदे विनाकं अख्यत् सविता वरेण्यः अनु प्र-
ऽयानं उषसः वि राजति ॥२॥ यस्य प्रऽयानं अनु अन्ये इत् ययुः
देवाः देवस्य महिमानं ओजसा यः पार्थिवानि विऽममे सः ए-

अ०४. अ०४. व०२७.] ॥३६४॥ [म०५. अ०६. सू०६३.

तंशः रजांसि देवः सविता महिऽत्तना ॥३॥ उत यासि सवितः
चीणि रोचना उत सूर्यस्य रश्मिऽभिः सं उच्यसि उत राची उभ-
यतः परि ईयसे उत मित्रः भवसि देव धर्मऽभिः ॥४॥ उत ईशिषे
प्रऽसवस्य त्वं एकः इत् उत पूषा भवसि देव यामऽभिः उत इदं
विश्वं भुवनं वि राजसि श्यावऽअश्वः ते सवितः स्तोमं आनशे
॥ ५ ॥ २४ ॥

॥८२॥ तत् सवितुः वृणीमहे वयं देवस्य भोजनं श्रेष्ठं सर्वेऽधा-
॥मं तुरं भगस्य धीमहि ॥१॥ अस्य हि स्वयंशऽतरं सवितुः कत्
चन प्रियं नमिनंति स्वऽराज्यं ॥२॥ सः हि रत्नानि दाशुषे सुवाति
सविता भगः तं भागं चित्रं ईमहे ॥३॥ अद्य नः देव सवितः प्र-
जाऽवत् सावीः सौभगं परा दुऽस्वप्न्यं सुव ॥४॥ विश्वानि देव
सवितः दुऽइतानि परा सुव यत् भद्रं तत् नः आ सुव ॥५॥ २५॥ अ-
नागसः अदितये देवस्य सवितुः सवे विश्वा वामानि धीमहि
॥६॥ आ विश्वऽदेवं सत्तऽपतिं सुऽउक्तेः अद्य वृणीमहे सत्यऽसवं
सवितारं ॥७॥ यः इमे उभे अहनी पुरः एति अग्रं युच्छन् सु-
ऽआधीः देवः सविता ॥८॥ यः इमा विश्वा जातानि आऽश्ववयंति
स्योकेन प्र च सुवाति सविता ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥८३॥ अच्छं वद त्वसं गीऽभिः आभिः स्तुहि पर्जन्यं नमसा
आ विवास कनिक्कदत् वृषभः जीरऽदानुः रेतः दधाति ओषधीषु
गर्भं ॥१॥ वि वृक्षान् हन्ति उत हन्ति रक्षसः विश्वं विभाय भुवनं स-
हाऽदधात् उत अनागाः ईषते वृषण्यऽवतः यत् पर्जन्यः स्तनयन्
हन्ति दुऽकृतः ॥२॥ रथीऽइव कश्या अश्वान् अभिऽक्षिपन् आ-

विः दूतान् कृणुते वर्थान् अहं दूरात् सिंहस्य स्तनयाः उत् इरते
 यत् पर्जन्यः कृणुते वर्थं नभः ॥३॥ प्र वाताः वांति पतयति वि-
 ऽद्युतः उत् ओषधीः जिहते पिन्वते स्वः० इरा विश्वस्यै भुवनाय
 जायते यत् पर्जन्यः पृथिवीरेतसा अवति ॥४॥ यस्य व्रते पृथिवी
 ननमीति यस्य व्रते शफऽवत् जभुरीति यस्य व्रते ओषधीः विश्व-
 ऽरूपाः सः नः पर्जन्यमहिं शर्मयच्छ ॥५॥ २७॥ दिवः नः वृष्टिं मरुतः
 ररीध्वं प्र पिन्वत वृष्णः अश्वस्य धाराः अर्वाङ् एतेन स्तनयिन्नुना
 आ इहि अपः निऽसिचन असुरः पिता नः ॥६॥ अभि क्रद स्तनयं
 गर्भं आ धाः उदन्ऽवतां परि दीय रथेन दृतिं सु कर्षे विऽसितं
 न्यचंसमाः भवंतु उत्ऽवतः निऽपादाः ॥७॥ महान्तं कोशं उत् अच-
 नि सिचं स्यं दतां कुल्याः विऽसिताः पुरस्तात् घृतेन द्यावां पृथि-
 वीं वि उंधि सुऽप्रपानं भवतु अघ्याभ्यः ॥८॥ यत् पर्जन्यं कनि-
 ऋदत् स्तनयनं हंसि दुऽकृतः प्रति इदं विश्वं मोदते यत् किं च
 पृथिव्यां अधि ॥९॥ अवर्षीः वर्षे उत् ऊं सु गृभाय अकः धन्वानि
 अतिऽएत वै ऊं अजीजनः ओषधीः भोजनाय कं उत् प्रऽजाभ्यः
 अविदुः मनीषां ॥ १० ॥ २८ ॥

॥ ८४ ॥ बद् इत्या पर्वतानां खिद्रं विभर्षि पृथिवि प्र या भूमिं
 प्रवत्वति मूहा जिनोषि महिनि ॥१॥ स्तोमांसः त्वा विऽचारिणि
 प्रति स्तोभंति अक्नुऽभिः प्र या वाजैन हेर्षतं पेहं अस्यसि अर्जुनि
 ॥२॥ दृष्ट्वा चित या वनस्पतीं न क्षमया दर्धेर्षि ओजसा यत् ते अ-
 भस्य विऽद्युतः दिवः वर्षति वृष्टयः ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥ ८५ ॥ प्र संऽराजे बृहत् अर्चं गभीरं ब्रह्म प्रियं वरुणाय श्रुताय

अ० ४. अ० ४. व० ३२.] ॥ ३६६ ॥ [म० ५. अ० ६. सू० ८६.

वि॒यः ज॒घानं॑ श॒मिता॑ऽइव॒ चर्म॑ उ॒प॒ऽस्तिरे॑ पृथि॒वी सूर्या॑य ॥१॥
 वने॑षु वि॒ अंतरि॑क्षं त॒तान॑ वाजं॒ अवैत॑ऽसु॒ पयः॑ उ॒स्रिया॑सु ह॒तऽसु
 क्रतुं॑ वरुणः अ॒प॒ऽसु अ॒यिं दि॒वि सूर्य॑ अ॒दधा॑त् सोमं॒ अद्रौ॑ ॥२॥
 नी॒चीन॑ऽवारं वरुणः क॒वैधं॑ प्र स॒स॒र्जे रोद॑सी॒ अंतरि॑क्षं तेन वि॒
 श्र॒स्यभु॑वंनस्य राजा॒ यवै॑न वृष्टिः वि॒ उ॒न॒त्तिभूमं॑ ॥३॥ उ॒न॒त्तिभूमिं॑
 पृथि॒वी उ॒त द्यां॑ यदा दुग्धं वरुणः वष्टि॑ आ॒त् इ॒त्सं अ॒भ्रेण॑ व॒स॒त्
 पर्व॑तासः त॒विषी॑ऽयंतः अ॒थ॒यंत॑ वी॒राः ॥४॥ इ॒मां जुं॑ सु॒ आ॒सुर॑स्यं
 श्रु॒तस्य॑ म॒ही मा॒यां वरुण॑स्य प्र वो॒चं मा॒नेन॑ऽइव त॒स्थि॑ऽवान्
 अ॒तरि॑क्षे वि॒यः म॒मे पृथि॒वी सूर्ये॑ण ॥५॥३०॥ इ॒मां जुं॑ नु क॒विऽत॒
 मस्य॑ मा॒यां म॒ही दे॒वस्य॑ नकिः आ॒ दध॑र्षे॒ एकं॑ यत् उ॒न्ना न॑ पृ॒णति॑
 ए॒नीः आ॑ऽसि॒चंतीः॑ अ॒वन॑यः स॒मुद्रं॑ ॥६॥ अ॒र्य॒स्य वरुण॑ मि॒त्र्यं वा॒
 सखा॑यं वा स॒द॑ इ॒त् भ्रा॑तरं वा॒ वेशं॑ वा॒ नित्यं॑ वरुण॒ अर॑णं वा॒ यत्
 सी॒ आ॒गः च॒कृम॑ शि॒श्रथः॑ तत् ॥७॥ कि॒त॒वा॒सः यत् रि॒रिपुः॑ न दी॒वि
 यत् वा॒ घ॒स॒त्यं उ॒त यत् न॑ वि॒घ्न॒सर्वा॑ता वि॒स्य शि॒थि॒राऽइव॑ दे॒व
 अध॑ ते स्या॒म वरुण॑ प्रि॒यासः॑ ॥ ८ ॥ ३१ ॥

॥ ८६ ॥ इं॒द्रा॒ग्नी॒ यं अ॒व॒थः उ॒भा वा॒जेषु॑ म॒र्त्यं दृ॒ष्ट्वा चि॒त्त॒सः प्र
 भे॒द॒ति द्यु॒म्ना वा॒णीऽइव॑ चि॒त्तः ॥१॥ या पृ॒त॒ना॒सु दु॒स्तरा॑ या वा॒जेषु॑
 अ॒वा॒य्या या प॑ंच॒ चर्ष॑णीः अ॒भि इं॒द्रा॒ग्नी॒ ता ह॒वाम॑हे ॥२॥ तयोः
 इ॒त् अ॒मऽव॑त् श॒वः ति॒ग्मा दि॒द्युत् म॒घो॒नोः प्र॒ति दु॒णा ग॒भ॒स्योः
 ग॒वां वृ॒च॒ऽमे आ॑ ई॒षते॑ ॥३॥ ता वां ए॒षे र॒थानां॑ इं॒द्रा॒ग्नी॒ ह॒वाम॑हे
 प॒ती॒ तु॒र॒स्य रा॒ध॒सः वि॒द्वांसा॑ गिर्व॒णऽत॒मा ॥४॥ ता वृ॒ध॒तौ अ॒नु
 द्यू॒न म॒ता॒य दे॒वौ अ॒द॒भा अ॒र्ही॒ता चि॒त्त॒ पुरः॑ द॒धे अंश॑ऽइव॑ दे॒वौ

अर्वते ॥५॥ एव इंद्राग्निऽभ्यां अहावि हव्यं शूषं घृतं न पूतं अद्रि-
ऽभिः ता सूरिषु श्रवः बृहत् रयिं गृणत् ऽसुं दिधृतं इषं गृणत् ऽसुं
दिधृतं ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥८७॥ प्रवः महे मतयः यंतु विष्णवे मरुत्वते गिरिऽजाः एवया-
मरुत् प्र शर्धाय प्रऽयज्यवे सुऽखादये तवसे भंदत् ऽइष्टये धुनि-
ऽव्रताय शर्वसे ॥१॥ प्रये जाताः महिना ये च नु स्वयं प्र विघ्नना
ब्रुवते एवयामरुत् क्रत्वा तत् वः मरुतः न आऽधृषे शवः दाना
महा तत् एषां अधृष्टासः न अद्रयः ॥२॥ प्रये दिवः बृहत् शृण्विरे
गिरा सुऽश्रुक्ताः सुऽभ्वः एवयामरुत् न येषां इरी सधऽस्थे ईष्टे
आ अग्रयः न स्वऽविद्युतः प्रस्यं द्रासः धुनीनां ॥३॥ सः चक्रमे-
हतः निः उरुऽक्रमः समानसात् सदसः एवयामरुत् यदा अयुक्त
त्मना स्वात् अधि स्तुऽभिः विऽस्यर्धसः विऽमहसः जिगाति शे-
ऽवृधः नृऽभिः ॥४॥ स्वनः न वः अमऽवानरे जयत् वृषा त्वेषः ययिः
तविषः एवयामरुत् येन सहैतः चंजतं स्वऽरोचिषः स्थाऽरंश्मा-
नः हिरण्ययाः सुऽआयुधासः इष्मिणः ॥५॥ ३३ ॥ अपारः वः
महिमा वृद्धऽश्वसः त्वेष शवः अवतु एवयामरुत् स्यातांरः हि
प्रऽसितौ संऽदृशि स्थनं ते नः उरुथत् निदः श्रुश्रुक्तासः न अ-
ग्रयः ॥६॥ ते रुद्रासः सुऽमखाः अग्रयः यथा तु विऽद्युम्नाः अवतु
एवयामरुत् दीर्घं पृथु पप्रथे सन्नं पार्थिवं येषां अज्मेषु आ
महः शर्धसि अद्भुतऽएनसां ॥७॥ अद्भेषः नः मरुतः गातुं आ
इत न श्रोतं हवै जरितुः एवयामरुत् विष्णोः महः सऽमन्यवः यु-
योत न स्मत् रथ्यः न दंसना अप द्वेषांसि सनुतः ॥८॥ गंत नः यज्ञं
यज्ञियाः सुऽशमि श्रोतं हवै अरक्षः एवयामरुत् ज्येष्ठासः न

अ०४. अ०४. व०३६.] ॥ ३६८ ॥ [म०६. अ०१. सू०१.

पर्वतासः विऽश्रौमनि यूयंतस्य प्रऽचेतसः स्यात्तदुऽधर्तवः निदः
॥ ९ ॥ ३४ ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ इति पंचमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं हि अग्ने प्रथमः मनोतां अस्याः धियः अभवः दस् हो-
ता त्वं सी वृषन् अकृणोः दुस्तरांतु सहः विश्वस्मै सहसे सहध्वै ॥१॥
अध होता नि असीदः यजीयान् इच्छः पदे इषयन् ईड्यः सनतं त्वा
नरः प्रथमं देवऽयंतः महः राये चितयंतः अनु गमन् ॥२॥ वृताऽइव
यंतं बहुऽभिः वसथैः त्वे रायिं जागृऽवांसः अनु गमन् रुशंतं अग्निं
दर्शतं बृहंतं वपाऽवतं विश्वहा दी दिऽवांसं ॥३॥ पदं देवस्य नमसा
व्यंतः अवस्यवः श्रवः आपन् अमृक्तं नामानि चित् दधिरे यज्ञि-
यानि भद्रायां ते रणयंत संऽदृष्टौ ॥४॥ त्वां वर्धति क्षितयः पृथिव्यां
त्वां रायः उभयांसः जनानां त्वं चाता तरणे चेत्यः भूः पिता माता
सदैव मानुषाणां ॥५॥ ३५ ॥ स पर्येण्यः सः प्रियः विश्वु अग्निः हो-
ता मंदः नि ससाद यजीयान् तं त्वा वयं दमे आ दी दिऽवांसं उप
जुऽबाधः नमसा सदेम ॥६॥ तं त्वा वयं सुऽध्यः नव्यं अग्ने सुमऽयवः
इमहे देवऽयंतः त्वं विशः अनयः दीद्यानः दिवः अग्ने बृहता रोच-
नेन ॥७॥ विशां कविं विशपतिं शश्वतीनां निऽतोशनं वृषभं चर्ष-
णीनां प्रेतिऽइषणिं इषयंतं पावकं राजंतं अग्निं यजतं रयीणां
॥८॥ सः अग्ने ईजे शश्वे च मर्तैः यः ते आनदः संऽइधा हव्यऽदातिं यः
आऽहुतिं परि वेद नमःऽभिः विश्वा इत सः वामा दधते त्वाऽऊतः
॥९॥ अस्मै ऊं ते महि महे विधेम नमःऽभिः अग्ने संऽइधा उत
हव्यैः वेदीं सूनो सहसः गीऽभिः उक्थैः आ ते भद्रायां सुऽमती

यतेम ॥ १० ॥ आ यः ततंथ रोदसी विभासा श्रवः ऽभिः च श्रवस्यः
 तरुचः बृहत् ऽभिः वाजैः स्थविरेभिः अस्मे रेवत् ऽभिः अग्ने वि ऽतरं
 वि भाहि ॥ ११ ॥ नृ ऽवत् वसो सदैव धेहि अस्मे भूरि तोकाय
 तनयाय पश्वः पूर्वीः इषः बृहतीः आरे ऽअघाः अस्मे भद्रा सौ श्रव-
 सानि संतु ॥ १२ ॥ पुरुणि अग्ने पुरुधात्वा ऽया वसूनि राजन् वसुतां
 ते अश्यां पुरुणि हि ते पुरुऽवार संति अग्ने वसु विधते राजनि
 ते ॥ १३ ॥ ३६ ॥ ४ ॥

॥ २ ॥ त्वं हि क्षीतं ऽवत् यशः अग्ने मित्रः न पत्यसे त्वं वि ऽचर्षणे
 श्रवः वसो पुष्टिं न पुष्यसि ॥ १ ॥ त्वां हि स्म चर्षणयः यज्ञेभिः गीः-
 ऽभिः ईकृते त्वां वाजी याति अवृकः रजः ऽतूः विश्व ऽचर्षणिः ॥ २ ॥
 स ऽजोषः त्वा दिवः नरः यज्ञस्य केतुं इंधते यत् हस्यः मानुषः जनः
 मुञ्च ऽयुः जुह्वे अध्वरे ॥ ३ ॥ अघत यः ते सु ऽदानं वेधिया मर्तः शश-
 मंते ऊती सः बृहत् दिवः द्विषः अंहः न तरति ॥ ४ ॥ सं ऽइधा यः ते
 आ ऽहुतिं नि ऽशितिं मर्त्यैः न शत वया ऽवतंसः पुष्यति क्षयं अग्ने
 शत ऽआयुषं ॥ ५ ॥ १ ॥ त्वेषः ते धूमः अरुणति दिवि स न शुक्रः आ-
 ऽततः सूरः न हि द्युता त्वं कृपा पावक रोचसे ॥ ६ ॥ अध हि वि ऽक्षु
 ईक्षुः असि प्रियः नः अतिथिः रणवः पुरि ऽइव जूर्यैः मूनुः न च यया-
 य्यः ॥ ७ ॥ क्रत्वा हि द्रोणे अज्यसे अग्ने वाजी न कृत्यः परिज्मा ऽइव
 स्वधा गयः अत्यः न ह्यार्यैः शिशुः ॥ ८ ॥ त्वं त्या चित् अच्युता अग्ने
 पशुः न यवसे धाम ह यत् ते अजर वना वृश्चंति शिक्कसः ॥ ९ ॥ वेधिं
 हि अध्वरि ऽयतां अग्ने होता दमे विशां सं ऽअघः विशपते कृणु जु-
 षस्व ह्वयं अंगिरः ॥ १० ॥ अच्छ नः मित्र ऽमहः देव देवान अग्ने वी-
 चः सु ऽमतिं रोदस्योः वीहि स्वस्तिं सु ऽक्षितिं दिवः नृन् द्विषः
 अहांसि दुऽइता तरेम ता तरेम तव अवसा तरेम ॥ ११ ॥ २ ॥

॥३॥ अग्ने॒ सः क्षे॒षत् च॒तुऽपाः च॒तुऽजाः उ॒रु ज्योतिः॑ न॒शते॑
 दे॒वऽयुः ते॒ यं त्वं मि॒त्रेण॑ वरु॒णः सऽजोषाः॑ दे॒व पा॒सिं त्यज॑सा म॒र्तं
 अ॒हः॥१॥ ई॒जे य॒ज्ञेभिः॑ श॒शमे॑ श॒र्माभिः॑ च॒तुधत्॑ वा॒राय॑ अ॒ग्नये॑ दु॒
 दा॒श ए॒व च॒न तं य॒शसा॑ अ॒जुष्टिः॑ न अ॒हः म॒र्तः न॒शते॑ न प्रऽह॒भिः
 ॥२॥ सू॒रः न यस्य॑ ह॒शतिः॑ अ॒रेपाः॑ भी॒मा यत् एति॑ शु॒चतः॑ ते आ॒धीः
 हे॒षस्वतः॑ शु॒रुधः॑ न अ॒यं अ॒क्तोः कु॒चं चि॒त् ए॒व व॒सतिः॑ व॒नेऽजाः॑
 ॥३॥ ति॒ग्मं चि॒त् ए॒मं म॒हिं व॒र्षः अ॒स्य भ॑स॒त् अ॒श्वः न य॑म॒सानः॑
 आ॒सा वि॒ऽजेह॑मानः प॒रशुः॑ न जि॒ह्वां द्रु॒विः न द्रु॒व्यति॑ दा॒रुध॑क्ष॒त्
 ॥४॥ सः इ॒त् अ॒स्ताऽइ॒व प्र॑ति॒धात् अ॒सिथ॑न शि॒शी॑त तेजः॑ अ॒यंसः॑
 न धा॒रां चि॒चऽध्र॑जतिः अ॒रतिः॑ यः अ॒क्तोः वेः॑ न दुऽस॒त्वा रघु॑प॒त्नं
 ऽज॑हाः॥५॥३॥ सः ई॒रेभः॑ न प्र॒ति व॒स्ते उ॒साः शो॒चिषा॑ र॒पीति॑
 मि॒चऽम॑हाः न॒क्तं यः ई॒ अ॒रुषः॑ यः दि॒वा नृ॒न अ॒मर्त्यैः॑ अ॒रुषः॑ यः दि॒
 वा॒ नृ॒न॥६॥ दि॒वः न यस्य॑ वि॒धतः॑ न वी॒नोत॑ वृषा॒ रु॒क्षः ओष॑धीषु
 नृ॒नोत् घृ॒णा न यः॑ ध्रज॑सा प॒त्नना॑ य॒न आ॒ रोद॑सी॒ वसु॑ना दं सु॒
 ऽप॒त्नी०॥७॥ धा॒यः ऽभिः॑ वा॒ यः यु॒ज्येभिः॑ अ॒कैः वि॒द्युत् न द॒वि॒
 द्योत् स्वे॒भिः शु॒ष्यैः श॒र्धे वा॒ यः म॒रुता॑ त॒तक्ष॑ च॒भुः न त्वे॒षः र॒भ॒
 सा॒नः अ॒द्यौत् ॥ ८ ॥ ४ ॥

॥४॥ यथा॑ हो॒तः म॒नुषः॑ दे॒वऽता॑ता य॒ज्ञेभिः॑ सू॒नो स॒हस्रः॑ यजा॑
 सि ए॒व नः॑ अ॒द्य स॒मना॑ स॒माना॑ न उ॒शन॑ अ॒ग्ने उ॒शतः॑ य॒क्षि दे॒वान्
 ॥१॥ सः नः॑ वि॒भाऽवा॑ च॒क्षणिः॑ न व॒स्तोः अ॒ग्निः वं॑दा॒रु वेद्यः॑ च॒नः
 धा॒त् वि॒श्वऽआ॑युः यः अ॒मृतः॑ म॒त्येषु॑ उ॒षः ऽभु॑त भू॒त अ॒तिथिः॑ जा॒
 तऽवै॑दाः॥२॥ द्या॒वः न यस्य॑ प॒नय॑ति अ॒भ्वं भा॑सा॒सि व॒स्ते सू॒र्यः न
 शु॒क्रः वि॒ यः इ॒नोति॑ अ॒जरः॑ पा॒वकः॑ अ॒श्वस्य॑ चि॒त् शि॒श्रय॑त् पू॒

व्याणि ॥३॥ वच्चा हि सूनो असिं अञ्जऽसडा चक्रे अग्निः जनुषां
 अज्मं अन्नं सः त्वं नः ऊर्जऽसने ऊर्जं धाः राजाऽइव जेः अवृके क्षे-
 पि अंतः ॥४॥ निऽति क्तियः वारुणं अन्नं अक्षि वायुः न राष्ट्री अति
 एति अक्तून तुर्यामं यः ते आऽदिशां अरांतीः अंत्यः न हुतः पतंतः
 परिऽहुत ॥५॥ ५॥ आ सूर्यैः न भानुमतऽभिः अकैः अग्ने ततं यरो-
 दसी विभासा चित्रः नयत् परितमांसि अक्तः शोचिषा पत्न्यं
 औशिजः न दीयन् ॥६॥ त्वां हि मंद्ऽतमं अकैऽशोकैः ववृमहे म-
 हि नः श्रोषि अग्ने इंद्रं न त्वा शर्वसा देवता वायुं पृणंति राधसा
 नृऽतमाः ॥७॥ नुनः अग्ने अवृकेभिः स्वस्ति वेषि रायः पथिऽभिः
 पथिं अंहः ता सूरिऽभ्यः गृणते रासि सुम्नं मदेम शतऽहिमाः सु-
 ऽवीराः ॥८॥ ६ ॥

॥५॥ हुवे वः सूनुं सहसः युवानं अद्रौघऽवाचं मतिऽभिः यविष्ठ
 यः इन्वति द्रविणानि प्रऽचेताः विश्वऽवाराणि पुरुऽवारः अध्रुक्
 ॥१॥ त्वे वसूनि पुरुऽअनीक होतः दोषा वस्तोः आ ईरिरे यज्ञि-
 यांसः क्षामंऽइव विश्वा भुवनानि यस्मिन् सं सौभगानि दधिरे
 पावके ॥२॥ त्वं विष्णु प्रऽदिवः सीदः आसु क्रत्वा रथीः अभवः वा-
 यीणां अतः इनोषि विधते चिकित्वः वि आनुषक् जातऽवेदः
 वसूनि ॥३॥ यः नः सनुत्यः अभिऽदासंत अग्ने यः अंतरः मित्रऽमहः
 वनुथात तं अजरेभिः वृषऽभिः तव स्वैः तपं तपिष्ठ तपसा तपं-
 स्वान ॥४॥ यः ते यज्ञेन संऽइधा यः उक्थैः अकैभिः सूनो सहसः
 ददांशतः सः मर्त्येषु अमृतं प्रऽचेताः राया द्युम्नेन शर्वसा विभाति
 ॥५॥ सः तत् कृधि इषितः तूर्यं अग्ने स्पृधः बाधस्व सहसा सहस्वान्
 यत् शस्यसे द्युऽभिः अक्तः वचऽभिः तत् जुषस्व जरितुः घोषि

मन्म॥६॥ अश्यामं तं कामं अये तव ऊती अश्यामं रयिं रयिऽवः
सुऽवीरं अश्यामं वाजं अभिवाजयतः अश्यामं दुम्भं अजरं अजरं
ते ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥६॥ प्र नयसा सहसः सूनुं अच्छ यज्ञेन गातुं अवः इच्छमानः
वृश्चतऽवनं कृष्णऽयामं रुषतं वीती होतारं दिव्यं जिगाति॥१॥ सः
श्वितानः तन्यतुः रोचनऽस्थाः अजरेभिः नानंदतऽभिः यविष्ठः यः
पावकः पुरुऽतमः पुरुषिणं पृथूनि अग्निः अनुऽयाति भवेन॥२॥
वि ते विष्वक् वातऽजूतासः अये भामासः शुचे शुचयः चरंति
तुविऽमक्षासः दिव्याः नवऽग्वाः वना वनंति धृषता रुजंतः॥३॥
ये ते शुक्रासः शुचयः शुचिष्मः क्षां वपंति विऽसितासः अश्वः
अधभ्रमः ते उर्विया विभाति यातयमानः अधि सानु पृथ्वेः॥४॥
अध जिह्वा पापतीति प्र वृष्णः गोषुऽयुधः न अशनिः सृजाना
शूरस्यऽइव प्रऽसितिः क्षातिः अग्नेः दुऽवर्तुः भीमः दयते वनानि
॥५॥ आ भानुना पार्थिवानि जयांसि महः तोदस्य धृषता ततं य
सः बाधस्व अप भया सहऽभिः स्पृधः वनुष्यन् वनुषः नि जूर्व
॥६॥ सः चित्रं चित्रं चितयंतं अस्मे चित्रंऽक्षत्रं चित्रंऽतमं वयः-
ऽधां चंद्रं रयिं पुरुऽवीरं बृहंतं चंद्रं चंद्राभिः गृणते युवस्व॥७॥६॥

॥७॥ मूर्धानं दिवः अरतिं पृथिव्याः वैश्वानरं ऋते आ जातं
अग्निं कविं संऽराजं अतिथिं जनानां आसन आ पात्रं जनयंत
देवाः॥१॥ नाभिं यज्ञानां सदनं रयीणां महं आऽहावं अभि सं
नवंत वैश्वानरं रथ्यं अध्वराणां यज्ञस्य केतुं जनयंत देवाः॥२॥
त्वत् विप्रः जायते वाजी अग्ने त्वत् वीरासः अभिमातिऽसहः वै-

श्वानर त्वं अस्मासु धेहि वसूनि राजन् स्पृहयाय्याणि ॥३॥ त्वां
विश्वे अमृतं जायमानं शिषुं न देवाः अभिसंनवंते तव क्रतुऽभिः
अमृतं त्वं आयन् वैश्वानर यत् पिबोः अदीदेः ॥४॥ वैश्वानर तव
तानि व्रतानि महानि अग्ने न किं आ दधर्ष यत् जायमानः पि-
बोः उपऽस्थे अविंदः केतुं वयुनेषु अह्ना ॥५॥ वैश्वानरस्य विऽमि-
तानि चक्षसा सानूनि दिवः अमृतस्य केतुना तस्य इत्तं जं विश्वा
भुवना अधि मूर्धनि वयाः ऽइव रुरुहुः सप्त विऽसुहः ॥६॥ वि यः
रजांसि अमिमीत सुऽक्रतुः वैश्वानरः वि दिवः रोचना कविः
परियः विश्वा भुवनानि प्रप्रे अदब्धः गोपाः अमृतस्य रक्षिता
॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ ८ ॥ पृथस्य वृष्णः अरुषस्य नु सहः प्र नु वोचं विदथा जात-
ऽवेदसः वैश्वानराय मतिः नव्यसी शुचिः सोमः ऽइव पवते चारुः
अग्रये ॥१॥ सः जायमानः परमे विऽओमनि व्रतानि अग्निः व्रत-
ऽपाः अरक्षत वि अंतरिक्षं अमिमीत सुऽक्रतुः वैश्वानरः महिना
नाकं अस्पृशत् ॥२॥ वि अस्तभ्रात् रोदसी मित्रः अद्भुतः अंतः-
ऽवावत् अकृणोत् ज्योतिषा तमः वि चर्मणी ऽइव धिषणो अ-
वर्तयत् वैश्वानरः विश्वं अधत्त वृष्यै ॥३॥ अपां उपऽस्थे महिषाः
अगृभ्णत् विशः राजानं उप तस्थुः जग्मियं आ दूतः अग्निं अभ-
रत् विवस्वतः वैश्वानरं मातरिश्वा पराऽवतः ॥४॥ युगेऽयुगे वि-
दुथ्यं गृणत् ऽभ्यः अग्ने रयिं यशसं धेहि नव्यसी पव्याऽइव राजन्
अघऽशंसं अजर नीचा नि वृश्च वनिनं न तेजसा ॥५॥ अस्माकं
अग्ने मघवत् ऽसु धारय अनामि क्षुवं अजरं सुऽवीर्यं वयं जयेम
शतितनं सहस्रिणं वैश्वानर वाजं अग्ने तव ऊतिऽभिः ॥६॥ अदब्धे-

अ० ४. अ० ५. व० १२.] ॥ ३७४ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १०.

भिः तव गोपाभिः इष्टे अस्माकं पाहि चिऽसधस्थ सूरिन रक्ष च
नः ददुषां शर्धः अये वैश्वानर प्र च तारीः स्तवानः ॥ ७ ॥ १० ॥

॥ १॥ अहं च कृष्णं अहं अर्जुनं च वि वर्तेते रजसी वेद्याभिः
वैश्वानरः जायमानः न राजा अव अतिरत् ज्योतिषा अग्निः
तमांसि ॥ १ ॥ न अहं तंतुं न वि जानामि ओतुं न यं वयंति
संऽअरे अतमानाः कस्य स्वित् पुत्रः इह वक्त्रानि परः वदाति
अवरेण पित्रा ॥ २ ॥ सः इत् तंतुं सः वि जानाति ओतुं सः वक्त्रानि
ऋतुऽथा वदाति यः ई चिकेतत् अमृतस्य गोपाः अवः चरन्
परः अन्येन पश्यन् ॥ ३ ॥ अयं होता प्रथमः पश्यत् इमं इदं ज्योतिः
अमृतं मर्त्येषु अयं सः जज्ञे ध्रुवः आ निऽसंक्षः अमर्त्यः तन्वां वर्ध-
मानः ॥ ४ ॥ ध्रुवं ज्योतिः निऽहितं दृश्ये कं मनः जविष्ठं पतयत्-
ऽसु अंतः विश्वे देवाः सऽमनसः सऽकेताः एकं क्रतुं अभि वि
यंति साधु ॥ ५ ॥ वि मे कर्णं पतयत् वि चक्षुः वि इदं ज्योतिः हृदये
आऽहितं यत् वि मे मनः चरति दूरेऽआधीः किं स्वित् वक्ष्यामि
किं ऊं नु मनिष्ये ॥ ६ ॥ विश्वे देवाः अनमस्यन् भियानाः त्वां अग्ने
तमंसि तस्थिऽवांसं वैश्वानरः अवतु ऊतये नः अमर्त्यः अवतु
ऊतये नः ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥ १० ॥ पुरः वः मंदं दिव्यं मुऽवृत्तिं प्रऽयति यज्ञे अग्निं अध्वरे द-
धिध्वं पुरः उक्थेभिः सः हिनः विभाऽवां मुऽअध्वरा कर्ति जात-
ऽवेदाः ॥ १ ॥ तं ऊं द्युऽमः पुरुऽअनीक होतः अग्ने अग्निऽभिः मनुषः
इधानः स्तोमं यं अस्मै ममताऽइव शूषं घृतं न शुचिं मतयः पवते
॥ २ ॥ पीपायं सः अवंसा मर्त्येषु यः अग्नये ददाश विप्रः उक्थैः चि-

अ०४. अ०५. व०१४.] ॥ ३७५ ॥ [म०६. अ०१. सू०१२.

चाभिः तं ऊतिऽभिः चिचऽशोचिः व्रजस्य साता गोऽमंतः दधा-
ति ॥३॥ आ यः पप्रौ जायमानः उर्वीं दूरेऽदृशा भासा कृष्णऽअ-
ध्वा अध्वं बहु चित् तमः ऊर्म्यायाः तिरः शोचिषा ददृशे पावकः
॥४॥ नु नः चिचं पुरुऽवाजाभिः ऊती अग्रे रयिं मघवंतऽभ्यः च
धेहि ये राधसा अवसा च अति अन्यान् सुऽवीर्यैभिः च अभि
संति जनान् ॥५॥ इमं यज्ञं चनः धाः अग्रे उशन यं ते आसानः
जुहुते हविष्मान् भरतऽवाजेषु दधिषे सुऽवृक्तिं अवीं वाजस्य
गथ्यस्य सातौ ॥६॥ वि वेषांसि इनुहि वर्धय इऊं मदेम शत-
ऽहिमाः सुऽवीराः ॥ ७ ॥ १२ ॥

॥११॥ यजस्व होतः इधितः यजीयान अग्रे बाधः मरुतां न प्र-
ऽयुक्ति आ नः मिचावरुणा नासत्या द्यावा होचायं पृथिवी व-
वृत्याः ॥१॥ त्वं होता मंदऽतमः नः अध्रुक् अंतः देवः विदथा मर्त्येषु
पावकया जुह्वा वह्निः आसा अग्रे यजस्व तन्वत वस्वां ॥२॥ धन्या
चित् हि त्वे धिषणा वष्टिं प्र देवान् जन्म गृणते यजध्ये वेपिष्ठः
अंगिरसां यत् ह विप्रः मधुच्छंदः भनति रेभः इष्टौ ॥३॥ अदिद्युतत्
सुअपाकः विऽभावा अग्रे यजस्व रोदसी उरुची आयुं न यं न-
मंसा रातऽहंभ्याः अजंति सुऽप्रयसं पंच जनाः ॥४॥ वृजे ह यत्
नमंसा वह्निः अग्रे अयामि सुक् घृतऽवती सुऽवृक्तिः अम्यक्षि
सन्नं सत्ने पृथिव्याः अत्रायि यज्ञः सूर्ये न चक्षुः ॥५॥ दशस्य नः
पुरुऽअनीक होतः देवेभिः अग्रे अग्निऽभिः इधानः रायः सूनो
सहसः ववसानाः अति ससेम वृजनं न अंहः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥१२॥ मध्ये होता दुरोणे बर्हिषः राट् अग्निः तोदस्य रोदसी

अ० ४. अ० ५. व० १५.] ॥ ३७६ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १३.

यजंथैः अयंसः सूनुः सहसः ऋतऽवा दूरात् सूर्यैः न शोचिषा तता-
न ॥१॥ आ यस्मिन् त्वे सु अपां के यज च यक्षत राजन् सर्वताता-
ऽइव नु द्यौः चिऽसधस्थः ततरुषः न जंहः हव्या मघानि मानुषा
यजंथैः ॥२॥ तेजिष्ठा यस्य अरतिः वनेऽराट् तोदः अध्वन् न वृध-
सानः अद्यौ त अद्रोघः न दविता चेतति त्वन् अमर्त्यः अवर्चः
ओषधीषु ॥३॥ सः अस्माकैभिः एतरि न शूषैः अग्निः स्तवे दमे आ
जातऽवेदाः दुऽअन्नः वन्वन् क्रत्वा न अवा उप्तः पिताऽइव जा-
रयायि यज्ञैः ॥४॥ अघं स्म अस्य पनयंति भासः वृषा यत् तक्षत
अनुऽयाति पृथ्वी सद्यः यः स्यंद्रः विऽसितः धवीयान ऋणः न
तायुः अति धन्वं राट् ॥५॥ सः त्वं नः अर्वन् निदायाः विश्वेभिः अग्ने
अग्निऽभिः इधानः वेधि रायः वि यासि दुच्छुनाः मदेम शतऽहि-
माः सुऽवीराः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥१३॥ त्वत् विश्वा सुऽभग सौभगानि अग्ने वियंति वनिनः न
व्याः श्रुष्टी रयिः वाजः वृचऽतूर्यै दिवः वृष्टिः ईड्युः रीतिः अपां
॥१॥ त्वं भगः नः आ हि रत्नं इषे परिज्माऽइव क्षयसि दुऽसऽवर्चाः
अग्ने मित्रः न बृहत् ऋतस्य असिं क्षत्वा वा मस्य देव भूरैः ॥२॥ सः
सतऽपतिः शर्वसा हन्ति वृचं अग्ने विप्रः वि पणेः भर्ति वाजं यं त्वं
प्रऽचेतः ऋतऽजात राया सऽजोषाः न भ्रां अपां हिनोषि ॥३॥ यः
ते सूनो सहसः गीऽभिः उक्थैः यज्ञैः मर्तैः निऽशितिं वेद्या आनट्
विश्वं सः देव प्रति वा अरं अग्ने धत्ते धान्यं पत्यंते वसथैः ॥४॥ ता
नृऽभ्यः आ सौश्रवसा सुऽवीरा अग्ने सूनो सहसः पुणसे धाः कृ-
णोषि यत् शर्वसा भूरि पश्वः वयः वृकाय अरये जमुंरये ॥५॥ वद्म
सूनो सहसः नः विऽहायाः अग्ने तोकं तनयं वाजिनः दाः विश्वा-

अ० ४. अ० ५. व० १७.] ॥ ३७७ ॥ [म० ६. अ० १. सू० १५.]

भिः गीऽभिः अभि पूर्ति अश्यां मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः
॥ ६ ॥ १५ ॥

॥१४॥ अ॒ग्रा यः म॒र्त्यैः दु॒वः धि॒र्यं जु॒जोष॑ धी॒तिऽभिः॑ भ॒संत॑ नु सः
प्र॒पूर्यः॑ इ॒षं वु॒रीत॑ अ॒वसे॑ ॥१॥ अ॒ग्निः इ॒त् हि प्रऽचे॑ताः अ॒ग्निः वे॒धः-
ऽत॑मः ऋ॒षिः अ॒ग्निं हो॑तांर॒ ई॒ळते॑ य॒ज्ञेषु॑ म॒नुषः॑ वि॒शः ॥२॥ ना॒नां
हि अ॒ग्ने अ॒वसे॑ स्प॒र्धते॑ रा॒यः अ॒र्ये तू॒र्वतः॑ द॒स्युं आ॒यवः॑ व्र॒तैः सी॒क्षतः॑
अ॒व्रत॑ ॥३॥ अ॒ग्निः अ॒प्सां ऋ॒तिऽसह॑ वी॒रं द॒दाति॑ स॒तऽप॑तिं य॒स्य
च॑संति श॒वसः॑ संऽच॒क्षि श॒च॑वः भि॒या ॥४॥ अ॒ग्निः हि वि॒घ्नना॑ नि॒दः
दे॒वः म॒र्त॑ उ॒रुष्य॑ति स॒हऽवा॑ य॒स्य अ॒वृतः॑ र॒यिः वा॒जेषु॑ अ॒वृतः॑ ॥५॥
अ॒च्छ॒नः मि॒चऽम॒हः दे॒व दे॒वान् अ॒ग्ने वो॑चः सु॒ष्टम॑तिं रो॒दस्योः॑ वी॒-
हि॒स्वस्ति॑ सु॒ष्टि॒तिं दि॒वः न॒न द्वि॒षः अ॒हं॑सि दुः॒ऽज्ञा त॒रे॒म॒ता
त॒रे॒म॒ तव॑ अ॒वसा॑ त॒रे॒म॒ ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥१५॥ इ॒मं ऊं॑ सु॒वः अ॒ति॒थिं उ॒षः॑ऽबु॒धं वि॒श्वा॑सां वि॒शां प॑तिं
ऋ॒ज॒से गि॒रा वे॑ति इ॒त् दि॒वः ज॒नुषा॑ का॒त् चि॒त् आ श्रु॑चिः ज्योक्
चि॒त् अ॒त्ति॒ग॒भैः य॒त् अ॒च्यु॑तं ॥१॥ मि॒चं न॑ यं सु॒ष्टि॒तं भृ॑गवः द॒धुः
व॒नस्प॑तौ ई॒ड्य ऊ॒र्ध्वेऽशो॑चिषं सः त्वं सु॒ष्टि॒तः वी॒तऽह॑व्ये अ॒द्भुत॑
प्र॒शस्ति॑ऽभिः म॒ह॒य॒से दि॒वेऽदि॒वे ॥२॥ सः त्वं द॒क्षस्य॑ अ॒वृ॒कः वृ॒धः
भूः अ॒र्ये पर॑स्य अ॒न्तर॑स्य त॒रुषः॑ रा॒यः सू॒नो स॒हस्रः॑ म॒र्त्येषु॑ आ॒हृदिः॑
य॒च्छ॒ वी॒तऽह॑व्याय सु॒ष्टि॒प्रथः॑ भ॒रत॑ऽवा॒जाय॑ सु॒ष्टि॒प्रथः॑ ॥३॥ द्यु॒ता॒नं
वः अ॒ति॒थिं स्वः॑ऽन॒रं अ॒ग्निं हो॑तांर॒ मनु॑षः सु॒ष्टि॒अ॒ध्व॒रं वि॒प्र॒न द्यु॒क्ष-
ऽव॑च॒सं सु॒वृ॒त्तिऽभिः॑ ह॒व्ये॒वाह॑ अ॒र॒तिं दे॒वं ऋ॒ज॒से ॥४॥ पा॒व॒क॒या

यः चित्तयन्त्या कृपा क्षामन् रुरुचे उषसः न भानुना तूर्वेन न या-
 मन् एतं शस्य नुरणे आ यः घृणे न ततृषाणः अजरः ॥५॥१७॥ अ-
 मिऽअमिं वः संऽइधा दुवस्यत प्रियंऽप्रियं वः अतिथिं गृणीषणिं
 उप वः गीऽभिः अमृतं विवासत देवः देवेषु वनन्ते हि वार्यै देवः
 देवेषु वनन्ते हिनः दुवः ॥६॥ संऽइधं अमिं संऽइधा गिरा गृणे शुचिं
 पावकं पुरः अध्वरे ध्रुवं विप्रं होतारं पुरुऽवारं अदुहं कविं मुक्षैः
 ईमहे जातऽवेदसं ॥७॥ त्वां दूतं अग्ने अमृतं युगेऽयुगे हव्यऽवाहं
 दधिरे पायुं ईद्वं देवासः च मतीसः च जागृविं विऽभुं विश्रुतिं
 नमसा नि सेदरे ॥८॥ विऽभूषन् अग्ने उभयान् अनु व्रता दूतः
 देवानां रजसी सं ईयसे यत् ते धीतिं सुऽमतिं आऽवृणीमहे
 अध स्म नः चिऽवरुणः शिवः भव ॥९॥ तं सुऽप्रतीकं सुऽदृशं सु-
 ऽअचं अविद्वांसः विदुऽतरं सपेम सः यज्ञात् विश्वा वयुनानि
 विद्वान् प्रहव्यं अमिः अमृतेषु वो चत् ॥१०॥१८॥ तं अग्ने पासि उत
 तं पिपर्षि यः ते आनद कवये शूर धीतिं यज्ञस्य वा निऽशितिं वा
 उतऽइतिं वा तं इत् पृणस्त्रि शर्वसा उत राया ॥११॥ त्वं अग्ने वनु-
 ष्यतः नि पाहित्वं ऊं नः सहसाऽवन अवद्यात् संत्वा ध्वस्मन्ऽवत्
 अभि एतु पाथः सं रयिः स्पृहयाय्यः सहसी ॥१२॥ अमिः होता
 गृहऽपतिः सः राजा विश्वा वेद जनिमा जातऽवेदाः देवानां उत
 यः मर्त्यानां यजिष्ठः सः प्र यजतां ऋतऽवा ॥१३॥ अग्ने यत् अद्य
 विशः अध्वरस्य होतः पावकऽशोचे वेः त्वं हि यज्ञां ऋता यज्ञासि
 महिना वि यत् भूः हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य ॥१४॥ अभि प्रया-
 सि सुऽधितानि हि रयिः नि त्वा दधीत रोदसी यज्ये अव नः
 मघऽवन वाजऽसातौ अग्ने विश्वानि दुऽइता तरेम ता तरेम तव
 अवसा तरेम ॥१५॥१९॥ अग्ने विश्वेभिः सुऽअनीक देवैः ऊर्णाऽवन्तं

अ० ४. अ० ५. व० २३.] ॥ ३७९ ॥ [म० ६. अ० २. सू० १६.]

प्रथमः सीद योनिं कुलायिनं घृतऽवतं सवित्रे यज्ञं नय यजमा-
नाय साधु ॥ १६ ॥ इमं ऊं त्वं अथर्वेऽवत् अग्निं मंथति वेधसः यं
अंकुऽयंतं आ अनयन् अमूरं श्याव्याभ्यः ॥ १७ ॥ जनिष्व देवऽवी-
तये सर्वऽताता स्वस्तये आ देवान वक्षि अमृतान् ऋतऽवृधः
यज्ञं देवेषु पिस्पृशः ॥ १८ ॥ वयं ऊं त्वा गृहऽपते जनानां अग्ने अकर्म
संऽइधा बृहंतं अस्पूरि नः गार्हंऽपत्यानि संतु तिग्मेन नः तेजसा
सं शिशाधि ॥ १९ ॥ २० ॥ १ ॥

॥ १६ ॥ त्वं अग्ने यज्ञानां होता विश्वेषां हितः देवेभिः मानुषेजने
॥ १ ॥ सः नः मंद्राभिः अध्वरे जिह्वाभिः यज्ञं महः आ देवान वक्षि
यक्षि च ॥ २ ॥ वेत्थ हि वेधः अध्वनः पथः च देव अंजसा अग्ने यज्ञेषु
सुऽऋतो ॥ ३ ॥ त्वां ईळे अथ द्विता भरतः वाजिऽभिः शुनं ईजे
यज्ञेषु यज्ञियै ॥ ४ ॥ त्वं इमा वार्या पुरु दिवःऽदासाय सुन्वते भरत-
ऽवाजाय दाशुषे ॥ ५ ॥ २१ ॥ त्वं दूतः अमर्त्यः आ बहू दैव्यं जनैः शृण्वन्
विप्रस्य सुऽस्तुतिं ॥ ६ ॥ त्वां अग्ने सुऽआध्यः मर्तासः देवऽवीतये
यज्ञेषु देवं ईळते ॥ ७ ॥ तव प्र यक्षि संऽदृशं उत ऋतुं सुऽदानवः
विश्वे जुषंत कामिनः ॥ ८ ॥ त्वं होता मनुःऽहितः वह्निः आसा विदुः-
ऽतरः अग्ने यक्षि दिवः विशः ॥ ९ ॥ अग्ने आ याहि वीतये गृणानः
हव्यऽदातये नि होता सत्सि बर्हिषि ॥ १० ॥ २२ ॥ तं त्वा समितऽभिः
अंगिरः घृतेन वर्धयामसि बृहत् शोच यविष्ठच ॥ ११ ॥ सः नः पृथु
अवाय्यं अच्छं देव विवाससि बृहत् अग्ने सुऽवीर्यं ॥ १२ ॥ त्वां अग्ने
पुष्करात् अधि अथवा निः अमंथत् मूधेः विश्वस्य वाघतः ॥ १३ ॥
तं ऊं त्वा दध्यङ् ऋषिः पुत्रः ईधे अथर्वणः वृचऽहनं पुरंऽदरं ॥ १४ ॥
तं ऊं त्वा पाथ्यः वृषा सं ईधे दस्युहनऽतमं धनंऽजयं रणेऽरणे

अ० ४. अ० ५. व० २८.] ॥ ३८० ॥ [म० ६. अ० २. सू० १६.]

॥१५॥२३॥ आ इहि ऊं सुब्रवाणि ते अग्ने इत्या इतराः गिरः एभिः
वर्धासे इंदुभिः ॥१६॥ यच्च क्वच ते मनः दक्षं दधसे उत्तं रंत च सदः
कृण्वसे ॥१७॥ नहि ते पूर्तं अक्षिऽपत् भुवन् नेमानां वसो अथ
दुवः वनवसे ॥१८॥ आ अग्निः अगामि भारतः वृचऽहा पुरुऽचे-
तनः दिवः ऽदासस्य सत् ऽपतिः ॥१९॥ सः हि विश्वा अति पार्थिवा
रयिं दाशतं महिऽत्तना वन्वन् अवातः अस्तृतः ॥२०॥२४॥ सः प्र-
त्नऽवत् नवीयसा अग्ने ह्युक्तेन संऽयता बृहत् ततं थ भानुना ॥२१॥
प्र वः सखायः अग्ने स्तोमं यज्ञं च धृष्णऽया अर्चं गाय च वेधसे
॥२२॥ सः हि यः मानुषा युगा सीदन् होता क्विऽक्रतुः दूतः च
हव्यऽवाहनः ॥२३॥ ता राजाना शुचिऽवता आदित्यान मारुतं
गुणं वसो यक्षि इह रोदसी ॥२४॥ वस्वी ते अग्ने संऽदृष्टिः इषऽयते
मन्यौ य ऊर्जः नपात् अमृतस्य ॥२५॥२५॥ ऋत्वा दाः अस्तु श्रेष्ठः
अद्यत्वा वन्वन् सुऽरेक्णाः मर्तः आनाश सुऽवृक्तिः ॥२६॥ ते ते अग्ने
त्वाऽऊताः इषयंतः विश्वं आयुः तरंतः अर्यः अरातीः वन्वंतः अर्यः
अरातीः ॥२७॥ अग्निः तिग्मेन शोचिषा यासत् विश्वं नि अचिरां
अग्निः नः वनते रयिं ॥२८॥ सुऽवीरं रयिं आ भरजातं वेदः विऽच-
षणे जहि रक्षीं सि सुऽक्रतो ॥२९॥ त्वं नः पाहि अंहसः जातं वेदः
अघऽयतः रक्ष नः ब्रह्मणः कवे ॥३०॥२६॥ यः नः अग्ने दुऽएवः आ
मर्तः वधाय दाशति तस्मात् नः पाहि अंहसः ॥३१॥ त्वं तं देव
जिह्वा परि बाधस्व दुऽकृतं मर्तः यः नः जिघांसति ॥३२॥
भरतऽवाजाय सऽप्रथः शर्म यच्छ संहत्य अग्ने वरेण्यं वसु ॥३३॥
अग्निः वृचाणि जंघनत् द्रविणस्युः विपन्यया संऽइहः शुक्रः आ-
ऽहुतः ॥३४॥ गर्भे मातुः पितुः पिता विऽदिद्युता नः अक्षरं सीदन्
चतुस्य योनिं आ ॥३५॥२७॥ ब्रह्म प्रजाऽवत् आ भरजातं वेदः

विऽचर्षणे अग्ने यत् दीदयत् दिवि ॥३६॥ उप त्वा रत्नऽसंहशं प्र-
यस्वंतः सहऽकृत अग्ने समृज्महे गिरः ॥३७॥ उप छायाऽइव घृणोः
अगन्म शर्मे ते वयं अग्ने हिरण्यऽसंहशः ॥३८॥ यः उयऽइव शर्य-
ऽहा तिग्मऽशृगः न वंसगः अग्ने पुरः सरोजिथ ॥३९॥ आ यं हस्ते न
खादिनं शिथुं जातं न विभ्रति विशां अग्निं सुऽअध्वरं ॥४०॥ २८॥
प्र देवं देवऽवीतये भरत वसुवितऽतमं आ स्वे योनीं नि सीदतु
॥४१॥ आ जातं जातऽवेदसि प्रियं शिशीत अतिथिं स्योने आ
गृहऽपतिं ॥४२॥ अग्ने युस्य हि ये तव अश्वसः देव साधवः अरं
वहन्ति मन्यवे ॥४३॥ अश्व नः याहि आ वह अभि प्रयांसि वीतये
आ देवान् सोमऽपीतये ॥४४॥ उत् अग्ने भारत द्युऽमत अजसेण
दविद्युतत शोच विभाहि अजर ॥४५॥ २९॥ वीती यः देवं मर्तः दु-
वस्येत अग्निं ईळीत अध्वरे हविष्मान होतारं सत्यऽयज रोदस्योः
उत्तानऽहस्तः नमसा आ विवासेत् ॥४६॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः
हृदा तष्टं भ्रामसि ते ते भवंतु उक्षरः ऋषभासः वशाः उत् ॥४७॥
अग्निं देवासः अग्नियं दधते वृत्रहनऽतमं येन वसूनि आऽभृता
तृह्णा रक्षांसि वाजिनां ॥ ४८ ॥ ३० ॥ ५ ॥

॥१७॥ पिव सोमं अभि यं उय तदैः ऊर्वं गव्यं महिं गृणानः इन्द्र
वि यः धृणो वधिषः वज्रऽहस्त विश्वा वृत्रं अमिचिया शवः-
ऽभिः ॥१॥ सः ई पाहि यः ऋजीषी तरुचः यः शिप्रऽवान वृषभः यः
मतीनां यः गोत्रऽभित वज्रऽभृत यः हरिऽस्याः सः इन्द्र चिचान
अभितृधि वाजान् ॥२॥ एव पाहि प्रत्नऽथा मंदंतु त्वा श्रुधि ब्रह्म
ववृधस्व उत् गीऽभिः आविः सूर्यं कृणुहि पीपिहि इषः जहि श-
चून अभिगाः इन्द्र तृधि ॥३॥ ते त्वा मदाः वृहत इन्द्र स्वधाऽवः इमे

पीताः उक्षयंत द्युऽमतं महां अनूनं तवसं विऽभूतिं मत्सरासः
जह्वंत प्रऽसहं ॥४॥ येभिः सूर्य उषसं मंदसानः अवासयः अपहृ-
ह्णानि ददंत महं अद्रिं परिगाः इंद्र संतं नृत्थाः अच्युतं सदंसः परि
स्वात ॥५॥ १॥ तव क्रत्वा तव तत्तदं सनाभिः आमासु पक्वं शच्या नि
दीधः० और्णोः दुरः उस्त्रियाभ्यः वि हृह्णा उत्तुर्वात् गाः असृजः
अंगिरस्वान् ॥६॥ प्रमार्थं क्षां महि दंसः वि उर्वी उपं द्यां ऋष्वः
बृहत् इंद्र स्तभायः अधारयः रोदसी देवऽपुंवे० प्रत्ने मातरां य-
ह्नी ऋतस्य ॥७॥ अधत्वा विश्वे पुरः इंद्र देवाः एकं तवसं दधिरे भ-
राय अदेवः यत् अभि औहिष्ट देवान् स्वःऽसाता वृणते इंद्रं अच
॥८॥ अध द्यौः चित्ते अपं सानु वजात् द्विता अनमतं भियसा
स्वस्य मय्योः अहिं यत् इंद्रः अभि ओहसानं निचित् विश्वऽआयुः
शयथै जघान ॥९॥ अधत्वा ते महः उग्र वज्रं सहस्रं भृष्टं ववृत्त
शतऽअश्विं निऽकामं अरऽमनसं येन नवतं अहिं संपिणक् ऋ-
जीघ्नि ॥१०॥ २॥ वधोन् यं विश्वे मरुतः सऽजोषाः पचंत शतं
महिषान् इंद्र तुभ्यं पूषा विष्णुः वीणिं सरांसि धावन् वृचऽहनं
मदिंरं अंशुं अस्मै ॥११॥ आ क्षोदः महि वृतं नदीनां परिऽस्थितं
असृजः ऊर्मि अपां तासां अनु प्रऽवतः इंद्र पंथां प्र आदेयः नीचीः
अपसः समुद्रं ॥१२॥ एव ता विश्वा च कृऽवांसं इंद्रं महं उग्रं अजुयं
सहःऽदां सुऽवीरं त्वा सुऽआयुधं सुऽवज्रं आ ब्रह्म नय्यं अवसे ववृ-
त्यात् ॥१३॥ सः नः वाजाय अवसे इषे च राये धेहि द्युऽमतः इंद्र
विप्रान् भरतऽवाजे नृऽवतः इंद्र मूरीन दिवि च स्म एधि पायै नः
इंद्र ॥१४॥ अया वाजं देवऽहितं सने स मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः
॥ १५ ॥ ३ ॥

॥१८॥ तं जं स्तुहि यः अभिभूतिऽओजाः वन्वन अवातः पुरु-

ऽहूतः इन्द्रः अषाढं उयं सहमानं आभिः गीऽभिः वर्धे वृषं
 चर्षणीनां ॥१॥ सः युध्मः सत्वा खजऽकृत समतऽवा तुविऽमश्वः
 नदनुऽमान ऋजीषी बृहत्ऽरेणुः च्यवनः मानुषीणां एकः कृष्टी-
 नां अभवत् सहऽवा ॥२॥ त्वं ह नु त्यत् अदमयः दस्यून एकः कृष्टीः
 अवनोः आर्याय अस्ति स्वि त नु वीर्यं तत् ते इन्द्र न स्वि त अस्ति
 तत् ऋतुऽथा वि वोचः ॥३॥ सत् इत् हि ते तुविऽजातस्य मन्ये
 सहः सहिष्ठ तुरतः तुरस्य उयं उयस्य तवसः तवीयः अरधस्य रध-
 ऽतुरः बभूव ॥४॥ तत् नः प्रत्नं सख्यं अस्तु युष्मे इत्या वदत्तऽभिः
 वलं अगिरऽभिः हन् अच्युत् ऽच्युत् दस् इषयंतं ऋणोः पुरं वि
 दुरः अस्य विश्वाः ॥५॥ ४॥ सः हि धीभिः हव्यः अस्ति उयः ईशान-
 ऽकृत महति वृचऽतूर्यै सः तोक्ऽसाता तनये सः वजी वितंत-
 साय्यः अभवत् समतऽसु ॥६॥ सः मज्मनां जनिम मानुषाणां
 अमर्त्येन नाम्ना अति प्र सखे सः द्युन्नेन सः शर्वसा उत राया सः
 वीर्येण नृऽतमः संऽओकाः ॥७॥ सः यः न मुहे न मिथुं जनः भूत्
 सुमंतुऽनामा चुमुरि धुनिं च वृणक् पिमुं शंवरं शुष्णं इन्द्रः पुरां
 च्यौलाय शयथाय नु चित् ॥८॥ उतऽअवता त्वक्षसा पन्यसा च वृ-
 चऽहत्याय रथं इन्द्र तिष्ठ धिष्व वज्रं हस्ते आ दक्षिणऽवा अभि प्र
 मंद पुरुऽदृच मायाः ॥९॥ अग्निः न शुष्कं वनं इन्द्र हेतिः रक्षः नि
 धक्षि अशनिः न भीमा गंभीरयां ऋष्वया यः रुरो ज अश्वं नयत्
 दुऽइता दंभयत् च ॥१०॥ ५॥ आ सहस्रं पथिऽभिः इन्द्र राया तुवि-
 ऽद्युम्न तुविऽवाजैभिः अर्वाक् याहि सूनो सहसः यस्य नु चित्
 अदेवः ईशे पुरुऽहूत योतोः ॥११॥ प्र तुविऽद्युम्नस्य स्य विरस्य घृष्वेः
 दिवः ररप्शे महिमा पृथिव्याः न अस्य शत्रुः न प्रतिऽमानं अस्ति
 न प्रतिऽस्थिः पुरुऽमायस्यं सद्योः ॥१२॥ प्र तत् ते अद्य करणं कृतं

भूत कुत्सं यत् आयुं अतिथिऽग्वं अस्मै पुरु सहसा नि शिशाः
अभिधां उत तूर्वयाणं धृषता निनेथ ॥ १३ ॥ अनुत्वा अहिंऽग्ने अध
देव देवाः मदन् विश्वे कविऽतमं कवीनां करः यच्च वरिवः बाधि-
ताय दिवे जनाय तन्वे गृणानः ॥ १४ ॥ अनु द्यावापृथिवी तत् ते
ओजः अमर्त्याः जिहते इन्द्र देवाः कृष्व कृत्नो अकृतं यत् ते अस्ति
उक्थं नवीयः जनयस्व यज्ञैः ॥ १५ ॥ ६ ॥

॥ १९ ॥ महान इन्द्रः नृऽवत् आ चर्षणिऽप्राः उत द्विऽबर्होः अ-
मिनः सहऽभिः अस्मद्यक् ववृधे वीर्याय उरुः पृथुः सुऽकृतः कर्तृ-
ऽभिः भूत ॥ १ ॥ इन्द्र एव धिषणा सातये धात् बृहतं ऋष्वं अजरं
युवानं अषां ह्येन शवसा शूशुऽवांसं सद्यः चित्तयः ववृधे असा-
मि ॥ २ ॥ पृथूः करक्षा बहुला गर्भस्ती अस्मद्यक् सं मिमीहि अ-
वांसि यूथाऽइव पश्वः पशुऽपाः दमूनाः अस्नान इन्द्र अभि आ
ववृत्स्व आजौ ॥ ३ ॥ तं वः इन्द्रं चतिनं अस्य शकैः इह नूनं वाज-
ऽयंतः हुवेम यथा चित् पूर्वे जरितारः आसुः अनेद्याः अनवद्याः
अरिष्टाः ॥ ४ ॥ धृतऽव्रतः धनऽदाः सोमऽवृद्धः सः हि वामस्य वसुनः
पुरुऽक्षुः सं जग्मिरे पथ्याः रायः अस्मिन् समुद्रे न सिंधवः याद-
मानाः ॥ ५ ॥ ७ ॥ शविष्ठं नः आ भर शूर शवः ओजिष्ठं ओजः अभि-
ऽभूते उयं विश्वा द्युम्ना वृष्या मांनुषाणां अस्मभ्यं दाः हरिऽवः
मादयध्वै ॥ ६ ॥ यः ते मदः पृतनाषाद् अमृधः इन्द्र तं नः आ भर शू-
शुऽवांसं येन तोक्तस्य तनयस्य सातौ मंसीमहि जिगीवांसः
त्वाऽऊताः ॥ ७ ॥ आ नः भर वृषणं शुष्मं इन्द्र धनऽस्पृतं शूशुऽवांसं
सुऽदक्षं येन वंसांम पृतनासु शबून तव ऊतिऽभिः उत जामीन
अजामीन ॥ ८ ॥ आ ते शुष्मः वृषभः एतु पश्चात् आ उत्तरात् अध-

रात् आ पुरस्तात् आ विश्वतः अभि सं एतु अवाङ् इन्द्रं ह्युमं स्वः-
 ऽवत् धेहि असे ॥९॥ नृऽवत् ते इन्द्रं नृऽतमाभिः ऊती वंसीमहि
 वामं श्रोमंतेभिः ईक्षे हि वस्वः उभयस्य राजन धाः रत्नं महिं स्थूरं
 बृहंतं ॥१०॥ मरुत्तंतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शंसं इंद्रं
 विश्वऽसहं अवंसे नूतनाय उयं सहऽदा इह तं हुवेम ॥११॥ जनं
 वज्रिन् महिं चित् मन्वमानं एभ्यः नृभ्यः रंधय येषु अस्मि अध
 हि त्वा पृथिव्यां शूरऽसातौ हवामहे तनये गोषु अप्सु ॥१२॥
 वयं ते एभिः पुरुऽहूत सख्यैः शचोऽशचोः उतऽतरे इत् स्याम
 घ्नंतः वृत्राणि उभयानि शूरं राया मदेम बृहता त्वाऽऊताः
 ॥ १३ ॥ ८ ॥

॥२०॥ द्यौः न यः इंद्रं अभिभूय अयैः तस्यौ रयिः शर्वसा पृतऽसु
 जनानं तं नः सहस्रऽभरं उर्वराऽसां दद्धि सूनो सहस्रं वृचऽतुरं
 ॥१॥ दिवः न तुभ्यं अनु इंद्रं सचा असुर्यै देवेभिः धायि विश्वं अहिं
 यत् वृचं अपः वद्विऽवांसं हन च्छजीषिन् विष्णुना सचानः ॥२॥
 तूर्वांश्च ओजीयान् तवसः तवीयान् कृतऽब्रह्मा इंद्रं वृद्धऽमहाः
 राजा अभवत् मधुनः सोम्यस्य विश्वासां यत् पुरां दर्नु आवत्
 ॥३॥ शतैः अपद्रुन पणयः इंद्रं अचं दशऽओणये कवयै अर्केऽसातौ
 वधैः शुष्णस्य अशुषस्य मायाः पितृवः न अरिरेचीत् किं च न प्र
 ॥४॥ महः दुहः अप विश्वऽआयु धायि वज्रस्य यत् पतने पादि
 शुष्णः उरु सः सऽरथं सारथये कः इंद्रं कुत्साय सूर्यस्य सातौ
 ॥५॥ १॥ प्रश्येनः न मदिर् अंशुं असे शिरः दासस्य नमुचे मथा-
 यन् प्र आवत् नमीं साय्यं ससंतं पृणक् राया सं इषा सं स्वस्ति
 ॥६॥ वि पिप्रोः अहिंऽमायस्य दृष्ट्वाः पुरं वज्रिन् शर्वसान दद्रेः ०

अ० ४. अ० ६. व० १२.] ॥ ३८६ ॥ [म० ६. अ० २. सू० २१.

मुऽदामन तत्तरेकणः अप्रऽमृष्यं ऋजिश्चने दाचं दाश्रुषे दाः ॥ ७ ॥
 सः वेतमुं दशं मायं दशं ओणिं तूतुजिं इंद्रः स्वभिष्टिऽसुम्नः आ
 तुयं शश्वत् इभं द्योतनाय मातुः न सी उपं सृज इयधै ॥ ८ ॥ सः ई
 स्पृधः वनते अप्रतिऽइतः बिभ्रत् वज्रं वृचऽहनं गभस्ती तिष्ठत
 हरीं अधिऽअस्ताऽइव गते वचऽयुजा वहतः इंद्रं ऋष्वं ॥ ९ ॥ स-
 नेमं ते अवसा नव्यः इंद्र प्र पूरवः स्तवंते एना यज्ञैः सप्त यत् पुरः
 शर्म शरदीः दर्त हन दासीः पुरुऽकुत्साय शिक्षन ॥ १० ॥ त्वं वृधः इंद्र
 पूर्व्यः भूः वरिवस्यन् उशनै काव्याय परा नवऽवास्त्वं अनुऽदेयं
 महे पिचे ददाथ स्वं नपातं ॥ ११ ॥ त्वं धुनिः इंद्र धुनिऽमतीः ऋणोः
 अपः सीराः न स्रवतीः प्र यत् समुद्रं अति शूर पर्वि पारयं तुर्वशं
 यदुं स्वस्ति ॥ १२ ॥ तव ह त्यत् इंद्र विश्वं आजो सस्तः धुनी चुमुरी
 याह सिस्वंपदी दयत् इत्तुभ्यं सोमेभिः सुन्वन् दभीतिः इध्मऽभृ-
 तिः पक्थी अकैः ॥ १३ ॥ १० ॥

॥ २१ ॥ इमाः ऊं त्वा पुरुऽतमस्य कारोः हव्यं वीर हव्याः हवंते
 धियः रणेऽस्यां अजरं नवीयः रयिः विऽभूतिः इयते वचस्या ॥ १ ॥
 तं ऊं स्तुषे इंद्रं यः विदानः गिर्वीहसंगीऽभिः यज्ञऽवृद्धं यस्य दिवं
 अति मृहा पृथिव्याः पुरुऽमायस्य रिरिचे महिऽत्वं ॥ २ ॥ सः इत्
 तमः अवयुनं ततन्वत् सूर्येण वयुनऽवत् चकार कदा ते मतीः
 अमृतस्य धाम इयक्षंतः न मिनंति स्वधाऽवः ॥ ३ ॥ यः ता चकार
 सः कुहं स्वित् इंद्रः कं आ जनं चरति कामुं विष्णु कः ते यज्ञः मनसे
 शं वराय कः अर्कः इंद्र कतमः सः होता ॥ ४ ॥ इदा हि ते वेविषतः
 पुराऽजाः प्रत्नासः आसुः पुरुऽकृत सखायः ये मध्यमासः उत नू-
 तनासः उत अवमस्य पुरुऽहूत बोधि ॥ ५ ॥ ११ ॥ तं पृच्छंतः अवरासः

पराणि प्रत्ना ते इन्द्र श्रुत्या अनु येमुः अर्चामसि वीर ब्रह्म वाहः
यात् एव विद्म तात् त्वा महान्तं ॥ ६ ॥ अभि त्वा पाजः रक्षसः वि
तस्थे महि जज्ञानं अभि तत् सु तिष्ठ तव प्रत्नेन युज्येन सख्या व-
ज्जेण धृष्णो अपतानुदस्व ॥ ७ ॥ सः तु श्रुधि इन्द्र नूतनस्य ब्रह्मण्यतः
वीर का रुऽधायः त्वं हि आपिः प्रऽदिवि पितृणां शश्वत् बभूथ सु-
ऽहवः आऽइष्टौ ॥ ८ ॥ प्र ऊतये वरुणं मित्रं इन्द्रं मरुतः कृष्व अवसे
नः अद्य प्र पूषणं विष्णुं अग्निं पुरं धिंस वितारं ओषधीः पर्वतान
च ॥ ९ ॥ इमे ऊं त्वा पुरुऽशाक प्रऽयज्यो जरितारः अभि अर्च-
ति अर्कैः श्रुधि हव आ हुवतः हुवानः न त्वाऽवान अन्यः अमृत
त्वत् अस्ति ॥ १० ॥ नु मे आ वाचं उप याहि विद्वान विश्वेभिः
सूनो सहसः यजत्रैः ये अग्निऽजिह्वा ऋतऽसापः आसुः ये मनू
चक्रुः उपरंदसाय ॥ ११ ॥ सः नः बोधि पुरऽएता सुऽगेषु उत दुः-
ऽगेषु पृथिऽकृत् विदानः ये अश्रमासः उरवः वहिष्ठाः तेभि नः
इन्द्र अभि वक्षि वाजं ॥ १२ ॥ १२ ॥

॥ २२ ॥ यः एकः इत्त हव्यः चर्षणीनां इन्द्रं तं गीऽभिः अभि अर्च-
आभिः यः पत्यते वृषभः वृषण्यऽवान सत्यः सत्वा पुरुऽमायः स-
हस्वान् ॥ १ ॥ तं ऊं नः पूवै पितरः नवऽग्वाः सप्त विप्रासः अभि
वाजयंतः नक्षत्रऽदाभं ततुरिं पर्वतेऽस्थां अद्रौघऽवाचं मति-
ऽभिः शविष्ठं ॥ २ ॥ तं ईमहे इन्द्रं अस्य रायः पुरुऽवीरस्य नृऽवतः
पुरुऽक्षोः यः अस्कृधोयुः अजरः स्वऽवान तं आ भरहरिऽवः मा-
दयध्वै ॥ ३ ॥ तत् नः वि वोचः यदि ते पुरा चित् जरितारः आनशुः
सुम्भ इन्द्रक ते भागः किं वयः दुध्र खिद्धः पुरुऽहूत पुरुऽवसो अमु-
रऽघ्नः ॥ ४ ॥ तं पृच्छंती वज्रऽहस्तं रथेऽस्थां इन्द्रं वेपी वक्त्ररी यस्य नु

गीः तुविऽयाभं तुविऽकूर्मि रभःऽदां गातुं इषे नक्षते तुम्रं अञ्च
 ॥५॥१३॥ अया हव्यं मायया ववृधानं मनःऽजुवा स्वऽतवः पर्व-
 तेन अच्युता चित् वीक्रिता सुऽओजः रुजः विहृहा धृषता वि-
 ऽरप्तिन् ॥६॥ तं वः धिया नव्यस्या शविष्ठं प्रत्नं प्रत्नऽवत् परि-
 ऽतंसयध्वैसः नः वक्षत् अनिऽमानः सुऽवह्ना इन्द्रः विश्वानि अति
 दुःऽगहानि ॥७॥ आ जनाय दुहृणे पार्थिवानि दिव्यानि दीपयः
 अंतरिक्षा तप वृषन् विश्वतः शोचिषां तान ब्रह्मऽद्विषे शोचय
 द्वा अपः च ॥८॥ भुवः जनस्य दिव्यस्य राजा पार्थिवस्य जगतः
 त्वेषऽसंहक् धिष्व वज्रं दक्षिणे इन्द्र हस्ते विश्वाः अजुर्ये दयसे वि-
 मायाः ॥९॥ आ संऽयतं इन्द्र नः स्वस्तिं शुचुऽतूर्यीय बृहती अमृधां
 यया दासानि आर्योणि वृचा करः वज्रिन् सुऽतुका नाहुषाणि
 ॥१०॥ सः नः नियुतऽभिः पुरुऽहूत वेधः विश्वऽवाराभिः आगहि
 प्रऽयज्यो० न याः अदेवः वरते न देवः आ आभिः याहि तूर्य आ
 मद्यद्रिक् ॥ ११ ॥ १४ ॥

॥२३॥ सुते इतत्वं निऽमिंश्चः इन्द्र सोमं स्तोमं ब्रह्मणि शस्यमाने
 उक्थे यत् वा युक्ताभ्यां मघऽवन् हरिऽभ्यां बिभ्रत् वज्रं बाह्वोः
 इन्द्र यासि ॥१॥ यत् वा दिवि पायै सुस्विं इन्द्र वृचऽहत्ये अवसि
 शूरऽसातौ यत् वा दक्षस्य विभ्युषः अविभ्यत् अरंधयः शर्धतः
 इन्द्र दस्यून ॥२॥ पातां सुतं इन्द्रः अस्तु सोमं प्रऽनेनीः उयः जरितारं
 ऊती कर्ता वीराय सुस्वये ऊं लोकं दाता वसुस्तुवते कीरये चित्
 ॥३॥ गता इयं तिसर्वना हरिऽभ्यां वभिः वज्रं पपिः सोमं ददिः गाः
 कर्ता वीरं नयै सर्वेऽवीरं श्रोता हव गृणतः स्तोमऽवाहाः ॥४॥
 असै वयं यत् ववानं तत् विविष्मः इन्द्राय यः नः प्रऽदिवः अपः

अ० ४. अ० ६. व० १८.] ॥ ३८९ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० २४.

कः सुते सोमे स्तुमसि शंसत् उक्था इंद्राय ब्रह्म वर्धनं यथा
 असत् ॥५॥१५॥ ब्रह्माणि हि चकृषे वर्धनानि तावत् ते इंद्र मति-
 ऽभिः विविष्मः सुते सोमे सुतऽपाः शंसन्तमानि रांश्चा क्रियास्स
 वक्ष्णानि यज्ञैः ॥६॥ सः नः बोधि पुरोऽष्टाशं रराणः पिवंतु सोमं
 गोऽक्षुजीकं इंद्र आ इदं बर्हिः यजमानस्य सीद उरु कृधि त्वा-
 ऽयतः ऊं लोकं ॥७॥ सः मंदस्व हि अनु जोष उय प्रत्वा यज्ञासः
 इमे अश्रुवंतु प्र इमे ह वासः पुरुऽहूतं अस्मे आ त्वा इयं धीः अवसे
 इंद्र यम्याः ॥८॥ तं वः सखायः सं यथा सुतेषु सोमैभिः ई पृणत भोजं
 इंद्रं कुवित तस्मै असति नः भराय न मुस्वि इंद्रः अवसे मृधाति
 ॥९॥ एव इत् इंद्रः सुते अस्ता वि सोमै भरतऽवा जेषु क्षयत् इत् म-
 घो नः असत् यथा जरिचे उत्त सूरिः इंद्रः रायः विश्वऽवारस्य दाता
 ॥ १० ॥ १६ ॥ २ ॥

॥ २४ ॥ वृषा मदः इंद्रे श्लोकः उक्था सचा सोमेषु सुतऽपाः
 क्षुजीषी अर्चयः मघऽवा नृऽभ्यः उक्थैः द्युक्षः राजा गिरां अ-
 क्षितऽऊतिः ॥१॥ ततुरिः वीरः नर्यैः विऽचेताः श्रोता हव गृणतः
 उर्विऽऊतिः वसुः शंसः नरां कारुऽधायाः वाजी स्तुतः विदथे
 दाति वाजं ॥२॥ अक्षः न चक्र्योः शूर बृहन् प्र ते महा रिरिचे रोद-
 स्योः वृक्षस्य नु ते पुरुऽहूत वयाः वि ऊतयः रुरुहुः इंद्र पूर्वीः ॥३॥
 शचीऽवतः ते पुरुऽशाक शाकाः गवांऽइव सुतयः संऽचरणीः
 वत्सानां न तंतयः ते इंद्र दामनऽवंतः अदामानः सुऽदामन ॥४॥
 अन्यत् अद्य कर्वीर अन्यत् ऊं श्वः असत् च सत् मुहुः आऽचक्रिः
 इंद्रः मित्रः नः अत्र वरुणः च पूषा अर्यैः वशस्य परिऽएता अस्ति
 ॥५॥१७॥ वित्तत् आपः न पर्वतस्य पृष्ठात् उक्थेभिः इंद्र अनयन्त

यज्ञैः तं त्वा आभिः सुस्तुतिभिः वाजयंत आजिनजग्मुः गिर्वाहः
 अश्वानः ॥ ६ ॥ न यं जरति शरदः न मासाः न द्यावः इंद्रं अवः कर्षयति
 वृद्धस्य चित् वर्धतां अस्य तनूः स्तोमैभिः उक्थैः च शस्यमाना
 ॥ ७ ॥ न वीरुवे न मन्ते न स्थिराय न शर्धते दस्युः जूताय स्तवान्
 अजाः इंद्रस्य गिरयः चित् ऋष्याः गंभीरे चित् भवति गाधं
 अस्मै ॥ ८ ॥ गंभीरिणः उरुणा अमचिन प्र इषः यंधि सुतः पावन
 वाजान स्याः ऊं सु ऊर्ध्वैः ऊती अरिषण्यन अक्तोः विऽउष्टौ
 परिऽतकम्यायां ॥ ९ ॥ सचस्व नायं अवसे अभीकै इतः वा तं इंद्र
 पाहि रिषः अमा च एनं अरण्ये पाहि रिषः मदेम शतऽहिमाः
 सुऽवीराः ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ २५ ॥ या ते ऊतिः अवमा या परमा या मध्यमा इंद्र शुष्मिन
 अस्ति ताभिः ऊं सु वृचऽहन्ये अवीः नः एभिः च वाजैः महान्नः
 उग्र ॥ १ ॥ आभिः स्पृधः मिथतीः अरिषण्यन अमिचस्य व्यथय
 मन्यु इंद्र आभिः विश्वाः अभिऽयुजः विषूचीः आर्याय विशः अव
 तारीः दासीः ॥ २ ॥ इंद्र जामयः उत ये अजामयः अर्वाचीनासः
 वनुषः युयुजे त्वं एषां विथुरा शर्वांसि जहि वृष्यानि कृणुहि
 पराचः ॥ ३ ॥ शूरः वा शूरं वनते शरीरैः तनूऽरुचां तरुषि यत् कृ-
 ण्वैते तोके वा गोषु तनये यत् अपऽसु विक्कंदसी उर्वरासु ब्रवैते
 ॥ ४ ॥ नहि त्वा शूरः न तुरः न धृष्णुः न त्वा योधः मन्यमानः युयोध
 इंद्र न किः त्वा प्रति अस्ति एषां विश्वा जातानि अभि असितानि
 ॥ ५ ॥ १९ ॥ सः पत्यते उभयोः नृमणं अयोः यदि वेधसः संऽइथे
 हवते वृचे वा महः नृऽवति क्षये वा व्यचस्वता यदि वितंत सैते
 ॥ ६ ॥ अधं स ते चर्षणयः यत् एजान इंद्र चाता उत भव वरुता

अ० ४. अ० ६. व० २३.] ॥ ३९१ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० २७.]

असाकासः ये नृसंतमासः अर्यः इंद्रं मूरयः दुधिरि पुरः नः ॥ ७ ॥ अनुं
ते दायिमहे इंद्रियाय सचा ते विश्वं अनुं वृत्रं हत्ये अनुं क्षुचं अनुं
सहः यजत्र इंद्रं देवेभिः अनुं ते नृसह्ये ॥ ८ ॥ एव नः स्पृधः सं अज
समतं सु इंद्रं रंधि मिथतीः अदेवीः विद्यामं वस्तोः अवसा गृ-
णंतः भरतं वाजाः उत ते इंद्रं नूनं ॥ ९ ॥ २० ॥

॥ २६ ॥ शुधिनः इंद्रं ह्यामसि त्वा महः वाजस्य सातौ ववृषा-
णाः सं यत् विशः अयंत शूरं सातौ उयं नः अवः पायै अहं न दाः
॥ १ ॥ त्वां वाजी हवते वाजिनेयः महः वाजस्य गधस्य सातौ त्वां
वृत्रेषु इंद्रं सतं पतिं तरुचं त्वां चष्टे मुष्टिं हा गोषु युध्यन् ॥ २ ॥ त्वं
कविं चोदयः अर्कं सातौ त्वं कुत्साय शुष्णं दाशुषे वर्कं त्वं शिरः
अमर्मणः परा अहं न अतिथिं गवायं शंस्यं करिष्यन् ॥ ३ ॥ त्वं रथं
प्रभूरः योधं क्षुष्वं आवः युध्यंतं वृषभं दशं द्युतं त्वं तुर्यं वेतसवे सचा
अहं न त्वं तुजिं गृणंतं इंद्रं तूतोः ॥ ४ ॥ त्वं तत् उक्थं इंद्रं बर्हणा
कः ० प्र यत् शता सहस्रां शूरं दधिं अव गिरेः दासं शबरं हन प्र
आवः दिवः दासं चिचाभिः ऊती ॥ ५ ॥ २१ ॥ त्वं अद्वाभिः मंदसानः
सोमैः दभीतये चुमुरि इंद्रं सिस्वप् त्वं रजिं पिठीनसे दशस्यन्
षष्टिं सहस्रां शच्यां सचा अहं न ॥ ६ ॥ अहं च न तत् सूरिभिः आ-
नश्यां तव ज्यायः इंद्रं सुम्भं ओजः त्वया यत् स्तवं ते सधं वीर वीराः
चिं वरुणेन नहुषा शविष्ट ॥ ७ ॥ वयं ते अस्यां इंद्रं द्युम्नं हूतोः स-
खायः स्याम महिनं प्रेष्टाः प्रातर्देनिः क्षुत्रं श्रीः अस्तु श्रेष्ठः धने
वृचाणां सनये धनानां ॥ ८ ॥ २२ ॥

॥ २७ ॥ किं अस्य मदे किं ऊं अस्य पीतौ इंद्रः किं अस्य सख्ये

चकारणाः वा ये निऽसदि किं ते अस्य पुरा विविद्रे किं जुं नूत-
नासः ॥ १ ॥ सत् अस्य मदे सत् जुं अस्य पीतौ इंद्रः सत् अस्य सत्ये
चकारणाः वा ये निऽसदि सत् ते अस्य पुरा विविद्रे सत् जुं नू-
तनासः ॥ २ ॥ नहिनु ते महिमनः समस्य न मघऽवत् मघवत् ऽत्वस्य
विद्य न राधसः ऽराधसः नूतनस्य इंद्रं न किं दृशे इन्द्रियं ते ॥ ३ ॥
एतत् त्यत् ते इन्द्रियं अचेति येन अवधीः वरऽशिखस्य शेषः व-
ज्रस्य यत् ते निऽहतस्य शुष्मात् स्वनात् चित् इद्र परमः ददारं
॥ ४ ॥ वधीत् इंद्रः वरऽशिखस्य शेषः अभिऽआवर्तिने चायमा-
नाय शिखं न वृचीवतः यत् हरिऽयूपीयां यां हन् पूर्वै अभि यसां
अपरः दर्त ॥ ५ ॥ २३ ॥ चिंशत् ऽशतं वर्मिणः इद्र साकं यव्याऽवत्यां
पुरुऽहूत् अवस्या वृचीवतः शरवे पत्यमानाः पात्रा भिंदानाः
निऽअर्थानि आयन् ॥ ६ ॥ यस्य गावौ अरुषा सुऽयवस्युं अंतः
जुं मु चरतः रेहिहाणा सः संजयाय तुर्वशं परां अदात् वृचीवतः
देवऽवाताय शिखं ॥ ७ ॥ वयान् अमे रथिनः विंशतिं गाः वधू-
ऽमंतः मघऽवा मह्यं संऽराट् अभिऽआवर्ती चायमानः ददाति
दुऽनशा इयं दक्षिणा पार्थिवानां ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥ २५ ॥ आगावः अगमन् उत भद्रं अक्रन् सीदतु गोऽस्ये रणयंतु
अस्मे प्रजाऽवतीः पुरुऽरूपाः इह स्युः इद्राय पूर्वीः उषसः दुहा-
नाः ॥ १ ॥ इंद्रः यज्जने पृणते च शिखति उप इत् ददाति न स्वं
मुषायति भूयः ऽभूयः रथि इत् अस्य वधेयं अभिन्ने खिल्ये नि
दधाति देवऽयुं ॥ २ ॥ न ताः नशंति न दधाति तस्करः न आसां आ-
मित्रः व्यथिः आ दधर्षति देवान् च याभिः यजते ददाति च ज्योक्
इत् ताभिः सचते गोऽपतिः सह ॥ ३ ॥ न ताः अर्वो रेणुऽककाटः

अ०४. अ०७. व०१.] ॥ ३९३ ॥ [म०६. अ०३. सू०२९.

अश्रुते न संस्कृतऽचं उप यंति ताः अभि उरुऽगायं अभयं तस्य
ताः अन्तु गावः मत्तस्य वि चरंति यज्वनः ॥४॥ गावः भगः गावः
इंद्रः मे अच्छान गावः सोमस्य प्रथमस्य भक्षः इमाः याः गावः सः
जनासः इंद्रः इच्छामि इत हृदा मनसा चित् इंद्रं ॥५॥ यूयं गावः
मेदयथ कृशं चित् अश्रीरं चित् कृणुथ सुऽप्रतीकं भद्रं गृहं कृणुथ
भद्रऽवाचः बृहत् वः वयः उच्यते सभासु ॥६॥ प्रजाऽवतीः सुऽय-
वसं रिशंतीः शुद्धाः अपः सुऽप्रपाने पिबंतीः मा वः स्तेनः ईशत्
मा अघऽशंसः परिवः हेतिः रुद्रस्य वृज्याः ॥७॥ उप इंद्रं उपऽपचनं
आसु गोषु उप पृच्यतां उप ऋषभस्य रेतसि उप इंद्रं तव वीर्ये
॥ ८ ॥ २५ ॥ ६ ॥

॥२९॥ इंद्रं वः नरः सख्याय सेपुः महः यंतः सुऽमृतये चकानाः
महः हि दाता वज्रऽहस्तः अस्ति महं ऊं एवं अवसे यजध्वं ॥१॥
आ यस्मिन् हस्ते नर्याः मिमिक्षुः आ रथे हिरण्यये रथेऽस्थाः आ
रथमयः गर्भस्त्योः स्थूरयोः आ अध्वन अध्वासः वृषणः युजानाः
॥२॥ अथिये ते पादां दुर्वः आ मिमिक्षुः धृष्णुः वज्री शवंसा दक्षिण-
ऽवान् वसानः अर्कं सुरभिं हृशे कं स्वः न नृतो इधिरः बभूथ ॥३॥
सः सोमः आमिष्टऽतमः सुतः भूत यस्मिन् पक्तिः पच्यते संति
धानाः इंद्रं नरः स्तुवंतः ब्रह्मऽकाराः उक्था शंसंतः देववातऽतमाः
॥४॥ न ते अंतः शवंसः धायि अस्य वितु बावधे रोदसी महिऽत्वा
आ ता सूरिः पृणति तूतुजानः यूथाऽइव अपऽसु संऽइजमानः
ऊती ॥५॥ एव इत् इंद्रः सुऽहवः चतुष्पवः अस्तु ऊती अनूती हिरि-
ऽशिप्रः सत्वा एव हि जातः असंमातिऽओजाः पुरुच वृवाहनति
नि दस्यून ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३०॥ भूयः इत् ववृधे वीर्याय एकः अजुर्यः द्यते वसूनि प्र रि-
 रिचे दिवः इंद्रः पृथिव्याः अर्ध इत् अस्य प्रति रोदसी उभे ॥१॥
 अध मन्ये बृहत् असुर्य अस्य यानि दाधार नक्तिः आ मिनाति
 दिवेऽदिवे सूर्यः दर्शतः भूत् वि सन्नानि उर्विया सुऽक्रतुः धातु
 ॥२॥ अद्य चित्तनु चित्ततत् अपः नदीनां यत् आभ्यः अरदः गातुं
 इंद्र निपर्वताः अन्नऽसदः न सेदुः तया हृहानि सुऽक्रतो रजांसि
 ॥३॥ सत्यं इत् तत् न त्वाऽवान् अन्यः अस्ति इंद्र देवः न मर्त्यः ज्या-
 यान अहन् अहिं परिऽशयानं अर्णोः अव असृजः अपः अच्छ
 समुद्रं ॥४॥ त्वं अपः वि दुरः विषूचीः इंद्र हृहं अरुजः पर्वतस्य
 राजा अभवः जगतः चर्षणीनां साकं सूर्यं जनयन् द्यां उषसं
 ॥ ५ ॥ २ ॥

॥३१॥ अभूः एकः रयिऽपते रयीणां आ हस्तयोः अधिषाः इंद्र
 कृषीः वि तोके अपऽसु तनये च मूरै अवोचंत चर्षणयः विऽवा-
 चः ॥१॥ त्वत् भिया इंद्र पार्थिवानि विश्वा अच्युता चित्त च्यवयते
 रजांसि द्यावाऽक्षामा पर्वतासः वनानि विश्वं हृहं भयते अज्मन्
 आ ते ॥२॥ त्वं कुत्सेन अभि शुष्णं इंद्र अशुषं युध्य कुर्यवं गोऽइष्टौ
 दश प्रऽपित्वे अध सूर्यस्य मुषायः चक्रं अविवेः रपांसि ॥३॥ त्वं
 शतानि अव शंबरस्य पुरः जघंथ अप्रतीनि दस्योः अशिक्षः यच्च
 शच्या शचीऽवः दिवःऽदासाय सुन्वते सुतऽक्ने भरतऽवाजाय गु-
 णते वसूनि ॥४॥ सः सत्यऽसत्वन महते रणाय रथं आ तिष्ठ तु वि-
 ऽनृमण भीमं याहि प्रऽपथिन् अवसा उपमद्रिक् प्र च श्रुत अवय
 चर्षणिऽभ्यः ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥३२॥ अपूर्था पुरुऽतमानि अस्मै महे वीराय तवसे तुराय

विऽरप्तिने वज्रिणे शंसतमानि वचांसि आसा स्थविराय तक्षं
॥१॥ सः मातरा मूर्खेण कवीनां अवासयत रुजत अदिं गृणानः
सुऽआधीभिः ऋक्ऽभिः वावशानः उत उप्तियाणां असृजत
निऽदानं ॥२॥ सः वहिऽभिः ऋक्ऽभिः गोषु शश्वत मितडुऽभिः
पुरुऽकृत्वा जिगाय पुरः पुरऽहा सखिऽभिः सखिऽयन दह्वाः रु-
रोज कविऽभिः कविः सन् ॥३॥ सः नीव्याभिः जरितारं अच्छं महः
वाजेभिः महतऽभिः च शुष्मैः पुरुऽवीराभिः वृषभ स्थितीनां आ
गिर्वैणः सुवितायं प्रयाहि ॥४॥ सः सगैण शवसा तक्तः अत्यैः अपः
इंद्रः दक्षिणतः तुराषाट् इत्या सृजानाः अनपऽवृत् अर्थ दिवे-
ऽदिवे विविषुः अप्रऽमृषं ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥३३॥ यः ओजिष्ठः इंद्रं तं सु नः दाः मदः वृषन् सुऽअभिष्टिः
दास्वान सौवश्वं यः वनवत् सुऽअश्वः वृचा समतऽसु ससहंत
अमिचान ॥१॥ त्वां हि इंद्रं अवसे विऽवाचः हवते चर्षणयः शूर-
ऽसातौ त्वं विप्रेभिः वि पृणीन् अशायः त्वाऽऊतः इत् सनिता
वाजं अवी ॥२॥ त्वं तान् इंद्र उभयान् अमिचान दासा वृचाणि
आर्यो च शूरवधीः वनाऽइव सुऽधितेभिः अलैः आपृतऽसु दुर्धि-
नृणां नृऽतम ॥३॥ सः त्वं नः इंद्र अकवाभिः ऊती सखा विश्वऽआ-
युः अविता वृधे भूः स्वऽसाता यत् हयामसि त्वा युध्यतः नेम-
ऽधिता पृतऽसु शूर ॥४॥ नूनं नः इंद्र अपरायं च स्याः भव मृच्छीकः
उत नः अभिष्टौ इत्या गृणंतः महिनस्य शर्मन् दिवि स्याम पायै
गोऽसतमाः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥३४॥ सं च त्वे जग्मुः गिरः इंद्रं पूर्वीः वि च त्वत् यंति विऽभ्वः

मनीषाः पुरानूनं च स्तुतयः ऋषीणां पस्पृधे इदं अधि उक्थऽअ-
 का ॥ १ ॥ पुरुऽहूतः यः पुरुऽगूर्तः ऋभ्वा एकः पुरुऽप्रशस्तः अस्ति
 यज्ञैः रथः न महे शर्वसे युजानः अस्माभिः इन्द्रः अनुमाद्यः भूत ॥ २ ॥
 न यं हिंसंति धीतयः न वाणीः इन्द्रं न क्षंति इत् अभि वर्धयंतीः यदि
 स्तोतारः शतं यत् सहस्रं गृणंति गिर्वणसं शतत् अस्यै ॥ ३ ॥ अस्यै
 एतत् दिवि अर्चाऽइव मासा मिमिक्षः इदं नि अयामि सोमः
 जनं न धन्वन् अभिसं यत् आपः सचा ववृधुः हवनानि यज्ञैः ॥ ४ ॥
 अस्यै एतत् महि आंगूषं अस्यै इद्राय स्तोत्रं मतिऽभिः अवाचि
 असंत यथा महति वृचऽतूयै इन्द्रः विश्वऽआयुः अविता वृधः च
 ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ३५ ॥ कदा भुवन् रथऽक्षयाणि ब्रह्म कदा स्तोत्रे सहस्रऽपोथं
 दाः कदा स्तोमं वासयः अस्य राया कदा धियः करसि वाजऽरत्नाः
 ॥ १ ॥ कर्हि स्वित् तत् इद्रं यत् नृभिः नृन् वीरैः वीरान नीळयासे
 जयं आजीन चिऽधातुगाः अधि जयासि गोषु इन्द्रं ह्युक्षं स्वऽवत्
 धेहि अस्यै ॥ २ ॥ कर्हि स्वित् तत् इद्रं यत् जरिचे विश्वऽप्सु ब्रह्मं
 कृणवः शविष्ठ कदा धियः न निऽयुतः युवासे कदा गोऽमघा ह-
 वनानि गच्छाः ॥ ३ ॥ सः गोऽमघाः जरिचे अश्वऽचंद्राः वाजऽअ-
 वसः अधि धेहि पृक्षः पीपिहि इषः सुऽदुघा इद्रं धेनुं भरतऽवाजेषु
 सुऽरुचः रुरुच्याः ॥ ४ ॥ तं आनूनं वृजनं अन्यथा चित् शूरः यत् शक्र
 विदुरः गृणीषे मा निः अरं शुक्रऽदुघस्य धेनोः आंगिरसान् ब्रह्म-
 णा विप्र जिन्व ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ३६ ॥ सचा मदासः तव विश्वऽजंन्याः सचा रायः अर्धये पा-

अ०४. अ०७. व०१०.] ॥ ३९७ ॥ [म०६. अ०३. सू०३८.

थि॑वा॒सः स॒चा वा॒जा॒नां अ॒भ॒वः वि॒ऽभ॒क्ता य॒त् दे॒वेषु॑ धा॒रय॑थाः
अ॒सु॒र्यै ॥१॥ अ॒नु प्र॒येजे॑ ज॒नः ओ॒जः अ॒स्य स॒चा द॒धिरे॑ अ॒नु वी॒र्या॑य
स्य॒मऽगृ॑भे॒ दुध॑ये अ॒र्वते॑ च॒ क्रतुं॑ वृ॒जंति॑ अ॒पि वृ॒चऽह॑त्ये ॥२॥ तं स॒-
ध्री॒चीः ऊ॒तयः॑ वृ॒ष्ण्या॑नि पौ॒स्यानि॑ नि॒ऽयुतः॑ स॒श्रुः इं॒द्रं स॒मुद्रं॑ न
सि॒धवः॑ उ॒क्थऽश्रु॑ष्माः उ॒रुऽव्य॑च॒सं गि॑रः आ॒ वि॒शंति॑ ॥३॥ सः रा॒यः
खा॑उ॒प॒सृज॑गृ॒णानः॑ पु॒रुऽचंद्र॑स्य॒ त्वं इं॒द्र व॒स्वः प॒तिः ब॒भूथ॑ अ॒समः॑
ज॒नानां॑ ए॒कः वि॒श्वस्य॑ भु॒वन॑स्य रा॒जा ॥४॥ सः तु श्रु॒धि श्रु॒त्या यः
दु॒वऽयुः॑ द्यौः न भू॒मं अ॒भि रा॒यः अ॒र्यः अ॒सः यथा॑ नः श॒र्वसा॑ च॒-
का॒नः यु॒गेऽयु॒गे व॒यसा॑ चे॒कितानः॑ ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥३७॥ अ॒र्वाक् रथं॑ वि॒श्वऽवा॑रंते॒ उ॒य इं॒द्र यु॒क्तासः॑ ह॒रयः॑ व॒हंतु॑
की॒रिः चि॒त्त हि॒त्वा ह॒वते॑ स्वंऽवा॒न ऋ॒धी म॒हिं स॒धऽमा॑दः॒ ते अ॒द्य
॥१॥ प्रो॒ द्रो॒णै ह॒रयः॑ क॒र्म अ॒गम॑न पु॒नाना॑सः ऋ॒ज्यंतः॑ अ॒भूव॑न इं॒द्रः
नः अ॒स्य पू॒र्यः प॒पीया॑त् द्यु॒क्षः म॑द॒स्य सो॒म्यस्य॑ रा॒जा ॥२॥ आ॒-
ऽस॒प्ता॒णासः॑ श॒वसा॑नं अ॒च्छ इं॒द्रं सु॒ऽच॒क्रे र॒थ्यासः॑ अ॒श्वः अ॒भि
अ॒वः ऋ॒ज्यंतः॑ व॒हेयुः॑ नु चि॒त् नु वा॒योः अ॒मृतं॑ वि॒ द॒स्येत् ॥३॥
व॒रि॒ष्ठः अ॒स्य द॒क्षि॒णां इ॒यति॑ इं॒द्रः म॒घोना॑ तु वि॒कूर्मि॑ऽत॒मः यथा॑
व॒ज्रि॒ऽवः प॒रि॒ऽयासि॑ अ॒हं म॒घा च॑ धृ॒ष्णो द॑य॒से वि॒सूरी॑न ॥४॥
इं॒द्रः वा॒जस्य॑ स्थ॒वि॒रस्य॑ दा॒ता इं॒द्रः गीः॑ऽभिः व॒र्धता॑ वृ॒द्धऽम॑हाः
इं॒द्रः वृ॒चं ह॑नि॒ष्ठः अ॒स्तु स॒त्वा आ॑ ता॒सूरिः॑ पृ॒णति॑ तू॒तु॒जानः॑ ॥५॥ १॥

॥३८॥ अ॒पा॒त इ॒त्तः उ॒त् ऊ॒नः चि॒त्तऽत॑मः म॒ही भ॑र्ष॒त् द्यु॒ऽमतीं॑
इं॒द्रऽहू॑तिं प॒न्यसी॑ धी॒तिं दै॒व्यस्य॑ या॒मन॑ ज॒नस्य॑ रा॒तिं व॒नते॑ सु॒-
ऽदा॒नुः ॥१॥ दू॒रात् चि॒त् आ व॑स॒तः अ॒स्य क॑र्णो॒ घोषा॑त् इं॒द्रस्य॑

तन्यति ब्रुवाणः आ इयं एनं देवऽहूतिः ववृत्यात् मद्यक् इन्द्रं इयं
 ऋच्यमाना ॥२॥ तं वः धिया परमया पुराऽजां अजरं इन्द्रं अभि
 अनूषि अकैः ब्रह्म च गिरः दधिरे सं अस्मिन् महान च स्तोमः
 अधि वर्धत इन्द्रे ॥३॥ वर्धात यं यज्ञः उत सोमः इन्द्रं वर्धात ब्रह्म गिरः
 उक्था च मन्मं वर्धे अहं एनं उषसं यामन अक्तोः वर्धान मासाः
 शरदः द्यावः इन्द्रं ॥४॥ एव जज्ञानं सहसे असांमि ववृधानं राधसे
 च श्रुताय महं उयं अवसे विप्र नूनं आ विवासेम वृचऽतूयेषु
 ॥ ५ ॥ १० ॥

॥३९॥ मंदस्य कवेः दिव्यस्य वहेः विप्रऽमन्मनः वचनस्य मध्वः
 अपाः नः तस्य सचनस्य देव इषः युवस्व गृणते गोऽअयाः ॥१॥
 अयं उशानः परि अद्रिं उसाः ऋतधीतिऽभिः ऋतऽयुक् युजानः
 रुजत अरुणं वि वलस्य सानुं पणीन् वचःऽभिः अभि योधत्
 इन्द्रः ॥२॥ अयं द्योतयत् अद्युतः वि अक्नून् दोषा वस्तोः शरदः इन्दुः
 इन्द्र इमं केतुं अदधुः नु चित् अह्नां शुचिंऽजन्मनः उषसं चकार
 ॥३॥ अयं रोचयत् अरुचं रुचानः अयं वासयत् वि ऋतेन पूर्वीः
 अयं ईयते ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः स्वऽविदां नाभिना चर्षणिऽप्राः
 ॥४॥ नु गृणानः गृणते प्रत्न राजन् इषः पिन्व वसुऽदेयाय पूर्वीः
 अपः ओषधीः अविषा वनानि गाः अवैतः नृन् ऋचसे रिरीहि
 ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥४०॥ इन्द्रं पिबन्तुर्भ्यसुतः मदाय अवस्य हरीं विमुच सखाया
 उत प्र गाय गणे आ निऽसद्य अथ यज्ञाय गृणते वयः धाः ॥१॥
 अस्य पिब यस्य जज्ञानः इन्द्र मदाय ऋत्वे अपिबः विऽरप्शिन

अ० ४. अ० ७. व० १४.] ॥ ३९९ ॥ [म० ६. अ० ३. सू० ४२.

तं ऊं ते गावः नरः आपः अद्रिः इंद्रं संह्यन् पीतये संह्यसे ॥२॥
 संऽइडे अमी सुते इंद्र सोमे आत्वा वहंतु हरयः वहिष्ठाः त्वाऽयता
 मनसा जोहवीमि इंद्र आ याहि सुविताय महे नः ॥३॥ आ याहि
 शश्वत् उशता ययाथ इंद्र महा मनसा सोमऽपेयं उप ब्रह्माणि
 ऋणवः इमा नः अथ ते यज्ञः तन्वे वयः धात ॥४॥ यत् इंद्र दिवि
 पायै यत् ऋधक् यत् वा स्वे सदने यत् वा असि अतः नः यज्ञं अ-
 वसे नियुत्वान सऽजोषाः पाहि गिर्वणः मरुतऽभिः ॥५॥ १२ ॥

॥४१॥ अहेळमानः उप याहि यज्ञं तुभ्यं पवंते इंद्रवः मुतासः
 गावः न वज्रिन स्वं ओकः अच्छ इंद्र आ गहि प्रथमः यज्ञियानां
 ॥१॥ या ते काकुत् सुऽकृता या वरिष्ठा यया शश्वत् पिबसि मध्वः
 ऊर्मितया पाहि प्र ते अध्वर्युः अस्थात् सं ते वज्रः वर्ततां इंद्र गन्धुः
 ॥२॥ एषः द्रुप्तः वृषभः विश्वरूपः इंद्राय वृष्णे संह्यकारि सोमः एतं
 पिब हरिऽवः स्थातः उग्र यस्य ईशिषे प्रऽदिवि यः ते अन्नं ॥३॥
 सुतः सोमः असुतात् इंद्र वस्यान् अयं श्रेयान् चिकितुषे रणाय
 एतं तितिर्वः उप याहि यज्ञं तेन विश्वाः तविषीः आ पृणस्व ॥४॥
 ह्यामसि त्वा आ इंद्र याहि अवाङ् अरं ते सोमः तन्वे भवाति
 शतऽक्रतो मादयस्व सुतेषु प्र अस्मान अव पृतनासु प्र विष्णु
 ॥५॥ १३ ॥

॥४२॥ प्रति अस्मै पिपीषते विश्वानि विदुषे भर अरंऽगमाय
 जग्मये अपश्चात् दधुने नरे ॥१॥ आ ई एनं प्रतिऽएतं न सोमैभिः
 सोमऽपातमं अमवेभिः ऋजीषिणं इंद्रं सुतेभिः इंद्रऽभिः ॥२॥
 यदि सुतेभिः इंद्रऽभिः सोमैभिः प्रतिऽभूषथ वेद विश्वस्य मेधिरः

अ० ४. अ० ७. व० १७.] ॥ ४०० ॥ [म० ६. अ० ४. सू० ४४.]

धृषत् तंऽतं इत् आ ईषते ॥३॥ अस्मैऽअस्मै इत् अंधसः अध्वर्यो
प्रभरमुत् कुवित समस्य जेन्यस्य शर्धतः अभिऽशस्तेः अवऽस्परत्
॥ ४ ॥ १४ ॥

॥४३॥ यस्य त्यत् शंबरं मदे दिवःऽदासाय रंधयः अयं सः सोमः
इंद्र ते सुतः पिब ॥१॥ यस्य तीव्रऽसुतं मदं मध्यं अंतं च रक्षसे अयं
सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥२॥ यस्य गाः अंतः अश्मनः मदे हृहाः
अवऽअसृजः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥३॥ यस्य मदानः
अंधसः माघोनं दधिषे शवंः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब
॥ ४ ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥४४॥ यः रयिऽवः रयिऽतमः यः द्युन्नैः द्युन्नवत्ऽतमः सोमः सुतः
सः इंद्र ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥१॥ यः श्ममः तुविऽश्मम ते रायः
दा मा मतीनां सोमः सुतः सः इंद्र ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥२॥
येन वृद्धः न शवंसा तुरः न स्वाभिः ऊतिऽभिः सोमः सुतः सः इंद्र
ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥३॥ त्वं ऊं वः अग्रऽहनं गृणीषे शवंसः
पतिं इंद्रं विश्वऽसहं नरं मंहिष्ठं विश्वऽचर्षणिं ॥४॥ यं वर्धयति इत्
गिरः पतिं तुरस्यं राधसः तं इत् नु अस्य रोदसी देवी शुष्मं सप-
र्यतः ॥५॥ १६ ॥ तत् वः उक्थस्य बर्हणा इंद्राय उपऽस्तृणीषणिं
विषं न यस्य ऊतयः वियत् रोहंति सऽक्षितः ॥६॥ अविंदत् दक्षं
मिवः नवीयान पप्रानः देवेभ्यः वस्यः अचैत् ससऽवान स्तौला-
भिः धीतरीभिः उरुथा पायुः अभवत् सखिऽभ्यः ॥७॥ ऋतस्य
पथि वेधाः अपायि श्रिये मनींसि देवासः अक्रन दधानः
नामं महः वचःऽभिः वपुः दृश्ये वेन्यः विआवः ॥८॥ द्युमतऽतमं

दक्षं धेहि अस्मे सेध जनानां पूर्वीः अरातीः वर्षीयः वयं कृणुहि
 शचीभिः धनस्य सातौ अस्मान् अविद्धि ॥९॥ इन्द्रं तुभ्यं इत् मघ-
 ऽवन् अभूम वयं दाचे हरिऽवः मा वि वेनः नकिं आपिः दृष्टे
 मर्त्येऽचा किं अंग रधऽचोदंनं त्वा आहुः ॥१०॥१७॥ मा जस्वने
 वृषभनः ररीथाः मा ते रेवतः सख्ये रिषाम् पूर्वीः ते इन्द्र निःऽसिधः
 जनेषु जहि अमुं स्वीन प्र वृह अर्पणतः ॥११॥ उत अभ्राणिऽइव
 स्तनयन् इयति इन्द्रः राधांसि अश्वानि गव्यां त्वं असि प्रऽदिवः
 कारुऽधायाः मा त्वा अदा मानः आ दभन् मघीनः ॥१२॥ अध्वर्यो-
 वीर प्र महे सुतानां इन्द्राय भर सः हि अस्य राजा यः पूर्व्याभिः उत
 नूतनाभिः गीःऽभिः ववृधे गृणतां ऋषीणां ॥१३॥ अस्य मदे पुरु
 वपींसि विद्वान् इन्द्रः वृचाणि अमृति जघान तं ऊं प्र होषि मधु-
 ऽमन्तं अस्मै सोमं वीराय शिप्रिणे पिबंघ्यै ॥१४॥ पातां सुतं इन्द्रः
 अस्तु सोमं हन्ता वृचं वज्रेण मन्दसानः गन्ता यज्ञं पराऽवतः चित्
 अच्छ वसुः धीनां अविता कारुऽधायाः ॥१५॥१८॥ इदं त्यत् पाचं
 इन्द्रऽपानं इन्द्रस्य प्रियं अमृतं अपायि मत्सन्त यथा सौमनसाय
 देवं वि अस्मत् द्वेषः युयवन्त वि अंहः ॥१६॥ एना मन्दानः जहि शूर
 शबून् जामिं अजामिं मघऽवन् अमिचान् अभिऽसेनान् अभि
 आऽदेदिशानान् पराचः इन्द्र प्र मृण जहि च ॥१७॥ आसु स्म नः
 मघऽवन् इन्द्र पृतऽसु अस्मभ्यं महि वरिवः सुऽगं कः० अपां तो-
 कस्य तनयस्य जेषे इन्द्र मूरीन् कृणुहि स्म नः अर्थ ॥१८॥ आ त्वा
 हरयः वृषणः युजानाः वृषऽरथासः वृषऽरश्मयः अत्याः अस्-
 चांचः वृषणः वज्रऽवाहः वृष्णे मदाय सुऽयुजः वहन्तु ॥१९॥ आ ते
 वृषन् वृषणः द्रोणं अस्थुः घृतऽप्रुषः न ऊर्मयः मदैतः इन्द्र प्र तुभ्यं
 वृषऽभिः सुतानां वृष्णे भरन्ति वृषभाय सोमं ॥२०॥१९॥ वृषां असि

दिवः वृषभः पृथिव्याः वृषा सिंधूनां वृषभः स्त्रियाणां वृषणे ते इंदुः
 वृषभ पीपाय स्वादुः रसः मधुऽपेयः वराय ॥२१॥ अयं देवः सहसा
 जायमानः इंद्रेण युजा पणिं अस्तभायत अयं स्वस्य पितुः आयु-
 धानि इंदुः अमुष्णात् अशिवस्य मायाः ॥२२॥ अयं अकृणोत्
 उषसः सुऽपत्नीः अयं सूर्ये अद्धात ज्योतिः अंतः अयं त्रिऽधातु
 दिवि रोचनेषु चितेषु विंदत् अमृतं निऽगूळं ॥२३॥ अयं द्यावा-
 पृथिवी विस्त्रभायत अयं रथं अयुनक् सप्तऽरश्मिं अयं गोष्ठं
 शच्या पक्कं अंतः सोमः दाधार दशऽयं च उत्सं ॥ २४ ॥ २० ॥

॥४५॥ यः आ अनयत् पराऽवतः सुऽनीती तुर्वशं यदु इंद्रेः सः
 नः युवां सखां ॥१॥ अविप्रे चित वयः दधत् अनाशुना चित अवै-
 ता इंद्रेः जेता हितं धनं ॥२॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत
 प्रऽशस्तयः न अस्य स्त्रीयंते ऊतयः ॥३॥ सखायः ब्रह्मऽवाहसे अ-
 चैत प्र च गायत सः हि नः प्रऽमतिः मही ॥४॥ त्वं एकस्य वृत्रऽहन
 अविता द्वयोः असि उत इहशे यथा वयं ॥५॥ २१॥ नयसि इत्त ऊं
 अति द्विषः कृणोषि उक्थऽशंसिनः नृऽभिः सुऽवीरः उच्यसे ॥६॥
 ब्रह्माणं ब्रह्मऽवाहसं गीऽभिः सखायं ऋग्मियं गां न दोहसे हुवे
 ॥७॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः ऊचुः वसूनि नि द्विता वीरस्य पृत-
 नाऽसहः ॥८॥ विद्वह्णानि चित अद्रिऽवः जनानां शचीऽपते वृह
 मायाः अनानत ॥९॥ तं ऊं त्वा सत्य सोमऽपाः इंद्रे वाजानां पते
 अहूं महि अवस्यवः ॥१०॥ २२॥ तं ऊं त्वा यः पुरा आसिथ यः वा
 नूनं हिते धने हव्यः सः श्रुधि हवै ॥११॥ धीभिः अवैतऽभिः अवैतः
 वाजान इंद्रे अवाय्यान त्वया जेष्म हितं धनं ॥१२॥ अभूः ऊं वीर
 गिर्वैणः महान इंद्रे धने हिते भरे वितंत साय्यः ॥१३॥ या ते ऊतिः

अ॒मि॒त्रऽह॒न् म॒क्षुज॑वऽत॒मा अ॒स॒न्ति॒ तया॑ नः हि॒नुहि॒ रथं॑ ॥ १४ ॥
 सः रथे॑न रथि॒ऽत॒मः अ॒स्माकै॑न अ॒भिऽयु॒ग्व॒ना जे॒षि जि॒ष्णो॒ हि॒तं
 ध॒नं ॥ १५ ॥ २३ ॥ यः ए॒कः इ॒त् तं ऊं॑ स्तु॒हि कृ॒ष्टी॒नां वि॒ऽच॒र्ष॒णिः प॒तिः
 ज॒ज्ञे वृ॒षऽक्र॑तुः ॥ १६ ॥ यः गृ॒ण॒तां इ॒त् आ॒सि॒थ आ॒पिः ऊ॒ती शि॒वः
 स॒खा॒सः त्वं॑ नः इ॒न्द्र मृ॒ळ॒य ॥ १७ ॥ धि॒ष्व व॒ज्रं ग॒भ॒स्त्योः र॒क्षऽह॒त्या य
 व॒ज्रि॒ऽवः स॒स॒ही॒ष्टाः अ॒भि॒स्पृ॒धः ॥ १८ ॥ प्र॒त्नं र॒यी॒णां यु॒जं स॒खा॒यं
 की॒रि॒ऽचो॒र्दनं॑ ब्र॒ह्म॒वाहः॑ ऽत॒मं हु॒वे ॥ १९ ॥ सः हि वि॒श्वानि॑ पा॒र्धि॒वा
 ए॒कः व॒सूनि॑ प॒त्य॒ते गि॒र्व॒णः ऽत॒मः अ॒ग्नि॒ऽगुः ॥ २० ॥ २४ ॥ सः नः नि॒-
 यु॒तऽभिः॑ आ॒पू॒ण॒कामं॑ वा॒जे॒भिः अ॒श्वि॒ऽभिः गो॒म॒त॒ऽभिः गो॒ऽप॒ते
 धृ॒ष॒त् ॥ २१ ॥ त॒त् वः गा॒य॒सु॒ते स॒चा पु॒रु॒ऽहू॒ताय॑ स॒त्त्वे॒नं य॒त् ग॒वै
 न श॒कि॒नैः ॥ २२ ॥ न घ॒ व॒सुः नि॒य॒म॒ते दानं॑ वा॒ज॒स्य गो॒ऽम॒तः य॒त्
 सी॒ उप॑ श्र॒व॒त् गि॒रः ॥ २३ ॥ कु॒वि॒त् ऽस॒स्य॒ प्र हि॒ व॒जं गो॒ऽम॒तं द॒स्यु॒-
 ऽहा ग॒म॒त् श॒ची॒भिः अ॒प॒नः व॒र॒त् ॥ २४ ॥ इ॒माः ऊं॑ त्वा श॒त् ऽक्र॒तो॒
 अ॒भि प्र॒ नो॒नु॒वुः गि॒रः इ॒न्द्र व॒त्सं न मा॒तरः॑ ॥ २५ ॥ २५ ॥ दुऽन॒शं
 स॒ख्यं त॒वं गौः अ॒सि॒ वी॒र॒ ग॒व्य॒ते अ॒श्वः अ॒श्वऽय॒ते भ॒व ॥ २६ ॥
 सः म॒द॒स्व॒ हि अ॒ध॒सः रा॒ध॒से त॒न्वा॑ म॒हे न स्तो॒ता॒रं नि॒दे क॒रः
 ॥ २७ ॥ इ॒माः ऊं॑ त्वा सु॒ते ऽसु॒ते न॒क्ष॒ते गि॒र्व॒णः गि॒रः व॒त्सं गा॒वः न
 धे॒न॒वः ॥ २८ ॥ पु॒रु॒ऽत॒मं पु॒रु॒णां स्तो॒त॒ृणां॑ वि॒ऽवा॒चि वा॒जे॒भिः
 वा॒ज॒ऽय॒तां ॥ २९ ॥ अ॒स्माकं॑ इ॒न्द्र भू॒तु ते॒ स्तो॒मः वाहि॑ष्टः अ॒न्त॒मः
 अ॒स्मान् रा॒ये म॒हे हि॒नु ॥ ३० ॥ अ॒धि बृ॒वुः प॒णी॒नां व॒र्षि॒ष्ठे मू॒र्ध॒न
 अ॒स्था॒त् उ॒रुः क॒क्षः न गा॑ग्यः ॥ ३१ ॥ य॒स्य वा॒योऽइ॒व द्र॒व॒त्
 भ॒द्रा रा॒तिः स॒ह॒स्रि॒णीं स॒द्यः दाना॑य॒ मंह॑ते ॥ ३२ ॥ त॒त् सु॒नः वि॒श्वे
 अ॒र्यैः आ॒ सदा॑ गृ॒ण॒न्ति॒ का॒र॒वः बृ॒बुं स॒ह॒स्र॑ऽदा॒त॒मं सू॒रिं स॒ह॒स्र॑-
 ऽसा॒त॒मं ॥ ३३ ॥ २६ ॥

॥४६॥ त्वां इत् हि हवामहे साता वाजस्य कारवः त्वां वृचेषु इंद्र
सत्स पंतिं नरः त्वां काष्ठां सु अर्वतः ॥१॥ सः त्वं नः चित्र वज्रः हस्त
धृष्णुः या महः स्तवानः अद्रिः वः गां अश्वं रथ्यं इंद्र सं किर सचा
वाजं न जिग्युषे ॥२॥ यः सचाऽहा विऽचर्षणिः इंद्रं तं हूमहे वयं
सहस्रऽमुष्क तुविऽनृम्ण सत्स पंते भवं समत्सुं नः वृधे ॥३॥
बाधसे जनानं वृषभाऽइव मनुनां घृषौ मीऽहे चृचीषम अ-
स्माकं बोधि अविता महाऽधने तनूषु अपऽसु सूर्ये ॥४॥ इंद्र ज्येष्ठं
नः आ भर ओजिष्ठं पपु रिश्वः येन इमे चित्र वज्रः हस्त रोदसी
आ उभे सुऽशिप्र प्राः ॥५॥ २७॥ त्वां उयं अर्वसे चर्षणिऽसहं राजन
देवेषु हूमहे विश्वां मुनः विथुरा पिच्छना वसो अमिचानं सुऽस-
हानं कृधि ॥६॥ यत् इंद्र नाहुषीषु आ ओजः नृम्णं च कृष्टिषु यत्
वा पंच क्षितीनां द्युक्षं आ भर सचा विश्वानि पौंस्या ॥७॥ यत् वा
तृक्षी मघऽवन द्रुह्यौ आ जने यत् पूरौ कत् च वृष्ण्यं अस्मभ्यं तत्
रिरीहि सं नृऽसह्यं अमिचानं पृतऽसु तुर्वणे ॥८॥ इंद्रं चिऽधातुं
शरणं चिऽवरुयं स्वस्तिऽमत छर्दिः यच्छ मघवंतऽभ्यः च मह्यं च
यवयं दिद्युं एभ्यः ॥९॥ ये गव्यता मनसा शत्रुं आऽदभुः अभिऽप्र-
भंति धृष्णुऽया अध स्म नः मघऽवन इंद्रं गिर्वेणः तनूऽपाः अंतमः
भव ॥१०॥ २८॥ अध स्म नः वृधे भव इंद्रं नायं अव युधि यत् अंतरिक्षे
पतयंति पर्णिनः दिद्यवः तिग्मऽमूं धानः ॥११॥ यत्र शूरांसः तन्वः
विऽतन्वते प्रिया शर्म पितृणां अध स्म यच्छ तन्वे तने च छर्दिः अ-
चिच्चं यवयं द्वेषः ॥१२॥ यत् इंद्रं सर्गे अर्वतः चोदयासे महाऽधने
असमने अध्वनि वृजिने पथि श्येनानऽइव अवस्यतः ॥१३॥ सिं-
धूनऽइव प्रवणे आशुऽया यतः यदि क्लोशं अनु स्वनि आ ये वयः
न वर्वतति आमिषि गृभीताः बाहोः गर्वि ॥ १४ ॥ २९ ॥

॥ ४९ ॥ स्वादुः किल अयं मधुऽमान् उत अयं तीव्रः किल
 अयं रसऽवान् उत अयं उतो नु अस्य पपिऽवांसं इंद्रं न कः
 च न सहते आऽहवेषु ॥ १ ॥ अयं स्वादुः इह मदिष्ठः आस यस्य
 इंद्रः वृचऽहये ममादं पुरुणि यः चोत्ता शंबरस्य वि नवति
 नव च देह्यः हन् ॥ २ ॥ अयं मे पीतः उत इयति वाचं अयं
 मनीषां उशती अजीगः अयं षट् उवीः अमिमीत धीरः न
 याभ्यः भुवनं कत् च न आरे ॥ ३ ॥ अयं सः यः वरिमाणं पृथि-
 व्याः वर्षमाणं दिवः अकृणोत् अयं सः अयं पीयूषं तिमृषु
 प्रवत्सु सोमः दाधार उरु अंतरिक्षं ॥ ४ ॥ अयं विदत् चिच-
 ऽदृशीकं अर्यः शुक्रऽसंज्ञनां उषसां अनीके अयं महान् महता
 स्कंभनेन उत द्यां अस्तृभ्रात् वृषभः मरुत्वान् ॥ ५ ॥ ३० ॥ धृषत्
 पिव कलशे सोमं इंद्र वृचऽहा शूरं सुऽअरे वसूनां माध्यंदिने
 सवने आ वृषस्व रयिऽस्थानः रयिं अस्मासु धेहि ॥ ६ ॥ इंद्रं प्र
 नः पुरं ताऽइव पश्य प्र नः नय प्रऽतरं वस्यः अच्छं भवं सु-
 ऽपारः अतिऽपारयः नः भवं सुऽनीतिः उत वामऽनीतिः ॥ ७ ॥
 उरु नः लोकं अनु नेषि विद्वान् स्वऽवत् ज्योतिः अभयं
 स्वस्ति ऋष्वा ते इंद्र स्यविरस्य बाहू उप स्थेयाम शरणा वृ-
 हंता ॥ ८ ॥ वरिष्ठे नः इंद्र वंधुरे धाः वहिष्ठयोः शतऽवन अश्व-
 योः आ इषं आ वसि इषां वर्षिष्ठां मा नः तारीत मघऽवन
 रायः अयैः ॥ ९ ॥ इंद्रं मृळं मह्यं जीवातुं इच्छ चोदय धियं अ-
 यंसः न धारां यत् किं च अहं त्वाऽयुः इदं वदामि तत् जुषस्व
 कृधि मा देवऽवतं ॥ १० ॥ ३१ ॥ चातारं इंद्रं अवितारं इंद्रं हवैऽहवे
 सुऽहवै शूरं इंद्रं ह्यामि शक्रं पुरुऽहूतं इंद्रं स्वस्ति नः मघऽवा
 धातु इंद्रः ॥ ११ ॥ इंद्रः सुऽचामां स्वऽवान् अकऽभिः सुऽमृळी-

कः भवतु विश्वेदाः बाधतां द्वेषः अभयं कृणोतु सुऽवीर्यस्य प-
तयः स्याम ॥ १२ ॥ तस्य वयं सुऽमती यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
स्यामसः सुऽचामां स्वऽवान इन्द्रः असे आरात् चित्त द्वेषः सनुतः
युयोतु ॥ १३ ॥ अवन्ते इन्द्र प्रऽवतः न जमिः गिरः ब्रह्माणि निऽयुतः
धवन्ते उरुन राधः सर्वना पुरुणि अपः गाः वज्रिन युवसे सं इदून
॥ १४ ॥ कः ईस्त वत कः पृणात कः यजाते यत् उयं इत् मघऽवा वि-
श्वहा अवैत् पादौऽइव प्रऽहरन् अन्यऽअन्यं कृणोति पूर्वं अपरं
शचीभिः ॥ १५ ॥ ३२ ॥ श्रुत्वे वीरः उयंऽउयं दमऽयन अन्यऽअन्यं
अतिऽनेनीयमानः एधमानऽद्विद उभयस्य राजा चोष्कूयते
विशः इन्द्रः मनुष्यान् ॥ १६ ॥ परां पूर्वेषां सख्या वृणक्ति विऽतर्तुरा-
णः अपरेभिः एति अननुऽभूतीः अवऽधून्वानः पूर्वीः इन्द्रः श्रदः
तर्तुरिति ॥ १७ ॥ रूपंऽरूपं प्रतिऽरूपः बभूवतत् अस्य रूपं प्रति-
ऽचक्ष्णाय इन्द्रः मायाभिः पुरुऽरूपः ईयते युक्ताः हि अस्य हरयः
शता दश ॥ १८ ॥ युजानः हरितां रथे भूरि त्वष्टा इह राजति कः वि-
श्वहा द्विषतः पक्षः आसते उत आसीनेषु सूरिषु ॥ १९ ॥ अगव्युति
क्षेत्रं आ अगन्म देवाः उर्वी सती भूमिः अंहूराणा अभूत् वृहस्पते
प्रचिकित्स गोऽइष्टौ इत्या सते जरिचे इन्द्र पंथा ॥ २० ॥ ३३ ॥ दिवे-
ऽदिवे सऽदृशीः अन्यं अर्थं कृणाः असेधत् अपसन्ननः जाः अहंन
दासा वृषभः वसऽयंता उदऽव्रजे वचिर्न शंबरं च ॥ २१ ॥ प्रऽस्तोकः
इतनु राधसः ते इन्द्र दशं कोशयीः दशं वाजिनः अदात् दिवऽदा-
सात् अतिथिऽवस्य राधः शावरं वसुं प्रति अयभीष्म ॥ २२ ॥ दशं
अश्वान दशं कोशान् दशं वस्त्रा अधिऽभोजना दशो हिरण्य-
ऽपिंडान दिवऽदासात् असानिष ॥ २३ ॥ दशं रथान् प्रष्टिऽमतः
शतं गाः अथर्वेऽभ्यः अश्वयः पायवे अदात् ॥ २४ ॥ महि राधः

विश्वऽजंयं दधानान् भरतऽवाजान् साक्षैः अभि अयष्ट
 ॥२५॥३४॥ वनस्पते वीळुऽअंगः हि भूयाः अस्मत्सखा प्रऽत-
 रणः सुऽवीरः गोभिः संऽनद्वः असि वीळयस्व आऽस्थाता ते
 जयतु जेतानि ॥२६॥ दिवः पृथिव्याः परि ओजः उतऽभृतं वनस्प-
 तिऽभ्यः परि आऽभृतं सहः अपां ओज्मानं परि गोभिः आ-
 ऽवृतं इंद्रस्य वज्रं हविषा रथं यज ॥ २७ ॥ इंद्रस्य वज्रः मरुतां
 अनीकं मिचस्यं गभैः वरुणस्य नाभिः सः इमां नः हव्यऽदातिं
 जुषाणः देवं रथं प्रति हव्या गृभाय ॥ २८ ॥ उपं श्वासय पृथिवी
 उत द्यां पुरुऽचा ते मनुतां विऽस्थितं जगत् सः दुंदुभे सऽजूः
 इंद्रेण देवैः दूरात् दवीयः अपं सेध शबून ॥ २९ ॥ आ क्रंदय
 बलं ओजः नः आ धाः निः स्तनिहि दुऽइता बाधमानः अपं
 प्रोथ दुंदुभे दुच्छुनाः इतः इंद्रस्य मुष्टिः असि वीळयस्व ॥ ३० ॥
 आ अमूः अज प्रतिऽआवर्तय इमाः केतुऽमत दुंदुभिः वाव-
 दीति सं अश्वऽपणाः चरति नः नरः अस्माकं इंद्र रथिनः जयतु
 ॥ ३१ ॥ ३५ ॥ ७ ॥

॥ ४८ ॥ यज्ञाऽयज्ञा वः अग्रये गिराऽगिरा च दक्षसे प्रऽप्र वयं
 अमृतं जातऽवैदसं प्रियं मिचं न शंसिषं ॥ १ ॥ ऊर्जैः नपातं सः हिन
 अयं अस्मऽयुः दाशेम हव्यऽदातये भुवंत वाजेषु अविता भुवंत
 वृधः उत चाता तनूनां ॥ २ ॥ वृषां हि अग्ने अजरः महान् विऽभासि
 अर्चिषा अजस्रेण शोचिषा शोशुचत् शुचे सुदीतिऽभिः मुदी-
 दिहि ॥ ३ ॥ महः देवान् यजसि यक्षि आनुषक्तव क्रत्वा उत दंस-
 ना अर्वाचः सी कृणुहि अग्ने अवसे रास्व वाजा उत वस्व ॥ ४ ॥

यं आपः अद्रयः वनां गर्भं ऋतस्य पिप्रति सहसा यः मथितः
 जायते नृभिः पृथिव्याः अधिसानं वि॥५॥१॥ आ यः प्रमौ भानु-
 नां रोदसी उभे धूमेन धावते दिवि तिरः तमः ददृशे जस्योसु आ
 श्यावासु अरुषः वृषा आ श्यावाः अरुषः वृषा ॥६॥ बृहतःभिः
 अग्ने अर्चिऽभिः शुक्लेण देव शेचिषा भरतऽवाजे संऽइधानः
 यविष्ठयरेवतनः शुक्लदीदिहि ह्युऽमत पावकदीदिहि ॥७॥ वि-
 श्वासां गृहऽपतिः विशां असि त्वं अग्ने मानुषीणां शतं पूऽभिः
 यविष्ठ पाहि अंहसः संऽएद्वारं शतं हिमाः स्तोतृऽभ्यः ये च ददति
 ॥८॥ त्वं नः चिचः ऊत्या वसो राधांसि चोदय अस्य रायः त्वं अग्ने
 रथीः असि विदाः गाधं तु चे तु नः ॥९॥ पर्षि तो कं तनयं पर्तुऽभिः
 त्वं अद्वैः अग्रयुत्वऽभिः अग्ने हेळांसि दैव्या युयोधि नः अदेवा-
 नि हूरांसि च ॥१०॥२॥ आ सखायः सबऽदुघां धेनुं अजध्वं उप
 नव्यसा वचः मृजध्वं अनपऽस्फुरां ॥११॥ या शधीय मारुताय
 स्वऽभानवे श्वः अमृत्यु धुक्षत या मृळीके मरुतां तुराणां या
 मुक्तेः एवऽयावरी ॥१२॥ भरतऽवाजाय अवं धुक्षत द्विता धेनुं च
 विश्वऽदोहसं इषं च विश्वऽभोजसं ॥१३॥ तं वः इंद्रं न सुऽक्रतुं वरु-
 णंऽइव मायिनं अर्यमणं न मंदं मृप्रऽभोजसं विष्णुं न सुषे आ-
 ऽदिशे ॥१४॥ त्वेषं शर्धः न मारुतं तु विऽस्वनि अनवार्णं पूषणं सं
 यथां शतां सहसां कारिषत चर्षणिऽभ्यः आ आविः गूह्मा वसुं
 कुरत सुऽवेदां नः वसुं कुरत ॥१५॥ आ मा पूषन् उप द्रव शंसिषं नु
 ते अपिऽकर्णे आघृणे अघाः अर्यः अरांतयः ॥१६॥३॥ मा का-
 कंवीरं उत वृहः वनस्पतिं अशस्तीः वि हि नीनशः मा उत सूरः
 अहः एव च न यीवाः आऽदधते वेः ॥१७॥ हतैःऽइव ते अवृकं
 अस्तु सत्यं अच्छिद्रस्य दधन्ऽवतः सुऽपूर्णस्य दधन्ऽवतः ॥१८॥

परः हि मर्त्यैः असि सप्तमः देवैः उत श्रिया अभिख्यः पूषन् पृतनासु
 नः त्वं अवन्नूनं यथा पुरा ॥ १९ ॥ वामी वामस्य धृतयः प्रऽनीतिः
 अस्तु सूनृता देवस्य वा मरुतः मर्त्यस्य वा ईजानस्य प्रऽयज्यवः
 ॥ २० ॥ सद्यः चित् यस्य चकृतिः परिद्यां देवः न एति सूर्यः त्वेषं शवः
 दधिरे नाम यज्ञियं मरुतः वृचऽहं शवः ज्येष्ठं वृचऽहं शवः ॥ २१ ॥
 सकृत् ह द्यौः अजायत सकृत् भूमिः अजायत पृथ्वाः दुग्धं सकृत्
 पयः तत् अन्यः न अनु जायते ॥ २२ ॥ ४ ॥

॥ ४९ ॥ स्तुषे जनं सुऽव्रतं नव्यसीभिः गीऽभिः मित्रावरुणा
 मुञ्जयंतां ते आ गमन्तु ते इह श्रुवन्तु सुऽक्षचासः वरुणः मित्रः
 अग्निः ॥ १ ॥ विशऽविशः ईड्यं अध्वरेषु अहम् ऽक्रतुं अरतिं युवत्योः
 दिवः शिशुं सहस्रः सूनं अग्निं यज्ञस्य केतुं अरुषं यजध्वे ॥ २ ॥ अरु-
 षस्य दुहितरां विऽरूपे० स्तुऽभिः अन्या पिपिशे सूरः अन्या मि-
 थः ऽतुरां विऽचरती० पावके मन्मं श्रुतं नक्षतः ऋच्यमाने ॥ ३ ॥
 प्रवायुं अच्छं बृहती मनीषा बृहत् ऽरयिं विश्वऽवारं रथऽप्रां ह्यु-
 ततऽयामा निऽयुतः पत्यमानः कविः कविं इयक्षसि प्रऽयज्यो०
 ॥ ४ ॥ सः मे वपुः छुदयत् अश्विनोः यः रथः विरुक्मानं मनसा यु-
 जानः येन नरा नासत्या इषयध्वे वर्तिः याथः तनयाय त्मने च
 ॥ ५ ॥ ५ ॥ पञ्चन्यवाता वृषभा पृथिव्याः पुरीषाणि जिन्वतं अथानि
 सत्यं श्रुतः कवयः यस्य गीऽभिः जगत् स्यातः जगत् आ कृणुध्वं
 ॥ ६ ॥ पावीरवी कन्या चित्रऽआयुः सरस्वती वीरऽपत्नी धियं
 धात् ग्राभिः अच्छिद्रं शरणं सऽजोषाः दुऽआधर्षं गृणते शर्मं
 यंसत् ॥ ७ ॥ पथऽपथः परिऽपतिं वचस्या कामेन कृतः अभिआ-
 नद् अर्कसः नः रासत् शुरुधः चन्द्रऽअयाः धियं ऽधियं सीसं धाति

प्रपूषा ॥८॥ प्रथमऽभाजं यशसं वयऽधां सुऽपाणि देवं सुऽगभ-
स्तिं ऋभं होतां यक्षत यजतं पस्त्यानां अग्निः त्वष्टारं सुऽहवै
विभाऽवां ॥९॥ भुवनस्य पितरं गीऽभिः आभिः रुद्रं दिवां वर्धय
रुद्रं अक्षौ बृहतं ऋष्वं अजरं सुऽमुखं ऋधं कहुवेम कविना इषि-
तासः ॥१०॥ ६॥ आ युवानः कवयः यज्ञियासः मरुतः गंत गृणतः
वरस्यां अचित्रं चित् हि जिन्वथ वर्धतः इत्या नक्षतः नरः अंगि-
रस्वत ॥११॥ प्र वीरायं प्र तवसें तुरायं अजं यूथाऽइव पशुऽरक्षिः
अस्तं सः पिस्मृशति तन्विं श्रुतस्य स्तुऽभिः न नाकं वचनस्य वि-
पः ॥१२॥ यः रजांसि विऽममे पार्थिवानि बिः चित् विष्णुः मनवे
बाधिताय तस्य ते शर्मन् उपऽदद्यमाने राया मदेम तन्वा तनां
च ॥१३॥ तत् नः अहिः बुध्यः अतऽभिः अकैः तत् पवैतः तत्
सविता चनः धात तत् ओषधीभिः अभि रातिऽसाचः भगः पुर-
ऽधिः जिन्वतु प्र राये ॥१४॥ नु नः रयिं रथ्यं चर्षणिऽप्रां पुरुऽवीरं
महः ऋतस्य गोपां क्षयं दात अजरं येन जनान् स्पृधः अदेवीः
अभि च क्रमाम विशः आऽदेवीः अभि अश्ववांम ॥१५॥ ७॥ ४॥

॥५०॥ हुवे वः देवी अदितिं नमःऽभिः मृळीकायं वरुणं मित्रं
अग्निं अभिऽसुदां अर्यमणं सुऽशेवं चातृन देवान् सवितारं भगं
च ॥१॥ सुऽज्योतिषः सूर्ये दक्षऽपितृन् अनागाऽत्वे सुऽमहः वीहि
देवान् द्विऽजन्मानः ये ऋतऽसापः सत्याः स्वऽवंतः यजताः अ-
ग्निऽजिह्वाः ॥२॥ उत द्यावापृथिवीः क्षुत्रं उरु बृहत् रोदसी शरणं
सुऽसुम्ने० महः कथः वरिवः यथा नः अस्मे क्षयाय धिषणे
अनेहः ॥३॥ आ नः रुद्रस्य मूनवः नमंतां अद्य हूतासः वसंवः अधृ-
ष्टाः यत ई अभै महति वा हितासः बाधे मरुतः अह्नाम देवान्

अ० ४. अ० ८. व० ११.] ॥ ४११ ॥ [म० ६. अ० ५. सू० ५१.]

॥४॥ मिम्यक्षयेषु रोदसी नु देवी सिसंक्ति पूषा अर्धधेयज्वाश्रु-
त्वा हवँ मरुतः यत् ह याथ भूमं रेजंते अर्धनि प्रऽविक्ते ॥५॥ ६॥
अभित्यं वीरं गिर्वेणसं अर्चं इंद्रं ब्रह्मणा जरितः नवेन श्रवंत इत्
हवँ उप च स्तवानः रासंत वाजान् उप महः गृणानः ॥६॥ ओ-
मानं आपः मानुषीः अमृक्तं धातं तोकाय तनयाय शं योः यूयं हि
स्थ भिषजः मातृऽतमाः विश्वस्य स्यातुः जगतः जनित्रीः ॥७॥ आ-
नः देवः सविता चायमाणः हिरण्यऽपाणिः यजतः जग्म्यात् यः
दत्तवान् उषसः न प्रतीकं विऽऊर्णुते दाशुषे वार्याणि ॥८॥ उत
त्वं सूनो सहस्रः नः अद्य आ देवान् अस्मिन् अध्वरे ववृत्याः स्यां
अहं ते सदैव रातौ तव स्यां अग्रे अवसा सुऽवीरः ॥९॥ उत त्या-
मे हवँ आ जग्म्यात् नासत्या धीभिः युवं अंग विप्रा अर्वि न महः
तमसः अमुमुक्तं तूर्वतं नरा दुऽइतात् अभीके ॥१०॥ १॥ ते नः रायः
द्युऽमतः वाजऽवतः दातारः भूत नृऽवतः पुरुऽक्षोः दशस्यंतः दि-
व्याः पार्थिवासः गोऽजाताः अयाः मृळंत च देवाः ॥११॥ ते नः
रुद्रः सरस्वती सऽजोषाः मीऽहुषंतः विष्णुः मृळंतु वायुः ऋभु-
क्षाः वाजः दैव्यः विऽधाता पर्जन्यावाता पिप्यतां इधं नः ॥१२॥
उत स्यः देवः सविता भगः नः अयां नपात् अवतु दानुं पप्रिः
त्वष्टा देवेभिः जनिऽभिः सऽजोषाः द्यौः देवेभिः पृथिवी समुद्रैः
॥१३॥ उत नः अहिः बुध्न्यः शृणोतु अजः एकऽपात् पृथिवी समु-
द्रः विश्वे देवाः ऋतऽवृधः हुवानाः स्तुताः मंचाः कविऽशस्ताः
अवंतु ॥१४॥ एव नपातः मम तस्य धीभिः भरतऽवाजाः अभि-
अर्चति अकैः साः हुतासः वसंवः अधृष्टाः विश्वे स्तुतासः भूत य-
जत्राः ॥ १५ ॥ १० ॥

॥५१॥ उत ऊं त्यत् चक्षुः महि मिचयोः आ एति प्रियं वरुण-

योः अदब्धं ऋतस्य शुचिं दर्शतं अनीकं रुक्मः न दिवः उतऽइता
 वि अद्यौत् ॥१॥ वेदयः चीणिं विद्यानि एषां देवानां जन्म स-
 नुतः आ च विप्रः ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन् अभि चष्टे सूरः
 अर्यः एवान् ॥२॥ स्तुषे ऊं वः महः ऋतस्य गोपान् अदितिं मित्रं
 वरुणं सुऽजातान् अर्यमणं भगं अदब्धऽधीतीन् अच्छं वोचे
 सऽधन्यः पावकान् ॥३॥ रिशादसः सतऽपतीन् अदब्धान् महः
 राज्ञः सुऽवसन्स्य दातृन् यूनः सुऽक्षत्रान् क्षयतः दिवः नून आ-
 दित्यान् यामि अदितिं दुवऽयु ॥४॥ द्यौः पितः पृथिवि मातः
 अध्रुक् अग्ने भ्रातः वसवः मृळतं नः विश्वे आदित्याः अदिते स-
 ऽजोषाः अस्मभ्यं शर्म बह्वलं वि यंत ॥५॥११॥ मानः वृकाय वृक्षे
 समस्मै अघऽयते रीरधत् यजत्राः यूयं हि स्थ रथ्यः नः तनूनां यूयं
 दक्षस्य वचंसः बभूव ॥६॥ मा वः एनः अन्यऽकृतं भुजेम मा तत्
 कर्म वसवः यत् चयध्वे विश्वस्य हि क्षयथ विश्वऽदेवाः स्वयं रिपुः
 तन्वं रिरिषीष्ट ॥७॥ नमः इत् उयं नमः आ विवासे नमः दाधार
 पृथिवी उत द्यां नमः देवेभ्यः नमः ईशे एषां कृतं चित एनः नम-
 सा आ विवासे ॥८॥ ऋतस्य वः रथ्यः पूतऽदक्षान् ऋतस्य पस्त्य-
 ऽसदः अदब्धान् तान् आ नमऽभिः उरुऽचक्षसः नून विश्वान्
 वः आ नमे महः यजत्राः ॥९॥ ते हि श्रेष्ठऽवर्चसः ते ऊं नः तिरः वि-
 श्वानि दुऽइता नयति सुऽक्षत्रासः वरुणः मित्रः अग्निः ऋतऽधी-
 तयः वक्त्रराजऽसत्याः ॥१०॥१२॥ ते नः इंद्रः पृथिवी क्षामं वर्धन्
 पूषा भगः अदितिः पंच जनाः सुऽशर्माणः सुऽअवसः सुऽनीथाः
 भवतु नः सुऽत्रात्रासः सुऽगोपाः ॥११॥ नु सन्नानं दिव्यं नंशि देवाः
 भारतऽवाजः सुऽमतिं याति होता आसानेभिः यजमानः मि-
 येधैः देवानां जन्म वसुऽयुः ववद ॥१२॥ अप त्वं वृजिनं रिपुं स्तेनं

अमे दुःऽआध्यं दविष्टं अस्य सत्तऽपते कृधि सुऽगं ॥१३॥ यावाणः
सोमनः हि कंसखिऽत्तनाय वावशुः जहि नि अचिरं पणिं वृकः
हिसः ॥१४॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः इंद्रऽज्येष्टाः अभिऽद्यवः कर्त
नः अध्वन् आ सुऽगं गोपाः अमा ॥१५॥ अपि पंथां अगन्महि
स्वस्तिऽगां अनेहसं येन विश्वाः परि द्विषः वृणक्ति विंदते वसु
॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५२॥ न तत् दिवा न पृथिव्या अनु मन्ये न यज्ञे न न उत शमी-
भिः आभिः उच्चंतु तं सुऽभ्वः पर्वतासः निहीयतां अतिऽयाजस्यं
यष्टा ॥१॥ अति वा यः मरुतः मन्यते नः ब्रह्म वा यः क्रियमाणं नि-
नित्सात् तपूषितसै वृजिनानि संतु ब्रह्मऽद्विषं अभितं शोचतु
द्यौः ॥२॥ किं अंगत्वा ब्रह्मणः सोम गोपां किं अंगत्वा आहुः अ-
भिश्स्तिऽपां नः किं अंग नः पश्यसि निद्यमानान् ब्रह्मऽद्विषं
तपुषि हेति अस्य ॥३॥ अवंतु मां उषसः जायमानाः अवंतु मा
सिंधवः पिन्वमानाः अवंतु मा पर्वतासः ध्रुवासः अवंतु मा पि-
तरः देवऽहंतौ ॥४॥ विश्वऽदानीं सुऽमनसः स्याम पश्येमनुसूर्य
उतऽचरंतं तथा कर्त वसुऽपतिः वसूनां देवान ओहानः अवसा
आऽगमिष्टः ॥५॥ १४॥ इंद्रः नेदिष्टं अवसा आऽगमिष्टः सरस्वती
सिंधुऽभिः पिन्वमाना पर्जन्यः नः ओषधीभिः मयऽभुः अपिः
सुऽशंसः सुऽहवः पिताऽइव ॥६॥ विश्वे देवासः आगत शृणुत मे
इमं हवँ आ इदं बर्हिः नि सीदत ॥७॥ यः वः देवाः घृतऽस्तुना ह-
व्येन प्रतिऽभूषति तं विश्वे उप गच्छथ ॥८॥ उप नः सूनवः गिरः
शृण्वंतु अमृतस्य ये सुऽमृच्छीकाः भवंतु नः ॥९॥ विश्वे देवाः ऋत-
ऽवृषः ऋतुऽभिः हवनऽश्रुतः जुषतां युज्यं पयः ॥१०॥ १५॥ स्तो-

चं इंद्रं मरुतऽगणः त्वष्टमानमित्रः अयेमा इमा हव्या जुषंत नः
 ॥११॥ इमं नः अये अध्वरं होतः वयुनऽशः यज चिकित्वा न दैव्यं जनै
 ॥१२॥ विश्वे देवाः शृणुत इमं हव मे ये अंतरिक्षे ये उप द्यवि स्थ ये
 अग्निऽजिह्वाः उत वा यजत्राः आऽसद्यं अस्मिन् बर्हिषि मा-
 दयध्वं ॥१३॥ विश्वे देवाः मम शृण्वंतु यज्ञियाः उभे रोदसी अपां
 नपांत च मन्ममा वः वचांसि परिऽचक्ष्याणि वोचं सुमेषु इत
 वः अंतमाः मदेम ॥१४॥ ये के च जमा महिनः अहिऽमायाः दिवः
 जज्ञिरे अपां सधऽस्थे ते अस्मभ्यं इषये विश्वं आयुः क्षपः उसाः
 वरिवस्यंतु देवाः ॥१५॥ अग्नीं पर्जन्यौ अवतं धियं मे अस्मिन् हवे
 सुऽहवा सुऽस्तुतिं नः इळां अन्यः जनयत गर्भं अन्यः प्रजाऽवतीः
 इषः आ धत्तं असे ॥१६॥ स्त्रीणो बर्हिषि संऽइधाने अग्नौ सुऽउ-
 क्तेन महा नमसा आ विवासे अस्मिन् नः अद्य विदथे यजत्राः
 विश्वे देवाः हविषि मादयध्वं ॥ १७ ॥ १६ ॥

॥५३॥ वयं ऊं त्वा पथः पते रथं न वाजऽसातये धिये पूषन् अ-
 युज्महि ॥१॥ अभिनः नयं वसु वीरं प्रयतऽदक्षिणं वामं गृहऽपतिं
 नय ॥२॥ अदित्संतं चित् आघृणे पूषन् दानाय चोदय पणेः चित्
 विमद मनः ॥३॥ वि पथः वाजऽसातये चिनुहि वि मृधः जहि सा-
 धंतं उयनः धियः ॥४॥ परितुंधि पणीनां आरया हृदया कवे अथ
 ई अस्मभ्यं रंधय ॥५॥ १७॥ वि पूषन् आरया तुद पणेः इच्छ हृदि
 प्रियं अथ ई अस्मभ्यं रंधय ॥६॥ आ रिख किकिरा कृणु पणीनां
 हृदया कवे अथ ई अस्मभ्यं रंधय ॥७॥ यां पूषन् ब्रह्मऽचोदनी
 आरां विभर्षि आघृणे तया समस्य हृदयं आ रिख किकिरा कृणु
 ॥८॥ या ते अष्टा गोऽओपशा आघृणे पशुऽसाधनी तस्याः ते

मुञ्चं ईमहे ॥९॥ उत नः गोऽसनिं धियं अश्वऽसां वाजऽसां उत नृ-
ऽवत् कृणुहि वीतये ॥ १० ॥ १८ ॥

॥५४॥ सं पूषन् विदुषां नययः अंजंसा अनुऽशासंति यः एव
इदं इति ब्रवत् ॥१॥ सं ऊं पूषणा गमेमहि यः गृहान् अभिऽशास-
ति इमे एव इति च ब्रवत् ॥२॥ पूषणः चक्रं न रिष्यति न कोशः अव
पद्यते नो अस्य व्यथते पविः ॥३॥ यः अस्मै हविषा अविधत् न तं
पूषा अपि मृष्यते प्रथमः विंदते वसु ॥४॥ पूषा गाः अनु एतु नः
पूषा रक्षतु अर्वतः पूषा वाजं सनोतु नः ॥५॥ १९॥ पूषन् अनु प्रगाः
इहि यजमानस्य सुन्वतः अस्माकं स्तुवतां उत ॥६॥ मार्किः नेशत्
मार्कीं रिषत् मार्कीं सं शारि केवटे अथ अरिष्टाभिः आ गृहि ॥७॥
शृण्वंतं पूषणं वयं इयं अनष्ट वेदसं ईशानं रायः ईमहे ॥८॥ पूषन्
तव व्रते वयं न रिषेम कदा च न स्तोतारः ते इह स्ससि ॥९॥ परि
पूषा परस्तात् हस्तं दधातु दक्षिणं पुनः नः नष्टं आ अजतु
॥ १० ॥ २० ॥

॥५५॥ आ इहि वां विऽमुचः नपात् आघृणे सं सचावहे रथीः
च्युतस्य नः भव ॥१॥ रथिऽतमं कपर्दिनं ईशानं राधसः महः रायः
सखायं ईमहे ॥२॥ रायः धारां असि आघृणे वसोः राशिः अज-
ऽअश्वधीवतः ऽधीवतः सखा ॥३॥ पूषणं नु अजऽअश्वं उप स्तो-
षाम वाजिनं स्वसुः यः जारः उच्यते ॥४॥ मातुः दिधिषुं अब्रवं
स्वसुः जारः शृणोतु नः भ्राता इद्रस्य सखा मम ॥५॥ आ अजासः
पूषणं रथे निऽश्रुभाः ते जनऽश्रियं देवं वहंतु बिभ्रतः ॥६॥ २१॥

॥५६॥ यः एनं आऽदिदेशति कर्भऽअत् इति पूषणं न तेन देवः

आऽदिशे ॥१॥ उत घः सः रथिऽतमः सख्यां सतऽपतिः युजा इंद्रः
 वृचाणि जिघ्रते ॥२॥ उत अदः पुरुषे गवि सूरः चक्रं हिरण्ययं नि
 ऐरयत् रथिऽतमः ॥३॥ यत् अद्य त्वा पुरुऽस्तुत् ब्रवांम दसु मंतु-
 ऽमः तत् सुनः मन्म साधय ॥४॥ इमं च नः गोऽएषणं सातये सी-
 सधः गणं आरात् पूषन् असि श्रुतः ॥५॥ आ ते स्वस्तिं इमहे
 आरेऽअंघां उपऽवसुं अद्य च सर्वऽतांतये श्वः च सर्वऽतांतये
 ॥ ६ ॥ २२ ॥

॥५७॥ इंद्रानु पूषणा वयं सख्यायं स्वस्तये हुवेम वाजऽसातये
 ॥१॥ सोमं अन्यः उप असदत् पातवे चम्वोः सुतं करंभं अन्यः इ-
 च्छति ॥२॥ अजाः अन्यस्य वह्नयः हरीः अन्यस्य संऽभृता ताभ्यां
 वृचाणि जिघ्रते ॥३॥ यत् इंद्रः अनयत् रितः महीः अपः वृषन्-
 ऽतमः तत्र पूषा अभवत् सचा ॥४॥ तां पूषाः सुऽमतिं वयं वृक्षस्य
 प्र वयांऽइव इंद्रस्य च आरुभा महे ॥५॥ उत पूषणं युवामहे अभी-
 शूनऽइव सारथिः मही इंद्र स्वस्तये ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥५८॥ शुक्रं ते अन्यत् यजतं ते अन्यत् विषुऽरूपे० अहनी द्यौः-
 ऽइव असि विश्वाः हि मायाः अवसि स्वधाऽवः भद्रा ते पूषन्
 इह रातिः अस्तु ॥१॥ अजऽअश्वः पशुऽपाः वाजऽपत्न्यः धियं-
 ऽजिन्वः भुवने विश्वे अपितः अष्टां पूषा शिथिरां उतऽवरी वृजत्
 संऽचक्षाणः भुवना देवः ईयते ॥२॥ याः ते पूषन् नावः अंतः समुद्रे
 हिरण्ययीः अंतरिक्षे चरति ताभिः यासि दूत्यां सूर्यस्य कामेन कृतं
 श्वः इच्छमानः ॥३॥ पूषा सुऽबंधुः दिवः आपृथिव्याः इळः पतिः
 मघऽवा दसऽवर्चाः यं देवासः अददुः सूर्यायै कामेन कृतं तव सं
 सुऽअंचं ॥ ४ ॥ २४ ॥

॥५९॥ प्रनु वोच सुतेषु वां वीर्यां यानि चक्रयुः हतासः वां पि-
तरः देवऽशचवः इंद्राग्नी जीवथः युवं ॥१॥ बट इत्या महिमा वां
इंद्राग्नी पनिष्ठः आसमानः वां जनिता भ्रातरा युवं यमौ इहेह-
ऽमातरा ॥२॥ ओकिऽवांसां सुते सचां अश्वां सप्तीऽइव० आदने
इंद्रां नु अग्नी अवंसा इह वज्रिणा वयं देवा हवामहे ॥३॥ यः
इंद्राग्नी सुतेषु वां स्तवंत तेषु चतुऽवृथा जोषऽवाकं वदंतः प-
जऽहोषिणा न देवा भसथः चन ॥४॥ इंद्राग्नी कः अस्य वां देवौ
मर्तः चिकेतति विषूचः अश्वां न युयुजानः इयते एकः समाने आ
रथे ॥५॥ २५॥ इंद्राग्नी अपात् इयं पूर्वा आ अगात् पत्तऽवतीभ्यः
हिली शिरः जिह्या वावदत् चरत् त्रिंशत् पदा नि अक्रमीत्
॥६॥ इंद्राग्नी आ हितन्वते नरः धन्वानि बाह्वोः मानः अस्मिन्
महाऽधने परा वक्तुं गोऽइष्टिषु ॥७॥ इंद्राग्नी तपति मा अघाः
अर्यैः अरातयः अपं द्वेषांसि आ कृतं युयुतं सूर्यात् अधि ॥८॥
इंद्राग्नी युवोः अपि वसु दिव्यानि पार्थिवा आ नः इह प्र यच्छतं
रयिं विश्वायुऽपोषसं ॥९॥ इंद्राग्नी उक्थ्यऽवाहसा स्तोमैभिः ह-
वनऽश्रुता विश्वाभिः गीऽभिः आ गतं अस्य सोमस्य पीतये
॥ १० ॥ २६ ॥

॥६०॥ अथत् वृचं उत सनोति वाजं इंद्रा यः अग्नी सहुरी सप-
र्यात् इरज्यतां वसव्यस्य भूरैः सहऽतमा सहसा वाजऽयतां ॥१॥
ता योधिष्ट अभिगाः इंद्र नूनं अपः स्वः उषसः अग्ने ऊह्याः दिशः
स्वः उषसः इंद्र चित्राः अपः गाः अग्ने युवसे नियुत्वान् ॥२॥ आ
वृचऽहना वृचऽहभिः शुष्मैः इंद्र यातं नमऽभिः अग्ने अवाक् युवं
राधऽभिः अकवेभिः इंद्र अग्ने अस्मे भवतं उतऽतमेभिः ॥३॥ ता

हुवे ययोः इदं पत्रे विश्वं पुरा कृतं इंद्राग्नी न मर्धतः ॥४॥ उग्रा वि-
 ऽघनिना मधुः इंद्राग्नी हवामहे ता नः मृच्छतः ईदृशे ॥५॥ २७ ॥
 हतः वृत्राणि आर्यो हतः दासानि सतऽपती० हतः विश्वा अप
 द्विषः ॥६॥ इंद्राग्नी युवा इमे अभि स्तोमाः अनूषत पिबतं शं-
 ऽभुवा सुतं ॥७॥ या वा संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः दाशुषे नरा
 इंद्राग्नी ताभिः आ गतं ॥८॥ ताभिः आ गच्छतं नरा उप इदं सवनं
 सुतं इंद्राग्नी सोमऽपीतये ॥९॥ तं ईक्रिष्व यः अर्चिषा वना वि-
 श्वा परिऽस्वजंत कृष्णा कृणोति जिह्या ॥१०॥ २८ ॥ यः इद्वे आ-
 ऽविवासति सुमं इंद्रस्य मर्त्यैः द्युम्नाय सुऽतराः अपः ॥११॥ ता नः
 वाजंऽवतीः इषः आशून पिपृतं अर्वतः इंद्रं अग्निं च वोळ्हे वे
 ॥१२॥ उभा वा इंद्राग्नी आऽहुवध्यै उभा राधसः सह मादयध्यै
 उभा दातारौ इषां रयीणां उभा वाजस्य सातये हुवे वां ॥१३॥ आ
 नः गव्येभिः अश्वैः वसथैः उप गच्छतं सखायौ देवौ सरस्यायं शं-
 ऽभुवा इंद्राग्नी ता हवामहे ॥१४॥ इंद्राग्नी शृणुतं हवै यजमानस्य
 सुन्वतः वीतं हव्यानि आ गतं पिबतं सोम्यं मधु ॥१५॥ २९ ॥

॥६१॥ इयं अददात् रभसं चतुणऽच्युतं दिवऽदासं वध्निऽअ-
 श्वाय दाशुषे या शश्वंतं आऽचखादं अवसं पणिं ता ते दात्राणि
 त विषा सरस्वति ॥१॥ इयं शुष्मेभिः विसखाऽऽ इव अरुजत सानुं
 गिरीणां त विषेभिः ऊर्मिऽभिः पारावतऽग्नी अवसे सुवृक्तिऽभिः
 सरस्वती आ विवासे मधीतिऽभिः ॥२॥ सरस्वति देवऽनिदः नि
 बर्हय प्रऽजां विश्वस्य वृसयस्य मायिनः उत क्षितिऽभ्यः अवनीः
 अविदः विषं एभ्यः अस्रवः वाजिनीऽवति ॥३॥ प्र नः देवी सर-

स्वती वाजैभिः वाजिनींऽवती धीनां अविची अवतु ॥४॥ यः त्वा
 देवि सरस्वति उपऽब्रूते धने हिते इदं न वृचऽतूयै ॥५॥ ३०॥ त्वं देवि
 सरस्वति अव वाजेषु वाजिनि रदं पूषाऽइव नः सन्नि ॥६॥ उत
 स्या नः सरस्वती घोरा हिरण्यऽवर्तनिः वृचऽग्नी वष्टि सुऽस्तुतिं
 ॥७॥ यस्याः अनंतः अहुतः तेषः चरिणुः अरण्यवः अमः चरति रो-
 रुवत् ॥८॥ सा नः विश्वाः अति द्विषः स्वसृः अन्याः ऋतऽवरी
 अतन अहांऽइव सूर्यः ॥९॥ उत नः प्रिया प्रियासु सप्तऽस्वसा
 सुऽजुष्टा सरस्वती स्तोम्या भूत् ॥१०॥ ३१॥ आऽपप्रुषीं पार्थिवानि
 उरु रजः अंतरिक्षं सरस्वती निदः पातु ॥११॥ चिऽसधस्थां सप्त-
 ऽधातुः पंच जाता वर्धयती वाजैऽवाजे हव्या भूत् ॥१२॥ प्र या
 महिम्ना महिनां आसु चेकिते द्युम्नेभिः अन्याः अपसां अपऽत-
 मा रथऽइव बृहती विऽभ्वने कृता उपऽस्तुत्या चिकितुषां सर-
 स्वती ॥१३॥ सरस्वति अभि नः नेषि वस्यः मा अपं स्फुरीः पर्यसा
 मा नः आ धक् जुषस्व नः सख्या वेश्या च मा त्वत् क्षेचाणि
 अरणानि गुन्म् ॥ १४ ॥ ३२ ॥ ८ ॥ ४ ॥ ५ ॥

॥६२॥ स्तुषे नरा दिवः अस्य प्रऽसंतां अश्विना हुवे जरमाणः
 अकैः या सद्यः उसा विऽउषि जमः अंतान युयूषतः परि उरु व-
 रांसि ॥१॥ ता यज्ञं आ शुचिऽभिः चक्रमाणा रथस्य भानुं रुरुचुः
 रजऽभिः पुरु वरांसि अमिता मिमाना अपः धन्वानि अति
 याथः अजान ॥२॥ ता ह त्यत् वर्तिः यत् अरधं उया इत्या धियः
 ऊह्युः शश्वत् अश्वैः मनऽजवेभिः इषिरैः शयथै परि व्यथिः
 दाशुषः मर्यस्य ॥३॥ ता नव्यसः जरमाणस्य मन्म उपभूषतः युयु-
 जानऽसंघीं शुभं पृथ्वीं इषं ऊर्जं वहता होता यक्षत् प्रत्नः अश्रुक्यु-

वांना ॥ ४ ॥ ता वल्गू दसा पुरुशाकऽतमा प्रत्नानव्यसा वचसा
 आ विवासे या शंसते स्तुवते शंसभविष्ठा बभूवतुः गृणते चिच-
 ऽराती० ॥ ५ ॥ ता भुज्युं विऽभिः अतऽभ्यः समुद्रात् तयस्य सूनुं
 ऊह्युः रजःऽभिः अरेणुऽभिः योजनेभिः भुजंतां पतचिऽभिः अ-
 रीसः निः उषऽस्थात् ॥ ६ ॥ वि जयुषा रथ्या यातं अद्रिं अतं हवं
 वृषणा वधिऽमत्याः दशस्यंतां शयवे पिपयुः गां इति च्यवाना
 मुऽमतिं भुरणू ॥ ७ ॥ यत् रोदसीं प्रऽदिवः अस्ति भूमं हेळः
 देवानां उत मर्येऽवा तत् आदित्याः वसवः रुद्रियासः रक्षऽयुजे
 तपुः अघं दधात् ॥ ८ ॥ यः ई राजानौ ऋतुऽया विऽदधत् रजसः
 मिचः वरुणः चिकेतत् गंभीराय रक्षसे हेति अस्य द्रोघाय चित्
 वचसे आनवाय ॥ ९ ॥ अंतरैः चक्रैः तनयाय वृत्तिः द्युऽमतां आ
 यातं नृऽवतां रथेन सनुत्येन त्यजसा मर्येस्य वनुथतां अपि शी-
 र्षा ववृक्तं ॥ १० ॥ आ परमाभिः उत मध्यमाभिः नियुतऽभिः यातं
 अवमाभिः अर्वाक् दृष्टस्य चित् गोऽमंतः वि व्रजस्य दुरः वर्ति
 गृणते चिचऽराती० ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ६३ ॥ कं त्या वल्गू पुरुऽहूता अद्य दूतः न स्तोमः अविदत्
 नमस्वान् आ यः अर्वाक् नासत्या ववर्ते प्रेष्ठा हि असंथः अस्य
 मन्मन् ॥ १ ॥ अरं मे गंतं हवनाय अस्मै गृणाना यथा पिवाथः
 अंधः परि हृत्य वर्तिः याथः रिषः न यत् परं न अंतरः तनुयात्
 ॥ २ ॥ अकारि वां अंधसः वरीमन अस्तारि बर्हिः सुप्रऽअयनतमं
 उत्तानऽहस्तः युवयुः ववंद् आ वां नक्षतः अद्रयः आजन् ॥ ३ ॥
 ऊर्ध्वः वां अग्निः अध्वरेषु अस्थात् प्ररातिः एति जूर्णिनीं घृताचीं
 प्र होतां गृतेऽमनाः उराणः अयुक्त यः नासत्या हवीमन् ॥ ४ ॥

अधिश्चियेदुहितासूर्यस्यरथं तस्थौ पुरुऽभुजा शतऽऊतिं प्रमा-
याभिः मायिना भूतं अचनरानृतू जनिमन यज्ञियानां ॥५॥३॥
युवं श्रीभिः दर्शताभिः आभिः शुभे पुष्टिं ऊहयुः सूर्यायाः प्र वां
वयः वपुषे अनु पन्न नक्षत वाणी सुऽस्तुता धिषण्या वां ॥६॥
आ वां वयः अश्वासः वहिष्ठाः अभि प्रयः नासत्या वहंतु प्र वां
रथः मनऽजवाः असर्जि इषः पृष्ठः इषिधः अनु पूर्वीः ॥७॥ पुरुहि
वां पुरुऽभुजा देणं धेनुं नः इषं पिन्वतं असक्त्रां स्तुतः च वां मा-
धी सुऽस्तुतिः च रसाः च ये वां अनु रातिं अग्मन ॥८॥ उत मे
ऋजे पुरयस्य रघी सुऽमीळ्हे शतं पेरुके च पक्का शंडः दातृ हि-
रणिनः स्ततऽदिष्टीन् दर्श वशासः अभिऽसाचः ऋष्वान ॥९॥ सं
वां शता नासत्या सहस्रां अश्वांनां पुरुऽपंथाः गिरि दातृ भरत-
ऽवाजाय वीरु गिरि दातृ हुता रक्षांसि पुरुऽदंससा स्युः ॥१०॥
आ वां सुप्ते वरिमन सूरिऽभिः स्यां ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥६४॥ उत ऊं श्रिये उषसः रोचमानाः अस्थुः अपां न ऊर्मयः
रुशंतः कृणोति विश्वा सुऽपथा सुऽगानि अभूत ऊं वस्वीं दक्षि-
णा मघोनीं ॥१॥ भद्रा दृष्टे उर्विया वि भासि उत ते शोचिः
भानवः द्यां अपन्न आविः वक्षः कृणुषे शुभमाना उषः देवि रो-
चमाना महऽभिः ॥२॥ वहति सी अरुणासः रुशंतः गावः सुऽभ-
गां उर्विया प्रथानां अप ईजते शूरः अस्ताऽइव शबून् बाधते त-
मः अजिरः न वोळ्हा ॥३॥ सुऽगा उत ते सुऽपथा पर्वतेषु अवाते
अपः तरसि स्वऽभानो सा नः आ वह पृथुऽयामन ऋष्वे रयिं
दिवः दुहितः इषयधै ॥४॥ सा आ वह या उषऽभिः अवाता उषः
वरं वहसि जोषं अनु त्वं दिवः दुहितः या ह देवी पूर्वऽहूतीं महनां

दर्शताभूः ॥ ५ ॥ उत्त ते वयः चित् वसतेः अपमन नरः च ये पितु-
ऽभाजः विऽउद्यौ अमा सते वहसि भूरि वामं उषः देवि दाशुषे
मर्त्याय ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ ६ ५ ॥ एषा स्या नः दुहिता दिवऽजाः स्त्रितीः उच्छंती मानु-
षीः अजीगः या भानुना रुशता रास्यासु अज्ञायि तिरः तमसः
चित् अकून ॥ १ ॥ वि तत् ययुः अरुणयुक्ऽभिः अश्वैः चित्रं भाति
उषसः चंद्रऽरथाः अयं यज्ञस्य बृहतः नयंतीः वि ताः बाधते तमः
ऊर्म्यायाः ॥ २ ॥ अवं वाजं इषं ऊर्जं वहंतीः नि दाशुषे उषसः म-
र्त्याय मघोनीः वीरऽवत् पत्यमानाः अवं धातु विधते रत्नं अद्य
॥ ३ ॥ इदा हि वः विधते रत्नं अस्ति इदा वीराय दाशुषे उषसः इदा
विप्राय जरते यत् उक्था नि स् माऽवते बह्व्य पुरा चित् ॥ ४ ॥
इदा हि ते उषः अद्रिऽसानो गोवा गवां अंगिरसः गृणंति वि
अर्केण विभिदुः ब्रह्मणा च सत्या नृणां अभवत् देवऽहूतिः ॥ ५ ॥
उच्छ दिवः दुहितः प्रत्नऽवत् नः भरद्वाजऽवत् विधते मघोनि
सुऽवीरं रयिं गृणते रिरिहि उरुऽगायं अधिधेहि अवं नः ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ ६ ६ ॥ वपुः नु तत् चिकितुषे चित् अस्तु समानं नाम धेनु प-
त्यमानं मर्तेषु अन्यत् दोहसे पीपाय सकृत् शुक्रं दुदुहे पृश्निः ऊधः
॥ १ ॥ ये अग्रयः न शोशुचन् इधानाः द्विः यत् चिः मरुतः ववृधंत
अरेणवः हिरण्ययासः एषां साकं नृमणैः पौंस्येभिः च भूवन् ॥ २ ॥
रुद्रस्य ये मीऽह्वषः संति पुत्राः यान चो नु दाधृविः भरद्वा विदे हि
माता महः मही सा सा इत् पृश्निः सुऽभ्वे गर्भे आ अधात् ॥ ३ ॥
न ये ईषते जनुषः अयां नु अंतः संतः अवद्यानि पुनानाः निः

यत्तद्देहं शुचयः अनुजोषं अनुश्रिया तन्वं उक्षमाणाः ॥४॥ मम्युन
 येषु दोहसे चित् अयाः आनामधृणुमारुतं दधानाः न ये स्त्रीनाः
 अयासः महा नु चित् सुदानुः अव यासत् उयान ॥५॥ ७॥ ते इत्
 उयाः शवसा धृणुसेनाः उभे युजंत रोदसी सुमेके० अध स्
 एषु रोदसी स्वऽशोचिः आ अमवत् सु तस्थौ न रोकः ॥६॥ अ-
 नेनः वः मरुतः यामः अस्तु अनश्वः चित् यं अजंति अरथीः अन-
 वसः अनभीशुः रजःऽतूः वि रोदसी पथ्याः याति साधन ॥७॥ न
 अस्य वर्तान तर्तानु अस्ति मरुतः यं अवथ वाजं सतातौ तोके
 वा गोषु तनये यं अपऽमुसः व्रजं दती पायै अध द्योः ॥८॥ प्र चिचं
 अर्कं गृणते तुरायं मारुताय स्वऽतवसे भरध्वं ये सहसि सहसा
 सहते रजंते अये पृथिवी मखेभ्यः ॥९॥ त्विषिऽमंतः अध्वरस्यऽइव
 दिद्युत् तृषुऽच्यवसः जुह्वं न अयेः अर्चवयः धुनयः न वीराः भा-
 जंतऽजन्मानः मरुतः अधृष्टाः ॥१०॥ तं वृधंतं मारुतं भाजंतऽचृष्टिं
 रुद्रस्य सूनुं हवसा आ विवासे दिवः शर्धायं शुचयः मनीषाः गि-
 रयः न आपः उयाः अस्पृध्न ॥ ११ ॥ ८ ॥

॥६७॥ विश्वेषां वः सतां ज्येष्ठऽतमा गीऽभिः मित्रावरुणा
 ववृधधै सं या रश्माऽइव यमतुः यमिष्टा द्वा जनान् असमा बा-
 हुऽभिः स्त्रैः ॥१॥ इयं मत् वां प्र स्तृणीते मनीषा उपं प्रिया नमसा
 बर्हिः अच्छं यंत नः मित्रावरुणौ अधृष्टं हृदिः यत् वां वरुध्यं सु-
 ऽदानू ॥२॥ आ यातं मित्रावरुणा सुऽशस्ति उपं प्रिया नमसा
 हूयमाना सं यौ अप्रऽस्यः अप्रसाऽइव जनान् श्रुधिऽयतः चित्
 यतथः महिऽत्वा ॥३॥ अश्वान या वाजिनां पूतऽबधून् ऋता यत्
 गर्भं अदितिः भरथि प्र या महि महांतां जायमाना घोरा मतीय

रिपवे नि दीधुः ॥ ४॥ विश्वे यत् वां मंहना मंदमानाः क्षुचं देवासः
 अदधुः सऽजोषाः परि यत् भूयः रोदसी चित् उर्वी संति स्पशः
 अदब्धासः असूराः ॥ ५॥ १॥ ता हि क्षुचं धारयेथे अनु दून हहेथे
 सानु उपमात् इव द्यौः दृहः नक्षत्रः उत विश्वदेवः भूमिं आ
 अतान द्यां धासिना आयोः ॥ ६॥ ता विर्यं धैथे जठरं पृणधै आ
 यत् सन्नं सऽभृतयः पृणंति न मृथंति युवतयः अवाताः वि यत्
 पयः विश्वेऽजिन्वा भरति ॥ ७॥ ता जिह्वा सदैव सुऽमेधाः
 आ यत् वां सत्यः अरतिः ऋते भूत तत् वां महिऽत्वं धृतऽअक्षौ
 अस्तु युवं दाशुषे वि चयिष्टं अंहः ॥ ८॥ प्र यत् वां मिचावरुणा
 स्पृधन प्रिया धाम युवऽधिता मिनंति न ये देवासः ओहसा न
 मताः अयज्ञऽसाचः अयः न पुत्राः ॥ ९॥ वि यत् वाचं कीस्तासः
 भरति शंसति केचित् निऽविदः मनानाः आत् वां ब्रवा मसत्यानि
 उक्था न किः देवेभिः यत्थः महिऽत्वा ॥ १०॥ अयोः इत्था वां छ-
 दिषः अभिष्टौ युवोः मिचावरुणौ अस्कृधोयु अनु यत् गावः
 स्फुरान् ऋजिऽयं धृष्णं यत् रणे वृषणं युनजन् ॥ ११॥ १०॥

॥ ६८॥ श्रुष्टी वां यज्ञः उत्तयन्तः सऽजोषाः मनुष्वत् वृक्तऽब-
 हिषः यजंथे आ यः इंद्रावरुणौ इषे अद्य महे सुन्नायं महे आऽव-
 वतैत् ॥ १॥ ता हि श्रेष्ठा देवऽताता तुजा शूराणां शर्विष्ठा ता हि
 भूतं मघोनां मंहिष्ठा तृविऽशुष्मा ऋतेन वृचऽतुरा सर्वऽसेना
 ॥ २॥ ता गृणीहि नमस्येभिः श्रूषैः सुमेभिः इंद्रावरुणा चक्राना
 वज्रेण अन्यः शर्वसा हंति वृचं सिसंक्ति अन्यः वृजनेषु विप्रः ॥ ३॥
 याः च यत् नरः च वृधन्त विश्वे देवासः नरां स्वऽगूताः प्र अभ्यः
 इंद्रावरुणा महिऽत्वा द्यौः च पृथिवि भूतं उर्वी ॥ ४॥ सः इत् सु-

अ० ५. अ० १. व० १३.] ॥ ४२५ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ६९.]

ऽदानुः स्वऽवान् चतुऽवा इन्द्रा यः वां वरुणा दाशति तमन इषा
सः द्विषः तरेत् दास्वान् वंसत् रयिं रयिऽवतः च जनान् ॥ ५ ॥ ११ ॥
यं युवं दाशुऽअध्वराय देवा रयिं धत्थः वसुऽमन्तं पुरुऽक्षुं असे सः
इन्द्रा वरुणौ अपि स्यात् प्र यः भनक्ति वनुषां अशस्तीः ॥ ६ ॥
उत नः सुऽवाचः देवऽगोपाः सूरिऽभ्यः इन्द्रा वरुणा रयिः स्यात्
येषां शुषः पृतनासु सहान् प्र सद्यः द्युस्त्रा तिरते ततुरिः ॥ ७ ॥
नु नः इन्द्रा वरुणा गृणाना पृक्तं रयिं सौश्रवसाय देवा इत्था गृ-
णन्तः महिनस्य शधः अपः न नावा दुऽइता तरेम ॥ ८ ॥ प्र संऽराजे
बृहते मन्मनु प्रियं अर्चं देवाय वरुणाय सऽप्रथः अयं यः उर्वी
महिना महिऽवतः क्रत्वा विऽभाति अजरः न शेचिषा ॥ ९ ॥
इन्द्रा वरुणा सुतऽपौ इमं सुतं सोमं पिबतं मद्यं धृतऽवता युवोः
रथः अध्वरं देवऽवीतये प्रति स्वसरं उप याति पीतये ॥ १० ॥ इन्द्रा-
वरुणा मधुमतऽतमस्य वृणः सोमस्य वृषणा आ वृषेया इदं वां
अंधः परिऽसिक्तं असे आऽसद्यः अस्मिन् बर्हिषि मादयेयां
॥ ११ ॥ १२ ॥

॥ ६९ ॥ सं वां कर्मणा सं इषा हिनो मि इन्द्रा विष्णू अपंसः पारे
अस्य जुषेया यज्ञं द्रविणं च धत्तं अरिष्टिः नः पथिऽभिः पारयता
॥ १ ॥ या विश्वासां जनिता रा मतीनां इन्द्रा विष्णू कलशा सोम-
ऽधाना प्र वां गिरः शस्यमानाः अवन्तु प्र स्तोमासः गीयमानासः
अकैः ॥ २ ॥ इन्द्रा विष्णू मदऽपती मदानां आ सोमं यातं द्रविणो
दधाना सं वां अजन्तु अकुऽभिः मतीनां सं स्तोमासः शस्यमा-
नासः उक्थैः ॥ ३ ॥ आ वां अश्वासः अभिमातिऽसहः इन्द्रा विष्णू
सधुऽमादः वहन्तु जुषेयां विश्वा हवना मतीनां उप ब्रह्मणि श्रु-

अ० ५. अ० १. व० १४.] ॥ ४२६ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ७०.]

शुतं गिरं मे ॥४॥ इंद्राविष्णू तत् पनयाय्यं वां सोमस्य मदे उरु
चक्रमाथे अकृणुत अंतरिक्षं वरीयः अप्रथतं जीवसे नः रजांसि
॥५॥ इंद्राविष्णू हविषा ववृधाना अयं ऽ अद्याना नमसा रात-
ऽहव्या घृतं ऽ आसुती० द्रविणं धत्तं असे समुद्रः स्थः कलशः सो-
मऽ धानः ॥६॥ इंद्राविष्णू पिवतं मध्यः अस्य सोमस्य दसा जटारं
पृणैथां आ वां अंधांसि मदिराणि अगमन् उप ब्रह्माणि शृणुतं
हव मे ॥७॥ उभा जिग्यथुः न परा जयेथे न परा जिग्ये कतरः च न
एनोः इंद्रः च विष्णो यत् अपस्पृधेथां वेधा सहसं वितत् ऐरये-
थां ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥७०॥ घृतऽ वती० भुवनानां अभिऽ श्रिया उर्वी पृथ्वी मधु-
ऽ दुधे० सुऽ पेशसा द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विऽ स्तुभिते०
अजरे भूरिऽ रेतसा ॥१॥ असंश्रंती भूरिऽ धारे० पयस्वती घृतं दु-
हाते सुऽ कृते शुचिऽ व्रते० राजंती अस्य भुवनस्य रोदसी असे
रेतः सिंचतं यत् मनुऽ हितं ॥२॥ यः वां ऋजवे क्रमणाय रोदसी
मर्तः ददाशं धिषणे सः साधति प्रप्रऽ जाभिः जायते धर्मणः परि
युवोः सिक्ता विषुऽ रूपाणि सऽ व्रता ॥३॥ घृतेन द्यावापृथिवी
अभिऽ वृते० घृतऽ श्रिया घृतऽ पृचा घृतऽ वृधा उर्वी पृथ्वी होतृ-
ऽ वूर्यै पुरऽ हिते० ते इत् विप्राः ईळते सुखं इष्टये ॥४॥ मधुनः द्या-
वापृथिवी मिमिक्षतां मधुऽ श्रुतां मधुऽ दुधे० मधुऽ व्रते० दधाने
यज्ञं द्रविणं च देवतां महि अवं वाजं असे सुऽ वीर्यं ॥५॥ ऊजैनः
द्यौः च पृथिवी च पिन्वतां पिता माता विश्वऽ विदां सुऽ दंससा
संऽ रारणे० रोदसी विश्वऽ शंभुवासनिं वाजं रयिं असे संऽ व्रतां
॥ ६ ॥ १४ ॥

अ० ५. अ० १. व० १६.] ॥ ४२७ ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ७२.

॥ ७१ ॥ उ॒त् ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता हि॒र॒ण्य॒या वा॒हू॑ अ॒यं स॒ स॒
व॒नाय॑ सु॒ऽऋ॒तुः घृ॒तेन॑ पा॒णी॑ अ॒भि मृ॒णु॒ते म॒खः यु॒वा सु॒ऽदक्षः
रज॑सः वि॒ऽध॒र्म॒णि ॥ १ ॥ दे॒वस्य॑ व॒यं स॒वि॒तुः स॒र्वी॒मनि॑ श्रे॒ष्ठे स्या॒म
व॒सुनः॑ च॒ दा॒वने॑ यः वि॒श्वस्य॑ द्वि॒ऽपदः॑ यः च॒तुः॑ऽपदः नि॒ऽवेश॑ने
प्र॒ऽस॒वे च॒ अ॒सिं भू॒मनः॑ ॥ २ ॥ अ॒द॒भ्ये॒भिः स॒वि॒तः पा॒युऽभिः॑ त्वं शि॒
वे॒भिः अ॒द्य परि॑ पा॒हि॒नः ग॒यँ हि॒र॒ण्य॒ऽजिह्वः॑ सु॒वि॒ताय॑ न॒व्य॒से रक्ष॑
मा॒किः नः॑ अ॒घऽशंसः॑ ई॒शत॑ ॥ ३ ॥ उ॒त् ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता द॒मूनाः
हि॒र॒ण्य॒ऽपाणिः॑ प्र॒ति॒ऽदोष॑ अ॒स्था॒त् अ॒यः॑ऽह॒नुः य॒ज॒तः म॒न्द्र॒ऽजि॒
ह्वः आ॒दा॒शुषे॑ सु॒व॒ति भूरि॑ वा॒मं ॥ ४ ॥ उ॒त् ऊं॑ अ॒यान् उ॒प॒व॒क्ता॒
ऽइ॒व वा॒हू॑ हि॒र॒ण्य॒या स॒वि॒ता सु॒ऽप्रती॑का दि॒वः रो॒हाँ सि॒ अ॒रु॒ह॒त्
पृथि॑व्याः अ॒री॒र॒म॒त् प॒त॒य॒त् क॒त् चि॒त् अ॒र्भ॑ ॥ ५ ॥ वा॒मं अ॒द्य स॒
वि॒तः वा॒मं ऊं॑ श्वः दि॒वे॒ऽदि॒वे वा॒मं अ॒स॒भ्यं सा॒वीः वा॒मस्य॑ हि
क्ष॒यस्य॑ दे॒व भूतैः॑ अ॒या धि॒या वा॒म॒ऽभाजः॑ स्या॒म ॥ ६ ॥ १५ ॥

॥ ७२ ॥ इ॒न्द्रा॑सो॒मा म॒हि॒त॒त् वां म॒हि॒ऽत्वं यु॒वं म॒हानि॑ प्र॒थ॒मानि॑
च॒क्र॒युः यु॒वं सू॒र्यं वि॒वि॒द॒युः यु॒वं स्वः॑ वि॒श्वा त॒माँ॑ सि अ॒ह॒तं नि॒दः
च ॥ १ ॥ इ॒न्द्रा॑सो॒मा वा॒स॒य॒थः उ॒षसं॑ उ॒त् सू॒र्यं न॒य॒थः ज्योति॑षा स॒ह
उ॒प॒ द्यां स्क्व॑भ॒युः स्क्व॑भ॒नेन॑ अ॒प्र॒थ॒तं पृथि॑वी मा॒तरं॑ वि ॥ २ ॥ इ॒न्द्रा॑सो॒
मौ अ॒हिं अ॒पः परि॑ऽस्थां ह॒थः वृ॒चं अ॒नु वां द्यौः अ॒म॒न्य॒त् प्र अ॒
णीं॑ सि ऐ॒र॒य॒तं न॒दीनाँ॑ आ स॒मु॒द्राणि॑ प॒प्र॒युः पु॒रु॒णि ॥ ३ ॥ इ॒न्द्रा॑सो॒
मा प॒क्कं आ॒मासु॑ अ॒न्तः नि॒ ग॒वाँ इ॒त् द॒ध॒युः व॒क्ष॒णासु॑ ज॒ग॒भ॒युः
अ॒न॒पि॒ऽन॒डं आ॒सु रु॒श॒त् चि॒वासु॑ ज॒ग॒तीषु॑ अ॒न्तः ॥ ४ ॥ इ॒न्द्रा॑सो॒मा
यु॒वं अ॒ंग॒त॒रुचं॑ अ॒प॒त्य॒ऽसाचं॑ श्रु॒त्यं रा॒थे यु॒वं श्रु॒षं न॒र्यं च॒र्ष॒णि॒
ऽभ्यः॑ सं वि॒व्य॒युः पृ॒त॒ना॒ऽसहं॑ उ॒या ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥७३॥ यः अद्रिऽभित् प्रथमऽजाः क्षुतऽवा बृहस्पतिः आंगि-
 रसः हविष्मान् द्विबर्हऽज्मा प्राघर्मेऽसत् पिता नः आ रोदसी-
 वृषभः रोदसीति ॥१॥ जनाय चित् यः ईवते ऊं लोकं बृहस्पतिः
 देवऽहूतौ चकार भन वृचाणि विपुरः दर्दरीति जयन् शबून् अ-
 मित्रान् पृतऽसु सहन् ॥२॥ बृहस्पतिः सं अजयत् वसूनि महः
 व्रजान् गोऽमन्तः देवः एषः अपः सिसासन स्वः अप्रतिऽइतः
 बृहस्पतिः हन्ति अमित्रं अकैः ॥३॥ १७ ॥

॥७४॥ सोमार्द्रा धारयेथां अमुर्यं प्र वां इष्टयः अरं अश्रुवन्तु
 दमेऽदमे सप्र रत्ना दधाना शं नः भूतं द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥१॥
 सोमार्द्रा वि बृहत् विषूची अमीवा या नः गर्य आऽविवेश
 अरे बाधेथां निऽक्षृतिं पराचैः असे भद्रा सौश्रवसानि संतु
 ॥२॥ सोमार्द्रा युवं एतानि असे विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तं
 अवस्यतं मुंचतं यत् नः अस्ति तनूषु बद्धं कृतं एनः अस्मत् ॥३॥
 तिग्मऽआयुधौ तिग्मऽहैती० सुऽशेवौ सोमार्द्रौ इह सु मृळतं
 नः प्र नः मुंचतं वरुणस्य पाशात् गोपायतं नः सुऽमनस्यमाना
 ॥ ४ ॥ १८ ॥

॥७५॥ जीमूतस्यऽइव भवति प्रतीकं यत् वर्मी याति सऽमदां
 उपऽस्थे अनाविद्धया तन्वा जयत्वं सः त्वा वर्मेणः महिमा पिपृतु
 ॥१॥ धन्वना गाः धन्वना आजिं जयेम धन्वना तीव्राः सऽमदः
 जयेम धनुः शचीः अपऽकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रऽदिशः ज-

येम ॥ २ ॥ वक्ष्यंतीऽइव इत् आ गनीगंति कर्णी प्रियं सखायं परि-
 ऽसस्वजांना योषाऽइव शिंक्ते विऽतंता अधि धन्वन् ज्या इयं
 समने पारयंती ॥ ३ ॥ ते आऽचरंती० समनाऽइव योषा माता-
 ऽइव पुत्रं विभृतां उपऽस्थं अपं शत्रून् विध्यतां संऽविदाने०
 आर्त्नी इमे विऽस्फुरंती० अमिचान् ॥ ४ ॥ बह्नीनां पिता बहुः
 अस्य पुत्रः चिश्वा कृणोति समना अवऽगत्य इषुऽधिः संकाः पृ-
 तनाः च सर्वाः पृष्टे निऽनङ्गः जयति प्रऽसूतः ॥ ५ ॥ १९ ॥ रथे तिष्ठन्
 नयति वाजिनः पुरः यत्रऽयत्र कामयते सुऽसारथिः अभीश्रूनां
 महिमानं पनायत् मनः पश्चात् अनु यच्छति रश्मयः ॥ ६ ॥ तीव्रान्
 घोषान् कृण्वते वृषऽपाणयः अश्वः रथेभिः सह वाजयंतः अव-
 ऽक्रामंतः प्रऽपदैः अमिचान् क्षिणंति शत्रून् अनपऽव्ययंतः ॥ ७ ॥
 रथऽवाहनं हविः अस्य नाम यत्र आयुधं निऽहितं अस्य वर्म तत्र
 रथं उपं शमं सदेम विश्वाहा वयं सुऽमनस्यमानाः ॥ ८ ॥ स्वा-
 दुऽसंसदः पितरः वयऽधाः कृच्छेऽश्रितः शक्तिऽवंतः गभीराः
 चिचऽसेनाः इषुऽबलाः अमृधाः सतऽवीराः उरवः व्रातऽसहाः
 ॥ ९ ॥ ब्राह्मणासः पितरः सोम्यासः शिवे नः द्यावापृथिवी अने-
 हसा पूषा नः पातु दुऽइतात् ऋतऽवृधः रक्ष माकिः नः अघ-
 ऽशंसः ईशत ॥ १० ॥ २० ॥ सुऽपर्णं वस्ते मृगः अस्याः दंतः गोभिः
 संऽनङ्गा पतति प्रऽसूता यत्र नरः सं च वि च द्रवति तत्र अस्मभ्यं
 इषवः शर्म यसन् ॥ ११ ॥ ऋजीते परिवृद्धिः नः अश्मा भवतु नः तनूः
 सोमः अधि ब्रवीतु नः अदितिः शर्म यच्छतु ॥ १२ ॥ आ जघंति सानुं
 एषां जघनान् उपं जिघ्रते अश्वऽअजनि प्रऽचेतसः अश्वान्
 समतऽमुं चोदय ॥ १३ ॥ अहिऽइव भोगैः परि एति बाहुं ज्या-
 याः हेति परि बाधमानः हस्तऽघ्नः विश्वा वयुनानि विद्वान् पु-

अ० ५. अ० १. व० २२.] ॥ ४३० ॥ [म० ६. अ० ६. सू० ७५.

मा॒न पु॒मांसं॑ परि॒ पा॒तु वि॒श्वतः॑ ॥ १४ ॥ आ॒लऽअ॒क्ता या रु॒हऽशी॒
ष्णीं अ॒थो यस्याः॑ अ॒यः मुखं॑ इ॒दं प॒र्जन्य॑ऽरेत॒से इ॒ध्वै दे॒व्यै बृ॒हत्
नमः॑ ॥ १५ ॥ २१ ॥ अ॒वऽसृ॒ष्टा परा॑ प॒तु श॒रव्ये॑ ब्र॒ह्मऽसं॑ शि॒ते गच्छ॑
अ॒मि॒त्रान् प्र॒पद्य॑स्व॒ मा अ॒मीषां॑ कं च॒न उ॒त् शि॒षः ॥ १६ ॥ य॒च
बा॒णाः संऽप॒तंति॑ कु॒मा॒राः वि॒शि॒खाःऽइ॒व त॒च नः॑ ब्र॒ह्मणः॑ प॒तिः
अ॒दि॒तिः श॒र्म य॒च्छतु॑ वि॒श्व॒हा श॒र्म य॒च्छतु॑ ॥ १७ ॥ म॒मा॒णि ते
व॒र्म॒णा छा॒द्या॒मि सोमः॑ त्वा॒ राजा॑ अ॒मृते॑न अ॒नु व॒स्तां उ॒रोः व॒
री॒यः वरु॑णः ते॒ कृ॒णोतु॑ ज॒यंत॑ त्वा॒ अनु॑ दे॒वाः म॒दंतु॑ ॥ १८ ॥ यः नः॑ स्वः
अ॒रणः यः च॑ नि॒ष्ठ्यः जिघा॑सति दे॒वाः तं स॒र्वै धूर्व॑तु ब्र॒ह्म व॒र्म॒मम
अ॒न्तरं॑ ॥ १९ ॥ २२ ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ इति षष्ठं मंडलं समाप्तं ॥

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥ १ ॥ अग्निं नरः दीधितिऽभिः अरण्योः हस्तऽच्युती जनयन्त
 प्रऽशस्तं दूरेऽदृशं गृहऽपतिं अथयुं ॥ १ ॥ तं अग्निं अस्ते वसवः नि
 च्छृण्वन् सुऽप्रतिचक्षुं अवसे कुतः चित् दक्षाय्यः यः दमे आसं
 नित्यः ॥ २ ॥ प्रऽइङ्घ्रिः अग्ने दीदिहि पुरः नः अजस्रया सूर्म्या यविष्ठ
 त्वां शश्वतः उप यन्ति वाजाः ॥ ३ ॥ प्र ते अग्नयः अग्निऽभ्यः वरं निः
 सुऽवीरासः शोऽशुचन्त द्युऽमन्तः यच्च नरः संऽआसन्ते सुऽजाताः
 ॥ ४ ॥ दाः नः अग्ने धिया रयिं सुऽवीरं सुऽअपत्यं सहस्य प्रऽशस्तं
 न यं यावां तरन्ति यातुऽमावान् ॥ ५ ॥ २३ ॥ उप यं एति युवतिः
 सुऽदक्षं दोषा वस्तोः हविष्मन्ती घृताची उप स्वा एनं अरमन्तिः
 वसुऽयुः ॥ ६ ॥ विश्वाः अग्ने अपं दह अरांतीः येभिः तपःऽभिः
 अदहः जरुथं प्र निऽस्वरं चातयस्व अमीवां ॥ ७ ॥ आ यः ते अग्ने
 इधते अनीकं वसिष्ठ शुक्रं दीदिऽवः पार्वक उतो नः एभिः स्त-
 वथैः इह स्याः ॥ ८ ॥ वि ये ते अग्ने भेजिरे अनीकं मतीः नरः पि-
 त्वासः पुरुऽचा उतो नः एभिः सुऽमनाः इह स्याः ॥ ९ ॥ इमे नरः
 वृत्रऽहत्येषु शूराः विश्वाः अदेवीः अभि संतु मायाः ये मे धियं
 पनयन्त प्रऽशस्तां ॥ १० ॥ २४ ॥ मा शूने अग्ने नि सदां नृणां मा
 अशेषसः अवीरता परि त्वा प्रजाऽवन्तीषु दुर्यसु दुर्य ॥ ११ ॥ यं
 अश्वी नित्यं उपऽयाति यज्ञं प्रजाऽवन्तं सुऽअपत्यं क्षयं नः स्व-
 ऽजन्मना शेषसा ववृधानं ॥ १२ ॥ पाहि नः अग्ने रक्षसः अजुष्टान्

पाहि धूर्तेः अरुषः अघऽयोः त्वा युजा पृतनाऽयून् अभि स्यां
 ॥१३॥ सः इत् अग्निः अग्नीन् अति अस्तु अन्यान् यच्च वाजी तनयः
 वीरुऽपाणिः सहस्रऽपाथाः अक्षरां संऽएति ॥१४॥ सः इत्
 अग्निः यः वनुष्यतः निऽपाति संऽएद्वारं अंहसः उरुथात् सु-
 ऽजातासः परि चरंति वीराः ॥१५॥ २५॥ अयं सः अग्निः आऽहु-
 तः पुरुऽचा यं ईशानः सं इत् इंधे हविष्मान् परि यं एति अध्वरेषु
 होता ॥१६॥ त्वे अग्ने आऽहवना निभूरि ईशानासः आ जुहुयाम
 नित्या उभा कृण्वतः वहतू मियेधे ॥१७॥ इमो अग्ने वीतऽतमा-
 नि हव्या अजस्रः वसि देवऽताति अच्छ प्रति नः ई सुरभीणि
 व्यंतु ॥१८॥ मा नः अग्ने अवीरते परा दाः दुऽवाससे अमंतये
 मा नः अस्य मा नः क्षुधे मा रक्षसे ऋतऽवः मा नः दमे मा वने
 आ जुहूयाः ॥१९॥ नु मे ब्रह्माणि अग्ने उत् शशाधि त्वं देव मघ-
 वत्ऽभ्यः सुसूदः रातौ स्याम उभयांसः आ ते यूयं पात स्वस्ति-
 ऽभिः सदा नः ॥२०॥ २६॥ त्वं अग्ने सुऽहवः रणऽसंहक् सुऽदीती
 सूनो सहस्रः दिदीहि मा त्वे सचा तनये नित्ये आ धक् मा वीरः
 अस्मत् नयैः वि दासीत् ॥२१॥ मा नः अग्ने दुऽभृतये सचा एषु
 देवऽईडेषु अग्निषु प्र वोचः मा ते अस्मान् दुऽमंतयः भृमात्
 चित् देवस्य सूनो सहस्रः न शंत ॥२२॥ सः मर्तः अग्ने सुऽअनीक
 रेवान् अमर्त्ये यः आऽजुहोति हव्यंसः देवता वसुऽवनि दधाति
 यं सूरिः अर्था पृच्छमानः एति ॥२३॥ महः नः अग्ने सुवितस्य
 विद्वान् रयिं सूरिऽभ्यः आ वह बृहंतं येन वयं सहसाऽवन् मदेम
 अविऽक्षितासः आयुषा सुऽवीराः ॥२४॥ नु मे ब्रह्माणि अग्ने
 उत् शशाधि त्वं देव मघवत्ऽभ्यः सुसूदः रातौ स्याम उभयांसः
 आ ते यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥२५॥ २७॥ १॥

॥२॥ जुषस्वनः संऽइधं अग्ने अद्य शोचं बृहत् यजतं धूमं ऋ-
 खन् उप स्पृश दिव्यं सानु स्तूपैः सं रश्मिऽभिः ततनः सूर्यस्य
 ॥१॥ नराशंसस्य महिमानं एषां उप स्तोषाम यजतस्य यज्ञैः ये
 सुऽकृतवः शुचयः धियंऽधाः स्वदंति देवाः उभयानि हव्या ॥२॥
 ईळेन्यं वः असुरं सुऽदक्षं अंतः दूतं रोदसी सत्यऽवाचं मनुष्यत्
 अग्निं मनुना संऽइद्धं सं अध्वराय सदै इत् महेम ॥३॥ सपर्यवः
 भरमाणाः अभिऽद्भु प्र वृजते नमसा बर्हिः अग्नौ आऽजुह्वानाः
 घृतऽपृष्ठं पृषत्ऽवत् अध्वर्यवः हविषा मर्जयध्वं ॥४॥ सुऽआध्यः
 वि दुरः देवऽयंतः अशिश्नयुः रथऽयुः देवऽताता पूर्वी शिशुं न
 मातरा रिहाणे सं अयुवं न समनेषु अंजन् ॥५॥१॥ उत योष-
 णे दिव्ये मही नः उषसानक्ता सुदुर्घाऽइव धेनुः बर्हिऽसदा
 पुरुऽहूते० मघोनी आ यज्ञिये सुविताय अयेतां ॥६॥ विप्रा
 यज्ञेषु मानुषेषु कारू मन्ये वां जातऽवेदसा यजध्वै ऊर्ध्वं नः अ-
 ध्वरं कृतं हवेषु ता देवेषु वनथः वार्याणि ॥७॥ आ भारती भार-
 तीभिः सऽजोषाः इळा देवैः मनुष्येभिः अग्निः सरस्वती सार-
 स्वतेभिः अर्वाक् तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं सदंतु ॥८॥ तत नः
 तुरीपं अध पोषयित्नु देवं त्वष्टः वि रराणः स्यस्व० यतः वीरः
 कर्मण्यः सुऽदक्षः युक्तऽयावा जायते देवऽकामः ॥९॥ वनस्पते
 अव सृज उप देवान् अग्निः हविः शमिता सृदयाति सः इत् ऊं
 होता सत्यऽतरः यजाति यथा देवानां जनिमानि वेद ॥१०॥ आ
 याहि अग्ने संऽइधानः अर्वाङ् इंद्रेण देवैः सऽरथं तुरेभिः बर्हिः नः
 आस्तां अदितिः सुऽपुत्रा स्वाहा देवाः अमृताः मादयन्तां ॥११॥२॥

॥३॥ अग्निं वः देवं अग्निऽभिः सऽजोषाः यजिष्ठं दूतं अध्वरे

कृणुध्वं यः मर्त्येषु निऽधुविः क्षुतऽवा तपुःऽमूर्धा घृतऽअन्नः
 पावकः ॥ १ ॥ प्रीयत् अश्वः न यवसे अविष्यन् यदा महः संऽव-
 रणात् वि अस्थात् आत् अस्य वातः अनु वाति शोचिः अध स्म
 ते व्रजनं कृष्णं अस्ति ॥ २ ॥ उत् यस्य ते नवऽजातस्य वृष्णः अग्ने
 चरति अजराः इधानाः अर्द्ध द्यां अरुषः धूमः एति सं दूतः अग्ने
 ईयसे हि देवान् ॥ ३ ॥ वि यस्य ते पृथिव्यां पाजः अश्वेत् तृषु यत्
 अन्नां संऽअवृक्त जंभैः सेनाऽइव सृष्टा प्रऽसितिः ते एति यवं न
 दुस्म जुह्वा विवेक्षि ॥ ४ ॥ तं इत् दोषा तं उषसि यविष्टं अग्निं अयं
 न मर्जयन्त नरः निऽशिषाणाः अतिथिं अस्य योनौ दीदाय शो-
 चिः आऽहुतस्य वृष्णः ॥ ५ ॥ ३ ॥ सुऽसंहक् ते सुऽअनीक प्रतीकं
 वि यत् रुक्मः न रोचसे उपाके दिवः न ते तन्यतुः एति शुष्मः
 चित्रः न सूरः प्रति चक्षि भानुं ॥ ६ ॥ यथा वः स्वाहा अग्नये दा-
 जेम परि इळाभिः घृतवत्ऽभिः च हव्यैः तेभिः नः अग्ने अमिदैः
 महःऽभिः शतं पूःऽभिः आर्यसीभिः नि पाहि ॥ ७ ॥ याः वा ते
 संति दाऽशुषे अधृष्टाः गिरः वा याभिः नृऽवतीः उरुष्याः ताभिः
 नः सूनो सहस्रः नि पाहि स्मत् सूरीन् जरितृन् जातऽवेदुः ॥ ८ ॥
 निः यत् पूताऽइव स्वऽधितिः शुचिः गात् स्वया कृपा तन्वा रो-
 चमानः आ यः माचोः उशेन्यः जनिष्ट देवऽयज्याय सुऽऋतुः पा-
 वकः ॥ ९ ॥ एता नः अग्ने सौभगा दिदीहि अपि ऋतुं सुऽचेतसं
 वतेम विश्वा स्तोतुऽभ्यः गृणते च संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ ४ ॥ प्रवः शुक्राय भानवै भरध्वं हव्यं मतिं च अग्नये सुऽपूतं यः
 दैव्यानि मानुषा जनुषि अंतः विश्वानि विद्मना जिगाति ॥ १ ॥ सः

गृत्सः अग्निः तरुणः चित् अस्तु यतः यविष्ठः अजनिष्ट मातुः सं
 यः वना युवते शुचिऽदन् भूरि चित् अन्ना सं इत् अन्ति सद्यः ॥२॥
 अस्य देवस्य संऽसदि अनीके यं मतीसः श्येतं जगृभे नि यः गृभं
 पौरुषेयी उवोच दुःऽओकै अग्निः आयवे शुशोच ॥३॥ अयं क-
 विः अकविषु प्रऽचेताः मर्तेषु अग्निः अमृतः नि धायि सः मा नः
 अत्र जुहुरः सहस्वः सदा त्वे सुऽमनसः स्याम ॥४॥ आ यः योनिं
 देवऽकृतं ससाद क्रत्वा हि अग्निः अमृतां अतारीत् तं ओषधीः
 च वनिनः च गर्भं भूमिः च विश्वऽधाय सं बिभर्ति ॥५॥५॥ ईशे हि
 अग्निः अमृतस्य भूरिः ईशे रायः सुऽवीर्यस्य दातोः मा त्वा वयं स-
 हसाऽवन् अवीराः मा अप्सवः परि सदा म मा अदुवः ॥६॥ प-
 रिऽसद्यं हि अरण्यस्य रेक्कः नित्यस्य रायः पतयः स्याम न शेषः
 अग्ने अन्यऽजातं अस्ति अचेतानस्य मा पथः वि दुष्टः ॥७॥ न हि
 यभाय अरण्यः सुऽश्वैः अन्यऽउदर्यः मनसा मंतवै ऊं अध चित्
 ओकः पुनः इत् सः एति आ नः वाजी अभीषाट् एतु नयः ॥८॥
 त्वं अग्ने वनुष्यतः नि पाहि त्वं ऊं नः सहसाऽवन् अवद्यात् सं
 त्वा ध्वस्मन्ऽवत् अभि एतु पाथः सं रयिः स्पृहयाय्यः सहस्री
 ॥९॥ एता नः अग्ने सौभगा दिदीहि अपि क्रतुं सुऽचेतसं वतेम
 विश्वा स्तोतुऽभ्यः गृणते च संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
 ॥१०॥६॥

॥५॥ प्र अग्रये तवसे भरध्वं गिरं दिवः अरतये पृथिव्याः यः
 विश्वेषां अमृतानां उपऽस्थे वैश्वानरः ववृधे जागृवत्ऽभिः ॥१॥
 पृष्टः दिवि धायि अग्निः पृथिव्यां नेता सिधूनां वृषभः स्तिर्यानां
 सः मानुषीः अभि विशः विभाति वैश्वानरः ववृधानः वरेण ॥२॥

त्वत्भिया विशः आयन् असिक्लीः असमनाः जहतीः भोजनानि
 वैश्वानर पूरवे शोष्नुचानः पुरः यत् अग्ने दुरयन् अदीदिः ॥३॥ त्वं
 त्रिधातुं पृथिवी उत द्यौः वैश्वानर व्रतं अग्ने सचंतं त्वं भासा रो-
 दसी आ ततं य अजस्त्रेण शोचिषा शोष्नुचानः ॥४॥ त्वं अग्ने ह-
 रितः वावशानाः गिरः सचन्ते धुनयः घृताचीः पतिं कृष्टीनां र-
 थ्यं रयीणां वैश्वानरं उषसां केतुं अह्नां ॥५॥ ७॥ त्वं असुर्यं वसवः
 नि ऋण्वन् क्रतुं हि ते मित्राऽमहाः जुषंतं त्वं दस्यून् ओक्सः अग्ने
 आजः उरु ज्योतिः जनयन् आर्याय ॥६॥ सः जायमानः परमे
 विद् ओमन् वायुः न पार्थः परि पासि सद्यः त्वं भुवना जनयन्
 अभि क्रन् अपत्याय जातु वेदः दशस्यन् ॥७॥ तां अग्ने अस्मे
 इषं आ ईरयस्व वैश्वानर द्युमतीं जातु वेदः यया राधः पितृ-
 सि विश्ववार पृथुश्रवः दाशुषे मर्त्याय ॥८॥ तं नः अग्ने मघवन्त-
 ऽभ्यः पुरुऽसुं रयिं नि वाजं श्रुत्य युवस्व वैश्वानर महि नः शर्म
 यच्छ रुद्रभिः अग्ने वसुऽभिः सऽजोषाः ॥९॥ ८॥

॥ ६ ॥ प्र संऽराजः असुरस्य प्रऽशस्तिं पुंसः कृष्टीनां अनुऽमा-
 द्यस्य इंद्रस्य ऽइव प्र तवसः कृतानि वंदे दासं वंदमानः विवक्ति
 ॥१॥ कविं केतुं धासिं भानुं अद्रेः हिन्वंति शं राज्यं रोदस्योः पुरं-
 ऽदुरस्यं गीऽभिः आ विवासे अग्नेः व्रतानि पूर्या महानि ॥२॥
 नि अक्रतून् यथिनः मृगऽवाचः पृणीन् अश्रद्धान् अवृधान् अ-
 यज्ञान् प्रऽप्रं तान् दस्यून् अग्निः विवाय पूवैः चकार अपरान्
 अयज्यून ॥३॥ यः अपाचीने तमसि मदतीः प्राचीः चकार नृ-
 ऽतमः शचीभिः तं ईशानं वस्वः अग्निं गृणीषे अनानतं दमयंतं
 पृतन्यून ॥४॥ यः देहाः अनमयत् वधऽस्रैः यः अर्यऽपत्नीः उषसः

चकार सः निऽरुध्यं नहुषः यज्ञः अग्निः विशः चक्रे बलिऽहतः
 सहऽभिः॥५॥ यस्य शर्मन् उप विश्वे जनांसः एवैः तस्युः सुऽम्-
 तिभिर्क्षमाणाः वैश्वानरः वरं आ रोदस्योः आ अग्निः ससाद पि-
 चोः उपऽस्थं॥६॥ आ देवः ददे बुध्या वसूनि वैश्वानरः उत्तऽइता
 सूर्यस्य आ समुद्रात् अवरात् आ परस्मात् आ अग्निः ददे दिवः
 आ पृथिव्याः॥७॥९॥

॥७॥ प्र वः देवं चित् सहसानं अग्निं अश्वं न वाजिनं हिषे न-
 मःऽभिः भवं नः दूतः अध्वरस्य विद्वान् त्मना देवेषु विविदे मि-
 तऽदुः॥१॥ आ याहि अग्ने पथ्याः अनु स्वाः मद्रः देवानां सख्यं
 जुषाणः आ सानु शुष्मैः नदयन् पृथिव्याः जग्मेभिः विश्वं उशधक्
 वनानि॥२॥ प्राचीनः यज्ञः सुऽधितं हि बर्हिः प्रीणीते अग्निः
 ईकृतः न होता आ मातरा विश्वऽवारि० हुवानः यतः यविष्ठ
 जज्ञिषे सुऽशेवः॥३॥ सद्यः अध्वरे रथिरं जनन्त मानुषासः वि-
 ऽचेतसः यः एषां विशां अधायि विशपतिः दुरोणे अग्निः मद्रः
 मधुऽवचाः ऋतऽवा॥४॥ असादि वृतः वह्निः आऽजगन्वान्
 अग्निः ब्रह्मा नृऽसर्दने विऽधर्ता द्यौः च यं पृथिवी ववृधाते आ
 यं होता यजति विश्वऽवारं॥५॥ एते द्युम्नेभिः विश्वं आ अतिरन्त
 मन्त्रं ये वा अरं नर्याः अतक्षन् प्र ये विशः तिरन्त श्रोषमाणाः आ
 ये मे अस्य दीधयन् ऋतस्य॥६॥ नुत्वां अग्ने ईमहे वसिष्ठाः ईशानं
 सूनो सहस्रः वसूनां इषं स्तोतुऽभ्यः मघवन्तऽभ्यः आनद यूयं
 पात स्वस्तिऽभिः सदा नः॥७॥१०॥

॥८॥ इधे राजा सं अर्यः नमःऽभिः यस्य प्रतीकं आऽहुतं घृतेन

नरः हव्येभिः ई०ते सु०बाधः आ अग्निः अग्ने उ०षसाँ अ०शोचि
 ॥१॥ अयं कुं स्यः सु०महान् अ०वेदि होता म०द्रः मनुषः य०हः अ-
 ग्निः वि भाः अ०कः० स०सृजानः पृथिव्यां कृष्णऽपविः ओषधीभिः
 व०व०से ॥२॥ कया नः अ०ग्ने वि व०सः सु०वृत्तिं कां कुं स्व०धां ऋ०णवः
 श०स्यमानः कदा भ०वेम पत०यः सु०द०त्र रा०यः व०तारः दु०स्तरस्य सा-
 धोः ॥३॥ प्र०प्र अ०यं अ०ग्निः भ०रतस्य ऋ०णवे वि यत् सू०र्यैः न रोचते
 बृ०हत् भाः अ०भि यः पू०रुं पृ०तनासु त०स्थौ द्यु०ता नः दै०व्यः अ०तिथिः
 ऋ०शोच ॥४॥ असन् इत् त्वे आ०हव०नानि भूरि भुवः विश्वेभिः
 सु०मनाः अ०नीकैः स्तु०तः चि०त् अ०ग्ने ऋ०णिवे गृ०णानः स्व०यं वर्ध०स्व
 तन्वै सु०जात ॥५॥ इ०दं व०चः श०त०ऽसाः सं०सहस्रं उ०त् अ०ग्नये ज-
 नि०षीष्ट द्वि०बर्हीः शं यत् स्तो०त०भ्यः आ०पये भवा०ति द्यु०मत् अ-
 मी०व०चात०न र०क्षः०हा ॥६॥ नु त्वां अ०ग्ने ई०महे वसि०ष्ठाः ई०शानं
 सू०तो स०हस्रः वसू०नां इ०षं स्तो०त०भ्यः म०घव०न्त०भ्यः आ०न०द् यू०यं
 पा०त स्व०स्ति०भिः सदा नः ॥७॥ ११॥

॥९॥ अबोधि जा०रः उ०षसाँ उ०प०स्थात् होता म०द्रः कवि०तमः
 पा०व०कः दधा०ति के०तुं उ०भय०स्य ज०तोः ह०व्या दे०वेषु द्र०विणं सु०कृत् सु०
 ॥१॥ सः सु०ऽऽकृत् यः वि दुरः प०णीनां पु०नानः अ०कै पु०रु०भोज०सं
 नः होता म०द्रः वि०शां द०मूनाः ति०रः तमः द०ह०शे रा०म्याणाँ ॥२॥ अ-
 मूरः कविः अ०दितिः वि०व०स्वान् सु०ऽस०सत् मि०त्रः अ०तिथिः शि-
 वः नः चि०व०भानुः उ०षसाँ भा०ति अ०ग्ने अ०पां ग०र्भैः प्र०स्वः आ वि-
 वेश ॥३॥ ई०त्तेन्यः वः मनु०षः यु०गेषु स०मन०ऽगाः अ०शुच०त् जा०त-
 ऽवे०दाः सु०स०ह०शा भा०नुना यः वि०भा०ति प्र०ति गा०वः सं०ऽइ०धानं
 बु०ध०न्त ॥४॥ अ०ग्ने या०हि दू०त्यं मा रि०ष०ण्यः दे०वान् अ०र्च्छं ब्र०ह्म०ऽकृतां

ग॒णेन॑ सर॒स्वतीं॑ म॒रुतः॑ अ॒श्विना॑ अपः॒ यक्षि॑ दे॒वान् र॒त्न॒ऽधेया॑य
वि॒श्वान् ॥ ५ ॥ त्वां अ॒ग्ने सं॒ऽद्धा॒नः वसि॑ष्ठः ज॒रूयं॑ ह॒न॒ यक्षि॑ रा॒ये
पु॒रं॒ऽधि पुरु॑ऽनी॒था जा॒त॒ऽवेदः॑ ज॒रस्व॑ यू॒यं पा॒त॒ स्व॒स्ति॒ऽभिः स॒-
दा॑ नः ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥ १० ॥ उ॒षः न जा॒रः पृ॒थु पा॒जः अ॒श्वेत् द॒विद्यु॑त्त॒त् दी॒र्घत् शो॒-
शु॒चानः॑ वृ॒षा हरिः॑ शु॒चिः आ भा॒ति भा॒सा धियः॑ हि॒न्वानः॑ उ॒श॒-
तीः अ॒जीगः॑ ॥ १ ॥ स्वं न व॒स्तोः उ॒षसा॑ अ॒रोचि॑ य॒ज्ञं त॒न्वा॒नाः
उ॒शिजः॑ न म॒न्म अ॒ग्निः जन्मा॑नि दे॒वः आ वि॒वि॒ह्वान् द्र॒वत् दू॒तः
दे॒व॒ऽयावा॑ व॒निष्ठः ॥ २ ॥ अ॒च्छ गि॒रः म॒तयः॑ दे॒व॒ऽयंतीः॑ अ॒ग्निं यं॒-
ति द्र॒विणं॑ भि॒क्षमा॑णाः सु॒ऽसंह॑र्षं सु॒ऽप्रती॑कं सु॒ऽअचं॑ ह॒व्य॒ऽवाहै॑
अ॒रति॑ मानु॒षाणां॑ ॥ ३ ॥ इ॒द्रं नः॑ अ॒ग्ने वसु॑ऽभिः स॒ऽजोषाः॑ रु॒द्रं रु॒-
द्रेभिः॑ आ बृ॒ह बृ॒हंतं॑ आ॒दित्ये॑भिः अ॒दि॒तिं वि॒श्व॒ऽज॒न्यां बृ॒हस्प॑तिं
ऋ॒क्के॑ऽभिः वि॒श्व॒ऽवारं॑ ॥ ४ ॥ म॒द्रं हो॒तारं॑ उ॒शिजः॑ य॒विष्ठं॑ अ॒ग्निं
वि॒शः ई॒ळते॑ अ॒ध्वरे॑षु सः हि स्र॒पा॒ऽवान् अ॒भ॒वत् र॒यीणां॑ अ॒तं द्रः॑
दू॒तः य॒जथा॑य दे॒वान् ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ११ ॥ म॒हान् अ॒सि अ॒ध्वर॑स्य॒ प्र॒ऽकेतः॑ न ऋ॒ते त्वत् अ॒मृताः॑
मा॒द॒य॒न्ते आ वि॒श्वे॑भिः स॒ऽरथं॑ या॒हि दे॒वैः नि अ॒ग्ने हो॒ता प्र॒थमः॑
स॒द॒ इह ॥ १ ॥ त्वां ई॒ळते॑ अ॒जि॒रं दू॒त्या य॒ह॒विष्म॑तः स॒दं इ॒त् मानु॑षा॒-
सः य॒स्य दे॒वैः आ अ॒संदः॑ ब॒र्हिः अ॒ग्ने अ॒हानि॑ अ॒स्मै सु॒ऽदि॒ना भ॒-
व॑न्ति ॥ २ ॥ चिः चि॒त् अ॒क्तोः प्र चि॑क्वि॒तुः वसू॑नि त्वे अ॒तः दा॒शुषे॑
म॒र्त्याय॑ म॒नुष्य॑त् अ॒ग्ने इ॒ह य॒क्षि दे॒वान् भव॑ नः दू॒तः अ॒भि॒श॒स्ति॒-
ऽपावा॑ ॥ ३ ॥ अ॒ग्निः ई॒शे बृ॒हत् अ॒ध्वर॑स्य॒ अ॒ग्निः वि॒श्वस्य॑ ह॒विषः॑

अ० ५. अ० २. व० १७.]

॥ १० ॥

[म० ७. अ० १. सू० १४.]

कृतस्य क्रतुं हि अस्य वसवः जुषंतं अथ देवाः दुधरे हव्यऽवाहं
॥४॥ आ अग्ने वह हविःऽअद्याय देवान् इंद्रऽज्येष्ठासः इह माद-
यंतां इमं यज्ञं दिवि देवेषु धेहि यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥५॥ १४॥

॥१२॥ अगन्म महानमसा यविष्ठं यः दीदाय संऽइन्द्रः स्वे दु-
रोणे चित्रभानुं रोदसी' अंतः उर्वी' सुऽआहुतं विश्वतः प्रत्यंचं
॥१॥ सः मह्य विश्वा दुःऽइतानि मह्यान् अभिः स्तवे दमे आ जा-
तऽवेदाः सः नः रक्षिषत् दुःऽइतात् अवद्यात् अस्मान् गृणतः
उत नः मघोनः ॥२॥ त्वं वरुणः उत मित्रः अग्ने त्वां वर्धति मति-
ऽभिः वसिष्ठाः त्वे वसु सुऽसनानि संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥३॥ १५॥

॥१३॥ प्र अग्नये विश्वऽशुचं धियंऽधे असुरऽग्ने मन्म धीतिं
भरध्वं भरे हविः न बर्हिषि प्रीणानः वैश्वानराय यतये मतीनां
॥१॥ त्वं अग्ने शोचिषा शोशुचानः आ रोदसी' अपृणाः जायमा-
नः त्वं देवान् अभिऽशस्तेऽअमुंचः वैश्वानर जातऽवेदः महिऽत्वा
॥२॥ जातः यत् अग्ने भुवना वि अख्यः पशून् न गोपाः इयैः परि-
ऽज्मा वैश्वानर ब्रह्मणे विंद गातुं यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥३॥ १६॥

॥१४॥ संऽइधा जातऽवेदसे देवाय देवहूतिऽभिः हविःऽभिः
शुक्रऽशोचिषे नमस्विनः वयं दाशेम अग्नये ॥१॥ वयं ते अग्ने
संऽइधा विधेम वयं दाशेम सुऽस्तुती यजन्न वयं घृतेन अध्वरस्य

अ० ५. अ० २. व० २९.] ॥ ११ ॥ [म० ७. अ० १. सू० १६.]

होतः वयं देव हविषा भद्रऽशोचे ॥२॥ आ नः देवेभिः उप देवऽहू-
तिं अग्ने याहि वषट्कृतिं जुषाणः तुभ्यं देवाय दाशतः स्याम
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥ १७७ ॥

॥ १५ ॥ उपऽसद्याय मीळहुषे आस्ये जुहुत हविः यः नः नेदिष्ठं
आप्यं ॥ १ ॥ यः पंच चर्षणीः अभि निऽससाद दमेऽदमे कविः
गृहऽपतिः युवा ॥ २ ॥ सः नः वेदः अमात्यं अग्निः रक्षतु विश्वतः
उत अस्मान् पातु अंहसः ॥ ३ ॥ न व नु स्तोमं अग्नये दिवः श्येनाय
जीजनं वस्वः कुवित् वनाति नः ॥ ४ ॥ स्याहाः यस्य श्रियः हरे
रयिः वीरऽवतः यथा अग्ने यज्ञस्य शोचतः ॥ ५ ॥ १८८ ॥ सः इमां
वेतु वषट्कृतिं अग्निः जुषत नः गिरः यजिष्ठः हव्यऽवाहनः
॥ ६ ॥ नि त्वा नस्य विशपते द्युऽमंतं देव धीमहि सुऽवीरं अग्ने
आऽहुत ॥ ७ ॥ क्षपः उग्रः च दीदिहि सुऽअग्रयः त्वया वयं सु-
ऽवीरः त्वं अस्मऽयुः ॥ ८ ॥ उप त्वा सातये नरः विप्रांसः यंति धी-
तिऽभिः उप अक्षरा सहस्रिणी ॥ ९ ॥ अग्निः रक्षांसि सेधति शुक्र-
ऽशोचिः अमर्त्यः शुचिः पावकः ईद्व्यः ॥ १० ॥ १९९ ॥ सः नः रा-
धांसि आ भर ईशानः सहस्रः यहो भगः च दातु वार्यं ॥ ११ ॥ त्वं
अग्ने वीरऽवत यशः देवः च सविता भगः दितिः च दाति वार्यं
॥ १२ ॥ अग्ने रक्ष नः अंहसः प्रति स्म देव रिषतः तपिष्ठैः अजरः
दह ॥ १३ ॥ अथ मही नः आयसी अनाधृष्टः नृऽपीतये पूः भव
शतऽभुजिः ॥ १४ ॥ त्वं नः पाहि अंहसः दोषाऽवस्तः अघऽयतः
दिवा नक्तं अदाभ्य ॥ १५ ॥ २० ॥

॥ १६ ॥ एना वः अग्निं नमसा ऊर्जः नपातं आ हुवे प्रियं चे-

तिष्ठं अरतिं सुऽअध्वरं विश्वस्य दूतं अमृतं ॥ १ ॥ सः योजते अरुषा
 विश्वऽभोजसा सः दुद्रवत् सुऽआहुतः सुऽब्रह्मा यज्ञः सुऽशमी
 वसूनां देवं राधः जनानां ॥ २ ॥ उत् अस्थ शोचिः अस्थात् आऽजु-
 हानस्य मीळहुषः उत् धूमासः अरुषासः दिविऽस्पृशः सं अग्निं
 इधते नरः ॥ ३ ॥ तं त्वा दूतं कृणुमहे यशः ऽतमं देवान् आ वीतये वह
 विश्वा सूनो सहसः मर्तऽभोजना रास्व तत् यत् त्वा ईमहे ॥ ४ ॥
 त्वं अग्ने गृहऽपतिः त्वं होता नः अध्वरे त्वं पोता विश्वऽवार प्र-
 ऽचेताः यक्षि वेषि च वार्यै ॥ ५ ॥ कृधि रत्नं यजमानाय सुऽऋतो
 त्वं हि रत्नऽधाः असि आ नः ऋते शिशीहि विश्वं ऋत्विजं सुऽशं-
 सः यः च दक्षते ॥ ६ ॥ २१ ॥ त्वे अग्ने सुऽआहुत प्रियासः संतु सूर-
 यः यन्तारः ये मघऽवानः जनानां ऊर्वान् दयत गोनां ॥ ७ ॥ येषां
 इळा घृतऽहस्ता दुरोणे आ अपि प्राता निऽसी दति तान् चायस्व
 सहस्य दुहः निदः यच्छ नः शर्म दीर्घऽश्रुत ॥ ८ ॥ सः मद्र्या च जि-
 ह्या बर्हिः आसा विदुऽन्तरः अग्ने रयिं मघवन्तऽभ्यः नः आ वह
 हव्यऽदातिं च सूदय ॥ ९ ॥ ये राधांसि ददति अश्व्या मघा कामेन
 अर्वसः महः तान् अंहसः पिपृहि पतृ ऽभिः त्वं शतं पूऽभिः य-
 विष्ठ ॥ १० ॥ देवः वः दृविणऽदाः पूर्यो विवृष्टि आऽसि चं उत्
 वा सिंचध्वं उप वा पृणध्वं आत् इत् वः देवः ओहते ॥ ११ ॥ तं हो-
 तारं अध्वरस्य प्रऽचेतसं बर्हि देवाः अकृण्वन्त दधाति रत्नं विधत्ते
 सुऽवीर्यं अग्निः जनाय दाशुषे ॥ १२ ॥ २२ ॥

॥ १७ ॥ अग्ने भव सुऽसमिधा संऽइहः उत् बर्हिः उर्विया वि
 स्तृणीतां ॥ १ ॥ उत् द्वारः उशतीः वि अयन्तां उत् देवान् उशतः आ
 वह इह ॥ २ ॥ अग्ने वीहि हविषा यक्षि देवान् सुऽअध्वरा कृणुहि

जातऽवेदः ॥३॥ सुऽअध्वरा करति जातऽवेदाः यक्षन् देवान्
अमृतान् पिप्रयत् च ॥४॥ वंस्व विश्वा वार्याणि प्रऽचेतः
सत्याः भवन्तु आऽशिषः नः अद्य ॥५॥ त्वां ऊं ते दधिरे हव्यऽवाहं
देवासः अग्ने ऊर्जः आ नपातं ॥६॥ ते ते देवाय दाशतः स्याम महः
नः रत्ना वि दधः इयानः ॥७॥ २३ ॥ १॥

॥ १८ ॥ त्वे ह यत् पितरः चित् नः इन्द्र विश्वा वामा जरितारः
असन्वन् त्वे गावः सुऽदुघाः त्वे हि अश्वः त्वं वसु देवऽयते व-
निष्ठः ॥ १ ॥ राजाऽइव हि जनिऽभिः क्षेपि एव अव द्युऽभिः अ-
भि विदुः कविः सन् पिशा गिरः मघऽवन् गोभिः अश्वैः त्वा-
ऽयतः शिशीहि राये अस्मान् ॥ २ ॥ इमाः ऊं त्वा पस्पृधानासः
अचमन्दाः गिरः देवऽयन्तीः उप स्युः अर्वाची ते पथ्या रायः एतु
स्याम ते सुऽमतौ इन्द्र शर्मन् ॥ ३ ॥ धेनुं न त्वा सुऽयवसे दुधुक्षन् उप
ब्रह्माणि ससृजे वसिष्ठः त्वां इत् मे गोऽपतिं विश्वः आह आ नः
इन्द्रः सुऽमतिं गन्तु अर्च्छ ॥ ४ ॥ अशींसि चित् पप्रथाना सुऽदासै
इन्द्रः गाधानि अकृणोत् सुऽपारा शर्धतं शिम्यु उचथस्य नव्यः शप
सिधूनां अकृणोत् अशस्तीः ॥ ५ ॥ २४ ॥ पुरोक्ताः इत् तुर्वशः यक्षुः
आसीत् राये मत्स्यासः निऽशिताः अपिऽइव श्रुष्टिं चक्रुः भृगवः
दुह्यवः च सखा सखायं अतरत् विषूचोः ॥ ६ ॥ आ पक्थासः भ-
लानसः भनन्त आ अलिनासः विषाणिनः शिवासः आ यः अ-
नयत् सधऽमाः आर्यस्य गव्या तृत्सुऽभ्यः अजगन् युधा नृन् ॥ ७ ॥
दुऽआध्यः अदितिं सेवयतः अचेतसः वि जगृभे परुणीं महा
अविष्यक् पृथिवीं पत्यमानः पशुः कविः अशयत् चायमानः
॥ ८ ॥ इयुः अर्थे न निऽअर्थे परुणीं आशुः च न इत् अभिऽपित्वं

ज॒गाम॒सु॒ऽदा॒से॒ इ॒न्द्रः सु॒ऽतु॒कान् अ॒मि॒चान् अ॒र॑धयत् मानुषे व-
 धि॒ऽवाचः ॥ ९॥ इ॒युः गा॒वः न य॒वसा॒त् अ॒गौ॒पाः य॒था॒ऽकृतं
 अ॒भि मि॒त्रं चि॒तासः पृ॒श्नि॒ऽगावः पृ॒श्नि॒ऽनि॒प्रेषि॒तासः श्रु॒ष्टिं
 च॒क्रुः नि॒ऽयुतः र॑तयः च ॥ १० ॥ २५ ॥ एकै॑ च॒ यः विं॑शतिं च॒ श्रव॑-
 स्या॒ वैक॑र्णयोः जना॑न् राजा॑ नि अ॒स्तः० द॒स्मः न स॒न्नन् नि शि॒-
 शा॒ति व॑हिः शूरः॑ स॒र्गं अ॒कृ॒णोत् इ॒न्द्रः ए॒षां ॥ ११ ॥ अ॒र्धं श्रु॒तं क॒वर्षं
 वृ॒डं अ॒प्सु अ॒नु दु॒ह्यु॒नि वृ॒णक् वज्र॑ऽबाहुः वृ॒णा॒नाः अ॒र्चं स॒-
 ख्या॒य॒स॒ख्यं त्वा॒ऽयतः॑ ये अ॒म॒द॒न् अ॒नु॒त्वा ॥ १२ ॥ वि॒सृ॒द्यः वि॒श्वा
 ह॑हि॒तानि॑ ए॒षां इ॒न्द्रः पु॒रः स॒हसा॑ स॒प्र दु॒र्दः० वि॒ आ॒न॒व॒स्य तृ॒त्स॒वे
 ग॒यं भा॒क् जे॒ष्म पू॒रं वि॒दथे॑ मृ॒ध॒ऽवाचं ॥ १३ ॥ नि॒ गृ॒ष्य॒वः अ॒न॒वः
 दु॒ह्य॒वः च॒ ष॒ष्टिः श॒ता सु॒सु॒पुः षट् स॒हस्रा॑ ष॒ष्टिः वी॒रा॒सः अ॒धि षट्
 दु॒वः॒ऽयु॒वि॒श्वा इ॒त् इ॒न्द्रस्य॑ वी॒र्या॑ कृतानि ॥ १४ ॥ इ॒द्रेण॑ ए॒ते तृ॒त्स॒वः
 वे॒वि॒षा॒णाः आ॒पः न सृ॒ष्टाः अ॒ध॒वंत॑ नी॒चीः दुः॒ऽमि॒चा॒सः प्र॒क॒-
 ल॒ऽवि॒त् मि॒मा॒नाः ज॒हुः वि॒श्वा॒नि भो॒ज॒ना सु॒ऽदा॒से ॥ १५ ॥ २६ ॥
 अ॒र्धं वी॒रस्य॑ श्रु॒त॒ऽपां अ॒नि॒द्रं प॒रा श॒र्धतं॑ नु॒नुदे॑ अ॒भि द्यां इ॒न्द्रः
 म॒न्युं म॒न्यु॒ऽम्यः मि॒मा॒य भे॒जे प॒थः वर्त॑नि प॒त्य॒मानः ॥ १६ ॥ आ॒-
 ध्रेण॑ चि॒त् तत् जुं॑ एकै॑ च॒कार॑ सिं॒ह्यं चि॒त् पे॒त्वेन॑ ज॒घान॑ अ॒र्चं स॒-
 क्तीः वे॒शा अ॒वृ॒श्वात् इ॒न्द्रः प्र॒अ॒य॒च्छत् वि॒श्वा भो॒ज॒ना सु॒ऽदा॒से ॥ १७ ॥
 श॒श्वतः॑ हि श॒र्चवः॑ र॒र॒धुः ते भे॒दस्य॑ चि॒त् श॒र्धतः॑ वि॒द्रं रं॒धिं म॒तीन्
 ए॒नः स्तु॒वतः॑ यः कृ॒णोति॑ ति॒ग्मं तस्मि॑न् नि ज॒हि वज्रं॑ इ॒न्द्र ॥ १८ ॥
 आ॒व॒त् इ॒न्द्रं य॒मुना॑ तृ॒त्स॒वः च॒ प्र अ॒र्चं भे॒दं स॒र्वं ऽता॑ता मु॒षाय॑त् अ॒-
 जा॒सः च॒ शि॒र्य॒वः यक्ष॑वः च॒ ब॒लिं शी॒र्षाणि॑ ज॒भुः अ॒श्वानि॑
 ॥ १९ ॥ न ते॑ इ॒न्द्र सु॒ऽम॒तयः॑ न रा॒यः सं॒ऽचक्षे॑ पू॒र्वीः उ॒षसः॑ न नू॒त्नाः
 दे॒वकं॑ चि॒त् मा॒न्य॒मा॒नं ज॒घ॒न्थ॑ अ॒र्चं त॒मना॑ बृ॒हतः॑ शं॒बरं॑ भे॒त्

॥ २० ॥ २७ ॥ प्रये गृहात् अर्ममदुः त्वाऽया पराऽशरः शतऽयातुः
वसिष्ठः न ते भोजस्य सख्यं मृषंत अर्धं सूरिऽभ्यः सुऽदिनां वि
उच्छान् ॥ २१ ॥ द्वे नम्रुः देवऽवतः शते गोः द्वा रथा वधूऽमता
सुऽदासः अहन् अग्ने पैजऽवनस्य दानं होताऽइव सन्नं परि
एभि रेभन् ॥ २२ ॥ चत्वारः मा पैजऽवनस्य दानाः स्मत्तऽदिष्टयः
कृशनिनः निऽरेके चृजासः मा पृथिविऽस्थाः सुऽदासः तोकं
तोकाय अर्वसे वहन्ति ॥ २३ ॥ यस्य अर्वः रोदसी अंतः उर्वी शी-
र्ष्णोऽशीर्ष्णो विऽवभाजं विऽभक्ता सप्त इत् इद्रं न सवतः गृणन्ति
नि युध्यामधिं अशिशात् अभीके ॥ २४ ॥ इमं नरः मरुतः सश्चत
अनु दिवःऽदासं न पितरं सुऽदासः अविष्टन पैजऽवनस्य केतं
दुऽनशं क्षुचं अजरं दुवऽयु ॥ २५ ॥ २६ ॥

॥ १९ ॥ यः तिग्मऽशृंगः वृषभः नभीमः एकः कृष्टीः च्यवयति
प्र विश्वाः यः शश्वतः अदाशुषः गयस्य प्रऽयन्ता असि सुस्वि-
ऽतराय वेदः ॥ १ ॥ त्वं ह त्यत् इद्रं कुत्सं आवः शुश्रूषमाणः तन्वां
सुऽमर्ये दासं यत् शुष्णं कुर्यवं नि अस्मै अरंधयः अर्जुनेयाय
शिष्यन् ॥ २ ॥ त्वं धृष्णो धृषता वीतऽहं व्यं प्र आवः विश्वाभिः ऊ-
तिऽभिः सुऽदासं प्र पौरुऽकुत्सिं च सदस्युं आवः क्षेचं सप्ता वृ-
चऽहत्येषु पुरुं ॥ ३ ॥ त्वं नृऽभिः नृऽमनः देवऽवीतौ भूरीणि वृचा
हरिऽअश्व हंसि त्वं नि दस्युं चुर्मुरि धुनिं च अस्वापयः दुभीतये
सुऽहंतु ॥ ४ ॥ तव च्यौत्नानि वज्रऽहस्त तानि नवयत् पुरः नव-
तिं च सद्यः निऽवेशने शतऽतमा अविवेषीः अहन् च वृचं नमु-
चिं उत अहन् ॥ ५ ॥ २९ ॥ सनां ता ते इद्रं भोजनानि रातऽहव्याय
दाशुषे सुऽदासे वृष्णे ते हरी वृषणा युनज्मि च्यंतु ब्रह्माणि पुरु-

ऽशाक वाजै ॥ ६ ॥ मा ते अस्यां सहसा ऽवन् परिष्टौ अघाय भूम
 हरि ऽवः परा ऽदौ चार्यस्व नः अवृकेभिः वरुथैः तव प्रियासः सू-
 रिषु स्याम ॥ ७ ॥ प्रियासः इत् ते मघ ऽवन् अभिष्टौ नरः मदेम
 शरणे सखायः नि तुर्वशं नि यावै शिशीहि अतिथि ऽग्वायं शंस्यं
 करिष्यन् ॥ ८ ॥ सद्यः चित् नु ते मघ ऽवन् अभिष्टौ नरः शंसन्ति
 उक्थ ऽशासः उक्था ये ते हवेभिः वि पणीन् अदाशन अस्मान्
 वृणीष्व युज्याय तस्मै ॥ ९ ॥ एते स्तोमाः नरां नृ ऽतम् तुभ्यं अस्म-
 द्यै चः ददतः मघानि तेषां इंद्र वृच ऽहत्ये शिवः भूः सखा च शूरः
 अविता च नृणां ॥ १० ॥ नु इंद्र शूर स्तवमानः ऊती ब्रह्म ऽजुतः
 तत्त्वा ववृधस्व उप नः वाजान् मिमीहि उप स्तीन् यूयं पात
 स्वस्ति ऽभिः सदानः ॥ ११ ॥ ३० ॥ २ ॥

॥ २० ॥ उग्रः जज्ञे वीर्याय स्वधा ऽवान् चक्रिः अपः नर्यैः यत्
 करिष्यन् जग्मिः युवां नृ ऽसदनं अवः ऽभिः चाता नः इंद्रः एनसः
 महः चित् ॥ १ ॥ हंता वृचं इंद्रः शूशुवानः प्र आ वीत् नु वीरः जरि-
 तारं ऊती कर्ता सु ऽदासे अहं वै ऊं लोकं दाता वसु मुहुः आ दा-
 शुषे भूत् ॥ २ ॥ युध्मः अनर्वा खज ऽकृत् समत् ऽवा शूरः सचाषाट्
 जनुषा ई अषाळहः वि आसे इंद्रः पृतनाः सु ऽओजाः अध विश्वं
 शत्रु ऽयंतं जघान् ॥ ३ ॥ उभे चित् इंद्र रोदसी महि ऽत्वा आ पप्राथ
 तविषीभिः तुविष्मः नि वज्रं इंद्रः हरि ऽवान् मिमिक्षन् सं अं-
 धसा मदेषु वै उवोच ॥ ४ ॥ वृषा जजान वृषणं रणाय तं ऊं चित्
 नारी नर्यै ससूव प्र यः सेना ऽनीः अध नृ ऽभ्यः अस्ति इन्ः सत्वा
 गो ऽएषणः सः धृष्णुः ॥ ५ ॥ १ ॥ नु चित् सः भेषते जनः नरेषत् मनः
 यः अस्य घोरं आ ऽविवासात् यज्ञैः यः इंद्र दधते दुवांसि क्षयत् सः

राये ऋतुऽपाः ऋतेऽजाः ॥६॥ यत् इन्द्रं पूर्वंः अपराय शिष्यन् अ-
यत् ज्यायान् कनीयसः देष्णं अमृतं इत् परि आसीत् दूरं आचिच
चिच्यं भर रयिन् ॥७॥ यः ते इन्द्र प्रियः जनः ददाशत् असत् नि-
रेके अद्रिऽवः सखा ते वयं ते अस्यां सुऽमृतौ च निष्ठाः स्याम व-
रुथे अघ्नतः नृऽपीतौ ॥८॥ एषः स्तोमः अचिक्कदत् वृषा ते उत
स्तामुः मघऽवन् अक्रपिष्ट रायः कामः जरितारं ते आ अगन्त्वं
अंग शक्र वस्वं आ शक्र नः ॥९॥ सः नः इन्द्र त्वऽयतायै इषे धाः
त्मना च ये मघऽवानः जुनन्ति वस्वी सु ते जरिचे अस्तु शक्तिः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१०॥ २॥

॥२१॥ असावि देवं गोऽऋजीकं अंधः नि अस्मिन् इन्द्रः ज-
नुषा ई उवोच बोधामसि त्वा हरिऽअश्व यज्ञैः बोध नः स्तोमं अं-
धसः मर्देषु ॥१॥ प्र यन्ति यज्ञं विपर्ययति बहिः सोमऽमादः विदथे
दुधऽवाचः नि ऊं भ्रियन्ते यशसः गृभात् आ दूरेऽउपष्टः वृषणः
नृऽसाचः ॥२॥ त्वं इन्द्र सवित्वै अपः कः परिऽस्थिताः अहिना
शूर पूर्वीः त्वत् वा वक्त्रे रथ्यः न धेनाः रेजते विश्वा कृचिमाणि भी-
षा ॥३॥ भीमः विवेष आयुधेभिः एषां अपांसि विश्वा नर्याणि
विद्वान् इन्द्रः पुरः जह्वेषाणः विदूधोत् विवज्जऽहस्तः महिना ज-
घान् ॥४॥ न यात वः इन्द्र जूजुवुः नः न वंदना शविष्ट वेद्याभिः सः
शर्धत् अर्यः विषुणस्य जंतोः मा शिष्यऽदेवाः अपि गुः ऋतं नः
॥५॥ ३॥ अभि क्रत्वा इन्द्र भूः अध ज्मन् न ते विव्यक् महिमानं र-
जांसि स्वेन हि वृचं शर्वसा जघथं न शत्रुः अंतं विविदत् युधा ते
॥६॥ देवाः चित्ते असुर्याय पूर्वं अनु सचायं ममिरे सहांसि इन्द्रः
मघानि द्यते विऽसह्य इन्द्रं वाजस्य जोहुवंत सातौ ॥७॥ कीरिः

चित् हि त्वां अवसे जुहावं ईशानं इंद्र सौभगस्य भूरैः अवः बभूयु
 शतं ऽजते अस्मे अभि ऽस्तुः त्वा ऽवतः वरूता ॥ ८ ॥ सखायः ते
 इंद्र विश्वहं स्याम नमः ऽवृधासः महिना तरुच वन्वतु स्म ते अव-
 सा सं ऽइके अभि ऽइति अर्यः वनुषां शवांसि ॥ ९ ॥ सः नः इंद्र त्व-
 ऽयतायै इषे धाः तमना च ये मघ ऽवानः जुनन्ति वस्वीं सु ते जरि वे
 अस्तु शक्तिः यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ २२ ॥ पिब सोमं इंद्र मंदतु त्वा यं ते सुसावं हरि ऽअश्व अद्रिः
 सोतुः बाहु ऽभ्यां सु ऽयतः न अवी ॥ १ ॥ यः ते मदः युज्यः चारुः अ-
 स्ति येन वृचाणि हरि ऽअश्व हंसि सः त्वां इंद्र प्रभु ऽवसो मम तु
 ॥ २ ॥ बोधं सु मे मघ ऽवन् वाचं आ इमां यां ते वसिष्ठः अर्चति
 प्र ऽशस्ति इमा ब्रह्म सघ ऽमादे जुषस्व ॥ ३ ॥ श्रुधि हवं वि ऽपि पा-
 नस्य अद्रेः बोधं विप्रस्य अर्चतः मनीषां कृष्व दुवांसि अंतमा
 सचा इमा ॥ ४ ॥ न ते गिरः अपि मृष्ये तुरस्य न सु ऽस्तुतिं असुर्यस्य
 विद्वान् सदा ते नाम स्व ऽयशः विवक्ति ॥ ५ ॥ ५ ॥ भूरि हि ते सर्व-
 ना मानुषेषु भूरि मनीषी हवते त्वां इत् मा अरे अस्मत् मघ ऽवन्
 ज्योक् कः ० ॥ ६ ॥ तुभ्यं इत् इमा सर्वना शूर विश्वा तुभ्यं ब्रह्माणि
 वर्धना कृणोमि त्वं नृ ऽभिः हव्यः विश्वधा असि ॥ ७ ॥ नु चित् नु ते
 मन्यमानस्य दुस्म उत् अश्रु वन्ति महिमानं उय न वीर्यं इंद्र ते न
 राधः ॥ ८ ॥ ये च पूर्वे ऋषयः ये च नृत्नाः इंद्र ब्रह्माणि जनयंत
 विप्राः अस्मे ते संतु सख्या शिवानि यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा
 नः ॥ ९ ॥ ६ ॥

॥ २३ ॥ उत् ऊं ब्रह्माणि ऐरत अवस्या इंद्रं स ऽमर्ये महय वसिष्ठ

आ यः विश्वानि शर्वसा ततान उपऽश्रोता मे ईवतः वचांसि ॥१॥
 अयामि घोषः इन्द्र देवऽजामिः इरज्यंत यत् पुरुषः विऽवाचि
 न हि स्वं आयुः चिकित्ते जनेषु तानि इत् अहांसि अति पर्षि अ-
 स्मान् ॥२॥ युजे रथं गोऽएषणं हरिऽभ्यां उप ब्रह्माणि जुजुषाणं
 अस्युः वि बाधिष्टस्यः रोदसी म हिऽत्वा इन्द्रः वृचाणि अप्रति ज-
 घन्वान् ॥३॥ आपः चित् पिप्पुः स्तयैः न गावः न क्षन् ऋतं जरि-
 तारः ते इन्द्र याहि वायुः न निऽयुतः नः अच्छ त्वं हि धीभिः दयसे
 वि वाजान् ॥४॥ ते त्वा मदाः इन्द्र मादयंतु शुष्मिणं तुविऽराधसं
 जरिबे एकः देवऽचा दयसे हि मतीन् अस्मिन् शूर सर्वने माद-
 यस्व ॥५॥ एव इत् इन्द्रं वृषणं वज्रं बाहुं वसिष्ठासः अभि अर्चति
 अर्कैः सः नः स्तुतः वीरऽवत् पातु गोऽमत् यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥६॥७॥

॥२४॥ योनिः ते इन्द्र सदेने अकारि तं आ नृऽभिः पुरुऽहूत प्र
 याहि असः यथा नः अविता वृधे च ददः वसूनि ममदः च सोमैः
 ॥१॥ गृभीतं ते मनः इन्द्र द्विऽवहीः सुतः सोमः परिऽसिक्ता मधूनि
 विसृष्टधेना भरते सुऽवृक्तिः इयं इन्द्रं जोहुवती मनीषा ॥२॥ आ
 नः दिवः आ पृथिव्याः ऋजीषिन् इदं बर्हिः सोमऽपेयाय याहि
 वहंतु त्वा हरयः मर्द्यं च आंगूषं अच्छ तवसं मदाय ॥३॥ आ नः
 विश्वाभिः ऊतिऽभिः सऽजोषाः ब्रह्म जुषाणः हरिऽअश्व याहि
 वरीवृजत् स्थविरेभिः सुऽशिप्र अस्मे दधत् वृषणं शुष्मं इन्द्र ॥४॥
 एषः स्तोमः महे उयाय वाहे धुरिऽइव अत्यः न वाजयन् अधायि
 इन्द्र त्वा अयं अर्कैः ईद्रे वसूनां दिविऽइव द्यां अधि नः श्रीमंत धाः
 ॥५॥ एव नः इन्द्र वार्यस्य पूर्धि प्र ते मही सुऽमतिं वेविदाम इषं

अ० ५. अ० ३. व० १०.] ॥ २० ॥ [म० ७. अ० २. सू० २६.

पिन्व मघवत्ऽभ्यः सुऽवीरां यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥ ६ ॥ ८ ॥

॥ २५ ॥ आ ते महः इन्द्र जती उग्र सऽमन्यवः यत्संऽअरंत से-
नाः पताति दिद्युत् नर्यस्य बाहोः मा ते मनः विष्णुर्द्यक् वि चा-
रीत् ॥ १ ॥ नि दुःऽगे इन्द्र अधिहि अमिचान् अभि ये नः मतीसः
अमंति आरे तं शंसै कृणुहि निनिस्तोः आ नः भर संऽभरणं वसू-
नां ॥ २ ॥ शतं ते शिप्रिन् जतयः सुऽदासे सहस्रं शंसाः उत रातिः
अस्तु जहि वधः वनुषः मर्यस्य अस्मे द्युम्नं अधि रत्नं च धेहि
॥ ३ ॥ त्वाऽवतः हि इन्द्र ऋते अस्मि त्वाऽवतः अवितुः शूर रातौ
विश्वा इत् अहानि तविषीऽवः उग्र ओकः कृणुष्व हरिऽवः न
मर्धीः ॥ ४ ॥ कुत्साः एते हरिऽअश्वाय शूष इंद्रे सहः देवऽजूतं इया-
नाः सचा कृधि सुऽहना शूर वृचा वयं तरुचाः सनुयाम वाजं
॥ ५ ॥ एव नः इन्द्र वार्यस्य पूरि प्र ते मही सुऽमतिं वेविदाम इषं
पिन्व मघवत्ऽभ्यः सुऽवीरां यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥ ६ ॥ ९ ॥

॥ २६ ॥ न सोमः इन्द्र अमुतः ममाद् न अब्रह्माणः मघऽवानं
सुतासः तस्मै उक्थं जनये यत् जुजोषत् नृऽवत् न वीयः शृणवत्
यथा नः ॥ १ ॥ उक्थेऽउक्थे सोमः इन्द्र ममाद् नीथेऽनीथे मघ-
ऽवानं सुतासः यत् ई सऽबाधः पितरं न पुत्राः समानऽदक्षाः
अवसे हवन्ति ॥ २ ॥ चकार ता कृणवत् नूनं अन्या यानि ब्रुवन्ति
वेधसः सुतेषु जनीः इव पतिः एकः समानः नि ममृजे पुरः इंद्रेः
सुसर्वाः ॥ ३ ॥ एव तं आहुः उत शृण्वे इंद्रेः एकः विऽभक्ता तरणिः

म॒घानाँ मि॒थः ऽतु॒रः ऊ॒तयः॑ यस्य॑ पू॒र्वीः अ॒स्मे भ॒द्राणि॑ स॒ञ्चत॑
प्रि॒याणि॑ ॥४॥ ए॒व वसि॑ष्ठः इ॒न्द्रं ऊ॒तये॑ नृ॒न् कृ॒ष्टीनां॑ वृ॒षभं॑ सु॒ते
गृ॒णाति॑ स॒हस्रि॑णः उ॒प नः॑ मा॒हि वा॒जान्॑ यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति ऽभिः॑
सदा॑ नः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ २७ ॥ इ॒न्द्रं नरः॑ ने॒मऽधि॑ता ह॒वन्ते॑ यत् पा॒र्यीः यु॒नज॑ते धि॒यः
ताः श्रू॒रः नृ॒ऽसा॑ता श॒वसः॑ च॒क्रानः॑ आ गोऽम॑ति व्र॒जे भ॒ज त्वं नः॑
॥ १ ॥ यः इ॒न्द्रं श्रु॑ष्यः म॒घऽव॑न्ते अ॒स्ति शि॒क्षं स॒खिऽभ्यः॑ पु॒रुऽहू॑त
नृ॒ऽभ्यः त्वं हि ह॒व्हा म॒घऽव॑न् वि॒ऽचे॒ताः अप॑ वृ॒धिं परि॑ऽवृ॒तं न
राधः॑ ॥ २ ॥ इ॒न्द्रः राजा॑ जग॑तः च॒र्षणी॑नां अ॒धि क्ष॑मि वि॒षुऽरू॑पं
यत् अ॒स्ति ततः॑ द॒दाति॑ दा॒शुषे॑ वसू॒नि चो॒दत् राधः॑ उ॒पऽस्तु॑तः
चि॒त् अ॒र्वाक् ॥ ३ ॥ नु चि॒त् नः॑ इ॒न्द्रः म॒घऽवा॑ सऽहू॑ती दानः वा॒जं
नि य॒मते॑ नः ऊ॒ती अनू॑ना यस्य॑ दक्षि॒णा पी॒पाय॑ वामं नृ॒ऽभ्यः
अ॒भिऽवी॑ता स॒खिऽभ्यः॑ ॥ ४ ॥ नु इ॒न्द्र रा॒ये वरि॑वः कृ॒धि नः॑ आ ते
मनः॑ व॒वृ॒त्याम॑ म॒घाय॑ गोऽम॑त् अ॒श्वऽव॑त् रथ॑ऽवत् व्य॑तः यू॒यं
पा॒त स्व॒स्ति ऽभिः॑ सदा॑ नः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ २८ ॥ ब्र॒ह्म नः॑ इ॒न्द्र उ॒प या॒हि वि॒द्वान् अ॒र्वाचः॑ ते॒ हर॑यः संतु
यु॒क्ताः वि॒श्वे चि॒त् हि त्वा वि॒ऽहव॑न्त म॒र्ताः अ॒स्माकं॑ इ॒त् श्रु॑णु॒हि
वि॒श्वं ऽइ॒न्व ॥ १ ॥ हव॑न्ते इ॒न्द्र म॒हिमा॑ वि आ॒न॒ट् ब्र॒ह्म यत् पा॑सि
श॒वसि॑न् ऋ॒षीणां॑ आ यत् व॒ज्रं द॒धिषे॑ ह॒स्ते उ॒ग्र घो॑रः सन् क्र॒त्वा
ज॒नि॒ष्ठाः अ॒र्षा॒ऽहः ॥ २ ॥ तव॑ प्र॒ऽनी॒ती इ॒न्द्र जो॑हु॒वानान्॑ सं यत्
नृ॒न् न रो॑द॒सी नि॒नेय॑ म॒हे क्षा॒यां श॒वसे॑ हि ज॒ज्ञे अ॒तूतु॑जिं चि॒त्
तू॒तु॒जिः अ॒शि॒घ्नत् ॥ ३ ॥ ए॒भिः नः॑ इ॒न्द्र अ॒हं ऽभिः॑ द॒शस्य॑ दुः॒ऽमि॒-

चासः हि क्षितयः पर्वते प्रति यत् चष्टे अनृतं अनेनाः अव द्विता
वरुणः मायी नः सात् ॥४॥ वोचेम इत् इद्रं मघऽवानं एनं महः
रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृतिं अविष्टः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १२ ॥

॥ २९ ॥ अयं सोमः इद्रं तुभ्यं सुन्वे आ तु प्र या हि हरिऽवः तत्-
ऽश्रौकाः पिब तु अस्य सुऽसुतस्य चारोः ददः मघानि मघऽवन्
इयानः ॥ १ ॥ ब्रह्मन् वीर ब्रह्मऽकृतिं जुषाणः अर्वाचीनः हरि-
ऽभिः याहि तूयं अस्मिन् जुं सु सर्वने मादयस्व उप ब्रह्माणि
शृणुवः इमा नः ॥ २ ॥ का ते अस्ति अरंऽकृतिः सुऽउक्तैः कदा
नूनं ते मघऽवन् दाशेम विश्वाः मतीः आ ततने त्वाऽया अध मे
इद्रं शृणुवः हवा इमा ॥ ३ ॥ उतो घ ते पुरुषाः इत् आसन् येषां
पूर्वेषां अशृणोः अशृणीणां अध अहं त्वा मघऽवन् जोहवीमि त्वं
नः इद्रं असि प्रऽमतिः पिताऽइव ॥४॥ वोचेम इत् इद्रं मघऽवानं
एनं महः रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृतिं अ-
विष्टः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १३ ॥

॥ ३० ॥ आ नः देव शर्वसा याहि शुष्मिन् भवं वृधः इद्रं रायः
अस्य महे नृमणाय नृऽपते सुऽवज्ज महि क्षत्राय पांस्याय शूर
॥ १ ॥ हवैते जुं त्वा हव्यं विऽवाचि तनूषु शूराः सूर्यस्य सातो त्वं
विश्वेषु सेन्यः जनेषु त्वं वृत्राणि रंध्यय सुऽहंतु ॥ २ ॥ अहां यत् इद्रं
सुऽदिना विऽउच्छान् दधः यत् केतुं उपऽमं समत्ऽसु नि अग्निः
सीदत् अमरः न होता हुवानः अत्र सुऽभगाय देवान् ॥ ३ ॥ वयं ते
ते इद्रं ये च देव स्तवैत शूर ददतः मघानि यच्छ सूरिऽभ्यः उपऽमं

वरुथं सु० आ० भुवः जरणां अ० भवन्त ॥४॥ वो० चे० म० इत् इ० द्रं म० घ-
० वानं ए० नं म० हः रा० यः रा० धः सः यत् ददन् नः यः अ० र्चन्तः ब्रह्म० कृ-
० त्तिं अ० वि० ष्टः यू० यं पा० त् स्व० स्ति० ऽभिः सदा० नः ॥५॥ १४॥

॥३१॥ प्र० वः इ० द्रा० य० मा० द० नं ह० रि० ऽ अ० श्वा० य० गा० य० त० स० खा० यः सो०-
म० ऽ पा० त्रै ॥१॥ शंसं इत् उ० कथं सु० ऽ दानं वे० उ० त० द्यु० क्षं यथा० नरः च० कु० म०
स० त्व० ऽ रा० ध० से ॥२॥ त्वं नः इ० द्रं वा० ज० ऽ युः त्वं ग० व्युः श० त० ऽ ऋ० तो० त्वं हि०-
र० ण्य० ऽ युः व० सो ॥३॥ व० यं इ० द्रं त्वा० ऽ य० वः अ० भि० प्र० नो० नु० मः वृ० षन्
वि० द्वि० तु० अ० स्य० नः व० सो ॥४॥ मा० नः नि० दे० च० व० क्त० वे० अ० र्यः रं० धीः
अ० रा० ष्णे० त्वे० अ० पि० ऋ० तुः म० मं ॥५॥ त्वं व० र्मं अ० सि० स० ऽ प्र० थः पु० रः-
० यो० धः च० वृ० च० ऽ ह० न् त्वया० प्र० ति० ब्रु० वे० यु० जा ॥६॥ १५॥ म० हान् उ० त०
अ० सि० य० स्य० ते० अ० नु० स्व० धा० ऽ व० री० सहः म० म्ना० ते० इ० द्रं रो० द० सी ॥७॥
तं त्वा० म० रु० त्व० ती० परि० भु० वन् वा० णी० स० ऽ या० व० री० न० द्वा० मा० णा० सह० द्यु०-
० भिः ॥८॥ ऊ० र्ध्वा० सः त्वा० अ० नु० इ० द० वः भु० वन् दु० स्मं उ० प० द्य० वि० सं ते०
न० म० त० कृ० ष्यः ॥९॥ प्र० वः म० हे० म० हि० ऽ वृ० धे० भ० र० ध्वं प्र० ऽ चे० त० से० प्र० सु० ऽ म०-
० ति० कृ० णु० ध्वं वि० शः पू० र्वीः प्र० च० र० च० र्ष० णि० ऽ प्राः ॥१०॥ उ० रु० ऽ व्य० च० से०
म० हि० ने० सु० ऽ वृ० क्ति० इ० द्रा० य० ब्र० ह्मं ज० न० य० त० वि० प्राः त० स्य० व्र० ता० नि० न० मि०-
० न्ति० धी० राः ॥११॥ इ० द्रं वा० णीः अ० नु० त्त० ऽ म० न्युं ए० व० स० चा० रा० जा० नं
द० धि० रे० सह० ध्यै० ह० रि० ऽ अ० श्वा० य० ब० र्ह० य० सं आ० पी० न् ॥१२॥ १६॥

॥३२॥ मो० सु० त्वा० वा० घ० तः च० न० आ० रे० अ० स्म० त् नि० री० र० म० न् आ०-
रा० त्ना० त् चि० त० स० ध० ऽ मा० द० नः आ० ग० हि० इ० ह० वा० स० न् उ० प० श्रु० धि ॥१॥ इ० मे०
हि० ते० ब्र० ह्म० ऽ कृ० तः सु० ते० स० चा० म० धौ० न० म० द्वाः आ० स० ते० इ० द्रे० का० र्मं ज० रि० ता०-
रः व० मु० ऽ य० वः रथे० न० पा० दै० आ० द० धुः ॥२॥ रा० यः ऽ का० मः व० ज० ऽ ह० स्तं सु०-

ऽदक्षिणं पुचः न पितरं हुवे ॥३॥ इमे इंद्राय सुन्विरे सोमांसः द-
 धिऽआशिरः तान् आ मदाय वज्रऽहस्त पीतये हरिऽभ्यां याहि
 ओकः आ ॥४॥ अवंत् श्रुतऽकर्णः ईयते वसूनां नु चित् नः मर्धि-
 षत् गिरः सद्यः चित् यः सहस्राणि शता ददत् नकिः दित्संत आ
 मिनत् ॥५॥ १७॥ सः वीरः अप्रतिऽस्कुतः इंद्रेण श्रुतुवे नृभिः यः
 ते गभीरा सर्वनानि वृचऽहन् सुनोति आ च धावति ॥६॥ भव
 वरुथं मघऽवन् मघोनां यत् संऽअजासि शर्धतः वि त्वाऽहतस्य
 वेदं न भजे महि आ दुऽनशः भर गयं ॥७॥ सुनोत सोमऽपावै
 सोमं इंद्राय वज्रिणे पचत पक्तीः अवंसे कृणुध्वं इत् पृणन् इत् पृ-
 णते मयः ॥८॥ मा सेधत् सोमिनः दक्षत महे कृणुध्वं राये आऽतु-
 जे तरणिः इत् जयति क्षेति पुथति न देवासः कवत्नवे ॥९॥ नकिः
 सुऽदासः रथं परि आस न रीर मत् इंद्रः यस्य अविता यस्य मरुतः
 गमत् सः गोऽमति व्रजे ॥१०॥ १८॥ गमत् वाजं वाजयन् इंद्र मर्त्यैः
 यस्य त्वं अविता भुवः अस्माकं बोधि अविता रथानां अस्माकं
 शूर नृणां ॥११॥ उत् इत् नु अस्य रिच्यते अंशः धनं न जिग्युषः
 यः इंद्रः हरिऽवान् न दभंति तं रिपः दक्षं दधाति सोमिनि ॥१२॥
 मंचं अखर्वं सुऽधितं सुऽपेशं संधात यज्ञियेषु आ पूर्वीः च न प्र-
 ऽसितयः तरंति तं यः इंद्रे कर्मणा भुवत् ॥१३॥ कः तं इंद्र त्वाऽवसुं
 आ मर्त्यैः दधर्षति अद्वा इत् ते मघऽवन् पार्ये दिवि वाजी वाजं
 सिसासति ॥१४॥ मघोनः स्म वृचऽहत्येषु चोदय ये ददति प्रिया
 वसु तव प्रऽनीती हरिऽअश्व सूरिभिः विश्वा तरेम दुऽइता
 ॥१५॥ १९॥ तव इत् इंद्र अवमं वसु त्वं पुथसि मध्यमं सचा वि-
 श्वस्य परमस्य राजसि नकिः त्वा गोषु वृण्वते ॥१६॥ त्वं विश्वस्य
 धनऽदाः असि श्रुतः ये ई भवन्ति आजयः तव अयं विश्वः पुरु-

अ० ५. अ० ३. व० २२.] ॥ २५ ॥ [म० ७. अ० २. सू० ३३.]

ऽहूत पार्थिवः अ॒व॒स्युः नाम॑ भि॒क्षते॑ ॥ १७ ॥ यत् इ॒न्द्र याव॑तः त्वं
ए॒ताव॑त् अ॒हं ई॒शीय॑ स्तो॒तारं॑ इत् दि॒धिषे॑य र॒दऽव॑सो॒ न पा॒प-
ऽत्वाय॑ रा॒सीय॑ ॥ १८ ॥ शि॒क्षेयं॑ इत् म॒हऽय॑ते दि॒वेऽदि॒वे रा॒यः आ
कु॒ह॒चित् वि॒दे न॑ हि त्वत् अ॒न्यत् म॒घऽव॑न् नः आ॒र्यं व॑स्यः अ॒स्ति
पि॒ता च॑न ॥ १९ ॥ त॒रणिः॑ इत् सि॒सास॑ति वा॒जं पु॒रं॑ ऽध्या यु॒जा आ
वः इ॒न्द्रं पु॒रुऽहू॑तं न॒मे गि॒रा ने॑मिं त॒ष्टाऽइ॒व सु॒ऽद्वै ॥ २० ॥ २० ॥ न
दुः॒ऽस्तु॒ती म॒त्यः वि॑न्द॒ते व॑सु न॒ स्नेध॑तं र॒यिः न॒शत् सु॒ऽशक्तिः॑ इत्
म॒घऽव॑न् तुभ्यं मा॒ऽव॑ते दे॒ष्णं यत् पा॑र्ये दि॒वि ॥ २१ ॥ अ॒भि त्वा॒ शू॒र
नो॒नुमः॑ अ॒टुग्धाः॑ ऽइ॒व धे॒नवः॑ ई॒शानं॑ अ॒स्य ज॑गतः स्वः ऽदृ॒शं
ई॒शानं॑ इ॒न्द्र त॒स्युषः॑ ॥ २२ ॥ न त्वा॒वान् अ॒न्यः दि॒व्यः न पार्थि॑वः
न जा॒तः न ज॑नि॒ष्यते॑ अ॒श्वऽय॑तः म॒घऽव॑न् इ॒न्द्र वा॒जिनः॑ ग॒व्यतः॑
त्वा॒ ह॒वाम॑हे ॥ २३ ॥ अ॒भि स॑तः तत् आ॒भ॒र इ॒न्द्र ज्या॑यः क॒र्नीय॑सः
पु॒रुऽव॑सुः हि म॒घऽव॑न् स॒नात् अ॒सिं भ॑रे॒ऽभरे॑ च॒ हव्यः॑ ॥ २४ ॥ प॒रा
नु॒द॒स्व म॒घऽव॑न् अ॒मिचा॑न् सु॒ऽवेदा॑ नः व॑सु कृ॒धि अ॒स्माकं॑ बो॒धि
अ॒वि॒ता म॒हाऽध॑ने भ॒वं वृ॑धः स॒खीनां॑ ॥ २५ ॥ इ॒न्द्र क॑र्तुं नः आ॒भ॒र
पि॒ता पु॒त्रेभ्यः॑ यथा॒ शि॒क्षं नः॑ अ॒स्मिन् पु॒रुऽहू॑त॒ याम॑नि जी॒वाः
ज्यो॑तिः अ॒शीम॑हि ॥ २६ ॥ मा नः॑ अ॒ज्ञा॒ताः वृ॑ज॒नाः दुः॒ऽआ॒ध्यः
मा अ॒शि॒वासः॑ अ॒व क्र॑मुः त्वया व॒यं प्र॒ऽव॑तः श॒श्वतीः॑ अ॒पः अ॒ति
शू॒र त॒राम॑सि ॥ २७ ॥ २७ ॥

॥ ३३ ॥ श्रि॒त्यं च॑ मा॒ दृ॒क्षि॒णतः॑ ऽक॒प॒दाः धि॒यं॑ ऽजि॒न्वा॒सः अ॒-
भि हि प्र॒ऽम॒न्दुः उ॒त् ऽति॑ष्ठन् वो॒चे परि॑ ब॒र्हिषः॑ नृ॒न् न मे॑ दू॒रात्
अ॒वि॒त॒वे व॑सि॒ष्टाः ॥ १ ॥ दू॒रात् इ॒न्द्रं अ॒न॒यन् आ॑ सु॒तेन॑ ति॒रः वै॒श॑तं
अ॒ति पा॑तं उ॒यं पा॑शं ऽद्यु॒म्नस्य॑ वा॒य॒तस्य॑ सी॒मात् सु॒तात् इ॒न्द्रः अ॒वृ॒-

णीत् वसिष्ठान् ॥२॥ एव इत् नु कं सिंधुं एभिः ततार एव इत् नु कं
 भेद एभिः जघान एव इत् नु कं दाशऽराज्ञे सुऽदासं प्र आवत्
 इंद्रः ब्रह्मणा वः वसिष्ठाः ॥३॥ जुष्टी नरः ब्रह्मणा वः पितृणां
 अक्षं अव्ययं न किल रिषाय यत् शक्नीषु बृहता रवेण इंद्रे शुष्मं
 अदधात वसिष्ठाः ॥४॥ उत् द्यांऽइव इत् तृष्णाऽजः नाथितासः
 अदीधयुः दाशऽराज्ञे वृतासः वसिष्ठस्य स्तुवतः इंद्रः अश्रोत् उत्
 तृत्सुऽभ्यः अकृणोत् ऊं लोकं ॥५॥ २२॥ दंडाऽइव इत् गोऽअ-
 जनासः आसन् परिऽछिन्नाः भरताः अभकासः अभवत् च पु-
 रःऽएता वसिष्ठः आत् इत् तृत्सूनां विशः अप्रथत् ॥६॥ चयः कृ-
 ण्वन्ति भुवनेषु रेतः तिस्रः प्रजाः आर्याः ज्योतिःऽअग्राः चयः
 घर्मासः उपसं सचन्ते सर्वान् इत् तान् अनु विदुः वसिष्ठाः ॥७॥
 सूर्यस्यऽइव वक्षथः ज्योतिः एषां समुद्रस्यऽइव महिमा गभीरः
 वार्तस्यऽइव प्रऽजवः न अन्येन स्तोमः वसिष्ठाः अनुऽएतवे वः
 ॥८॥ ते इत् निरण्यं हृदयस्य प्रऽकेतैः सहस्रं वल्गुं अभि सं चरन्ति
 यमेन तत् परिऽधिं वयंतः अप्सरसः उप सेदुः वसिष्ठाः ॥९॥ वि-
 ऽद्युतः ज्योतिः परि संऽजिहानं मिचावरुणा यत् अपश्यतां त्वा
 तत् ते जन्म उत् एकं वसिष्ठ अगस्त्यः यत् त्वा विशः आऽजभारं
 ॥१०॥ २३॥ उत् असि मैचावरुणः वसिष्ठ उर्वश्याः ब्रह्मन् मनसः
 अधि जातः द्रुप्तं स्कन्धं ब्रह्मणा दैव्येन विश्वे देवाः पुष्करे त्वा अद-
 दंत ॥११॥ सः प्रऽकेतः उभयस्य प्रऽविद्वान् सहस्रं ऽदानः उत्
 वा सऽदानः यमेन तत् परिऽधिं वयिष्यन् अप्सरसः परि जज्ञे
 वसिष्ठः ॥१२॥ सचे ह जातौ इषिता नमःऽभिः कुभे रेतः सिस्ति-
 चतुः समा नं ततः ह मानः उत् इयाय मध्यात् ततः जातं ऋषिं
 आहुः वसिष्ठं ॥१३॥ उक्थऽभृतं सामऽभृतं विभर्ति यावाणं वि-

अ० ५. अ० ३. व० २७.] ॥ २७ ॥ [म० ७. अ० ३. सू० ३४.]

भन्त प्र वदाति अये उप एनं आध्वं सुऽमनस्यमानाः आ वः
गच्छाति प्रऽनृदः वसिष्ठः ॥ १४ ॥ २४ ॥ २ ॥

॥ ३४ ॥ प्र शुक्रा एतु देवी मनीषा अस्मत् सुऽतष्टः रथः न
वाजी ॥ १ ॥ विदुः पृथिव्याः दिवः जनिचं श्रुत्वन्ति आपः अधस्त-
रंती ॥ २ ॥ आपः चित् अस्मै पिबन्त पृथ्वीः वृक्षेषु शूराः मंसंते
उग्राः ॥ ३ ॥ आ धूः सु अस्मै दधात अश्वान् इंद्रः न वजी हिरण्य-
ऽबाहुः ॥ ४ ॥ अभि प्र स्यात् अहं ऽइव यज्ञं यातां ऽइव पत्नन्
त्मनां हिनोत् ॥ ५ ॥ त्मनां समत् सु हिनोत् यज्ञं दधात केतुं ज-
नाय वीरं ॥ ६ ॥ उत् अस्य शुष्मात् भानुः न आर्तं बिभर्ति भारं
पृथिवी न भूमं ॥ ७ ॥ ह्यामि देवान् अयातुः अग्ने साधन् ऋ-
तेन धियं दधामि ॥ ८ ॥ अभि वः देवीं धियं दधिध्वं प्र वः देवऽचा
वाचं कृणुध्वं ॥ ९ ॥ आ चष्टे आसां पार्थः नदीनां वरुणः उयः स-
हस्रं ऽचक्षाः ॥ १० ॥ २५ ॥ राजा राष्टानां पेशः नदीनां अनुचं
अस्मै क्षुचं विश्वऽआयु ॥ ११ ॥ अविष्टो अस्मान् विश्वा सु विश्वु
अद्युं कृणोत शंसं निनिस्तीः ॥ १२ ॥ वि एतु दिद्युत् द्विषां अशेवा
युयोत विष्वक् रपः तनूनां ॥ १३ ॥ अवीत् नः अग्निः हव्यऽअत्
नमः ऽभिः प्रेष्टः अस्मै अधायि स्तोमः ॥ १४ ॥ सऽजूः देवेभिः अ-
पां नपातं सखायं कृध्वं शिवः नः अस्तु ॥ १५ ॥ अपऽजां उक्थैः
अहिं गृणीषे बुध्ने नदीनां रजः सु सीदन् ॥ १६ ॥ मा नः अहिः
बुध्न्यः रिषे धात् मा यज्ञः अस्य सिधत् ऋतऽयोः ॥ १७ ॥ उत् नः
एषु नृषु श्रवः धुः प्र राये यंतु शर्धतः अर्यः ॥ १८ ॥ तपन्ति शर्बुं स्वः
न भूमं महाऽसेनासः अर्मेभिः एषां ॥ १९ ॥ आ यत् नः पत्नीः
गमन्ति अच्छं त्वष्टा सुऽपाणिः दधातु वीरान् ॥ २० ॥ २६ ॥ प्रति नः

स्त्रीमं त्वष्टा जुषेत स्यात् अस्मे अरमतिः वसुऽयुः ॥ २१ ॥ ता
 नः रासन् रातिऽसाचः वसूनि आ रोदसी वरुणा नी शृणोतु
 वरुचीभिः सुऽशरणः नः अस्तु त्वष्टा सुऽदचः वि दधातु रायः
 ॥ २२ ॥ तत् नः रायः पर्वताः तत् नः आपः तत् रातिऽसाचः ओ-
 षधीः उत द्यौः वनस्पतिऽभिः पृथिवी सुऽजोषाः उभे रोदसी
 परि पासतः नः ॥ २३ ॥ अनु तत् उर्वी रोदसी जिहाता अनु
 द्युक्षः वरुणः इंद्रऽसखा अनु विश्वे मरुतः ये सहासः रायः स्याम
 धरुणं धियधै ॥ २४ ॥ तत् नः इंद्रः वरुणः मित्रः अग्निः आपः ओ-
 षधीः वनिनः जुषन्त शर्मेन् स्याम मरुता उपऽस्थे यूयं पात स्व-
 स्तिऽभिः सदा नः ॥ २५ ॥ २७ ॥

॥ ३५ ॥ शं नः इंद्राग्नी भवतां अवऽभिः शं नः इंद्रावरुणा
 रातऽहव्या शं इंद्रासोमा सुविताय शं योः शं नः इंद्रापूषणा वा-
 जऽसातौ ॥ १ ॥ शं नः भगः शं ऊं नः शंसः अस्तु शं नः पुरऽधिः
 शं ऊं संतु रायः शं नः सत्यस्य सुऽयमस्य शंसः शं नः अर्यमा पु-
 रुऽजातः अस्तु ॥ २ ॥ शं नः धाता शं ऊं धर्ता नः अस्तु शं नः उ-
 रुची भवतु स्वधाभिः शं रोदसी बृहती शं नः अद्रिः शं नः दे-
 वानां सुऽहवानि संतु ॥ ३ ॥ शं नः अग्निः ज्योतिऽअनीकः अस्तु
 शं नः मित्रावरुणौ अश्विनां शं शं नः सुऽकृतां सुऽकृतानि संतु
 शं नः इषिरः अभि वातु वातः ॥ ४ ॥ शं नः द्यावापृथिवी पूर्व-
 ऽहूती शं अंतरिक्षं दृश्ये नः अस्तु शं नः ओषधीः वनिनः भवन्तु
 शं नः रजसः पतिः अस्तु जिष्णुः ॥ ५ ॥ २८ ॥ शं नः इंद्रः वसुऽभिः
 देवः अस्तु शं आदित्यभिः वरुणः सुऽशंसः शं नः रुद्रः रुद्रेभिः ज-
 लाषः शं नः त्वष्टा माभिः इह शृणोतु ॥ ६ ॥ शं नः सोमः भवतु

ब्रह्मं शं नः शं नः ग्रावाणः शं ऊं संतु यज्ञाः शं नः स्वरूपां मितयः
 भवन्तु शं नः प्रऽस्वः शं ऊं अस्तु वेदिः ॥ ७ ॥ शं नः सूर्यः उरुऽच-
 क्षाः उत एतु शं नः चतस्रः प्रऽदिशः भवन्तु शं नः पर्वताः ध्रुवयः
 भवन्तु शं नः सिधेवः शं ऊं संतु आपः ॥ ८ ॥ शं नः अदितिः भवन्तु
 व्रतेभिः शं नः भवन्तु मरुतः सुऽअर्काः शं नः विष्णुः शं ऊं पूषा
 नः अस्तु शं नः भविष्यं शं ऊं अस्तु वायुः ॥ ९ ॥ शं नः देवः सविता
 चार्यमाणः शं नः भवन्तु उषसः विऽभातीः शं नः पर्जन्यः भवन्तु
 प्रऽजाभ्यः शं नः शेवस्य पतिः अस्तु शं ऽभुः ॥ १० ॥ २९ ॥ शं नः
 देवाः विश्वऽदेवाः भवन्तु शं सरस्वती सह धीभिः अस्तु शं अग्नि-
 ऽसाचः शं ऊं रातिऽसाचः शं नः दिव्याः पार्थिवाः शं नः अथाः
 ॥ ११ ॥ शं नः सत्यस्य पतयः भवन्तु शं नः अर्वतः शं ऊं संतु गावः
 शं नः ऋभवः सुऽकृतः सुऽहस्ताः शं नः भवन्तु पितरः हवेषु ॥ १२ ॥
 शं नः अजः एकऽपात् देवः अस्तु शं नः अहिः बुध्न्यः शं समुद्रः
 शं नः अपां नपात् पेरुः अस्तु शं नः पृथ्विः भवन्तु देवऽगोपाः
 ॥ १३ ॥ आदित्याः रुद्राः वसवः जुषंत इदं ब्रह्म क्रियमाणं नवीयः
 शृण्वन्तु नः दिव्याः पार्थिवासः गोऽजाताः उत ये यज्ञियासः
 ॥ १४ ॥ ये देवानां यज्ञियाः यज्ञियानां मनोः यजत्राः अमृताः
 ऋतऽज्ञाः ते नः रासंतां उरुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ १५ ॥ ३० ॥ ३ ॥

॥ ३६ ॥ प्र ब्रह्म एतु सदेनात् ऋतस्य वि रश्मिऽभिः समुजे
 सूर्यः गाः वि सानुना पृथिवी सस्ते उर्वी पृथु प्रतीकं अधि आ
 ईधे अग्निः ॥ १ ॥ इमां वा मिचावरुणा सुऽवृक्तिं इधे न कृण्वे अ-
 सुरा नवीयः इनः वा अन्यः पदऽवीः अदब्धः जनं च मित्रः यत-

ति ब्रुवाणः ॥२॥ आ वातस्य ध्रजतः रंते इत्याः अपीपयंत धेनवः
 नसूदाः महः दिवः सदेने जायमानः अचिक्रदत् वृषभः सस्मिन्
 ऊर्ध्वन् ॥३॥ गिरा यः एता युनजत् हरीं ते इंद्र प्रिया सुऽरथा शूर
 धायू प्रयः मन्युं रिरिक्षतः मिनाति आ सुऽक्रतुं अर्यमणं वृ-
 त्यां ॥४॥ यजंते अस्य सख्यं वयः च नमस्विनः स्वे चतस्य धामन्
 वि पृथः वावधे नृऽभिः स्तवानः इदं नमः रुद्राय प्रेष्टं ॥५॥ १॥
 आ यत् साकं यशसः वावशानाः सरस्वती सप्तथी सिंधुऽमाता
 याः सुस्वयंत सुऽदुघाः सुऽधाराः अभि स्वेन पयसा पीयानाः
 ॥६॥ उत त्ये नः मरुतः मंदसानाः धियं तोकं च वाजिनः अवंतु
 मानः परि ख्यत् अक्षरा चरंती अवीवृधन् युज्यंते रयिन् ॥७॥
 प्र वः महीं अरमंति कृणुध्वं प्र पूषणं विदुथ्यं न वीरं भगं धियः
 अविता रं नः अस्याः सातो वाजं रातिऽसाचं पुरंऽधि ॥८॥
 अञ्छ अयं वः मरुतः श्लोकः एतु अञ्छ विष्णुं निसिक्तऽपां अवः-
 ऽभिः उत प्रऽजायै गृणते वयः धुः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
 नः ॥९॥ २॥

॥ ३७ ॥ आ वः वाहिष्ठः वहतु स्तवधै रथः वाजाः ऋभुक्ष्णः
 अमृक्तः अभि चिऽपृष्ठैः सर्वनेषु सोमैः मदे सुऽशिप्राः महऽभिः
 पूणध्वं ॥१॥ यूयं ह रत्नं मघवत् सु धृत्य स्वः ऽदृशः ऋभुक्ष्णः
 अमृक्तं सं यज्ञेषु स्वधाऽवतः पिबध्वं वि नः राधांसि मतिऽभिः
 द्यध्वं ॥२॥ उवोचिथ हि मघऽवन् देणं महः अभ्यस्य वसुनः वि-
 ऽभागे उभा ते पूष्णा वसुना गभस्ती न सूनृता नि यमते वसव्या
 ॥३॥ त्वं इंद्र स्वऽयं शाः ऋभुक्षाः वाजः न साधुः अस्त एषि ऋक्
 वयं नु ते दाश्वासः स्याम ब्रह्म कृण्वतः हरिऽवः वसिष्ठाः ॥४॥

सनिता असि प्रऽवतः दाप्नुषे चित् याभिः विवेषः हरिऽअश्व
 धीभिः ववन्म नु ते युज्याभिः ऊती कदा नः इन्द्र रायः आ दशस्येः
 ॥ ५ ॥ ३ ॥ वासयसिऽइव वेधसः त्वं नः कदा नः इन्द्र वचसः बु-
 बोधः अस्त्वं तात्या धिया रयिं सुऽवीरं पृक्षः नः अवीं नि उहीत
 वाजी ॥ ६ ॥ अभि यं देवी निःऽऋतिः चित् ईशे नक्षते इन्द्रं शरदः
 सुऽपृक्षः उप चिऽबन्धुः जरत्ऽअष्टिं एति अस्वऽवेशं यं कृण्वत
 मतीः ॥ ७ ॥ आ नः राधांसि सवितः स्तवध्वे आ रायः यंतु पर्व-
 तस्य रातौ सदा नः दिव्यः पायुः सिसृक्तु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ ८ ॥ ४ ॥

॥ ३८ ॥ उत् ऊं'स्यः देवः सविता ययाम हिरण्ययीं अमर्ति यां
 अशिश्नेत् नूनं भगः हव्यः मानुषेभिः वि यः रत्नां पुरुऽवसुः
 दधाति ॥ १ ॥ उत् ऊं' तिष्ठ सवितः श्रुधि अस्य हिरण्यऽपाणे
 प्रऽभृतौ ऋतस्य वि उर्वीं पृथ्वीं अमर्ति सृजानः आ नृऽभ्यः मर्त-
 ऽभोजनं सुवानः ॥ २ ॥ अपि स्तुतः सविता देवः अस्तु यं आ चित्
 विश्वे वसवः गृणन्ति सः नः स्तोमान् नमस्यः चनः धात् विश्वेभिः
 पातु पायुऽभिः नि सूरिन् ॥ ३ ॥ अभि यं देवी अर्दितिः गृणाति
 सव देवस्य सवितुः जुषाणा अभि संऽराजः वरुणः गृणन्ति अभि
 मिचासः अर्यमा सऽजोषाः ॥ ४ ॥ अभि ये मिथः वनुषः सपते
 रातिं दिवः रातिऽसाचः पृथिव्याः अहिः बुध्नः उत नः शृणोतु
 वरुची एकधेनुऽभिः नि पातु ॥ ५ ॥ अनु तत् नः जाः पतिः मंसीष्ट
 रत्नं देवस्य सवितुः इयानः भगौ उग्रः अवसे जोहवीति भगं अ-
 नुग्रः अध याति रत्नं ॥ ६ ॥ शं नः भवंतु वाजिनः हवेषु देवऽताता
 मित्तऽद्रवः सुऽअर्काः जंभयंतः अहिं वृकै रक्षांसि सनेमि अस्मत्

युयवन् अमीवाः ॥ ७ ॥ वाजेऽवाजे अवत वाजिनः नः धनेषु
विप्राः अमृताः ऋतुऽज्ञाः अस्य मध्वः पिबत मादयध्वं तृप्ताः
यात पथिऽभिः देवऽयानैः ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ३९ ॥ ऊर्ध्वः अग्निः सुऽमतिं वस्वः अश्रेत् प्रतीची जूयिः देव-
ऽतातिं एति भेजाते अद्री रथ्याऽइव पंथां ऋतं होता नः इषि-
तः यजाति ॥ १ ॥ प्र ववृजे सुऽप्रयाः बर्हिः एषां आ विशपतीऽइव
बीरिटे इयाते विशां अक्तोः उषसः पूर्वऽहूतौ वायुः पूषा स्वस्तये
नियुत्वान् ॥ २ ॥ जमयाः अत्र वसवः रंत देवाः उरौ अंतरिक्षे मर्ज-
यंत शुभाः अर्वाक् पथः उरुऽजयः कृणुध्वं श्रोत दूतस्य जग्मुषः
नः अस्य ॥ ३ ॥ ते हि यज्ञेषु यज्ञियांसः ऊमाः सधऽस्थं विश्वे अभि
सन्ति देवाः तान् अध्वरे उशतः यक्षि अग्ने शुष्टी भगं नासत्या पुर-
ऽधि ॥ ४ ॥ आ अग्ने गिरः दिवः आ पृथिव्याः मित्रं वह वरुणं इंद्रं
अग्निं आ अर्यमणं अदितिं विष्णुं एषां सरस्वती मरुतः मादय-
तां ॥ ५ ॥ ररे हव्यं मतिऽभिः यज्ञियांनां नक्षत् कामं मर्यांनां अ-
सिन्वन् धात रयिं अविऽदस्यं सदाऽसां सक्षीमहि युज्येभिः नु
देवैः ॥ ६ ॥ नु रोदसी अभिऽस्तुते वसिष्ठैः ऋतुऽवानः वरुणः
मित्रः अग्निः यच्छतु चंद्राः उपऽमं नः अर्कं यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥ ७ ॥ ६ ॥

॥ ४० ॥ ओ शुष्टिः विदथ्या सं एतु प्रति स्तोमं दधीमहि तुरा-
णां यत् अद्य देवः सविता सुवाति स्याम अस्य रत्निनः विऽभागे
॥ १ ॥ मित्रः तत् नः वरुणः रोदसी च द्युऽभक्तं इंद्रः अर्यमा ददातु
दिदेष्टु देवी अदितिः रेक्णः वायुः च यत् निऽयुवैते भगः च

॥२॥ सः इत् उयः अस्तु मरुतः सः शुष्मी यं मर्त्यं पृषत् ऽ अश्वाः
 अवाथ उत ई अग्निः सरस्वती जुनन्ति न तस्य रायः परि ऽ एता
 अस्ति ॥३॥ अयं हि नेता वरुणः ऋतस्य मित्रः राजानः अर्यमा
 अपः धुः ० सुहवा देवी अदितिः अनर्वा ते नः अंहः अति पर्वन्
 अरिष्टान् ॥४॥ अस्य देवस्य मीळहुषः वयाः विष्णोः एषस्य प्र-
 ऽ भूथे हविः ऽभिः विदे हि रुद्रः रुद्रियं महि ऽ त्वं यासिष्टं वर्तिः अ-
 श्विनौ इरा ऽ वत् ॥५॥ मा अच पूषन् आ ऽ घृणो इरस्यः वरुची
 यत् राति ऽ साचः च रासन् मयः ऽ भुवः नः अर्वतः नि पांतु वृष्टिं
 परि ऽ ज्मा वातः ददातु ॥६॥ नु रोदसी अभि ऽ स्तुते ० वसिष्ठेः
 ऋत ऽ वानः वरुणः मित्रः अग्निः यच्छतु चंद्राः उप ऽ मं नः अर्के
 यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥७॥७॥

॥४९॥ प्रातः अग्निं प्रातः इंद्रं हवामहे प्रातः मित्रावरुणा प्रा-
 तः अश्विना प्रातः भगं पूषणं ब्रह्मणः पतिं प्रातः सोमं उत रुद्रं
 हुवेम ॥१॥ प्रातः ऽ जितं भगं उग्रं हुवेम वयं पुत्रं अदितेः यः वि-
 ऽ धर्ता आध्रः चित् यं मन्यमानः तुरः चित् राजा चित् यं भगं भ-
 क्षि इति आह ॥२॥ भगं प्र ऽ नेतः ० भगं सत्यं ऽ राधः भगं इमां धियै
 उत अव ददत् नः भगं प्र नः जनय गोभिः अश्वैः भगं प्र नृ ऽभिः
 नृ ऽ वंतः स्याम ॥३॥ उत इदानीं भगं ऽ वंतः स्याम उत प्र ऽ पित्वे
 उत मध्ये अह्नां उत उत ऽ इता मघ ऽ वन् सूर्यस्य वयं देवानां सु-
 ऽ मतौ स्याम ॥४॥ भगः एव भगं ऽ वान् अस्तु देवाः तेन वयं भगं-
 ऽ वंतः स्याम तं त्वा भगं सर्वैः इत् जोहवीति सः नः भगं पुरः ऽ एता
 भव इह ॥५॥ सं अध्वराय उषसः नमंत दधिक्षावा ऽ इव शुचये
 पदाय अर्वाचीनं वसु ऽ विदं भगं नः रथं ऽ इव अश्वाः वाजिनः

अ० ५, अ० ४, व० १०.] ॥ ३४ ॥ [म० ७, अ० ३, सू० ४३.]

आ व॒हंतु ॥ ६ ॥ अ॒श्व॒ऽवतीः गो॒ऽमतीः नः उ॒षसः वी॒र॒ऽवतीः
सदं उ॒च्छ॒तु भ॒द्राः घृतं दु॒हानाः वि॒श्वतः प्र॒ऽपीताः यू॒यं पा॒त स्व॒-
स्ति॒ऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ ८ ॥

॥ ४२ ॥ प्र ब्र॒ह्मा॒णः अंगि॒रसः न॒क्ष॒त्रं प्र॒ऽक्रंद॒नुः नभ॒यस्य वे॒तु प्र
धे॒नवः उ॒द्ऽमु॒तः न॒वंत॒ यु॒ज्यातां अ॒द्रीं अ॒ध्व॒रस्य॑ पेशः ॥ १ ॥ सु॒-
ऽगः ते अ॒ग्ने स॒न॒ऽवि॒तः अ॒ध्वां यु॒ंस्व सु॒ते ह॒रितः रो॒हितः च॒ ये वा
स॒र्गन् अ॒रु॒षाः वी॒र॒ऽवाहः हु॒वे दे॒वानां॑ ज॒नि॒मानि॑ स॒त्तः ॥ २ ॥ सं
ऊं वः य॒ज्ञं म॒ह्यन् न॒मः ऽभिः प्र॒होता॑ म॒द्रः रि॒रि॒चे उ॒पा॒के य॒ज-
स्व सु॒पु॒रु॒ऽअ॒नीक॑ दे॒वान् आ य॒ज्ञियां॑ अ॒र॒म॒तिं व॒वृ॒त्याः ॥ ३ ॥ य॒-
दा वी॒र॒स्य॑ रे॒वतः दु॒रो॒णे स्यो॒न॒ऽशीः अ॒ति॒थिः आ॒ऽचि॒कैत॑त् सु॒-
ऽप्री॒तः अ॒ग्निः सु॒ऽधितः॑ द॒मे आ सः वि॒शे दा॒ति वा॒र्यं इ॒यत्यै॑ ॥ ४ ॥
इ॒मं नः अ॒ग्ने अ॒ध्व॒रं जु॒षस्व॑ म॒रुत॑ऽसु॒ इ॒दं य॒शसं॑ कृ॒धि नः आ न॒क्ता
ब॒र्हिः स॒द॒तां उ॒षसा॑ उ॒शंता॑ मि॒त्राव॑रु॒णा य॒ज इ॒ह ॥ ५ ॥ ए॒व अ॒ग्निं
स॒ह॒स्यं व॒सि॒ष्ठः रा॒यः ऽका॑मः वि॒श्व ऽप्स्य॑स्य स्तो॒त इ॒षं र॒यिं प॒प्र-
थ॒त् वा॒जं अ॒स्मे यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑ नः ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥ ४३ ॥ प्र वः य॒ज्ञेषु॑ दे॒व॒ऽयंतः॑ अ॒र्चन् द्या॒वा न॒मः ऽभिः पृथि॒-
वीं इ॒ष॒ध्वै ये॒षां ब्र॒ह्मा॒णि अ॒स॒मा॒नि वि॒प्राः वि॒ष्वक् वि॒ऽयंति॑ व॒-
नि॒नः न शा॒खाः ॥ १ ॥ प्र य॒ज्ञः ए॒तु हे॒त्वः न स॒भिः उ॒त् य॒च्छ्वं स॒-
ऽम॒न॒सः घृ॒ताचीं॑ स्तृ॒णीत॑ ब॒र्हिः अ॒ध्व॒राय॑ सा॒धु ऊ॒र्ध्वा शे॒ची॒षि
दे॒व॒ऽयू॒नि अ॒स्थुः ॥ २ ॥ आ पु॒त्रासः॑ न मा॒तरि॑ वि॒ऽभृ॒चाः सा॒नौ
दे॒वा॒सः ब॒र्हिषः॑ स॒द॒न्तु॑ आ वि॒श्वा॒चीं वि॒द॒थ्यां अ॒न॒क्तु॑ अ॒ग्ने मा नः
दे॒व॒ऽता॒ता मृ॒धः कः० ॥ ३ ॥ ते सी॒ष॒पंत॑ जोषं आ य॒ज॒चाः अ॒त॒स्य॑

धाराः सुऽदुघाः दुहानाः ज्येष्ठं वः अद्य महः आ वसूनां आ गंतुं
 सऽमनसः यतिं स्थ ॥ ४ ॥ एव नः अग्ने विक्षु आ दुःशस्य त्वया वयं
 सहसाऽवन् आस्क्राः राया युजा सधऽमादः अरिष्टाः यूयं पातु
 स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ ४४ ॥ दुधिऽक्रां वः प्रथमं अश्विना उषसं अग्निं संऽइदं भगं
 ऊतये हुवे इदं विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं आदित्यान् द्यावापृथि-
 वी अपः स्वः ॥ १ ॥ दुधिऽक्रां ऊं नमसा बोधयंतः उत्ऽईरा-
 णा यज्ञं उपऽप्रयंतः इळां देवीं वर्हिषि सादयंतः अश्विना वि-
 प्रा सुऽहवा हुवेम ॥ २ ॥ दुधिऽक्रावाणं बुबुधानः अग्निं उप बुवे
 उषसं सूर्यं गां ब्रध्नं मंश्चतोः वरुणस्य बभुं ते विश्वा अस्मत् दुऽइ-
 ता यवयंतु ॥ ३ ॥ दुधिऽक्रावां प्रथमः वाजी अर्वा अग्ने रथानां
 भवति प्रऽजानन् संऽविदानः उषसा सूर्येण आदित्येभिः वसु-
 ऽभिः अंगिरः ऽभिः ॥ ४ ॥ आ नः दुधिऽक्राः पथ्यां अनक्तु चतस्यं
 पंथां अनुऽएतवै ऊं ऋणोतु नः दैव्यं शर्धः अग्निः ऋणंतु विश्वे
 महिषाः अमूराः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ ४५ ॥ आ देवः यातु सविता सुऽरत्नः अंतरिक्षऽप्राः वहमा-
 नः अश्वैः हस्ते दधानः नर्यां पुरुषिणि निऽवेश्यन् च प्रऽसुवन्
 चभूमं ॥ १ ॥ उत् अस्य बाहू शिथिरा बृहतां हिरण्यया दिवः अं-
 तान् अनृष्टां नूनं सः अस्य महिमा पतिष्ट सूरः चित् अस्मै अनुं
 दात् अपस्यां ॥ २ ॥ सः घ नः देवः सविता सहऽवा आ साविषत्
 वसुऽपतिः वसूनि विऽश्रयमाणः अमतिं उरूचीं मर्तुऽभोजनं
 अध रासते नः ॥ ३ ॥ इमाः गिरः सवितारं सुऽजिह्वं पूर्यं गभस्तिं

अ० ५, अ० ४, व० १५.]

॥ ३६ ॥

[म० १, अ० ३, सू० ४८.]

ई॒कृते॒ सु॒ऽपा॒णिं चि॒त्रं व॒यः बृ॒हत् अ॒स्मे द॒धातु॒ यूयं पा॒त स्व॒स्ति-
ऽभिः सदा॑ नः ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥ ४६ ॥ इ॒माः रु॒द्राय॑ स्थि॒रऽध॑न्वने गि॒रः क्षि॒प्रऽइ॒षवे॑ दे॒वाय॑
स्व॒धाऽवै॑ अ॒षा॒ळ्हाय॑ सह॒मानाय॑ वे॒धसे॑ ति॒ग्मऽआ॑यु॒धाय॑ भ॒रत॑
शृ॒णोतु॑ नः ॥ १ ॥ सः हि क्ष॒यैण॑ क्ष॒म्यस्य॑ जन्म॒नः सां॑रा॒ज्येन॑ दि॒-
व्यस्य॑ चे॒तति॑ अ॒वन् अ॒व॑तीः उ॒प॑नः दु॒रः च॒र अ॒न॒मी॒वः रु॒द्र जा॑सु
नः भ॒व ॥ २ ॥ या ते॒ दि॒द्युत् अ॒वऽसृ॑ष्टा दि॒वः परि॑ क्ष॒मया॑ च॒रति॑ परि॒
सा वृ॒ण॒क्तु नः॑ सह॒स्रं ते॒ सु॒ऽअ॒पि॒वा॒त भे॒ष॒जा मा नः॑ तो॒केषु॑ तन॒-
येषु॑ रि॒रिषः॑ ॥ ३ ॥ मा नः॑ व॒धीः रु॒द्र मा॑ परा॒दाः मा ते॒ भूम॑ प्र॒ऽसि॒-
तौ ही॒कृ॒तस्य॑ आ नः॑ भ॒ज ब॒र्हिषि॑ जी॒वऽश॑से यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति-
ऽभिः सदा॑ नः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥ ४७ ॥ आ॒पः यं वः॑ प्र॒थमं॑ दे॒वऽय॑तः इं॒द्रऽपा॒नं ऊ॒र्मि अ॒कृ॒-
ण॒त इ॒कृः तं वः॑ व॒यं श्रु॒चिं अ॒रि॒प्रं अ॒द्य घृ॒तऽमु॒षं मधु॑ऽम॒तं व॒ने म॑
॥ १ ॥ तं ऊ॒र्मि आ॒पः मधु॑मत्ऽत॒मं वः॑ अ॒पां न॑पा॒त अ॒व॒तु आ॒शु॒-
ऽहे॒मा यस्मि॑न् इं॒द्रः वसु॑ऽभिः मा॒द॒याति॑ तं अ॒श्याम॑ दे॒वऽय॑तः वः
अ॒द्य ॥ २ ॥ श॒तऽप॑वि॒चाः स्व॒धया॑ म॒द॑तीः दे॒वीः दे॒वानां॑ अ॒पि यं॑
ति॒ पा॒थः ताः इं॒द्रस्य॑ न मि॒न॑न्ति व॒तानि॑ सि॒न्धुऽभ्यः॑ ह॒व्यं घृ॒तऽव॑त्
जु॒होत॑ ॥ ३ ॥ याः सूर्यैः॑ र॒श्मिऽभिः॑ आ॒ऽत॒तान॑ या॒भ्यः इं॒द्रः अ॒र॑दत्
गा॒तुं ऊ॒र्मि ते॒ सि॒न्धवः॑ व॒रि॒वः धा॒त॒न नः॑ यू॒यं पा॒त स्व॒स्तिऽभिः॑ स॒-
दा॑ नः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥ ४८ ॥ ऋ॒भु॒क्ष॒णः वा॒जाः मा॒द॒य॒ध्वं अ॒स्मे न॒रः म॒घऽवा॑नः

सुतस्य आ वः अर्वाचः क्रतवः न यातां विऽभ्वः रथं नयै वर्तयन्तु
 ॥१॥ ऋभुः ऋभुऽभिः अभि वः स्याम विऽभ्वः विभुऽभिः शर्वसा
 शर्वासि वाजः अस्मान् अवतु वाजऽसातौ इंद्रेण युजा तरुषेम
 वृचं ॥२॥ ते चित् हि पूर्वीः अभि संति शसा विश्वान् अर्यैः उप-
 रऽताति वन्वन् इंद्रः विऽभ्वा ऋभुक्षाः वाजः अर्यैः शचोः मिथ-
 त्या कृण्वन् वि नृम्णं ॥३॥ नु देवासः वरिवः कर्तन् नः भूत नः
 विश्वे अवसे सऽजोषाः सं अस्मे इषं वसवः द्दीरन् यूयं पात
 स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥४॥ १५॥

॥४९॥ समुद्रऽज्येष्ठाः सलिलस्य मध्यात् पुनानाः यन्ति अ-
 निऽविशमानाः इंद्रः याः वृज्जी वृषभः रराद ताः आपः देवीः इह
 मां अवन्तु ॥१॥ याः आपः दिव्याः उत वा स्रवन्ति खनिचिमाः उत
 वा याः स्वयंऽजाः समुद्रऽअर्थाः याः शुचयः पावकाः ताः आपः
 देवीः इह मां अवन्तु ॥२॥ यासां राजा वरुणः याति मध्ये सत्या-
 नृते अवऽपश्यन् जनानां मधुश्चुतः शुचयः याः पावकाः ताः
 आपः देवीः इह मां अवन्तु ॥३॥ यासु राजा वरुणः यासु सोमः
 विश्वे देवाः यासु ऊर्जे मदन्ति वैश्वानरः यासु अग्निः प्रऽविष्टः
 ताः आपः देवीः इह मां अवन्तु ॥४॥ १६॥

॥५०॥ आ मां मित्रावरुणा इह रक्षन्तं कुलाययत् विऽश्वयत्
 मानः आ गन् अजकाऽवं दुः ऽदृशीकंतिरः दधे मा मां पद्येन र-
 पसा विदत् त्सरुः ॥१॥ यत् विऽजामन् परुषि वंदनं भुवत् अ-
 ष्टीवंतौ परि कुल्फौ च देहन्त अग्निः तत् शोचन् अप बाधतां इतः
 मा मां पद्येन रपसा विदत् त्सरुः ॥२॥ यत् शुल्मलौ भवन्ति यत्

नृदीषु यत् ओषधीभ्यः परि जायते विषं विश्वे देवाः निः इतः तत्
 सुवन्तु मा मां पद्येन रपसा विदुत् त्सरुः ॥ ३ ॥ याः प्रऽवतः नि-
 ऽवतः उतऽवतः उदुन्ऽवतीः अनुदुकाः च याः ताः अस्मभ्यं प-
 यसा पिन्वमानाः शिवाः देवीः अशिपदाः भवन्तु सर्वाः नद्यः अ-
 शिमिदाः भवन्तु ॥ ४ ॥ १७ ॥

॥ ५१ ॥ आदित्यानां अवसा नूतनेन सृष्टीमहिं शर्मेणा शं-
 ऽतमेन अनागाः ऽत्वे अदितिऽत्वे तुरासः इमं यज्ञं दधतु ओष-
 माणाः ॥ १ ॥ आदित्यासः अदितिः मादयन्तां मिचः अर्यमा वरुणः
 रजिष्ठाः अस्माकं संतु भुवनस्य गोपाः पिबन्तु सोमं अवसे नः
 अद्य ॥ २ ॥ आदित्याः विश्वे मरुतः च विश्वे देवाः च विश्वे ऋ-
 भवः च विश्वे इंद्रः अग्निः अश्विनां तुस्तुवानाः यूयं पात स्वस्ति-
 ऽभिः सदा नः ॥ ३ ॥ १८ ॥

॥ ५२ ॥ आदित्यासः अदितयः स्याम पूः देवऽचा वसवः मर्त्य-
 ऽचा सनेम मिचा वरुणा सनेतः भवेम द्यावा पृथिवी भवतः
 ॥ १ ॥ मिचः तत् नः वरुणः ममहन्त शर्मे तोकाय तनयाय गोपाः
 मा वः भुजेम अन्यऽजातं एनः मा तत् कर्म वसवः यत् चर्यध्वे
 ॥ २ ॥ तुरण्यवः अंगिरसः नक्षत्रं रत्नं देवस्य सवितुः इयानाः
 पिता च तत् नः महान् यजत्रः विश्वे देवाः सऽमनसः जुषन्त
 ॥ ३ ॥ १९ ॥

॥ ५३ ॥ प्र द्यावा यज्ञैः पृथिवी नमः ऽभिः सऽबाधः ईळे वृ-
 हती यजत्रे ते चित् हि पूर्वं कवयः गृणन्तः पुरः मही दधिरे

देवऽपुत्रे० ॥ १॥ प्रपूर्वेऽजे० पितरां नय्यसीभिः गीऽभिः कृणुध्वं
सर्दने चतस्य आ नः द्यावापृथिवी दैव्येन जनेन यातं महि वां
वरुणं ॥ २॥ उतो हि वां रत्नऽधेयानि संति पुरुषि द्यावापृ-
थिवी सुऽदासे अस्मे धत्तं यत् असत् अस्कृधोयु यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥ ३॥ २० ॥

॥ ५४ ॥ वास्तोः पते प्रति जानीहि अस्मान् सुऽआवेशः अ-
नमीवः भव नः यत् त्वा ईमहे प्रति तत् नः जुषस्व शं नः भव
द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥ १॥ वास्तोः पते प्रऽतरणः नः एधि गय-
ऽस्फानः गोभिः अश्वेभिः इंदो अजरसः ते सख्ये स्याम पिता-
ऽइव पुत्रान् प्रति नः जुषस्व ॥ २॥ वास्तोः पते शमया संऽसदा
ते सखीमहि रणया गातुऽमत्या पाहि शेमे उत योगे वरं नः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ३॥ २१ ॥

॥ ५५ ॥ अमीवऽहा वास्तोः पते विश्वा रूपाणि आऽविशन्
सखा सुऽशेवः एधि नः ॥ १॥ यत् अर्जुन सारमेय दतः पिशंग
यच्छसे विऽइव भ्राजते ऋष्टयः उषं स्रक्केषु वपसंतः नि सु स्वप
॥ २॥ स्तेनं राय सारमेय तस्करं वा पुनःऽसर स्तोतृन् इंद्रस्य राय-
सि किं अस्मान् दुच्छुनऽयसे नि सु स्वप ॥ ३॥ त्वं सूकरस्य दर्दहि
तव दर्दतुं सूकरः स्तोतृन् इंद्रस्य रायसि किं अस्मान् दुच्छुनऽयसे
नि सु स्वप ॥ ४॥ सस्तु माता सस्तु पिता सस्तु श्वा सस्तु विश्वपतिः
ससंतु सर्वे ज्ञातयः सस्तु अयं अभितः जनः ॥ ५॥ यः आस्ते यः च
चरति यः च पश्यति नः जनः तेषां सं हन्मः अक्षाणि यथा इदं
हर्म्यं तथा ॥ ६॥ सहस्रंऽश्रृंगः वृषभः यः समुद्रात् उतऽआचरत्

तेन सहस्येन वयं नि जनान् स्वापयामसि ॥७॥ प्रोष्टेऽश्याः
वह्नेऽश्याः नारीः याः तल्पऽशीवरीः स्त्रियः याः पुण्यऽगंधाः
ताः सर्वाः स्वापयामसि ॥८॥ २२ ॥ ३ ॥

॥५६॥ के ई विऽअक्ताः नरः सऽनीळाः रुद्रस्य मयीः अध
सुऽअश्याः ॥१॥ नकिः हि एषां जनुषि वेदं ते अंग विद्रे मिथः
जनिचं ॥२॥ अभि स्वऽपूभिः मिथः वपंत वार्तऽस्वनसः श्येनाः
अस्पृध्नन् ॥३॥ एतानि धीरः निण्या चिकेत पृथ्विः यत् ऊधः मही
जभारं ॥४॥ सा विद सुऽवीरा मरुतऽभिः अस्तु सनात् सहंती
पुथंती नृम्णं ॥५॥ यामै येष्टाः शुभा शोभिष्ठाः श्रिया संऽमिष्टाः
ओजऽभिः उयाः ॥६॥ उयं वः ओजः स्थिरा शर्वासि अधं मरुत-
ऽभिः गुणः तुविष्मान् ॥७॥ शुभ्रः वः शुष्मः क्रुध्मी मनांसि
धुनिः मुनिः इव शर्धस्य धृष्णोः ॥८॥ सनेमि अस्मत् युयोत दिद्युं
मा वः दुऽमतिः इह प्रणक्नः ॥९॥ प्रिया वः नाम हुवे तुराणां
आ यत् नृपत् मरुतः वावशानाः ॥१०॥ २३ ॥ सुऽआयुधासः
इष्मिणः सुऽनिष्काः उत स्वयं तन्वः शुभमानाः ॥११॥ शुचीं
वः हव्या मरुतः शुचीनां शुचिं हिनोमि अध्वरं शुचिऽभ्यः ऋ-
तेन सत्यं ऋतऽसापः आयन् शुचिऽजन्मानः शुचयः पावकाः
॥१२॥ असेषु आ मरुतः खादयः वः वक्षःऽसु रुक्माः उपऽशिश्नि-
याणाः वि विऽद्युतः न वृष्टिऽभिः रुचानाः अनु स्वधां आयुधैः
यच्छमानाः ॥१३॥ प्र बुध्या वः ईरते महांसि प्र नामानि प्रऽय-
ज्यवः तिरध्वं सहस्रियं दम्यं भागं एतं गृहऽमेधीयं मरुतः जुषध्वं
॥१४॥ यदि स्तुतस्य मरुतः अधिऽइथ इत्या विप्रस्य वाजिनः
हवीमन् मक्षुरायः सुऽवीर्यस्य दात नु चित् यं अन्यः आऽदभत्

अरावा ॥ १५ ॥ २४ ॥ अत्यासः न ये मरुतः सुऽअंचः यक्षुऽहशः न
 शुभयंत मयीः ते हर्म्येऽस्थाः शिशवः न शुभाः वत्सासः न प्रऽक्री-
 ळिनः पयऽधाः ॥ १६ ॥ दृश्यंतः नः मरुतः मृकंतु वरिवस्यंतः
 रोदसी सुऽमेके अरे गोऽहा नृऽहा वधः वः अस्तु मुग्धेभिः अ-
 स्मे वसवः नमध्वं ॥ १७ ॥ आ वः होता जोहवीति सत्तः सचाचीं
 रातिं मरुतः गृणानः यः ईवतः वृषणः अस्ति गोपाः सः अइ-
 यावी हवते वः उक्थेः ॥ १८ ॥ इमे तुरं मरुतः रमयंति इमे सहः
 सहसः आ नमंति इमे शंसं वनुष्यतः नि पांति गुरु द्वेषः अररुषे
 दधंति ॥ १९ ॥ इमे रधं चित् मरुतः जुनंति भूमिं चित् यथा वसवः
 जुषंत अप वाध्वं वृषणः तमांसि धत्त विश्वं तनयं तोकं अस्मे
 ॥ २० ॥ २५ ॥ मा वः दाचात् मरुतः निः अराम मा पश्चात् दुष्म-
 रथ्यः विऽभागे आ नः स्यार्हे भजत न वसव्ये यत् ई सुऽजातं वृ-
 षणः वः अस्ति ॥ २१ ॥ सं यत् हनंत मन्युऽभिः जनांसः शूराः यु-
 ह्नीषु ओषधीषु विक्षु अध स्म नः मरुतः रुद्रियासः चातारः भूत
 पृतनासु अर्यः ॥ २२ ॥ भूरि चक्र मरुतः पित्र्याणि उक्थानि या
 वः शस्यंत पुरा चित् मरुत्ऽभिः उयः पृतनासु साळ्हा मरुत्-
 ऽभिः इत् सनिता वाजं अवी ॥ २३ ॥ अस्मे वीरः मरुतः शुष्मी
 अस्तु जनानां यः असुरः विऽधर्ता अपः येन सुऽक्षितये तरेम
 अध स्वं ओकः अभि वः स्याम ॥ २४ ॥ तत् नः इंद्रः वरुणः मित्रः
 अग्निः आपः ओषधीः वनिनः जुषंत शमैन् स्याम मरुतां उप-
 ऽस्थे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ २५ ॥ २६ ॥

॥ ५७ ॥ मध्वः वः नाम मरुतं यजचाः प्र यज्ञेषु शवसा मदंति
 ये रेजयंति रोदसी चित् उवीं पिबंति उत्सं यत् अयासुः उयाः

॥ १॥ निऽचेतारः हि मरुतः गृणन्तं प्रऽनेतारः यजमानस्य मन्त्र
 अस्माकं अद्य विदथेषु बर्हिः आ वीतये सदत् पिप्रियाणाः ॥ २॥
 न एतावन् अन्ये मरुतः यथा इमे भ्राजन्ते रुक्मैः आयुधैः तनूभिः
 आ रोदसी विश्वऽपिशः पिशानाः समानं अजि अजते शुभे कं
 ॥ ३॥ ऋधक् सा वः मरुतः दिद्युत् अस्तु यत् वः आगः पुरुषतां
 कराम मा वः तस्यां अपि भूम यज्वाः अस्मे वः अस्तु सुऽमतिः
 चनिष्ठा ॥ ४॥ कृते चित् अत्र मरुतः रणन्तं अनवद्यासः शुचयः
 पावकाः प्र नः अवत् सुमतिऽभिः यज्वाः प्र वाजैभिः तिरत्
 पुष्यसैनः ॥ ५॥ उत स्तुतासः मरुतः व्यन्तु विश्वेभिः नामऽभिः नरः
 हवीषि ददात नः अमृतस्य प्रऽजायै जिगृत् रायः सूनृतां मघा-
 नि ॥ ६॥ आ स्तुतासः मरुतः विश्वे ऊती अच्छ सूरीन सर्वऽताता
 जिगात् येनः त्वनां श्रुतिनः वर्धयैति यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
 नः ॥ ७॥ २७॥

॥ ५८॥ प्र साकंऽउक्षे अर्चन्तं गणाय यः दैव्यस्य धाम्नः तुवि-
 ष्मान् उत क्षोदन्ति रोदसी मृहिऽत्वा नक्षन्ते नाकं निऽऽहृतेः
 अवंशात् ॥ १॥ जनूः चित् वः मरुतः लेथेण भीमासः तुविऽम-
 न्यवः अयासः प्र ये महःऽभिः ओजसा उत संति विश्वः वः यामन्
 भयते स्वःऽहक् ॥ २॥ बृहत् वयः मघवन्तऽभ्यः दधात जुजौषन् इत्
 मरुतः सुऽस्तुतिं नः गतः न अध्वा वि तिराति जन्तुं प्र नः स्याह-
 भिः ऊतिऽभिः तिरत् ॥ ३॥ युष्माऽऊतः विप्रः मरुतः शतस्वी
 युष्माऽऊतः अर्वा सहुरिः सहस्री युष्माऽऊतः संऽराट् उत हन्ति
 वृचं प्र तत् वः अस्तु धृतयः देणं ॥ ४॥ तान् आ रुद्रस्य मीळहुषः
 विवासे कुवित् न संति मरुतः पुनः नः यत् सस्वती जिहीऽऽरे

अ० ५. अ० ४. व० ३०.] ॥ ४३ ॥ [म० ७. अ० ४. सू० ५९.]

यत् अविः अव तत् एनः ईमहे तुराणां ॥ ५ ॥ प्र सा वाचि सु-
ऽस्तुतिः मघोनां इदं सुऽउक्तं मरुतः जुषन्त आरात् चित् द्वेषः
वृषणः युयोत यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ २८ ॥

॥ ५९ ॥ यं चायध्वे इदंऽइदं देवासः यं च नयथ तस्मै अग्ने वरुण
मित्रं अर्यमन् मरुतः शर्मै यच्छत ॥ १ ॥ युष्माकं देवाः अवसा अ-
हनि प्रिये ईजानः तरति द्विषः प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः
यः वः वराय दार्शति ॥ २ ॥ नहि वः चरमं च न वसिष्ठः परिऽमं-
सते अस्माकं अद्य मरुतः सुते सचा विश्वे पिबन्त कामिनः ॥ ३ ॥
नहि वः ऊतिः पृतनासु मर्धति यस्मै अराध्वं नरः अभि वः आ
अवर्त्त सुऽमतिः नवीयसी तूयं यात पिपीषवः ॥ ४ ॥ ओ सु घृ-
ष्टिऽराधसः यातनं अंधांसि पीतये इमा वः हव्या मरुतः ररे हि कं
मो सु अन्यत्र गंतन् ॥ ५ ॥ आ च नः बर्हिः सदत अवित च नः
स्पाह्वाणि दातवे वसु अस्त्रेधन्तः मरुतः सोम्ये मधौ स्वाहा इह
मादयाध्वै ॥ ६ ॥ २९ ॥ सस्वः चित् हि तन्वः शुभमानाः आहंसासः
नीलंऽपृष्टाः अपमन् विश्वं शर्धः अभितः मा नि सेदु नरः न र-
खाः सर्वने मदतः ॥ ७ ॥ यः नः मरुतः अभि दुऽदृणायुः तिरः
चित्तानि वसवः जिघांसति दुहः पाशान् प्रति सः मुचीष्ट तपि-
ष्टेन हन्मना हंतन् तं ॥ ८ ॥ सांऽतपनाः इदं हविः मरुतः तत् जु-
जुष्टन् युष्माकं ऊती रिशादसः ॥ ९ ॥ गृहंऽमेधासः आ गत मरुतः
मा अपभूतन् युष्माकं ऊती सुऽदानवः ॥ १० ॥ इहऽइह वः स्व-
ऽतवसः कवयः सूर्यंऽत्वचः यज्ञं मरुतः आवृणे ॥ ११ ॥ च्यवकं य-
जामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं उर्वारुकमिव बधनान्मृत्योर्मुक्षीय
मामृतांत ॥ १२ ॥ ३० ॥ ४ ॥

॥ ६० ॥ यत् अद्य सूर्यं ब्रवः अनागाः उत्तयन् मित्राय वरु-
णाय सत्यं वयं देवऽवा अदिते स्याम तव प्रियासः अर्यमन् गु-
णंतः ॥ १ ॥ एषः स्यः मित्रावरुणा नृऽचक्षाः उभे उत् एति सूर्यः
अभिज्मन् विश्वस्य स्यातुः जगतः च गोपाः ऋजु मर्तेषु वृजिना
च पश्यन् ॥ २ ॥ अयुक्त सप्त हरितः सधऽस्थात् याः ईं वहति सूर्यं
घृताचीः धामानि मित्रावरुणा युवाकुः सं यः यूयाऽइव जनि-
मानि चष्टे ॥ ३ ॥ उत् वां पृक्षासः मधुऽमंतः अस्थुः आ सूर्यः अरु-
हत् शुक्रं अर्णैः यस्मै आदित्याः अध्वनः रदंति मित्रः अर्यमा व-
रुणः सऽजोषाः ॥ ४ ॥ इमे चेतारः अनृतस्य भूरैः मित्रः अर्यमा
वरुणः हि संति इमे ऋतस्य ववृधुः दुरोणे शुग्मासः पुत्राः अदितेः
अदध्याः ॥ ५ ॥ इमे मित्रः वरुणः दुऽदभासः अचेतसं चित् चित्-
यन्ति दक्षैः अपि क्रतुं सुऽचेतसं वतंतः तिरः चित् अंहः सुऽपथा
नयन्ति ॥ ६ ॥ १ ॥ इमे दिवः अग्निऽमिषा पृथिव्याः चिकित्वांसः अ-
चेतसं नयन्ति प्रऽव्राजे चित् नद्यः गाधं अस्ति पारं नः अस्य वि-
ष्पितस्य पर्वन् ॥ ७ ॥ यत् गोपावत् अदितिः शर्म भद्रं मित्रः
यच्छति वरुणः सुऽदासे तस्मिन् आ तोकं तनयं दधानाः
मा कर्म देवऽहेळनं तुरासः ॥ ८ ॥ अव वेदि होत्राभिः यजेत
रिपः काः चित् वरुणऽधृतः सः परि द्वेषऽभिः अर्यमा वृणक्तु
उरु सुऽदासे वृषणौ ऊं लोकां ॥ ९ ॥ सस्वः चित् हि संऽज्ञतिः
लेषी एषां अपीर्येन सहसा सहते युष्मत् भिया वृषणः रेज-
मानाः दक्षस्य चित् महिना मृळतं नः ॥ १० ॥ यः ब्रह्मणे
सुऽमतिं आऽयजति वाजस्य सातौ परमस्य रायः सीक्षंत
मन्युं मघऽवानः अर्यः उरु क्षयाय चक्रिरे सुऽधातु ॥ ११ ॥
इयं देवा पुरऽहिंतिः युवऽभ्यां यज्ञेषु मित्रावरुणौ अकारि

विश्वानि दुःग्गा पिपृतं तिरः नः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
नः ॥ १२ ॥ २ ॥

॥ ६१ ॥ उत् वां चक्षुः वरुणा सुऽप्रतीकं देवयोः एति सूर्यः त-
तन्वान् अभि यः विश्वा भुवनानि चष्टे सः मन्युं मर्त्येषु आ चिक्रेत्
॥ १ ॥ प्र वां सः मित्रावरुणौ ऋतुऽवा विप्रः मन्मानि दीर्घऽश्रुत्
इयति यस्य ब्रह्माणि सुऽक्रतू० अवाथः आ यत् क्रत्वा न शरदः
पृथेये ॥ २ ॥ प्र उरोः मित्रावरुणा पृथिव्याः प्र दिवः ऋष्यात् बृ-
हत् सुऽदानू० स्पशः दधाथे ओषधीषु विश्वि ऋधक् यतः अनि-
ऽमिषं रक्षमाणा ॥ ३ ॥ शंस मित्रस्य वरुणस्य धामं शुष्मः रोद-
सी बद्धे महिऽत्वा अयन् मासाः अयज्वनां अवीराः प्र यज्ञ-
ऽमन्मा वृजनं तिराते ॥ ४ ॥ अमूरा विश्वा वृषणौ इमाः वां न यामु
चित्रं दहशे न यक्षं दुहः सचते अनृता जनानां न वां निरयानि
अचिते अभूवन् ॥ ५ ॥ सं ऊं वां यज्ञं मह्यं नमः ऽभिः हुवे वां मि-
त्रावरुणा सऽबाधः प्र वां मन्मानि ऋचसे नवानि कृतानि ब्रह्म
जुजुषन् इमानि ॥ ६ ॥ इयं देवा पुरः ऽहिनिः युवऽभ्यां यज्ञेषु मि-
त्रावरुणौ अकारि विश्वानि दुःग्गा पिपृतं तिरः नः यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥ ६२ ॥ उत् सूर्यः बृहत् अचीषि अश्रेत् पुरु विश्वा जनिम
मानुषाणां समः दिवा दहशे रोचमानः क्रत्वा कृतः सुऽकृतः कर्तृ-
ऽभिः भूत् ॥ १ ॥ सः सूर्यं प्रति पुरः नः उत् गाः एभिः स्तोमेभिः
एतशेभिः एवैः प्र नः मित्राय वरुणाय वोचः अनागसः अर्यम्णे
अग्रये च ॥ २ ॥ वि नः सहस्रं श्रुतः रदंतु ऋतुऽवानः वरुणः मित्रः

अ० ५. अ० ५. व० ६.]

॥४६॥

[म० ७. अ० ४. सू० ६४.]

अग्निः यच्छतु चंद्राः उपऽमनः अर्के आ नः कामै पूपुरंतु स्तवा-
नाः ॥३॥ द्यावाभूमी अदिते चासीथां नः ये वां जडुः सुऽजनि-
मानः ऋषे मा हेळे भूम वरुणस्य वायोः मा मित्रस्य प्रियऽत-
मस्य नृणां ॥४॥ प्र बाहवा सिमृतं जीवसे नः आ नः गव्यूतिं उ-
क्षतं घृतं न आ नः जने अवयतं युवाना श्रुतं मे मित्रा वरुणा हवा
इमा ॥५॥ नु मित्रः वरुणः अर्यमा नः त्मने तो काय वरिवः दधंतु
सुऽगा नः विश्वा सुऽपथानि संतु यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा
नः ॥६॥४॥

॥६३॥ उत् ऊं एति सुऽभगः विश्वऽचक्षाः साधारणः सूर्यैः
मानुषाणां चक्षुः मित्रस्य वरुणस्य देवः चर्मैऽइव यः संऽअवि-
व्यक्तमांसि ॥१॥ उत् ऊं एति प्रऽसविता जनानां महान् केतुः
अर्णवः सूर्यस्य समानं चक्रं परिऽआविवृत्सन् यत् एतशः वहति
धूः सु युक्तः ॥२॥ विऽभार्जमानः उषसा उपऽस्थात् रेभैः उत्
एति अनुऽमद्यमानः एषः मे देवः सविता चच्छंद यः समानं न
प्रऽमिनाति धाम ॥३॥ दिवः रुक्मः उरुऽचक्षाः उत् एति दूरे-
ऽअर्थः तरणिः भार्जमानः नूनं जनाः सूर्येण प्रऽसूताः अर्यन्
अर्थानि कृण्वन् अपांसि ॥४॥ यत्र चक्रुः अमृताः गातुं अस्मै
श्येनः न दीर्यन् अनु एति पाथः प्रति वां सूरै उत्ऽइते विधेम
नमः ऽभिः मित्रा वरुणा उत् हव्यैः ॥५॥ नु मित्रः वरुणः अर्यमा
नः त्मने तो काय वरिवः दधंतु सुऽगा नः विश्वा सुऽपथानि संतु
यूयं पात स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥६॥५॥

॥६४॥ दिवि क्षयता रजसः पृथिव्यां प्र वां घृतस्य निः ऽनिजः

ददीरन् हव्यं नः मित्रः अर्यमा सुऽजातः राजा सुऽक्षत्रः वरुणः
 जुषत ॥ १ ॥ आ राजाना महः ऋतस्य गोपा सिंधुऽपती० क्षत्रिया
 यात अर्वाक् इळां नः मित्रावरुणा उत वृष्टिं अव दिवः इन्वतं
 जीरऽदानू ॥ २ ॥ मित्रः तत् नः वरुणः देवः अर्यः प्र साधिष्ठेभिः
 पथिऽभिः नयंतु ब्रवंत् यथा नः आत् अरिः सुऽदासे इषा मदेम
 सह देवऽगोपाः ॥ ३ ॥ यः वां गते मनसा तक्षत् एतं ऊर्ध्वं धीतिं
 कृणवंत् धारयत् च उक्षेथौ मित्रावरुणा घृतेन ता राजाना सु-
 ऽक्षितीः तर्पयेथां ॥ ४ ॥ एषः स्तोमः वरुण मित्र तुभ्यं सोमः श्रुक्तः
 न वायवे अयामि अविष्टं धियः जिगृतं पुरैऽधीः यूयं पात स्व-
 स्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ६ ॥ प्रति वां सूरै उतऽइते सुऽउक्तैः मित्रं हुवे वरुणं पूत-
 ऽदक्षं ययौः असुर्ये अक्षितं ज्येष्ठं विश्वस्य यामन् आऽचिता जि-
 गत्सु ॥ १ ॥ ता हि देवानां असुरा तौ अर्या ता नः क्षितीः कुरतं
 ऊर्जयंतीः अश्याम मित्रावरुणा वयं वां द्यावा च यत्र पीपयन्
 अहा च ॥ २ ॥ ता भूरिऽपाशौ अनृतस्य सेतू दुःऽअत्येतू० रिपवे
 मर्त्याय ऋतस्य मित्रावरुणा पथा वां अपः न नावा दुःऽइता
 तरेम ॥ ३ ॥ आ नः मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं घृतेः गव्यूतिं उक्षतं
 इळाभिः प्रति वां अत्र वरं आ जनाय पृणीतं उन्नः दिव्यस्य चा-
 रोः ॥ ४ ॥ एषः स्तोमः वरुण मित्र तुभ्यं सोमः श्रुक्तः न वायवे
 अयामि अविष्टं धियः जिगृतं पुरैऽधीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः
 सदा नः ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ६६ ॥ प्र मित्रयोः वरुणयोः स्तोमः नः एतु श्रूयः नमस्वान

तुविऽजातयोः ॥१॥ या धारयंत देवाः सुऽदक्षा दक्षऽपितरा
 असुर्याय प्रऽमहसा ॥२॥ तानः स्तिऽपा तनूऽपा वरुण जरितृ-
 णां मित्रं साधयंत धियः ॥३॥ यत् अद्य सूरं उतऽइते अनागाः
 मित्रः अर्यमा सुवाति सविता भगः ॥४॥ सुप्रऽअवीः अस्तु सः
 क्षयः प्रनु यामन् सुऽदानवः ये नः अंहः अतिऽपिप्रति ॥५॥ ८॥
 उत स्वऽराजः अदितिः अदव्यस्य व्रतस्य ये महः राजानः ईशते
 ॥६॥ प्रति वां सूरं उतऽइते मित्रं गृणीषे वरुणं अर्यमाणं रिशादसं
 ॥७॥ राया हिरण्यऽया मतिः इयं अवृकायं शर्वसे इयं विप्रामे-
 धऽसातये ॥८॥ ते स्याम देव वरुण ते मित्र सूरिऽभिः सह इषं
 स्वः० च धीमहि ॥९॥ बहवः सूरं चक्षसः अग्निऽजिह्वाः ऋत-
 ऽवृधः चीणि ये येमुः विदधानि धीतिऽभिः विश्वानि परिभूति-
 ऽभिः ॥१०॥ १॥ वि ये दधुः शरदं मासं आत् अहः यज्ञं अक्तुं च आत्
 ऋचं अनाप्यं वरुणः मित्रः अर्यमा क्षत्रं राजानः आशत ॥११॥
 तत् वः अद्य मनामहे सुऽउक्तेः सूरं उतऽइते यत् ओहते वरुणः
 मित्रः अर्यमा यूयं ऋतस्य रथ्यः ॥१२॥ ऋतऽवानः ऋतऽजाताः
 ऋतऽवृधः घोरासः अनृतऽद्विषः तेषां वः सुम्ने सुच्छदिऽतमे
 नरः स्याम ये च सूरयः ॥१३॥ उत ऊं त्यत् दर्शतं वपुः दिवः एति
 प्रतिऽहरे यत् ई आशुः वहति देवः एतशः विश्वस्मै चक्षसे अरं
 ॥१४॥ शीर्ष्णऽशीर्ष्णः जगतः तस्थुषः पतिं समया विश्वं आ
 रजः सप्त स्वसारः सुविताय सूर्यं वहति हरितः रथे ॥१५॥ १०॥
 तत् चक्षुः देवऽहितं शुक्रं उतऽचरत् पश्येम शरदः शतं जीवेम
 शरदः शतं ॥१६॥ कार्येभिः अदाभ्या आ यातं वरुण द्युऽमत
 मित्रः च सोमऽपीतये ॥१७॥ दिवः धामऽभिः वरुण मित्रः
 च आ यातं अदुहा पिवंत सोमं आऽतुजी० ॥१८॥ आ यातं

मि॒त्रा॒व॒रु॒णा जु॒षा॒णौ आ॒ऽहु॒तिं न॒रा पा॒तं सोमं॑ च॒त॒ऽवृ॒धा
॥ १९ ॥ ११ ॥

॥ ६७ ॥ प्रति॑ वां रथं॑ नृ॒ऽपती॑० ज॒र॒ध्वै ह॒विष्म॑ता मन॑सा य॒-
ज्ञि॒र्येन॑ यः वां दू॒तः न धि॒ष्ण्यौ अ॒जी॒गः अ॒र्च्छं सू॒नुः न पि॒तरा॑
वि॒व॒क्त्रि॑ ॥ १ ॥ अ॒शो॒चि अ॒ग्निः सं॒ऽइ॒धा॒नः अ॒स्मे उ॒पो अ॒ह॒श्च॒न
तम॑सः चि॒त् अ॒न्ताः अ॒चे॒ति के॒तुः उ॒षसः॑ पु॒रस्ता॑त् श्रि॒ये दि॒वः दु॒-
हि॒तुः जा॒यमा॑नः ॥ २ ॥ अ॒भि वां नू॒नं अ॒श्वि॒ना सु॒ऽहो॒ता स्तोमैः॑
सि॒स॒क्ति ना॒स॒त्या वि॒व॒क्त्रान् पूर्वी॑भिः या॒तं प॒थ्याभिः॑ अ॒र्वाक्
स्वः॒ऽवि॒दा वसु॑ऽमता रथे॑न ॥ ३ ॥ अ॒वोः वां नू॒नं अ॒श्वि॒ना यु॒वाकुः॑
हु॒वे यत् वां सु॒ते मा॒ध्वी वसु॑ऽयुः आ वां व॒हेतु॑ स्थ॒विरा॑सः अ॒श्वोः
पि॒वा॒थः अ॒स्मे सु॒ऽसु॒ता म॒धूनि॑ ॥ ४ ॥ प्रा॒चीं कुं दे॒वा अ॒श्वि॒ना
धि॒र्यमे॑ अ॒मृ॒धां सा॒तये॑ कृतं वसु॑ऽयुं वि॒श्वाः अ॒वि॒ष्टं वा॒जे आ पु॒र-
ऽधीः ता॒नः श॒क्तं श॒ची॒ऽपती॑० श॒ची॑भिः ॥ ५ ॥ १२ ॥ अ॒वि॒ष्टं धी॒षु
अ॒श्वि॒ना नः आ॒सु प्र॒जाऽव॑त् रे॒तः अ॒ह्यं नः अ॒स्तु आ वां तो॒के
तन॑ये तू॒त॒जानाः॑ सु॒ऽर॒त्ना॑सः दे॒वऽवी॑तिं ग॒मेम॑ ॥ ६ ॥ ए॒षः स्यः
वां पूर्॒व॒गत्वा॑ऽइ॒व स॒ख्ये नि॒ऽधिः हि॒तः मा॒ध्वी रा॒तः अ॒स्मे अ॒-
हे॒ळता॑ मन॑सा आ या॒तं अ॒र्वाक् अ॒श्वंता॑ ह॒व्यं मा॒नुषी॑षु वि॒ष्णु ॥ ७ ॥
ए॒कस्मि॑न् यो॒गे भु॒र॒णा स॒मा॒ने परि॑ वां स॒प्र स॒वतः॑ रथं॑ गा॒त् न
वा॒यंति॑ सु॒ऽभ्वः दे॒वऽयु॑क्ताः ये वां धूः॒ऽसु त॒रण॑यः व॒हेति॑ ॥ ८ ॥
अ॒स॒श्च॒ता म॒घव॑त्ऽभ्यः हि भू॒तं ये रा॒या म॒घऽदे॒यं जु॒नन्ति॑ प्र ये
ब॒धुं सू॒नृता॑भिः ति॒रन्ते॑ ग॒व्या पृ॒चन्तः॑ अ॒श्व्या म॒घानि॑ ॥ ९ ॥ नु मे
ह॒वं आ शृ॒णु॒तं यु॒वाना॑ या॒सिष्टं॑ व॒र्तिः अ॒श्वि॒नौ इरा॑ऽवत् ध॒त्वं र॒-
त्नानि॑ ज॒रतं॑ च॒सूरी॑न् यू॒यं पा॒त स्व॒स्तिऽभिः॑ सदा॑ नः ॥ १० ॥ १३ ॥

॥६८॥ आ शुभा यातं अश्विना सुऽअश्वि गिरं दत्ता जुजुषा-
 णा युवाकोः हव्यानि च प्रतिऽभृता वीतं नः ॥१॥ प्र वां अंधांसि
 मद्यानि अस्थुः अरं गंतं हविषः वीतये मे तिरः अर्यः हवनानि
 श्रुतं नः ॥२॥ प्र वां रथः मनःऽजवाः इयति तिरः रजांसि अश्वि-
 ना शतऽऊतिः अस्मभ्यं सूर्यावसूः इयानः ॥३॥ अयं ह यत् वां
 देवऽयाः ऊं अद्रिः ऊर्ध्वः विवक्ति सोमऽसुत् युवऽभ्यां आ वल्गू
 विप्रः ववृतीत हव्यैः ॥४॥ चिचं ह यत् वां भोजनं नु अस्ति नि अ-
 चये महिषंतं युयोतं यः वां ओमानं दधते प्रियः सन् ॥५॥ १४॥
 उत त्यत् वां जुरते अश्विना भूत् व्यवानाय प्रतीत्यं हविःऽदे अधि
 यत् वर्षः इतःऽऊति धत्थः ॥६॥ उत त्वं भुज्यं अश्विना सखायः
 मध्ये जहुः दुःऽएवासः समुद्रे निः ईं पर्षत् अरावा यः युवाकुः ॥७॥
 वृकाय चित् जसमानाय शक्तं उत श्रुतं शयवे हूयमाना यौ अ-
 घ्यां अपिन्वतं अपः न स्तर्ये चित् शक्ती अश्विना शचीभिः ॥८॥
 एषः स्यः कारुः जरते सुऽउक्तैः अये बुधानः उषसां सुऽमन्मा
 इषा तं वर्धत् अघ्या पयःऽभिः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
 ॥९॥ १५॥

॥६९॥ आ वां रथः रोदसी बद्धानः हिरण्ययः वृषऽभिः
 यातु अश्वैः घृतऽवर्तनिः पविऽभिः रुचानः इषां वोळ्हा नृऽप-
 तिः वाजिनीऽवान् ॥१॥ सः प्रप्रथानः अभि पंच भूमं चिऽवं-
 धुरः मनसा आ यातु युक्तः विशः येन गच्छथः देवऽयंतीः कुचं
 चित् यामं अश्विना दधाना ॥२॥ सुऽअश्व्या यशसा आ यातं अ-
 वीक् दत्ता निऽधि मधुऽमंतं पिबाथः वि वां रथः वध्वा याद-
 मानः अंतान् दिवः बाधते वर्तनिऽभ्यां ॥३॥ युवोः श्रियं परि

योषा अवृणीत सूरः दुहिता परिऽतक्म्यायां यत् देवऽयंतं अव-
 वयः शचीभिः परि घ्नंसं ओमनां वां वयः गात् ॥४॥ यः ह स्यः
 वां रथिरा वस्ते उस्त्राः रथः युजानः परिऽयाति वर्तिः तेन नः शं
 योः उषसः विऽउष्टौ नि अश्विना वहतं यज्ञे अस्मिन् ॥५॥ नरा
 गौराऽइव विऽद्युतं तृषाणा अस्माकं अद्य सर्वना उप यातं पुरु-
 ऽचा हि वां मतिभिः हवन्ते मा वां अन्ये नि यमन् देवऽयंतः ॥६॥
 युवं भुज्यं अवऽविद्धं समुद्रे उत् ऊह्युः अर्णैः अस्त्रिधानैः पत-
 चिऽभिः अश्वमैः अव्यथिऽभिः दंसनाभिः अश्विना पारयता
 ॥७॥ नु मे हव आ शृणुतं युवाना यासिष्टं वर्तिः अश्विनौ इरा-
 ऽवत् धत्तं रत्नानि जरतं च सूरीन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
 नः ॥८॥ १६ ॥

॥७०॥ आ विश्वऽवारा अश्विना गतं नः प्र तत् स्थानं अवा-
 चि वां पृथिव्यां अश्वः न वाजी शुनऽपृष्ठः अस्थात् आ यत्
 सेदथुः ध्रुवसे न योनिं ॥१॥ सिसंक्ति सा वां सुऽमतिः चनिष्ठा
 अतापि घर्मः मनुषः दुरोणे यः वां समुद्रान् सरितः पिपति एत-
 ऽग्वा चित् न सुऽयुजा युजानः ॥२॥ यानि स्थानानि अश्विना
 दधाथे दिवः यज्ञीषु ओषधीषु विष्टु नि पर्वतस्य मूर्धनि सदैता
 इषं जनाय दाशुषे वहता ॥३॥ चनिष्टं देवौ ओषधीषु अपऽसु
 यत् योग्याः अश्ववैथे ऋषीणां पुरुणि रत्ना दधतौ नि अस्मे
 अनु पूर्वाणि चख्युः युगानि ॥४॥ शुश्रुऽवांसां चित् अश्विना
 पुरुणि अभि ब्रह्माणि चक्षाथे ऋषीणां प्रति प्र यातं वरं आ
 जनाय अस्मे वां अस्तु सुऽमतिः चनिष्ठा ॥५॥ यः वां यज्ञः ना-
 सत्या हविष्मान् कृतऽब्रह्मा सुऽमर्थः भवाति उप प्र यातं वरं आ

वसिष्ठं इमा ब्रह्माणि ऋच्यन्ते युवऽभ्यां ॥ ६ ॥ इयं मनीषा इयं
अश्विना गीः इमां सुऽवृत्तिं वृषणा जुषेथां इमा ब्रह्माणि युव-
ऽयूनि अगमन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ १७ ॥ ४ ॥

॥ ७१ ॥ अप स्वसुः उषसः नक् जिहीते रिणक्ति कृष्णीः अरु-
षाय पंथां अश्वऽमघा गोऽमघा वां हुवेम दिवा नक्तं शरु अ-
स्मत् युयोतं ॥ १ ॥ उपऽआयातं दाशुषे मर्त्याय रथेन वामं अ-
श्विना वहता युयुतं अस्मत् अनिरां अमीवां दिवा नक्तं माध्वी-
चासीथां नः ॥ २ ॥ आ वां रथं अवमस्यां विऽउष्टौ सुम्नऽयवः
वृषणः वर्तयन्तु स्यूमऽगभस्तिं ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः आ अश्विना
वसुऽमन्तं वहेथां ॥ ३ ॥ यः वां रथः नृऽपती० अस्ति वोऽह्ना चि-
ऽवंधुरः वसुऽमान् उस्मऽयामा आ नः एना नासत्या उप यातं
अभि यत् वां विश्वऽप्स्यः जिगाति ॥ ४ ॥ युवं चवानं जरसः
अमुमुक्तं नि पेदवे ऊह्युः आशुं अश्वं निः अंहसः तमसः स्पतं
अचिं नि जाहुषं शिथिरे धातं अंतः ॥ ५ ॥ इयं मनीषा इयं अश्वि-
ना गीः इमां सुऽवृत्तिं वृषणा जुषेथां इमा ब्रह्माणि युवऽयूनि
अगमन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ १८ ॥

॥ ७२ ॥ आ गोऽमन्ता नासत्या रथेन अश्वऽवता पुरुऽचंद्रेण
यातं अभि वां विश्वाः निऽयुतः सचन्ते सार्हया श्रिया तन्वां शु-
भाना ॥ १ ॥ आ नः देवेभिः उप यातं अर्वाक् सऽजोषसा नास-
त्या रथेन युवोः हि नः सख्या पित्र्याणि समानः बंधुः उत तस्य
विज्जं ॥ २ ॥ उत् ऊं स्तोमासः अश्विनोः अबुध्नन् जामि ब्रह्माणि
उषसः च देवीः आऽविवासन् रोदसी धिष्यथे इमे अस्त्रं विप्रः

अ० ५. अ० ५. व० २१.] ॥ ५३ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ७४.

नासत्या विवक्तिः ॥३॥ वि च इत् उच्छंतिं अश्विनौ उषसः प्र वां
ब्रह्माणि कारवः भरते ऊर्ध्वं भानुं सविता देवः अश्वेत वृहत् अ-
मयः संऽइधां जरते ॥४॥ आ पश्चातात् नासत्या आ पुरस्तात् आ
अश्विना यातं अधरात् उदक्तात् आ विश्वतः पांचऽजन्येन राया
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ १९॥

॥ ७३ ॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य प्रति स्तोमं देवऽयंतः
दधानाः पुरुऽदंसा पुरुऽतमा पुराऽजा अमर्त्या हवते अश्विना
गीः ॥१॥ नि ऊं प्रियः मनुषः सादि होता नासत्या यः यजते
वंदते च अश्वीतं मध्वः अश्विनौ उपाके आ वां वोचे विदषेष्णु
प्रयस्वान् ॥२॥ अहेम यज्ञं पथां उराणाः इमां सुऽवृक्तिं वृषणा
जुषेथां श्रुष्टीवाऽइव प्रऽइषितः वां अबोधि प्रति स्तोमैः जर-
माणः वसिष्ठः ॥३॥ उपं त्या वह्नीं गमतः विशं नः रक्षःऽहनां
संऽभृता वीऽकुऽपाणी० सं अंधांसि अगमत मत्सराणि मा नः
मर्धिष्टं आ गतं शिवेन ॥४॥ आ पश्चातात् नासत्या आ पुरस्तात्
आ अश्विना यातं अधरात् उदक्तात् आ विश्वतः पांचऽजन्येन
राया यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ २०॥

॥ ७४ ॥ इमाः ऊं वां दिविष्टयः उस्मा हवते अश्विना अयं वां
अहे अवसे शचीऽवसू० विशंऽविशं हि गच्छथः ॥१॥ युवं चिचं
दुदुधुः भोजनं नरा चोदेथां सूनृतांऽवते अर्वा कूरथं सऽमनसा
नि यच्छतं पिबतं सोम्यं मधु ॥२॥ आ यातं उपं भूषतं मध्वः पि-
बतं अश्विना दुग्धं पर्यः वृषणा जेत्या वसू मा नः मर्धिष्टं आ गतं
॥३॥ अश्वासः ये वां उपं दाशुषः गृहं युवां दीयति विभ्रतः मधु-

युऽभिः नरा हयैभिः अश्विना आ देवा यातं अस्मऽयू० ॥४॥ अथ
ह यंतः अश्विना पृक्षः सचंत सूरयः ता यंसतः मघवत्ऽभ्यः ध्रुवं
यशः छुदिः अस्मभ्यं नासत्या ॥५॥ प्र ये ययुः अवृकासः रथाः-
ऽइव नृऽपातारः जनानां उत स्वेन शवसा शूश्रुवुः नरः उत
क्षियंति सुऽक्षितिं ॥६॥ २१॥

॥७५॥ वि उषाः आवः दिविऽजाः ऋतेन आविऽकृण्वाना
महिमानं आ अगात् अप दुहः तमः आवः अजुष्टं अंगिरः ऽतमा
पथ्याः अजीगः ॥१॥ महे नः अद्य सुविताय बोधि उषः महे सौ-
भगाय प्र यंधि चिचं रयिं यशसं धेहि अस्मे देवि मर्तेषु मानुषि
अवस्युं ॥२॥ एतेत्ये भानवः दर्शतायाः चित्राः उषसः अमृतासः
आ अगुः जन्यंतः देव्यानि व्रतानि आऽपृणंतः अंतरिक्षा वि
अस्युः ॥३॥ एषा स्या युजाना पराकात् पंच क्षितीः परि सद्यः
जिगाति अभिऽपश्यंती वयुना जनानां दिवः दुहिता भुवनस्य
पत्नी ॥४॥ वाजिनीऽवती सूर्यस्य योषा चिचऽमघा रायः ईशे
वमूनां ऋषिऽस्तुता जरयंती मघोनी उषाः उच्छति वह्निऽभिः
गृणाना ॥५॥ प्रति द्युतानां अरुषासः अश्वः चित्राः अहश्च न
उषसं वहंतः याति शुभ्रा विश्वऽपिशा रथेन दधाति रत्नं विधत्ते
जनाय ॥६॥ सत्या सत्येभिः महती महत्ऽभिः देवी देवेभिः यजता
यजचैः रुजत् हृळ्हानि ददत् उस्त्रियाणां प्रति गावः उषसं वा-
वशंत ॥७॥ नु नः गोऽमत् वीरऽवत् धेहि रत्नं उषः अश्वऽवत्
पुरुऽभोजः अस्मे मा नः वहिः पुरुषता निदे कः यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदानः ॥८॥ २२॥

॥ ७६ ॥ उत् जुं ज्योतिः अमृतं विश्वऽजन्यं विश्वानरः सवि-
 ता देवः अश्वेत् क्रत्वा देवानां अजनिष्ट चक्षुः आविः अकः भुवनं
 विश्वं उषाः ॥ १ ॥ प्र मे पंथाः देवऽयानाः अहश्च न् अमर्धतः वसु-
 ऽभिः इष्कृतासः अभूत् जुं केतुः उषसः पुरस्तात् प्रतीची आ अ-
 गात् अधि हर्म्येभ्यः ॥ २ ॥ तानि इत् अहानि बहुलानि आसन्
 या प्राचीनं उत्ऽइता सूर्यस्य यतः परि जारः ऽइव आऽचरंती
 उषः दृष्टे न पुनः यतीऽइव ॥ ३ ॥ ते इत् देवानां सधऽमादः आ-
 सन् ऋतऽवानः कवयः पूर्यासः गूळहं ज्योतिः पितरः अनु
 अविन्दन् सत्यऽमंवाः अजन् यन् उषसं ॥ ४ ॥ समांने ऊर्वे अधि
 संऽगतासः सं जानते न यतंते मिथः ते ते देवानां न भिनन्ति व्र-
 तानि अमर्धतः वसुऽभिः यादमानाः ॥ ५ ॥ प्रति त्वा स्तोमैः ईळते
 वसिष्ठाः उषः ऽबुधः सुऽभगे तुस्तुऽवांसः गवां नेची वाजऽपत्नी
 नः उच्छ उषः सुऽजाते प्रथमा जरस्व ॥ ६ ॥ एषा नेची राधसः
 सूनृतांनां उषाः उच्छंती रिभ्यते वसिष्ठैः दीर्घऽश्रुतं रयिं अस्मे
 दधाना यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ २३ ॥

॥ ७७ ॥ उपो रुरुचे युवतिः न योषा विश्वं जीवं प्रऽसुवन्ती
 चरयि अभूत् अग्निः संऽइधे मानुषाणां अकः ज्योतिः बाधमा-
 ना तमांसि ॥ १ ॥ विश्वं प्रतीची सऽप्रथाः उत् अस्यात् रुशं वा-
 सः बिभ्रती शुक्रं अश्वेत् हिरण्यऽवर्णा सुहशीकऽसंहक् गवां
 माता नेची अह्नां अरोचि ॥ २ ॥ देवानां चक्षुः सुऽभगा वहंती
 श्वेतं नयंती सुऽहशीकं अश्वं उषाः अदर्शि रश्मिऽभिः विऽअक्ता
 चित्रऽमंघा विश्वं अनु प्रऽभूता ॥ ३ ॥ अंतिऽवामा दूरे अमित्रं
 उच्छ उर्वी गव्यूतिं अभयं कृधि नः यवयं द्वेषः आभर वसूनि चो-

अ० ५. अ० ५. व० २६.] ॥ ५६ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ७९.

दयं राधः गृणते मधोनि ॥ ४ ॥ अस्मे श्रेष्ठेभिः भानुऽभिः विभा-
हि उषः देवि प्रऽतिरंती नः आयुः इषं च नः दधती विश्वऽवारे
गोऽमन्त अश्वऽवत् रथऽवत् च राधः ॥ ५ ॥ यां त्वा दिवः दुहितः
वर्धयति उषः सुऽजाते मतिऽभिः वसिष्ठाः सा अस्मासु धाः रयिं
चक्षुषं बृहन्तं यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ २४ ॥

॥ ७८ ॥ प्रति केतवः प्रथमाः अहश्चन् ऊर्ध्वाः अस्याः अंजयः
विश्रयति उषः अर्वाचा बृहता रथेन ज्योतिष्मता वामं अस्मभ्यं
वक्षि ॥ १ ॥ प्रति सीं अग्निः जरते संऽइडः प्रति विप्रांसः मति-
ऽभिः गृणन्तः उषाः याति ज्योतिषा बाधमाना विश्वा तमांसि
दुऽइता अप देवी ॥ २ ॥ एताः ऊं त्याः प्रति अहश्चन् पुरस्तात्
ज्योतिः यच्छतीः उषसः विऽभातीः अजीजनन् सूर्यं यज्ञं अग्निं
अपाचीनं तमः अगात् अजुष्टं ॥ ३ ॥ अचेति दिवः दुहिता मधो-
नी विश्वे पश्यन्ति उषसं विऽभातीं आ अस्थात् रथं स्वधया युज्य-
मानं आ यं अश्वासः सुऽयुजः वहति ॥ ४ ॥ प्रति त्वा अद्य सुऽम-
नसः बुधन्त अस्माकांसः मघऽवानः वयं च तिस्त्रिलायध्वं उषसः
विऽभातीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥ ७९ ॥ वि उषाः आवः पथ्या जनानां पंच क्षितीः मानुषीः
बोधयती सुसंहक्ऽभिः उक्षऽभिः भानुं अश्रेत् वि सूर्यः रोदसी
चक्षसा आवः ० ॥ १ ॥ वि अंजते दिवः अंतेषु अकून विशः न यु-
क्ताः उषसः यतते सं ते गावः तमः आ वर्तयन्ति ज्योतिः यच्छन्ति
सविताऽइव बाहू ॥ २ ॥ अभूत् उषाः इंदुऽतमा मधोनीं अजी-
जनत् सविताय श्रवांसि वि दिवः देवी दुहिता दधाति अग्नि-

रः ऽतमा सुऽकृते वसूनि ॥३॥ तावत् उषः राधः अस्मभ्यं रास्व
यावत् स्तोतृभ्यः अरदः गृणाना यां त्वा जडुः वृषभस्य रवेण वि
हृळहस्य दुरः अद्रेः और्णोः ॥४॥ देवऽदेवं राधसे चोदयंती अ-
स्मद्भ्यक् सूनृताः इरयंती विऽउच्छंती नः सूनये धियः धाः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥ २६॥

॥ ८० ॥ प्रति स्तोमेभिः उषसं वसिष्ठाः गीः ऽभिः विप्रासः
प्रथमाः अबुधन् विऽवर्तयंती रजसी संऽअंते० आविऽऽकृण्व-
ती भुवनानि विश्वा ॥१॥ एषा स्या नय्यं आयुः दधाना गूढी तमः
ज्योतिषा उषाः अबोधि अग्रे एति युवतिः अहयाणा प्र अचि-
कित्त सूर्यं यज्ञं अभिं ॥२॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः नः उषसः
वीरऽवतीः सदै उच्छंतु भद्राः घृतं दुहानाः विश्वतः प्रऽपीताः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥ २७॥ ५॥

॥ ८१ ॥ प्रति ऊं अदृशि आऽयती उच्छंती दुहिता दिवः अ-
पो महि व्ययति चक्षसे तमः ज्योतिः कृणोति सूनरी ॥१॥ उत्
उस्रियाः सृजते सूर्यः सचा उत्ऽयत् नक्षत्रं अर्चिऽवत् तव इत्
उषः विऽउषि सूर्यस्य च सं भक्तेन गमेमहि ॥२॥ प्रति त्वा
दुहितः दिवः उषः जीराः अभुस्महि या वहंसि पुरु स्याहं
वनन्ऽवति रत्नं न दाप्नुषे मयः ॥३॥ उच्छंती या कृणोषि
मंहना महि प्रऽख्ये देवि स्वः हृशे तस्याः ते रत्नऽभाजः ईमहे
वयं स्याम मातुः न सूनवः ॥४॥ तत् चित्रं राधः आ भर उषः
यत् दीर्घश्रुतऽतमं यत् ते दिवः दुहितः मर्तऽभोजनं तत् रास्व
भुनजामहे ॥५॥ अवं सूरिभ्यः अमृतं वसुऽत्वनं वाजान् अ-

स्मभ्यं गोऽमृतः चोदयित्री मधोनः सूनृताऽवती उषाः उच्छत्
अपं सिधः ॥६॥१॥

॥ ८२ ॥ इंद्रावरुणा युवं अध्वराय नः विशे जनाय महि शर्मे
यच्छतं दीर्घऽप्रयज्युं अति यः वनुष्यति वयं जयेम पृतनासु दुः-
ऽध्यः ॥१॥ संऽराट् अन्यः स्वऽराट् अन्यः उच्यते वां महान्तौ इंद्रा-
वरुणा महाऽवसू० विश्वे देवासः परमे विऽओमनि सं वां ओ-
जः वृषणा सं बलं दधुः ॥२॥ अनु अपां खानि अतृतं ओजसा आ
सूर्य ऐरयतं दिवि प्रऽभुं इंद्रावरुणा मदं अस्य मायिनः अपिन्वतं
अपितः पिन्वतं धियः ॥३॥ युवां इत् युत्ऽसु पृतनासु वह्नयः यु-
वां क्षेमस्य प्रऽसवे मितऽज्ञवः ईशाना वस्वः उभयस्य कारवः
इंद्रावरुणा सुऽहवा हवामहे ॥४॥ इंद्रावरुणा यत् इमानि चक्रयुः
विश्वा जातानि भुवनस्य मज्मना क्षेमेण मित्रः वरुणं दुवस्यति
मरुत्ऽभिः उग्रः शुभं अन्यः इयते ॥५॥२॥ महे शुल्काय वरुणस्य नु
त्विषे ओजः मिमाते ध्रुवं अस्य यत् स्वं अजामिं अन्यः अथयंतं
आ अतिरत् दधेभिः अन्यः प्र वृणोति भूयसः ॥६॥ न तं अंहः न
दुऽइतानि मर्ये इंद्रावरुणा न तपः कुतः च न यस्य देवा गच्छथः
वीथः अध्वरं न तं मर्तस्य नशते परिऽहृतिः ॥७॥ अर्वाक् नरा
दैव्येन अवसा आ गतं शृणुतं हवै यदि मे जुजोषथः युवोः हिस-
ख्यं उत वा यत् आप्यं माडीकं इंद्रावरुणा नि यच्छतं ॥८॥ अ-
स्माकं इंद्रावरुणा भरेऽभरे पुरऽयोधा भवतं कृष्टिऽओजसा यत्
वां हवैते उभये अध स्पृधि नरः तोकस्य तनयस्य सातिषु ॥९॥
अस्मे इंद्रः वरुणः मित्रः अर्यमा ह्युमं यच्छंतु महि शर्मे सऽप्रथः
अवधं ज्योतिः अदितेः ऋत्ऽवृधः देवस्य ह्योके सवितुः मना-
महे ॥१०॥३॥

॥ ८३ ॥ युवां नरा पश्यमानासः आप्यं प्राचा गव्यंतः पृथुऽप-
 शैवः ययुः दासां च वृत्रा हतं आर्याणि च सुऽदासं इंद्रावरुणा अ-
 वसा अवतं ॥ १ ॥ यच्च नरः संऽअयंते कृतऽध्वंजः यस्मिन् आजा
 भवति किं च न प्रियं यच्च भयंते भुवना स्वः ऽदृशः तच्च नः इंद्रा-
 वरुणा अधि वोचतं ॥ २ ॥ संभूम्याः अंताः ध्वसिराः अहक्षत इंद्रा-
 वरुणा दिवि घोषः आ अरुहत् अस्थुः जनानां उप मां अरांतयः
 अर्वाक् अवसा हवनऽश्रुता आ गतं ॥ ३ ॥ इंद्रावरुणा वधनाभिः
 अप्रति भेदं वन्तं प्र सुऽदासं आवतं ब्रह्माणि एषां शृणुतं ह-
 वीमनि सत्या तृत्सूनां अभवत् पुरऽहितिः ॥ ४ ॥ इंद्रावरुणौ अ-
 भि आ तपंति मा अघानि अयैः वनुषां अरांतयः युवं हि वस्वः
 उभयस्य राजयः अध स्म नः अवतं पार्ये दिवि ॥ ५ ॥ ४ ॥ युवां हवन्ते
 उभयांसः आजिषु इंद्रं च वस्वः वरुणं च सांतये यच्च राजऽभिः
 दशऽभिः निऽबाधितं प्र सुऽदासं आवतं तृत्सुऽभिः सह ॥ ६ ॥
 दश राजानः संऽइताः अयंज्यवः सुऽदासं इंद्रावरुणा न युयुधुः
 सत्या नृणां अन्नऽसदा उपऽस्तुतिः देवाः एषां अभवन् देवऽहं-
 तिषु ॥ ७ ॥ दाशऽराज्ञे परिऽयत्ताय विश्वतः सुऽदासं इंद्रावरुणौ
 अशिस्तं श्वित्यंचः यच्च नमसा कपदिनः धिया धीऽवतः अस-
 पंत तृत्सवः ॥ ८ ॥ वृत्राणि अन्यः संऽइयेषु जिघ्रते व्रतानि अन्यः
 अभि रक्षते सदा हवामहे वां वृषणा सुवृक्तिऽभिः अस्मे इंद्राव-
 रुणा शर्म यच्छतं ॥ ९ ॥ अस्मे इंद्रः वरुणः मित्रः अयमा शुभं य-
 च्छंतु महि शर्म सऽप्रथः अवधं ज्योतिः अदितेः ज्ञतऽवृधः देवस्य
 श्लोकं सवितुः मनामहे ॥ १० ॥ ५ ॥

॥ ८४ ॥ आ वां राजानौ अध्वरे ववृत्यां हव्येभिः इंद्रावरुणा

नमः ऽभिः प्र वां घृताचीं बाह्वोः दधाना परि त्मना विषु ऽरूपा
 जिगाति ॥ १ ॥ युवोः राष्ट्रं बृहत् इन्वति द्यौः यौ सेतु ऽभिः अ-
 रज्जु ऽभिः सिनीथः परि नः हेळः वरुणस्य वृज्याः उरु नः इंद्रः
 कृणवत् ऊं लोकं ॥ २ ॥ कृतं नः यज्ञं विदग्धेषु चारुं कृतं ब्रह्माणि
 सूरिषु प्र ऽशस्ता उपो रयिः देव ऽजुतः नः एतु प्र नः स्पाहा-
 भिः ऊति ऽभिः तिरेतं ॥ ३ ॥ अस्मे इंद्रावरुणा विश्व ऽवारं रयिं
 धत्तं वसु ऽमंतं पुरु ऽक्षुं प्र यः आदित्यः अनृता मिनाति अमिता
 शूरः दयते वसूनि ॥ ४ ॥ इयं इंद्रं वरुणं अष्ट मे गीः प्र आवत् तोके
 तनये तूतुजाना सु ऽरत्नासः देव ऽवीतिं गमेम यूयं पात स्व-
 स्ति ऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ८५ ॥ पुनीषे वां अरक्षसं मनीषां सोमं इंद्राय वरुणाय जु-
 ह्वत् घृत ऽप्रतीकां उपसं न देवीं ता नः यामन् उरुथतां अभीके
 ॥ १ ॥ स्पधेते वै ऊं देव ऽहूये अत्र येषु ध्वजेषु दिद्यवः पतति युवं
 तान् इंद्रावरुणौ अमित्रान् हुतं पराचः शर्वा विषूचः ॥ २ ॥ आ-
 पः चित् हि स्व ऽयं शसः सदः ऽसु देवीः इंद्रं वरुणं देवतां धुः कृ-
 षीः अन्यः धारयति प्र ऽर्विक्ताः वृचाणि अन्यः अप्रतीनि हति
 ॥ ३ ॥ सः सु ऽक्रतुः ऋतु ऽचित् अस्तु होता यः आदित्या शवंसा
 वां नमस्वान् आ ऽवर्तते अवसे वां हविष्मान् असत् इत् सः
 सुवितार्य प्रयस्वान् ॥ ४ ॥ इयं इंद्रं वरुणं अष्ट मे गीः प्र आवत्
 तोके तनये तूतुजाना सु ऽरत्नासः देव ऽवीतिं गमेम यूयं पात
 स्वस्ति ऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ८६ ॥ धीरां तु अस्य महिना जनुषि वि यः तस्तंभं रोदसी

चित् उर्वीं प्र नाकं ऋषं नुनुदे बृहंतं द्विता नक्षत्रं प्र प्रथत् च भूमं
 ॥१॥ उत स्वया तन्वा सं वदे तत् कदा नु अंतः वरुणे भुवानि किं
 मे हव्यं अह्वणानः जुषेत कदा मृळीकं सुऽमनाः अभि ख्यं ॥२॥
 पृच्छे तत् एनं वरुण दिदृक्षु उषो एमि चिकितुषः विऽपृच्छं स-
 मानं इत् मे कवयः चित् आहुः अयं ह तुभ्यं वरुणः हृणीते ॥३॥
 किं आगः आस वरुण ज्येष्ठं यत् स्तोतारं जिघांससि सखायं प्र
 तत् मे वोचः दुऽदुभ स्वधाऽवः अव त्वा अनेनाः नमसा तुरः
 इयां ॥४॥ अव दुग्धानि पित्र्या सृज नः अव या वयं चकुम तनू-
 भिः अव राजन् पशुऽनृपं न ता युं सृज वत्सं न दासः वसिष्ठं ॥५॥
 न सः स्वः दक्षः वरुण ध्रुतिः सासुरा मन्युः विऽभीदकः अचिन्तिः
 अस्ति ज्यायान् कनीयसः उपऽअरे स्वमः च न इत् अनृतस्य प्र-
 ऽयोता ॥६॥ अरं दासः न मीळहुषे कराणि अहं देवाय भूर्णये
 अनागाः अचेतयत् अचितः देवः अर्यः गृत्सं राये कविऽतरः जु-
 नाति ॥७॥ अयं सु तुभ्यं वरुण स्वधाऽवः हृदि स्तोमः उपऽश्रितः
 चित् अस्तु शं नः क्षेमं शं ऊं योगे नः अस्तु यूयं पात स्वस्ति ऽभिः
 सदा नः ॥८॥८॥

॥८७॥ रदत् पथः वरुणः सूर्याय प्र अर्णीसि समुद्रिया नदीनां
 सर्गः न सृष्टः अवतीः ऋतऽयन् चकार महीः अवनीः अहंऽभ्यः
 ॥१॥ आत्मा ते वातः रजः आ नवीनोत् पशुः न भूर्णिः यवसे स-
 सऽवान् अंतः मही बृहती रोदसी इमे विश्वा ते धाम वरुण
 प्रियाणि ॥२॥ परि स्पशः वरुणस्य स्मत् ऽइष्टाः उभे पश्यंति रो-
 दसी सुऽमेकं ऋतऽवानः कवयः यज्ञऽधीराः प्रऽचेतसः ये
 इषयंत मन्म ॥३॥ उवाच मे वरुणः मेधिराय चिः सप्त नाम अघ्या

अ० ५. अ० ६. व० १०.] ॥ ६२ ॥ [म० ७. अ० ५. सू० ८८.

विभर्ति विद्वान् पदस्य गुह्या न वोचत् युगाय विप्रः उपराय
शिक्षन् ॥४॥ तिस्रः द्यावः निऽहिताः अंतः अस्मिन् तिस्रः भू-
मीः उपराः षट्संविधानाः गृत्सः राजा वरुणः चक्रे एतं दिवि
प्रऽईखं हिरण्ययं शुभे कं ॥५॥ अवं सिंधुं वरुणः द्यौःऽईव स्यात्
द्रुप्तः न श्वेतः मृगः तुविष्मान् गंभीरऽशंसः रजसः विऽमानः
सुपारऽक्षवः सतः अस्य राजा ॥६॥ यः मृळयाति चक्रुषे चित्
आगः वयं स्याम वरुणे अनागाः अनु व्रतानि अदितेः ऋधंतः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥९॥

॥८८॥ प्र शुंध्युवं वरुणाय प्रेक्षां मतिं वसिष्ठ मीळहुषे भरस्व
यः ई अवीचं करते यजवं सहस्रंऽमघं वर्षणं बृहंतं ॥१॥ अथ नु
अस्य संऽहशं जगन्वान् अग्नेः अनीकं वरुणस्य मंसि स्वः यत्
अश्मन् अधिऽपाः ऊं अंधः अभि मा वपुः हश्ये निनीयात्
॥२॥ आ यत् रुहावं वरुणः च नावै प्र यत् समुद्रं ईरयाव मध्यं
अधि यत् अपां सुऽभिः चराव प्र प्रऽईखे ईखयावहै शुभे कं ॥३॥
वसिष्ठं वरुणः नावि आ अधात् ऋषिं चकार सुऽअपाः महः-
ऽभिः स्तोतारं विप्रः सुदिनऽत्वे अह्नां यात् नु द्यावः ततनन् यात्
उषसः ॥४॥ कं त्यानि नौ सख्या बभूवुः सचावहे यत् अवृकं पुरा
चित् बृहंतं मानं वरुण स्वधाऽवः सहस्रंऽद्वारं जगम् गृहं ते ॥५॥
यः आपिः नित्यः वरुण प्रियः सन् त्वां आगांसि कृणवत् सखा
ते मा ते एनस्वंतः यक्षिन् भुजेम यंधि स्म विप्रः स्तुवते वरुणं
॥६॥ ध्रुवासु त्वा आसु क्षितिषु क्षियंतः वि अस्सत् पाशं वरुणः
सुमोचत् अवः वन्वानाः अदितेः उपऽस्थात् यूयं पात स्वस्ति-
ऽभिः सदा नः ॥७॥१०॥

॥ ८९ ॥ मो' सु वरुण मृतऽमयं गृहं राजन् अहं गमं मृळ
सुऽक्षत्र मृळय ॥ १ ॥ यत् एमि प्रस्फुरन्ऽइव दतिः न ध्मातः
अद्रिऽवः मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥ २ ॥ ऋतः समह दीनता प्र-
तिऽईपं जगम शुचे मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥ ३ ॥ अपां मध्ये त-
स्थिऽवासं तृणा अविदत् जरितारं मृळ सुऽक्षत्र मृळय ॥ ४ ॥
यत् किं च इदं वरुण दैव्ये जने अभिऽद्रोहं मनुष्याः चरामसि अ-
चिन्ती यत् तव धर्मं युयोपि मा नः तस्मात् एनसः देव रिऽरिषः
॥ ५ ॥ ११ ॥ ५ ॥

॥ ९० ॥ प्र वीरऽया शुचयः दद्रे वां अध्वर्युऽभिः मधुऽमंतः
सुतासः वह वायो' निऽयुतः याहि अच्छ पिब सुतस्य अधसः
मदाय ॥ १ ॥ ईशानाय प्रऽहुतिं यः ते आनद्र शुचिं सोमं शुचि-
ऽपाः तुभ्यं वायो' कृणोषि तं मर्त्येषु प्रऽशस्तं जातऽजातः जायते
वाजी अस्य ॥ २ ॥ रायेनु यं जज्ञतुः रोदसी' इमे' रायेदेवी धिषणा
धाति देवं अध वायुं निऽयुतः सश्चत स्वाः उत श्वेतं वसुऽधितिं
निऽरेके ॥ ३ ॥ उच्छन् उषसः सुऽदिनाः अरिप्राः उरु ज्योतिः
विविदुः दीध्यानाः गर्भं चित् ऊर्वं उशिजः वि वव्रुः तेषां अनु
प्रऽदिवः ससुः आपः ॥ ४ ॥ ते सत्येन मनसा दीध्यानाः स्वेन यु-
क्तासः क्रतुना वहन्ति इंद्रवायू' वीरऽवाहं रथं वां ईशानयोः अ-
भि पृक्षः सचन्ते ॥ ५ ॥ ईशानासः ये दधते स्वः नः गोभिः अश्वेभिः
वसुऽभिः हिरण्यैः इंद्रवायू' सूरयः विश्वं आयुः अर्वतऽभिः
वीरैः पृतनासु सद्भुः ॥ ६ ॥ अर्वतः न अवसः भिक्षमाणाः इंद्र-
वायू' सुस्तुतिऽभिः वसिष्ठाः वाजऽयंतः सु अवसे हुवेम यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ १२ ॥

॥९१॥ कुवित् अंग नमसा ये वृधासः पुरा देवाः अनवद्यासः
 आसन्ते वायवे मनवे बाधिताय अवासयन् उषसं सूर्येण ॥१॥
 उशंता दूता न दभाय गोपा मासः च पाथः शरदः च पूर्वीः इंद्र-
 वायू सुस्तुतिः वां इयाना माडीकिं ईष्टे सुवितं च नय्यं ॥२॥ पी-
 वः ऽअन्नान् रयिऽवधः सुऽमेधाः श्वेतः सिसक्ति निऽयुतां अभि-
 ऽश्रीः ते वायवे सऽमनसः वि तस्युः विश्वा इत् नरः सुऽअप-
 त्यानि चक्रुः ॥३॥ यावत् तरः तन्वः यावत् ओजः यावत् नरः
 चक्षसा दीध्यानाः शुचिं सोमं शुचिऽपा पातं अस्मे इंद्रवायू
 सदंत बर्हिः आ इदं ॥४॥ निऽयुवाना निऽयुतः स्पार्हऽवीराः
 इंद्रवायू सऽरथं यातं अर्वाक् इदं हि वां प्रऽभृतं मध्वः अग्नं अघं
 प्रीणाना वि मुमुक्तं अस्मे ॥५॥ याः वां शतं निऽयुतः याः सहस्रं
 इंद्रवायू विश्वऽवीराः सचंते आ आभिः यातं सुऽविदचाभिः
 अर्वाक् पातं नरा प्रतिऽभृतस्य मध्वः ॥६॥ अर्वतः न अवसः
 भिक्षमाणाः इंद्रवायू सुस्तुतिऽभिः वसिष्ठाः वाजऽयंतः सु अ-
 वसे हुवेम यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥ १३॥

॥९२॥ आ वायो भूष शुचिऽपाः उप नः सहस्रं ते निऽयुतः
 विश्वऽवार उपो ते अंधः मद्यं अयामि यस्य देव दधिषे पूर्वऽपेयं
 ॥१॥ प्रसोता जीरः अध्वरेषु अस्यात् सोमं इंद्राय वायवे पिबध्ये
 प्र यत् वां मध्वः अयियं भरंति अध्वर्यवः देवऽयंतः शचीभिः
 ॥२॥ प्र याभिः यासिं दाश्वासं अच्छं निऽयुतऽभिः वायो इष्टये
 दुरोणे निनः रयिं सुऽभोजसं युवस्व नि वीरं गव्यं अश्व्यं च राधः
 ॥३॥ ये वायवे इंद्रऽमादनासः आऽदेवासः निऽतोशनासः अर्यः
 मंतः वृचाणि सूरिऽभिः स्याम ससह्रांसः युधा नृऽभिः अमि-

अ० ५. अ० ६. व० १७.] ॥ ६५ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९४.]

चान् ॥४॥ आ नः नियुत्तऽभिः श्रुतिनीभिः अध्वरं सहस्रिणीभिः
उप याहि यज्ञं वायो अस्मिन्सर्वने मादयस्व यूयं पात स्वस्ति-
ऽभिः सदा नः ॥५॥ १४॥

॥ ९३ ॥ शुचिं नु स्तोमं नवऽजातं अद्य इंद्राग्नीं वृचऽहना
जुषेथां उभा हि वां सुऽहवा जोहवीमि ता वाजं सद्यः उश्ने धेष्ठां
॥१॥ ता सा नसी श्वसाना हि भूतं सा कंऽवृधा श्वसा श्रुश्रुऽवां-
सा क्षयैतौ रायः यवसस्य भूरैः पृक्तं वाजस्य स्थविरस्य घृष्टैः ॥२॥
उपो हयत् विदथं वाजिनः गुः धीभिः विप्राः प्रऽमतिं इच्छमा-
नाः अर्वतः न काष्ठां नक्षमाणाः इंद्राग्नीं जोहुवतः नरः ते ॥३॥
गीऽभिः विप्रः प्रऽमतिं इच्छमानः ईष्टे रयिं यशसं पूर्वऽभाजं
इंद्राग्नीं वृचऽहना सुऽवजा प्र नः नव्येभिः तिरतं देष्णैः ॥४॥
सं यत् मही मिथ्यतीं स्पर्धमाने तनूऽरुचा शूरऽसाता यैते
अदेवऽयुं विदथे देवयुऽभिः सचा हतं सोमऽसुता जनेन ॥५॥ १५॥
इमां ऊं सु सोमऽसुतिं उप नः आ इंद्राग्नीं सौमनसाय यातं नु
चित् हि परिऽमन्त्रार्थे० अस्मान् आ वां शश्वत्ऽभिः ववृतीय
वाजैः ॥६॥ सः अग्ने एना नमसा संऽइद्वः अच्छ मिचं वरुणं इंद्रं
वोचेः यत् सीं आगः चक्रम तत् सु मृळ तत् अर्यमा अदितिः
शिश्नयंतु ॥७॥ एताः अग्ने आशुषाणासः इष्टीः युवोः सचा अ-
भि अश्याम वाजान् मा इंद्रं नः विष्णुः मरुतः परि ख्यन् यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥८॥ १६॥

॥ ९४ ॥ इयं वां अस्य मन्मनः इंद्राग्नीं पूर्वऽस्तुतिः अभ्रात्
वृष्टिऽइव अजनि ॥१॥ श्रुणुतं जरितुः हवं इंद्राग्नीं वनतं गिरः

अ० ५. अ० ६. व० १९.] ॥ ६६ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९५.]

ईशा॒ना पि॒प्यत॑ धियः॥२॥ मा पा॒पऽत्वाय॑ नः न॒रा इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ मा
अ॒भिऽश॑स्तये मा नः री॒रध॑तं नि॒दे॥३॥ इ॒द्रे अ॒ग्रा न॑मः वृ॒हत् सु॒-
ऽवृ॒क्तिं आ ई॒रया॑म॒हे धि॒या धे॒नाः अ॒व॒स्य॒वः॥४॥ ता हि श॒श्वतः॑
ई॒ळते॑ इ॒त्या वि॒प्रासः॑ कृतये॒सुऽबाधः॑ वाज॑ऽसातये॥५॥ ता वां
गीःऽभिः॑ वि॒प॒न्य॒वः प्र॒य॒स्व॒तः ह॒वा॒म॒हे मे॒धऽसा॑ता स॒नि॒थ॒वः
॥६॥ १७॥ इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ अ॒व॒सा आ ग॑तं अ॒स्मभ्य॑ च॒र्षणि॑ऽस॒हा मा नः॑
दुःऽश॑सः ई॒शत॑॥७॥ मा क॒स्य नः॑ अ॒र॒रुषः॑ धू॒तिः प्र न॑क् म॒र्त्यस्य॑
इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ श॒र्म॑ य॒च्छत॑॥८॥ गोऽम॑त् हिर॒ण्यऽव॑त् व॒सु य॑त् वां अ॒-
श्व॑ऽव॒त् ई॒म॒हे इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ त॒त् व॒ने॒म॒हि॥९॥ य॒त् सो॒मे आ सु॑ते न॒रः
इ॒न्द्रा॒ग्नी॑ अ॒जो॒ह॒वुः स॒प्तिऽव॑ता स॒प॒र्य॒वः॥१०॥ उ॒क्थे॒भिः वृ॒च॒-
ह॒न्ऽत॑मा या म॒न्दा॒ना चि॒त् आ गि॒रा आ॑गू॒षैः आऽवि॒वा॑सतः
॥११॥ तौ इ॒त् दुःऽश॑सं म॒र्त्यं दुःऽवि॒वांसं॑ र॒क्ष॒स्वि॒नं आऽभो॑गं
ह॒न्म॑ना ह॒तं उ॒दुऽधिं॑ ह॒न्म॑ना ह॒तं॥१२॥ १८॥

॥ ९५ ॥ प्र क्षो॒द॒सा धा॒य॒सा स॒स्त्रे ए॒षा सर॑स्वती ध॒रुणं॑ आ॒य॒सी
पूः प्रऽबा॑ब॒धाना॑ र॒थ्याऽइ॒व या॑ति वि॒श्वाः अ॒पः म॒हि॒ना सि॑न्धुः
अ॒न्याः॥१॥ ए॒का अ॒चे॒त॒त् सर॑स्वती न॒दीनां॑ शुचिः य॒ती गि॒रि॒-
ऽभ्यः॑ आ स॒मु॒द्रात् रा॒यः चे॒त॑ती भुव॑नस्य भू॒रैः घृ॒तं प॒यः दु॒दुहे॑ ना॒-
हु॒षाय॑॥२॥ सः व॒वृ॒धे न॒र्यैः योष॑णासु वृषां शि॒शुः वृष॑भः य॒ज्ञि॒-
या॑सु सः वा॒जिनं॑ म॒घ॒व॑त्ऽभ्यः द॒धा॒ति वि सा॑तये त॒न्व॑म॒मृ॒जी॒त॑
॥३॥ उ॒त स्या॑ नः सर॑स्वती जुषा॒णा उ॒प अ॒व॒त् सुऽभ॒गा य॒ज्ञे अ॒-
स्मिन् मित॑ज्ञुऽभिः न॒म॒स्यैः इ॒या॒ना रा॒या यु॒जा चि॒त् उ॒त्त॑ऽत॒रा
स॒खिऽभ्यः॥४॥ इ॒मा जु॒ह्वा॒ना यु॒ष्मत् आ न॑मःऽभिः प्र॒ति स्तो॑मं
स॒र॒स्व॒ति जुष॑स्व त॒व श॑र्मन् प्रि॒यऽत॑मे द॒धा॒नाः उ॒प॑ स्थे॒या॒म॒

अ० ५. अ० ६. व० २९.] ॥ ६७ ॥ [म० ७. अ० ६. सू० ९७.]

शरणं न वृक्षं ॥ ५ ॥ अयं जुं ते सरस्वति वसिष्ठः द्वारौ ऋतस्य सु-
ऽभगे वि आवः० वर्धं शुभे स्तुवते रासि वाजान् यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ ६६ ॥ बृहत् जुं गायिषे वचः असुर्या नदीनां सरस्वतीं इत्
मह्य सुवृत्तिऽभिः स्तोमैः वसिष्ठ रोदसी ॥ १ ॥ उभे यत्ते महि-
ना शुभे अंधसी अधिऽक्षियंति पूरवः सा नः बोधि अविची
मरुत्ऽसखा चोद राधः मघोनीं ॥ २ ॥ भद्रं इत् भद्रा कृण्वत्
सरस्वती अकवऽअरी चेतति वाजिनींऽवती गृणाना जम-
दग्निऽवत् स्तुवाना च वसिष्ठऽवत् ॥ ३ ॥ जनिऽयंतः नु अयवः
पुचिऽयंतः सुऽदानवः सरस्वतं हवामहे ॥ ४ ॥ ये ते सरस्वः ऊर्म-
यः मधुऽमंतः घृतऽश्रुतः तेभिः नः अविता भव ॥ ५ ॥ पीपि-
ऽवासं सरस्वतः स्तनं यः विश्वऽदर्शतः भक्षीमहिं प्रऽजां इषं
॥ ६ ॥ २० ॥

॥ ६७ ॥ यज्ञे दिवः नृऽसदने पृथिव्याः नरः यच देवऽयवः
मदंति इंद्राय यच सर्वनानि सुन्वे गमन्त मदाय प्रथमं वयः च
॥ १ ॥ आ दैव्या वृणीमहे अवांसि बृहस्पतिः नः महे आ सखायः
यथा भवेम मीळहुषे अनागाः यः नः दाता पराऽवतः पिता-
ऽइव ॥ २ ॥ तं जुं ज्येष्ठं नमसा हविःऽभिः सुऽशेवं ब्रह्मणः पतिं
गृणीषे इंद्रं श्लोकः महिं दैव्यः सिसृक्तु यः ब्रह्मणः देवऽकृतस्य रा-
जां ॥ ३ ॥ सः आ नः योनिं सदतु प्रेष्ठः बृहस्पतिः विश्वऽवारः यः
अस्ति कामः रायः सुऽवीर्यस्य तं दात् पर्वत् नः अति सश्रुतः
अरिष्टान् ॥ ४ ॥ तं आ नः अर्कं अमृताय जुष्टं इमे धासुः अमृता-

सः पुराऽजाः शुचिऽक्रंदं यजतं पस्त्यानां बृहस्पतिं अनर्वाणं
हुवेम॥५॥२१॥ तं शुमासः अरुषासः अश्याः बृहस्पतिं सहऽवा-
हः वहंति सहः चित् यस्य नीळऽवत् सधऽस्थं नभः न रूपं अ-
रुषं वसानाः ॥६॥ सः हि शुचिः शतऽपंचः सः शृङ्घुः हिरण्य-
ऽवाशीः इषिरः स्वऽसाः बृहस्पतिः सः सुऽआवेशः ऋष्वः पुरु-
सखिऽभ्यः आऽसुतिं करिष्ठः ॥७॥ देवी देवस्य रोदसी जनिची
बृहस्पतिं ववृधतुः महिऽत्वा दक्षाय्याय दक्षत सखायः कारत् ब्र-
ह्मणे सुऽतरा सुऽगाधा ॥८॥ इयं वां ब्रह्मणः पते सुऽवृक्तिः ब्रह्म
इंद्राय वज्रिणे अकारि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः जजस्तं
अर्यः वनुषां अरातीः ॥९॥ बृहस्पते युवं इंद्रः च वस्वः दिव्यस्य
ईशथे उत पार्थिवस्य धत्तं रयिं स्तुवते कीरये चित् यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१०॥२२॥

॥९८॥ अध्वर्यवः अरुणं दुग्धं अंशुं जुहोत न वृषभार्यक्षिती-
नां गौरात् वेदीयान् अवऽपानं इंद्रः विश्वाहा इत् याति सुत-
ऽसौमं इच्छन् ॥१॥ यत् दधिषे प्रऽदिवि चारु अन्नं दिवेऽदिवे
पीतिं इत् अस्य वक्षि उत हृदा उत मनसा जुषाणः उशन इंद्र प्र-
ऽस्थितान् पाहि सोमान् ॥२॥ जज्ञानः सोमं सहसे पपाथ प्र ते
माता महिमानं उवाच आ इंद्र पप्रथ उरु अंतरिक्षं युधा देवभ्यः
वरिवः चकर्थ ॥३॥ यत् योधयाः सहतः मन्यमानान् साक्षाम
तान् बाहुऽभिः शाशदानान् यत् वानृऽभिः वृतः इंद्र अभिऽयु-
ध्याः तं त्वया आजिं सौश्रवसं जयेम ॥४॥ प्र इंद्रस्य वोचं प्रथमा
कृतानि प्र नूतना मधऽवा या चकार यदा इत् अदेवीः असहिष्ट
मायाः अथ अभवत् केवलः सोमः अस्य ॥५॥ तव इदं विश्वं अ-

भितः पश्यं यत् पश्यसि चक्षसा सूर्यस्य गवां असि गोऽपतिः
 एकः इन्द्र मक्षीमहि ते प्रऽयतस्य वस्वः ॥ ६ ॥ बृहस्पते युवं इन्द्रः च
 वस्वः दिव्यस्य ईशाथे उत पार्थिवस्य धत्तं रयिं स्तुवते कीरये
 चित् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ २३ ॥

॥ ९९ ॥ परः मात्रया तन्वा वृधान न ते महिऽत्वं अनु अश्नुवन्ति
 उभे ते विष्णो रजसी पृथिव्याः विष्णो देव त्वं परमस्य वित्से ॥ १ ॥
 न ते विष्णो जायमानः न जातः देव महिम्नः परं अतं आप उत
 अस्तम्भाः नाकं चक्षुषं बृहन्तं दाधर्थं प्राचीं ककुभं पृथिव्याः ॥ २ ॥
 इराऽवती धेनुऽमती हि भूतं सुऽयवसिनी मनुषे दशस्या
 वि अस्तम्भाः रोदसी विष्णो एते दाधर्थं पृथिवीं अभितः म-
 यूखैः ॥ ३ ॥ उरु यज्ञाय चक्रयुः ऊं लोकं जनयता सूर्यं उषसं अग्निं
 दासस्य चित् वृषऽशिप्रस्य मायाः जघ्नयुः नरा पृतनाज्येषु ॥ ४ ॥
 इन्द्राविष्णू हंहिताः शंबरस्य नवं पुरः नवतिं च अथिष्टं शतं
 वर्चिनः सहस्रं च साकं ह्यः अप्रति असुरस्य वीरान् ॥ ५ ॥
 इयं मनीषा बृहती बृहन्ता उरुऽक्रमा तवसा वर्धयती ररे
 वां स्तोमं विदथेषु विष्णो पिन्वतं इषः वृजनेषु इन्द्र ॥ ६ ॥ वर्षट्
 ते विष्णो आसः आ कृणोमि तत् मे जुषस्व शिपिऽविष्ट ह्वयं
 वर्धेतु त्वा सुऽस्तुतयः गिरः मे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
 ॥ ७ ॥ २४ ॥

॥ १०० ॥ नु मर्तैः द्यते सन्निषन् यः विष्णवे उरुऽगायाय दा-
 शन् प्र यः सचाचा मनसा यजति एतावन्तं नयि आऽविवासात्
 ॥ १ ॥ त्वं विष्णो सुऽमतिं विश्वऽज्यां अप्रऽयुतां एवऽयावः

म॒तिं दा॒ः प॒र्चैः यथा॑ न॒ः सु॒वि॒त॒स्य॑ भू॒रैः अ॒श्व॑ऽव॒तः पु॒रु॑ऽच॒न्द्र॒स्य॑
 रा॒यः ॥२॥ चिः दे॒वः पृ॒थि॒वीं ए॒षः ए॒तां वि च॒क्र॒मे श॒त॑ऽअ॒र्च॒सं
 म॒हि॑ऽत्वा प्र॒विष्णुः॑ अ॒स्तु त॒व॒सः त॒वी॒यान् त्वे॒षं हि अ॒स्य॑ स्थ॒वि॒-
 र॒स्य॑ ना॒म॥३॥ वि च॒क्र॒मे पृ॒थि॒वीं ए॒षः ए॒तां क्षे॒त्राय॑ विष्णुः म॒-
 नु॒षे द॒श॒स्यन् ध्रु॒वासः॑ अ॒स्य की॒रयः॑ जना॒सः उ॒रु॑ऽक्षि॒तिं सु॑ऽज॒-
 नि॒मा च॒कार॑ ॥४॥ प्र॒त॒त्ते अ॒द्य शि॒पि॑ऽवि॒ष्ट ना॒म अ॒र्यः शं॒सा॒मि
 व॒युना॑नि वि॒द्वान् तं त्वा॒ गृ॒णामि॑ त॒व॒सं अ॒त॒व्यान् क्ष॒यंतं॑ अ॒स्य
 र॒ज॒सः प॒रा॒के ॥५॥ किं इ॒त्ते वि॒ष्णो॑ परि॑ऽच॒क्ष्यं भू॒त् प्र॒यत् व॒व॒क्षे
 शि॒पि॑ऽवि॒ष्टः अ॒स्मि मा॒ वर्षैः॑ अ॒स्मत् अप॑ गू॒हः ए॒तत् यत् अ॒न्य॒-
 ऽरूपः॑ सं॒ऽइ॒थे व॒भूय॑ ॥६॥ व॒षट् ते॒ वि॒ष्णो॑ आ॒सः आ॒ कृ॒णो॒मि
 त॒त् मे जु॒ष॒स्व शि॒पि॑ऽवि॒ष्ट ह॒व्यं व॒र्ध॒तु॒त्वा सु॑ऽस्तु॒तयः॑ गि॒रः मे॒ यू॒यं
 पा॒त स्व॒स्ति॑ऽभिः सदा॑ नः ॥७॥ २५ ॥६॥

॥ १०१ ॥ ति॒स्रः वा॒चः प्र॒ व॒द् ज्यो॒तिः॑ऽअ॒ग्राः याः ए॒तत् दु॒हे
 म॒धु॑ऽदो॒घं ऊ॒र्धः सः व॒त्सं कृ॒ण्वन् ग॒र्भं ओष॑धीनां स॒द्यः जा॒तः वृ॒-
 ष॒भः रो॒र॒वी॒ति ॥१॥ यः व॒र्धनः॑ ओष॑धीनां यः अ॒पां यः वि॒श्व॒स्य
 ज॒ग॒तः दे॒वः ई॒शे सः चि॑ऽधातुं श॒रणं श॒र्मे यं॑ स॒त् चि॑ऽव॒र्तुं ज्यो॒तिः
 सु॑ऽअ॒भि॒ष्टि अ॒स्मे ॥२॥ स्त॒रीः ऊं त्व॑त् भ॒वति॑ सू॒ते ऊं त्व॑त् यथा॒-
 ऽव॒शं त॒त्त्वं च॒क्रे ए॒षः पि॒तुः प॒र्यः प्र॒ति गृ॒ह्णा॒ति मा॒ता ते॒न पि॒ता
 व॒र्ध॒ते ते॒न पु॒त्रः ॥३॥ यस्मि॑न् वि॒श्वानि॑ भु॒व॒नानि॑ त॒स्युः ति॒स्रः
 द्या॒वः च॑धा स॒सुः आ॒पः त्र॒यः को॒शा॒सः उ॒प॑ऽसे॒च॒ना॒सः म॒ध्वः
 श्रो॒तं॒ति अ॒भि॒तः वि॑ऽर॒प्शं ॥४॥ इ॒दं व॒चः प॒र्जन्या॑य स्व॒ऽरा॒जे ह॒दः
 अ॒स्तु अ॒त॒रं त॒त् जु॒जोष॑त् म॒यः ऽभु॒वः वृ॒ष्टयः॑ संतु॒ अ॒स्मे सु॑ऽपि॒-
 प्प॒लाः ओष॑धीः दे॒व॑ऽगो॒पाः ॥५॥ सः रे॒तः ऽधाः वृ॒ष॒भः श॒श्व॒-

तीनां तस्मिन् आत्मा जगतः तस्थुषः च तत् मा चतुर्त्तं पातु शत-
ऽशरदाय यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १०२ ॥ पर्जन्याय प्र गायत दिवः पुचार्य मीळहुषे सः नः य-
वसं इच्छतु ॥ १ ॥ यः गर्भे ओषधीनां गवां कृणोति अर्वतां पर्ज-
न्यः पुरुषीणां ॥ २ ॥ तस्मै इत् आस्ये हविः जुहोत मधुमत्ऽतमं
इळां नः संऽयतै करत् ॥ ३ ॥ २ ॥

॥ १०३ ॥ संवत्सरं शश्यानाः ब्राह्मणाः व्रतऽचारिणः वाचं
पर्जन्यऽजिन्वितां प्र मंडूकाः अवादिषुः ॥ १ ॥ दिव्याः आपः अभि-
यत् एनं आयन् हतिं न श्रुष्कं सरसी शयानं गवां अहं न मायुः
वत्सिनीनां मंडूकानां वयुः अत्र सं एति ॥ २ ॥ यत् ई एनान् उशतः
अभि अवर्षति तृष्याऽवतः प्रावृषि आऽगतायां अखलीकृत्य
पितरं न पुत्रः अन्यः अन्यं उप वदंत एति ॥ ३ ॥ अन्यः अन्यं अनु-
गृह्णाति एनोः अपां प्रऽसर्गे यत् अमंदिषातां मंडूकः यत् अभि-
ऽवृष्टः कनिस्कन् पृश्निः संऽपृक्ते हरितेन वाचं ॥ ४ ॥ यत् एषां अ-
न्यः अन्यस्य वाचं शाक्तस्यऽइव वदति शिक्षमाणः सर्वं तत् एषां
समृधाऽइव पर्वं यत् सुऽवाचः वदथन अधि अपऽसु ॥ ५ ॥ ३ ॥
गोऽमायुः एकः अजऽमायुः एकः पृश्निः एकः हरितः एकः एषां
समानं नाम बिभ्रतः विऽरूपाः पुरुऽवा वाचं पिपिषुः वदंतः
॥ ६ ॥ ब्राह्मणासः अतिऽरात्रे न सोमै सरः न पूर्ये अभितः वदंतः
संवत्सरस्य तत् अहः परि स्थ यत् मंडूकाः प्रावृषीणं बभूव ॥ ७ ॥
ब्राह्मणासः सोमिनः वाचं अक्रत ब्रह्म कृण्वतः परिवत्सरीणं
अध्वर्यवः घर्मिणः सिस्विदानाः आविः भवन्ति गुह्याः न के

चित् ॥ ८ ॥ देवऽहिंति जुगुपुः द्वादशस्य चतुं नरः न प्र मिनन्ति
एते संवत्सरे प्रावृषि आऽगतायां तप्ताः घर्माः अश्रुवते वि
ऽसर्गं ॥ ९ ॥ गोऽमायुः अदात् अजऽमायुः अदात् पृथ्विः अदात्
हरितः नः वसूनि गवां मंडूकाः ददतः शतानि सहस्रऽसावे प्र
तिरन्ते आयुः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ १०४ ॥ इंद्रासोमा तपंतं रक्षः उज्जतं नि अर्पयंतं वृषणा त-
मःऽवृधः परां शृणीतं अचितः नि ओषतं हतं नुदेथां नि शिशीतं
अचिणः ॥ १ ॥ इंद्रासोमा सं अघऽशंसं अभि अघं तपुः ययस्तु चरुः
अमिवा नऽइव ब्रह्मऽद्विषे क्रव्यऽअदे घोरऽचक्षसे द्वेषः धत्तं अ-
नवायं किमीदिने ॥ २ ॥ इंद्रासोमा दुःऽकृतः ववे अंतः अनारं-
भणे तमसि प्र विध्यतं यथा न अतः पुनः एकः च न उतऽअयत्
तत् वां अस्तु सहसे मन्युऽमत् शवः ॥ ३ ॥ इंद्रासोमा वर्तयंतं दिवः
वधं सं पृथिव्याः अघऽशंसाय तर्हेणं उत तक्षतं स्वर्गं पर्वतेभ्यः
येन रक्षः ववृधानं निऽजूर्वैषः ॥ ४ ॥ इंद्रासोमा वर्तयंतं दिवः परि
अमिऽतप्तेभिः युवं अशमहन्मऽभिः तपुःऽवधेभिः अजरेभिः अ-
चिणः नि पर्शने विध्यतं यंतु निऽस्वरं ॥ ५ ॥ ५ ॥ इंद्रासोमा परि
वांभूतु विष्यतः इयं मतिः कृष्या अश्याऽइव वाजिना यां वां हो-
चां परिऽहिनीमि मेधया इमा ब्रह्माणि नृपतींऽइव० जिन्वतं
॥ ६ ॥ प्रति स्मरेथां तुजयत्ऽभिः एवैः हतं दुहः रक्षसः भंगुरऽवतः
इंद्रासोमा दुःऽकृतं मासुऽगंभूत यः नः कदा चित् अभिऽदासति
दुहा ॥ ७ ॥ यः मा पाकेन मनसा चरंतं अभिऽचष्टे अनृतेभिः व-
चःऽभिः आपःऽइव काशिना संऽगृभीताः असन् अस्तु असंतः
इंद्र वक्ता ॥ ८ ॥ ये पाकऽशंसं विऽहरन्ते एवैः ये वा भद्रं दूषयन्ति

स्वधाभिः अहये वा तान् प्रऽददातु सोमः आ वा दधातु निः-
 ऽच्छतेः उपऽस्थे ॥ ९१ ॥ यः नः रसं दिप्सति पितृः अग्ने यः अश्वा-
 नां यः गवां यः तनूनां रिपुः स्तेनः स्तेयऽकृत् दभं एतु नि सः
 हीयतां तन्वा तना च ॥ १० ॥ ६ ॥ परः सः अस्तु तन्वा तना च तिस्रः
 पृथिवीः अधः अस्तु विश्वाः प्रति शृष्यतु यशः अस्य देवाः यः नः
 दिवा दिप्सति यः च नक्तं ॥ ११ ॥ सुऽविज्ञानं चिकितुषे जनाय
 सत् च असत् च वचसी पस्पृधाते तयोः यत् सत्यं यत् रत् ऋजी-
 यः तत् इत् सोमः अवति हन्ति असत् ॥ १२ ॥ न वै जुं सोमः वृ-
 जिनं हिनोति न क्षत्रियं मिथुया धारयंतं हन्ति रक्षः हन्ति असत्
 वदंतं उभौ इंद्रस्य प्रऽसितौ श्याते ॥ १३ ॥ यदि वा अहं अनृत-
 ऽदेवः आसं मोघं वा देवान् अपिऽऊहे अग्ने किं अस्मभ्यं जात-
 ऽवेत्तः हृणीषे द्रोघऽवाचः ते निऽऽक्षुषं सचंतां ॥ १४ ॥ अद्य मु-
 रीय यदि यातुऽधानः अस्मि यदि वा आयुः तत्तपं पुरुषस्य अधः
 सः वीरैः दशभिः वि यूयाः यः मा मोघं यातुऽधान इति आहं
 ॥ १५ ॥ ७ ॥ यः मा अयातुं यातुऽधान इति आहं यः वा रक्षाः शु-
 चिः अस्मि इति आहं इंद्रः तंहंतु महता वधेन विश्वस्य जंतोः अ-
 धमः पदीष्ट ॥ १६ ॥ प्र या जिगाति खर्गलाऽइव नक्तं अपं दुहा
 तन्वं गूहमाना वव्रान् अनंतान् अव सा पदीष्ट ग्रावाणः घंतु
 रक्षसः उपच्छैः ॥ १७ ॥ वि तिष्ठध्वं मरुतः विष्णु इच्छतं गृभायतं
 रक्षसः संपिनष्टन वयः ये भूत्वी पतयंति नक्तऽभिः ये वा रिपः
 दधिरे देवे अध्वरे ॥ १८ ॥ प्र वर्तय दिवः अश्मानं इंद्र सोमऽशितं
 मघऽवनसं शिशधि प्राक्तात् अपाक्तात् अधरात् उदक्तात् अ-
 भि जहि रक्षसः पर्वतेन ॥ १९ ॥ एते जुं त्ये पतयंति श्वऽयातवः
 इंद्रं दिप्सन्ति दिप्सवः अदाभ्यं शिशीते शक्रः पिशुनेभ्यः वधं नूनं

सृजत् अशनिं यातुमत् ऽभ्यः ॥ २० ॥ ८ ॥ इंद्रः यातूनां अभवत् प-
 राऽशरः हविः ऽमयीनां अभि आऽविवांसतां अभि इत् ऊं श-
 क्रः परशुः यथा वनं पाचाऽइव भिंदन् सतः एति रक्षसः ॥ २१ ॥
 उलूकऽयातुं शुश्रूलूकऽयातुं जहि श्वऽयातुं उत कीकऽयातुं सु-
 पर्णऽयातुं उत गृध्रऽयातुं हषदाऽइव प्र मृणु रक्षः इंद्र ॥ २२ ॥ मा-
 नः रक्षः अभि नृ यातुऽमावतां अप उच्छतु मिथुना या कि-
 मीदिना पृथिवी नः पार्थिवात् पातु अंहसः अंतरिक्षं दिव्यात्
 पातु अस्मान् ॥ २३ ॥ इंद्र जहि पुमांसं यातुऽधानं उत स्त्रियं मा-
 यया शाशदानां विऽयीवासः मूरऽदेवाः ऋदंतु माते हृशन्सूर्यं
 उतऽचरंतं ॥ २४ ॥ प्रति चक्ष्व वि चक्ष्व इंद्रः च सोम जागृतं रक्षः-
 ऽभ्यः वधं अस्यतं अशनिं यातुमत् ऽभ्यः ॥ २५ ॥ ९ ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥ इति सप्तमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ मा चित् अन्यत् वि शंसत सखायः मा रिषयत इंद्र इत्
 स्तोत वृषणं सचा सुते मुहुः उक्था च शंसत ॥ १ ॥ अवऽक्रक्षिणं
 वृषभं यथा अजुरंगां न चर्षणिऽसहं विऽद्वेषणं संऽवनना उभ-
 यंऽकरं महिष्ठं उभयाविनं ॥ २ ॥ यत् चित् हित्वा जनाः इमे नाना
 हवन्ते उतये अस्माकं ब्रह्म इंद्र इंद्र भूतु ते अहा विश्वा च वर्धनं
 ॥ ३ ॥ वि तर्तुर्यते मघऽवन् विपःऽचितः अर्यः विपः जनानां
 उप क्रमस्व पुरुऽरूपं आ भर वाजं नेदिष्ठं उतये ॥ ४ ॥ महे चन
 त्वां अद्रिऽवः परां शुल्काय देयां न सहस्राय न अयुताय वज्रि-
 ऽवः न शताय शतऽमघ ॥ ५ ॥ १० ॥ वस्यान् इंद्र असि मे पितुः उत
 भ्रातुः अभुजतः माता च मे हृदययः समा वसो वसुऽत्वनाररा-

धसे ॥ ६ ॥ क इयय क इत् असि पुरुऽचा चित् हि ते मनः अलं वि
युध्म खजऽकृत् पुरंऽदरं प्र गायत्राः अगासिषुः ॥ ७ ॥ प्र अस्मै गा-
यत्रं अर्चत ववातुः यः पुरंऽदरः याभिः काण्वस्य उप बर्हिः आ-
ऽसदं यासन् वजी भिनत् पुरः ॥ ८ ॥ ये ते संति दशऽग्विनः शति-
नः ये सहस्रिणः अश्वासः ये ते वृषणः रघुऽदुवः तेभिः नः तूयं आ
गहि ॥ ९ ॥ आ तु अद्य सबऽदुघां हुवे गायत्रं वै पसं इंद्रं धेनुं सु-
ऽदुघां अन्यां इषं उरुऽधारां अरंऽकृतं ॥ १० ॥ ११ ॥ यत् तु दत् सूरः
एतं शं वंकूः वातस्य पृणिनां वहन् कुत्सं अर्जुनेयं शतऽक्रतुः त-
रन् गंधर्वं अस्तुतं ॥ ११ ॥ यः ऋते चित् अभिऽश्रिषः पुरा जचु-
ऽभ्यः आऽतृदः संऽधाता संऽधिं मघऽवा पुरुऽवसुः इष्कर्ता
विऽहंत पुनः ॥ १२ ॥ मा भूम निष्ठाः ऽइव इंद्रं त्वत् अरणाः ऽइव
वनानि न प्रऽजृहितानि अद्रिऽवः दुरोषासः अमन्महि ॥ १३ ॥
अमन्महि इत् अनाश्वः अनुयासः च वृचऽहन् सकृत् सु ते मह-
ता शूरारधसा अनु स्तोमं सुदीमहि ॥ १४ ॥ यदि स्तोमं मम श्रवत्
अस्माकं इंद्रं इंद्रं तिरः पवित्रं समुऽवांसः आश्वः मंदंतु तुग्य-
ऽवृधः ॥ १५ ॥ १२ ॥ आ तु अद्य सधऽस्तुतिं ववातुः सख्युः आ गहि
उपऽस्तुतिः मृधोनां प्र त्वा अवतु अधं ते वग्निं सुऽस्तुतिं ॥ १६ ॥
सोतं हि सोमं अद्रिऽभिः आ ई एनं अपऽसु धावत् गव्या वस्ता-
ऽइव वासयंतः इत् नरः निः धुक्षन् वक्षणाभ्यः ॥ १७ ॥ अधं जमः
अधं वा दिवः बृहतः रोचनात् अधिं अया वर्धस्व तन्वा गिरा
मम आ जाता सुऽक्रतो पृण ॥ १८ ॥ इंद्राय सु मदिनऽतमं सोमं
सोतं वरेण्यं शक्रः एनं पीपयत् विश्वया धिया हिन्वानं न वाज-
ऽयुं ॥ १९ ॥ मा त्वा सोमस्य गल्दया सदा याचन् अहं गिरा भूर्णि
मृगं न सर्वनेषु चुक्रुधं कः ईशानं न याचिषत् ॥ २० ॥ १३ ॥ मदेन

इषितं मदं उग्रं उग्रं शवसा विश्वेषां तृस्तारं मदऽच्युतं मदं हि
 स्म ददाति नः ॥ २१ ॥ शेवरि वार्या पुरु देवः मर्ताय दाशुषे सः सु-
 न्वते च स्तुवते च रासते विश्वऽगूर्तः अरिऽस्तुतः ॥ २२ ॥ आ इन्द्र
 याहि मत्स्व चित्रेण देव राधसा सरः न प्राप्ति उदरं सपीतिऽभिः
 आ सोमेभिः उरु स्फिरं ॥ २३ ॥ आ त्वा सहस्रं आ शतं युक्ताः रथे
 हिरण्यये ब्रह्मऽयुजः हरयः इन्द्र केशिनः वहंतु सोमंऽपीतये ॥ २४ ॥
 आ त्वा रथे हिरण्यये हरी मयूरऽशेषा शितिऽपृष्ठा वृहतां मध्वः
 अंधसः विवर्षणस्य पीतये ॥ २५ ॥ १४ ॥ पिब तु अस्य गिर्वणः सु-
 तस्य पूर्वपाऽइव परिऽकृतस्य रसिनः इयं आऽमुतिः चारुः म-
 दाय पत्यते ॥ २६ ॥ यः एकः अस्ति दंसना महान् उग्रः अभि व्रतैः
 गमत् सः शिप्री न सः योषत् आ गमत् हवं न परि वर्जति ॥ २७ ॥
 त्वं पुरं चरिष्वं वधैः शुष्णस्य सं पिणक् त्वं भाः अनु चरः अध
 द्विता यत् इन्द्र हव्यः भुवः ॥ २८ ॥ मम त्वा सूरं उतऽइते मम मध्य-
 दिने दिवः मम प्रऽपित्वे अपिऽश्वरे वसो आ स्तोमासः अवृ-
 त्तत् ॥ २९ ॥ स्तुहि स्तुहि इत् एते घृते मंहिष्ठासः मघोनां निंदित-
 ऽअश्वः प्रऽपथी परमऽज्याः मघस्य मेध्यऽअतिथे ॥ ३० ॥ १५ ॥
 आ यत् अश्वान् वनन्ऽवतः श्रद्धया अहं रथे रुहं उत वामस्य
 वसुनः चिकेतति यः अस्ति यादवः पशुः ॥ ३१ ॥ यः ऋजा मह्यं
 ममहे सह त्वा हिरण्यया एषः विश्वानि अभि अस्तु सौभंगा
 आऽसंगस्य स्वन्तऽरथः ॥ ३२ ॥ अध आयोगिः अति दासत् अ-
 न्यान् आऽसंगः अग्ने दशऽभिः सहस्रैः अध उक्षणः दश मह्यं
 रुतैः नृकाऽइव सरसः निः अतिष्ठन् ॥ ३३ ॥ अनु अस्य स्थूरं
 दहशे पुरस्तात् अनस्यः ऊरुः अवऽरं वमाणः शश्वती नारी अ-
 भिऽचक्ष्य आह सुऽभद्रं अर्य भोजनं बिभर्षि ॥ ३४ ॥ १६ ॥

॥२॥ इदं वसो सुतं अंधः पिबं सुऽपूर्णं उदरं अनाभयिन् र-
 रिम ते ॥१॥ नृऽभिः धूतः सुतः अश्वैः अय्यः वारिः परिऽपूतः अ-
 श्वः न निक्तः नदीषु ॥२॥ तं ते यवं यथा गोभिः स्वादुं अकर्म श्री-
 णंतः इंद्रं त्वा अस्मिन् सधऽमादे ॥३॥ इंद्रः इत् सोमऽपाः एकः
 इंद्रः सुतऽपाः विश्वऽआयुः अंतः देवान् मर्त्यान् च ॥४॥ न यं
 शुक्रः न दुऽआशीः न तृप्राः उरुऽव्यचंसं अपऽस्पृखते सुऽहार्दं
 ॥५॥ १७॥ गोभिः यत् ईं अन्ये अस्मत् मृगं न वाः मृगयंते अभि-
 ऽत्सरंति धेनुऽभिः ॥६॥ चयः इंद्रस्य सोमाः सुतासं सन्तु देवस्य
 स्वे क्षये सुतऽपावः ॥७॥ चयः कोशासः श्रोतंति तिस्रः चम्बः
 सुऽपूर्णाः समाने अधिभार्मन् ॥८॥ शुचिः असि पुरुनिऽस्थाः
 क्षीरैः मध्यतः आऽशीर्तः दध्ना मंदिष्ठः शूरस्य ॥९॥ इमे ते इंद्र
 सोमाः तीव्राः अस्मे सुतासं शुक्राः आऽशिरं याचंते ॥१०॥ १८॥
 तान् आऽशिरं पुरोऽकाशं इंद्र इमं सोमं श्रीणीहि रेवंतं हि त्वा
 शृणोमि ॥११॥ हतऽसु पीतासं युध्यंते दुऽमदासः न सुरायां
 ऊधः न नृप्राः जरंते ॥१२॥ रेवान् इत् रेवतः स्तोता स्यात् त्वा-
 ऽवतः मघोनः प्र इत् ऊं हरिऽवः श्रुतस्य ॥१३॥ उक्थं च न श-
 स्यमानं अगोः अरिः आ चिकेत न गायचं गीयमानं ॥१४॥ मा
 नः इंद्र पीयत्नवे मा शर्धंते परा दाः शिखं शचीऽवः शचीभिः
 ॥१५॥ १९॥ वयं ऊं त्वा तदितऽअर्थः इंद्र त्वाऽयंतः सखायः क-
 र्त्ताः उक्थेभिः जरंते ॥१६॥ न घ ईं अन्यत् आपपन् वज्रिन् अ-
 पसं न विष्टौ तव इत् ऊं स्तोमं चिकेत ॥१७॥ इच्छंति देवाः सु-
 न्वंतं न स्वप्नाय स्पृहयंति यंति प्रऽमादं अतं द्राः ॥१८॥ ओ सु प्र
 याहि वाजैभिः मा हृणीथाः अभि अस्मान् महान्ऽइव युवंऽजा-
 निः ॥१९॥ मो सु अद्य दुऽहनावान् सायं करत् आरे अस्मत् अ-

श्रीरऽइव जामाता ॥ २० ॥ २० ॥ विद्महि अस्य वीरस्य भूरिऽदा-
 वरीं सुऽमतिं चिषु जातस्य मनांसि ॥ २१ ॥ आ तु सिंच कलऽमंतं
 न घ विद्मि शवसानात् यशऽतरे शतं ऽर्जते ॥ २२ ॥ ज्येष्ठेन सोतः
 इंद्राय सोमं वीराय शक्राय भर पिबन्त नयीय ॥ २३ ॥ यः वेदिष्ठः
 अव्यथिषु अश्वऽवंतं जरितृऽभ्यः वाजं स्तोतृऽभ्यः गोऽमंतं ॥ २४ ॥
 पन्यंऽपन्यं इत् सोतारः आ धावन्त मद्याय सोमं वीराय शूराय
 ॥ २५ ॥ २५ ॥ पाता वृचऽहा सुतं आ घ गमन्त न अरे अस्मत् नि
 यमते शतं ऽर्जति ॥ २६ ॥ आ इह हरीं ब्रह्मऽयुजां शग्मा वसुतः
 सखायं गीऽभिः श्रुतं गिर्वेणसं ॥ २७ ॥ स्वादवः सोमाः आ याहि
 श्रीताः सोमाः आ याहि शिप्रिन् ऋषिऽवः शचीऽवः न अयं
 अच्छऽसुधऽमादं ॥ २८ ॥ स्तुतः च याः त्वा वर्धन्ति महे राधसे नृमणाय
 इंद्रं कारिणं वृधन्तः ॥ २९ ॥ गिरः च याः ते गिर्वाहः उक्था च तुभ्यं
 तानि सचा दधिरे शवांसि ॥ ३० ॥ २२ ॥ एव इत् एषः तु विऽकूर्मिः
 वाजान् एकः वर्जऽहस्तः सनात् अमृक्तः दयते ॥ ३१ ॥ हंता वृचं
 दक्षिणेन इंद्रः पुरु पुरुऽहूतः महान् महीभिः शचीभिः ॥ ३२ ॥ य-
 स्मिन् विश्वाः चर्षणयः उत च्यौत्ना जयांसि च अनु घ इत् मंदी
 मघोनः ॥ ३३ ॥ एषः एतानि चकार इंद्रः विश्वा यः अतिं श्रुखे
 वाजऽदावा मघोनां ॥ ३४ ॥ प्रऽभर्ता रथं गव्यं तं अपाकात् चित्
 यं अवति इनः वसु सः हि वोळ्ळा ॥ ३५ ॥ २३ ॥ सनिता विप्रः
 अवैतऽभिः हंता वृचं नृऽभिः शूरः सत्यः अविता विधन्तं ॥ ३६ ॥
 यजध्व एनं प्रियऽमेधाः इंद्रं सचाचा मनसा यः भूत् सोमैः सत्य-
 ऽमद्वा ॥ ३७ ॥ गाथऽश्वसं सत्ऽपतिं श्वःऽकामं पुरुऽत्मानं
 कणांसः गात वाजिनं ॥ ३८ ॥ यः ऋते चित् गाः पदेभ्यः दात् सखा
 नृऽभ्यः शचीऽवान् ये अस्मिन् कामं अश्रियन् ॥ ३९ ॥ इत्या

धीऽवतं अद्रिऽवः काखं मेध्यऽअतिथिं मेघः भूतः अभि यन्
अयः ॥४०॥ शिखं विऽभिंदो० अस्मै चत्वारि अयुता ददत् अष्ट
पुरः सहस्रा ॥४१॥ उत सु त्ये पयःऽवृधा मा॒की रणस्य न॒ष्टा
जनिऽत्वनाय म॒महे ॥४२॥ २४॥

॥३॥ पिब सुतस्य रसिनः मत्स्वं नः इंद्र गोऽमतः आपिः नः
बोधि सधऽमाद्यः वृधे अस्मान् अवंतु ते धियः ॥१॥ भूयाम ते
सुऽमतौ वाजिनः वयं मा नः स्तः अभिऽमातये अस्मान् चि-
त्राभिः अवतात् अभिष्टिऽभिः आ नः सुखेषु यमय ॥२॥ इमाः ऊं
त्वा पुरुऽवसो० गिरः वर्धंतु याः मम पावकऽवर्णाः श्रुचयः वि-
पःऽचितः अभि स्तोमैः अनूषत ॥३॥ अयं सहस्रं ऋषिऽभिः
सहःऽकृतः समुद्रऽइव पप्रथे सत्यः सः अस्य महिमा गृणे शवः
यज्ञेषु विप्रऽराज्ये ॥४॥ इंद्र इत् देवऽतातये इंद्रं प्रऽयति अध्वरे इंद्रं
संऽईके वनिनः हवामहे इंद्रं धनस्य सातये ॥५॥ २५॥ इंद्रः म॒हा
रोदसी पप्रथत् शवः इंद्रः सूर्ये अरोचयत् इंद्रं ह विश्वा भुवनानि
येमिरे इंद्रं सुवानासः इंद्रवः ॥६॥ अभि त्वा पूर्वऽपीतये इंद्रं स्तो-
मेभिः आयवः संऽईचीनासः ऋभवः सं अस्वरन् रुद्राः गृणंत
पूर्व्य ॥७॥ अस्य इत् इंद्रः ववृधे वृषायं शवः मदे सुतस्य विष्णवि
अद्य तं अस्य महिमानं आयवः अनु स्तुवंति पूर्वऽथा ॥८॥ तत्
त्वा यामि सुऽवीर्यं तत् ब्रह्म पूर्वऽचित्तये येन यतिऽभ्यः भृगवे
धने हिते येन प्रस्खलं आविष्य ॥९॥ येन समुद्रं अमृजः मही अपः
तत् इंद्र वृष्णि ते शवः सद्यः सः अस्य महिमा न संऽनशे यं द्योणीः
अनुऽचक्रदे ॥१०॥ २६॥ शग्धि नः इंद्र यत् त्वा रयिं यामि सुऽवीर्यं
शग्धि वाजाय प्रथमं सिसासते शग्धि स्तोमाय पूर्व्य ॥११॥ शग्धि

नः अस्य यत् ह पौरं आविष्य धियः इन्द्रं सिसांसतः शृङ्गि यथा रु-
 शमं श्यावकं कूर्पं इन्द्रं प्र आवः स्वः ऽनरं ॥ १२ ॥ कत् नव्यः अत-
 सीनां तुरः गृणीत मर्त्यैः न हि नु अस्य महिमानं इन्द्रियं स्वः गृ-
 णंतः आनभुः ॥ १३ ॥ कत् ऊं स्तुवंतः ऋतु ऽयंत देवतां ऋषिः
 कः विप्रः ओहते कदा हवै मघ ऽवन् इन्द्रं सुन्वतः कत् ऊं स्तुवतः
 आ गमः ॥ १४ ॥ उत् ऊं त्वे मधुमत् ऽतमाः गिरः स्तोमांसः इरते
 सचा ऽजितः धन ऽसाः अक्षित ऽऊतयः वाज ऽयंतः रथाः ऽइव
 ॥ १५ ॥ २७ ॥ कखाः ऽइव भृगवः सूर्याः ऽइव विश्वं इत् धीतं आन-
 भुः इन्द्रं स्तोमैभिः महयंतः आयवः प्रिय ऽमैधासः अस्वरन् ॥ १६ ॥
 युस्व हि वृच हन्त ऽतम हरीं इन्द्रं परा ऽवतः अर्वाचीनः मघ ऽवन्
 सोमं ऽपीतये उयः ऋषेभिः आ गृहि ॥ १७ ॥ इमे हि ते कारवः
 वावभुः धिया विप्रासः मेध ऽसांतये सः त्वं नः मघ ऽवन् इन्द्रं गिर्व-
 णः वेनः न ऋणुधि हवै ॥ १८ ॥ निः इन्द्रं बृहतीभ्यः वृचं धनु ऽभ्यः
 अस्फुरः निः अबुदस्य मृगयस्य मायिनः निः पर्वतस्य गाः आ-
 जः ॥ १९ ॥ निः अग्रयः रुरुचुः निः ऊं सूर्यैः निः सोमः इन्द्रियः रसः
 निः अंतरिक्षात् अधमः मह्यं अहिं कृषे तत् इन्द्रं पौंस्यं ॥ २० ॥ २८ ॥
 यं मे दुः इन्द्रः मरुतः पाक ऽस्थामा कौरयाणः विश्वेषां त्मना शो-
 भिष्ठं उप ऽइव द्विवि धावमानं ॥ २१ ॥ रोहितं मे पाक ऽस्थामा
 सुधुरै कस्य ऽप्रां अदात् रायः वि ऽबोधनं ॥ २२ ॥ यस्मै अन्ये दश
 प्रति धुरै वहति वह्नयः अस्तं वयः न तु ग्यं ॥ २३ ॥ आत्मा पितुः
 तनूः वासः ओजः ऽदाः अभि ऽअंजनं तुरीयं इत् रोहितस्य पा-
 क ऽस्थामानं भोजं दातारं अब्रवं ॥ २४ ॥ २९ ॥

॥ ४ ॥ यत् इन्द्रं प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृ ऽभिः सिमं

पुरु नृऽसूतः असि आनवे असि प्रऽशर्धं तुर्वशं ॥१॥ यत् वा रुमे
 रुशमे श्यावके कृपे इंद्र मादयसे सचा कखासः त्वा ब्रह्मऽभिः
 स्तोमऽवाहसः इंद्र आ यच्छंति आ गृहि ॥२॥ यथा गौरः अपा
 कृतं तृथन् एति अव इरिणं आऽपित्वे नः प्रऽपित्वे तूयं आ गृहि
 कर्णेषु सु सचा पिब ॥३॥ मंदंतु त्वा मघऽवन् इंद्र इंदवः राधः दे-
 याय सुन्वते आऽमुषं सोमं अपिबः चमू सुतं ज्येष्ठं तत् दधिषे
 सहः ॥४॥ प्र चक्रे सहसा सहः बभञ्ज मन्युं ओजसा विश्वे ते इंद्र
 पृतनाऽयवः यहो नि वृक्षाःऽइव येमिरे ॥५॥३०॥ सहस्रेणऽइव
 सचते यविऽयुधा यः ते आनंद उपऽस्तुतिं पुत्रं प्रावर्गं कृणुते सु-
 ऽवीर्यं दाओति नमउक्तिऽभिः ॥६॥ मा भेम मा अमिष्म उयस्यं
 सख्ये तव महत् ते वृष्णः अभिऽचक्ष्यं कृतं पश्येम तुर्वशं यदुं ॥७॥
 सव्यां अनु स्फिग्यं ववसे वृषा न दानः अस्य रोषति मधा संऽपृ-
 क्ताः सारधेण धेनवः तूयं आ इहि द्रव पिब ॥८॥ अश्वी रथी सु-
 ऽरूपः इत् गोऽमान् इत् इंद्र ते सखाश्चात्रऽभाजा वयसा सचते
 सदा चंद्रः याति सभां उप ॥९॥ ऋश्यः न तृथन् अवऽपानं आ
 गृहि पिब सोमं वशान् अनु निऽमेघमानः मघऽवन् दिवेऽदिवे
 ओजिष्ठं दधिषे सहः ॥१०॥३१॥ अध्वर्यो द्रवय त्वं सोमं इंद्रः पि-
 पासति उप नूनं युयुजे वृषणा हरीं आ च जगाम वृत्रऽहा ॥११॥
 स्वयं चित् सः मन्यते दाशुरिः जनः यत्र सोमस्य तृपसि इदं ते
 अन्नं युज्यं संऽउक्षितं तस्य आ इहि प्र द्रव पिब ॥१२॥ रयेऽस्थायं
 अध्वर्यवः सोमं इंद्राय सोतन अधि ब्रध्नस्य अद्रयः वि चक्षते सु-
 न्वतः दाशुऽअध्वरं ॥१३॥ उप ब्रध्नं ववाता वृषणा हरीं इंद्र अप-
 ऽसु वक्षतः अवाचं त्वा सप्तयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सर्वना इत्
 उप ॥१४॥ प्र पूषणं वृणीमहे युज्याय पुरुऽवसुं सः शक्र शिखा

पुरुऽहूत नः धिया तुजे राये विऽमोचन ॥१५॥३२॥ सं नः शिशीहि
भुरिजोऽइव क्षुरं रास्व रायः विऽमोचन त्वे तत् नः सुऽवेदं
उस्मियं वसु यं त्वं हिनोषि मर्त्यं ॥१६॥ वेमिन्वा पूषन् ऋजसे वेमि
स्तोतवे आघृणे न तस्य वेमि अरणं हि तत् वसो स्तुषे पञ्चाय
साम्ने ॥१७॥ परा गावः यवसं कत् चित् आघृणे नित्यं रेक्णः
अमर्त्य अस्माकं पूषन् अविता शिवः भव मंहिष्ठः वाजऽसातये
॥१८॥ स्थूरं राधः शतऽअश्वं कुरुंगस्य दिविष्टिषु राज्ञः त्वेषस्य सु-
ऽभगस्य रातिषु तुर्वशेषु अमन्महि ॥१९॥ धीभिः सातानि का-
खस्य वाजिनः प्रियऽमैधैः अभिद्युऽभिः षष्टिं सहस्रा अनु निः-
ऽमंजां अजे निः यूथानि गवां ऋषिः ॥२०॥ वृक्षाः चित् मे
अभिऽपित्वे अररुणुः गां भजंत मेहनां अश्वं भजंत मेहनां
॥२१॥३३॥७॥

॥५॥ दूरात् इहऽइव यत् सती अरुणऽसुः अशिश्चित् वि
भानुं विश्वधा अतनत् ॥१॥ नृऽवत् दसा मनःऽयुजा रथेन पृथु-
ऽपाजसा सचैथे अश्विना उषसं ॥२॥ युवाभ्यां वाजिनीऽवसू०
प्रति स्तोमाः अहस्त वाचं दूतः यथा ओहिषे ॥३॥ पुरुऽप्रिया
नः ऊतये पुरुऽमद्रा पुरुऽवसू० स्तुषे कणासः अश्विना ॥४॥ मं-
हिष्ठा वाजऽसातमा इषयता शुभः पती गंतारा दाशुषः गृहं
॥५॥१॥ ता सुऽदेवाय दाशुषे सुऽमेधां अविऽतारिणीं धृतेः
गव्यूतिं उद्यतं ॥६॥ आ नः स्तोमं उप द्रवत् तूयं श्येनेभिः आशु-
ऽभिः यातं अश्वेभिः अश्विना ॥७॥ येभिः तिस्रः पराऽवतः दिवः
विश्वानि रोचना चीन् अक्नून् परिऽदीयथः ॥८॥ उत नः गो-
ऽमंतीः इषः उत सातीः अहःऽविदा वि पथः सातये सितं ॥९॥

आ नः गोऽमृतं अश्विना सुवीरं सुऽरथं रयिं वोळ्हं अश्वऽवतीः
 इषः ॥ १० ॥ २॥ ववृधाना शुभः पती दसा हिरण्यऽवर्तनी० पि-
 बतं सोम्यं मधु ॥ ११ ॥ अस्मभ्यं वाजिनीऽवसू० मघवत्ऽभ्यः च
 सऽप्रथः छदिः यतं अदाभ्यं ॥ १२ ॥ नि सु ब्रह्म जनांनां या अविष्टं
 तूयं आ गतं मो' सु अन्यान् उप अरतं ॥ १३ ॥ अस्य पिबतं अ-
 श्विना युवं मदस्य चारुणः मध्वः रातस्य धिष्ण्या ॥ १४ ॥ अस्मे
 आ वहतं रयिं शतऽवतं सहस्रिणं पुरुऽक्षुं विश्वऽधायसं ॥ १५ ॥ ३॥
 पुरुऽचा चित् हि वां नरा विऽह्वयंते मनीषिणः वाघतऽभिः अ-
 श्विना आ गतं ॥ १६ ॥ जनांसः वृक्तऽबर्हिषः हविष्मंतः अरंऽकृतः
 युवां हवन्ते अश्विना ॥ १७ ॥ अस्माकं अद्य वां अयं स्तोमः वा-
 हिष्ठः अंतमः युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥ १८ ॥ यः ह वां मधुनः दतिः
 आऽहितः रथऽचर्षणे ततः पिबतं अश्विना ॥ १९ ॥ तेन नः वा-
 जिनीऽवसू० पश्वे तोकायं शं गवे वहतं पीवरीः इषः ॥ २० ॥ ४॥
 उत नः दिव्याः इषः उत सिंधून् अहःऽविदा अपं द्वाराऽइव व-
 र्षथः ॥ २१ ॥ कदा वां तौग्यः विधत् समुद्रे जहितः नरा यत् वां
 रथः विऽभिः पतात् ॥ २२ ॥ युवं कर्षाय नासत्या अपिऽरिप्राय
 हर्म्ये शश्वत् ऊतीः दुशस्यथः ॥ २३ ॥ ताभिः आ यातं ऊतिऽभिः
 नव्यसीभिः सुशस्तिऽभिः यत् वां वृषणऽवसू० हुवे ॥ २४ ॥ यथा
 चित् कर्षं आवतं प्रियऽमैधं उपऽस्तुतं अचिं शिंजारं अश्विना
 ॥ २५ ॥ ५॥ यथा उत कृष्ये धने अंशुं गोषु अगस्त्यं यथा वाजेषु
 सीभरिं ॥ २६ ॥ एतावत् वां वृषणऽवसू० अतः वा भूयः अश्विना
 गृणंतः सुमं ईमहे ॥ २७ ॥ रथं हिरण्यऽवंधुरं हिरण्यऽअभीशुं अ-
 श्विना आ हि स्थाथः दिविऽस्पृशं ॥ २८ ॥ हिरण्ययीं वां रभिः ईषा
 अक्षः हिरण्ययः उभा चक्रा हिरण्यया ॥ २९ ॥ तेन नः वाजिनी-

ऽवसू पराऽवतः चित् आ गतं उप इमां सुऽस्तुतिं मम ॥३०॥ ६॥
 आ वहेये पराकात् पूर्वीः अश्रन्ती अश्विना इषः दासीः अमर्त्या
 ॥३१॥ आ नः द्युमैः आ श्रवःऽभिः आ राया यातं अश्विना पुरु-
 ऽचंद्रा नासत्या ॥३२॥ आ इह वां मुषितऽस्सवः वयः वहंतु प-
 र्णिनः अरु सुऽअध्वरं जनं ॥३३॥ रथं वां अर्नुऽगायसं यः इषा
 वर्तते सह न चक्रं अभि बाधते ॥३४॥ हिरण्ययेन रथेन द्रवत्पा-
 णिऽभिः अश्वैः धीऽजवना नासत्या ॥३५॥ ७॥ युवं मृगं जागृ-
 ऽवांसं स्वदयः वा वृषणऽवसू ता नः पृक्तं इषा रयिं ॥३६॥
 ता मे अश्विना सनीनां विद्यातं नवानां यथा चित् चैद्यः कशुः
 शतं उष्ट्राणां ददत् सहस्रां दशं गोनां ॥३७॥ यः मे हिरण्यऽसंहशः
 दशं राज्ञः अमंहत अधःऽपदाः इत् चैद्यस्य कृदयः चर्मऽस्नाः अ-
 भितः जनाः ॥३८॥ माकिः एना पथा गात् येन इमे यंति चेदयः
 अन्यः न इत् सूरिः ओहते भूरिदावत्ऽतरः जनः ॥३९॥ ८॥ १॥

॥ ६॥ महान् इंद्रः यः ओजसा पर्जन्यः वृष्टिमान्ऽइव स्तोमैः
 वत्सस्य ववृधे ॥ १ ॥ प्रऽजां ऋतस्य पिप्रतः प्र यत् भरंत वह्नयः
 विप्राः ऋतस्य वाहसा ॥ २ ॥ कखाः इंद्रं यत् अक्रंत स्तोमैः यज्ञस्य
 साधनं जामि ब्रुवते आयुधं ॥ ३ ॥ सं अस्य मन्यवे विशः विश्वाः न-
 मंत कृदयः समुद्रायऽइव सिधवः ॥ ४ ॥ ओजः तत् अस्य तिविधे
 उभे यत् संऽअवर्तयत् इंद्रः चर्मऽइव रोदसी ॥ ५ ॥ १॥ वि चित् वृ-
 चस्य दोधतः वज्रेण शतऽपर्वणा शिरः बिभेद वृष्णिना ॥ ६ ॥ इ-
 माः अभि प्र नो नुमः विपां अयेषु धीतयः अग्नेः शोचिः न दिद्युतः
 ॥ ७ ॥ गुहां सतीः उप त्मनां प्र यत् शोचंत धीतयः कखाः ऋतस्य
 धारया ॥ ८ ॥ प्र तं इंद्र नशीमहिरयिं गोऽमंत अश्विनं प्र ब्रह्म पूर्व-

ऽचिन्तये ॥ ९॥ अहं इत् हि पितुः परि मेधां कृतस्य जयमं अहं
 सूर्यः ऽइव अजनि ॥ १० ॥ १० ॥ अहं प्रत्नेन मन्मना गिरः शुभामि
 कण्व ऽवत् येन इन्द्रः शुष्मं इत् दधे ॥ ११ ॥ ये त्वां इन्द्र न तुस्तुवुः ऋ-
 षयः ये च तुस्तुवुः मम इत् वर्धस्व सु ऽस्तुतः ॥ १२ ॥ यत् अस्य म-
 न्युः अध्वनीत् वि वृचं पर्व ऽशः रुजन् अपः समुद्रं ऐरयत् ॥ १३ ॥
 नि शुष्णे इन्द्र धर्णासिं वज्रं जघंथ दस्यवि वृषा हि उय शुशिवे
 ॥ १४ ॥ न द्यावः इन्द्र ओजसा न अंतरिक्षाणि वज्रिणं न विव्यचंत
 भूमयः ॥ १५ ॥ १५ ॥ यः ते इन्द्र महीः अपः स्तभु ऽयमानः आ अश-
 यत् नि तं पद्यासु शिञ्चथः ॥ १६ ॥ यः इमे रोदसी मही सं ऽईची०
 सं ऽअजयभीत् तमः ऽभिः इन्द्र तं गुहः ॥ १७ ॥ ये इन्द्र यतयः त्वा भू-
 गवः ये च तुस्तुवुः मम इत् उय शुधि हव ॥ १८ ॥ इमाः ते इन्द्र पृथ्वयः
 घृतं दुहते आ ऽशिरं एनां कृतस्य पिप्युषीः ॥ १९ ॥ याः इन्द्र प्र ऽस्वः
 त्वा आसा गर्भं अचक्रिन् परि धर्मं ऽइव सूर्य ॥ २० ॥ १२ ॥ त्वां इत्
 शवसः पते कणाः उक्थेन ववृधुः त्वां सुतासः इन्द्रवः ॥ २१ ॥ तव
 इत् इन्द्र प्र ऽनीतिषु उत प्र ऽशस्तिः अद्रि ऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः
 ॥ २२ ॥ आ नः इन्द्र मही इषं पुरं न दधि गो ऽमतीं उत प्र ऽजां सु-
 ऽवीर्य ॥ २३ ॥ उत त्यत् आ शु ऽअश्वं यत् इन्द्र नाहुषीषु आ अग्रे
 विश्नु प्र ऽदीदयत् ॥ २४ ॥ अभि व्रजं न तन्निषे सूरः उपा क ऽचक्षसं
 यत् इन्द्र मृळयासि नः ॥ २५ ॥ १३ ॥ यत् अंग त विषी ऽयसे इन्द्र प्र-
 ऽराजसि क्षितीः महान् अपारः ओजसा ॥ २६ ॥ तं त्वा हविष्म-
 तीः विशः उप ब्रुवते जतये उरु ऽजयसं इन्द्रु ऽभिः ॥ २७ ॥ उप-
 ऽहूरे गिरीणां सं ऽगथे च न दीनां धिया विप्रः अजायत् ॥ २८ ॥
 अतः समुद्रं उत ऽवतः चिक्त्वान् अव पश्यति यतः विपानः
 एजति ॥ २९ ॥ आत् इत् प्रत्नस्य रेतसः ज्योतिः पश्यति वासरं परः

यत् इध्यते दिवा ॥ ३० ॥ १४ ॥ कखासः इन्द्र ते मतिं विश्वे वर्धति पौं-
 स्यं उतो शविष्ठ वृष्यै ॥ ३१ ॥ इमां मे इन्द्र सुस्तुतिं जुषस्व प्र सु मां
 अव उत प्र वर्धय मतिं ॥ ३२ ॥ उत ब्रह्मण्या वयं तुभ्यं प्रऽवृद्ध व-
 जिऽवः विप्राः अतस्म जीवसे ॥ ३३ ॥ अभि कखाः अनुषूत आ-
 पः न प्रऽवता यतीः इन्द्रं वनन्ऽवती मतिः ॥ ३४ ॥ इन्द्र उक्थानि
 ववृधुः समुद्रं इव सिन्धवः अनुत्तऽमन्युं अजरं ॥ ३५ ॥ १५ ॥ आ नः
 याहि पराऽवतः हरिऽभ्यां हर्यताभ्यां इमं इन्द्र सुतं पिब ॥ ३६ ॥
 त्वां इत् वृचहन्ऽतम् जनासः वृक्तऽबर्हिषः हवते वाजऽसातये
 ॥ ३७ ॥ अनु त्वा रोदसी उभे चक्रं न वर्ति एतं शं अनु सुवानासः
 इन्द्रवः ॥ ३८ ॥ मंदस्व सु स्वऽनरे उत इन्द्र शर्याणाऽवति मत्स्व
 विवस्वतः मती ॥ ३९ ॥ ववृधानः उप द्यवि वृषा वजी अरोरवीत्
 वृचऽहा सोमऽपातमः ॥ ४० ॥ १६ ॥ ऋषिः हि पूर्वऽजाः असि
 एकः ईशानः ओजसा इन्द्रं चोष्कूयसे वसु ॥ ४१ ॥ अस्माकं त्वा सु-
 तान् उप वीतऽपृष्ठाः अभि प्रयः शतं वहन्तु हरयः ॥ ४२ ॥ इमां
 सु पूर्या धियै मघोः घृतस्य पिपुषीं कखाः उक्थेन ववृधुः ॥ ४३ ॥
 इन्द्र इत् विऽमहीनां मेधे वृणीत मर्त्यैः इन्द्रं सनिषुः ऊतये ॥ ४४ ॥
 अवाचं त्वा पुरुऽस्तुत प्रियमेधऽस्तुता हरी सोमऽपेयाय वस्तुतः
 ॥ ४५ ॥ शतं अहं तिरिदिरे सहस्रं पशौ आ ददे राधांसि याज्ञानां
 ॥ ४६ ॥ चीणि शतानि अवैतां सहस्रा दश गोनां ददुः पञ्चायसा-
 स्मै ॥ ४७ ॥ उत आनट् ककुहः दिवं उष्ट्रान् चतुऽयुजः ददत् अव-
 सा यावै जनं ॥ ४८ ॥ १७ ॥

॥ ७ ॥ प्र यत् वः चिऽस्तुभै इषं मरुतः विप्रः अक्षरत्वि पवैतेषु
 राज्ञ्य ॥ १ ॥ यत् अंग त विषीऽयवः यामै शुभाः अचिध्वं नि पवै-

ताः अहासत ॥ २ ॥ उत् ईरयन्त वायुऽभिः वाऽश्रासः पृश्निऽमातरः
 धुक्षन्त पिप्पुषीः इषः ॥ ३ ॥ वपन्ति मरुतः मिहं प्र वेपयन्ति पर्वतान्
 यत् यामं यांति वायुऽभिः ॥ ४ ॥ नि यत् यामाय वः गिरिः नि
 सिधेवः विऽधर्मणे महे शुष्माय येमिरे ॥ ५ ॥ १८ ॥ युष्मान् ऊं
 नक्त ऊतये युष्मान् दिवा हवामहे युष्मान् प्रऽयति अध्वरे ॥ ६ ॥
 उत् ऊं त्ये अरुणऽस्सवः चित्राः यामेभिः ईरते वाऽश्राः अधि
 स्नुता दिवः ॥ ७ ॥ सृजन्ति रश्मिं ओजसा पंथां सूर्याय यातवे ते
 भानुऽभिः वि तस्थिरे ॥ ८ ॥ इमां मे मरुतः गिरं इमं स्तोमं ऋभु-
 क्षुणः इमं मे वनत हवं ॥ ९ ॥ चीणिं सरांसि पृथ्गयः दुदुहे वज्रिणे
 मधु उत्सं कवधं उद्विणं ॥ १० ॥ ११ ॥ मरुतः यत् ह वः दिवः सुम्भ-
 ऽयन्तः हवामहे आ तु नः उप गन्त न ॥ १२ ॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः
 रुद्राः ऋभुक्षुणः दमे उत् प्रऽचेतसः मदे ॥ १३ ॥ आ नः रयिं मद-
 ऽच्युतं पुरुऽक्षुं विश्वऽधायसं इर्यन्त मरुतः दिवः ॥ १४ ॥ अधिऽइव
 यत् गिरीणां यामं शुभ्राः अचिध्वं सुवानैः मन्दध्वे इदुऽभिः ॥ १५ ॥
 एतावन्तः चित् एषां सुस्मं भिक्षेत् मर्त्यैः अदाभ्यस्य मन्मऽभिः
 ॥ १६ ॥ २० ॥ ये दृप्ताऽऽइव रोदसी धर्मेति अन्तु वृष्टिऽभिः उत्सं
 दुहन्तः अक्षितं ॥ १७ ॥ उत् ऊं स्वानेभिः ईरते उत् रथैः उत् ऊं वा-
 युऽभिः उत् स्तोमैः पृश्निऽमातरः ॥ १८ ॥ येन आव तुर्वशं यदुं
 येन कखं धनऽस्पृतं राये सु तस्य धीमहि ॥ १९ ॥ इमाः ऊं वः सु-
 ऽदानवः घृतं न पिप्पुषीः इषः वर्धन् काखस्य मन्मऽभिः ॥ २० ॥
 क नूतं सुऽदानवः मदथ वृक्तऽवर्हिषः ब्रह्मा कः वः सपर्यति
 ॥ २१ ॥ २१ ॥ नहि स्म यत् ह वः पुरा स्तोमैभिः वृक्तऽवर्हिषः शर्धान्
 ऋतस्य जिन्वथ ॥ २२ ॥ सं ऊं त्ये महतीः अपः सं क्षोणीं सं ऊं
 सूर्यं सं वज्रं पर्वऽशः दधुः ॥ २३ ॥ वि वृचं पर्वऽशः ययुः वि पर्व-

तान् अराजिनः चक्राणाः वृष्णि पौंस्यं ॥ २३ ॥ अनु चितस्य यु-
 धतः शुष्मं आवन् उत क्रतुं अनु इदं वृचऽतूर्यं ॥ २४ ॥ विद्युत्सह-
 स्ताः अभिऽद्यवः शिप्राः शीर्षन् हिरण्ययीः शुभाः वि अजत
 श्रिये ॥ २५ ॥ २२ ॥ उशना यत् पुराऽवतः उक्ष्णः रंघ्रं अयातन द्यौः
 न चक्रदत् भिया ॥ २६ ॥ आ नः मुखस्य दावने अश्वैः हिरण्यपा-
 णिऽभिः देवासः उप गतन् ॥ २७ ॥ यत् एषां पृषतीः रथे प्रष्टिः
 वहति रोहितः यांति शुभाः रिणन् अपः ॥ २८ ॥ सुऽसोमै शर्य-
 णाऽवति आजीके पस्त्यऽवति ययुः निऽचक्रया नरः ॥ २९ ॥
 कदा गच्छाथ मरुतः इत्या विप्रं हवमानं माडीकेभिः नाधमानं
 ॥ ३० ॥ २३ ॥ कत् ह नूनं कधऽप्रियः यत् इदं अजहातन कः वः स-
 खिऽत्वे ओहते ॥ ३१ ॥ सहो सु नः वज्रऽहस्तैः कणासः अग्निं म-
 रुतऽभिः स्तुषे हिरण्यऽवाशीभिः ॥ ३२ ॥ ओ सु वृष्णः प्रऽयज्यून
 आ नयसे सुविताय ववृत्यां चिचऽवाजान् ॥ ३३ ॥ गिरयः चित्
 नि जिहते पर्शानासः मन्यमानाः पर्वताः चित् नि येमिरे ॥ ३४ ॥
 आ अक्ष्णऽयावानः वहन्ति अंतरिक्षेण पततः धातारः स्तुवते
 वयः ॥ ३५ ॥ अग्निः हि जनि पूर्यः छंदः न सूरः अर्चिषांते भानु-
 ऽभिः वि तस्थिरे ॥ ३६ ॥ २४ ॥

॥ ८ ॥ आ नः विश्वाभिः ऊतिऽभिः अश्विना गच्छतं युवं दसा
 हिरण्यऽवर्तनी० पिबतं सोम्यं मधु ॥ १ ॥ आ नूनं यातं अश्विना
 रथेन सूर्येऽत्वचा भुजीं हिरण्यऽपेशसा कवीं गंभीरऽचेतसा
 ॥ २ ॥ आ यातं नहुषः परि आ अंतरिक्षात् सुवृक्तिऽभिः पिबाथः
 अश्विना मधु कर्णानां सर्वने सुतं ॥ ३ ॥ आ नः यातं दिवः परि
 आ अंतरिक्षात् अधऽप्रिया पुचः कर्णस्य वां इह सुसाव सोम्यं

मधु ॥४॥ आ नः यातं उपऽश्रुति अश्विना सोमऽपीतये स्वाहा
 स्तोमस्य वर्धना प्र कवी धीतिऽभिः नरा ॥५॥२५॥ यत् चित् हि
 वां पुरा ऋषयः जुहुरे अवसे नरा आ यातं अश्विना आगतं उप
 इमां सुऽस्तुतिं मम ॥६॥ दिवः चित् रोचनात् अधि आ नः गतं
 स्वऽविदा धीभिः वत्सऽप्रचेतसा स्तोमेभिः हवनऽश्रुता ॥७॥
 किं अन्ये परि आसते अस्मत् स्तोमेभिः अश्विना पुत्रः कर्षस्य वां
 ऋषिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत् ॥८॥ आ वां विप्रः इह अवसे
 अहत् स्तोमेभिः अश्विना अरिप्रा वृवहन्ऽतमा तानः भूतं म-
 यऽभुवा ॥९॥ आ यत् वां योषणा रथे अतिष्ठत् वाजिनीऽवसू०
 विश्वानि अश्विना युवं प्र धीतानि अगच्छतं ॥१०॥२६॥ अतः
 सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना वत्सः वां मधुऽमत् व-
 चः अशंसीत् काव्यः कविः ॥११॥ पुरुऽमंद्रा पुरुऽवसू० मनोतरा
 रयीणां स्तोमं मे अश्विनौ इमं अभि वहीँ अनूषातां ॥१२॥ आ
 नः विश्वानि अश्विना धत्तं राधाँसि अहया कृतं नः ऋत्वियऽवतः
 मा नः रीरधत् निदे ॥१३॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः
 अधि अंबरे अतः सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना ॥१४॥
 यः वां नासत्या ऋषिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत् तस्मै सहस्र-
 ऽनिर्निजं इषं धत्तं घृतऽश्रुतं ॥१५॥२७॥ प्र अस्मै ऊजं घृतऽश्रुतं
 अश्विना यच्छतं युवं यः वां सुस्नायं तुस्तवत् वसुऽयात् दानुनः
 पती ॥१६॥ आ नः गतं रिशादसा इमं स्तोमं पुरुऽभुजा कृतं नः
 सुऽश्रियः नरा इमा दातं अभिष्टये ॥१७॥ आ वां विश्वभिः ऊ-
 तिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत् राजतौ अध्वराणां अश्विना याम-
 ऽहूतिषु ॥१८॥ आ नः गतं मयऽभुवा अश्विना शंभुवा युवं यः
 वां विपन्यू धीतिऽभिः गीऽभिः वत्सः अवीवृधत् ॥१९॥ याभिः

कार्ष्णं मेधऽअतिथिं याभिः वशं दशऽव्रजं याभिः गोऽशर्यं आवतं
 ताभिः नः अवतं नरा ॥ २० ॥ २८ ॥ याभिः नरा च सदस्युं आवतं
 कृत्यै धनै ताभिः सु अस्मान् अश्विना प्र अवतं वाजऽसातये
 ॥ २१ ॥ प्र वां स्तोमाः सुऽवृक्तयः गिरः वर्धेतु अश्विना पुरुऽवा
 वृचहन्ऽतमा तानः भूतं पुरुऽस्पृहा ॥ २२ ॥ चीर्णं पदानि अश्वि-
 नोः आविः संति गुहा परः कवी ऋतस्य पत्नऽभिः अर्वाक् जी-
 वेभ्यः परि ॥ २३ ॥ २९ ॥

॥ ९ ॥ आ नूनं अश्विना युवं वत्सस्य गतं अवसे प्र अस्मै य-
 च्छतं अवृकं पृथु हृदिः युयुतं याः अरातयः ॥ १ ॥ यत् अंतरिक्षे
 यत् दिवि यत् पंच मानुषान् अनु नृणं तत् धत्तं अश्विना ॥ २ ॥
 ये वां दंसांसि अश्विना विप्रासः परिऽममृशुः एव इत् कार्ष्णस्य
 बोधतं ॥ ३ ॥ अयं वां घर्मः अश्विना स्तोमैर्न परि सिच्यते अयं
 सोमः मधुऽमान् वाजिनीऽवसू० येन वृचं चिकेतथः ॥ ४ ॥ यत्
 अपऽसु यत् वनस्पतौ यत् ओषधीषु पुरुऽदंसा कृतं तेन मा
 अविष्टं अश्विना ॥ ५ ॥ ३० ॥ यत् नासत्या भुरण्यथः यत् वा देवा
 भिषज्यथः अयं वां वत्सः मतिऽभिः न विधते हविषांतं हि ग-
 च्छथः ॥ ६ ॥ आ नूनं अश्विनोः ऋषिः स्तोमं चिकेत वामया आ
 सोमं मधुमतऽतमं घर्मं सिचात् अर्थवर्णि ॥ ७ ॥ आ नूनं रघु-
 ऽवर्तनिं रथं तिष्ठाथः अश्विना आ वां स्तोमाः इमे मर्म नभः न
 चुच्यवीरत ॥ ८ ॥ यत् अद्य वां नासत्या उक्थैः आऽचुच्यवीमहि
 यत् वा वाणीभिः अश्विना एव इत् कार्ष्णस्य बोधतं ॥ ९ ॥ यत्
 वां कक्षीवान् उत यत् विऽअश्वः ऋषिः यत् वां दीर्घऽतमाः
 जुहाव पृथी यत् वां वैत्यः सदेनेषु एव इत् अतः अश्विना चेत-

येथां ॥ १० ॥ ३१ ॥ यातं छर्दिः ऽपौ उत नः परः ऽपा भूतं जगत् ऽपौ
 उत नः तनू ऽपा वर्तिः तो कायं तनयाय यातं ॥ ११ ॥ यत् इद्रेण स-
 ऽरथं यायः अश्विना यत् वा वायुना भवथः सं ऽओ कसा यत्
 आदित्येभिः ऋभु ऽभिः स ऽजोषसा यत् वा विष्णोः वि ऽक्रमणेषु
 तिष्ठथः ॥ १२ ॥ यत् अद्य अश्विनौ अहं हुवेयं वाजं ऽसातये यत्
 पृत् ऽसु तुर्वणे सहः तत् श्रेष्ठं अश्विनौः अवः ॥ १३ ॥ आ नूनं यातं
 अश्विना इमा हव्यानि वां हिता इमे सोमांसः अधि तुर्वशे यदा
 इमे कर्षेषु वां अथ ॥ १४ ॥ यत् नासत्या परा के अर्वा के अस्ति भेष-
 जं तेन नूनं वि ऽमदाय प्र ऽचेतसा छर्दिः वत्साय यच्छतं ॥ १५ ॥ ३२ ॥
 अर्भुत्सि जुं प्र देव्या साकं वा चा अहं अश्विनौः वि आवः देवि आ
 मतिं वि रातिं मर्त्येभ्यः ॥ १६ ॥ प्र बोधय उषः अश्विना प्र देवि
 सूनृते महि प्र यज्ञ ऽहोतः आनुषक् प्र मदाय अवः बृहत् ॥ १७ ॥
 यत् उषः यासि भानुना सं सूर्येण रोचसे आ ह अयं अश्विनौः
 रथः वर्तिः याति नृ ऽपार्य्य ॥ १८ ॥ यत् आ ऽपीतासः अंशवः गावः
 न दुहे ऊध ऽभिः यत् वा वाणीः अनूषत प्र देव ऽयंतः अश्विना
 ॥ १९ ॥ प्र द्युम्नाय प्र शर्वसे प्र नृ ऽसह्याय शर्मणे प्र दक्षाय प्र ऽचे-
 तसा ॥ २० ॥ यत् नूनं धीभिः अश्विना पितुः योना नि ऽसीदथः
 यत् वा सुमेभिः उक्थ्या ॥ २१ ॥ ३३ ॥

॥ १० ॥ यत् स्थः दीर्घे ऽप्रसन्ननि यत् वा अदः रोचने दिवः यत्
 वा समुद्रे अधि आ ऽकृते गृहे अतः आ यातं अश्विना ॥ ११ ॥ यत् वा
 यज्ञं मनवे सं ऽमिमिष्यथुः एव इत् काण्वस्य बोधतं बृहस्पतिं
 विश्वान् देवान् अहं हुवे इन्द्रा विष्णूँ अश्विनौ आ ऽभु ऽहेषसा ॥ २१ ॥
 त्या नु अश्विना हुवे सु ऽदंससा गृभे कृता ययोः अस्ति प्र नः सख्यं

देवेषु अधि आयं ॥३॥ ययोः अधि प्र यज्ञाः असूरे संति सूरयः ता
 यज्ञस्य अध्वरस्य प्रऽचेतसा स्वधाभिः या पिबतः सोम्यं मधु
 ॥४॥ यत् अद्य अश्विनी अपाक् यत् प्राक् स्थः वाजिनीऽवसू०
 यत् दुह्यवि अनवि तुर्वशे यदै हुवे वा अथ मा आ गतं ॥५॥ यत्
 अंतरिक्षे पतथः पुरुऽभुजा यत् वा इमे रोदसी अनु यत् वा स्व-
 धाभिः अधिऽतिष्ठथः रथं अतः आ यातं अश्विना ॥६॥ ३४ ॥

॥११॥ त्वं अग्ने व्रतऽपाः असि देवः आ मर्त्येषु आ त्वं यज्ञेषु
 ईड्यः ॥१॥ त्वं असि प्रऽशस्यः विदथेषु सहन्त्य अग्ने रथीः अध्व-
 राणां ॥२॥ सः त्वं अस्मत् अप विषः युयोधि जातऽवेदः अदेवीः
 अग्ने अरातीः ॥३॥ अंति चित् संतं अहं यज्ञं मर्तस्य रिपोः न उप
 वेधि जातऽवेदः ॥४॥ मर्ताः अमर्त्यस्य ते भूरि नाम मन्नामहे वि-
 प्रांसः जातऽवेदसः ॥५॥ ३५ ॥ विप्रं विप्रांसः अवसे देवं मर्तांसः
 ऊतये अग्निं गीऽभिः हवामहे ॥६॥ आ ते वत्सः मनः यमत् पर-
 मात् चित् सधऽस्थात् अग्ने त्वांऽकामया गिरा ॥७॥ पुरुऽवा हि
 सऽहङ् असि विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समतऽसु त्वा हवामहे
 ॥८॥ समतऽसु अग्निं अवसे वाजऽयंतः हवामहे वाजेषु चिच-
 ऽराधसं ॥९॥ प्रत्नः हि कं ईड्यः अध्वरेषु सनात् च होता नव्यः च
 सस्ति स्वां च अग्ने त्वं पिप्रयस्व अस्मभ्यं च सौभगं आ यजस्व
 ॥१०॥ ३६ ॥ ८॥ ५ ॥

॥१२॥ यः इन्द्र सोमऽपातमः मदः श्विष्ट चेतति येन हंसि
 नि अचिणं तं ईमहे ॥१॥ येन दशऽग्वं अधिऽगुं वेपयंतं स्वऽनरं
 येन समुद्रं आविधतं ईमहे ॥२॥ येन सिंधुं महीः अपः रथान्ऽइव

प्र० चोदयः पंथां ऋतस्य यातवेतं इमहे ॥३॥ इमं स्तोमं अभिष्टये
घृतं न पूतं अद्रिऽवः येन नु सद्यः ओजसा ववक्षिथ ॥४॥ इमं जु-
षस्व गिर्वणः समुद्रऽइव पिन्वते इंद्रं विश्वाभिः ऊतिऽभिः वव-
क्षिथ ॥५॥१॥ यः नः देवः पराऽवतः सखिऽत्वनाय ममहे दिवः
न वृष्टिं प्रथयन् ववक्षिथ ॥६॥ ववक्षुः अस्य केतवः उत वज्रः
गभस्त्योः यत् सूर्यः न रोदसी अवर्धयत् ॥७॥ यदि प्र० वृद्ध सत्-
ऽपते सहस्रं महिषान् अघः आत् इतते इंद्रियं महिं प्र ववृधे ॥८॥
इंद्रः सूर्यस्य रश्मिऽभिः नि अर्शसानं ओषति अग्निः वनाऽइव
ससहिः प्र ववृधे ॥९॥ इयंते ऋत्वियऽवती धीतिः एति नवीयसी
सपर्येती पुरुऽप्रिया मिमीते इत् ॥१०॥२॥ गर्भः यज्ञस्य देवऽयुः
ऋतुं पुनीते आनुषक् स्तोमैः इंद्रस्य ववृधे मिमीते इत् ॥११॥ स-
निः मित्रस्य पप्रथे इंद्रः सोमस्य पीतये प्राचीं वाशीऽइव सुन्वते
मिमीते इत् ॥१२॥ यं विप्राः उक्थ्यऽवाहसः अभिऽप्रमंदुः आ-
यवः घृतं न पिप्ये आसनि ऋतस्य यत् ॥१३॥ उत स्वऽराजं अ-
दितिः स्तोमं इंद्राय जीजनत् पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ऋतस्य यत्
॥१४॥ अभि वह्नयः ऊतये अनूषत प्रऽशस्तये न देव विऽव्रता
हरीं ऋतस्य यत् ॥१५॥३॥ यत् सोमं इंद्रं विष्णवि यत् वा घ चिते
आप्ते यत् वा मरुतऽसु मंदसे सं इंद्रुऽभिः ॥१६॥ यत् वा शक्र प-
राऽवति समुद्रे अधि मंदसे अस्माकं इत् सुते रण सं इंद्रुऽभिः
॥१७॥ यत् वा असिमुन्वतः वृधः यजमानस्य सत्ऽपते उक्थे वा
यस्य रणयसि सं इंद्रुऽभिः ॥१८॥ देवऽदेवं वः अवसे इंद्रं इंद्रं गृ-
णीषणि अध यज्ञाय तुर्वणे वि आनऽशुः ॥१९॥ यज्ञेभिः यज्ञऽवा-
हसं सोमेभिः सोमऽपातमं होवाभिः इंद्रं ववृधुः वि आनऽशुः
॥२०॥४॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत प्रऽशस्तयः विश्वा

वसूनि दाशुषे वि आनशुः ॥ २१ ॥ इंद्रं वृत्राय हंतवे देवासः दु-
 धिरे पुरः इंद्रं वाणीः अनुषत् सं ओजसे ॥ २२ ॥ महान्तं महिना
 वयं स्तोमेभिः हवन्ऽश्रुतं अकैः अभि प्र नोनुमः सं ओजसे
 ॥ २३ ॥ न यं विविक्तः रोदसी' न अंतरिक्षाणि वज्रिणं अमात्
 इत् अस्य तित्विषे सं ओजसे ॥ २४ ॥ यत् इंद्रं पृतनाज्ये देवाः त्वा
 दुधिरे पुरः आत् इत् ते हर्यता हरी' ववृषातुः ॥ २५ ॥ ५ ॥ यदा वृचं
 नदीऽवृतं शवसा वज्रिन् अवधीः आत् इत् ते हर्यता हरी' वव-
 षातुः ॥ २६ ॥ यदा ते विष्णुः ओजसा चीणि पदा विऽचक्रमे आत्
 इत् ते हर्यता हरी' ववृषातुः ॥ २७ ॥ यदा ते हर्यता हरी' ववृधाते'
 दिवेऽदिवे आत् इत् ते विश्वा भुवन्नानि येमिरे ॥ २८ ॥ यदा ते
 मारुतीः विशः तुभ्यं इंद्रं निऽयेमिरे आत् इत् ते विश्वा भुवन्नानि
 येमिरे ॥ २९ ॥ यदा सूर्यं अमुं दिवि शुक्रं ज्योतिः अधारयः आत्
 इत् ते विश्वा भुवन्नानि येमिरे ॥ ३० ॥ इमां ते इंद्रं सुऽस्तुतिं विप्रः
 इयति धीतिऽभिः जामिं पदाऽइव पिप्रतीं प्र अध्वरे ॥ ३१ ॥ यत्
 अस्य धामनि प्रिये संऽईचीनासः अस्वरन् नाभां यज्ञस्य दोहनां
 प्र अध्वरे ॥ ३२ ॥ सुऽवीर्यं सुऽअश्वं सुऽगव्यं इंद्रं दद्वि नः होता-
 ऽइव पूर्वऽचिन्तये प्र अध्वरे ॥ ३३ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥ १३ ॥ इंद्रः सुतेषु सोमेषु क्रतुं पुनीते उक्थ्यं विदे वृधस्य द-
 क्षसः महान् हि सः ॥ १ ॥ सः प्रथमे विऽओमनि देवानां सदनं
 वृधः सुऽपारः सुश्रवःऽतमः सं अप्सुऽजित् ॥ २ ॥ तं अह्ने वाज-
 ऽसातये इंद्रं भराय शुष्मिणं भवं नः सुप्ते अंतमः सखा वृधे ॥ ३ ॥
 इयं ते इंद्रं गिर्विणः रातिः क्षरति सुन्वतः मंदानः अस्य बर्हिषः वि
 राजसि ॥ ४ ॥ नूनं तत् इंद्रं दद्वि नः यत् त्वा सुन्वतः ईमहे रयिं नः

चिचं आभर स्वः ऽविदं ॥ ५ ॥ ७ ॥ स्तोता यत्ते विऽर्चषणिः अति-
 ऽप्रश्रयत् गिरः वयाः ऽइव अनु रोहते जुषंत यत् ॥ ६ ॥ प्रत्न ऽवत्
 जनय गिरः शृणुधि जरितुः हवै मदे ऽमदे ववक्षिथ सुऽकृत्वने
 ॥ ७ ॥ त्रीळति अस्य सूनृताः आपः न प्रऽवता यतीः अया धिया
 यः उच्यते पतिः दिवः ॥ ८ ॥ उतो पतिः यः उच्यते कुष्टीनां एकः
 इत् वशी नमः ऽवृधेः अवस्युऽभिः सुते रण ॥ ९ ॥ स्तुहि श्रुतं विपः-
 ऽचितं हरीं यस्य प्रऽसक्षिणा गंतारा दाशुषः गृहं नमस्विनः
 ॥ १० ॥ ८ ॥ तूतुजानः महेऽमते अश्वेभिः प्रुषितप्सुऽभिः आ याहि
 यज्ञं आशुऽभिः शं इत् हि ते ॥ ११ ॥ इंद्रं शविष्ठ सत् ऽपते रयिं गृ-
 णत् ऽसु धारय श्रवः सूरिऽभ्यः अमृतं वसुऽत्वनं ॥ १२ ॥ हवै त्वा
 सूरै उत ऽइते हवै मध्यं दिने दिवः जुषाणः इंद्रं सप्रिऽभिः नः आ
 गृहि ॥ १३ ॥ आ तु गृहि प्र तु द्रव मत्स्व सुतस्य गोऽमतः तंतुं तनुषु
 पूर्य यथा विदे ॥ १४ ॥ यत् शक्र असि पराऽवति यत् अर्वाऽवति
 वृचऽहन् यत् वा समुद्रे अंधसः अविता इत् असि ॥ १५ ॥ ९ ॥ इंद्रं
 वर्धतु नः गिरः इंद्रं सुतासः इंद्रवः इंद्रं हविष्मतीः विशः अरा-
 णिषुः ॥ १६ ॥ तं इत् विप्राः अवस्यवः प्रवत्वतीभिः ऊतिऽभिः इंद्रं
 स्तोणीः अवर्धयन् वयाः ऽइव ॥ १७ ॥ चिऽकंदुकेषु चेतनं देवासः
 यज्ञं अन्नत तं इत् वर्धतु नः गिरः सदाऽवृधं ॥ १८ ॥ स्तोता यत्ते
 अनुऽव्रतः उक्त्यानि ऋतुऽथा दधे शुचिः पावकः उच्यते सः अ-
 ङ्गुतः ॥ १९ ॥ तत् इत् रुद्रस्य चेतति यज्ञं प्रत्नेषु धामऽसु मनः यचं
 वितत् दधुः विऽचेतसः ॥ २० ॥ १० ॥ यदि मे सख्यं आऽवरः इमस्य
 पाहि अंधसः येन विश्वाः अति द्विषः अतारिम ॥ २१ ॥ कदा ते इंद्र
 गिर्वणः स्तोता भवाति शंसतमः कदा नः गर्भे अश्वे वसौ दधः
 ॥ २२ ॥ उत ते सुऽस्तुता हरीं वृषणा वहतः रथं अजुयस्य मदिन-

ऽतमं यं ईमहे ॥२३॥ तं ईमहे पुरुऽस्तुतं यद्दं प्रत्नाभिः ऊतिऽभिः
 नि बर्हिषि प्रिये सद्गत् अध द्विता ॥२४॥ वर्धस्व सु पुरुऽस्तुत
 ऋषिऽस्तुताभिः ऊतिऽभिः धुक्षस्व पिप्युषीं इषं अवं च नः
 ॥२५॥११॥ इंद्रं त्वं अविता इत् असि इत्या स्तुवतः अद्रिऽवः
 ऋतात् इयमि ते धियं मनःऽयुजं ॥२६॥ इह त्या सधऽमाद्या यु-
 जानः सोमऽपीतये हरीं इंद्रं प्रतत्ऽवसूँ अभि स्वर ॥२७॥ अ-
 भि स्वरंतु ये तवं रुद्रासः सक्षत श्रियं उतो मरुत्वतीः विशः अ-
 भि प्रयः ॥२८॥ इमाः अस्य प्रऽतूर्तयः पदं जुषंत यत् दिवि नाभा
 यज्ञस्य संदधुः यथा विदे ॥२९॥ अयं दीर्घाय चक्षसे प्राचि प्रऽयति
 अध्वरे भिमीते यज्ञं आनुषक् विऽचक्ष्य ॥३०॥१२॥ वृषा अयं इंद्र
 ते रथः उतो ते वृषणा हरीं वृषा त्वं शतऽक्रतो वृषा हवः ॥३१॥
 वृषा यावा वृषा मदः वृषा सोमः अयं सुतः वृषा यज्ञः यं इवसि
 वृषा हवः ॥३२॥ वृषा त्वा वृषणं हुवे वर्जिन् चिचाभिः ऊतिऽभिः
 ववर्थ हि प्रतिऽस्तुतिं वृषा हवः ॥३३॥१३॥

॥१४॥ यत् इंद्र अहं यथा त्वं ईशीय वस्वः एकः इत् स्तोता मे
 गोऽसंखा स्यात् ॥१॥ शिक्षेयं अस्मै दित्सेयं शचीं ऽपते मनीषिणे
 यत् अहं गोऽपतिः स्यां ॥२॥ धेनुः ते इंद्रं सूनृतां यजमानाय सु-
 न्वते गां अश्वं पिप्युषीं दुहे ॥३॥ न ते वर्ता अस्ति राधसः इंद्र देवः
 न मर्त्यः यत् दित्सि स्तुतः मघं ॥४॥ यज्ञः इंद्रं अवर्धयत् यत् भूमिं
 वि अवर्तयत् चक्राणः ओपशं दिवि ॥५॥१४॥ ववृधानस्य ते वयं
 विश्वा धनानि जिग्युषः ऊतिं इंद्र आ वृणीमहे ॥६॥ वि अंतरिक्षं
 अतिरत् मदे सोमस्य रोचना इंद्रः यत् अभिनत् वलं ॥७॥ उत
 गाः आजत् अंगिरऽभ्यः आविः कृण्वन् गुहां सतीः अवाचं नु-

नुदे वलं ॥ ८ ॥ इंद्रेण रोचना दिवः दृढहानि हंहितानि च स्थि-
 राणि न पराऽनुदे ॥ ९ ॥ अपां ऊर्मिः मदन् इव स्तोमः इंद्र अप-
 जिरऽयते विते मदाः अपराजिषुः ॥ १० ॥ १५ ॥ त्वं हि स्तोमऽवर्धनः
 इंद्र असि उक्थऽवर्धनः स्तोतृणां उत भद्रऽकृत् ॥ ११ ॥ इंद्र इत्
 केशिना हरी सोमऽपेयाय वक्षतः उप यज्ञं सुऽराधसं ॥ १२ ॥
 अपां फेनेन नमुचेः शिरः इंद्र उत अवर्तयः विश्वाः यत् अजयः
 स्पृधः ॥ १३ ॥ मायाभिः उतऽसिसृप्ततः इंद्र द्यां आऽरुरुक्षतः अव
 दस्यून अधूनुथाः ॥ १४ ॥ असुन्वा इंद्र संऽसदं विषूचीं वि अना-
 शयः सोमऽपाः उतऽतरः भवन् ॥ १५ ॥ १६ ॥

॥ १५ ॥ तं ऊं अभिप्रगायत् पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं इंद्रं गीऽभिः
 त्विषं आ विवासत् ॥ १ ॥ यस्य द्विऽबर्हसः बृहत् सहः दाधार रो-
 दसी गिरीन् अजान् अपः स्वः वृषऽत्वंना ॥ २ ॥ सः राजसि पु-
 रुऽस्तुत एकः वृचाणि जिघ्रसे इंद्रं जैत्रा अवस्यां च यंतवे ॥ ३ ॥
 तं ते मदं गृणीमसि वृषणं पृत्ऽसु ससहिं ऊं लोकऽकृन्तुं अदि-
 ऽवः हरिऽश्रियं ॥ ४ ॥ येन ज्योतींषि आयवे मनवे च विवेदिथ
 मंदानः अस्य बर्हिषः वि राजसि ॥ ५ ॥ १७ ॥ तत् अद्य चित् ते उ-
 क्थिनः अनु स्तुवंति पूर्वऽथा वृषऽपत्नीः अपः जय दिवेऽदिवे
 ॥ ६ ॥ तव त्यत् इंद्रियं बृहत् तव शुष्मं उत ऋतुं वज्रं शिशति धि-
 षणा वरेण्यं ॥ ७ ॥ तव ह्यौः इंद्र पौंस्यं पृथिवी वर्धति अवः त्वां
 आपः पर्वतासः च हिविरे ॥ ८ ॥ त्वां विष्णुः बृहन् क्षयः मित्रः
 गृणाति वरुणः त्वां शर्धः मदति अनु मारुतं ॥ ९ ॥ त्वं वृषा जनानां
 मंहिष्ठः इंद्र जज्ञिषे सचा विश्वा सुऽअपत्यानि दधिषे ॥ १० ॥ १८ ॥
 सचा त्वं पुरुऽस्तुत एकः वृचाणि तोशसे न अन्यः इंद्रात् करणं

भूयः इत्यति ॥ ११ ॥ यत् इद्रं मन्मऽशः त्वा नाना हवन्ते ऊतये अ-
स्माकेभिः नृऽभिः अचं स्वं जय ॥ १२ ॥ अरं क्षयाय नः महे विश्वा
रूपाणि आऽविशन् इद्रं जैत्राय हर्षय शचीं ३ऽपतिं ॥ १३ ॥ १९ ॥

॥ १६ ॥ प्र संऽराजं चर्षणीनां इद्रं स्तोत नयं गीऽभिः नरं
नृऽसहं महिष्ठं ॥ १ ॥ यस्मिन् उक्थानि रायति विश्वानि च अ-
वस्या अपां अवः न समुद्रे ॥ २ ॥ तं सुऽस्तुत्या आ विवासे ज्येष्ठ-
ऽराजं भरं कृत्नुं महः वाजिनं सनिऽभ्यः ॥ ३ ॥ यस्य अनूनाः ग-
भीराः मदाः उरवः तरुवाः हर्षुऽमंतः शूरंऽसातौ ॥ ४ ॥ तं इत्
धनेषु हितेषु अधिऽवाकाय हवन्ते येषां इद्रं ते जयति ॥ ५ ॥ तं
इत् च्यौत्नैः आर्यति तं कृतेभिः चर्षणयः एषः इद्रं वरिवऽकृत्
॥ ६ ॥ २० ॥ इद्रं ब्रह्मा इद्रं ऋषिः इद्रं पुरुऽपुरुऽहूतः महान् मही-
भिः शचीभिः ॥ ७ ॥ सः स्तोम्यः सः हव्यः सत्यः सत्वा तुविऽकूर्मिः
एकः चित्सन् अभिऽभूतिः ॥ ८ ॥ तं अर्केभिः तं सामंऽभिः तं
गायत्रैः चर्षणयः इद्रं वर्धति क्षितयः ॥ ९ ॥ प्रऽनेतारं वस्यः अच्छ
कर्तारं ज्योतिः समत्ऽसुं सस्र्हांसं युधा अमिचान् ॥ १० ॥ सः नः
पमिः पारयाति स्वस्ति नावा पुरुऽहूतः इद्रं विश्वाः अति द्विषः
॥ ११ ॥ सः त्वं नः इद्रं वाजेभिः दशस्य च गातुऽय च अच्छ च नः
सुसं नेषि ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥ १७ ॥ आ याहि सुसुम हिते इद्रं सोमं पिब इमं आ इद्रं बर्हिः
सदः मम ॥ १ ॥ आ त्वा ब्रह्मऽयुजा हरीं वहतां इद्रं केशिना उप
ब्रह्माणि नः शृणु ॥ २ ॥ ब्रह्माणः त्वा वयं युजा सोमंऽपां इद्रं सो-
मिनः सुतऽवतः हवामहे ॥ ३ ॥ आ नः याहि सुतऽवतः अस्माकं

अ० ६. अ० १. व० २६.] ॥ ९९ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १८.

सु० स्तुतीः उप पिबं सु शिप्रिन् अंधसः ॥ ४ ॥ आ ते सिंचामि कु-
 ल्योः अनु गात्रा विधावतु गृभाय जिह्या मधु ॥ ५ ॥ २२ ॥ स्वादुः
 ते अस्तु सं सुदे मधुऽमान् तन्वे तव सोमः शं अस्तु ते हृदे ॥ ६ ॥
 अयं ऊं त्वा वि० चर्षणे जनीः ० इव अभि सं वृतः प्र सोमः इंद्र
 सर्पतु ॥ ७ ॥ तु वि० ग्रीवः वपा ० उदरः सु० बाहुः अंधसः मदे इंद्रः
 वृचाणि जिघ्रते ॥ ८ ॥ इंद्र प्र इहि पुरः त्वं विश्वस्य ईशानः ओजसा
 वृचाणि वृच ० हन् जहि ॥ ९ ॥ दीर्घः ते अस्तु अंकुशः येन वसु प्र-
 ० यच्छसि यजमानाय मुन्वते ॥ १० ॥ २३ ॥ अयं ते इंद्र सोमः नि-
 ० पूतः अधि बर्हिषि आ इहि ई अस्त्य द्रव पिब ॥ ११ ॥ शचि ० गो०
 शचि ० पूजन अयं रणाय ते सुतः आखंडल प्र हूयसे ॥ १२ ॥ यः ते
 शृंग ० वृषः नपात् प्र ० नपात् ० कुंड ० पाय्यः नि अस्मिन् दध्रे आ
 मनः ॥ १३ ॥ वास्तोः पते ध्रुवा स्थूणा असं च सोम्यानां द्रुप्सः भेत्ता
 पुरां शश्वतीनां इंद्रः मुनीनां सखा ॥ १४ ॥ पृदाकु ० सानुः यजतः
 गो ० एषणः एकः सन् अभि भूयसः भूर्णि अश्वं नयत् तुजा पुरः
 गृभा इंद्र सोमस्य पीतये ॥ १५ ॥ २४ ॥

॥ १८ ॥ इदं ह नूनं एषां सुखं भिक्षेत मर्त्यः आदित्यानां अपूर्व्यं
 सर्वा मनि ॥ १ ॥ अनर्वाणः हि एषां पंथाः आदित्यानां अदब्धाः
 संति पायवः सुगे ० वृधः ॥ २ ॥ तत् सु नः सविता भगः वरुणः मि-
 चः अर्यमा शर्म यच्छंतु स ० प्रथः यत् ईमहे ॥ ३ ॥ देवेभिः देवि अ-
 दिते अरिष्ट ० भर्मन् आ गृहि स्मत् सूरि ० भिः पुरु ० प्रिये सुशर्म-
 ० भिः ॥ ४ ॥ ते हि पुत्रासः अदितेः विदुः द्वेषांसि योतवे अंहोः चित्
 उरु ० चक्रयः अनेहसः ॥ ५ ॥ २५ ॥ अदितिः नः दिवा पशुं अदि-
 तिः नक्तं अद्वयाः अदितिः पातु अंहसः सदा ० वृधा ॥ ६ ॥ उत स्या

अ० ६. अ० १. व० २९.] ॥ १०० ॥ [म० ८. अ० ३. सू० १९.

नः दिवा मतिः अदितिः ऊत्या आगमत् सा शंताति मयः कर्त्त
अपं सिधः ॥ ७ ॥ उत त्या दैव्या भिषजा शंनः कर्त्तः अश्विना यु-
युयातां इतः रपः अपं सिधः ॥ ८ ॥ शं अग्निः अग्निः मिः कर्त्त शं
नः तपतु सूर्यः शं वातः वातु अरपाः अपं सिधः ॥ ९ ॥ अपं अमी-
वां अपं सिधं अपं सेधत दुःऽमतिं आदित्यासः युयोतन नः अंह-
सः ॥ १० ॥ २६ ॥ युयोतं शरं अस्मत् आ आदित्यासः उत अमतिं
जृधक् द्वेषः कृणुत विश्वऽवेदसः ॥ ११ ॥ तत् सु नः शर्म यच्छत
आदित्याः यत् मुमोचति एनस्वंतं चित् एनसः सुऽदानवः ॥ १२ ॥
यः नः कः चित् रिरिषति रक्षःऽत्वेन मर्त्यैः स्वैः सः एवैः रिरि-
षीष्ट युः जनः ॥ १३ ॥ सं इत्तं अघं अश्ववत् दुःऽशंसं मर्त्यै र्पुं यः
अस्मऽचा दुःऽहनावान् उपं ह्ययुः ॥ १४ ॥ पाक्ऽचा स्थन देवाः
हृत्ऽसु जानीथ मर्त्यै उपं ह्ययुं च अह्ययुं च वसवः ॥ १५ ॥ २७ ॥ आ
शर्म पर्वतानां आ उत अपां वृणीमहे द्यावाक्षामा आरे अस्मत्
रपः कृतं ॥ १६ ॥ ते नः भद्रेण शर्मणा युष्माकं नावा वसवः अति
विश्वानि दुःऽइता पिपर्तन ॥ १७ ॥ तु चे तनाय तत् सु नः द्राघीयः
आयुः जीवसे आदित्यासः सुऽमहसः कृणोतन ॥ १८ ॥ यज्ञः हीळः
वः अंतरः आदित्याः अस्ति मृळतं युष्मे इत् वः अपि स्मसि स-
ऽजात्ये ॥ १९ ॥ बृहत् वरूथं मरुतां देवं चातारं अश्विना मिचं ई-
महे वरूणं स्वस्तये ॥ २० ॥ अनेहः मिच अर्यमन् नृऽवत् वरूण
शंस्यं चिऽवरूथं मरुतः यंत नः हृदिः ॥ २१ ॥ ये चित् हि मृत्यु-
ऽवैधवः आदित्याः मनवः स्मसि प्र सु नः आयुः जीवसे तिरेतन
॥ २२ ॥ २८ ॥

॥ १९ ॥ तं गूर्धय स्वःऽनरं देवासः देवं अरतिं दधन्विरे देवऽचा

हव्यं आ ऊहिरे ॥ १ ॥ विभूतऽरातिं विप्र चित्रऽशोचिषं अग्निं
 ईळिष्व यंतुरं अस्य मेधस्य सोम्यस्य सोभरे प्र ई अध्वराय पूथ्यै
 ॥ २ ॥ यजिष्ठं त्वा ववृमहे देवं देवऽचा होतारं अमर्त्यं अस्य यज्ञस्य
 सुऽक्रतुं ॥ ३ ॥ ऊर्जः नपातं सुऽभगं सुऽदीदिति अग्निं श्रेष्ठऽशो-
 चिषंसः नः मित्रस्य वरुणस्य सः अपां आ सुमं यक्षते दिवि ॥ ४ ॥
 यः संऽइधा यः आऽहुती यः वेदेन द्वाशं मर्तः अग्रये यः नमसा
 सुऽअध्वरः ॥ ५ ॥ २९ ॥ तस्य इत् अर्वैतः रंहयंते आश्वः तस्य द्युम्नि-
 ऽतमं यशः न तं अंहः देवऽकृतं कृतः च न न मर्त्यऽकृतं न शत्
 ॥ ६ ॥ सुऽअग्रयः वः अग्निऽभिः स्यामं सूनोः सहसः ऊर्जा पते
 सुऽवीरः त्वं अस्मऽयुः ॥ ७ ॥ प्रऽशंसमानः अतिथिः न मित्रियः
 अग्निः रथः न वेद्यः त्वे स्तेमांसः अपि संति साधवः त्वं राजा रयी-
 णां ॥ ८ ॥ सः अद्वा दाशुऽअध्वरः अग्ने मर्तः सुऽभगः सः प्रऽशंस्यः
 सः धीभिः अस्तु सनिता ॥ ९ ॥ यस्य त्वं ऊर्ध्वः अध्वराय तिष्ठसि
 क्षयत्ऽवीरः सः साधते सः अर्वैतऽभिः सनिता स विपन्युऽभिः
 सः श्रूरः सनिता कृतं ॥ १० ॥ ३० ॥ यस्य अग्निः वपुः गृहे स्तोमं
 चनः दधीत विश्वऽवार्यः हव्या वा वेर्विषत् विषः ॥ ११ ॥ विप्रस्य
 वा स्तुवतः सहसः यहो मक्षुऽतमस्य रातिषु अवऽदेवं उपरि-
 ऽमर्त्यं कृधि वसो विविदुषः वचः ॥ १२ ॥ यः अग्निं हव्यदाति-
 ऽभिः नमऽभिः वा सुऽदक्षं आऽविवांसति गिरा वा अजिर-
 ऽशोचिषं ॥ १३ ॥ संऽइधा यः निऽशितो दाशत् अदितिं धामऽभिः
 अस्य मर्त्यः विश्वा इत् सः धीभिः सुऽभगः जनान् अति द्युम्नैः
 उन्नऽइव तारिषत् ॥ १४ ॥ तत् अग्ने द्युम्नं आभर यत् ससहत् सदेने
 कंचित् अचिणं मन्युं जनस्य दुऽध्यः ॥ १५ ॥ ३१ ॥ येन चष्टे वरुणः
 मित्रः अर्यमा येन नासत्या भगः वयं तत् ते शर्वसा गातुवित-

ऽतमाः इन्द्रत्वाऽजताः विधेमहि ॥ १६ ॥ ते घ इत् अग्ने सुऽआध्यः
ये त्वा विप्र निऽदधिरे नृऽचक्षसं विप्रांसः देव सुऽऽकृतुं ॥ १७ ॥
ते इत् वेदिंसुऽभगते आऽहुतिं ते सीतुं चक्रिरे दिविते इत् वाजं-
भिः जिग्धुः महत् धनं ये त्वे कामं निऽएरिरे ॥ १८ ॥ भद्रः नः अ-
ग्निः आऽहुतः भद्रा रातिः सुऽभग भद्रः अध्वरः भद्राः उत प्रऽश-
स्तयः ॥ १९ ॥ भद्रं मनः कृणुष्व वृचऽतूर्यं येन समत् सुऽस सहः अव-
स्थिरा तनुहि भूरि शर्थतां वनेमते अभिष्टिऽभिः ॥ २० ॥ ३२ ॥ ईळे
गिरा मनुः ऽहितं यं देवाः दूतं अरतिं निऽएरिरे यजिष्ठं हव्य-
ऽवाहनं ॥ २१ ॥ तिग्मऽजं भाय तरुणाय राजते प्रयः गायसि अ-
ग्रये यः पिंशते सूनृताभिः सुऽवीर्यं अग्निः घृतेभिः आऽहुतः
॥ २२ ॥ यदि घृतेभिः आऽहुतः वाशीं अग्निः भरते उत् च अव च
अमुरः ऽइव निऽनिजं ॥ २३ ॥ यः हव्यानि ऐरयत मनुः ऽहितः
देवः आसा सुऽगंधिनां विवासते वार्याणि सुऽअध्वरः होता
देवः अमर्त्यः ॥ २४ ॥ यत् अग्ने मर्त्यैः त्वं स्यां अहं मिचऽमहः अ-
मर्त्यैः सहसः सूनो आऽहुत ॥ २५ ॥ ३३ ॥ न त्वा रासीय अभिऽश-
स्तये वसो न पापऽत्वाय संत्य न मे स्तोता अमतिऽवा न दुः-
ऽहितः स्यात् अग्ने न पापया ॥ २६ ॥ पितुः न पुचः सुऽभृतः दुरोणे
आदेवान् एतु प्र नः हविः ॥ २७ ॥ तव अहं अग्ने ऊतिऽभिः नेदि-
ष्टाभिः सचेय जोषं आ वसो सदा देवस्य मर्त्यैः ॥ २८ ॥ तव क्रत्वा
सनेयं तव रातिऽभिः अग्ने तव प्रशस्तिऽभिः त्वां इत् आहुः प्रऽम-
तिं वसो मम अग्ने हर्षस्व दातवे ॥ २९ ॥ प्र सः अग्ने तव ऊति-
ऽभिः सुऽवीराभिः तिरते वाजं भर्मऽभिः यस्य त्वं सख्यं आऽवरः
॥ ३० ॥ ३४ ॥ तव द्रुप्तः नीलऽवान् वाशः ऋत्विग्यः इंधानः सि-
ष्णो आ ददे त्वं महीनां उषसां असि प्रियः क्षपः वस्तुषु राजसि

अ० ६. अ० १. व० ३७.] ॥ १०३ ॥ [म० ८. अ० ३. सू० २०.

॥ ३१ ॥ तं आ अगन्म सोभरयः सहस्रमुष्कं सुऽअभिष्टिं अवसे
संऽराजं चासदस्यवं ॥ ३२ ॥ यस्य ते अग्ने अन्ये अग्नयः उपऽक्षितः
वयाऽऽइव विपः न द्युम्ना नि युवे जनांनां तव क्षत्राणि वर्धयन्
॥ ३३ ॥ यं आदित्यासः अदुहः पारं नयथ मयि मघोनां विश्वेषां
सुऽदानवः ॥ ३४ ॥ यूयं राजानः कंचित् चर्षणिऽसहः क्षयंतं मा-
नुषान् अनु वयं ते वः वरुण मित्रं अयमन् स्याम इत् क्षुतस्य
रथ्यः ॥ ३५ ॥ अदात् मे पौरुऽकुत्स्यः पंचाशतं चसदस्युः वधूनां
महिष्ठः अर्यः सत्ऽपतिः ॥ ३६ ॥ उत मे प्रिययोः वयियोः सु-
ऽवास्वाः अधि तुर्वनि तिसृणां सप्ततीनां श्यावः प्रऽनेता भुवत्
वसुः दियानां पतिः ॥ ३७ ॥ ३५ ॥

॥ २० ॥ आ गंत मा रिषयत् प्रऽस्थावानः मा अप स्थात् स-
ऽमन्यवः स्थिरा चित् नमयिष्णवः ॥ १ ॥ वीळुपविऽभिः मरुतः
क्षुभुक्षुणः आ रुद्रासः सुदीतिऽभिः इषा नः अद्य आ गत पुरु-
ऽस्पृहः यज्ञं आ सोभरीऽयवः ॥ २ ॥ विद्महि रुद्रियाणां शुष्मं उयं
मरुतां शिमीऽवतां विष्णोः एषस्य मीळहुषां ॥ ३ ॥ वि द्वीपानि
पापतन्तिष्ठत् दुच्छुना उभे युजन्त रोदसी प्रधन्वानि ऐरत् शु-
भ्रऽखाद्यः यत् एजथ स्वऽभानवः ॥ ४ ॥ अच्युता चित् वः अज्मन्
आ नानंदति पर्वतासः वनस्पतिः भूमिः यामेषु रेजते ॥ ५ ॥ ३६ ॥
अमाय वः मरुतः यातवे द्यौः जिहीति उत्तऽतरा बृहत् यत्र नरः
देदिशते तनूषु आ त्वक्षांसि बाहुऽओजसः ॥ ६ ॥ स्वधां अनु श्रियं
नरः महि त्वेषाः अमऽवन्तः वृषऽप्सवः वहन्ते अहुतऽप्सवः ॥ ७ ॥
गोभिः वाणः अज्यते सोभरीणां रथे कोशे हिरण्यये गोऽबंधवः
सुऽजातासः इषे भुजे महांतः नः स्पर्से नु ॥ ८ ॥ प्रति वः वृषत्-

ऽअञ्जयः वृष्णे शर्धाय मारुताय भरध्वं हव्या वृषं प्रयात्रे ॥९॥
वृषणश्चैनं मरुतः वृषं ऽप्सु नारथेन वृषं ऽनाभिना आश्वेनासः
न पक्षिणः वृथा नरः हव्या नः वीतये गत ॥१०॥ ३७॥ समानं
अञ्जि एषां विभ्राजते रुक्मासः अधि बाहुषु दर्विद्युतति चृष्टयः
॥११॥ ते उयासः वृषणः उयं ऽबाहवः नकिः तनूषु येतिरे स्थिरा
धन्वानि आयुधा रथेषु वः अनीकेषु अधि श्रियः ॥१२॥ येषां अर्थः
न सऽप्रथः नाम त्वेषं शश्वतां एकं इत् भुजे वयः न पित्र्यं सहः
॥१३॥ तान् वंदस्व मरुतः तान् उप स्तुहि तेषां हि धुनीनां अरा-
णां न चरमः तत् एषां दाना महा तत् एषां ॥१४॥ सुऽभगः सः
वः ऊतिषु आसं पूर्वोसु मरुतः विऽउष्टिषु यः वा नूनं उत असति
॥१५॥ ३८॥ यस्य वा यूयं प्रति वाजिनः नरः आहव्या वीतये गथ
अभि सः द्युमैः उत वाजसातिऽभिः सुम्ना वः धूतयः नशत् ॥१६॥
यथा रुद्रस्य सूनवः दिवः वशति असुरस्य वेधसः युवानः तथा
इत् असत् ॥१७॥ ये च अहेति मरुतः सुऽदानवः स्मत् मीळुषः
चरति ये अतः चित् आ नः उप वस्यसा हृदा युवानः आ ववृध्वं
॥१८॥ यूनः ऊं सु नर्विष्टया वृष्णः पावकान् अभि सोभरे गिरा
गायं गाऽइव चक्रेषत् ॥१९॥ सहाः ये सन्ति मुष्टिहाऽइव हव्यः
विश्वासु पृतऽसु होतृषु वृष्णः चंद्रान् न सुश्रवः ऽतमान् गिरा
वंदस्व मरुतः अहं ॥२०॥ ३९॥ गावः चित् घ सऽमन्यवः सऽजा-
त्येन मरुतः सऽबंधवः रिहते ककुभः मिथः ॥२१॥ मर्तः चित् वः
नृतवः रुक्मऽवक्षसः उप भानुऽत्वं आ अयति अधि नः गात् म-
रुतः सदा हि वः आपिऽत्वं अस्ति निऽध्रुवि ॥२२॥ मरुतः मा-
रुतस्य नः आ भेषजस्य ब्रह्म सुऽदानवः यूयं सखायः सप्रयः
॥२३॥ याभिः सिंधुं अवथ याभिः तूर्वेथ याभिः दशस्यथ क्रिविं

मयः नः भूत ऊतिऽभिः मयःऽभुवः शिवाभिः असचऽद्विषः
 ॥२४॥ यत् सिंधौ यत् असिक्वां यत् समुद्रेषु मरुतः सुऽवर्हिषः
 यत् पर्वतेषु भेषजं ॥२५॥ विश्वं पश्यंतः विभृथ तनूषु आ तेन
 नः अधि वोचत क्षमा रपः मरुतः आतुरस्य नः इष्कर्त विऽहूतं
 पुनः ॥२६॥ ४० ॥ १ ॥ ३ ॥

॥२१॥ वयं ऊं त्वां अपूर्व्य स्थूरं न कत् चित् भरंतः अवस्यवः
 वाजै चिचं हवामहे ॥१॥ उप त्वा कर्मेन ऊतये सः नः युवा उयः
 चक्राम यः धृषत् त्वां इत् हि अविता रं ववृमहे सखायः इंद्र सान-
 सिं ॥२॥ आ याहि इमे इंद्रवः अश्वऽपते गोऽपते उर्वराऽपते
 सोमं सोमऽपते पिब ॥३॥ वयं हि त्वा बंधुऽमंतं अबंधवः वि-
 प्रांसः इंद्र येमिम या ते धामानि वृषभ तेभिः आ गृहि विश्वेभिः
 सोमऽपीतये ॥४॥ सीदंतः ते वयः यथा गोऽश्रीते मधौ मदिरे
 विवक्षणे अभि त्वां इंद्र नोनुमः ॥५॥ १ ॥ अच्छ च त्वा एना नमसा
 वदामसि किं मुहुः चित् वि दीधयः संति कामासः हरिऽवः दुदिः
 त्वं स्मः वयं संति नः धियः ॥६॥ नूत्नाः इत् इंद्र ते वयं ऊती अभूम
 नहि नु ते अदिऽवः विद्म पुरा परीणसः ॥७॥ विद्म सखिऽत्वं उत
 शूर भोज्यं आ ते ता वजिन् ईमहे उतो समस्मिन् आ शिशीहि
 नः वसो वाजै सुऽशिप्र गोऽमति ॥८॥ यः नः इंद्रऽइंद्रं पुरा प्र
 वस्यः आऽनिनाय तं ऊं वः स्तुषे सखायः इंद्रं ऊतये ॥९॥ हरि-
 ऽअश्वं सत्ऽपतिं चर्षणिऽसहं सः हि स्म यः अमंदत आ तु नः
 सः वयति गव्यं अश्वं स्तोतुऽभ्यः मघऽवा शतं ॥१०॥ २॥ त्वया ह
 स्वित् युजा वयं प्रति श्वसंतं वृषभ ब्रुवीमहि संऽस्थे जनस्य गो-
 ऽमंतः ॥११॥ जयेम कारे पुरुऽहूत कारिणः अभि तिष्ठेम दुऽध्यः

नृभिः वृचं हन्यामं शूश्रूयामं च अवेः इन्द्र प्र नः धियः ॥ १२ ॥ अ-
 भ्रातृव्यः अना त्वं अनापिः इन्द्र जनुषा सनात् असि युधा इत् आ-
 पि त्वं इच्छसे ॥ १३ ॥ नकिः रेवंतं सख्याय विंदसे पीयंति ते मुरा-
 श्वः यदा कृणोषि नदनुं सं ऊहसि आत् इत् पिता इव हूयसे ॥ १४ ॥
 मा ते अमाऽजुरः यथा मूरासः इन्द्र सख्ये त्वाऽवतः नि सदा म-
 सचा सुते ॥ १५ ॥ ३ ॥ मा ते गोऽदृच निः अराम राधसः इन्द्र मा ते
 गृहामहि हृळा चित् अर्यः प्र मृश अभि आ भर न ते दामानः
 आऽदभे ॥ १६ ॥ इन्द्रः वा घ इत् इयत् मघं सरस्वती वा सुऽभगा
 ददिः वसु त्वं वा चिच् दाशुषे ॥ १७ ॥ चिचः इत् राजा राजकाः इत्
 अन्य के य के सरस्वतीं अनु पर्जन्यः इव ततनत् हि वृष्ट्या सहस्रं
 अयुता ददत् ॥ १८ ॥ ४ ॥

॥ २२ ॥ ओ' त्यं अहे आ रथं अद्य दंसिष्ठं ऊतयेयं अश्विना सु-
 ऽहवा रुद्रऽवर्तनी० आ सूर्यायै तस्थयुः ॥ १ ॥ पूर्वऽआयुषं सुऽहवं
 पुरुऽस्पृहं भुज्यु वाजेषु पूर्य्य सचनाऽवतं सुमतिऽभिः सोभरे वि-
 ऽवेषसं अनेहसं ॥ २ ॥ इह त्या पुरुऽभूतमा देवा नमःऽभिः अश्विना
 अर्वाचीना सु अवसे करामहे गंतारा दाशुषः गृहं ॥ ३ ॥ युवोः र-
 थस्य परि चक्रं इयते ईर्मा अन्यत् वां इषण्यति अस्मान् अच्छं
 सुऽमतिः वां शुभः पती आ धेनुः इव धावतु ॥ ४ ॥ रथः यः वां
 चिऽवंधुरः हिरण्यऽअभीशुः अश्विना परि द्यावापृथिवी भूष-
 ति श्रुतः तेन नासत्या आ गतं ॥ ५ ॥ ५ ॥ दशस्यंता मनवे पूर्य्य दिवि
 यवं वृकेण कषेथः ता वां अद्य सुमतिऽभिः शुभः पती अश्विना
 प्र स्तुवीमहि ॥ ६ ॥ उप नः वाजिनीऽवसू० यातं ऋतस्य पथि-
 ऽभिः येभिः तृक्षिं वृषणा चासदस्यं महे क्षत्राय जिव्यथः ॥ ७ ॥

अयं वां अद्रिऽभिः सुतः सोमः नरा वृषणऽवसू० आ यातं सोम-
 ऽपीतये पिबतं दाशुषः गृहे ॥८॥ आ हि रुहतं अश्विना रथे कोशे
 हिरण्यये वृषणऽवसू० युजायां पीवरीः इषः ॥९॥ याभिः पक्थं
 अवथः याभिः अधिऽगुं याभिः बभुं विऽजोषसं ताभिः नः मक्षु
 तूयं अश्विना आ गतं भिषज्यतं यत् आतुरं ॥१०॥६॥ यत् अधि-
 ऽगावः अधिऽगू० इदा चित् अहः अश्विना हवामहे वयं गीः-
 ऽभिः विपन्यवः ॥११॥ ताभिः आ यातं वृषणा उपमे हव विश्व-
 ऽप्सु विश्वऽवार्ये इषा मंहिष्ठा पुरुऽभूतमा नरा याभिः क्त्रिं
 ववृधुः ताभिः आ गतं ॥१२॥ तौ इदा चित् अहानां तौ अश्विना
 वंदमानः उप ब्रुवे तौ ऊं नमःऽभिः ईमहे ॥१३॥ तौ इत् दोषा
 तौ उषसि शुभः पती' ता यामन् रुद्रऽवर्तनी० मा नः मर्ताय
 रिपवे वाजिनीऽवसू० परः रुद्रौ अति ख्यतं ॥१४॥ आ सुगम्याय
 सुगम्यं प्रातः' रथेन अश्विना वा सक्षणी' हुवे पिताऽइव सोमरी
 ॥१५॥७॥ मनःऽजवसा वृषणा मदऽच्युता मक्षुऽगमाभिः ऊ-
 तिऽभिः आरात्तात् चित् भूतं अस्मे' अवसे पूर्वाभिः पुरुऽभोजसा
 ॥१६॥ आ नः अश्वऽवत् अश्विना वर्तिः यासिष्टं मधुऽपातमा
 नरा गोऽमत् दसा हिरण्यऽवत् ॥१७॥ सुऽप्रावर्गं सुऽवीर्यं सुष्टु
 वार्यं अनाधृष्टं रक्षस्विना अस्मिन् आ वां आऽयाने वाजिनी-
 ऽवसू० विश्वा वामानि धीमहि ॥१८॥८॥

॥२३॥ ईक्षिष्व हि प्रतीव्यं यजस्व जातऽवेदसं चरिषुऽधूमं
 अगृभीतऽशोचिषं ॥१॥ दामानं विश्वऽचर्षणे अग्निं विश्वऽमनः
 गिरा उत स्तुषे विऽस्पर्धसः रथानां ॥२॥ येषां आऽबाधः च-
 ग्मिभ्यः इषः पृक्षः च निऽग्रभे उपऽविदा वहिः विदते वसु ॥३॥

अ० ६. अ० २. व० १३.] ॥ १०८ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २३.

उत् अस्य शोचिः अस्यात् दीदियुषः वि अजरं तपुः ऽजंभस्य सु-
ऽद्युतं गणुऽश्रियः ॥४॥ उत् ऊं तिष्ठ सुऽअध्वर स्तवानः देव्या कृ-
पा अभिऽख्या भासा बृहता शुशुक्निः ॥५॥ १॥ अग्ने याहि सुश-
स्तिऽभिः हव्या जुह्वानः आनुषक् यथा दूतः वभूय हव्यऽवाहनः
॥६॥ अग्निं वः पूर्यं हुवे होतारं चर्षणीनां तं अया वाचा गृणे तं
ऊं वः स्तुषे ॥७॥ यज्ञेभिः अर्जुतऽक्रतुं यं कृपा सुदयते इत् मिचं न
जने सुऽधितं ऋतऽवनि ॥८॥ ऋतऽवानं ऋतऽयवः यज्ञस्य सा-
धनं गिरा उपोः एनं जुजुषुः नमसः पदे ॥९॥ अच्छं नः अंगिरः-
ऽतमं यज्ञासः यंतु संऽयतः होता यः अस्ति विष्णु आ यशःऽतमः
॥१०॥ १०॥ अग्ने तव त्वे अजर इधानासः बृहत् भाः अश्वाःऽइव
वृषणः त्विषीऽयवः ॥११॥ स त्वं नः ऊर्जी पते रयिं रास्व सु-
ऽवीर्यं प्र अव नः तोके तनये समतऽसु आ ॥१२॥ यत् वै ऊं वि-
शपतिः शितः सुऽप्रीतः मनुषः विशि विश्वा इत् अग्निः प्रति
रक्षांसि सेधति ॥१३॥ श्रुष्टी अग्ने नवस्य मे स्तोमस्य वीर विशपते
नि मायिनः तपुषा रक्षसः दह ॥१४॥ न तस्य मायया च न रिपुः
ईशीत मर्त्यः यः अग्रये द्दाश हव्यदातिऽभिः ॥१५॥ ११॥ वि-
ऽअश्वः त्वा वसुऽविदै उक्षायुः अग्नीणात् ऋषिः मूहः राये त
ऊं त्वा संऽधीमहि ॥१६॥ उशना काव्यः त्वा नि होतारं असादयत्
आऽयजित्वा मनवे जातऽवेदसं ॥१७॥ विश्वे हि त्वा सऽजोषसः
देवासः दूतं अक्रत श्रुष्टी देव प्रथमः यज्ञियः भुवः ॥१८॥ इमं य
वीरः अमृतं दूतं कृण्वीत मर्त्यः पावकं कृष्णऽवर्तनि विऽहायसं
॥१९॥ तं हुवेम यत्ऽसुचः सुऽभासं शुक्रऽशोचिषं विशां अग्निं
अजरं प्रानं ईडा ॥२०॥ १२॥ यः अस्मै हव्यदातिऽभिः आऽहुतिं
मर्तः अविधत् भूरि पोषं सः धत्ते वीरऽवत् यशः ॥२१॥ प्रथमं

जातऽवेदसं अग्निं यज्ञेषु पूर्वं प्रति मुक् एति नमसा हविष्मती
 ॥२२॥ आभिः विधेम अग्नये ज्येष्ठाभिः विश्वऽवत् मंहिष्ठाभिः
 मतिऽभिः शुक्रऽशोचिषे ॥२३॥ नूनं अर्चं विऽहायसे स्तोमैभिः
 स्थूरयूपऽवत् ऋषे वैयश्च दम्याय अग्नये ॥२४॥ अतिथिं मानु-
 षाणां मूनं वनस्पतीनां विप्राः अग्निं अवसे प्रत्नं ईळते ॥२५॥ १३॥
 महः विश्वान् अभि सतः अभि हव्यानि मानुषा अग्ने नि सत्सि
 नमसा अधि वर्हिषि ॥२६॥ वंस्व नः वार्या पुरु वंस्व रायः पुरु-
 ऽस्पृहः सुऽवीर्यस्य प्रजाऽवतः यशस्वतः ॥२७॥ त्वं वरो सुऽसाम्ने
 अग्ने जनाय चोदय सदा वसो रातिं यविष्ठ शश्वते ॥२८॥ त्वं हि
 सुऽप्रतूः असि त्वं नः गोऽमतीः इषः महः रायः सातिं अग्ने अप
 वृधि ॥२९॥ अग्ने त्वं यशाः असि आ मित्रावरुणा वह ऋतऽवा-
 ना संऽराजा पूतऽदक्षसा ॥३०॥ १४॥

॥२४॥ सखायः आ शिषामहि ब्रह्म इन्द्राय वज्रिणे स्तुषे ऊं सु
 वः नृऽतमाय धृष्णवे ॥१॥ शवसा हि असि श्रुतः वृत्रऽहयेन
 वृत्रऽहामघैः मघोनः अति शूर दाशसि ॥२॥ सः नः स्तवानः आ
 भर रयिं चित्रश्रवऽतमं निरिंके चित् यः हरिऽवः वसुः ददिः
 ॥३॥ आ निरिंके उत प्रियं इन्द्रं दधिं जनानां धृषता धृष्णो स्तव-
 मानः आ भर ॥४॥ न ते सव्यं न दक्षिणं हस्तं वरंते आऽमुरः न
 परिऽबाधः हरिऽवः गोऽइष्टिषु ॥५॥ १५॥ आ त्वा गोभिः ऽइव
 ब्रजं गीऽभिः ऋणो मि अद्रिऽवः आ स्म कामं जरितुः आ मनः
 पूण ॥६॥ विश्वानि विश्वऽमनसः धिया नः वृत्रहन्ऽतम उय
 प्रऽनेतः अधि सु वसो गहि ॥७॥ वयं ते अस्य वृत्रहन् विद्याम
 शूर नव्यसः वसोः स्पार्हस्य पुरुऽहूत राधसः ॥८॥ इन्द्रं यथा हि अ-

स्ति ते अपरिऽइतं नृतो' शवः अमृक्ता रातिः पुरुऽहूत दाशुषे
 ॥९॥ आ वृषस्व महाऽमह महे नृऽतम राधसे ह०हः चित् ह०ह
 मघऽवन् मघत्तये ॥१०॥ १६॥ नु अन्यत्र चित् अदिऽवः त्वत् नः
 जग्मुः आऽशसः मघऽवन् शग्धि तव तत् नः कृतिऽभिः ॥११॥
 नहि अंग नृतो' त्वत् अन्यं विंदामि राधसे राये द्युक्षाय शवसे च
 गिर्विणः ॥१२॥ आ इंदु इंद्राय सिंचत पिबति सोम्यं मधु प्र राध-
 सा चोदयाते महिऽत्वना ॥१३॥ उपो' हरीणां पतिं दक्षं पृचंतं
 अब्रवं नूनं शुधि स्तुवतः अश्वस्य ॥१४॥ नहि अंग पुरा च न जज्ञे
 वीरऽतरः त्वत् नकिः राया न एवऽथा न भंदना ॥१५॥ १७॥ आ
 इत् ऊं' मध्वः मदिन्ऽतरं सिंच वा अध्वर्यो' अंधसः एव हि
 वीरः स्तवते सदाऽवृधः ॥१६॥ इंद्रं स्यात् हरीणां नकिः ते पूर्व-
 ऽस्तुतिं उत् आनंश शवसा न भंदना ॥१७॥ तं वः वाजानां पतिं
 अहमहि श्वस्यवः अप्रायुऽभिः यज्ञेभिः ववृधेन्यं ॥१८॥ एतो'
 नु इंद्रं स्तवाम सखायः स्तोम्यं नरं कृषीः यः विश्वाः अभि अस्ति
 एकः इत् ॥१९॥ अगोऽल्धाय गोऽइषे द्युक्षाय दस्यं वचः घृतात्
 स्वादीयः मधुनः च वोचत् ॥२०॥ १८॥ यस्य अमितानि वीर्यो
 न राधः परिऽएतवे ज्योतिः न विश्वं अभि अस्ति दक्षिणा ॥२१॥
 स्तुहि इंद्रं व्यश्वऽवत् अनूर्मि वाजिनं यमं अर्यः गयं मंहमानं वि
 दाशुषे ॥२२॥ एव नूनं उपं स्तुहि वैर्यं दशमं नवं सुऽविद्वांसं
 चर्कृत्यं चरणीनां ॥२३॥ वेत्यं हि निऽऽर्चतीनां वज्रऽहस्त परि-
 ऽवृजं अहःऽअहः शुंध्युः परिपदांऽइव ॥२४॥ तत् इंदु अवः आ
 भर येन दंसिष्ठ कृत्वने द्विता कुत्साय शिंश्रयः नि चोदय ॥२५॥ १९॥
 तं ऊं' त्वा नूनं ईमहे नयं दंसिष्ठ सत्यसे सः त्वं नः विश्वाः अभि-
 ऽमांतीः सक्षणिः ॥२६॥ यः ऋक्षात् अंहसः मुचत् यः वा आर्यात्

सप्त सिंधुषु वधः दासस्य तुविऽनृम्ण नीनमः ॥ २७ ॥ यथा वरो
 सुऽसान्ने सनिऽभ्यः आ अवहः रयिं विऽअश्वेभ्यः सुऽभगे वा-
 जिनीऽवति ॥ २८ ॥ आ नार्यस्य दक्षिणा विऽअश्वान् एतु सो-
 मिनः स्थूरं च राधः शतऽवत् सहस्रऽवत् ॥ २९ ॥ यत् त्वा पृच्छात्
 ईजानः कुहया कुहयाऽकृते एषः अपऽश्रितः वलः गोऽमती
 अव तिष्ठति ॥ ३० ॥ २० ॥

॥ २५ ॥ ता वां विश्वस्य गोपा देवा देवेषु यज्ञिया ऋतऽवाना
 यज्ञसे पूतऽदक्षसा ॥ १ ॥ मित्रा तना न रथ्या वरुणः यः च सु-
 ऽक्रतुः सनात् सुऽजाता तनया धृतऽव्रता ॥ २ ॥ ता माता विश्व-
 ऽवेदसा असुर्याय प्रऽमहसा मही जजान् अदितिः ऋतऽवरी
 ॥ ३ ॥ महांता मित्रावरुणा संऽराजा देवौ असुरा ऋतऽवानौ
 ऋतं आ घोषतः बृहत् ॥ ४ ॥ नपाता शवसः महः सूनू दक्षस्य
 सुऽक्रतू सृप्रऽदानू इषः वास्तु अधि क्षितः ॥ ५ ॥ २१ ॥ सं या
 दानूनि येमथुः दिव्याः पार्थिवीः इषः नभस्वतीः आ वां चरंतु
 वृष्टयः ॥ ६ ॥ अधि या बृहत् दिवः अभि यूयाऽइव पश्यतः ऋ-
 तऽवाना संऽराजा नमसे हिता ॥ ७ ॥ ऋतऽवाना नि सेदतुः सां-
 ऽराज्याय सुऽक्रतू धृतऽव्रता क्षत्रिया क्षत्रं आशतुः ॥ ८ ॥ अरुणः
 चित् गातुवितऽतरा अनुल्बणेन चक्षसा नि चित् मिषंता नि-
 ऽचिरा नि चिक्वतुः ॥ ९ ॥ उत नः देवी अदितिः उरुथतां नास-
 त्या उरुथंतु मरुतः वृद्धऽशवसः ॥ १० ॥ २२ ॥ ते नः नावं उरुथत्
 दिवा नक्तं सुऽदानवः अरिषंतः नि पायुऽभिः सचेमहि ॥ ११ ॥
 अघ्नते विष्णवे वयं अरिषंतः सुऽदानवे श्रुधि स्वऽयावन् सिंधो
 पूर्वऽचिन्तये ॥ १२ ॥ तत् वार्यं वृणीमहे वरिष्ठं गोपयत्य मित्रः

अ० ६. अ० २. व० २७.] ॥ ११२ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २६.

यत् पांति वरुणः यत् अयमा ॥ १३ ॥ उत नः सिंधुः अपां तत् म-
रुतः तत् अश्विना इंद्रः विष्णुः मीढांसः सुजोषसः ॥ १४ ॥ ते हि
स्म वनुषः नरः अभिऽमांति कयस्य चित्तिगमं न क्षोदः प्रति-
ऽमंति भूर्लैयः ॥ १५ ॥ २३ ॥ अयं एकः इत्या पुरु उरु चष्टे वि वि-
श्पतिः तस्य व्रतानि अनु वः चरामसि ॥ १६ ॥ अनु पूर्वाणि
ओक्त्वा सांऽराज्यस्य सश्विम मित्रस्य व्रता वरुणस्य दीर्घऽश्रुत्
॥ १७ ॥ परि यः रश्मिना दिवः अंतान् ममे पृथिव्याः उभे आ
पमौ रोदसी महिऽत्वा ॥ १८ ॥ उक् कुं स्यः शरणे दिवः ज्योतिः
अयंस्त सूर्यः अग्निः न शुक्रः संऽइधानः आऽहुतः ॥ १९ ॥ वचः
दीर्घऽप्रसन्ननि ईशे वाजस्य गोऽमतः ईशे हि पितृः अविषस्य
दावने ॥ २० ॥ २४ ॥ तत् सूर्यं रोदसी उभे दोषा वस्त्रोः उप ब्रुवे
भोजेषु अस्मान् अभि उक् चर सदा ॥ २१ ॥ चृजं उक्षुण्णायने
रजतं हरयाणे रथं युक्तं असनाम् सुऽसामनि ॥ २२ ॥ ता मे अ-
श्वानां हरीणां निऽतोशना उतो नुकृत्यानां नृऽवाहसा ॥ २३ ॥
स्मत्ऽअभीभू कशाऽवंता विप्रा नविष्टया मती महः वाजिनौ
अर्विता सचा असन् ॥ २४ ॥ २५ ॥

॥ २६ ॥ युवोः कुं सु रथं हुवे सधऽस्तुत्याय सूरिषु अतूर्तऽदक्षा
वृषणा वृषणऽवसू ॥ १ ॥ युवं वरो सुऽसाम्ने महे तने नास्त्या
अवऽभिः याथः वृषणा वृषणऽवसू ॥ २ ॥ ता वा अद्य हवामहे
हव्येभिः वाजिनीऽवसू पूर्वीः इषः इषयंतौ अति क्षपः ॥ ३ ॥
आ वां वाहिष्ठः अश्विना रथः यातु श्रुतः नरा उप स्तोमान् तुर-
स्य दर्शयः श्रिये ॥ ४ ॥ जुहुराणा चित् अश्विना आमन्येथा वृषण-
ऽवसू युवं हि रुद्रा पर्वथः अति द्विषः ॥ ५ ॥ २६ ॥ दसा हि विश्वं

अ० ६. अ० २. व० ३०.] ॥ ११३ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २६.

आनुषक् मक्षुऽभिः परिऽदीयथः धियंऽजिन्वा मधुऽवर्णा शुभः
पती ॥ ६ ॥ उप नः यातं अश्विना राया विश्वऽपुषा सह मघऽवा-
ना सुऽवीरौ अनपऽच्युता ॥ ७ ॥ आ मे अस्य प्रतीर्य इन्द्रनासत्या
गतं देवा देवेभिः अद्य सचनः ऽतमा ॥ ८ ॥ वयं हि वां हवामहे उ-
क्षरयंतः व्यश्वऽवत् सुमतिऽभिः उप विप्रौ इह आ गतं ॥ ९ ॥ अ-
श्विना सु चक्षुषे स्तुहि कुवित् ते श्रवतः हवं नेदीयसः कूळयातः
पणीन् उत ॥ १० ॥ २७ ॥ वैयश्वस्य श्रुतं नरा उतो मे अस्य वे-
दथः सऽजोषसा वरुणः मित्रः अर्यमा ॥ ११ ॥ युवाऽदत्तस्य धि-
ष्या युवाऽनीतस्य सूरिऽभिः अहःऽअहः वृषणा मह्यं शिस्तं
॥ १२ ॥ यः वां यज्ञेभिः आऽवृतः अधिऽवस्ता वधूः ऽइव सपर्ये-
ता शुभे चक्राते अश्विना ॥ १३ ॥ यः वां उरुव्यचः ऽतमं चि-
कैतति नृऽपाय्यं वर्तिः अश्विना परि यातं अस्मऽयू ॥ १४ ॥
अस्मभ्यं सु वृषणऽवसू० यातं वर्तिः नृऽपाय्यं विषुदुहाऽइव
यज्ञं ऊह्युः गिरा ॥ १५ ॥ २८ ॥ बाहिष्ठः वां हवानां स्तोमः दूतः
हुवत् नरा युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥ १६ ॥ यत् अदः दिवः अर्णवे
इषः वा मदथः गृहे श्रुतं इत् मे अमर्त्या ॥ १७ ॥ उत स्या श्वेतऽया-
वरी बाहिष्ठा वां नदीनां सिंधुः हिरण्यऽवर्तनिः ॥ १८ ॥ स्मत्
एतया सुऽकीर्त्या अश्विना श्वेतया धिया वह्नेये शुभऽयावाना
॥ १९ ॥ युस्त्व हि त्वं रथऽसहा युवस्त्वं पोषा वसो आत् नः वायो
मधु पिब अस्माकं सर्वना आ गहि ॥ २० ॥ २९ ॥ तव वायो
चतुःऽपते त्वष्टुः जामातः अद्भुत अवांसि आ वृणीमहे ॥ २१ ॥
त्वष्टुः जामातरं वयं ईशानं रायः ईमहे सुतऽवतः वायुं द्युम्ना
जनांसः ॥ २२ ॥ वायो याहि शिव आ दिवः वहस्व सु सुऽअश्व्यं
वहस्व महः पृथुऽपक्षसा रथे ॥ २३ ॥ त्वां हि सुस्तरः ऽतमं नृ-

ऽसदनेषु हूमहे यावाणं न अश्वऽपृष्ठं मंहना ॥ २४ ॥ सः त्वं नः
देव मनसा वायो मंदानः अग्नियः कृधि वाजान् अपः धियः
॥ २५ ॥ ३० ॥

॥ २७ ॥ अग्निः उक्थे पुरऽहितः यावाणः बर्हिः अध्वरे ऋचा
यामि मरुतः ब्रह्मणः पतिं देवान् अवं वरेण्यं ॥ १ ॥ आ पशुं गा-
सि पृथिवीं वनस्पतीन् उषसां नक्तं ओषधीः विश्वे च नः वसवः
विश्वऽवेदसः धीनां भूत प्रऽअवितारः ॥ २ ॥ प्र सु नः एतु अध्वरः
अग्रा देवेषु पूर्यः आदित्येषु प्र वरुणे धृतऽव्रते मरुतऽसु विश्व-
ऽभानुषु ॥ ३ ॥ विश्वे हि स्म मनवे विश्वऽवेदसः भुवन् वृधे रिशा-
दसः अरिष्टेभिः पायुऽभिः विश्वऽवेदसः यंत नः अवृक्तं हृदिः
॥ ४ ॥ आ नः अद्य सऽमनसः गंत विश्वे सऽजोषसः ऋचा गिरा
मरुतः देवि अदिते सदने पस्त्ये महि ॥ ५ ॥ ३१ ॥ अभि प्रिया मरुतः
या वः अश्व्या हव्या मित्र प्रऽयायनं आ बर्हिः इंद्रः वरुणः तुराः
नरः आदित्यासः सदंतु नः ॥ ६ ॥ वयं वः वृक्तऽबर्हिषः हितऽप्र-
यसः आनुषक् सुतऽसौमासः वरुण हवामहे मनुष्यत् इहऽअ-
ग्रयः ॥ ७ ॥ आ प्र यात मरुतः विष्णो अश्विना पूषन् माकीनया
धिया इंद्रः आ यातु प्रथमः सन्निष्ठाभिः वृषा यः वृचऽहा गृणे
॥ ८ ॥ वि नः देवासः अद्रुहः अश्विदं शर्म यच्छत न यत् दूरात् वस-
वः नु चित् अंतितः वरुण्यं आऽद्धर्षति ॥ ९ ॥ अस्ति हि वः स-
ऽजात्यं रिशादसः देवासः अस्ति आप्यं प्र नः पूर्वस्मै सुविताय
वो चत मस्यु सुस्नाय नव्यसे ॥ १० ॥ ३२ ॥ इदा हि वः उपऽस्तुतिं इदा
वामस्य भक्तये उप वः विश्वऽवेदसः नमस्युः आ असृक्षि अन्या-
ऽइव ॥ ११ ॥ उत् ऊं स्यः वः सविता सुऽप्रनीतयः अस्थात् ऊर्ध्वः

अ० ६. अ० २. व० ३५.] ॥ ११५ ॥ [म० ८. अ० ४. सू० २८.

वैरेण्यः नि द्विऽपादः चतुऽपादः अर्थिनः अविश्रन् पतयि-
 ण्वः ॥ १२ ॥ देवं देवं वः अवसे देवं देवं अभिष्टये देवं देवं हु-
 वेम वाजऽसातये गृणंतः देव्या धिया ॥ १३ ॥ देवासः हि स्म मनवे
 सऽमन्यवः विश्वे साकं सऽरातयः ते नः अद्य ते अपरं तु चे तु नः
 भवतु वरिवऽविदः ॥ १४ ॥ प्र वः शंसामि अद्दुहः संस्ये उपऽस्तु-
 तीनां न तं धूर्तिः वरुण मित्र मर्यं यः वः धामऽभ्यः अविधत्
 ॥ १५ ॥ प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः यः वः वराय दाशति प्र
 प्रऽजाभिः जायते धर्मेणः परि अरिष्टः सर्वः एधते ॥ १६ ॥ ३३ ॥ ऋते
 सः विदते युधः सुऽगेभिः याति अध्वनः अर्यमा मित्रः वरुणः स-
 ऽरातयः यं चार्यते सुऽजोषसः ॥ १७ ॥ अजै चित् अस्मै कृणुथ नि-
 ऽअंचनं दुऽगे चित् आ सुऽसरणं एषा चित् अस्मात् अशनिः
 परः नु सा अस्नेधंती वि नश्यतु ॥ १८ ॥ यत् अद्य सूर्ये उत्ऽयति
 प्रियऽक्षत्राः ऋतं दध यत् निऽमुचिं प्रऽबुधि विश्वऽवेदसः यत्
 वा मध्यंदिने दिवः ॥ १९ ॥ यत् वा अभिऽपिचे असुराः ऋतं यते
 छदिः येम वि दाशुषे वयं तत् वः वसवः विश्वऽवेदसः उप स्थे-
 यां म मध्ये आ ॥ २० ॥ यत् अद्य सूर्ये उत्ऽइते यत् मध्यंदिने आ-
 ऽतुचिं वामं धत्थ मनवे विश्वऽवेदसः जुहानाय प्रऽचेतसे ॥ २१ ॥
 वयं तत् वः संऽराजः आ वृणीमहे पुत्रः न बहुऽपाय्यं अश्यामं
 तत् आदित्याः जुहंतः हविः येन वस्यः अनशामहे ॥ २२ ॥ ३४ ॥

॥ २८ ॥ ये चिंशति चर्यः परः देवासः बर्हिः आ असदन् विदन्
 अहं द्विता असनन् ॥ १ ॥ वरुणः मित्रः अर्यमा स्मद्रातिऽसाचः
 अग्रयः पत्नीऽवंतः वषट्कृताः ॥ २ ॥ ते नः गोपाः अपाच्याः ते
 उदक्ते इत्या न्यक् पुरस्तात् सर्वया विशा ॥ ३ ॥ यथा वशंति देवाः

अ० ६, अ० २, व० ३८.] ॥ ११६ ॥ [म० ८, अ० ५, सू० ३१.

तथा इत् असत् तत् एषां नकिः आ मिनत् अरावा चन मर्त्यः
॥४॥ सप्तानां सप्त ऋष्टयः सप्त द्युम्नानि एषां सप्तो अधि श्रियः
धिरे ॥ ५ ॥ ३५ ॥

॥ २९ ॥ बभ्रुः एकः विषुणः सूनरः युवा अंजि अंक्ते हिरण्ययै
॥ १ ॥ योनिं एकः आ ससाद् द्योतनः अंतः देवेषु मेधिरः ॥ २ ॥ वा-
शी एकः बिभर्ति हस्ते आयसी अंतः देवेषु निऽधुविः ॥ ३ ॥ वज्रं
एकः बिभर्ति हस्ते आऽहितं तेन वृचाणि जिघ्रते ॥ ४ ॥ तिग्मं एकः
बिभर्ति हस्ते आयुधं शुचिः उग्रः जलाघऽभेषजः ॥ ५ ॥ पथः एकः
पीपाय तस्करः यथा एष वेद् निऽधीनां ॥ ६ ॥ चीरिणं एकः उरु-
ऽगायः वि चक्रमे यच्च देवासः मदति ॥ ७ ॥ विऽभिः द्वा चरतः
एकया सह प्र प्रवासाऽइव वसतः ॥ ८ ॥ सदः द्वा चक्राते उपऽमा
दिवि संऽराजा सर्पिःऽआमुती ॥ ९ ॥ अर्चतः एकं महिं सामं
मन्वत तेन सूर्यं अरोचयन् ॥ १० ॥ ३६ ॥

॥ ३० ॥ नहि वः अस्ति अर्भकः देवासः न कुमारकः विश्वे स-
तःऽमहांतः इत् ॥ १ ॥ इति स्तुतासः असथ रिशादसः ये स्थ चयः
च विंशत् च मनोः देवाः यज्ञियासः ॥ २ ॥ ते नः चाध्वं ते अवत ते
ऊं नः अधि वोचत मा नः पथः पित्र्यात् मानवात् अधि दूरं
नैष्ट पराऽवतः ॥ ३ ॥ ये देवासः इह स्थनं विश्वे वैश्वानरा उत
अस्मभ्यं शर्म सुऽप्रथः गर्वे अश्वाय यच्छत ॥ ४ ॥ ३७ ॥ ४ ॥

॥ ३१ ॥ यः यजाति यजति इत् सुनवत् च पचाति च ब्रह्मा इत्

अ० ६. अ० २. व० ४०.] ॥ ११७ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३१.]

इंद्रस्य चाकनत् ॥ १॥ पुरोळाशं यः अस्मै सीमं ररते आऽशिरं
पात् इत्तं शक्रः अंहसः ॥ २॥ तस्य द्युऽमान् असुतरथः देवऽजूतः
सः शूश्रुवत् विश्वा वन्वन् अमित्रिया ॥ ३॥ अस्य प्रजाऽवती गृहे
असंश्र्वती दिवेऽदिवे इळा धेनुऽमती दुहे ॥ ४॥ या दंऽपती०
सऽमनसा सुनुतः आ च धावतः देवासः नित्यया आऽशिरां
॥ ५॥ ३८॥ प्रति प्राशब्दान् इत्तः सम्यंचा बर्हिः आशते न ता
वाजेषु वायतः ॥ ६॥ न देवानां अपि हुतः सुऽमतिं न जुघुक्षतः
अवः बृहत् विवासतः ॥ ७॥ पुत्रिणां तां कुमारिणां विश्वं आयुः
विं अश्नुतः उभा हिरण्यऽपेशसा ॥ ८॥ वीतिऽहोचा कृतत्ऽवसू०
दशस्यंतां अमृताय कं सं ऊधः रोमंशं हुतः देवेषु कृणुतः दुवः
॥ ९॥ आ शर्म पर्वतानां वृणीमहे नदीनां आ विष्णोः सचाऽभुवः
॥ १०॥ ३९॥ आ एतु पूषा रुयिः भगः स्वस्ति सर्वऽधातमः उरुः
अधा स्वस्तये ॥ ११॥ अरमतिः अनर्वणः विश्वः देवस्य मनसा
आदित्यानां अनेहः इत् ॥ १२॥ यथानः मित्रः अर्यमा वरुणः सन्ति
गोपाः सुऽगाः ऋतस्य पन्थाः ॥ १३॥ अग्निं वः पूर्य गिरा देवं ईळे
वसूनां सपर्येतः पुरुऽप्रियं मित्रं न क्षेचऽसाधसं ॥ १४॥ मधु देव-
ऽवतः रथः शूरः वा पृतऽसु कासु चित् देवानां यः इत् मनः यज-
मानः इयक्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १५॥ न यजमान रि-
षसि न सुन्वान् न देवऽयो० देवानां यः इत् मनः यजमानः इय-
क्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १६॥ न किं तं कर्मणा न शत्
न प्र योषत् न योषति देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति
अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥ १७॥ असत् अर्च सुऽवीर्यं उत त्यत्
आशुऽअश्व्यं देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति अभि इत्
अयज्वनः भुवत् ॥ १८॥ ४०॥ २॥

॥३२॥ प्रकृतानि ऋजीषिणः कखाः इंद्रस्य गाथया मदे सो-
मस्य वोचत ॥१॥ यः सृविंदं अनर्शनि पिप्रुं दासं अहीशुर्वं वधीत
उयः रिणन् अपः ॥२॥ नि अबुंदस्य विष्टपं वर्ष्माणं बृहत् तिर
कृषे तत् इंद्र पौंस्यं ॥३॥ प्रति श्रुताय वः धृषत् तूणीशं न गिरेः
अधि हुवे सुऽशिप्रं ऊतये ॥४॥ सः गोः अश्वस्य वि व्रजं मंदानः
सोम्येभ्यः पुरं न शूर दर्षसि ॥५॥१॥ यदि मे ररणः सुते उक्थे वा
दधसे चनः आरात् उप स्वधा आ गहि ॥६॥ वयं घते अपि स्मसि
स्तोतारः इंद्र गिर्वणः त्वं नः जिन्व सोमऽपाः ॥७॥ उत नः पितुं
आभर संऽरराणः अविऽक्षितं मघऽवन्भूरि ते वसु ॥८॥ उत नः
गोऽमतः कृधि हिरण्यऽवतः अश्विनः इळाभिः सं रभेमहि ॥९॥
बृवत् ऽउक्थं हवामहे सृप्रऽकरत्नं ऊतये साधु कृण्वंतं अवसे
॥१०॥२॥ यः संऽस्ये चित् शतऽक्रतुः आत् ई कृणोति वृचऽहा
जरितुऽभ्यः पुरुऽवसुः ॥११॥ सः नः शक्रः चित् आ शक्रत् दान-
ऽवान् अंतरऽआभरः इंद्रः विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥१२॥ यः रायः
अवनिः महान् सुऽपारः सुन्वतः सखा तं इंद्रं अभि गायत ॥१३॥
आऽयंतारं महि स्थिरं पृतनासु अवऽजितं भूरैः ईशानं ओजसा
॥१४॥ नकिः अस्य शचीनां निऽयंता सूनृतांनां नकिः वक्ता न
दात् इति ॥१५॥३॥ न नूनं ब्रह्मणां ऋणं प्राशूनां अस्ति सुन्वतां न
सोमः अप्रता पपे ॥१६॥ पन्ये इत् उप गायत् पन्ये उक्थानि शंसत्
ब्रह्म कृणोत् पन्ये इत् ॥१७॥ पन्यः आ ददिरत् शता सहस्रा वाजी
अवृतः इंद्रः यः यज्वनः वृधः ॥१८॥ वि सु चर स्वधाः अनु कृष्टी-
नां अनु आऽहुवः इंद्र पिब सुतानां ॥१९॥ पिब स्वऽधैनवानां
उत यः तुग्ये सचा उत अयं इंद्र यः तव ॥२०॥४॥ अति इहि मन्यु-
ऽसाविनं सुसुऽवांसं उपऽअरणे इमं रातं सुतं पिब ॥२१॥ इहि

तिस्रः पराऽवतः इहि पंच जनान् अति धेनाः इंदु अ० व० चाकशत्
 ॥ २२ ॥ सूर्यः रश्मिं यथा सृज आत्वा यच्छंतु मे गिरः निम्न आपः
 न स० ध्याक् ॥ २३ ॥ अ० ध्व० र्यो आ तु हि सिंच सोमं वीराय शिप्रिणे
 भर सुतस्य पीतये ॥ २४ ॥ यः उ० न्नः फ० लि० ऽगं भिनत् न्यक् सिंधून्
 अव० ऽअसृजत् यः गोषु प० क्कं धारयत् ॥ २५ ॥ ५ ॥ अ० ह० न् वृचं च० च० ची-
 षमः अ० र्णो० ऽवाभं अ० ही० षु वं हि मे नं अ० वि० ध्यत् अ० वृ० दं ॥ २६ ॥ प्र० वः
 उ० या० य० निः ऽतुरे अ० षा० ळ्हाय प्र० ऽस० क्षि० र्णे दे० वत्तं ब्र० ह्मं गा० य० त ॥ २७ ॥
 यः वि० श्वा० नि अ० भि व० ता सोमस्य म० दे अ० धं सः इंदुः दे० वेषु चे० त० ति
 ॥ २८ ॥ इ० ह० त्या स० ध० ऽमा० द्या ह० री हिर० ण्य० ऽके० श्या वो० ळ्हां अ० भि
 प्र० यः हि० तं ॥ २९ ॥ अ० र्वा० चं त्वा पु० रु० ऽस्तु० त प्रि० यमे० ध० ऽस्तु० ता ह० री सो-
 म० ऽपे० या० य व० क्षा० तः ॥ ३० ॥ ६ ॥

॥ ३३ ॥ व० यं घ० त्वा सु० त० ऽव० तः आपः न वृ० क्त० ऽर्ब० हि० षः प० वि० च० स्य
 प्र० ऽस्र० व० णेषु वृ० च० ऽह० न् परि स्तो० तारः आ० स० त० ॥ १ ॥ स्वर० ति० त्वा सु० ते
 नरः वसो० नि० रे० के उ० क्थि० नः क० दा सु० तं तृ० षा० णः ओ० कः आ ग० मः
 इंदु० स्व० च्छी० ऽइ० व वंस० गः ॥ २ ॥ क० र्ण० वै० भिः धृ० ष्णो० आ धृ० षत् वा० जं द० र्षि
 स० ह० क्षि० र्णे पि० शं० गं ऽरू० पं म० घ० ऽव० न् वि० ऽच० र्ष० णे म० क्षु गो० ऽम० तं ई० म० हे
 ॥ ३ ॥ पा० हि गा० य अ० धं सः म० दे इंद्रा० य मे० ध्य० ऽअ० ति० थे यः सं० ऽमि० श्वः
 ह० र्यो० यः सु० ते स० चा व० जी र० यः हि० र० ण्य० यः ॥ ४ ॥ यः सु० ऽस० न्यः सु०
 ऽद० क्षि० णः इ० नः यः सु० ऽक्र० तुः गृ० णे यः आ० ऽक० रः स० ह० सा यः श० त-
 ऽम० घः इंदुः यः पू० ऽभि० त् आ० रि० तः ॥ ५ ॥ ७ ॥ यः धृ० षि० तः यः अ० वृ० तः
 यः अ० स्ति० श्म० श्रु० षु श्रि० तः वि० भू० त० ऽद्यु० म्नः च्य० व० नः पु० रु० ऽस्तु० तः क्र० त्वा
 गो० ऽइ० व शा० कि० नः ॥ ६ ॥ कः ई० वे० द् सु० ते स० चा पि० व० तं क० त् व० यः द० धे
 अ० यं यः पु० रः वि० ऽभि० न० ति ओ० ज० सा मं० दानः शि० प्री अ० धं सः ॥ ७ ॥

अ० ६. अ० ३. व० ११.] ॥ १२० ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३४.

दा॒ना मृ॒गः न वा॒र॒णः पु॒रु॒ऽवा च॒रथं॑ द॒धे न॒किः त्वा॒नि य॒म॒त् आ
सु॒ते ग॒मः म॒हान् च॒र॒सि अ॒र्ज॒सा ॥ ८ ॥ यः उ॒ग्रः स॒न् अ॒नि॒ऽस्तुतः
स्थि॒रः र॒णाय॑ संस्कृतः यदि॑ स्तो॒तुः म॒घ॒ऽवा शृ॒णव॑त् ह॒वं न इ॒ंद्रः
योष॑ति आ॒ग॒म॒त् ॥ ९ ॥ स॒त्यं इ॒त्या वृ॒षा इ॒त् अ॒सि वृ॒ष॒ऽजूतिः नः
अ॒वृ॒तः वृ॒षा हि उ॒ग्र शृ॒ण्विषे॑ प॒रा॒ऽव॒ति वृ॒षो अ॒र्वा॒ऽव॒ति श्रु॒तः
॥ १० ॥ ८ ॥ वृ॒ष॒णः ते अ॒भी॒श॒वः वृ॒षा क॒शा हि॒र॒ण्ययी॑ वृ॒षा रथः
म॒घ॒ऽव॒न् वृ॒ष॒णा ह॒री वृ॒षा त्वं श॒त॒ऽक्र॒तो ॥ ११ ॥ वृ॒षा सो॒ता सु॒-
नो॒तु ते॒ वृ॒ष॒न् ऋ॒जी॒पि॒न् आ भ॒र वृ॒षा द॒ध॒न्वे वृ॒ष॒णं न॒दीषु॑ आ
तुभ्यं॑ स्था॒तः ह॒री॒णां ॥ १२ ॥ आ इ॒न्द्र या॒हि पी॒तये॑ म॒धु श॒विष॑ सो॒म्यं
न अ॒यं अ॒च्छ म॒घ॒ऽवा शृ॒णव॑त् गि॒रः ब्र॒ह्म उ॒क्था च॒ सु॒ऽक्र॒तुः
॥ १३ ॥ व॒हंतु॑ त्वा र॒थे॒ऽस्थां आ ह॒रयः॑ र॒थ॒ऽयु॒जः ति॒रः चि॒त् अ॒यं
स॒र्व॒ना॒नि वृ॒च॒ऽह॒न् अ॒न्येषां॑ या श॒त॒ऽक्र॒तो ॥ १४ ॥ अ॒स्माकं॑ अ॒द्य
अ॒न्त॒मं स्तो॒मं धि॒ष्म॒ महा॒ऽम॒ह अ॒स्माकं॑ ते स॒र्व॒ना सं॒तु शं॒त॒मा
म॒दा॒य द्यु॒क्ष सो॒म॒ऽपाः ॥ १५ ॥ ९ ॥ न॒हि सः॑ त॒व नो॑ म॒म शा॒स्त्रे
अ॒न्यस्य॑ र॒णय॑ति यः अ॒स्मान् वी॒रः आ अ॒न॒य॒त् ॥ १६ ॥ इ॒ंद्रः चि॒त्
घ॒ तत् अ॒ब्र॒वीत् स्त्रि॒याः अ॒शा॒स्यं म॒नः उ॒तो अ॒हं क्र॒तुं र॒घु ॥ १७ ॥
स॒प्ती चि॒त् घ॒ म॒द॒ऽच्यु॒ता मि॒थु॒ना व॒ह॒तः रथं॑ ए॒व इ॒त् धूः वृ॒ष्णः
उ॒त्त॒ऽत॒रा ॥ १८ ॥ अ॒धः प॒श्य॒स्व मा उ॒परि॑ सं॒त॒रां पा॒द॒कौ ह॒र मा
ते॒ क॒श॒ऽभ्र॒कौ ह॒श॒न् स्त्री हि ब्र॒ह्मा व॒भू॒विष्य ॥ १९ ॥ १० ॥

॥ ३४ ॥ आ इ॒न्द्र या॒हि ह॒रि॒ऽभिः उ॒प क॒ण्व॑स्य सु॒ऽस्तुतिं॑ दि॒वः
अ॒मुष्य॑ शा॒स॒तः दि॒वं य॒य दि॒वा॒ऽव॒सो ॥ १ ॥ आ त्वा॒ या॒वा व॒द॒न्
इ॒ह सो॒मी घो॒र्षे॒ण य॒च्छ॒तु दि॒वः अ॒मुष्य॑ शा॒स॒तः दि॒वं य॒य दि॒वा॒-
ऽव॒सो ॥ २ ॥ अ॒त्र वि॒ ने॒मिः ए॒षां उ॒रां न धू॒नुते॑ वृ॒कः दि॒वः अ॒-

मुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥३॥ आ त्वा कखाः इह अवसे हवन्ते वाजऽसातये दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥४॥ दधामिते सुतानां वृष्णे न पूर्वऽपाय्यं दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥५॥ ११॥ स्मत्पुंरंधिः नः आ गहि विश्वतःऽधीः नः ऊतये दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥६॥ आ नः याहि महेऽमते सहस्रऽऊते शतऽमघ दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥७॥ आ त्वा होता मनुःऽहितः देवऽचा वस्रत् ईडाः दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥८॥ आ त्वा मदऽच्युता हरीः श्येनं पक्षाऽइव वस्रतः दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥९॥ आ याहि अर्यैः आ परि स्वाहा सोमस्य पीतये दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१०॥ १२॥ आ नः याहि उपऽश्रुति उक्थेषु रणय इह दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥११॥ सऽरूपैः आ सु नः गहि संऽभृतैः संभृतऽअश्वः दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१२॥ आ याहि पर्वतेभ्यः समुद्रस्य अधिविष्टपः दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१३॥ आ नः गव्यानि अश्व्यां सहस्रां शूर दृह हि दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१४॥ आ नः सहस्रऽशः भर अयुतानि शतानि च दिवः अमुष्यं शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१५॥ आ यत् इंद्रः च दंडहे सहस्रं वसुऽरोचिषः ओजिष्ठं अश्वं पशुं ॥१६॥ ये ऋजाः वातऽरंहसः अरुषासः रघुऽस्यदः भार्जते सूर्याऽइव ॥१७॥ पारावतस्य रातिषु द्रवत् चक्रेषु आशुषु तिष्ठं वनस्य मध्ये आ ॥१८॥ १३॥

॥३५॥ अग्निना इद्रेण वरुणेन विष्णुना आदित्यैः रुद्रैः वसु-
 ऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं पिबतं अ-
 श्विना ॥१॥ विश्वाभिः धीभिः भुवनेन वाजिना दिवा पृथिव्या
 अद्रिऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं पिबतं
 अश्विना ॥२॥ विश्वैः देवैः चिऽभिः एकादशैः इह अत्ऽभिः मरु-
 तऽभिः भृगुऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं
 पिबतं अश्विना ॥३॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे विश्वा इह देवौ
 सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं नः वो-
 ऽहं अश्विना ॥४॥ स्तोमं जुषेथां युवशाऽइव कन्यनां विश्वा इह
 देवौ सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं
 नः वोऽहं अश्विना ॥५॥ गिरं जुषेथां अध्वरं जुषेथां विश्वा इह
 देवौ सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं
 नः वोऽहं अश्विना ॥६॥ १४॥ हारिद्रवाऽइव पतथः वना इत् उपं
 सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
 च चिः वर्तिः यातं अश्विना ॥७॥ हंसौऽइव पतथः अध्वगौऽइव
 सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
 च चिः वर्तिः यातं अश्विना ॥८॥ श्येनौऽइव पतथः हव्यऽदातये
 सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
 चिः वर्तिः यातं अश्विना ॥९॥ पिबतं च तृप्णुतं च आ च गच्छतं
 प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः
 धत्तं अश्विना ॥१०॥ जयतं च प्रस्तुतं च प्र च अवतं प्रऽजां च धत्तं
 द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः धत्तं अश्विना
 ॥११॥ हतं च शबून् यततं च मित्रिणः प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च
 धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः धत्तं अश्विना ॥१२॥ १५॥

मि॒त्रावरु॑णऽव॒न्तौ उ॒त ध॒र्मऽव॒न्ता म॒रुत्वा॑ता ज॒रितुः ग॒च्छथः ह॒वँ
सऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ आ॒दित्यैः या॒तं अ॒श्विना॑ ॥ १३ ॥ अं-
गिर॑स्व॒न्तौ उ॒त विष्णु॑ऽव॒न्ता म॒रुत्वा॑ता ज॒रितुः ग॒च्छथः ह॒वँ सऽजो-
ष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ आ॒दित्यैः या॒तं अ॒श्विना॑ ॥ १४ ॥ ऋ॒भुऽम॒न्ता
वृष॑णा॒ वाज॑ऽव॒न्ता म॒रुत्वा॑ता ज॒रितुः ग॒च्छथः ह॒वँ सऽजोष॑सौ
उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ आ॒दित्यैः या॒तं अ॒श्विना॑ ॥ १५ ॥ ब्रह्म॑ जि॒न्वतं॑ उ॒त
जि॒न्वतं॑ धि॒यः ह॒तं रक्षा॑सि से॒धतं॑ अ॒मीवाः सऽजोष॑सौ उ॒षसा॑
सू॒र्येण॑ च॒ सोमं॑ सु॒न्वतः अ॒श्विना॑ ॥ १६ ॥ क्ष॒त्रं जि॒न्वतं॑ उ॒त जि॒न्वतं॑
नृ॒न् ह॒तं रक्षा॑सि से॒धतं॑ अ॒मीवाः सऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒
सोमं॑ सु॒न्वतः अ॒श्विना॑ ॥ १७ ॥ धे॒नूः जि॒न्वतं॑ उ॒त जि॒न्वतं॑ वि॒शः
ह॒तं रक्षा॑सि से॒धतं॑ अ॒मीवाः सऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ सोमं॑
सु॒न्वतः अ॒श्विना॑ ॥ १८ ॥ १६ ॥ अ॒र्चैः ऽइ॒व ऋ॒णुतं॑ पू॒र्व्यऽस्तु॑तिं श्या-
वऽअ॒श्वस्य॑ सु॒न्वतः म॒दऽच्यु॑ता सऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒ अ-
श्वि॑ना ति॒रऽअ॒ह्नां ॥ १९ ॥ सर्गा॑न् ऽइ॒व सृ॒जतं॑ सु॒ऽस्तु॑तीः उप
श्या॒वऽअ॒श्वस्य॑ सु॒न्वतः म॒दऽच्यु॑ता सऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒
अश्वि॑ना ति॒रऽअ॒ह्नां ॥ २० ॥ र॒श्मीन् ऽइ॒व य॒च्छतं॑ अ॒ध्व॒रान् उप
श्या॒वऽअ॒श्वस्य॑ सु॒न्वतः म॒दऽच्यु॑ता सऽजोष॑सौ उ॒षसा॑ सू॒र्येण॑ च॒
अश्वि॑ना ति॒रऽअ॒ह्नां ॥ २१ ॥ अ॒र्वाक् रथं॑ नि य॒च्छतं॑ पि॒बतं॑ सो-
म्यं मधु॑ आ या॒तं अ॒श्विना॑ आ ग॒तं अ॒वस्युः वा॑ अ॒हं हु॒वे ध॒त्तं र-
त्नानि॑ दा॒शुषे॑ ॥ २२ ॥ न॒मः ऽवा॒के प्रऽस्थि॑ते अ॒ध्व॒रे न॒रा वि॒वक्ष-
णस्य॑ पी॒तये॑ आ या॒तं अ॒श्विना॑ आ ग॒तं अ॒वस्युः वा॑ अ॒हं हु॒वे ध॒त्तं
रत्नानि॑ दा॒शुषे॑ ॥ २३ ॥ स्वाहा॑ऽकृतस्य॑ तृ॒पतं॑ सु॒तस्य॑ दे॒वौ अ॒धंसः
आ या॒तं अ॒श्विना॑ आ ग॒तं अ॒वस्युः वा॑ अ॒हं हु॒वे ध॒त्तं रत्नानि॑ दा-
शुषे॑ ॥ २४ ॥ १७ ॥

॥ ३६ ॥ अविता असिमुन्वतः वृक्षऽवर्हिषः पिब सोमं मदाय
 कं शतऽऋतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु
 जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ १ ॥ प्र अव स्तोतारं
 मधुऽवन् अव त्वां पिब सोमं मदाय कं शतऽऋतो० यं ते भागं
 अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरु-
 त्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ २ ॥ ऊर्जा देवान् अवसि ओर्जसा त्वां पिब
 सोमं मदाय कं शतऽऋतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः
 पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ३ ॥ ज-
 निता दिवः जनिता पृथिव्याः पिब सोमं मदाय कं शतऽऋतो०
 यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सु-
 ऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ४ ॥ जनिता अश्वानां जनिता ग-
 वां असि पिब सोमं मदाय कं शतऽऋतो० यं ते भागं अधारयन्
 विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र
 सत्ऽपते ॥ ५ ॥ अवीणां स्तोमं अद्रिऽवः महः कृधि पिब सोमं
 मदाय कं शतऽऋतो० यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृ-
 तनाः उरु जयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ ६ ॥ श्या-
 वऽअश्वस्य मुन्वतः तथा शृणु यथा अशृणोः अत्रेः कर्माणि कृ-
 खतः प्र चसदस्युं आविथ त्वं एकः इत् नृऽसहो इंद्र ब्रह्माणि व-
 र्धयन् ॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ ३७ ॥ प्र इदं ब्रह्म वृक्षऽतूर्येषु आविथ प्र मुन्वतः शचीऽपते
 इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृक्षऽहन् अनेद्य
 पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥ १ ॥ सेहानः उग्र पृतनाः अभिद्रुहः शची-
 ऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृक्षऽहन्

अ० ६. अ० ३. व० २१.] ॥ १२५ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३८.]

अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥ २ ॥ एकऽराट् अस्य भुवनस्य रा-
जसि शचीऽपते इन्द्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य
वृचऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥ ३ ॥ सऽस्थावाना यव-
यसि त्वं एकः इत् शचीऽपते इन्द्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदि-
नस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥ ४ ॥
क्षेमस्य च प्रऽयुजः च त्वं ईशिषे शचीऽपते इन्द्र विश्वाभिः ऊति-
ऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य व-
ज्रिऽवः ॥ ५ ॥ क्षत्राय त्वं अवसि न त्वं आविथ शचीऽपते इन्द्र वि-
श्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सर्वनस्य वृचऽहन् अनेद्य पिब
सोमस्य वज्रिऽवः ॥ ६ ॥ श्यावऽअश्वस्य रेभतः तथा शृणु यथा
अशृणोः अचैः कर्माणि कृण्वतः प्र च सदस्युं आविथ त्वं एकः इत्
नृऽसह्ये इन्द्र क्षत्राणि वर्धयन् ॥ ७ ॥ १९ ॥

॥ ३८ ॥ यज्ञस्य हि स्थः ऋत्विजा सस्त्री वाजेषु कर्मऽसु इन्द्राग्नी
तस्य बोधतं ॥ १ ॥ तोशासा रथऽयावाना वृचऽहना अपराऽजि-
ता इन्द्राग्नी तस्य बोधतं ॥ २ ॥ इदं वां मदिर् मधु अधुक्षन् अद्रि-
ऽभिः नरः इन्द्राग्नी तस्य बोधतं ॥ ३ ॥ जुषेथां यज्ञं इष्टये सुतं सोमं
सधऽस्तुति० इन्द्राग्नी आ गतं नरा ॥ ४ ॥ इमा जुषेथां सर्वना येभिः
हव्यानि ऊहयुः इन्द्राग्नी आ गतं नरा ॥ ५ ॥ इमां गायत्रऽवर्तनिं
जुषेथां सुऽस्तुतिं मम इन्द्राग्नी आ गतं नरा ॥ ६ ॥ २० ॥ प्रातर्याव-
ऽभिः आ गतं देवेभिः जेन्यावसू इन्द्राग्नी सोमऽपीतये ॥ ७ ॥ श्या-
वऽअश्वस्य मुन्वतः अचीणां शृणुतं हवै इन्द्राग्नी सोमऽपीतये
॥ ८ ॥ एव वां अहे ऊतये यथा अहुवंत मेधिराः इन्द्राग्नी सोम-

अ० ६. अ० ३. व० २३.] ॥ १२६ ॥ [म० ८. अ० ५. सू० ३९.

ऽपीतये ॥ ९ ॥ आ अहं सरस्वतीऽवतोः इंद्राग्न्योः अवः वृणे
याभ्यां गायत्रं ऋच्यते ॥ १० ॥ २१ ॥

॥ ३९ ॥ अग्निं अस्तोषि ऋग्मियं अग्निं ईळा यजथ्ये अग्निः
देवान् अनन्तु नः उभे हि विदथ्ये कविः अंतः चरति दूत्यं नभंतां
अन्यके समे ॥ १ ॥ नि अग्ने नव्यसा वचः तनूषु शंसं एषां नि अरा-
तीः रराणां विश्वाः अर्यैः अरातीः इतः युच्छंतु आऽमुरः नभंतां
अन्यके समे ॥ २ ॥ अग्ने मन्मानि तुभ्यं कं घृतं न जुहे आसनि सः
देवेषु प्रचिकिद्धि त्वं हि असि पूर्यः शिवः दूतः विवस्वतः नभंतां
अन्यके समे ॥ ३ ॥ तत् ऽतत् अग्निः वयः दधे यथाऽयथा कृपयति
ऊर्जाऽआहुतिः वसूनां शं च योः च मयः दधे विश्वस्यै देवऽहूत्यै
नभंतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ सः चिकेत सहीयसा अग्निः चित्रेण कर्म-
णा सः होता शश्वतीनां दक्षिणाभिः अभिऽवृतः इनोति च प्र-
तीथ्यं नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ २२ ॥ अग्निः जाता देवानां अग्निः
वेद मतीनां अपीथ्यं अग्निः सः द्रविणः ऽदाः अग्निः द्वारा वि-
ऊर्णुते सुऽआहुतः नवीयसा नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ अग्निः दे-
वेषु संऽवसुः सः विक्षु यज्ञियासु आ सः मुदा काव्या पुरु विश्वं
भूमऽइव पुष्यति देवः देवेषु यज्ञियः नभंतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ यः
अग्निः सप्तऽमानुषः श्रितः विश्वेषु सिंधुषु तं आ अगन्म चिऽप-
स्त्यं मंधातुः दस्युहन् ऽतमं अग्निं यज्ञेषु पूर्यं नभंतां अन्यके समे
॥ ८ ॥ अग्निः चीणिं चिऽधातूनि आ क्षेति विदथा कविः सः चीन्
एकादशान् इह यक्षत् च पिप्रयत् च नः विप्रः दूतः परिऽकृतः
नभंतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ त्वं नः अग्ने आयुषु त्वं देवेषु पूर्यं वस्वः

एकः इरज्यसि त्वां आपः परिऽसृतः परि यंति स्वऽसेतवः
नभैतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ४० ॥ इंद्राग्नी युवं सु नः सहैता दासंथः रयिं येन हळहा स-
मत्ऽसु आ वीळु चित् सहिषीमहि अग्निः वनाऽइव वाते इत्
नभैतां अन्यके समे ॥ १ ॥ नहि वां ववयामहे अथ इंद्रं इत् यजामहे
शविष्ठं नृणां नरैः सः नः कदा चित् अवैता गमत् आ वाजऽसा-
तये गमत् आ मेधऽसातये नभैतां अन्यके समे ॥ २ ॥ ता हि मध्यं
भराणां इंद्राग्नी अग्निऽक्षितः तौ ऊं कविऽत्वं ना कवी पृच्छ्य-
माना सखिऽयते सं धीतं अद्भुतं नरा नभैतां अन्यके समे ॥ ३ ॥
अभि अर्चं नभाकऽवत् इंद्राग्नी यजसा गिरा ययोः विश्वं इंद्रं
जगत् इयं द्यौः पृथिवी मही उपऽस्थे विभृतः वसु नभैतां अन्यके
समे ॥ ४ ॥ प्र ब्रह्माणि नभाकऽवत् इंद्राग्निऽभ्यां इरज्यत या सप्त-
ऽबुधं अर्णवं जिह्वऽवारं अपऽऊर्णुतः इंद्रः ईशानः ओजसा
नभैतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ अपि वृश्च पुराणऽवत् व्रततेऽइव गु-
ष्पितं ओजः दासस्य दंभय वयं तत् अस्य संऽभृतं वसु इंद्रेण वि-
भजेमहि नभैतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २४ ॥ यत् इंद्राग्नी जनाः इमे
विऽह्यंते तना गिरा अस्माकेभिः नृऽभिः वयं सप्तह्यामं पृतन्यतः
वनुयामं वनुष्यतः नभैतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ या नु श्वेतौ अवः दि-
वः उत्तऽचरातः उपं द्युऽभिः इंद्राग्न्योः अनु व्रतं उहानाः यंति
सिंधवः यान् सीं बंधात् अमुं चतां नभैतां अन्यके समे ॥ ८ ॥ पूर्वीः
ते इंद्र उपऽमातयः पूर्वीः उत्तं प्रऽशस्तयः सूनो हिन्वस्य हरि-
ऽवः वस्वः वीरस्य आऽपृचः याः नु सार्धं नः धियः नभैतां
अन्यके समे ॥ ९ ॥ तं शिशीत् सुवृक्तिऽभिः त्वेषं सत्त्वानं ऋग्मियं

उतो नु चित् यः ओजसा शुष्णस्य आण्डानि भेदति जेषत् स्वः-
ऽवतीः अपः नभैतां अन्यके समे ॥ १० ॥ तं शिशीत सुऽअध्वरं सत्यं
सत्त्वां न चतुर्विधं उतो नु चित् यः ओहते आण्डा शुष्णस्य भेदति
अजैः स्वःऽवतीः अपः नभैतां अन्यके समे ॥ ११ ॥ एव इंद्रा-
ग्निऽभ्यां पितृऽवत् नवीयः मंधातृऽवत् अंगिरस्वत् अवाचि-
चिऽधातुना शर्मणा पातं अस्मान् वयं स्याम पतयः रयीणां
॥ १२ ॥ २५ ॥

॥ ४१ ॥ अस्मै ऊं सु प्रऽभूतये वरुणाय मरुत्ऽभ्यः अर्चं वि-
दुःऽतरिभ्यः यः धीता मानुषाणां पृथ्वः गाःऽइव रक्षति नभैतां
अन्यके समे ॥ १ ॥ तं ऊं सु समना गिरा पितृणां च मन्मऽभिः
नाभाकस्य प्रशस्तिऽभिः यः सिंधूनां उप उतऽअये सप्तऽस्वसा
सः मध्यमः नभैतां अन्यके समे ॥ २ ॥ सः क्षपः परि सस्वजे नि उप्तः
मायया दधे सः विश्वं परि दर्शतः तस्य वेनीः अनु व्रतं उषः तिस्रः
अवर्धयन् नभैतां अन्यके समे ॥ ३ ॥ यः ककुभः निऽधारयः पृथि-
व्यां अधि दर्शतः सः माता पूर्वं पदं तत् वरुणस्य सस्य सः हि गो-
पाःऽइव इर्यैः नभैतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ यः धर्ता भुवनानां यः उ-
स्राणां अपीच्या वेद नामानि गुह्या सः कविः काव्या पुरु रूपं
द्यौःऽइव पुष्यति नभैतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ २६ ॥ यस्मिन् विश्वानि
काव्या चक्रे नाभिःऽइव श्रिता चितं जूती सपर्यत व्रजे गावः न
संऽयुजे युजे अश्वान् अयुक्षत् नभैतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ यः आसु
अत्कः आऽशर्ये विश्वा जातानि एषां परि धामानि मर्मेशत् व-
रुणस्य पुरः गये विश्वे देवाः अनु व्रतं नभैतां अन्यके समे ॥ ७ ॥
सः समुद्रः अपीच्यः तुरः द्यांऽइव रोहति नि यत् आसु यजुः दधे

सः मायाः अर्चिना पदा अस्तृणात् नाकं आ अरुहत् नभंतां अ-
न्यके समे ॥ ८ ॥ यस्य श्वेता विऽचक्षणा तिस्रः भूमीः अधिऽक्षितः
त्रिः उत्तराणि पप्रतुः वरुणस्य ध्रुवं सदः सः सप्तानां इरज्यति
नभंतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ यः श्वेतान् अधिऽनिर्निजः चक्रे कृष्णान्
अनु व्रता सः धामं पूर्वं ममे यः स्कंभेन वि रोदसी अजः न द्यां
अधारयत् नभंतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २७ ॥

॥ ४२ ॥ अस्तभात् द्यां असुरः विश्वे वेदाः अमिमीत वरि-
माणं पृथिव्याः आ असीदत् विश्वा भुवनानि संऽराट् विश्वा इत्
तानि वरुणस्य व्रतानि ॥ १ ॥ एव वंदस्व वरुणं बृहंतं नमस्य धीरं
अमृतस्य गोपां सः नः शर्म त्रिऽवरुणं वि यंसत् पातं नः द्यावा-
पृथिवी उपऽस्थे ॥ २ ॥ इमां धियं शिखंमाणस्य देव क्रतुं दक्षं व-
रुणं संशिशधि यथा अति विश्वा दुऽइता तरेम सुऽतर्माणं अ-
धि नावं रुहेम ॥ ३ ॥ आ वां यावाणः अश्विना धीभिः विप्राः अ-
चुच्युवुः नासत्या सोमऽपीतये नभंतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ यथा वां
अत्रिः अश्विना गीऽभिः विप्रः अजो हवीत् नासत्या सोमऽपी-
तये नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ एव वां अहे ऊतये यथा अहु वंत
मेधिराः नासत्या सोमऽपीतये नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २८ ॥ ५ ॥

॥ ४३ ॥ इमे विप्रस्य वेधसः अग्नेः अस्तृतऽयज्वनः गिरः स्तो-
मासः इरते ॥ १ ॥ अस्मि ते प्रतिऽहर्यते जातऽवेदः विऽचर्षणे अग्ने
जनामि सुऽस्तुतिं ॥ २ ॥ आरोकाऽइव घ इत् अहं तिग्माः अग्ने
तव त्विषः दत्तऽभिः वनानि बप्सति ॥ ३ ॥ हरयः धूमऽकैतवः वा-

तंऽजूताः उपं द्यवि यतंते वृथक् अमयः ॥४॥ एते ते वृथक् अमयः
इडासः सं अहस्यत उपसांऽइव केतवः ॥५॥ २९॥ कृष्णा रजांसि
पत्सुतः प्रऽयाने जातऽवैदसः अग्निः यत् रोधति क्षमि ॥६॥ धा-
सिं कृष्णानः ओषधीः वसंत अग्निः न वायति पुनः यन् तरुणीः
अपि ॥७॥ जिह्वाभिः अहं ननंमत् अर्चिषा जंजणाऽभवन् अ-
ग्निः वनेषु रोचते ॥८॥ अपऽसु अग्ने सधिः तव सः ओषधीः अनु
रुध्यसे गर्भे सन् जायसे पुनः ॥९॥ उत् अग्ने तव तत् घृतात् अर्चिः
रोचते आऽहुतं निंसानं जुह्वः मुखे ॥१०॥ ३०॥ उक्षऽअन्नाय व-
शाऽअन्नाय सोमऽपृष्टाय वेधसे स्तोमैः विधेम अमये ॥११॥
उत त्वानमसा वयं होतः वरेण्यऽक्रतो अग्ने समितऽभिः ईमहे
॥१२॥ उत त्वा भृगुऽवत् शुचे मनुष्यत् अग्ने आऽहुत अंगिरस्वत्
हवामहे ॥१३॥ त्वं हि अग्ने अग्निना विप्रः विप्रेण सन्सता सखा
सख्यां संऽइध्यसे ॥१४॥ सः त्वं विप्राय दाशुषे रयिं देहि सहस्रिणं
अग्ने वीरऽवन्ती इषं ॥१५॥ ३१॥ अग्ने भ्रातः सहऽकृत रोहितऽअ-
श्व शुचिऽवत् इमं स्तोमं जुषस्व मे ॥१६॥ उत त्वा अग्ने मम स्तुतः
वाश्राय प्रतिऽहर्यते गोऽस्थं गावःऽइव आशत ॥१७॥ तुभ्यं ताः
अंगिरऽतम विश्वाः सुऽक्षितयः पृथक् अग्ने कामाय येमिर
॥१८॥ अग्निं धीभिः मनीषिणः मेधिरासः विपऽचितः अन्न-
ऽसहाय हिविरे ॥१९॥ तं त्वां अज्मेषु वाजिनं तन्वानाः अग्ने
अध्वरं वह्निं होतारं ईकृते ॥२०॥ ३२॥ पुरुऽचा हि सऽहङ् असि
विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समत्ऽसु त्वा हवामहे ॥२१॥ तं ईकृष्व
यः आऽहुतः अग्निः विऽभाजते घृतैः इमं नः शृण्वत् हव ॥२२॥
तं त्वा वयं हवामहे शृण्वतं जातऽवैदसं अग्ने घ्नत अपं द्विषः ॥२३॥
विशां राजानं अहुतं अधिऽअक्षं धर्मणां इमं अग्निं ईक्रे सः जं

अ० ६. अ० ३. व० ३७.] ॥ १३१ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४४.

अवत् ॥ २४ ॥ अग्निं विश्वायुऽवेपसं मयै न वाजिनं हितं सप्तिन
वाजयामसि ॥ २५ ॥ ३३ ॥ मन् मृधाणि अपं द्विषः दहन् रक्षांसि
विश्वहा अग्ने तिग्मेन दीदिहि ॥ २६ ॥ यं त्वा जनांसः इधते मनुष्यं त
अंगिरः ऽतम अग्ने सः बोधि मे वचः ॥ २७ ॥ यत् अग्ने दिवि ऽजाः
असिं अप्सु ऽजाः वा सहः ऽकृतं तं त्वा गीः ऽभिः हवामहे ॥ २८ ॥
तुभ्यं घ इत्ते जनाः इमे विश्वाः सु ऽक्षितयः पृथक्धासिं हिन्वन्ति
अत्रवे ॥ २९ ॥ ते घ इत् अग्ने सु ऽआध्यः अहा विश्वा नु ऽचक्षसः
तरंतः स्याम दुः ऽगहा ॥ ३० ॥ ३४ ॥ अग्निं मद्रं पुरु ऽप्रियं शीरं पा-
वक ऽशोचिषं हत् ऽभिः मद्रेभिः ईमहे ॥ ३१ ॥ सः त्वं अग्ने विभा-
ऽवसुः सृजन् सूर्यैः न रश्मि ऽभिः शर्धेन् तमांसि जिघ्रसे ॥ ३२ ॥
तत्ते सहस्वः ईमहे दाचं यत् न उप ऽदस्यति त्वत् अग्ने वार्यं वसुं
॥ ३३ ॥ ३५ ॥

॥ ४४ ॥ सं ऽइधा अग्निं दुवस्यत घृतैः बोधयत् अतिथिं आ
अस्मिन् हव्या जुहोतन ॥ १ ॥ अग्ने स्तोमं जुषस्व मे वर्धस्व अ-
नेन मन्मना प्रति सु ऽउक्तानि हर्य नः ॥ २ ॥ अग्निं दूतं पुरः दधे ह-
व्य ऽवाहं उप ब्रुवे देवान् आ सादयात् इह ॥ ३ ॥ उत्ते बृहतं अ-
र्चयः सं ऽइधानस्य दीदि ऽवः अग्ने शुक्रासः ईरते ॥ ४ ॥ उप त्वा
जुहः मम घृताचीः यंतु हर्यत अग्ने हव्या जुषस्व नः ॥ ५ ॥ ३६ ॥
मद्रं होतारं ऋत्विजं चिच ऽभानुं विभा ऽवसुं अग्निं ईळे सः ऊं
अवत् ॥ ६ ॥ प्रत्नं होतारं ईळां जुष्टं अग्निं कवि ऽकृतुं अध्वराणां
अभि ऽश्रियं ॥ ७ ॥ जुषाणः अंगिरः ऽतम इमा हव्यानि आनुषक्
अग्ने यज्ञं नय ऋतु ऽया ॥ ८ ॥ सं ऽइधानः ऊं संत्य शुक्र ऽशोचे इह
आ वह चिकित्वान् दैव्यं जनं ॥ ९ ॥ विप्रं होतारं अदुहं धूम ऽकेतुं

विभाऽवसुं यज्ञानां केतुं ईमहे ॥ १० ॥ ३७ ॥ अग्ने नि पाहि नः त्वं
 प्रति स्म देव रिषतः भिंधि द्वेषः सहऽकृत ॥ ११ ॥ अग्निः प्रत्नेन
 मन्मना शुभानः तन्वं स्वां कविः विप्रेण ववृधे ॥ १२ ॥ ऊर्जः न-
 पातं आहुवे अग्निं पावकऽशोचिषं अस्मिन् यज्ञे सुऽअध्वरे ॥ १३ ॥
 सः नः मित्रऽमहः त्वं अग्ने शुक्लेण शोचिषा देवैः आसत्सि बहि-
 षि ॥ १४ ॥ यः अग्निं तन्वं दमे देवं मर्तः सपर्यति तस्मै इत् दीदयत्
 वसु ॥ १५ ॥ ३८ ॥ अग्निः सूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्याः अयं अ-
 पारैतांसि जिन्वति ॥ १६ ॥ उत अग्ने शुचयः तव शुक्राः भाजैतः
 ईरते तव ज्योतीषि अर्चयः ॥ १७ ॥ ईशिषे वार्यस्य हि दात्रस्य अग्ने
 स्वऽपतिः स्तोता स्यां तव शर्मणि ॥ १८ ॥ त्वां अग्ने मनीषिणः
 त्वां हिन्वति चित्तिऽभिः त्वां वर्धेतु नः गिरः ॥ १९ ॥ अदब्धस्य स्व-
 धाऽवतः दूतस्य रेभतः सदा अग्नेः सख्यं वृणीमहे ॥ २० ॥ ३९ ॥
 अग्निः शुचिं व्रतऽतमः शुचिः विप्रः शुचिः कविः शुचिः रोचते
 आऽहुतः ॥ २१ ॥ उत त्वा धीतयः मम गिरः वर्धेतु विश्वहा अग्ने
 सख्यस्य बोधि नः ॥ २२ ॥ यत् अग्ने स्यां अहं त्वं वा घ स्याः अहं
 स्युः ते सत्याः इह आऽशिषः ॥ २३ ॥ वसुः वसुऽपतिः हि कं अ-
 सि अग्ने विभाऽवसुः स्याम ते सुऽमृतौ अपि ॥ २४ ॥ अग्ने धृत-
 ऽव्रताय ते समुद्रायऽइव सिंधवः गिरः वा आसः ईरते ॥ २५ ॥ ४० ॥
 युवानं विप्रतिं कविं विश्वऽअदं पुरुऽवेपसं अग्निं शुभामि म-
 न्मऽभिः ॥ २६ ॥ यज्ञानां रथ्ये वयं तिग्मऽजं भाय वीळवे स्तोमैः
 इषेम अग्नये ॥ २७ ॥ अयं अग्ने त्वे अपि जरिता भूतु संत्य तस्मै पा-
 वक मृळय ॥ २८ ॥ धीरः हि असि अद्भ्यऽसत् विप्रः न जागृविः
 सदा अग्ने दीदयसि हवि ॥ २९ ॥ पुरा अग्ने दुऽइतेभ्यः पुरा मृधेभ्यः
 कवे प्र नः आयुः वसो तिर ॥ ३० ॥ ४१ ॥

॥४५॥ आ घ ये अभि इंधते स्तृणंति बर्हिः आनुषक् येषां इंद्रः
युवां सखा ॥१॥ बृहन् इत् इध्मः एषां भूरि शस्तं पृथुः स्वरुः येषां
इंद्रः युवां सखा ॥२॥ अयुङ्घः इत् युधा वृत्तं शूरः आ अजति सत्त्व-
ऽभिः येषां इंद्रः युवां सखा ॥३॥ आ बुंदं वृत्रऽहा ददे जातः पृच्छत्
वि मातरं के उग्राः केह शृण्विरे ॥४॥ प्रति त्वा शवसी वदत् गिरौ
अप्सः न योधिषत् यः ते शत्रुऽत्वं आऽच के ॥५॥४२॥ उत त्वं मघ-
ऽवन् शृणु यः ते वष्टि ववस्ति तत् यत् वीळयासि वीळु तत् ॥६॥
यत् आजिं याति आजिऽकृत् इंद्रः स्वश्वऽयुः उप रथिऽतमः र-
थिनां ॥७॥ वि सु विश्वाः अभिऽयुजः वज्रिन् विष्टक्यथा बृहभ-
वनः सुश्रवःऽतमः ॥८॥ अस्माकं सुरथं पुरः इंद्रः कृणोतु सातये न
यं धूर्वैति धूर्तयः ॥९॥ वृज्याम ते परि द्विषः अरंते शक्र दावने ग-
मेम इत् इंद्र गोऽमंतः ॥१०॥४३॥ शनैः चित् यंतः अद्रिऽवः अ-
श्वऽवतः शतऽग्विनः विवस्त्राणाः अनेहसः ॥११॥ ऊर्ध्वा हि ते
दिवेऽदिवे सहस्रा सूनृतां शता जरितुऽभ्यः विऽमंहते ॥१२॥ विद्य
हि त्वा धनंऽजयं इंद्रं दृळ्हा चित् आऽरुजं आऽदारिणं यथा गयं
॥१३॥ ककुहं चित् त्वा कवे मंदंतु धृष्णो इंद्रवः आ त्वा पणिं यत्
ईमहे ॥१४॥ यः ते रेवान् अदाशुरिः प्रऽममर्षं मघत्तये तस्य नः
वेदः आभर ॥१५॥४४॥ इमे ऊं त्वा वि चक्षते सखायः इंद्र सोमिनः
पुष्टवैतः यथा पशुं ॥१६॥ उत त्वा अवधिरं वयं श्रुतऽकर्णं संतं
ऊतये दूरात् इह हवामहे ॥१७॥ यत् शृश्रुयाः इमं हवंदुऽमर्षं च-
क्रियाः उत भवेः आपि नः अंतमः ॥१८॥ यत् चित् हि ते अपि
व्यथिः जगन्वांसः अमन्महि गोऽदाः इत् इंद्र बोधिनः ॥१९॥ आ
त्वा रंभं न जिवयः ररभम शवसः पते उश्मसि त्वा सधऽस्ये आ
॥२०॥४५॥ स्तोत्रं इंद्राय गायत पुरुऽनुमणाय सत्त्वे नकिः यं वृ-

खते युधि ॥ २१ ॥ अभित्वा वृषभ सुते सुतं सृजामि पीतयेतं पवि
 अश्रुहि मदं ॥ २२ ॥ मा त्वा मूराः अविष्यवः मा उपऽहस्वानः
 आ दभन् माकीं ब्रह्मऽद्विषः वनः ॥ २३ ॥ इह त्वा गोऽपरीणसा
 महे मंदंतु राधसे सरः गौरः यथा पिव ॥ २४ ॥ या वृचऽहा परा-
 ऽवति सना नवा च चुच्युवे ता संसत्ऽसु प्र वोचत ॥ २५ ॥ ४६ ॥
 अपिवत् कद्रुवः सुतं इंद्रः सहस्रऽबाह्वे अत्र अदेदिष्ट पौंस्यं ॥ २६ ॥
 सत्यं तत् तुर्वशे यदौ विदानः अहवाय्यं वि आनत् तुर्वणे शमि
 ॥ २७ ॥ तरणिं वः जनानां च दं वाजस्य गोऽमतः समानं ऊं प्र
 शंसिषं ॥ २८ ॥ ऋभुक्षणं न वर्तवे उक्थेषु तुग्यऽवृधं इंद्रं सोमं स-
 चा सुते ॥ २९ ॥ यः कृतत् इत् वि योन्यं चिऽशोकाय गिरिं पृथु गो-
 भ्यः गातुं निऽएतवे ॥ ३० ॥ ४७ ॥ यत् दधिषे मनस्यसि मंदानः
 प्र इत् इयक्षसि मा तत् कः इंद्र मृळय ॥ ३१ ॥ दभं चित् हि त्वाऽवतः
 कृतं श्रुखे अधि क्षमि जिगातु इंद्र ते मनः ॥ ३२ ॥ तव इत् ऊं ताः
 सुऽकीर्तयः असन् उत प्रऽशस्तयः यत् इंद्र मृळयासि नः ॥ ३३ ॥
 मा नः एकस्मिन् आगसि मा द्वयोः उत त्रिषु वधीः मा शूर
 भूरिषु ॥ ३४ ॥ विभयं हि त्वाऽवतः उयात् अभिऽप्रभंगिनः दु-
 स्मात् अहं ऋतिऽसहः ॥ ३५ ॥ ४८ ॥ मा सख्युः शूनं आ विदे मा
 पुचस्य प्रभुऽवसो आऽवृत्तं भूतु ते मनः ॥ ३६ ॥ कः नु मर्याः
 अमिथितः सखा सखायं अब्रवीत् जहा कः अस्मत् ईषते ॥ ३७ ॥
 एवारं वृषभ सुते असिन्वन् भूरि आवयः श्वघ्नीऽइव निऽवता
 चरन् ॥ ३८ ॥ आ ते एता वचऽयुजा हरी गृभ्णे सुमत्ऽरथा यत्
 ई ब्रह्मऽभ्यः इत् ददः ॥ ३९ ॥ भिंधि विश्वाः अप द्विषः परि बाधः
 जहि मृधः वसु स्याहं तत् आ भर ॥ ४० ॥ यत् वीळौ इंद्र यत्
 स्थिरे यत् पर्शाने पराऽभृतं वसु स्याहं तत् आ भर ॥ ४१ ॥ यस्य ते

विश्वऽमानुषः भूरः दत्तस्य वेदति वसु स्याहं तत् आ भर ॥ ४२ ॥
॥ ४९ ॥ ३ ॥

॥ ४६ ॥ त्वाऽवतः पुरुऽवसो वयं इंद्र प्रऽनेतः स्मसि स्थातः
हरीणां ॥ १ ॥ त्वां हि सत्यं अद्रिऽवः विन्न दातारं इषां विन्न दातारं
रयीणां ॥ २ ॥ आ यस्य ते महिमानं शतं ऽकृते शतं ऽक्रतो गीः-
ऽभिः गृणन्ति कारवः ॥ ३ ॥ सुऽनीथः घसः मर्त्यः यं मरुतः यं अर्य-
मा मित्रः पांति अदुहः ॥ ४ ॥ दधानः गोऽमत् अश्वऽवत् सुऽवीर्यं
आदित्यऽजूतः एधते सदा राया पुरुऽस्पृहा ॥ ५ ॥ १ ॥ तं इंद्रं दानं
ईमहे शवसानं अभीर्व ईशानं रायः ईमहे ॥ ६ ॥ तस्मिन् हि संति
ऊतयः विश्वाः अभीरवः सचा तं आ वहंतु सप्तयः पुरुऽवसुं म-
दाय हरयः सुतं ॥ ७ ॥ यः ते मर्तः वरेण्यः यः इंद्र वृचहन् ऽतमः यः
आऽदुदिः स्वः नृऽभिः यः पृतनासु दुस्तरः ॥ ८ ॥ यः दुस्तरः वि-
श्वऽवार अवाय्यः वाजेषु अस्ति तरुता सः नः शविष्ठ सवना आ
वसो गृहि गृमेम गोऽमति व्रजे ॥ ९ ॥ गव्यो सु नः यथा पुरा अ-
श्वऽया उत रथऽया वरिवस्य महाऽमह ॥ १० ॥ २ ॥ न हि ते शूर
राधसः अंतं विं दामि सचा दुशस्य नः मघऽवन् नु चित् अद्रिऽवः
धियः वाजैभिः आविथ ॥ ११ ॥ यः ऋष्वः अवयत् ऽसखा विश्वा
इत् सः वेद् जनिम पुरुऽस्तुतः तं विश्वे मानुषा युगा इंद्रं हवन्ते
तविषं यत् ऽसुचः ॥ १२ ॥ सः नः वाजेषु अविता पुरुऽवसुः पुरः-
ऽस्थाता मघऽवा वृचऽहा भुवत् ॥ १३ ॥ अभि वः वीरं अधसः मर्देषु
गाय गिरा महा विऽचेतसं इंद्रं नाम श्रुत्यं शक्तिनं वचः यथा
॥ १४ ॥ दुदिः रेक्णः त्वे दुदिः वसु दुदिः वाजेषु पुरुऽहूत वाजिनं

नूनं अथ ॥ १५ ॥ ३ ॥ विश्वेषां इरज्यंतं वसूनां ससहस्रां चित् अस्य
वर्षसः कृपऽयतः नूनं अति अथ ॥ १६ ॥ महः सु वः अरं इषे स्त-
वामहे मीळहुषे अरं ऽगमाय जग्मये यज्ञेभिः गीः ऽभिः विश्व-
ऽमनुषां मरुतां इयस्सि गायैत्वा नमसा गिरा ॥ १७ ॥ ये पातयन्ते
अज्मऽभिः गिरीणां सु ऽभिः एषां यज्ञं महिऽस्वनीनां सुमं तु-
विऽस्वनीनां प्रअध्वरे ॥ १८ ॥ प्रऽभंगं दुऽमतीनां इदं शविष्ठ आ-
भर रयिं अस्मभ्यं युज्यं चोदयत् ऽमते ज्येष्ठं चोदयत् ऽमते ॥ १९ ॥
सनितः सुऽसनितः उयं चित्रं चेतिष्ठ सूनृत प्रऽसहा संऽराट्
सहुरिं सहंतं भुज्युं वाजेषु पूष्यं ॥ २० ॥ ४ ॥ आ सः एतु यः ईवत् आ-
अदेवः पूतं आऽदे यथा चित् वशः अश्वः पृथुऽश्वसि कानीते
अस्याः विऽउषिं आऽदे ॥ २१ ॥ षष्टिं सहस्रां अश्वस्य अयुतां
असनं उष्ट्रानां विंशतिं शता दश श्यावीनां शता दश चिऽअरु-
षीणां दश गवां सहस्रा ॥ २२ ॥ दश श्यावाः क्षुधत् ऽरयः वीत-
ऽवारासः आश्वः मथ्राः नेमिं नि ववृतुः ॥ २३ ॥ दानांसः पृ-
थुऽश्वसः कानीतस्य सुऽराधसः रथं हिरण्ययं ददत् महिष्ठः
सूरिः अभूत् वर्षिष्ठं अकृत् अश्वः ॥ २४ ॥ आ नः वायो महे तनै
याहि मखाय पाजसे वयं हि ते चक्रुम भूरि दावने सद्यः चित्
महि दावने ॥ २५ ॥ ५ ॥ यः अश्वेभिः वहते वस्ते उस्त्राः त्रिः सप्त
सप्ततीनां एभिः सोमेभिः सोमसुतऽभिः सोमऽपाः दानाय
शुक्रपूतऽपाः ॥ २६ ॥ यः मे इमं चित् ऊं त्मना अमदत् चित्रं
दावने अरवे अश्वे नहुषे सुऽकृत्वनि सुकृत् ऽतराय सुऽकृतुः
॥ २७ ॥ उच्ये वपुषि यः स्वऽराट् उत वायो घृतऽस्त्राः अश्वऽइ-
षितं रजः ऽइषितं शुनाऽइषितं प्रअज्म तत् इदं नु तत् ॥ २८ ॥ अध
प्रियं इषिराय षष्टिं सहस्रा असनं अश्वानां इत् न वृष्णा ॥ २९ ॥

अ० ६. अ० ४. व० ८.] ॥ १३७ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४७.]

गावः न यूयं उप यंति वध्रयः उप मा आ यंति वध्रयः ॥ ३० ॥ अध
यत् चारथे गृणे शतं उष्ट्रान् अचिक्कदत् अध श्वित्नेषु विंशतिं
शता ॥ ३१ ॥ शतं दासे बल्वूथे विप्रः तरुक्षे आ ददे ते ते वायो इमे
जनाः मदति इन्द्र गोपाः मदति देव गोपाः ॥ ३२ ॥ अध स्या यो-
षणा मही प्रतीची वशं अश्वं अधि रुक्मा वि नीयते ॥ ३३ ॥ ६ ॥

॥ ४७ ॥ महि वः महतां अवः वरुण मित्रं दा शुर्वे यं आदित्याः
अभि दुहः रक्षथ न ई अध न शत् अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः
वः ऊतयः ॥ १ ॥ विद देवाः अधानां आदित्यासः अपः आकृतिं
पक्षा वयः यथा उपरि वि अस्मे शर्म यच्छत अनेहसः वः ऊतयः
सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ २ ॥ वि अस्मे अधि शर्म तत् पक्षा वयः
न यंतन विश्वानि विश्व वेदसः वरुथ्या मनामहे अनेहसः वः
ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ३ ॥ यस्मै अरासत क्षयं जीवातुं च
प्रचेतसः मनोः विश्वस्य घ इत् इमे आदित्याः रायः ईशते अने-
हसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ४ ॥ परि नः वृणजन् अधा
दुःगानि रथ्यः यथा स्याम इत् इन्द्रस् शर्मणि आदित्यानां उत
अवसि अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊतयः ॥ ५ ॥ ७ ॥ परि-
ऽहृता इत् अना जनः युष्मादक्षस्य वायति देवाः अदभं आश
वः यं आदित्याः अहेतन अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः वः ऊ-
तयः ॥ ६ ॥ न तं तिग्मं च न त्यजः न दासत् अभि तं गुरु यस्मै ऊं
शर्म सुप्रथः आदित्यासः अराध्वं अनेहसः वः ऊतयः सु ऊतयः
वः ऊतयः ॥ ७ ॥ युष्मे देवाः अपि स्मसि युध्यंतः इव वर्म सु
यूयं महः नः एनसः यूयं अभीत् उरुथत् अनेहसः वः ऊतयः सु-
ऊतयः वः ऊतयः ॥ ८ ॥ अदितिः नः उरुथत् अदितिः शर्म य-

चतु माता मित्रस्यैवतः अर्यम्णः वरुणस्य च अनेहसः वः
 ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ११ ॥ यत् देवाः शर्मै शरणं यत् भद्रं
 यत् अनातुरं चिऽधातुं यत् वरुण्यं तत् अस्मासु वि यंत न अने-
 हसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १० ॥ ८ ॥ आदित्याः अव हि
 ख्यत अधि कूलात् इव स्पशः सुऽतीर्थं अवतः यथा अनु नः ने-
 षथ सुऽगं अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ११ ॥ न इह
 भद्रं रक्षस्विने न अवऽयै न उपऽयै उत गवे च भद्रं धेनवे वीराय
 च अवस्यते अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १२ ॥ यत्
 आविः यत् अपीच्यं देवासः अस्ति दुऽकृतं चिते तत् विश्वं आशे
 आरे अस्मत् दधात न अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः
 ॥ १३ ॥ यत् च गोषु दुऽस्वभ्यं यत् च अस्मे दुहितः दिवः चितारं तत्
 विभाऽवरि आशाय परा वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
 ऊतयः ॥ १४ ॥ निष्कं वा घृ कृण्वते स्रजं वा दुहितः दिवः चिते दुऽ-
 स्वभ्यं सर्वं आशे परि दक्षसि अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
 ऊतयः ॥ १५ ॥ १॥ तत् अन्नाय तत् अं पसे तं भागं उपऽसे दुषे चि-
 तारं च द्वितारं च उषः दुऽस्वभ्यं वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊ-
 तयः वः ऊतयः ॥ १६ ॥ यथा कलां यथा शफं यथा ऋणं सऽनया-
 मसि एव दुऽस्वभ्यं सर्वं आशे सं नयामसि अनेहसः वः ऊतयः
 सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १७ ॥ अजैषम अद्य असनाम च अभूम अ-
 नागसः वयं उषः यस्मात् दुऽस्वभ्यात् अभैषम अपं तत् उच्छतु
 अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १८ ॥ १० ॥

॥ ४८ ॥ स्वादोः अभक्षि वयसः सुऽमेधाः सुऽआध्यः वरिवो-
 वित्ऽतरस्य विश्वे यं देवाः उत मर्त्यासः मधु ब्रुवतः अभि सं-

ऽचरति॥१॥ अंतः च प्र अगाः अदितिः भवासि अवाऽयाता हर-
 सः दैव्यस्य इंदो इंद्रस्य सख्यं जुषाणः श्रौष्टीऽइव धुरं अनु राये
 ऋध्याः॥२॥ अपामसोमं अमृताः अभूम अगन्म ज्योतिः अवि-
 दामदेवान् किं नूनं अस्मान् कृण्वन् अरातिः किं जुं धूर्तिः अ-
 मृत मर्त्यस्य॥३॥ शं नः भव हृदे आ पीतः इंदो पिताऽइव सोम
 सूनवे सुऽशेवः सखाऽइव सख्ये उरुऽशंस धीरः प्र नः आयुः जी-
 वसे सोम तारीः॥४॥ इमे मा पीताः यशसः उरुष्ववः रथं न गा-
 वः सं अनाह पर्वेऽसु ते मा रक्षन्तु विऽस्रसः चरिचात् उत मा स्ना-
 मात् यवयन्तु इंदवः॥५॥११॥ अयिं न मा मथितं सं दिदीपः प्र
 चक्षय कृणुहि वस्यसः नः अर्थं हि ते मदे आ सोम मन्ये रेवान्-
 ऽइव प्र चर पुष्टिं अच्छ॥६॥ इषिरेण ते मनसा सुतस्य भक्षीमहि
 पित्र्यस्यऽइव रायः सोमं राजन् प्र नः आयूषि तारीः अहानि-
 ऽइव सूर्यः वासराणि॥७॥ सोमं राजन् मृळय नः स्वस्ति तव
 स्मसि व्रत्याः तस्य विद्धि अलर्तिं दक्षः उत मन्युः इंदो मा नः
 अर्थः अनुऽकामं परा दाः॥८॥ त्वं हि नः तन्वः सोम गोपाः गा-
 चेऽगाचे निऽससत्थं नृऽचक्षाः यत् ते वयं प्रऽमिनाम व्रतानि
 सः नः मृळु सुऽसखा देव वस्यः॥९॥ ऋदूदरेण सख्या सचेय यः
 मा न रिथेत् हरिऽअश्व पीतः अयं यः सोमः नि अधायि अस्मे
 तस्मै इंद्रे प्रऽतिर एमि आयुः॥१०॥१२॥ अपत्याः अस्थुः अनि-
 राः अमीवाः निः अबसन् तमिषीचीः अभैषुः आ सोमः अ-
 स्मान् अरूहन् विऽहायाः अगन्म यच्च प्रऽतिरन्ते आयुः॥११॥ यः
 नः इंदुः पितरः हृत्ऽसु पीतः अमर्त्यः मर्त्यान् आऽविवेश तस्मै
 सोमाय हविषा विधेम मृळीके अस्य सुऽमतौ स्याम॥१२॥ त्वं
 सोम पितृऽभिः संऽविदानः अनु द्यावापृथिवी आ ततं य तस्मै

अ० ६. अ० ४. व० १५.] ॥ १४० ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ४९.]

ते इंदो हविषा विधेम वयं स्याम पतयः रयीणां ॥ १३ ॥ चातारः
देवाः अधि वोचत नः मा नः निऽद्रा ईशत मा उत जल्पिः वयं
सोमस्य विश्वहं प्रियासः सुऽवीरांसः विदथं आ वदेम ॥ १४ ॥ त्वं
नः सोम विश्वतः वयः ऽधाः त्वं स्वः ऽवित् आ विश नृऽचक्षाः त्वं
नः इंदो ऊतिऽभिः सऽजोषाः पाहि पश्चातात् उत वा पुरस्तात्
॥ १५ ॥ १३ ॥ ६ ॥

॥ अथ बालखिल्यं ॥

॥ ४९ ॥ अभि प्र वः सुऽराधसं इंद्रं अर्चं यथा विदे यः जरितु-
ऽभ्यः मघऽवा पुरुऽवसुः सहस्रेण ऽइव शिक्षति ॥ १ ॥ शतानी-
काऽइव प्रजिगाति धृष्णुऽया हंति वृचाणि दाप्नुवै गिरेः ऽइव प्र
रसाः अस्य पित्रिरे दचाणि पुरुऽभोजसः ॥ २ ॥ आ त्वा सुतासः
इंदवः मदाः ये इंद्रं गिर्वेणः आपः नु वजिन् अतु ओक्यं सरः पृ-
णंति शूर राधसे ॥ ३ ॥ अनेहसं प्रऽतरणं विवक्ष्यं मध्वः स्वादिष्टं
इं पिब आ यथा मंदसानः किरासि नः प्र क्षुद्राऽइव त्मना धृषत्
॥ ४ ॥ आ नः स्तोमं उपं द्रवत् हिया नः अश्वः न सोतुऽभिः यं ते
स्वधाऽवन् स्वदयंति धेनवः इंद्रं कर्षेषु रातयः ॥ ५ ॥ १४ ॥ उग्रं
न वीरं नमसा उपं सेदिम् विऽभूतिं अक्षितऽवसुं उद्रीऽइव व-
जिन् अवतः न सिंचते क्षरंति इंद्रं धीतयः ॥ ६ ॥ यत् ह नूनं यत्
वा यज्ञे यत् वा पृथिव्यां अधि अतः नः यज्ञं आप्नुऽभिः महे-
ऽमते उग्रः उग्रेभिः आ गृहि ॥ ७ ॥ अजिरासः हरयः ये ते आश्वः
वाताऽइव प्रऽसक्षिणः येभिः अपत्यं मनुषः परिऽइयसे येभिः
विश्वं स्वः दृशे ॥ ८ ॥ एतावतः ते इमहे इंद्रं सुस्रस्य गोऽमंतः य-
था प्र आवः मघऽवन् मेध्यऽअतिथिं यथा नीपऽअतिथिं

अ० ६. अ० ४. व० १८.] ॥ १४१ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५१.]

धने ॥ ९ ॥ यथा कर्णे मघऽवन् वसदस्यवि यथा पक्वे दश-
ऽव्रजे यथा गोऽशये असनोः ऋजिश्च नि इंद्र गोऽमत् हिरण्य-
ऽवत् ॥ १० ॥ १५ ॥

॥ ५० ॥ प्रसु श्रुतं सुऽराधसं अर्चं शक्रं अभिष्टये यः सुन्वते स्तु-
वते काम्यं वसु स हर्षेणऽइव मंहते ॥ १ ॥ शतऽअनीकाः हेतयः
अस्य दुस्तराः इंद्रस्य संऽइषः महीः गिरिः न भुज्मा मघवत्ऽसु
पिन्वते यत् ई सुताः अमंदिषुः ॥ २ ॥ यत् ई सुतासः इंदवः अभि-
प्रियं अमंदिषुः आपः न धायि सर्वनं मे आ वसो दुधाःऽइव उप
दाशुषे ॥ ३ ॥ अनेहसं वः हवमानं ऊतये मध्वः स्तरंति धीतयः आ
त्वा वसो हवमानासः इंदवः उप स्तोत्रेषु दधिर ॥ ४ ॥ आ नः सोमै
सुऽअध्वरे इयानः अत्यः न तोशते यंते स्वदाऽवन् स्वदंति गूर्तयः
पारे छंदयसे हव ॥ ५ ॥ १६ ॥ प्र वीरं उपं विविचिं धनऽस्पृतं वि-
ऽभूतिं राधसः महः उद्रीऽइव वज्रिन् अवतः वसुऽत्वंना सदा
पीयेथ दाशुषे ॥ ६ ॥ यत् ह नूनं पराऽवर्ति यत् वा पृथिव्यां दिवि
युजानः इंद्र हरिऽभिः महेऽमते ऋष्वः ऋष्वेभिः आ गृहि ॥ ७ ॥
रथिरासः हरयः ये ते अस्त्रिधः ओजः वातस्य पिप्रति येभिः नि
दस्यु मनुषः निऽघोषयः येभिः स्वः परिऽइयसे ॥ ८ ॥ एतावतः
ते वसो विद्याम शूर नव्यसः यथा प्रऽआवः एतं शं कृष्ये धने य-
था वशं दशऽव्रजे ॥ ९ ॥ यथा कर्णे मघऽवन् मेधे अध्वरे दीर्घ-
ऽनीथे दमूनसि यथा गोऽशये असिसासः अद्रिऽवः मयि गोचं
हरिऽश्रियं ॥ १० ॥ १७ ॥

॥ ५१ ॥ यथा मनौ सांऽवरणौ सोमं इंद्र अपिबः सुतं नीप-

अ० ६, अ० ४, व० २०.] ॥ १४२ ॥ [म० ८, अ० ६, सू० ५२.

ऽअतिथौ मघऽवन् मेध्यऽअतिथौ पुष्टिऽगौ श्रुष्टिऽगौ सचा ॥१॥
 पार्षद्वाणः प्रस्कृण्वं सं असादयत् शयानं जिघ्रिं उद्धितं सहस्राणि
 असिसासत् गवां ऋषिः त्वाऽऊतः दस्यवे वृकः ॥२॥ यः उक्थे-
 भिः न विंधते चिकित्थः ऋषिऽचोदनः इंद्रं तं अच्छ वदु नव्यस्या
 मती अविष्यंतं न भोजसे ॥३॥ यस्मै अर्के सप्तऽशीषाणं आनृचुः
 त्रिऽधातुं उतऽतमे पदे सः तु इमा विश्वा भुवनानि चिक्कदत् आत्
 इत् जनिष्ट पौस्य ॥४॥ यः नः दाता वसूनां इंद्रं तं हूमहे वयं विअ
 हि अस्म्य सुऽमतिं नवीयसी गुमेर्म गोऽमति व्रजे ॥५॥ १८॥ यस्मै
 त्वं वसो दाताय शिष्टासि सः रायः पौषं अश्रुते तं त्वा वयं मघ-
 ऽवन् इंद्र गिर्वणः सुतऽवैतः हवामहे ॥६॥ कदा च न स्तरीः असि
 न इंद्र सश्चसि दाशुषे उपऽउप इत् नु मघऽवन् भूयः इत् नु ते दा-
 नं देवस्य पृच्यते ॥७॥ प्रयः न नक्षे अभि ओजसा क्रिर्वि वधेः शु-
 षां निऽघोषयन् यदा इत् अस्तंभीत् प्रथयन् अमूं दिवं आत् इत्
 जनिष्ट पार्थिवः ॥८॥ यस्य अयं विश्वः आर्यैः दासः शेवधिऽपाः
 अरिः तिरः चित् अर्ये रुशमे पवीरवि तुभ्य इत् सः अज्यते रयिः
 ॥९॥ तुरण्यवः मधुऽमंतं घृतऽश्रुतं विप्रासः अर्के आनृचुः अ-
 स्मे रयिः पप्रथे वृषाय शवः अस्मे सुवानासः इंद्रवः ॥१०॥ १९॥

॥५२॥ यथा मनौ विवस्वति सोमं शक्र अपिबः सुतं यथा चित्ते
 छंदः इंद्र जुजोषसि आयौ मादयसे सचा ॥१॥ पृषधे मेधे मातरि-
 श्वनि इंद्र सुवाने अमंदथाः यथा सोमं दशऽशिमे दशऽओण्ये स्यू-
 मं ऽरश्मौ ऋजूनसि ॥२॥ यः उक्था केवला दधे यः सोमं धृषिता
 अपिबत् यस्मै विष्णुः वीणि पदा विऽचक्रमे उप मिचस्य धर्म-
 ऽभिः ॥३॥ यस्य त्वं इंद्र स्तोमेषु चाकनः वाजे वाजिन् शतऽक्रतो०

अ० ६. अ० ४. व० २३.] ॥ १४३ ॥ [म० ८. अ० ६. सू० ५३.]

तं त्वा वयं सुदुर्घाऽइव गोऽदुर्हः जुहुमसि अवस्यवः ॥४॥ यः नः
दाता सः नः पिता महान् उग्रः ईशान्ऽकृत अर्यामन् उग्रः मघ-
ऽवा पुहुऽवसुः गोः अश्वस्य प्र दातु नः ॥५॥ २०॥ यस्मै त्वं वसो-
दानाय मंहसे सः रायः पोषं इन्वति वसुऽयवः वसुऽपतिं शत-
ऽक्रतुं स्तोमैः इंद्रं हवामहे ॥६॥ कदा च न प्र युच्छसि उभे नि पा-
सि जन्मनी तुरीय अदित्य हवनं ते इन्द्रियं आ तस्यो अमृतं दिवि
॥७॥ यस्मै त्वं मघऽवन् इंद्रं गिर्वणः शिक्षो शिक्षसि दातुषे अ-
स्माकं गिरः उत सुऽस्तुतिं वसो कण्वऽवत् षृणुधि हव ॥८॥ अ-
स्तावि मन्म पूर्य ब्रह्म इद्राय वोचत पूर्वीः ऋतस्य बृहतीः अनू-
षत् स्तोतु मेधाः असृक्षत ॥९॥ सं इंद्रः रायः बृहतीः अधूनुत सं
क्षोणी संजं सूर्ये सं षुक्रासः षुचयः संगोऽआशिरः सोमाः इंद्रं
अमंदिषुः ॥१०॥ २१॥

॥५३॥ उपऽमं त्वा मघोनां ज्येष्ठं च वृषभाणां पूभिर्ऽतमं
मघऽवन् इंद्रं गोऽविदं ईशानं रायः ईमहे ॥१॥ यः आयुं कुत्सं अ-
तिथिऽग्वं अर्देयः ववृधानः दिवेऽदिवे तं त्वा वयं हरिऽअश्वं श-
तऽक्रतुं वाजऽयंतः हवामहे ॥२॥ आ नः विश्वेषां रसं मध्वः सिं-
चंतु अर्द्रयः ये पराऽवति सुन्विरे जनेषु आ ये अर्वाऽवति इंदवः
॥३॥ विश्वा द्वेषांसि जहि च अवं च आ कृधि विश्वे सन्वंतु आ वसु
शीष्टेषु चित् ते मदिरासः अंशवः यच्च सोमस्य तृपसि ॥४॥ २२॥
इंद्रं नेदीयः आ इत् इहि मितऽमेधाभिः ऊतिऽभिः आ शंसतम
शंसतमाभिः अभिर्हिऽभिः आ सुऽआपे स्वापिऽभिः ॥५॥ आ-
जिऽतुरं सत्ऽपतिं विश्वऽचर्षणिं कृधि प्रऽजामु आऽभगं प्र सु
तिर शचीभिः ये ते उक्थिनः क्रतुं पुनते आनुषक् ॥६॥ यः ते सा-

धिष्ठः अवसे ते स्याम भरेषु ते वयं होत्राभिः उत देवहूतिऽभिः
ससऽवांसः मन्नामहे ॥ ७ ॥ अहं हि ते हरिऽवः ब्रह्म वाजऽयुः आ-
जिं यामि सदा ऊतिऽभिः त्वां इत् एव तं अमै सं अश्वऽयुः गव्युः
अग्रे मयीनां ॥ ८ ॥ २३ ॥

॥ ५४ ॥ एतत् ते इन्द्र वीर्यं गीऽभिः गृणन्ति कारवः ते स्तोभतः
ऊर्जे आवन् घृतऽश्रुतं पौरासः नक्षन् धीतिऽभिः ॥ १ ॥ नक्षन्ते
इन्द्रं अवसे सुऽकृत्यया येषां सुतेषु मन्दसे यथा सऽवर्ते अमदः यथा
कृशे एव अस्मे इन्द्र मत्स्व ॥ २ ॥ आ नः विश्वे सऽजोषसः देवा-
सः गतं न उप नः वसवः रुद्राः अवसे नः आ गमन् शृण्वन्तु म-
रुतः हवै ॥ ३ ॥ पूषा विष्णुः हवन् मे सरस्वती अवन्तु सप्त सिधवः
आपः वातः पर्वतासः वनस्पतिः शृणोतु पृथिवी हवै ॥ ४ ॥ २४ ॥
यत् इन्द्र राधः अस्ति ते माघोनं मघवत् ऽतम तेन नः बोधि सध-
ऽमाद्यः वृधे भगः दानाय वृत्रऽहन् ॥ ५ ॥ आजिऽपते नृऽपते त्वं
इत् हि नः वाजे आ वक्षि सुऽक्रतो० वीती होत्राभिः उत देववी-
तिऽभिः ससऽवांसः वि शृण्विरे ॥ ६ ॥ संति हि अय्ये आऽशिषः इद्रे
आयुः जनानां अस्मान् नक्षस्व मघऽवन् उप अवसे धुक्षस्व
पिप्युषीं इषं ॥ ७ ॥ वयं ते इन्द्र स्तोमैभिः विधेम त्वं अस्माकं श-
तऽक्रतो० महि स्थूरं शशयं राधः अहयं प्रस्कृण्वाय नि तोशय
॥ ८ ॥ २५ ॥

॥ ५५ ॥ भूरि इत् इन्द्रस्य वीर्यं वि अख्यं अभि आ अयति राधः
ते दुस्यवे वृक ॥ १ ॥ शतं श्वेतासः उक्षणः दिवि तारः न रोचन्ते म-
हा दिवै न तस्तुभुः ॥ २ ॥ शतं वेणून् शतं शुनः शतं चर्मणि म्हा-

अ० ६, अ० ४, व० २९.] ॥ १४५ ॥ [म० ८, अ० ६, सू० ५८.]

तानि शतं मे बल्वजस्तुकाः अरुषीणां चतुःशतं ॥३॥ सुदे-
वाः स्थ काखायनाः वयःश्रवयः विश्रवः अश्रवः न चक्रमत
॥४॥ आत् इत् साप्रस्य चकिरन् न अनूनस्य महि श्रवः श्यावीः
अतिश्रवसन् पथः चक्षुषा च न संशनशे ॥५॥ २६॥

॥५६॥ प्रति ते दस्यवे वृक राधः अदृशि अहयं ह्यौः न प्रथिना
शवः ॥१॥ दशमह्यं पीतश्रवः सहसा दस्यवे वृकः नित्यात् रायः
अमंहत ॥२॥ शतं मे गर्दभानां शतं ऊर्णाश्रवतीनां शतं दासान्
अति सजः ॥३॥ तचो अपि प्र अनीयत पूतश्रवतायै विश्र-
क्ता अश्रवानां इत् न यूथ्यां ॥४॥ अचेति अग्निः चिकितुः हव्य-
श्रवाद् सः सुमत्श्रवः अग्निः श्रुक्तेण शोचिषा बृहत् सूरः अरो-
चत दिवि सूर्यः अरोचत ॥५॥ २७॥

॥५७॥ युवं देवा क्रतुना पूर्व्येण युक्ता रथेन तविषं यजत्रा आ
अगच्छत नासत्या शचीभिः इदं तृतीयं सर्वनं पिबथः ॥१॥ युवां
देवाः चयः एकादशसः सत्याः सत्यस्य दृष्टे पुरस्तात् अस्माकं
यज्ञं सर्वनं जुषाणा पातं सोमं अश्विना दीदिश्रमी ॥२॥
पनाथ्यं तत् अश्विना कृतं वां वृषभः दिवः रजसः पृथिव्याः
सहस्रं शंसाः उत ये गोश्रवह्यौ सर्वान् इत् तान् उप यात पि-
बथ्ये ॥३॥ अयं वां भागः निश्रवितः यजत्रा इमाः गिरः नास-
त्या उप यात पिबतं सोमं मधुश्रवतं अस्मे प्र दाश्रांसं अश्रवतं
शचीभिः ॥४॥ २८॥

॥५८॥ यं च त्विजः बहुधा कल्पयंतः सश्रवतसः यज्ञं इमं वहं-

अ० ६. अ० ४. व० ३२.] ॥ १४६ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६०.]

ति यः अनूचानः ब्राह्मणः युक्तः आसीत् का स्वित् तच्च यजमा-
नस्य संऽवित् ॥ १ ॥ एकः एव अग्निः बहुधा संऽईद्वः एकः सूर्यः
विश्वं अनु प्रऽभूतः एका एव उषाः सर्वे इदं वि भाति एकै वै इदं
वि बभूव सर्वे ॥ २ ॥ ज्योतिष्मन्तं केतुऽमन्तं चिऽचक्रं सुऽखं रथं सु-
ऽसदं भूरिऽवारं चिऽचऽमघा यस्य योगे अधिऽजज्ञे तं वां हुवे अ-
ति रिक्तं पिबथ्ये ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥ ५९ ॥ इमानि वां भागऽधेयानि सिंसते इंद्रावरुणा प्र महे
सुतेषु वां यज्ञेऽयज्ञे ह सर्वना भुरण्यथः यत् सुच्यते यजमानाय
शिक्षथः ॥ १ ॥ निऽसिध्वरीः ओषधीः आपः आस्तां इंद्रावरुणा
महिमानं आशत या सिंसतुः रजसः पारे अध्वनः ययोः शत्रुः न-
किः अदेवः ओहते ॥ २ ॥ सत्यं तत् इंद्रावरुणा कृशस्य वां मध्वः ऊर्मि
दुहते सप्त वाणीः ताभिः दाश्यांसं अवतं शुभः पती यः वां अदध्वः
अभि पाति चित्तिऽभिः ॥ ३ ॥ घृतऽमुषः सौम्याः जीरऽदानवः
सप्त स्वसारः सदेने ऋतस्य याः ह वां इंद्रावरुणा घृतऽश्रुतः ता-
भिः धत्तं यजमानाय शिक्षतं ॥ ४ ॥ ३० ॥ अवौ चाम महते सौभगाय
सत्यं त्वेषाभ्यां महिमानं इंद्रियं अस्मान् सु इंद्रावरुणा घृतऽश्रुतः
चिऽभिः साप्रेभिः अवतं शुभः पती ॥ ५ ॥ इंद्रावरुणा यत् ऋषि-
ऽभ्यः मनीषां वाचः मतिं श्रुतं अदत्तं अग्रे यानि स्थानानि अ-
सृजंत धीराः यज्ञं तन्वानाः तपसा अभि अपश्यं ॥ ६ ॥ इंद्रावरुणा
सौमनसं अहं प्र रायः पोषं यजमानेषु धत्तं प्रऽजां पुष्टिं भूतिं अ-
स्मासु धत्तं दीर्घायुऽत्वाय प्र तिरतं नः आयुः ॥ ७ ॥ ३१ ॥

॥ इति वालखिल्यं समाप्तं ॥

॥ ६० ॥ अग्रे आ याहि अग्निऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे आ त्वां

अनक्तु प्रयता हविष्मती यजिष्ठं बर्हिः आऽसदे ॥ १ ॥ अच्छ हि
 त्वा सहसः सूनो अंगिरः सुचः चरति अध्वरे ऊर्जः नपातं धृत-
 ऽकेशं ईमहे अग्निं यज्ञेषु पूर्य ॥ २ ॥ अग्ने कविः वेधाः असि होता
 पावक यक्ष्यः मद्रः यजिष्ठः अध्वरेषु ईक्षाः विप्रैभिः शुक्र मन्म-
 ऽभिः ॥ ३ ॥ अद्रौघं आ वह उशतः यविष्य देवान् अजस्र वीतये
 अभि प्रयांसि सुऽधिता आ वसो गृहि मंदस्व धीतिऽभिः हितः
 ॥ ४ ॥ त्वं इत् सऽप्रथाः असि अग्ने चातः ऋतः कविः त्वां विप्रांसः
 संऽइधान दीदिऽवः आ विवासंति वेधसः ॥ ५ ॥ ३२ ॥ शोचं शो-
 चिष्ठ दीदिहि विशे मयः रास्वं स्तोत्रे महान् असि देवानां शर्मन्
 मम संतु सूरयः शत्रुऽसहः सुऽअग्रयः ॥ ६ ॥ यथा चित् वृद्धं अतसं
 अग्ने संऽजूर्वसि क्षमि एव दह मित्रऽमहः यः अस्मऽधुक् दुऽम-
 न्मा कः च वेनति ॥ ७ ॥ मा नः मर्ताय रिपवै रक्षस्विने मा अध-
 ऽशंसाय रीरधः अस्नेधत्ऽभिः तरणिऽभिः यविष्य शिवेभिः पा-
 हि पायुऽभिः ॥ ८ ॥ पाहि नः अग्ने एकया पाहि उत द्वितीयया पा-
 हि गीऽभिः तिसृऽभिः ऊर्जा पते पाहि चतसृऽभिः वसो ॥ ९ ॥
 पाहि विश्वस्मात् रक्षसः अरावणः प्र स्म वाजेषु नः अव त्वां इत्
 हि नेदिष्ठं देवऽतातये आपिं नक्षामहे वृधे ॥ १० ॥ ३३ ॥ आ नः अग्ने
 वयःऽवृधं रयिं पावक शंस्यं रास्वं च नः उपऽमाते पुरुऽस्पृहं सु-
 ऽनीती स्वयंशऽतरं ॥ ११ ॥ येन वंसांम पृतनासु शर्धतः तरंतः
 अर्यः आऽदिशः सः त्वं नः वृधं प्रयसा शचीऽवसो० जित्व
 धियः वसुऽविदः ॥ १२ ॥ शिशानः वृषभः यथा अग्निः शृंगे द-
 विध्वत् तिग्माः अस्य हनवः न प्रतिऽधृषे सुऽजंभः सहसः यहुः
 ॥ १३ ॥ नहि ते अग्ने वृषभ प्रतिऽधृषे जंभांसः यत् विऽतिष्ठसे सः
 त्वं नः होतः सुऽहुतं हविः कृधि वंस्वं नः वार्या पुरु ॥ १४ ॥ शेषे

अ० ६. अ० ४. व० ३९.] ॥ १४८ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६९.

वनेषु माचोः संत्वा मर्तासः इंधते अतंद्रः हव्या वहसि हविः ऽकृतः
 आत् इत् देवेषु राजसि ॥ १५ ॥ ३४ ॥ सप्त होतारः तं इत् ईळते त्वा
 अग्ने सु ऽत्यजं अह्यं भिनत्ति अद्रिं तपसा वि शोचिषा प्र अग्ने
 तिष्ठ जनान् अति ॥ १६ ॥ अग्निं ऽ अग्निं वः अग्निं ऽ गुं हुवेम वृक्त-
 ऽ बर्हिषः अग्निं हित ऽ प्रयसः शश्वतीषु आ होतारं चर्षणीनां ॥ १७ ॥
 केतेन शर्मन् स चते सु ऽ सामनि अग्ने तुभ्यं चिक्विचनो इषण्यया
 नः पुरु ऽ रूपं आभर वाजं नेदिष्ठं ऊतये ॥ १८ ॥ अग्ने जरितः वि-
 शपतिः तेपानः देव रक्षसः अप्रोषि ऽ वान् गृह ऽ पतिः महान्
 असि दिवः पायुः दुरोण ऽ युः ॥ १९ ॥ मा नः रक्षः आ वेशीत् आ-
 घृणि ऽ वसो० मा यातुः यातु ऽ मावतां परः ऽ गव्यूति अनिरां अप
 क्षुधं अग्ने सेध रक्षस्विनः ॥ २० ॥ ३५ ॥

॥ ६९ ॥ उभयं शृण्वन् च नः इंद्रः अर्वाक् इदं वचः सचाच्या
 मघ ऽ वा सोमं ऽ पीतये धिया शविष्ठः आ गमत् ॥ १ ॥ तं हि स्व-
 ऽ राजं वृषभं तं ओजसे धिषणे निः ऽ तत क्षतुः उत उप ऽ मानां
 प्रथमः नि सीदसि सोमं ऽ कामं हिते मनः ॥ २ ॥ आ वृषस्व पुरु-
 ऽ वसो० सुतस्य इंद्र अंधसः विद्म हि त्वा हरि ऽ वः पृत ऽ सु ससहिं
 अधृष्टं चित् दधृष्टणिं ॥ ३ ॥ अप्रामि ऽ सत्य मघ ऽ वन् तथा इत् अ-
 सत् इंद्र ऋत्वा यथा वशः सनेम वाजं तव शिप्रिन् अवसा मक्षु
 चित् यंतः अद्रि ऽ वः ॥ ४ ॥ शग्धि ऊं सु शची ऽ पते इंद्र विश्वाभिः
 ऊति ऽ भिः भगं न हि त्वा यशसं वसु ऽ विदं अनु शूर चरामसि
 ॥ ५ ॥ ३६ ॥ पौरः अश्वस्य पुरु ऽ कृत गवां असि उत्तः देव हिरण्ययः
 नकिः हि दानं परि ऽ मधिषत्त्वे यत् ऽ यत् यामि तत् आभर ॥ ६ ॥
 त्वं हि आ इहि चेरवे विदाः भगं वसुतये उत व वृषस्व मघ ऽ वन्

अ० ६. अ० ४. व० ४०.] ॥ १४९ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६२.

गोऽइष्टये उत इन्द्र अश्वेऽइष्टये ॥ ७ ॥ त्वं पुरु सहस्राणि शतानि च
यूथा दानाय मंहसे आ पुरंऽदरं चकृम विप्रऽवचसः इन्द्रं गायंतः
अवसे ॥ ८ ॥ अविप्रः वा यत् अविधत् विप्रः वा इन्द्र ते वचः सः प्र
ममंदत् त्वाऽया शतऽक्रतो० प्राचाऽमन्यो० अहंऽसन ॥ ९ ॥ उय-
ऽबाहुः मक्षऽकृत्वा पुरंऽदरः यदि मे शृण्वन्त हव वसुऽयवः वसु-
ऽपतिं शतऽक्रतुं स्तोमैः इन्द्रं हवामहे ॥ १० ॥ ३७ ॥ न पापासः म-
नामहे न अरायासः न जळहवः यत् इत् नु इन्द्रं वृषणं सचा सुते
सखायं कृणवामहे ॥ ११ ॥ उयं युयुज्म पृतनासु ससहिं चृणऽका-
तिं अदाभ्यं वेद भृमं चित् सनिता रथिऽतमः वाजिनं यं इत् ऊं
नशत् ॥ १२ ॥ यतः इन्द्र भयामहे ततः नः अभयं कृधि मघऽवन् श-
ग्धि तव तत् नः ऊतिऽभिः वि द्विषः वि मृधः जहि ॥ १३ ॥ त्वं हि
राधऽपते राधसः महः क्षयस्य असिं विधत् तं त्वा वयं मघऽवन्
इन्द्र गिर्वणः सुतऽवतः हवामहे ॥ १४ ॥ इन्द्रः स्पष्ट उत वृचऽहा प-
रऽपाः नः वरेण्यः सः नः रक्षिषत् चरमंसः मध्यमंसः पश्चात्
पातु नः पुरः ॥ १५ ॥ ३८ ॥ त्वं नः पश्चात् अधरात् उत्तरात् पुरः इन्द्र
नि पाहि विश्वतः आरे अस्मत् कृणुहि दैव्यं भयं आरे हेतीः अदे-
वीः ॥ १६ ॥ अद्यऽअद्य श्वऽश्वः इन्द्र चास्व परे च नः विश्वा च नः
जरितृन् सत्ऽपते अहां दिवा नक्तं च रक्षिषः ॥ १७ ॥ प्रऽभंगी
शूरः मघऽवा तुविऽमघः संऽमिधः वीर्याय कं उभा ते बाहू
वृषणा शतऽक्रतो० नि या वज्रं मिमिक्षतुः ॥ १८ ॥ ३९ ॥

॥ ६२ ॥ प्रो अस्मै उपऽस्तुतिं भरत यत् जुजोषति उक्थैः इन्द्र-
स्य माहिनं वयः वर्धति सोमिनः भद्राः इन्द्रस्य रातयः ॥ १ ॥ अयु-
जः असंसः नृऽभिः एकैः कृष्टीः अयास्यः पूर्वीः अतिं प्र ववृधे

विश्वा जातानि ओजसा भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ २ ॥ अहिनेन चित्
 अर्वता जीरऽदानुः सिसासति प्रऽवाच्य इंद्र तत् तव वीर्याणि
 करिष्यतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ३ ॥ आ याहि कृण्वाम ते इंद्र ब्र-
 ह्माणि वर्धना येभिः श्विष्ठ चाकनः भद्रं इह अवस्यते भद्राः इंद्र-
 स्य रातयः ॥ ४ ॥ धृषतः चित् धृषत् मनः कृणोषि इंद्र यत् त्वं तीव्रैः
 सोमैः सपर्यतः नमःऽभिः प्रतिऽभूषतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ५ ॥
 अव चहे ऋचीषमः अवतान्ऽइव मानुषः जुष्टी दक्षस्य सोमि-
 नः सखायं कृणुते युजं भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ६ ॥ ४० ॥ विश्वे ते इंद्र
 वीर्यं देवाः अनु क्रतुं तदुः भुवः विश्वस्य गोऽपतिः पुरुऽस्तुत भ-
 द्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ७ ॥ गृणे तत् इंद्र ते शवः उपऽमं देवऽतातये
 यत् हंसि वृचं ओजसा शचीऽपते भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ८ ॥ सम-
 नाऽइव वपुष्यतः कृणवन् मानुषा युगा विदेतत् इंद्रः चेतनं अध
 श्रुतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ९ ॥ उत् जातं इंद्र ते शवः उत् त्वां उत्
 तव क्रतुं भूरिऽगो भूरि ववृधुः मघऽवन् तव शर्मेणि भद्राः इं-
 द्रस्य रातयः ॥ १० ॥ अहं च त्वं च वृचऽहन् सं युज्याव सनिऽभ्यः
 आ अरातिऽवा चित् अद्रिऽवः अनु नौ शूर मंसते भद्राः इंद्रस्य
 रातयः ॥ ११ ॥ सत्यं इत् वै ऊं तं वयं इंद्रं स्तवाम न अनृतं म-
 हान् असुन्वतः वधः भूरि ज्योतीषि सुन्वतः भद्राः इंद्रस्य रातयः
 ॥ १२ ॥ ४१ ॥

॥ ६३ ॥ सः पूर्यः महानां वेनः क्रतुऽभिः आनजे यस्य द्वा रा
 मनुः पिता देवेषु धियः आनजे ॥ १ ॥ दिवः मानं न उत् सद्नु सो-
 मऽपृष्टासः अद्रयः उक्था ब्रह्म च शंस्या ॥ २ ॥ सः विद्वान् अंगि-
 रऽभ्यः इंद्रः गाः अवृणोत् अप स्तुषे तत् अस्य पौंस्य ॥ ३ ॥ सः प्र-

अ० ६. अ० ४. व० ४५.] ॥ १५१ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६४.]

तत्स्थानं कविऽवृधः इन्द्रः वाकस्य वक्षणिः शिवः अर्कस्य होमनि
 अस्मत्वा गंतु अवसे ॥४॥ आत् ऊं नुते अनु क्रतुं स्वाहा वरस्य
 यज्यवः श्वाचं अर्काः अनूषत इन्द्र गोत्रस्य दावने ॥५॥ इन्द्रे विश्वा-
 नि वीर्या कृतानि कर्त्तानि च यं अर्काः अध्वरं विदुः ॥६॥४२॥ यत्
 पांचजन्यया विशा इंद्रे घोषाः असृक्षत अस्तृणात् वह्निं विपः
 अर्यः मानस्य सः क्षयः ॥७॥ इयं ऊं ते अनुऽस्तुतिः चकृषे तानि
 पौंस्या प्र आवः चक्रस्य वर्तनि ॥८॥ अस्य वृष्णः विऽओदने उरु
 क्रमिष्ट जीवसे यवै न पश्वः आ ददे ॥९॥ तत् दधानाः अवस्यवः
 युष्माभिः दक्षऽपितरः स्याम मरुत्वतः वृधे ॥१०॥ बट ऋत्विषा य
 धाम्ने ऋक्ऽभिः शूर नो नुमः जेषाम इन्द्र त्वया युजा ॥११॥ अस्मे
 रुद्राः मेहना पर्वतासः वृत्रऽहत्ये भरऽहूतौ सऽजोषाः यः शंसते
 स्तुवते धारिषि पृजः इन्द्रऽज्येष्ठाः अस्मान् अवंतु देवाः ॥१२॥४३॥

॥६४॥ उत्त्वा मंदंतु स्तोमाः कृणुष्व राधः अद्रिऽवः अव ब्र-
 ह्मऽद्विषः जहि ॥१॥ पदा पणीन् अराधसः नि बाधस्व महान्
 असि नहि त्वा कः च न प्रति ॥२॥ त्वं ईशिषे सुतानां इन्द्र त्वं असु-
 तानां त्वं राजा जनानां ॥३॥ आ इहि प्र इहि क्षयः दिवि आऽघो-
 षन् चर्षणीनां आ उभे पृणासि रोदसी ॥४॥ त्वं चित् पर्वतं गि-
 रि शतऽवैतं सहस्रिणं वि स्तोतुऽभ्यः रुरोजिथ ॥५॥ वयं ऊं त्वा
 दिवा सुते वयं नक्तं हवामहे अस्माकं कामं आ पृण ॥६॥४४॥ क
 स्यः वृषभः युवा तु विऽयीवः अनानतः ब्रह्मा कः तं सपर्यति ॥७॥
 कस्य स्वित् सर्वनं वृषा जुजुष्वान् अव गच्छति इन्द्र कः ऊं स्वित्
 आ चके ॥८॥ कं ते दानाः असृक्षत वृत्रऽहनं कं मुऽवीर्या उक्थे कः
 ऊं स्वित् अंतमः ॥९॥ अयं ते मानुषे जने सोमः पूरुषु मूयते तस्य

अ० ६. अ० ४. व० ४८.] ॥ १५२ ॥ [म० ८. अ० ७. सू० ६६.]

आ इहि प्रद्व पिब ॥१०॥ अयं ते शर्यणाऽवन्ति सुऽसोमायां अधि
प्रियः आजीकीये मदिन्ऽतमः ॥११॥ तं अद्य राधसे महे चारुं
मदाय घृष्टये आ इहि ईं इंद्र द्रव पिब ॥१२॥ ४५ ॥

॥ ६५ ॥ यत् इंद्र प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृऽभिः आ
याहि तूयं आऽभुऽभिः ॥१॥ यत् वा प्रऽस्रवणे दिवः मादयासे स्वः-
ऽनरे यत् वा समुद्रे अंधसः ॥२॥ आ त्वा गीऽभिः महां उरु हुवे
गांऽइव भोजसे इंद्र सोमस्य पीतये ॥३॥ आ ते इंद्र महिमानं हर-
यः देव ते महः रथे वहंतु बिभ्रतः ॥४॥ इंद्रं गृणीषे जुं स्तुषे महान्
उयः ईशानऽकृत् आ इहि नः सुतं पिब ॥५॥ सुतऽवन्तः त्वा वयं
प्रयस्वन्तः हवामहे इदं नः बर्हिः आऽसदे ॥६॥ ४६ ॥ यत् चित् हि
शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं हवामहे ॥७॥ इदं ते सो-
म्यं मधु अधुस्न अद्रिऽभिः नरः जुषाणः इंद्र तत् पिब ॥८॥ वि-
श्वान् अर्यः विपऽचितः अति ख्यः तूयं आ गृहि अस्मे धेहि अ-
वः बृहत् ॥९॥ दाता मे पृषतीनां राजा हिरण्यऽवीनां मा देवाः
मघऽवारिषत् ॥१०॥ सहसे पृषतीनां अधि चंद्रं बृहत् पृथु शुक्रं
हिरण्यं आ ददे ॥११॥ नपांतः दुऽगहस्य मे सहसेण सुऽराधसः
अवः देवेषु अक्रत ॥१२॥ ४७ ॥

॥ ६६ ॥ तरऽभिः वः विदत्ऽवसुं इंद्रं सऽबाधः ऊतये बृहत्
गायंतः सुतऽसोमे अश्वरे हुवे भरं न कारिणं ॥१॥ न यदुधाः वरं ते
न स्थिराः मरुः मदे सुऽशिप्रं अंधसः यः आऽहत्यं शशमानाय सु-
न्वते दाता जरिचे उक्थ्य ॥२॥ यः शक्रः मृक्षः अश्व्यः यः वा कीजः
हिरण्ययः सः ऊर्वस्य रेजयति अपऽवृतिं इंद्रः गव्यस्य वृचऽहा

॥३॥ निऽखातं चित् यः पुरुऽसंभृतं वसु उत इत् वपति द्वाश्रुषे
 वज्जी सुऽशिप्रः हरिऽअश्वः इत् करत् इन्द्रः क्रत्वा यथा वशत् ॥४॥
 यत् ववंथं पुरुऽस्तुत पुरा चित् शूर नृणां वयं तत्ते इन्द्र संभराम-
 सि यज्ञं उक्थं तुरं वचः ॥५॥ ४८॥ सचा सोमैषु पुरुऽहूत वज्जिऽवः
 मदाय द्युक्षु सोमऽपाः त्वं इत् हि ब्रह्मऽकृते काम्यं वसु देष्टः सुन्वते
 भुवः ॥६॥ वयं एनं इदा ह्यः अपीपेम इह वज्जिणं तस्मै जुं अद्य
 समना सुतं भर आ नूनं भूषत श्रुते ॥७॥ वृकः चित् अस्य वारणः
 उराऽमथिः आ व्युनैषु भूषति सः इमं नः स्तोमं जुजुषाणः आ
 गहि इन्द्र प्रचिचया धिया ॥८॥ कत् जुं नु अस्य अकृतं इन्द्रस्य अस्ति
 पौंस्यं केनो नु कं श्रीमतेन न शुश्रुवे जनुषः परि वृचऽहा ॥९॥
 कत् जुं महीः अधृष्टाः अस्य तविषीः कत् जुं वृचऽघ्नः अस्तृतं
 इन्द्रः विश्वान् बेकऽनाटान् अहःऽदृशः उत क्रत्वा पणीन् अभि
 ॥१०॥ ४९॥ वयं घ ते अपूर्व्या इन्द्र ब्रह्माणि वृचऽहन् पुरुऽतमासः
 पुरुऽहूत वज्जिऽवः भृतिं न प्रभरामसि ॥११॥ पूर्वीः चित् हिले
 तुविऽकूर्मिन् आऽशसः हवते इन्द्र ऊतयः तिरः चित् अर्यः सर्वना
 आवसो गहि शविष्ठ श्रुधि मे हव ॥१२॥ वयं घ ते ले इत् जुं इन्द्र
 विप्राः अपि स्मसि नहि त्वत् अन्यः पुरुऽहूत कः चन मघऽवन्
 अस्ति मर्दिता ॥१३॥ त्वं नः अस्याः अमते उत क्षुधः अभिऽशस्ते
 अव स्पृधि त्वं नः ऊती तव चिचया धिया शिक्ष शचिष्ठ गातु-
 ऽवित् ॥१४॥ सोमः इत् वः सुतः अस्तु कलयः मा विभीतन् अप
 इत् एषः ध्वस्मा अयति स्वयं घ एषः अप अयति ॥१५॥ ५०॥

॥६७॥ त्वान् नु क्षत्रियान् अवः आदित्यान् याचिषामहे सु-
 ऽमृच्छीकान् अभिष्टये ॥१॥ मित्रः नः अति अंहति वरुणः पर्वत

अ० ६. अ० ४. व० ५४.] ॥ १५४ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ६९.

अयमा आदित्यासः यथा विदुः ॥ २ ॥ तेषां हि चिचं उक्थ्यं वरूथं
 अस्ति दाशुर्वे आदित्यानां अरं ऽकृते ॥ ३ ॥ महि वः महतां अवः
 वरूण मित्रं अर्यं ऽमन् अवांसि आ वृणीमहे ॥ ४ ॥ जीवान् नः
 अभि धेतन् आदित्यासः पुरा हयात् कत् हस्य हवनं ऽश्रुतः ॥ ५ ॥
 ॥ ५१ ॥ यत् वः आताय सुन्वते वरूथं अस्ति यत् हृदिः तेन नः अ-
 धि वोचत् ॥ ६ ॥ अस्ति देवाः अंहोः उरु अस्ति रत्नं अनागसः
 आदित्याः अङ्गुतऽएनसः ॥ ७ ॥ मा नः सेतुः सिसेत् अयं महे वृ-
 णक्तु नः परि इंद्रः इत् हि श्रुतः वशी ॥ ८ ॥ मा नः मृचा रिपूणां
 वृजिनानां अविष्य वः देवाः अभि प्र मृक्षत ॥ ९ ॥ उत त्वां अदिते
 महि अहं देवि उप व्रुवे सु ऽमृच्छीकां अभिष्टये ॥ १० ॥ ५२ ॥ पथि
 दीने गभीरे आ उर्यं ऽपुत्रे जिघांसतः माकिः तोकस्य नः रिषत्
 ॥ ११ ॥ अनेहः नः उरु ऽव्रजे उरूचि वि प्र ऽसर्तवे कृधि तोकाय
 जीवसे ॥ १२ ॥ ये मूर्धानः क्षितीनां अर्दधासः स्व ऽयं शसः व्रता
 रक्षते अदुहः ॥ १३ ॥ ते नः आस्रः वृकाणां आदित्यासः सुमोचत
 स्तेनं वृद्धं ऽइव अदिते ॥ १४ ॥ अपो सु नः इयं शरुः आदित्याः अपं
 दुः ऽमतिः अस्मत् एतु अजंघुषी ॥ १५ ॥ ५३ ॥ शश्वत् हि वः सु ऽदा-
 नवः आदित्याः ऊति ऽभिः वयं पुरा नूनं बुभुज्महे ॥ १६ ॥ शश्वतं
 हि प्र ऽचेतसः प्रति ऽयंतं चित् एनसः देवाः कृणुथ जीवसे ॥ १७ ॥
 तत् सु नः नव्यं सन्यसे आदित्याः यत् सुमोचति बंधात् वृद्धं ऽइव
 अदिते ॥ १८ ॥ न अस्माकं अस्ति तत्तरः आदित्यासः अति ऽस्कदे
 यूयं अस्मभ्यं मृच्छत ॥ १९ ॥ मा नः हेतिः विवस्वतः आदित्याः
 कृचिमां शरुः पुरा नु जरसः वधीत् ॥ २० ॥ वि सु द्वेषः वि अं-
 हति आदित्यासः वि सं ऽहितं विष्वक् वि वृहत् रपः ॥ २१ ॥
 ॥ ५४ ॥ ४ ॥

॥ ६८ ॥ आ त्वा रथं यथा ऊतये सुम्नाय वर्तयामसि तुविऽकूर्मि
 ऋतिऽसहं इंद्रं शविष्ठ सत्ऽपते ॥ १ ॥ तुविऽश्रुष्म तुविऽक्रतो०
 शचीऽवः विश्वया मते आ पप्राथ महिऽत्वना ॥ २ ॥ यस्य ते म-
 हिना महः परि ज्मायंतं ईयतुः हस्ता वज्रं हिरण्ययं ॥ ३ ॥ विश्वा-
 नरस्य वः पतिं अना नतस्य शर्वसः एवैः च चर्षणीनां ऊती हुवे
 रथानां ॥ ४ ॥ अभिष्टये सदाऽवृधं स्वःऽमीळहेषु यं नरः नाना ह-
 वंते ऊतये ॥ ५ ॥ १ ॥ परःऽमाचं ऋचीषमं इंद्रं उयं सुऽराधसं ईशानं
 चित् वसूनां ॥ ६ ॥ तंऽतं इत् राधसे महे इंद्रं चोदामि पीतये यः
 पूर्या अनुऽस्तुतिं ईशे कृष्टीनां नृतुः ॥ ७ ॥ न यस्य ते शवसान स-
 ख्यं आनंशं मर्त्यैः न किं शवांसिते न शत् ॥ ८ ॥ त्वाऽऊतासः त्वा
 युजा अपऽसु सूर्ये महत् धनं जयेम पृतऽसु वज्रिऽवः ॥ ९ ॥ तं त्वा
 यज्ञेभिः ईमहे तं गीऽभिः गिर्वणःऽतम इंद्रं यथा चित् आविथ्य
 वाजेषु पुरुऽमाय्यं ॥ १० ॥ २ ॥ यस्य ते स्वादु सख्यं स्वाद्बी प्रऽनीतिः
 अद्रिऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः ॥ ११ ॥ उरु नः तन्वे तने उरु क्षयाय
 नः कृधि उरु नः यंधि जीवसे ॥ १२ ॥ उरु नृऽभ्यः उरु गवे उरु र-
 थाय पंथां देवऽवीतिं मनामहे ॥ १३ ॥ उप मा षट् द्वाऽद्वा नरः
 सोमस्य हर्षा तिष्ठति स्वादुऽरातयः ॥ १४ ॥ ऋजौ इंद्रोते आ ददे
 हरीं ऋक्षस्य सूनवि आश्वऽमेधस्य रोहिता ॥ १५ ॥ ३ ॥ सुऽर-
 थान् आतिथिऽग्वे सुऽअभीषून् आर्क्षे आश्वऽमेधे सुऽपेशसः
 ॥ १६ ॥ षट् अश्वान् आतिथिऽग्वे इंद्रोते वधूऽमंतः सचा पूत-
 ऽक्रतौ सनं ॥ १७ ॥ आ एषु चेतत् वृषणऽवती अंतः ऋजेषु अ-
 रूषी सुऽअभीषुः कशाऽवती ॥ १८ ॥ न युष्मे वाजऽबध्वः नि-
 नित्सुः च न मर्त्यैः अवद्यं अधि दीधरत् ॥ १९ ॥ ४ ॥

॥६९॥ प्रऽप्र वः चिऽस्तुभै इषै मंदत् ऽवीराय इंदवे धिया वः
मेधऽसातये पुरं ऽध्या आ विवासति ॥१॥ नदं वः ओदतीनां नदं
योयुवतीनां पतिं वः अघ्यानां धेनूनां इषुध्यसि ॥२॥ ताः अस्य
सूदं ऽदोहसः सोमं श्रीणंति पृश्नयः जन्मन् देवानां विशं चिषु
आ रोचने दिवः ॥३॥ अभि प्रगो ऽपतिं गिरा इंद्रं अर्चं यथा विदे
सूनुं सत्यस्य सत् ऽपतिं ॥४॥ आ हरयः समृजिरे अरूषीः अधि
बर्हिषि यच्च अभि संऽनवामहे ॥५॥५॥ इंद्राय गावः आ ऽशिरं
दुदुहे वज्रिणे मधु यत् सीं उपऽहरे विदत् ॥६॥ उत् यत् बभ्रस्य
विष्टपं गृहं इंद्रः च गन्वहि मध्वः पीत्वा सचेवहि चिः सप्त सख्युः
पदे ॥७॥ अर्चंत प्र अर्चंत प्रियं ऽमेधासः अर्चंत अर्चंत पुत्रकाः
उत् पुरं न धृष्णु अर्चंत ॥८॥ अव स्वराति गर्गैरः गोधा परि सनि-
स्वनत् पिंगा परि च निस्कृदत् इंद्राय ब्रह्म उत् ऽयंत ॥९॥ आ यत्
पतंति एन्यः सुऽदुघाः अनपऽस्फुरः अपऽस्फुरं गृभायत् सोमं
इंद्राय पातवे ॥१०॥६॥ अपात् इंद्रः अपात् अग्निः विश्वे देवाः
अमत्सत वरुणः इत् इह स्रयत् तं आपः अभि अनुषत् वत्सं स-
शिश्वरीः ऽइव ॥११॥ सुऽदेवः असि वरुण यस्य ते सप्त सिंधवः
अनुऽक्षरंति काकुदं सूर्यं सुषिरां ऽइव ॥१२॥ यः व्यतीन् अफा-
णयत् सुऽयुक्तान् उप दाशुषे तक्रः नेता तत् इत् वपुः उपऽमा
यः अमुच्यत ॥१३॥ अति इत् ऊं शक्रः ओहते इंद्रः विश्वाः अति
द्विषः भिनत् कनीनः ओदनं पच्यमानं परः गिरा ॥१४॥ अर्भकः
न कुमारकः अधि तिष्ठत् नवं रथं सः पशुत् महिषं मृगं पित्रे
माचे विभुऽक्रतुं ॥१५॥ आ तु सुऽशिप्र दं ऽपते रथं तिष्ठ हिरण्यं
अधे द्युक्षं सचेवहि सहस्रं ऽपादं अरुषं स्वस्ति ऽगां अनेहसं ॥१६॥
तं घ ई इत्या नमस्विनः उप स्वऽराजं आसते अर्थं चित् अस्य

अ० ६. अ० ५. व० १०.] ॥ १५७ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७०.]

सु० धितं यत् एतं वे आ० वर्तयति दावने ॥ १७ ॥ अनु० प्रत्नस्य ओ-
कसः प्रिय० मेधासः एषां पूर्वा अनु० प्र० यतिं वृक्त० बर्हिषः हि-
त० प्रयसः आ० शत ॥ १८ ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ७० ॥ यः राजा चर्षणीनां याता रथेभिः अग्नि० गुः विश्वासां
त० रुता पृतनानां ज्येष्ठः यः वृ० च० हा गृणे ॥ १ ॥ इंद्रं तं शुभं पुरु० ह-
न्मन् अवसे यस्य द्विता वि० धर्तरि हस्ताय वज्रः प्रति धायि दुर्श-
तः महः दिवे न सूर्यः ॥ २ ॥ न किं तं कर्मणा न शत यः चकार स-
दा० वृधं इंद्रं न यज्ञैः विश्व० गूतं ऋ० भवसं अ० धृष्टं धृष्णु० ओजसं ॥ ३ ॥
अ० षाळ्हं उ० यं पृतनासु स० सहिं यस्मिन् म० हीः उ० ह० जयः सं धेन-
वः जायमाने अनो० न० वुः द्यावः क्षामः अनो० न० वुः ॥ ४ ॥ यत् द्यावः
इंद्रं ते शतं शतं भूमीः उ० त० स्युः ० न त्वा व० जिन् स० ह० स० सूर्यीः अनु० न
जातं अ०ष्ट रोदसी ॥ ५ ॥ ८ ॥ आ प० प्रा० थ म० हिना वृ० ष्या वृ० षन् वि-
श्वा श० वि० ष्ट श० वसा अ० स्मान् अ० व म० घ० व० न गो० ऽमति व्रजे व० जिन्
चि० चाभिः उ० ति० ऽभिः ॥ ६ ॥ न सी० अ० देवः आ० प० त० इ० षं दी० र्घ० आ० यो०
म० त्यैः एत० ऽग्वा चि० त० यः एत० शा यु० योजते हरी इंद्रः यु० योजते ॥ ७ ॥
तं वः महः महार्थं इंद्रं दानाय स० क्षणिं यः गा० धेषु यः आ० ऽ अ० र० रोषु
हव्यः वा० जेषु अ० स्ति हव्यः ॥ ८ ॥ उ० त् उ० सु० न० व० सो० म० हे मृ० श० स्व० शूर०
रा० ध० से उ० त् उ० सु० म० ह्वै म० घ० व० न म० घ० त० ये उ० त् इंद्र० अ० व० से म० हे ॥ ९ ॥
त्वं नः इंद्र० ऋ० त० ऽयुः त्वा० ऽनिदः नि तृ० प० सि म० ध्ये व० सि० ष्ट तु० वि० ऽनृ० म्ण
ऊ० र्वोः नि दा० सं शि० श्र० थः ह० यैः ॥ १० ॥ ११ ॥ अन्य० ऽव्रतं अ० मानुषं अ०
य० ज्ञानं अ० दे० व० ऽयुं अ० व० स्वः स० खा दु० धु० वी० त० प० र्वैतः सु० द्याय० द० स्युं
प० र्वैतः ॥ ११ ॥ त्वं नः इंद्र० आ० सां ह० स्ते श० वि० ष्ट दा० व० ने धा० नानां न सं
गृ० भा० य अ० स्म० ऽयुः द्विः सं गृ० भा० य अ० स्म० ऽयुः ॥ १२ ॥ स० खा० यः ऋ० तु० इ-

अ० ६, अ० ५, व० १३.] ॥ १५८ ॥ [म० ८, अ० ८, सू० ७१.

च्छत् कथा राधाम शरस्य उपऽस्तुतिं भोजः सूरिः यः अहयः
॥ १३ ॥ भूरिऽभिः समहृ ऋषिऽभिः बर्हिष्मत्ऽभिः स्तविष्यसे
यत् इत्थं एकंऽएकं इत् शरं वत्सान् पराऽददः ॥ १४ ॥ कर्णऽगृह्य
मघऽवा शौरऽदेव्यः वत्सं नः चिऽभ्यः आ अनयत् अजां सूरिः
न धातवे ॥ १५ ॥ १० ॥

॥ ७१ ॥ त्वं नः अग्ने महःऽभिः पाहि विश्वस्याः अरतिः उत द्वि-
षः मर्त्यस्य ॥ १ ॥ नहि मन्युः पौरुषेयः ईशे हि वः प्रियऽजात् त्वं
इत् असि क्षपाऽवान् ॥ २ ॥ सः नः विश्वेभिः देवेभिः ऊर्जैः नपात्
भद्रऽशोचे रयिं देहि विश्वऽवारं ॥ ३ ॥ न तं अग्ने अरातयः मर्तं यु-
वंत रायः यं चायसे दाश्यांसं ॥ ४ ॥ यं त्वं विप्र मेघऽसातौ अग्ने हि-
नोषि धनाय सः तव ऊती गोषु गतां ॥ ५ ॥ ११ ॥ त्वं रयिं पुरुऽवीरं
अग्ने दाशुषे मर्तीय प्रनः नय वस्यः अच्छ ॥ ६ ॥ उरुष्य नः मा परां
दाः अघऽयते जातऽवेदः दुःऽआध्ये मर्तीय ॥ ७ ॥ अग्ने माकिः ते
देवस्य रातिं अदेवः युयोत् त्वं ईशिषे वसूनां ॥ ८ ॥ सः नः वस्वः
उप मासि ऊर्जैः नपात् माहिनस्य सखे वसो जरितुऽभ्यः ॥ ९ ॥
अच्छ नः शीरऽशौचिषं गिरः यंतु दर्शतं अच्छ यज्ञासं नमसा पु-
रुऽवसुं पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ॥ १० ॥ १२ ॥ अग्निं सूनुं सहसः जातऽवे-
दसं दानाय वार्याणां द्विता यः भूत् अमृतः मर्त्येषु आ होता मं-
द्रऽतमः विशि ॥ ११ ॥ अग्निं वः देवऽयज्यया अग्निं प्रऽयति अध्वरे
अग्निं धीषु प्रथमं अग्निं अवैति अग्निं छैत्राय साधसे ॥ १२ ॥ अग्निः
इषां सख्ये ददातु नः ईशे यः वार्याणां अग्निं तोकेतनये शश्वत् ई-
महे वसुं संतं तनूऽपां ॥ १३ ॥ अग्निं ईळिष्व अवसे गाथाभिः शी-
रऽशौचिषं अग्निं राये पुरुऽमीळ्ह श्रुतं नरः अग्निं सुऽदीतये

छर्दिः॥१४॥ अग्निं द्वेषः योतवैनः गृणीमसि अग्निं शं योः च दातवे
विश्वासु विष्णु अविताऽइव हव्यः भुवत् वस्तुः ऋषूणां॥१५॥१३॥

॥७२॥ हविः कृणुध्वं आ गमत् अध्वर्युः वनते पुनः विद्वान्
अस्य प्रऽशासनं ॥१॥ नि तिग्मं अभि अंशुं सीदत् होता मनौ
अधि जुषाणः अस्य सख्यं ॥२॥ अंतः इच्छति तं जनै रुद्रं परः म-
नीषया गृभ्णन्ति जिह्वायां ससं ॥३॥ जामि अतीतपे धनुः वयः-
ऽधाः अरुहत् वनं दृषदं जिह्वायां आ अवधीत् ॥४॥ चरन् वत्सः
रुशन् इह निऽदातारं न विन्दते वेति स्तोतवे अंब्यं ॥५॥१४॥ उत्तो-
नु अस्य यत् महत् अश्वं ऽवत् योजनं बृहत् दामा रथस्य दहंशे ॥६॥
दुहन्ति सप्त एकां उप द्वा पंचं सृजतः तीर्थे सिंधोः अधि स्वरे ॥७॥
आ दशऽभिः विवस्वतः इंद्रः कोशं अचुच्य वीत् खेदया चिऽवृतां
दिवः ॥८॥ परि चिऽधातुः अध्वरं जूहिः एति नवीयसी मध्वा हो-
तारः अंजते ॥९॥ सिंचन्ति नमसा अवतं उच्चाऽचक्रं परिऽज्मानं
नीचीनऽवारं अक्षितं ॥१०॥१५॥ अभिऽआरं इत् अद्रयः नि-
ऽसिक्तं पुष्करे मधु अवतस्य विऽसर्जने ॥११॥ गावः उप अवत
अवतं मही यज्ञस्य रप्सुदा उभा कर्णा हिरण्यया ॥१२॥ आ सुते
सिंचत श्रियं रोदस्योः अभिऽश्रियं रसा दधीत् वृषभं ॥१३॥ ते
जानत स्वं ओक्थं सं वत्सासः न मातुऽभिः मिथः न संत जामि-
ऽभिः ॥१४॥ उप स्रक्केषु वप्सतः कृण्वते धरुणं दिवि इंद्रे अग्रा न-
मः स्वः ० ॥१५॥१६॥ अधुक्षत् पिप्पुषीं इषं ऊर्जं सप्तऽपदीं अरिः
सूर्यस्य सप्त रश्मिऽभिः ॥१६॥ सोमस्य मिचावरुणा उत्ऽइता
सूरं आ ददे तत् आतुरस्य भेषजं ॥१७॥ उत्तो नु अस्य यत् पदं ह-
यैतस्य निऽधान्यं परि द्यां जिह्वायां अतनत् ॥१८॥१७॥

॥ ७३ ॥ उत् इरायां ऋतऽयते युंजायां अश्विना रथं अंति सत्
भूतु वां अवः ॥ १ ॥ निऽमिषः चित् जवीयसा रथेन आ यातं अ-
श्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥ २ ॥ उप स्तृणीतं अचये हिमेन घ-
र्म अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥ ३ ॥ कुहं स्थः कुहं जग्मथुः कुहं
श्रेनाऽइव पेतथुः अंति सत् भूतु वां अवः ॥ ४ ॥ यत् अद्य कर्हि
कर्हि चित् ऋश्रुयातं इमं हवं अंति सत् भूतु वां अवः ॥ ५ ॥ १८ ॥
अश्विना यामऽहूतमा नेदिष्ठं यामि आप्यं अंति सत् भूतु वां अवः
॥ ६ ॥ अवतं अचये गृहं कृणुतं युवं अश्विना अंति सत् भूतु वां अ-
वः ॥ ७ ॥ वरेथे अग्निं आऽतपः वदते वल्गु अचये अंति सत् भूतु
वां अवः ॥ ८ ॥ प्र सप्तऽवधिः आऽशसा धारां अग्नेः अशायत अं-
ति सत् भूतु वां अवः ॥ ९ ॥ इह आ गतं वृषणऽवसू० ऋणुतं मे इमं
हवं अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १० ॥ १९ ॥ किं इदं वां पुराणऽवत् ज-
रतोऽइव शस्यते अंति सत् भूतु वां अवः ॥ ११ ॥ समानं वां स-
ऽजात्यं समानः बंधुः अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १२ ॥ यः
वां रजांसि अश्विना रथः विऽयाति रोदसी अंति सत् भूतु वां
अवः ॥ १३ ॥ आ नः गर्ब्येभिः अश्व्यैः सहस्रैः उप गच्छतं अंति सत्
भूतु वां अवः ॥ १४ ॥ मा नः गर्ब्येभिः अश्व्यैः सहस्रैः अंति ख्यतं
अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १५ ॥ अरुणऽप्सुः उषाः अभूत् अकः
ज्योतिः ऋतऽवरी अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १६ ॥ अश्विना सु
विऽचाकशत् वृक्षं परं पुमान्ऽइव अंति सत् भूतु वां अवः ॥ १७ ॥
पुरं न धृष्णी आ रुज कृणया बाधितः विशा अंति सत् भूतु वां
अवः ॥ १८ ॥ २० ॥

॥ ७४ ॥ विशऽविशः वः अतिथिं वाजऽयंतः पुरुऽप्रियं अ-

अ० ६. अ० ५. व० २४.] ॥ १६१ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७५.]

मिं वः दुयै वचः स्तुषे श्रूषस्य मन्मऽभिः ॥१॥ यं जनांसः हवि-
षंतः मिचं न सर्पिः ऽआसुतिं प्रऽशंसंति प्रशस्तिऽभिः ॥२॥ प-
न्यांसं जातऽवैदसं यः देवऽताति उत्ऽयता हव्यानि ऐरयत् दिवि
॥३॥ आ अगन्म वृचहन्ऽतमं ज्येष्ठं अग्निं आनवं यस्य श्रुतवीं
बृहन् आर्क्षः अनीकैर्यते ॥४॥ अमृतं जातऽवैदसं तिरः तमां-
सि दर्शतं घृतऽआहवनं ईड्यं ॥५॥ २१॥ सऽबाधः यं जनाः इमे
अग्निं हव्येभिः ईळते जुह्वानासः यत्ऽसुचः ॥६॥ इयं ते नव्यसी
मतिः अग्ने अधायि अस्मत् आ मंदं सुऽजातं सुऽक्रतो० अमूर
दस्म अतिथे ॥७॥ सा ते अग्ने शंसतमा चनिष्ठा भवतु प्रिया तया
वर्धस्व सुऽस्तुतः ॥८॥ सा द्युमैः द्युमिनीं बृहत् उपऽउप श्रवसि
श्रवः दधीत वृचऽतूयै ॥९॥ अश्वं इत् गां रथऽप्रात्वेषं इंद्रं न सत्-
ऽपतिं यस्य श्रवांसि तूर्वथ पन्यं ऽपन्यं च कृष्टयः ॥१०॥ २२॥ यं त्वा
गोपवनः गिरा चनिष्ठत् अग्ने अंगिरः सः पावक श्रुधि हवै ॥११॥
यं त्वा जनांसः ईळते सऽबाधः वाजऽसातये सः बोधि वृचऽतूयै
॥१२॥ अहं हुवानः आर्क्षं श्रुतवीं णि मद्ऽच्युतिं शधीसि ऽइव स्तु-
काऽविनां मृक्षा शीर्षा चतुर्णां ॥१३॥ मां चत्वारः आशवः शर्वि-
ष्टस्य द्रवित्त्वः सुऽरथांसः अभि प्रयः वक्षन् वयः न तुग्यं ॥१४॥
सत्यं इत् त्वा महेऽनदि परुणि अवदेदिशं न ई आपः अश्वऽदा-
तरः शर्विष्ठात् अस्ति मर्त्यः ॥१५॥ २३॥

॥७५॥ युस्व हि देवऽहूतमान् अश्वान् अग्ने रथीः ऽइव नि हो-
ता पूर्यः सद्ः ॥१॥ उत नः देव देवान् अच्छ वोचः विदुऽतरः
श्रत् विश्वा वार्या कृधि ॥२॥ त्वं ह यत् यविष्ठ्य सहसः सूनो आ-
ऽहुत् चतऽवा यज्ञियः भुवः ॥३॥ अयं अग्निः सहस्रिणः वाजस्य

अ० ६, अ० ५, व० २८.] ॥ १६२ ॥ [म० ८, अ० ८, सू० ७६.]

श्रुतिनः पतिः मूर्धा कविः रयीणां ॥ ४ ॥ तं नेमिं चतुर्भुवः यथा आ
नमस्व सहूतिऽभिः नेदीयः यज्ञं अंगिरः ॥ ५ ॥ २४ ॥ तस्मै नूनं अ-
भिऽद्य वेवाचा विऽरूप नित्यया वृष्णे चोदस्व सुऽस्तुतिं ॥ ६ ॥ कं
ऊं स्वित् अस्य सेनया अग्नेः अपाकऽचक्षसः पणिं गोषु स्तरा-
महे ॥ ७ ॥ मा नः देवानां विशः प्रस्त्रातीऽइव उसाः कृशं न हासुः
अघ्नाः ॥ ८ ॥ मा नः समस्य दुऽध्यः परिऽद्वेषसः अंहतिः ऊर्मिः
न नावँ आ वधीत् ॥ ९ ॥ नमः ते अग्ने ओजसे गृणन्ति देव कृष्टयः
अमैः अमिचँ अर्दय ॥ १० ॥ २५ ॥ कुवित्सु नः गोऽइष्टये अग्ने सं-
ऽवेषिषः रयिं उरुऽकृत् उरु नः कृधि ॥ ११ ॥ मा नः अस्मिन् म-
हाऽधने परां वर्क भारऽभृत् यथा संऽवर्गे सं रयिं जय ॥ १२ ॥ अन्यं
अस्मात् भियै इयं अग्ने सिसक्तु दुच्छुनां वर्ध नः अमऽवत् शवः
॥ १३ ॥ यस्य अजुषत् नमस्विनः शमी अदुऽमखस्य वा तं घ इत्
अग्निः वृधा अवृत्ति ॥ १४ ॥ परस्याः अधि संऽवतः अवरान् अभि
आ तर यचँ अहं अस्मिन्नान् अव ॥ १५ ॥ विद्महि ते पुरा वयं अग्ने
पितुः यथा अवसः अधि ते सुवँ इमहे ॥ १६ ॥ २६ ॥

॥ ७६ ॥ इमं नु मायिनं हुवे इन्द्र ईशानं ओजसा मरुत्वतं न वृ-
जसे ॥ १ ॥ अयं इन्द्रः मरुत्ऽसखा वि वृचस्य अभिनत् शिरः वज्रेण
शत्ऽपर्वणा ॥ २ ॥ ववृधानः मरुत्ऽसखा इन्द्रः वि वृचं ऐरयत् सु-
जन् समुद्रियाः अपः ॥ ३ ॥ अयं ह येन वै इन्द्रं स्वः मरुत्वता जितं
इन्द्रेण सोमऽपीतये ॥ ४ ॥ मरुत्वतं ऋजीषिणं ओजस्वतं विऽर-
प्तिशनं इन्द्रं गीऽभिः हवामहे ॥ ५ ॥ इन्द्रं प्रत्नेन मन्मना मरुत्वतं ह-
वामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥ ६ ॥ २७ ॥ मरुत्वान् इन्द्र मीढुः पिब
सोमं शत्ऽक्रतोऽस्मिन् यज्ञे पुरुऽस्तुत् ॥ ७ ॥ तुभ्य इत् इन्द्र म-

अ० ६. अ० ५. व० ३९.] ॥ १६३ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७८.]

स्वते सुताः सोमांसः अद्रिऽवः हृदा हूयन्ते उक्थिनः ॥ ८ ॥ पिब
इत् इद्र मरुत् संखा सुतं सोमं दिविष्टिषु वज्रं शिशानः ओजसा
॥ ९ ॥ उत्तिष्ठन् ओजसा सह पीत्वा शिप्रैः अवेपयः सोमं इद्र
चमू सुतं ॥ १० ॥ अनुत्वा रोदसी उभे ऋक्षमाणं अकृपेतां इद्रं
यत् दस्युऽहा अभवः ॥ ११ ॥ वाचं अष्टाऽपदीं अहं नवऽसक्तिं
चतुऽस्पृशं इद्रात् परितन्वं ममे ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ ७७ ॥ जज्ञानः नु शतऽक्रतुः वि पृच्छत् इति मातरं के उयाः
के हृष्टिषु ॥ १ ॥ आत् ईश्वसी अब्रवीत् और्णऽवाभं अहीश्रुवं
ते पुत्र संतु निऽतुरः ॥ २ ॥ सं इत् तान् वृचऽहा अखिदत् खे अ-
रान् इव खेदया प्रऽवृद्धः दस्युऽहा अभवत् ॥ ३ ॥ एकया प्रति-
ऽधा अपिबत् साकं सरांसि त्रिंशतं इद्रं सोमस्य कारुका ॥ ४ ॥
अभिगंधर्वे अतृणत् अबुधेषु रजःऽसु आ इद्रं ब्रह्मऽभ्यः इत् वृधे
॥ ५ ॥ २९ ॥ निः अविध्यत् गिरिऽभ्यः आ धारयत् पक्वं ओदनं इद्रं
बुंदं सुऽआततं ॥ ६ ॥ शतऽब्रह्मः इषुः तव सहस्रऽपर्यः एकः इत्
यं इद्रं चकृषे युजं ॥ ७ ॥ तेन स्तोतृऽभ्यः आ भर नृऽभ्यः नारिऽभ्यः
अक्षवे सद्यः जातः चतुऽस्थिर ॥ ८ ॥ एता च्यौत्नानि ते कृता व-
धिष्ठानि परीणसा हृदा वीळु अधारयः ॥ ९ ॥ विश्वा इत् ता विष्णुः
आ अभरत् उरुऽक्रमः त्वाऽईषितः शतं महिषान् क्षीरऽपाकं
ओदनं वराहं इद्रं एमुषं ॥ १० ॥ तुविऽक्षं ते सुऽकृतं सुऽमयं धनुः
साधुः बुंदः हिरण्ययः उभा ते बाहू रण्यां सुऽसंस्कृता चतुऽपे
चित् चतुऽवृधा ॥ ११ ॥ ३० ॥

॥ ७८ ॥ पुरोळाशं नः अंधसः इद्रं सहस्रं आ भर शता च शूर

अ० ६. अ० ५. व० ३४.] ॥ १६४ ॥ [म० ८. अ० ८. सू० ७९.

गोनां ॥ १ ॥ आ नः भर विऽअञ्जनं गां अश्वं अभिऽअञ्जनं सचा
मना हिरण्यया ॥ २ ॥ उत नः कर्णऽशोभना पुरुणि धृष्णो आ
भर त्वं हि शृण्विषे वसो ॥ ३ ॥ नकीं वृधीकः इंद्र ते न सुऽसाः न
सुऽदाः उत न अन्यः त्वत् शूर वाघतः ॥ ४ ॥ नकीं इंद्रः निऽकर्तवे
न शक्रः परिऽशक्तवे विश्वं शृणोति पश्यति ॥ ५ ॥ ३१ ॥ सः मय्युं
मर्त्यानां अदव्यः नि चिकीषते पुरा निदः चिकीषते ॥ ६ ॥ ऋत्वः
इत् पूर्ये उदरं तुरस्य अस्ति विधत्तः वृत्रघ्नः सोमऽपावः ॥ ७ ॥ त्वे
वसूनि संऽगता विश्वा च सोम सौभगा सुऽदातु अपरिऽहृता ॥ ८ ॥
त्वां इत् यवऽयुः मम कामः गव्युः हिरण्यऽयुः त्वां अश्वऽयुः आ
ईषते ॥ ९ ॥ तव इत् इंद्र अहं आऽशसा हस्ते दात्रं च न आ ददे दिन-
स्य वा मघऽवन् संऽभृतस्य वा पूधि यवस्य काशिना ॥ १० ॥ ३२ ॥

॥ ७९ ॥ अयंकुलुः अगृभीतः विश्वऽजित् उतऽभित् इत् सोमः
ऋषिः विप्रः कार्येन ॥ १ ॥ अभि ऊर्णोति यत् नमं भिषक्ति विश्वं
यत् तुरं प्र ई अंधः ख्यत् निः श्रोणः भूत् ॥ २ ॥ त्वं सोम तनूकृत्ऽभ्यः
वेषऽभ्यः अन्यऽकृतेभ्यः उरु यन्ता असि वरुण्यं ॥ ३ ॥ त्वं चिन्ती तव
दक्षैः दिवः आ पृथिव्याः ऋजीषिन् यावीः अघस्यं चित् वेषः
॥ ४ ॥ अर्थिनः यन्ति च इत् अर्थे गच्छान् इत् ददुषः रातिं ववृज्युः
नृथत्तः कामैः ॥ ५ ॥ ३३ ॥ विदत् यत् पूर्यं नष्टं उत ई ऋतऽयु ईरयत्
प्र ई आयुः तारीत् अतीर्यं ॥ ६ ॥ सुऽशेवः नः मृळयाकुः अहम-
ऽक्रतुः अवातः भवं नः सोम शंहदे ॥ ७ ॥ मा नः सोम सं वीविजः
मा वि वीभिषथाः राजन् मा नः हार्दि त्विषा वृधीः ॥ ८ ॥ अव यत्
स्वे सधऽस्ये देवानां दुऽमतीः ईक्षे राजन् अप द्विषः सेध मीढुः
अप सिधः सेध ॥ ९ ॥ ३४ ॥

॥ ८० ॥ नहि अन्यं बळा अकारं मडितारं शतऽक्रतो० त्वं नः
 इंद्र मृळय ॥ १ ॥ यः नः शश्वत् पुरा आविथ अमृधः वाजऽसातये
 सः त्वं नः इंद्र मृळय ॥ २ ॥ किं अंग रघऽचोदनः सुन्वानस्य अविता
 इत् असि कुवित् सु इंद्र नः शकः ॥ ३ ॥ इंद्र प्र नः रथं अव पश्चात्
 चित् संतं अद्रिऽवः पुरस्तात् एनं मे कृधि ॥ ४ ॥ हंतो नु किं आ-
 ससे प्रथमं नः रथं कृधि उपऽमं वाजऽयु अवः ॥ ५ ॥ ३५ ॥ अव नः
 वाजऽयु रथं सुऽकरं ते किं इत् परि अस्मान् सु जिग्युषः कृधि ॥ ६ ॥
 इंद्र हव्यं स्व पूः असि भद्रा ते एति निःऽकृतं इयं धीः ऋत्विजं वती
 ॥ ७ ॥ मा सी अवद्ये आ भाक् उर्वी काष्ठा हितं धनं अपऽआवृक्ताः
 अरन्त्यः ॥ ८ ॥ तुरीयं नाम यज्ञियं यदा करः तत् उश्मसि आत्
 इत् पतिः नः ओहसे ॥ ९ ॥ अवीवृधत् वः अमृताः अमदीत् एक-
 ऽद्युः देवाः उत याः च देवीः तस्मै जुं राधः कृणुत प्रऽशस्तं प्रातः
 मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ १० ॥ ३६ ॥ ८ ॥

॥ ८१ ॥ आ तु नः इंद्र क्षुऽमंतं चित्रं याभं संगृभाय महाऽहस्ती
 दक्षिणेन ॥ १ ॥ विघ्न हि त्वा तुविऽकूर्मिं तुविऽदेष्णं तुविऽमघं
 तुविऽमाचं अवऽभिः ॥ २ ॥ नहि त्वा शूर देवाः न मर्तासः दि-
 त्संतं भीमं न गां वारयंते ॥ ३ ॥ आ इत् जुं नु इंद्र स्तवाम ईशानं
 वस्वः स्वऽराजं न राधसा मर्धिषत् नः ॥ ४ ॥ प्र स्तोषत् उपं गा-
 सिषत् अवत् सामं गीयमानं अभि राधसा जुगुर्त् ॥ ५ ॥ ३७ ॥ आ
 नः भर दक्षिणेन अभि सव्येन प्र मृश इंद्र मा नः वसोः निः भाक्
 ॥ ६ ॥ उपं क्रमस्व आ भर धृषता धृष्णो जनानां अदाशूऽतरस्य
 वेदः ॥ ७ ॥ इंद्र यः जुं नु ते अस्ति वाजः विप्रेभिः सनिवः अस्मा-

भिः सुतं सनुहि ॥ ८ ॥ सद्यः ऽजुवः ते वाजाः अस्मभ्यं विश्वऽचंद्राः
वशैः च मक्षु जरते ॥ ९ ॥ ३८ ॥ ५ ॥

॥ ८२ ॥ आ प्र द्रव पराऽवतः अर्वाऽवतः च वृचऽहन् मध्वः
प्रति प्रभर्मणि ॥ १ ॥ तीव्राः सोमांसः आ गृहि सुतासः मादयि-
ष्णावः पिबं दधृक्यथा ओचिषे ॥ २ ॥ इषा मंदस्व आत् ऊं ते अरं
वराय मन्यवे भुवन्ते इन्द्र शं हृदे ॥ ३ ॥ आ तु अश्वो आ गृहि नि
उक्थानि च हूयसे उपऽमे रोचने दिवः ॥ ४ ॥ तुभ्यं अयं अद्रिऽभिः
सुतः गोभिः श्रीतः मदाय कं प्र सोमः इन्द्र हूयते ॥ ५ ॥ १ ॥ इन्द्रं शुधि
सु मे हवँ अस्मे सुतस्य गोऽमंतः वि पीतिं तृप्तिं अश्नुहि ॥ ६ ॥ यः
इन्द्रं च मसेषु आ सोमः च मूषु ते सुतः पिबं इत् अस्य त्वं ईशिषे
॥ ७ ॥ यः अपऽसु चंद्रमाः ऽइव सोमः च मूषु दहंशे पिबं इत् अस्य
त्वं ईशिषे ॥ ८ ॥ यं ते श्येनः पदा आ अभरन्ति रः रजांसि अस्पृतं
पिबं इत् अस्य त्वं ईशिषे ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ८३ ॥ देवानां इत् अर्वाः महत् तत् आ वृणीमहे वयं वृणां
अस्मभ्यं ऊतये ॥ १ ॥ ते नः संतु युजः सदा वरुणः मित्रः अर्यमा
वृधासः च प्रऽचेतसः ॥ २ ॥ अति नः विष्पिता पुरु नौभिः अपः
न पर्षथ यूयं चतस्य रथ्यः ॥ ३ ॥ वामं नः अस्तु अर्यमन् वामं व-
रुणं शंस्यं वामं हि आऽवृणीमहे ॥ ४ ॥ वामस्य हि प्रऽचेतसः ई-
शानासः रिशादसः न ई आदित्याः अघस्य यत् ॥ ५ ॥ ३ ॥ वयं इत्
वः सुऽदानवः क्षियंतः यातः अध्वन् आ देवाः वृधाय हूमहे ॥ ६ ॥
अधि नः इन्द्र एषां विष्णोः सऽजात्यानां इत् मरुतः अश्विना ॥ ७ ॥
प्र भ्रातृत्वं सुऽदानवः अधं द्विता समान्या मातुः गर्भे भ्रा-

महे॥८॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः इन्द्रोऽज्येष्टाः अभिऽद्यवः अधचित्
वः उत ब्रुवे॥९॥४॥

॥८४॥ प्रेष्टवः अतिथिं स्तुषे मित्रंऽइव प्रियं अग्निं रथेन वेद्यं
॥१॥ कविंऽइव प्रऽचेतसं यं देवासः अध द्विता नि मर्त्येषु आ-
ऽदधुः ॥२॥ त्वं यविष्ठ दाशुषः नृन् पाहि शृणुधि गिरः रक्ष तोकं
उत त्मना॥३॥ कया ते अग्ने अंगिरः ऊर्जः नपात् उपऽस्तुतिं व-
राय देव मन्यवे॥४॥ दाशेम कस्य मनसा यज्ञस्य सहसः यहो कत्
जं वोचे इदं नमः॥५॥५॥ अध त्वं हि नः कारः विश्वाः अस्मभ्यं
सुऽक्षितीः वाजंऽद्रविणसः गिरः ॥६॥ कस्य नूनं परीणसः धियः
जित्वा सिदंऽपते गोऽसाता यस्य ते गिरः ॥७॥ तं मर्जयन्त सुऽक्रतुं
पुरऽयावानं आजिषु स्वेषु क्षयेषु वाजिनं ॥८॥ क्षेति क्षेमेभिः
साधुऽभिः नकिः यं घ्नन्ति हन्ति यः अग्ने सुऽवीरः एधते ॥९॥६॥

॥८५॥ आ मे हवँ नासत्या अश्विना गच्छतं युवं मध्वः सोमस्य
पीतये॥१॥ इमं मे स्तोमं अश्विना इमं मे शृणुतं हवँ मध्वः सोम-
स्य पीतये॥२॥ अयं वां कृष्णः अश्विना हवन्ते वाजिनीऽवसू० म-
ध्वः सोमस्य पीतये॥३॥ शृणुतं जरितुः हवँ कृष्णस्य स्तुवतः नरा
मध्वः सोमस्य पीतये॥४॥ छदिः यन्तं अदाभ्यं विप्राय स्तुवते न-
रा मध्वः सोमस्य पीतये॥५॥७॥ गच्छतं दाशुषः गृहं इत्या स्तु-
वतः अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये॥६॥ युजाथां रासंभं रथे वी-
कुऽअंगे वृषणऽवसू० मध्वः सोमस्य पीतये॥७॥ त्रिऽबन्धुरेण
त्रिऽवृता रथेन आ यातं अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये॥८॥ नु

अ० ६. अ० ६. व० १०.] ॥ १६८ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ८७.

मे गिरः नासत्या अश्विना प्र अवतं युवं मध्वः सोमस्य पीतये
॥ ९॥ ८॥

॥ ८६ ॥ उभा हि दसा भिषजा मयः ऽभुवा उभा दक्षस्य वचसः
बभूवयुः ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं सख्या मु-
मोचतं ॥ १ ॥ कथानूनं वां विऽमनाः उप स्तवत युवं धियं ददयुः
वस्यः ऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं स-
ख्या मुमोचतं ॥ २ ॥ युवं हि स्म पुरुऽभुजा इमं एधतुं विष्णा ज्वेद-
दयुः वस्यः ऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं
सख्या मुमोचतं ॥ ३ ॥ उत त्वं वीरं धनऽसां ऋजीषिणं दूरे चित्
संतं अवसे हवामहे यस्य स्वादिष्टा सुऽमतिः पितुः यथा मा नः
वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥ ४ ॥ ऋतेन देवः सविता शंऽआयते
ऋतस्य ऋगं उर्विया वि पप्रथे ऋतं ससाह महि चित् पृतन्यतः
मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ८७ ॥ द्युम्नी वां स्तोमः अश्विना क्रिविः न सेके आ गतं
मध्वः सुतस्य सः दिवि प्रियः नरा पातं गौरौऽइव इरिणे ॥ १ ॥
पिबतं घर्मं मधुऽमंतं अश्विना आ बर्हिः सीदतं नरा ता मं-
दसाना मनुषः दुरोणे आ नि पातं वेदसा वयः ॥ २ ॥ आ वां
विश्वाभिः ऊतिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत ता वर्तिः यातं उप
वृक्तऽबर्हिषः जुष्टं यज्ञं दिविष्टिषु ॥ ३ ॥ पिबतं सोमं मधुऽमंतं
अश्विना आ बर्हिः सीदतं सुऽमत् ता ववृधानौ उप सुऽस्तुतिं
दिवः गतं गौरौऽइव इरिणं ॥ ४ ॥ आ नूनं यातं अश्विना अश्वेभिः
पुषितप्सुऽभिः दसा हिरण्यऽवर्तनी० शुभः पत्नी पातं सोमं

अ० ६. अ० ६. व० १२.] ॥ १६९ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ८९.]

ऋतुऽवृधा ॥ ५ ॥ वयं हि वां हवामहे विपुन्यवः विप्रासः वाज-
ऽसातये ता वल्गू दस्त्रा पुरुऽदंससा धिया अश्विना शुष्टी आ
गतं ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ ८८ ॥ तं वः दुस्मं ऋतिऽसहं वसोः मंदानं अंधसः अभि वत्सं
न स्वसरेषु धेनवः इंद्रं गीः ऽभिः न वामहे ॥ १ ॥ द्युक्षं सुऽदानुं त-
विषीभिः आऽवृतं गिरिं न पुरुऽभोजसं क्षुमंतं वाजं श्रुतिनं स-
हस्रिणं मक्षु गोऽमंतं ईमहे ॥ २ ॥ न त्वा बृहंतः अद्रयः वरंते इंद्र
वीळवः यत् दित्ससि स्तुवते माऽवते वसुं नकिः तत् आ मिना-
ति ते ॥ ३ ॥ यो द्वा असि क्रत्वा शवसा उत दंसना विश्वा जाता अभि
मज्मना आ त्वा अयं अर्कः ऊतये ववर्तति यं गोतमाः अजीज-
नन् ॥ ४ ॥ प्र हि रि रि शे ओजसा दिवः अंतैभ्यः परि न त्वा विव्याच
रजः इंद्र पार्थिवं अनु स्वधां ववक्षिथ ॥ ५ ॥ नकिः परिष्टिः मघ-
ऽवन् मघस्य ते यत् दाप्नुषे दशस्यसि अस्माकं बोधि उचथस्य
चोदिता मंहिष्ठः वाजऽसातये ॥ ६ ॥ ११ ॥

॥ ८९ ॥ बृहत् इंद्राय गायत मरुतः वृचहं ऽतमं येन ज्योतिः
अजनयन् ऋतुऽवृधः देवं देवाय जागृवि ॥ १ ॥ अपं अधमत अभि
ऽशस्तीः अशस्तिऽहा अथ इंद्रः द्युक्षी आ अभवत् देवाः ते इंद्र
सख्याय येमिरे बृहत् ऽभानो मरुत् ऽगण ॥ २ ॥ प्र वः इंद्राय बृहते
मरुतः ब्रह्म अर्चत वृचं हनति वृचऽहा शतऽक्रतुः वज्रेण शत-
ऽपर्वणा ॥ ३ ॥ अभि प्र भर धृषता धृषत् ऽमनः श्रवः चित्ते अ-
सत् बृहत् अर्षेतु आपः जवसा वि मातरः हनः वृचं जयं स्वः ॥
४ ॥ यत् जायथाः अपूर्व्यं मघऽवन् वृचऽहत्याय तत् पृथिवी

अप्रथयः तत् अस्तम्भाः उत द्यां ॥५॥ तत् ते यज्ञः अजायत तत्
अर्कः उत हस्तृतिः तत् विश्वं अभिऽभूः असि यत् जातं यत् च
जलं ॥६॥ आमासु पक्वं ऐरयः आसूर्यो रोहयः दिवि घमेन सामन्
तपत सुवृत्तिऽभिः जुष्टं गिर्वणसे बृहत् ॥७॥ १२॥

॥९०॥ आ नः विश्वासु हव्यः इंद्रः समतऽसु भूषतु उप ब्रह्माणि
सर्वानानि वृचऽहा परमऽज्याः ऋचीषमः ॥१॥ त्वं दाता प्रथमः
राधसां असि असि सत्यः ईशानऽकृत तु विऽद्युम्नस्य युज्या आ वृ-
णीमहे पुचस्य शवसः महः ॥२॥ ब्रह्म ते इंद्र गिर्वणः क्रियंते अ-
नतिहृता इमा जुषस्व हरिऽअश्व योजना इंद्र या ते अमन्महि
॥३॥ त्वं हि सत्यः मघऽवन् अनानतः वृत्रा भूरि निऽञ्जसे सः
त्वं शविष्ठ वज्रऽहस्त दाशुषे अवाचं रयिं आ कृधि ॥४॥ त्वं इंद्र य-
शाः असि ऋजीषी शवसः पते त्वं वृत्राणि हंसि अप्रतीनि एकः
इत् अनुक्ता चर्षणिऽधृता ॥५॥ तं ऊं त्वा नूनं असुर प्रऽचेतसं
राधः भागंऽइव इमहे महीऽइव कृत्तिः शरणा ते इंद्र प्र ते सुम्ना
नः अश्ववन् ॥६॥ १३॥

॥९१॥ कन्या वाः अवऽयती सोमं अपि सुता अविदत् अस्तं
भरंती अब्रवीत् इंद्राय सुन वै त्वा शक्राय सुन वै त्वा ॥१॥ असौ यः
एषि वीरकः गृहंऽगृहं विऽचाकशत् इमं जंभेऽसुतं पिब धाना-
ऽवतं करंभिणं अपूपऽवतं उक्थिनं ॥२॥ आ च न त्वा चिकित्सा-
मः अधि च न त्वा न इमसि शनैःऽइव शनैःऽइव इंद्राय इंद्रो
परि स्रवं ॥३॥ कुवित् शकत् कुवित् करत् कुवित् नः वस्यसः करत्
कुवित् पतिऽद्विषः यतीः इंद्रेण संऽगमा महे ॥४॥ इमानि चीणि

अ० ६. अ० ६. व० १८.] ॥ १७१ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ९२.

विष्टपा तानि इंद्र वि रोहय शिरः ततस्य उर्वरा आत् इदं मे उप
उदरे ॥५॥ असौ च यानः उर्वरा आत् इमां तन्वं मम अथो ततस्य
यत् शिरः सर्वा तारोमशा कृधि ॥६॥ खे रथस्य खे अनसः खे युगस्य
शतऽऋतो० अपालां इंद्र विः पूत्वी अकृणोः सूर्येऽत्वचं ॥७॥ १४॥

॥९२॥ पातं आवः अंधसः इंद्रं अभि प्रगायत विश्वऽसहं श-
तऽऋतं महिष्ठं चर्षणीनां ॥१॥ पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं गाथान्यं सन-
ऽश्रुतं इंद्रः इति ब्रवीत न ॥२॥ इंद्रः इत नः महानां दाता वाजानां
नृतुः महान् अभिऽद्भु आ यमत् ॥३॥ अपात् ऊं शिप्री अंधसः
सुऽदक्षस्य प्रऽहोषिणः इंदोः इंद्रः यवऽआशिरः ॥४॥ तं ऊं अभि
प्र अर्चत इंद्रं सोमस्य पीतये तत् इत् हि अस्य वर्धनं ॥५॥ १५॥
अस्य पीत्वा मदानां देवः देवस्य ओजसा विश्वा अभिभुवन्नाभु-
वत् ॥६॥ त्वं ऊं वः सत्वाऽसहं विश्वा सुगीर्षु आऽयतं आ च्यवयसि
ऊतये ॥७॥ युध्मं संतं अनवाणं सोमऽपां अनपऽच्युतं नरं अ-
वार्यऽऋतं ॥८॥ शिखं नः इंद्र रायः आ पुरु विद्वान् ऋचीषम
अव नः पार्ये धने ॥९॥ अतः चित् इंद्र नः उप आ याहि शत-
ऽवाजया इषा सहस्रऽवाजया ॥१०॥ १६॥ अयाम धीऽवतः धियः
अर्वत्ऽभिः शक्र गोऽदरे जयेम पृतऽसु वज्रिऽवः ॥११॥ वयं ऊं
त्वा शतऽऋतो० गावः न यवसेषु आ उक्थेषु रणायामसि ॥१२॥
विश्वा हि मर्त्येऽत्वना अनुऽकामा शतऽऋतो० अगन्म वज्रिन्
आऽशंसः ॥१३॥ त्वे सु पुत्र शवसः अवृचन् कामऽकातयः नत्वां
इंद्र अति रिच्यते ॥१४॥ सः नः वृषन् सनिष्ठया सं घोरया द्रवि-
त्वा धिया अविद्धि पुरंऽध्या ॥१५॥ १७॥ यः ते नूनं शतऽऋतो०
इंद्र द्युम्निऽतमः मदः तेन नूनं मदे मदे ॥१६॥ यः ते चित्रथ-

अ० ६. अ० ६. व० २१.] ॥ १७२ ॥ [म० ८. अ० ९. सू० ९३.

वःऽतमः यः इन्द्र वृचहन्ऽतमः यः ओजःऽदातमः मदः ॥ १७ ॥ विष्म
हि यः ते अद्रिऽवः त्वाऽदक्षः सत्य सोमऽपाः विश्वासु दस्म कृष्टिषु
॥ १८ ॥ इन्द्राय मङ्गने सुतं परि स्तोभन्तु नः गिरः अर्के अर्चन्तु कारवः
॥ १९ ॥ यस्मिन् विश्वाः अधि श्रियः रणन्ति सप्त संऽसदः इन्द्रं सुते
हवामहे ॥ २० ॥ १८ ॥ चिऽकट्टकेषु चेतनं देवासः यज्ञं अन्नत तं इत्
वर्धन्तु नः गिरः ॥ २१ ॥ आ त्वा विशन्तु इन्द्रवः समुद्रं इव सिधवः
न त्वा इन्द्र अति रिच्यते ॥ २२ ॥ विव्यकथं महिना वृषन् भक्षं सो-
मस्य जागृवे यः इन्द्र जठरैषु ते ॥ २३ ॥ अरं ते इन्द्र कुक्ष्ये सोमः भवतु
वृचऽहन् अरं धामऽभ्यः इन्द्रवः ॥ २४ ॥ अरं अश्वाय गायति श्रुत-
ऽकक्षः अरं गवे अरं इन्द्रस्य धात्रे ॥ २५ ॥ अरं हि स्म सुतेषु नः सो-
मेषु इन्द्र भूषसि अरं ते शक्र दावने ॥ २६ ॥ १९ ॥ पराकाक्षात् चित्
अद्रिऽवः त्वा नक्षन्त नः गिरः अरं गमाम ते वयं ॥ २७ ॥ एव हि
असि वीरऽयुः एव शूरः उत स्थिरः एव ते राध्व मनः ॥ २८ ॥ एव
रातिः तुविऽमघ विश्वेभिः धायि धातुऽभिः अध चित् इन्द्र मे सचा
॥ २९ ॥ मो सु ब्रह्मा इव तद्रयुः भुवः वाजानां पते मत्स्व सुतस्य
गोऽमतः ॥ ३० ॥ मा नः इन्द्र अभि आऽदिशः सूरः अक्षुषु आयमन्
त्वा युजा वनेम तत् ॥ ३१ ॥ त्वया इत् इन्द्र युजा वयं प्रति ब्रुवीमहि
स्पृधः त्वं अस्माकं तव स्मसि ॥ ३२ ॥ त्वा इत् हि त्वाऽयवः अनु-
ऽनोनुवतः चरान् सखायः इन्द्र कारवः ॥ ३३ ॥ २० ॥

॥ ९३ ॥ उत् घ इत् अभि श्रुतऽमघं वृषभं नयंऽअपसं अस्तारं
एषि सूर्य ॥ १ ॥ नव यः नवतिं पुरः बिभेद बाहुऽओजसा अहिं च
वृचऽहा अवधीत् ॥ २ ॥ सः नः इन्द्रः शिवः सखा अश्वऽवत् गोऽमत
यवऽमत उरुधारा इव दोहते ॥ ३ ॥ यत् अद्य कत् च वृचऽहन्

उ॒त्त॒ऽअगाः॑ अ॒भि॒ सूर्य॑ स॒र्वे॒ तत् इ॒न्द्र॒ ते॒ व॒र्षे॑ ॥४॥ यत् वा॒ प्र॒ऽवृ॒द्ध
 स॒त्त॒ऽप॒ते न॒ म॒रै॒ इति॑ म॒न्य॒से॒ उ॒तो॑ तत् स॒त्यं॑ इ॒त् तव॑ ॥५॥ २१॥ ये
 सोमा॑सः प॒रा॒ऽव॒ति॒ ये अ॒र्वा॒ऽव॒ति॒ सु॒न्वि॒रे स॒र्वान्॑ ता॒न् इ॒न्द्र॒ ग॒-
 च्छ॒सि॒ ॥६॥ तं इ॒न्द्रं॑ वा॒ज॒या॒म॒सि॒ म॒हे वृ॒चा॒य॒ ह॒न्त॒वे॒ सः वृ॒षा वृ॒षभः॑
 भु॒वत् ॥७॥ इ॒न्द्रः सः॑ दा॒म॒ने॒ कृतः॑ ओ॒जि॒ष्ठः सः॑ म॒दै॒हि॒तः द्यु॒म्नी द्यो॒-
 की॒सः सो॒म्यः ॥८॥ गि॒रा व॒ज्रः॑ न सं॒ऽभृ॒तः स॒ऽब॒लः अ॒न॒प॒ऽच्यु॒तः
 व॒व॒क्षे च॒ष्ट॒षः अ॒स्तृ॒तः ॥९॥ दुः॒ऽगे चि॒त् नः॒ सु॒ऽगं॑ कृ॒धि गृ॒णानः॑
 इ॒न्द्र॒ गि॒र्व॒णः॑ त्वं च॒ म॒घ॒ऽव॒न् व॒र्षः ॥१०॥ २२॥ य॒स्य॑ ते॒ नु चि॒त् आ॒-
 ऽदि॒शं न॒ मि॒न॒न्ति॑ स्व॒ऽरा॒ज्यं न॒ दे॒वः न॒ अ॒ग्नि॒ऽगुः ज॒नः ॥११॥ अ॒धं
 ते॒ अ॒प्र॒ति॒ऽस्तु॒तं दे॒वी॒ श्रु॒षमँ॑ स॒प॒र्य॒तः उ॒भे॑ सु॒ऽशि॒म॒ रोद॑सी ॥१२॥
 त्वं ए॒तत् अ॒धा॒र॒यः॑ कृ॒ष्णासु॑ रोहि॒णीषु॑ च॒ प॒रु॒ष्णीषु॑ रु॒शन्त॑ प॒र्यः
 ॥१३॥ वि॒ यत् अ॒हैः अ॒धं त्वि॒षः॑ वि॒श्वे॑ दे॒वा॒सः अ॒क्र॒मुः वि॒दत् मृ॒-
 ग॒स्य॑ ता॒न् अ॒मः ॥१४॥ आ॒त् ऊं॑ मे॒ नि॒ऽव॒रः॑ भु॒वत् वृ॒त्र॒ऽहा अ॒दि॒ष्ट
 पौ॒ंस्यं॑ अ॒जा॒त॒ऽश॒त्रुः॑ अ॒स्तृ॒तः ॥१५॥ २३॥ श्रु॒तं वः॑ वृ॒त्र॒हन्॑ऽत॒मं
 प्र॒ श॒र्धं च॒र्ष॒णी॒नां आ॑ श्रु॒षे रा॒ध॒से॒ म॒हे ॥१६॥ अ॒या धि॒या च॒ ग॒व्य॒-
 ऽया॑ पु॒रु॒ऽना॒म॒न् पु॒रु॒ऽस्तु॒त॒ यत् सो॒मै॒ऽसो॒मे आ॑ अ॒भ॒वः ॥१७॥
 बो॒धित॑ऽम॒नाः॑ इ॒त् अ॒स्तु॒ नः॒ वृ॒त्र॒ऽहा भूरि॑ऽआ॒सु॒तिः श्रु॒णोतुं॑ श॒-
 क्रः आ॒ऽशि॒षं ॥१८॥ क॒या त्वं नः॑ ऊ॒त्या अ॒भि प्र॒म॒द॒से॒ वृ॒षन् क॒या
 स्तो॒तु॒ऽभ्यः॑ आ॒ भर॑ ॥१९॥ क॒स्य॑ वृ॒षा सु॒ते स॒चा नि॒यु॒त्वा॒न् वृ॒षभः॑
 र॒ण॒त् वृ॒त्र॒ऽहा सो॒म॒ऽपी॒त॒ये ॥२०॥ २४॥ अ॒भि सु॒नः॑ त्वं र॒यिं म॒द॒-
 सा॒नः स॒ह॒स्रि॒णं प्र॒ऽय॒न्ता बो॒धि॒ दा॒श्रु॒षे ॥२१॥ प॒त्नी॑ऽव॒न्तः॑ सु॒ताः
 इ॒मे उ॒श॒न्तः॑ य॒न्ति॒ वी॒त॒ये॒ अ॒पां ज॒ग्मि॑ः नि॒ऽचु॒पु॒णः ॥२२॥ इ॒ष्टाः हो॒-
 चाः॑ अ॒सृ॒क्ष॒न्त॒ इ॒न्द्रं॑ वृ॒धा॒सः अ॒ध्व॒रे अ॒च्छ॒ अव॒ऽभृ॒यं ओ॒ज॒सा ॥२३॥
 इ॒ह त्या॑ स॒ध॒ऽमा॒द्या ह॒री॑ हिर॒ण्य॑ऽके॒श्या वो॒ऽह्नां॑ अ॒भि प्र॒यः

अ० ६. अ० ६. व० २९.] ॥ १७४ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० ९४.]

हितं ॥ २४ ॥ तुभ्यं सोमाः सुताः इमे स्त्रीणं बहिः विभाऽवसो०
 स्तोतृभ्यः इदं आ वह ॥ २५ ॥ २५ ॥ आ ते दक्षं वि रोचना दधत् र-
 त्ना वि दाश्रुषे स्तोतृभ्यः इदं अर्चत ॥ २६ ॥ आ ते दधामि इन्द्रियं
 उक्था विश्वा शतऽक्रतो० स्तोतृभ्यः इदं मूळय ॥ २७ ॥ भद्रं भद्रं
 नः आ भर इषं ऊर्जं शतऽक्रतो० यत् इदं मूळयासि नः ॥ २८ ॥ सः
 नः विश्वानि आ भर सुवितानि शतऽक्रतो० यत् इदं मूळयासि
 नः ॥ २९ ॥ त्वां इत् वृचहन्ऽतम सुतऽवतः हवामहे यत् इदं मूळ-
 यासि नः ॥ ३० ॥ २६ ॥ उप नः हरिऽभिः सुतं याहि मदानां पते उप
 नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३१ ॥ द्विता यः वृचहन्ऽतमः विदे इदं शत-
 क्रतुः उप नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३२ ॥ त्वं हि वृचऽहन् एषां पाता
 सोमानां असि उप नः हरिऽभिः सुतं ॥ ३३ ॥ इदं इषे ददातु नः
 ऋभुक्षणं ऋभुं रयिं वाजी ददातु वाजिनं ॥ ३४ ॥ २७ ॥ ९ ॥

॥ ९४ ॥ गौः धयति मरुतां अवस्युः माता मघोनां युक्ता बहिः
 रथानां ॥ १ ॥ यस्याः देवाः उपऽस्थे व्रता विश्वे धारयन्ते सूर्यामासा
 हशेकं ॥ २ ॥ तत् सु नः विश्वे अर्यः आ सदां गृणन्ति कारवः मरुतः
 सोमऽपीतये ॥ ३ ॥ अस्ति सोमः अयं सुतः पिबन्ति अस्य मरुतः
 उत स्वऽराजः अश्विना ॥ ४ ॥ पिबन्ति मित्रः अर्यमा तनां पूतस्य
 वरुणः चिऽसधस्थस्य जाऽवतः ॥ ५ ॥ उतो नु अस्य जोषं आ इदं
 सुतस्य गोऽमंतः प्रातः होताऽइव मत्सति ॥ ६ ॥ २८ ॥ कत् अत्विषन्त
 सूरयः तिरः आपःऽइव सिधः अर्षन्ति पूतऽदक्षसः ॥ ७ ॥ कत् वः
 अद्य महानां देवानां अवः वृणे त्मना च दस्मऽवर्चसां ॥ ८ ॥ आ
 ये विश्वा पार्थिवानि पप्रथन् रोचना दिवः मरुतः सोमऽपीतये
 ॥ ९ ॥ न्यान् नु पूतऽदक्षसः दिवः वः मरुतः हुवे अस्य सोमस्य पी-

अ० ६. अ० ६. व० ३२.] ॥ १७५ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० ९६.]

तये ॥ १० ॥ त्वान् नु ये वि रोदसी तस्तुभुः मरुतः हुवे अस्य सो-
मस्य पीतये ॥ ११ ॥ त्वं नु मारुतं गुणं गिरिऽस्थां वृषणं हुवे अस्य
सोमस्य पीतये ॥ १२ ॥ २९ ॥

॥ १५ ॥ आ त्वा गिरः रथीऽइव अस्थुः सुतेषु गिर्वणः अभि
त्वा स अनुषत् इद्रं वत्सं न मातरः ॥ १ ॥ आ त्वा शुक्राः अचुच्यवुः
सुतासः इद्रं गिर्वणः पिबं तु अस्य अंधसः इद्रं विश्वासु ते हितं ॥ २ ॥
पिबं सोमं मदाय कं इद्रं श्येनऽआभृतं सुतं त्वं हि शश्वतीनां पतिः
राजा विशां असि ॥ ३ ॥ श्रुधि ह वै तिरथ्याः इद्रं यः त्वा सपर्यति
सुऽवीर्यस्य गोऽमतः रायः पूर्धि महान् असि ॥ ४ ॥ इद्रं यः ते न-
वीयसीं गिरं मद्रां अजीजनत् चिकित्वित्ऽमनसं धियं प्रत्नां
चतस्य पिपुषीं ॥ ५ ॥ ३० ॥ तं जुं स्तवाम यं गिरः इद्रं उक्थानि
ववृधुः पुरुणि अस्य पौंस्यां सिसांसतः वनामहे ॥ ६ ॥ एतो-
नु इद्रं स्तवाम शुद्धं शुद्धेन साम्ना शुद्धैः उक्थैः ववृध्वासं शुद्धः
आशीऽवान् ममहु ॥ ७ ॥ इद्रं शुद्धः नः आ गृहि शुद्धः शुद्धभिः
ऊतिऽभिः शुद्धः रयिं नि धारय शुद्धः ममद्धि सोम्यः ॥ ८ ॥ इद्रं शु-
द्धः हि नः रयिं शुद्धः रत्नानि दाशुषे शुद्धः वृत्राणि जिघ्रसे शुद्धः
वाजं सिसांससि ॥ ९ ॥ ३१ ॥

॥ ९६ ॥ अस्मै उषसः आ अतिरंतं यामं इंद्राय नक्तं ऊर्म्यीः सु-
ऽवाचः अस्मै आपः मातरः सप्त तस्युः नृऽभ्यः तराय सिंधवः सु-
ऽपाराः ॥ १ ॥ अतिऽविद्धा विथुरेण चित् अस्त्रां चिः सप्त सानु
संऽहिता गिरीणां न तत् देवः न मर्त्यैः तुतुर्यात् यानि प्रऽवृद्धः
वृषभः चकार ॥ २ ॥ इद्रस्य वज्रः आयसः निऽमिष्यः इद्रस्य बाह्वोः

अ० ६, अ० ६, व० ३४.] ॥ १७६ ॥ [म० ८, अ० १०, सू० ९६,

भूयिष्ठं ओजः शीर्षेन इंद्रस्य क्रतवः निरेके आसन् आ ईषंत श्रुत्यै
उपाके ॥३॥ मन्येत्वा यज्ञियं यज्ञियानां मन्येत्वा च्यवनं अच्युता-
नां मन्येत्वा सत्त्वनां इंद्रं केतुं मन्येत्वा वृषभं चर्षणीनां ॥४॥ आ यत्
वज्रं बाह्वोः इंद्र धत्से मदऽच्युतं अहं ये हंत वै ऊं' प्र पर्वताः अन-
वन्त प्रगावः प्र ब्रह्माणः अभिऽनर्क्षतः इंद्रं ॥५॥ ३२॥ तं ऊं' स्तवाम
यः इमा जजानं विश्वा जातानि अवराणि अस्मात् इंद्रेण मिचं
दिधिषेम गीऽभिः उपो' नमःऽभिः वृषभं विशेम ॥६॥ वृचस्य
त्वा श्वसथात् ईवमाणाः विश्वे देवाः अजहुः ये सखायः मरुत-
ऽभिः इंद्र सख्यं ते अस्तु अथ इमाः विश्वाः पृतनाः ज्यासि ॥७॥
चिः षष्टिः त्वा मरुतः ववृधानाः उसाःऽइव राशयः यज्ञियांसः
उप त्वा आ इमः कृधिनः भागऽधेयं शुष्मं ते एना हविषा विधेम
॥८॥ तिग्मे आयुधं मरुतां अनीकं कः ते इंद्र प्रति वज्रं दधर्ष अ-
नायुधासः असुराः अदेवाः चक्रेण तान् अप वप ऋजीषिन्
॥९॥ महे उपाय तवसे सुऽवृक्तिं प्र ईरय शिवऽतमाय पश्वः गि-
र्वाहसे गिरः इंद्राय पूर्वीः धेहि तन्वे कुवित् अंग वेदत् ॥१०॥ ३३॥
उक्थऽवाहसे विऽभ्वे मनीषां दुर्णा न पारं ईरय नदीनां नि स्पृश
धिया तन्वि श्रुतस्य जुष्टं तरस्य कुवित् अंग वेदत् ॥११॥ तत् वि-
विद्धि यत् ते इंद्रः जुजोषत् स्तुहि सुऽस्तुतिं नमसा आ विवास उप
भूष जरितः मा रुवण्यः श्रवय वाचं कुवित् अंग वेदत् ॥१२॥ अव
द्रप्सः अंशुऽमतीं अतिष्ठत् इयानः कृष्णः दशऽभिः सहस्रैः आ-
वत् तं इंद्रः शच्या धर्मतं अप स्नेहितीः नृऽमनाः अधत् ॥१३॥ द्र-
प्सं अपश्यं विषुणे चरंत उपऽहरे नद्यः अंशुऽमत्याः नभः न कृ-
ष्णं अवतस्थिऽवांसं इयामि वः वृषणः युध्यत आजौ ॥१४॥ अध
द्रप्सः अंशुऽमत्याः उपऽस्थे आधारयत् तन्वं तित्विषाणः विशः

अ० ६. अ० ६. व० ३७.] ॥ १७७ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० ९७.]

अदे॒वीः अ॒भि आ॒ऽचर॑तीः वृ॒हस्प॑ति॒ना यु॒जा इ॒न्द्रः स॒सहे॑ ॥ १५ ॥ ३४ ॥
 त्वं ह॒ त्यत् स॒प्तऽभ्यः॑ जा॒यमानः॑ अ॒श्व॒क्षुऽभ्यः॑ अ॒भ॒वः श॒त्रुः इ॒न्द्र गू॒ळहे॑
 द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒नु अ॒वि॒न्दुः वि॒भु॒मत्तऽभ्यः॑ भु॒वने॑भ्यः र॒णं धाः॑
 ॥ १६ ॥ त्वं ह॒ त्यत् अ॒प्र॒तिऽमा॒नं ओ॒जः व॒ज्रेण॑ व॒ज्रिन् धृ॑षि॒तः ज॒-
 घं॒य त्वं॑ ऋ॒णस्य॑ अ॒व अ॒ति॒रः व॒ध॒त्रैः त्वं गाः॑ इ॒न्द्र श॒च्या इ॒त् अ॒वि॒न्दुः
 ॥ १७ ॥ त्वं ह॒ त्यत् वृ॒षभ॑ च॒र्ष॒णीनां॑ घ॒नः वृ॒चाणां॑ त॒विषः॑ व॒भूय॒ त्वं
 सिं॒धून् अ॒सृजः॑ त॒स्त॒भाना॑न् त्वं अ॒पः अ॒ज॒यः दा॒सऽप॑न्तीः ॥ १८ ॥
 सः सु॒ऽऋतुः॑ र॒णिता॑ यः सु॒तेषु॑ अ॒नुत्तऽम॑न्युः यः अ॒हाऽइ॒व रे॒वान्
 यः ए॒कः इ॒त् नरि॑ अ॒पांसि॑ क॒र्ता सः॑ वृ॒त्रऽहा॑ प्र॒ति इ॒त् अ॒न्यं आ॒हुः
 ॥ १९ ॥ सः वृ॒त्रऽहा॑ इ॒न्द्रः च॒र्ष॒णिऽधृ॑तं तं सु॒ऽस्तु॒त्या ह॒व्यं हु॒वे॒म सः॑
 प्र॒ऽअ॒वि॒ता म॒घऽवा॑नः अ॒धिऽव॒क्ता सः॑ वा॒जस्य॑ अ॒व॒स्य॑स्य दा॒-
 ता ॥ २० ॥ सः वृ॒त्रऽहा॑ इ॒न्द्रः ऋ॒भुक्षाः॑ स॒द्यः ज॒ज्ञानः॑ ह॒व्यः व॒भूव॑
 कृ॒षन् अ॒पांसि॑ न॒यी पु॒रु॒णि सोमः॑ न पी॒तः ह॒व्यः स॒खिऽभ्यः॑
 ॥ २१ ॥ ३५ ॥

॥ ९७ ॥ याः इ॒न्द्र भु॒जः आ॒ अ॒भरः॑ स्वःऽवा॒न् अ॒सुरे॑भ्यः स्तो॒तारं॑
 इ॒त् म॒घऽव॒न् अ॒स्य॒ वर्ध॑य॒ ये च॒ त्वे॑ वृ॒क्तऽव॑र्हिषः ॥ १ ॥ यं इ॒न्द्र द॒धिषे॑
 त्वं अ॒श्वं गां॑ भा॒गं अ॒व्ययं॑ य॒जमाने॑ सु॒न्वति॑ दक्षि॒णाऽव॑ति तस्मिन्
 तं धे॒हि मा॑ प॒णौ ॥ २ ॥ यः इ॒न्द्र स॒स्ति अ॒व्र॒तः अ॒नुऽस्वा॒पं अ॒दे॒वऽयुः॑
 स्वैः सः॑ ए॒वैः सु॒मु॒रत् पो॒थं र॒यिं स॒नुतः॑ धे॒हि तं॑ ततः ॥ ३ ॥ यत् श॒क्र
 अ॒सिं प॒राऽव॑ति यत् अ॒र्वाऽव॑ति वृ॒त्रऽह॑न् अ॒तः त्वा॒ गीः॑ ऽभिः
 द्युऽग॒त् इ॒न्द्र के॑शिऽभिः सु॒तऽवा॒न् आ॒ वि॒वा॒स॒ति ॥ ४ ॥ यत् वा॒ अ॒-
 सि॒रो च॒ने दि॒वः स॒मु॒द्रस्य॑ अ॒धि वि॒ष्टपि॑ यत् पा॒थि॒वे स॒दने॑ वृ॒त्र-
 ह॒न्ऽत॒म॒ यत् अ॒न्तरि॑क्षे आ॒ ग॒हि ॥ ५ ॥ ३६ ॥ सः नः॑ सो॒मेषु॑ सो॒म-

ऽपाः सुतेषु श्वसः पते मादयस्व राधसा सूनृताऽवता इंद्र राया
 परीणसा ॥ ६ ॥ मा नः इंद्र परा वृणक् भव नः सधऽमाद्यः त्वं नः
 जती त्वं इत नः आर्यं मा नः इंद्र परा वृणक् ॥ ७ ॥ अस्मे इंद्र सचा
 सुते नि सद पीतये मधु कृधि जरिचे मघऽवन् अवः महत् अस्मे
 इंद्र सचा सुते ॥ ८ ॥ न त्वा देवासः आशत न मर्त्यासः अद्रिऽवः वि-
 श्वा जातानि श्वसा अभिऽभूः असि न त्वा देवासः आशत ॥ ९ ॥
 विश्वाः पृतनाः अभिऽभूतरं नरं सऽजूः ततश्चुः इंद्रं जजनुः च रा-
 जसे क्रत्वा वरिष्ठं वरं आऽमुरिं उत उग्रं ओजिष्ठं तवसे तरस्विनं
 ॥ १० ॥ ३७ ॥ सं ईरेभासः अस्वरन् इंद्रं सोमस्य पीतये स्वऽपतिं
 यत् ई वृधे धृतऽव्रतः हि ओजसा सं जतिऽभिः ॥ ११ ॥ नेमिं नमं-
 ति चक्षसा मेघं विप्राः अभिऽस्वरा सुऽदीतयः वः अदुहः अपि
 कर्णे तरस्विनः सं ऋक्ऽभिः ॥ १२ ॥ तं इंद्रं जोहवीमि मघऽवानं
 उग्रं सचा दधानं अप्रतिऽस्कृतं शवांसि मंहिष्ठः गीऽभिः आ च
 यज्ञियः ववर्तत राये नः विश्वा सुऽपथा कृणोतु वज्री ॥ १३ ॥ त्वं
 पुरः इंद्र चिक्त्वा एनाः वि ओजसा श्विष्ठ शक्र नाशयथ्यं तत्
 विश्वानि भुवनानि वज्रिन् द्यावा रेजेते पृथिवी च भीषा ॥ १४ ॥
 तत् मा ऋतं इंद्र शूर चिच पातु अपः न वज्रिन्दुऽइता अति प-
 र्धि भूरि कदानः इंद्र रायः आ दशस्ये विश्वऽस्त्यस्य स्पृहयाय्यस्य
 राजन् ॥ १५ ॥ ३८ ॥ ६ ॥

॥ ९८ ॥ इंद्राय सामं गायत विप्राय बृहते बृहत् धर्मऽकृते वि-
 पऽचिते पनस्यवे ॥ १ ॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि त्वं सूर्यं अरोचयः
 विश्वऽकर्मा विश्वऽदेवः महान् असि ॥ २ ॥ विऽभाजन् ज्योति-
 षा स्वः अगच्छः रोचनं दिवः देवाः ते इंद्र सख्याय येमिरे ॥ ३ ॥

आ इन्द्र नः गन्धिप्रियः सचाऽजित् अगोह्यः गिरिः न विश्रतः पृथुः
 पतिः दिवः ॥ ४ ॥ अभि हि सत्य सोमऽपाः उभे बभूथ रोदसी
 इन्द्र असिमुन्वतः वृधः पतिः दिवः ॥ ५ ॥ त्वं हि शश्वतीनां इन्द्र दत्ता
 पुरां असि हन्ता दस्योः मनोः वृधः पतिः दिवः ॥ ६ ॥ १ ॥ अथ हि
 इन्द्र गिर्वणः उप त्वा कामान् महः समृज्महे उदाऽइव यतः उद-
 ऽभिः ॥ ७ ॥ वाः न त्वा यय्याभिः वर्धन्ति शूर ब्रह्माणि ववृध्वासं
 चित् अदिऽवः दिवेऽदिवे ॥ ८ ॥ युञ्जन्ति हरी इषिरस्य गाथया उ-
 रौ रथे उरुऽयुगे इन्द्रऽवाहा वचःऽयुजा ॥ ९ ॥ त्वं नः इन्द्र आ भर
 ओजः नृमणं शतऽक्रतो विऽचर्षणे आ वीरं पृतनाऽसहं ॥ १० ॥
 त्वं हि नः पिता वसो त्वं माता शतऽक्रतो बभूविष्य अथ ते सुभं
 ईमहे ॥ ११ ॥ त्वां शुष्मिन् पुरुऽहूत वाजऽयन्तं उप ब्रुवे शतऽक्र-
 तो सः नः रास्व सुऽवीर्यं ॥ १२ ॥ २ ॥

॥ ९९ ॥ त्वां इदा ह्यः नरः अपीयन् वज्रिन् भूर्णयः सः इन्द्र स्तो-
 मऽवाहसां इह श्रुधि उप स्वसरं आ गहि ॥ १ ॥ मत्स्वं सुऽशिप्र
 हरिऽवः तत् ईमहे त्वे आ भूषन्ति वेधसः तव श्रवांसि उपऽमानि
 उक्थ्या सुतेषु इन्द्र गिर्वणः ॥ २ ॥ आर्यतःऽइव सूर्यं विश्वा इत् इन्द्र-
 स्य भक्षत वसूनि जाते जनमाने ओजसा प्रति भागं न दीधिम
 ॥ ३ ॥ अनर्शेऽराति वसुऽदां उप स्तुहि भद्राः इन्द्रस्य रातयः सः अ-
 स्य कामं विधतः न रोषति मनः दानाय चोदयन् ॥ ४ ॥ त्वं इन्द्र प्र-
 ऽतूर्तिषु अभि विश्वाः असि स्पृधः अशस्तिऽहा जनिता विश्वऽतूः
 असि त्वं तूर्य तरुथतः ॥ ५ ॥ अनु ते शुष्मं तुरयन्तं इयतुः स्त्रीणी
 शिशुं न मातरा विश्वाः ते स्पृधः अथ यन्त मन्यवे वृचं यत् इन्द्र तूर्वै-
 सि ॥ ६ ॥ इतः जती वः अजरं प्रऽहेतारं अप्रऽहितं आप्नु जेतारं

हेतारं रयिऽतमं अतूर्तिं तुग्यऽवृधं ॥ ७ ॥ इष्कर्तारं अग्निऽकृतं
सहऽकृतं शतंऽकृतिं शतऽकृतं सुमानं इन्द्रं अवसे हवामहे व-
सवानं वसुऽजुवं ॥ ८ ॥ ३ ॥

॥ १०० ॥ अयं ते एमि तन्वा पुरस्तात् विश्वे देवाः अभि मा यंति
पश्चात् यदा महीं दीधरः भागं इन्द्र आत् इत् मया कृणवः वीर्याणि
॥ १ ॥ दधामि ते मधुनः भक्षं अये हितः ते भागः सुतः अस्तु सोमः
असं च त्वं दक्षिणतः सखा मे अध वृचाणि जंघना व भूरि ॥ २ ॥
प्रसु स्तोमं भरत् वाजऽयंतः इन्द्राय सत्यं यदि सत्यं अस्ति न इन्द्रः
अस्ति इति नेमः ऊं त्वः आह कः ई ददर्श कं अभि स्त्वाम् ॥ ३ ॥
अयं अस्मि जरितः पश्य मा इह विश्वा जातानि अभि अस्मि
महा ऋतस्य मा प्रऽदिशः वर्धयंति आऽददिरः भुवना ददरीमि
॥ ४ ॥ आ यत् मा वेनाः अरुहन् ऋतस्य एकं आसीनं हयं तस्य
पृष्ठे मनः चित् मे हृदे आ प्रति अवोचत् अचिक्कदन् शिष्नुऽमंतः
सखायः ॥ ५ ॥ विश्वा इत् ता ते सर्वनेषु प्रऽवाच्या या च कथं मघ-
ऽवन् इन्द्र सुन्वते पारावतं यत् पुरुऽसंभृतं वसु अपऽअवृणोः श-
रभाय ऋषिऽबंधवे ॥ ६ ॥ ४ ॥ प्र नूनं धावत् पृथक् न इह यः वः
अवावरीत् नि सीं वृचस्य मर्मेणि वज्रं इन्द्रः अपीपत् ॥ ७ ॥ म-
नःऽजवाः अयमानः आयसीं अतरत् पुरं दिवँ सुऽपर्णः गत्वाय
सोमं वज्रिणै आ अभरत् ॥ ८ ॥ समुद्रे अंतः शयते उन्ना वज्रः अ-
भिऽवृतः भरति अस्मै संऽयतः पुरःऽप्रसवणाः बलिं ॥ ९ ॥ यत्
वाक् वदंती अविऽचेतनानि राष्ट्रीं देवानां निऽससाद मद्रा च-
तंसः ऊर्जे द्रुहे पर्यासि कं स्वित् अस्याः परमं जगाम् ॥ १० ॥ दे-
वीं वाचं अज नयंत देवाः तां विश्वऽरूपाः पशवः वदंति सा नः

म॒द्रा इषं ऊ॒र्जं दुहा॑ना धे॒नुः वाक् अ॒स्मान् उप॑ सु॒ऽस्तुता आ ए॒तु
॥ ११ ॥ सखे॑ वि॒ष्णो वि॒ऽतरं॑ वि क्रम॒स्व द्यौः दे॒हि लो॒कं व॒ज्राय॑
वि॒ऽस्मिन् ह॒नाव वृ॒चं रि॒णचा॑व सि॒धून् इ॒न्द्रस्य॑ य॒तु प्र॒ऽसवे॑ वि॒
ऽसृ॒ष्टाः ॥ १२ ॥ ५ ॥

॥ १०१ ॥ ऋ॒धक् इ॒त्या सः म॒र्त्यैः श॒शमे॑ दे॒वऽता॑तये यः नू॒नं
मि॒त्रावरु॑णी अ॒भिष्ट॑ये आ॒ऽच॒क्रे ह॒व्यऽदा॑तये ॥ १ ॥ वर्षि॑ष्ठ॒ऽक्षत्रौ
उ॒रु॒ऽचक्ष॑सा नरा॒ राजा॑ना दी॒र्घश्चु॒त्त॒मा ता बा॒हुता॑ न दं॒सना॑
रथ॒र्यतः॑ सा॒कं सूर्य॑स्य र॒श्मिऽभिः॑ ॥ २ ॥ प्र यः वां मि॒त्रावरु॑णा
अ॒जिरः दू॒तः अ॒द्रवत् अ॒यःऽशी॒र्षा मदे॑ऽरघुः ॥ ३ ॥ न यः सं॒ऽपृच्छे॑
न पु॒नः हवी॑तवे न सं॒ऽवा॒दाय॑ रम॒ते तस्मा॑त् नः अ॒द्य सं॒ऽच॒क्रेतः॑
उ॒रु॒थ॒तं बा॒हुऽभ्यां॑ नः उ॒रु॒थ॒तं ॥ ४ ॥ प्र मि॒त्राय॑ प्र अ॒र्य॒म्णे स॒च॒थ्यं
च॒त॒ऽवसो॑ व॒रु॒थ्यं वरु॑णे छं॒द्यं वचः॑ स्तो॒त्रं रा॒ज॒ऽसु गा॒यत॑ ॥ ५ ॥
॥ ६ ॥ ते हि॒न्विरे॑ अ॒रुणं॑ जे॒न्यं वसु॑ एकं पु॒त्रं ति॒सृणां॑ ते धा॒मानि॑ अ॒
मृताः॑ म॒र्त्यानां॑ अ॒द॒भ्याः अ॒भि च॑क्ष॒ते ॥ ६ ॥ आ मे वचा॑सि उ॒त्-
ऽय॒ता द्यु॒मत॑ऽत॒मानि॑ क॒र्त्वा उ॒भा या॑तं ना॒स॒त्या स॒ऽजोष॑सा प्र॒ति
ह॒व्यानि॑ वी॒तये॑ ॥ ७ ॥ रा॒तिं यत् वां अ॒रक्ष॑सं ह॒वाम॑हे यु॒वाभ्यां॑ वा॒-
जि॒नीऽव॒सू० प्राचीं॑ हो॒त्रां प्र॒ऽति॒र॒तौ इ॒तं न॒रा गृ॑णा॒ना ज॒मत॑-
ऽअ॒ग्निना॑ ॥ ८ ॥ आ नः य॒ज्ञं दि॒विऽस्मृ॑शं वा॒यो या॒हि सु॒मन्म॑ऽभिः
अ॒न्तः प॒वित्रे॑ उ॒परि॑ श्री॒णानः॑ अ॒यं शु॒क्रः अ॒यामि॑ ते ॥ ९ ॥ वे॒ति
अ॒ध्व॒र्युः प॒थिऽभिः॑ रजि॑ष्ठैः प्र॒ति ह॒व्यानि॑ वी॒तये॑ अ॒ध नि॒युत्वः॑ उ॒-
भय॑स्य नः पि॒ब शु॒चिं सोमं॑ गो॒ऽआ॒शिरं॑ ॥ १० ॥ ७ ॥ ब॒ट् म॒हान्
अ॒सि सूर्य॑ ब॒ट् आ॒दित्य॑ म॒हान् अ॒सि म॒हः ते स॒तः म॒हिमा॑ प॒न-
स्य॑ते अ॒द्वा दे॒व म॒हान् अ॒सि ॥ ११ ॥ ब॒ट् सूर्य॑ अ॒वसा॑ म॒हान् अ॒सि

अ० ६. अ० ७. व० ११.] ॥ १८२ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० १०२.

सच्चा देव महान् असि महा देवानां असुरैः पुरःऽहितः विऽभु
ज्योतिः अदाभ्यं ॥ १२ ॥ इयं या नीचीं अर्किणीं रूपा रोहिण्या
कृता चिच्चाऽइव प्रति अदर्शि आऽयती अंतः दशऽसु बाहुषु
॥ १३ ॥ प्रऽजाः ह तिस्रः अतिऽआयं इयुः नि अन्याः अर्के अभितः
विविश्रे बृहत् ह तस्थौ भुवनेषु अंतः पवमानः हरितः आ वि-
वेश ॥ १४ ॥ माता रुद्राणां दुहिता वसूनां स्वसा आदित्यानां अ-
मृतस्य नाभिः प्र नु वोचं चिकितुषे जनाय मा गां अनागां अ-
दितिं वधिष्ट ॥ १५ ॥ वचःऽविदैवाचं उत्ऽइरयतीं विश्वाभिः धी-
भिः उपऽतिष्ठमानां देवीं देवेभ्यः परि आऽइयुषीं गां आ मा
अवृक्त मर्त्यैः दुभ्रऽचेताः ॥ १६ ॥ ८ ॥

॥ १०२ ॥ त्वं अग्ने बृहत् वयः दधासि देव दाप्नुषे कविः गृह-
ऽपतिः युवां ॥ १ ॥ सः नः ईळानया सह देवान् अग्ने दुवस्युवा चि-
क्ति विऽभानो० आ वह ॥ २ ॥ त्वया ह स्विता युजा वयं चोदिष्ठेन
यविष्ठ्य अभि स्मः वाजऽसातये ॥ ३ ॥ और्वभृगुऽवत् शुचिं अप्र-
वान्ऽवत् आ हुवे अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ४ ॥ हुवे वातंऽस्वनं कविं
पुर्जन्यऽक्रंष्टं सहः अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ५ ॥ १० ॥ आ सवस्वितुः य-
था भगस्यऽइव भुजिं हुवे अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ६ ॥ अग्निं वः वृ-
धंतं अध्वराणां पुरुऽतमं अच्छं नम्रे सहस्वते ॥ ७ ॥ अयं यथा नः
आऽभुवन् त्वष्टा रूपाऽइव तस्या अस्य क्रत्वा यशस्वतः ॥ ८ ॥ अयं
विश्वाः अभि श्रियः अग्निः देवेषु पत्यते आ वाजैः उप नः गमत्
॥ ९ ॥ विश्वेषां इह स्तुहि होतृणां यशऽतमं अग्निं यज्ञेषु पूर्य ॥ १० ॥
॥ १० ॥ शीरं पावकऽशोचिषं ज्येष्ठः यः दमेषु आ दीदाय दीर्घ-
श्रुतऽतमः ॥ ११ ॥ तं अर्वितं न सानसिं गृणीहि विप्र शुष्मिणीं

अ० ६. अ० ७. व० १४.] ॥ १८३ ॥ [म० ८. अ० १०. सू० १०३.]

मिचं न यात यत् ऽजं ॥ १२ ॥ उप त्वा जामयः गिरः देदिशतीः
हविः ऽकृतः वायोः अनीके अस्थिरन् ॥ १३ ॥ यस्य चि ऽधातुं अ-
वृतं बहिः तस्थौ असं ऽदिनं आपः चित् नि दध पदं ॥ १४ ॥ पदं
देवस्य मीळहुषः अनाधृष्टाभिः ऊति ऽभिः भद्रा सूर्यः ऽइव उप-
ऽहक् ॥ १५ ॥ ११ ॥ अग्ने घृतस्य धीति ऽभिः तेषानः देव शोचिषा
आ देवान् वक्षि यक्षि च ॥ १६ ॥ तं त्वा अज नंत मातरः कवि दे-
वासः अंगिरः हव्य ऽवाहं अमर्त्यं ॥ १७ ॥ प्र ऽचेत सं त्वा कवे अग्ने
दूतं वरेण्यं हव्य ऽवाहं नि सेदिरे ॥ १८ ॥ नहि मे अस्ति अघ्ना न
स्व ऽधितिः वनं न ऽवति अर्थ एता हक् भरा मि ते ॥ १९ ॥ यत् अग्ने
कानि कानि चित् आ ते दाहूणि दधमसि ता जुषस्व यविष्ठ्य
॥ २० ॥ यत् अग्निं उप ऽजिह्विका यत् वम्रः अति ऽसपति सर्वं तत्
अस्तु ते घृतं ॥ २१ ॥ अग्निं इंधानः मनसा धियं सचेत मर्त्यः अग्निं
इधे विवस्व ऽभिः ॥ २२ ॥ १२ ॥

॥ १०३ ॥ अदर्शि गातु वित् ऽतमः यस्मिन् व्रतानि आ ऽदधुः
उपो सु जात आर्यस्य वर्धनं अग्निं नृशंत नः गिरः ॥ १ ॥ प्र देवः-
ऽदासः अग्निः देवान् अच्छ न मज्मना अनु मातरं पृथिवीं वि
ववृते तस्थौ नाकस्य सानवि ॥ २ ॥ यस्मात् रेजंत कृष्टयः चकृत्वा-
नि कृण्वतः सहस्र ऽसां मेधसातौ ऽइव त्मना अग्निं धीभिः सपयंत
॥ ३ ॥ प्र यं राये निनीषसि मर्तः यः ते वसो दाशत सः वीरं धत्ते
अग्ने उक्थ ऽशंसिनं त्मना सहस्र ऽपोषिणं ॥ ४ ॥ सः हळहे चित्
अभि तृणन्ति वाजं अर्वता सः धत्ते अक्षिति श्रवः त्वे देव ऽवा
सदा पुरु ऽवसो विष्वा वामानि धीमहि ॥ ५ ॥ १३ ॥ यः विष्वा द-
यते वसु होता मंद्रः जनानां मधोः न पाचा प्रथमानि अस्मै प्र

स्तोमाः यन्ति अग्नये ॥ ६ ॥ अथै न गीऽभिः रथ्यं सुऽदानवः म-
 र्मज्यन्ते देवऽयवः उभे तोके तनये दुस्म विशपते पथि राधः म-
 घोना ॥ ७ ॥ प्र मंहिष्ठाय गायत चतुऽवै बृहते शुक्रऽशोचिषे
 उपऽस्तुतासः अग्नये ॥ ८ ॥ आ वसते मघऽवा वीरऽवत् यशः सं-
 ऽइवः द्युन्वी आऽहुतः कुवित नः अस्य सुऽमतिः नवीयसी अच्छ
 वाजेभिः आऽगमत् ॥ ९ ॥ प्रेष्ठं जुं प्रियाणां स्तुहि आऽसाव अ-
 तिथिं अग्निं रथानां यमं ॥ १० ॥ १४ ॥ उत्ऽइता यः निऽदिता वे-
 दिता वसु आ यज्ञियः ववर्तति दुस्तराः यस्य प्रवणे न ऊर्मयः
 धिया वाजं सिसांसतः ॥ ११ ॥ मानः हृणीतां अतिथिः वसुः अ-
 ग्निः पुरुऽप्रशस्तः एषः यः सुऽहोता सुऽअध्वरः ॥ १२ ॥ मो ते रि-
 षन् ये अच्छोक्तिऽभिः वसो अग्ने केभिः चित् एवैः कीरिः चित्
 हि त्वां ईद्रे दूत्याय रातऽहव्यः सुऽअध्वरः ॥ १३ ॥ आ अग्ने याहि
 मरुतऽसखा रुदेभिः सोमऽपीतये सोमैर्याः उप सुऽस्तुतिं माद-
 यस्व स्वऽनरे ॥ १४ ॥ १५ ॥ १० ॥ ८ ॥

॥ इत्यष्टमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ स्वादिष्ठया मदिष्ठया पवस्व सोम धारया इंद्राय पा-
 तवे सुतः ॥ १ ॥ रक्षुऽहा विश्वऽचर्षणिः अभि योनिं अयऽहंत
 दुणा सधऽस्थं आ असदत् ॥ २ ॥ वरिवऽधातमः भव मंहिष्ठः वृ-
 चहन्ऽतमः पथि राधः मघोना ॥ ३ ॥ अभि अर्षे महानां देवानां
 वीतिं अंधसा अभि वाजं उत् अरवः ॥ ४ ॥ त्वां अच्छ चरामसि तत्
 इत् अर्थं दिवेऽदिवे इंदो त्वे नः आऽशसः ॥ ५ ॥ १६ ॥ पुनाति ते
 परिऽसुतं सोमं सूर्यस्य दुहिता वारेण शश्वता तना ॥ ६ ॥ तं ई अ-

खीः सऽमर्ये आ गृभ्णन्ति योषणः दश स्वसारः पार्ये दिवि ॥७॥
 तं ई हिवन्ति अयुवः धमन्ति बाकुरं दतिं चिऽधातु वारणं मधु
 ॥८॥ अभि इमं अग्न्याः उत श्रीणन्ति धेनवः शिशुं सोमं इंद्राय
 पातवे ॥९॥ अस्य इत् इंद्रः मर्देषु आ विश्वा वृत्राणि जिघ्रते शूरः
 मघा च महते ॥१०॥ १७॥

॥२॥ पवस्व देवऽवीः अति पवित्रं सोम रंहा इंद्र इंद्रो वृषा
 आ विश्वा ॥१॥ आ वच्यस्व महि पसरः वृषा इंद्रो द्युम्नवन्तऽतमः
 आ योनिं धर्णेसिः सद् ॥२॥ अधुक्षत प्रियं मधु धारा सुतस्य वे-
 धसः अपः वसिष्ठ सुऽक्रतुः ॥३॥ महान्तं त्वा महीः अनु आपः अ-
 र्षेति सिंधवः यत् गोभिः वासयिष्यसे ॥४॥ समुद्रः अप्सु ममृजे
 विष्टंभः धरुणः दिवः सोमः पवित्रं अस्मऽयुः ॥५॥ १८॥ अचि-
 क्रदत् वृषा हरिः महान् मित्रः न दर्शतः सं सूर्येण रोचते ॥६॥
 गिरः ते इंद्रो अोजसा मर्मृज्यते अपस्युवः याभिः मदाय शुभसे
 ॥७॥ तं त्वा मदाय घृष्टये ऊं लोकऽकृत्तुं ईमहे तव प्रऽशस्तयः
 महीः ॥८॥ अस्मभ्यं इंद्रो इंद्रऽयुः मध्वः पवस्व धारया पर्जन्यः
 वृष्टिमान्ऽइव ॥९॥ गोऽसाः इंद्रो नृऽसाः असि अश्वऽसाः वा-
 जऽसाः उत आत्मा यज्ञस्य पूर्यः ॥१०॥ १९॥

॥३॥ एषः देवः अमर्त्यः पर्णवीऽइव दीयति अभि द्रोणानि
 आऽसदं ॥१॥ एषः देवः विषा कृतः अति हरांसि धावति पव-
 मानः अदाभ्यः ॥२॥ एषः देवः विपन्युऽभिः पवमानः ऋतयु-
 ऽभिः हरिः वाजाय मृज्यते ॥३॥ एषः विश्वानि वार्यो शूरः यन्-
 ऽइव सत्त्वंऽभिः पवमानः सिसासति ॥४॥ एषः देवः रथर्यति प-

अ० ६. अ० ७. व० २४.] ॥ १५६ ॥ [म० ९. अ० १. सू० ५.]

व०मानः दुःश०स्यति आ०विः कृ०णोति व०व०नुं ॥५॥ २०॥ ए०षः वि०प्रैः
अ०भिः सु०तः अ०पः दे०वः वि०गा०हते द०धत् र०त्नानि दा०शु०षे ॥६॥ ए०षः
दि०वै वि०धा०वति ति०रः र०जांसि धा०रया प०र्वमानः क०र्नि०क्रदत् ॥७॥
ए०षः दि०वै वि० आ० अ०सरत् ति०रः र०जांसि अ०स्पृत् प०र्वमानः सु०
ऽअ०ध्वरः ॥८॥ ए०षः प्र०त्नेन जन्मना दे०वः दे०वेभ्यः सु०तः हरिः प०वित्रे
अ०र्षति ॥९॥ ए०षः जं० स्यः पु०रु०घ्नतः ज०ज्ञानः ज०नयन् इ०षः धा०र-
या प०वते सु०तः ॥१०॥ २१॥

॥४॥ स०नं च सो०म जे०षि च प०र्वमान म०हि अ०र्वः अ०र्थ नः व०स्य-
सः कृ०धि ॥१॥ स०नं ज्योतिः स०नं स्वः वि०श्वा च सो०म सो०भगा अ०र्थ
नः व०स्यसः कृ०धि ॥२॥ स०नं द०क्ष उ०त् क्रतुं अ०प सो०म मृ०धः ज०हि अ०र्थ
नः व०स्यसः कृ०धि ॥३॥ प०वितारः पु०नी०तनं सो०म इ०द्राय पा०तवे अ०र्थ
नः व०स्यसः कृ०धि ॥४॥ त्वं सू०र्ये नः आ०भज त०व क्र०त्वा त०व ज०तिऽभिः
अ०र्थ नः व०स्यसः कृ०धि ॥५॥ २२॥ त०व क्र०त्वा त०व ज०तिऽभिः ज्योक्
प०श्ये०म सू०र्ये अ०र्थ नः व०स्यसः कृ०धि ॥६॥ अ०भि अ०र्ष सु०ऽआ०युध
सो०म द्वि०ऽवर्हसं र०यि अ०र्थ नः व०स्यसः कृ०धि ॥७॥ अ०भि अ०र्ष अ०-
न०पऽच्युतः र०यि स०मतऽसु स०सहिः अ०र्थ नः व०स्यसः कृ०धि ॥८॥
त्वां य०ज्ञैः अ०वी०वृधन् प०र्वमान वि०ऽधर्म०णि अ०र्थ नः व०स्यसः कृ०धि
॥९॥ र०यि नः चि०त्रं अ०श्विनं इ०दौ वि०श्वऽआ०युं आ०भर अ०र्थ नः
व०स्यसः कृ०धि ॥१०॥ २३॥

॥५॥ सं०ऽइ०डः वि०श्वतः प०तिः प०र्वमानः वि० राज०ति प्री०णन्
वृ०षा क०र्नि०क्रदत् ॥१॥ त०नू०ऽनपात् प०र्वमानः शृ०गे शि०शानः अ०र्ष-

ति अंतरिक्षेण रारंजत् ॥ २ ॥ ईत्थेन्यः पवमानः रयिः वि राज-
 ति द्युऽमान् मधोः धाराभिः ओजसा ॥ ३ ॥ बर्हिः प्राचीनं ओ-
 जसा पवमानः स्तूणन् हरिः देवेषु देवः इयते ॥ ४ ॥ उत् आतैः
 जिहते बृहत् द्वारः देवीः हिरण्ययीः पवमानेन सुऽस्तुताः ॥ ५ ॥
 ॥ २४ ॥ सुऽशिल्पे बृहती मही पवमानः वृषण्यति नक्तोषसा
 न दर्शते ॥ ६ ॥ उभा देवानृऽचक्षसा होतारा दैव्या हुवे पवमानः
 इंद्रः वृषा ॥ ७ ॥ भारती पवमानस्य सरस्वती इळा मही इमं नः
 यज्ञं आ गमन् तिस्रः देवीः सुऽपेशंसः ॥ ८ ॥ त्वष्टारं अयऽजां गो-
 पां पुरः स्यावानं आ हुवे इंद्रः इंद्रः वृषा हरिः पवमानः प्रजाऽप-
 तिः ॥ ९ ॥ वनस्पतिं पवमान् मध्वा सं अंग्धि धारया सहस्रऽव-
 ल्शं हरितं भाजमानं हिरण्ययं ॥ १० ॥ विश्वे देवाः स्वाहाऽकृतिं
 पवमानस्य आ गत वायुः बृहस्पतिः सूर्यः अग्निः इंद्रः सऽजो-
 षसः ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥ ६ ॥ मंद्रया सोम धारया वृषा पवस्व देवऽयुः अय्यः वारेषु
 अस्मऽयुः ॥ १ ॥ अभित्यं मद्यं मदं इंद्रो इंद्रः इति क्षर अभि वाजि-
 नः अवैतः ॥ २ ॥ अभि त्यं पूर्यं मदं सुवानः अर्षे पवित्रे आ अभि
 वाजं उत् श्रवः ॥ ३ ॥ अनुद्रप्सासः इंद्रवः आपः न प्रऽवता असरन्
 पुनानाः इंद्रं आशत ॥ ४ ॥ यं अत्यं इव वाजिनं मृजंति योषणः
 दश वने क्रीकृतं अतिऽअविं ॥ ५ ॥ २६ ॥ तं गोभिः वृषणं रसं म-
 दाय देवऽवीतये सुतं भराय सं सृज ॥ ६ ॥ देवः देवाय धारया इंद्राय
 पवते सुतः पर्यः यत् अस्य पीपयत् ॥ ७ ॥ आत्मा यज्ञस्य रं ह्या सु-
 स्वानः पवते सुतः प्रत्नं नि पाति काव्यं ॥ ८ ॥ एव पुना नः इंद्रऽयुः
 मदं मदिष्ट वीतये गुहा चित् दधिषे गिरः ॥ ९ ॥ २७ ॥

॥७॥ असृयं इंद्रवः पथा धर्मेन ऋतस्य सुऽश्रियः विद्वानाः अस्य योजनं ॥१॥ प्र धारां मध्वः अग्रियः महीः अपः विगाहते हविः हविष्षु वंद्यः ॥२॥ प्र युजः वाचः अग्रियः वृषा अव चक्रदत् वने सद्य अभि सत्यः अध्वरः ॥३॥ परि यत् काव्या कविः नृम्णा वसानः अर्षति स्वः वाजी सिसासति ॥४॥ पवमानः अभि स्पृधः विशः राजाऽइव सीदति यत् ईं ऋण्वंति वेधसः ॥५॥ २८॥ अव्यः वारं परि प्रियः हरिः वनेषु सीदति रेभः वनुष्यते मती ॥६॥ सः वायुं इंद्रं अश्विना साकं मदेन गच्छति रणं यः अस्य धर्मेऽभिः ॥७॥ आ मित्रावरुणा भगं मध्वः पवंते ऊर्मयः विद्वानाः अस्य शक्रऽभिः ॥८॥ अस्मभ्यं रोदसी रयिं मध्वः वाजस्य सातये श्रवः वसूनि सं जितं ॥९॥ २९॥

॥८॥ एते सोमाः अभि प्रियं इंद्रस्य कामं अक्षरन् वर्धतः अस्य वीर्यं ॥१॥ पुनानासः चमूऽसदः गच्छतः वायुं अश्विना ते नः धातु सुऽवीर्यं ॥२॥ इंद्रस्य सोम राधसे पुनानः हादिं चोदय ऋतस्य योनिं आऽसदं ॥३॥ मृजंति त्वा दश क्षिपः हित्वंति सप्त धीतयः अनु विप्राः अमादिषुः ॥४॥ देवेभ्यः त्वा मदाय कं सृजानं अति मेर्यः सं गोभिः वासयामसि ॥५॥ ३०॥ पुनानः कलशेषु आ वस्ताणि अरुषः हरिः परि गव्यानि अव्यत ॥६॥ मघोनः आप वस्वनः जहि विश्वाः अप द्विषः इंद्रो सखायं आ विश ॥७॥ वृष्टिं दिवः परि स्रव द्युम्नं पृथिव्याः अधि सहः नः सोम पृत्ऽसु धाः ॥८॥ नृऽचक्षसं त्वा वयं इंद्रऽपीतं स्वऽविदं भक्षीमहि प्रजां इषं ॥९॥ ३१॥

अ० ६, अ० ७, व० ३५.] ॥ १८९ ॥ [म० ९, अ० १, सू० १०.

॥९॥ परि प्रिया दिवः कविः वयांसि नृप्योः हितः सुवानः
याति कविऽक्रतुः ॥१॥ प्रऽप्र क्षयाय पन्यसे जनाय जुष्टः अदुहे
वीती अर्ष चनिष्ठया ॥२॥ सः सूनुः मातरां शुचिः जातः जाते
अरोचयत् महान् मही चतऽवृधा ॥३॥ सः सप्र धीतिऽभिः हितः
नृद्यः अजिन्वत् अदुहः याः एकं अक्षि ववृधुः ॥४॥ ताः अभिसंतं
अस्तृतं महे युवानं आ दधुः इंदुं इंदु तव व्रते ॥५॥ ३२॥ अभि वहिः
अमर्त्यः सप्र पश्यति वावहिः क्रिविः देवीः अतर्पयत् ॥६॥ अव
कल्पेषु नः पुमः तमांसि सोम योध्या तानि पुनान् जघनः ॥७॥
नु नयसे नवीयसे सुऽउक्ताय साधय पथः प्रत्नऽवत् रोचय रुचः
॥८॥ पवमान महि श्रवः गां अश्वं रासि वीरऽवत् सन मेधां सन
स्वः ॥९॥ ३३॥

॥१०॥ प्र स्वानासः रथाःऽइव अर्वतः न अवस्यवः सोमांसः
राये अक्रमुः ॥१॥ हिन्वानासः रथाःऽइव दधन्विरे गर्भस्थोः भ-
रासः कारिणांऽइव ॥२॥ राजानः न प्रशस्तिऽभिः सोमांसः गो-
भिः अजते यज्ञः न सप्र धातुऽभिः ॥३॥ परि सुवानासः इंदवः म-
दाय बर्हणा गिरा सुताः अर्षेति धारया ॥४॥ आपानासः विव-
स्वतः जनैतः उषसः भगं सूरः अखं वि तन्वते ॥५॥ ३४॥ अप
वारा मतीनां प्रत्नाः चृण्वंति कारवः वृष्णः हरसे आयवः ॥६॥
संऽइचीनासः आसते होतारः सप्रऽजामयः पदं एकस्य पिप्रतः
॥७॥ नाभा नाभि नः आ ददे चक्षुः चित् सूर्यं सचा कवेः अपत्यं
आ दुहे ॥८॥ अभि प्रिया दिवः पदं अध्वर्युऽभिः गुहा हितं सूरः
पश्यति चक्षसा ॥९॥ ३५॥

॥ ११ ॥ उप अस्मै गायत नरः पर्वमानाय इदं वे अभि देवान्
 इयं सते ॥ १ ॥ अभि ते मधुना पयः अथर्वाणः अशिश्नयुः देवं दे-
 वायं देवऽयु ॥ २ ॥ सः नः पवस्व शं गवे शं जनाय शं अर्वते शं रा-
 जन् ओषधीभ्यः ॥ ३ ॥ बभ्रवे नु स्वऽत वसे अरुणाय दिविऽस्पृशे
 सोमाय गाथं अर्चत ॥ ४ ॥ हस्तऽच्युतेभिः अद्रिऽभिः सुतं सोमं
 पुनीत न मधौ आ धावत मधु ॥ ५ ॥ ३६ ॥ नमसा इत् उप सीदत
 दध्ना इत् अभि श्रीणीत न इदं इदं दधात न ॥ ६ ॥ अमित्रऽहावि-
 ऽर्चर्षणिः पवस्व सोम शं गवे देवेभ्यः अनुकामऽकृत ॥ ७ ॥ इंद्राय
 सोम पातं वे मदाय परि सिच्यसे मनः ऽचित् मनसः पतिः ॥ ८ ॥
 पर्वमान सुऽवीर्यं रयिं सोम रिरिहि नः इदो इंद्रेण नः युजा
 ॥ ९ ॥ ३७ ॥

॥ १२ ॥ सोमाः असृगं इदं वः सुताः ऋतस्य सदनं इंद्राय मधु-
 मतऽतमाः ॥ १ ॥ अभि विप्राः अनुषत गावः वत्सं न मातरः इदं
 सोमस्य पीतये ॥ २ ॥ मदऽच्युत् सेति सदनं सिंधोः ऊर्मा विपः-
 ऽचित् सोमः गौरी अधि श्रितः ॥ ३ ॥ दिवः नाभा विऽचक्षुणः
 अथः वारं महीयते सोमः यः सुऽक्रतुः कविः ॥ ४ ॥ यः सोमः क-
 लशेषु आ अंतः पवित्रे आऽहितः तं इदं परि सस्वजे ॥ ५ ॥ ३८ ॥
 प्र वाचं इदं इष्यति समुद्रस्य अधि विष्टपि जिह्वन् कोशं मधु-
 ऽश्रुतं ॥ ६ ॥ नित्यं ऽस्तोचः वनस्पतिः धीनां अंतः सबऽदुघः
 हित्वानः मानुषा युगा ॥ ७ ॥ अभि प्रिया दिवः पदा सोमः हि-
 त्वानः अर्षति विप्रस्य धारया कविः ॥ ८ ॥ आ पर्वमान धारय
 रयिं सहस्रं ऽवर्चसं अस्मे इदो सुऽआभुव ॥ ९ ॥ ३९ ॥ ७ ॥

॥१३॥ सोमः पुनानः अर्षति सहस्रधारः अतिऽअविः वा-
योः इंद्रस्य निऽकृतं ॥१॥ पर्वमानं अवस्यवः विप्रं अभि प्रगा-
यत् सुस्वानं देवऽवीतये ॥२॥ पर्वते वाजऽसातये सोमाः सहस्र-
ऽपाजसः गृणानाः देवऽवीतये ॥३॥ उत नः वाजऽसातये पर्वस्व
बृहतीः इषः द्युऽमत् इंदो सुऽवीर्यं ॥४॥ ते नः सहस्रिणं रयिं प-
र्वतां आसुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंदवः ॥५॥१॥ अत्याः हिया-
नाः नहेतुऽभिः असृयं वाजऽसातये विवारं अय्यं आशवः ॥६॥
वाश्राः अर्षति इंदवः अभि वत्सं न धेनवः दधन्विरे गर्भस्त्योः
॥७॥ जुष्टः इंद्राय मत्सरः पर्वमान कर्निक्रदत् विश्वाः अप द्विषः
जुहि ॥८॥ अपऽघ्नतः अरावणः पर्वमानाः स्वऽहशः योनौ ऋ-
तस्य सीदत् ॥९॥२॥

॥१४॥ परि प्र असि स्यदत् कविः सिंधोः ऊर्मौ अधि श्रितः
कारं विभ्रत् पुरुऽस्पृहं ॥१॥ गिरा यदि सऽबंधवः पंच व्राताः
अपस्यवः परिऽकृण्वन्ति धर्णसिं ॥२॥ आत् अस्य शुष्मिणः रसे
विश्वे देवाः अमत्सत यदि गोभिः वसायते ॥३॥ निऽरिणानः वि-
धावति जहत् शर्याणि तान्वा अच सं जिघ्रते युजा ॥४॥ नप्रीभिः
यः विवस्वतः शुभ्रः न ममृजे युवा गाः कृण्वानः न निऽनिजं
॥५॥३॥ अति श्रिती तिरश्चता गव्या जिगाति अण्व्या वमुं इयति
यं विदे ॥६॥ अभि क्षिपः सं अगमत मर्जयैतीः इषः पतिं पृष्टा गु-
भ्णत् वाजिनः ॥७॥ परि दिव्यानि मर्मे शत् विश्वानि सोम पार्थि-
वा वसूनि याहि अस्मऽयुः ॥८॥४॥

॥१५॥ एषः धिया याति अण्व्या मूरः रथेभिः आशुऽभिः

अ० ६, अ० ८, व० ७.] ॥ १९२ ॥ [म० ९, अ० १, सू० १७.

गच्छन् इन्द्रस्य निःऽकृतं ॥ १ ॥ एषः पुरु धियाऽयते बृहते देवऽता-
तये यच्च अमृतांसः आसते ॥ २ ॥ एषः हितः वि नीयते अंतः शु-
भऽवता पथा यदि तुंजंति भूर्णीयः ॥ ३ ॥ एषः शृंगाणि दोधुवत्
शिशीति यूथ्यः वृषा नृम्णा दधानः ओजसा ॥ ४ ॥ एषः रुक्मिऽभिः
ईयते वाजी शुभ्रेभिः अंशुऽभिः पतिः सिंधूनां भवन् ॥ ५ ॥ एषः
वसूनि पिच्छना परुषा ययिऽवान् अति अव शर्देषु गच्छति
॥ ६ ॥ एतं मृजंति मर्ज्यं उप द्रोणेषु आयवः प्रऽचक्राणं महीः इषः
॥ ७ ॥ एतं जुं त्यं दश क्षिपः मृजंति सप्त धीतयः सुऽआयुधं मदिन-
ऽतमं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ १६ ॥ प्र ते सोतारः ओण्योः रसं मदाय घृष्टये सर्गैः न तक्ति
एतशः ॥ १ ॥ क्रत्वा दक्षस्य रथ्यं अपः वसानं अंधसा गोऽसां अ-
खेषु सश्चिम ॥ २ ॥ अनं प्र अपऽसु दुस्तरं सोमं पवित्रे आ सृज पु-
नीहि इंद्राय पातवे ॥ ३ ॥ प्र पुना नस्य चेतसा सोमः पवित्रे अर्ष-
ति क्रत्वा सधऽस्थं आ असदत् ॥ ४ ॥ प्र त्वा नमःऽभिः इंदवः इंद्रं
सोमाः असृष्टत् महे भराय कारिणः ॥ ५ ॥ पुना नः रूपे अय्यये
विश्याः अर्षेन् अभि श्रियः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥ ६ ॥ दिवः न
सानुं पिपुषीं धारां सुतस्य वेधसः वृषा पवित्रे अर्षति ॥ ७ ॥ त्वं
सोम विपऽचितं तना पुना नः आयुषु अय्यः वारं वि धावसि
॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ १७ ॥ प्र निम्नेनऽइव सिंधवः घ्नंतः वृचाणि भूर्णीयः सोमाः
असृयं आशवः ॥ १ ॥ अभि सुवानासः इंदवः वृष्टयः पृथिवींऽइव
इंद्रं सोमांसः अक्षरन् ॥ २ ॥ अतिऽजमिः मत्सरः मदः सोमः प-

विचै अर्षति विऽघ्नन् रक्षांसि देवऽयुः ॥३॥ आ कलशेषु धावति
 पवित्रे परि सिच्यते उक्थैः यज्ञेषु वर्धते ॥४॥ अतिं ची सोम रो-
 चना रोहन् न भ्राजसे दिवं इणान् सूर्ये न चोदयः ॥५॥ अभि वि-
 प्राः अनूषत मूर्धन् यज्ञस्य कारवः दधानाः चक्षसि प्रियं ॥६॥ तं
 ऊं त्वा वाजिनं नरः धीभिः विप्राः अवस्यवः मृजन्ति देवऽतातये
 ॥७॥ मधौ धारां अनुं स्मरतीवः सधऽस्य आ असदः चारुः क्षु-
 ताय पीतये ॥८॥७॥

॥१८॥ परि सुवानः गिरिऽस्थाः पवित्रे सोमः अक्षाः मर्देषु
 सर्वऽधाः असि ॥१॥ त्वं विप्रः त्वं कविः मधुं प्रजातं अंधसः मर्देषु
 सर्वऽधाः असि ॥२॥ तव विश्वे सुऽजोषसः देवासः पीतिं आशुत
 मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥३॥ आ यः विश्वानि वार्या वसूनि हस्तयोः
 दधे मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥४॥ यः इमे रोदसी मही सं मातरा-
 ऽइव दोहते मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥५॥ परि यः रोदसी उभे सद्यः
 वाजेभिः अर्षति मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥६॥ सः शुष्मी कलशेषु
 आ पुनानः अचिऽक्रदत् मर्देषु सर्वऽधाः असि ॥७॥८॥

॥१९॥ यत् सोम चिचं उक्थ्यं दिव्यं पार्थिवं वसु तत् नः पुना-
 नः आभर ॥१॥ युवं हि स्यः स्वःऽपती० इंद्रः च सोम गोऽपती०
 ईशाना पिप्यतं धियः ॥२॥ वृषा पुनानः आयुषु स्तनयन् अधि
 बर्हिषि हरिः सन् योनिं आ असदत् ॥३॥ अवावशंत धीतयः वृ-
 षभस्य अधि रतंसि सूनोः वत्सस्य मातरः ॥४॥ कुवित् वृषण्य-
 तीभ्यः पुनानः गर्भे आऽदधत् याः शुक्रं दुहते पयः ॥५॥ उप शिक्ष
 अपऽतस्युषः भियसं आ धेहि शत्रुषु पर्वमान विदाः रयिं ॥६॥

अ० ६. अ० ८. व० १२.] ॥ १९४ ॥ [म० ९. अ० १. सू० २२.

नि शचीः सोम वृष्यं नि शुषं नि वयः तिर दूरे वा सतः अति
वा ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ २० ॥ प्र कविः देवऽवीतये अय्यः वारिभिः अर्षति सहान्
विश्याः अभि स्पृधः ॥ १ ॥ सः हि स्म जरितुऽभ्यः आ वाजं गोऽमंतं
इत्तति पवमानः सहस्रिणं ॥ २ ॥ परि विश्वानि चेतसा मृशसे प-
वसे मती सः नः सोम श्रवः विदः ॥ ३ ॥ अभि अर्षं बृहत् यशः म-
घवत्ऽभ्यः ध्रुवं रयिं इषं स्तोतुऽभ्यः आ भर ॥ ४ ॥ त्वं राजाऽइव
सुऽव्रतः गिरः सोम आ विवेशिष्य पुनानः बहे अद्भुत ॥ ५ ॥ सः
वहिः अपऽसु दुस्तरः मृज्यमानः गर्भस्त्योः सोमः चमूषु सीदति
॥ ६ ॥ क्रीकृः मुखः न मंह्युः पविचं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे
सुऽवीर्यं ॥ ७ ॥ १० ॥

॥ २१ ॥ एते धावन्ति इंदवः सोमाः इंद्राय घृष्टयः मत्सरासः स्वः-
ऽविदः ॥ १ ॥ प्रऽवृण्वंतः अभिऽयुजः सुस्वये वरिवऽविदः स्वयं
स्तोत्रे वयऽकृतः ॥ २ ॥ वृथा क्रीकृतः इंदवः सधऽस्थं अभि एकं
इत् सिंधोः ऊर्मा वि अस्तरन् ॥ ३ ॥ एते विश्वानि वार्यो पवमा-
नासः आशत हिताः न सप्रयः रथे ॥ ४ ॥ आ अस्मिन् पिशंगं इं-
दवः दधात वेनं आऽदिशे यः अस्मभ्यं अरावा ॥ ५ ॥ जृभुः न र-
थ्यं न वै दधात केतं आऽदिशे शुक्राः पवध्वं अर्णसा ॥ ६ ॥ एते
ऊं त्ये अवीवशन् काष्ठां वाजिनः अक्रत सतः प्र असाविषुः म-
ति ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥ २२ ॥ एते सोमासः आशवः रथाःऽइव प्र वाजिनः सर्गाः

सृष्टाः अहेषत ॥१॥ एते वाताः ऽइव उरवः पर्जन्यस्य ऽइव वृष्टयः
 अग्नेः ऽइव भूमाः वृथा ॥२॥ एते पूताः विपः ऽचितः सोमांसः
 दधि ऽआशिरः विपा वि आन शुः धियः ॥३॥ एते मृष्टाः अमर्त्याः
 ससृवांसः न शश्रमुः इयंस्तः पथः रजः ॥४॥ एते पृष्ठानि रोद-
 सोः वि ऽप्रयंतः वि आन शुः उत इदं उत ऽतमं रजः ॥५॥ तंतुं त-
 न्वानं उत ऽतमं अनु प्र ऽवतः आशत उत इदं उत माय्यं ॥६॥ त्वं
 सोम पणि ऽभ्यः आ वसुं गव्यानि धारयः ततं तंतुं अचि क्रदः
 ॥७॥ १२॥

॥२३॥ सोमाः असृयं आशवः मधोः मदस्य धारया अभि
 विश्वानि काव्या ॥१॥ अनु प्रत्नासः आयवः पदं नवीयः अक्रमुः
 रुचे जनंत सूर्यं ॥२॥ आ पवमान नः भर अर्यः अदाशुषः गयं कू-
 धि प्रजा ऽवतीः इषः ॥३॥ अभि सोमांसः आयवः पवते मद्यं
 मदं अभि कोशं मधु ऽश्रुतं ॥४॥ सोमः अर्षति धर्षसिः दधानः
 इन्द्रियं रंसु ऽवीरः अभिशस्ति ऽपाः ॥५॥ इन्द्राय सोम पवसे देवे-
 भ्यः सध ऽमाद्यः इंदो वाजं सिसाससि ॥६॥ अस्य पीत्वा मदानां
 इंद्रः वृचाणि अप्रति जघान जघनंत च नु ॥७॥ १३॥

॥२४॥ प्रसोमांसः अधन्विषुः पवमानासः इंदवः श्रीणानाः
 अप ऽसु मृजत ॥१॥ अभि गावः अधन्विषुः आपः न प्र ऽवता
 यतीः पुनानाः इंद्र आशत ॥२॥ प्र पवमान धन्वसि सोम इन्द्राय
 पातवे नृ ऽभिः यतः वि नीयसे ॥३॥ त्वं सोम नृ ऽमादनः पवस्व
 चर्षणि ऽसहै सस्त्रिः यः अनु ऽमाद्यः ॥४॥ इंदो यत् अद्रि ऽभिः
 सुतः पवित्रं परि ऽधावसि अरं इंद्रस्य धाम्ने ॥५॥ पवस्व वृत्रहन्-

अ० ६. अ० ८. व० १७.] ॥ १९६ ॥ [म० ९. अ० २. सू० २७.

ऽतम उक्थेभिः अनुऽमाद्यः शुचिः पावकः अद्भुतः ॥ ६ ॥ शुचिः
पावकः उच्यते सोमः सुतस्य मध्वः देवऽअवीः अघशंसऽहा
॥ ७ ॥ १४ ॥ १ ॥

॥ २५ ॥ पवस्व दक्षऽसाधनः देवेभ्यः पीतये हरे मरुतऽभ्यः
वायवे मदः ॥ १ ॥ पवमान धिया हितः अभि योनिं कनिक्कदत्
धर्मेणा वायुं आ विश ॥ २ ॥ सं देवैः शोभते वृषा कविः योनौ अ-
धि प्रियः वृचऽहा देवऽवीतमः ॥ ३ ॥ विश्वा रूपाणि आऽविशन्
पुनानः याति हर्यतः यच्च अमृतांसः आसते ॥ ४ ॥ अरुषः जनयन्
गिरः सोमः पवते आयुषक् इन्द्रं गच्छन् कविऽक्रतुः ॥ ५ ॥ आ
पवस्व मदिन्ऽतम पवित्रं धारया कवे अर्केस्य योनिं आऽसदं
॥ ६ ॥ १५ ॥

॥ २६ ॥ तं अमृशंत वाजिनं उपऽस्थे अदितेः अधि विप्रांसः
अण्व्या धिया ॥ १ ॥ तं गावः अभि अनूषत सहस्रं धारं अक्षितं
इंद्रं धर्तारं आ दिवः ॥ २ ॥ तं वेधां मेधया अह्यन् पवमानं अधि
द्यविधर्णसिं भूरिऽधायसं ॥ ३ ॥ तं अह्यन् भुरिजोः धिया संऽव-
सानं विवस्वतः पतिं वाचः अदाभ्यं ॥ ४ ॥ तं सानौ अधि जामयः
हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः हर्यतं भूरिऽचक्षसं ॥ ५ ॥ तं त्वा हिन्वति
वेधसः पवमान गिराऽवृधं इंदो इंद्राय मत्सरं ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥ २७ ॥ एषः कविः अभिऽस्तुतः पवित्रं अधि तोशते पुनानः
घ्नन् अप सिधः ॥ १ ॥ एषः इंद्राय वायवे स्वःऽजित् परि सिच्यते
पवित्रं दक्षऽसाधनः ॥ २ ॥ एषः नृभिः वि नीयते दिवः मूर्धो

अ० ६. अ० ८. व० २०.] ॥ १९७ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ३०.]

वृषा सुतः सोमः वनेषु विश्वऽवित् ॥३॥ एषः गव्युः अचिक्रदत्
पर्वमानः हिरण्यऽयुः इंदुः सचाऽजित् अस्तृतः ॥४॥ एषः सू-
र्येण हासते पर्वमानः अधि द्यवि पवित्रे मत्सरः मदः ॥५॥ एषः
शुष्मी असिस्त्यदत् अंतरिक्षे वृषा हरिः पुनानः इंदुः इंद्र आ
॥६॥ १७॥

॥२८॥ एषः वाजी हितः नृऽभिः विश्वऽवित् मनसः पतिः
अव्यः वारं वि धावति ॥१॥ एषः पवित्रे अक्षरत् सोमः देवेभ्यः
सुतः विश्वा धामानि आऽविशन् ॥२॥ एषः देवः शुभायते अधि
योनी अमर्त्यः वृचऽहा देवऽवीतमः ॥३॥ एषः वृषा कनिक्कदत्
दुशऽभिः जामिऽभिः यतः अभि द्रोणानि धावति ॥४॥ एषः
सूर्ये अरोचयत् पर्वमानः विऽचर्षणिः विश्वा धामानि विश्व-
ऽवित् ॥५॥ एषः शुष्मी अदाभ्यः सोमः पुनानः अर्षति देव-
ऽअवोः अघशंसहा ॥६॥ १८॥

॥२९॥ प्र अस्य धाराः अक्षरन् वृष्णः सुतस्य ओजसा देवान्
अनु प्रऽभूषतः ॥१॥ सप्ति मृजंति वेधसः गृणंतः कारवः गिरा
ज्योतिः जज्ञानं उक्थ्यं ॥२॥ सुऽसहा सोम तानि ते पुनानाय प्र-
भुऽवसो वधं समुद्रं उक्थ्यं ॥३॥ विश्वा वसूनि संऽजयन् पवंस्व
सोम धारया इनु वैषांसि सध्याक् ॥४॥ रक्ष सु नः अररुषः स्वनात्
समस्य कस्य चित् निदः यत्र मुमुक्षहे ॥५॥ आ इंदो पार्थिवं रयिं
दिव्यं पवस्व धारया ह्युऽमतं शुष्मं आ भर ॥६॥ १९॥

॥३०॥ प्र धाराः अस्य शुष्मिणः वृषा पवित्रे अक्षरन् पुनानः

अ० ६. अ० ८. व० २२.] ॥ १९८ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ३२.]

वाचं इष्यति ॥ १ ॥ इंदुः हिया नः सोतुऽभिः मृज्यमानः कनिःकदत्
इयति वसु इंदियं ॥ २ ॥ आ नः शुष्मं नृऽसह्यं वीरऽवंतं पुरुऽस्पृहं
पवंस्व सोम धारया ॥ ३ ॥ प्र सोमः अति धारया पवंमानः अ-
सिस्त्यदत् अभि द्रोणानि आऽसदं ॥ ४ ॥ अपऽसुत्वा मधुमत्ऽतमं
हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः इंदो इंद्राय पीतये ॥ ५ ॥ सुनोतं मधुमत्-
ऽतमं सोमं इंद्राय वज्रिणे चारुं शर्धाय मत्सरं ॥ ६ ॥ २० ॥

॥ ३१ ॥ प्र सोमासः सुऽआध्यः पवंमानासः अक्रमुः रयिं कु-
खंति चेतनं ॥ १ ॥ दिवः पृथिव्याः अधि भवं इंदो द्युम्नऽवर्धनः
भवं वाजानां पतिः ॥ २ ॥ तुभ्यं वाताः अभिऽप्रियः तुभ्यं अर्षेति
सिंधवः सोम वर्धति ते महः ॥ ३ ॥ आ प्यायस्व सं एतु ते विश्वतः
सोम वृष्यं भवं वाजस्य संऽगये ॥ ४ ॥ तुभ्यं गावः घृतं पयः ब-
भौ दुदुहे अक्षितं वर्षिष्ठे अधि सानवि ॥ ५ ॥ सुऽआयुधस्य ते सतः
भुवनस्य पते वयं इंदो सखिऽत्वं उरमसि ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ ३२ ॥ प्र सोमासः मद्ऽच्युतः अर्वसे नः मघोनः सुताः वि-
दथे अक्रमुः ॥ १ ॥ आत् ई चितस्य योषणः हरिं हिन्वति अद्रिऽभिः
इंदु इंद्राय पीतये ॥ २ ॥ आत् ई हंसः यथा गणं विश्वस्य अवीवशत्
मतिं अत्यः न गोभिः अज्यते ॥ ३ ॥ उभे सोम अवऽचाकशत् मृगः
न तक्तः अर्षेति सीदन् ऋतस्य योनिं आ ॥ ४ ॥ अभि गावः अ-
नूषत् योषा जारंऽइव प्रियं अगन् अजिं यथा हितं ॥ ५ ॥ अस्मे
धेहि द्युऽमत् यशः मघवत्ऽभ्यः च मह्यं च सनि मेधां उत अर्वः
॥ ६ ॥ २२ ॥

॥३३॥ प्र सोमासः विपः ऽचितः अपां न यंति ऊर्मयः वना-
नि महिषाः ऽईव ॥१॥ अभि द्रोणानि बभ्रवः शुक्राः ऋतस्य
धारया वाजं गोऽमृतं अक्षरन् ॥२॥ सुताः इंद्राय वायवे वरुणाय
मरुतऽभ्यः सोमाः अर्षेति विष्णवे ॥३॥ तिस्रः वाचः उत् ईरते
गावः मिमंति धेनवः हरिः एति कनिक्कदत् ॥४॥ अभि ब्रह्मीः
अनूषत् यद्भीः ऋतस्य मातरः मर्मृज्यंते दिवः शिशुं ॥५॥ रायः
समुद्रान् चतुरः अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणः ॥६॥
॥२३॥

॥३४॥ प्र सुवानः धारया तना इंदुः हिनवानः अर्षेति रुजत्
हृद्वा वि ओजसा ॥१॥ सुतः इंद्राय वायवे वरुणाय मरुतऽभ्यः
सोमः अर्षेति विष्णवे ॥२॥ वृषाणं वृषऽभिः यत् सुन्वंति सोमं
अद्रिऽभिः दुहंति शक्नना पर्यः ॥३॥ भुवं चितस्य मर्ज्यैः भुवं
इंद्राय मत्सरः सं रूपैः अज्यते हरिः ॥४॥ अभि ईं ऋतस्य विष्टपं
दुहते पृथ्विऽमातरः चारु प्रियऽतमं हविः ॥५॥ सं एनं अहंताः
इमाः गिरः अर्षेति सऽसुतः धेनूः वाश्रः अवीवशत् ॥६॥ ॥२४॥

॥३५॥ आनः पवस्व धारया पवमान रयिं पृथुं यया ज्योतिः
विदासि नः ॥१॥ इंदो समुद्रं ईं खय पवस्व विश्वं एजय रायः
धर्तानः ओजसा ॥२॥ त्वया वीरेण वीरऽवः अभि स्याम पृतन्यतः
क्षरं नः अभि वार्यं ॥३॥ प्र वाजं इंदुः इष्यति सिसासनं वाजऽसाः
ऋषिः व्रता विदानः आयुधा ॥४॥ तं गीऽभिः वाचं ईं खयं पु-
नानं वासयामसि सोमं जनस्य गोऽपतिं ॥५॥ विश्वः यस्य व्रते
जनः दाधार धर्मेणः पतेः पुनानस्य प्रभुऽवसोः ॥६॥ ॥२५॥

॥३६॥ असर्जि रथ्यः यथा पवित्रे चम्बोः सुतः कार्ष्मन् वा-
जी नि अक्रमीत् ॥१॥ सः वह्निः सोम जग्गुविः पवस्व देवऽवीः
अति अभि कोशं मधुऽश्रुतं ॥२॥ सः नः ज्योतींषि पूर्य पवमान
वि रोचय क्रवे दक्षाय नः हितु ॥३॥ श्रुभमानः ऋतयुऽभिः मृ-
ज्यमानः गर्भस्थोः पवते वारे अव्ययै ॥४॥ सः विश्वा दाश्रुषे वसु
सोमः दिव्यानि पार्थिवा पवतां आ अंतरिह्या ॥५॥ आ दिवः पृष्ठं
अश्वऽयुः गव्यऽयुः सोम रोहसि वीरऽयुः श्वसः पते ॥६॥ २६॥

॥३७॥ सः सुतः पीतये वृषा सोमः पवित्रे अर्षति विऽघ्नन्
रक्षांसि देवऽयुः ॥१॥ सः पवित्रे विऽचक्षुणः हरिः अर्षति धर्ण-
सिः अभि योनिं कनिक्रदत् ॥२॥ सः वाजी रोचना दिवः पव-
मानः वि धावति रक्षऽहा वारं अव्ययै ॥३॥ सः चित्तस्य अधि
सानवि पवमानः अरोचयत् जामिऽभिः सूर्यं सह ॥४॥ सः वृच-
ऽहा वृषा सुतः वरिवऽवित् अदाभ्यः सोमः वाजंऽइव असरत्
॥५॥ सः देवः कविना इषितः अभि द्रोणानि धावति इंदुः इंद्राय
मंहना ॥६॥ २७॥

॥३८॥ एषः ऊं स्यः वृषा रथः अव्यः वारेभिः अर्षति गच्छन्
वाजं सहस्रिणं ॥१॥ एतं चित्तस्य योषणः हरिं हित्वन्ति अद्रिऽभिः
इंदु इंद्राय पीतये ॥२॥ एतं त्यं हरितः दशं मर्मज्यते अपस्युवः या-
भिः मदाय श्रुमते ॥३॥ एषः स्यः मानुषीषु आ श्येनः न विक्षु
सीदति गच्छन् जारः न योषितं ॥४॥ एषः स्यः मद्यः रसः अव
चष्टे दिवः शिषुः यः इंदुः वारं आ अविशत् ॥५॥ एषः स्यः पीतये
सुतः हरिः अर्षति धर्णसिः क्रदन् योनिं अभि प्रियं ॥६॥ २८॥

॥३९॥ आ॒शुः अ॒र्ष॒ बृ॒ह॒त् ऽम॒ते॒ परि॒ प्रि॒ये॒ण॑ धा॒न्ना॒ य॒च॑ दे॒वाः
इति॑ ब्र॒वन् ॥१॥ परि॑ ऽकृ॒ण्वन् अ॒ग्निः ऽकृतं॑ जना॒य या॒तय॑न् इ॒षः
वृ॒ष्टिं दि॒वः परि॑ स्र॒व ॥२॥ सु॒तः ए॒ति प॒वित्रे॑ आ त्वि॒षिं द॒धानः
ओज॑सा वि॒ ऽच॒क्षाणः॑ वि॒ ऽरो॒चय॑न् ॥३॥ अ॒यं सः यः दि॒वः परि॑
र॒घु ऽया॒मा प॒वित्रे॑ आ सि॒न्धोः ऊ॒र्मा वि॒ अक्ष॑रत् ॥४॥ आ॒ ऽवि॒
वा॒सन् प॒रा ऽव॑तः अ॒थो अ॒र्वा ऽव॑तः सु॒तः इ॒न्द्रा॒य सि॒च्यते॑ मधु॒
॥५॥ सं॒ ऽई॒ची॒नाः अ॒नू॒ष॒त॒ हरि॑ ह्रि॒न्व॒न्ति॒ अ॒द्रि॒ ऽभिः॑ यो॒नौ ऋ॒-
त॒स्य॑ सी॒द॒त् ॥६॥ २९॥

॥४०॥ पु॒ना॒नः अ॒क्र॒मी॒त् अ॒भि वि॒श्वाः मृ॒धः वि॒ ऽच॒र्ष॒णिः शुं॒-
भ॒न्ति॑ वि॒प्रं धी॒ति॒ ऽभिः॑ ॥१॥ आ यो॒निं अ॒रु॒णः रु॒ह॒त् ग॒म॒त् इ॒न्द्रं वृ॒षा
सु॒तः ध्रु॒वे स॒द॒सि सी॒द॒ति ॥२॥ नु॒नः र॒यिं म॒हां इ॒दो अ॒स्र॒भ्यं सो॒म
वि॒श्व॒तः आ प॒व॒स्व स॒ह॒स्रि॒णीं ॥३॥ वि॒श्वा सो॒म प॒व॒मा॒न द्यु॒म्ना॒नि
इ॒दो आ भ॒र वि॒दाः स॒ह॒स्रि॒णीः इ॒षः ॥४॥ सः नः पु॒ना॒नः आ भ॒र
र॒यिं स्तो॒त्रे सु॒ ऽवी॒र्यै ज॒रि॒तुः व॒र्ध॒य गि॒रः ॥५॥ पु॒ना॒नः इ॒दो आ
भ॒र सो॒म द्वि॒ ऽव॒र्ह॑सं र॒यिं वृ॒ष॒न् इ॒दो नः उ॒क्थ्यं ॥६॥ ३०॥

॥४१॥ प्र॒ ये गा॒वः न भू॒र्यैः त्वे॒षाः अ॒या॒सः अ॒क्र॒सुः भ॒न्तः कृ॒-
ष्णां॑ अ॒प॒ त्व॒चै ॥१॥ सु॒वि॒त॒स्य॑ म॒ना॒ म॒हे अ॒ति से॒तुं दुः ऽआ॒प्यं स॒-
ह्रांसः॑ द॒स्युं अ॒व॒त॒ ॥२॥ ऋ॒खे वृ॒ष्टेः ऽइ॒व स्व॒नः प॒व॒मा॒नस्य॑ शु॒-
ष्मि॒णः च॒र॒न्ति वि॒ ऽद्यु॒तः दि॒वि ॥३॥ आ प॒व॒स्व म॒ही इ॒षं गो॒ ऽम॒त्
इ॒दो हिर॑ण्य॒ ऽव॒त् अ॒श्व॒ ऽव॒त् वाज॑ ऽव॒त् सु॒तः ॥४॥ सः प॒व॒स्व
वि॒ ऽच॒र्ष॒णे आ म॒ही रो॒द॒सी पृ॒ण उ॒षाः सूर्यैः॑ न र॒श्मि॒ ऽभिः॑ ॥५॥

परि नः शर्मऽयं त्या धारया सोम विश्वतः सर रसाऽइव विष्टपे
॥ ६ ॥ ३१ ॥

॥ ४२ ॥ जनयन् रोचना दिवः जनयन् अप्सु सूर्ये वसानः
गाः अपः हरिः ॥ १ ॥ एषः प्रत्नेन मन्मना देवः देवेभ्यः परि धा-
रया पवते सुतः ॥ २ ॥ ववृधानाय तूर्वेये पवते वाजऽसातये सो-
माः सहस्रऽपाजसः ॥ ३ ॥ दुहानः प्रत्नं इत् पयः पवित्रे परि सि-
च्यते क्रंदन् देवान् अजीजनत् ॥ ४ ॥ अभि विश्वानि वार्या अभि
देवान् अतऽवृधः सोमः पुनानः अर्षति ॥ ५ ॥ गोऽमत् नः सोम
वीरऽवत् अश्वऽवत् वाजऽवत् सुतः पवस्व बृहतीः इषः ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥ ४३ ॥ यः अत्यःऽइव मृज्यते गोभिः मदाय हृतः तं गीऽभिः
वासयामसि ॥ १ ॥ तं नः विश्वाः अवस्युवः गिरः श्रुभन्ति पूर्वऽथा
इदं इद्राय पीतये ॥ २ ॥ पुनानः याति हृतः सोमः गीऽभिः परि-
ऽकृतः विप्रस्य मेध्यऽअतिथेः ॥ ३ ॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं
सोम सुऽश्रियं इदो सहस्रऽवचसं ॥ ४ ॥ इदुः अत्यः न वाजऽसृत्
कनिःकृति पवित्रे आ यत् अक्षाः अति देवऽयुः ॥ ५ ॥ पवस्व वा-
जऽसातये विप्रस्य गृणतः वृधे सोम रास्व सुऽवीर्यं ॥ ६ ॥ ३३ ॥ ॥ ६ ॥

॥ ४४ ॥ प्र नः इदो महे तने जमिं न बिभ्रत् अर्षसि अभि दे-
वान् अयास्यः ॥ १ ॥ मती जुष्टः धिया हितः सोमः हिन्वे परा-
ऽवति विप्रस्य धारया कविः ॥ २ ॥ अयं देवेषु जागृविः सुतः एति
पवित्रे आ सोमः याति विऽचर्षणिः ॥ ३ ॥ सः नः पवस्व वा-

अ० ७. अ० १. व० ४.] ॥ २०३ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ४७.

ज॒ऽयुः च॒क्राणः चारुं अ॒ध्वरं ब॒र्हिष्मान् आ वि॒वास॒ति ॥४॥ सः
नः भगा॒य वा॒यवे॑ विप्र॒ऽवीरः स॒दाऽवृ॒धः सीमः दे॒वेषु॑ आ य॒मत
॥५॥ सः नः अ॒द्य वसु॑त्तये ऋतु॒ऽवित् गा॒तुवित्॒ऽतमः वाजं॑ जे॒षि
अ॒वः बृ॒हत् ॥६॥ १॥

॥४५॥ सः प॒वस्व॒ मदा॒य कं नृ॒ऽचक्षाः दे॒वऽवी॒तये इंदो॑ इ॒न्द्राय
पी॒तये ॥१॥ सः नः अ॒र्षे अ॒भि दू॒त्यं त्वं इ॒न्द्राय तो॒शसे॑ दे॒वान् सखि॒-
ऽभ्यः आ वरं॑ ॥२॥ उ॒त त्वां अ॒रुणं॑ व॒यं गो॒भिः अ॒ज्मः मदा॒य कं
वि नः रा॒ये दुः वृ॒धि ॥३॥ अ॒ति ऊं प॒विचं॑ अ॒क्रमी॒त् वा॒जी धुरं॑
न या॒मनि॑ इ॒दं दे॒वेषु॑ प॒त्यते ॥४॥ सं ईं सखा॒यः अ॒स्वर॒न् वने॑
क्री॒ळंतं॑ अ॒तिऽअ॒विं इ॒दं ना॒वाः अ॒नूष॒त ॥५॥ तया॑ प॒वस्व॒ धार॒या
यया॑ पी॒तः वि॒ऽचक्ष॑से इ॒दो स्तो॒त्रे सु॒ऽवीर्यं॑ ॥६॥ २॥

॥४६॥ असृ॒ग्न दे॒वऽवी॒तये अ॒त्यासः॑ कृ॒त्याऽइव॑ क्षरं॒तः
प॒र्वत॒ऽवृ॒धः ॥१॥ परि॒ऽकृ॒तासः॑ इ॒दं वः॑ योषा॒ऽइव पि॒त्र्यऽव॒ती
वा॒युं सी॒माः अ॒सृक्ष॒त ॥२॥ ए॒ते सी॒मासः॑ इ॒दं वः॑ प्र॒यस्व॑न्तः च॒मू
सु॒ताः इ॒दं व॒र्धेति॑ कर्म॒ऽभिः ॥३॥ आ धा॒वत॑ सु॒ऽह॒स्यः शु॒क्रा गृ॒-
भ्णी॒त मंथि॑ना गो॒भिः श्री॒णी॒त म॒त्सरं॑ ॥४॥ सः प॒वस्व॒ धनं॑ ऽज॒य
प्र॒ऽयंता॑ रा॒धसः॑ म॒हः अ॒स्मभ्यं॑ सोम॒ गा॒तुऽवित् ॥५॥ ए॒तं मृजं॑-
ति॒ मर्ज्यं॑ प॒वमानं॑ द॒श क्षि॑र्षः इ॒न्द्राय॑ म॒त्सरं॑ म॒दं ॥६॥ ३॥

॥४७॥ अ॒या सी॒मः सु॒ऽकृ॒त्या म॒हः चित् अ॒भि अ॒वर्ध॑न्तं मं॒-
दानः॑ उ॒त् वृष॑ऽयते ॥१॥ कृ॒तानि॑ इ॒त् अस्य॑ क॒र्त्ता चे॒तंते॑ द॒स्युऽतर्ह॑-

अ० ७. अ० १. व० ७.] ॥ २०४ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ५०.]

णा ऋणा च धृष्णुः चयते ॥२॥ आत् सीमः इन्द्रियः रसः वज्रः स-
हस्रऽसाः भुवत् उक्थं यत् अस्य जायते ॥३॥ स्वयं कविः वि-
ऽधर्तरि विप्राय रत्नं इच्छति यदि मर्मज्यते धियः ॥४॥ सिसासतुः
रयीणां वाजेषु अर्वेतां ऽइव भरेषु जिग्युषां असि ॥५॥४॥

॥४६॥ तं त्वा नृम्णानि विभ्रतं सधऽस्थेषु महः दिवः चारुं
सुऽकृत्यया ईमहे ॥१॥ संवृक्तधृष्णुं उक्थं महाऽमहिब्रतं मदं
शतं पुरः रुरुक्षणिं ॥२॥ अतः त्वा रयिं अभि राजानं सुऽक्रतो०
दिवः सुऽपणेः अव्यथिः भरत् ॥३॥ विश्वस्मै इत् स्वः हशे सा-
धारणं रजःऽतुरं गोपां चतस्य विः भरत् ॥४॥ अध हिन्वा-
नः इन्द्रियं ज्यायः महिऽत्वं आनशे अभिष्टिऽकृत् विऽचर्षणिः
॥५॥५॥

॥४९॥ पवस्व वृष्टिं आ सु नः अपां ऊर्मि दिवः परि अयक्ष्माः
वृहतीः इषः ॥१॥ तया पवस्व धारया यया गावः इह आऽगमन्
जन्यासः उप नः गृहं ॥२॥ घृतं पवस्व धारया यज्ञेषु देवऽवीतमः
अस्मभ्यं वृष्टिं आ पव ॥३॥ सः नः ऊर्जे वि अव्ययं पविचं धाव
धारया देवासः शृणुर्वन् हि कं ॥४॥ पवमानः असि स्यदत् रक्षा-
सि अपऽजर्घनत् प्रत्नऽवत् रोचयन् रुचः ॥५॥६॥

॥५०॥ उत् ते शुष्मासः ईरते सिंधोः ऊर्मैऽइव स्वनः वा-
णस्य चोदय पविं ॥१॥ प्रऽसुवे ते उत् ईरते तिस्रः वाचः मख-
स्युवः यत् अथै एषि सानवि ॥२॥ अव्यः वारं परि प्रियं हरिं
हिन्वन्ति अद्रिऽभिः पवमानं मधुऽश्रुतं ॥३॥ आ पवस्व मदिन-

अ० ७. अ० १. व० १०.] ॥ २०५ ॥ [म० ९. अ० २. सू० ५३.]

ऽत॒म॒ प॒वित्रं॑ धार॒या क॒वे अ॒र्कस्य॑ योनिं आ॒ऽसदं॑ ॥ ४ ॥ सः प॒व॒-
स्व॒ म॒दिन्ऽत॒म॒ गोभिः॑ अ॒ंजा॒नः अ॒क्तुऽभिः॑ इंदो॑ इंद्रा॒य पी॒तये॑
॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ५१ ॥ अ॒ध्व॒र्यो॑ अ॒द्रिऽभिः॑ सु॒तं सोमं॑ प॒वित्रं॑ आ सृ॒ज पु॒नीहि॑
इंद्रा॒य पा॒तवे॑ ॥ १ ॥ दि॒वः पी॒यूषं॑ उ॒त्त॒ऽत॒मं सोमं॑ इंद्रा॒य व॒ज्रिणे॑
सु॒नोत॑ मधु॒मत्त॒ऽत॒मं ॥ २ ॥ तव॑ त्वे इंदो॑ अ॒ध॒सः दे॒वाः म॒घोः वि
अ॒श्र॒ते प॒व॒मान॑स्य म॒रुतः॑ ॥ ३ ॥ त्वं हि सोम॑ व॒र्धय॑न् सु॒तः म॒दाय॑
भू॒र्णये॑ वृष॒न् स्तो॒तारं॑ ऊ॒तये॑ ॥ ४ ॥ अ॒भि अ॒र्षं वि॒ऽच॒क्ष॒ण प॒वित्रं॑
धा॒र॒या सु॒तः अ॒भि वाजं॑ उ॒त अ॒वः ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥ ५२ ॥ परि॑ द्यु॒क्षः स॒नत्ऽर॒यिः भर॑त् वाजं॑ नः अ॒ध॒सा सु॒वा॒नः
अ॒र्षं प॒वित्रं॑ आ ॥ १ ॥ तव॑ प्र॒त्नेभिः॑ अ॒ध्वऽभिः॑ अ॒व्यः वा॒रं परि॑
प्रि॒यः स॒हस्रं॑ऽधा॒रः या॒त् तना॑ ॥ २ ॥ च॒रुः न यः तं ई॒ख॒य इंदो॑ न
दा॒नं ई॒ख॒य व॒धैः व॒धऽस्तो॑ ई॒ख॒य ॥ ३ ॥ नि शु॒भं इंदो॑ ए॒षां पु॒रु॒-
ऽहू॒त जना॑नां यः अ॒स्मान् आ॒ऽदि॒देश॑ति ॥ ४ ॥ श॒तं नः॑ इंदो॑ ऊ॒-
तिऽभिः॑ स॒हस्रं॑ वा शु॒चीनां॑ प॒व॒स्व म॒ह॒यत्ऽर॒यिः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ५३ ॥ उ॒त्ते शु॒ष्मासः॑ अ॒स्थुः र॒क्षः भि॑दंतः अ॒द्रिऽवः॑ नु॒दस्व॑
याः परि॑ऽस्पृ॒धः ॥ १ ॥ अ॒या नि॒ऽज॒ग्निः ओ॒ज॒सा र॒थऽसं॑गे ध॒ने
हि॒ते स्त॒वै अ॒वि॒भ्यु॒षा ह॒दा ॥ २ ॥ अ॒स्य व्र॑तानि न आ॒ऽधृषे॑ प॒व॒-
मा॒नस्य॑ दुः॒ऽध्या॒ रु॒ज यः त्वा पृ॑त॒न्यति॑ ॥ ३ ॥ तं हि॒त्व॑ति॒ म॒दुऽच्यु॑तं
हरि॑ न॒दीषु॑ वा॒जिनं॑ इंदु॑ इंद्रा॒य म॒त्सरं॑ ॥ ४ ॥ १० ॥

अ० ७. अ० १. व० १४.] ॥२०६॥ [म० ९. अ० २. सू० ५७.]

॥५४॥ अस्य प्रत्नां अनु द्युतं शुक्रं दुदुहे अहंयः पयः सहस्र-
ऽसां ऋषिं ॥१॥ अयं सूर्यः ऽइव उप ऽहक् अयं सरांसि धावति
सप्त प्र ऽवतः आ दिवै ॥२॥ अयं विश्वानि तिष्ठति पुनानः भुव-
ना उपरि सोमः देवः न सूर्यः ॥३॥ परि नः देव ऽवीतये वाजान्
अर्षेति गो ऽमंतः पुनानः इंदो इंदु ऽयुः ॥४॥ ११॥

॥५५॥ यवै ऽयवं नः अंधसा पुष्टं पुष्टं परि स्रव सोम विश्वा
च सौभगा ॥१॥ इंदो यथा तव स्तवः यथा ते जातं अंधसः नि
बर्हिषि प्रिये सदुः ॥२॥ उत नः गो ऽवित् अश्व ऽवित् पवस्व सोम
अंधसा मृषु ऽतमेभिः अहं ऽभिः ॥३॥ यः जिनाति न जीयते
हंति शत्रुं अभि ऽइत्य सः पवस्व सहस्र ऽजित् ॥४॥ १२॥

॥५६॥ परि सोमः ऋतं बृहत् आशुः पवित्रं अर्षेति वि ऽघ्नन्
रक्षांसि देव ऽयुः ॥१॥ यत् सोमः वाजं अर्षेति शतं धाराः अप-
स्युवः इंद्रस्य सख्यं आ ऽविशन् ॥२॥ अभि त्वा योषणः दर्श जारं
न कन्या अनुषत् मृज्यसे सोम सातये ॥३॥ त्वं इंद्राय विष्णवे स्वा-
दुः इंदो परि स्रव नृन् स्तोतृन् पाहि अहंसः ॥४॥ १३॥

॥५७॥ प्र ते धाराः असश्चतः दिवः न यंति वृष्टयः अच्छं वाजं
सहस्रिणं ॥१॥ अभि प्रियाणि काव्या विश्वा चक्ष्णाणः अर्षेति हरिः
तुं जानः आयुधा ॥२॥ सः मर्मृजानः आयु ऽभिः इभः राजा ऽइव
मु ऽघ्नतः श्येनः न वंसु सीदति ॥३॥ सः नः विश्वा दिवः वसु उतो
पृथिव्याः अधि पुनानः इंदो आ भर ॥४॥ १४॥

अ० ७. अ० १. व० १८.] ॥ २०७ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६१.

॥ ५८ ॥ तरत् सः मं॒दी धा॒वति॒ धारा॑ सु॒तस्य॑ अ॒धसः॑ तरत् सः
मं॒दी धा॒वति॒ ॥ १ ॥ उ॒स्मा वे॒द वसू॑नां म॒र्तस्य॑ दे॒वी अ॒वसः॑ तरत् सः
मं॒दी धा॒वति॒ ॥ २ ॥ ध्व॒स्रयोः॑ पु॒रुऽस॑न्त्योः आ स॒हस्रा॑णि द॒द्महे॑ तरत्
सः मं॒दी धा॒वति॒ ॥ ३ ॥ आ य॒योः चि॑शत॑ तना॑ स॒हस्रा॑णि च द॒द्महे॑
तरत् सः मं॒दी धा॒वति॒ ॥ ४ ॥ १५ ॥

॥ ५९ ॥ प॒वस्व॑ गोऽजि॒त् अ॒श्वऽजि॒त् वि॒श्वऽजि॒त् सोम॑ र॒ण्य-
ऽजि॒त् प्र॒जाऽव॑त् रत्नं॑ आ भ॒र ॥ १ ॥ प॒वस्व॑ अ॒त् ऽभ्यः॑ अ॒दाभ्यः॑
प॒वस्व॑ ओ॒षधी॑भ्यः प॒वस्व॑ धि॒षणा॑भ्यः ॥ २ ॥ त्वं सोम॑ प॒वमानः॑
वि॒श्वानि॑ दुःऽइ॒ता त॒र क॒विः सी॒द नि ब॑र्हिषि॑ ॥ ३ ॥ प॒वमान॑ स्वः
वि॒दः जा॒यमानः॑ अ॒भवः॑ म॒हान् इ॒दो वि॒श्वान् अ॒भि इ॒त् अ॒सि
॥ ४ ॥ १६ ॥

॥ ६० ॥ प्र गा॒य॒चेण॑ गा॒यत॑ प॒वमानं॑ वि॒ऽच॑र्षेणि॑ इ॒दं स॒हस्रं॑-
ऽच॒क्षसं॑ ॥ १ ॥ तं त्वा स॒हस्रं॑ ऽच॒क्षसं॑ अ॒थो स॒हस्रं॑ ऽभ॒र्णसं॑ अ॒ति
वा॒रं अ॒पावि॑षुः ॥ २ ॥ अ॒ति वा॒रान् प॒वमानः॑ अ॒सि॒स्यद॑त् क॒ल-
शान् अ॒भि धा॒वति॒ इ॒द्रस्य॑ हा॒दि आऽवि॑शन् ॥ ३ ॥ इ॒द्रस्य॑ सोम॑
रा॒धसे॑ शं प॒वस्व॑ वि॒ऽच॑र्षणे॑ प्र॒जाऽव॑त् रे॒तः आ भ॒र ॥ ४ ॥ १७ ॥ २ ॥

॥ ६१ ॥ अ॒या वी॒ती परि॑ स्र॒व यः ते॒ इ॒दो म॑र्देषु॑ आ अ॒वऽअ॒हन्
न॒वतीः॑ न॒व ॥ १ ॥ पु॒रः स॒द्यः इ॒त्याऽधि॑ये दि॒वः ऽदा॑साय शं॒बरं
अ॒ध त्वं तु॒र्वशं॑ यदु॑ ॥ २ ॥ परि॑ नः अ॒श्वं अ॒श्वऽवि॒त् गोऽम॑न् इ॒दो
हि॒र॒ण्यऽव॑त् क्ष॒रं स॒हस्रि॑णीः इ॒षः ॥ ३ ॥ प॒वमान॑स्य ते व॒यं प॒वित्रं॑

अ० ७. अ० १. व० २२.] ॥ २०८ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६१.

अभिऽउदतः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥४॥ ये ते पवित्रं ऊर्मयः अ-
भिऽक्षरंति धारयातेभिः नः सोम मृळय ॥५॥ १८॥ सः नः पुनानः
आ भर रयिं वीरऽवतीं इषं ईशानः सोम विश्वतः ॥६॥ एतं ऊं
त्यं दश क्षिपः मृजंति सिंधुऽमातरं सं आदित्येभिः अख्यत ॥७॥
सं ईद्रेण उत वायुनां सुतः एति पवित्रं आ सं सूर्यस्य रश्मिभिः
॥८॥ सः नः भगाय वायवे पूष्णे पवस्व मधुऽमान् चारुः मित्रे
वरुणे च ॥९॥ उच्चा ते जातं अंधसः दिवि सत् भूमिः आ ददे उयं
शर्म महि अरवः ॥१०॥ १९॥ एना विश्वानि अर्यः आ द्युम्नानि
मानुषाणां सिसांसंतः वनामहे ॥११॥ सः नः इंद्राय यज्यवे व-
रुणाय मरुतऽभ्यः वरिवऽवित् परि सव ॥१२॥ उपोः सु जातं
अप्ऽतुरं गोभिः भंगं परिऽकृतं इदं देवाः अयासिषुः ॥१३॥ तं
इत् वर्धतु नः गिरं वत्सं संशिश्वरीऽइव यः इंद्रस्य हृदंऽसनिः
॥१४॥ अर्षे नः सोम शं गवे धुक्षस्व पिप्युषीं इषं वर्धं समुद्रं उक्थ्यं
॥१५॥ २०॥ पर्वमानः अजीजनत् दिवः चित्रं न तन्यतुं ज्योतिः
वैश्वानरं बृहत् ॥१६॥ पर्वमानस्य ते रसः मदः राजन् अदुच्छुनः
वि वारं अर्ष्यं अर्षति ॥१७॥ पर्वमान रसः तव दक्षः वि राजति
द्युऽमान् ज्योतिः विश्वं स्वः हृशे ॥१८॥ यः ते मदः वरेण्यः तेन प-
वस्व अंधसा देवऽअवीः अघशंसऽहा ॥१९॥ जग्निः वृचं अमि-
त्रियं सस्त्रिः वाजं दिवेऽदिवे गोऽसाः ऊं अश्वऽसाः असि ॥२०॥
॥२१॥ संऽमिष्यः अरुषः भव सुऽउपस्थाभिः न धेनुऽभिः सीदन्
श्येनः न योनिं आ ॥२१॥ सः पवस्व यः आविष्य इंद्रं वृचाय हंतवे
वत्रिऽवांसं महीः अपः ॥२२॥ सुऽवीरासः वयं धना जयेम सोम
मीढुः पुनानः वर्ध नः गिरं ॥२३॥ त्वाऽऊतासः तव अवसा
स्यामं वन्तः आऽमुरः सोम व्रतेषु जागृहि ॥२४॥ अपऽघ्नन् प-

अ० ७. अ० १. व० २६.] ॥ २०९ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६२.

व॒त्ते मृ॒धः अ॒पं सोमः॑ अ॒रा॒वणः॑ ग॒च्छन् इ॒न्द्रस्य॑ निः॒ऽकृतं॑ ॥ २५ ॥
॥ २२ ॥ म॒हः नः॑ रा॒यः आ॒भर॑ प॒र्वमा॒न ज॒हि मृ॒धः रा॒स्व इ॒दो॑ वी॒-
र॒ऽवत् य॒शः ॥ २६ ॥ न त्वा॒ श॒तं च॒न ह॒तः रा॒धः दि॒संतं॑ आ॒मि॒न॒न्
यत् पु॒ना॒नः म॒ख॒स्यसे॑ ॥ २७ ॥ प॒र्वस्व॑ इ॒दो॑ वृ॒षा सु॒तः कृ॒धि नः॑
य॒शसः॑ ज॒ने वि॒श्वाः अ॒पं द्वि॒षः ज॒हि ॥ २८ ॥ अ॒स्य॑ ते स॒ख्ये व॒यं तव॑
इ॒दो॑ द्यु॒म्ने उ॒त्त॒ऽमे स॒स॒ह्याम॑ पृ॒त॒न्यतः॑ ॥ २९ ॥ या ते॒ भी॒मानि॑ आ॒-
यु॒धा ति॒ग्मानि॑ सं॒ति धूर्व॑णे र॒क्ष स॒म॒स्य नः॑ नि॒दः ॥ ३० ॥ २३ ॥

॥ ६२ ॥ ए॒ते अ॒सृ॒गं इ॒न्द्रवः॑ ति॒रः प॒विचं॑ आ॒शवः॑ वि॒श्वानि॑ अ॒-
भि सौ॒भगा॑ ॥ १ ॥ वि॒ऽघ्नंतः॑ दुः॒ऽइ॒ता पु॒रु॒सु॒ऽगा तो॒काय॑ वा॒जिनः॑
तना॑ कृ॒ण्वंतः॑ अ॒र्वेति॑ ॥ २ ॥ कृ॒ण्वंतः॑ व॒रिवः॑ ग॒वे अ॒भि अ॒र्षेति॑ सु॒-
ऽस्तुति॑ इ॒ठाँ अ॒स्मभ्यं॑ सं॒ऽयतं॑ ॥ ३ ॥ अ॒सा॒वि अ॒ंशुः म॒दाय॑ अ॒प्-
ऽसु द॒क्षः गि॒रि॒ऽस्थाः श्ये॒नः न यो॒निं आ॒ अ॒स॒दत् ॥ ४ ॥ श्रु॒भं अ॒ंधः
दे॒वऽवा॑तं अ॒प्ऽसु धू॒तः नृ॒ऽभिः सु॒तः स्व॒दंति॑ गा॒वः प॒यः॒ऽभिः
॥ ५ ॥ २४ ॥ आ॒त ई॒ अ॒श्वं न हे॒तारः॑ अ॒शू॒श्रु॒भन् अ॒मृता॑य म॒ध्वः र॒सं
स॒धु॒ऽमादे॑ ॥ ६ ॥ याः ते॒ धाराः॑ म॒धु॒ऽश्चु॒तः अ॒सृ॒गं इ॒दो॑ उ॒तये॑ ता॒-
भिः प॒विचं॑ आ॒ अ॒स॒दः ॥ ७ ॥ सः अ॒र्षे इ॒द्राय॑ पी॒तये॑ ति॒रः रो॒माणि॑
अ॒थ्यया॑ सी॒दन् यो॒ना व॒नेषु॑ आ ॥ ८ ॥ त्वं इ॒दो॑ प॒रि स्र॒व॒ स्वादि॑ष्ठः
अ॒गिरः॒ऽभ्यः व॒रिवः॒ऽवित् घृ॒तं प॒यः ॥ ९ ॥ अ॒यं वि॒ऽच॒र्षेणिः॑
हि॒तः प॒र्वमा॒नः सः चे॒त॒ति हि॒न्वा॒नः आ॒थं वृ॒हत् ॥ १० ॥ २५ ॥ ए॒षः
वृ॒षा वृ॒षऽव॒तः प॒र्वमा॒नः अ॒श॒स्ति॒ऽहा क॒र॒त॒व॒सूनि॑ दा॒श्रुषे॑ ॥ ११ ॥
आ प॒र्वस्व॑ स॒हस्रि॑णं र॒यिं गो॒ऽमैतं॑ अ॒श्विनं॑ पु॒रु॒ऽचंद्रं॑ पु॒रु॒ऽस्पृहं॑
॥ १२ ॥ ए॒षः स्यः॑ प॒रि सि॒च्यते॑ म॒र्म॒ज्यमा॑नः आ॒यु॒ऽभिः उ॒रु॒ऽगा॒यः
क॒वि॒ऽऽक्र॑तुः ॥ १३ ॥ स॒हस्रं॑ उ॒जतिः॑ श॒त॒ऽमघः॑ वि॒ऽमानः॑ र॒जसः॑

कविः इंद्राय पवते मदः ॥ १४ ॥ गिरा जातः इह स्तुतः इंद्रुः इंद्राय
 धीयते विः योना वसतौ इव ॥ १५ ॥ २६ ॥ पवमानः सुतः नृभिः
 सोमः वाजं इव असरत् चमूषु शक्रना आसद ॥ १६ ॥ तं चि-
 ऽपृष्ठे चिऽवंधुरे रथे युजंति यातवे ऋषीणां सप्त धीतिभिः
 ॥ १७ ॥ तं सोतारः धनऽस्पृतं आशुं वाजाय यातवे हरिं हिनोत
 वाजिनं ॥ १८ ॥ आऽविशन् कलशं सुतः विश्वाः अर्षन् अभि श्रि-
 यः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥ १९ ॥ आ ते इंद्रो मदाय कं पयः दुहंति
 आयवः देवाः देवेभ्यः मधु ॥ २० ॥ २७ ॥ आ नः सोमं पवित्रं आ
 सृजत मधुमतऽतमं देवेभ्यः देवश्रुतऽतमं ॥ २१ ॥ एते सोमाः अ-
 सृक्षत गृणानाः अवसे महे मदिनऽतमस्य धारया ॥ २२ ॥ अभि
 गव्यानि वीतये नृम्णा पुनानः अर्षसि सनत्वाजः परि सव
 ॥ २३ ॥ उत नः गोऽमतीः इषः विश्वाः अर्ष परिऽस्तुभः गृणानः
 जमतऽअग्निना ॥ २४ ॥ पवस्व वाचः अग्नियः सोमं चित्राभिः
 ऊतिभिः अभि विश्वानि काव्या ॥ २५ ॥ २८ ॥ त्वं समुद्रियाः अपः
 अग्नियः वाचः ईरयन् पवस्व विश्वं एजय ॥ २६ ॥ तुभ्यं इमा भुव-
 ना कवे महिषे सोम तस्थिरे तुभ्यं अर्षति सिंधवः ॥ २७ ॥ प्रते दि-
 वः न वृष्टयः धाराः यंति असश्चतः अभि श्रुक्तां उपऽस्तिरं ॥ २८ ॥
 इंद्राय इंद्रं पुनीतन उग्रं दक्षाय साधनं ईशानं वीतिऽराधसं ॥ २९ ॥
 पवमानः ऋतः कविः सोमः पवित्रं आ असदत् दधत् स्तोत्रे सु-
 ऽवीर्यं ॥ ३० ॥ २९ ॥

॥ ६३ ॥ आ पवस्व सहस्रिणं रयिं सोम सुऽवीर्यं अस्मे अवा-
 सि धारय ॥ १ ॥ इषं ऊजं च पितृसे इंद्राय मत्सरिन्ऽतमः चमूषु
 आ नि सीदसि ॥ २ ॥ सुतः इंद्राय विष्णवे सोमः कलशं अक्षरत्

मधुऽमान् अस्तु वायवे ॥३॥ एते असृमं आश्वः अति हरांसि
वभ्रवः सोमाः ऋतस्य धारया ॥४॥ इदं वर्धतः अप्सतुरः कृण्वतः
विश्वं आर्यं अप्सघ्नतः अरावणः ॥५॥ ३०॥ सुताः अनु स्वं आ रजः
अभि अर्षेति वभ्रवः इदं गच्छतः इदं देवः ॥६॥ अया पवस्व धार-
या यया सूर्य अरोचयः हिवानः मानुषीः अपः ॥७॥ अयुक्त सूरः
एतं पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥८॥ उत त्याः
हरितः दश सूरः अयुक्त यातवे इदुः इदं इति ब्रुवन् ॥९॥ परि
इतः वायवे सुतं गिरः इद्राय मत्सरं अय्यः वारेषु सिंचत ॥१०॥
॥३१॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं सोम दुस्तरं यः दुःऽनशः
वनुष्यता ॥११॥ अभि अर्षे सहस्रिणं रयिं गोऽमैतं अश्विनं अभि
वाजं उत श्वः ॥१२॥ सोमः देवः न सूर्यः अद्रिऽभिः पवते सुतः
दधानः कलशे रसं ॥१३॥ एते धामानि आर्या श्रुक्ताः ऋतस्य
धारया वाजं गोऽमैतं अक्षरन् ॥१४॥ सुताः इद्राय वज्रिणं सो-
मासः दधिऽआशिरः पवित्रं अति अक्षरन् ॥१५॥ ३२॥ प्र सोम
मधुमतऽतमः राये अर्षे पवित्रे आ मदः यः देवऽवीतमः ॥१६॥
तं ईं मृजंति आयवः हरिं नदीषु वाजिनं इदं इद्राय मत्सरं ॥१७॥
आ पवस्व हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् सोम वीरऽवत् वाजं गोऽमैतं
आ भर ॥१८॥ परि वाजं न वाजऽयुं अय्यः वारेषु सिंचत इद्राय
मधुमतऽतमं ॥१९॥ कविं मृजंति मज्यं धीभिः विप्राः अवस्यवः
वृषा कनिक्ता अर्षेति ॥२०॥ ३३॥ वृषणं धीभिः अप्सतुरं सोमं
ऋतस्य धारया मती विप्राः सं अस्वरन् ॥२१॥ पवस्व देव आ-
युषक् इदं गच्छतु ते मदः वायुं आ रोह धर्मेणा ॥२२॥ पवमान नि
तोशसे रयिं सोम अवाय्यं प्रियः समुद्रं आ विश् ॥२३॥ अपऽघ्नन्
पवसे मृधः क्रतुऽवित् सोम मत्सरः नुदस्व अदेवऽयुं जनं ॥२४॥

पर्वमानाः असृष्टत सोमाः शुक्रासः इंदवः अभि विश्वानि का-
 व्या ॥ २५ ॥ ३४ ॥ पर्वमानासः आशवः शुभाः असृयं इंदवः भंतः
 विश्वाः अपं द्विषः ॥ २६ ॥ पर्वमानाः दिवः परि अंतरिक्षात् अ-
 सृष्टत पृथिव्याः अधि सानवि ॥ २७ ॥ पुनानः सोम धारया इंदो
 विश्वाः अपं सिधः जहिरक्षांसि सुऽक्रतो ॥ २८ ॥ अपऽघ्नन् सोम
 रक्षसः अभि अर्षे कनिःक्रदत् द्युऽमंतं शुषं उतऽतमं ॥ २९ ॥ अ-
 स्मे वसूनि धारय सोम दिव्यानि पार्थिवा इंदो विश्वानि वार्यो
 ॥ ३० ॥ ३५ ॥

॥ ६४ ॥ वृषा सोम द्युऽमान् असि वृषा देव वृषऽव्रतः वृषा
 धर्माणि दधिषे ॥ १ ॥ वृषाः ते वृषायं शवः वृषा वनं वृषा मदः
 सत्यं वृषन् वृषा इत् असि ॥ २ ॥ अश्वः न चक्रदः वृषा सं गाः इंदो
 सं अवतः वि नः राये दुरः वृधि ॥ ३ ॥ असृष्टत प्र वाजिनः गव्या
 सोमासः अश्वऽया शुक्रासः वीरऽया आशवः ॥ ४ ॥ शुभमानाः
 ऋतयुऽभिः मृज्यमानाः गर्भस्त्योः पवते वारे अव्यये ॥ ५ ॥ ३६ ॥
 ते विश्वा दाशुषे वसु सोमाः दिव्यानि पार्थिवा पवतां आ अंत-
 रिक्ष्या ॥ ६ ॥ पर्वमानस्य विश्वऽवित् प्र ते सर्गाः असृष्टत सूर्य-
 स्यऽइव न रश्मयः ॥ ७ ॥ केतुं कृण्वन् दिवः परि विश्वा रूपा अभि
 अर्षेसि समुद्रः सोम पिन्वसे ॥ ८ ॥ हिनवानः वाचं इष्यसि पर्वमान
 विऽधर्मणि अक्रान् देवः न सूर्यः ॥ ९ ॥ इंदुः पविष्ट चेतनः प्रियः
 कवीनां मती सृजत् अश्वं रथीऽइव ॥ १० ॥ ३७ ॥ ऊर्मिः यः ते प-
 वित्रे आ देवऽअवीः परिऽअक्षरत् सीदन् ऋतस्य योनिं आ
 ॥ ११ ॥ सः नः अर्षे पवित्रे आ मदः यः देवऽवीतमः इंदो इद्राय
 पीतये ॥ १२ ॥ इषे पवस्व धारया मृज्यमानः मनीषिऽभिः इंदो

रुचा अभि गाः इहि ॥ १३ ॥ पुनानः वरिवः कृधि ऊर्जं जनाय
 गिर्वणः हरि सुजानः आऽशिरं ॥ १४ ॥ पुनानः देवऽवीतये इन्द्रस्य
 याहि निःऽकृतं द्युतानः वाजिऽभिः यतः ॥ १५ ॥ ३८ ॥ प्र हिन्वा-
 नासः इंदवः अच्छ समुद्रं आशवः धिया जूताः असृष्टत ॥ १६ ॥
 मर्मृजानासः आयवः वृथा समुद्रं इंदवः अगमन् चृतस्य योनिं
 आ ॥ १७ ॥ परि नः याहि अस्मऽयुः विश्वा वसूनि ओजसा पाहि
 नः शर्म वीरऽवत् ॥ १८ ॥ मिमाति वह्निः एतंशः पदं युजानः
 चक्रऽभिः प्र यत् समुद्रे आऽहितः ॥ १९ ॥ आ यत् योनिं हिरण्ययं
 आऽगुः चृतस्य सीदति जहाति अप्रऽचेतसः ॥ २० ॥ ३९ ॥ अभि
 वेनाः अनूषत् इयंक्षति प्रऽचेतसः मज्जंति अविऽचेतसः ॥ २१ ॥
 इन्द्राय इंदो मरुत्वन्ते पवस्व मधुमतऽतमः चृतस्य योनिं आ-
 ऽसदं ॥ २२ ॥ तंत्वा विप्राः वचःऽविदः परिरूढंति वेधसः संत्वा
 मृजंति आयवः ॥ २३ ॥ रसं ते मित्रः अर्यमा पिबंति वरुणः कवे
 पवमानस्य मरुतः ॥ २४ ॥ त्वं सोम विपःऽचितं पुनानः वाचं इ-
 ष्यसि इंदो सहस्रऽभरणं ॥ २५ ॥ ४० ॥ उतो सहस्रऽभरणं वाचं
 सोम मखस्युवं पुनानः इंदो आ भर ॥ २६ ॥ पुनानः इंदो एषां
 पुरुऽहूत जनानां प्रियः समुद्रं आ विश ॥ २७ ॥ दर्विद्युतया रुचा
 परिऽस्तीभत्या कृपा सोमाः शुक्राः गोऽआशिरः ॥ २८ ॥ हिन्वा-
 नः हेतुऽभिः यतः आ वाजं वाजी अक्रमीत् सीदतः वनुषः यथा
 ॥ २९ ॥ चृधक् सोम स्वस्तये संऽजग्मानः दिवः कविः पवस्व
 सूर्यः हृशे ॥ ३० ॥ ४१ ॥ १ ॥

॥ ६५ ॥ हिन्वन्ति सूरं उग्रयः स्वसारः जामयः पतिं मह्यं इंदुं
 महीयुवः ॥ १ ॥ पवमान रुचाऽरुचा देवः देवेभ्यः परि विश्वा

वसूनि आ विश् ॥ २॥ आ पवमान सुऽस्तुतिं वृष्टिं देवेभ्यः दुवः
इषे पवस्व संऽयतं ॥ ३॥ वृषा हि असि भानुना द्युऽमंतं त्वा हवा-
महे पवमान सुऽआर्ध्यः ॥ ४॥ आ पवस्व सुऽवीर्यं मंदमानः सु-
ऽआयुध इहो सु इंदो आ गहि ॥ ५॥ १॥ यत् अत्ऽभिः परिऽसि-
च्यसे मृज्यमानः गर्भस्त्योः दुणा सधऽस्य अश्रुषे ॥ ६॥ प्र सोमाय
व्यश्वऽवत् पवमानाय गायत महे सहस्रऽचक्षसे ॥ ७॥ यस्य वरुं
मधुऽश्रुतं हरिं ह्रिन्वति अद्रिऽभिः इंदु इंद्राय पीतये ॥ ८॥ तस्य ते
वाजिनः वयं विश्वा धनानि जिग्युषः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥ ९॥
वृषा पवस्व धारया मरुत्वते च मत्सरः विश्वा दधानः ओजसा
॥ १०॥ २॥ तं त्वा धर्तारं ओण्योः पवमान स्वःऽदृशं ह्रिन्वे वाजेषु
वाजिनं ॥ ११॥ अया चित्तः विपा अनया हरिः पवस्व धारया
युजं वाजेषु चोदय ॥ १२॥ आ नः इंदो महीं इषं पवस्व विश्वऽदर्श-
तः अस्मभ्यं सोम गातुऽवित् ॥ १३॥ आ कलशाः अनूषत इंदो
धारभिः ओजसा आ इंद्रस्य पीतये विश् ॥ १४॥ यस्य ते मद्यं रसं
तीव्रं दुहति अद्रिऽभिः सः पवस्व अभिमातिऽहा ॥ १५॥ ३॥ राजा
मेधाभिः ईयते पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥ १६॥
आ नः इंदो शतऽग्विनं गवां पोषं सुऽअर्ध्यं वह भगतिं ऊतये
॥ १७॥ आ नः सोम सहः जुवः रूपं न वर्चसे भर सुस्वानः देव-
ऽवीतये ॥ १८॥ अर्षं सोम द्युमतऽतमः अभि द्रोणानि रोरुवत्
सीदन् श्येनः न योनिं आ ॥ १९॥ अप्साः इंद्राय वायवे वरुणाय
मरुतऽभ्यः सोमः अर्षति विष्णवे ॥ २०॥ ४॥ इषं तोकाय नः दधत्
अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणं ॥ २१॥ ये सोमासः प-
राऽवति ये अर्वाऽवति सुन्विरे ये वा अदः शर्यणाऽवति ॥ २२॥ ये
आजीकिषु कृत्वऽसु ये मध्ये पस्त्यानां ये वा जनेषु पंचऽसु ॥ २३॥

अ० ७, अ० २, व० ९.] ॥ २१५ ॥ [म० ९, अ० ३, सू० ६६.

तेनः वृष्टिं दिवः परि पवतां आ सुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंदवः
॥ २४ ॥ पवते हर्यतः हरिः गृणानः जमतऽअग्निना हित्वानः गोः
अधित्वचि ॥ २५ ॥ ॥ ५ ॥ प्र शुक्रासः वयःऽजुवः हित्वानासः न सप्रयः
श्रीणानाः अपऽसु मृजत ॥ २६ ॥ तं त्वा सुतेषु आऽभुवः हित्विरे
देवऽतांतये सः पवस्व अनया रुचा ॥ २७ ॥ आ ते दक्षं मयःऽभुवँ
वह्निं अद्य वृणीमहे पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ २८ ॥ आ मद्रं आ वरेण्यं
आ विप्रं आ मनीषिणं पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ २९ ॥ आ रुयिं आ
सुऽचेतुनं आ सुऽक्रतो० तनूषु आ पातं आ पुरुऽस्पृहं ॥ ३० ॥ ६ ॥

॥ ६६ ॥ पवस्व विश्वऽचर्षणे अभि विश्वानि काव्या सखा स-
खिऽभ्यः ईड्याः ॥ १ ॥ ताभ्यां विश्वस्य राजसि ये पवमान धामनी
प्रतीची सोम तस्थतुः ॥ २ ॥ परि धामानि यानि ते त्वं सोम असि
विश्वतः पवमान ऋतुऽभिः कवे ॥ ३ ॥ पवस्व जनयन् इषः अभि
विश्वानि वार्या सखा सखिऽभ्यः ऊतये ॥ ४ ॥ तव शुक्रासः अर्चयः
दिवः पृष्ठे वितन्वते पवित्रं सोम धामऽभिः ॥ ५ ॥ ७ ॥ तव इमे सप्त
सिंधवः प्रऽशिषं सोम सिंसते तुभ्यं धावन्ति धेनवः ॥ ६ ॥ प्र सोम
याहि धारया सुतः इंद्राय मत्सरः दधानः अक्षिति श्रवः ॥ ७ ॥ सं
ऊं त्वा धीभिः अस्वरन् हित्वीः सप्त जामयः विप्रं आजा वि-
वस्वतः ॥ ८ ॥ मृजन्ति त्वा सं अयुवः अब्ये जीरौ अधि स्वनिरेभः
यत् अज्यसे वने ॥ ९ ॥ पवमानस्य ते कवे वाजिन् सर्गाः असृक्षत
अवतः न अवस्यवः ॥ १० ॥ ८ ॥ अच्छ कोशं मधुऽश्रुतं असृगं वारं
अव्यये अवावशंत धीतयः ॥ ११ ॥ अच्छ समुद्रं इंदवः अस्तं गावः
न धेनवः अगमन् ऋतस्य योनिं आ ॥ १२ ॥ प्र नः इंदो महे रणे

अ० ७. अ० २. व० १२.] ॥ २१६ ॥ [म० ९. अ० ३. सू० ६६.]

आपः अर्षेति सिंधवः यत् गोभिः वासयिषसे ॥ १३ ॥ अस्य ते
सख्ये वयं इयंस्तः त्वाऽऽजतयः इंदो सखिऽत्वं उश्मसि ॥ १४ ॥
आ पवस्व गोऽइष्टये महे सोम नृऽचक्षसे आ इंदस्य जठरे विश
॥ १५ ॥ १६ ॥ महान् असि सोम ज्येष्ठः उयाणां इंदो ओजिष्ठः युध्वा
सन् शश्वत् जिगेथ ॥ १६ ॥ यः उयेभ्यः चित् ओजीयान् श्रूरेभ्यः
चित् श्रूरऽतरः भूरिऽदाभ्यः चित् मंहीयान् ॥ १७ ॥ त्वं सोम सूरः
आ इषः तोक्स्य साता तनूनां वृणीमहे सख्याय वृणीमहे यु-
ज्याय ॥ १८ ॥ अग्ने आयूषि पवसे आ सुव ऊर्जे इषं च नः अरि
बाधस्व दुच्छुनां ॥ १९ ॥ अग्निः ऋषिः पवमानः पांचऽजन्यः
पुरऽहितः तं ईमहे महाऽग्यं ॥ २० ॥ १० ॥ अग्ने पवस्व सु-
ऽअपाः अस्मे वर्चः सुऽवीर्यं दधत् रयिं मयि पोषं ॥ २१ ॥
पवमानः अतिं सिधः अभि अर्षेति सुऽस्तुतिं सूरः न विश्व-
ऽदर्शतः ॥ २२ ॥ सः मर्मृजानः आयुऽभिः प्रयस्वान् प्रयसे हि-
तः इंदुः अत्यः विऽचक्ष्णः ॥ २३ ॥ पवमानः ऋतं बृहत् शुक्रं
ज्योतिः अजीजनत् कृष्णा तमांसि जंघनत् ॥ २४ ॥ पवमानस्य
जंघतः हरैः चंद्राः असृक्षत् जीराः अजिरऽशौचिषः ॥ २५ ॥ ११ ॥
पवमानः रयिऽतमः शुभ्रेभिः शुभ्रशऽतमः हरिऽचंद्रः म-
रुतऽगणः ॥ २६ ॥ पवमानः वि अन्नवत् रश्मिऽभिः वाज-
ऽसातमः दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥ २७ ॥ प्र सुवानः इंदुः अक्षाः
पवित्रं अतिं अव्ययं पुनानः इंदुः इंद्रं आ ॥ २८ ॥ एषः सोमः अधि
त्वचि गवां ऋति अद्रिऽभिः इंद्रं मदाय जोहुवत् ॥ २९ ॥ यस्य
ते द्युम्नऽवत् पयः पवमान आऽभृतं दिवः तेन नः मृळ जीवसे
॥ ३० ॥ १२ ॥

॥ ६७ ॥ त्वं सोम असि धारयुः मंद्रः ओजिष्ठः अध्वरे पवस्व
मंहयत् ऽरयिः ॥ १ ॥ त्वं सुतः नृऽमादेनः दधन्वान् मत्सरिन्-
ऽतमः इंद्राय सूरिः अंधसा ॥ २ ॥ त्वं सुस्वानः अद्रिऽभिः अभि
अर्षं कनिक्कदत् ह्युऽमंतं शुष्मं उतऽतमं ॥ ३ ॥ इंद्रुः हिन्वानः
अर्षति तिरः वाराणि अव्यया हरिः वाजं अचिक्कदत् ॥ ४ ॥
इंदो वि अव्यं अर्षसि वि श्रवांसि वि सौभगा वि वाजान् सोम
गोऽमंतः ॥ ५ ॥ १३ ॥ आ नः इंद्रो शतऽग्विनं रयिं गोऽमंतं
अश्विनं भर सोम सहस्रिणं ॥ ६ ॥ पर्वमानासः इंद्रवः तिरः
पविचं आशवः इंद्रं यामेभिः आशत ॥ ७ ॥ ककुहः सोम्यः रसः
इंद्रुः इंद्राय पूर्यः आयुः पवते आयवे ॥ ८ ॥ हिन्वन्ति सूरं उ-
सयः पर्वमानं मधुऽश्रुतं अभि गिरा सं अस्वरन् ॥ ९ ॥ अवि-
ता नः अजऽअश्वः पूषा यामनिऽयामनि आ भक्षत् कन्यासु
नः ॥ १० ॥ १४ ॥ अयं सोमः कपर्दिनं घृतं न पवते मधु आ भ-
क्षत् कन्यासु नः ॥ ११ ॥ अयं ते आघृणे सुतः घृतं न पवते शुचि
आ भक्षत् कन्यासु नः ॥ १२ ॥ वाचः जंतुः कवीनां पवस्व सोम
धारया देवेषु रत्नऽधाः असि ॥ १३ ॥ आ कलशेषु धावति श्ये-
नः वर्मं वि गाहते अभि द्रोणा कनिक्कदत् ॥ १४ ॥ परि प्र सोम
ते रसः असर्जि कलशे सुतः श्येनः न तक्तः अर्षति ॥ १५ ॥
॥ १५ ॥ पवस्व सोम मंदयन् इंद्राय मधुमतऽतमः ॥ १६ ॥ अ-
सृग्यन् देवऽवीतये वाजऽयंतः रथाऽऽइव ॥ १७ ॥ ते सुतांसः
मदिन्ऽतमाः शुक्राः वायुं असृक्षत ॥ १८ ॥ याव्णां तुन्नः
अभिऽस्तुतः पविचं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे मुऽवीयं ॥ १९ ॥

अ० ७. अ० २. व० १९] ॥ २१८ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ६८.

आमः अ० अभिऽस्तुतः प० विचं अति गा० हते रक्षऽहा वारं अ-
सखे ॥ २० ॥ १६ ॥ यत् अति यत् च दूरकेभ्यं विदति मां इह पर्व-
मान वि तत् जहि ॥ २१ ॥ पर्वमानः सः अद्य नः प० विचैण वि-
चर्षणिः यः पोता सः पुनातु नः ॥ २२ ॥ यत् ते प० विचं अचिषि
अग्ने विऽततं अंतः आ ब्रह्म तेन पुनीहि नः ॥ २३ ॥ यत् ते प० विचं
अचिषवत् अग्ने तेन पुनीहि नः ब्रह्मऽसवैः पुनीहि नः ॥ २४ ॥ उ-
भाभ्यां देव सवितः प० विचैण सवेन च मां पुनीहि विश्वतः ॥ २५ ॥
॥ १७ ॥ चिऽभिः त्वं देव सवितः वर्षिष्ठैः सोम धामऽभिः अग्ने दक्षैः
पुनीहि नः ॥ २६ ॥ पुनंतु मां देवऽजनाः पुनंतु वसवः धिया विश्वे
देवाः पुनीत मा जातऽवेदः पुनीहि मा ॥ २७ ॥ प्र ष्यायस्व प्र स्यं-
दस्व सोम विश्वेभिः अंशुऽभिः देवेभ्यः उत्ऽतमं हविः ॥ २८ ॥ उप
प्रियं पनिप्रतं युवानं आहुतिऽवृधं अगन्म विभ्रतः नमः ॥ २९ ॥
अलाय्यस्य परशुः ननाश तं आ पवस्व देव सोम आखुं चित्
एव देव सोम ॥ ३० ॥ यः पावमानीः अधिऽएति ऋषिऽभिः सं-
ऽभृतं रसं सर्वं सः पूतं अश्नाति स्वदितं मातरिश्चना ॥ ३१ ॥ पा-
वमानीः यः अधिऽएति ऋषिऽभिः संऽभृतं रसं तस्मै सरस्वती
दुहे क्षीरं सर्पिः मधु उदकं ॥ ३२ ॥ १८ ॥ ३ ॥

॥ ६८ ॥ प्र देवं अच्छ मधुऽमंतः इंदवः असिंस्यदंत गावः आ
न धेनवः बहिऽसदः वचनाऽवतः ऊधऽभिः परिऽसुतं उस्त्रियाः
निऽनिजं धिरे ॥ १ ॥ सः रोरुवत् अभि पूर्वाः अचिक्कदत् उप-
ऽआरुहः अथयन् स्वादते हरिः तिरः प० विचं परिऽयन् उरु जयः
नि शर्याणि दधते देवः आ वरं ॥ २ ॥ वि यः ममे यम्यां संऽयती०
मदः साकंऽवृधा पयसा पिबत् अक्षिता मही अपारे रजसी

विऽवेविदत् अभिऽव्रजन् अक्षितं पाजः आ ददे ॥३॥ सा मातरा
 विऽचरन् वाजयन् अपः प्र मेधिरः स्वधया पिब्यते पदं अशु
 यवेन पिपिशे यतः नृऽभिः सं जामिऽभिः नसते रक्षते शिरः
 ॥४॥ सं दक्षेण मनसा जायते कविः ऋतस्य गर्भः निऽहितः यमा
 परः यूना ह संतां प्रथमं वि जज्ञतुः गुहा हितं जनिम नेमं उत्-
 ऽयतं ॥५॥ १९॥ मंद्रस्य रूपं विविदुः मनीषिणः श्येनः यत् अंधः
 अभरत् पराऽवतः तं मजेयन्त सुऽवृधं नदीषु आ उशतं अंशुं परि-
 ऽयतं ऋग्मयं ॥६॥ त्वां मृजंति दश योषणः सुतं सोमं ऋषिऽभिः
 मतिऽभिः धीतिऽभिः हितं अब्यः वारंभिः उत देवहूतिऽभिः नृ-
 ऽभिः यतः वाजं आ दर्षि सातये ॥७॥ परिऽप्रयतं वय्यं सुऽसंसदं
 सोमं मनीषाः अभिऽनूषत स्तुभः यः धारया मधुऽमान् ऊर्मि-
 णा दिवः इयति वाचं रयिषाट् अमर्त्यः ॥८॥ अयं दिवः इयति
 विश्वं आ रजः सोमः पुनानः कलशेषु सीदति अतऽभिः गोभिः
 मृज्यते अद्रिऽभिः सुतः पुनानः इंदुः वरिवः विदत् प्रियं ॥९॥ एव
 नः सोम परिऽसिच्यमानः वयः दधत् चिचऽतं पवस्व अद्वेषे
 द्यावापृथिवी हुवेम देवाः धत्त रयिं अस्मे सुऽवीरं ॥ १०॥ २०॥

॥६९॥ इषुः न धन्वन् प्रति धीयते मतिः वत्सः न मातुः उप
 सर्जि ऊधनि उरुधाराऽइव दुहे अये आऽयती अस्य व्रतेषु अपि
 सोमः इष्यते ॥१॥ उपो मतिः पृच्यते सिच्यते मधु मंद्रऽअजनी
 चोदते अतः आसनि पवमानः संऽतनिः प्रघ्नतांऽइव मधुऽमान्
 द्रुप्सः परि वारं अर्षति ॥२॥ अये वधूऽयुः पवते परि त्वचि अथीते
 नृप्रीः अदिने ऋतं यते हरिः अक्रान् यजतः संऽयतः मदः नृम्णा
 शिशानः महिषः न शोभते ॥३॥ उक्षा मिमाति प्रति यन्ति धेनवः

देवस्य न निःश्रयं यन्ति निःऽकृतं अति अक्रमीत् अर्जुनं वारं अ-
 श्वं अश्वेन निःकृतं परि सोमः अव्यत ॥ ४ ॥ अमृक्तेन रुशता वा-
 ता हरिः अमर्त्यः निःऽनिजानः परि व्यत दिवः पृष्ठं वर्हणा
 निःऽनिजे कृत उपऽस्तरणं चम्वोः नभस्मयं ॥ ५ ॥ २१ ॥ सूर्यस्य-
 ऽइव रश्मयः द्रवयित्त्वः मत्सरासः प्रऽसुपः साकं इरते तंतुं ततं
 परि सर्गासः आशवः न इंद्रात् ऋते पवते धाम किं चन ॥ ६ ॥
 सिंधोः ऽइव प्रवणे निम्ने आशवः वृषऽच्युताः मदासः गातुं आ-
 शत शनः निऽवेशे द्विऽपदे चतुः ऽपदे अस्मे वाजाः सोम तिष्ठंतु
 कृष्टयः ॥ ७ ॥ आ नः पवस्व वसुऽमत् हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् गो-
 ऽमत् यवऽमत् सुऽवीर्यं यूयं हि सोम पितरः मम स्थनं दिवः
 मूर्धानं प्रऽस्थिताः वयः ऽकृतः ॥ ८ ॥ एते सोमाः पवमानासः
 इंद्र रथाः ऽइव प्रययुः सातिं अर्च्छ सुताः पवित्रं अति यन्ति अथ
 हित्वी वत्रिं हरितं वृष्टिं अर्च्छ ॥ ९ ॥ इंद्रो इंद्राय बृहते पवस्व सु-
 ऽमृच्छीकः अनवद्यः रिशादाः भर चंद्राणि गृणते वसूनि देवैः
 द्यावापृथिवी प्र अवतं नः ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ १० ॥ चिः अस्मि सप्त धेनवः दुदुहे सत्यां आऽशिरं पूर्ये वि-
 ऽश्रौमनि चत्वारि अन्या भुवनानि निःऽनिजे चारुणि चक्रे यत्
 ऋतैः अवर्धत ॥ १ ॥ सः भिक्षमाणः अमृतस्य चारुणः उभे द्यावा
 कार्येन वि शश्रये तेजिष्ठाः अपः मंहना परि व्यत यदि देवस्य
 श्रवसा सदः विदुः ॥ २ ॥ ते अस्य संतु केतवः अमृत्यवः अदाभ्यासः
 जनुषी उभे अनु येभिः नृम्णा च देव्या च पुनते आत इत् रा-
 जानं मननाः अगृभ्णत ॥ ३ ॥ सः मृज्यमानः दशऽभिः सुकर्मे-
 ऽभिः प्र मध्यमासु मातृषु प्रऽमे सचा व्रतानि पानः अमृतस्य

अ० ७. अ० २. व० २५.] ॥ २२१ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७१.

चारुणः उ॒भे नृ॒ऽचक्षाः अनु॑ पश्यते विशौ ॥४॥ सः म॒र्म॒जानः
इन्द्रि॒याय॑ धायसे आ उ॒भे अ॒न्तः रोद॑सी ह॒र्षते॑ हितः वृषा॑ शु॒ष्मेण
बा॒धते॑ वि॒दुः॒ऽमतीः आ॒ऽदेदि॑शानः श॒र्यहा॑ऽइव शु॒रुधः ॥५॥
॥२३॥ सः मा॒तरा॑ न दह॑शानः उ॒स्त्रियः॑ ना॒नदत् ए॒ति म॒रुता॑ऽइव
स्व॒नः जा॒नन् च॒तु॒तं प्रथ॑मं यत् स्वःऽन॒रं प्र॑ऽश॒स्तये॑ कं अ॒वृणी॑त
सु॒ऽक्रतुः ॥६॥ रु॒वति॑ भी॒मः वृष॑भः त॒विष्य॑या शृ॒ंगे शि॑शानः
हरि॒णी वि॒ऽचक्ष॑णः आ यो॒निं सोमः॑ सु॒ऽकृतं॑ नि सी॒दति॑ ग॒-
व्ययी॑ त्वक् भ॒वति॑ निः॒ऽनिक् अ॒व्ययी॑ ॥७॥ शु॒चिः पु॒नानः॑ त॒व
ओ॒रप॑सं अ॒र्थे हरिः॑ नि अ॒धा वि॒ष्ट सान॑ वि॒जुष्टः॑ मि॒त्राय॑ वरुणा॒य
वा॒यवे॑ चि॒ऽधातु॑ मधु॒ क्रिय॑ते सु॒कर्म॑ऽभिः ॥८॥ प॒वस्व॑ सो॒मदे॒व-
ऽवी॑तये वृषा॑ इ॒न्द्रस्य॑ हा॒दिं सो॒म॒ऽधानं॑ आ वि॒श पु॒रा नः॑ बा॒धात्
दुः॒ऽज्ञा अ॒ति पा॒रय॑ स्त्रे च॒ऽवित् हि दि॑शः आहं वि॒ऽपृच्छ॑ते ॥९॥
हि॒तः न स॒न्निः अ॒भि वाजं॑ अ॒र्षे इ॒न्द्रस्य॑ इ॒न्द्रो ज॒ररं॑ आ प॒वस्व॑ ना॒-
वा न सि॒धुं अ॒ति प॒र्षि वि॒द्वान् प्रू॒रः न यु॒ध्यन् अव॑ नः नि॒दः
स्पः० ॥१०॥ २४॥

॥७१॥ आ दक्षि॑णा मृ॒ज्यते॑ शु॒ष्मी आ॒ऽसदं॑ वेति॑ दु॒हः रु॒क्षसः॑
पा॒ति जागृ॑विः हरिः ओ॒पशं॑ कृणुते न॒भः प॒यः उ॒प॒ऽस्तिरे॑ च॒म्बोः
ब्रह्म॑ निः॒ऽनिजं॑ ॥१॥ प्र कृष्टि॑हाऽइव शूषः ए॒ति रो॒रुवत् अ॒सुयं॑
व॒रं नि रि॒णीते॑ अ॒स्य तं॑ जहा॒ति व॒त्रि पि॒तुः ए॒ति निः॒ऽकृतं॑ उ॒प-
ऽप्रुतं॑ कृणुते निः॒ऽनिजं॑ तना ॥२॥ अ॒दि॒ऽभिः सु॒तः प॒वते॑ ग॒भ-
स्त्योः वृष॑ऽयते॑ न॒भसा॑ वे॒पते॑ म॒ती सः मो॒दते॑ न॒सते॑ सा॒धते॑ गि॒रा
ने॒नि॒क्ते अ॒प्ऽसु य॒जते॑ प॒री म॒णि ॥३॥ परि॑ द्यु॒क्षं स॒हसः॑ प॒र्वत॑ऽवृधं
म॒ध्वः सि॒चंति॑ ह॒र्म्यस्य॑ स॒क्षणि॑ आ यस्मिन् गा॒वः सु॒हुत॑ऽअदः

अ० ७. अ० २. व० २७.] ॥२२२॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७२.

ऊर्ध्वनि मूर्धन् श्रीरुंति अग्रियं वरीमऽभिः ॥४॥ सं ईं रथं न
भुरिजोः अहेषत दश स्वसारः अदिनेः उपऽस्थे आ जिगात् उप
जयति गोः अपीच्यं पदं यत् अस्य मतुथाः अजीजनन् ॥५॥ २५ ॥
श्येनः न योनिं सदनं धिया कृतं हिरण्यं आऽसदं देवः आ ईष-
ति आ ईं रिणंति बर्हिषि प्रियं गिरा अश्वः न देवान् अपि एति
यज्ञियः ॥६॥ परा विऽअक्तः अरुषः दिवः कविः वृषा चिऽपृष्टः
अनविष्ट गाः अभि सहस्रऽनीतिः यतिः पराऽयतिः रेभः न पू-
वीः उषसः वि राजति ॥७॥ त्वेष रूपं कृणुते वर्षाः अस्य सः यच्च
अशयत् संऽचृता सेधति सिधः अप्साः याति स्वधया दैव्यं जनं
सं सुऽस्तुती नसते सं गोऽअयया ॥८॥ उक्षाऽइव यूथा परिऽयन्
अरावीत् अधि त्विषीः अधित सूर्यस्य दिव्यः सुऽपृणः अव चक्षत
क्षां सोमः परि क्रतुना पश्यते जाः ॥९॥ २६ ॥

॥७२॥ हरि मृजंति अरुषः न युज्यते सं धेनुऽभिः कलशे सोमः
अज्यते उत् वाचं ईरयति हिन्वते मती पुरुऽस्तुतस्य कति चित्
परिऽप्रियः ॥१॥ साकं वदंति बहवः मनीषिणः इन्द्रस्य सोमं ज-
ठरे यत् आऽदुहुः यदि मृजंति सुऽगभस्तयः नरः सऽनीकाभिः
दशऽभिः काम्यं मधु ॥२॥ अरममाणः अति एति गाः अभि सूर्य-
स्य प्रियं दुहितुः तिरः रवं अनु अस्मै जोषं अभरत् विनऽगृसः सं
इयीभिः स्वमृऽभिः क्षेति जामिऽभिः ॥३॥ नृऽधूतः अद्रिऽसुतः
बर्हिषि प्रियः पतिः गवां प्रऽदिवः इन्द्रः ऋत्विजः पुरंधिऽवान्
मनुषः यज्ञऽसाधनः ऋचिः धिया पवते सोमः इन्द्र ते ॥४॥ नृवा-
हुऽभ्यां चोदितः धारया सुतः अनुऽस्वधं पवते सोमः इन्द्र ते आ
अप्राः क्रतून् सं अजैः अध्वरे मतीः वेः न दुऽसत् चम्बोः आ अ-

अ० ७. अ० २. व० ३०.] ॥ २२३ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ७३.]

सदत् हरिः ॥ ५ ॥ २७ ॥ अंशुं दुहन्ति स्तनयंतं अक्षितं कविं कवयः
अपसं मनीषिणः सं ईं गावः मतयः यन्ति संऽयतः ऋतस्य यो-
नां सदनं पुनःऽभुवः ॥ ६ ॥ नाभां पृथिव्याः धरुणः महः दिवः
अपां ऊर्मां सिंधुषु अंतः उक्षितः इंद्रस्य वज्रः वृषभः विभुऽवसुः
सोमः हृदे पवते चारु मत्सरः ॥ ७ ॥ सः तु पवस्व परि पार्थिवं रजः
स्तोत्रे शिखन् आऽधून्वते च सुऽऋतो० मा नः निः भाक् वसुनः
सदनऽस्पृशः रयिं पिशंगं बहुलं वसीमहि ॥ ८ ॥ आ तु नः इंद्रो
शतऽदातु अर्घ्यं सहस्रंऽदातु पशुऽमत् हिरण्यऽवत् उप मास्व
बृहतीः रेवतीः इषः अधि स्तोत्रस्य पवमान नः गहि ॥ ९ ॥ २८ ॥

॥ ७३ ॥ सक्के द्रुप्तस्य धमतः सं अस्वरन् ऋतस्य योनां सं अ-
रन्त नाभयः बीन् सः मूर्ध्नः अमुरः चक्के आऽरभे सत्यस्य नावः
सुऽकृतं अपीपरन् ॥ १ ॥ सम्यक् सम्यंचः महिषाः अहेषत् सिंधोः
ऊर्मां अधि वेनाः अवीविपन् मधोः धाराभिः जनयंतः अर्के इत्
प्रियां इंद्रस्य तन्वं अवीवृधन् ॥ २ ॥ पवित्रंऽवन्तः परि वाचं आ-
सते पिता एषां प्रत्नः अभि रक्षति व्रतं महः समुद्रं वरुणः तिरः
दधे धीराः इत् शेकुः धरुणेषु आऽरभ ॥ ३ ॥ सहस्रं धारे अवन्ते सं
अस्वरन् दिवः नाके मधुऽजिह्वाः असश्चतः अस्य स्पशः न नि
मिषन्ति भूर्णयः पदेऽपदे पाशिनः संति सेतवः ॥ ४ ॥ पितुः मातुः
अधि आ ये संऽअस्वरन् ऋचा शोचंतः संऽदहंतः अव्रतान् इंद्र-
ऽद्विष्टां अप धमन्ति मायया त्वचं असिक्नीं भूमनः दिवः परि ॥ ५ ॥
॥ २९ ॥ प्रत्नात् मानात् अधि आ ये संऽअस्वरन् श्लोकंऽयन्वासः
रभसस्य मन्तवः अप अनक्षासः बधिराः अहासत् ऋतस्य पंथां
न तरन्ति दुःऽकृतः ॥ ६ ॥ सहस्रं धारे विऽतन्ते पवित्रे आ वाचं पु-

नन्ति क्वयः मनीषिणः रुद्रासः एषां इषिरासः अदुहः स्पर्शः सु-
 ऽअचः सुऽदृशः नृऽचक्षसः ॥ ७ ॥ ऋतस्य गोपाः न द्माय सु-
 ऽक्रतुः बीसः पविचा हृदि अंतः आ दधे विद्वान् सः विश्वा भुव-
 ना अभि पश्यति अव अजुष्टान् विध्यति कर्ते अवतान् ॥ ८ ॥
 ऋतस्य तंतुः विऽतंतः पवित्रे आ जिह्वायाः अग्रे वरुणस्य मा-
 यया धीराः चित् तत् संऽइनक्षंतः आशत अव कर्ते अव पदाति
 अप्रऽभुः ॥ ९ ॥ ३० ॥

॥ ७४ ॥ शिष्टुः न जातः अव चक्रदत् वने स्वः यत् वाजी अरुषः
 सिषासति दिवः रेतसा सचते पयः ऽवृधा तं ईमहे सुऽमती शर्म स-
 ऽप्रथः ॥ १ ॥ दिवः यः स्कंभः धरुणः सुऽआततः आऽपूर्णः अंशुः
 परिऽएति विश्वतः सः इमे मही रोदसी यक्षत् आऽवृता सं-
 ऽईचीने० दाधार सं इषः कविः ॥ २ ॥ महि पसरः सुऽकृतं सोम्यं मधु
 उर्वी गव्यूतिः अदितेः ऋतं यते ईशे यः वृष्टे इतः उस्त्रियः वृषा
 अपां नेता यः इतः ऽऊतिः ऋग्मियः ॥ ३ ॥ आत्मन्ऽवत् नभः
 दुह्यते घृतं पयः ऋतस्य नाभिः अमृतं वि जायते संऽईचीनाः सु-
 ऽदानवः प्रीणन्ति तं नरः हितं अव मेहन्ति पेरवः ॥ ४ ॥ अरावीत्
 अंशुः सचमानः ऊर्मिणा देवऽअव्यं मनुषे पिन्वति त्वचं दधाति
 गर्भे अदितेः उपऽस्थे आ येन तोकं च तनयं च धामहे ॥ ५ ॥ ३१ ॥ स-
 हस्रं धारे अव ताः असश्चतः तृतीयं संतु रजसि प्रजाऽवती च-
 तस्रः नाभः निऽहिता अवः दिवः हविः भरन्ति अमृतं घृतं ऽश्रुतः
 ॥ ६ ॥ श्वेतं रूपं कृणुते यत् सिषासति सोमः मीढ्वान् असुरः वेदभू-
 मनः धिया शमी सचते सः ई अभि प्रऽवत् दिवः कबंधं अव दधेत्
 उद्विणं ॥ ७ ॥ अथ श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं कार्ष्णं आ वाजी अक्र-

मी॒त॒स॒स॒ऽवा॒न आ॒हि॒न्वि॒रे॒म॒न॒सा दे॒वऽय॒तः क॒क्षी॒व॒न्ते श॒तऽहि॒-
मा॒य गो॒नां ॥ ६ ॥ अ॒तऽभिः सो॒म प॒पृ॒चा॒न॒स्य॒ ते र॒सः अ॒थः वा॒रं
वि प॒व॒मा॒न धा॒व॒ति सः मृ॒ज्य॒मा॒नः क॒विऽभिः म॒दि॒नऽत॒म
स्व॒द॒स्व इ॒न्द्रा॒य प॒व॒मा॒न पी॒तये॑ ॥ ९ ॥ ३२ ॥

॥ ७५ ॥ अ॒भि प्रि॒याणि॑ प॒व॒ते च॒नःऽहि॒तः ना॒मा॒नि य॒ह्नः अ॒धि
येषु॑ व॒र्ध॒न्ते आ॒ सूर्य॑स्य बृ॒ह॒तः बृ॒ह॒न् अ॒धि रथं॑ वि॒ष्व॒चं अ॒रू॒ह॒त
विऽच॒क्ष॒णः ॥ १ ॥ अ॒त॒स्य॒ जि॒ह्वा प॒व॒ते म॒धु प्रि॒यं व॒क्ता प॒तिः
धि॒यः अ॒स्याः अ॒दा॒भ्यः द॒धा॒ति पु॒त्रः पि॒त्रोः अ॒पी॒थ्यं ना॒म॒तृती॒यं
अ॒धि रो॒च॒ने दि॒वः ॥ २ ॥ अ॒व द्यु॒ता॒नः क॒ल॒शा॒न अ॒चि॒क्र॒द॒त
नृ॒ऽभिः ये॒मा॒नः को॒शे आ॒ हि॒र॒ण्य॒ये अ॒भि ई॒ अ॒त॒स्य॒ दो॒ह॒नाः अ॒नू॒-
ष॒त अ॒धि चि॒ऽपृ॒ष्ठः उ॒ष॒सः वि॒रा॒ज॒ति ॥ ३ ॥ अ॒द्रि॒ऽभिः सु॒तः म॒ति॒-
ऽभिः च॒नःऽहि॒तः प्र॒ऽरो॒च॒य॒न् रो॒द॒सी॒ मा॒त॒रां शु॒चिः रो॒मा॒णि
अ॒व्या॒स॒म॒या वि॒धा॒व॒ति म॒धोः धा॒रा पि॒न्व॒मा॒ना दि॒वेऽदि॒वे ॥ ४ ॥
परि॑ सो॒म प्र॒ध॒न्व॒ स्व॒स्त॒ये नृ॒ऽभिः पु॒ना॒नः अ॒भि वा॒स॒य आ॒ऽशि॒रं
ये॒ते म॒दाः आ॒ऽह॒न॒सः वि॒ऽहा॒य॒सः ते॒भिः इ॒न्द्रं चो॒द॒य दा॒त॒वे म॒घं
॥ ५ ॥ ३३ ॥ २ ॥

॥ ७६ ॥ ध॒र्ता दि॒वः प॒व॒ते कृ॒त्स्नः र॒सः द॒क्षः दे॒वा॒नां अ॒नु॒ऽमा॒द्यः
नृ॒ऽभिः ह॒रिः सृ॒जा॒नः अ॒त्यः न स॒त्वंऽभिः वृ॒था पा॒जा॒सि कृ॒णु॒ते
न॒दीषु॑ आ ॥ १ ॥ शू॒रः न ध॒त्ते आ॒यु॒धा ग॒भ॒स्त्योः स्वः० सि॒सा॒स॒न
र॒थि॒रः गो॒ऽइ॒ष्टिषु॑ इ॒न्द्रस्य॒ शु॒ष्मं ई॒र॒य॒न् अ॒प॒स्युऽभिः इ॒न्द्रः हि॒न्वा॒नः
अ॒ज्य॒ते म॒नीषि॑ऽभिः ॥ २ ॥ इ॒न्द्रस्य॒ सो॒म प॒व॒मा॒नः ऊ॒र्मि॒णा त॒वि॒-
ष॒मा॒णः ज॒ठरे॑षु आ॒वि॒श॒ प्र॒नः पि॒न्व॒ वि॒द्युत॑ अ॒भा॒ऽइ॒व रो॒द॒सी॒

धिया न वाजान् उप मासि शश्वतः ॥३॥ विश्वस्य राजा पवते
स्वः ऽदृशः ऋतस्य धीतिं ऋषिषाद् अवीवशत् यः सूर्यस्य असि-
रेण मृज्यते पिता मतीनां असंमष्टः काव्यः ॥४॥ वृषां ऽव यूथा
परि कोशं अर्षेति अपां उपऽस्थे वृषभः कनिक्कदत् सः इंद्राय
पवसे मत्सरिन्ऽतमः यथा जेषाम संऽद्वे त्वाऽजतयः ॥५॥ १॥

॥७७॥ एषः प्रकोशे मधुऽमान अचिक्कदत् इंद्रस्य वज्रः वपुषः
वपुः ऽतरः अभि ई ऋतस्य सुऽदुघाः घृतऽश्रुतः वाश्वाः अर्षेति
पयसा ऽव धेनवः ॥१॥ सः पूर्यः पवते यं दिवः परिश्येनः मथा-
यत् इषितः तिरः रजः सः मध्वः आ युवते वेविजानः इत कृशानोः
अस्तुः मनसा अहं विभ्युषां ॥२॥ ते नः पूर्वांसः उपरासः इंद्रवः
महे वाजाय धन्वन्तु गोऽमते ईक्षेण्यांसः अह्यः न चारवः ब्रह्म-
ऽब्रह्मये जुजुषुः हविः ऽहविः ॥३॥ अयं नः विद्वान वनवत् वनु-
ष्यतः इंद्रः सचाचां मनसा पुरुऽस्तुतः इनस्य यः सद्ने गर्भे आऽदधे
गवां उरुञ्जं अभि अर्षेति व्रजं ॥४॥ चक्रिः दिवः पवते कृत्स्नः रसः
महान अदब्धः वरुणः हुरुक् यते असाविमित्रः वृजनेषु यज्ञियः
अत्यः न यूथे वृषऽयुः कनिक्कदत् ॥५॥ २॥

॥७८॥ प्र राजा वाचं जनयन् असिस्त्यदत् अपः वसानः अभि
गाः इयक्षति गृभ्णाति रिपं अविः अस्य तान्वा शुद्धः देवानां
उप याति निःऽकृतं ॥१॥ इंद्राय सोमं परि सिच्यसे नृऽभिः नृ-
ऽचक्षाः ऊर्मिः कविः अज्यसे वने पूर्वीः हि ते सुतयः संति यातवे
सहस्रं अश्वाः हरयः चमूऽसदः ॥२॥ समुद्रियाः अप्सरसः मनीषिणं
आसीनाः अंतः अभि सोमं अक्षरन् ताः ई हिन्वन्ति हर्म्यस्य सक्ष-

णिं याचते मुक्षं पवमानं अक्षितं ॥ ३ ॥ गोऽजित नः सोमः रथ-
 ऽजित हिरण्यऽजित स्वऽजित अपऽजित पवते सहस्रऽजित यं
 देवासः चक्रिरे पीतये मदं स्वादिष्टं द्रुप्तं अरुणं मयऽभुवै ॥ ४ ॥
 एतानि सोम पवमानः अस्सऽयुः सत्यानि कृण्वन् द्रविणानि
 अर्षसि जहि शत्रुं अतिके दूरेके च यः उर्वीं गव्यूतिं अभयं च
 नः कृधि ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ ७९ ॥ अचोदसः नः धन्वतु इंदवः प्रमुवानासः बृहतऽदिवेषु
 हरयः विचनश्ननः इषः अरातयः अर्यैः नशत सनिषंत नः धियः
 ॥ १ ॥ प्रनः धन्वतु इंदवः मदऽच्युतः धना वा येभिः अवैतः जुनी-
 मसि तिरः मर्तस्य कस्य चित् परिऽहृतिं वयं धनानि विश्वधा
 भरेमहि ॥ २ ॥ उत स्वस्याः अरात्याः अरिः हि सः उत अन्यस्याः अ-
 रात्याः वृकः हि सः धन्वन् नतृणां सं अरीत तान् अभिसौमजहि
 पवमान दुऽआध्यः ॥ ३ ॥ दिवि ते नाभा परमः यः आऽददे पृथि-
 व्याः ते रुहुः सान्वि क्षिपः अद्रयः त्वा वप्सति गोः अधि त्वचि
 अपऽसु त्वा हस्तैः दुदुहुः मनीषिणः ॥ ४ ॥ एव ते इंदो सुऽभ्वं सुऽपे-
 शंसं रसं तुजंति प्रथमाः अभिऽश्रियः निदं निदं पवमान नि
 तारिषः आविः ते शुष्मः भवतु प्रियः मदः ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ ६० ॥ सोमस्य धारा पवते नृऽचक्षसः ऋतेन देवान हवते
 दिवः परि बृहस्पतेः रवथेन वि दिद्युते समुद्रासः न सर्वानानि वि-
 व्यचुः ॥ १ ॥ यं त्वा वाजिन अघ्याः अभि अनूषत अयःऽहतं योनिं
 आ रोहसि द्युऽमान मघोना आयुः प्रऽतिरन् महि श्वः इंद्राय
 सोम पवसे वृषा मदः ॥ २ ॥ आ इंद्रस्य कुक्षा पवते मदिनऽतमः

अ० ७. अ० ३. व० ७.] ॥ २२८ ॥ [म० ९. अ० ४. सू० ८२.

ऊर्जं वसानः अवंसे सुऽमंगलः प्रत्यङ् सः विश्वा भुवना अभि
पप्रथे क्रीळन् हरिः अत्यः स्यन्दते वृषा ॥३॥ तं त्वा देवेभ्यः मधुमत-
ऽतमं नरः सहस्रऽधारं दुहते दशं क्षिपः नृऽभिः सोम प्रऽच्युतः
यावऽभिः सुतः विश्वान् देवान् आ पवस्व सहस्रऽजित् ॥४॥ तं
त्वा हस्तिनः मधुऽमन्तं अद्रिऽभिः दुहन्ति अपऽसु वृषभं दशं क्षिपः
इंद्र सोम मादयन् दैव्यं जनं सिंघोऽइव ऊर्मिः पर्वमानः अर्षसि
॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ ८१ ॥ प्र सोमस्य पर्वमानस्य ऊर्मयः इंद्रस्य यन्ति जठरं सुऽपे-
शंसः दधा यत् ई उतऽनीताः यशसां गवां दानाय शूरं उतऽअमै-
दिषुः सुताः ॥१॥ अच्छं हि सोमः कलशान् असिंस्यदत् अत्यः न
वोच्छा रघुऽवर्तनिः वृषा अथ देवानां उभयस्य जन्मनः विद्वान्
अश्रोति अमुतः इतः च यत् ॥२॥ आ नः सोम पर्वमानः किर वसुं
इंदो भव मघऽवा राधसः महः शिष्यं वयऽधः वसवे सु चेतुनां
मानः गयं आरे अस्मत् परां सिचः ॥३॥ आ नः पूषा पर्वमानः सु-
ऽरातयः मिचः गच्छन्तु वरुणः सऽजोधसः बृहस्पतिः मरुतः वायुः
अश्विनां त्वष्टा सविता सुऽयमां सरस्वती ॥४॥ उभे द्यावापृथि-
वी विश्वं इन्वे० अर्यमा देवः अदितिः विऽधाता भगः नृऽशंसः
उरु अंतरिक्षं विश्वे देवाः पर्वमानं जुषन्त ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ८२ ॥ असावि सोमः अरुषः वृषा हरिः राजाऽइव दसः अभि
गाः अचिक्कदत् पुनानः वारं परि एति अव्ययं श्येनः न योनिं घृ-
तऽवतं आऽसदं ॥१॥ कविः वेधस्या परि एषि माहिंनं अत्यः न
मृष्टः अभि वार्जं अर्षसि अपऽसेधन् दुऽइता सोम मृळय घृतं

वसानः परियासि निःसृजं ॥ २ ॥ पर्जन्यः पिता महिषस्य पर्णिनः
 नाभा पृथिव्याः गिरिषु क्षयं दधे स्वसारः आपः अभिगाः उत्तम-
 सरन् संयावऽभिः नसते वीते अध्वरे ॥ ३ ॥ जायाऽइव पत्न्यौ अधि-
 शेवं महसे पजायाः गर्भे शृणुहि ब्रवीमि ते अंतः वाणीषु प्रचर-
 सु जीवसे अनिद्यः वृजने सोमजा गृहि ॥ ४ ॥ यथा पूर्वैभ्यः शतऽसाः
 अमृधः सहस्रऽसाः परिऽअयाः वाजं इंद्रो एव पवस्व सुविताय
 नव्यसे तव व्रतं अनु आपः सचंते ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ८३ ॥ पवित्रं ते विऽतंतं ब्रह्मणः पते प्रऽभुः गात्राणि परि एषि
 विश्वतः अतमऽतनूः न तत् आमः अश्रुते श्रुतासः इत् वहंतः तत्
 सं आशत ॥ १ ॥ तपोः पवित्रं विऽतंतं दिवः पदेशो चंतः अस्य तंत-
 वः वि अस्थिरन् अवंति अस्य पवितारं आशवः दिवः पृष्ठं अधि-
 तिष्ठंति चेतसा ॥ २ ॥ अरुरुचत् उषसः पृथ्विः अग्निः उक्षा वि-
 भर्ति भुवनानि वाजऽयुः मायाऽविनः ममिरे अस्य मायया नृ-
 ऽचक्षसः पितरः गर्भे आ दधुः ॥ ३ ॥ गंधर्वः इत्या पदं अस्य रक्षति
 पाति देवानां जनिमानि अद्भुतः गृभ्णाति रिपुं निऽधया निधा-
 ऽपतिः सुकृतऽतमाः मधुनः भक्षं आशत ॥ ४ ॥ हविः हविष्मः महि-
 सन्न दैव्यं नभः वसानः परियासि अध्वरं राजा पवित्रं रथः वाजं
 आ अरुहः सहस्रं भृष्टिः जयसि श्वं बृहत् ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥ ८४ ॥ पवस्व देवऽमादनः विऽचर्षणिः अप्साः इंद्राय वरु-
 णाय वायवे कृधि नः अद्य वरिवः स्वस्तिऽमत् उरुऽक्षितौ गृ-
 णीहि दैव्यं जनं ॥ १ ॥ आ यः तस्यो भुवनानि अमर्त्यः विश्वानि
 सोमः परितानि अर्षति कृण्वन् संऽचृतं विऽचृतं अभिष्टये इंद्रः

सि॒स॒क्ति॒ उ॒ष॒सं न॒ सूर्यैः ॥ २ ॥ आ॒ यः गो॒भिः सृ॒ज्यते॑ ओ॒षधी॑षु आ
दे॒वानां॑ सु॒क्ते इ॒षय॑न् उ॒प॒ऽव॒सुः आ वि॒ऽद्युता॑ प॒व॒ते धा॑रया सु॒तः
इ॒ंद्रं सोमः॑ मा॒दय॑न् दै॒व्यं ज॑नं ॥ ३ ॥ ए॒षः स्यः सोमः॑ प॒व॒ते स॒हस्र॑-
ऽजि॒त हि॒न्वा॒नः वाचं॑ इ॒षिरां॑ उ॒षः॒ऽबुधं॑ इ॒ंद्रं स॒मु॒द्रं उ॒त इ॒यति॑
वा॒युऽभिः॑ आ इ॒ंद्रस्य॑ हा॒दि क॒लशे॑षु सी॒दति॑ ॥ ४ ॥ अ॒भित्य॑ गा॒वः
प॒यसा॑ प॒यः॒ऽबुधं॑ सोमं॑ अ॒गि॒रंति॑ म॒तिऽभिः॑ स्वः॒ऽवि॒दं ध॑नं॒ऽज॒यः
प॒व॒ते कृ॒त्स्नः र॑सः वि॒प्रः क॒विः का॒थेन॑ स्वः॒ऽच॒नाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥ ८५ ॥ इ॒ंद्रा॒य सो॒म सु॒ऽसु॒तः परि॑ स्र॒व॒ अप॑ अ॒मी॒वा भ॒वतु॑ रक्ष-
सा स॒ह मा॑ ते र॑सस्य म॒त्स॒त॒ इ॒यावि॑नः द्र॒वि॒णस्व॑न्तः इ॒ह संतु॑ इ॒दं वः
॥ १ ॥ अ॒स्नान॑ स॒ऽम॒र्ये प॒व॒मा॒न चो॒दय॑ दक्षः दे॒वानां॑ अ॒सि हि॒ प्रियः
म॒दः ज॒हि श॒चून् अ॒भि आ भ॑द॒नाऽय॑तः पि॒ब इ॒ंद्र सोमं॑ अ॒व नः
मृ॒धः ज॒हि ॥ २ ॥ अ॒द॒व्यः इ॒ंद्रो प॒व॒से म॒दिन॑ऽत॒मः आ॒त्मा इ॒ंद्रस्य॑
भ॒व॒सि॒धा॒सिः उ॒त॒ऽत॒मः अ॒भि स्व॑रंति ब॒हवः॑ म॒नी॒षिणः॑ रा॒जा॒नं
अ॒स्य भु॑व॒नस्य॑ नि॒स॒ते ॥ ३ ॥ स॒हस्रं॑ऽनी॒यः श॒त॒ऽधा॒रः अ॒द्भुतः॑ इ॒ंद्रा॒य
इ॒ंद्रं प॒व॒ते का॒म्यं म॒धु ज॑यन् क्षे॒त्रं अ॒भि अ॒र्षे ज॑यन् अपः उ॒रु नः
गा॒तुं कृ॒णु सो॒म मी॒ढुः ॥ ४ ॥ क॒नि॒क्र॒द॒त क॒लशे॑ गो॒भिः अ॒ज्य॑से वि
अ॒व्ययं॑ स॒मया॑ वारं॒ अ॒र्षे॒सि म॒र्म॒ज्यमा॑नः अ॒त्यः न सा॑न॒सिः इ॒ंद्रस्य॑
सो॒म ज॒ठरे॑ स॒ं अ॒क्षरः॑ ॥ ५ ॥ स्वा॒दुः प॒व॒स्व दि॒व्याय॑ ज॒न्म॒ने स्वा॒दुः
इ॒ंद्रा॒य सु॒हवी॑तुऽना॒न्ने स्वा॒दुः मि॒त्राय॑ वरु॒णाय॑ वा॒यवे॑ बृ॒हस्प॑तये
म॒धुऽमा॑न अ॒दा॒भ्यः ॥ ६ ॥ १० ॥ अ॒त्यं मृ॑जंति क॒लशे॑ द॒श क्षि॑पः प्र
वि॒प्रा॒णां म॒तयः॑ वाचं॑ इ॒रते॑ प॒व॒मा॒नाः अ॒भि अ॒र्षेति॑ सु॒ऽस्तुतिं॑
आ इ॒ंद्रं वि॑शंति म॒दि॒रा॒सः इ॒दं वः॑ ॥ ७ ॥ प॒व॒मा॒नः अ॒भि अ॒र्षे
सु॒ऽवी॒र्यं उ॒र्वी ग॒व्यूतिं॑ म॒हि श॑मं स॒ऽप्र॒थः मा॒किः नः॑ अ॒स्य परि॑-

ऽसूतिः ईशत इंदो जयेम त्वया धनं ऽधनं ॥ ८ ॥ अधि द्यां अस्यात्
 वृषभः विऽक्षः अरुरुचत् वि दिवः रोचना कविः राजा प-
 विचं अति एति रोरुवत् दिवः पीयूषं दुहते नृऽक्षसः ॥ ९ ॥ दिवः
 नाकै मधुऽजिह्वाः असृजतः वेनाः दुहंति उक्ष्णं गिरिऽस्यां अ-
 पऽसु द्रुषं ववृधानं समुद्रे आ सिंधोः ऊर्मा मधुऽमंतं पविचं
 आ ॥ १० ॥ नाकै सुऽपर्णं उपपद्मिऽवांसं गिरः वेनानां अकृपंत
 पूर्वीः शिशुं रिहंति मतयः पनिप्रतं हिरण्यं शकुनं क्षामणि स्यां
 ॥ ११ ॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि नाकै अस्यात् विश्वा रूपा प्रतिऽक्ष-
 णः अस्य भानुः शुक्रेण शोचिषा विअद्यौत् प्र अरुरुचत् रोदसी
 मातरां शुचिः ॥ १२ ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ८६ ॥ प्र ते आशवंः पवमानधीऽजवः मदाः अर्षति रघुजाः-
 ऽइव त्मना दिव्याः सुऽपर्णाः मधुऽमंतः इंदवः मदिनऽतमासः
 परि कोशं आसते ॥ १ ॥ प्र ते मदासः मदिरासः आशवंः अमृक्षत
 रथ्यासः यथा पृथक् धेनुः न वत्सं पयसा अभि वज्रिणं इंदं इंदवः
 मधुऽमंतः ऊर्मयः ॥ २ ॥ अत्यः न हिया नः अभि वाजं अर्ष स्वऽवित
 कोशं दिवः अद्रिऽमातरं वृषां पविचं अधि सानीं अव्ययै सोमः
 पुनानः इन्द्रियाय धायसे ॥ ३ ॥ प्र ते आश्विनीः पवमानधीऽजुवः
 दिव्याः असृपन् पयसा धरीमणि प्र अंतः ऋषयः स्थाविरीः असृ-
 क्षत येत्वा मृजंति ऋषिऽसान वेधसः ॥ ४ ॥ विश्वा धामानि विश्व-
 ऽक्षः ऋभ्वंसः प्रऽभोः ते सतः परि यंति केतवः विऽआनशिः
 पवसे सोम धर्मैऽभिः पतिः विश्वस्य भुवनस्य राजसि ॥ ५ ॥ १२ ॥
 उभयतः पवमानस्य रश्मयः ध्रुवस्य सतः परि यंति केतवः यदि
 पविचं अधि मृज्यते हरिः सत्ता नि योनां कलशेषु सीदति ॥ ६ ॥

यज्ञस्य केतुः पवते सुऽअध्वरः सोमः देवानां उप याति निऽकृतं
सहस्रं धारः परि कोशं अर्षेति वृषा पवित्रं अति एति रोहवत्
॥७॥ राजा समुद्रं नद्यः विगाहते अपां ऊर्मिं सचते सिंधुषु श्रितः
अधि अस्थात् सानुं पवमानः अय्ययं नाभां पृथिव्याः धरुणः
महः दिवः ॥८॥ दिवः न सानुं स्तनयनं अचिक्कदत् द्यौः च यस्य
पृथिवी च धर्मं ऽभिः इंद्रस्य सख्यं पवते विऽवेविदत् सोमः पुना-
नः कलशेषु सीदति ॥९॥ ज्योतिः यज्ञस्य पवते मधुमियं पिता दे-
वानां जनिता विभुऽवसुः दधाति रत्नं स्वधयोः अपीच्यं मदिन-
ऽतमः मत्सरः इंद्रियः रसः ॥१०॥ १३॥ अभिऽक्रंदनं कलशं वाजी
अर्षेति पतिः दिवः शतं धारः विऽचक्षुणः हरिः मित्रस्य सदर्नेषु
सीदति मर्मज्ञानः अविऽभिः सिंधुऽभिः वृषा ॥११॥ अये सिंधूनां
पवमानः अर्षेति अये वाचः अग्नियः गोषु गच्छति अये वाजस्य
भजते महाऽधनं सुऽआयुधः सोतृऽभिः पूयते वृषा ॥१२॥ अयं
मतऽवानं शकुनः यथा हितः अय्ये ससारं पवमानः ऊर्मिणां तवं
क्रत्वा रोदसी अंतरा कवे शुचिः धिया पवते सोमः इंद्र ते ॥१३॥
द्रापिं वसानः यजतः दिविऽस्पृशं अंतरिक्षं प्राः भुवनेषु अपैतः
स्वः जज्ञानः नभसा अभि अक्रमीत् प्रत्नं अस्य पितरं आ विवा-
सति ॥१४॥ सः अस्य विंशे महिं शर्म यच्छति यः अस्य धामं प्रथमं
विऽआनशे पदं यत् अस्य परमे विऽओमनि अतः विश्वाः अभि
सं याति संऽयतः ॥१५॥ १४॥ प्रो अयासीत् इंद्रुः इंद्रस्य निऽकृतं
सखां सख्युः न प्रमिनाति संऽगिरं मर्यैः ऽइव युवतिऽभिः सं अर्ष-
ति सोमः कलशे शतं यान्ना पृथा ॥१६॥ प्र वः धियः मंद्रऽयुवः
विपन्युवः पनस्युवः संऽवसनेषु अक्रमुः सोमं मनीषाः अभि अ-
नूषत् स्तुभः अभि धेनवं पयसा ई अशिश्नयुः ॥१७॥ आ नः सोम

संऽयतं पि॒प्पुषीं इषं इंदो॑ पव॒स्व पव॑मानः अ॒सिधं या नः दो॒हते
 विः अ॒हं न॒ असं॑श्रुषी॒क्षुऽमत् वाजं॑ वत् मधुं॒ऽमत् सु॒ऽवीर्यं॑ ॥१८॥
 वृषा॑ म॒तीनां प॒वते वि॒ऽचक्ष॑णः सोमः अ॒हः प्रऽत॒रीता उ॒षसः
 दि॒वः क्रा॒णा सिं॒धूनां क॒लशान् अ॒वी व॒शत् इंद॑स्य हा॒दिं आ॒ऽवि॒
 शन् म॒नीषि॑ऽभिः ॥१९॥ म॒नीषि॑ऽभिः प॒वते पू॒र्यः क॒विः नृ॑ऽभिः
 यतः परि॑ को॒शान् अ॒चि॒क्रदत् चि॒तस्य॑ ना॒मं ज॒नयन् मधुं॑ क्ष॒रत्
 इंद॑स्य वा॒योः स॒ख्यायं कर्त॑वे ॥२०॥ १५॥ अ॒यं पु॒नानः उ॒षसः वि
 रो॒चय॑त् अ॒यं सिं॒धुऽभ्यः अ॒भ॒वत् जुं॑ लो॒कऽकृ॑त् अ॒यं चिः स॒प्त दु॒
 दु॒हानः आ॒ऽशि॒रसो॑मः ह॒दे प॒वते चा॒रु म॒त्सरः॑ ॥२१॥ पव॒स्व सो॒म
 दि॒व्येषु॑ धा॒मं सु॒ मृ॒जानः इंदो॑ क॒लशे॑ प॒वित्रे॑ आ॒ सी॒दन इंद॑स्य
 ज॒ठरे॑ क॒नि॒क्रदत् नृ॑ऽभिः यतः सू॒र्य आ॒ अ॒रो॒हयः दि॒वि ॥२२॥ अ॒द्रि॒
 ऽभिः सु॒तः प॒वसे॑ प॒वित्रे॑ आ॒ इंदो॑ इंद॑स्य ज॒ठरे॑षु आ॒ऽवि॒शन् त्वं
 नृ॑ऽचक्षः अ॒भ॒वः वि॒ऽचक्ष॑ण सोमं गो॒त्रं अंगि॑रः॒ऽभ्यः अ॒वृ॒णोः
 अप॑ ॥२३॥ त्वां सो॒म प॒वमानं॑ सु॒ऽआ॒ध्यः अनु॑ वि॒प्रांसः अ॒म॒द् न
 अ॒व॒स्यवः॑ त्वां सु॒ऽप॒र्योः आ॒ अ॒भ॒रत् दि॒वः परि॑ इंदो॑ वि॒श्व॒भिः
 म॒ति॑ऽभिः परि॑ऽकृतं ॥२४॥ अ॒थ्ये पु॒नानं॑ परि॑ व॒रे ऊ॒र्मिणा॑ ह॒रिं
 न॒वंते॑ अ॒भि॒स॒प्त धे॒नवः॑ अ॒पां उ॒प॒ऽस्ये अ॒धि आ॒यवः॑ क॒विं ऋ॒तस्य॑
 यो॒नां म॒हिषाः अ॒हेष॑त् ॥२५॥ १६॥ इंदुः पु॒नानः अ॒ति गा॒हते॑ मृ॒धः
 वि॒श्व॒ानि कृ॒ण्वन् सु॒ऽप॒थानि॑ य॒ज्यवे॑ गाः कृ॒ण्वानः निः॑ऽनिजं
 ह॒र्यतः॑ क॒विः अ॒त्यः न क्री॑ळन् परि॑ वारं अ॒र्षेति॑ ॥२६॥ अ॒स॒श्चतः॑
 श॒त॑ऽधा॒राः अ॒भि॑ऽश्रि॒यः ह॒रिं न॒वंते॑ अ॒व ताः उ॒द॒न्युवः॑ क्षि॒पः मृ॒
 ज॒न्ति॑ परि॑ गो॒भिः आ॒ऽवृ॒तं तृ॒तीये॑ पृ॒ष्ठे अ॒धि रो॒चने॑ दि॒वः ॥२७॥
 तव॑ इ॒माः प्र॒ऽजाः दि॒व्यस्ये॑र॒तसः॑ त्वं वि॒श्वस्य॑ भु॒व॒नस्य॑ रा॒ज॒सि अ॒थ
 इ॒दं वि॒श्वं प॒व॒मान॒ ते व॒शे त्वं इंदो॑ प्र॒थमः॑ धा॒म॒ऽधाः अ॒सि॑ ॥२८॥

त्वं समुद्रः असि विश्वऽवित् कवे तव इमाः पंच प्रऽदिशः विऽध-
 र्मेणित्वं ह्यां च पृथिवी च अति जभिषे तव ज्योतींषि पवमान
 सूर्यः ॥ २९ ॥ त्वं पवित्रे रजसः विऽधर्मेण देवेभ्यः सोम पवमान
 पूयसे त्वां उशिजः प्रथमाः अगृभ्णत तुभ्यं इमा विश्वा भुवनानि
 येमिरे ॥ ३० ॥ १७ ॥ प्रथेभः एति अति वारं अव्ययं वृषा वनेषु अव
 चक्रदत् हरिः संधीतयः वावशानाः अनुषत शिशुं रिहंति मतयः
 पतिप्रत ॥ ३१ ॥ सः सूर्यस्य रश्मिऽभिः परि व्यत तंतुं तन्वानः चि-
 ऽवृतं यथा विदे नयनं चतस्यं प्रऽशिषः नवीयसीः पतिः जनीनां
 उपयाति निऽकृतं ॥ ३२ ॥ राजा सिंधूनां पवते पतिः दिवः चतस्यं
 याति पृथिऽभिः कनिऽदत् सहस्रं धारः परि सिच्यते हरिः पुना-
 नः वाचं जनयनं उपऽवसुः ॥ ३३ ॥ पवमान महि अर्यैः विधावसि
 सूरः न चित्रः अव्ययानि पयया गभस्तिऽपूतः नृऽभिः अद्रि-
 ऽभिः सुतः महे वाजाय धन्याय धन्वसि ॥ ३४ ॥ इषं ऊर्जे पवमान
 अभिअर्षे सिश्येनः न वंसु कलशेषु सीदसि इंद्राय मघा मघः
 सुतः दिवः विष्टभः उपऽमः विऽचक्षुणः ॥ ३५ ॥ १८ ॥ सप्त स्वसारः
 अभि मातरः शिशुं नवं जज्ञानं जेत्यं विपऽचितं अपां गंधर्व
 दिव्यं नृऽचक्षुसं सोमं विश्वस्य भुवनस्य राजसे ॥ ३६ ॥ ईशानः इमा
 भुवनानि वि ईयसे युजानः इंद्रो हरितः सुऽपूर्यः ताः ते क्षरंतु
 मधुऽमत घृतं पयः तव वते सोम तिष्ठंतु कृष्टयः ॥ ३७ ॥ त्वं नृऽचक्षाः
 असि सोम विश्वतः पवमान वृषभ ता वि धावसि सः नः पवस्व
 वसुऽमत हिरण्यऽवत् वयं स्याम भुवनेषु जीवसे ॥ ३८ ॥ गोऽवित्
 पवस्व वसुऽवित् हिरण्यऽवित् रेतऽधाः इंद्रो भुवनेषु अपिंतः
 त्वं सुऽवीरः असि सोम विश्वऽवित् तं त्वा विप्राः उप गिरा इमे
 आसते ॥ ३९ ॥ उत्तमर्ध्वः ऊर्मिः वननाः अतिस्थिपत् अपः वसा-

नः म॒हिषः वि गा॒हते॒ राजां प॒वित्रं॑ ऽरथः वाजं॑ आ अ॒रुह॒त् स॒ह-
 सं॑ ऽभृष्टिः ज॒यति॒ श्रवः॑ बृ॒हत् ॥ ४० ॥ १९ ॥ सः भ॑न्दनाः उ॒त् इ॒यति॑
 प्र॒जाऽव॑न्तीः वि॒श्वऽआ॒युः वि॒श्वाः सु॑ ऽभराः अ॒हः ऽदि॒वि ब्र॒ह्म प्र॒-
 जाऽव॑न्त॒रयि॑ अ॒श्वऽप॒स्य पी॑तः इ॒न्दो इ॒न्द्रं अ॒स्मभ्य॑ या॒चता॑त् ॥ ४१ ॥
 सः अ॒ये अ॒ह्नां हरिः॑ ह॒र्यतः॑ म॒दः प्र॒चेत॑सा चे॒तय॑ते अ॒नु द्यु॑ ऽभिः द्वा
 जना॑ या॒तय॑न् अ॒न्तः ई॒यते॒ नरा॑ शंसं च॒ दैव्यं॑ च॒ धर्ते॑रि ॥ ४२ ॥ अ॒जते॑
 वि अ॒जते॑ सं अ॒जते॑ क्रतुं॑ रि॒हंति॒ मधु॑ना अ॒भि अ॒जते॑ सि॒न्धोः उ॒त्-
 ऽश्वा॑से प॒तय॑न्तं उ॒क्ष्णं॑ हि॒रण्य॑ ऽपा॒वाः प॒शुं आ॒मु गृ॒ह्णते॑ ॥ ४३ ॥
 वि॒पः ऽचि॑ते प॒र्वमा॒नाय॑ गा॒यत॑ म॒ही न धा॑रा अ॒ति अ॒न्धः अ॒र्षेति॑
 अ॒हिः न जू॑णा अ॒ति स॒र्पेति॒ त्वचं॑ अ॒न्यः न क्री॑ळन् अ॒सर॑त् वृ॒षा
 हरिः॑ ॥ ४४ ॥ अ॒ये ऽगः॑ राजा॑ अ॒थः त॒विष्य॑ते वि॒मानः॑ अ॒ह्नां भुव॑-
 नेषु॑ अ॒र्षितः॑ हरिः घृ॒तऽस्तुः॑ सु॒दृशी॑ कः अ॒र्णवः॑ ज्यो॒तिः ऽर॑थः प॒वते॑
 रा॒ये ओ॒क्चः॑ ॥ ४५ ॥ २० ॥ अ॒सर्जि॑ स्क्व॒भः दि॒वः उ॒त् ऽय॑तः म॒दः परि॑
 चि॒दॽधातुः॑ भुव॒नानि॑ अ॒र्षेति॒ अ॒शु रि॒हंति॒ म॒तयः॑ प॒निप्र॑तं गि॒रा
 यदि॑ निः ऽनि॒जं ऋ॒ग्मि॒णः य॒युः ॥ ४६ ॥ प्र॒ते धा॑राः अ॒ति अ॒र्णानि॑
 मे॒षः पु॒नान॑स्य सं॒ ऽय॑तः य॒न्ति र॒ह्यः य॒त् गो॒भिः इ॒न्दो च॒म्बोः सं॒-
 ऽअ॒ज्यसे॑ आ सु॒वानः॑ सो॒म क॒लशेषु॑ सी॒दसि॑ ॥ ४७ ॥ प॒र्वस्व॑ सो॒म
 क्र॒तुऽवि॒तनः॑ उ॒क्थ्यः॑ अ॒व्यः वा॒रे परि॑धा॒वमधु॑ प्रि॒यं ज॒हि वि॒श्वान्
 र॒क्षसः॑ इ॒न्दो अ॒चि॒णः बृ॒हत् व॒देम॑ वि॒दये॑ सु॒वीराः॑ ॥ ४८ ॥ २१ ॥

॥ ८७ ॥ प्र॒तु द्र॒व परि॑कोशं नि सी॒दन् नृ॑ ऽभिः पु॒नानः॑ अ॒भि वाजं॑
 अ॒र्षे अ॒श्वं न त्वा॑ वा॒जिनं॑ म॒र्जय॑न्तः अ॒च्छ ब॒र्हिः र॒श्नाभिः॑ न॒यन्ति॑
 ॥ १ ॥ सु॒द आ॒युधः॑ प॒वते॑ दे॒वः इ॒न्दुः अ॒शस्ति॑ ऽहा वृ॒जिनं॑ र॒क्षमा॑णः पि॒-
 ता॑ दे॒वानां॑ ज॒निता॑ सु॒दक्षः॑ वि॒ष्टंभः॑ दि॒वः ध॒रुणः॑ पृ॒थिव्याः॑ ॥ २ ॥

ऋषिः विप्रः पुरः एता जनानां ऋभुः धीरः उशना काथेन सः
चित् विवेद् निःहितं यत् आसां अपीच्यं गुह्यं नाम गोनां ॥३॥
एषः स्यः ते मधुःमान इन्द्र सोमः वृषा वृष्णे परि पवित्रे अक्षाः
सहस्रः साः शतः साः भूरिः दावा शश्वतः तमं बर्हिः आ वाजी
अस्थात् ॥४॥ एते सोमाः अभिगव्या सहस्रा महे वाजाय अमृ-
ताय अवांसि पवित्रेभिः पवमानाः असृयन् अवस्यवः न पृत-
नाजः अत्याः ॥५॥ २२॥ परिहि स्त पुरुः हूतः जनानां विश्वा असंरत्
भोजना पूयमानः अथ आ भर श्येनः भृत प्रयांसि रयिं तुं जानः
अभि वाजं अर्षे ॥६॥ एषः सुवानः परि सोमः पवित्रे सर्गैः न सृष्टः
अदधावत् अवां तिग्मे शिशानः महिषः न शृंगे गाः गव्यन्
अभि भूरः न सत्वा ॥७॥ एषा आ ययौ परमात् अतः अद्रेः कूः चित्
सतीः ऊर्वे गाः विवेद् दिवः न विद्युत् स्तनयती अभिः सोमस्य ते
पवते इन्द्र धारा ॥८॥ उत स्त राशिं परि यासि गोनां इद्रेण सोम
सः रथं पुनानः पूर्वीः इषः बृहतीः जीरः दानो शिख शचीः वः
तव ताः उपः स्तुत् ॥ ९ ॥ २३ ॥

॥८८॥ अयं सोमः इन्द्र तुभ्यं मुन्वे तुभ्यं पवते त्वं अस्य पाहित्वं ह
यं च कृषे त्वं वृषे इन्द्रं मदाय युज्याय सोम ॥९॥ सः ईरथः न भुरिषाद्
अयोजि महः पुरुषि सातये वसूनि आत् ई विश्वा नहुषाणि
जाता स्वः साता वने ऊर्ध्वा नवन्त ॥२॥ वायुः न यः नियुत्वान्
इष्टः यामा नासत्याः इव हवे आ शंसं भविषः विश्वः वारः द्रवि-
णो दाः इव त्मन् पूषा इव धीः जवन्ः असि सोम ॥३॥ इन्द्रः न यः
महा कर्माणि चक्रिः हुंता वृत्राणां असि सोम पूः भित् पैद्वः न
हित्वं अहिं नान्नां हुंता विश्वस्य असि सोम दस्योः ॥४॥ अग्निः न

यः वने आसृज्यमानः वृथा पाज्जांसि कृणुते नदीषु जनः न युष्वा
महत्तः उपष्टिः इयति सोमः पर्वमानः ऊर्मि ॥ ५ ॥ एते सोमाः
अति वाराणि अया दिव्याः न कोशासः अभऽवर्षाः वृथा समुद्रं
सिंधवः न नीचीः सुतासः अभि कलशान असृयन् ॥ ६ ॥ शुष्मी
शर्धः न मारुतं पवस्व अनभिऽशस्ता दिव्या यथा विद् आपः न
मशुसुऽमतिः भवनः सहस्रऽअप्साः पृतनाषाटन यज्ञः ॥ ७ ॥ राज्ञः
नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम शुचिः त्वं असि
प्रियः न मित्रः दुक्षाय्यः अयमाऽइव असि सोम ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥ ८ ॥ प्रोऽस्यः वह्निः पथ्याभिः अस्यान् दिवः न वृष्टिः पर्वमा-
नः अक्षाः सहस्रऽधारः असदत् नि असे मातुः उपऽस्थे वने आ
च सोमः ॥ १ ॥ राजा सिंधूनां अवसिष्ट वासः ऋतस्य नावं आ अ-
रुहत् रजिष्ठां अपऽसु द्रप्सः ववृधे श्येनऽजूतः दुहे ई पिता दुहे
ई पितुः जां ॥ २ ॥ सिंहं न संत मध्वः अयासं हरिं अरुषं दिवः अस्य
पतिं शूरः युतऽसु प्रथमः पृच्छते गाः अस्य चक्षसा परि पाति
उक्षा ॥ ३ ॥ मधुऽपृष्ठं घोरं अयासं अश्वं रथे युंजति उरुऽचक्रे
ऋष्वं स्वसारः ई जामयः मर्जयति सऽनाभयः वाजिनं ऊर्जयति
॥ ४ ॥ चतस्रः ई घृतऽदुहः स चंते समाने अंतः धरुणे निऽसंताः
ताः ई अर्षति नमसा पुनानाः ताः ई विश्वतः परि संति पूर्वीः
॥ ५ ॥ विष्टंभः दिवः धरुणः पृथिव्याः विश्वाः उत क्षितयः हस्ते
अस्य असंत ते उत्सः गृणते नियुत्वान मध्वः अंशुः पवते इन्द्रि-
याय ॥ ६ ॥ वन्वन अवातः अभि देवऽवीति इद्राय सोम वृ-
चऽहा पवस्व शग्धि महः पुरुऽचंद्रस्य रायः सुऽवीर्यस्य पतयः
स्याम ॥ ७ ॥ २५ ॥

॥ ९० ॥ प्र हिन्वा॒नः ज॒निता रोद॑स्योः रथः न वाजं स॒नि-
 ष्यन् अ॒यासी॒त इ॒न्द्रं गच्छ॑न् आ॒युधा॑ सं॒ऽशि॒शानः॑ वि॒श्वो वसु॑हस्त-
 योः आ॒ऽद॒धानः॑ ॥ १ ॥ अ॒भि चि॒ऽपृ॒ष्ठं वृ॒षणं॑ व॒यः॒ऽधां आ॑गू॒षाणां॑
 अ॒वा॒व॒शन्त॑ वा॒णीः वना॑ वसा॒नः वरु॑णः न सि॒धून् वि र॒त्न॒ऽधाः
 द॒यते॑ वा॒र्याणि॑ ॥ २ ॥ श्रू॒ऽयामः॑ सर्व॑ऽवीरः सहा॒वान जेता॑ प॒व॒स्व
 स॒निता॑ धना॒नि ति॒ग्म॒ऽआ॒युधः॑ क्षिप्र॒ऽध॒न्वा स॒मत॒ऽसु॒ अषा॑ऽहः
 स॒हान॑ प॒त॒नासु॑ श॒चून् ॥ ३ ॥ उ॒रु॒ऽग॒न्धूतिः॑ अ॒भ्यानि॑ कृ॒ण्वन् सं-
 ऽई॒ची॒ने॒ आ प॒व॒स्व पु॒र॒ऽधी॒ अपः॑ सि॒सा॒सन॒ उ॒षसः॑ स्वः गाः सं
 चि॒क्र॒दः म॒हः अ॒स॒भ्यं वाजा॑न् ॥ ४ ॥ म॒त्सि सो॒म वरु॑णं म॒त्सि मि॒त्रं
 म॒त्सि इ॒न्द्रं इ॒न्दो॒ प॒व॒मान॒ विष्णु॑ म॒त्सि श॒र्धः मा॒रुतं॑ म॒त्सि दे॒वान्
 म॒त्सि म॒हां इ॒न्द्रं इ॒न्दो॒ मदा॑य ॥ ५ ॥ ए॒व रा॒जाऽइ॒व क्र॑तु॒ऽमान॑ अ॒मेन॑
 वि॒श्वो घ॒निघ्न॑त दुः॒ऽइ॒ता प॒व॒स्व इ॒न्दो॒ मु॒ऽउ॒क्ताय॑ वच॒से वयः॑ धाः
 यूयं पा॒त स्व॒स्ति॒ऽभिः सदा॑ नः ॥ ६ ॥ २६ ॥ ३ ॥

॥ ९१ ॥ असं॒र्जि व॒क्त्रा रथ्ये॑ यथा॒ आ॒जौ धि॒या म॒नोता॑ प्रथ॒मः
 म॒नी॒षी द॒श स्व॑सारः अ॒धि सानौ॑ अ॒थ्ये अ॒र्जति॑ वह्निं स॒द॒नानि॑
 अ॒च्छ ॥ १ ॥ वी॒ती ज॒नस्य॑ दि॒व्यस्य॑ क॒थ्यैः अ॒धि सु॒वानः॑ न॒हुषे॑भिः
 इ॒न्दुः प्र यः॑ नृ॒ऽभिः अ॒मृतः॑ म॒र्यैभिः॑ म॒र्म॒जा॒नः अ॒वि॒ऽभिः गो॒ऽभिः
 अ॒त॒ऽभिः ॥ २ ॥ वृषा॑ वृ॒ष्णे रो॒रुव॑त् अ॒श्रुः अ॒सौ प॒व॒मानः॑ रु॒शन् इ॒ति
 प॒यः गोः॑ स॒हस्रं॑ ऋ॒क्त्रा प॒थि॒ऽभिः व॒चः॒ऽवित् अ॒ध्व॒स्म॒ऽभिः सू॒रः
 अ॒र्ण॒वि या॑ति ॥ ३ ॥ रु॒ज दृ॒ह्वा चि॒त् र॒क्षसः॑ सदा॒सि पु॒नानः॑ इ॒न्दो॒
 ऊ॒र्णुहि॑ वि वाजा॒न् वृ॒श्च उ॒परि॑ष्टा॒त् तुज॑ता व॒धेन॑ ये अ॒न्ति दू॒रात्
 उ॒प॒ऽना॒यं ए॒षां ॥ ४ ॥ सः प्र॒त्न॒ऽव॒त् न॒व्य॑से वि॒श्वो वा॒र॒मु॒ऽउ॒क्ताय॑
 प॒थः कृ॒णुहि॑ प्राचः॒ ये दुः॒ऽसहा॑सः व॒नुषा॑ बृ॒हन्तः॑ तान् ते अ॒श्या॒म

पुरुऽकृत पुरुऽक्षो॥५॥ एव पुनानः अपः स्वः गाः असभ्यतोका
तनयानि भूरिशंनः क्षेत्रं उरुज्योतींषि सोमज्योक्नः सूर्यं दृश्ये
रिरीहि ॥ ६ ॥ १ ॥

॥९२॥ परिमुवानः हरिः अंशुः पवित्रैरथः न सर्जि सनये हिया-
नः आपत स्त्रो कं इंद्रियं पूयमानः प्रति देवान् अजुषत प्रयः ऽभिः
॥१॥ अच्छं नृऽचक्षाः असरात् पवित्रे नाम दधानः कविः अस्य
यो नौ सीदन् होताऽइव सदने चमूषु उप ई अगमन् ऋषयः सप्त
विप्राः ॥२॥ प्र सुऽमेधाः गातुऽवित् विश्वऽदेवः सोमः पुनानः
सदः एति नित्यं भुवत् विश्वेषु कार्येषु रंतां अनुजनान् यतते पंच
धीरः ॥३॥ तवत्ये सोम पवमान् निण्ये विश्वे देवाः त्रयः एकाद-
शासः दश स्वधाभिः अधिसानी अथै मृजंति त्वानद्यः सप्त यद्भीः
॥४॥ तत् नु सत्यं पवमानस्य अस्तु यत्र विश्वे कारवः संऽनसंत
ज्योतिः यत् अहं अकृणोत् ऊं लोकं प्र आवत् मनुं दस्यवे कः
अभीकं ॥५॥ परिसन्नऽइव पशुऽमंति होता राजा न सत्यः संऽइ-
तीः इयानः सोमः पुनानः कलशान् अयासीत् सीदन्त मृगः न
महिषः वनेषु ॥ ६ ॥ २ ॥

॥९३॥ साकंऽउक्षः मर्जयंत स्वसारः दशधीरस्य धीतयः धनुचीः
हरिः परि अद्रवत् जाः सूर्यस्य द्रोणं न नक्षे अत्यः न वाजी ॥१॥ सं
मातुऽभिः न शिशुः वावशानः वृषां दधन्वे पुरुऽवारः अतऽभिः
मयैः न योषां अभि निऽकृतं यन् सं गच्छते कलशे उस्त्रियाभिः
॥२॥ उत प्र पिपे ऊधः अघ्यायाः इंदुः धाराभिः सचते सुऽमेधाः
मृधानं गावः पयसा चमूषु अभि श्रीणन्ति वसुऽभिः न निक्तेः

॥३॥ सः नः देवेभिः पवमान रदु इंदो रयिं अश्विनं वावशानः रथि-
रायतां उशती पुरं ऽधिः अस्मद्वाक् आ दावने वसूनां ॥४॥ नु नः
रयिं उप मास्व नृऽवतं पुनानः वाताप्यं विश्वऽचंद्रं प्र वंदितुः
इंदो तारि आयुः प्रातः मधु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥३॥

॥९४॥ अधि यत् अस्मिन् वाजिनिऽइव शुभः स्पर्धते धियः सूर्ये
न विशः अपः वृणानः पवते कविऽयन् व्रजं न पशुऽवर्धनाय
मन्मं ॥१॥ द्विता विऽऊर्षेन् अमृतस्य धामं स्वऽविदैर्भुवनानि
प्रयंत धियः पिन्वानाः स्वसरे न गावः ऋतऽयंतीः अभि वावश्चे
इंदु ॥२॥ परि यत् कविः काव्या भरते शूरः न रथः भुवनानि विश्वा
देवेषु यशः मर्ताय भूषन् दक्षाय रायः पुरुऽभूषु नव्यः ॥३॥ श्रिये
जातः श्रिये आ निः इयाय श्रियं वयः जरितुऽभ्यः दधाति श्रियं
वसानाः अमृतऽत्वं आयन् भवति सत्या संऽइथा मितऽद्रौ ॥४॥
इषं ऊर्जं अभि अर्षे अश्वं गां उरु ज्योतिः कृणुहि मत्सि देवान
विश्वानि हि सुऽसहा तानि तुभ्यं पवमान बाधसे सोम शबून्
॥५॥४॥

॥९५॥ कनिऽक्रंति हरिः आ सृज्यमानः सीदन् वनस्य जठरे पु-
नानः नृऽभिः यतः कृणुते निऽनिजं गाः अतः मतीः जनयत
स्वधाभिः ॥१॥ हरिः सृजानः पथ्यां ऋतस्य इयति वाचं अरिता-
ऽइव नावै देवः देवानां गुह्यानि नाम आविः कृणोति बर्हिषि
प्रऽवाचै ॥२॥ अपांऽइव इत् ऊर्मयः तर्तुराणाः प्र मनीषाः ईरते
सोमं अच्छ नमस्यंतीः उप च यंति सं च आ च विशंति उशतीः
उशंतं ॥३॥ तं मर्मजानं महिषं न सानौ अंशुं दुहंति उक्ष्णं गि-

रिऽस्यां तं वावृशानं मतयः सचन्ते चितः बिभर्ति वरुणं समुद्रे
॥४॥ इध्नं वाचं उपवृक्ताऽइव होतुः पुनानः इंदो वि स्य मनीषां
इंद्रः च यत् क्षयंथः सौभगाय सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥५॥५॥

॥९६॥ प्र सेनाऽनीः शूरः अये रथानां गव्यं एति हर्षते अस्य
सेना भद्रान् कृण्वन् इंद्रऽह्वानं सखिऽभ्यः आ सोमः वस्त्रा रभ-
सानि दत्ते ॥१॥ सं अस्य हरिं हरयः मृजंति अश्वऽह्वयैः अग्निऽशितं
नमःऽभिः आ तिष्ठति रथं इंद्रस्य सखा विद्वान् एन सुऽमतिं या-
ति अच्छ ॥२॥ सः नः देव देवऽतांते पवस्व महे सोमं पारसे इंद्र-
ऽपानः कृण्वन् अपः वर्षयन् द्वा उत इमां उरोः आ नः वरिवस्य
पुनानः ॥३॥ अजीतये अहतये पवस्व स्वस्तये सर्वऽतांते वृहते
तत् उशंति विश्वे इमे सखायः तत् अहं वशिम पवमान सोम ॥४॥
सोमः पवते जनिता मतीनां जनिता दिवः जनिता पृथिव्याः
जनिता अग्नेः जनिता सूर्यस्य जनिता इंद्रस्य जनिता उत विष्णोः
॥५॥६॥ ब्रह्मा देवानां पदऽवीः कवीनां ऋषिः विप्राणां महिषः
मृगाणां श्येनः गृध्राणां स्वऽधितिः वनानां सोमः पवित्रं अति
एति रेभेन ॥६॥ प्र अवी विपत् वाचः ऊर्मि न सिंधुः गिरः सोमः
पवमानः मनीषाः अंतः पश्यन् वृजनां इमा अवराणि आ तिष्ठ-
ति वृषभः गोषु जानन ॥७॥ सः मत्सरः पृतऽसु वन्वन् अवातः सह-
संरेताः अभि वाजं अर्षे इंद्राय इंदो पवमानः मनीषी अंशोः
ऊर्मि ईर्य गाः इषयन् ॥८॥ परि प्रियः कलशे देवऽवातः इंद्राय
सोमः रण्यः मदाय सहसंऽधारः शतऽवाजः इंदुः वाजी न सप्रिः
समेना जिगाति ॥९॥ सः पूर्यः वसुऽवित् जायमानः मृजानः अप-
ऽसु दुदुहानः अद्रौ अभिशस्तिऽपाः भुवनस्य राजा विदत् गातुं

ब्रह्मणे पूयमानः ॥ १० ॥ ७ ॥ त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वै कर्माणि
 चक्रुः पवमान धीराः वनव अवातः परिधीन अप ऊर्णु वीरे-
 भिः अश्वैः मघऽवा भवनः ॥ ११ ॥ यथा अप वथाः मनवे वयऽधाः
 अमित्रऽहा वरिवऽवित हविष्मान एव पवस्व द्रविणं दधानः
 इन्द्रं सं तिष्ठ जनय आयुधानि ॥ १२ ॥ पवस्व सोम मधुऽमान ऋत-
 ऽवा अपः वसानः अधि सानौ अथै अव द्रोणानि घृतऽवति
 सीदु मदिनऽतमः मत्सरः इन्द्रऽपानः ॥ १३ ॥ वृष्टिं दिवः शतऽधारः
 पवस्व सहस्रऽसाः वाजऽयुः देवऽवीतौ सं सिंधुऽभिः कलशे वा-
 वशानः सं उस्त्रियाभिः प्रऽतिरन् नः आयुः ॥ १४ ॥ एषः स्यः सोमः
 मतिऽभिः पुनानः अत्यः न वाजी तरति इत अरातीः पयः न दुग्धं
 अदितेः इषिरं उरुऽइव गातुः सुऽयमः न वोद्ध ॥ १५ ॥ ८ ॥ सुऽआ-
 युधः सोतुऽभिः पूयमानः अभि अर्षे गुह्यं चारु नाम अभि वाजं
 सप्तिऽइव अवस्या अभि वायुं अभि गाः देव सोम ॥ १६ ॥ शिशुं
 जज्ञानं हुर्यतं मृजंति शुभंति वह्निं मरुतः गणेन कविः गीऽभिः
 काव्येन कविः सन् सोमः पवित्रं अति एति रेभन् ॥ १७ ॥ ऋषि-
 ऽमनाः यः ऋषिऽकृत स्वऽसाः सहस्रऽनीथः पदऽवीः कवीनां
 तृतीयं धाम महिषः सिसासन् सोमः विऽराजं अनु राजति स्तुप्
 ॥ १८ ॥ चमूऽसत् श्येनः शकुनः विऽभृत्वा गोऽविंदुः द्रुप्तः आयु-
 धानि बिभ्रत् अपां ऊर्मि सचमानः समुद्रं तुरीयं धाम महिषः
 विवक्ति ॥ १९ ॥ मर्यैः न शुभ्रः तन्वं मृजानः अत्यः न सृत्वा सनये
 धनानां वृषाऽइव यूथा परि कोशं अर्षेन कनिक्कदत् चम्बोः आ
 विवेश ॥ २० ॥ ९ ॥ पवस्व इन्द्रो पवमानः महऽभिः कनिक्कदत् परि
 वाराणि अर्षे क्रीळन् चम्बोः आ विश पूयमानः इन्द्रं ते रसः म-
 दिरः ममत्तु ॥ २१ ॥ प्र अस्य धाराः बृहतीः असृयन् अक्तः गोभिः

अ० ७. अ० ४. व० १२.] ॥ २४३ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९७.]

कलशान् आ विवेश सामं कृण्वन् सामन्यः विपऽचित् क्र-
दन् एति अभि सख्युः न जामिं ॥ २२ ॥ अपऽघ्नन् एषि पवमान
शत्रून् प्रियां न जारः अभिऽगीतः इंदुः सीदन् वनेषु शकुनः
न पत्वा सोमः पुनानः कलशेषु सत्ता ॥ २३ ॥ आ ते रुचः प-
वमानस्य सोम योषाऽइव यन्ति सुऽदुघाः सुऽधाराः हरिः
आऽनीतः पुरुऽवारः अपऽसु अचिक्कदत् कलशे देवऽयूनां
॥ २४ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥ ९७ ॥ अस्य प्रेषा हेमनां पूयमानः देवः देवेभिः सं अपृक्त
रसं सुतः पवित्रं परि एति रेभन् मिताऽइव सद्यं पशुऽमन्ति
होता ॥ १ ॥ भद्रा वस्तां समन्यां वसानः महान कविः निऽव-
चनानि शंसन् आ वच्यस्व चम्वोः पूयमानः विऽचक्षणः
जागृविः देवऽवीती ॥ २ ॥ सं ऊं प्रियः मृज्यते सानौ अब्ये य-
शऽतरः यशसां क्षैतः अस्मे अभि स्वर धन्वं पूयमानः यूयं
पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ३ ॥ प्र गायत अभि अर्चाम देवान
सोमं हिनोत महते धनाय स्वादुः पवाते अति वारं अर्थं आ
सीदाति कलशं देवऽयुः नः ॥ ४ ॥ इंदुः देवानां उप सख्यं आ-
ऽयन् सहस्रऽधारः पवते मदाय नृभिः स्तवानः अनु धामं
पूर्वं अगन् इंद्रं महते सौभगाय ॥ ५ ॥ ११ ॥ स्तोत्रे राये हरिः अर्ष
पुनानः इंद्रं मदः गच्छतु ते भराय देवैः याहि सऽरथं राधः
अच्छ यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ६ ॥ प्र काथं उशनाऽइव
ब्रुवाणः देवः देवानां जनिम विवक्ति महिऽव्रतः शुचिऽबन्धुः
पावकः पदा वराहः अभि एति रेभन् ॥ ७ ॥ प्र हंसासः तृपलं
मन्युं अच्छ अमात् अस्तं वृषऽगणाः अयासुः आंगूर्यं पव-

मानं सखायः दुःसमर्षं साकं प्र वदन्ति वाणं ॥ ८ ॥ सः रंहते उरु-
 ऽगायस्य जूतिं वृथा क्रीकृतं मिमते न गावः परीणसं कृणुते
 तिग्मऽशृंगः दिवा हरिः दहंशे नक्तं चतुजः ॥ ९ ॥ इंदुः वाजी पवते
 गोऽन्योघाः ईद्रे सोमः सहः इन्वन मदाय हन्ति रक्षः बाधते परि
 अरांतीः वरिवः कृण्वन् वृजनस्य राजा ॥ १० ॥ १२ ॥ अध धारया
 मध्वा पृचानः तिरः रोमं पवते अद्रिऽदुग्धः इंदुः इंद्रस्य सख्यं जु-
 षाणः देवः देवस्य मत्सरः मदाय ॥ ११ ॥ अभि प्रियाणि पवते
 पुनानः देवः देवान स्वेन रसेन पंचन इंदुः धर्माणि चतुऽथा
 वसानः दक्षिणः अव्यत सानौ अव्ये ॥ १२ ॥ वृषा शोणः अभिऽक-
 निःक्रदत् गाः नदयन् एति पृथिवी उत द्या इंद्रस्यऽइव वसुः आ
 श्रुत्वे आजौ प्रऽचेतयन् अर्षेति वाचं आइमां ॥ १३ ॥ रसाय्यः पय-
 सा पिन्वमानः ईरयन् एषि मधुऽमंतं अंशुं पवमानः संऽतनिं
 एषि कृण्वन् इद्राय सोमं परिऽसिच्यमानः ॥ १४ ॥ एव पवस्व
 मदिः मदाय उदऽयाभस्य नमयन् वधऽस्रैः परि वरुणं भरमाणः
 रुशंतं गव्युः नः अर्षे परि सोमं सिक्तः ॥ १५ ॥ १३ ॥ जुष्टी नः इंदो
 सुऽपथा सुऽगानि उरौ पवस्व वरिवांसि कृण्वन् घनाऽइव वि-
 ष्वक् दुःइतानि विऽघ्नन् अधि स्नुना धन्व सानौ अव्ये ॥ १६ ॥
 वृष्टिं नः अर्षे दिव्यां जिगत्सुं इक्काऽवती शंऽगयीं जीरऽदानुं
 स्तुकाऽइव वीता धन्व विऽचिन्वन बंधून् इमान् अवरान् इंदो
 वायून् ॥ १७ ॥ यथिन वि स्य यथितं पुनानः चतुर्जुं च गातुं वृजिनं
 च सोमं अत्यः न क्रदः हरिः आसृजानः मर्यैः देव धन्व पस्यऽवान्
 ॥ १८ ॥ जुष्टः मदाय देवऽताते इंदो परि स्नुना धन्व सानौ अव्ये स-
 हस्रऽधारः सुरभिः अदव्यः परि स्रव वाजऽसातौ नृऽसह्ये ॥ १९ ॥
 अरश्मानः ये अरथाः अयुक्ताः अत्यासः न समृजानासः आजौ

एते शुक्रासः धन्वंति सोमाः देवासः तान् उप यात पिवंघ्रे
 ॥२०॥१४॥ एव नः इंदो अभि देवऽवीतिं परि सव नभः अणैः च-
 मूषु सोमः अस्मभ्यं काम्यं बृहंतं रयिं ददातु वीरऽवतं उप ॥२१॥
 तक्षत यदि मनसः वेनतः वाक् ज्येष्ठस्य वा धर्मणि क्षोः अनीके
 आत् ई आयन वरं आ वावशानाः जुष्टं पतिं कलशे गावः इंदुं
 ॥२२॥ प्रदानुऽदः दिव्यः दानुऽपिन्वः ऋतं ऋताय पवते सुऽमेधाः
 धर्मा भुवत् वृजन्त्यस्य राजा प्र रश्मिऽभिः दशऽभिः भारि भूमं
 ॥२३॥ पवित्रैभिः पवमानः नुऽचक्षाः राजा देवानां उत मर्यानां
 द्विता भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ऋतं भरत सुऽभृतं चारु इंदुः
 ॥२४॥ अर्वा नऽइव श्वसे सातिं अच्छ इंद्रस्य वायोः अभि वीतिं
 अर्षः सः नः सहसा बृहतीः इषः दाः भव सोम द्रविणऽवित पु-
 नानः ॥२५॥१५॥ देवऽअव्यः नः परिऽसिच्यमानाः क्षयं सुऽवीरं
 धन्वंतु सोमाः आऽयज्यवः सुऽमतिं विश्वऽवाराः होतारः न दि-
 विऽयजः मद्रऽतमाः ॥२६॥ एव देव देवऽताते पवस्व मह सोम
 स्मरसे देवऽपानः महः चित् हि स्मसिं हिताः सऽमर्ये कृधि सु-
 ऽस्याने० रोदसी पुत्रानः ॥२७॥ अश्वः न क्रतुः वृषऽभिः युजानः
 सिंहः न भीमः मनसः जवीयान् अर्वा चीनैः पथिऽभिः ये रजिष्ठाः
 आ पवस्व सौमनसं नः इंदो ॥२८॥ शतं धाराः देवऽजाताः असृ-
 यन सहस्र एनाः कवयः मृजंति इंदो सनिचं दिवः आ पवस्व पुरः-
 ऽएता असि महतः धनस्य ॥२९॥ दिवः न सर्गाः असृमयं अह्रां रा-
 जा न मित्रं प्र मिनाति धीरः पितुः न पुत्रः क्रतुऽभिः यतानः आ
 पवस्व विशे अस्यै अजीतिं ॥३०॥१६॥ प्रते धाराः मधुऽमतीः अ-
 सृयन् वारान् यत् पूतः अतिऽएषि अव्यान् पवमान पवसे धामं
 गोनां जज्ञानः सूर्यं अपिन्वः अकैः ॥३१॥ कनिऽक्रदत् अनु पंथां

ऋतस्य शुक्रः विभासि अमृतस्य धामं सः इंद्राय पवसे मत्सर-
 ऽवानं हिन्वानः वाचं मतिऽभिः कवीनां ॥३२॥ दिव्यः सुऽपणैः
 अवचक्षि सोम पिन्वन धाराः कर्मणा देवऽवीती आ इंद्रो विश
 कलशं सोमऽधानं ऋतं इहि मूर्यस्य उपरि मं ॥३३॥ तिस्रः वा-
 चः ईरयति प्र वहिः ऋतस्य धीतिं ब्रह्मणः मनीषां गावः यंति
 गोऽपतिं पृच्छमानाः सोमं यंति मतयः वावशानाः ॥३४॥ सोमं
 गावः धेनवः वावशानाः सोमं विप्राः मतिऽभिः पृच्छमानाः
 सोमः सुतः पूयते अज्यमानः सोमे अर्काः चिऽस्तुभः सं नवंते
 ॥३५॥ १७॥ एव नः सोम परिऽसिच्यमानः आ पवस्व पूयमानः
 स्वस्ति इंद्र आ विश बृहता रवेण वर्धय वाचं जनयं पुरं धिं ॥३६॥
 आ जागृविः विप्रः ऋता मतीनां सोमः पुनानः असदत चमूषु
 सपति यं मिथुनासः निऽकांसाः अध्वर्यवः रथिरासः सुऽहस्ताः
 ॥३७॥ सः पुनानः उप सूरं न धाता आ उभे अप्राः रोदसी विसः
 आवः० प्रिया चित् यस्य प्रियसासः ऊती सः तु धनं कारिणे न प्र
 यंसत् ॥३८॥ सः वर्धिता वर्धनः पूयमानः सोमः मीढ्वान अभिनः
 ज्योतिषा आवीत येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः स्वऽविदः अभि
 गाः अर्द्रि उष्ण ॥३९॥ अक्रान् समुद्रः प्रथमे विऽधर्मेन जनयन्
 प्रऽजाः भुवनस्य राजा वृषां पवित्रे अधिसानो अय्ये बृहत् सोमः
 वबृधे सुवानः इंद्रुः ॥४०॥ १८॥ महत्तत् सोमः महिषः चकार अपां
 यत् गर्भः अवृणीत देवान् अदधात् इंद्रं पवमानः ओजः अज-
 नयत् सूर्यं ज्योतिः इंद्रुः ॥४१॥ मत्सि वायुं इष्टये राधसे च मत्सि
 मिचावरुणा पूयमानः मत्सि शर्धेः मारुतं मत्सि देवान् मत्सि
 द्यावापृथिवी देव सोम ॥४२॥ ऋजुः पवस्व वृजिनस्य हंता अप
 अमीवां बाधमानः मृधः च अभिऽश्रीणन् पयः पयसा अभि

अ० ७. अ० ४. व० २१.] ॥ २४७ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९७.]

गोनां इंद्रस्य त्वं तव वयं सखायः ॥ ४३ ॥ मध्वः सुदं पवस्व वस्वः
उत्सं वीरं च नः आ पवस्व भर्गं च स्वदंस्व इंद्राय पवमानः इंद्रो
रयिं च नः आ पवस्व समुद्रात् ॥ ४४ ॥ सोमः सुतः धारया अत्यः न
हित्वा सिंधुः न निम्नं अभि वाजी अक्षाः आ योनिं वन्यं असदत्
पुनानः सं इंद्रुः गोभिः असरत् सं अत्तऽभिः ॥ ४५ ॥ १९॥ एषः स्यः ते
पवते इंद्र सोमः च मूषु धीरः उशते तव स्वान स्वः ऽ चक्षाः रथिरः
सत्यऽश्रुषमः कामः न यः देवऽयतां असंजि ॥ ४६ ॥ एषः प्रत्नेन व-
यं सा पुनानः तिरः वर्षी सिदुहितुः दधानः वसानः शर्मं चिऽवरुथं
अप्ऽसु होताऽइव याति समनेषु रेभन् ॥ ४७ ॥ नु नः त्वं रथिरः देव
सोम परि स्रव चम्बोः पूयमानः अपऽसु स्वादिष्ठः मधुऽमान
चतऽवा देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा ॥ ४८ ॥ अभि वायुं वीती
अर्षे गृणानः अभि मिचावरुणा पूयमानः अभि नरं धीऽजवनं
रथेऽस्यां अभि इंद्रं वृषणं वज्रऽबाहुं ॥ ४९ ॥ अभि वक्त्रां सुऽवस-
नानि अर्षे अभि धेनूः सुऽदुघाः पूयमानः अभि चंद्रा भर्तवे नः
हिरण्या अभि अश्वान् रथिनः देव सोम ॥ ५० ॥ २० ॥ अभि नः अर्षे
दिव्या वसूनि अभि विश्वा पार्थिवा पूयमानः अभि येन द्रविणं
अश्ववांम अभि आर्षेयं जमदग्निऽवतनः ॥ ५१ ॥ अया पवा पवस्व
एना वसूनि मांश्च त्वे इंद्रो सरसि प्र धन्व ब्रध्नः चित् अच वातः न
जूतः पुरुऽमेधः चित् तर्कवे नरं दात् ॥ ५२ ॥ उत नः एना पवया प-
वस्व अधि श्रुते श्रवाय्यस्य तीर्थे षष्टिं सहस्रां नैगुतः वसूनि वृक्षं
न पक्वं धूनवत् रणाय ॥ ५३ ॥ महिं इमे अस्य वृषनामं शूषे मांश्च त्वे
वा पृश्ने वा वधवे अस्वापयत् निऽगुतः स्नेहयत् च अपं अमि-
चान् अपं अचितः अच इतः ॥ ५४ ॥ सं वी पवित्रां विऽतंतानि
एषि अनु एकं धावसि पूयमानः असि भगः असि दाचस्य दा-

अ० ७. अ० ४. व० २४.] ॥ २४८ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० ९८.

ता असिं मघऽवा मघवत्तऽभ्यः इंदो ॥ ५५ ॥ २१ ॥ एषः विश्वऽवित
पवते मनीषी सोमः विश्वस्य भुवनस्य राजा द्रुपान् ईरयन् वि-
दथेषु इंदुः वि वारं अब्यं समयां अतिं याति ॥ ५६ ॥ इंदुं रिहंति
महिषाः अदब्धाः पदे रेभंति कवयः न गृध्राः हिन्वंति धीराः दश-
ऽभिः क्षिपाभिः सं अजते रूपं अपां रसेन ॥ ५७ ॥ त्वया वयं पव-
मानेन सोम भरे कृतं वि चिनुयाम शश्वत् तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ५८ ॥ २२ ॥

॥ ९८ ॥ अभिनः वाजऽसातमं रयिं अर्षं पुरुऽस्पृहं इंदो सहस्र-
ऽभरणं तु विऽद्युस्त्रं विभ्वऽसहं ॥ १ ॥ परिस्थः सुवानः अब्ययैरथेन
वर्मं अब्यत इंदुः अभि दुणां हितः हियाऽनः धाराभिः अक्षाः ॥ २ ॥
परिस्थः सुवानः अक्षाः इंदुः अब्ये मदऽच्युतः धारा यः ऊर्ध्वः अ-
ध्वरेभ्राजा न एति गव्यऽयुः ॥ ३ ॥ सः हि त्वं देव शश्वते वसुं मतीय
दाशुषे इंदो सहस्रिणं रयिं शतऽआत्मानं विवाससि ॥ ४ ॥ वयं ते
अस्य वृत्रऽहन् वसो वस्वः पुरुऽस्पृहः नि नेदिष्ठऽतमाः इषः
स्यामं मुस्रस्य अघ्निऽगो ॥ ५ ॥ द्विः यं पंच स्वऽयं शंस स्वसारः अ-
द्रिऽसंहतं प्रियं इंद्रस्य काम्यं प्रऽस्त्रापयति ऊर्मिणं ॥ ६ ॥ २३ ॥ परि
त्यं हर्यतं हरिं बभ्रुं पुनंति वारेण यः देवान विश्वान् इत् परि मदेन
सह गच्छति ॥ ७ ॥ अस्य वः हि अवसा पातः दक्षऽसाधनं यः सूरिषु
अवः बृहत् दधेस्वः न हर्यतः ॥ ८ ॥ सः वां यज्ञेषु मानवी इंदुः जनिष्ट
रोदसी देवः देवी गिरिऽस्थाः असेधनतं तु विऽस्वनि ॥ ९ ॥ इंद्राय
सोम पातवे वृत्रऽघ्ने परि सिच्यसे नरे च दक्षिणाऽवते देवाय स-
दनऽसदे ॥ १० ॥ ते प्रत्नासः विऽउष्टिषु सोमाः पवित्रे अक्षरन्
अपऽप्रोथतः सनुतः हुरऽचितः प्रातः तान् अप्रऽचेतसः ॥ ११ ॥

अ० ७. अ० ४. व० २८.] ॥ २४९ ॥ [म० ९. अ० ६. सू० १००.]

तं सखायः पुरःऽरुचं यूयं वयं च सूरयः अश्याम वाजंऽगन्धं सनेम
वाजंऽपस्त्यं ॥ १२ ॥ २४ ॥

॥ ९९ ॥ आ ह॒र्येताय धृ॒ष्णवे धनुः तन्व॑ति पौ॒ंस्यं शु॒क्रां व॒यंति
असुराय निःऽनिजं वि॒पां अये॑ म॒हीयुवः ॥ १ ॥ अध क्ष॒पा परि॑-
ऽकृतः वाजान् अ॒भि प्र गा॒हते॑ यदि वि॒वस्व॑तः धियः हरि॑हि॒न्व-
ति यात॑वे ॥ २ ॥ तं अस्य म॒र्जया॑म॒सि मदः॑ यः इंद्र॑ऽपात॑मः यं गावः
आस॑ऽभिः दधुः पुरा नूनं च सूरयः ॥ ३ ॥ तं गा॒थया॑ पु॒राण्या पु॒नानं
अ॒भि अ॒नूष॑त॒ उतो॑ कृ॒पंत॑ धी॒तयः॑ दे॒वाना॑नाम॒ विभ्र॑तीः ॥ ४ ॥ तं
उ॒क्षमा॑णं अ॒व्ययै॑ वारे पु॒नंति॑ ध॒र्ये सि॑दू॒तं न पूर्वं॑ऽचि॒त्तये॑ आ शा-
स॑ते म॒नीषि॑णः ॥ ५ ॥ २५ ॥ सः पु॒नानः॑ म॒दिन॑ऽत॑मः सोमः च॒मूषु॑सी-
द॑ति प॒शौ नरे॑तः आऽदध॑त॒ पतिः॑ व॒चस्य॑ते धियः ॥ ६ ॥ सः मृ॒ज्यते॑
सु॒कर्म॑ऽभिः दे॒वः दे॒वेभ्यः॑ सु॒तः वि॒दे यत् आ॒सु संऽद॑दिः म॒हीः अपः॑
वि॒गाह॑ते ॥ ७ ॥ सु॒तः इं॒द्रो प॒वित्रे॑ आ नृ॑ऽभिः य॒तः वि॒नीय॑से इं॒द्राय
म॒त्सरि॑न॒ऽत॑मः च॒मूषु॑ आ नि सी॒दसि॑ ॥ ८ ॥ २६ ॥

॥ १०० ॥ अ॒भि न॒वंते॑ अ॒दुहः॑ प्रि॒यं इं॒द्रस्य॑ का॒म्यं व॒त्सं न पूर्वं॑ आ-
यु॒नि जा॒तं रि॒हंति॑ मा॒तरः ॥ १ ॥ पु॒नानः॑ इं॒द्रो आ॒भर॑सोमं द्विऽव॒र्हसं॑
रयि॑ त्वं वसू॒नि पु॒ष्यसि॑ वि॒श्वानि॑ दा॒शुषः॑ गृ॒हे ॥ २ ॥ त्वं धियं॑ म॒नः-
ऽयुजं॑ मृ॒ज वृ॒ष्टिं न त॑न्यतुः त्वं वसू॒नि पा॒र्थिवा दि॒व्या च॑ सो॒म
पु॒ष्यसि॑ ॥ ३ ॥ परि॑ते जि॒ग्युषः॑ य॒था धा॒रा सु॒तस्य॑ धा॒वति॑ रंह॒माणा
वि॒अव्ययै॑ वारं वा॒जीऽइ॒व सा॒न॒सिः ॥ ४ ॥ ऋ॒त्वे द॒क्षा य॒नः क॒वे प॒व-
स्व सो॒म धा॒रया॑ इं॒द्राय॑ पा॒त॒वे सु॒तः मि॒त्राय॑ व॒रुणाय॑ च ॥ ५ ॥ २७ ॥
प॒वस्व वा॒जेऽसा॑त॑मः प॒वित्रे॑ धा॒रया॑ सु॒तः इं॒द्राय॑ सो॒म वि॒ष्णवे॑

देवेभ्यः मधुमत्तऽतमः ॥ ६ ॥ त्वां रिहंति मातरः हरिं पवित्रं अद्रुहः
 वत्सं जातं न धेनवः पर्वमानविधर्मणि ॥ ७ ॥ पर्वमानमहि श्रवः
 चित्रेभिः यासि रश्मिभ्यः शर्धेन तमांसि जिघ्रसे विश्वानि दा-
 शुषः गृहे ॥ ८ ॥ त्वं द्यां च महिऽव्रत पृथिवीं च अतिं जभिषे प्रति
 द्रापिं अमुंचथाः पर्वमानमहिऽत्तना ॥ ९ ॥ २८ ॥ ४ ॥

॥ १०१ ॥ पुरऽजिती वः अंधसः सुताय मादयित्वे अपश्चानं
 अधिष्ठन सखायः दीर्घेऽजिह्व ॥ १ ॥ यः धारया पावकया परि-
 ऽप्रस्यंदते सुतः इंदुः अश्वः न कृत्यः ॥ २ ॥ तं दुरोषं अभिनरः सोमं
 विश्वाच्या धिया यज्ञं हिंवंति अद्रिऽभिः ॥ ३ ॥ सुतासः मधुमत्त-
 ऽतमाः सोमाः इंद्राय मंदिनः पवित्रं वतः अक्षरन् देवान् ग-
 च्छंतु वः मदाः ॥ ४ ॥ इंदुः इंद्राय पवते इति देवासः अब्रुवन् वाचः
 पतिः मुखस्यते विश्वस्य ईशानः ओजसा ॥ ५ ॥ १ ॥ सहस्रधारः
 पवते समुद्रः वाचं ईक्षयः सोमः पतिः रयीणां सखा इंद्रस्य दिवे-
 ऽदिवे ॥ ६ ॥ अयं पूषा रयिः भगः सोमः पुनानः अर्षेति पतिः वि-
 श्वस्य भूमनः विश्वस्य रोदसी उभे ॥ ७ ॥ सं ऊं प्रियाः अनूषत
 गावः मदाय घृष्वयः सोमासः कृण्वते पथः पर्वमानासः इंदवः
 ॥ ८ ॥ यः ओजिष्ठः तं आभर पर्वमानश्चावाय्यं यः पंच चर्षणी अभि-
 रयिं येन वनामहे ॥ ९ ॥ सोमाः पवते इंदवः अस्मभ्यं गातुवि-
 त्तऽतमाः मित्राः सुवानाः अरेपसः सुऽआध्यः स्वऽविदः ॥ १० ॥ २ ॥
 सुऽस्वानासः वि अद्रिऽभिः चितानाः गोः अधि त्वचि इषं
 अस्मभ्यं अभितः सं अस्वरन् वसुऽविदः ॥ ११ ॥ एते पूताः विपः-
 ऽचितः सोमासः दधिऽआशिरः सूर्यासः न दर्शतासः जिगत्नवः
 ध्रुवाः घृते ॥ १२ ॥ प्र सुन्वानस्य अंधसः मर्तः न वृत तत् वचः अपं

श्वानं अराधसं हत मखं न भृगवः ॥ १३ ॥ आ जामिः अक्ते अव्यत
 भुजे न पुचः ओण्योः सरत् जारः न योषणां वरः न योनिं आऽसदं
 ॥ १४ ॥ सः वीरः दुष्टऽसाधनः वि यः तस्त्वं रोदसी हरिः पवित्रं
 अव्यत वेधाः न योनिं आऽसदं ॥ १५ ॥ अव्यः वारैभिः पवते सोमः
 गव्ये अधि त्वचि कनिः क्रदत् वृषा हरिः इंद्रस्य अभि एति निऽकृतं
 ॥ १६ ॥ ३ ॥

॥ १०२ ॥ क्राणा शिशुः महीनां हिन्वन् ऋतस्य दीधितिं
 विश्वा परि प्रिया भुवत् अध द्विता ॥ १ ॥ उप चितस्य पाथ्योः
 अभक्त यत् गुहा पदं यज्ञस्य सप्त धामऽभिः अध प्रियं ॥ २ ॥
 चीणिं चितस्य धारया पृष्ठेषु आ ईरय रयिं मिमीति अस्य यो-
 जना वि सुऽक्रतुः ॥ ३ ॥ जज्ञानं सप्त मातरः वेधां अशासत्
 श्रिये अयं ध्रुवः रयीणां चिकेत यत् ॥ ४ ॥ अस्य व्रते सऽजो-
 षसः विश्वे देवासः अदुहः स्यार्हाः भवन्ति रतयः जुषन्त यत्
 ॥ ५ ॥ ४ ॥ यं ईं गर्भं ऋतऽवृधः दृशे चारुं अजीजनन् कविं मं-
 हिष्ठ अध्वरे पुरुऽस्पृहं ॥ ६ ॥ संऽईचीने० अभि त्मना यज्ञी
 ऋतस्य मातरा तन्वानाः यज्ञं आनुषक् यत् अंजते ॥ ७ ॥ क्रत्वां
 शुक्रभिः अक्षऽभिः ऋणोः अप व्रजं दिवः हिन्वन् ऋतस्य
 दीधितिं प्र अध्वरे ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ १०३ ॥ प्र पुनानाय वेधसे सोमाय वचः उत्तयतं भृतिं न
 भर मतिऽभिः जुजोषते ॥ १ ॥ परि वाराणि अव्यया गोभिः अं-
 जानः अर्षति वी सधऽस्थां पुनानः कृणुते हरिः ॥ २ ॥ परि कोशं
 मधुऽश्रुतं अव्यये वारं अर्षति अभि वारणीः ऋषीणां सप्त

नूषत ॥३॥ परि नेता मतीनां विश्वदेवः अदाभ्यः सोमः पु-
नानः चम्बोः विशत् हरिः ॥४॥ परि देवीः अनु स्वधाः इद्रेण
याहि सऽरथं पुनानः वाघत् वाघत्ऽभिः अमर्त्यः ॥५॥ परि
सन्निः न वाजऽयुः देवः देवेभ्यः सुतः विऽआनऽशिः पवमानः
वि धावति ॥६॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ १०४ ॥ सखायः आ नि सीदत् पुनानाय प्र गायत् शिष्टं
न यज्ञैः परि भूषत् श्रिये ॥१॥ सं ई वत्सं न मातृऽभिः सृजत्
गयऽसाधनं देवऽअर्थं मदं अभि द्विऽश्वसं ॥२॥ पुनातं दक्ष-
ऽसाधनं यथा शर्धाय वीतये यथा मित्राय वरुणाय शंसतमः
॥३॥ असभ्यं त्वा वसुऽविदं अभि वाणीः अनूषत् गोभिः ते
वर्णं अभि वासयामसि ॥४॥ सः नः मदानां पते इदो देव-
ऽप्सराः असि सखाऽइव सख्ये गातुवितऽतमः भव ॥५॥ सनेमि
कृधि अस्मत् आ रक्षसं कं चित् अचिरं अप अदेवं ह्ययं अंहः
युयोधि नः ॥६॥ ७ ॥

॥ १०५ ॥ तं वः सखायः मदाय पुनानं अभि गायत् शिष्टं न यज्ञैः
स्वदयत् गूर्तिऽभिः ॥१॥ सं वत्सऽइव मातृऽभिः इदुः हिन्वानः
अज्यते देवऽअवीः मदः मतिऽभिः परिऽकृतः ॥२॥ अयं दक्षाय
साधनः अयं शर्धाय वीतये अयं देवेभ्यः मधुमतऽतमः सुतः ॥३॥
गोऽमत् नः इदो अश्वऽवत् सुतः सुऽदक्ष धन्वऽनुचिते वर्णं अधि
गोषु दीधरं ॥४॥ सः नः हरीणां पते इदो देवप्सराऽतमः सखाऽइव
सख्ये नयैः रुचे भव ॥५॥ सनेमि त्वं अस्मत् आ अदेवं कं चित्
अचिरं सहान इदो परि बाधः अप ह्ययं ॥६॥ ८ ॥

॥ १०६ ॥ इन्द्रं अ॒च्छं सु॒ताः इ॒मे वृ॒षणं॑ य॒न्तु ह॒रयः॑ श्रु॒ष्टी जा॒तासः॑
 इ॒न्द॒वः स्वः॑ऽवि॒दः ॥ १ ॥ अ॒यं भ॒राय॑ सा॒न॒सिः इ॒न्द्राय॑ प॒व॒ते सु॒तः
 सोमः॑ जै॒त्रस्य॑ चे॒त॒ति॒ यथा॑ वि॒दे ॥ २ ॥ अ॒स्य इ॒त इ॒न्द्रः म॒देषु॑ आ
 या॒भं गृ॒भ्णी॒त सा॒न॒सिं व॒ज्रं च॑ वृ॒षणं॑ भ॒रत् सं अ॒प्सुऽजि॒त ॥ ३ ॥
 प्र ध॒न्व सोम॑ जागृ॒विः इ॒न्द्राय॑ इ॒न्दो॑ परि॒ स॒व द्युऽम॑न्तं शु॒भं आ
 भ॒र स्वः॑ऽवि॒द ॥ ४ ॥ इ॒न्द्राय॑ वृ॒षणं॑ म॒दं प॒व॒स्व वि॒श्वऽद॑र्श॒तः
 स॒हस्रं॑ऽया॒मा प॒थिऽकृ॒त वि॒ऽच॒क्ष॒णः ॥ ५ ॥ ९ ॥ अ॒स्मभ्यं॑ गा॒तु-
 वि॒तऽत॑मः दे॒वेभ्यः॑ म॒धुम॑तऽत॒मः स॒हस्रं॑ या॒हि प॒थिऽभिः॑ क-
 नि॒क्र॒दत् ॥ ६ ॥ प॒व॒स्व दे॒वऽवी॑तये इ॒न्दो॑ धा॒राभिः॑ ओज॑सा आ
 क॒ल॒शं म॒धुऽमा॒न सोम॑ नः स॒दः ॥ ७ ॥ त॒व द्र॒प्साः उ॒द्ऽमु॒तः इ॒न्द्रं
 म॒दाय॑ व॒वृधुः॑ त्वां दे॒वासः॑ अ॒मृता॑य कं प॒पुः ॥ ८ ॥ आ नः॑ सु॒तासः॑
 इ॒न्द॒वः पु॒ना॒नाः धा॒व॒त र॒यिं वृ॒ष्टिऽद्या॑वः री॒तिऽआ॒पः स्वः॑ऽवि॒दः
 ॥ ९ ॥ सोमः॑ पु॒ना॒नः ऊ॒र्मि॒णा अ॒व्यः वा॒रं वि॑ धा॒व॒ति अ॒ये वा॒चः
 प॒व॒मानः॑ क॒नि॒क्र॒दत् ॥ १० ॥ १० ॥ धी॒भिः हि॒न्वं॒ति वा॒जिनं॑ व॒ने
 क्री॒ळन्तं॑ अ॒तिऽअ॒विं अ॒भि चि॒ऽपृ॒ष्ठं म॒तयः॑ सं अ॒स्व॒र॒न् ॥ ११ ॥
 अ॒स॒र्जि क॒ल॒शान् अ॒भि मी॒ळे स॒भिः न वा॒जऽयुः॑ पु॒ना॒नः वा॒चं
 ज॒नय॑न् अ॒सि॒स्य॑दत् ॥ १२ ॥ प॒व॒ते ह॒र्य॑तः ह॒रिः अ॒ति॒ह॒रा॑सि र॒ह्या
 अ॒भिऽअ॒र्षेन॑ स्तो॒तृऽभ्यः॑ वी॒रऽव॑त् यशः ॥ १३ ॥ अ॒या प॒व॒स्व
 दे॒वऽयुः॑ म॒धोः धा॒राः अ॒सृ॒क्ष॒त रे॒भेन॑ प॒विचं॑ परि॒ ए॒षि वि॒श्वतः॑
 ॥ १४ ॥ ११ ॥

॥ १०७ ॥ परि॒ इ॒तः सि॒च॒त सु॒तं सोमः॑ यः उ॒तऽत॑मं ह॒विः
 द॒ध॒न्वा॒न् यः न॒र्यः अ॒प्सु अ॒न्तः आ सु॒सा॒वं सोमं॑ अ॒द्रिऽभिः॑ ॥ १ ॥
 नूनं॑ पु॒ना॒नः अ॒विऽभिः॑ परि॒ स॒व अ॒द॒व्यः सु॒र॒भिऽत॑रः सु॒ते

चित्त्वा अप्सु मृदाम् अंधसा श्रीणतः गोभिः उत्तरं ॥ २ ॥
 परिसुवानः चक्षसे देवमादनः क्रतुः इंदुः विचक्षणः ॥ ३ ॥ पु-
 नानः सोमधारया अपः वसानः अर्षसि आ रत्नधाः योनिं
 ऋतस्य सीदसि उत्सः देवहिरण्ययः ॥ ४ ॥ दुहानः ऊधः दिव्यं मधुं
 प्रियं प्रत्नं सधस्य आ असदत्त आऽपृच्छय धरुणं वाजी अर्षेति
 नृभिः धूतः विचक्षणः ॥ ५ ॥ १२ ॥ पुनानः सोमजागृविः अव्यः
 वारं परिप्रियः त्वं विप्रः अभवः अंगिरऽतमः मध्वा यज्ञं मिमिक्ष
 नः ॥ ६ ॥ सोमः मीढ्वान पवते गातुवित्सतमः ऋषिः विप्रः वि-
 चक्षणः त्वं कविः अभवः देववीतमः आ सूर्यरोहयः दिवि ॥ ७ ॥
 सोमः ऊं सुवानः सोतृभिः अधिस्तुभिः अवीनां अश्वयाऽइव
 हरिता याति धारया मद्रया याति धारया ॥ ८ ॥ अनूपे गोऽमान
 गोभिः अक्षाः सोमः दुग्धाभिः अक्षाः समुद्रं न संवरणानि
 अगमन्मदी मदाय तोशते ॥ ९ ॥ आ सोमसुवानः अद्रिभिः तिरः
 वाराणि अव्यया जनः न पुरि चम्बोः विशत् हरिः सदः वनेषु
 दधिषे ॥ १० ॥ १३ ॥ सः ममृजे तिरः अखानि मेथः मीळे सग्निः न
 वाजस्युः अनुमाद्यः पवमानः मनीषिभिः सोमः विप्रेभिः
 ऋक्भिः ॥ ११ ॥ प्रसोमदेववीतये सिंधुः न पिप्ये अर्णसा अंशोः
 पयसा मृदिः न जागृविः अच्छ कोशं मधुऽश्नुत ॥ १२ ॥ आ हर्यतः
 अर्जुने अत्के अव्यत प्रियः सूनुः न मर्ज्यः तं ई हिन्वन्ति अपसः यथा
 रथं न दीपु आ गर्भस्त्योः ॥ १३ ॥ अभिसोमांसः आयवः पवते मद्यं
 मदं समुद्रस्य अधि विष्टपि मनीषिणः मत्सरासः स्वऽविदः
 ॥ १४ ॥ तरत् समुद्रं पवमानः ऊर्मिणा राजा देवः ऋतं बृहत् अर्षत्
 मित्रस्य वरुणस्य धर्मेणा प्र हिन्वानः ऋतं बृहत् ॥ १५ ॥ १४ ॥ नृ-
 भिः येमानः हर्यतः विचक्षणः राजा देवः समुद्रियः ॥ १६ ॥

इंद्राय पवते मदः सोमः मरुत्वते सुतः सहस्रधारः अति
 अर्थं अर्षति तं ईं मृजंति आयवः ॥ १७ ॥ पुनानः चमू जनयन्
 मतिं कविः सोमः देवेषु रण्यति अपः वसानः परि गोभिः
 उत्तरः सीदन् वनेषु अव्यत ॥ १८ ॥ तव अहं सोम ररण
 सख्ये इंदो दिवेऽदिवे पुरुणि बभ्रो नि चरंति मां अव परि-
 ऽधीन अति तान इहि ॥ १९ ॥ उत्त अहं नक्तं उत्त सोम ते
 दिवा सख्याय बभ्रो ऊधनि घृणा तपंतं अति सूर्य परः
 शकुनाऽऽव पप्रिम ॥ २० ॥ १५ ॥ मृज्यमानः सुहृस्त्य समुद्रे
 वाचं इन्वसि रयिं पिशंगं बहुलं पुरुऽस्पृहं पवमान अभि
 अर्षसि ॥ २१ ॥ मृजानः वारं पवमानः अव्यये वृषा अव चक्रदः
 वने देवानां सोम पवमान निऽकृतं गोभिः अंजानः अर्षसि
 ॥ २२ ॥ पवस्व वाजंऽसातये अभि विश्वानि काव्या त्वं समुद्रं
 प्रथमः वि धारयः देवेभ्यः सोम मत्सरः ॥ २३ ॥ सः तु पवस्व
 परि पार्थिवं रजः दिव्या च सोम धर्मऽभिः त्वां विप्रासः मति-
 ऽभिः विऽचक्षुण शुभ्रं हिन्वंति धीतिऽभिः ॥ २४ ॥ पवमानाः
 असृक्षत पविचं अति धारया मरुत्वतः मत्सराः इंद्रियाः हयाः
 मेधां अभि प्रयांसि च ॥ २५ ॥ अपः वसानः परि कोशं अर्षति
 इंदुः हियानः सोतृऽभिः जनयन् ज्योतिः मंदनाः अवीवशत
 गाः कृण्वानः न निऽनिजं ॥ २६ ॥ १६ ॥

॥ १०८ ॥ पवस्व मधुमत्तऽतमः इंद्राय सोम क्रतुवितऽतमः
 मदः महि द्युक्षऽतमः मदः ॥ १ ॥ यस्य ते पीत्वा वृषभः वृषऽयते
 अस्य पीता स्वऽविदः सः सुऽप्रकेतः अभि अक्रमीत इषः अच्छं
 वाजं न एतशः ॥ २ ॥ त्वं हि अंग दैव्या पवमान जनिमानि द्यु-

मत्तऽतमः अमृतऽत्वाय घोषयः ॥३॥ येन त्वं ऽग्वः दध्यङ् अ० ऽऊ-
 र्णुते येन विप्रासः आपिरे देवानां मुन्ने अमृतस्य चारुणः येन अ-
 वांसि आनृशुः ॥४॥ एषः स्यः धारया सुतः अथ्यः वारंभिः पवते
 मदिनऽतमः क्रीठन् ऊर्मिः अ० ऽपां ऽइव ॥५॥ १७॥ यः उ० सि० याः अ-
 प्याः अंतः अश्मनः निः गाः अ० कृतं त ओजसा अभि व्रजं त त्निषे
 गथ्यं अ० श्वं व० मीं ऽइव धृष्णो आ रुज ॥६॥ आ सोत परि सिंचित
 अ० श्वं न स्तोमं अ० प० तुरं रजः ऽतुरं वनऽ अ० द्रं उ० द० ऽप्रुतं ॥७॥ सहस्र-
 ऽधारं वृषभं प० यः ऽवृधं प्रियं देवाय जन्मने ऽतनेन यः ऽतऽजातः
 विऽव० वृधे राजा देवः ऽतं बृहत् ॥८॥ अभि ह्यु० स्रं बृहत् यशः इषः
 पते दिदीहि देव देवऽयुः वि कोशं म० ध्यमं युव ॥९॥ आ व० च्यस्व
 सुऽदृष्टं च० म्वोः सुतः वि० शां वह्निः न वि० शपतिः वृष्टिं दिवः
 प० वस्व रीतिं अ० पां जिन्वं गोऽइष्टये धियः ॥१०॥ १८॥ एतं ऊं त्यं
 म० द० ऽच्युतं सहस्रऽधारं वृषभं दिवः दुहुः वि० श्वां वसूनि वि० श्रंतं
 ॥११॥ वृषा वि० ज० ज्ञे जनयन् अ० म० र्थः प्रऽतपन् ज्योतिषा तमः सः
 सुऽस्तुतः क० विऽभिः निऽनिजं दधे विऽधातुं अ० स्य दंससा ॥१२॥
 सः सु० न्वे यः वसूनां यः रा० यां आऽनेता यः इ० ठानां सोमः यः सु-
 ऽक्षितीनां ॥१३॥ यस्य नः इंद्रः पि० वात् यस्य म० रुतः यस्य वा
 अ० र्यमणा भगः आ येन मि० चा वरुणा करां महे आ इंद्रं अ० वसे महे
 ॥१४॥ इंद्राय सोम पातवे नृऽभिः यतः सुऽआयुधः म० दिनऽतमः
 प० वस्व मधुमत्तऽतमः ॥१५॥ इंद्रस्य हार्दिं सोमऽधानं आ वि० श
 स० मुद्रं ऽइव सिंधवः जुष्टः मि० चायं वरुणाय वा० यवे दिवः वि-
 ष्ठंभः उ० तऽतमः ॥१६॥ १९॥

॥१॥ इंद्रः ते सोम सुतस्य पेयाः क्रतुं दक्षाय विश्वे च देवाः ॥२॥ एव
 अमृताय महे क्षयाय सः शुक्रः अर्षे दिव्यः पीयूषः ॥३॥ पवस्व
 सोम महान समुद्रः पिता देवानां विश्वा अभि धाम ॥४॥ शुक्रः
 पवस्व देवेभ्यः सोम दिवे पृथिव्यै शं च प्रऽजायै ॥५॥ दिवः धर्ता
 असि शुक्रः पीयूषः सत्ये विऽधर्मेन वाजी पवस्व ॥६॥ पवस्व
 सोम द्युम्नी सुऽधारः महान् अवीनां अनुपूर्वः ॥७॥ नृऽभिः येमानः
 जज्ञानः पूतः क्षरत् विश्वानि मद्रः स्वऽवित ॥८॥ इंदुः पुनानः प्र-
 ऽजां उराणः करत् विश्वानि द्रविणानिनः ॥९॥ पवस्व सोम क्रतुं
 दक्षाय अश्वः न निक्तः वाजी धनाय ॥१०॥ २०॥ तं ते सोतारः रसं
 मदाय पुनन्ति सोमं महे द्युम्नाय ॥११॥ शिशुं जज्ञानं हरिं मृजन्ति
 पवित्रं सोमं देवेभ्यः इंदुं ॥१२॥ इंदुः पविष्ट चारुः मदाय अपां उप-
 ऽस्थे कविः भगाय ॥१३॥ बिभर्ति चारु इंद्रस्य नाम येन विश्वानि
 वृषा जघान ॥१४॥ पिबन्ति अस्य विश्वे देवासः गोभिः श्रीतस्य
 नृऽभिः सुतस्य ॥१५॥ प्र सुवानः अक्षाः सहस्रऽधारः तिरः पवित्रं
 वि वारं अथ ॥१६॥ सः वाजी अक्षाः सहस्रऽरेताः अतऽभिः मृ-
 जानः गोभिः श्रीणानः ॥१७॥ प्र सोम याहि इंद्रस्य कुक्षानृऽभिः
 येमानः अद्रिऽभिः सुतः ॥१८॥ असंजिं वाजी तिरः पवित्रं इंद्राय
 सोमः सहस्रऽधारः ॥१९॥ अंजन्ति एनं मध्वः रसेन इंद्राय वृष्णे इंदुं
 मदाय ॥२०॥ देवेभ्यः त्वा वृथा पाजसे अपः वसानं हरिं मृजन्ति
 ॥२१॥ इंदुः इंद्राय तोशते नि तोशते श्रीणान् उयः रिणान् अपः
 ॥ २२ ॥ २१ ॥

॥११०॥ परिजं मु प्र धन्व वाजं सातये परि वृषाणि सक्षणिः
 द्विषः तरथ्यै ऋणऽयाः नः इयसे ॥१॥ अनु हि त्वा सुतं सोम मदांम-

अ० ७. अ० ५. व० २४.] ॥ २५८ ॥ [म० ९. अ० ७. सू० १११.]

सिमहेसमर्थेऽराज्ये वाजान अभिपवमानप्रगाहसे ॥२॥ अजी-
जनः हि पवमानसूर्ये विऽधारे शक्नना पर्यः गोऽजीरया रंह-
माणः पुरंऽध्या ॥३॥ अजीजनः अमृतमर्त्येषु आ ऋतस्य धर्मेन
अमृतस्य चारुणः सदा असुरवाजं अच्छंसनिस्तदत् ॥४॥ अभि-
ऽअभि हि श्रवसा ततदिथ उत्सं न कंचित् जनुऽपानं अक्षितं
शर्याभिः नभरमाणः गर्भस्त्योः ॥५॥ आत ईकेचित् पश्यमानासः
आप्यं वसुऽरुचं दिव्याः अभि अनुषत वारं न देवः सविता वि-
ऊर्णुते ॥६॥ २२॥ त्वे सोमप्रथमाः वृक्तऽवर्हिषः महे वाजाय श्रवसे
धियं दधुः सः त्वं नः वीरवीर्याय चोदय ॥७॥ दिवः पीयूषं पूर्य यत्
उक्थ्यं महः गाहात् दिवः आ निः अधुक्षत इंद्रं अभि जायमानं
सं अस्वरन ॥८॥ अथ यत् इमे पवमान रोदसी इमा च विश्वा
भुवना अभि मज्जना यूथे न निऽस्थाः वृषभः वि तिष्ठसे ॥९॥
सोमः पुनानः अव्यये वारे शिश्रुः न क्रीळन् पवमानः अक्षाः
सहस्रं धारः शतं वाजः इंदुः ॥१०॥ एषः पुनानः मधुऽमान ऋत-
ऽवा इंद्राय इंदुः पवते स्वादुः ऊर्मिः वाजऽसनिः वरिवऽवित्
वयऽधाः ॥११॥ सः पवस्व सहमानः पृतन्यून सेधन् रक्षांसि अप
दुऽगहानि सुऽआयुधः ससहान सोम शबून् ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥१११॥ अया रुचा हरिण्या पुनानः विश्वा द्वेषांसितरतिस्व-
युग्वंभिः सूरः न स्वयुग्वंभिः धारा सुतस्य रोचते पुनानः अरुषः
हरिः विश्वा यत् रूपा परिऽयाति ऋक्ऽभिः सप्रऽआस्येभिः ऋ-
क्ऽभिः ॥१॥ त्वं त्यत् पणीनां विदुः वसुंसं मातृऽभिः मर्जयसि स्वे
आ दमे ऋतस्य धीतिऽभिः दमे पराऽवतः न सामं तत् यच्च रणं ति
धीतयः विधातुऽभिः अरुषीभिः वयः दधे रोचमानः वयः दधे ॥२॥

पूर्वा अनु प्रऽदिशं याति चेकितत् सं रश्मिऽभिः यतते दर्शतः
 रथः दैव्यः दर्शतः रथः अगमन उक्थानि पौस्या इन्द्रं जैत्राय हर्ष-
 यन् वज्रः च यत् भवथः अनपऽच्युता समतऽसु अनपऽच्युता
 ॥ ३ ॥ २४ ॥

॥ ११२ ॥ नाना नै वै ऊं नः धियः विवृतानि जनानां तक्षा रिष्टं
 रुतं भिषक् ब्रह्मा सुन्वंतं इच्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ १ ॥ जरती-
 भिः ओषधीभिः पर्णेभिः शकुनानां कामारः अश्मऽभिः द्युऽभिः
 हिरण्यऽवंतं इच्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ २ ॥ कारुः अहं ततः
 भिषक् उपलऽप्रक्षिणीं नना नानाऽधियः वसुऽयवः अनुगाः-
 ऽइव तस्थिम इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ अश्वः वोह्ना सुऽखं रथं
 हसनां उपऽमंचिणः शेषः रोमणऽवंतो भेदौ वाः इत् मंडूकः इ-
 च्छति इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ २५ ॥

॥ ११३ ॥ शर्येणाऽवंति सोमं इन्द्रः पिबतु वृचऽहा बलं दधानः
 आत्मनि करिष्यन् वीर्यं महत् इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ १ ॥ आपवस्व
 दिशां पते आर्जीकात् सोम मीढुः ऋतऽवाकेन सत्येन अद्भया
 तपसा सुतः इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ २ ॥ पर्जन्यऽवृद्धं महिषं तं सू-
 र्यस्य दुहिता आ अभरत् तं गंधर्वाः प्रति अगृह्णन् तं सोमै रसं आ
 अदधुः इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ ऋतं वदन् ऋतऽद्युम्न सत्यं वदन्
 सत्यऽकर्मेन अद्वां वदन् सोम राजन् धावा सोम परिऽकृतः इ-
 द्राय इन्द्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ सत्यंऽउग्रस्य बृहत्तः सं स्रवंति संऽस्रवाः
 सं यति रसिनः रसाः पुनानः ब्रह्मणा हरे इन्द्राय इन्द्रो परि स्रव
 ॥ ५ ॥ २६ ॥ यत्र ब्रह्मा पवमान छंदस्यां वाचं वदन् यावणां सोमे

महीयते सोमेन आऽनंदं जनयन् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ६ ॥ यच्च
 ज्योतिः अजसं यस्मिन् लोके स्वः हितं तस्मिन् मां धेहि पवमान
 अमृतं लोके अक्षिते इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ७ ॥ यच्च राजा वैव-
 स्वतः यच्च अवऽरोधनं दिवः यच्च अमूः यद्गतीः आपः तच्च मां
 अमृतं कृधि इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ८ ॥ यच्च अनुऽकामं चरणं
 चिऽनाके चिऽदिवे दिवः लोकाः यच्च ज्योतिष्मन्तः तच्च मां अमृतं
 कृधि इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ९ ॥ यच्च कामाः निऽकामाः च यच्च
 ब्रध्नस्य विष्टपं स्वधा च यच्च तृप्तिः च तच्च मां अमृतं कृधि इंद्राय
 इंद्रो परि स्रव ॥ १० ॥ यच्च आऽनंदाः च मोदाः च मुदः प्रऽमुदः
 आसते कामस्य यच्च आप्राः कामाः तच्च मां अमृतं कृधि इंद्राय
 इंद्रो परि स्रव ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥ ११४ ॥ यः इंद्रोः पवमानस्य अनु धामानि अक्रमीत् तं आहुः
 सुऽप्रजाः इति यः ते सोम अविधत् मनः इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ १ ॥
 ऋषे मंचऽकृतां स्तोमैः कश्यप उतऽवर्धयन् गिरः सोमं नमस्य
 राजानं यः जज्ञे वीरुधां पतिः इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ २ ॥ सप्त दिशः
 नानाऽसूर्याः सप्त होतारः ऋत्विजः देवाः आदित्याः ये सप्त तेभिः
 सोम अभिरक्षन् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ३ ॥ यत् ते राजन् शृतं ह-
 विः तेन सोम अभिरक्षन् अरातिऽवा मा नः तारीत् मो च नः
 किं च न आममत् इंद्राय इंद्रो परि स्रव ॥ ४ ॥ २८ ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ इति नवमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ अग्ने बृहन् उषसा ऊर्ध्वः अस्यात् निःऽजगन्वान तमसः
 ज्योतिषा आ अगात् अग्निः भानुना रुशता सुऽअंगः आ जातः
 विश्वा सन्नानि अप्राः ॥१॥ सः जातः गर्भैः असि रोदस्योः अग्ने
 चारुः विऽभृतः ओषधीषु चिचः शिशुः परि तमांसि अकून प्र
 मातुऽभ्यः अधि कनिक्कदत् गाः ॥२॥ विष्णुः इत्था परमं अस्य वि-
 द्वान जातः बृहन् अभि पाति तृतीयं आसा यत् अस्य पयः अकृत
 स्वं सऽचेतसः अभि अर्चति अच ॥३॥ अतः ऊं त्वा पितुऽभृतः
 जनिचीः अन्नऽवृधं प्रति चरति अन्नैः ताः ई प्रति एषि पुनः अन्य-
 ऽरूपाः असि त्वं विष्णु मानुषीषु होता ॥४॥ होतारं चिचऽरथं अ-
 ध्वरस्य यज्ञस्यऽयज्ञस्य केतुं रुशतं प्रतिऽअर्धि देवस्यऽदेवस्य महा
 श्रिया तु अग्निं अतिथिं जनानां ॥५॥ सः तु वस्त्राणि अध पेशना-
 नि वसानः अग्निः नाभा पृथिव्याः अरूषः जातः पदे इळायाः
 पुरऽहितः राजन् यक्षि इह देवान् ॥६॥ आ हि द्यावा पृथिवी
 अग्ने उभे सदा पुचः न मातरा ततंथ प्र याहि अच्छ उशतः यविष्ठ
 अथ आ वह सहस्य इह देवान् ॥ ७ ॥ २९ ॥

॥२॥ पिप्रीहि देवान् उशतः यविष्ठ विद्वान् ऋतून् ऋतुऽपते
 यज इह येदैव्याः ऋत्विजः तेभिः अग्ने त्वं होतृणां असि आऽयजि-
 ष्ठः ॥१॥ वेषि होच उत पोच जनानां मंधाता असि द्रविणऽदाः
 ऋतुऽवा स्वाहा वयं कृण्वाम हवीषि देवः देवान् यजतु अग्निः
 अह्न ॥२॥ आ देवानां अपि पंथा अगन्म यत् शक्वाम तत् अनु
 प्रऽवोळ्हुं अग्निः विद्वान्सः यजात् सः इत् ऊं होता सः अध्वरान्
 सः ऋतून् कल्पयाति ॥३॥ यत् वः वयं प्रऽमिनाम व्रतानि विदु-
 षां देवाः अविदुऽतरासः अग्निः तत् विश्वं आ पृणति विद्वान ये-

भिः देवान ऋतुऽभिः कल्पयाति ॥४॥ यत् पाक्वा मनसा
दीनऽदक्षाः न यज्ञस्य मन्वते मर्त्यासः अग्निः तत् होता ऋतु-
ऽवित् विऽजानन् यजिष्ठः देवान ऋतुऽशः यजाति ॥५॥ विश्वेषां
हि अध्वराणां अनीकं चित्रं केतुं जनिता त्वा जजान सः आ
यजस्व नृऽवतीः अनुं क्षाः स्पर्हाः इषः क्षुऽमतीः विश्वऽजन्याः
॥६॥ यं त्वा द्यावापृथिवी यं त्वा आपः त्वष्टा यं त्वा सुऽजनिमा
जजान पथीं अनुं प्रऽविद्वान् पितृऽयानं द्युऽमत अग्ने सं-
ऽध्वानः वि भाहि ॥७॥३०॥

॥३॥ इन्द्रः राजन् अरतिः संऽइन्द्रः रौद्रः दक्षाय सुसुऽमान अ-
दर्शि चिकित् विभाति भासा बृहता असिंक्नी एति रुशती अप-
ऽअजन् ॥१॥ कृष्णाय त् एनीं अभि वर्षसा भूत जनयन् योषां बृहतः
पितुः जां ऊर्ध्वं भानुं सूर्यस्य स्तभायन् दिवः वसुऽभिः अरतिः वि
भाति ॥२॥ भद्रः भद्रया सचमानः आ अगात् स्वसारं जारः अभि
एति पश्चात् सुऽप्रकेतैः द्युऽभिः अग्निः विऽतिष्ठन् रुशतऽभिः वरुणैः
अभि रामं अस्थात् ॥३॥ अस्य यामासः बृहतः न वयून् इंधानाः
अग्नेः सख्युः शिवस्य ईड्यस्य वृष्णः बृहतः सुऽआसः भामासः या-
मन् अक्तवः चिकित् ॥४॥ स्वनाः न यस्य भामासः पर्वते रोचमा-
नस्य बृहतः सुऽदिवः ज्येष्ठेभिः यः तेजिष्ठैः क्रीकुमतऽभिः वर्षि-
ष्ठेभिः भानुऽभिः नक्षति द्यां ॥५॥ अस्य शुष्मासः दहृशानऽपवेः
जेहमानस्य स्वनयन् नियुतऽभिः प्रत्नेभिः यः रुशतऽभिः देव-
ऽतमः विरेभतऽभिः अरतिः भाति विऽभ्वा ॥६॥ सः आ वक्षि महिं
नः आ च सत्सि दिवऽपृथिव्योः अरतिः युवत्योः अग्निः सुऽतुकः
सुऽतुकेभिः अश्वैः रभस्वतऽभिः रभस्वान् आ इह गम्याः ॥७॥३१॥

॥४॥ प्र ते यस्मिन् प्र ते इयमि मन्मभुवः यथा वंछा नः हवेषु ध-
 न्वनऽइव प्रऽपा असि त्वं अमे इयस्मिन् पूरवे प्रत्न राजन ॥१॥ यं
 त्वा जनांसः अभि संऽचरति गावः उष्णंऽइव व्रजं यविष्ठ दूतः दे-
 वानां असि मर्त्यानां अंतः महान् चरसि रोचनेन ॥२॥ शिशुं न
 त्वा जेत्यं वधेयंती माता बिभर्ति सचनस्यमाना धनोः अधि प्र-
 ऽवता यासि हयै न जिगीषसे पशुःऽइव अवंऽसृष्टः ॥३॥ मूराः
 अमूर न वयं चिकित्वा महिऽत्वं अमे त्वं अंग वित्से शयै वद्विः चर-
 ति जिह्वा अदन रेखिते युवतिं विपतिः सन ॥४॥ कूऽचित्
 जायते सनयासु नयः वने तस्थौ पलितः धूमऽकेतुः अस्नाता
 आपः वृषभः न प्र वेति सऽचेतसः यं प्रऽनयत मर्ताः ॥५॥ तनूत्य-
 जाऽइव तस्करा वनगू रश्नाभिः दशऽभिः अभि अधीता इयं ते
 अमे नयसी मनीषा युष्वा रथं न शुचयंतऽभिः अंगैः ॥६॥ ब्रह्मं च
 ते जातऽवेदः नमः च इयं च गीः सदै इत वर्धनी भूत रक्ष नः अमे
 तनयानि तोका रक्ष उत नः तवः अप्रऽयुच्छन ॥७॥ ३२ ॥

॥५॥ एकः समुद्रः धरुणः रयीणां अस्मत् हृदः भूरिऽजन्मा वि-
 चष्टे सिसंक्ति ऊधः निरण्योः उपऽस्थे उत्सं स मध्ये निऽहितं
 पदं वेः ॥१॥ समा नं नीळं वृषणः वसानाः सं जग्मिरे महिषाः
 अवैतीभिः ऋतस्य पदं कवयः नि पांति गुहां नामानि दधिरे
 पराणि ॥२॥ ऋतऽयिनीं मायिनीं सं दधाते मित्वा शिशुं
 जज्ञतुः वर्धेयंती विश्वस्य नाभिं चरतः ध्रुवस्य कवेः चित्तं तंतुं
 मनसा विऽयंतः ॥३॥ ऋतस्य हि वर्तनयः सुऽजातं इषः वाजाय
 प्रऽदिवः सचंते अधीवासं रोदसी ववसाने घृतिः अन्नैः ववृ-
 धाते मधूनां ॥४॥ सप्त स्वसृः अरुषीः वावशानः विद्वान् मय्यः

अ० ७. अ० ६. व० २.] ॥ २६४ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ७.]

उत्तजभारहृशेकं अंतः येमे अंतः रिक्षे पुराऽजाः इच्छन् वविं अवि-
दत्त पूषणस्य ॥ ५ ॥ सप्त मर्यादाः कवयः ततस्तुः तासां एका इत अ-
भि अहुरः गात आयोः ह स्कंभः उपऽमस्य नीळे पथां विऽसर्गे
धरुणेषु तस्थी ॥ ६ ॥ असंत च सत च परमे विऽओमन दक्षस्य
जन्मन् अदितेः उपऽस्ये अग्निः ह नः प्रथमऽजाः ऋतस्य पूर्वै
आयुनि वृषभः च धेनुः ॥ ७ ॥ ३३ ॥ ५ ॥

॥ ६ ॥ अयंसः यस्य शर्मन् अवंऽभिः अग्नेः एधते जरिता अभिष्टौ
ज्येष्ठेभिः यः भानुऽभिः ऋषूणां परिऽएति परिऽवीतः विभाऽवां
॥ १ ॥ यः भानुऽभिः विभाऽवां विऽभाति अग्निः देवेभिः ऋतऽवां
अजंसः आ यः विवायं सख्या सखिऽभ्यः अपरिऽहृतः अत्यः न
सन्निः ॥ २ ॥ ईशे यः विश्वस्याः देवऽवीतेः ईशे विश्वऽआयुः उषसः
विऽउष्टौ आ यस्मिन् मना हवीषि अग्नौ अरिऽरथः स्कन्नाति
श्रूषेः ॥ ३ ॥ श्रूषेभिः वृधः जुषाणः अकैः देवान् अच्छं रघुऽपत्वा जि-
गाति मंद्रः होता सः जुहा यजिष्टः संऽमिष्टः अग्निः आ जिघति
देवान् ॥ ४ ॥ तं उसां इंद्रं न रेजमानं अग्निं गीऽभिः नमऽभिः आ
कृणुध्वं आ यं विप्रांसः मतिऽभिः गृणंति जातऽवेदसं जुह्वं सहा-
नां ॥ ५ ॥ सं यस्मिन् विश्वा वसूनि जग्मुः वाजे न अश्वः सन्निऽवतः
एवैः अस्मे ऊतीः इंद्रं वातऽतमाः अर्वाचीनाः अग्ने आ कृणुष्व
॥ ६ ॥ अध हि अग्ने महानिऽसद्य सद्यः जज्ञानः हव्यः बभूथ तं ते दे-
वासः अनु केतं आयुन् अध अवर्धत प्रथमासः ऊमाः ॥ ७ ॥ १ ॥

॥ ७ ॥ स्वस्ति नः दिवः अग्ने पृथिव्याः विश्वऽआयुः धेहि यज-
थाय देव सचेमहि तव दस प्रऽकेतैः उरुथ नः उरुऽभिः देव शंसैः

॥१॥ इ॒माः अ॒ग्ने म॒तयः तु॒भ्यं जा॒ताः गो॒भिः अ॒श्वैः अ॒भिगृ॑ण॒न्ति रा॒धः
य॒दा ते म॒र्तैः अनु॑भोगं आ॒नद॑ वसो॒ दधानः म॒तिऽभिः सु॒ज्जात॑
॥२॥ अ॒ग्निं म॒न्ये पि॒तरं अ॒ग्निं आ॒पिं अ॒ग्निं भा॒तरं स॒दं इ॒त् सखा॑यं
अ॒ग्नेः अ॒नीकं बृ॒हत् स॒पर्य॑ दि॒वि शु॒क्रं य॒जतं सूर्य॑स्य ॥३॥ सि॒न्ध्राः
अ॒ग्ने धि॒यः अ॒से स॒नुचीः यं चा॑यसे दमे॒ आ नि॒त्यऽहो॒ता ऋ॒त-
ऽवां सः रो॒हितऽअ॒श्वः पु॒रुऽक्षुः द्युऽभिः अ॒से अ॒हऽभिः वा॒मं
अ॒स्तु ॥४॥ द्युऽभिः हि॒तं मि॒त्रं इ॒व प्र॒योगं प्र॒त्नं ऋ॒त्विजं अ॒-
ध्व॒रस्य॑ जा॒रं बा॒हुऽभ्यां अ॒ग्निं आ॒यवः अ॒ज॒न॒त वि॒क्षु हो॒तारं नि
अ॒सा॒दय॑न्त ॥५॥ स्व॒यं य॒जस्व दि॒वि दे॒व दे॒वान किं॑ ते पा॒कः कृ॒ण-
व॒त् अ॒प्रऽचे॒ताः यथा॑ अ॒यजः ऋ॒तुऽभिः दे॒व दे॒वान ए॒व य॒जस्व
त॒न्वं सु॒ज्जात॑ ॥६॥ भ॒वं नः अ॒ग्ने अ॒वि॒ता उ॒त गो॒पाः भ॒वं व॒यः-
ऽकृ॒त् उ॒त नः व॒यऽधाः रा॒स्व च नः सु॒म॒हः ह॒व्यऽदा॑तिं चा॒स्व
उ॒त नः त॒न्वंः अ॒प्रऽयु॑च्छन् ॥ ७ ॥ २ ॥

॥८॥ प्र॒के॒तुना॑ बृ॒हता॒ याति॑ अ॒ग्निः आ॒रोद॑सी॒ वृष॑भः रो॒रवी॑ति
दि॒वः चि॒त् अ॒न्ता॒न उ॒पऽमा॒न् उ॒त् आ॒न॒द अ॒पां उ॒पऽस्थे॑ म॒हिषः
व॒व॒र्ध ॥१॥ मु॒मोद॑ग॒र्भैः वृष॑भः क॒कुत॑ऽमा॒न् अ॒से॒मा व॒त्सः शि॒मौ-
ऽवा॒न् अ॒रा॒वी॒त्सः दे॒वऽता॑ति उ॒त् य॒ता॒नि कृ॒ण्वन् स्वे॒षु क्ष॒येषु
प्र॒थ॒मः जि॒गा॒ति ॥२॥ आ॒यः मूर्धा॑नं पि॒त्रोः अ॒र॒व्य नि॒अ॒ध्वरे॑ द॒धिरे
सूरः॑ अ॒र्णैः अ॒स्य प॒त्न॒न् अ॒रु॒षीः अ॒श्वऽबु॒ध्नाः ऋ॒तस्य॑ यो॒नौ त॒न्वंः
जुष॑न्त ॥३॥ उ॒षऽउ॒षः हि॒ व॒सो अ॒यं ए॒षि त्वं य॒मयोः अ॒भ॒वः वि॒-
भा॑ऽवां ऋ॒ताय॑ स॒प्र द॒धिषे॑ प॒दानि॑ ज॒नय॑न् मि॒त्रं त॒न्वे स्वा॑यै ॥४॥
भु॒वं चक्षुः॑ म॒हः ऋ॒तस्य॑ गो॒पाः भु॒वं वरु॑णः य॒त् ऋ॒ताय॑ वे॒षि भु॒वं
अ॒पां न॒पां जा॒तऽवे॒दः भु॒वं दू॒तः य॒स्य ह॒व्यं जु॒जोषः ॥५॥ ३॥ भु॒वंः

अ० ७. अ० ६. व० ६.] ॥ २६६ ॥ [म० १०. अ० १. सू० १०.]

यज्ञस्य रजसः च नेता यत्र नियुतऽभिः सचसे शिवाभिः दिवि मू-
धानं दधिषे स्वःऽसां जिह्वां अग्ने चकृषे हव्यऽवाहं ॥ ६ ॥ अस्य
चितः क्रतुना वज्रे अंतः इच्छन् धीतिं पितुः एवैः परस्य सचस्य-
मानः पित्रोः उपऽस्थे जामि ब्रुवाणः आयुधानि वेति ॥ ७ ॥ सः
पित्र्याणि आयुधानि विद्वान् इंद्रऽइषितः आप्यः अभिअयुध्यत्
त्रिऽशीर्षाणाम् सप्तऽरश्मिं जघन्वान् त्वाष्ट्रस्य चित् निः समृजे चि-
तः गाः ॥ ८ ॥ भूरि इत् इंद्रः उतऽइनक्षंतं ओजः अव अभिनत् सत्-
ऽपतिः मन्यमानं त्वाष्ट्रस्य चित् विश्वऽरूपस्य गोनां आऽचक्रा-
णः चीणिं शीर्षा परां वक्त्रे ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ९ ॥ आपः हि स्थ मयःऽभुवः ताः नः ऊर्जे दधातु न महे रणां य
चक्षसे ॥ १ ॥ यः वः शिवऽतमः रसः तस्य भाजयत् इह नः उशतीः-
ऽइव मातरः ॥ २ ॥ तस्मै अरं गमाम वः यस्य क्षयाय जिन्वथ आपः
जनयथ च नः ॥ ३ ॥ शं नः देवीः अभिष्टये आपः भवंतु पीतये शं योः
अभि स्रवंतु नः ॥ ४ ॥ ईशानाः वार्याणां क्षयंतीः चर्षणीनां अपः
याचामि भेषजं ॥ ५ ॥ अपऽसु मे सोमः अब्रवीत् अंतः विश्वानि
भेषजा अभिं च विश्वऽशंभुवं ॥ ६ ॥ आपः पृणीत भेषजं वरुथं तन्वे
मम ज्योक् च सूर्यं हरे ॥ ७ ॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च दुऽइतं
मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोहं यत् वा शेपे उत अनृतं ॥ ८ ॥ आपः
अद्य अनु अचारिषं रसेन सं अगस्महि पयस्वान् अग्ने आ गृहि-
तं मा सं मृज वचसा ॥ ९ ॥ ५ ॥

॥ १० ॥ ओ चित् सखायं सख्या ववृत्त्यां तिरः पुरु चित् अणो वं
जगन्वान् पितुः नपांत आ दधीत वेधाः अधि क्षमि प्रऽतरं दी-

ध्यानः॥१॥ न ते सखा सख्यं वष्टि एतत् सऽलक्ष्मा यत् विष्णुः रूपं
 भवाति महः पुत्रासः असुरस्य वीराः दिवः धर्तारः उर्विया परि
 ख्यन् ॥२॥ उशंति घ ते अमृतासः एतत् एकस्य चित्तं त्यजसं
 मर्त्यस्य नि ते मनः मनसि धायि अस्मे जन्युः पतिः तन्वं आ
 विविश्याः॥३॥ न यत् पुरा चकृम कत ह नूनं ऋता वदतः अनृतं
 रपेम गंधर्वः अपऽसु अथा च योषा सा नः नाभिः परमं जामि
 तत् नौ॥४॥ गर्भे नु नौ जनिता दंऽपती० कः देवः त्वष्टा सविता
 विश्वऽरूपः न किं अस्य प्रमिनंति व्रतानि वेद नौ अस्य पृथिवी
 उत द्यौः॥५॥६॥ कः अस्य वेद प्रथमस्य अहः कः ईदृशं कः इह प्र
 वोचत बृहत् मित्रस्य वरुणस्य धाम कत ऊं ब्रवः आहनः वीच्या
 नून॥६॥ यमस्य मा यम्यं कामः आ अग्न सप्ताने योनौ सह-
 ऽश्वेया यजायाऽइव पत्ये तन्वं रिरियां विचित वृहव रथ्याऽइव
 चक्रा॥७॥ नतिष्ठंति न निमिषंति एते देवानां स्पर्शः इह ये चरंति
 अन्येन मत् आहनः याहि तूर्य तेन वि वृह रथ्याऽइव चक्रा॥८॥
 रात्रीभिः अस्मै अहंऽभिः दशस्येत् सूर्यस्य चक्षुः मुहुः उत मिमी-
 यात् दिवा पृथिव्या मिथुना सऽबधू० यमीः यमस्य विभृयात्
 अजामि॥९॥ आ घ ता गच्छान् उतऽतरा युगानि यत्र जामयः
 कृण्वन् अजामि उप बर्बृहि वृषभाय बाहुं अन्यं इच्छस्व सु-
 ऽभगे पतिं मत्॥१०॥१॥ किं भ्राता असत् यत् अनाथं भवाति किं
 ऊं स्वसां यत् निऽऽच्छतिः निऽगच्छात् कामऽमृता बहु एतत्
 रपामि तन्वा मे तन्वं संपिपृग्धि॥११॥ न वै ऊं ते तन्वा तन्वं सं
 पपृच्यां पापं आहुः यः स्वसारं निऽगच्छात् अन्येन मत् प्रऽमुदः
 कल्पयस्व न ते भ्राता सुऽभगे वष्टि एतत्॥१२॥ बतः बत असि
 यमन एव ते मनः हृदयं च अविदाम अन्या किल त्वां कस्याऽइव

अ० ७. अ० ६. व० १०.] ॥ २६८ ॥ [म० १०. अ० १. सू० ११.

युक्तं परि स्वजाते लिबुजाऽइव वृक्षं ॥ १३ ॥ अन्यं ऊं सु त्वं यमि
अन्यः ऊं त्वां परि स्वजाते लिबुजाऽइव वृक्षं तस्य वा त्वं मनः
इच्छ सः वा तव अध कृणुष्व संऽविदं सुऽभद्रां ॥ १४ ॥ ८ ॥

॥ ११ ॥ वृषा वृष्णे दुदुहे दोहसा दिवः पयांसि यद्दुः अदितेः अ-
दाभ्यः विश्वं सः वेद वरुणः यथा धिया सः यज्ञियः यजतु यज्ञि-
यान् ऋतून ॥ ११ ॥ रपत् गंधर्वीः अयां च योषणा नदस्य नादे परि
पातु मे मनः इष्टस्य मध्ये अदितिः नि धातु नः भ्राता नः ज्येष्ठः
प्रथमः वि वोचति ॥ २ ॥ सो चित्तनु भद्रा सुऽमती यशस्वती उ-
षाः उवास मनवे स्तःऽवती यत् ई उशतं उशतां अनु क्रतुं अग्निं
होतारं विदथाय जीजनन ॥ ३ ॥ अध त्वं द्रुप्सं विऽभ्वं विऽचक्षुणं
विः आ अभरत् इषितः श्येनः अध्वरे यदि विशः वृणते द्रुप्सं
आयाः अग्निं होतारं अध धीः अजायत ॥ ४ ॥ सदा असि राखः
यवसाऽइव पुथंते होचाभिः अग्ने मनुषः सुऽअध्वरः विप्रस्य वा
यत् शशमानः उक्थ्यं वाजं ससऽवान् उपऽयासि भूरिऽभिः
॥ ५ ॥ १॥ उत् ईरय पितरां जारः आ भगं इयक्षति हर्यतः हृत्तः इथ-
ति विवक्ति वह्निः सुऽअपस्यते मखः तविष्यते असुरः वेपते मती
॥ ६ ॥ यः ते अग्ने सुऽमतिं मतीः अक्षत सहसः सूनो अति सः प्र
श्रुत्वे इषं दधानः वहमानः अश्वैः आ सः द्युऽमान् अमऽवान्
भूषति द्यून ॥ ७ ॥ यत् अग्ने एषा संऽइतिः भवाति देवी देवेषु य-
जता यजत्र रत्ना च यत् विऽभजासि स्वधाऽवः भागं नः अत्र
वसुऽमंतं वीतात् ॥ ८ ॥ श्रुधि नः अग्ने सदने सधऽस्थे युक्ष्व रथं
अमृतस्य द्रवितुं आ नः वह रोदसी देवऽपुत्रे० माकिः देवानां
अप भूः इह स्याः ॥ ९ ॥ १० ॥

॥१२॥ द्यावाह द्यामा प्रथमे ऋतेन अभिऽआवे भवतः सत्य-
 ऽवाचा देवः यत् मतान् यजथाय कृण्वन् सीदन् होता प्रत्यङ् स्वं
 अमुं यन् ॥१॥ देवः देवान् परिऽभूः ऋतेन वहनः हव्यं प्रथमः चि-
 कित्वान् धूमऽकेतुः संऽइधा भाऽऽऽजीकः मन्द्रः होता नित्यः
 वाचा यजीयान् ॥२॥ स्वावृक् देवस्य अमृतं यदि गोः अतः जा-
 तासः धारयन्ते उर्वी विश्वे देवाः अनु तत् ते यजुः गुः दुहे यत्
 एनीं दिव्यं घृतं वाः ॥३॥ अर्चामि वां वर्धाय अपः घृतऽक्षू-
 द्यावाभूमी शृणुतं रोदसी मे अहा यत् द्यावः अमुऽनीतिं अयन्
 मध्वानः अच पितरां शिशीतां ॥४॥ किं स्विन्नः राजा जगृहे कत्
 अस्य अतिं व्रतं चकृम् कः वि वेद मिचः चित् हि स् जुहुराणः
 देवान् श्लोकः न यातां अपिं वाजः अस्ति ॥५॥ ११॥ दुऽमंतु अच
 अमृतस्य नामं सऽलक्ष्मा यत् विषुऽरूपा भवाति यमस्य यः
 मनवन्ते सुऽमंतु अमे तं ऋष्व पाहि अप्रऽयुच्छन् ॥६॥ यस्मिन्
 देवाः विदथे मादयन्ते विवस्वतः सदने धारयन्ते मूये ज्योतिः अ-
 दधुः मासि अक्नून् परि द्योतनिं चरतः अजसा ॥७॥ यस्मिन्
 देवाः मन्मनि संऽचरन्ति अपीच्ये न वयं अस्य विद्म मिचः नः
 अच अदितिः अनागान् सविता देवः वरुणाय वोचत ॥८॥
 शुधिनः अये सदने सधऽस्थे युष्ट्व रथं अमृतस्य द्रवित्तुं आ नः
 वह रोदसी देवऽपुत्रे माकिः देवानां अपभूः इह स्याः ॥९॥ १२॥

॥१३॥ युजे वां ब्रह्म पूर्वनमऽभिः वि श्लोकः एतु पथ्याऽइव
 सूरः शृण्वन्तु विश्वे अमृतस्य पुत्राः आ ये धामानि दिव्यानि तस्युः
 ॥१॥ यमेऽइव यतमाने यत् ऐतं प्र वा भरन् मानुषाः देवऽयन्तः
 आ सीदन्तं स्वं जं लोकं विदाने सुऽआसस्थे भवन्तं इदं देवः नः

॥ २ ॥ पंच पदानि रूपः अनु अरोहं चतुःऽपदी अनु एमि
व्रतेन अक्षरेण प्रति मिमे एतां चतुस्त्य नाभौ अधि सं
पुनामि ॥ ३ ॥ देवेभ्यः कं अवृणीत मृत्युं प्रऽजायै कं अमृतं
न अवृणीत बृहस्पतिं यज्ञं अकृण्वत ऋषिं प्रियां यमः तन्वं
प्र अरिरीचीत ॥ ४ ॥ सप्त क्षरंति शिशवे मरुत्वते पित्रे पुत्रासः
अपि अवीवतन चतुर् उभे इत अस्य उभयस्य राजतः उभे
यतेते उभयस्य पुष्यतः ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ १४ ॥ परियिऽवासं प्रऽवतः महीः अनु बहुऽभ्यः पंथां अनु-
ऽपस्पशानं वैवस्वतं संऽगमनं जनानां यमं राजानं हविषा दु-
वस्य ॥ १ ॥ यमः नः गातुं प्रथमः विवेदन एषा गब्यूतिः अपऽभर्तवै
ऊं यचनः पूर्वै पितरः पराऽईयुः एना जज्ञानाः पथ्याः अनु स्वाः
॥ २ ॥ मातली कथैः यमः अंगिरःऽभिः बृहस्पतिः ऋक्ऽभिः ववृ-
धानः यान च देवाः ववृधुः ये च देवान स्वाहा अन्ये स्वधया अन्ये
मदंति ॥ ३ ॥ इमं यमं प्रऽस्तरं आ हि सीदं अंगिरःऽभिः पितृऽभिः
संऽविदानः आत्वा मंचाः कविऽशस्ताः वहंतु एना राजन् हविषा
मादयस्व ॥ ४ ॥ अंगिरःऽभिः आ गहि यज्ञियेभिः यमं वैरूपैः इह
मादयस्व विवस्वतं हुवे यः पिता ते अस्मिन् यज्ञे बहिषि आ
निऽसद्य ॥ ५ ॥ १४ ॥ अंगिरसः नः पितरः नवऽग्वाः अथर्वाणः भृ-
गवः सोम्यासः तेषां वयं सुऽमतौ यज्ञियांनां अपि भद्रे सौमनसे
स्याम ॥ ६ ॥ प्र इहि प्र इहि पथिऽभिः पूर्वैभिः यचनः पूर्वै पितरः प-
राऽईयुः उभा राजाना स्वधया मदंता यमं पश्यासि वरुणं च देवं
॥ ७ ॥ सं गच्छस्व पितृऽभिः सं यमेन इष्टा पूतेन परमे विऽओमन्
हित्वाय अवद्यं पुनः अस्तं आ इहि सं गच्छस्व तन्वा सुऽवर्चाः

॥८॥ अप इत् वि इत् वि च सपेत अतः असै एतं पितरः लोकं
अक्रन् अहःऽभिः अत्ऽभिः अक्तुऽभिः विऽअक्तं यमः ददाति
अवऽसानं असै ॥९॥ अतिं द्रव सारमेयौ श्वानौ चतुःऽअक्षौ
श्वलौ साधुना पथा अथ पितृन् सुऽविद्वान् उप इहि यमेनं
ये सधऽमादं मदति ॥१०॥ १५॥ यौ ते श्वानौ यम रक्षितारौ च-
तुःऽअक्षौ पथिऽरक्षी० नृऽचक्षसौ ताभ्यां एनं परि देहि राजन्
स्वस्ति च असै अनमीवं च धेहि ॥११॥ उरुऽनसौ असुऽतृपौ उ-
दुबलौ यमस्य दूतौ चरतः जनान् अनु तो अस्मभ्यं हशये सूर्याय
पुनः दातां असुं अद्य इह भद्रं ॥१२॥ यमाय सोमं सुनुत यमाय जु-
हुत हविः यमं ह यज्ञः गच्छति अग्निऽदूतः अरुऽकृतः ॥१३॥ यमाय
घृतऽवत् हविः जुहोत प्र च तिष्ठत सः नः देवेषु आ यमत दीर्घ
आयुः प्र जीवसे ॥१४॥ यमाय मधुमतऽतमं राज्ञे हव्यं जुहोत न इदं
नमः ऋषिऽभ्यः पूर्वऽजेभ्यः पूर्वैभ्यः पथिकृतऽभ्यः ॥१५॥ चिऽक-
दुकेभिः पतति षट् उर्वीः एकं इत् बृहत् चिऽस्तु पगा यची छंदांसि
सर्वा ता यमे आऽहिता ॥ १६ ॥ १६ ॥

॥१५॥ उत् ईरतां अवरे उत् परासः उत् मध्यमाः पितरः सो-
म्यासः असुं ये इयुः अवृकाः ऋतुऽज्ञाः ते नः अवन्तु पितरः हवेषु
॥१॥ इदं पितृऽभ्यः नमः अस्तु अद्य ये पूर्वासः ये उपरासः इयुः ये
पार्थिवे रजसि आ निऽसंज्ञाः ये वा नूनं सुऽवृजनां सु विष्णु ॥२॥
आ अहं पितृन् सुऽविद्वान् अविस्ति नपातं च विऽक्रमणं च
विष्णोः बर्हिऽसदः ये स्वधयां सुतस्य भजैत पितृः ते इह आऽगं-
मिष्ठाः ॥३॥ बर्हिऽसदः पितरः ऊती अर्वाक् इमा वः हव्या चकृम
जुषध्वं ते आ गत अवसा शंऽतमेन अथ नः शं योः अरपः दधात

अ० ७. अ० ६. व० २०.] ॥ २७२ ॥ [म० १०. अ० १. सू० १६.

॥४॥ उपऽहूताः पितरः सोम्यासः बर्हिषेषु निऽधिषु प्रियेषु ते आ
गमन्तु ते इह श्रुवन्तु अधि ब्रुवन्तु ते अवंतु अस्मान् ॥५॥ १७॥ आ-
ऽअच्यं जानुं दक्षिणतः निऽसद्यं इमं यज्ञं अभि गृणीत विश्वे मा
हिंसिष्ट पितरः केन चित्त नः यत् वः आगः पुरुषतां कराम् ॥६॥
आसीनासः अरुणीनां उपऽस्थे रयिं धत्त दाप्नुवै मत्यां य पुत्रेभ्यः
पितरः तस्य वस्वः प्र यच्छत ते इह ऊर्जं दधातु ॥७॥ ये नः पूर्वै
पितरः सोम्यासः अनुऽऊहिरे सोमऽपीथं वसिष्ठाः तेभिः यमः
संऽरराणः हवीषि उशन उशन्नऽभिः प्रतिऽकामं अत्तु ॥८॥ ये त-
तृषुः देवऽवा जेहमानाः होवाऽविदः स्तोमऽतष्टासः अकैः आ
अग्ने याहि सुऽविदत्रेभिः अवाङ् सत्यैः कथ्यैः पितृऽभिः घर्मसत्-
ऽभिः ॥९॥ ये सत्यासः हविऽअदः हविऽपाः इद्रेण देवैः सऽरथं
दधानाः आ अग्ने याहि सहस्रं देवऽवन्दैः परैः पूर्वैः पितृऽभिः घर्म-
सत्ऽभिः ॥१०॥ १८॥ अग्निऽस्वात्ताः पितरः आ इह गच्छतु सदः-
ऽसदः सदतु सुऽप्रनीतयः अत्त हवीषि प्रऽयतानि बर्हिषि अथ
रयिं सर्वैः वीरं दधातु ॥११॥ त्वं अग्ने ईळितः जातऽवेदः अवाङ्
हव्यानि सुरभीणि कृत्वा प्र अदाः पितृऽभ्यः स्वधयां ते अक्षुन
अद्वि त्वं देव प्रऽयता हवीषि ॥१२॥ ये च इह पितरः ये च न इह
यान् च विद्म यान् ऊं च न प्रऽविद्म त्वं वेत्थ यति ते जातऽवेदः
स्वधाभिः यज्ञं सुऽकृतं जुषस्व ॥१३॥ ये अग्निऽदग्धाः ये अनग्नि-
ऽदग्धाः मध्ये दिवः स्वधयां मादयन्ते तेभिः स्वऽराट् असुंऽनीतिं
एतां यथाऽवशं तन्वं कल्पयस्व ॥ १४॥ १९॥

॥१६॥ मा एनं अग्ने विदुहः मा अभिशोचः मा अस्य त्वचं चि-
क्षिपः मा शरीरं यदा शृतं कृणवः जातऽवेदः अथ ई एनं प्र हिणु-

तात् पितृभ्यः ॥१॥ श्रुतं यदा करसि जातवेदः अथ ई एनं
परि दत्तात् पितृभ्यः यदा गच्छाति अमुनीति एतां अथ
देवानां वशनीः भवति ॥२॥ सूर्यं चक्षुः गच्छतु वातं आत्मा द्यां
च गच्छ पृथिवी च धर्मेणा अपः वा गच्छ यदि तत्र ते हितं ओष-
धीषु प्रति तिष्ठ शरीरैः ॥३॥ अजः भागः तपसा तं तपस्व तं ते
शोचिः तपतु तं ते अर्चिः याः ते शिवाः तन्वः जातवेदः ता-
भिः वह एनं सुकृतां जं लोकं ॥४॥ अवमृज पुनः अमे पितृभ्यः
यः ते आहुतः चरति स्वधाभिः आयुः वसानः उप वेतु शेषः
सं गच्छतां तन्वां जातवेदः ॥५॥ २०॥ यत् ते कृष्णः शकुनः आ-
हुतोद पिपीलः सर्पः उत वा श्वापदः अग्निः तत् विश्वस्य अत्
अगदं कृणोतु सोमः च यः ब्राह्मणान् आ विवेश ॥६॥ अमेः वर्म
परि गोभिः व्ययस्व सं प्र ऊर्णेष्व पीवसा मेदसा च न इत् त्वा
धृष्णुः हरसा जह्वषाणः दधृक् विधस्यन् परि अंखयाति ॥७॥
इमं अमे चमसं मा वि जिह्वरः प्रियः देवानां उत सोम्यानां
एषः यः चमसः देवपानः तस्मिन् देवाः अमृताः मादयन्ते ॥८॥
ऋव्यस्य अदं अग्निं प्र हिणोमि दूरं यमस्राज्ञः गच्छतु रिप्रवाहः
इह एव अयं इतरः जातवेदाः देवेभ्यः हव्यं वहतु प्रजानन् ॥९॥
यः अग्निः ऋव्यस्य अत् प्र विवेश वः गृहं इमं पश्यन् इतरं जात-
वेदसं तं हरामि पितृयज्ञाय देवं सः घर्म इन्वात् परमे सध-
स्ये ॥१०॥ २१॥ यः अग्निः ऋव्यस्य वाहनः पितृन यक्षत ऋतुवृधः
प्र इत् जं हव्यानि वोचति देवेभ्यः च पितृभ्यः आ ॥११॥ उशंतः
त्वा नि धीमहि उशंतः सं इधीमहि उशन उशतः आ वह पितृन
हविषे अत्तवे ॥१२॥ यत्वं अमे सं अदहः तं जं निः वापय पुनः
क्रियां बु अव रोहतु पाकसूत्रा वि अल्कशा ॥१३॥ शीतिके

अ० ७. अ० ६. व० २४.] ॥ २७४ ॥ [म० १०. अ० २. सू० १७.]

शीतिकाऽवति ह्लादिके ह्लादिकाऽवति मंडूक्यां सुसंगमः इमं
सु अमिं हर्षय ॥ १४ ॥ २२ ॥ १ ॥

॥ १७ ॥ त्वष्टां दुहिचे वहतुं कृणोति इति इदं विश्वं भुवनं सं ए-
ति यमस्य माता परिऽउह्यमाना महः जाया विवस्वतः ननाश
॥ १ ॥ अप अगूहन् अमृतां मर्त्येभ्यः कृत्वा सऽवर्णा अददुः वि-
वस्वते उत अश्विनौ अभ्रत यत् तत् आसीत् अजहात् ऊं वा
मिथुना सरण्युः ॥ २ ॥ पूषा त्वा इतः च्यवयतु प्र विद्वान् अ-
नष्टऽपशुः भुवनस्य गोपाः सः त्वा एतेभ्यः परि ददत् पितृऽभ्यः
अग्निः देवेभ्यः सुऽविदुचियेभ्यः ॥ ३ ॥ आयुः विश्वऽआयुः परि
पासति त्वा पूषा त्वा पातु प्रऽपथे पुरस्तात् यच्च आसते सु-
ऽकृतः यच्च ते युयुः तच्च त्वा देवः सविता दधातु ॥ ४ ॥ पूषा
इमाः आशाः अनु वेद सर्वाः सः अस्मान् अभयऽतमेन नेषत्
स्वस्तिऽदाः आघृणिः सर्वेऽवीरः अप्रऽयुच्छन् पुरः एतु प्र-
ऽजानन् ॥ ५ ॥ २३ ॥ प्रऽपथे पथां अजनिष्ट पूषा प्रऽपथे दिवः
प्रऽपथे पृथिव्याः उभे अभि प्रियऽतमे सधऽस्थे आ च
परां च चरति प्रऽजानन् ॥ ६ ॥ सरस्वती देवऽयंतः हवन्ते सर-
स्वती अध्वरे तायमाने सरस्वती सुऽकृतः अह्वयंत सरस्वती
दाशुषे वार्यं दात् ॥ ७ ॥ सरस्वति या सरथं ययाथ स्वधाभिः
देवि पितृऽभिः मदंती आऽसद्यं अस्मिन् बर्हिषि मादयस्व
अनमीवाः इषः आ धेहि अस्मे ॥ ८ ॥ सरस्वती यां पितरः ह-
वन्ते दक्षिणा यज्ञं अभिऽनक्षमाणाः सहस्रऽअर्घं इळः अचं
भागं रायः पोषं यजमानेषु धेहि ॥ ९ ॥ आपः अस्मान् मातरः
शुधयंतु घृतेन नः घृतऽध्वः पुनंतु विश्वं हि रिप्रं प्रऽवहति

दे॒वीः उ॒त् इ॒त् आ॒भ्यः शु॒चिः आ॒ पू॒तः ए॒मि॒ ॥ १० ॥ २४ ॥ द्र॒प्सः च॒स्कंद॒
प्र॒थ॒मा॒न॒ अ॒नु॒ द्यू॒न इ॒मं च॒ यो॒निं अ॒नु॒ यः च॒ पू॒र्वैः स॒मा॒नं॒ यो॒निं
अ॒नु॒ सं॒ऽच॒र॒न्तं द्र॒प्सं जु॒हो॒मि॒ अ॒नु॒ स॒प्र॒ हो॒चाः ॥ ११ ॥ यः ते द्र॒प्सः
स्कंद॑ति यः ते अं॒शुः बा॒हुऽच्यु॑तः धि॒षणा॑याः उ॒प॒ऽस्था॑त् अ॒ध्व॒र्योः
वा॒ परि॒ वा॒ यः प॒वि॒त्रा॑त् तं ते जु॒हो॒मि॒ मन॑सा वष॑ट् कृतं ॥ १२ ॥
यः ते द्र॒प्सः स्क॒न्नः यः ते अं॒शुः अ॒वः च॒ यः प॒रः सु॒चा अ॒यं दे॒वः
बृ॒ह॒स्प॒तिः सं तं सि॑च॒तु रा॒ध॒से ॥ १३ ॥ प॒र्य॒स्व॒तीः ओष॑धयः
प॒र्य॒स्व॒त् मा॒म॒कं व॒चः अ॒पां प॒र्य॒स्व॒त् इ॒त् प॒र्यः तेन॑ मा॒ सह
शु॒ध॒त् ॥ १४ ॥ २५ ॥

॥ १८ ॥ पर॑ मृत्योः अ॒नु॒ परा॑ इ॒हि पंथा॑ यः ते स्वः इ॒तरः दे॒व॒ऽया॒
ना॑त् चक्षु॑ष्मते शृ॒ण्व॒ते ते ब्र॒वी॒मि॒ मा नः प्र॒ऽजां रि॒रिषः॑ मा॒ उ॒त्
वी॒रान् ॥ १९ ॥ मृत्योः प॒दं यो॒प॒र्य॑तः यत् ऐ॒तं द्रा॒घी॒यः आ॒युः प्र॒ऽत॒रं
द॒धा॒नाः आ॒ऽप्या॒य॒मा॒नाः प्र॒ऽज॒या ध॒नेन॑ शु॒द्धाः पू॒ताः भ॒व॒त् य॒
ज्ञि॒या॒सः ॥ २० ॥ इ॒मे जी॒वाः वि॒मृ॒तैः आ॒ अ॒व॒वृ॒च॒न॒ अ॒भू॒त॒भ॒द्रा दे॒व॒
ऽहू॑तिः नः अ॒द्य प्रा॑चं अ॒गा॒म॒नृ॒तये॑हसा॒य द्रा॒घी॒यः आ॒युः प्र॒ऽत॒रं
द॒धा॒नाः ॥ २१ ॥ इ॒मं जी॒वेभ्यः॑ परि॒ऽधि॑ द॒धामि॒ मा ए॒षां नु॒ गा॒त् अ॒
प॒रः अ॒र्थे ए॒तं श॒तं जी॒वंतु॑ श॒रदः॑ पु॒रु॒चीः अ॒न्तः मृ॒त्युं द॒धतां॑ प॒र्व॒तेन॑
॥ २२ ॥ यथा॑ अ॒हानि॑ अ॒नु॒ऽपूर्व॑ भ॒व॑न्ति यथा॑ ऋ॒त॒वं ऋ॒तुऽभिः॑ यंति
सा॒धु यथा॑ न पू॒र्वे अ॒प॒रः ज॒हा॒ति ए॒व धा॒तः आ॒यूषि॑ क॒ल्प॒य ए॒षां
॥ २३ ॥ २४ ॥ आ॒ रो॒ह॒त् आ॒युः ज॒र॒सं वृ॒णा॒नाः अ॒नु॒ऽपूर्व॑ य॒त॒मा॒नाः
य॒ति॒ स्थि॒ इ॒ह त्व॒ष्टा सु॒ऽज॒नि॒मा सु॒ऽजोषाः॑ दी॒र्घ आ॒युः क॒र॒ति जी॒व॒से
वः ॥ २५ ॥ इ॒माः ना॒रीः अ॒वि॒ध॒वाः सु॒ऽप॒त्नीः आ॒ऽअंज॑नेन स॒र्षिषां॑
सं वि॒श॒न्तु अ॒न॒श्व॒वः अ॒न॒मी॒वाः सु॒ऽर॒त्नाः आ॒ रो॒ह॒न्तु॑ ज॒न॒यः यो॒निं

अये ॥ ७ ॥ उत इध्वं नारि अभि जीवऽलोकं गतऽअसुं एतं उप
 शेषे आ इहि हस्तऽयाभस्यं दिधिषोः तव इदं पत्युः जनिऽत्वं अभि
 सं बभूय ॥ ८ ॥ धनुः हस्तात् आऽददानः मृतस्य असे स्त्रियाय व-
 च्चैसे बलाय अच एव त्वं इह वयं सुऽवीराः विश्वाः स्पृधः अभि-
 ऽमातीः जयेम ॥ ९ ॥ उप सपे मातरं भूमिं एतां उरुऽव्यचंसं पृथि-
 वी सुऽशेवां ऊर्णोऽमदाः युवतिः दक्षिणाऽवते एषा त्वा पातु
 निऽऽकृतेः उपऽस्थात् ॥ १० ॥ २७ ॥ उत श्वंचस्व पृथिवि मा नि
 बाधथाः सुऽउपायना असे भव सुऽउपवंचना माता पुत्रं यथा
 सिचा अभि एनं भूमे ऊर्णुहि ॥ ११ ॥ उतऽश्वंचमाना पृथिवी सु
 तिष्ठतु सहस्रं मितः उप हि श्रयतां ते गृहासः घृतऽश्रुतः भवंतु
 विश्वाहा असे शरणाः संतु अच ॥ १२ ॥ उत ते स्तभामि पृथिवी
 त्वत् परि इमं लोगं निऽदधत् मो अहं रिषं एतां स्थूणां पितरं
 धारयंतु ते अच यमः सदनं ते मिनोतु ॥ १३ ॥ प्रतीचीनं मां अहं नि
 इध्वाः पूर्णोऽव आ दधुः प्रतीचीं जयभ वाचं अश्वं रश्नयां यथा
 ॥ १४ ॥ २८ ॥ ६ ॥

॥ १९ ॥ नि वर्तध्वं मा अनु गात अस्मान् सिसृक्ते रेवतीः अमी-
 षोमा पुनऽवसू असे धारयतं रयिं ॥ १ ॥ पुनः एनाः नि वर्तय
 पुनः एनाः नि आ कुरु इंद्रः एनाः नि यच्छतु अग्निः एनाः उप-
 ऽअजंतु ॥ २ ॥ पुनः एताः नि वर्ततां अस्मिन् पुष्यंतु गोऽपंतौ इह
 एव अमे नि धारय इह तिष्ठतु या रयिः ॥ ३ ॥ यत् निऽयानं नि-
 ऽअयनं संऽज्ञानं यत् पराऽअयनं आऽवर्तनं निऽवर्तनं यः गोपाः
 अपि तं हुवे ॥ ४ ॥ यः उतऽआनंदं विऽअयनं यः उतऽआनंदं
 पराऽअयनं आऽवर्तनं निऽवर्तनं अपि गोपाः नि वर्ततां ॥ ५ ॥

आ निऽवर्त नि वर्तय पुनः नः इन्द्र गाः देहि जीवाभिः भुनजा-
महे ॥ ६ ॥ परि वः विश्वतः दधे ऊर्जा घृतेन पर्यसा ये देवाः के
च यज्ञियाः ते रय्या सं सृजंतु नः ॥ ७ ॥ आ निऽवर्तन वर्तय नि
निऽवर्तन वर्तय भूम्याः चतस्रः प्रऽदिशः ताभ्यः एनाः नि वर्तय
॥ ८ ॥ १ ॥

॥ २० ॥ भद्रं नः अपि वातय मनः ॥ १ ॥ अग्निं ईळे भुजां यविष्ठं
शासा मिचं दुःधरीतुं यस्य धर्मेन स्वः एनीः सपर्यति मातुः ऊधः
॥ २ ॥ यं आसा कृपस्नीळं भासाऽकेतुं वर्धयति भ्राजते श्रेणिऽदन
॥ ३ ॥ अर्यः विशां गातुः एति प्र यत् आनद दिवः अंतान कविः
अभ्रं दीद्वानः ॥ ४ ॥ जुषत हव्या मानुषस्य ऊर्ध्वः तस्थौ ऋभ्वा यज्ञे
मिन्वन सन्न पुरः एति ॥ ५ ॥ सः हि क्षेमः हविः यज्ञः श्रुष्टी इत् अस्य
गातुः एति अग्निं देवाः वाशीऽमंतं ॥ ६ ॥ २ ॥ यज्ञऽसहं दुवः इषे अ-
ग्निं पूर्वस्य शेवस्य अद्रैः सूनूं आयुं आहुः ॥ ७ ॥ नरः ये के च अस्मत्
आ विश्वा इत ते वामे आ स्युः अग्निं हविषा वर्धतः ॥ ८ ॥ कृष्णः
श्वेतः अरुषः यामः अस्य ब्रध्नः ऋजः उत्त शोणः यशस्वान हिरण्य-
ऽरूपं जनिता जजान ॥ ९ ॥ एव ते अग्ने विऽमदः मनीषां ऊर्जैः
नपात् अमृतेभिः सऽजोषाः गिरः आ वक्षत सुऽमतीः इयानः
इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं विश्वं आ अभाः ॥ १० ॥ ३ ॥

॥ २१ ॥ आ अग्निं न स्ववृक्तिऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे यज्ञाय
स्तीर्णऽबर्हिषे विवः मदे शीरं पावकऽशोचिषं विवक्षसे ॥ १ ॥ त्वां
ऊं ते सुऽआभुवः शुभंति अश्वऽराधसः वेति त्वां उपऽसेचनी वि-
वः मदे ऋजीतिः अग्ने आऽहुतिः विवक्षसे ॥ २ ॥ त्वे धर्माणः आ-

सते जुहूभिः सिंचतीऽइव कृष्णा रूपाणि अर्जुना वि वः मदे वि-
 श्वाः अधि श्रियः धिषे विवक्षसे ॥३॥ यं अग्ने मन्यसे रयिं सहसा-
 ऽवन अमर्त्यं तं आ नः वाजं ऽसातये वि वः मदे यज्ञेषु चित्रं आ
 भर विवक्षसे ॥४॥ अग्निः जातः अथर्वणा विदत् विश्वानि काव्या
 भुवन्त दूतः विवस्वतः वि वः मदे प्रियः यमस्य काम्यः विवक्षसे
 ॥५॥४॥ त्वां यज्ञेषु ईळते अग्ने प्र ऽयति अध्वरे त्वं वसूनि काम्या वि
 वः मदे विश्वा दधासि दाशुषे विवक्षसे ॥६॥ त्वां यज्ञेषु ऋत्विजं
 चारु अग्ने नि सेदिते घृतं ऽप्रतीकं मनुषः वि वः मदे शुक्रं चेतिष्ठं
 अक्ष ऽभिः विवक्षसे ॥७॥ अग्ने शुक्लेण शोचिषा उरु प्रथयसे बृहत्
 अभि ऽक्रंदन् वृष ऽयसे वि वः मदे गर्भं दधासि जामिषु विवक्षसे
 ॥८॥ ५ ॥

॥२२॥ कुहं श्रुतः इंद्रः कस्मिन् अद्य जने मित्रः न श्रूयते ऋषी-
 णां वा यः क्षये गुहा वा चर्कृषे गिरा ॥१॥ इह श्रुतः इंद्रः अस्मे अद्य
 स्तवे वजी ऋचीषमः मित्रः न यः जनेषु आ यशः चक्रे असामि
 आ ॥२॥ महः यः पतिः शर्वसः असामि आ महः नृण्यस्य तूतुजिः
 भर्ता वज्रस्य धृष्णोः पिता पुत्रं ऽइव प्रियं ॥३॥ युजानः अश्वा वा-
 तस्य धुनी देवः देवस्य वज्रि ऽवः स्यन्ता पथा विरुक्ता सृजानः
 स्तोषि अध्वनः ॥४॥ त्वं त्या चित् वातस्य अश्वा आ अगाः ऋजा
 त्मना वह्यै ययोः देवः न मर्त्यः यन्ता नकिः विदार्यः ॥५॥६॥ अध
 गमन्ता उशना पृच्छते वां कत ऽअर्थानः आ गृहं आ जग्मथुः परा-
 कात् दिवः च गमः च मर्त्यं ॥६॥ आ नः इंद्र पृक्षसे अस्माकं ब्रह्म
 उत ऽयतं तत् त्वा याचामहे अवः शुष्णं यत् हन् अमानुषं ॥७॥
 अकर्मो दस्युः अभिनः अमन्तुः अन्य ऽव्रतः अमानुषः त्वं तस्य अ-

मि॒त्रऽह॒न॒ वधः॑ दा॒सस्य॑ दं॒भ॒य॒ ॥ ८ ॥ त्वं नः॑ इ॒न्द्र॒ शूर॒ शूरेः॑ उ॒त त्वा॒-
 ऽऽ॒ज॒तासः॑ ब॒र्ह॒णा पु॒रु॒ऽचा ते॒ वि॒पू॒र्त॒यः न॒वैत॑ क्षो॒ण॒यः यथा॑ ॥ ९ ॥
 त्वं तान॑ वृ॒त्रऽह॒त्ये चो॒द॒यः नृ॒न् का॒र्पा॒णे शूर॒ व॒ज्रि॒ऽवः गु॒हा यदि॑
 क॒वीनां॑ वि॒शां नक्ष॑त्रऽश॒वसां॑ ॥ १० ॥ ७ ॥ म॒क्षु ता ते॒ इ॒न्द्र दा॒नऽअ॒-
 भ॒सः आ॒क्षा॒णे शूर॒ व॒ज्रि॒ऽवः यत् ह॒ शु॒ष्णस्य॑ दं॒भ॒यः जा॒तं वि॒श्वं
 स॒याव॑ऽभिः ॥ ११ ॥ मा अ॒कु॒र्ध्वं क॒ इ॒न्द्र शूर॒ व॒स्वीः अ॒से भू॒वन
 अ॒भिष्ट॑यः व॒यंऽव॒यं ते आ॒सां मु॒क्षे स्या॒म व॒ज्रि॒ऽवः ॥ १२ ॥ अ॒से
 ता ते॒ इ॒न्द्र सं॒तु स॒त्या अ॒हिं॒संतीः उ॒पऽस्पृ॑शः वि॒द्याम॑ यासां भुजः
 धे॒नूनां॑ न व॒ज्रि॒ऽवः ॥ १३ ॥ अ॒ह॒स्ता यत् अ॒प॒दी॒ व॒र्ध॒त क्षाः श॒ची॒-
 भिः वे॒द्यानां॑ शु॒ष्णं परि॑ प्र॒ऽद॒क्षि॒णित् वि॒श्वऽआ॒यवे॑ नि शि॒श्र॒यः
 ॥ १४ ॥ पि॒बं॑ऽपि॒ब इ॒न्द्र शूर॒ सोम॑ मा रि॒षि॒ण्यः व॒स॒वान् व॒सुः
 सन् उ॒त चा॒य॒स्व गृ॒णतः॑ म॒घो॒नः म॒हः च॒ रा॒यः रे॒वतः॑ कृ॒धि नः॑
 ॥ १५ ॥ ८ ॥

॥ २३ ॥ यजा॑महे इ॒न्द्र व॒ज्रं॑ऽदक्षि॒णं ह॒रीणां॑ र॒थ्यं वि॒ऽव॒न्तानां॑ प्र
 श॒म॒श्चु दोधु॑वत् ऊ॒र्ध्वं॑ऽथा भू॒त वि॒ सेना॑भिः द॒य॒मानः॑ वि रा॒ध॒सा
 ॥ १ ॥ ह॒री॑ नु अ॒स्य या वने॑ वि॒दे व॒सु इ॒न्द्रः म॒घैः म॒घऽवा वृ॒त्रऽहा भु॒-
 वत् ऋ॒भुः वाजः॑ ऋ॒भु॒क्षाः प॒त्य॒ते श॒वः अ॒व द॒क्षौ मि॒दा॒स॒स्य नाम॑
 चि॒त् ॥ २ ॥ यदा व॒ज्रं हि॒र॒ण्यं इ॒त् अ॒थ र॒थं ह॒री॑ यं अ॒स्य व॒हतः॑ वि
 सूरि॑ऽभिः आ तिष्ठ॒ति म॒घऽवा स॒न॑ऽश्नुतः इ॒न्द्रः वाज॑स्य दी॒र्घऽअ॒-
 व॒सः प॒तिः ॥ ३ ॥ सो॑ चि॒त् नु वृ॒ष्टिः यू॒थ्या स्वा स॒चा इ॒न्द्रः श॒म॒श्चूणि
 हरि॑ता अ॒भि प्रु॒णु॒ते अ॒व वे॒ति मु॒ऽक्षय॑ सु॒ते मधु॑ उ॒त इ॒त् धू॒नो॒ति
 वा॒तः यथा॑ व॒नं ॥ ४ ॥ यः वा॒चा वि॒ऽवा॒चः म॒घ्रऽवा॒चः पु॒रु॒स॒ह॒सा
 अ॒शि॒वा ज॒घा॒न॒त॒तऽत॒त् इ॒त् अ॒स्य पौ॒ंस्यं गृ॒णी॒म॒सि पि॒ताऽइ॒व

अ० ७. अ० ७. व० ११.] ॥ २८० ॥ [म० १०. अ० २. सू० २५.

यः तविषी ववृधे शवः ॥ ५ ॥ स्तोमं ते इंद्र विऽमदाः
अजीजनन् अपूर्थ्यं पुरुऽतमं सुऽदानवे विऽन्न हि अस्य भो-
जनं इनस्य यत् आ पशुं न गोपाः करा॒महे ॥ ६ ॥ माकिः नः
ए॒ना स॒ख्या वि॒ यौषुः तव॑ च इंद्र विऽमदस्य च ऋषेः विऽन्न हि
ते प्रऽमंति दे॒व जा॒मिऽवत् अ॒से ते संतु॑ स॒ख्या शि॒वानि
॥ ७ ॥ ८ ॥

॥ २४ ॥ इंद्र सोमं इमं पिब मधुऽमंतं चमू॒ सुतं अ॒से रयि॑ नि
धा॒रय॒ वि॒वः मदे॑ स॒हस्रि॑णां पुरुऽव॒सो॒ वि॒वक्ष॑से ॥ १ ॥ त्वां य॒ज्ञेभिः
उ॒क्थैः उ॒प॒ह॒व्येभिः इ॒महे॑ शची॒ऽपते॑ श॒चीनां॑ वि॒वः मदे॑ श्रेष्ठं नः
धेहि॒ वार्यै॑ वि॒वक्ष॑से ॥ २ ॥ यः पतिः वार्याणां अ॒सि र॒ध्रस्य॑ चो॒दिता
इंद्र॑ स्तो॒तृणां॑ अ॒विता॑ वि॒वः मदे॑ द्विषः नः पा॒हि अ॒हंसः॑ वि॒वक्ष॑से
॥ ३ ॥ यु॒वं श॒क्रा मा॒याऽवि॑नां संऽई॒ची॒ निः अ॒मंथ॑तं विऽमदे॒न
यत् ई॒ळिता॑ ना॒सत्या॑ निऽअ॒मंथ॑तं ॥ ४ ॥ वि॒श्वे दे॒वाः अ॒कृप॑तं सं-
ऽई॒च्योः निऽप॑त॒त्योः ना॑स॒त्यौ अ॒ब्रुव॑न् दे॒वाः पुनः॑ आ व॒हता॑त्
इति ॥ ५ ॥ मधुऽमत् मे॒ परा॑ऽअ॒यनं॑ मधुऽमत् पुनः॑ आऽअ॒यनं॑ ता
नः दे॒वा दे॒वता॑ या यु॒वं मधुऽम॑तः कृतं ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ २५ ॥ भद्रं नः अपि वा॒तय॑ मनः दक्षं उ॒त क्रतुं॑ अ॒ध ते स॒ख्ये अ॒-
धंसः॑ वि॒वः मदे॑ र॒णं गा॒वं न॑ यव॒से वि॒वक्ष॑से ॥ १ ॥ इ॒दिऽस्पृशः॑ ते
आ॒सते॑ वि॒श्वेषु॑ सो॒म॒धाम॑ऽसु अ॒ध का॒माः इ॒मे म॑म॒ वि॒वः मदे॑ वि
ति॒ष्ठते॑ व॒सुऽयवः॑ वि॒वक्ष॑से ॥ २ ॥ उ॒त व॒तानि॑ सो॒म ते प्र॑ अ॒हं मि॒-
ना॒मि पा॒क्या अ॒ध पि॒ताऽइ॒व सू॒नवे॑ वि॒वः मदे॑ मृ॒ळ नः॑ अ॒भि
चि॒त्त व॒धात् वि॒वक्ष॑से ॥ ३ ॥ सं॒जं प्र॑ य॒ति धी॑तयः स॒र्गासः॑ अ॒व-

अ० ७. अ० ७. व० १४.] ॥ २८१ ॥ [म० १०. अ० २. सू० २६.]

तानऽइव ऋतुं नः सोम जीवसे वि वः मदें धारयं चमसानऽइव
विवक्षसे ॥४॥ तव ते सोम शक्तिऽभिः निऽका मासः वि ऋषिरे
गृत्सस्य धीराः तवसः वि वः मदें व्रजं गोऽमंतं अश्विनं विवक्षसे
॥५॥११॥ पशुं नः सोम रक्षसि पुरुऽचा विऽस्थितं जगत् संऽआकृ-
णोषि जीवसे वि वः मदें विश्वा संऽपश्यन् भुवना विवक्षसे ॥६॥
त्वं नः सोम विश्वतः गोपाः अदाभ्यः भव सेधं राजन् अप सिधः
वि वः मदें मानः दुऽशंसः ईशत विवक्षसे ॥७॥ त्वं नः सोम सुऽऋतुः
वयऽधेयाय जागृहि क्षेचवितऽतरः मनुषः वि वः मदें दुहः नः
पाहि अंहसः विवक्षसे ॥८॥ त्वं नः वृचहन्ऽतम इंद्रस्य इंदो शिवः
सखा यत् सी हवते संऽइथे वि वः मदें युध्यमानाः तोक्ऽसाती
विवक्षसे ॥९॥ अयं घसः तुरः मदः इंद्रस्य वर्धत प्रियः अयं कक्षी-
वंतः महः वि वः मदें मतिं विप्रस्य वर्धयत् विवक्षसे ॥१०॥ अयं
विप्राय दाशुषे वाजान् इयति गोऽमंतः अयं सप्तऽभ्यः आ वरं
वि वः मदें प्र अंधं श्रोणं च तारिषत् विवक्षसे ॥ ११ ॥ १२ ॥

॥२६॥ प्र हि अच्छ मनीषाः स्यार्हाः यतिं निऽयुतः प्र दुस्त्रा नि-
युतऽरथः पूषा अविष्टु माहिनः ॥१॥ यस्य त्यत् महिऽत्वं वातायं
अयं जनः विप्रः आ वंसत् धीतिऽभिः चिकेत सुऽस्तुतीनां ॥२॥
सः वेद सुऽस्तुतीनां इंदुः न पूषा वृषा अभि स्फुरः प्रुषायति व्रजं नः
आ प्रुषायति ॥३॥ मंसी महि त्वा वयं अस्माकं देव पूषन् मतीनां
च साधनं विप्राणां च आऽधवं ॥४॥ प्रतिऽअधिः यज्ञानां अश्व-
ऽहयः रथानां ऋषिः सः यः मनुऽहितः विप्रस्य यवयत् सखः
॥५॥१३॥ आऽधीषमाणायाः पतिः शुचायाः च शुचस्य च वासः-
ऽवायः अवीनां आ वासांसि मर्मजत् ॥६॥ इनः वाजानां प-

तिः इनः पुष्टीनां सखा प्रश्मश्रुहृतः दूधोत्त विवृथा यः अदाभ्यः
॥ ७ ॥ आ ते रथस्य पूषन् अजाः धुरं ववृत्युः विश्वस्य अर्थिनः सखा
सनऽजाः अनपऽच्युतः ॥ ८ ॥ अस्माकं ऊर्जा रथं पूषा अविष्टु
माहिनः भुवत् वाजानां वृधः इमं नः शृण्वत् हवै ॥ ९ ॥ १४ ॥

॥ २७ ॥ असंत सु मे जरितः सः अभिऽवेगः यत् सुन्वते यजमा-
नाय शिक्षं अनाशीऽदां अहं असि प्रऽहं ता सत्यऽध्वतं वृजिन-
ऽयंतं आभुं ॥ १ ॥ यदि इत् अहं युध्ये संऽनयानि अदेवऽयून तन्वा
शूश्रुजानान अमा ते तुषं वृषभं पचानि तीव्रं सुतं पंचऽदशं नि
सिंचं ॥ २ ॥ न अहं तं वेद यः इति ब्रवीति अदेवऽयून संऽअरणे
जघन्वान यदा अवऽअख्यत् संऽअरणं ऋघावत् आत् इत् ह मे
वृषभा प्रब्रुवति ॥ ३ ॥ यत् अज्ञातिषु वृजनैषु आसं विश्वे सतः मघ-
ऽवानः मे आसन जिनामि वा इत् क्षेमै आसंतं आभुं प्रतं क्षिणां
पर्वते पादऽगृह्यं ॥ ४ ॥ न वै ऊं मां वृजनै वारयते न पर्वतासः यत्
अहं मनस्ये मम स्वनात् कृधुऽकर्णः भयाते एव इत् अनं दून कि-
रणः सं एजात् ॥ ५ ॥ १५ ॥ दर्शनं नु अचं शृतऽपान् अनिद्रान बाहु-
ऽक्षदः शरवे पत्यमानान घृषु वा ये निनिदुः सखायं अधि ऊं नु
एषु पवयः ववृत्युः ॥ ६ ॥ अभूः ऊं औक्षीः वि ऊं आयुः आनद्
दर्षत नु पूर्वैः अपरः नु दर्षत द्वे पवस्ते परितं न भूतः यः अस्य पारे
रजसः विवेषं ॥ ७ ॥ गावं यवै प्रऽयुताः अर्यैः अक्षुन ताः अपश्यं
सहऽगोपाः चरंतीः हवाः इत् अर्यैः अभितः सं आयन् कियत्
आसु स्वऽपतिः छंदयाते ॥ ८ ॥ सं यत् वयं यवसऽअदः जनानां
अहं यवऽअदः उरुऽअजै अंतः अचं युक्तः अवऽसातारं इच्छात्
अथो अयुक्तं युनजत् ववन्वान ॥ ९ ॥ अचं इत् ऊं मे मंससे

सत्यं उक्तं द्विऽपात् च यत् चतुऽपात् संऽसृजानि स्त्रीभिः यः अत्र
वृषणं पृतन्यात् अयुद्धः अस्य वि भजानि वेदः ॥१०॥ १६॥ यस्य
अनक्षा दुहिता जातु आसं कः तां विद्वान अभि मन्याते अंधां
कतरः मेनिं प्रति तं मुचाते यः ई वहति यः ई वा वरेऽयात् ॥११॥
कियती योषा मर्यतः वधूऽयोः परिऽप्रीता पन्यसा वार्येण भद्रा
वधूः भवति यत् सुऽपेशाः स्वयं सा मित्रं वनुते जने चित् ॥१२॥
पुत्रः जगार प्रत्यंच अत्ति शीर्ष्णा शिरः प्रति दधौ वरुण्य आसीनः
ऊर्ध्वा उपसि क्षिणाति न्यङ् उक्तानां अनु एति भूमिं ॥१३॥ बृहन्
अच्छायः अपलाशः अवीं तस्यी माता विऽसितः अत्ति गर्भः
अन्यस्याः वत्सं रिहती मिमाय कया भुवा नि दधे धेनुः ऊर्ध्वः ॥१४॥
सप्त वीरासः अधरात् उत आयन् अष्ट उत्तरात्तात् सं अजगि मरन्
ते न व पश्चात्तात् स्थि विऽमंतः आयन् दशं प्राक् सानु वि तिरंति
अश्वः ॥१५॥ १७॥ दशानां एकं कपिलं समानं तं हिन्वंति क्रतवे
पायीय गर्भं माता सुऽधितं वक्षणां सु अवेनंतं तुषयती बिभर्ति
॥१६॥ पीवानं मेघं अपचंत वीराः निऽउप्राः अक्षाः अनु दीवे
आसन् द्वा धनुं बृहतीं अपऽसु अंतः पवित्रं वंता चरतः पुनंतां
॥१७॥ विक्त्रोऽश्नासः विष्वचः आयन् पचाति नेमः नहि पक्षत
अर्धः अयं मे देवः सविता तत् आह दुऽअन्नः इत् वनवत् सर्पिः-
ऽअन्नः ॥१८॥ अपश्यं यामं वहमानं आरात् अचक्रयां स्वधयां
वर्तमानं सिसंक्ति अर्यः प्र युगा जनानां सद्यः शिश्ना प्रऽमिनानः
नवीयान् ॥१९॥ एतौ मे गावौ प्रऽमरस्य युक्तौ मोः सु प्र सेधीः
मुहुः इत् ममं धि आपः चित् अस्य वि नशंति अर्थं सूरः च मर्कः
उपरः बभूवान् ॥२०॥ १८॥ अयं यः वज्रः पुरुधा विऽवृत्तः अवः सू-
र्यस्य बृहत् पुरीषात् श्रवः इत् एना परः अन्यत् अस्ति तत् अव्य-

यी ज॒रिमा॑णः त॒रंति॑ ॥ २१ ॥ वृ॒क्षेऽवृ॒क्षे निऽय॑ता मी॒मय॑त॒गौः ततः॑
वयः प्र॒प॒ता॒न पुरु॑षऽअ॒दः अथ॑ इ॒दं वि॒श्वं भुव॑नं भ॒याते॑ इ॒न्द्राय॑
सु॒न्वत् ऋ॒षये च॑ शि॒क्षीत॑ ॥ २२ ॥ दे॒वाना॑ माने प्रथ॒माः अ॒तिष्ठ॑न्
कृ॒तवा॑त् एषा॑ उ॒पराः उ॒त् आ॒य॒न च॑यः त॒पंति॑ पृथि॒वी अ॒नूपाः
द्वा वृ॒बूकं॑ व॒ह॒तः पुरी॑षं ॥ २३ ॥ सा ते जी॒वातुः॑ उ॒त् तस्य॑ वि॒द्धि मा
स् ए॒ता दृक् अ॒प गू॒हः सऽम॑र्ये आ॒विः स्वः० कृ॒णुते॑ गू॒हते॑ वु॒सं सः
पा॒दुः अ॒स्य निऽनि॑जः न मु॒च्यते॑ ॥ २४ ॥ १९ ॥

॥ २८ ॥ वि॒श्वः हि अ॒न्यः अ॒रिः आऽज॒गाम॑ म॒म इ॒त् अ॒हं श्व॑श्रुः
न आ ज॒गाम॑ ज॒क्षी॒यात् धा॒नाः उ॒त् सोमं॑ प॒पी॒यात् सुऽआ॑शितः
पुनः अ॒स्त्वं ज॒गा॒यात् ॥ १ ॥ सः रो॒रुव॑त् वृष॒भः ति॒ग्मऽश्रृ॑गः व॒र्षेन॑
त॒स्थी व॑रि॒मन् आ पृथि॑व्याः वि॒श्वेषु॑ ए॒नं वृ॒जने॑षु पा॒मि यः मे॒ कु॒क्षी॑
सु॒तऽसौ॑मः पृ॒णाति॑ ॥ २ ॥ अ॒द्रि॒णा ते॑ मं॒दिनः॑ इ॒द्र तू॒या॒न
सु॒न्वंति॑ सो॒मान् पि॒ब॒सि त्वं॑ ए॒षां प॑च॒ति ते॑ वृष॒भान॑ अ॒स्ति ते॒षां
पृ॒क्षेण॑ य॒त् म॒घऽव॒न हू॒यमा॑नः ॥ ३ ॥ इ॒दं सु॒मे ज॒रितः॑ आ चि॒कि॒द्धि
प्र॒तिऽइ॒पं शा॒पं न॒द्यः व॒हंति॑ लो॒पाशः॑ सि॒हं प्र॒त्यं च॑ अ॒त्साः ॥ ४ ॥
व॒रा॒हं निः अ॒त॒क्त क॑क्षात् ॥ ४ ॥ क॒था ते॑ ए॒तत् अ॒हं आ चि॑के॒तं गृ॒-
त्स॑स्य पा॒कः त॒व सः॑ म॒नी॒षां त्वं नः॑ वि॒द्वान् ऋ॒तुऽथा वि॒वोचः॑
यं अ॒र्धे ते॒ म॒घऽव॒न क्षे॒म्या धूः ॥ ५ ॥ ए॒व हि मा॑ त॒व स॑ व॒र्धये॑ति दि॒वः
चि॒त् मे वृ॒ह॒तः उ॒त्तऽत॑रा धूः पुरु॒स॒ह॒स्त्रा नि॑शि॒शमि॑सा॒कं अ॒श॒चुं
हि मा॑ ज॒निता॑ ज॒जान॑ ॥ ६ ॥ २० ॥ ए॒व हि मा॑ त॒व स॑ ज॒न्तुः उ॒यं क॑र्म॒न-
ऽक॑र्म॒न वृ॑ष॒णं इ॒द्र दे॒वाः व॒धीं वृ॒चं व॒ज्रेण॑ म॒न्द॒सानः॑ अ॒प व्र॑जं
म॒हिना॑ दा॒शुषे॑ वं ॥ ७ ॥ दे॒वाः आ॒य॒न पर॑शू॒न अ॒वि॒भ॒न्न व॒ना वृ॒-
थ॑तः अ॒भि वि॒ट् भिः॑ आ॒य॒न नि॑ सु॒ट् द॒धतः॑ वृ॒क्षणा॑सु य॒च कृ॒-

पी०टं अनु० तत् द०हंति॥८॥ श०शः क्षुरं प्र०त्यं च० ज०गार० अ०द्रि० लो०गेन० वि
अ०भेदं आ०रात् बृ०हंतं चि०त् च०हते रं०धया०नि व०यत् व०त्सः वृ०षभं शू०
शु०वानः॥९॥ सु०ऽप०र्णः इ०त्था न०खं आ० सि०सा०य० अ०व०रु०द्धः प०रि०ऽप०दै
न० सि०हः नि०रु०द्धः चि०त् म०हिषः त०र्था०ऽवा०न० गो०धा त०स्मै अ०यथै
क०र्षत् ए०तत्॥१०॥ तेभ्यः गो०धा अ०यथै क०र्षत् ए०तत् ये ब्र०ह्म०णः प्र०ति०
ऽपी०य०ति अ०नैः सि०मः उ०क्ष०णः अ०व०ऽसृ०ष्टान् अ०द०ति स्व०यं ब०ला०नि
त०न्वः शृ०णा०नाः॥११॥ ए०ते श०मी०भिः सु०ऽश०मी० अ०भू०वन् ये हि०न्वि०रे
त०न्वः सो०मे उ०क्थैः नृ०ऽव०त् व०दन० उप०नः मा०हि वा०जा०न० दि०वि अ०वः
द०धि०षे० नाम० वी०रः॥ १२॥ २१॥

॥२९॥ व०ने० न० वा० यः नि० अ०धा०यि० चा०क०न० शु०चिः वां स्तो०मः भु०र०
णौ अ०जी०गः॥ यस्य० इ०त् इ०न्द्रः पु०रु०ऽदि०नेषु० हो०ता० नृ०णां न०र्यैः नृ०ऽत०मः
क्षु०पा०ऽवा०न॥ १॥ प्र० ते अ०स्याः उ०ष०सः प्र० अ०प०र०स्याः नृ०तौ स्या०म०
नृ०ऽत०म०स्य० नृ०णां अ०नु० चि०ऽशो०कः श०तं आ० अ०व०ह०त् नृ०न० कु०त्से०न० रथः
यः अ०स०त् स०स०ऽवा०न॥ २॥ कः ते म०दः इ०न्द्र० र०त्यः भू०त् दु०रः गि०रः अ०भि
उ०यः वि० धा०व० क०त् वा०हः अ०र्वा०क् उ०प० मा० म०नी०षा० आ० त्वा० श०क्यां
उ०प०ऽम०रा०धः अ०नैः॥ ३॥ क०त् ऊं० द्यु०म्नं इ०न्द्र० त्वा०ऽव०तः नृ०न० क०या० धि०या
क०र०से क०त् नः आ० अ०ग०न० मि०चः न० स०त्यः उ०रु०ऽगा०य० भृ०त्यै अ०नैः स०
म०स्य० य०त् अ०स०न् म०नी०षाः॥ ४॥ प्र० ई०र०य० मूरः अ०र्थे० न० पा०रं ये अ०स्य०
का०मं ज०नि०धाः इ०व० ग०म०न् गि०रः च० ये ते तु० वि०ऽजा०त् पू०र्वीः न०रः इ०न्द्र०
प्र०ति०ऽशि०क्ष०ति अ०नैः॥ ५॥ २२॥ मा०त्रे० नु० ते सु०ऽमि०ते० इ०न्द्र० पू०र्वी० द्यौः
म०ज्ज०म०ना० पृ०थि०वी० का०थ्ये०न० व०रा०य० ते घृ०त०ऽव०तः सु०ता०सः स्वा०ज्ञ०न्
भ०वं०तु० पी०त०ये० म०धू०नि॥ ६॥ आ० म०ध्वः अ०स्यै० अ०सि०च०न् अ०म०वं इ०न्द्रा०य०
पू०र्णै० सः हि० स०त्य०ऽरा०धाः सः व०वृ०धे० व०रि०म०न् आ० पृ०थि०व्याः अ०भि

अ० ७. अ० ७. व० २५.] ॥ २८६ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३०.]

क्रत्वा नर्यः पौंस्यैः च ॥ ७ ॥ वि आनर् इद्रः पृतनाः सुऽओजाः आ
अस्यै यतंते सख्याय पूर्वीः आ स् रथं न पृतनासु तिष्ठ यं भद्रया
सुऽमत्या चोदयासे ॥ ८ ॥ २३ ॥ २ ॥

॥ ३० ॥ प्र देवऽचा ब्रह्मणे गातुः एतु अपः अच्छ मनसः न प्रऽयु-
क्ति मही मित्रस्य वरुणस्य धासिं पृथुऽजयसे रीरध सुऽवृक्ति ॥ १ ॥
अध्वर्यवः हविषांतः हि भूत अच्छ अपः इत उशतीः उशंतः अव
याः चष्टे अरुणः सुऽपर्णः तं आ अस्य ध्वं ऊर्मि अद्य सुऽहस्ताः ॥ २ ॥
अध्वर्यवः अपः इत समुद्रं अपां नपातं हविषा यजध्वंसः वः ददत
ऊर्मि अद्य सुऽपूतं तस्मै सोमं मधुऽमंतं सुनोत ॥ ३ ॥ यः अनिधमः
दीदयत अपऽसु अंतः यं विप्रांसः ईळते अध्वरेषु अपां नपात
मधुऽमतीः अपः दाः याभिः इद्रः ववृधे वीर्याय ॥ ४ ॥ याभिः सोमः
मोदते हर्षते च कल्याणीभिः युवतिऽभिः न मर्यैः ताः अध्वर्यो
अपः अच्छ परा इहि यत् आऽसिंचाः ओषधीभिः पुनीतात्
॥ ५ ॥ २४ ॥ एव इत् यूने युवतयः नमंत यत् ई उशन उशतीः एति
अच्छ सं जानते मनसा सं चिकित्ते अध्वर्यवः धिषणा आपः च
देवीः ॥ ६ ॥ यः वः वृताभ्यः अकृणोत् ऊं लोकं यः वः मद्याः अभि-
ऽशस्तेः अमुंचत तस्मै इद्राय मधुऽमंतं ऊर्मि देवऽमादनं प्र हि-
णोत न आपः ॥ ७ ॥ प्र अस्यै हिनोत मधुऽमंतं ऊर्मि गर्भैः यः वः
सिंधवः मध्यः उत्सः घृतऽपृष्ठं ईड्य अध्वरेषु आपः रेवतीः शृणुत
हव मे ॥ ८ ॥ तं सिंधवः मत्सरं इद्रऽपानं ऊर्मि प्रहेत यः उभे इयति
मदऽच्युतं औशानं नभऽजां परि चिऽतंतुं विऽचरंतं उत्सं ॥ ९ ॥
आऽववृत्तीः अध नु द्विऽधाराः गोषुऽयुधः न निऽयवं चरंतीः
ऋषे जनिचिः भुवनस्य पत्नीः अपः वंदस्व सऽवृधः सऽयोनीः

अ० ७. अ० ७. व० २८.] ॥ २८७ ॥ [म० १०. अ० ३. सू० ३१.]

॥१०॥२५॥ हि॒नो॒त॒नः॒ अ॒ध्व॒रं॒ दे॒व॒ऽय॒ज्या हि॒नो॒त॒ ब्र॒ह्म॒ स॒न॒ये॒ ध॒ना॒नां
 ऋ॒त॒स्य॒ यो॒गे॒ वि॒ स्य॒ध्वं॒ ऊ॒धः॒ शु॒ष्टी॒ऽव॒रीः॒ भू॒त॒न॒ अ॒स॒भ्यं॒ आ॒पः॒
 ॥११॥ आ॒पः॒ रे॒व॒तीः॒ क्ष॒य॒थ हि॒ व॒स्वः॒ ऋ॒तुं॒ च॒ भ॒द्रं॒ वि॒भू॒य॒ अ॒मृ॒तं॒ च॒
 रा॒यः॒ च॒ स्थ॒ सु॒ऽअ॒प॒त्य॒स्य॒ प॒त्नीः॒ सर॒स्व॒ती त॒त् गृ॒ण॒ते व॒यः॒ धा॒त॒
 ॥१२॥ प्र॒ति॒ य॒त् आ॒पः॒ अ॒दृ॒शं॒ आ॒ऽय॒तीः॒ घृ॒तं॒ प॒या॑सि॒ वि॒भ्र॑न्तीः॒ म॒धू॒-
 नि॒ अ॒ध्व॒र्यु॑ऽभिः॒ म॒न॒सा॒ सं॒ऽवि॒दा॒नाः॒ इं॒द्रा॒य॒ सो॒मं॒ सु॒ऽसु॒तं॒ भ॒र॑तीः॒
 ॥१३॥ आ॒ इ॒माः॒ अ॒ग्म॒न् रे॒व॒तीः॒ जी॒व॒ऽध॒न्याः॒ अ॒ध्व॒र्य॒वः॒ सा॒द॒य॒त॒
 स॒खा॒यः॒ नि॒ ब॒र्हि॒षि॒ ध॒त्त॒न॒ सो॒म्या॒सः॒ अ॒पां॒ न॒म्रां॒ सं॒ऽवि॒दा॒नासः॒
 ए॒नाः॒ ॥१४॥ आ॒ अ॒ग्म॒न् आ॒पः॒ उ॒श॒तीः॒ ब॒र्हिः॒ आ॒ इ॒दं॒ नि॒ अ॒ध्व॒रे
 अ॒स॒द॒न् दे॒व॒ऽय॒तीः॒ अ॒ध्व॒र्य॒वः॒ सु॒नु॒त इं॒द्रा॒य॒ सो॒मं॒ अ॒भू॒त् ऊं॒ वः॒
 सु॒ऽश॒का॒ दे॒व॒ऽय॒ज्या ॥ १५ ॥ २६ ॥

॥३१॥ आ॒ नः॒ दे॒वा॒नां॑ उ॒प॒ वे॒तु॒ शंसः॑ वि॒श्वे॒भिः॒ तुरैः॑ अ॒व॒से॒य॒ज॒वः॑
 ते॒भिः॒ व॒यं॒ सु॒ऽस॒खा॒यः॒ भ॒वे॒म॒ तर॑तः॒ वि॒श्वा॒ दुः॒ऽइ॒ता॒ स्या॒म॒ ॥१॥
 प॒रि॒चि॒त् म॒तैः॒ द्र॒वि॒णं॒ म॒म॒न्या॒त् ऋ॒त॒स्य॒ प॒था॒ न॒म॒सा॒ आ॒ वि॒वा॒-
 से॒त् उ॒त॒ स्वे॒न॒ ऋ॒तु॒ना॒ सं॒ व॒दे॒त् श्रे॒या॑सं॒ द॒क्षं॒ म॒न॒सा॒ ज॒गृ॒भ्या॒त् ॥२॥
 अ॒धा॒यि॒धी॒तिः॒ अ॒सं॒सृ॒यं॒ अं॒शाः॒ ती॒र्थे॒न॒ द॒सं॒ उ॒प॒य॑न्ति॒ ऊ॒माः॒ अ॒भि॒
 आ॒न॒श्म॒ सु॒वि॒त॒स्य॒ शृ॒षं॒ न॒वे॒द॒सः॒ अ॒मृ॒ता॒नां॒ अ॒भू॒म॒ ॥३॥ नित्यः॑
 चा॒क॒न्या॒त् स्व॒ऽप॒तिः॒ द॒मू॒नाः॒ य॒स्मै॒ ऊं॒ दे॒वः॒ स॒वि॒ता॒ ज॒ज्ञा॒न॒भ॒गः॑
 वा॒गो॒भिः॒ अ॒र्य॒मा॒ ई॒ अ॒न॒ज्या॒त् सः॒ अ॒स्मै॒ चा॒रुः॒ छ॒द॒य॒त् उ॒त॒ स्या॒त्
 ॥४॥ इ॒यं॒ सा॒ भू॒याः॒ उ॒ष॒सां॑ऽइ॒व॒ क्षाः॒ य॒त् ह॒ ह्यु॒ऽम॒न्तः॒ श॒व॒सा॒ सं॒ऽआ॒-
 य॒न॒ अ॒स्य॒ स्तु॒तिं॒ ज॒रि॒तुः॒ भि॒क्ष॑माणाः॒ आ॒ नः॒ श॒ग्मा॒सः॒ उ॒प॒य॑न्तु
 वा॒जाः॒ ॥५॥२७॥ अ॒स्य॒ इ॒त् ए॒षा॒ सु॒ऽम॒तिः॒ प॒प्र॒था॒ना॒ अ॒भ॒व॒त् पू॒-
 र्या॒भू॒म॒ना॒गौः॒ अ॒स्य॒ स॒नी॒ळाः॒ अ॒सु॒र॒स्य॒ यो॒नौ॒ स॒मा॒ने॒ आ॒भ॒रणे॑

विभ्रमाणाः॥६॥ किंस्वित् वनेकः ऊँसः वृक्षः आसु यतः द्यावा-
पृथिवी निःसृतस्तुः संसृतस्थाने० अजरे इतः संकृती० अहानि
पूर्वीः उषसः जरत॥७॥ न एतावत् एना परः अन्यत् अस्ति उक्षा
सः द्यावापृथिवी विभर्ति त्वचं पवित्रं कृणुत स्वधाऽवान यत्
ईसूर्येन हरितः वहति॥८॥ स्तेगः न द्यां अति एति पृथ्वी मिह न
वातः विह वाति भूममिवः यचं वरुणः अज्यमानः अग्निः वनेन
विअमृष्टशोकं॥९॥ स्तरीः यत्सूतसद्यः अज्यमाना व्यथिः अव्य-
थीः कृणुत स्वऽगोपा पुत्रः यत्पूर्वः पित्रोः जनिष्ट शम्यां गौः
जगार यत् ह पृच्छान्॥१०॥ उत कर्षं नृऽसदः पुत्रं आहुः उत
श्यावः धनं आ अदत्त वाजी प्र कृणाय रुशत् अपिन्वत् ऊधः
चतुतं अचं नकिः अस्मै अपीपेत्॥ ११ ॥ २८ ॥

॥३२॥ प्रसुग्मंतां धियसानस्य सक्षणिं वरेभिः वरान् अभि सु
प्रऽसीदतः अस्माकं इंद्रः उभयं जुजोषति यत् सोम्यस्य अंधसः
बुबोधति॥१॥ वि इंद्र यासि दिव्यानि रोचना वि पार्थिवानि
रजसा पुरुऽस्तुत ये त्वा वहति मुहुः अध्वरान् उपते सु वन्वतु व-
ग्वनान् अराधसः॥२॥ तत् इत् मे छत्सत् वपुषः वपुः सतरं पुत्रः
यत् जानं पित्रोः अधिऽइयति जाया पतिं वहति वसुनां सुऽमत
पुंसः इत् भद्रः वहतुः परिऽकृतः॥३॥ तत् इत् सधऽस्यं अभि चारु
दीधय गावः यत् शासनं वहतुं न धेनवः माता यत् मंतुः यूथस्य
पूर्या अभि वाणस्य सप्तऽधातुः इत् जनः॥४॥ प्र वः अच्छ रिचि
देवऽयुः पदं एकः रुद्रेभिः याति तुर्वणिः जरा वा येषु अमृतेषु दा-
वनें परि वः जमेभ्यः सिंचत मधु॥५॥ २९॥ निऽधीयमानं अप-
ऽगूहं अप्सु प्र मे देवानां व्रतऽपाः उवाच इंद्रः विद्वान् अनु

हि॒त्वा च॒क्ष ते॒न अ॒हं अ॒ग्ने अ॒नुऽशिष्टः॑ आ अ॒गां ॥६॥ अ॒क्षे च॒
ऽवि॒त् क्षे च॒ऽवि॒दं हि अ॒प्राट् सः प्र ए॒ति क्षे च॒ऽवि॒दां अ॒नुऽशिष्टः॑
ए॒तत् वै भ॒द्रं अ॒नुऽशा॒सन॒स्य उ॒त स्तु॒तिं वि॒द॒ति अ॒ज॒सीनां॑ ॥७॥
अ॒द्य इ॒त् ऊं प्र आ॒नी॒त् अ॒म॒म॒न॒ इ॒मा अ॒हा अ॒पि॒ऽवृ॒तः अ॒ध॒य॒त्
मा॒तुः ऊ॒धः आ ई॒ ए॒नं आ॒प॒ज॒रि॒मा यु॒वा॒नं अ॒हे॒ळ॒न् व॒सुः सु॒ऽम॒
नाः व॒भूव॑ ॥८॥ ए॒तानि॑ भ॒द्रा क॒ल॒श॒ क्रि॒या॒म॒ कु॒रु॒श्च॒व॒ण द॒द॒तः
म॒घा॒नि दानः॑ इ॒त् वः म॒घऽवा॒नः सः अ॒स्तु अ॒यं च॒ सोमः॑ ह॒दि यं
वि॒भ॒र्मि ॥ ९ ॥ ३० ॥ ७ ॥

॥३३॥ प्र॒मा॒यु॒यु॒ज्जे प्र॒ऽयु॒जः ज॒ना॒नां व॒हा॒मि स्म॒पू॒ष॒णं अ॒न्त॒रे॒ण
वि॒श्वे दे॒वा॒सः अ॒ध॒मां अ॒र॒क्ष॒न् दुः॒ऽशा॒सुः आ अ॒गा॒त् इ॒ति॑ घोषः
आ॒सी॒त् ॥१॥ सं मा॒ त॒प॒ति अ॒भि॒तः स॒प॒त्नीः॒ऽइ॒व प॒र्श॒वः नि॒बा॒
ध॒ते अ॒म॒तिः न॒म॒तां ज॒सुः वे॒न वे॒वी॒य॒ते म॒तिः ॥२॥ मू॒षः न शि॒श्रा
वि॒अ॒द॒न्ति मा॒ आ॒ऽध्मः स्तो॒ता॒रं ते श॒तऽऽ॒क्र॒तो॒ स॒कृ॒त् सु॒नः म॒घ॒
ऽव॒न् इ॒द्र॒मृ॒ळ॒य॒अ॒ध॒पि॒ता॒ऽइ॒व नः॑ भ॒व ॥३॥ कु॒रु॒श्च॒व॒णं अ॒वृ॒णि
रा॒जा॒नं चा॒स॒द॒स्य॒वं मं॒हि॒ष्ठं वा॒घ॒तां ऋ॒षिः ॥४॥ य॒स्य मा॒ ह॒रि॒तः
रथे॑ ति॒स्रः व॒हंति॑ सा॒धुऽया स्त॒वै स॒ह॒सं॒ऽद॒क्षि॒णे ॥५॥ १॥ य॒स्य प्र॒
ऽस्वा॒द॒सः गि॒रः उ॒प॒म॒श्च॒व॒सः पि॒तुः क्षे॒चं न॒ र॒णं ऊ॒चु॒र्वे ॥६॥ अ॒धि
पु॒त्र उ॒प॒म॒श्च॒व॒न॒पा॒त् मि॒त्रऽअ॒ति॒थेः इ॒हि पि॒तुः ते अ॒स्मि वं॒दि॒
ता ॥७॥ य॒त् ई॒शी॒य अ॒मृ॒ता॒नां उ॒त वा॒ म॒र्या॒नां जी॒वे॒त् इ॒त् म॒घ॒
ऽवा॒म॒म ॥८॥ न॒ दे॒वा॒नां अ॒ति॒व्र॒तं श॒तऽआ॒त्मा च॒ न जी॒व॒ति॒ तथा
यु॒जा वि॒ वृ॒ते ॥ ९ ॥ २ ॥

॥३४॥ प्रा॒वे॒पाः मा॒ बृ॒ह॒तः मा॒द॒यंति॑ प्र॒वा॒ते॒ऽजाः इ॒रि॒णे व॒वै-

तानाः सोमस्यऽइव मौजऽवतस्य भक्षः विऽभीदकः जागृविः
 मर्ह्यं अच्छान् ॥१॥ न मा मिमेथ न जिहीठे एषा शिवा सखि-
 ऽभ्यः उत मर्ह्यं आसीत् अक्षस्य अहं एकऽपरस्य हेतोः अन्नुऽवतां
 अपं जायां अरोधं ॥२॥ द्वेष्टि श्वश्रूः अपं जाया रुणद्धि न नाशितः
 विंदते मर्हितारं अश्वस्यऽइव जरतः वस्यस्य न अहं विंदामि कि-
 तवस्य भोगं ॥३॥ अन्ये जायां परि मृशंति अस्य यस्य अगृधत्
 वेदने वाजी अक्षः पिता माता भ्रातरः एनं आहुः न जानीमः न-
 यत बद्धं एतं ॥४॥ यत् आऽदीध्ये न द्विषाणि एभिः परायतऽभ्यः
 अवं हीये सखिभ्यः निऽउप्राः च बभूवः वाचं अक्रत एमि इत्
 एषां निऽकृतं जारिणीऽइव ॥५॥३॥ सभां एति कितवः पृच्छ-
 मानः जेषामि इति तन्वां श्रुजानः अक्षासः अस्य वि तिरंति
 कामं प्रतिऽदीवै दधतः आ कृतानि ॥६॥ अक्षासः इत् अंकुशिनः
 निऽतोदिनः निऽकृत्वानः तपनाः तापयिष्णवः कुमारऽद्वेष्णाः
 जयंतः पुनऽहनः मध्वां संऽपृक्ताः कितवस्य बर्हणा ॥७॥ चिऽपं-
 चाशः क्रीळति घातः एषां देवऽइव सविता मत्यऽधर्मा उपस्य
 चित् मन्यवे न नमंते राजां चित् एभ्यः नमः इत् कृणोति ॥८॥
 नीचा वर्तते उपरि स्फुरंति अहस्तासः हस्तऽवंतं सहंते दिव्याः
 अंगाराः इरिणे निऽउप्राः शीताः संतः हृदयं निः दहंति ॥९॥ जाया
 तप्यते कितवस्य हीना माता पुत्रस्य चरतः क्व स्वित् ऋणऽवा
 विभ्यत् धनं इच्छमानः अन्येषां अस्तं उपनक्तं एति ॥१०॥४॥ स्त्रियं
 हृष्टाय कितवं तताप अन्येषां जायां सुऽकृतं च योनिं पूर्वाह्णे
 अश्वान युयुजे हि बभूव न सः अग्नेः अतै वृषलः पपाद ॥११॥ यः वः
 सेनाऽनीः महत् गणस्य राजा घातस्य प्रथमः बभूव तस्मै कृणो-
 मि न धनां रुणध्मि दशं अहं प्राचीः तत् ऋतं वदामि ॥१२॥ अक्षैः

मा दीव्यः कृषिं इत कृषस्व विचे रमस्व बहु मन्यमानः तत्र गावः
 कितव तत्र जाया तत् मे वि चष्टे सविता अयं अर्यः ॥ १३ ॥ मिचं
 कृणुध्वं खलु मृळत नः मा नः घोरेण चरत अभि घृणु नि वः नु
 मन्युः विशतां अरातिः अन्यः बभूणां प्रऽसिती नु अस्तु ॥ १४ ॥ ५॥

॥ ३५ ॥ अबुधं ऊं त्ये इन्द्रऽवतः अग्रयः ज्योतिः भरतीः उषसः
 विऽउष्टिषु मही द्यावा पृथिवी चेततां अपः अद्य देवानां अवः
 आवृणीमहे ॥ १ ॥ दिवः पृथिव्योः अवः आवृणीमहे मातृन सिंधून
 पर्वतान शर्यणाऽवतः अनागाऽत्वं सूर्य उषसं ईमहे भद्रं सोमः
 सुवानः अद्य कृणोतु नः ॥ २ ॥ द्यावानः अद्य पृथिवी अनागसः
 मही चायेतां सुविताय मातरां उषाः उच्छंतीं अप बाधतां अघं
 स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ३ ॥ इयं नः उसा प्रथमा सुऽदेव्यं
 रेवत् सनिऽभ्यः रेवतीं वि उच्छतु आरे मन्युं दुःऽविदत्रस्य धीमहि
 स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ४ ॥ प्र याः सिस्रते सूर्यस्य रश्मि-
 ऽभिः ज्योतिः भरतीः उषसः विऽउष्टिषु भद्राः नः अद्य अवसे वि
 उच्छत स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ५ ॥ ६ ॥ अनमीवाः उषसः
 आ चरंतु नः उत अग्रयः जिहतां ज्योतिषा बृहत अयुक्षातां अ-
 श्विना तूतं जि रथं स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ६ ॥ अष्टैनः अद्य
 सवितः वरेण्यं भागं आ सुवसः हि रत्नऽधाः असि रायः जनिचीं
 धिषणां उप ब्रुवे स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ७ ॥ पिपर्तु मा
 तत् ऋतस्य प्रऽवाचनं देवानां यत् मनुष्याः अमन्महि विश्वाः
 इत उसाः स्पट उत एति सूर्यः स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे
 ॥ ८ ॥ अद्वेषः अद्य बर्हिषः स्तरीमणि यावणां योगे मन्मनः साधे
 ईमहे आदित्यानां शर्मणि स्थाः भुरण्यसि स्वस्ति अग्निं संऽइ-

धानं ईमहे ॥ १॥ आ नः बर्हिः सधऽमादे बृहत् दिवि देवान ईळे
सादय सप्त होतृन् इद्रं मित्रं वरुणं सातये भगं स्वस्ति अग्निं
संऽइधानं ईमहे ॥ १०॥ ७॥ ते आदित्याः आ गत सर्वतातये वृधे नः
यज्ञं अवत सऽजोषसः बृहस्पतिं पूषणं अश्विनां भगं स्वस्ति
अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ ११॥ तत् नः देवाः यच्छत सुऽप्रवाचनं
छर्दिः आदित्याः सुऽभरं नृऽपाय्यं पश्वे तोकाय तनयाय जीवसे
स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥ १२॥ विश्वे अद्य मरुतः विश्वे ऊती
विश्वे भवन्तु अगयः संऽइक्षाः विश्वे नः देवाः अवसा आ गमन्तु
विश्वं अस्तु द्रविणं वाजः अस्मे ॥ १३॥ यं देवासः अवथ वाज-
ऽसाती यं चार्यध्वे यं पिपृथ अति अंहः यः वः गोऽपीथे न भयस्य
वेद ते स्याम देव वीतये तुरासः ॥ १४॥ ८॥

॥ ३६॥ उषसानक्ता बृहती सुऽपेशसा द्यावाक्षामा वरुणः
मित्रः अर्यमा इद्रं हुवे मरुतः पर्वतान अपः आदित्यान द्यावापृ-
थिवी अपः स्वः ॥ १॥ द्यौः च नः पृथिवी च प्रऽचेतसा ऋतऽव-
री० रक्षतां अंहसः रिषः मा दुऽविदवा निऽऽति नः ईशत तत्
देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ २॥ विश्वस्मात् नः अदितिः पातु
अंहसः माता मित्रस्य वरुणस्य रेवतः स्वऽवत् ज्योतिः अवृक्
नशीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ ३॥ यावा वदन् अप
रक्षांसि सेधतु दुऽस्वप्न्यं निऽऽति विश्वं अचिणं आदित्यं शमं
मरुतां अशीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥ ४॥ आ इद्रं
बर्हिः सीदन्तु पिन्वतां इळां बृहस्पतिः सामऽभिः ऋक् अवर्चतु
सुऽप्रकेतं जीवसे मन्मधीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे
॥ ५॥ १॥ दिविऽस्पृशं यज्ञं असाकं अश्विना जीरऽअध्वरं कृणुतं

मुञ्चं इष्टये प्राचीनऽरश्मिं आऽहुतं घृतेन तत् देवानां अवं अद्य
वृणीमहे ॥६॥ उपह्वये सुऽहवँ मारुतं गुणं पावकं ऋष्वं सख्याय
शंऽभुवँ रायः पोषं सौश्रवसाय धीमहि तत् देवानां अवं अद्य
वृणीमहे ॥७॥ अपां पेरुं जीवऽधन्यं भरामहे देवऽअव्यं सुऽहवँ
अध्वरऽअयं सुऽरश्मिं सोमं इन्द्रियं यमीमहि तत् देवानां अवं
अद्य वृणीमहे ॥८॥ सनेमं तत् मुऽसनितां सनित्वंऽभिः वयं जी-
वाः जीवऽपुत्राः अनागसः ब्रह्मऽद्विषः विष्वक् एनः भरेरत् तत्
देवानां अवं अद्य वृणीमहे ॥९॥ येस्य मनोः यज्ञियाः ते ऋणो-
तन यत् वः देवाः ईमहे तत् ददातन जैत्रं क्रतुं रयिमत् वीरऽवत्
यशः तत् देवानां अवं अद्य वृणीमहे ॥१०॥ १०॥ महत् अद्य महतां
आ वृणीमहे अवं देवानां बृहतां अनर्वणां यथा वसु वीरऽजातं
नशामहे तत् देवानां अवं अद्य वृणीमहे ॥११॥ महः अग्नेः संऽइ-
धानस्य शर्मणि अनागाः मित्रे वरुणे स्वस्तये श्रेष्ठे स्याम सवितुः
सर्वीमनि तत् देवानां अवं अद्य वृणीमहे ॥१२॥ ये सवितुः सत्य-
ऽसंवस्य विश्वे मित्रस्य व्रते वरुणस्य देवाः ते सौभगं वीरऽवत्
गोऽमत् अन्नः दधातन द्रविणं चित्रं अस्मे ॥१३॥ सविता पश्चा-
तात् सविता पुरस्तात् सविता उत्तरात्तात् सविता अधरात्तात्
सविता नः भुवतु सर्वऽतांति सविता नः रासतां दीर्घ आयुः
॥ १४ ॥ ११ ॥

॥३७॥ नमः मित्रस्य वरुणस्य चक्षसे महः देवाय तत् ऋतं
सपयत् दूरेऽदृशे देवऽजाताय केतवे दिवः पुत्राय सूर्याय शंसत्
॥१॥ सा मा सत्यऽउक्तिः परिपातु विश्वतः द्यावां च यत्र ततनन
अहानि च विश्वं अन्यत् नि विशते यत् एजति विश्वाहा आपः

विश्वाहा उत एति सूर्यः ॥ २॥ न ते अदेवः प्रऽदिवः नि वासते यत्
 एत श्रेभिः पतरैः रथर्यसि प्राचीनं अन्यत् अनु वर्तते रजः उत अ-
 न्येन ज्योतिषा यासि सूर्य ॥ ३॥ येन सूर्य ज्योतिषा बाधसे तमः
 जगत् च विश्वं उतऽइयर्षि भानुना तेन अस्मत् विश्वां अनिरां
 अनाहुतिं अप अमीवां अप दुऽस्वप्यं सुव ॥ ४॥ विश्वस्य हि प्र-
 ऽइषितः रक्षसि वतं अहेळयन् उतऽचरसि स्वधाः अनु यत् अद्य
 त्वा सूर्य उपऽब्रवांमहे तं नः देवाः अनु मंसीरत क्रतुं ॥ ५॥ तं नः
 द्यावा पृथिवी तत नः आपः इंद्रः शृण्वंतु मरुतः हव वचः मा शूने
 भूम सूर्यस्य संऽदृशि भद्रं जीवतः जरणां अशीमहि ॥ ६॥ १२॥ वि-
 श्वाहा त्वा सुऽमनसः सुऽचक्षसः प्रजाऽवतः अनमीवाः अना-
 गसः उतऽयतं त्वा मित्रऽमहः दिवेऽदिवे ज्योक् जीवाः प्रति
 पश्येम सूर्य ॥ ७॥ महि ज्योतिः बिभ्रतं त्वा विऽचक्षुण भास्वतं
 चक्षुषेऽचक्षुषे मयः आऽरोहतं बृहत् पाजसः परि वयं जीवाः
 प्रति पश्येम सूर्य ॥ ८॥ यस्य ते विश्वा भुवनानि केतुना प्र च ईरते
 नि च विशते अक्तुऽभिः अनागाऽत्वेन हरिऽकेश सूर्य अह्राऽअ-
 ह्रा नः वस्यसाऽवस्यसा उत इहि ॥ ९॥ शं नः भव चक्षसा शं नः
 अह्रां शं भानुनां शं हिमा शं घृणेन यथा शं अध्वन् शं असत दु-
 रोणे तत् सूर्य द्रविणं धेहि चित्रं ॥ १०॥ अस्माकं देवाः उभयाय
 जन्मने शर्म यच्छत द्विऽपदे चतुऽपदे अदत् पिबत ऊर्जयमानं
 आशितं तत् असे शं योः अरपः दधातन ॥ ११॥ यत् वः देवाः च-
 कृम जिह्या गुरुमनसः वा प्रऽयुती देवऽहेळनं अरावा यः नः
 अभि दुच्छुनऽयते तस्मिन् तत् एनः वसवः नि धेतन ॥ १२॥ १३॥

॥ ३८॥ अस्मिन् नः इंद्र पृत्सुतौ यशस्वति शिमीऽवति क्रंदसि

प्रअवसातये यच्च गोऽसाता धृषितेषु खादिषु विष्वक् पतति
 दिद्यवः नृऽसह्ये ॥ १ ॥ सः नः स्नुऽमंतं सदने वि ऊर्णहि गोऽअर्णसं
 रयिं इंद्र अवाय्यं स्यामं ते जयंतः शक्रमेदिनः यथा वयं उश्मसि
 तत् वसो कृधि ॥ २ ॥ यः नः दासः आर्ये वा पुरुऽस्तुत अदेवः इंद्र
 युधये चिकेतति अस्माभिः ते सुऽसहाः संतु शचवः त्वया वयं तान्
 वनुयाम संऽगमे ॥ ३ ॥ यः दभ्रेभिः हव्यः यः च भूरिऽभिः यः अभीके
 वरिवः ऽवित नृऽसह्ये तं विऽखादे सस्त्रिं अद्य श्रुतं नरं अर्वाचं
 इंद्रं अवसे करामहे ॥ ४ ॥ स्वऽवृजं हित्वा अहं इंद्र शुश्रव अननुऽदं
 वृषभ रघऽचोदनं प्रमुंचस्व परि कुत्सात इह आगहि किं कुं त्वा-
 ऽवान् मुष्कयोः बद्धः आसते ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ३९ ॥ यः वां परिऽज्मा सुऽवृत् अश्विना रथः दोषां उषसः ह-
 व्यः हविष्मता शश्वत् ऽतमासः तं कुं वां इदं वयं पितुः न नाम
 सुऽहव हवामहे ॥ १ ॥ चोदयंतं सूनृताः पिन्वंतं धियः उत् पुरं ऽधीः
 ईरयंतं तत् उश्मसि यशसं भागं कृणुतं नः अश्विना सोमं न चाहं
 मघवंतं सुनः कृतं ॥ २ ॥ अमाऽजुरः चित भवथः युवं भगः अना-
 शोः चित अवितारा अपमस्य चित अंधस्य चित नासत्या कृ-
 शस्य चित युवा इत् आहुः भिषजा रूतस्य चित ॥ ३ ॥ युवं च्यवानं
 सनयं यथा रथं पुनः युवानं चरथाय तक्षथुः निः तौ ग्यं ऊहथुः
 अतऽभ्यः परि विश्वा इत् ता वां सर्वनेषु प्रऽवाच्या ॥ ४ ॥ पुराणा
 वां वीर्यौ प्रब्रव जने अथौ ह आसथुः भिषजा मयऽभुवा ता वां
 नु नथौ अवसे करामहे अयं नासत्या शत अरिः यथा दधत्
 ॥ ५ ॥ १५ ॥ इयं वां अहे शृणुतं मे अश्विना पुत्रायऽइव पितरा मह्यं
 शिशुतं अनापिः अज्ञाः असजात्या अमतिः पुरा तस्याः अ-

भिऽशस्तेऽवस्मृतं॥६॥ युवं रथेन विऽमदायं शुंध्युवं निऽह्युः
 पुरुऽमिचस्य योषणां युवं हवं वधिऽमत्याः अगच्छतं युवं सुऽसु-
 त्तिं चक्रथुः पुरऽधये॥७॥ युवं विप्रस्य जराणां उपऽईयुषः पुनः
 कलेः अकृणुतं युवं वयः युवं वंदनं ऋश्यऽदात उत्तऽपथुः युवं
 सद्यः विशपलां एतवे कृथः॥८॥ युवं हरेभं वृषणा गुहां हितं उत्तऽए-
 रयतं ममऽवांसं अश्विना युवं ऋवीसं उत्तऽतप्तं अचये ओमन-
 ऽवंतं चक्रथुः सप्तऽवधये॥९॥ युवं श्वेतं पेदवे अश्विना अश्वं नव-
 ऽभिः वाजैः नवती च वाजिनं चकृत्यं ददथुः द्रवयतऽसखं भगं न
 नृऽभ्यः हव्यं मयःऽभुवं॥१०॥१६॥ न तं राजानौ अदिते कुतः च न न
 अंहः अश्रोति दुऽइतं न किं भयं यं अश्विना सुऽहवा रुद्रऽवर्तनी०
 पुरऽरथं कृणुथः पत्न्या सह॥११॥ आ तेन यातं मनसः जवीयसा
 रथं यं वां ऋभवः चक्रुः अश्विना यस्य योगे दुहिता जायते दिवः
 उभे अहनी सुऽदिने० विवस्वतः॥१२॥ ता वर्तिः यातं जयुषां
 वि पर्वतं अपिन्वतं शयवे धेनुं अश्विना वृकस्य चित् वर्तिकां
 अंतः आस्यात् युवं शचीभिः यसितां अमुंचतं॥१३॥ एतं वां
 स्तोमं अश्विनौ अकर्म अतस्मामभृगवः न रथं नि अमृक्षाम यो-
 षणां न मयै नित्यं न सूनुं तनयं दधानाः॥१४॥१७॥

॥४०॥ रथं यातं कुहं कः ह वां नरा प्रति ह्युऽमतं सुवितायं भूष-
 ति प्रातःऽयावानं विऽभ्वं विशेऽविशे वस्तोऽवस्तोः वहमानं
 धिया शर्मि॥१॥ कुहं स्वित्र दोषा कुहं वस्तोः अश्विना कुहं अभि-
 ऽपित्वं करतः कुहं ऊषतुः कः वां शयुऽचा विधवाऽइव देवरं मयै
 न योषां कृणुते सधऽस्ये आ॥२॥ प्रातः जरेथे जराणां इव कापया
 वस्तोऽवस्तोः यजता गच्छथः गृहं कस्य ध्वसा भवथः कस्य वा

नरा राजपुत्राऽइव सर्वना अवं गच्छथः ॥३॥ युवां मृगाऽइव
 वारणा मृगण्यवः दोषा वस्तोः हविषा नि ह्यामहे युवं होवां
 ऋतुऽथा जुह्वते नरा इषं जनाय वहथः शुभः पती ॥४॥ युवां ह
 घोषा परिअश्विना यती राज्ञः ऊचे दुहिता पृच्छे वां नरा भूतं मे
 अहं उत भूतं अक्तवै अश्वऽवते रथिने शक्तं अवैते ॥५॥ १८॥ युवं
 कवी स्थः परिअश्विना रथं विशः नकुत्सः जरितुः नशायथः युवोः
 ह मक्षा परिअश्विना मधु आसा भरत निऽकृतं न योषणा ॥६॥
 युवं ह भुज्युं युवं अश्विना वशं युवं शिंजारं उशनां उप आरथुः यु-
 वोः ररावा परि सख्यं आसते युवोः अहं अवसा मुसं आ चके ॥७॥
 युवं ह कृशं युवं अश्विना शयुं युवं विधंतं विधवां उरुष्यथः युवं
 सनिऽभ्यः स्तनयंतं अश्विना अपं व्रजं ऊर्णथः सप्रऽआस्यं ॥८॥ ज-
 निष्ट योषा पतयत् कनीनकः वि च अरुहन वीरुधः दंसनाः अनु
 आ अस्मैरीयते निवनाऽइव सिंधवः अस्मै अहं भवति तत् पति-
 ऽत्वनं ॥९॥ जीवं रुदंति विमयंते अध्वरे दीर्घा अनु प्रऽसितिं दीधि-
 युः नरः वामं पितृऽभ्यः ये इदं संऽएरि मयः पतिऽभ्यः जनयः परि-
 ऽस्वजै ॥१०॥ १९॥ न तस्य विद्म तत् ऊं सुप्र वो चत युवां ह यत् युव-
 त्याः क्षेति योनिषु प्रियऽउस्रियस्य वृषभस्य रेतिनः गृहं गमेम
 अश्विना तत् उशमसि ॥११॥ आ वां अग्न सुऽमतिः वाजिनी-
 ऽवसू० नि अश्विना हतऽसुकामाः अयंसत् अभूतं गोपा मिथुना
 शुभः पती प्रियाः अर्यमणः दुर्यान् अशीमहि ॥१२॥ तामंदसाना
 मनूषः दुरोणे आ धत्तं रथिं सहऽवीरं वचस्यवै कृतं तीर्थं सुऽप्र-
 पानं शुभः पती स्थाणुं पथेऽस्थां अपं दुऽमतिं हतं ॥१३॥ कस्वित
 अद्य कतमासु अश्विना विष्णु दसा मादयेते शुभः पती कः ई नि
 येमे कतमस्य जग्मतुः विप्रस्य वा यजमानस्य वा गृहं ॥१४॥ २०॥

॥४१॥ स॒मा॒नं जुं॒त्यं पु॒रु॒ऽहू॒तं उ॒क्थ्यं रथं चि॒ऽच॒क्रं स॒र्व॒ना ग॒नि॒-
 ग॒मतं प॒रि॒ऽज्मानं वि॒द॒र्थ्यं सु॒वृ॒क्ति॒ऽभिः व॒यं वि॒ऽउ॒द्यौ उ॒षसः ह॒-
 वा॒म॒हे ॥१॥ प्रा॒तः॒ऽयु॒जं ना॒स॒त्या अ॒धि ति॒ष्ठथः प्रा॒तः॒ऽया॒वानं
 म॒धु॒ऽवा॒हनं रथं वि॒शः येन॑ ग॒च्छथः य॒ज्वरीः न॒रा की॒रेः चि॒त्त य॒ज्ञं
 हो॒तुं॒ऽम॒तं अ॒श्वि॒ना ॥२॥ अ॒ध्व॒र्यु॒ वा म॒धु॒ऽपा॒णिं सु॒ऽह॒स्यं अ॒ग्नि॒धं
 वा धृ॒त॒ऽद॒क्षं द॒म॒न॒सं वि॒प्र॒स्य वा॒ यत् स॒र्व॒ना॒नि ग॒च्छथः अ॒तः आ
 या॒तं म॒धु॒ऽपे॒यं अ॒श्वि॒ना ॥ ३ ॥ २१ ॥

॥४२॥ अ॒स्ता॒ऽइ॒व सु॒प्र॒ऽत॒रं ला॒यं अ॒स्य॒न् भूष॒न॒ऽइ॒व प्र॒भ॒र
 स्तो॒मं अ॒सौ वा॒चा वि॒प्राः त॒र॒त वा॒चं अ॒र्यः नि॒र॒म॒य॒ज॒रि॒तः सो॒मे
 इ॒न्द्रं ॥१॥ दो॒हेन॑ गां उ॒प शि॒क्षु स॒खायं प्र॒ बो॒ध॒य ज॒रि॒तः जा॒रं इ॒न्द्रं
 को॒शं न॒ पूर्णं व॒सु॒ना नि॒ऽच॒ष्टं आ॒ च्य॒व॒य म॒घ॒ऽदे॒याय॑ शू॒रं ॥२॥ किं
 अंग॑ त्वा म॒घ॒ऽव॒न् भो॒जं आ॒हुः शि॒शी हि मा॒ शि॒श॒यं त्वा शृ॒णो॒मि
 अ॒प्र॒स्व॒ती म॒म॒ धीः अ॒स्तु श॒क्र व॒सु॒ऽवि॒दं भ॒गं इ॒न्द्र आ॒भ॒र॒नः ॥३॥
 त्वां ज॒नाः म॒म॒ऽस॒त्ये॒षु इ॒न्द्र सं॒ऽत॒स्था॒नाः वि॒ह्व॒यंते सं॒ऽई॒के अ॒चं
 यु॒जं कृ॒णु॒ते यः ह॒वि॒ष्मा॒न न॒ अ॒मु॒न्व॒ता स॒ख्यं व॒ष्टि शू॒रः ॥४॥ ध॒नं
 न स्य॑ द्रं ब॒हु॒लं यः अ॒सौ ती॒व्रा॒न सो॒मा॒न आ॒ऽसु॒नो॒ति प्र॒य॒स्वा॒न
 तस्यै॑ श॒चू॒न सु॒ऽतु॒का॒न प्रा॒तः अ॒हः नि॒सु॒ऽअ॒ष्टा॒न यु॒व॒ति हं॒ति वृ॒चं
 ॥५॥ २२॥ यस्मि॑न् व॒यं द॒धि॒म शंसं॑ इ॒न्द्रै यः शि॒श्रा॒य म॒घ॒ऽवा॒ कामं
 अ॒से आ॒रा॒त् चि॒त्त स॒न भ॒य॒तां अ॒स्य श॒चुः नि॒ अ॒सौ द्यु॒म्ना ज॒न्या
 न॒म॒तां ॥६॥ आ॒रा॒त् श॒चुं अ॒प बा॒ध॒स्व दू॒रं उ॒यः यः श॒बः पु॒रु॒ऽहू॒त
 तेन॑ अ॒से धे॒हि य॒वं॒ऽम॒त् गो॒ऽम॒त् इ॒न्द्र कृ॒धि धि॒यं ज॒रि॒चे वा॒जं
 ऽर॒त्नां ॥७॥ प्र॒यं अ॒तः वृ॒ष॒ऽस॒वा॒सः अ॒ग्म॒न॒ ती॒व्राः सो॒माः ब॒हु॒ल॒-
 ऽअ॒ता॒सः इ॒न्द्रं न॒ अ॒हं दा॒मा॒नं म॒घ॒ऽवा॒ नि॒यं॒स॒त् नि॒मु॒न्व॒ते व॒ह॒ति

भूरि वा॒मं ॥८॥ उ॒त प्र॒हा अ॒ति॒ऽदी॒व्यं ज॒या॒ति कृ॒तं यत् श्व॒ऽग्नी
वि॒ऽचि॒नो॒ति का॒ले यः दे॒वऽका॒मः न ध॒नां रु॒ण॒द्धि सं॒इत् तं रा॒या
सृ॒ज॒ति स्व॒धाऽवा॒न ॥९॥ गो॒भिः तो॒र॒म॒अ॒मं॒ति दुः॒ऽए॒वा॒यवे॒न क्षु॒धं
पु॒रु॒ऽहू॒त वि॒श्वा॒ वयं॒ राज॑ऽभिः प्र॒थ॒माः ध॒ना॒नि अ॒स्मा॒केन॒ वृ॒ज॒-
ने॒न ज॒ये॒म ॥१०॥ बृ॒ह॒स्प॒तिः नः॒ परि॒ पा॒तु प॒श्चात् उ॒त उ॒त॒ऽत॒र॒-
स्मात् अ॒र्ध॒रात् अ॒र्ध॒ऽयोः इ॒ंद्रः पु॒र॒स्तात् उ॒त म॒ध्य॒तः नः॒ स॒खा
स॒खि॒ऽभ्यः व॒रि॒वः कृ॒णो॒तु ॥ ११ ॥ २३ ॥ ३ ॥

॥४३॥ अ॒च्छं मे॒ इ॒ंद्रं म॒तयः॒ स्वः॒ऽवि॒दः स॒ग्नी॒चीः वि॒श्वाः उ॒श॒तीः
अ॒नू॒ष॒त परि॒ स्व॒जं॒ते ज॒नयः॒ यथा॑ प॒तिं म॒र्यं न शृ॒णुं म॒घऽवा॒नं
ऊ॒तये॑ ॥१॥ न घ॒ त्व॒द्रिक् अप॑ वे॒ति मे॒ मनः॒ त्वे॒ इत् का॒मं पु॒रु॒ऽहू॒त
शि॒श्र॒य॒ राजा॑ऽइ॒व द॒स् नि स॒दः अ॒धि ब॒र्हिषि॑ अ॒स्मिन् सु॒सो॒मै
अ॒व॒ऽपा॒नं अ॒स्तु ते॑ ॥२॥ वि॒ष्णु॒ऽवृ॒त् इ॒ंद्रः अ॒मं॒ते उ॒त क्षु॒धः सः॒ इत्
रा॒यः म॒घऽवा॒ वस्वः॒ ई॒श॒ते॒ तस्य॑ इ॒त् इ॒मे प्र॒व॒णे स॒प्त सि॒ध॒वः वयः॑
व॒र्ध॒ति वृ॒ष॒भस्य॑ श्रु॒षि॒णः ॥३॥ वयः॑ न वृ॒क्षं सु॒ऽप॒ला॒शं आ॒ अ॒स॒द॒न्
सो॒मा॒सः इ॒ंद्रं मं॒दि॒नः च॒मू॒ऽस॒दः प्र॒ए॒षां अ॒नी॒कं श॒वं॒सा द॒वि॒द्यु॒त॒त्
वि॒द॒त् स्वः॒ मन॒वे ज्यो॒तिः आ॒र्यं ॥४॥ कृ॒तं न श्व॒ऽग्नी वि॒चि॒नो॒ति
दे॒वने॑ सं॒ऽव॒र्गं यत् म॒घऽवा॒ सूर्यं॑ ज॒य॒त् न तत् ते॒ अन्यः॑ अ॒नु वी॒र्यं
श॒क॒त् न पु॒रा॒णः म॒घऽव॒न् न उ॒त नू॒त॒नः ॥५॥ २४॥ वि॒शं॒ऽवि॒शं म॒घ॒-
ऽवा॒ परि॑ अ॒श॒य॒त् ज॒ना॒नां धे॒नाः अ॒व॒ऽचा॒क॒श॒त् वृ॒षा॒यस्य॑ अ॒हं
श॒क्रः स॒व॒नेषु॑ रा॒ण॒य॒ति सः ती॒व्रिः सो॒मैः स॒ह॒ते पृ॒त॒न्य॒तः ॥६॥ आ॒पः
न सि॒धुं अ॒भि॒य॒त् सं॒ऽअ॒क्ष॒र॒न् सो॒मा॒सः इ॒ंद्रं कु॒ल्याः॒ऽइ॒व हू॒दं व॒र्ध॒-
ति॒ वि॒प्राः म॒हः अ॒स्य॒ स॒द॒ने य॒वं न वृ॒ष्टिः दि॒व्ये॒न दा॒नु॒ना ॥७॥ वृ॒षा
न क्रु॒द्धः प॒त॒य॒त् रजः॑ऽसु आ॒ यः अ॒र्य॑ऽप॒त्नीः अ॒कृ॒णो॒त् इ॒माः अ॒पः

सः सुन्वते मघऽवा जीरऽदानवे अविंदत् ज्योतिः मनवे हविष्मते
॥८॥ उत्त जायतां परशुः ज्योतिषा सह भूयाः ऋतस्य सुऽदुघा पु-
राणऽवत् वि रोचतां अरुषः भानुना शुचिः स्वः न शुक्रं शुशु-
चीत् सतऽपतिः ॥९॥ गोभिः तरेम अमतिं दुऽएवा यवेन सुधं
पुरुऽहूत विश्वा व्यं राजऽभिः प्रथमाः धनानि अस्माकेन वृज-
नेन जयेम ॥१०॥ बृहस्पतिः नः परिपातु पश्चात् उत्त उत्तऽतरस्मात्
अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत्त मध्यतः नः सखा सखिऽभ्यः
वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥४४॥ आ यातु इंद्रः स्वऽपतिः मदाय यः धर्मेणा तूतु जानः तु-
विष्मान प्रऽत्वक्षाणः अति विश्वा सहांसि अपरिणं महता वृ-
षायेन ॥१॥ सुऽस्थामारयः सुऽयमा हरीं ते मिम्यक्षं वज्रं नृऽपते
गभंस्तौ शीर्भं राजन् सुऽपथा आ याहि अर्वाङ् वधो म ते पपुषः
वृष्ण्यानि ॥२॥ आ इंद्रऽबाहः नृऽपतिं वज्रऽबाहुं उयं उयासः
तुविषासः एनं प्रऽत्वक्षसं वृषभं सत्यऽशुष्मं आ ई अस्मऽवा
सधऽमादः वहंतु ॥३॥ एव पतिं द्रोणऽसाचं सऽचेतसं ऊर्जः स्कंभं
धरुणे आ वृषऽयसे ओजः कृष्व सं गृभाय त्वे अपि असः यथा
केऽनिपानां इनः वृधे ॥४॥ गमनं अस्मे वसूनि आ हि शंसिषं सु-
ऽआशिषं भरं आ याहि सोमिनः त्वं ईशिषे सः अस्मिन् आ सत्सि
बर्हिषि अनाधृया तव पात्राणि धर्मेणा ॥५॥ २६ ॥ पृथक् प्र आ-
यन् प्रथमाः देवऽहूतयः अकृण्वत श्रवस्यानि दुस्तरा न ये शेकुः
यज्ञियां नावं आऽरुहं ईर्मा एव ते नि अविशंत केपयः ॥६॥ एव
एव अपाक् अपरे संतु दुऽध्यः अश्वाः येषां दुऽयुजः आऽयुयुजे
इत्या ये प्राक् उपरे संति दावने पुरुणि यवं व्युनानि भोजना

॥७॥ गिरीन् अजान् रेजमानान् अधारयत् द्यौः क्रंदत् अंतरि-
क्षाणि कोपयत् संऽईचीने० धिषणे० वि स्क्रभायति वृष्णः पीत्वा
मदै उक्थानि शंसति ॥८॥ इमं विभर्मि सुऽकृतं ते अकुशं येन आ-
ऽरुजासि मघऽवन् शफऽआरुजः अस्मिन् सु ते सर्वने अस्तु
ओक्थं सुते इद्यौ मघऽवन् बोधि आऽभगः ॥९॥ गोभिः तरेम अ-
मतिं दुऽएवां यवेन सुधं पुरुऽहूत् विश्वां वयं राजऽभिः प्रथमाः
धनानि अस्माकैन वृजनेन जयेम ॥१०॥ बृहस्पतिः नः परि पातु
पश्चात् उत उतऽतरसात् अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत
मध्यतः नः सखां सखिऽभ्यः वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥४५॥ दिवः परि प्रथमं जज्ञे अग्निः अस्मत् द्वितीयं परि जात-
ऽवैदाः तृतीयं अपऽसु नृऽमनाः अजसं इंधानः एनं जरते सु-
ऽआधीः ॥१॥ विद्य ते अग्ने चेधा चयाणि विद्य ते धाम विऽभृता
पुरुऽचा विद्य ते नामं परमं गुहां यत् विद्य तं उत्सं यतः आऽज-
गंथं ॥२॥ समुद्रे त्वा नृऽमनाः अपऽसु अंतः नृऽचक्षाः ईधे दिवः
अग्ने ऊधन् तृतीये त्वा रजसि तस्थिऽवांसं अपां उपऽस्थे महि-
षाः अवर्धन् ॥३॥ अक्रंदत् अग्निः स्तनयनऽइव द्यौः क्षाम रेरिहत
वीरुधः संऽअंजन सद्यः जज्ञानः वि हि ई इह्यः अत्यंत आ रोदसी
भानुना भाति अंतः ॥४॥ श्रीणां उतऽआरः धरुणः रयीणां मनी-
षाणां प्रऽअपैणः सोमऽगोपाः वसुः सूनुः सहस्रः अपऽसुराजां वि
भाति अग्रे उषसां इंधानः ॥५॥ विश्वस्य केतुः भुवनस्य गर्भः आ रो-
दसी अपृणात् जायमानः वीरुं चित् अद्रिं अभिनत् पराऽयन्
जनाः यत् अग्निं अयजंत पंच ॥६॥ २८ ॥ उशिक् पावकः अरतिः
सुऽमेधाः मर्तेषु अग्निः अमृतः नि धायि इयति धूमं अरुषं भरि-

अ० ७. अ० ८. व० २९.] ॥ ३०२ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ४५.

भ॒त् उ॒त् शु॒क्रेण॑ शोचिषा॑ द्यां इ॒नं क्ष॒न ॥ ७ ॥ ह॒शा॒नः रु॒क्मः उ॒र्वि॒या
वि अ॒द्यौ॒त् दुः॒ऽम॒र्ष आ॒युः श्रि॒ये रु॒चा॒नः अ॒ग्निः अ॒मृतः॑ अ॒भ॒व॒त्
वयः॑ऽभिः यत् ए॒नं द्यौः ज॒नय॑त् सु॒रेताः॑ ॥ ८ ॥ यः ते अ॒द्य कृ॑ण॒वन्त
भ॒द्रो॒ऽशो॒चे अ॒पू॒षं दे॒व घृ॑त॒ऽव॑न्तं अ॒ग्ने प्र॑त॒नय॑ प्र॒ऽतरं॑ व॒स्यः अ॒च्छ
अ॒भि॒सु॒खं दे॒वऽभ॑क्तं य॒विष्ट॑ ॥ ९ ॥ आ॒ तं भ॒ज॒सौ श्र॒व॒सेषु॑ अ॒ग्ने उ॒क्थे॒
ऽउ॒क्थे आ॒ भ॒ज॒ श॒स्य॒माने॑ प्रि॒यः सू॒र्यै प्रि॒यः अ॒ग्रा भ॒वा॒ति उ॒त्
जा॒तेन॑ भि॒न॒द॒त् उ॒त् ज॒नि॒ऽत्विः॑ ॥ १० ॥ त्वां अ॒ग्ने य॑ज॒मानाः॑ अ॒नु
द्यू॒न् वि॒श्वं व॒सु द॒धिरे॒ वा॒र्यो॑णि त्वया॑ स॒ह द्र॒वि॒णं इ॒च्छ॒मा॒नाः
व्र॒जं गो॑ऽम॑न्तं उ॒शि॒जः वि॒वृ॒षुः ॥ ११ ॥ अ॒स्ता॒ वि॒ अ॒ग्निः न॒रां सु॑ऽशे॒वः
वै॒श्वान॒रः ऋ॒षि॑ऽभिः सोमं॑ गो॒पाः अ॒द्वे॒षे द्या॒वा पृ॒थि॒वी हु॒वे॒म
दे॒वाः ध॒त्त र॒यिं अ॒से सु॑ऽवी॒र ॥ १२ ॥ २९ ॥ ८ ॥ ७ ॥

॥४६॥ प्र होता जातः महान् नभः ऽवित् नृऽसद्वा सीदत् अ-
पां उपऽस्थे दधिः यः धायि सः ते वयांसि यन्ता वसूनि विधत्ते
तनूऽपाः ॥१॥ इमं विधन्तः अपां सधऽस्थे पशुं न नष्टं पदैः अनु-
ग्मन् गुहा चतैर्तं उशिजः नमः ऽभिः इच्छन्तः धीराः भृगवः अ-
विदन् ॥२॥ इमं चितः भूरि अविदत् इच्छन् वैभुऽवसः मूर्धनि
अघ्नायाः सः शेऽवृधः जातः आ हर्म्येषु नाभिः युवा भवति रो-
चनस्य ॥३॥ मद्रं होतारं उशिजः नमः ऽभिः प्राञ्चं यज्ञं नेतारं अ-
ध्वराणां विशां अकृण्वन् अरतिं पावकं हव्यऽवाहं दधतः मानु-
षेषु ॥४॥ प्र भूः जयैतं महां विपः ऽधा मूराः अमूरं पुरां दर्माणं
नयैतः गर्भं वनां धियं धुः हिरिऽश्मश्रुं न अर्वाणं धनऽअर्चै
॥५॥१॥ नि पस्त्यासु चितः स्तभुऽयन् परिऽवीतः योनौ सीदत्
अन्तः अन्तः संऽगृभ्य विशां दमूनाः विऽधर्मणा अयंचैः इयते
नृन् ॥६॥ अस्य अजरासः दमां अरिचाः अर्चतऽधूमासः अग्नयः
पावकाः श्वितीचयः श्वाचासः भुरण्यवः वनऽसदः वायवः न
सोमाः ॥७॥ प्र जिह्वा भरते वेपः अग्निः प्र वयुनानि चेतसा
पृथिव्याः तं आयवः शुचयैतं पावकं मद्रं होतारं दधिरे यजिष्ठं
॥८॥ द्यावा यं अग्निं पृथिवीं जनिष्टां आपः त्वष्टा भृगवः यंसहः-
ऽभिः ईळेन्यं प्रथमं मातरिश्वा देवाः ततस्तुः मनवे यजत्रं ॥९॥
यं त्वा देवाः दधिरे हव्यऽवाहं पुरुऽस्पृहः मानुषासः यजत्रं सः
यामन् अग्ने स्तुवते वयः धाः प्र देवऽयन् यज्ञसः सं हि पूर्वीः
॥१०॥२॥

॥४७॥ जगृभ्म ते दक्षिणं इंद्र हस्तं वसुऽयवः वसुऽपते वसू-
नां विद्म हि त्वा गोऽपतिं शूर गोनां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं

दाः ॥१॥ सुऽआयुधं सुऽअवसं सुऽनीथं चतुः सुऽसमुद्रं धरुणं रयी-
 णां चर्कृत्यं शंस्यं भूरिऽवारं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥२॥
 सुऽब्रह्माणं देवऽवतं बृहंतं उरुं गभीरं पृथुऽबुधं इंद्रं श्रुतऽऋषिं
 उयं अभिमातिऽसहं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥३॥ सनत्-
 ऽवाजं विप्रऽवीरं तरुचं धनुऽस्पृतं शूशुऽवासं सुऽदक्षं दस्युऽहनं
 पूऽभिदं इंद्रं सत्यं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥४॥ अश्वऽवतं
 रथिनं वीरऽवतं सहस्रिणं शतिनं वाजं इंद्रं भद्रऽव्रातं विप्रऽवीरं
 स्वऽसां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥५॥३॥ प्र सप्तऽगुं ऋत-
 ऽधीतिं सुऽमेधां बृहस्पतिं मतिः अरुचं जिगाति यः आंगिरसः
 नमसा उपऽसद्यः अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥६॥ वनीवानः
 मम दूतासः इंद्रं स्तोमाः चरन्ति सुऽमतीः इयानाः हृदिऽस्पृशः
 मनसा वच्यमानाः अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥७॥ यत् त्वा
 यामि दद्वि तत् नः इंद्रं बृहंतं क्षयं असमं जनानां अभि तत् द्या-
 वापृथिवी गृणीतां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥८॥४॥

॥४८॥ अहं भुवं वसुनः पूर्यः पतिः अहं धनानि सं जयामि
 शश्वतः मां हवन्ति पितरं न जंतवः अहं दाशुषे विभजामि भोजनं
 ॥१॥ अहं इंद्रः रोधः वक्षः अथर्वणः चिताय गाः अजनयं अहैः
 अधि अहं दस्युऽभ्यः परि नृम्णं आ ददे गोचा शिष्यं दधीचे मा-
 तरि श्वने ॥२॥ मह्यं त्वष्टा वज्रं अतस्तत् आयसं मयि देवासः अ-
 वृजन् अपि क्रतुं मम अनीकं सूर्यस्य इव दुस्तरं मां आर्येति
 कृतेन कर्त्वेन च ॥३॥ अहं एतं गव्ययं अश्वयं पशुं पुरीषिणं साय-
 केन हिरण्ययं पुरु सहस्रा नि शिशामि दाशुषे यत् मा सोमासः
 उक्थिनः अमंदिषुः ॥४॥ अहं इंद्रः न परा जिग्ये इत् धनं न

मृत्यवे अव तस्ये कदा च न सोमं इत् मा सुवन्तः याचत वसु न
मे पूरवः सख्ये रिषायन ॥५॥५॥ अहं एतान् शाश्वसतः द्वाऽद्वा
इंद्रं ये वज्रं युधये अकृण्वत आऽह्यमानान् अव हन्मना अहं न
ह०हा वदन् अनमस्युः नमस्विनः ॥६॥ अभि इदं एकै एकः
अस्मि निष्पाद अभि द्वा किं ऊं चयः करंति खले न पर्धान् प्रति
हन्मि भूरि किं मा निंदंति शत्रवः अनिद्राः ॥७॥ अहं गुंगुऽभ्यः
अतिथिऽग्वं इष्करं इषं न वृचऽतुरं विष्णु धारयं यत् पण्यऽग्रे
उत वा करंजऽहे प्र अहं महे वृचऽहत्ये अशुश्रुवि ॥८॥ प्र मे नमी
सायः इषे भुजे भूत गवां एषे सख्या कृणुत द्विता दिद्युं यत् अस्य
संऽइथेषु मंहयं आत् इत् एनं शंस्यं उक्थ्यं करं ॥९॥ प्र नेमस्मिन्
दहणे सोमः अंतः गोपाः नेमं आविः अस्था कृणोति सः ति-
ग्मऽश्रुगं वृषभं युयुत्सन् दुहः तस्थौ बहुले बद्धः अंतः ॥१०॥
आदित्यानां वसूनां रुद्रियाणां देवः देवानां न मिनामि धाम ते
मा भद्राय शर्वसे ततःस्तुः अपराऽजितं अस्तुतं अषाळं ॥११॥६॥

॥४९॥ अहं दां गृणते पूर्वं वसु अहं ब्रह्म कृण्वं मही वर्धनं
अहं भुवं यजमानस्य चोदिता अयज्वनः साक्षि विश्वस्मिन् भरे
॥१॥ मां धुः इंद्रं नाम देवता दिवः च गमः च अपां च जंतवः अहं
हरीं वृषणा विऽव्रता रघू अहं वज्रं शर्वसे धृष्णु आ ददे ॥२॥
अहं अत्कं कवये शिश्रयं हथैः अहं कुत्सं आवं अभिः ऊतिऽभिः
अहं शुष्णस्य अर्थिता वधः यमं न यः ररे आर्यं नाम दस्यवे ॥३॥
अहं पिताऽइव वेतसून् अभिष्टये तुयं कुत्साय स्मत्ऽइभं च रंधयं
अहं भुवं यजमानस्य राजनिं प्र यत् भरे तुजये न प्रिया आऽधृषे
॥४॥ अहं रंधयं मृगयं श्रुतर्वणे यत् मा अजिहीत वयुना च न आ-

नुषक् अहं वेशं नम्रं आयवे अकरं अहं सव्याय पटऽगृभिं अरंधयं
॥५॥७॥ अहंसः यः नवऽवास्त्वं बृहत् ऽरथं सं वृत्राऽइव दासं वृ-
त्रऽहा अरुजं यत् वर्धयंतं प्रथयंतं आनुषक् दूरे पारे रजसः रोच-
ना अकरं ॥६॥ अहं सूर्यस्य परि यामि आशुऽभिः प्र एतशेभिः
वहमानः ओजसा यत् मा सावः मनुषः आह निः ऽनिजैः अथक्
कृषे दासं कृष्यं हयैः ॥७॥ अहं सप्तऽहा नहुषः नहुः ऽतरः प्र अ-
श्रवयं शर्वसा तुर्वशं यदु अहं नि अन्यं सहसा सहः करं नव वा-
धतः नवतिं च वक्ष्यं ॥८॥ अहं सप्त स्रवतः धारयं वृषां द्रवित्वः
पृथिव्यां सीराः अधि अहं अणीसि वि तिरामि सुऽक्तुः युधा
विदं मनवे गातुं इष्टये ॥९॥ अहं तत् आसु धारयं यत् आसु न
देवः च न त्वष्टा अधारयत् रुशत् स्याहं गवां ऊधः ऽसु वक्षणासु
आ मघोः मधुश्चायं सीमं आऽशिरं ॥१०॥ एव देवान् इंद्रः विव्ये
नृन् प्र च्यौत्लेन मघऽवा सत्यऽराधाः विश्वा इत् ता ते हरिऽवः
शचीऽवः अभि तुरासः स्वऽयशः गृणन्ति ॥११॥८॥

॥५०॥ प्र वः महे मंदमानाय अंधसः अर्चं विश्वानराय वि-
श्वऽभुवं इंद्रस्य यस्य सुऽमखं सहः महि अवं नृगं च रोदसी-
सपर्यंतः ॥१॥ सः चित् नु सख्या नर्यः इनः स्तुतः चकृत्यः इंद्रः
माऽवते नरे विश्वासु धूः ऽसु वाजऽकृत्येषु सत् ऽपते वृत्रे वा अप-
ऽसु अभि शूरं मंदसे ॥२॥ केते नरः इंद्र ये ते इषे ये ते सुमं सऽध्वयं
इयंक्षान् केते वाजाय असुरीय हिन्विरे के अपऽसु स्वामु उर्व-
रासु पौंस्ये ॥३॥ भुवः त्वं इंद्र ब्रह्मणा महान् भुवः विश्वेषु सर्वनेषु
यज्ञियः भुवः नृन् च्यौत्लः विश्वस्मिन् भरे ज्येष्ठः च मंचः विश्व-
ऽचर्षणे ॥४॥ अवं नु कं ज्यायान् यज्ञऽवनसः महीं ते ओमां चां

कृष्टयः विदुः असः नु कं अजरः वर्धाः च विश्वा इत् एता सर्वना
तूतुमा कृषे ॥५॥ एता विश्वा सर्वना तूतुमा कृषे स्वयं सूनो स-
हसः यानि दधिषे वरायते पात्रं धर्मणे तना यज्ञः मंत्रः ब्रह्म उत्-
ऽयतं वचः ॥६॥ ये ते विप्र ब्रह्मऽकृतः सुते सचा वसूनां च वसुनः
च दावने प्र ते सुमस्य मनसा पथा भुवन् मदे सुतस्य सोम्यस्य
अंधसः ॥७॥१॥

॥५१॥ महत् तत् उल्वं स्थविरं तत् आसीत् येन आऽविष्टितः
प्रऽविवेशिष्य अपः विश्वाः अपश्यत् बहुधा ते अग्ने जातऽवेदः
तन्वः देवः एकः ॥१॥ कः मा ददर्श कतमः सः देवः यः मे तन्वः ब-
हुधा परिऽअपश्यत् कं अहं मिचावरुणा क्षियंति अग्नेः विश्वाः
संऽइधः देवऽयानीः ॥२॥ ऐच्छाम त्वा बहुधा जातऽवेदः प्रऽविष्टं
अग्ने अपऽसु ओषधीषु तं त्वा यमः अचिकेत चित्रऽभानो
दशऽअंतरुथात् अतिऽरोचमानं ॥३॥ होचात् अहं वरुण
विभ्यत् आयं न इत् एव मा युनजन् अत्र देवाः तस्य मे तन्वः
बहुधा निऽविष्टाः एतं अर्थं न चिकेत अहं अग्निः ॥४॥ आ इहि
मनुः देवऽयुः यज्ञऽकामः अरंऽकृत्य तमसि क्षेपि अग्ने सुऽगान्
पथः कृणुहि देवऽयानान् वहं हव्यानि सुऽमनस्यमानः ॥५॥ १०॥
अग्नेः पूर्वे भ्रातरः अर्थं एतं रथीऽइव अध्वानं अनु आ अवरीवुः
तस्मात् भिया वरुण दूरं आयं गौरः न क्षेप्नोः अविजे ज्यायाः ॥६॥
कुर्मः ते आयुः अजरं यत् अग्ने यथा युक्तः जातऽवेदः न रिषाः
अथ वहासि सुऽमनस्यमानः भागं देवेभ्यः हविषः सुऽजात ॥७॥
प्रऽयाजान् मे अनुऽयाजान् च केवलान् ऊर्जस्वंतं हविषः दत्त
भागं घृतं च अपां पुरुषं च ओषधीनां अग्नेः च दीर्घं आयुः अस्तु

अ० ८. अ० १. व० १३.] ॥ ३०८ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५३.]

देवाः ॥ ८ ॥ तव प्र॒ऽयाजाः अनु॒ऽयाजाः च केवले उजैस्वतः ह-
विषः संतु भागाः तव अग्ने यज्ञः अयं अस्तु सर्वैः तुभ्यं नमतां प्र-
ऽदिशः चतस्रः ॥ ९ ॥ ११ ॥

॥ ५२ ॥ विश्वे देवाः शास्तन मा यथा इह होता वृतः मनवै यत्
निऽसद्य प्रमे ब्रूत भागऽधेयं यथा वः येन पथा हव्यं आ वः वहा-
नि ॥ १ ॥ अहं होता नि असीदं यजीयान् विश्वे देवाः मरुतः मा
जुनन्ति अहःऽअहः अश्विना आध्वर्यवं वां ब्रह्मा संऽइत् भवति सा
आऽहुतिः वां ॥ २ ॥ अयं यः होता किः ऊं सः यमस्य कं अपि
ऊहे यत् संऽअजन्ति देवाः अहःऽअहः जायते मासिऽमासि अथ
देवाः दधिरे हव्यऽवाहं ॥ ३ ॥ मां देवाः दधिरे हव्यऽवाहं अप-
ऽम्लुक्तं बहु कृच्छ्रा चरन्तं अग्निः विद्वान् यज्ञं नः कल्पयाति पंच-
ऽयामं चिऽवृत्तं सप्रऽतंतुं ॥ ४ ॥ आ वः यक्षि अमृतऽत्वं सुऽवीरं
यथा वः देवाः वरिवः कराणि आ बाह्वोः वज्रं इंद्रस्य धेयां अथ
इमाः विश्वाः पृतनाः जयाति ॥ ५ ॥ चीणिं शता ची सहस्राणि अ-
ग्निं त्रिंशत् च देवाः नवं च असपर्यन् औक्षन् घृतैः अस्तृणन्
बर्हिः अस्मै आत् इत् होतांरं नि असादयन्त ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥ ५३ ॥ यं ऐच्छाम मनसा सः अयं आ अगात् यज्ञस्य विद्वान्
परुषः चिकित्वान्सः नः यक्षत् देवऽताता यजीयान् नि हि सत्सत्
अंतरः पूर्वं अस्मत् ॥ १ ॥ अराधि होता निऽसदा यजीयान् अग्नि
प्रयांसि सुऽधितानि हि ख्यत् यजामहे यज्ञियान् हंतं देवान् ई-
क्षामहे ईक्षान् आर्ज्येन ॥ २ ॥ साध्वीं अक्वः देवऽवीतिं नः अद्य य-
ज्ञस्य जिह्वां अविदाम गुह्यां सः आयुः आ अगात् सुरभिः वसानः

भद्रां अकः देवऽहूतिं नः अद्य ॥३॥ तत् अद्य वाचः प्रथमं मसीय
येन असुरान् अभिदेवाः अस्माम ऊर्जैऽअदः उत यज्ञियासः पंच
जनाः मम होत्रं जुषध्वं ॥४॥ पंच जनाः मम होत्रं जुषतां गोऽजा-
ताः उत ये यज्ञियासः पृथिवी नः पार्थिवात् पातु अंहसः अंत-
रिक्षं दिव्यात् पातु अस्मान् ॥५॥ १३॥ तंतुं तन्वन् रजसः भानुं
अनु इहि ज्योतिष्मतः पथः रक्ष धिया कृतान् अनुल्बणं वयत्
जोगुवां अपः मनुः भव जनय दैव्यं जनं ॥६॥ अक्षऽनहः नह्यत न
उत सोम्याः इष्कृणुध्वं रश्नाः आ उत पिंशत अष्टाऽवंधुरं वहत
अभितः रथं येन देवासः अनयन् अभि प्रियं ॥७॥ अश्मन्ऽवती
रीयते संभध्वं उत तिष्ठत प्र तरत सखायः अत्र जहाम ये असन्
अशेवाः शिवान् वयं उत तरेम अभि वाजान् ॥८॥ त्वष्टा मायाः
वेत् अपसां अपःऽतमः विभ्रत् पात्रा देवऽपानानि शंसत मा
शिशीते नूनं परशुं सुऽआयसं येन वृश्चात् एतशः ब्रह्मणः पतिः
॥९॥ सतः नूनं कवयः सं शिशीत वाशीभिः याभिः अमृताय त-
क्ष्य विद्वांसः पदा गुह्यानि कर्तन येन देवासः अमृतऽत्वं आन शुः
॥१०॥ गर्भे योषां अदधुः वत्सं आसनि अपीच्येन मनसा उत जि-
ह्या सः विश्वाहा सुऽमनाः योग्याः अभि सिसासनिः वनते
कारः इत् जितिं ॥११॥ १४॥

॥५४॥ तां सुते कीर्तिं मघऽवन् महिऽत्वा यत् त्वा भीति रोद-
सी अहं येतां प्र आवः देवान् आ अतिरः दासं ओजः प्रऽजायै
त्वस्यै यत् अशिक्षः इंद्र ॥१॥ यत् अचरः तन्वा ववृधानः बलानि
इंद्र प्रऽब्रुवाणः जनैषु माया इत्सा ते यानि युद्धानि आहुः न अद्य
शत्रुं ननु पुरा विविक्से ॥२॥ के ऊं नु ते महिमनः समस्य अस्मत्

पूर्वे ऋषयः अतं आपुः यत् मातरं च पितरं च साकं अजनयथाः
तन्वः स्वायाः ॥३॥ चत्वारिंते असुर्याणि नाम अदाभ्यानि महि-
षस्य संति त्वं अंग तानि विश्वानि वित्से येभिः कर्माणि मघऽवन्
चकथै ॥४॥ त्वं विश्वा दधिषे केवलानि यानि आविः या च गुहा
वसूनि कामं इत् मे मघऽवन् मा वि तारीः त्वं आऽज्ञाता त्वं इंद्र
असि दाता ॥५॥ यः अदधात् ज्योतिषि ज्योतिः अंतः यः अस्मृ-
जत् मधुना सं मधूनि अध प्रियं शूष इंद्राय मन्मं ब्रह्मऽकृतः बृह-
त् ऽउक्थ्यात् अवाचि ॥६॥ १५॥

॥५५॥ दूरे तत् नाम गुह्यं पराचैः यत् त्वा भीते अहंयेतां व-
यः ऽधै उत अस्तभाः पृथिवीं द्यां अभीकै भ्रातुः पुत्रान् मघऽवन्
तित्विषाणः ॥१॥ महत् तत् नाम गुह्यं पुरुऽस्पृक् येन भूतं जनयः
येन भयं प्रत्नं जातं ज्योतिः यत् अस्य प्रियं प्रियाः सं अविशंत
पंच ॥२॥ आ रोदसी अपृणात् आ उत मध्यं पंच देवान् ऋतुऽशः
सप्रऽसन्न चतुः ऽत्रिंशता पुरुधा वि चष्टे सऽरूपेण ज्योतिषा वि-
ऽव्रतेन ॥३॥ यत् उषः औच्छः प्रथमा विऽभानां अजनयः येन
पुष्ट्यं पुष्टं यत् ते जामिऽत्वं अवरं परस्याः महत् महत्याः असु-
रऽत्वं एकै ॥४॥ विऽधुं दद्राणं समने बहूनां युवानं संतं पलितः
जगार देवस्य पश्य कार्थं महिऽत्वा अद्य ममारं सः ह्यः सं आन
॥५॥ १६॥ शाकना शाकः अरुणः सुऽपर्णः आ यः महः शूरः स-
नात् अनीळः यत् चिकेत सत्यं इत् तत् न मोघं वसुं स्पार्हं उत
जेता उत दाता ॥६॥ आ एभिः ददे वृष्ण्यां पौंस्यानि येभिः औ-
क्षत् वृत्रऽहत्याय वजी ये कर्मेणः क्रियमाणस्य महा ऋतेऽकर्मे
उत् ऽअजायंत देवाः ॥७॥ युजा कर्माणि जनयन् विश्वऽओजाः

अ० ८. अ० १. व० १९.] ॥ ३११ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५७.]

अशस्तिऽहा विश्वऽमनाः तुराषाट् पीत्वी सोमस्य दिवः आ वृ-
धानः शूरः निः युधा अधमत् दस्यून् ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥ ५६ ॥ इदं ते एकं परः ऊं ते एकं तृतीयैन ज्योतिषा सं विश्व-
स्व संऽवेशने तन्वः चारुः एधि प्रियः देवानां परमे जनित्रे ॥ १ ॥
तनूः ते वाजिन् तन्वं नयंती वामं अस्मभ्यं धातु शर्मं तुभ्यं अहृतः
महः धरुणाय देवान् दिविऽइव ज्योतिः स्वं आ मिमीयाः ॥ २ ॥
वाजी असि वाजिनेन सुऽवेनीः सुवितः स्तोमं सुवितः दिवं गाः
सुवितः धर्मं प्रथमा अनु सत्या सुवितः देवान् सुवितः अनु पत्नं
॥ ३ ॥ महिम्नः एषां पितरः च न ईशिरे देवाः देवेषु अदधुः अपि
ऋतुं सं अविथ्य चुः उत यानि अत्विषुः आ एषां तनूषु नि विवि-
शुः पुनः ॥ ४ ॥ सहः ऽभिः विश्वं परि चक्रमुः रजः पूर्वा धामानि
अमिता मिमानाः तनूषु विश्वा भुवना नि येमिरे प्र असारयन्त
पुरुध प्रऽजाः अनु ॥ ५ ॥ द्विधा सूनवः अमुरं स्वः ऽविदं आ अ-
स्थापयन्त तृतीयैन कर्मणा स्वां प्रऽजां पितरः पिथ्यं सहः आ
अवरिषु अदधुः तंतुं आऽतंतं ॥ ६ ॥ नावा न क्षोदः प्रऽदिशः पृ-
थिव्याः स्वस्ति ऽभिः अति दुःऽगानि विश्वा स्वां प्रऽजां बृहत्-
ऽउक्थः महिऽत्वा आ अवरिषु अदधात् आ परेषु ॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ ५७ ॥ मा प्र गाम् पथः वयं मा यज्ञात् इद्र सोमिनः मा अं-
तः स्युः नः अरातयः ॥ १ ॥ यः यज्ञस्य प्रऽसाधनः तंतुः देवेषु आ-
ऽतंतः तं आऽहुतं न शीमहि ॥ २ ॥ मनः नु आ हुवामहे नाराशंसेन
सोमेन पितृणां च मन्मऽभिः ॥ ३ ॥ आ ते एतु मनः पुनः ऋत्वे
दक्षाय जीवसे ज्योक् च सूर्ये हशे ॥ ४ ॥ पुनः नः पितरः मनः द-

अ० ८. अ० १. व० २२.] ॥ ३१२ ॥ [म० १०. अ० ४. सू० ५९.

दातु दैव्यः जनः जीवं व्रातं सचेमहि ॥ ५ ॥ वयं सोम व्रते तव मनः
तनूषु विभ्रतः प्रजाऽवतः सचेमहि ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ ५८ ॥ यत्ते यमं वैवस्वतं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्त-
यामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १ ॥ यत्ते दिवं यत् पृथिवीं मनः ज-
गाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ २ ॥ यत्ते
भूमिं चतुःऽभृष्टिं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह
क्षयाय जीवसे ॥ ३ ॥ यत्ते चतस्रः प्रऽदिशः मनः जगाम दूरकं
तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ४ ॥ यत्ते समुद्रं अर्णवं
मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ५ ॥
यत्ते मरीचीः प्रऽवतः मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि
इह क्षयाय जीवसे ॥ ६ ॥ २० ॥ यत्ते अपः यत् ओषधीः मनः ज-
गाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ७ ॥ यत्ते
सूर्यं यत् उषसं मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्ष-
याय जीवसे ॥ ८ ॥ यत्ते पर्वतान् बृहत् मनः जगाम दूरकं तत्
ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ ९ ॥ यत्ते विश्वं इदं जगत्
मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १० ॥
यत्ते पराः पराऽवतः मनः जगाम दूरकं तत्ते आ वर्तयामसि
इह क्षयाय जीवसे ॥ ११ ॥ यत्ते भूतं च भव्यं च मनः जगाम दूरकं
तत्ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥ ५९ ॥ प्रतारि आयुः प्रऽतरं नवीयः स्थाताराऽइव क्रतुऽम-
ता रथस्य अध च्वानः उत्तवीति अर्थं पराऽतरं मुनिःऽर्च-

तिः जिहीतां ॥ १ ॥ सामन् नु राये निधिऽमत् नु अन्नं करामहे सु
 पुरुष श्रवांसि ता नः विश्वानि जरिता ममबु पराऽतरं सु निः-
 ऽच्छतिः जिहीतां ॥ २ ॥ अभि सु अर्यः पौंस्यैः भवेम द्यौः न भूमिं
 गिरयः न अजान् ता नः विश्वानि जरिता चिकेत पराऽतरं सु
 निःऽच्छतिः जिहीतां ॥ ३ ॥ मो' सु नः सोम मृत्यवे परा दाः प-
 श्येम नु सूर्ये उतऽचरंतं द्युऽभिः हितः जरिमा सु नः अस्तु परा-
 ऽतरं सु निःऽच्छतिः जिहीतां ॥ ४ ॥ असुऽनीते मनः अस्मासु धा-
 रय जीवात वे सु प्रतिर नः आयुः ररंधि नः सूर्यस्य संदृशि घृतेन
 त्वं तन्वं वर्धयस्व ॥ ५ ॥ २२ ॥ असुऽनीते पुनः अस्मासु चक्षुः पुनः
 प्राणं इह नः धेहि भोगं ज्योक् पश्येम सूर्ये उतऽचरंतं अनुऽमते
 मृळय नः स्वस्ति ॥ ६ ॥ पुनः नः असुं पृथिवी ददातु पुनः द्यौः देवी
 पुनः अंतरिक्षं पुनः नः सोमः तन्वं ददातु पुनः पूषा पृथ्या या
 स्वस्तिः ॥ ७ ॥ शं रोदसी सुऽबंधवे यद्भी चतस्य मातरा भरतां
 अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः मो' सु ते किं च न आममत्
 ॥ ८ ॥ अव चिके अव चिका दिवः चरन्ति भेषजा क्षमा चरिष्णु ए-
 कं भरतां अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः मो' सु ते किं
 च न आममत् ॥ ९ ॥ सं इंद्र ईरय गां अनद्वाहं यः आ अवहत् उ-
 शीनराण्याः अनः भरतां अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः
 मो' सु ते किं च न आममत् ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ६० ॥ आ जनै त्वेषऽसंहं माहीनानां उपऽस्तुतं अगन्म वि-
 भ्रतः नमः ॥ १ ॥ असमातिं निऽतोशनं त्वेषं निऽययिनं रथं भजे-
 ऽरथस्य सत्ऽपतिं ॥ २ ॥ यः जनान् महिषान्ऽइव अतिऽतस्थौ
 पवीरवान् उत अपवीरवान् युधा ॥ ३ ॥ यस्य इह्वाकुः उप व्रते

अ० ८. अ० १. व० २६.] ॥ ३१४ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६१.

रेवान् मरायी एधते दिविऽइव पंच कृष्टयः ॥४॥ इदं क्षत्रा असमा-
 तिषुरथऽप्रोष्ठेषु धारय दिविऽइव सूर्ये हशे ॥५॥ अगस्त्यस्य नत्-
 ऽभ्यः सप्ती युनक्षि रोहिता पृणीन् नि अक्रमीः अभि विश्वान्
 राजन् अराधसः ॥६॥ २४॥ अयं माता अयं पिता अयं जीवातुः
 आ अगमत् इदं तव प्रऽसर्पणं सुऽबंधो आ इहि निः इहि ॥७॥ य-
 था युगं वरचया न ह्यति धरुणाय कं एव दाधार ते मनः जीवातवे
 न मृत्यवे अथो अरिष्टऽतातये ॥८॥ यथा इयं पृथिवी मही दाधार
 इमान् वनस्पतीन् एव दाधार ते मनः जीवातवे न मृत्यवे अथो
 अरिष्टऽतातये ॥९॥ यमात् अहं वैवस्वतात् सुऽबंधोः मनः आ
 अभ्रं जीवातवे न मृत्यवे अथो अरिष्टऽतातये ॥१०॥ न्यक्वातः
 अववाति न्यक्तपति सूर्यः नीचीनं अग्न्या दुहे न्यक्भवतु ते रपः
 ॥११॥ अयं मे हस्तः भर्गवान् अयं मे भर्गवत्तरः अयं मे वि-
 श्वऽभेषजः अयं शिवऽअभिमर्शनः ॥१२॥ २५॥ ४॥

॥६१॥ इदं इत्या रौद्रं गूर्तंऽवचाः ब्रह्म क्रत्वा शच्यां अंतः आ-
 जो क्राणा यत् अस्य पितरा मंहनेऽस्याः पथत् पक्थे अहन् आ
 सप्त होतृन् ॥१॥ सः इत् दानाय दभ्याय वृन् चवानः सूरैः अ-
 मिमीत वेदिं तूर्वेयाणः गूर्तं वचःऽतमः क्षोदः नरेतः इतःऽऊति
 सिंचत् ॥२॥ मनः न येषु हवनेषु तिग्मं विपः शच्या वनुथः द्रव-
 ता आ यः शर्याभिः तुविऽनृमणः अस्य अश्रीणीत आऽदिशं ग-
 भस्तौ ॥३॥ कृष्णा यत् गोषु अरुणीषु सीदत् दिवः नपाता अश्वि-
 ना हुवे वां वीतं मे यज्ञं आ गतं मे अब्रं ववन्वासा न इषं अस्मृ-
 तऽधू ॥४॥ प्रथिष्ट यस्य वीरऽकर्म इणात् अनुऽस्थितं नु नयः
 अप औहत् पुनः तत् आ वृहति यत् कनायाः दुहितुः आ अनु-

ऽभृतं अन्नं वा ॥ ५ ॥ २६ ॥ मध्या यत् कर्वि अभवत् अभीकै कामै कू-
खा ने पितरि युवत्यां मना न करेतः जहत्तुः विऽयं तां सानौ नि-
ऽसिक्तं सुऽकृतस्य योनौ ॥ ६ ॥ पिता यत् स्वां दुहितरं अधिऽस्कन्
क्ष्मया रेतः संऽजग्मानः नि सिंचत् सुऽआध्यः अज न यन् ब्रह्म
देवाः वास्तोः पतिं व्रतऽपां निः अतक्षन् ॥ ७ ॥ सः ईं वृषां न फेनं
अस्यत् आजौ स्मत् आ परा ऐत् अपं दुभ्रऽचेताः सरत् पदा न
दक्षिणा पराऽवृक्न ताः नु मे पृश्न्यः जगृभ्रे ॥ ८ ॥ मक्षु न वह्निः
प्रऽजायाः उपन्धिः अग्निं न नमः उपं सीदत् ऊधः सनिता इध्मं
सनिता उत वाजं सः धर्ता जज्ञे सहसा यविऽयुत् ॥ ९ ॥ मक्षु कना-
याः सख्यं न वऽग्वाः ऋतं वदतः ऋतऽयुक्तिं अगमन् द्विऽवहंसः
ये उपं गोपं आ अगुः अदक्षिणासः अच्युता दुधुक्षन् ॥ १० ॥ २७ ॥
मक्षु कनायाः सख्यं न वीयः राधः न रेतः ऋतं इत् तुरण्यन् शुचिं
यत् ते रेक्णः आ अयजंत सवःऽदुधायाः पर्यः उस्त्रियायाः ॥ ११ ॥
पश्वा यत् पश्वा विऽयुता बुधंत इति ब्रवीति वक्तारि रराणः वसोः
वसुऽत्वा कारवः अनेहा विश्वं विवेष्टि द्रविणं उपं क्षु ॥ १२ ॥ तत्
इत् नु अस्य परिऽसद्वा नः अगमन् पुरु सदैतः नासंदं बिभित्सन्
वि श्रुणस्य संऽग्रथितं अन्नं वा विदत् पुरुऽप्रजातस्य गुहां यत्
॥ १३ ॥ भर्गः ह नाम उत यस्य देवाः स्वः न ये चिऽसधस्थे निऽसेदुः
अग्निः ह नाम उत जातऽवेदाः श्रुधि नः होतः ऋतस्य होता अ-
ध्रुक् ॥ १४ ॥ उत त्या मे रौद्रौ अर्चिऽमंतां नासंत्यौ इंद्र गूर्तये य-
जध्वै मनुष्यत् वृक्तऽबर्हिषे रराणा मंदू हितऽप्रयसा विक्षु यज्यू
॥ १५ ॥ २८ ॥ अयं स्तुतः राजा वंदि वेधाः अपः च विप्रः तरति
स्वऽसेतुः सः कक्षी वतं रेजयत् सः अग्निं नेमिं न चक्रं अर्वतः र-
घुऽदृ ॥ १६ ॥ सः द्विऽबंधुः वैतरणः यष्टा सवःऽधुंधेनुं अस्वै दुह-

अ० ८. अ० २. व० १.] ॥ ३१६ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६२.]

धै सं यत् मित्रावरुणा वृजे उक्थैः ज्येष्ठेभिः अर्यमणं वह्नयैः
 ॥ १७ ॥ तत्संबंधुः सूरिः दिवि ते धियं ऽधाः नाभानेदिष्ठः रपति
 प्रवेनन्सान् नाभिः परमा अस्य वा घ अहं तत् पश्चा कतिथः
 चित् आस ॥ १८ ॥ इयं मे नाभिः इह मे सध ऽस्थं इमे मे देवाः अयं
 अस्मि सर्वैः द्वि ऽजाः अहं प्रथम ऽजाः ऋतस्य इदं धेनुः अदुहत्
 जायमाना ॥ १९ ॥ अथ आसु मंदः अरतिः विभा ऽवा अवस्यति
 द्वि ऽवर्तनिः वनेषाद् ऊर्ध्वा यत् श्रेणिः न शिशुः दन् मधु स्थिरं
 शे ऽवृधं सूत माता ॥ २० ॥ २१ ॥ अथ गावः उप ऽमातिं कनायाः
 अनुश्वांतस्य कस्य चित् परा इयुः शुधित्वं सु ऽद्विणः नः त्वं याद्
 आश्व ऽघ्नस्य ववृधे सूनृताभिः ॥ २१ ॥ अथ त्वं इदं विद्धि अस्मान्
 महः राये नृ ऽपते वज्र ऽबाहुः रक्ष च नः मघोनः पाहि सूरिन्
 अनेहसं ते हरि ऽवः अभिष्टौ ॥ २२ ॥ अथ यत् राजाना गो ऽइष्टौ
 सरत् सरण्युः कारवै जरण्युः विप्रः प्रेष्ठः सः हि एषां बभूव परां
 च वक्षत् उत पर्वत एनान् ॥ २३ ॥ अथ नु अस्य जेन्यस्य पुष्टौ वृथा
 रेभंतः इमहे तत् ऊं नु सरण्युः अस्य सूनुः अश्वः विप्रः च अस्मि
 श्रवसः च सातौ ॥ २४ ॥ युवोः यदि सख्याय अस्मे शर्धाय स्तोमं
 जुजुषे नमस्वान् विश्वं यस्मिन् आ गिरः सं ऽइचीः पूर्वी ऽइव
 गातुः दाशत् सूनृतयि ॥ २५ ॥ सः गृणानः अत ऽभिः देव ऽवान्
 इति सु ऽबंधुः नमसा सु ऽउक्तैः वर्धत उक्थैः वचः ऽभिः आ हि
 नूनं वि अर्ध्वा एति पर्यसः उस्त्रियायाः ॥ २६ ॥ ते ऊं सु नः महः
 यज्वाः भूत देवासः ऊतये स ऽजोषाः ये वाजान् अनयत वि-
 ऽयंतः ये स्थ नि ऽचेतारः अमूराः ॥ २७ ॥ ३० ॥ १ ॥

॥ ६२ ॥ ये यज्ञेन दक्षिण्या सं ऽअक्ताः इदं स्य सख्यं अमृत ऽत्वं

आन॒श तेभ्यः भद्रं अंगिर॑सः वः अस्तु॒ प्रति गृ॒णीत॒ मान॑वं सु॒मे॒ध॒सः ॥१॥ ये उ॒तऽआ॒जन् पि॒तरः गो॒ऽमयं॑ वसु॒ ऋ॒तेन॑ अभि॒दन्
परि॒वत्स॑रे व॒लं दी॒र्घायु॑ऽत्वं अंगिर॑सः वः अस्तु॒ प्रति गृ॒णीत॒ मा॒न॑वं सु॒मे॒ध॒सः ॥२॥ ये ऋ॒तेन॑ सूर्यं आ॒श्रो॒हयन् दि॒वि अ॒प्रथ॑यन्
पृथि॒वीं मा॒तरं॑ वि सु॒प्रजाः॑ऽत्वं अंगिर॑सः वः अस्तु॒ प्रति गृ॒णीत॒ मा॒न॑वं सु॒मे॒ध॒सः ॥३॥ अ॒यं नाभा॑ व॒दति॒ वल्गु॑ वः गृ॒हे दे॒वऽपु॒त्राः
ऋ॒षयः॑ तत् शृ॒णो॒त न सु॒ब्रह्म॑ण्यं अंगिर॑सः वः अस्तु॒ प्रति गृ॒णीत॒ मा॒न॑वं सु॒मे॒ध॒सः ॥४॥ वि॒ऽरूपा॑सः इत् ऋ॒षयः॑ ते इत्
गं॒भीरऽवै॑पसः ते अंगिर॑सः सू॒नवः॑ ते अ॒ग्नेः परि॑ ज॒ज्ञिरे॑ ॥५॥१॥ ये अ॒ग्नेः परि॑ ज॒ज्ञिरे॑ वि॒ऽरूपा॑सः दि॒वः परि॑ नवऽग्वः नु द॒शऽग्वः
अंगिरः॑ऽतमः सचा॑ दे॒वेषु॑ म॒हते॑ ॥६॥ इ॒द्रेण॑ युजा निः सू॒जन्त॑ वा॒घतः॑
व॒जं गो॒ऽमन्तं॑ अ॒श्विनं॑ स॒हस्रं॑ मे॒दद॑तः अ॒ष्टऽक॑र्यैः श्रवः॑ दे॒वेषु॑ अ॒क्रत॑ ॥७॥ प्र नू॒नं जा॒यतां॑ अ॒यं मनुः॑ तो॒क्त्रऽइ॒व रो॒ह॒तु यः॑
स॒हस्रं॑ श॒तऽअ॒श्वं स॒द्यः दा॒नाय॑ म॒हते॑ ॥८॥ न तं अ॒श्रोति॑ कः च॒न दि॒वः
ऽइ॒व सा॒नु आ॒ऽरभं॑ सा॒व॒र्यस्य॑ दक्षि॒णा वि॒सिं॒धुः ऽइ॒व प॒प्रथे॑ ॥९॥ उ॒त दा॒सा परि॑ऽविषे॑ स्मत्त॒दिष्टी॑ गो॒ऽपरी॑णसा यदुः
तुर्वः॑ च॒ म॒महे॑ ॥१०॥ स॒हस्र॑ऽदाः या॒मऽनीः॑ मा रि॒षत् मनुः॑ सूर्ये॒ण अ॒स्य
य॒तमा॒ना ए॒तु दक्षि॑णा सा॒व॒र्यैः दे॒वाः प्र ति॑र॒तु आ॒युः य॒स्मिन् अ॒श्रूताः॑
अ॒सना॑म वा॒जं ॥११॥२॥

॥६३॥ प॒राऽव॑तः ये दिधि॑षन्ते आ॒प्यं मनु॑ऽप्रीतासः जनि॑म
वि॒वस्व॑तः य॒याते॑ ये न॒हुष्य॑स्य व॒र्हिषि॑ दे॒वाः आ॒सन्ते॑ ते अ॒धि॒ब्रु॒वन्तु॑ नः ॥१॥ वि॒श्वा हि॒ वः न॒म॒स्यानि॑ व॒न्धा॒ नामा॑नि दे॒वाः उ॒त
य॒ज्ञिया॑नि वः ये स्थ॑ जा॒ताः अ॒दिते॑ अ॒तऽभ्यः॑ परि॑ ये पृथि॒व्याः ते

मे इह श्रुत हवँ ॥२॥ येभ्यः माता मधुऽमत् पिबन्ते पयः पीयूषं
 द्यौः अदितिः अद्रिऽबर्ही उक्थऽशुष्मान् वृषऽभरान् सुऽअ-
 प्रसः तान् आदित्यान् अनु मद् स्वस्त्यै ॥३॥ नृऽचक्षसः अग्नि-
 ऽमिषन्तः अर्हणा वृहत् देवासः अमृतऽत्वं आनऽशुः ज्योतिः ऽर-
 थाः अहिऽमायाः अनागसः दिवः वर्षाणं वसन्ते स्वस्त्यै ॥४॥
 संऽराजः ये सुऽवृधः यज्ञं आऽययुः अपरिऽदृताः दुधरे दिवि
 क्षयं तान् आ विवास नमसा सुवृक्तिऽभिः महः आदित्यान् अ-
 दितिं स्वस्त्यै ॥५॥३॥ कः वः स्तोमं राधति यं जुजोषथ विश्वे दे-
 वासः मनुषः यति स्थनः कः वः अध्वरं तु विऽजाताः अरं करत् यः
 नः पथेत् अति अंहः स्वस्त्यै ॥६॥ येभ्यः होत्रां प्रथमां आऽयेजे
 मनुः समिद्धऽअग्निः मनसा सप्त होतृऽभिः ते आदित्याः अभयं
 शर्म यच्छत् सुऽगा नः कर्तुं सुऽपथा स्वस्त्यै ॥७॥ ये ईशिरि भुव-
 नस्य प्रऽचेतसः विश्वस्य स्थातुः जगतः च मन्तवः ते नः कृतात्
 अकृतात् एनसः परि अद्य देवासः पिपृत स्वस्त्यै ॥८॥ भरेषु इन्द्रं
 सुऽहवँ हवामहे अंहः ऽमुचं सुऽकृतं दैव्यं जनं अग्निं मित्रं वरुणं
 सात्यं भगं द्यावापृथिवी मरुतः स्वस्त्यै ॥९॥ सुऽचामाणं पृ-
 थिवीं द्यां अनेहसं सुऽशमीणं अदितिं सुऽप्रनीतिं दैवीं नावं सु-
 ऽअरिचां अनागसं अस्रवंतीं आ रुहेम स्वस्त्यै ॥१०॥४॥ विश्वे
 यजत्राः अधि वोचन्त ऊतये चायध्वं नः दुः ऽएवायाः अभिऽहुतः
 सत्यया वः देवऽहूत्या हुवेम ऋणतः देवाः अवसे स्वस्त्यै ॥११॥
 अपं अमीवां अपं विश्वां अनाहुतिं अपं अरातिं दुः ऽविदवां
 अघऽयतः अरे देवाः द्वेषः अस्मत् युयोतन् उरु नः शर्म यच्छत्
 स्वस्त्यै ॥१२॥ अरिष्टः सः मर्तैः विश्वः एधते प्र प्रऽजाभिः जायते
 धर्मेणः परि यं आदित्यासः नयथ सुनीतिऽभिः अति विश्वानि

दुः॒ऽइ॒ता स्व॒स्तये॑ ॥ १३ ॥ यं दे॒वा॒सः अ॒वथ॑ वाजं॒ऽसा॒तौ यं शूर॑-
 ॒ऽसा॒ता म॒रुतः॑ ह॒ते ध॒ने प्रा॒तः॒ऽया॒वा॒नं रथं॑ इ॒न्द्र सा॒न॒सिं अ॒रि॒थं॒तं
 आ॒रु॒हेम॑ स्व॒स्तये॑ ॥ १४ ॥ स्व॒स्ति नः॑ प॒थ्या॒सु ध॒न्व॒ऽसु स्व॒स्ति अ॒प-
 ॒ऽसु वृ॒जने॑ स्वः॒ऽव॒ति स्व॒स्ति नः॑ पु॒त्र॒ऽकृ॒येषु॑ योनिषु स्व॒स्ति रा॒ये
 म॒रुतः॑ द॒धात॑ न ॥ १५ ॥ स्व॒स्तिः इ॒त् हि प्र॒ऽप॒थे श्रे॒ष्ठा रे॒क॒ण॒स्व॒ती
 अ॒भि या॒वा॒मं ए॒ति सा॒नः अ॒मा सो॑ अ॒रणे॑ नि पा॒तु॒सु आ॒वे॒शा
 भ॒वतु॑ दे॒व॒ऽगो॒पा ॥ १६ ॥ ए॒व अ॒न्तेः सू॒नुः अ॒वी॒वृ॒धत् वः॑ वि॒श्वे आ॒-
 दि॒त्याः अ॒दि॒ते म॒नी॒षी ई॒शा॒ना॒सः नरः॑ अ॒मर्त्ये॑न अ॒स्ता॒वि ज॒नः
 दि॒व्यः ग॒येन॑ ॥ १७ ॥ ५ ॥

॥ ६४ ॥ क॒था दे॒वा॒नां क॒त॒मस्य॑ या॒म॒नि सु॒ऽम॒न्तु॑ ना॒म शृ॒ण्व॒तां
 म॒ना॒म॒हे कः॑ मृ॒च्छा॒ति क॒त॒मः नः॑ म॒यः क॒र॒त् क॒त॒मः ऊ॒ती अ॒भि
 आ॒ व॒व॒र्त॑ति ॥ १ ॥ ऋ॒तु॒ऽयं॒ति ऋ॒त॒वः ह॒त्॒ऽसु धी॒त॒यः वे॒न॑ति वे॒-
 नाः प॒त॒य॑ति आ॒ दि॒शः न म॒र्दि॒ता वि॒द्य॒ते अ॒न्यः ए॒भ्यः दे॒वेषु॑ मे
 अ॒धि का॒माः अ॒यं॒स॒त ॥ २ ॥ न॒रा॒शंसं॑ वा॒ पू॒ष॒णं अ॒गो॒ह्यं अ॒ग्निं दे॒व-
 ॒ऽइ॒हं अ॒भि अ॒र्च॑से गि॒रा सू॒र्या॒मा॒सा च॒न्द्र॒म॒सा य॒मं दि॒वि चि॒तं
 वा॒तं उ॒ष॒सं अ॒क्तु॑ अ॒श्वि॒ना ॥ ३ ॥ क॒था क॒विः तु॒वि॒ऽर॒वा॒न् क॒या
 गि॒रा वृ॒ह॒स्प॒तिः व॒वृ॒ध॒ते सु॒वृ॒क्षि॒ऽभिः अ॒जः ए॒कं॒ऽपा॒त् सु॒ऽह॒वै-
 भिः ऋ॒क्॒ऽभिः अ॒हिः शृ॒णो॑तु बु॒ध्न्यः ह॒वी॒म॒नि ॥ ४ ॥ द॒क्ष॒स्य वा॒
 अ॒दि॒ते ज॒न्म॒नि व॒ते रा॒जा॒ना मि॒त्रा॒वरु॑णा आ॒ वि॒वा॒स॒सि अ॒तू-
 र्त्तं॒ऽप॒थाः पु॒रु॒ऽर॒थः अ॒र्य॑मा स॒प्त॒ऽहो॒ता वि॒षु॒ऽरू॒पेषु॑ ज॒न्म॒ऽसु
 ॥ ५ ॥ ६ ॥ ते नः॑ अ॒र्व॑तः ह॒व॒न॒ऽश्रु॒तः ह॒वं वि॒श्वे शृ॒ण्व॑न्तु वा॒जिनः॑
 मि॒त॒ऽद्र॒वः स॒ह॒स्र॒ऽसाः मे॒ध॒सा॒तौ ॒ऽइ॒व त्म॒ना म॒हः ये ध॒नं सं॒ऽइ॒-
 येषु॑ ज॒भिरे॑ ॥ ६ ॥ प्र॒ वः वा॒युं र॒थ॒ऽयु॒जं पु॒रं॒ऽधिं स्तो॒मैः कृ॒णु॒ध्वं स॒-

ख्यायं पृषणं ते हि देवस्य सवितुः सवीमनि क्रतुं सचंते सऽचितः
सऽचेतसः ॥ ७ ॥ चिः सप्त सप्ताः नद्यः महीः अपः वनस्पतीन्
पर्वतान् अग्निं जतये कृशानुं अस्तुन् तिथ्यं सधऽस्थे आ रुद्रं रुद्रेषु
रुद्रियं हवामहे ॥ ८ ॥ सरस्वती सरयुः सिंधुः ऊर्मिऽभिः महः महीः
अवसा आ यंतु वक्षणीः देवीः आपः मातरः सृष्टयित्वः घृतऽवत्
पयः मधुऽमत् नः अर्चेत् ॥ ९ ॥ उत माता बृहत्ऽदिवा शृणोतु नः
त्वष्टा देवेभिः जनिऽभिः पिता वचः ऋभुक्षाः वाजः रथः पतिः
भगः रणवः शंसः शशमानस्य पातु नः ॥ १० ॥ ७ ॥ रणवः संऽहृष्टौ
पितृमान्ऽइव क्षयः भद्रा रुद्राणां मरुतां उपऽस्तुतिः गोभिः
स्याम यशसः जनेषु आ सदा देवासः इळया सचेमहि ॥ ११ ॥ यां
मे धियं मरुतः इंद्र देवाः अर्ददात वरुण मित्र यूयं तां पीपयत् प-
यसाऽइव धेनुं कुवित् गिरः अधि रथे वहाय ॥ १२ ॥ कुवित् अंग
प्रति यथा चित् अस्य नः सऽजात्यस्य मरुतः बुबोधय नाभा यचं
प्रथमं संऽनसामहे तचं जामिऽत्वं अदितिः दुधातु नः ॥ १३ ॥ ते
हि द्यावापृथिवी मातरा मही देवी देवान् जन्मना यज्ञिये इ-
तः उभे विभृतः उभयं भरीमऽभिः पुरु रेतांसि पितृऽभिः च सिं-
चतः ॥ १४ ॥ वि सा होचा विश्वं अश्नोति वार्यं बृहस्पतिः अरमतिः
पनीयसी यावा यचं मधुऽसुत् उच्यते बृहत् अवीवशंत मति-
ऽभिः मनीषिणः ॥ १५ ॥ एव कविः तुविऽरवान् ऋतुऽज्ञाः द्र-
विणस्युः द्रविणसः चक्रानः उक्थेभिः अचं मतिऽभिः च विप्रः
अपीपयत् गयः दिव्यानि जन्म ॥ १६ ॥ एव स्रतेः सूनुः अवीवृधत्
वः विश्वे आदित्याः अदिते मनीषी ईशानासः नरः अमर्त्येन अ-
स्तावि जनः दिव्यः गयेन ॥ १७ ॥ ८ ॥

॥ ६५ ॥ अग्निः इन्द्रः वरुणः मित्रः अर्यमा वायुः पूषा सरस्वती
सऽजोषसः आदित्याः विष्णुः मरुतः स्वः बृहत् सोमः रुद्रः अ-
दितिः ब्रह्मणः पतिः ॥ १ ॥ इन्द्राग्नीं वृचऽहर्त्येषु सत्पतीं० मिथः
हिन्वाना तन्वा संऽओकसा अंतरिक्षं महिं आ पृथुः ओजसा सो-
मः घृतऽग्नीः महिमानं ईरयन् ॥ २ ॥ तेषां हि मह्ना महतां अनर्व-
णां स्तोमान् इयमिं ऋतऽज्ञाः ऋतऽवृधां ये अप्सवं अर्णवं चि-
चऽराधसः ते नः रासतां महये सुऽमित्र्याः ॥ ३ ॥ स्वः ऽनरं अंत-
रिक्षाणि रोचना द्यावाभूमीं पृथिवीं स्क्भुः ओजसा पृक्षाः ऽइव
महयंतः सुऽरातयः देवाः स्तवंते मनुषाय सूरयः ॥ ४ ॥ मित्राय
शिष्टं वरुणाय दाशुषे या संऽराजा मनसा न प्रऽयुच्छतः ययोः
धाम धर्मेणा रोचते बृहत् ययोः उभे रोदसी नाधसी वृता ॥ ५ ॥
॥ ६ ॥ या गौः वर्तन्ति परिऽएति निऽकृतं पयः दुहाना व्रतऽनीः
अवारतः सा प्रऽब्रुवाणा वरुणाय दाशुषे देवेभ्यः दाशत् हविषा
विवस्वते ॥ ६ ॥ दिवस्ससः अग्निऽजिह्वाः ऋतऽवृधः ऋतस्य यो-
निं विऽमृशंतः आसते द्यां स्क्भित्वी अपः आ चक्रुः ओजसा यज्ञं
जन्ति त्वि नि ममृजुः ॥ ७ ॥ परिऽक्षिता पितरा पूर्वऽजाव-
री० ऋतस्य योनां क्षयतः संऽओकसा द्यावापृथिवीं वरुणाय
सऽव्रते० घृतऽवत् पयः महिषाय पिन्वतः ॥ ८ ॥ पर्जन्यावाता वृ-
षभा पुरीषिणा इन्द्रवायू वरुणः मित्रः अर्यमा देवान् आदि-
त्यान् अदितिं हवामहे ये पार्थिवासः दिव्यासः अपऽसु ये ॥ ९ ॥
त्वष्टारं वायुं ऋभवः यः ओहते दैव्या होता रौ उषसं स्वस्तये बृह-
स्पतिं वृचऽखादं सुऽमेधसं इन्द्रियं सोमं धनऽसाः ऊं ईमहे ॥ १० ॥
॥ १० ॥ ब्रह्म गां अश्वं जनयंतः ओषधीः वनस्पतीन् पृथिवीं पर्व-
तान् अपः सूर्यं दिवि रोहयंतः सुऽदानवः आर्यो व्रता विऽसृ-

अ० ८. अ० २. व० १३.] ॥ ३२२ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६६.]

जंतः अधि क्षमि॥ ११॥ भुज्यं अंहसः पिपृथुः निः अश्विना श्यावं
पुचं वध्निऽमत्याः अजिन्वतं कमऽद्युवं विऽमदाय ऊह्युः युवं
विष्णांष्वै विश्वकाय अवं सृजथः॥ १२॥ पावीरवी तन्यतुः एक-
ऽपात् अजः दिवः धर्ता सिंधुः आपः समुद्रियः विश्वे देवासः षु-
णवन् वचांसि मे सरस्वती सह धीभिः पुरंऽध्या॥ १३॥ विश्वे दे-
वाः सह धीभिः पुरंऽध्या मनोः यजत्राः अमृताः ऋतुऽज्ञाः रा-
तिऽसाचः अभिऽसाचः स्वःऽविदः स्वः गिरः ब्रह्म सुऽउक्तं जु-
षेरत॥ १४॥ देवान् वसिष्ठः अमृतां न ववदे ये विश्वा भुवना अ-
भि प्रऽतस्युः ते नः रासंतां उरुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः॥ १५॥ ११॥

॥ ६६ ॥ देवान् हुवे बृहत्ऽश्रवसः स्वस्तये ज्योतिःऽकृतः अ-
ध्वरस्य प्रऽचेतसः ये ववृधुः प्रऽतरं विश्वऽवेदसः इंद्रऽज्येष्टासः
अमृताः ऋतुऽवृधः॥ १॥ इंद्रऽप्रसूताः वरुणऽप्रशिष्टाः ये सूर्यस्य
ज्योतिषः भागं आनृषुः मरुत्ऽगणे वृजने मन्म धीमहि माघोने
यज्ञं जनयंत सूरयः॥ २॥ इंद्रः वसुऽभिः परि पातु नः गयं आदि-
त्यै नः अदितिः शर्मै यच्छतु रुद्रः रुद्रेभिः देवः मृक्याति नः त्वष्टा
नः ग्राभिः सुविताय जिन्वतु॥ ३॥ अदितिः द्यावापृथिवी ऋतं
महत् इंद्राविष्णु मरुतः स्वः बृहत् देवान् आदित्यान् अवंसे ह-
वामहे वसून् रुद्रान् सवितारं सुऽदंसं॥ ४॥ सरस्वान् धीभिः
वरुणः धृतऽव्रतः पूषा विष्णुः महिमा वायुः अश्विना ब्रह्मऽकृतः
अमृताः विश्वऽवेदसः शर्मै नः यंसन् चिऽवरुणं अंहसः॥ ५॥
॥ १२॥ वृषा यज्ञः वृषणः संतु यज्ञियाः वृषणः देवाः वृषणः हविः-
ऽकृतः वृषणा द्यावापृथिवी ऋतुऽवरी० वृषा पजैन्यः वृषणः

वृषऽस्तुभः ॥ ६ ॥ अग्नीषोमा वृषणा वाजऽसातये पुरुऽप्रशस्ता
वृषणौ उप ब्रुवे यौ ईजिरे वृषणः देवऽयज्यया ता नः शर्म चि-
ऽवरूथं वि यंसतः ॥ ७ ॥ धृतऽव्रताः स्रचियाः यज्ञनिऽकृतः वृ-
हत्ऽदिवाः अध्वराणां अभिऽश्रियः अग्निऽहोतारः ऋतऽसापः
अदुहः अपः असृजन् अनु वृचऽतूर्ये ॥ ८ ॥ द्यावापृथिवी जनयन्
अभि व्रता आपः ओषधीः वनिनानि यज्ञिया अंतरिक्षं स्वः आ
पमुः ऊतये वशं देवासः तन्वि नि ममृजुः ॥ ९ ॥ धर्तारः दिवः ऋ-
भवः सुऽहस्ताः वातापर्जन्या महिषस्य तन्यतोः आपः ओषधीः
प्र तिरंतु नः गिरः भगः रातिः वाजिनः यंतु मे हवँ ॥ १० ॥ १३ ॥
समुद्रः सिंधुः रजः अंतरिक्षं अजः एकऽपात् तनयितुः अर्णवः
अहिः बुध्नः शृणवत् वचांसि मे विश्वे देवासः उत सूरयः मम
॥ ११ ॥ स्याम वः मनवः देवऽवीतये प्रांचं नः यज्ञं प्र नयत साधु-
ऽया आदित्याः रुद्राः वसवः सुऽदानवः इमा ब्रह्म शस्यमानानि
जिन्वत ॥ १२ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा पुरऽहिता ऋतस्य पंथां अ-
नु एमि साधुऽया क्षेबस्य पतिं प्रतिऽवेशं ईमहे विश्वान् देवान्
अमृतान् अप्रऽयुच्छतः ॥ १३ ॥ वसिष्ठासः पितृऽवत् वाचं अक्रत
देवान् ईळानाः ऋषिऽवत् स्वस्तये प्रीताऽइव ज्ञातयः कामै
आऽइत्य अस्मे देवासः अव धूनुत वसु ॥ १४ ॥ देवान् वसिष्ठः
अमृतान् ववदे ये विश्वा भुवना अभि प्रऽतस्थुः ते नः रासंता उ-
रुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिभिः सदानः ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ६९ ॥ इमां धियं सप्रऽशीर्षीं पिता नः ऋतऽप्रजातां बृहतीं
अविदत्तुरीयं स्वित् जनयत् विश्वऽजैन्यः अयास्यः उक्थं इंद्राय
शंसन् ॥ १ ॥ ऋतं शंसतः ऋजु दीध्यानाः दिवः पुत्रासः असुरस्य

अ० ८. अ० २. व० १६.] ॥ ३२४ ॥ [म० १०. अ० ५. सू० ६९.]

वीराः विप्रं पदं अंगिरसः दधानाः यज्ञस्य धाम प्रथमं मनन्त ॥ २॥
हंसैः ऽइव सखिऽभिः वावदत् ऽभिः अश्मन् ऽमयानि नहना
विऽअस्यन् बृहस्पतिः अभिऽकनिऽकदत् गाः उत् प्र अस्तौत् उत्
च विद्वान् अगायत् ॥ ३॥ अवः द्वाभ्यां परः एकया गाः गुहां ति-
ष्ठतीः अनृतस्य सेतौ बृहस्पतिः तमसि ज्योतिः इच्छन् उत् उसाः
आ अकः वि हि तिस्रः आवः ० ॥ ४॥ विऽभिद्यं पुरं शयथा ई अ-
पाचीनिः वीणिं साकं उदऽधेः अकृतत् बृहस्पतिः उषसं सूर्यं गां
अकं विवेद स्तनयन् ऽइव द्यौः ॥ ५॥ इंद्रः बलं रक्षितारं दुधानां
कोरुणं ऽइव वि चकर्त रवेण स्वेदाजिऽभिः आऽशिरं इच्छमा-
नः अरोदयत् पणिं आ गाः अमुष्णात् ॥ ६॥ १५॥ सः ई सत्येभिः
सखिऽभिः शुचत् ऽभिः गोऽधायसं वि धनऽसैः अर्ददः ० ब्रह्मणः
पतिः वृषऽभिः वराहैः घर्मऽस्वेदेभिः द्रविणं वि आनत् ॥ ७॥
ते सत्येन मनसा गोऽपतिं गाः इयानासः इषण्यन्त धीभिः बृह-
स्पतिः मिथः ऽअवद्यपेभिः उत् उस्त्रियाः असृजत् स्वयुक् ऽभिः
॥ ८॥ तं वर्धयन्तः मतिऽभिः शिवाभिः सिंहऽइव नानदन्त सध-
ऽस्थे बृहस्पतिं वृषणं गूरऽसातौ भरेऽभरे अनु मदेम जिष्णुं ॥ ९॥
यदा वाजं असनत् विश्वऽरूपं आ द्यां अरुक्षत् उत् उत्तराणि सद्यं
बृहस्पतिं वृषणं वर्धयन्तः नाना संतः विभ्रतः ज्योतिः आसा
॥ १०॥ सत्यां आऽशिषं कृणुत वयः ऽधै कीरिं चित् हि अवय स्वे-
भिः एवैः पश्चा मृधः अपभवंतु विश्वाः तत् रोदसी गृणुत विश्व-
ऽइन्वे ० ॥ ११॥ इंद्रः महा महतः अणवस्य वि मूर्धानं अभिनत्
अर्बुदस्य अहन् अहिं अरिणात् सप्त सिंधून् देवैः द्यावापृथिवी
प्र अवत नः ॥ १२॥ १६॥

॥ ६८ ॥ उ॒द॒ऽप्रुतः न वयः रक्ष॑माणाः वाव॑दतः अ॒भ्रिय॑स्य-
 ऽइव घोषाः गिरि॑ऽभ्रजः न ऊ॒र्मयः मद॑तः बृह॑स्पतिं अ॒भि अ॒काः
 अ॒ना॒वन् ॥ १ ॥ सं गोभिः आ॑गिर॒सः नक्ष॑माणः भ॒गः ऽइव इत्
 अ॒र्य॒मण॑ नि॒ना॒य॒जने॑ मि॒त्रः न दं॑ऽपती० अ॒न॒क्ति बृह॑स्पते वा॒जय॑
 आ॒प्नु॒ऽइव आ॒जौ ॥ २ ॥ सा॒धुऽअ॒र्याः अ॒ति॒थिनीः इ॒षिराः स्पा-
 हाः सु॑ऽवर्णाः अ॒न॒वद्य॑ऽरूपाः बृह॑स्पतिः प॒र्वते॑भ्यः वि॑ऽतूर्य॑ निः
 गाः ऊ॒पे यव॑ऽइव स्थि॒वि॑ऽभ्यः ॥ ३ ॥ आ॑ऽप्रुषा॒यन् मधु॑ना ऋ॒त-
 स्य॑ योनिं अ॒व॒ऽक्षि॒पन् अ॒कैः उ॒ल्कां॑ऽइव द्यौः बृह॑स्पतिः उ॒द्धर॑न्
 अ॒श्मनः॑ गाः भू॒म्याः उ॒द्गा॑ऽइव वि त्वचै॑ वि॒भेदु॑ ॥ ४ ॥ अप॑ ज्योति-
 षा तमः अ॒न्तरि॑क्षात् उ॒द्गः शी॒पालं॑ऽइव वातः आ॒जत् बृह॑स्पतिः
 अ॒नु॒ऽमृश्य॑ व॒लस्य॑ अ॒भ्रं॑ऽइव वातः आ च॒क्रे आ गाः ॥ ५ ॥ यदा
 व॒लस्य॑ पीयतः जसु॑ भेत् बृह॑स्पतिः अ॒ग्नि॒तपः॑ऽभिः अ॒कैः द॒त॑ऽभिः
 न जि॒ह्वा परि॑ऽविष्टं आ॒दत् आ॒विः नि॒ऽधीन् अ॒कृ॒णोत् उ॒स्रिया॑-
 णां ॥ ६ ॥ ११ ॥ बृह॑स्पतिः अ॒म॒त॒हि॒त्यत् आ॒सां ना॒म स्व॑रीणां स-
 द॒ने गुहा॑ यत् आ॒डा॑ऽइव भि॒ह्वा शुकु॑नस्य ग॒र्भे उ॒त् उ॒स्रियाः प॒र्व-
 तस्य॑ त्मना आ॒जत् ॥ ७ ॥ अ॒श्ना अपि॑ऽनङ्गं मधु॑ परि॑ अप॒श्यत् म-
 त्स्य॑ न दी॒ने उ॒दनि॑ क्षि॒यंत॑ निः तत् ज॒भार॑ च॒मसं॑ न वृ॒क्षात् बृह॑-
 स्पतिः वि॒ऽर॒वेण॑ वि॑ऽकृत्य॑ ॥ ८ ॥ सः उ॒षां अ॒वि॒दत् सः स्वः० सः
 अ॒ग्निं सः अ॒र्केण॑ वि॒व॒बा॒धे तमा॑सि बृह॑स्पतिः गो॑ऽव॒पुषः व॒लस्य॑
 निः म॒ज्जान॑ न प॒र्वणः॑ ज॒भार॑ ॥ ९ ॥ हि॒मा॑ऽइव प॒र्णा मु॒षिता॑ वना-
 नि बृह॑स्पतिना अ॒कृ॒प॒यत् व॒लः गाः अ॒न॒नु॑ऽकृत्य॑ अ॒पुनः॑ च॒कार॑
 यात् सू॒र्या॒मासा॑ मि॒थः उ॒त्ऽच॒रातः ॥ १० ॥ अ॒भि श्या॑वं न कुश-
 नेभिः अ॒श्वं न॒क्ष॒त्रेभिः पि॒तरः॑ द्यां अ॒पिंश्नु॑ रा॒त्र्यां तमः॑ अ॒दधुः
 ज्योतिः॑ अ॒हन् बृह॑स्पतिः भि॒नत् अ॒द्रिं वि॒दत् गाः ॥ ११ ॥ इ॒दं अ॒-

अ० ८. अ० २. व० २०.] ॥ ३२६ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ६९.

कर्म नमः अभियाय यः पूर्वीः अनु आऽनोनवीति बृहस्पतिः
सः हि गोभिः सः अश्वैः सः वीरेभिः सः नृभिः नः वयः धातु
॥ १२ ॥ १८ ॥ ५ ॥

॥ ६९ ॥ भद्राः अग्नेः वह्निऽअश्वस्य संऽहशः वामी प्रऽनीतिः
सुऽरणाः उपऽइतयः यत् ई सुऽमित्राः विशः अग्ने इधते घृतेन
आऽहुतः जरते दविद्युतत् ॥ १ ॥ घृतं अग्नेः वह्निऽअश्वस्य वर्धनं
घृतं अन्नं घृतं ऊं अस्य मेदनं घृतेन आऽहुतः उर्विया वि प्रऽप्रे
सूर्यः इव रोचते सर्पिः आऽसुतिः ॥ २ ॥ यत् ते मनुः यत् अनीकं
सुऽमित्रः संऽइधे अग्ने तत् इदं नवीयः सः रेवत् शोच सः गिरः
जुषस्व सः वाजं दर्पि सः इह श्वः धाः ॥ ३ ॥ यं त्वा पूर्वं ईकृतः
वह्निऽअश्वः संऽइधे अग्ने सः इदं जुषस्व सः नः स्तिऽपाः उत भव
तनूऽपाः दावं रक्षस्व यत् इदं ते अस्मे ॥ ४ ॥ भवं द्युम्नी वाधि-
ऽअश्व उत गोपाः मा त्वा तारीत अभिऽमातिः जनानां शूरः-
इव धृष्णुः च्यवनः सुऽमित्रः प्र नु वोचं वाधिऽअश्वस्य नाम
॥ ५ ॥ सं अज्या पूर्वत्या वसूनि दासा वृत्राणि आर्यो जिगेथ शूरः-
इव धृष्णुः च्यवनः जनानां त्वं अग्ने पृतनाऽयून् अभिऽस्याः ॥ ६ ॥
॥ १९ ॥ दीर्घऽतंतुः बृहत्ऽउक्षा अयं अग्निः सहस्रऽस्तरिः शत-
ऽनीथः ऋभवा द्युऽमान् द्युमतऽसु नृभिः मृज्यमानः सुऽमित्रेषु
दीदयः देवयत्ऽसु ॥ ७ ॥ त्वे धेनुः सुऽदुघा जातऽवेदः असश्चता-
इव समना सबऽधुक् त्वं नृभिः दक्षिणावत्ऽभिः अग्ने सुऽमि-
त्रेभिः इध्यसे देवयत्ऽभिः ॥ ८ ॥ देवाः चित् ते अमृताः जातऽवेदः
महिमानं वाधिऽअश्व प्र वोचन् यत् संऽपृच्छं मानुषीः विशः
आयन् त्वं नृभिः अजयः त्वाऽवृधेभिः ॥ ९ ॥ पिताऽइव पुत्रं अ-

अ०८, अ०२, व०२२.] ॥ ३२७ ॥ [म० १०, अ० ६, सू० ७०.]

विभः उपऽस्येत्वां अग्ने व॒ध्निऽअ॒श्वः स॒पर्यन् जुषा॒णः अ॒स्य सं-
ऽइधं॑ य॒विष्ट उ॒त पू॒र्वान् अ॒व॒नोः ब्राध॑तः चि॒त् ॥ १० ॥ श॒श्वत् अ॒-
ग्निः व॒ध्निऽअ॒श्वस्य॑ श॒चून् नृ॒ऽभिः जि॒गाय॑ सु॒तसौ॑ म॒वत्ऽभिः स-
म॒नं चि॒त् अ॒द॒हः चि॒च॒ऽभा॒नो० अ॒व ब्राध॑तं अ॒भि॒न॒त् वृधः॑ चि॒त्
॥ ११ ॥ अ॒यं अ॒ग्निः व॒ध्निऽअ॒श्वस्य॑ वृ॒च॒ऽहा स॒न॒कात् प्र॒ऽइ॒डः न-
म॒सा उप॒ऽवा॒क्यः सः नः॑ अ॒जा॒मीन् उ॒त वा॒ वि॒ज॒मीन् अ॒भि
ति॒ष्ट श॒ध॑तः वा॒ध्निऽअ॒श्व ॥ १२ ॥ २० ॥

॥ ७० ॥ इ॒मां मे॒ अग्ने॒ संऽइधं॑ जुष॒स्व इ॒ळः प॒दे प्र॒ति ह॒र्यं घृ॒ता-
चीं व॒र्षेन् पृथि॒व्याः सु॒दि॒न॒ऽत्वे अ॒ह्नां ऊ॒र्ध्वः भ॒व सु॒ऽक्रतो० दे॒व-
ऽय॒ज्या ॥ १ ॥ आ दे॒वानां॑ अ॒य॒ऽयावा॑ इ॒ह या॒तु नरा॑ शंसः वि॒श्व-
ऽरू॒पेभिः॑ अ॒श्वैः ऋ॒तस्य॑ प॒था न॒मसा॑ मि॒येधः॑ दे॒वभ्यः॑ दे॒वऽत॑मः
सु॒सू॒दत् ॥ २ ॥ श॒श्वत्ऽत॑मं इ॒ळते॑ दू॒त्याय॑ ह॒विर्ष॑तः म॒नु॒ष्यासः॑ अ॒-
ग्निं व॒हि॒ष्ठैः अ॒श्वैः सु॒ऽवृ॒ता रथे॑न आ दे॒वान् व॒क्षि॒ नि स॒द इ॒ह ही॑ता
॥ ३ ॥ वि प्र॒थ॒तां दे॒वऽजु॑ष्टं ति॒रश्वा दी॒र्घं द्रा॒घ्मा सु॒र॒भि भू॒तु अ॒स्मे
अ॒हे॒ळता॑ म॒नसा॑ दे॒व व॒हिः इ॒ंद्र॒ऽज्ये॒ष्ठान् उ॒श॒तः य॒क्षि दे॒वान् ॥ ४ ॥
दि॒वः वा॒ सा॒नु॒स्मृ॒श॒तं वरी॑यः पृथि॒व्या वा॒ मा॒त्र॒या वि॒श्वय॒ध्वं उ॒-
श॒तीः द्वा॒रः म॒हि॒ना म॒हत्ऽभिः॑ दे॒वं रथे॑ रथ॒ऽयुः धा॒र॒य॒ध्वं ॥ ५ ॥ २१ ॥
दे॒वी दि॒वः दु॒हि॒तरा॑ सु॒ऽश्लि॒पे० उ॒षसा॑ न॒क्ता स॒द॒ता नि यो॒नौ आ
वा॑ दे॒वासः॑ उ॒श॒ती उ॒श॒तः उ॒रौ सी॒द॒तु सु॒भ॒गे० उप॒ऽस्ये॑ ॥ ६ ॥ ऊ॒-
र्ध्वः या॒वा बृ॒हत् अ॒ग्निः संऽइ॒डः प्रि॒या धा॒मानि॑ अ॒दि॒तेः उप॒ऽस्ये॑
पु॒रःऽहि॒तौ ऋ॒त्वि॒जा य॒ज्ञे अ॒स्मिन् वि॒दुःऽत॑रा द्र॒वि॒णं आ य॒ज्ञे॒षां
॥ ७ ॥ ति॒स्रः दे॒वीः व॒हिः इ॒ंद्रं वरी॑यः आ सी॒द॒त् च॒क्रु॒म वः॑ स्यो॒नं
म॒नु॒ष्य॒न् य॒ज्ञं सु॒ऽधि॒ता ह॒वीषि॑ इ॒ळा दे॒वी घृ॒तऽप॒दी जुष॑न्त ॥ ८ ॥

देवत्वः यत् ह चारुत्वं आनन्दं यत् अंगिरसां अभवः स चाऽभूः
 सः देवानां पार्थः उपं प्र विद्वान् उशन् यस्मि द्रविणः सः सुऽर-
 त्तः ॥ ९ ॥ वनस्पते रश्नया निऽयूय देवानां पार्थः उपं वस्मि वि-
 द्वान् स्वदाति देवः कृण्वत हवींषि अवतां द्यावापृथिवी हव मे
 ॥ १० ॥ आ अमे वह वरुणं इष्टये नः इन्द्रं दिवः मरुतः अंतरिक्षात्
 सीदंतु बर्हिः विश्वे आ यजचाः स्वाहा देवाः अमृताः मादयन्तां
 ॥ ११ ॥ २२ ॥

॥ ७१ ॥ बृहस्पते प्रथमं वाचः अयं यत् प्र ऐरत नामऽधेयं द-
 धानाः यत् एषां श्रेष्ठं यत् अरिप्रं आसीत् मेणा तत् एषां निऽहितं
 गुहां आविः ॥ १ ॥ सक्तुंऽइव तितउना पुनतः यच्च धीराः मनसा
 वाचं अक्रेत अच सखायः सख्यानि जानते भद्रा एषां लक्ष्मीः
 निऽहिता अधि वाचि ॥ २ ॥ यज्ञेन वाचः पदऽवीर्यं आयन् तां
 अनु अविन्दन् ऋषिषु प्रऽविष्टां तां आऽभृत्य वि अदधुः पुरुऽचा
 तां सप्त रेभाः अभि सं नवन्ते ॥ ३ ॥ उत त्वः पश्यन् न ददर्श वाचं
 उत त्वः शृण्वन् न शृणोति एनां उतो त्वस्मै तन्वं विससे जाया-
 ऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः ॥ ४ ॥ उत त्वं सख्ये स्थिरऽपीतं आहुः
 न एनं हित्वंति अपि वाजिनेषु अधेन्वा चरन्ति मायया एषः वा-
 चं शुश्रुऽवान् अफलां अपुष्पां ॥ ५ ॥ २३ ॥ यः तित्याज सचिऽविदै
 सखायं न तस्य वाचि अपि भागः अस्ति यत् ईं शृणोति अलंकं
 शृणोति न हि प्रऽवेदं सुऽकृतस्य पंथां ॥ ६ ॥ अक्ष्णऽवंतः कर्ण-
 ऽवंतः सखायः मनःऽज्वेषु असमाः बभूवुः आदघ्नासः उपऽक-
 क्षासः ऊं त्वे हृदाऽइव स्नात्वाः ऊं त्वे दह्ये ॥ ७ ॥ हृदा तष्टेषु मनसः
 ज्वेषु यत् ब्राह्मणाः संऽयजन्ते सखायः अच अहं त्वं वि जहुः वे-

द्याभिः ओहं ब्रह्माणः वि चरन्ति कुं त्वे ॥ ८ ॥ इमे ये न अर्वाक् न
 परः चरन्ति न ब्राह्मणासः न सुतेऽकरासः ते एते वाचं अभिऽपद्य
 पापया सिरीः तंच तन्वते अप्रऽजज्ञयः ॥ ९ ॥ सर्वे नृदन्ति यशसा
 आऽगतेन सभाऽसहेन सख्या सखायः कित्विषऽस्पृत् पितुऽस-
 निः हि एषां अरं हितः भवन्ति वार्जिनाय ॥ १० ॥ ऋचां त्वः पोषं
 आस्ते पुपुष्णान् गायत्रं त्वः गायति शकरीषु ब्रह्मा त्वः वदन्ति जा-
 तऽविद्यां यज्ञस्य माचां विमिमीते कुं त्वः ॥ ११ ॥ २४ ॥ २ ॥

॥ ७२ ॥ देवानां नु वयं जानां प्र वोचाम विपन्यया उक्थेषु
 शस्यमानेषु यः पश्यात् उत्तरे युगे ॥ १ ॥ ब्रह्मणः पतिः एता सं
 कर्मारः इव अधमत देवानां पूर्वे युगे असंतः सत् अजायत ॥ २ ॥
 देवानां युगे प्रथमे असंतः सत् अजायत तत् आशाः अनु अजा-
 यन्त तत् उत्तानऽपदः परि ॥ ३ ॥ भूः जज्ञे उत्तानऽपदः भुवः आशाः
 अजायन्त अदितेः दक्षः अजायत दक्षात् कुं अदितिः परि ॥ ४ ॥
 अदितिः हि अजनिष्ट दक्ष या दुहिता तव तां देवाः अनु अजायन्त
 भद्राः अमृतऽबंधवः ॥ ५ ॥ १ ॥ यत् देवाः अदः सलिले सुऽसैरब्धाः
 अतिष्ठत अत्र वः नृत्यन्तां इव तीव्रः रेणुः अपं आयत ॥ ६ ॥ यत्
 देवाः यतयः यथा भुवनानि अपिन्वत अत्र समुद्रे आ गूळ्हं आ
 सूर्यं अजभर्तन् ॥ ७ ॥ अष्टौ पुत्रासः अदितेः ये जाताः तन्वः परि
 देवान् उपं प्र एत् सप्तऽभिः परां मार्तांडं आस्यत् ॥ ८ ॥ सप्तऽभिः
 पुत्रैः अदितिः उपं प्र एत् पूर्वं युगं प्रऽजायै मृत्यवे त्वत् पुनः
 मार्तांडं आ अभरत् ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ७३ ॥ जनिष्ठाः उयः सहसे तुरायं मंद्रः ओजिष्ठः बहुलऽअ-

भिमानः अवर्धन् इन्द्रं मरुतः चित् अत्र माता यत् वीरं दधन्त
धनिष्ठा ॥१॥ दुहः निऽसत्ता पृथ्वी चित् एवैः पुरु शंसैन ववृधुः
ते इन्द्रं अभिवृताऽइव ता महाऽपदेन ध्वांतात् प्रऽपित्वात् उत
अरन्त गर्भाः ॥२॥ ऋष्या ते पादा प्र यत् जिगांसि अवर्धन् वाजाः
उत ये चित् अत्र त्वं इन्द्रं सालावृकान् सहस्रं आसन् दधिषे अ-
श्विना आ ववृत्वा ॥३॥ समना तूष्णिः उप यासि यज्ञं आ नासत्या
सख्याय वक्षि वसाव्यां इन्द्र धारयः सहस्रा अश्विना शूर ददतुः
मघानि ॥४॥ मन्दमानः ऋतात् अधि प्रऽजायै सखिऽभिः इन्द्रः
इषिरेभिः अर्थे आ आभिः हि मायाः उप दस्युं आ अगात् मिहः
प्र तस्माः अवपत् तमौसि ॥५॥३॥ सऽनामाना चित् ध्वसयः नि
अस्मै अत्र अहन् इन्द्रः उषसः यथा अनः ऋष्वैः अगच्छः सखि-
ऽभिः निऽकामैः साकं प्रतिऽस्या हृद्या जघंथ ॥६॥ त्वं जघंथ न-
मुचिं मखस्युं दासं कृण्वानः ऋषये विऽमायं त्वं चकर्थ मनवे
स्योनान् पथः देवऽचा अजंसाऽइव यानान् ॥७॥ त्वं एतानि प-
प्रिषे वि नाम ईशानः इन्द्र दधिषे गर्भस्त्वौ अनु त्वा देवाः शर्वसा
मदन्ति उपरिऽबुभान् वनिनः चकर्थ ॥८॥ चक्रं यत् अस्य अप-
ऽसु आ निऽसत्तं उतो तत् अस्मै मधु इत् चच्छद्यात् पृथिव्यां
अतिऽसितं यत् ऊधः पयः गोषु अदधाः ओषधीषु ॥९॥ अश्वात्
इयाय इति यत् वदन्ति ओजसः जातं उत मन्ये एनं मन्योः इयाय
हर्म्येषु तस्थौ यतः प्रऽजज्ञे इन्द्रः अस्य वेद ॥१०॥ वयः सुऽपर्णाः
उप सेदुः इन्द्रं प्रियऽमेधाः ऋषयः नाधमानाः अप ध्वातं ऊर्णुहि
पूधिं चक्षुः मुमुग्धि अस्मान् निधयाऽइव बभ्रान् ॥११॥४॥

॥१४॥ वसूनां वा चकृषे इयंश्न धिया वा यज्ञैः वा रोदस्योः

अवेतः वा ये रयिऽमंतः सातौ वनुं वा ये सुऽश्रुणं सुऽश्रुतः धुः०
 ॥१॥ हवः एषां अमुरः नक्षत द्यां अवस्यता मनसा निंसत द्यां
 चक्षाणाः यत्र सुविताय देवाः द्यौः न वारिभिः कृण्वंत स्वैः ॥२॥
 इयं एषां अमृतानां गीः सर्वऽताता ये कृपणंत रत्नं धियं च यज्ञं
 च साधंत ते नः धांतु वसव्यं अस्मि ॥३॥ आ तत् ते इंद्र आयवः
 पनंत अभि ये ऊर्वं गोऽमंतं तितृत्सान् सकृत्ऽस्वं ये पुरुऽपुत्रां
 महीं सहस्रऽधारां बृहतीं दुधुक्षन् ॥४॥ शचीऽवः इंद्रं अवसे कृ-
 णुध्वं अनानतं दमयंतं पृतन्यून् ऋभुक्षणं मघऽवानं सुऽवृक्तिं
 भर्ता यः वज्रं नयं पुरुऽक्षुः ॥५॥ यत् ववानं पुरुऽतमं पुराषाट्
 आ वृचऽहा इंद्रः नामानि अप्राः अचेति प्रऽसहः पतिः तुवि-
 ष्मान् यत् ईं उश्मसि कर्तवे करत् तत् ॥६॥ ५॥

॥७५॥ प्र सु वः आपः महिमानं उतऽतमं कारुः वोचाति स-
 दने विवस्वतः प्र सप्तऽसप्त वेधा हि चक्रमुः प्र सुवरीणां अति
 सिंधुः ओजसा ॥१॥ प्र ते अरदत् वरुणः यातवे पथः सिंधो यत्
 वाजान् अभि अद्रवः त्वं भूम्याः अधि प्रऽवतां यासि सानुना यत्
 एषां अयं जगतां इरज्यसि ॥२॥ दिवि स्वतः यतते भूम्या उपरि
 अनंतं शुष्मं उत इयति भानुना अभ्रातऽइव प्र स्तनयति वृष्टयः
 सिंधुः यत् एति वृषभः न रोरुवत् ॥३॥ अभित्वा सिंधो शिशुं इत्
 न मातरः वाश्वाः अर्षेति पयसाऽइव धेनवः राजाऽइव युध्वा न-
 यसि त्वं इत् सिचौ यत् आसां अयं प्रऽवतां इनक्षसि ॥४॥ इमं मे
 गंगे यमुने सरस्वति श्रुतुद्रि स्तोमं सचत् परुष्णि आ असिक्वा
 मरुतऽवृधे वितस्तया आजीकीये शृणुहि आ सुऽसोमया ॥५॥ ६॥
 तृष्टऽअमया प्रथमं यातवे सऽजूः सुऽसत्वा रसया श्वेत्या त्या त्वं

अ० ८. अ० ३. व० ९.] ॥ ३३२ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ७६.]

सिंधो कुर्मया गोऽमतीं क्रुमुं मेहन्वा सुऽरथं याभिः ईयसे ॥ ६ ॥
 ऋजीती एनीं रुशती महिऽत्वा परि जयांसि भरते रजांसि अ-
 दब्धा सिंधुः अपसां अपः ऽतमा अश्वा न चिचा वपुषीऽइव दर्श-
 ता ॥ ७ ॥ सुऽअश्वा सिंधुः सुऽरथा सुऽवासाः हिरण्ययी सुऽकृता
 वाजिनीऽवती ऊर्णाऽवती युवतिः सीलमाऽवती उत अधि-
 वस्ते सुऽभगा मधुऽवृधं ॥ ८ ॥ सुऽखं रथं युयुजे सिंधुः अश्विनं तेन
 वाजं सनिषत् अस्मिन् आजौ महान् हि अस्य महिमा पन-
 स्यते अदब्धस्य स्वऽयशसः विऽरप्तिनः ॥ ९ ॥ ७ ॥

॥ ७६ ॥ आ वः ऋजसे ऊर्जा विऽउष्टिषु इंद्रं मरुतः रोदसी
 अनक्तन् उभे यथा नः अहनी सचाऽभुवा सदःऽसदः वरिव-
 स्यातः उतऽभिदा ॥ १ ॥ तत् ऊं श्रेष्ठं सर्वनं मुनोतन अत्यः न ह-
 स्तऽयतः अद्रिः सोतरि विदत् हि अर्यः अभिऽभूति पौंस्यं महः
 राये चित् तरुते यत् अर्वतः ॥ २ ॥ तत् इत् हि अस्य सर्वनं विवेः
 अपः यथा पुरा मनवे गातुं अश्रेत् गोऽअर्णसि त्वाष्ट्रे अश्वऽनि-
 निजि प्र ई अश्वरेषु अध्वरान् अशिष्ययुः ॥ ३ ॥ अप हत रक्षसः
 भंगुरऽवतः स्तुभायत निऽऽर्ति सेधत अमतिं आ नः रयिं स-
 र्वेऽवीरं मुनोतन देवऽअव्यं भरत श्लोकं अद्रयः ॥ ४ ॥ दिवः चित्
 आ वः अमवतऽतरेभ्यः विऽभ्वना चित् आश्वपऽतरेभ्यः वायोः
 चित् आ सोमरभऽतरेभ्यः अग्नेः चित् अर्चं पितुकृतऽतरेभ्यः
 ॥ ५ ॥ ८ ॥ भुरंतु नः यशसः सोतु अधसः यावाणः वाचा दिवितां
 दिवित्मता नरः यच्च दुहते काम्यं मधु आऽघोषयंतः अभितः मि-
 षऽतुरः ॥ ६ ॥ सुवृतिं सोमं रथिरासः अद्रयः निः अस्य रसं
 गोऽइषः दुहति ते दुहति ऊधः उपऽसेचनाय कं नरः हव्या न

अ० ८. अ० ३. व० १२.] ॥ ३३३ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ७८.

म॒र्ज॒य॒न्ते॒ आ॒सऽभिः॑ ॥ ७ ॥ ए॒ते न॒रः सु॒ऽअ॒प॒सः अ॒भू॒त॒न॒ ये इ॒न्द्रा॒य सु॒-
नु॒य सोमै॑ अ॒द॒यः वा॒मं॑ऽवा॒मं वः॒ दि॒व्या॒य धा॒मै वसु॑ऽवसु वः पा॒-
थि॑वा॒य सु॒न्व॒ते ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥ ७७ ॥ अ॒भ्रऽप्रुषः॑ न वा॒चा प्रुष॑ वसु॑ ह॒विष्म॑तः न य॒ज्ञाः वि॒-
ऽजा॒नुषः॑ सु॒ऽमा॒रुतं॑ न ब॒ह्मार्णं॑ अ॒र्हसै॑ ग॒णं अ॒स्तोषि॑ ए॒षां न शो॒-
भसै॑ ॥ १ ॥ अ॒ग्नि॒ये म॒र्यासः॑ अ॒जीन् अ॒कृ॒ण्वत् सु॒ऽमा॒रुतं॑ न पू॒र्वीः अ॒-
ति॑ क्ष॒पः दि॒वः पु॒त्रासः॑ ए॒ताः न ये॒तिरे॒ आ॒दि॒त्यासः॑ ते अ॒क्राः न
व॒वृधुः॑ ॥ २ ॥ प्र॒ये दि॒वः पृ॒थि॒व्याः न ब॒हे॒णा त्म॒ना रि॒रि॒चे अ॒भ्रात्
न सूर्यैः॑ पा॒ज॒स्व॒न्तः न वी॒राः प॒न॒स्य॒वः रि॒शाद॑सः न म॒र्याः अ॒-
भिऽह्य॑वः ॥ ३ ॥ यु॒ष्माकै॑ बु॒धे अ॒पां न या॒म॒नि वि॒धुर्य॑ति न म॒ही
अ॒थ॒र्य॑ति वि॒श्वऽप्सुः॑ य॒ज्ञः अ॒र्वाक् अ॒यं सु॒वः प्र॒य॒स्व॒न्तः न स॒चाचः॑
आ ग॒त ॥ ४ ॥ यू॒यं धूः॑ऽसु प्र॒ऽयु॒जः न र॒श्मिऽभिः॑ ज्योति॑ष्म॒न्तः न
भा॒सा वि॒ऽउ॒ष्टिषु॑ श्ये॒नासः॑ न स्व॒ऽय॒शसः॑ रि॒शाद॑सः प्र॒वासः॑ न
प्र॒ऽसि॒तासः॑ प॒रिऽप्रुषः॑ ॥ ५ ॥ १० ॥ प्र॒ यत् व॒ह॒ध्वे म॒रुतः॑ प॒रा॒कात्
यू॒यं म॒हः सं॒ऽव॒र॒णस्य॑ व॒स्वः वि॒दा॒नासः॑ व॒सवः॑ रा॒ध्य॒स्य आ॒रात्
चि॒त् द्वेषः॑ स॒नुतः॑ यु॒यो॒त् ॥ ६ ॥ यः उ॒त्ऽऽ॒चिं य॒ज्ञे अ॒ध्वरे॑ऽस्थाः
म॒रुत॑ऽभ्यः न मा॒नुषः॑ द॒दा॒शत् रे॒वत् सः॑ व॒यः द॒ध॒ते सु॒ऽवीरं॑ सः
दे॒वानां॑ अ॒पि गो॑ऽपी॒थे अ॒स्तु ॥ ७ ॥ ते हि य॒ज्ञेषु॑ य॒ज्ञिया॑सः ऊ॒माः
आ॒दि॒त्येन॑ ना॒म्ना शं॑ऽभ॒वि॒ष्ठाः ते नः॑ अ॒व॒न्तु र॒थ॒ऽतूः म॒नी॒षां म॒हः
च॒ या॒म॒न् अ॒ध्वरे॑ च॒का॒नाः ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥ ७८ ॥ वि॒प्रा॑सः न म॒न्म॑ऽभिः सु॒ऽआ॒र्ध्यः दे॒वऽअ॒व्यः॑ न य॒ज्ञैः
सु॒ऽअ॒प्र॒सः रा॒जा॒नः न चि॒वाः सु॒ऽसं॒द॒शः स्मि॒ती॒नां न म॒र्याः अ॒-

अ० ८, अ० ३, व० १४.] ॥ ३३४ ॥ [म० १०, अ० ६, सू० ७९.

रेपसः ॥ १ ॥ अग्निः न ये भ्राजसा रुक्मऽवक्षसः वातासः न स्व-
 ऽयुजः सद्यः ऽर्जतयः प्रऽज्ञातारः न ज्येष्ठाः सुऽनीतयः सुऽशर्माणः
 न सोमाः ऋतं यते ॥ २ ॥ वातासः न ये धुनयः जिगल्वः अग्नीनां
 न जिह्वाः विऽरोकिणः वर्मेणऽवतः न योधाः शिमीऽवतः पि-
 तृणां न शंसाः सुऽरातयः ॥ ३ ॥ रथानां न ये अराः सऽनाभयः
 जिगीवांसः न भूराः अभिऽद्यवः वरेऽयवः न मर्याः घृतऽप्रुषः
 अभिऽस्वर्तारः अर्के न सुऽस्तुभः ॥ ४ ॥ अश्यासः न ये ज्येष्ठासः
 आशवः दिधिषवः न रथ्यः सुऽदानवः आपः न निष्पैः उदऽभिः
 जिगल्वः विश्वऽरूपाः अंगिरसः न सामऽभिः ॥ ५ ॥ १२ ॥ या-
 वाणः न सूरयः सिंधुऽमातरः आऽदृदिरासः अद्रयः न विश्वहा
 शिशूलाः न क्रीळयः सुऽमातरः महाऽयामः न यामन् उत त्वि-
 षा ॥ ६ ॥ उषसां न केतवः अध्वरऽश्रियः शुभंऽयवः न अजिऽभिः
 वि अश्वितन् सिंधवः न ययियः भ्राजतऽऽष्टयः पराऽवतः न
 योजनानि ममिरे ॥ ७ ॥ सुऽभागान् न देवाः कृणुत सुऽरत्नान्
 अस्मान् स्तोतृन् मरुतः ववृधानाः अधि स्तोचस्य सख्यस्य गात
 सनात् हि वः रत्नऽधेयानि संति ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ ७९ ॥ अपश्यं अस्य महतः महिऽत्वं अमर्त्यस्य मर्त्यासु विक्षु
 नानां हनू विऽभृते० सं भरेते असिन्वती बप्संती भूरि अत्तः
 ॥ १ ॥ गुहा शिरः निऽहितं ऋधक् अक्षी असिन्वन् अत्ति जिह्या
 वनानि अचाणि अस्मै पटऽभिः सं भरंति उत्तानऽहस्ताः नमसा
 अधि विक्षु ॥ २ ॥ प्र मातुः प्रऽतरं गुह्यं इच्छन् कुमारः न वीरुधः
 सपत्न उवीः ससं न पक्वं अविदत् शुचंतं रिरिह्यासं रिपः उपऽस्ये
 अंतः ॥ ३ ॥ तत्त्वां ऋतं रोदसी प्र ब्रवीमि जायमानः मातरां

गर्भः अत्रि न अहं देवस्य मर्त्यः चिकेत अग्निः अंग विऽचेताः सः
 प्रऽचेताः ॥४॥ यः अस्मै अन्नं तृषु आऽदधाति आज्यैः घृतैः जु-
 होति पुष्यति तस्मै सहस्रं अक्षऽभिः वि चक्षे अग्ने विश्वतः प्रत्यङ्
 असि त्वं ॥५॥ किं देवेषु त्यजः एनं चकथ्य अग्ने पृच्छामि नु त्वां अ-
 विद्वान् अक्नीकन् क्रीकन् हरिः अत्रवे अदन् वि पर्वऽशः च-
 कर्त गांऽइव असिः ॥६॥ विषूचः अश्वान् युयुजे वनेऽजाः ऋजी-
 तिऽभिः रशनाभिः गृभीतान् चक्षदे मिचः वसुऽभिः सुऽजातः
 सं आनुधे पर्वऽभिः ववृधानः ॥७॥ १४ ॥

॥८०॥ अग्निः सप्रिं वाजंऽभरं ददाति अग्निः वीरं श्रुत्यै कर्म-
 निःऽस्थां अग्निः रोदसी वि चरत् संऽअंजन् अग्निः नारीं वीर-
 ऽकुक्षिं पुरंऽधिं ॥१॥ अग्नेः अन्नसः संऽइत् अस्तु भद्रा अग्निः मही
 रोदसी आ विवेश अग्निः एकं चोदयत् समत्ऽसु अग्निः वृचाणि
 दयते पुरुणि ॥२॥ अग्निः हृत्यं जरतः कर्णे आव अग्निः अत्ऽभ्यः
 निः अदहत् जरुथं अग्निः अर्चिं घर्मे उरुष्यत् अंतः अग्निः नृऽमेधं
 प्रऽजया असृजत् सं ॥३॥ अग्निः दात् द्रविणं वीरऽपेशाः अग्निः
 ऋषिं यः सहसा सनोति अग्निः दिवि हव्यं आ ततान् अग्नेः धा-
 मानि विऽभृता पुरुऽचा ॥४॥ अग्निं उक्थैः ऋषयः वि ह्वयन्ते
 अग्निं नरः यामनि बाधितासः अग्निं वयः अंतरिक्षे पतंतः अ-
 ग्निः सहसा परि याति गोनां ॥५॥ अग्निं विशः ईकृते मानुषीः
 याः अग्निं मनुषः नहुषः वि जाताः अग्निः गांधर्वी पथ्यां ऋतस्य
 अग्नेः गव्यूतिः घृते आ निऽसत्ता ॥६॥ अग्रये ब्रह्म ऋभवः ततक्षुः
 अग्निं महां अवोचाम सुऽवृक्तिं अग्ने प्र अव जरितारं यविष्ठ
 अग्ने महि द्रविणं आ यजस्व ॥७॥ १५ ॥

॥ ८१ ॥ यः इमा विश्वा भुवनानि जुह्वन् ऋषिः होता नि
असीदत् पिता नः सः आऽशिषा द्रविणं इच्छमानः प्रथम-
ऽहत् अवरान् आ विवेश ॥ १ ॥ किं स्वित् आसीत् अधिऽस्थानं
आऽरंभणं कृतमत् स्वित् कथा आसीत् यतः भूमिं जनयन् वि-
श्वऽकर्मा वि द्यां और्णोत् महिना विश्वऽचक्षाः ॥ २ ॥ विश्वतः-
ऽचक्षुः उत विश्वतःऽमुखः विश्वतःऽबाहुः उत विश्वतःऽपात्
सं बाहुऽभ्यां धर्मति सं पतचैः द्यावाभूमीं जनयन् देवः एकः ॥ ३ ॥
किं स्वित् वनं कः ऊं सः वृक्षः आस यतः द्यावापृथिवी निः-
ततक्षुः मनीषिणः मनसा पृच्छत इत् ऊं तत् यत् अधिऽअतिष्ठत्
भुवनानि धारयन् ॥ ४ ॥ या ते धामानि परमाणि या अवमा
या मध्यमा विश्वऽकर्मन् उत इमा शिषा सखिऽभ्यः हविषि स्व-
धाऽवः स्वयं यजस्व तन्वं वृधानः ॥ ५ ॥ विश्वऽकर्मन् हविषा ववृ-
धानः स्वयं यजस्व पृथिवीं उत द्यां मुह्यंतु अन्ये अभितः जनासः
इह अस्माकं मघऽवा सूरिः अस्तु ॥ ६ ॥ वाचः पतिं विश्वऽकर्माणं
ऊतये मन्ऽजुवं वाजे अद्य हुवेम सः नः विश्वानि हवनानि
जोषत् विश्वऽशंभूः अवसे साधुऽकर्मा ॥ ७ ॥ १६ ॥

॥ ८२ ॥ चक्षुषः पिता मनसा हि धीरः घृतं एने अजन्त नम-
माने यदा इत् अन्ताः अदहन्त पूर्वे आत् इत् द्यावापृथिवी अ-
प्रथेतां ॥ १ ॥ विश्वऽकर्मा विऽमनाः आत् विऽहायाः धाता वि-
ऽधाता परमा उत संऽहक्तेषां इष्टानि सं इषा मदन्ति यच्च सप्र-
ऽक्षुषीन् परः एकै आहुः ॥ २ ॥ यः नः पिता जनिता यः विऽधा-
ता धामानि वेद भुवनानि विश्वा यः देवानां नामऽधाः एकः
एव तं संऽप्रभं भुवना यन्ति अन्या ॥ ३ ॥ ते आ अयजन्त द्रविणं सं

अ० ८. अ० ३. व० १८.] ॥ ३३७ ॥ [म० १०. अ० ६. सू० ८३.

अस्मै ऋषयः पूर्वैर्जरितारः न भूना असूते सूते रजसि निऽसत्ते
 ये भूतानि संऽअकृण्वन् इमानि ॥४॥ परः दिवा परः एना पृथि-
 व्या परः देवेभिः असुरैः यत् अस्ति कंस्वित् गर्भे प्रथमं दध्रे आपः
 यच्च देवाः संऽअपश्यन्त विश्वे ॥५॥ तं इत् गर्भे प्रथमं दध्रे आपः
 यच्च देवाः संऽअगच्छन्त विश्वे अजस्य नाभौ अधि एकं अपि तं
 यस्मिन् विश्वानि भुवनानि तस्युः ॥६॥ न तं विदाथ यः इमा
 ज्जानन् अन्यत् युष्माकं अन्तरं बभूव नीहारेण प्रावृताः जल्पा च
 असुऽतृपः उक्थऽशसः चरन्ति ॥७॥ १७॥

॥ ८३ ॥ यः ते मन्यो अविधत् वज्र सायक सहः ओजः पुथति
 विश्वं आनुषकसह्याम दासं आर्यं त्वया युजा सहः ऽकृतेन सहसा
 सहस्वता ॥१॥ मन्युः इंद्रः मन्युः एव आस देवः मन्युः होता वरुणः
 जातऽवेदाः मन्युं विशः ईकृते मानुषीः याः पाहि नः मन्यो त-
 पसा संऽजोषाः ॥२॥ अभि इहि मन्यो तवसः तवीयान् तपसा
 युजा विजहि शत्रून् अमित्रं ऽहा वृचऽहा दस्युऽहा च विश्वा व-
 सूनि आ भर त्वं नः ॥३॥ त्वं हि मन्यो अभिभूतिऽओजाः स्वयं-
 ऽभूः भामः अभिमाति ऽसहः विश्वऽचर्षणिः सहुरिः सहावान्
 अस्मासु ओजः पृतनासु धेहि ॥४॥ अभागः सन् अप पराऽइतः
 अस्मि तव क्रत्वा तविषस्य प्रऽचेतः० तं त्वा मन्यो अक्रतुः जि-
 हीकृ अहं स्वा तनूः बलऽदेयाय मा आ इहि ॥५॥ अयं ते अस्मि
 उप मा आ इहि अवाङ् प्रतीचीनः सहुरे विश्वऽधायः मन्यो व-
 जिन् अभि मां आ ववृस्व हना व दस्यून् उत बोधि आपेः ॥६॥
 अभि प्र इहि दक्षिणतः भव मे अध वृचाणि जघना वभूरि जुही-
 मिते धरुणं मध्वः अयं उभौ उप ऽअंशु प्रथमा पिवाव ॥७॥ १८॥

॥ ८४ ॥ त्वया मन्योः सऽरथं आऽरुजंतः हर्षमाणासः धृषिताः
मरुत्वः तिग्मऽईषवः आयुधा संऽशिशांनाः अभि प्रयंतु नरः अ-
ग्निऽरूपाः ॥ १ ॥ अग्निऽइव मन्योः त्विषितः सहस्व सेनाऽनीः नः
सहुरे हूतः एधि हत्वाय शबून् विभजस्व वेदः ओजः मिमानः वि
मृधः नुदस्व ॥ २ ॥ सहस्व मन्योः अभिऽमातिं अस्मे रुजन् मृणन्
प्रऽमृणन् प्र इहि शबून् उग्रं ते पाजः ननु आ रुरुधे वशी वशं न-
यसे एकऽज त्वं ॥ ३ ॥ एकः बहूनां असि मन्योः ईळितः विशंऽविशं
युधये सं शिशाधि अकृत्तऽरुक् त्वया युजा वयं ह्युऽमतं घोषं वि-
ऽजयाय कृणुहे ॥ ४ ॥ विजेषऽकृत् इद्रऽइव अनवऽव्रवः अ-
स्माकं मन्योः अधिऽपाः भव इह प्रियं ते नाम सहुरे गृणीमसि
विद्म तं उत्तं यतः आऽबभूष ॥ ५ ॥ आऽभूत्या सहऽजाः वज्र
सायक सहः विभर्षि अभिऽभूते उत्तरं क्रत्वा नः मन्योः सह मे-
दी एधि महाऽधनस्य पुरुऽहूत संऽसृजि ॥ ६ ॥ संऽसृष्टं धनं उभयं
संऽआकृतं अस्मभ्यं दत्तां वरुणः च मन्युः भियं दधानाः हृदयेषु
शचवः पराऽजितासः अप नि लयन्तां ॥ ७ ॥ १९ ॥ ६ ॥

॥ ८५ ॥ सत्येन उक्तमिता भूमिः सूर्येण उक्तमिता द्यौः ऋतेन
आदित्याः तिष्ठन्ति दिवि सोमः अधि श्रितः ॥ १ ॥ सोमेन आदि-
त्याः बलिनः सोमेन पृथिवी मही अथो नक्षत्राणां एषां उप-
ऽस्थे सोमः आऽहितः ॥ २ ॥ सोमं मन्यते पपिऽवान् यत् संऽपि-
षन्ति ओषधिं सोमं यं ब्रह्माणः विदुः न तस्य अश्नाति कः च न
॥ ३ ॥ आच्छत् विधानैः गुपितः बर्हितैः सोम रक्षितः याव्वा

इत् शृण्वन् तिष्ठसि न ते अश्नाति पार्थिवः ॥४॥ यत् त्वा देव प्र-
 ऽपि ब्रूति ततः आ प्यायसे पुनः वायुः सोमस्य रक्षिता समानां
 मासः आ ऽकृतिः ॥५॥ २०॥ रैभीं आसीत् अनु ऽदेयीं नारांशंसी
 नि ऽओचनीं सूर्यायाः भद्रं इत् वासः गार्गया एति परि ऽकृतं ॥६॥
 चित्तिः आः उप ऽबर्हणं चक्षुः आः अभि ऽअंजनं द्यौः भूमिः को-
 शः आसीत् यत् अयात् सूर्या पतिं ॥७॥ स्तोमाः आसन् प्रति ऽध-
 यः कुरीरं छंदः ओपशः सूर्यायाः अश्विना वरा अग्निः आसीत्
 पुरः ऽगवः ॥८॥ सोमः वधू ऽयुः अभवत् अश्विना आस्तां उभा
 वरा सूर्या यत् पत्ये शंसंतीं मनसा सविता अददात् ॥९॥ मनः
 अस्याः अनः आसीत् द्यौः आसीत् उत हृदिः शुक्रौ अनङ्गाहौ
 आस्तां यत् अयात् सूर्या गृहं ॥१०॥ २१॥ ऋक् ऽसामाभ्यां अभि-
 ऽहितौ गावौ ते सामनौ इतः ओचं ते चक्रे आस्तां दिवि पंथाः
 चराचरः ॥११॥ शुचीं ते चक्रे यात्याः वि ऽआनः अश्वः आ ऽहतः
 अनः मनस्सयं सूर्या आ अरोहत् प्र ऽयती पतिं ॥१२॥ सूर्यायाः
 वहतुः प्र अगात् सविता यं अव ऽअसृजत् अघासु हन्यते गावः
 अर्जुन्योः परि उह्यते ॥१३॥ यत् अश्विना पृच्छमानौ अयातं चि-
 ऽचक्रेण वहतुं सूर्यायाः विश्वे देवाः अनु तत् वां अजानन् पुत्रः
 पितरौ अवृणीत पूषा ॥१४॥ यत् अयातं शुभः पती वरे ऽयं सूर्या
 उप कं एकं चक्रं वां आसीत् कं देष्ट्राय तस्थयुः ॥१५॥ २२॥ द्वे ते
 चक्रे सूर्ये ब्रह्माणः ऋतु ऽथा विदुः अथ एकं चक्रं यत् गुहां तत्
 अज्ञातयः इत् विदुः ॥१६॥ सूर्यार्यै देवेभ्यः मित्राय वरुणाय च ये
 भूतस्य प्र ऽचेतसः इदं तेभ्यः अकरं नमः ॥१७॥ पूर्व ऽअपरं चरतः
 मायया एतौ शिष्णूः क्रीळंतौ परि यातः अध्वरं विश्वानि अन्यः
 भुवना अभि ऽचष्टे ऋतून् अन्यः वि ऽदधत् जायते पुनः ॥१८॥

नवः ऽनवः भवति जायमानः अहो केतुः उषसां एति अयं भागं
देवेभ्यः विदधाति आऽयन् प्रचंद्रमाः तिरते दीर्घ आयुः ॥ १९ ॥ सु-
ऽकिंशुकं शुल्मलिं विश्वरूपं हिरण्यवर्णं सुऽवृतं सुऽचक्रं आ-
रोह सूर्ये अमृतस्य लोकं स्योनं पत्ये वहतुं कृणुष्व ॥ २० ॥ २३ ॥ उत्
ईष्व अतः पतिऽवती हि एषा विश्वऽवसुं नमसा गीः ऽभिः ईळे
अन्यां इच्छ पितृऽसदं विऽअक्तां सः ते भागः जनुषा तस्य विद्धि
॥ २१ ॥ उत् ईष्व अतः विश्वऽवसो० नमसा ईळा महे त्वा अन्यां
इच्छ प्रऽफर्थ्यं सं जायां पत्यां सृज ॥ २२ ॥ अनृक्षुराः ऋजवः संतु
पंथाः येभिः सखायः यंति नः वरेऽयं सं अय्यमा सं भगः नः नि-
नीयात् सं जाः पत्यं सुऽयमं अस्तु देवाः ॥ २३ ॥ प्र त्वा मुंचामि व-
रुणस्य पाशात् येन त्वा अबध्नात् सविता सुऽशेवः ऋतस्य योनौ
सुऽकृतस्य लोके अरिंष्टां त्वा सह पत्या दधामि ॥ २४ ॥ प्र इतः मुं-
चामि न अमृतः सुऽवद्धां अमृतः करं यथा इयं इंद्र मीढुः सुऽपुचा
सुऽभगा असति ॥ २५ ॥ २४ ॥ पूषा त्वा इतः नयतु हस्तऽगृह्य अ-
श्विनां त्वा प्र वहतां रथेन गृहान् गच्छ गृहऽपत्नी यथा असः व-
शिनीं त्वं विदथ्यं आ वदासि ॥ २६ ॥ इह प्रियं प्रऽजयाते सं ऋध्य-
तां अस्मिन् गृहे गार्हऽपत्याय जागृहि एना पत्या तन्वं सं सृजस्व
अध जिब्रीं विदथ्यं आ वदाथः ॥ २७ ॥ नीलऽलोहितं भवति कृ-
त्या आसक्तिः वि अज्यते एधंते अस्याः ज्ञातयः पतिः बंधेषु व-
ध्यते ॥ २८ ॥ परा देहि शामुल्यं ब्रह्मऽभ्यः वि भज वसु कृत्या एषा
पतऽवती भूत्वा आ जाया विशते पतिं ॥ २९ ॥ अश्रीरा तनूः भ-
वति रुशती पापया अमुया पतिः यत् वध्वः वाससा स्वं अंगं अ-
भिऽधित्ते ॥ ३० ॥ २५ ॥ ये वध्वः चंद्रं वहतुं यक्ष्माः यंति जनात्
अनु पुनः तान् यज्ञियाः देवाः नयंतु यतः आऽगताः ॥ ३१ ॥ मा

विदन् परिऽपन्थिनः ये आऽसीदैति दंऽपती० सुऽगेभिः दुऽगं
 अति इतां अपं द्रांतु अरांतयः ॥ ३२ ॥ सुऽमंगलीः इयं वधूः इ-
 मां संऽएतं पश्यत सौभाग्यं अस्यै दुत्वाय अथ अस्तं वि परा इ-
 तन् ॥ ३३ ॥ तृष्टं एतत् कटुकं एतत् अपाष्टवत् विषवत् न एतत्
 अतवे सूर्या यः ब्रह्मा विद्यात्सः इत् वाधूऽयं अर्हेति ॥ ३४ ॥ आ-
 ऽशसनं विऽशसनं अथो' अधिऽविकर्तनं सूर्यायाः पश्य ह्रपा-
 णि तानि ब्रह्मा तु शुं धति ॥ ३५ ॥ २६ ॥ गृभ्णामि ते सौभगऽत्वाय
 हस्तं मया पत्या जरत् अष्टिः यथा असः भगः अर्यमा सविता
 पुरंऽधिः मह्यं त्वा अदुः गार्हंऽपत्याय देवाः ॥ ३६ ॥ तां पूषन्
 शिवऽतमां आ ईरयस्व यस्यां बीजं मनुष्याः वपंति यानः ऊरु-
 उशती विऽअयाति यस्यां उशंतः प्रऽहराम शेपं ॥ ३७ ॥ तुभ्यं अग्ने
 परि अवहन् सूर्या वहतुना सह पुनः पतिऽभ्यः जायां दाः अग्ने
 प्रऽजया सह ॥ ३८ ॥ पुनः पत्नीं अग्निः अदात् आयुषा सह वर्चसा
 दीर्घऽआयुः अस्याः यः पतिः जीवाति शरदः शतं ॥ ३९ ॥ सोमः प्र-
 थमः विविदे गंधर्वः विविदे उत्तरः तृतीयः अग्निः ते पतिः तु-
 रीयः ते मनुष्यऽजाः ॥ ४० ॥ २७ ॥ सोमः ददत् गंधर्वाय गंधर्वः ददत्
 अग्नये रयिं च पुत्रान् च अदात् अग्निः मह्यं अथो' इमां ॥ ४१ ॥ इह
 एव स्तं मा वि यौष्टं विश्वं आयुः वि अश्रुतं क्रीळंतौ पुत्रैः नमृ-
 ऽभिः मोदमानौ स्वे गृहे ॥ ४२ ॥ आ नः प्रऽजां जनयतु प्रजाऽप-
 तिः आऽजरसायं सं अनक्तु अर्यमा अदुऽमंगलीः पतिऽलोकं
 आ विश् शं नः भव द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥ ४३ ॥ अघोरऽचक्षुः
 अपतिऽघ्नी एधि शिवा पशुऽभ्यः सुऽमनाः सुऽवचीः वीरऽसूः
 देवऽकामा स्योना शं नः भव द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥ ४४ ॥ इमां
 त्वं इंद्र मीढुः सुऽपुत्रां सुऽभगां कृणु दश अस्यां पुत्रान् आ

अ० ८. अ० ४. व० २.] ॥ ३४२ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० ८६.]

धेहि पतिं एकादशं कृधि ॥४५॥ संऽराज्ञीं श्वशुरे भव संऽराज्ञीं
श्वश्र्वां भव ननांदरि संऽराज्ञीं भव संऽराज्ञीं अधि देवृषु ॥४६॥
सं अंजंतु विश्वे देवाः सं आपः हृदयानि नौ सं मातरिष्वा सं
धाता सं ऊं देष्टीं दधातु नौ ॥४७॥ २८॥३॥

॥८६॥ वि हि सोतोः असृक्षत न इंद्रं देवं अमंसत यच्च अम-
दत् वृषाकपिः अर्यः पुष्टेषु मतऽसखा विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः
॥१॥ परा हि इंद्र धार्वसि वृषाकपेः अति व्यधिः नो अहं प्र विं-
दसि अन्यच्च सोमंऽपीतये विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥२॥ किं अयं
त्वां वृषाकपिः चकार हरितः मृगः यस्मै इरस्यसि इत् ऊं नु अर्यः
वा पुष्टिऽमतवसु विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥३॥ यं इमं त्वं वृषा-
कपिं प्रियं इंद्र अभिऽरक्षसि श्वा नु अस्य जंभिषत् अपि कर्णे व-
राहऽयुः विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥४॥ प्रिया तृष्टानि मे कपिः
विऽअक्ता वि अदूदुषत् शिरः नु अस्य राविषं न सुऽगं दुःकृते
भुवं विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥५॥१॥ न मत् स्त्री सुभसत्ऽत-
रा न सुयाशुऽतरा भुवत् न मत् प्रतिऽच्यवीयसी न सक्थि उत्-
ऽयमीयसी विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥६॥ उवे अंब सुलाभिके
यथाऽइव अंग भविषति भसत् मे अंब सक्थि मे शिरः मे वि-
ऽइव हृषति विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥७॥ किं सुऽबाहो० सु-
ऽअंगुरे पृथुऽस्तो० पृथुऽजघने किं शूरऽपत्नि नः त्वं अभि अ-
मीषि वृषाकपिं विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥८॥ अवीराऽइव
मां अयं शराहः अभि मन्यते उत अहं अस्मि वीरिणी इंद्रऽपत्नी
मरुत्ऽसखा विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥९॥ संऽहो चं स्म पुरा ना-
रीं समनं वा अव गच्छति वेधाः ऋतस्य वीरिणी इंद्रऽपत्नी म-

हीयते विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १० ॥ २ ॥ इंद्राणीं आसु नारिषु
 सुऽभगां अहं अश्वं न हि अस्याः अपरं च न जरसा मरते पतिः
 विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ ११ ॥ न अहं इंद्राणि ररुण सख्युः वृ-
 षाकपेः श्रुते यस्य इदं अप्यहविः प्रियं देवेषु गच्छति विश्वस्मात्
 इंद्रः उत्तरः ॥ १२ ॥ वृषाकपायि रेवति सुऽपुत्रे आत् ऊं सु-
 ऽस्रुषे घसत् ते इंद्रः उश्रुणः प्रियं काचित्ऽकरं हविः विश्वस्मात्
 इंद्रः उत्तरः ॥ १३ ॥ उश्रुणः हि मे पंचऽदश साकं पचंति विंशतिं
 उत् अहं अग्नि पीवं इत् उभा कुक्षी पृणंति मे विश्वस्मात् इंद्रः
 उत्तरः ॥ १४ ॥ वृषभः न तिग्मऽश्रुगः अंतः यूथेषु रोहवत् मंथः
 ते इंद्र शं हृदे यंते सुनोति भावयुः विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १५ ॥
 ॥ ३ ॥ न सः ईशे यस्य रंभते अंतरा सक्थ्या कर्पूत् सः इत् ईशे यस्य
 रोमशं निऽसेदुषः विऽजृभते विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १६ ॥ न
 सः ईशे यस्य रोमशं निऽसेदुषः विऽजृभते सः इत् ईशे यस्य रंभते
 अंतरा सक्थ्या कर्पूत् विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १७ ॥ अयं इंद्र
 वृषाकपिः परं स्वंतं हतं विदत् असिं सूनां न वै चरुं आत् एधस्य
 अनः आऽचितं विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १८ ॥ अयं एमि वि-
 ऽचाकशत् विऽचिन्वन् दासं आर्यं पिबामि पाकऽसुत्वनः अभि
 धीरं अचाकशं विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ १९ ॥ धन्वं च यत् कृतं च
 च कतिं स्विता ता वि योजना नेदीयसः वृषाकपे अस्तं आ इहि
 गृहान् उप विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ २० ॥ पुनः आ इहि वृ-
 षाकपे सुविता कल्पयावहै यः एषः स्वप्नऽनंशनः अस्तं एषि प-
 था पुनः विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ २१ ॥ यत् उदंचः वृषाकपे
 गृहं इंद्र अजगंतन कं स्यः पुल्वघः मृगः कं अग्नं जनऽयोपनः
 विश्वस्मात् इंद्रः उत्तरः ॥ २२ ॥ पशुः ह नाम मानवी साकं स-

सूत्रं विंशतिं भद्रं भूत्यस्यै अभूत् यस्याः उदरं आमयत् विश्व-
स्मात् इन्द्रः उत्तरः ॥ २३ ॥ ४ ॥

॥ ८७ ॥ रक्षः ऽहन् वाजिनं आ जिघर्षि मित्रं प्रथिष्ठं उप या-
मि शर्म शिशानः अग्निः क्रतुऽभिः सं ऽइन्द्रः सः नः दिवा सः रिषः
पातु नक्तं ॥ १ ॥ अयः ऽदंष्ट्रः अर्चिषा यातुऽधानान् उप स्पृश जा-
तऽवेदः सं ऽइन्द्रः आ जिह्वा मूरऽदेवान् रभस्व क्रव्यऽअदः वृ-
ह्मी अपि धत्स्व आसन् ॥ २ ॥ उभा उभयाविन् उप धेहि दंष्ट्रा
हिंसः शिशानः अवरं परं च उत अंतरिक्षे परि याहि राजन्
जंभैः सं धेहि अभि यातुऽधानान् ॥ ३ ॥ यज्ञैः इषूः सं ऽनममानः
अग्ने वाचा शल्यान् अशनिऽभिः दिहानः तामिः विध्य हृदये
यातुऽधानान् प्रतीचः बाहून् प्रति भङ्गि एषां ॥ ४ ॥ अग्ने त्वचं
यातुऽधानस्य भिंधि हिंसा अशनिः हरसा हंतु एनं प्र पर्वणि
जातऽवेदः शृणीहि क्रव्यऽअत् क्रविष्णुः वि चिनोतु वृक्कां ॥ ५ ॥
॥ ५ ॥ यच इदानीं पश्यसि जातऽवेदः तिष्ठंतं अग्ने उत वा चरंतं यत्
वा अंतरिक्षे पथिऽभिः पतंतं तं अस्ता विध्य शर्वा शिशानः ॥ ६ ॥
उत आऽलब्धं स्पृणुहि जातऽवेदः आऽलेभानात् ऋष्टिऽभिः या-
तुऽधानात् अग्ने पूर्वैः नि जहि शोऽनुचानः आमऽअदः स्विंकाः
तं अदंतु एनीः ॥ ७ ॥ इह प्र ब्रूहि यतमः सः अग्ने यः यातुऽधानः
यः इदं कृणोति तं आ रभस्व सं ऽइधा यविष्ठ नृऽचक्षसः चक्षुषे
रंधय एनं ॥ ८ ॥ तीक्ष्णेन अग्ने चक्षुषा रक्ष यज्ञं प्रांचं वसुऽभ्यः प्र
नय प्रऽचेतः ० हिंसं रक्षांसि अभि शोऽनुचानं मा त्वा दुभन् यातु-
ऽधानाः नृऽचक्षुः ॥ ९ ॥ नृऽचक्षाः रक्षः परि पश्य विक्षु तस्य
चीणिं प्रति शृणीहि अया तस्य अग्ने पृष्टीः हरसा शृणीहि चेधा

मूलं यातुऽधानस्य वृश्च ॥ १०॥ ६॥ चिः यातुऽधानः प्रऽसितिं ते
 एतु ऋतं यः अग्ने अनृतेन हन्ति तं अर्चिषा स्फूर्जयन् जातऽवेदः
 संऽअक्षं एनं गृणते नि वृद्धि ॥ ११॥ तत् अग्ने चक्षुः प्रति धेहि रेभे
 शफऽआरुजं येन पश्यसि यातुऽधानं अथर्वऽवत् ज्योतिषा दै-
 व्येन सत्यं धूर्वेतं अचितं नि ओष ॥ १२॥ यत् अग्ने अद्य मिथुना
 शपातः यत् वाचः तृष्टं जनयैत रेभाः मन्योः मनसः शूरव्या जा-
 यते या तथा विध्य हृदये यातुऽधानान् ॥ १३॥ परां शृणीहि तप-
 सा यातुऽधानान् परां अग्ने रक्षः हरसा शृणीहि परां अर्चिषा
 मूरऽदेवान् शृणीहि परां असुऽतृपः अभि शोशुचानः ॥ १४॥ प-
 रां अद्य देवाः वृजिनं शृणुं तु प्रत्यक् एनं शपथाः यंतु तृष्टाः वाचा-
 ऽस्तेन शरवः ऋच्छंतु मर्मन् विश्वस्य एतु प्रऽसितिं यातुऽधानः
 ॥ १५॥ ७॥ यः पौरुषेयेण ऋचिषा संऽअक्ते यः अश्वेन पशुना या-
 तुऽधानः यः अघ्नायाः भरति क्षीरं अग्ने तेषां शीर्षाणि हरसा
 अपि वृश्च ॥ १६॥ संवत्सरीणं पयः उस्त्रियायाः तस्य मा अशीत
 यातुऽधानः नृऽचक्षः पीयूषं अग्ने यतमः तितृप्सात् तं प्रत्यचं अ-
 र्चिषा विध्य मर्मन् ॥ १७॥ विषं गवां यातुऽधानाः पिबंतु आ वृ-
 श्यंतां अदितये दुःऽएवाः परा एनान् देवः सविता ददातु परां
 भागं ओषधीनां जयंतां ॥ १८॥ सनात् अग्ने मृणसि यातुऽधानान्
 न त्वा रक्षांसि पृतनासु जिग्युः अन्तु दह सहऽमूरान् ऋव्यऽअदः
 मा ते हेत्याः मुक्षत दैव्यायाः ॥ १९॥ त्वं नः अग्ने अधरात् उदक्तात्
 त्वं पश्चात् उत रक्ष पुरस्तात् प्रति ते ते अजरासः तपिष्ठाः अध-
 ऽशंसं शोशुचतः दहंतु ॥ २०॥ ८॥ पश्चात् पुरस्तात् अधरात् उद-
 क्तात् कविः काव्येन परि पाहि राजन् सखे सखायं अजरः जरि-
 म्णे अग्ने मतीन् अमर्त्यः त्वं नः ॥ २१॥ परि त्वा अग्ने पुरं वयं विप्रं

अ० ८. अ० ४. व० ११.] ॥ ३४६ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८८.]

सहस्य धीमहि धृषत् ऽवर्णं दिवे ऽदिवे हुं तारं भंगुर ऽवतां ॥ २२ ॥
विषेणं भंगुर ऽवतः प्रति स्म रक्षसः दह अग्ने तिग्मेन शोचिषा
तपुः ऽअयाभिः ऋष्टि ऽभिः ॥ २३ ॥ प्रति अग्ने मिथुना दह यातु-
ऽधाना किमीदिनां सं त्वा शिशामि जागृहि अदव्यं विप्र मन्म-
ऽभिः ॥ २४ ॥ प्रति अग्ने हरसा हरः शृणीहि विश्वतः प्रति यातु-
ऽधानस्य रक्षसः बलं वि रुज वीर्यं ॥ २५ ॥ ९ ॥

॥ ८८ ॥ हविः पातं अजरं स्वः ऽविदि दिवि ऽस्पृशि आऽहुतं
जुष्टं अग्नौ तस्य भर्मेणे भुवनाय देवाः धर्मेणे कं स्वधया पप्रथन्त
॥ १ ॥ गीर्णे भुवनं तमसा अप ऽगूळ्हं आविः स्वः अभवत् जाते
अग्नौ तस्य देवाः पृथिवी द्यौः उत आपः अरण्यन् ओषधीः स-
ख्ये अस्य ॥ २ ॥ देवेभिः नु इषितः यज्ञियेभिः अग्निं स्तोषाणि अ-
जरं बृहंतं यः भानुना पृथिवीं द्यां उत इमां आऽततानं रोदसी
अंतरिक्षं ॥ ३ ॥ यः होता आसीत् प्रथमः देवऽजुष्टः यं संऽआजन्
आज्येन वृणानाः सः पतचि इत्वरं स्याः जगत् यत् श्वाचं अग्निः
अकृणोत् जातऽवेदाः ॥ ४ ॥ यत् जातऽवेदः भुवनस्य मूर्धन् अ-
तिष्ठः अग्ने सह रोचनेन तं त्वा अहेम मति ऽभिः गीः ऽभिः उक्थैः
सः यज्ञियः अभवः रोदसि ऽप्राः ॥ ५ ॥ १० ॥ मूर्धा भुवः भवति नक्तं
अग्निः ततः सूर्यैः जायते प्रातः उतऽयन् मायां ऊं तु यज्ञियानां
एतां अपः यत् तूरीं चरति प्रऽजानन् ॥ ६ ॥ हृशेन्यः यः महिना
संऽइक्षः अरोचत दिवि ऽयोनिः विभाऽवा तस्मिन् अग्नौ सूक्त-
ऽवाकेन देवाः हविः विश्वे आ अजुहवुः तनूऽपाः ॥ ७ ॥ सूक्तऽवाकं
प्रथमं आत् इत् अग्निं आत् इत् हविः अजनयन्त देवाः सः एषां
यज्ञः अभवत् तनूऽपाः तं द्यौः वेद तं पृथिवी तं आपः ॥ ८ ॥ यं दे-

अ० ८. अ० ४. व० १३.] ॥ ३४७ ॥ [म० १०. अ० ७. सू० ८८.]

वासः अजनयन्त अग्निं यस्मिन् आ अजुहवुः भुवनानि विश्वा
सः अर्चिषा पृथिवीं द्यां उत इमां अजुऽयमानः अतपत् महि-
ऽत्वा ॥ ९॥ स्तोमेन हि दिवि देवासः अग्निं अजीजनन् शक्तिऽभिः
रोदसिऽप्रां तं ऊं अकृण्वन् चेधा भुवे कंसः ओषधीः पचति वि-
श्वऽरूपाः ॥ १० ॥ ११ ॥ यदा इत् एनं अदधुः यज्ञियासः दिवि देवाः
सूर्ये आदितेयं यदा चरिणू मिथुनौ अभूतां आत् इत् प्र अपश्यन्
भुवनानि विश्वा ॥ ११ ॥ विश्वस्मै अग्निं भुवनाय देवाः वैश्वानरं
केतुं अहो अकृण्वन् आ यः ततान उषसः विऽभातीः अपो ऊ-
र्णोति तमः अर्चिषा यन् ॥ १२ ॥ वैश्वानरं कवयः यज्ञियासः अ-
ग्निं देवाः अजनयन् अजुये नक्षत्रं प्रत्नं अमिनत् चरिणू यक्षस्य
अधिऽअक्षं तविषं बृहन् ॥ १३ ॥ वैश्वानरं विश्वहा दीदिऽवांसं
मर्चैः अग्निं कविं अच्छ वदामः यः महिम्ना परिऽबभूव उवी उत
अवस्तात् उत देवः परस्तात् ॥ १४ ॥ हे सुती अभृण्वं पितृणां
अहं देवानां उत मर्यानां ताभ्यां इदं विश्व एजत् सं एति यत् अं-
तरा पितरं मातरं च ॥ १५ ॥ १६ ॥ हे संऽईचीं बिभृतः चरन्तं शीर्ष-
तः जातं मनसा विऽमृष्टं सः प्रत्यङ् विश्वा भुवनानि तस्थौ अ-
प्रऽयुच्छन् तरणिः भार्जमानः ॥ १६ ॥ यच्च वदेते अवरः परः च
यज्ञऽन्योः कतरः नौ वि वेद आ शेकुः इत् सधऽमादं सखायः न-
क्षत्रं यज्ञं कः इदं वि वोचत् ॥ १७ ॥ कति अग्रयः कति सूर्योसः कति
उषसः कति ऊं स्वित् आपः न उपऽस्मिजं वः पितरः वदामि
पृच्छामि वः कवयः विद्वन्ने कं ॥ १८ ॥ यावत्ऽमाचं उषसः न प्र-
तीकं सुऽपर्ययः वसते मातरिश्च तावत् दधाति उपं यज्ञं आऽयन्
ब्राह्मणः होतुः अवरः निऽसीदन् ॥ १९ ॥ १३ ॥

॥ ८९ ॥ इन्द्रं स्वव नृत्तमं यस्य महा विऽबबाधे रोचना वि
 ज्मः अंतान् आ यः प्रमौ चर्षणिऽधृत् वरःऽभिः प्रसिंधुऽभ्यः रि-
 रिचानः महिऽत्वा ॥ १ ॥ सः सूर्यः परि उरु वरांसि आ इन्द्रः ववृ-
 त्यात् रथ्याऽइव चक्रा अतिष्ठंतं अपस्यं न सर्गं कृष्णा तमांसि
 त्विथा जघान ॥ २ ॥ समा न अस्मै अनपऽवृत् अर्च क्षमया दिवः
 असमं ब्रह्म नयं वि यः पृष्ठाऽइव जनिमानि अर्यः इन्द्रः चिकाय
 न सखायं ईषे ॥ ३ ॥ इन्द्राय गिरः अनिशितऽसर्गाः अपः प्र ईरयं
 सगरस्य बुधात् यः अक्षेणऽइव चक्रिया शचीभिः विष्कृतस्त्रभं
 पृथिवीं उत द्यां ॥ ४ ॥ आपांतऽमन्युः नृपलऽप्रभर्मा धुनिः शि-
 मीऽवान् शरुमान् ऋजीषी सोमः विश्वानि अतसा वनानि
 न अर्वाक् इन्द्रं प्रतिऽमानानि देभुः ॥ ५ ॥ १४ ॥ न यस्य द्यावापृथि-
 वी न धन्वं न अंतरिक्षं न अद्र्यः सोमः अक्षाः यत् अस्य मन्युः
 अधिऽनीयमानः ऋणाति वीळु रुजति स्थिराणि ॥ ६ ॥ जघान
 वृचं स्वऽधितिः वनाऽइव रुरोज पुरः अरदत् न सिंधून् विभेदं
 गिरि नवै इत् न कुभं आ गाः इन्द्रः अकृणुत् स्वयुक्ऽभिः ॥ ७ ॥ त्वं
 ह त्यत् ऋणऽयाः इन्द्र धीरः असिः न पर्व वृजिना ऋणासि प्र ये
 मिचस्य वरुणस्य धाम युजं न जनाः मिनंति मिचं ॥ ८ ॥ प्र ये
 मिचं प्र अर्यमणं दुऽएवाः प्र संऽगिरः प्र वरुणं मिनंति नि अ-
 मिचेषु वधं इन्द्र तुषं वृषन् वृषाणं अरुषं शिशीहि ॥ ९ ॥ इन्द्रः दिवः
 इन्द्रः ईशे पृथिव्याः इन्द्रः अपां इन्द्रः इत् पर्वतानां इन्द्रः वृधां इन्द्रः इत्
 मेधिराणां इन्द्रः क्षेमे योगे हव्यः इन्द्रः ॥ १० ॥ १५ ॥ प्र अक्तुऽभ्यः इन्द्रः
 प्र वृधः अहऽभ्यः प्र अंतरिक्षात् प्र समुद्रस्य धासेः प्र वातस्य प्र-
 थसः प्र ज्मः अंतात् प्र सिंधुऽभ्यः रिरिचे प्र क्षितिऽभ्यः ॥ ११ ॥
 प्र शोभुचत्याः उषसः न केतुः असित्वा ते वर्तता इन्द्र हेति अशमा-

इव विध्यदिवः आसृजानः तपिष्ठेन हेषसा द्रोघऽमिचान् ॥ १२ ॥
 अनु अह मासाः अनु इत् वनानि अनु ओषधीः अनु पर्वतासः
 अनु इंद्र रोदसी वावशाने अनु आपः अजिहत् जायमानं
 ॥ १३ ॥ कहिं स्वित् सा ते इद्र चेत्या असत् अघस्य यत् भिनदः रक्षः
 आऽईषत् मित्रऽक्रुवः यत् शसने न गावः पृथिव्याः आऽपृक्
 अमुया शयंते ॥ १४ ॥ शत्रुऽयंतः अभि ये नः तत्से महिं व्राधंतः
 ओगुणासः इद्र अधेनं अमिचाः तमसा सचंतां सुऽज्योतिषः अ-
 क्तवः तान् अभिस्युः ॥ १५ ॥ पुरुणिं हित्वा सर्वना जनानां ब्र-
 ह्माणि मंदन् गुणतां ऋषीणां इमां आऽघोषन् अवसा सऽहूतिं
 तिरः विश्वान् अर्चतः याहि अर्वाङ् ॥ १६ ॥ एव ते वयं इद्र भुंज-
 तीनां विद्यामं सुऽमतीनां नवानां विद्यामं वस्त्रोः अवसा गु-
 णंतः विश्वामिचाः उत ते इद्र नूनं ॥ १७ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं
 इद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ मृखंतं उयं ऊतये समत्ऽसु
 मंतं वृचाणि संऽजितं धनानां ॥ १८ ॥ १६ ॥

॥ १० ॥ सहस्रऽशीर्षा पुरुषः सहस्रऽअक्षः सहस्रऽपात् सः भू-
 मिं विश्वतः वृत्वा अति अतिष्ठत् दशऽअंगुलं ॥ १ ॥ पुरुषः एव इदं
 सर्वं यत् भूतं यत् च भव्यं उत अमृतऽत्वस्य ईशानः यत् अन्नं अ-
 तिऽरोहति ॥ २ ॥ एतावान् अस्य महिमा अतः ज्यायान् च पुरुषः
 पादः अस्य विश्वा भूतानि त्रिऽपात् अस्य अमृतं दिवि ॥ ३ ॥ त्रि-
 ऽपात् ऊर्ध्वः उत ऐत् पुरुषः पादः अस्य इह अभवत् पुनः ततः
 विष्टुं वि अक्रामत् साशनान्शने अभि ॥ ४ ॥ तस्मात् विऽराट्
 अजायत् विऽराजः अधि पुरुषः स जातः अति अरिच्यत् पश्चात्
 भूमिं अथो पुरः ॥ ५ ॥ १७ ॥ यत् पुरुषेण हविषा देवाः यज्ञं अतन्वत्

वसंतः अस्य आसीत् आज्यं यीष्मः इध्मः शरत् हविः ॥ ६ ॥ तं यज्ञं
बर्हिषि प्रश्नीक्षन् पुरुषं जातं अयतः तेन देवाः अयजन्त साध्याः
चूषयः च ये ॥ ७ ॥ तस्मात् यज्ञात् सर्वः ऽहुतः संऽभृतं पृषत् ऽआज्यं
पशून् तान् चक्रे वायव्यान् आरण्यान् ग्राम्याः च ये ॥ ८ ॥ तस्मात्
यज्ञात् सर्वः ऽहुतः चूचः सामानि जज्ञिरे छंदांसि जज्ञिरे तस्मात्
यजुः तस्मात् अजायत ॥ ९ ॥ तस्मात् अश्वः अजायत ये के च उ-
भयादतः गावः ह जज्ञिरे तस्मात् तस्मात् जाताः अजावयः ॥ १० ॥
॥ ११ ॥ यत् पुरुषं वि अदधुः कतिधा वि अकल्पयन् मुखं किं अस्य
कौ बाहू कौ ऊरू पादौ उच्येते ॥ ११ ॥ ब्राह्मणः अस्य मुखं आ-
सीत् बाहू राजन्यः कृतः ऊरू तत् अस्य यत् वैश्यः पत् ऽभ्यां शूद्रः
अजायत ॥ १२ ॥ चंद्रमाः मनसः जातः चक्षोः सूर्यः अजायत मु-
खात् इंद्रः च अग्निः च प्राणात् वायुः अजायत ॥ १३ ॥ नाभ्याः आ-
सीत् अंतरिक्षं शीर्ष्णः द्यौः सं अवर्तत पत् ऽभ्यां भूमिः दिशः ओ-
चात् तथा लोकान् अकल्पयन् ॥ १४ ॥ सप्त अस्य आसन् परि-
ऽधयः चिः सप्त संऽद्धः कृताः देवाः यत् यज्ञं तन्वानाः अर्बधन्
पुरुषं पशुं ॥ १५ ॥ यज्ञेन यज्ञं अयजन्त देवाः तानि धर्माणि प्रथ-
मानि आसन् ते ह नाकं महिमानः सचन्त यच्च पूर्वं साध्याः संति
देवाः ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥

॥ १९ ॥ सं जागृवत् ऽभिः जरमाणः इध्यते दमे दमूनाः इषयन्
इळः पदे विश्वस्य होता हविषः वरेण्यः विऽभुः विभाऽवा सु-
ऽसखा सखिऽयते ॥ ११ ॥ सः दर्शत ऽश्वीः अतिथिः गृहेऽगृहे वने-
ऽवने शिश्रिये तक्कवीः ऽइव जनं ऽजनं जन्यः न अति मन्यते वि-
शः आ क्षेति विश्वः विशं ऽविशं ॥ २ ॥ सुऽदक्षः दक्षैः क्रतुना अ-

सि सुऽक्रतुः अग्ने कविः काव्येन असि विश्वऽवित् वसुः वसूनां
 क्षयसि त्वं एकः इत् द्यावा च यानि पृथिवी च पुष्यतः ॥ ३ ॥ प्र-
 ऽजानन् अग्ने तव योनिं ऋत्वियं इच्छायाः पदे घृतऽवैतं आ अ-
 सदः आ ते चिकिचे उषसां ऽइव एतयः अरे पसः सूर्यस्य ऽइव र-
 श्मयः ॥ ४ ॥ तव श्रियः वर्धस्य ऽइव विऽद्युतः चित्राः चिकिचे उ-
 षसां न केतवः यत् ओषधीः अभिऽसृष्टः वनानि च परि स्वयं
 चिनुषे अन्नं आस्ये ॥ ५ ॥ २० ॥ तं ओषधीः दधिरे गर्भं ऋत्वियं तं
 आपः अग्निं जनयन् मातरः तं इत् समानं वनिनः च वीरुधः
 अंतःऽवती च सुवते च विश्वहा ॥ ६ ॥ वातऽउपधूतः इषितः व-
 शान् अनु तृषु यत् अन्ना वेविषत् विऽतिष्ठसे आ ते यतंते रथ्यः
 यथा पृथक् शर्धासि अग्ने अजराणि धक्षतः ॥ ७ ॥ मेधाऽकारं वि-
 दथस्य प्रऽसाधनं अग्निं होतारं परिऽभूतमं मतिं तं इत् अर्भे ह-
 विषि आ समानं इत् तं इत् महे वृणते न अन्यं त्वत् ॥ ८ ॥ त्वां इत्
 अत्र वृणते त्वाऽयवः होतारं अग्ने विदथेषु वेधसः यत् देवऽयंतः
 दधति प्रयांसि ते हविष्मंतः मनवः वृक्तऽर्बहिषः ॥ ९ ॥ तव अग्ने
 होत्रं तव पोत्रं ऋत्वियं तव नेष्ट्रं त्वं अग्नित् ऋतऽयतः तव प्र-
 ऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः च नः दमे
 ॥ १० ॥ २१ ॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृताय मर्त्यैः संऽइधा दाशत् उत वा
 हविः ऽकृति तस्य होता भवसि यासि दूत्यं उप ब्रूषे यजसि अ-
 ध्वरिऽयसि ॥ ११ ॥ इमाः अस्मै मतयः वाचः अस्मत् आ ऋचः
 गिरः सुऽस्तुतयः सं अगमत वसुऽयवः वसवे जातऽवैदसे वृद्धासु
 चित् वर्धनः यासु चाकनत् ॥ १२ ॥ इमां प्रत्नाय सुऽस्तुतिं नवी-
 यसी वोचेयं अस्मै उशते शृणोतु नः भूयाः अंतरा हृदि अस्य नि-
 ऽस्पृशे जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः ॥ १३ ॥ यस्मिन् अश्वासः

अ०८. अ०४. व० २४.] ॥ ३५२ ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९२.

ऋषभासः उक्ष्णः वशाः मेघाः अवऽसृष्टासः आऽहुताः की-
लालऽपे सोमऽपृष्टाय वेधसे हृदा मतिं जनये चारुं अमये ॥१४॥
अहावि अग्ने हविः आस्ये ते सुचिऽइव घृतं चम्विऽइव सो-
मः वाजऽसनिं रयिं अस्मे सुऽवीरं प्रऽशस्तं धेहि यशसं बृहन्तं
॥ १५ ॥ २२ ॥

॥ ९२ ॥ यज्ञस्य वः रथ्यं विश्वपतिं विश्वां होतारं अक्तोः अति-
थिं विभाऽवसुं शोचन् शुष्कासु हरिणीषु जभुरात् वृषां केतुः य-
जतः द्यां अशायत ॥ १ ॥ इमं अंजऽपां उभये अकृण्वत् धर्माणं
अग्निं विदथ्यस्य साधनं अक्तुं न यद्दं उषसः पुरऽहितं तनूऽङ्ग-
नपातं अरुषस्य निंसते ॥ २ ॥ बट् अस्य नीथा वि पण्येः च मन्महे
वयाः अस्य प्रऽहुताः आसुः अक्षवे यदा घोरासः अमृतऽत्वं आ-
शत आत् इत् जनस्य दैव्यस्य चर्किरन् ॥ ३ ॥ ऋतस्य हि प्रऽसितिः
द्यौः उरु व्यचः नमः मही अरमतिः पनीयसी इन्द्रः मित्रः वरुणः
सं चिकिचिरे अथो भगः सविता पूतऽदक्षसः ॥ ४ ॥ प्र रुद्रेण य-
यिनां यंति सिंघवः तिरः मही अरमतिं दुधन्विरे येभिः परिऽज्मा
परिऽयन् उरु जयः वि रोरुवत् जठरे विश्वं उक्षते ॥ ५ ॥ २३ ॥ क्रा-
णाः रुद्राः मरुतः विश्वऽकृष्टयः दिवः श्येनासः असुरस्य नीळयः
तेभिः चष्टे वरुणः मित्रः अर्यमा इन्द्रः देवेभिः अर्वशेभिः अर्वशः
॥ ६ ॥ इन्द्रं भुजं शशमानासः आशत सूरः दशीके वृषणः च पौंस्ये
प्र ये नु अस्य अर्हणा ततश्चिरे युजं वज्रं नृऽसदनेषु कारवः ॥ ७ ॥
सूरः चित् आ हरितः अस्य रीरमत इन्द्रात् आ कः चित् भयते त-
वीयसः भीमस्य वृष्णः जठरात् अभिऽश्वसः दिवेऽदिवे सहुरिः
स्तन् अवाधितः ॥ ८ ॥ स्तोमं वः अद्य रुद्राय शिक्से क्षयत्ऽवीराय

नमसा दिदिष्टनयेभिः शिवः स्वऽवान् एवयावऽभिः दिवः सि-
सक्ति स्वऽयशः निकामऽभिः ॥ ९ ॥ ते हि प्रऽजायाः अभरंत वि-
श्रवः बृहस्पतिः वृषभः सोमऽजामयः यज्ञैः अथर्वा प्रथमः वि-
धारयत् देवाः दक्षैः भृगवः संचिकिचिरे ॥ १० ॥ २४ ॥ ते हि द्यावा-
पृथिवी भूरिरेतसा नराशंसः चतुःऽअंगः यमः अदितिः देवः
त्वष्टा द्विणःऽदाः ऋभुक्षणः प्र रोदसी मरुतः विष्णुः अहिरे
॥ ११ ॥ उत स्यः नः उशिजां उर्विया कविः अहिः ऋणोतु बुध्नः
हवीमनि सूर्यमासा विऽचरता दिविऽक्षिता धिया शमीनुहु-
षी अस्य बोधतं ॥ १२ ॥ प्र नः पूषा चरथं विश्वऽदेव्यः अपां नपात्
अवतु वायुः इष्ट्ये आत्मानं वस्यः अभि वातं अर्चत तत् अश्वि-
ना सुऽहवा यामनि श्रुतं ॥ १३ ॥ विशां आसां अभयानां अधि-
ऽक्षितं गीःऽभिः ऊं स्वऽयशसं गृणीमसि ग्राभिः विश्वाभिः अ-
दितिं अनर्वणं अक्तीः युवानं नृऽमनाः अध पतिं ॥ १४ ॥ रेभत्
अत्र जनुषा पूर्वः अंगिराः यावाणः ऊर्ध्वाः अभि चक्षुः अध्वरं
येभिः विऽहायाः अभवत् विऽचक्षणः पार्थः सुऽमेकं स्वऽधितिः
वनन्ऽवति ॥ १५ ॥ २५ ॥

॥ १३ ॥ महि द्यावापृथिवी भूतं उवीं नारीं यज्ञीं न रोदसी
सदं नः तेभिः नः पातं सद्यसः एभिः नः पातं शूषणि ॥ १ ॥ यज्ञे-
ऽयज्ञे सः मर्त्यैः देवान् सपर्ययति यः सुमैः दीर्घश्रुतऽतमः आ-
ऽविवासाति एनान् ॥ २ ॥ विश्वेषां इरज्यवः देवानां वा महः
विश्वे हि विश्वऽमहसः विश्वे यज्ञेषु यज्ञियाः ॥ ३ ॥ ते घ राजानः
अमृतस्य मंद्राः अर्यमा मित्रः वरुणः परिऽज्मा कर् रुद्रः नृणां
स्तुतः मरुतः पूषणः भगः ॥ ४ ॥ उत नः नक्तं अपां वृषणऽवसू०

सूर्यामासा सदनाय सऽधन्या सचा यत् सादि एषां अहिः बुधेषु
 बुध्याः ॥५॥ २६॥ उत नः देवौ अश्विना शुभः पती धामऽभिः मि-
 चावरुणौ उरुयतां महः सः रायः आ ईषते अति धन्वऽइव दुः-
 इता ॥६॥ उत नः रुद्रा चित् मृकृतां अश्विना विश्वे देवासः रथः
 पतिः भगः ऋभुः वाजः ऋभुश्चणः परिऽज्मा विश्वऽवेदसः ॥७॥
 ऋभुः ऋभुक्षाः ऋभुः विधतः मदः आ ते हरीं जूजुवानस्य वा-
 जिना दुस्तरं यस्य सामं चित् ऋधक् यज्ञः न मानुषः ॥८॥ कृधि
 नः अह्यः देव सवितः सः च स्तुषे मघीनां सहो नः इंद्रः वहि-
 ऽभिः नि एषां चर्षणीनां चक्रं रश्मिं न योयुवे ॥९॥ आ एषु द्या-
 वापृथिवी धातं महत् अस्मे वीरेषु विश्वऽचर्षणि अरवः पृथं
 वाजस्य सातये पृथं राया उत तुर्वणे ॥१०॥ २७॥ एतं शंसं इंद्र अ-
 स्मऽयुः त्वं कूऽचित् संतं सहसाऽवन् अभिष्टये सदा पाहि अभि-
 ष्टये मेदतां वेदतां वसो ॥११॥ एतं मे स्तोमं तना न सूर्यं द्युतत्-
 ऽयामानं ववृधंत नृणां संऽवननं न अश्व्यं तष्टाऽइव अनपऽच्युतं
 ॥१२॥ ववर्तं येषां राया युक्ता एषां हिरण्ययी नेमऽधिता न पौ-
 स्या वृथाऽइव विष्टऽअंता ॥१३॥ प्र तत् दुऽशीमे पृथवाने वेने
 प्र रामे वोचं असुरे मघवन्तऽसु ये युक्ताय पंच शता अस्मऽयु प-
 था विऽश्वावि एषां ॥१४॥ अधि इत् नु अच सप्रतिं च सप्र च सद्यः
 दिदिष्ट तान्वः सद्यः दिदिष्ट पार्थ्यः सद्यः दिदिष्ट मायवः ॥१५॥ २८॥

॥९४॥ प्र एते वदंतु प्र वयं वदाम यावऽभ्यः वाचं वदत वदत-
 ऽभ्यः यत् अद्रयः पर्वताः साकं आशवं श्लोकै घोषं भरथ इंद्राय
 सोमिनः ॥१॥ एते वदन्ति शतऽवन्तं सहस्रऽवन्तं अभि क्रंदन्ति ह-
 रितेभिः आसऽभिः विष्टी यावाणः सुऽकृतः सुऽकृत्यया होतुः

चित् पूर्वे हविः ऽअद्य आशत ॥ २॥ एते वदन्ति अविदन् अना मधु
नि कुंखयन्ते अधि पक्के आमिषि वृक्षस्य शाखां अरुणस्य वप्सतः
ते सूभवाः वृषभाः प्र ईं अरा विषुः ॥ ३॥ बृहत् वदन्ति मदिरेणं मं-
दिना इंद्रे क्रोशंतः अविदन् अना मधु सं ऽरभ्य धीराः स्वसृ ऽभिः
अनर्तिषुः आ ऽघोषयंतः पृथिवीं उपच्छि ऽभिः ॥ ४॥ सु ऽपृणाः
वाचं अक्रत उप द्यवि आ ऽखरे कृणाः इषिराः अनर्तिषुः न्यक्
नि यन्ति उपरस्य निः ऽकृतं पुरुरेतः दधिरे सूर्ये ऽश्वितः ॥ ५॥ २९॥
उयाः ऽइव प्र ऽवहंतः सं ऽआयमुः साकं युक्ताः वृषणः बिभ्रतः
धुरः यत् श्वसंतः जग्यसानाः अरा विषुः शृण्वे एषां प्रोथथः अर्व-
तां ऽइव ॥ ६॥ दशावनि ऽभ्यः दश ऽकल्येभ्यः दश ऽयोक्तेभ्यः दश-
ऽयोजनेभ्यः दशाभीशु ऽभ्यः अर्चत अजरेभ्यः दश धुरः दश युक्ताः
वहन्त ऽभ्यः ॥ ७॥ ते अद्रयः दश ऽयंचासः आशवः तेषां आ ऽधानं
परि एति हर्यतं ते कुं सुतस्य सोम्यस्य अंधसः अंशोः पीयूषं प्रथ-
मस्य भेजिरे ॥ ८॥ ते सोम ऽअदः हरीं इंद्रेस्य निसते अंशु दुहंतः
अधि आसते गवि तेभिः दुग्धं पपि ऽवान् सोम्यं मधु इंद्रे वर्धते
प्रथते वृष ऽयते ॥ ९॥ वृषा वः अंशुः न किल रिषाथन इळा ऽवतः
सदं इत् स्थन आशिताः रैवत्या ऽइव महसा चारवः स्थन यस्य
यावाणः अजुषध्वं अध्वरं ॥ १०॥ ३०॥ तृदिलाः अतृदिलासः अ-
द्रयः अश्रमणाः अश्रुथिताः अमृत्यवः अनातुराः अजराः स्थ-
अमविष्णवः सु ऽपीवसः अतृषिताः अतृष्ण ऽजः ॥ ११॥ ध्रुवाः एव
वः पितरः युगे ऽयुगे क्षेमं ऽकामासः सदसः न युंजते अजुयीसः
हरि ऽसाचः हरिद्रवः आ द्यां रवेण पृथिवीं अशुश्रुवुः ॥ १२॥ तत्
इत् वदन्ति अद्रयः वि ऽमोचने यामन् अंजः पाः ऽइव घ इत् उ-
पच्छि ऽभिः वपंतः बीजं ऽइव धान्य ऽकृतं पृंचन्ति सोमं न मिनन्ति

वत्सतः ॥ १३ ॥ सुते अध्वरे अधि वाचं अक्रत आ क्रीठयः न मा-
तरं तुदंतः वि सु मुंच सुमुऽवुषः मनीषां वि वर्ततां अद्रयः चा-
यमानाः ॥ १४ ॥ ३१ ॥ ४ ॥

॥ ९५ ॥ ह्ये जाये मनसा तिष्ठ घोरे वचांसि मिश्रा कृणवावहै
नु न नौ मंचाः अनुदितासः एते मयः कृन् परऽतरे च न अहन्
॥ १ ॥ कि एता वाचा कृणव तव अहं प्र अक्रमिषं उषसां अग्निया-
ऽइव पुरुवरः पुनः अस्तं परा इहि दुऽआपना वातः ऽइव अहं
अस्मि ॥ २ ॥ इषुः न श्रिये इषुऽधेः असना गोऽसाः शतऽसाः न
रंहिः अवीरे क्रतौ विद्विद्युतत् न उरां न मायुं चितयंत धुनयः
॥ ३ ॥ सा वसुं दधती श्वशुराय वयः उषः यदि वष्टि अंतिऽगृहात्
अस्तं न नक्षे यस्मिन् चाकन् दिवा नक्तं अथिता वैतसेन ॥ ४ ॥
विः स्म मा अहः अथयः वैतसेन उत स्म मे अथत्यै पृणासि पुरु-
वरः अनु ते केतं आयं राजा मे वीर तन्वः तत् आसीः ॥ ५ ॥ १ ॥
या सुऽजूरिणः श्रेणिः सुमेऽआपिः हृदेऽबल्लुः न यंथिनी चरण्युः
ताः अंजयः अरुणयः न ससुः श्रिये गावः न धेनवः अनवन्त
॥ ६ ॥ स अस्मिन् जायमाने आसत् याः उत ई अवर्धन् नद्यः
स्वऽगूर्ताः महे यत् त्वा पुरुवरः रणाय अवर्धयन् दस्युऽहत्याय
देवाः ॥ ७ ॥ सचा यत् आसु जहतीषु अत्कं अमानुषीषु मानुषः नि-
ऽसेवै अप स्म मत् तरसंती न भुज्युः ताः अचसन् रथऽस्पृशः न
अश्वाः ॥ ८ ॥ यत् आसु मर्तः अमृतासु निऽस्पृक्सं क्षोणीभिः क्र-
तुऽभिः न पृक्तेताः आतयः न तन्वः शुभत स्वाः अश्वासः न क्री-
ठयः दंदशानाः ॥ ९ ॥ विऽद्युत् न या पतंती दविद्योत् भरंती मे
अथा काम्यानि जनिष्ठो अपः नयैः सुऽजातः प्र उर्वशी तिरत्

दीर्घं आयुः ॥ १० ॥ २ ॥ जज्ञिषे इत्था गोऽपीथ्याय हि दधार्थं तत्
 पुरुरवः मे ओजः अशांसं त्वा विदुषीं सस्मिन् अहं न मे आ
 अशृणोः किं अभुक् वदसि ॥ ११ ॥ कदा सूनुः पितरं जातः इच्छात्
 चक्रन् न अश्रुं वर्तयत् विजानन् कः दंऽपती० सऽमनसा वि
 यूयोत् अधं यत् अग्निः श्वशुरेषु दीदयत् ॥ १२ ॥ प्रति ब्रवाणि वर्त-
 यते अश्रुं चक्रन् न क्रदत् आऽर्थे शिवायै प्र तत् ते हिनव यत् ते
 अस्मे परा इहि अस्तं नहि मूरमा आपः ॥ १३ ॥ सुऽदेवः अद्य प्र-
 ऽपतेत् अनावृत् पराऽवतं परमां गंतवै ऊं अधं शयीत निऽच्छ-
 तेः उपऽस्थे अधं एनं वृकाः रभसासः अद्युः ॥ १४ ॥ पुरुरवः मामृ-
 थाः मा प्रपन्नः मा त्वा वृकासः अशिवासः ऊं क्षन् न वै स्त्रैणानि
 सख्यानि संति सालावृकाणां हृदयानि एता ॥ १५ ॥ ३ ॥ यत् वि-
 ऽरूपा अचरं मर्त्येषु अवसं राचीः शरदः चतस्रः घृतस्य स्तोक्
 सकृत् अहः आश्नां तात् एव इदं तत्पृणा चरामि ॥ १६ ॥ अंत-
 रिक्षऽप्रां रजसः विऽमानीं उपं शिक्षामि उर्वशीं वसिष्ठः उपं
 त्वा रातिः सुऽकृतस्य तिष्ठात् नि वर्तस्व हृदयं तप्यते मे ॥ १७ ॥
 इति त्वा देवाः इमे आहुः ऐळ यथा ई एतत् भवसि मृत्युऽबंधुः
 प्रऽजा ते देवान् हविषा यजाति स्वःऽगे ऊं त्वं अपि मादयासे
 ॥ १८ ॥ ४ ॥

॥ ९६ ॥ प्र ते महे विदथे शंसिषं हरीं प्र ते वन्वे वनुषः हर्यतं मदं
 घृतं न यः हरिऽभिः चारुं सेचते आत्वा विशंतु हरिऽवर्षसं गिरः
 ॥ १ ॥ हरिं हि योनिं अभि ये संऽअस्वरन् हिन्वतः हरीं दिव्यं
 यथा सदः आ यं पृणन्ति हरिऽभिः न धेनवः इंद्राय श्रूषं हरि-
 ऽवंतं अर्चत ॥ २ ॥ सः अस्य वज्रः हरितः यः आयसः हरिः नि-

ऽकामः हरिः आ गभस्त्योः द्युक्षी सु ऽशिप्रः हरिमन्युऽसायकः
 इदं नि रूपा हरिता मिमिक्षिरे ॥३॥ दिवि न केतुः अधि धायि
 हर्यतः विष्य चत् वज्रः हरितः न रंक्षा तुदत् अहिं हरिऽशिप्रः यः
 आयसः सहस्रं ऽशोकाः अभवत् हरिऽभरः ॥४॥ त्वं ऽत्वं अहर्यथाः
 उपऽस्तुतः पूर्वैभिः इन्द्र हरिऽकेश यज्वं ऽभिः त्वं हर्यसि तव विश्वं
 उक्थ्यं असां मि राधः हरिऽजात हर्यतं ॥५॥ ता वज्रिणं मंदिनं
 स्तोम्यं मदे इन्द्रं रथे वहतः हर्यता हरीं पुरुणिं अस्मै सवनानि
 हर्यते इन्द्राय सोमाः हरयः दधन्विरे ॥६॥ अरं कामाय हरयः द-
 धन्विरे स्थिराय हिन्यन् हरयः हरीं तुरा अर्वत् ऽभिः यः हरि-
 ऽभिः जोषं ईयते सः अस्य कामै हरिऽवंतं आनृशे ॥७॥ हरि-
 ऽश्मशारुः हरिऽकेशः आयसः तुरऽपेये यः हरिऽपाः अवर्धत
 अर्वत् ऽभिः यः हरिऽभिः वाजिनीं ऽवसुः अति विश्वा दुऽइता
 पारिषत् हरीं ॥८॥ सुवाऽइव यस्य हरिणीं विऽपेततुः शिप्रे
 वाजाय हरिणीं दविध्वतः प्र यत् कृते चमसे मर्मजत् हरीं पीत्वा
 मदस्य हर्यतस्य अंधसः ॥९॥ उत स्म सन्नं हर्यतस्य पत्न्योः अत्यः
 न वाजं हरिऽवान् अचिक्कदत् मही चित् हि धिषणा अहर्यत्
 ओजसा बृहत् वयः दधिषे हर्यतः चित् आ ॥१०॥ ६॥ आ रोदसी
 हर्यमाणः महिऽत्वा नव्यं ऽनव्यं हर्यसि मन्मनु प्रियं प्र पत्न्यं अ-
 सुर् हर्यतं गोः आविः कृधि हरये सूर्याय ॥११॥ आत्वा हर्यतं प्र-
 ऽयुजः जनानां रथे वहन्तु हरिऽशिप्रं इन्द्र पिब यथा प्रतिऽभृतस्य
 मध्वः हर्यन् यज्ञं सधुऽमादे दशं ऽओणिं ॥१२॥ अपाः पूर्वेषां हरि-
 ऽवः सुतानां अथो इदं सवनं केवलं ते ममृद्धि सोमं मधुऽमंतं
 इन्द्र सचा वृषन् जठरे आ वृषस्व ॥१३॥ ७॥

॥ ९७ ॥ याः ओषधीः पूर्वाः जाताः देवेभ्यः त्रिऽयुगं पुरा मनै
 नु बभूवुर्णां अहं शतं धामानि सप्त च ॥ १ ॥ शतं वः अंब धामानि
 सहस्रं उत वः रुहः अर्धं शतं ऽऋतः यूयं इमं मे अगदं कृतं ॥ २ ॥ ओ-
 षधीः प्रति मोदध्वं पुष्पं ऽवतीः प्रऽसूवरीः अश्वाः ऽइव सऽजि-
 त्वरीः वीरुधः पारयिष्णवः ॥ ३ ॥ ओषधीः इति मातरः तत् वः दे-
 वीः उपं ब्रुवे सनेयं अश्वं गां वासः आत्मानं तव पुरुष ॥ ४ ॥ अ-
 श्वत्थे वः निऽसदनं पर्णे वः वसतिः कृता गोऽभाजः इत् किल
 असथ यत् सनवथ पुरुषं ॥ ५ ॥ ॥ ६ ॥ यच्च ओषधीः संऽअग्रमत रा-
 जानः समितौ ऽइव विप्रः सः उच्यते भिषक् रक्षः ऽहा अमीव-
 ऽचातनः ॥ ६ ॥ अश्वऽवतीं सोमऽवतीं ऊर्जयतीं उतऽओजसं आ
 अविस्ति सर्वाः ओषधीः अस्मै अरिष्टऽतातये ॥ ७ ॥ उत शुष्माः
 ओषधीनां गावः गोस्थात् ऽइव ईरते धनं सन्निधंतीनां आत्मानं
 तव पुरुष ॥ ८ ॥ इष्कृतिः नाम वः माता अथो यूयं स्थ निऽकु-
 तीः सीराः पतत्रिणीः स्थन यत् आमयति निः कथं ॥ ९ ॥ अति
 विश्वाः परिऽस्थाः स्तेनऽइव व्रजं अक्रमुः ओषधीः प्र अचुच्युः
 यत् किं च तन्वः रपः ॥ १० ॥ ॥ ११ ॥ यत् इमाः वाजयन् अहं ओष-
 धीः हस्ते आऽदधे आत्मा यक्षस्य नश्यति पुरा जीवऽगृभः यथा
 ॥ ११ ॥ यस्य ओषधीः प्रऽसपैथ अंगं ऽअंगं परुऽपरुः ततः यक्षं
 वि बाधध्वे उयः मध्यमशीऽइव ॥ १२ ॥ साकं यक्ष प्रपत चाषेण
 किकिदीविनां साकं वातस्य धाज्यां साकं नश्य निऽहाकया
 ॥ १३ ॥ अन्या वः अन्या अवतु अन्या अन्यस्याः उप अवत ताः
 सर्वाः संऽविदानाः इदं मे प्र अवत वचः ॥ १४ ॥ याः फलिनीः
 याः अफलाः अपुष्पाः याः च पुष्पिणीः बृहस्पतिऽप्रसूताः ताः
 नः मुंचंतु अहं सः ॥ १५ ॥ ॥ १६ ॥ मुंचंतु मां शपथ्यात् अथो वरुण्यात्

अ० ८. अ० ५. व० १२.] ॥ ३६० ॥ [म० १०. अ० ८. सू० ९८.]

उ॒त अ॒थो॑ य॒मस्य॑ प॒ङ्क्ति॑शात् सर्व॑स्मात् दे॒वऽकि॒ल्विषा॑त् ॥ १६ ॥
अ॒वऽप॑त॒तीः अ॒वद॑न् दि॒वः ओष॑धयः परि॒ यं जी॑वं अ॒श्रवा॑म॒है
न सः रि॒ष्या॑ति॒ पुरु॑षः ॥ १७ ॥ याः ओष॑धीः सोम॑ऽराज्ञीः ब॒ह्वीः
श॒तऽवि॑चक्षणाः तासां॑ त्वं अ॒सि उ॒त्त॑मा अ॒रं का॑मा॒य शं ह॑दे
॥ १८ ॥ याः ओष॑धीः सोम॑ऽराज्ञीः वि॒स्थिताः पृ॒थि॒वीं अ॒नु वृ॒-
ह॒स्पति॑ऽप्रसू॒ताः अ॒स्यै सं द॑त्त॒ वी॒र्यं ॥ १९ ॥ मा वः रि॒षत् ख॒निता॑
यस्मै॑ च॒ अहं॑ खनामि वः द्वि॒पत् च॑तुः॒पत् अ॒स्माकं॑ सर्वं अ॒स्तु
अ॒ना॒तुरं ॥ २० ॥ याः च॒ इदं॑ उ॒पऽशृ॒ण्वन्ति॑ याः च॒ दूरं॑ परा॒ऽगताः
सर्वाः॑ सं॒ग॒त्य वी॒रुधः॑ अ॒स्यै सं द॑त्त॒ वी॒र्यं ॥ २१ ॥ ओष॑धयः सं व॒दन्ते
सोमे॑न सह राज्ञा॑ यस्मै॑ कृ॒णोति॑ ब्रा॒ह्मणः॑ तं रा॒ज॒न् पा॒र॒या॒मसि॑
॥ २२ ॥ त्वं उ॒त्त॑मा अ॒सि ओष॑धे तव वृ॒क्षाः उ॒प॑स्त॒यः उ॒प॑स्तिः
अ॒स्तु सः अ॒स्माकं॑ यः अ॒स्मान् अ॒भि॒ऽदा॑सति ॥ २३ ॥ ११ ॥

॥ ९८ ॥ बृहस्पते॑ प्रति॒ मे दे॒वता॑ इ॒हि मि॒त्रः वा॒ यत् वरु॑णः वा॒
अ॒सि पू॒षा आ॑दि॒त्यैः वा॒ यत् वसु॑ऽभिः म॒रु॒त्वान् सः प॒र्जन्यं॑ शं॒त-
न॒वे वृ॒ष॒य ॥ १ ॥ आ दे॒वः दू॒तः अ॒जि॒रः चि॒क्त्वान् त्वत् दे॒वऽआ॑पे
अ॒भि मां अ॒गच्छ॑त् प्र॒ती॒ची॒नः प्रति॑ मां आ व॒वृ॒त्स्व द॑धामि ते
ह्यु॒ऽमतीं॑ वाचं आ॒सन् ॥ २ ॥ अ॒स्मे धे॒हि ह्यु॒ऽमतीं॑ वाचं आ॒सन्
बृहस्पते॑ अ॒नुमी॑वां इ॒षिरां॑ यया वृ॒ष्टिं शं॑त॒न॒वे व॒ना॒व दि॒वः द्र॒-
प्सः मधु॑ऽमान् आ वि॒वेश ॥ ३ ॥ आ नः द्र॒प्साः मधु॑ऽम॒न्तः वि॒शन्तु॑
इ॒न्द्रं दे॒हि अ॒धि॒ऽरथं॑ स॒हस्रं॑ नि सी॒द हो॒चं ऋ॒तुऽथा॑ य॒ज॒स्व दे॒वान्
दे॒वऽआ॑पे ह॒विषां॑ स॒पर्यं ॥ ४ ॥ आ॒र्हि॒षेणः॑ हो॒चं ऋ॒षिः नि॒ऽसी॒दन्
दे॒वऽआ॑पिः दे॒वऽसु॑म॒तिं चि॒क्त्वान् सः उ॒त्त॑र॒स्मात् अ॒धरं॑ सं॒-
मु॒द्रं अ॒पः दि॒व्याः अ॒सृ॒जत् व॒र्याः अ॒भि ॥ ५ ॥ अ॒स्मिन् स॒मु॒द्रे अ॒धि

उत्त० रस्मिन् आपः देवेभिः निऽवृताः अतिष्ठन् ताः अद्वन्
 आर्हिषेणेन सृष्टाः देवऽआपिना प्रऽईषिताः मृक्षिणीषु ॥ ६ ॥
 ॥ १२ ॥ यत् देवऽआपिः शं० तनवे पुरऽहितः हो० चायं वृतः कृप-
 यन् अदीधत् देवऽश्रुतं वृष्टिऽवनिं रराणः बृहस्पतिः वाचं अ-
 स्मै अयच्छत् ॥ ७ ॥ यं त्वा देवऽआपिः शुश्रुचानः अग्ने आर्हिषेणः
 मनुष्यः संऽईधे विश्वेभिः देवैः अनुऽमद्यमानः प्र पर्जन्यं ईरय वृ-
 ष्तिऽमंतं ॥ ८ ॥ त्वां पूर्वे ऋषयः गीऽभिः आयन् त्वां अध्वरेषु पुरु-
 ऽहूत विश्वे सहस्राणि अधिऽरथानि अस्मे आ नः यजं रोहित-
 ऽअश्व उष याहि ॥ ९ ॥ एतानि अग्ने नवतिः नवत्वे आऽहुतानि
 अधिऽरथा सहस्रा तेभिः वर्धस्व तन्वः शूर पूर्वीः दिवः नः वृष्टिं
 इषितः रिरीहि ॥ १० ॥ एतानि अग्ने नवतिं सहस्रा सं प्र यच्छ वृष्णे
 इंद्राय भागं विद्वान् पथः ऋतुऽशः देवऽयानान् अपि औलानं
 दिवि देवेषु धेहि ॥ ११ ॥ अग्ने बाधस्व वि मृधः वि दुऽगहा अपं
 अमीवां अपं रक्षांसि सेध अस्मात् समुद्रात् बृहत् दिवः नः अ-
 पां भूमानं उष नः सृज इह ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥ ९९ ॥ कं नः चित्रं इषण्यसि चिकित्वान् पृथुऽग्मानं वा अं
 ववृधथै कत् तस्य दातुं शवसः विऽउष्टौ तक्षत् वज्रं वृत्रऽतुरं
 अपिन्वत् ॥ १ ॥ सः हि द्युता विऽद्युता वेति सामं पृथुं योनिं असु-
 रऽत्वा आ ससाद् सः सऽनीळिभिः प्रऽसहानः अस्य भातुः न ऋते
 सप्तथस्य मायाः ॥ २ ॥ सः वाजं याता अपदुऽपदा यन् स्वऽसा-
 ता परि सदत् सनिधन् अनर्वा यत् शतऽदुरस्य वेदः मन् शिश्र-
 ऽदेवान् अभि वर्षसा भूत ॥ ३ ॥ सः यद्वाः अवनीः गोषु अर्वा आ
 जुहोति प्रऽधन्यासु ससिः अपादः यत्र युज्यासः अरथाः द्रोणि-

अ० ८. अ० ५. व० १६.] ॥ ३६२ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १००.

ऽअश्वसः ईरते घृतं वाः०॥४॥ सः रुद्रेभिः अशस्तऽवारः ऋभ्वा
 हित्वी गयं अरेऽअवद्यः आ अगात् वमस्य मन्ये मिथुना विऽव-
 व्री० अन्नं अभिऽइत्य अरोदयत् मुषायन् ॥५॥ सः इत् दासं तु वि-
 ऽरवं पतिः दन् षट्ऽअश्वं चिऽशीषाणं दमन्यत् अस्य चितः नु
 ओजसा वृधानः विपा वराहं अयःऽअयया हन्०॥६॥१४॥ सः
 दुहणे मनूषे ऊर्ध्वसानः आ साविषत् अशसानाय शरं सः नृ-
 ऽतमः नहुषः अस्मत् सुऽजातः पुरः अभिनत् अर्हन् दस्युऽहत्ये
 ॥७॥ सः अभियः न यवसे उदन्यन् क्षयाय गातुं विदत् नः अस्मे
 उप यत् सीदत् इदं शरीरैः श्येनः अयःऽअपाष्टिः हन्ति दस्युन्
 ॥८॥ सः बाधतः शवसानेभिः अस्य कुत्साय शुष्णं कृपणं परा अ-
 दात् अयं कविं अनयत् शस्यमानं अर्कं यः अस्य सनिता उत नृ-
 णां ॥९॥ अयं दशस्यन् नर्येभिः अस्य दस्मः देवेभिः वरुणः न मा-
 यी अयं कनीनः ऋतुऽपाः अवेदि अमिमीत अररं यः चतुः-
 ऽपात् ॥१०॥ अस्य स्तोमैभिः औशिजः ऋजिश्वा व्रजं द्रयत् वृ-
 षभेण पिप्रोः सुत्वा यत् यजतः दीदयत् गीः पुरः इयानः अभि
 वर्षसा भूत् ॥११॥ एव महः असुर वृक्षाय वमकः षट्ऽभिः उप
 सर्पत् इदं सः इयानः करति स्वस्ति अस्मै इषं ऊजं सुऽक्षितिं
 विश्वं आ अभाः० ॥१२॥१५॥८॥

॥१००॥ इदं हव्यं मघऽवन् त्वाऽवत् इत् भुजे इह स्तुतः सुत-
 ऽपाः बोधि नः वृधे देवेभिः नः सविता प्र अवतु श्रुतं आ सर्व-
 ऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥१॥ भराय सुभरत् भागं ऋत्विगं प्र वा-
 यवे शुचिऽपे क्रंदत् इष्टये गौरस्य यः पर्यसः पीतिं आनृशे आ
 सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥२॥ आ नः देवः सविता साविषत्

वयः ऋजुऽयते यजमानाय सुन्वते यथा देवान् प्रतिऽभूषेम पा-
 कऽवत् आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥३॥ इंद्रः अस्मे सुऽम-
 नाः अस्तु विश्वहा राजा सोमः सुवितस्य अधि एतु नः यथाऽय-
 था मित्रऽधितानि संऽदधुः आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे
 ॥४॥ इंद्रः उक्थेन शर्वसा परुः दधे बृहस्पते प्रऽतरीता असि आ-
 युषः यज्ञः मनुः प्रऽमतिः नः पिता हि कं आ सर्वऽतातिं अदितिं
 वृणीमहे ॥५॥ इंद्रस्य नु सुऽकृत दैव्यं सहः अग्निः गृहे जरिता मे-
 धिरः कविः यज्ञः च भूत् विदथे चारुः अंतमः आ सर्वऽतातिं अ-
 दितिं वृणीमहे ॥६॥ १६॥ न वः गुहा चक्रुमभूरि दुऽकृतं न आ-
 विऽयं वसवः देवऽहेळनं मार्किः नः देवाः अनृतस्य वर्षसः आ
 सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥७॥ अपं अमीवां सविता सावि-
 षत् न्यक् वरीयः इत् अपं सेधंतु अद्रयः यावा यच मधुऽसुत् उ-
 च्यते बृहत् आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥८॥ ऊर्ध्वः यावा
 वसवः अस्तु सोतरि विश्वा द्वेषांसि सनुतः युयोत सः नः देवः स-
 विता पायुः ईड्यः आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥९॥ ऊर्जे गा-
 वः यवसे पीवः अत्तन ऋतस्य याः सदेने कौशे अङ्घ्र्ये तनूः एव
 तन्वः अस्तु भेषजं आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥१०॥ ऋतु-
 ऽप्रावा जरिता शश्वतां अवः इंद्रः इत् भद्रा प्रऽमतिः सुतऽवतां
 पूर्णे ऊधः दिव्यं यस्य सिक्तये आ सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे
 ॥११॥ चित्रः ते भानुः ऋतुऽप्राः अभिष्टिः संति स्पृधः जरणि-
 ऽप्राः अधृष्टाः रजिष्ठया रज्या पश्वः आ गोः तूतूर्षेति परि अयं दु-
 वस्युः ॥१२॥ १७॥

॥१०१॥ उत् बुध्यध्वं सऽमनसः सखायः सं अग्निं इध्वं बहवः
 सऽनीळाः दधिऽक्रां अग्निं उषसं च देवीं इंद्रऽवतः अवसे नि

हृये वः॥१॥ मंद्रा कृणुध्वं धियः आ तनुध्वं नावँ अरिचऽपरणी
 कृणुध्वं इष्कृणुध्वं आयुधा अरँ कृणुध्वं प्राचँ यज्ञं प्रनयत सखायः
 ॥२॥ युनक्ते सीरां वि युगा तनुध्वं कृते योनौ वपत इह बीजं गिरा
 च श्रुष्टिः सऽभराः असंत नः नेदीयः इत् सृण्यः पक्कं आ इयात्
 ॥३॥ सीरां युजंति कवयः युगा वितन्वते पृथक्धीराः देवेषु सुम्न-
 ऽया ॥४॥ निः आऽहावान् कृणोत न सं वरचाः दधात न सिंचा-
 महे अवतं उद्विणं वयं सुऽसेकं अनुपऽक्षितं ॥५॥ इष्कृतऽआहावं
 अवतं सुऽवरचं सुऽसेचनं उद्विणं सिंचे अक्षितं ॥६॥१८॥ प्री-
 णीत अश्वान् हितं जयाथ स्वस्तिऽवाहं रथं इत् कृणुध्वं द्रोण-
 ऽआहावं अवतं अश्मंऽचक्रं असंचऽकोशं सिंचत नृऽपानै ॥७॥
 व्रजं कृणुध्वं सः हि वः नृऽपानः वमै सीव्यध्वं बहुला पृथूनि पुरः
 कृणुध्वं आयसीः अधृष्टाः मा वः मुस्रोत चमसः हंत तं ॥८॥ आ
 वः धियं यज्ञियां वर्ते ऊतये देवाः देवीं यज्ञतां यज्ञियां इह सा नः
 दुहीयत् यवसाऽइव गत्वी सहस्रऽधारा पयसा मही गौः ॥९॥ आ
 तु सिंच हरि ईं द्रोः उपऽस्थे वाशीभिः तक्षत अश्मन्ऽमयीभिः
 परि स्वजध्वं दशं कक्ष्याभिः उभे धुरौ प्रति वह्निं युनक्त ॥१०॥
 उभे धुरौ वह्निः आऽपिच्छमानः अंतः योनौऽइव चरति द्विऽजा-
 निः वनस्पतिं वने आ अस्थापयध्वं नि सु दध्वं अखनंतः उत्सं
 ॥११॥ कपृत् नरः कपृथं उत् दधात न चोदयत खुदत वाजऽसा-
 तये निष्टिग्यः पुचं आ च्यवय ऊतये इंद्रं सऽबाधः इह सोमंऽपी-
 तये ॥१२॥१९॥

॥१०२॥ प्र ते रथं मिथुऽकृतं इंद्रः अवतु धृषणुऽया अस्मिन्
 अजौ पुरुऽहूत अवाय्ये धनऽभक्षेषु नः अव ॥१॥ उत् स्म वातः

वहति वासः अस्याः अधिऽरथं यत् अजयत् सहस्रं रथीः अभूत्
मुद्गलानीं गोऽइष्टौ भेरौ कृतं वि अचेत् इन्द्रऽसेना ॥२॥ अतः यच्छ
जिघांसतः वज्रं इन्द्र अभिऽदासतः दासस्य वा मघऽवन् आर्यस्य
वा सनुतः यवय वधं ॥३॥ उन्नः हृदं अपिबत् जह्वाणः कूटं स्म
तंहत् अभिऽमातिं एति प्र मुष्कऽभारः श्वः इच्छमानः अजिरं
बाहू अभरत् सिसांसन् ॥४॥ नि अक्रन्दयन् उपऽयतः एनं अ-
मेहयन् वृषभं मध्ये आजोः तेन सूभवं शतऽवत् सहस्रं गवां मुद्ग-
लः प्रऽधने जिगाय ॥५॥ कर्कदेव वृषभः युक्तः आसीत् अवाव-
चीत् सारथिः अस्य केशी दुधेः युक्तस्य द्रवतः सह अनसा ऋच्छं-
ति स्म निऽपदः मुद्गलानीं ॥६॥ २०॥ उत प्रऽधिं उत अहन् अस्य
विद्वान् उप अयुनक् वंसगं अब शिष्यन् इन्द्रः उत आवत् पतिं अ-
घ्यानां अरहत पद्याभिः ककुत्ऽमान् ॥७॥ शुनं अघ्राऽवी अच-
रत् कपदीं वरचायां दारु आऽनह्यमानः नृमृणानि कृण्वन् बहवै
जनायगाः पस्पशानः तविषीः अधत् ॥८॥ इमं तं पश्य वृषभस्य
युजं काष्ठायाः मध्ये दुऽघ्नं शयानं येन जिगाय शतऽवत् सहस्रं
गवां मुद्गलः पृतनार्ज्येषु ॥९॥ आरे अघा कः नु इत्या ददर्श यं युं-
जतिं तं ऊं आ स्थापयति न अस्मै नृणं न उदकं आ भरति उत-
ऽतरः धुरः वहति प्रऽदेदिशत् ॥१०॥ परिवृक्ताऽइव पतिऽविद्यं
आनद् पीथाना कूचक्रेणऽइव सिंचन् एषऽएषां चित् रथ्यां
जयेम सुऽमंगलं सिनऽवत् अस्तु सातं ॥११॥ त्वं विश्वस्य जगतः
चक्षुः इन्द्र असि चक्षुषः वृषा यत् आजिं वृषणा सिसांससि चोद-
यन् वध्रिणा युजा ॥१२॥ २१॥

॥ १०३ ॥ आशुः शिशानः वृषभः न भीमः घनाघ्नः क्षोभणः

चर्षणीनां संऽक्रंदनः अनिऽमिषः एकऽवीरः शतं सेनाः अज-
यत् साकं इंद्रः ॥ १॥ संऽक्रंदनेन अनिऽमिषेण जिष्णुना युतऽका-
रेण दुऽच्यवनेन धृष्णुना तत् इंद्रेण जयत् तत् सहध्वं युधः नरः
इषुऽहस्तेन वृष्णा ॥ २॥ सः इषुऽहस्तेः सः निषंगिऽभिः वशी सं-
ऽसृष्टा सः युधः इंद्रः गृणेन संसृष्टऽजित् सोमऽपाः बाहुऽश्वीं
उग्रऽधन्वा प्रतिऽहिताभिः अस्ता ॥ ३॥ बृहस्पते परि दीय रथेन
रक्षऽहा अमिचान् अपऽबाधमानः प्रऽभंजन् सेनाः प्रऽमृणः
युधा जयन् अस्माकं एधि अविता रथानां ॥ ४॥ बलऽविज्ञायः
स्थविरः प्रऽवीरः सहस्वान् वाजी सहमानः उग्रः अभिऽवीरः
अभिऽसत्वा सहऽजा जैच इंद्र रथं आ तिष्ठ गोऽवित् ॥ ५॥ गोत्र-
ऽभिदं गोऽविदं वज्रं बाहुं जयंत अज्मं प्रऽमृणंतं ओजसा इमं
सऽजाताः अनु वीरयध्वं इंद्रं सखायः अनु सं रभध्वं ॥ ६॥ २२॥ अ-
भिगोचाणि सहसा गाहमानः अदयः वीरः शतऽमन्युः इंद्रः दुः-
ऽच्यवनः पृतनाषाट् अयुध्यः अस्माकं सेनाः अवतु प्र युतऽसु
॥ ७॥ इंद्रः आसां नेता बृहस्पतिः दक्षिणा यज्ञः पुरः एतु सोमः
देवऽसेनानां अभिऽभंजतीनां जयंतीनां मरुतः यंतु अग्रं ॥ ८॥
इंद्रस्य वृष्णः वरुणस्य राज्ञः आदित्यानां मरुतां शधैः उग्रं महा-
ऽमनसां भुवनऽच्यवानां घोषः देवानां जयतां उत् अस्थात् ॥ ९॥
उत् हर्षय मघऽवन् आयुधानि उत् सत्वंनां माम्कानां मनांसि
उत् वृचऽहन् वाजिनां वाजिनानि उत् रथानां जयतां यंतु घो-
षाः ॥ १०॥ अस्माकं इंद्रः संऽकृतेषु ध्वजेषु अस्माकं याः इषवः ताः
जयंतु अस्माकं वीराः उत्तरं भवंतु अस्मान् जं देवाः अवत ह-
वेषु ॥ ११॥ अमीषां चित्तं प्रतिऽलोभयंती गृहाण अंगानि अप्वे प-
रा इहि अभि प्र इहि निः दह हतऽसु शोकैः अंधेन अमिचाः तमसा

अ० ८. अ० ५. व० २५.] ॥ ३६७ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०४.]

सचंतां ॥ १२ ॥ प्र इत् जयत नरः इंद्रः वः शर्म यच्छतु उयाः वः
संतु बाहवः अनाधृष्याः यथा असंथ ॥ १३ ॥ २३ ॥

॥ १०४ ॥ असावि सोमः पुरुहूत तुभ्यं हरिऽभ्यां यज्ञं उप याहि
तूयं तुभ्यं गिरः विप्रऽवीराः इयाऽनाः दधन्विरे इद्रं पिबं सुतस्य ॥ १ ॥
अप्सु धृतस्य हरिऽवः पिबं इह नृऽभिः सुतस्य जठरं पृणस्व
मिमिक्षुः यं अद्रयः इद्रं तुभ्यं तेभिः वर्धस्व मदं उक्थऽवाहः ॥ २ ॥
प्र उयां पीतिं वृष्णे इयमि सत्यां प्रऽयै सुतस्य हरिऽअश्व तुभ्यं इंद्रं
धेनाभिः इह मादयस्व धीभिः विश्वाभिः शर्च्या गृणानः ॥ ३ ॥ ऊ-
ती शचीऽवः तव वीर्येण वयः दधानाः उशिजः क्षृतऽज्ञाः प्रजा-
ऽवत् इद्रं मनुषः दुरोणे तस्थुः गृणंतः सधऽमाद्यासः ॥ ४ ॥ प्रनी-
तिऽभिः ते हरिऽअश्व सुऽस्तोः सुऽसुमस्य पुरुऽरुचः जनासः
मंहिषां ऊतिं विऽतिरं दधानाः स्तोतारः इद्रं तव सूनृताभिः
॥ ५ ॥ २४ ॥ उप ब्रह्माणि हरिऽवः हरिऽभ्यां सोमस्य याहि पीतये
सुतस्य इद्रं त्वा यज्ञः क्षममाणं आनद दाश्वान् असि अध्वरस्य
प्रऽकेतः ॥ ६ ॥ सहस्रऽवाजं अभिमातिऽसहं सुतेऽरणं मघऽवानं
सुऽवृक्तिं उप भूषति गिरः अप्रतिऽइतं इद्रं नमस्याः जरितुः पनंत
॥ ७ ॥ सप्त आपः देवीः सुऽरणाः अमृक्ताः याभिः सिंधुं अतरः इद्रं
पूऽभित् नवति स्तोत्याः नव च स्रवतीः देवेभ्यः गातुं मनुषे च
विंदः ॥ ८ ॥ अपः महीः अभिऽशस्तेः अमुंचः अजागः आसु अधि
देवः एकः इद्रं याः त्वं वृचऽतूयै च कथं ताभिः विश्वऽआयुः त्वं
पुपुष्याः ॥ ९ ॥ वीरेण्यः क्रतुः इद्रं सुऽशस्तिः उत अपि धेना पुरु-
हूतं इद्रे आर्दयत् वृचं अकृणोत् ऊं लोकं ससहे शक्रः पृतनाः
अभिष्टिः ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं

अ० ८. अ० ६. व० १.] ॥ ३६८ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०६.]

वाजऽसातौ शृङ्खलं उयं ऊतये समत्सु घ्नं वृत्राणि संजितं
धनानां ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥ १०५ ॥ कदा वसो स्तोत्रं हर्यते आ अव श्मशा रुधत् वाः
दीर्घं सुतं वातापाय ॥ १ ॥ हरीं यस्य सुसुजां विव्रता वेः
अर्वता अनु शेपा उभा रजी न केशिना पतिः दन् ॥ २ ॥ अप योः
इंद्रः पापजे आ मर्तः न शश्ममाणः विभीवान् शुभे यत् युयुजे
तविषीऽवान् ॥ ३ ॥ सचा आयोः इंद्रः चक्रेषे आ उपानसः सप-
र्यन् नद्योः विव्रतयोः शूरः इंद्रः ॥ ४ ॥ अधि यः तस्थौ केशवन्ता
व्यचस्वन्ता न पुष्ट्यै वनोति शिप्राभ्यां शिप्रिणीऽवान् ॥ ५ ॥ २६ ॥
प्र अस्तौत् ऋष्वऽओजाः ऋषेभिः ततश्च शूरः शवसा ऋभुः न
क्रतुऽभिः मातरिश्वा ॥ ६ ॥ वज्रं यः चक्रे सुहनाय दस्यवे हिरी-
मशः हिरीमान् अस्तऽहनुः अद्भुतं न रजः ॥ ७ ॥ अव नः वृजि-
ना शिशीहि ऋचा वनेम अनृचः न अब्रह्मा यज्ञः ऋधक् जोष-
ति त्वे ॥ ८ ॥ ऊर्ध्वा यत् ते चेतिनी भूत यज्ञस्य धूः सु सन्नं सुऽजूः
नावं स्वऽयं शंसं सचा आयोः ॥ ९ ॥ श्रिये ते पृश्निः उपऽसेचनी
भूत् श्रिये दर्विः अरेपाः यया स्वे पात्रे सिंचसे उत् ॥ १० ॥ शतं वा
यत् असुर्यं प्रति त्वा सुऽमिचः इत्या अस्तौत् दुऽमिचः इत्या अ-
स्तौत् आवः यत् दस्युऽहत्ये कुत्सऽपुत्रं प्र आवः यत् दस्युऽहत्ये
कुत्सऽवत्सं ॥ ११ ॥ २७ ॥ ५ ॥

॥ १०६ ॥ उभौ ऊं नूनं तत् इत् अर्थयेथे वितन्वाथे धियः व-
स्ता अपसाऽइव सध्रीचीना यातवे प्र ईं अजीगः सुदिनाऽइव
पृक्षः आ तंसयेथे ॥ १ ॥ उष्टाराऽइव फर्वरेषु अयेथे प्रायोगाऽइव

अ० ८. अ० ६. व० ३.] ॥ ३६९ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० १०७.]

श्वाच्यां शासुः आ इथः दूताऽइव हि स्थः यशसां जनेषु मा अप
 स्थातं महिषाऽइव अवपानात् ॥ २ ॥ साकुंऽयुजां शकुनस्यऽइव
 पक्षा पश्चाऽइव चिचा यजुः आगमिष्टं अग्निःऽइव देवऽयोः दी-
 दिऽवांसां परिज्मानाऽइव यजथः पुरुऽचा ॥ ३ ॥ आपी वः अ-
 स्मे पितराऽइव पुत्रा उयाऽइव रुचा नृपतीऽइव तुयैर्दयाऽइव
 पुष्ट्यै किरणाऽइव भुज्यै श्रुष्टीवानाऽइव हवै आगमिष्टं ॥ ४ ॥ वं-
 संगाऽइव पृष्यां शिंवातां मित्राऽइव ऋता शतरां शातपंता
 वाजाऽइव उच्चा वयसा घर्म्येऽस्था मेषाऽइव इषा सपर्यां पुरीषा
 ॥ ५ ॥ १ ॥ सृण्याऽइव जर्भरीं तुर्फरीतू नैतोशाऽइव तुर्फरीं पर्फ-
 रीका उदुन्याऽइव जेमना मदेरू ता मे जरायु अजरं मरायु
 ॥ ६ ॥ पजाऽइव चर्चरं जारं मरायु क्षत्रंऽइव अर्थेषु तर्तरीथः उ-
 या ऋभू न आपत् खरमजा खरऽजुः वायुः न पर्फरत् क्षयत् र-
 यीणां ॥ ७ ॥ घर्माऽइव मधु जठरं सनेरू भगेऽअविता तुर्फरीं
 फारिवा अरं पतराऽइव चचरा चंद्रऽनिर्निक् मनःऽचंगा म-
 नन्या न जग्मी ॥ ८ ॥ बृहन्ताऽइव गंभरेषु प्रतिऽस्थां पादाऽइव
 गाधं तरते विदाथः कर्णाऽइव शासुः अनु हि स्मराथः अंशाऽइव
 नः भजतं चिचं अन्नः ॥ ९ ॥ आरंगराऽइव मधु आ ईरयेथे सार-
 घाऽइव गवि नीचीनऽवारे कीनाराऽइव स्वेदं आऽसिस्विदा-
 ना क्षामऽइव ऊर्जा सुयवसऽअत् सचेथे ॥ १० ॥ ऋध्यामं स्तोमं
 सनुयामं वाजं आ नः मंवं सरथा इह उप यातं यशः न पक्वं मधु
 गोषु अंतः आभूतऽअंशः अश्विनोः कामं अप्राः ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ १०७ ॥ आविः अभूत् महि माघीनं एषां विश्वं जीवं तमसः
 निः अमोचि महि ज्योतिः पितृभिः दत्तं आ अगात् उरुः पंथाः

दक्षिणायाः अदृशि ॥ १॥ उच्चा दिवि दक्षिणाऽवन्तः अस्थुः ये अ-
 श्वऽदाः सह ते सूर्येण हिरण्यऽदाः अमृतऽत्वं भजन्ते वासऽदाः
 सोमं प्रतिरन्ते आर्युः ॥ २॥ दैवीं पूर्तिः दक्षिणा देवऽयज्या न कव-
 ऽअरिभ्यः नहि ते पृणन्ति अर्थं नरः प्रयन्तऽदक्षिणासः अवद्य-
 ऽभिया बहवः पृणन्ति ॥ ३॥ शतऽधारं वायुं अर्के स्वऽविदं नृ-
 ऽचक्षसः ते अभि चक्षते हविः ये पृणन्ति प्रच यच्छन्ति संऽगमे ते
 दक्षिणां दुहते सप्तऽमातरं ॥ ४॥ दक्षिणाऽवान् प्रथमः हूतः एति
 दक्षिणाऽवान् यामऽनीः अयं एति तं एव मन्ये नृऽपतिं जना-
 नां यः प्रथमः दक्षिणां आऽविवाय ॥ ५॥ ३॥ तं एव ऋषिं तं ऊं
 ब्रह्माणं आहुः यज्ञऽन्यं सामऽगां उक्थऽशसं सः शुक्रस्य तन्वः
 वेद तिस्रः यः प्रथमः दक्षिणया रराध ॥ ६॥ दक्षिणा अश्वं दक्षि-
 णा गां ददाति दक्षिणा चंद्रं उत यत् हिरण्यं दक्षिणा अन्नं वनुते
 यः नः आत्मा दक्षिणां वर्मै कृणुते विऽजानन् ॥ ७॥ न भोजाः म-
 सुः न निऽअर्थे ईयुः न रिण्यन्ति न व्यथन्ते ह भोजाः इदं यत् विश्वं
 भुवनं स्वः० च एतत् सर्वं दक्षिणा एभ्यः ददाति ॥ ८॥ भोजाः जि-
 ग्युः सुरभिं योनिं अयं भोजाः जिग्युः वध्वं या सुऽवासाः भोजाः
 जिग्युः अंतऽपेयं सुरायाः भोजाः जिग्युः ये अहूताः प्रऽयन्ति ॥ ९॥
 भोजाय अश्वं सं मृजन्ति आशुं भोजाय आस्ते कन्यां शुभमाना
 भोजस्य इदं पुष्करिणीऽइव वेश्मं परिऽकृतं देवमानाऽइव चिचं
 ॥ १०॥ भोजं अश्वाः सुष्टुऽवाहः वहन्ति सुऽवृत् रथः वर्तन्ते दक्षि-
 णायाः भोजं देवासः अवत भरेषु भोजः शबून् संऽअनीकेषु
 जेता ॥ ११॥ ४॥

॥ १०८॥ किं इच्छन्तीं सरमां प्र इदं आनद दूरे हि अध्वा जगुरिः

पराचैः का अस्मेऽहिंतिः का परिऽतक्म्या आसीत् कथं रसायाः
 अतरः पर्यासि ॥१॥ इंद्रस्य दूतीः इषिता चरामि महः इच्छंती
 पणयः निऽधीन् वः अतिऽस्कदः भियसा तत् नः आवत् तथा
 रसायाः अतरं पर्यासि ॥२॥ कीदृङ् इंद्रः सरमे का दृशी का यस्य इदं
 दूतीः असरः पराकात् आ च गच्छात् मित्रं एन दधाम अथ गवां
 गोऽपतिः नः भवति ॥३॥ न अहं तं वेद दभ्यं दभत् सः यस्य इदं
 दूतीः असरं पराकात् न तं गृह्णति स्रवतः गभीराः हुताः इंद्रेण
 पणयः शयध्वे ॥४॥ इमाः गावः सरमे याः ऐच्छः परि दिवः अं-
 तान् सुऽभगे पतंती कः ते एनाः अव सृजात् अयुध्वी उत अ-
 स्माकं आयुधा संति तिग्मा ॥५॥५॥ असेन्या वः पणयः वचांसि
 अनिषव्याः तन्वः संतु पापीः अधृष्टः वः एत वै अस्तु पंथाः बृहस्प-
 तिः वः उभया न मृळात् ॥६॥ अयं निऽधिः सरमे अद्रिऽबुधः
 गोभिः अश्वेभिः वसुऽभिः निऽच्छृष्टः रक्षति तं पणयः ये सुऽगोपाः
 रेकु पदं अलं कां आ जगंथ ॥७॥ आ इह गमन् ऋषयः सोमऽशि-
 ताः अयास्यः अंगिरसः नवऽग्वाः ते एतं ऊर्वं वि भजंत गोनां
 अथ एतत् वचः पणयः वर्मन् इत् ॥८॥ एव च त्वं सरमे आऽज-
 गंथं प्रऽबाधिता सहसा दैव्येन स्वसारं त्वा कृण्वै मा पुनः गाः
 अप ते गवां सुऽभगे भजाम ॥९॥ न अहं वेद भ्रातृऽत्वं नो' स्वसृ-
 ऽत्वं इंद्रः विदुः अंगिरसः च घोराः गोऽकामाः मे अच्छदयन् यत्
 आयं अप अतः इत् पणयः वरीयः ॥१०॥ दूरं इत् पणयः वरीयः
 उत् गावः यंतु मिनतीः ऋतेन बृहस्पतिः याः अविंदत् निऽगू-
 ळहाः सोमः यावाणः ऋषयः च विप्राः ॥११॥६॥

॥१०९॥ ते अवदन् प्रथमाः ब्रह्मऽकिल्बिषे अकूपारः सलि-

लः मातरिश्वा वीळुऽहराः तपः उयः मयःऽभूः आपः देवीः प्र-
थमऽजाः ऋतेन ॥ १ ॥ सोमः राजा प्रथमः ब्रह्मऽजायां पुनः प्र-
अयच्छत् अहणीयमानः अनुऽअतिता वरुणः मित्रः आसीत्
अग्निः होता हस्तऽगृह्य आनिनाय ॥ २ ॥ हस्तेन एव याहाः आ-
ऽधिः अस्याः ब्रह्मऽजाया इयं इति च इत् अवीचन् न दूताय प्र-
ऽह्ये तस्ये एषा तथा राष्ट्रं गुपितं क्षत्रियस्य ॥ ३ ॥ देवाः एतस्यां
अवदन्त पूर्वे समऽक्षयः तपसे ये निऽसेदुः भीमा जाया ब्रह्म-
णस्य उपऽनीता दुऽधां दधाति परमे विऽश्रौमन् ॥ ४ ॥ ब्रह्म-
ऽचारी चरति वेविषत् विषः सः देवानां भवति एकं अंगं तेन जा-
यां अनु अविदन्त बृहस्पतिः सोमेन नीतां जुह्वन् देवाः ॥ ५ ॥ पुनः
वै देवाः अददुः पुनः मनुष्याः उत राजानः सत्यं कृण्वानाः ब्रह्म-
ऽजायां पुनः ददुः ॥ ६ ॥ पुनः ऽदाय ब्रह्मऽजायां कृत्वी देवैः निऽकि-
ल्विषं ऊर्जं पृथिव्याः भक्ताय उरुऽगायं उप आसते ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ११० ॥ संऽइन्द्रः अद्य मनुषः दुरोणे देवः देवान् यजसि जा-
तऽवेदः आ च वह मित्रमहः चिकित्वान् त्वं दूतः कविः असि प्र-
ऽचेताः ॥ १ ॥ तनूऽनपात् पथः ऋतस्य यानान् मध्वां संऽअंजनं
स्वदयमुऽजिह्वं मन्मानि धीभिः उत यज्ञं चांधन् देवऽचा च कृ-
णुहि अध्वरं नः ॥ २ ॥ आऽजुह्वानः ईडाः वंछः च आ याहि अग्ने
वसुऽभिः सऽजोषाः त्वं देवानां असि यहु होता सः एनान् यस्मि
इषितः यजीयान् ॥ ३ ॥ प्राचीनं बहिः प्रऽदिशा पृथिव्याः वस्तीः
अस्याः वृज्यते अग्ने अहो वि ऊं प्रथते विऽतरं वरीयः देवेभ्यः
अदितये स्योनं ॥ ४ ॥ व्यचस्वतीः उर्विया वि अयन्तां पतिऽभ्यः
न जनयः शुभमानाः देवीः द्वारः बृहतीः विश्वंऽइन्द्राः देवेभ्यः भ-

वत् सुप्रऽअयनाः ॥ ५ ॥ ८ ॥ आसुस्वयंती यजते उपकिं उषसा-
नक्ता सदतां नि योनौ दिव्ये योषणे बृहती सुऽरुक्मे० अधि
श्रियं शुक्रऽपिशं दधाने ॥ ६ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा सुऽवाचा
मिमाना यज्ञं मनुषः यजध्वै प्रऽचोदयंता विदथेषु कारू प्रा-
चीनं ज्योतिः प्रऽदिशा दिशंता ॥ ७ ॥ आ नः यज्ञं भारती तूयं एतु
इळा मनुष्यत् इह चेतयंती तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं स्योनं स-
रस्वती सुऽअपसः सदंतु ॥ ८ ॥ यः इमे द्यावापृथिवी जनित्री
रूपैः अपिशत् भुवनानि विश्वा तं अद्य होतः इषितः यजीयान्
देवं त्वष्टारं इह यस्मि विद्वान् ॥ ९ ॥ उपऽअवसृज त्मन्यां संऽअं-
जन् देवानां पार्थः ऋतुऽथा हवींषि वनस्पतिः शमिता देवः
अग्निः स्वदंतु हव्यं मधुना घृतेन ॥ १० ॥ सद्यः जातः वि अमिमीत
यज्ञं अग्निः देवानां अभवत् पुरऽगाः अस्य होतुः प्रऽदिशि ऋ-
तस्य वाचि स्वाहाऽकृतं हविः अदंतु देवाः ॥ ११ ॥ १॥

॥ १११ ॥ मनीषिणः प्रभरध्वं मनीषां यथाऽयथा मतयः सं-
ति नृणां इंद्रं सत्यैः आ ईरयाम कृतेभिः सः हि वीरः गिर्वणस्युः
विदानः ॥ १ ॥ ऋतस्य हि सदसः धीतिः अद्यौत् सं गार्ध्वयः वृष-
भः गोभिः आनद् उत् अतिष्ठत् तविषेण रवेण महांति चित् सं
विब्याच रजांसि ॥ २ ॥ इंद्रः किल श्रुत्यै अस्य वेद सः हि जिष्णुः
पृथिऽकृत सूर्याय आत् मेनां कृण्वन् अच्युतः भुवत् गोः पतिः दि-
वः सन्ऽजाः अप्रतिऽइतः ॥ ३ ॥ इंद्रः मूहा महतः अर्णवस्य व्रता
अमिनात् अंगिरः ऽभिः गृणानः पुरुषि चित् नि ततान् रजांसि
दाधारं यः धरुणं सत्यऽताता ॥ ४ ॥ इंद्रः दिवः प्रतिऽमानं पृथि-
व्याः विश्वा वेद सर्वना हंति शुष्णं मही चित् द्यां आ अतनोत्

अ० ८. अ० ६. व० १३.] ॥ ३७४ ॥ [म० १०. अ० ९. सू० ११२.

सूर्येण चास्कां चित् स्कम्भनेन स्कम्भीयान् ॥५॥१०॥ वज्रेण हि
वृचऽहा वृचं अस्तः अदेवस्य शूश्रुवानस्य मायाः विधृणो अच
धृषता जघंथ अर्थ अभवः मघऽवन् बाहुऽओजाः ॥६॥ सचैत
यत् उषसः सूर्येण चिचां अस्य केतवः रां अविन्दन् आ यत् नक्षत्रं
दहंशे दिवः न पुनः यतः न किं अद्वा नु वेत् ॥७॥ दूरं किल प्रथमाः
जग्मुः आसां इन्द्रस्य याः प्रऽसुवे ससुः आपः कं स्वित् अयं कं बु-
धः आसां आपः मध्यं कं वः नूनं अतः ॥८॥ सृजः सिंधून् अहिना
जयसानान् आत् इत् एताः प्र विविजे जवेन मुमुक्षमाणाः उत
याः मुमुचे अध इत् एताः न रमन्ते निऽतिक्ताः ॥९॥ सध्रीचीः सिंधुं
उशतीः ऽइव आयन् सनात् जारः आरितः पूः ऽभित् आसां अस्तं
आ ते पार्थिवा वसूनि अस्मे जग्मुः सूनृताः इन्द्र पूर्वीः ॥१०॥११॥

॥११२॥ इन्द्र पिबं प्रतिऽक्तामं सुतस्य प्रातः ऽसावः तव हि पू-
र्वऽपीतिः हर्षस्व हंतवे शूर शबून् उक्थेभिः ते वीर्यां प्र ब्रवाम
॥१॥ यः ते रथः मनसः जवीयान् आ इन्द्र तेन सोमऽपेयाय याहि
तूयं आ ते हरयः प्रद्वं तु येभिः यासि वृषऽभिः मंदमानः ॥२॥ ह-
रित्ता वचसा सूर्यस्य श्रेष्ठैः रूपैः तन्वं स्पर्शयस्व अस्माभिः इन्द्र
सखिऽभिः हुवानः सध्रीचीनः मादयस्व निऽसद्य ॥३॥ यस्य त्यत्
ते महिमानं मदेषु इमे मही रोदसी न अविक्तां तत् ओकः
आ हरिऽभिः इन्द्र युक्तैः प्रियेभिः याहि प्रियं अन्नं अच्छ ॥४॥ यस्य
शश्वत् पपिऽवान् इन्द्र शबून् अननुऽकृत्या रणया चकथे सः ते पु-
रं ऽधि तविषीं इयति सः ते मदाय सुतः इन्द्र सोमः ॥५॥१२॥ इदं ते
पात्रं सनऽविचं इन्द्र पिबं सोमं एना शतऽक्रतो० पूर्यः आऽहावः
मदिरस्य मध्वः यं विश्वे इत् अभिऽहयति देवाः ॥६॥ वि हि त्वां

अ० ८. अ० ६. व० १५.] ॥ ३७५ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११३.

इंद्र पुरुधा जनांसः हितऽप्रयसः वृषभ ह्वयंते अस्माकं ते मधु-
मतऽतमानि इमा भुवन् सर्वना तेषु हर्य ॥ ७ ॥ प्रते इंद्र पूर्याणि
प्रनूनं वीर्यां वीचं प्रथमा कृतानि सतीनऽमन्युः अश्रयः अद्रिं
सुऽवेदनां अकृणोः ब्रह्मणे गां ॥ ८ ॥ नि सु सीद गणऽपते गणेषु त्वां
आहुः विप्रऽतमं कवीनां न ऋते त्वत् क्रियते किं च न आरे महां
अकं मघऽवन् चिचं अर्च ॥ ९ ॥ अभिऽख्या नः मघऽवन् नाध-
मानान् सखे बोधि वसुऽपते सखीनां रणं कृधि रणऽकृत सत्य-
ऽशुष्म अभक्ते चित् आभज राये अस्मान् ॥ १० ॥ १३ ॥ ११ ॥

॥ ११३ ॥ तं अस्य द्यावापृथिवी सचेतसा विश्वेभिः देवैः अ-
नु शुष्मं आवतां यत् ऐत् कृण्वानः महिमानं इंद्रियं पीत्वी सोम-
स्य ऋतुऽमान् अवर्धत ॥ १ ॥ तं अस्य विष्णुः महिमानं ओजसा
अंशुं दधन्वान् मधुनः विरप्सते देवेभिः इंद्रः मघऽवा स्यावऽभिः
वृचं जघन्वान् अभवत् वरेण्यः ॥ २ ॥ वृचेण यत् अहिना विभ्रत्
आयुधा संऽअस्थियाः युधये शंसं आऽविदे विश्वे ते अच मरुतः
सह त्मना अवर्धन् उग्र महिमानं इंद्रियं ॥ ३ ॥ जज्ञानः एव वि
अबाधत् स्पृधः प्रअपश्यत् वीरः अभि पौंस्यं रणं अवृश्चत् अद्रिं
अवऽस्यदेः सृजत् अस्तभात् नाकं सुऽअपस्यया पृथुं ॥ ४ ॥ आत्
इंद्रः सत्वा तविषीः अपत्यत् वरीयः द्यावापृथिवी अबाधत् अव
अभरत् धृषितः वज्रं आयसं शेवं मित्राय वरुणाय दाशुषे ॥ ५ ॥
॥ १४ ॥ इंद्रस्य अच तविषीभ्यः विऽरप्शनः ऋघायतः अरंहयत्
मन्यवे वृचं यत् उग्रः विअवृश्चत् ओजसा अपः विभ्रतं तमसा प-
रिऽवृत् ॥ ६ ॥ या वीर्याणि प्रथमानि कर्त्वा महिऽत्वेभिः यतमा-
नौ संऽइयतुः ध्वातं तमः अवदधसे हते इंद्रः महा पूर्वऽहूतौ अ-

अ० ८, अ० ६, व० १७.] ॥ ३७६ ॥ [म० १०, अ० १०, सू० ११४.

पत्यत ॥७॥ विश्वे देवासः अध वृष्यानि ते अवर्धयन् सोमं वत्या
वचस्यया रङ्गं वृचं अहिं इंद्रस्य हन्मना अग्निः न जभैः तृषु अन्नं
आवयत् ॥८॥ भूरिं दक्षेभिः वचनेभिः ऋक्भिः सख्येभिः स-
ख्यानि प्र वोचत इंद्रः धुनिं च चुमुंरिं च दंभयन् अङ्गाऽमनस्या
मृगुते दभीतये ॥९॥ त्वं पुरुणिं आभर सुऽअश्वा येभिः मंसैः नि-
ऽवर्चनानि शंसन् सुऽगेभिः विश्वा दुऽइता तरेम विदो सु नः
उर्विया गाधं अद्य ॥१०॥ १५॥

॥११४॥ घृमो संऽअंता चिऽवृत्तं वि आपतुः तयोः जुष्टिं मा-
तरिश्वा जगाम दिवः पयः दिधिषाणाः अवेष्टन् विदुः देवाः स-
हऽसामानं अर्के ॥१॥ तिस्रः देष्टार्य निऽऽहृतीः उप आसते दीर्घ-
ऽश्रुतः वि हि जानन्ति वह्नयः तासां नि चिक्युः कवयः निऽदानं
परेषु याः गुह्येषु व्रतेषु ॥२॥ चतुऽऽकपदा युवतिः सुऽपेशाः घृत-
ऽप्रतीका वयुनानि वस्ते तस्यां सुऽपण्या वृषणा नि सेदतुः यव
देवाः दधिरे भागऽधेयं ॥३॥ एकः सुऽपर्णः सः समुद्रं आ विवेश
सः इदं विश्वं भुवनं वि चष्टे तं पाकेन मनसा अपश्यं अंति तः तं
माता रेळिह सः ऊं रेळिह मातरं ॥४॥ सुऽपर्णं विप्राः कवयः व-
चःऽभिः एकं संतं बहुधा कल्पयन्ति छंदांसि च दधतः अधरेषु ग्र-
हान् सोमस्य मिमते द्वादश ॥५॥ १६॥ षट्ऽत्रिंशान् च चतुरः क-
ल्पयंतः छंदांसि च दधतः आऽद्वादशं यज्ञं विऽमायं कवयः मनी-
षा ऋक्ऽसामाभ्यां प्र रथं वर्तयन्ति ॥६॥ चतुऽदश अन्ये महि-
मानः अस्य तं धीराः वाचा प्रनयन्ति सप्त आप्रानं तीर्थं कः इह प्र
वोचत् येन पथा प्रऽपिबन्ते सुतस्य ॥७॥ सहस्रधा पंचऽदशानि
उक्त्वा यावत् द्यावा पृथिवी तावत् इत्तत् सहस्रधा महिमानः

अ० ८. अ० ६. व० १९.] ॥ ३७७ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११५.]

सहस्रं यावत् ब्रह्म विऽस्थितं तावती वाक् ॥ ८ ॥ कः इदंसां योगी
आ वेत् धीरः कः धिष्यामीं प्रति वाचं पपाद कं ऋत्विजां अष्टमं
शूरं आहुः हरीं इंद्रस्य नि चिकाय कः स्वित् ॥ ९ ॥ भूम्याः अंतं परि
एकै चरंति रथस्य धूः सु युक्तासः अस्थुः अमस्य दायं विभजंति
एभ्यः यदा यमः भवति हर्म्ये हितः ॥ १० ॥ ११ ॥

॥ ११५ ॥ चित्रः इत् शिशोः तरुणस्य वस्त्रथः न यः मातरौ अ-
पिऽएति धातवे अनूधाः यदि जीजनत् अध च नु ववक्ष सद्यः
महि दूत्यं चरन् ॥ १ ॥ अग्निः ह नाम धायि दन् अपः ऽतमः सं यः
वना युवते भस्मना दत्ता अभिऽप्रसुरा जुहा सुऽअध्वरः इनः न
प्रोथमानः यवसे वृषा ॥ २ ॥ तं वः विं न दुऽसदं देवं अंधसः इदं
प्रोथंतं प्रऽवपंतं अर्णवं आसा वह्निं न शोचिषा विऽरश्मिनं म-
हिऽव्रतं न सरजंतं अध्वनः ॥ ३ ॥ वि यस्य ते जयसा नस्य अजर
धक्षोः न वाताः परि संति अच्युताः आ रणासः युयुधयः न स-
त्वनं चितं नृशंतं प्र शिषंतः इष्टये ॥ ४ ॥ सः इत् अग्निः कखऽतमः
कखऽसखा अर्यैः परस्य अंतरस्य तरुषः अग्निः पातु गृणतः अ-
ग्निः सूरीन् अग्निः ददातु तेषां अवः नः ॥ ५ ॥ १८ ॥ वाजिन्ऽत-
माय सहस्रे सुऽपिच्य नृषु चवानः अनु जातऽवेदसे अनुदे चित्
यः धृता वरं सते महिन्ऽतमाय धन्वना इत् अविष्यते ॥ ६ ॥ एव
अग्निः मैतैः सह सूरिऽभिः वसुः स्तवे सहसः सूनरः नृऽभिः मि-
चासः न ये सुऽधिताः ऋतऽयवः द्यावः न द्युक्षैः अभि संति मा-
नुषान् ॥ ७ ॥ ऊर्जैः नपात् सहसाऽवन् इति त्वा उपऽस्तुतस्य वं-
दते वृषा वाक्त्वां स्तोषाम त्वया सुऽवीराः द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः ॥ ८ ॥ इति त्वा अग्ने वृष्टिऽहव्यस्य पुत्राः उपऽस्तुतासः

अ० ८. अ० ६. व० २२.] ॥ ३७८ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११७.

अवधयः अवोचन् तान् च पाहि गृणतः च सूरीन् वर्षद वर्षद इति
ऊर्ध्वासः अनश्नन् नमः नमः इति ऊर्ध्वासः अनश्नन् ॥ ९॥ १९॥

॥ ११६ ॥ पिब सोमं महते इन्द्रियाय पिब वृत्राय हंत वे श्विष्ठ
पिब राये शर्वसे हूयमानः पिब मध्वः तृपत् इन्द्र आ वृषस्व ॥ १ ॥
अस्य पिब क्षुः समतः प्रस्थितस्य इन्द्र सोमस्य वरं आसुतस्य स्व-
स्तिः दाः मनसा मादयस्व अर्वाचीनः रेवते सौभगाय ॥ २ ॥ म-
म ह्वत्वा दिव्यः सोमः इन्द्र मम ह्वयः सूयते पार्थिवेषु मम ह्वयेन व-
रिवः चकथे मम ह्वयेन निःश्रिणासि शत्रून् ॥ ३ ॥ आ द्विः बर्हीः अ-
मिनः यातु इन्द्रः वृषा हरिः भ्यां परिः सितं अंधः गवि आसुतस्य
प्रभृतस्य मध्वः सूत्रा खेदां अरुणः हा आ वृषस्व ॥ ४ ॥ नि ति-
ग्मानि भाशयन् भाश्यानि अवस्थिरा तनुहि यातुः जूनां उग्राय
ते सहः बलं ददामि प्रतिः इत्यं शत्रून् विः गृहेषु वृश्च ॥ ५ ॥ २० ॥
वि अर्यः इन्द्र तनुहि अर्वांसि ओजः स्थिराः इव धन्वनः अभि-
ः मातीः अस्मद्यैक् ववृधानः सहः ऽभिः अनिः भृष्टः तन्वं ववृ-
धस्व ॥ ६ ॥ इदं हविः मघः वन्तुभ्यं रातं प्रति संऽराट् अहणानः
गृभाय तुभ्यं सुतः मघः वन्तुभ्यं पक्कः अद्भि इन्द्र पिब च प्रऽस्थि-
तस्य ॥ ७ ॥ अद्भि इत् इन्द्र प्रऽस्थिता इमा हवीषि चनः दधिष्व प-
चता उत सोमं प्रयस्वतः प्रति हूर्यामसि त्वा सत्याः संतु यजमा-
नस्य कामाः ॥ ८ ॥ प्र इन्द्राग्निः भ्यां सुऽवचस्यां इयमि सिधौऽइव
प्र ईरयं नावं अकैः अयाः ऽइव परि चरन्ति देवाः ये अस्मभ्यं ध-
नः दाः उतऽभिदः च ॥ ९ ॥ २१ ॥

॥ ११७ ॥ न वै ऊं देवाः क्षुधं इत् वधं ददुः उत आशितं उपग-

अ० ८. अ० ६. व० २४.] ॥ ३७९ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११८.]

च्छन्ति मृत्युवः उत्तो रयिः पृणतः न उप दस्यति उत् अपृणन् म-
डितारं न विन्दते ॥ १ ॥ यः आध्यायं चकमानाय पितृः अन्नं सवान्
सन् रफिताय उपऽजग्मुषे स्थिरं मनः कृणुते सेवते पुरा उत्तो
चित्सः मडितारं न विन्दते ॥ २ ॥ सः इत् भोजः यः गृहवै ददाति
अन्नं कामाय चरते कृणाय अरं अस्मै भवति यामं हूतौ उत्
अपरीषु कृणुते सखायं ॥ ३ ॥ न सः सखा यः न ददाति सख्यै स-
चाऽभुवै सचमानाय पितृः अपं अस्मात् प्रयात् न तत् ओकः
अस्ति पृणतं अन्यं अरणं चित् इच्छेत् ॥ ४ ॥ पृणीयात् इत् नाध-
मानाय तव्यान् द्राघीयांसं अनु पश्येत् पंथां ओ हि वर्तते रथ्या-
ऽइव चक्रा अन्यं अन्यं उप तिष्ठन् रायः ॥ ५ ॥ २२ ॥ मोघं अन्नं वि-
न्दते अप्रऽचेताः सत्यं ब्रवीमि वधः इत् सः तस्य न अर्यमणं पुष्य-
ति नो सखायं केवलऽअघः भवति केवलऽआदी ॥ ६ ॥ कृषन्
इत् फालः आशितं कृणोति यन् अध्वानं अप वृक्ते चरिचैः वदन्
ब्रह्मा अवदतः वनीयान् पृणन् आपिः अपृणतं अभि स्यात्
॥ ७ ॥ एकऽपात् भूयः द्विऽपदः वि चक्रमे द्विऽपात् त्रिऽपादं अ-
भि एति पश्चात् चतुऽपात् एति द्विऽपदां अभिऽस्वरे संऽपश्यन्
पंक्तीः उपऽतिष्ठमानः ॥ ८ ॥ समौ चित् हस्तौ न समं विविष्टः सं-
ऽमातरां चित् न समं दुहाते यमयोः चित् न समा वीर्योणि ज्ञा-
ती चित् संतौ न समं पृणीतः ॥ ९ ॥ २३ ॥

॥ ११८ ॥ अग्ने हंसि नि अचिणं दीद्यन् मर्त्येषु आ स्वे क्षये शु-
चिऽवत् ॥ १ ॥ उत् तिष्ठसि सुऽआहुतः घृतानि प्रति मोदसे यत्
त्वा सुचः संऽअस्थिरन् ॥ २ ॥ सः आऽहुतः वि रोचते अग्निः ईळे-
न्यः गिरा सुचा प्रतीकं अज्यते ॥ ३ ॥ घृतेन अग्निः सं अज्यते मधु-

अ०८. अ०६. व० २७.] ॥ ३८० ॥ [म० १०. अ० १०. सू० ११९.

ऽप्रतीकः आऽहुतः रोचमानः विभाऽवसुः ॥४॥ जरमाणः सं-
ध्यसे देवेभ्यः हव्यऽवाहनं तं त्वा हवन्त मर्त्याः ॥५॥ २४॥ तं मर्ताः
अमर्त्ये घृतेन अग्निं सपर्यत अदाभ्यं गृहऽपतिं ॥६॥ अदाभ्येन
शोचिषा अग्ने रक्षः त्वं दह गोपाः ऋतस्य दीदिहि ॥७॥ सः त्वं अग्ने
प्रतीकेन प्रति ओष यातुऽधान्यः उरुऽक्षयेषु दीद्यत् ॥८॥ तं त्वा
गीऽभिः उरुऽक्षयाः हव्यऽवाहं सं ईधिरे यजिष्ठं मानुषे जने
॥९॥ २५॥

॥११९॥ इति वै इति मे मनः गां अश्वं सनुयां इति कुवित् सो-
मस्य अपां इति ॥१॥ प्रवाताः ऽइव दोधतः उत् मा पीताः अयं-
सत् कुवित् सोमस्य अपां इति ॥२॥ उत् मा पीताः अयंसत् रथं
अश्वः ऽइव आश्वः कुवित् सोमस्य अपां इति ॥३॥ उप मा म-
तिः अस्थित् वाश्वा पुचं ऽइव प्रियं कुवित् सोमस्य अपां इति
॥४॥ अहं तष्टा ऽइव वंधुरं परि अचामि हृदा मतिं कुवित् सोमस्य
अपां इति ॥५॥ नहि मे अस्त्रिऽपत् च न अस्त्रात्सुः पंच कृष्टयः
कुवित् सोमस्य अपां इति ॥६॥ २६॥ नहि मे रोदसी उभे अन्यं
पक्षं च न प्रति कुवित् सोमस्य अपां इति ॥७॥ अभि द्यां महिना
भुवं अभि इमां पृथिवीं महीं कुवित् सोमस्य अपां इति ॥८॥ हंतं
अहं पृथिवीं इमां निदधानि इह वा इह वा कुवित् सोमस्य अपां
इति ॥९॥ ओषं इत् पृथिवीं अहं जघनानि इह वा इह वा कुवित्
सोमस्य अपां इति ॥१०॥ दिवि मे अन्यः पक्षः अधः अन्यं अची-
कृषं कुवित् सोमस्य अपां इति ॥११॥ अहं अस्मि महाऽमहः अ-
भिऽनुभ्यं उत् ऽईषितः कुवित् सोमस्य अपां इति ॥१२॥ गृहः या-
मि अरं ऽकृतः देवेभ्यः हव्यऽवाहनः कुवित् सोमस्य अपां इति
॥१३॥ २७॥ ६॥

॥ १२० ॥ तत् इत् आस भुवनेषु ज्येष्ठं यतः जज्ञे उग्रः त्वेषऽनृ-
 म्णः सद्यः जज्ञानः नि रिणाति शबून् अनु यं विश्वे मदंति ऊमाः
 ॥ १ ॥ ववृधानः शर्वसा भूरिऽओजाः शबुः दासाय भियसं दधाति
 अविऽअनत् च विऽअनत् च सस्त्रि सं ते नवंत् प्रऽभृता मदेषु
 ॥ २ ॥ त्वे क्रतुं अपि वृजंति विश्वे द्विः यत् एते चिः भवन्ति ऊमाः
 स्वादोः स्वादीयः स्वादुना सृज सं अदः सु मधु मधुना अभि यो-
 धीः ॥ ३ ॥ इति चित् हि त्वा धना जयंतं मदेऽमदे अनुऽमदंति वि-
 प्राः ओजीयः धृष्णो स्थिरं आ तनुषु मा त्वा दभन् यातुऽधानाः
 दुऽएवाः ॥ ४ ॥ त्वया वयं शाश्वद्गहे रणेषु प्रऽपश्यंतः युधेन्यानि
 भूरि चोदयामि ते आयुधा वचःऽभिः सं ते शिशमि ब्रह्मणा व-
 यांसि ॥ ५ ॥ १ ॥ स्तुषेय्यं पुरुऽवर्षसं ऋभ्वं इनऽतमं आप्यं आपानां
 आ दर्षते शर्वसा सप्त दानून् प्रसाक्षते प्रतिऽमानानि भूरि ॥ ६ ॥
 नि तत् दधिषे अवरं परं च यस्मिन् आविष्य अवसा दुरोणे आ
 मातरा स्थापयसे जिगत्नू अतः इनोषि कवैरा पुरुणि ॥ ७ ॥ इ-
 मा ब्रह्म बृहत्ऽदिवः विवक्ति इन्द्राय शूषं अग्नियः स्वःऽसाः महः
 गोचस्य क्षयति स्वऽराजः दुरः च विश्वाः अवृणोत् अप स्वाः
 ॥ ८ ॥ एव महान् बृहत्ऽदिवः अथवा अवोचत् स्वां तन्वं इदं एव
 स्वसारः मातरिभ्वरीः अरिप्राः हिन्वन्ति च शर्वसा वर्धयन्ति च
 ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ १२१ ॥ हिरण्यऽगर्भः सं अवर्तते अग्रे भूतस्य जातः पतिः ए-
 कः आसीत् सः दाधार पृथिवीं द्यां उत इमां कस्मै देवाय हविषा
 विधेम ॥ १ ॥ यः आत्मऽदाः बलऽदाः यस्य विश्वे उपऽआसते प्र-
 ऽशिषं यस्य देवाः यस्य छाया अमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय ह-

विषा विधेम ॥२॥ यः प्राणतः निऽमिषतः महिऽत्वा एकः इत्
 राजा जगतः बभूव यः ईशे अस्य द्विऽपदः चतुऽपदः कस्मै देवाय
 हविषा विधेम ॥३॥ यस्य इमे हिमऽवतः महिऽत्वा यस्य समुद्र-
 सया सह आहुः यस्य इमाः प्रऽदिशः यस्य बाहूः कस्मै देवाय ह-
 विषा विधेम ॥४॥ येन द्यौः उग्रा पृथिवी च हळ्हा येन स्वः० स्त-
 भितं येन नाकः यः अंतरिक्षे रजसः विऽमानः कस्मै देवाय हवि-
 षा विधेम ॥५॥३॥ यं क्रंदंसी अवंसा तस्तभाने अभि ऐक्षेतां म-
 नसा रजमाने यच्च अधि सूरः उत्ऽइतः विऽभाति कस्मै देवाय
 हविषा विधेम ॥६॥ आपः ह यत् बृहतीः विश्वं आयन् गर्भे दधा-
 नाः जनयंतीः अग्निं ततः देवानां सं अवर्तत असुः एकः कस्मै दे-
 वाय हविषा विधेम ॥७॥ यः चित् आपः महिना परिऽअपश्यत्
 दक्षं दधानाः जनयंतीः यज्ञं यः देवेषु अधि देवः एकः आसीत् क-
 स्मै देवाय हविषा विधेम ॥८॥ मा नः हिंसीत् जनिता यः पृथि-
 व्याः यः वा दिवं सत्यऽधर्मा जजानं यः च अपः चंद्राः बृहतीः ज-
 जानं कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥९॥ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो
 विश्वा जातानि परि ता बभूव। यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं
 स्याम पतयो रयीणां ॥१०॥४॥

॥१२२॥ वसुं न चित्रऽमहसं गृणीषे वामं शेवं अतिथिं अद्वि-
 षेण्यं सः रासते शुरुधः विश्वऽधायसः अग्निः होता गृहऽपतिः
 सुऽवीर्यं ॥१॥ जुषाणः अग्ने प्रति हर्य मे वचः विश्वानि विद्वान्
 वयुनानि सुऽऋतो घृतऽनिर्निक् ब्रह्मणे गातुं आ ईरय तव दे-
 वाः अजनयन् अनु व्रतं ॥२॥ सप्त धामानि परिऽयन् अमर्त्यः दा-
 शत् दान्पुषे सुऽकृते ममहस्व सुऽवीरेण रयिणा अग्ने सुऽआभुवा

यः ते आनन्दसंऽइधा तं जुषस्व ॥ ३ ॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरःऽहितं
 हविष्मन्तः ईळते सप्त वाजिनं शृण्वन्तं अग्निं घृतं पृष्ठं उक्ष्णं पृ-
 णन्तं देवं पृणते सुऽवीर्यं ॥ ४ ॥ त्वं दूतः प्रथमः वरेण्यः सः हूयमानः
 अमृताय मत्स्वत्वां मर्जयन् मरुतः दाशुषः गृहेत्वां स्तोमैभिः भृ-
 गवः विरुचुः ॥ ५ ॥ ५ ॥ इषं दुहन् सुऽदुघां विश्वेऽधाय सं यज्ञंऽप्रिये
 यजमानाय सुऽक्रतो० अग्ने घृतंऽस्तुः विः ऋतानि दीद्यत् वर्तिः
 यज्ञं परिऽयन् सुऽक्रतुऽयसे ॥ ६ ॥ त्वां इत् अस्याः उपसः विऽउष्टिषु
 दूतं कृण्वानाः अयजन्त मानुषाः त्वां देवाः महयाय्याय ववृधुः
 आज्यं अग्ने निऽमृजन्तः अध्वरे ॥ ७ ॥ नि त्वा वसिष्ठाः अहन्त वा-
 जिनं गृणन्तः अग्ने विदथेषु वेधसः रायः पोषं यजमानेषु धारय
 यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ १२३ ॥ अयं वेनः चोदयत् पृथ्विंऽगर्भाः ज्योतिःऽजरायुः र-
 जसः विऽमाने इमं अपां संऽगमे सूर्यस्य शिशुं न विप्राः मति-
 ऽभिः रिहन्ति ॥ १ ॥ समुद्रात् ऊर्मि उत् इयति वेनः नभःऽजाः पृष्ठं
 हर्यतस्य दर्शि ऋतस्य सानौ अधि विष्टपि भ्राट् समानं योनिं
 अभि अनूषत व्राः ॥ २ ॥ समानं पूर्वीः अभि वावशानाः तिष्ठन्
 वत्सस्य मातरः सऽनीळाः ऋतस्य सानौ अधि चक्रमाणाः रि-
 हन्ति मध्वः अमृतस्य वाणीः ॥ ३ ॥ जानन्तः रूपं अकुपन्त विप्राः
 मृगस्य घोषं महिषस्य हि गमन् ऋतेन यन्तः अधि सिंधुं अस्थुः
 विदत् गन्धर्वः अमृतानि नाम ॥ ४ ॥ अप्सराः जारं उपऽसिषि-
 याणा योषा विभर्ति परमे विऽओमन् चरन् प्रियस्य योनिषु
 प्रियः सन् सीदत् पक्षे हिरण्यये सः वेनः ॥ ५ ॥ ७ ॥ नाके सुऽपणी
 उप यत् पतन्त हृदा वेनन्तः अभि अचक्षत त्वा हिरण्यंऽपक्षं वरु-

अ० ८. अ० ७. व० १०.] ॥ ३८४ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२४.]

णस्य दूतं यमस्य योनौ शकुनं भुरग्युं ॥ ६ ॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि
नाकैश्चत्वात् प्रत्यङ् चित्वा विभ्रत् अस्य आयुधानि वसानः अ-
त्कं सुरभिं हृशे कं स्वः न नाम जनुत प्रियाणि ॥ ७ ॥ द्रुपः समुद्रं
अभि यत् जिगाति पश्यन् गृध्रस्य चक्षसा विऽधर्मन् भानुः शु-
क्लेण शोचिषा चकानः तृतीयै चक्रे रजसि प्रियाणि ॥ ८ ॥ ८ ॥

॥ १२४ ॥ इमं नः अमे उप यज्ञं आ इहि पंचऽयामं चिऽवृत्तं स-
प्रऽतैतुं असः हव्यऽवाट उत नः पुरऽगाः ज्योक् एव दीर्घं तमः
आ अशयिष्ठाः ॥ १ ॥ अर्देवात् देवः प्रऽचता गुहा यन् प्रऽपश्य-
मानः अमृतऽत्वं एमि शिवं यत् संतं अशिवः जहामि स्वात् स-
ख्यात् अरणीं नाभिं एमि ॥ २ ॥ पश्यन् अन्यस्याः अतिथिं वया-
याः ऋतस्य धाम वि मिमे पुरुणि शंसामि पित्रे असुराय शेव
अयज्ञियात् यज्ञियं भागं एमि ॥ ३ ॥ बह्वीः समाः अकरं अंतः अ-
स्मिन् इंद्रं वृणानः पितरं जहामि अग्निः सोमः वरुणः ते च्यवन्ते
परिऽआवर्तं राष्ट्रं तत् अवा मि आऽयन् ॥ ४ ॥ निऽमायाः ऊं त्ये
असुराः अभूवन् त्वं च मा वरुण कामयासे ऋतेन राजन् अनृतं
विऽविंचन् मम राष्ट्रस्य अधिऽपत्यं आ इहि ॥ ५ ॥ ५ ॥ इदं स्वः इदं
इत् आस वामं अयं प्रऽकाशः उरु अंतरिक्षं हनाव वृचं निऽएहि
सोम हविः त्वा संतं हविषा यजाम ॥ ६ ॥ कविः कविऽत्वा दिवि
रूपं आ असजत् अप्रऽभूती वरुणः निः अपः सृजत् क्षेमं कृणवा-
नाः जनयः न सिंधवः ताः अस्य वर्णं शुचयः भरिभति ॥ ७ ॥ ताः
अस्य ज्येष्ठं इंद्रियं सचते ताः ई आ क्षेति स्वधया मदतीः ताः ई
विशः न राजानं वृणानाः बीभत्सुवः अप वृचात् अतिष्ठन् ॥ ८ ॥

अ० ८. अ० ७. व० १३.] ॥ ३८५ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२६.

बी॒भ॒त्सूनां स॒ऽयुजं हंसं आ॒हुः अपां दि॒व्यानां स॒ख्ये चरंतं अ॒नु-
ऽस्तुभं अ॒नु च॒र्यमा॑णं इ॒न्द्रं नि चि॒क्युः क॒वयः म॒नीषा॑ ॥ ९॥ १० ॥

॥ १२५ ॥ अ॒हं रु॒द्रेभिः वसु॑ऽभिः च॒रामि॑ अ॒हं आ॒दित्यैः उ॒त
वि॒श्वऽदे॒वैः अ॒हं मि॒त्रावरु॑णा उ॒भा बि॒भर्मि॑ अ॒हं इ॒न्द्रा॒ग्नी अ॒हं
अ॒श्विना॑ उ॒भा ॥ १ ॥ अ॒हं सोमं॑ आ॒ह॒नसं बि॒भर्मि॑ अ॒हं त्वष्टा॑रं उ॒त
पू॒षणं॑ भ॒गं अ॒हं द॒धामि॑ द्रवि॒णं ह॒विष्म॑ति सु॒प्रऽअ॒प्ये यज॑मा॒नाय
सु॒न्वते॑ ॥ २ ॥ अ॒हं रा॒ष्ट्री संऽग॑म॒नी वसू॑नां चि॒कितु॑षीं प्र॒थ॒मा य॒ज्ञि-
या॒नां तां मा॒ दे॒वाः वि अ॒द॒धुः पु॒रु॒ऽचा भूरि॑ऽस्याचां भूरि॑ आ॒ऽवे-
श॒यंतीं॑ ॥ ३ ॥ मया॑ सः अ॒न्नं अ॒क्षि यः वि॒ऽपश्य॑ति यः प्रा॒णिति॑ यः
ई॒शृणो॑ति उ॒क्तं अ॒म॒न्तवः॑ मां ते उ॒प॑ क्षि॒यंति॑ श्रु॒धि श्रु॒त अ॒द्भिऽवं
ते व॒दामि॑ ॥ ४ ॥ अ॒हं ए॒व स्व॒यं इ॒दं व॒दामि॑ जुष्टं दे॒वेभिः॑ उ॒त मा॒नु-
षेभिः॑ यं का॒मये॑तंऽतं उ॒यं कृ॒णोमि॑ तं ब्र॒ह्माणं॑ तं ऋ॒षिं तं सु॒ऽमेधां
॥ ५ ॥ ११ ॥ अ॒हं रु॒द्राय॑ धनुः आ॒ त॒नोमि॑ ब्र॒ह्मऽद्विषे॑ शर॒वे ह॒न्तवै॑ ऊं
अ॒हं ज॒नाय॑ स॒ऽमदै॑ कृ॒णोमि॑ अ॒हं द्या॒वापृथि॒वी आ वि॒वेश॑ ॥ ६ ॥
अ॒हं सु॒वे पि॒तरं॑ अ॒स्य मूर्ध॑न् म॒र्म योनिः॑ अ॒प्ऽसु अ॒न्तः स॒मुद्रे॑
ततः॑ वि॒ तिष्ठे॑ भुव॒ना अ॒नु वि॒श्वा उ॒त अ॒मूं द्यां व॒र्ष्मणा॑ उ॒प॑ स्मृ-
श॒मि ॥ ७ ॥ अ॒हं ए॒व वा॒तःऽइ॒व प्र वा॒मि आ॒ऽरभ॑माणा भुव॒-
नानि॑ वि॒श्वा प॒रः दि॒वा प॒रः ए॒ना पृथि॒व्या ए॒ता व॑ती म॒हि॒ना सं
व॒भूव॑ ॥ ८ ॥ १२ ॥

॥ १२६ ॥ न तं अ॒हः न दुःऽइ॒तं दे॒वांसः अ॒ष्ट म॒र्त्यं स॒ऽजोष॑सः यं
अ॒र्यमा॑ मि॒त्रः न॒यंति॑ वरु॒णः अ॒ति द्विषः॑ ॥ १ ॥ तत् हि व॒यं वृ॒णीम॑हे
वरु॒ण मि॒त्र अ॒र्यम॑न् येन॒ निः अ॒हंसः॑ यू॒यं पा॒थ ने॒थ च म॒र्त्यं अ॒-

अ० ८. अ० ७. व० १५.] ॥ ३८६ ॥ [म० १०. अ० १०. सू० १२८.

तिं द्विषः ॥२॥ ते नूनं नः अयं ऊतये वरुणः मित्रः अर्यमा नयि-
 ष्टाः ऊं नः नेषणि पर्विष्टाः ऊं नः पर्वणि अति द्विषः ॥३॥ यूयं
 विश्वं परि पाथ वरुणः मित्रः अर्यमा युष्माकं शर्मणि प्रिये
 स्याम सुप्रनितयः अति द्विषः ॥४॥ आदित्यासः अति द्विषः
 वरुणः मित्रः अर्यमा उयं मरुतऽभिः रुद्रं हुवेम इन्द्रं अग्निं स्व-
 स्तये अति द्विषः ॥५॥ नेतारः ऊं सु नः तिरः वरुणः मित्रः अर्य-
 मा अति विश्वानि दुः इता राजानः चर्षणीनां अति द्विषः ॥६॥
 शुनं अस्मभ्यं ऊतये वरुणः मित्रः अर्यमा शर्म यच्छंतु सुप्रथः
 आदित्यासः यत् इमं हे अति द्विषः ॥७॥ यथा ह त्यत् वसवः गौर्यं
 चित्पदि सितां अमुं चत यज्ञाः एवो सु अस्मात् मुंचत विश्वं
 हः प्र तारि अग्ने प्रऽतरं नः आयुः ॥८॥ १३॥

॥१२७॥ राचीं वि अख्यत् आऽयती पुरुऽचा देवी अक्षऽभिः
 विश्वाः अधि श्रियः अधित ॥१॥ आ उरु अप्राः अमर्त्या निऽवतः
 देवी उत्तऽवतः ज्योतिषा बाधते तमः ॥२॥ निः ऊं स्वसारं अकृत
 उषसं देवी आऽयती अपं इत् ऊं हासते तमः ॥३॥ सा नः अद्य य-
 स्याः वयं नि ते यामन् अविक्ष्महि वृक्षे न वसति वयः ॥४॥ नि
 यामासः अविक्षत नि पत्तऽवतः नि पक्षिणः नि श्येनासः चित्
 अर्थिनः ॥५॥ यवयं वृक्षं वृक्षं यवयं स्तेनं कुर्म्ये अर्थ नः सुऽतरा
 भव ॥६॥ उप मा पेपिशत् तमः कृष्णं विऽअक्तं अस्थित उषः ऋ-
 णाऽइव यातय ॥७॥ उप ते गाऽइव आ अकरं वृणीष्व दुहितः
 दिवः राचिं स्तोमं नः जिग्युषे ॥८॥ १४॥

॥१२८॥ मम अग्ने वचैः विऽह्वेषु अस्तु वयं त्वा इंधानाः तन्वं

पुषे॒म॒ म॒ह्यं॒ न॒म॒न्तां॒ प्र॒दि॒शः॒ च॒त॒स्रः॒ त्वया॑ अ॒धिऽअ॒क्षे॒ण॒ पृ॒त॒नाः॒
ज॒ये॒म॒ ॥ १ ॥ म॒म॒ दे॒वाः॒ वि॒ऽह॒वे॒ सं॒तु॒ सर्वे॑ इ॒न्द्र॒ऽव॒न्तः॒ म॒रु॒तः॒ वि॒ष्णुः॒
अ॒ग्निः॒ म॒म॒ अ॒न्तरि॑क्षं उ॒रु॒ऽलो॒कं॒ अ॒स्तु॒ म॒ह्यं॒ वा॒न्तः॒ प॒व॒तां॒ कामे॑
अ॒स्मिन्॒ ॥ २ ॥ म॒यि॒ दे॒वाः॒ द्र॒वि॒णं॒ आ॒ य॒ज॒न्तां॒ म॒यि॒ आ॒ऽशीः॒ अ॒स्तु॒
म॒यि॒ दे॒व॒ऽहू॒तिः॒ दै॒व्याः॒ हो॒ता॒रः॒ व॒नु॒ष॒न्त॒ पूर्वे॑ अ॒रि॒ष्टाः॒ स्या॒म॒ त॒न्वा
सु॒ऽवी॒राः॒ ॥ ३ ॥ म॒ह्यं॒ य॒ज॒न्तु॒ म॒म॒ या॒नि॒ ह॒व्या॒ आ॒ऽकू॒तिः॒ स॒त्या॒ म॒
न॒सः॒ मे॒ अ॒स्तु॒ ए॒नः॒ मा॒ नि॒ गां॒ क॒त॒म॒त् च॒न॒ अ॒हं॒ वि॒श्वे॑ दे॒वा॒सः॒ अ॒
धि॒ वो॒च॒त॒ नः॒ ॥ ४ ॥ दे॒वीः॒ षट् उ॒र्वीः॒ उ॒रु॒ नः॒ कृ॒णो॒त॒ वि॒श्वे॑ दे॒वा॒सः॒
इ॒ह॒ वी॒र॒य॒ध्वं॒ मा॒ हा॒स्म॒हि॒ प्र॒ज॒या॒ मा॒ त॒नू॒भिः॒ मा॒ र॒धाम॑ द्वि॒षते॑
सो॒म॒ रा॒ज॒न् ॥ ५ ॥ १५ ॥ अ॒ग्ने॒ म॒न्युं॒ प्र॒ति॒ऽनु॒द॒न् परे॑षां अ॒द॒भ्यः॒ गो॒
पाः॒ परि॑ पा॒हि॒ नः॒ त्वं॒ प्र॒त्य॒चः॒ य॒न्तु॒ नि॒ऽगु॒तः॒ पु॒नः॒ ते॒ अ॒मा॒ ए॒षां॒
चि॒त्तं॒ प्र॒ऽबु॒धां॒ वि॒ ने॒श॒त् ॥ ६ ॥ धा॒ता॒ धा॒तॄ॒णां॒ भु॒व॒न॒स्य॒ यः॒ प॒तिः॒
दे॒वं॒ चा॒ता॒रं॒ अ॒भि॒मा॒ति॒ऽस॒हं॒ इ॒मं॒ य॒ज्ञं॒ अ॒श्वि॒ना॒ उ॒भा॒ बृ॒ह॒स्प॒तिः॒
दे॒वाः॒ पा॒न्तु॒ य॒ज॒मा॒नं॒ नि॒ऽअ॒र्या॒त् ॥ ७ ॥ उ॒रु॒ऽव्य॒चाः॒ नः॒ म॒हि॒षः॒
श॒र्म॑ यं॒स॒त् अ॒स्मिन्॒ ह॒वे॑ पु॒रु॒ऽहू॒तः॒ पु॒रु॒ऽक्षुः॒ सः॒ नः॒ प्र॒ऽजा॒यै॒ हरि॑
ऽअ॒श्व॒ मृ॒ळ॒य॒ इ॒न्द्रं॒ मा॒ नः॒ रि॒रि॒षः॒ मा॒ परा॑ दाः ॥ ८ ॥ ये॒ नः॒ स॒ऽप॒त्नाः॒
अ॒प॒ ते॒ भ॒व॒न्तु॒ इ॒न्द्रा॒ग्नि॒ऽभ्यां॒ अ॒व॒ बा॒धा॒म॒हे॒ ता॒न् व॒स॒वः॒ रु॒द्राः॒ आ॒
दि॒त्याः॒ उ॒परि॑ऽस्मृ॒शं॒ मा॒ उ॒यं॒ चे॒त्ता॒रं॒ अ॒धि॒ऽरा॒जं॒ अ॒क्र॒न् ॥ ९ ॥ १६ ॥
॥ १० ॥

॥ १२९ ॥ न अ॒स॒न्त॒ आ॒सी॒त् नो॑ स॒त् आ॒सी॒त् त॒दा॒नीं॑ न आ॒
सी॒त् र॒जः॑ नो॑ वि॒ऽओ॒म॒ परः॒ यत् किं॑ आ॒ अ॒व॒री॒वः॑ कु॒हं क॒स्य॑ श॒
र्म॑न् अ॒भः॑ किं॒ आ॒सी॒त् ग॒ह॒नं॒ ग॒भी॒रं॒ ॥ १ ॥ न म॒न्युः॒ आ॒सी॒त् अ॒मृ॒तं॑
न त॒र्हि॑ न रा॒ज्याः॒ अ॒हं॑ आ॒सी॒त् प्र॒के॒तः॒ आ॒नी॒त् अ॒वा॒न्तं॒ स्व॒ध॒या॑
तत् ए॒कै॒ त॒स्मा॒त् ह॒ अ॒न्य॒त् न॒ परः॑ किं॒ च॒न॒ आ॒स॑ ॥ २ ॥ त॒मः॒ आ॒सी॒त्

अ० ८. अ० ९. व० १८.] ॥ ३८८ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३०.

तमसा गूळहं अग्रे अग्रकेतं सलिलं सर्वं आः इदं तु च्छयेन अभु
अपिऽहितं यत् आसीत् तपसः तत् महिना अजायत एकं ॥ ३ ॥
कामः तत् अग्रे सं अवर्तत अधि मनसः रेतः प्रथमं यत् आसीत्
सतः बंधुं असति निः अविंदन् हृदि प्रतिऽइयं कवयः मनीषा
॥ ४ ॥ तिरश्चीनः विऽततः रश्मिः एषां अधः स्वित् आसीत् उ-
परि स्वित् आसीत् रेतःऽधाः आसन् महिमानः आसन् स्वधा
अवस्तात् प्रऽयतिः परस्तात् ॥ ५ ॥ कः अद्वा वेद कः इह प्र वोचत्
कुतः आऽजाता कुतः इयं विऽसृष्टिः अर्वाक् देवाः अस्य विऽसर्ज-
नेन अथ कः वेद यतः आऽबभूव ॥ ६ ॥ इयं विऽसृष्टिः यतः आ-
ऽबभूव यदि वा दधे यदि वा न यः अस्य अधिऽअक्षः परमे वि-
ऽओमन् सः अंग वेद यदि वा न वेद ॥ ७ ॥ १७ ॥

॥ १३० ॥ यः यज्ञः विश्वतः तंतुऽभिः ततः एकऽशतं देवऽकर्म-
भिः आऽयतः इमे वयंति पितरः ये आऽययुः प्र वय अप वय इति
आसते तते ॥ १ ॥ पुमान् एनं तनुते उत् कृण्वति पुमान् वि तन्ने
अधि नाके अस्मिन् इमे मयूखाः उप सेदुः ऊं सदः सामानि च-
क्रुः तसंराणि ओतवे ॥ २ ॥ का आसीत् प्रऽमा प्रतिऽमा किं नि-
ऽदानं आज्यं किं आसीत् परिऽधिः कः आसीत् छंदः किं आ-
सीत् प्रउगं किं उक्थं यत् देवाः देवं अयजंत विश्वे ॥ ३ ॥ अग्नेः गा-
यत्री अभवत् सऽयुग्वा उष्णिहया सविता सं बभूव अनुऽस्तुभा
सोमः उक्थैः महस्वान् बृहस्पतेः बृहती वाचं आवत् ॥ ४ ॥ वि-
ऽराट् मिचावरुणयोः अभिऽश्रीः इंद्रस्य त्रिऽस्तुप् इह भागः अहः
विश्वान् देवान् जगती आ विवेश तेन चाकृप्रे ऋषयः मनुष्याः
॥ ५ ॥ चाकृप्रे तेन ऋषयः मनुष्याः यज्ञे जाते पितरः नः पुराणे प-

अ० ८. अ० ७. व० २०.] ॥ ३८९ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३२.]

श्यन् मन्ये मनसा चक्षसा तान् ये इमं यज्ञं अयजंत पूर्वे ॥ ६ ॥ सु-
हः स्तोमाः सहः छंदसः आः वृतः सहः प्रमाः ऋषयः सप्त दैव्याः
पूर्वेषां पंथां अनुदृश्य धीराः अनुदृश्यालेभिरेरुथ्यः नरश्मीन्
॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ १३१ ॥ अप्र प्राचः इद्र विश्वान् अमित्रान् अप्र अपाचः अ-
भिभूते नुदस्व अप्र उदीचः अप्र प्रूर अधराचः उरौ यथा तव
शर्मेन् मर्देम ॥ १ ॥ कुवित् अंग यवऽमंतः यवै चित् यथा दांति
अनुऽपूर्वे विऽयूय इहऽइह एषां कृणुहि भोजनानि ये बर्हिषः
नमःऽवृक्तिं न जग्मुः ॥ २ ॥ नहि स्थूरि ऋतुऽथा यातं अस्ति न
उत श्रवः विविदे संऽगमेषु गन्तः इद्रं सख्याय विप्राः अश्व-
ऽयंतः वृषणं वाजयंतः ॥ ३ ॥ युवं सुरामै अश्विना नमुचौ आसुरे
सचा विऽपिपाणा शुभः पती' इद्रं कर्मऽसु आवतं ॥ ४ ॥ पुत्रंऽइव
पितरौ अश्विना उभा इद्रं आवथुः काथैः दंसनाभिः यत्सुरामै
वि अपिबः शचीभिः सरस्वती त्वा मघऽवन् अभिष्णाक् ॥ ५ ॥
इद्रः सुऽचामा स्वऽवान् अवंऽभिः सुऽमृळीकः भवतु विश्व-
ऽवेदाः बाधतां द्वेषः अभयं कृणोतु सुऽवीर्यस्य पतंयः स्याम ॥ ६ ॥
तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपिभद्रे सौमनसे स्यामऽसः सुऽचा-
मा स्वऽवान् इद्रः अस्मे आरात् चित् द्वेषः सनुतः युयोतु ॥ ७ ॥ १९ ॥

॥ १३२ ॥ ईजानं इत् द्यौः गूर्तंऽवसुः ईजानं भूमिः अभिप्रऽभू-
षणि ईजानं देवौ अश्विनौ अभिसुक्षैः अवर्धतां ॥ १ ॥ ता वा मि-
चावरुणा धारयत्ऽक्षिती० सुऽसुम्ना इषित्वता यजामसि युवोः
क्राणाय सख्यैः अभि स्याम रक्षसः ॥ २ ॥ अध चित् नु यत् दि-

अ०८. अ०७. व० २१.] ॥ ३९० ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३३.]

धिषामहे वां अभिप्रियं रेकणः प्रत्यमानाः दुष्टान् वा यत् पुष्यति
रेकणः सं जुं आरन् नकिः अस्य मघानि ॥३॥ असौ अन्यः अ-
सुर सुयत् द्यौः त्वं विश्वेषां वरुण असि राजा मूर्धा रथस्य चाकन्
न एतावता एनसा अंतकऽधुक् ॥४॥ अस्मिन् सु एतत् शक-
ऽपूते एनः हिते मित्रे निऽगंतान् हन्ति वीरान् अवोः वा यत्
धातन् नूषु अवः प्रियासु यज्ञियासु अर्वा ॥५॥ युवोः हि माता अ-
दितिः विऽचेतसा द्यौः न भूमिः पर्यसा पुपूतनि अव प्रिया दि-
दिष्टन् सूरः निनिक्त रश्मिऽभिः ॥६॥ युवं हि अप्रऽराजौ असी-
दत् तिष्ठत् रथं न धूः सदैव नऽसदैव ताः नः कणूकऽयंतीः नृऽमेधः
तत्रे अहंसः सुऽमेधः तत्रे अहंसः ॥७॥ २०॥

॥१३३॥ प्रो सु अस्मै पुरः ऽरथं इंद्राय शूषं अचेत अभीकंचित्
जं लोकऽकृत् संऽगे समत् ऽसु वृचऽहा अस्माकं बोधि चोदिता
नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥१॥ त्वं सिंधून् अव अ-
सृजः अधराचः अहन् अहिं अश्वुः इंद्र जज्ञिषे विश्वं पुष्यसि
वार्यं तं त्वा परि स्वजामहे नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्व-
ऽसु ॥२॥ वि सु विश्वाः अरातयः अर्यः नशन्त नः धियः अस्ता अ-
सि शचवे वधं यः नः इंद्र जिघांसति या ते रातिः ददिः वसु नभंतां
अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥३॥ यः नः इंद्र अभितः जनः
वृकऽयुः आऽदिदेशति अधः ऽपदं तं ईकृधि विऽबाधः असि स-
सहिः नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥४॥ यः नः इंद्र अ-
भिऽदासति सऽनाभिः यः च निष्ठ्यः अव तस्य बलं तिर मही-
ऽइव द्यौः अधत्मना नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥५॥
वयं इंद्र त्वायवः सखिऽत्वं आरभामहे चतस्य नः पथा नय अति

अ० ८. अ० ७. व० २३.] ॥ ३९१ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३५.]

विश्वानि दुःसुता नभैतां अन्यकेषां ज्याकाः अधिधन्वः सु॥ ६॥
अस्मभ्यं सु त्वं इंद्र तां शिक्ष या दोहते प्रति वरं जरिचे अस्त्रिद्र-
ऽऊधी पीपयत् यज्ञानः सहस्रधारा पर्यसा मही गौः ॥ ७॥ २१॥

॥ १३४ ॥ उभे यत् इंद्र रोदसी आऽपप्राथ उषाः ऽइव महांतं
त्वा महीनां संऽराजं चर्षणीनां देवी जनिची अजीजनत् भद्रा
जनिची अजीजनत् ॥ १ ॥ अवं स्म दुःसुहनायतः मत्स्य तनुहि
स्थिरं अधः ऽपदं तं ई कृधि यः अस्मान् आऽदिदेशति देवी ज-
निची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीजनत् ॥ २ ॥ अवं त्याः बृह-
तीः इषः विश्वऽचंद्राः अमित्रऽहन् शचीभिः शक्रधूनुहि इंद्र वि-
श्वभिः कृतिऽभिः देवी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजी-
जनत् ॥ ३ ॥ अवं यत् त्वं शतऽक्रतो० इंद्र विश्वानि धूनुषे रयिं न
सुन्वते सचा सहस्रिणीभिः कृतिऽभिः देवी जनिची अजीजनत्
भद्रा जनिची अजीजनत् ॥ ४ ॥ अवं स्वेदाः ऽइव अभितः विष्टक्
पतंतु दिद्यवः दूर्वायाः ऽइव तंतवः वि अस्मत् एतु दुःसमतिः दे-
वी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीजनत् ॥ ५ ॥ दीर्घं हि
अंकुशं यथा शक्तिं विभर्षि मंतुऽमः पूर्वैण मघऽवन् पदा अजः
वयां यथा यमः देवी जनिची अजीजनत् भद्रा जनिची अजीज-
नत् ॥ ६ ॥ नकिः देवाः मिनीमसि नकिः आ योपयामसि मंच-
ऽश्रुत्यै चरामसि पक्षेभिः अपिऽकक्षेभिः अच अभि सं रभामहे
॥ ७ ॥ २२ ॥

॥ १३५ ॥ यस्मिन् वृक्षे सुऽपलाशे देवैः संऽपिबते यमः अच
नः विश्वपतिः पिता पुराणान् अनु वेनति ॥ १ ॥ पुराणान् अनु-

अ० ८. अ० ७. व० २५.] ॥ ३९२ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३७.]

ऽवेनैतं चरंतं पापया अमुया असूयन् अभि अचाकशं तस्मै अ-
स्पृह्यं पुनः ॥२॥ यं कुमारं न वै रथं अचक्रं मनसा अकृणोः एक-
ऽईषं विश्रतः प्रांचं अपश्यन् अधि तिष्ठसि ॥३॥ यं कुमारं प्र अ-
वर्तयः रथं विप्रैभ्यः परि तं सामं अनुं प्र अवर्तत सं इतः नावि
आऽहितं ॥४॥ कः कुमारं अजनयत् रथं कः निः अवर्तयत् कः
स्वित्तत् अद्य नः ब्रूयात् अनुऽदेयीं यथा अभवत् ॥५॥ यथा अ-
भवत् अनुऽदेयीं ततः अयं अजायत पुरस्तात् बुधः आऽततः प-
श्चात् निःऽअयनं कृतं ॥६॥ इदं यमस्य सदनं देवऽमानं यत् उच्यते
इयं अस्य धम्यते नाळीः अयं गीःऽभिः परिऽकृतः ॥७॥ २३॥

॥१३६॥ केशी अग्निं केशी विषं केशी विभर्ति रोदसी केशी
विश्वं स्वः हृशे केशी इदं ज्योतिः उच्यते ॥१॥ मुनयः वातऽरशनाः
पिशंगा वसते मला वातस्य अनुं धाजिं यन्ति यत् देवासः अवि-
क्षत ॥२॥ उतऽमदिताः मौनैरेन वातान् आ तस्थिम् वयं शरी-
रा इत् अस्माकं यूयं मर्तासः अभि पश्यथ ॥३॥ अंतरिक्षेण पतति
विश्वा रूपा अवऽचाकशत् मुनिः देवस्यऽदेवस्य सौकृत्याय स-
खा हितः ॥४॥ वातस्य अश्वः वायोः सखा अथो देवऽइषितः मु-
निः उभौ समुद्रौ आ क्षेति यः च पूर्वैः उत अपरः ॥५॥ अप्सरसां
गंधर्वाणां मृगाणां चरणे चरन् केशी केतस्य विद्वान् सखा स्वा-
दुःमदिनऽतमः ॥६॥ वायुः अस्मै उप अमंथत् पिनिष्टिं स्म कुन-
नमा केशी विषस्य पात्रेण यत् रुद्रेण अपिबत् सह ॥७॥ २४॥

॥१३७॥ उत देवाः अवऽहितं देवाः उत नयथ पुनः उत

अ० ८. अ० ७. व० २६.] ॥ ३९३ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १३८.

आगः चक्रुर्धे देवाः देवाः जीवयथ पुनः ॥१॥ द्वौ इमौ वातौ वातः
 आ सिंधीः आ पराऽवतः दक्षं ते अन्यः आ वातु परा अन्यः वातु
 यत् रपः ॥२॥ आ वात वाहि भेषजं वि वात वाहि यत् रपः त्वं हि
 विश्वऽभेषजः देवानां दूतः ईर्यसे ॥३॥ आ त्वा अगमं शंतातिऽभिः
 अथो अरिष्टतातिऽभिः दक्षं ते भद्रं आ अभार्षं परा यक्षं सुवा-
 मि ते ॥४॥ चार्यतां इह देवाः चार्यतां मरुतां गृणः चार्यतां विश्वा
 भूतानि यथा अयं अरपाः असत् ॥५॥ आपः इत् वै ऊं भेषजीः
 आपः अमीवऽचातनीः आपः सर्वस्य भेषजीः ताः ते कृण्वन्तु
 भेषजं ॥६॥ हस्ताभ्यां दशऽशाखाभ्यां जिह्वा वाचः पुरऽग्वी
 अनामयित्नुऽभ्यां त्वा ताभ्यां त्वा उप स्पृशामसि ॥७॥ २५॥

॥१३८॥ तव त्वे इन्द्र सख्येषु वह्यः ऋतं मन्वानाः वि अदरिः
 वलं यच्च दशस्यन् उषसः रिणन् अपः कुत्साय मन्मन् अद्यः च
 दंसयः ॥१॥ अव असृजः प्रऽस्वः श्वचयः गिरीन् उत् आजः उ-
 स्माः अपिबः मधु प्रियं अवर्धयः वनिनः अस्य दंससा शुशोच
 सूर्यः ऋतऽजातया गिरा ॥२॥ वि सूर्यः मध्ये अमुचत् रथं दिवः
 विदत् दासाय प्रतिऽमानं आर्यः हव्हानि पिप्रोः असुरस्य मा-
 यिनः इन्द्रः वि आस्यत् चक्रुऽवान् ऋजिश्चना ॥३॥ अनाधृष्टानि
 धृषितः वि आस्यत् निऽधीन् अदेवान् अमृणात् अयास्यः मा-
 साऽइव सूर्यः वसु पुयं आ ददे गृणानः शबून् अमृणात् विरु-
 क्ता ॥४॥ अयुङ्क्षसेनः विऽर्वा विऽभिदत्ता दार्शत् वृचऽहा तु-
 ज्यानि तेजते इन्द्रस्य वजात् अबिभेत् अभिऽअर्थः प्र अक्रामत्
 शुंध्युः अजहात् उषाः अनः ॥५॥ एता त्या ते श्रुत्यानि केवला यत्

अ० ८. अ० ७. व० २८.] ॥ ३९४ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४०.

एकः एकै अकृणोः अयज्ञं मासां विऽधानं अदधाः अधि द्यवि
नया विऽभिन्नं भरति प्रऽधि पिता ॥ ६ ॥ २६ ॥

॥ १३९ ॥ सूर्येऽरश्मिः हरिऽकेशः पुरस्तात् सविता ज्योतिः
उत् अयान् अर्जसं तस्य पूषा प्रऽसवे याति विद्वान् संऽपश्यन्
विश्वा भुवनानि गोपाः ॥ १ ॥ नृऽचक्षाः एषः दिवः मध्ये आस्ते
आपप्रिऽवान् रोदसी अंतरिक्षं सः विश्वाचीः अभि चष्टे घृता-
चीः अंतरा पूर्वं अपरं च केतुं ॥ २ ॥ रायः बुधः संऽगमनः वसूनां
विश्वा रूपा अभि चष्टे शचीभिः देवऽइव सविता सत्यऽधर्मा
इंद्रः न तस्थौ संऽअरे धनानां ॥ ३ ॥ विश्वऽवसुं सोमं गंधर्वं आपः
दहृषुषीः तत् ऋतेन वि आयन् तत् अनुऽअवैत् इंद्रः ररहाणः
आसां परि सूर्यस्य परिऽधीन् अपश्यत् ॥ ४ ॥ विश्वऽवसुः अभि
तत् नः गृणातु दिव्यः गंधर्वः रजसः विऽमानः यत् वा घ सत्यं उत्
यत् न विद्म धियः हिन्वानः धियः इत् नः अव्याः ॥ ५ ॥ सक्षिं अविं-
दत् चरणे नदीनां अप अवृणोत् दुरः अश्मऽवजानां प्र आसां
गंधर्वः अमृतानि वोचत् इंद्रः दक्षं परि जानात् अहीनां ॥ ६ ॥ २७ ॥

॥ १४० ॥ अग्ने तव अवं वयः महि भ्राजंते अर्चयः विभाऽव-
सो० बृहत्ऽभानो० शवसा वाजं उक्थ्यं दधासि दाशुषे कवे ॥ १ ॥
पावकऽवर्चाः शुक्रऽवर्चाः अनूनऽवर्चाः उत् इयषि भानुना पु-
त्रः मातरा विऽचरन् उप अवसि पृणक्षि रोदसी उभे ॥ २ ॥ ऊ-
जैः नपात् जातऽवेदः मुशस्तिऽभिः मंदस्व धीतिऽभिः हितः त्वे-
इषः सं दधुः भूरिऽवर्षसः चित्रऽऊतयः वामऽजाताः ॥ ३ ॥ इर-
ज्यन् अग्ने प्रथयस्व जंतुऽभिः अस्मे रायः अमर्त्यः सः दर्शतस्य व-

अ० ८. अ० ७. व० ३०.] ॥ ३९५ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४२.

पुषः विराजसि पृणक्षि सानसिं क्रतुं ॥४॥ इष्कर्तारं अध्वरस्य प्र-
ऽचेतसं क्षयंतं राधसः महः रातिं वामस्य सुऽभगां महीं इषं द-
धासि सानसिं रयिं ॥५॥ ऋतऽवानं महिषं विश्वऽदर्शतं अग्निं
सुम्नाय दधिरे पुरः जनाः श्रुतऽकर्णं सप्रथःऽतमं त्वा गिरा दैव्यं
मानुषा युगा ॥६॥ २८ ॥

॥ १४१ ॥ अग्ने अच्छ वद इह नः प्रत्यङ् नः सुऽमनाः भव प्र नः
यच्छ विशः पते धनऽदाः असि नः त्वं ॥१॥ प्र नः यच्छ तु अर्यमा
प्रभगः प्र बृहस्पतिः प्र देवाः प्र उत सूनृता रायः देवी ददातु नः
॥२॥ सोमं राजानं अवसे अग्निं गीःऽभिः हवामहे आदित्यान्
विष्णुं सूर्यं ब्रह्माणं च बृहस्पतिं ॥३॥ इंद्रवायू बृहस्पतिं सुऽहवा
इह हवामहे यथा नः सर्वैः इत् जनः संऽगत्यां सुऽमनाः असन्
॥४॥ अर्यमणं बृहस्पतिं इंद्रं दानाय चोदय वातं विष्णुं सरस्वतीं
सवितारं च वाजिनं ॥५॥ त्वं नः अग्ने अग्निऽभिः ब्रह्म यज्ञं च व-
र्धय त्वं नः देवऽतातये रायः दानाय चोदय ॥६॥ २९ ॥

॥ १४२ ॥ अयं अग्ने जरिता त्वे अभूत् अपि सहसः सूनो नहि
अन्यत् अस्ति आप्यं भद्रं हि शर्मं त्रिऽवरूथं अस्ति ते आरे हिंसा-
नां अप दिद्युं आ कृधि ॥१॥ प्रऽवत्ते अग्ने जनिम पितुऽयतः सा-
चीऽइव विश्वा भुवनानि ऋजंसे प्र सप्रथः प्र सनिषतं नः धियः
पुरः चरन्ति पशुपाऽइव त्मना ॥२॥ उत वै ऊं परि वृणक्षि वप्सन्त
बहोः अग्ने उलपस्य स्वधाऽवः उत खिल्याः उर्वराणां भवन्ति
मा ते हेतिं तविषीं चुक्रुधाम ॥३॥ यत् उतऽवतः निऽवतः यासि

अ० ८, अ० ८, व० २.] ॥ ३९६ ॥ [म० १०, अ० ११, सू० १४४.

वपसन् पृथक् एषि प्रगर्धिनीऽइव सेना यदा ते वातः अनुऽवाति
 शोचिः वप्राऽइव श्मश्रु वपसि प्रभूम ॥४॥ प्रति अस्य श्रेणयः दह-
 श्रे एकं निऽयानं बहवः रथासः बाहू यत् अग्ने अनुऽमर्मजानः
 न्यङ् उक्तानां अनुऽएषि भूमि ॥५॥ उत् ते शुष्माः जिहतां उत् ते
 अचिः उत् ते अग्ने शशमानस्य वाजाः उत् श्वं च स्व नि नम वधे-
 मानः आत्वा अद्य विश्वे वसवः सदंतु ॥६॥ अपां इदं निऽअयनं
 समुद्रस्य निऽवेशनं अन्यं कृणुष्व इतः पंथां तेन याहि वशान् अनु
 ॥७॥ आऽअयने ते पराऽअयने दूर्वाः रोहंतु पुष्पिणीः हृदाः च
 पुंडरीकाणि समुद्रस्य गृहाः इमे ॥८॥ ३० ॥७॥

॥१४३॥ त्वं चित् अचिं कृतऽजुरं अर्थं अर्थं न यातवे कक्षी-
 वंतं यदि पुनः रथं न कृणुष्यः न वं ॥१॥ त्वं चित् अर्थं न वाजिनं
 अरेणवः यं अन्नत हृच्छं यंथिं न वि स्यतं अचिं यविष्ठं आ रजः
 ॥२॥ नरा दंसिघौ अचये शुभ्रा सिसासतं धियः अथ हि वां दिवः
 नरा पुनः स्तोमः न विऽशसे ॥३॥ चिते तत् वां सुऽराधसा रातिः
 सुऽमतिः अश्विना आ यत् नः सदर्ने पृथौ समने पर्वथः नरा
 ॥४॥ युवं भुज्यं समुद्रे आ रजसः पारे ईक्षितं यातं अच्छ पतत्रि-
 ऽभिः नासत्या सातये कृतं ॥५॥ आ वां सुमैः शंयूऽइव० मंहिष्ठा
 विश्वेऽवेदसा सं अस्मे भूषतं नरा उत्सं न पिप्युषीः इषः ॥६॥ १॥

॥१४४॥ अयं हि ते अमर्त्यः इंदुः अत्यं न पत्यते दक्षः विश्व-
 ऽआयुः वेधसे ॥१॥ अयं अस्मासु काव्यः कृभुः वज्रः दास्वते अयं
 विभर्ति ऊर्ध्वेऽकृशनं मदं कृभुः न कृत्यं मदं ॥२॥ घृषुः श्येनायं
 कृत्वा ने आसु स्वासु वंसंगः अव दीधेत् अही शुवः ॥३॥ यंसुऽपण्यः

अ० ८, अ० ८, व० ४.] ॥ ३९७ ॥ [म० १०, अ० ११, सू० १४६.]

पराऽवतः श्येनस्य पुत्रः आ अभरत् शतऽचक्रं यः अहः वर्तनिः
॥४॥ यं ते श्येनः चारुं अवृकं पदा आ अभरत् अरुणं मानं अंधसः
एना वयः वि तारि आयुः जीवसे एना जागार बंधुतां ॥५॥ एव
तत् इंद्रः इंदुना देवेषु चित् धारयाते महिं त्यजः क्रत्वा वयः वि ता-
रि आयुः सुऽक्रतो० क्रत्वा अयं अस्मत् आ सुतः ॥६॥ २॥

॥१४५॥ इमां खनामि ओषधिं वीरुधं बलवत्तमां यया स-
ऽपत्नीं बाधते यया संऽविंदते पतिं ॥१॥ उत्तानऽपणे सुऽभगे दे-
वऽजूते सहस्वति सऽपत्नीं मे परां धम पतिं मे केवलं कुरु ॥२॥
उत्तंरा अहं उत्तरे उत्तंरा इत् उत्तंराभ्यः अथ सऽपत्नीं
या मम अंधरा सा अंधराभ्यः ॥३॥ नहि अस्याः नाम गृणामि
नो अस्मिन् रमते जनै परां एव पराऽवतं सऽपत्नीं गमयामसि
॥४॥ अहं अस्मि सहमाना अथ त्वं असि ससहिः उभे सहस्वती
भूत्वा सऽपत्नीं मे सहावहे ॥५॥ उप ते अधां सहमानां अभि त्वा
अधां सहीयसा मां अनु प्र ते मनः वत्सं गौऽइव धावतु पथा
वाऽइव धावतु ॥६॥ ३॥

॥१४६॥ अरण्यानि अरण्यानि असौ या प्रऽइव नश्यसि क-
था ग्रामं न पृच्छसि न त्वा भीऽइव विंदती ३ ॥१॥ वृषऽरवाय
वदते यत् उपऽअवति चिच्चिकः आघाटिभिःऽइव धावयन् अर-
ण्यानिः महीयते ॥२॥ उत्त गावःऽइव अदंति उत्त वेश्मंऽइव ह-
श्यते उत्तो अरण्यानिः सायं शकटीऽइव सर्जति ॥३॥ गां अंग
एषः आह्वयति दारु अंग एषः अप्र अवधीत् वसन् अरण्यान्यां
सायं अक्रुक्षत् इति मन्यते ॥४॥ न वै अरण्यानिः हंति अन्यः च

अ० ८. अ० ८. व० ६.] ॥ ३९८ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १४८.]

इत् न अभिऽगच्छति स्वादोः फलस्य जग्धाय यथाऽकामे नि
पद्यते ॥ ५ ॥ आञ्जनऽगंधिं मुरभिं बहुऽअन्नां अकृषिऽवलां प्र
अहं मृगाणां मातरं अरण्यानि अशंसिषं ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ १४७ ॥ अत् ते दधामि प्रथमाय मन्यवे अहं यत् वृचं नयं
विवेः अपः उभे यत् त्वा भवतः रोदसी अनु रेजते शुष्मात् पृ-
थिवी चित् अद्रिऽवः ॥ १ ॥ त्वं मायाभिः अनवद्य मायिनं अव-
स्यता मनसा वृचं अर्दयः त्वां इत् नरः वृणते गोऽइष्टिषु त्वां वि-
श्वामुहव्यासु इष्टिषु ॥ २ ॥ आ एषु चाकंधि पुरुऽहूत सूरिषु वृधासः
ये मघऽवन् आनशुः मघं अर्चति तोकेतनये परिष्टिषु मेघऽसा-
ता वाजिनं अर्हये धने ॥ ३ ॥ सः इत् नु रायः सुऽभृतस्य चाकनत्
मर्दयः अस्व रं ह्यं चिकेतति त्वाऽवृधः मघऽवन् दाशुऽअध्वरः
मशु सः वाजं भरते धना नृऽभिः ॥ ४ ॥ त्वं शर्धाय महिना गृणानः
उरुकृधि मघऽवन् शग्धि रायः त्वं नः मित्रः वरुणः न मायी पि-
तः न दस्म दयसे विऽभक्ता ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ १४८ ॥ सुस्वानासः इद्रु स्तुमसि त्वा ससऽवांसः च तु विऽनृ-
म्ण वाजं आ नः भर सुवितं यस्य चाकन् त्वना तना सनुयाम
त्वाऽऊताः ॥ १ ॥ अश्वः त्वं इद्रु शूर जातः दासीः विशः सूर्येण स-
ह्याः गुहा हितं गुह्यं गूळं अपऽसु बिभृमसि प्रऽसवणे न सोमै
॥ २ ॥ अर्यैः वा गिरः अभि अर्च विद्वान् अषीणां विप्रः सुऽमतिं
चकानः ते स्याम ये रणयंत सोमैः एना उत तुभ्यं रणऽओळ्ह भ-
क्षैः ॥ ३ ॥ इमा ब्रह्म इद्रु तुभ्यं शंसि दाः नृऽभ्यः नृणां शूर शवः ते-
भिः भव सऽक्रतुः येषु चाकन् उत त्रायस्व गृणतः उत स्तीन् ॥ ४ ॥

अ० ८. अ० ८. व० ८.] ॥ ३९९ ॥ [म० १०. अ० ११. सू० १५०.

श्रुधि हवँ इन्द्र पूर पृथ्याः उत स्तवसे वेन्यस्य अर्कैः आ यः ते योनिं
घृतं वतं अस्वाः ऊर्मिः न निमैः द्रवयन्त वक्त्राः ॥५॥६॥

॥१४९॥ सविता यंचैः पृथिवीं अरम्णात् अस्कंभने सविता
द्यां अहं हन् अश्वं ऽइव अधुसुत् धुनिं अंतरिक्षं अतूते बद्धं सविता
समुद्रं ॥१॥ यचं समुद्रः स्कुभितः वि औनत् अपां नृपात् सविता
तस्य वेद अतः भूः अतः आः उत्थितं रजः अतः द्यावापृथिवी अ-
प्रथेतां ॥२॥ पश्चा इदं अन्यत् अभवत् यजचं अमर्त्यस्य भुवनस्य
भूना सुऽपर्णः अंग सवितुः गस्तमान् पूर्वैः जातः सः ऊं अस्य
अनु धर्मे ॥३॥ गावः ऽइव यामै युयुधिः ऽइव अश्वान् वाश्वा ऽइव
वत्सं सुऽमनाः दुहाना पतिः ऽइव जायां अभि नः नि एतु धर्ता
दिवः सविता विश्वऽवारः ॥४॥ हिरण्यऽस्तूपः सवितुः यथा त्वा
आंगिरसः जुह्वे वाजे अस्मिन् एव त्वा अर्चन् अवसे वंदमानः
सोमस्य ऽइव अंशुं प्रति जागर अहं ॥५॥७॥

॥१५०॥ संऽइद्धः चित्सं इध्यसे देवेभ्यः हव्यऽवाहन आदित्यैः
रुद्रैः वसुऽभिः नः आ गहि मृळीकाय नः आ गहि ॥१॥ इमं यज्ञं
इदं वचः जुजुषाणः उपऽआगहि मर्तासः त्वा संऽइधान हवा-
महे मृळीकाय हवामहे ॥२॥ त्वां ऊं जातऽवेदसं विश्वऽवारं गृणे
धिया अग्ने देवान् आ वह नः प्रियऽव्रतान् मृळीकाय प्रियऽव्र-
तान् ॥३॥ अग्निः देवः देवानां अभवत् पुरः ऽहितः अग्निं मनुष्याः
ऋषयः सं इधिरे अग्निं महः धनं ऽसातौ अहं हुवे मृळीकं धन-
ऽसातये ॥४॥ अग्निः अर्चिं भरत् ऽवाजं गविष्ठिरं प्र आवत् नः

अ० ८. अ० ८. व० ११.] ॥४००॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५३.

कखं चसदस्युं आऽहवे अग्निं वसिष्ठः हवते पुरःऽहितः मृळी-
कायं पुरःऽहितः ॥५॥८॥

॥१५१॥ अद्भया अग्निः सं इध्यते अद्भया हूयते हविः अद्भान् भ-
गस्य मूर्धनि वचसा आ वेदयामसि ॥१॥ प्रियं अद्भे ददतः प्रियं
अद्भे दिदासतः प्रियं भोजेषु यज्जऽसु इदं मे उदितं कृधि ॥२॥ यथा
देवाः अमुरेषु अद्भान् उयेषु चक्रिरे एवं भोजेषु यज्जऽसु अस्माकं
उदितं कृधि ॥३॥ अद्भान् देवाः यजमानाः वायुऽगोपाः उप आ-
सते अद्भान् हृदय्या आऽकूत्या अद्भया विंदते वसु ॥४॥ अद्भान् प्रातः
हवामहे अद्भान् मध्यंदिनं परि अद्भान् सूर्यस्य निऽमुचि अद्भे अत्
धापय इह नः ॥५॥९॥११॥

॥१५२॥ शासः इत्या महान् असि अमित्रऽखादः अद्भुतः न
यस्य हन्यते सखा न जीयते कदा च न ॥१॥ स्वस्तिऽदाः विशः प-
तिः वृचऽहा विऽमृधः वशी वृषा इंद्रः पुरः एतु नः सोमऽपाः अ-
भ्यऽकरः ॥२॥ वि रक्षः वि मृधः जहि वि वृचस्य हनू रूज वि म-
न्युं इंद्र वृचऽहन् अमित्रस्य अभिऽदासतः ॥३॥ वि नः इंद्र मृधः
जहि नीचा यच्छ पृतन्यतः यः अस्मान् अभिऽदासति अधरंग-
मय तमः ॥४॥ अप इंद्र द्विषतः मनः अप जिज्यासतः वधं वि
मन्योः शर्मे यच्छ वरीयः यवय वधं ॥५॥१०॥

॥१५३॥ ईखयंती अपस्युवः इंद्र जातं उप आसते भेजानासः
सुऽवीर्यं ॥१॥ त्वं इंद्र बलात् अधि सहसः जातः ओजसः त्वं वृषन्
वृषा इत् असि ॥२॥ त्वं इंद्र असि वृचऽहा वि अंतरिक्षं अतिरः उत्

अ०८. अ०८. व० १४.] ॥ ४०१ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५६.

द्यां अस्तभाः ओजसा ॥ ३ ॥ त्वं इंद्र सऽजोषसं अर्कं विभर्षि वाहोः
वज्रं शिशानः ओजसा ॥ ४ ॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि विश्वा जाता-
नि ओजसा सः विश्वाः भुवः आ अभवः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥ १५४ ॥ सीमः एकैभ्यः पवते घृतं एकः उप आसते येभ्यः मधु
प्रऽधावति तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥ १ ॥ तपसा ये अना-
धृषाः तपसा ये स्वः ययुः तपः ये चक्रिरे महः तान् चित् एव अ-
पि गच्छतात् ॥ २ ॥ ये युध्यंते प्रऽधनेषु पूरांसः ये तनूऽत्यजः ये वा
सहस्रं सऽदक्षिणाः तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥ ३ ॥ ये चित्
पूर्वे ऋतऽसापः ऋतऽवानः ऋतऽवृधः पितृन् तपस्वतः यम
तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥ ४ ॥ सहस्रं सनीथाः कवयः ये गो-
पायंति सूर्ये ऋषीन् तपस्वतः यम तपः सजान् अपि गच्छतात्
॥ ५ ॥ १२ ॥

॥ १५५ ॥ अरायि कारेण विऽकटे गिरिं गच्छ सदान्वे शिरिंबि-
ठस्य सत्वऽभिः तेभिः त्वा चातयामसि ॥ १ ॥ चत्तो इतः चत्ता अ-
सुतः सर्वा भूणानि आरुषीं अराय्यं ब्रह्मणः पते तीक्ष्णं सृंग
उत्तऽऽधुषन् इहि ॥ २ ॥ अदः यत् दारुं भवते सिंधौः पारे अपुरुषं
तत् आ रभस्व दुःसहनो तेन गच्छ परः सतरं ॥ ३ ॥ यत् ह प्राचीः
अजगंत उरः मंडुरऽधाणि कीः हताः इंद्रस्य शचवः सर्वे बुद्धुद-
ऽयाशवः ॥ ४ ॥ परि इमे गां अनेषत परि अग्निं अदृषत देवेषु अ-
क्रतु अरवः कः इमान् आ दुधर्षति ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ १५६ ॥ अग्निं हिवंतु नुः धियः सप्तिं आशुं स इव आजिषु तेन

अ० ८. अ० ८. व० १७.] ॥४०२॥ [म० १०. अ० १२. सू० १५९.]

जेष्म धनैऽधनं ॥१॥ यया गाः आऽकरामहे सेनया अमे तव ऊ-
त्या तां नः हिन्व मघत्तये ॥२॥ आ अमे स्थूरं रयिं भर पृथुं गोऽमैतं
अश्विनं अङ्घ्रि खं वर्तय प्रणिं ॥३॥ अमे नक्षत्रं अजरं आ सूर्यं रो-
हयः दिवि दधत् ज्योतिः जनैभ्यः ॥४॥ अमे केतुः विशां असि प्रे-
ष्टः श्रेष्ठः उपस्थऽसत् बोधं स्तोत्रे वयः दधत् ॥५॥ १४॥

॥१५७॥ इमा नु कुं भुवना सीसधाम इंद्रः च विश्वे च देवाः
॥१॥ यज्ञं च नः तन्वं च प्रऽजां च आदित्यैः इंद्रः सह चीकृपाति
॥२॥ आदित्यैः इंद्रः सऽगणः मरुतऽभिः अस्माकं भूतु अविता
तनूनां ॥३॥ हत्वाय देवाः असुरान् यत् आयन् देवाः देवऽत्वं अ-
भिऽरक्षमाणाः ॥४॥ प्रत्यंचं अर्कं अनयन् शचीभिः आत् इत्
स्वधां इषिरां परि अपश्यन् ॥५॥ १५॥

॥१५८॥ सूर्यः नः दिवः पातु वातः अंतरिक्षात् अग्निः नः पा-
थिवेभ्यः ॥१॥ जोषं सवितः यस्य ते हरः शतं स्वान् अहंति पाहि
नः दिद्युतः पतंत्याः ॥२॥ चक्षुः नः देवः सविता चक्षुः नः उत
पर्वतः चक्षुः धाता दधातु नः ॥३॥ चक्षुः नः धेहि चक्षुषे चक्षुः
विऽख्यै तनूभ्यः सं च इदं वि च पश्येम ॥४॥ सुऽसंहं शंत्वा वयं प्र-
ति पश्येम सूर्यं वि पश्येम नृऽचक्षसः ॥५॥ १६॥

॥१५९॥ उत असौ सूर्यः अगात् उत अयं मामकः भगः अहं
तत् विद्वला पतिं अभि असाक्षि विऽससहिः ॥१॥ अहं केतुः अहं
मूर्धा अहं उया विऽवाचनी मम इत् अनु क्रतुं पतिः सेहानायाः
उपऽआचरित ॥२॥ मम पुत्राः शत्रुऽहनः अथो मे दुहिता वि-

अ० ८. अ० ८. व० १९.] ॥ ४०३ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६१.

ऽराट् उत अहं अस्मि संऽजया पत्न्यौ मे श्लोकः उतऽतमः ॥३॥
येन इंद्रः हविषा कृत्वा अभवत् द्युम्नी उतऽतमः इदं तत् अक्रिदे-
वाः असपत्ना किल अभुवं ॥४॥ असपत्ना सपत्नऽग्नी जयंती
अभिऽभूवरी आ अवृक्षं अन्यासां वचैः राधः अस्थेयसांऽइव
॥५॥ सं अजैषं इमाः अहं सऽपत्नीः अभिऽभूवरी यथा अहं अ-
स्य वीरस्य विऽराजानि जनस्य च ॥६॥ १७ ॥

॥ १६० ॥ तीव्रस्य अभिऽवयसः अस्य पाहि सर्वऽरथा वि ह-
रीं इह मुंच इंद्र मा त्वा यजमानासः अन्ये नि रीरमन् तुभ्यं इमे
सुतासः ॥१॥ तुभ्यं सुताः तुभ्यं जं सोत्वासः त्वां गिरः श्वाच्याः आ
ह्वयंति इंद्र इदं अद्य सर्वनं जुषाणः विश्वस्य विद्वान् इह पाहि
सोमं ॥२॥ यः उशता मनसा सोमं अस्मै सर्वऽहृदा देवऽकामः
सुनोति नगाः इंद्रः तस्य परा ददाति प्रऽशस्तं इत् चारुं अस्मै कृ-
णोति ॥३॥ अनुऽस्पष्टः भवति एषः अस्य यः अस्मै रेवान् न सु-
नोति सोमं निः अरन्तौ मघऽवा तं दधाति ब्रह्मऽद्विषः हंति अ-
ननुऽदिष्टः ॥४॥ अश्वऽयंतः गृष्यंतः वाजयंतः हवामहे त्वा उप-
ऽगंतवै जं आऽभूषंतः ते सुऽमती नवायां वयं इंद्र त्वा शुनं हुवेम
॥५॥ १८ ॥

॥ १६१ ॥ मुंचामि त्वा हविषा जीवनाय कं अज्ञातऽयक्ष्मात्
उत राजऽयक्ष्मात् पाहिः जग्राह यदि वा एतत् एनं तस्याः इंद्रा-
ग्नी प्रमुमुक्तं एनं ॥१॥ यदि क्षितऽआयुः यदि वा पराऽइतः यदि
मृत्योः अतिकं निऽइतः एव तं आ हुरामि निऽअन्तेः उपऽस्थात्
अस्पर्धि एनं शतऽशरदाय ॥२॥ सहस्रऽअक्षेणं शतऽशरदेन श-

अ० ८. अ० ८. व० २१.] ॥४०४॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६३.]

तऽआयुषा हविषा आ अहा॒र्षे ए॒नं श॒तं यथा इ॒मं श॒रदः न॒याति
इ॒न्द्रः वि॒श्वस्य दुः॒ऽइतस्य पा॒रं ॥३॥ श॒तं जी॒व श॒रदः वर्ध॑मानः श॒तं
हे॒म॒तान् श॒तं ऊ॒ वस॑तान् श॒तं इ॒न्द्रा॒ग्नी स॒विता बृ॒हस्पतिः श॒त-
ऽआयुषा हविषा इ॒मं पुनः दुः ॥४॥ आ अहा॒र्षे त्वा अ॒विदं त्वा पुनः
आ अ॒गा पुनः ऽन॒व सर्वे॑ ऽअंग सर्वे॑ ते चक्षुः सर्वे॑ आयुः च ते अ-
वि॒दं ॥५॥ १९॥

॥१६२॥ ब्रह्म॑णा अ॒ग्निः सं॒ऽवि॒दानः र॒क्षः ऽहा बा॒धतां इ॒तः
अ॒मी॒वा यः ते ग॒र्भे दुः॒ऽनामा योनिं॑ आ॒ऽशये॑ ॥१॥ यः ते ग॒र्भे अ-
मी॒वा दुः॒ऽनामा योनिं॑ आ॒ऽशये॑ अ॒ग्निः तं ब्रह्म॑णा स॒ह निः क्र॒व्य-
ऽअदं॑ अ॒नी॒न॒श॒त् ॥२॥ यः ते ह॑न्ति प॒तय॑न्ति न॒ि॒ऽस॒त्त्वं यः स॒री॒सृपं
जा॒तं यः ते जिघाँ॑सति तं इ॒तः ना॒श॒या॒म॒सि ॥३॥ यः ते ऊ॒रु वि-
ऽहर॑ति अ॒न्तरा दं॑ऽप॒ती॒ शये॑ योनिं॑ यः अ॒न्तः आ॒ऽरे॒ळिहं तं इ॒तः
ना॒श॒या॒म॒सि ॥४॥ यः त्वा भ्रा॒ता प॒तिः भू॒त्वा जा॒रः भू॒त्वा न॒ि॒ऽप॒द्यते
प्र॒ज्जां यः ते जिघाँ॑सति तं इ॒तः ना॒श॒या॒म॒सि ॥५॥ यः त्वा स्व॒भ्रेन
तम॑सा मो॒हयि॒त्वा न॒ि॒ऽप॒द्यते प्र॒जां यः ते जिघाँ॑सति तं इ॒तः ना-
श॒या॒म॒सि ॥६॥ २०॥

॥१६३॥ अ॒क्षी॒भ्यां ते ना॒सिका॒भ्यां क॒र्णो॒भ्यां छु॒बु॒कात् अ॒धि
य॒क्ष्मं शी॒र्षे॒ण्यं म॒स्तिष्का॒त् जि॒ह्वायाः वि॒वृ॒हामि॑ ते ॥१॥ यी॒वा-
भ्यः ते उ॒ष्णिहा॒भ्यः की॒कसा॒भ्यः अ॒नू॒क्यात् य॒क्ष्मं दो॒ष॒ण्यं अंसा॒भ्यां
बा॒हु॒ऽभ्यां वि॒वृ॒हामि॑ ते ॥२॥ आ॒चे॒भ्यः ते गु॒दा॒भ्यः व॒नि॒ष्ठो हृद॑-
यात् अ॒धि य॒क्ष्मं म॒त॒स्त्रा॒भ्यां य॒क्रः आ॒शि॒ऽभ्यः वि॒वृ॒हामि॑ ते ॥३॥
ऊ॒रु॒ऽभ्यां ते अ॒ष्टी॒वत्॒ऽभ्यां पा॒र्णि॒ऽभ्यां प्र॒ऽप॒दा॒भ्यां य॒क्ष्मं ओ-

अ० ८. अ० ८. व० २३.] ॥४०५॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६५.

णिऽभ्यां भासदात् भंससः वि वृहामि ते ॥४॥ मेहनात् वनऽकर-
णात् लोमऽभ्यः ते नखेभ्यः यक्ष्मं सर्वस्मात् आत्मनः तं इदं वि
वृहामि ते ॥५॥ अंगात् अंगात् लोमऽलोमः जातं पर्वणि-
ऽपर्वणि यक्ष्मं सर्वस्मात् आत्मनः तं इदं वि वृहामि ते ॥६॥ २१॥

॥१६४॥ अपं इहि मनसः पते अपं क्राम परः चर परः निः-
ऽऋत्यै आ चक्ष्व बहुधा जीवतः मनः ॥१॥ भद्रं वै वरं वृणते भद्रं
युजंति दक्षिणं भद्रं वै वस्वते चक्षुः बहुऽचा जीवतः मनः ॥२॥ यत्
आऽशसा निःऽशसा अभिऽशसा उपऽआरिम जायतः यत् स्व-
पंतः अग्निः विश्वानि अपं दुःऽकृतानि अजुष्टानि आरे अस्मत्
दधातु ॥३॥ यत् इद्र ब्रह्मणः पते अभिऽद्रोहं चरामसि प्रऽचेताः
नः आंगिरसः द्विषतां पातु अहंसः ॥४॥ अजैषम अद्य असनाम
च अभूम अनागसः वयं जायतऽस्वप्नः संऽकल्पः पापः यं द्विषः
तंसः ऋच्छतु यः नः द्वेष्टि तं ऋच्छतु ॥५॥ २२॥

॥१६५॥ देवाः कपोतः इषितः यत् इच्छन् दूतः निःऽऋत्याः
इदं आऽजगाम तस्मै अर्चाम कृण्वाम निःऽकृतिं शं नः अस्तु
द्विऽपदे शं चतुऽपदे ॥१॥ शिवः कपोतः इषितः नः अस्तु अना-
गाः देवाः शकुनः गृहेषु अग्निः हि विप्रः जुषतां हविः नः परि हे-
तिः पक्षिणी नः वृणक्तु ॥२॥ हेतिः पक्षिणी न दभाति अस्मान्
आष्ट्यां पदं कृणुते अग्निऽधाने शं नः गोभ्यः च पुरुषेभ्यः च अस्तु
मा नः हिंसीत् इह देवाः कपोतः ॥३॥ यत् उलूकः वदति मोघं
एतत् यत् कपोतः पदं अग्रौ कृणोति यस्य दूतः प्रऽहितः एषः ए-
तत् तस्मै यमाय नमः अस्तु मृत्यवे ॥४॥ ऋचा कपोतं नुदत प्र-

अ० ८. अ० ८. व० २६.] ॥४०६॥ [म० १०. अ० १२. सू० १६८.

ऽनोदं इषं मदतः परिगां नयध्वं संऽयोपयंतः दुःऽइतानि विश्वा
हित्वा नः ऊर्जं प्रपतात् पतिष्ठः ॥५॥ २३॥

॥१६६॥ ऋषभं मासमानानां सऽपत्नानां विऽससहिं हंतारं
शत्रूणां कृधि विऽराजं गोऽपतिं गवां ॥१॥ अहं अस्मि सपत्न-
ऽहा इंद्रऽइव अरिष्टः अक्षतः अधः सऽपत्नाः मे पदोः इमे सर्वे
अभिऽस्थिताः ॥२॥ अत्र एव वः अपि न ह्यामि उभे आत्नी-
ऽइव ज्यया वाचः पते नि सेध इमान् यथा मत् अधरं वदान्
॥३॥ अभिऽभूः अहं आ अगमं विश्वऽकर्मेण धाम्ना आ वः चित्तं
आ वः व्रतं आ वः अहं संऽइति ददे ॥४॥ योगऽक्षेमं वः आऽदाय
अहं भूयासं उतऽतमः आ वः मूर्धानं अक्रमी अधऽपदात् मे उत
वदत मंडूकाऽइव उदकात् मंडूकाः उदकात्ऽइव ॥५॥ २४॥

॥१६७॥ तुभ्यं इंद्र इंद्र परि सिच्यते मधु त्वं सुतस्य कलशस्य
राजसित्वं रयिं पुरुऽवीरां ऊं नः कृधि त्वं तपः परिऽतप्यं अजयः
स्वः ० ॥१॥ स्वऽजितं महिं मंदानं अधसः हवामहे परि शक्रं सु-
तान् उप इमं नः यज्ञं इह बोधि आ गहि स्पृधः जयंतं मघऽवानं
इमहे ॥२॥ सोमस्य राज्ञः वरुणस्य धर्मणि बृहस्पतेः अनुऽमत्याः
ऊं शर्मणि तव अहं अद्य मघऽवन् उपऽस्तुतौ धातः विऽधातः ०
कलशान् अभक्षयं ॥३॥ प्रऽसूतः भक्षं अकरं चरौ अपि स्तोमं च
इमं प्रथमः सूरिः उत मृजे सुते सातेन यदि आ अगमं वां प्रति
विश्वा मिचजमदग्नी दमै ॥४॥ २५॥

॥१६८॥ वार्तस्य नु महिमानं रथस्य रुजन् एति स्तनयन्

अ० ८. अ० ८. व० २८.] ॥४०७॥ [म० १०. अ० १२. सू० ११०.]

अस्य घोषः दिविऽस्पृक्याति अरुणानि कृण्वन् उतो एति पृ-
थिव्या रेणुं अस्थान् ॥१॥ सं प्र ईरते अनु वातस्य विऽस्थाः आ एनं
गच्छन्ति समनं न योषाः ताभिः सऽयुक सऽरथं देवः ईयते अस्य
विश्वस्य भुवनस्य राजा ॥२॥ अंतरिक्षे पथिऽभिः ईयमानः न नि
विशते कतमत् चन अहः अपां सखा प्रथमऽजाः कृतऽवा क
स्वित् जातः कुतः आ बभूव ॥३॥ आत्मा देवानां भुवनस्य गर्भः
यथाऽवशं चरति देवः एषः घोषाः इत् अस्य शृण्विरे न रूपं तस्मै
वाताय हविषा विधेम ॥४॥ २६॥

॥१६९॥ मयःऽभूः वातः अभि वातु उसाः ऊर्जस्वतीः ओष-
धीः आ रिशतां पीवस्वतीः जीवऽधन्याः पिबन्तु अवसाय पत-
ऽवते रुद्र मृळ ॥१॥ याः सऽरूपाः विऽरूपाः एकऽरूपाः यासां
अग्निः इक्ष्वा नामानि वेद याः अंगिरसः तपसा इह चक्रुः ताभ्यः
पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥२॥ याः देवेषु तन्वै ऐरयन्त यासां सोमः
विश्वा रूपाणि वेद ताः अस्मभ्यं पर्यसा पिबन्मानाः प्रजाऽव-
तीः इन्द्र गोऽस्ये रिरीहि ॥३॥ प्रजाऽपतिः मह्य एताः रराणः
विश्वैः देवैः पितृऽभिः संऽविदानः शिवाः सतीः उप नः गोऽस्थं
आ अकः तासां वयं प्रऽजया सं सदेम ॥४॥ २७॥

॥११०॥ विऽभ्राट् बृहत् पिबन्तु सोम्यं मधु आयुः दधत् यज्ञ-
ऽपतौ अविऽहृतं वातऽजुतः यः अभिऽरक्षति त्मनां प्रऽजाः पु-
पोष पुरुधा वि राजति ॥१॥ विऽभ्राट् बृहत् सुऽभृतं वाजऽसातमं
धर्मन् दिवः धरुणे सत्यं अपितं अमिचऽहा वृचऽहा दस्युहन्-
ऽतमं ज्योतिः जज्ञे असुरऽहा सपत्नऽहा ॥२॥ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां

अ० ८. अ० ८. व० ३१.] ॥४०८॥ [म० १०. अ० १२. सू० १७३.

ज्योतिः उ॒त्त॒ऽत॒मं वि॒श्व॒ऽजि॒त् ध॒न॒ऽजि॒त् उ॒च्य॒ते बृ॒हत् वि॒श्व॒-
ऽभ्रा॒ट् भ्रा॒जः म॒हिं सूर्यैः ह॒शे उ॒रु प॒प्र॒थे स॒हः ओ॒जः अ॒च्यु॒तं ॥३॥
वि॒ऽभ्रा॒जं ज्योति॑षा स्वं अ॒गच्छः रो॒च॒नं दि॒वः येन॑ इ॒मा वि॒श्वा
भु॒वंना॒नि आ॒ऽभृ॒ता वि॒श्व॒ऽक॒र्म॒णा वि॒श्व॒दे॒व्य॒ऽव॒ता ॥४॥ २८॥

॥१७१॥ त्वं त्यं इं॒द्रतः रथे॑ इं॒द्रं प्र॒आ॒वः सु॒त॒ऽव॒तः अ॒गृ॒णोः सो॒-
मि॒नः ह॒वँ ॥१॥ त्वं म॒खस्य॑ दो॒धतः शि॒रः अ॒व॒ त्व॒चः भ॒रः अ॒गच्छः
सो॒मि॒नः गृ॒हं ॥२॥ त्वं त्यं इं॒द्र म॒त्ये आ॒स्त्र॒ऽबु॒धाय॑ वे॒न्यं मु॒हुः अ॒थाः
म॒न॒स्य॒वे ॥३॥ त्वं त्यं इं॒द्र सूर्ये॑ प॒श्चा सं॒तं पु॒रः कृ॒धि दे॒वानां॑ चि॒त्
ति॒रः व॒शँ ॥४॥ २९॥

॥१७२॥ आ या॒हि व॒न॒सा स॒ह गा॒वः स॒च॒न्त॒ वर्त॑निं यत् ऊ॒ध-
ऽभिः ॥१॥ आ या॒हि व॒स्या धि॒या म॑हि॒ष्ठः जा॒र॒यत् ऽम॑खः सु॒दा॒-
नु॒ऽभिः ॥२॥ पि॒तु॒ऽभृ॒तः न तं॑ तु॒ इत् सु॒ऽदान॑वः प्र॒ति॒ तु॒भ्यः य॒जा॒-
म॒सि ॥३॥ उ॒घाः अ॒प॒ स्व॒सुः त॒मः सं॒ वर्त॑यति॒ वर्त॑निं सु॒ऽजा॒ततां
॥४॥ ३०॥

॥१७३॥ आ त्वा अ॒हा॒र्षे अ॒न्तः ए॒धि ध्रु॒वः ति॒ष्ठ अ॒वि॒ऽचा॒च॒-
लिः वि॒शः त्वा॒ सर्वाः वा॒ञ्छं॒तु मा॒ त्वत् रा॒ष्ट्रं अ॒धि भ्र॑शत् ॥१॥ इ॒ह
ए॒व ए॒धि मा॒ अ॒प॒ च्यो॒ष्टाः प॒र्वतः॑ ऽइ॒व अ॒वि॒ऽचा॒च॒लिः इं॒द्रः ऽइ॒व
इ॒ह ध्रु॒वः ति॒ष्ठ इ॒ह रा॒ष्ट्रं ऊं॑ धा॒रय॑ ॥२॥ इ॒मं इं॒द्रः अ॒दी॒ध॒रत् ध्रु॒वं ध्रु॒-
वे॒ण ह॒विषा॑ त॒स्मै सो॒मः अ॒धि ब्र॑वत् त॒स्मै ऊं॑ ब्र॒ह्म॒णः प॒तिः ॥३॥
ध्रु॒वा द्यौः ध्रु॒वा पृ॒थि॒वी ध्रु॒वा सः प॒र्वताः॑ इ॒मे ध्रु॒वं वि॒श्वं इं॒द्रं ज॒गत्
ध्रु॒वः रा॒जा वि॒शां अ॒यं ॥४॥ ध्रु॒वं ते॒ राजा॑ व॒रुणः॑ ध्रु॒वं दे॒वः बृ॒ह॒स्प॒-

अ० ८. अ० ८. व० ३४.] ॥४०९॥ [म० १०. अ० १२. सू० १७६.]

तिः ध्रुवं ते इन्द्रः च अग्निः च राष्ट्रं धारयतां ध्रुवं ॥५॥ ध्रुवं ध्रुवेण
हविषा अभि सोमं मृशामसि अथो ते इन्द्रः केवलीः विशः व-
लिः हतः कर्तुः ॥६॥ ३१॥

॥१७४॥ अभिऽवर्तेन हविषा येन इन्द्रः अभिऽववृते तेन अ-
स्मान् ब्रह्मणः पते अभि राष्ट्राय वर्तय ॥१॥ अभिऽवृत्य सऽप-
त्तान् अभि याः नः अरातयः अभि पृतन्यन्तं तिष्ठ अभि यः नः इ-
रस्यति ॥२॥ अभित्वा देवः सविता अभि सोमः अवीवृतत् अभि
त्वा विश्वा भूतानि अभिऽवर्ते यथा अससि ॥३॥ येन इन्द्रः हवि-
षा कृत्वी अभवत् युक्ती उत्तमः इदं तत् अक्रि देवाः असपत्नः
किल अभुवं ॥४॥ असपत्नः सपत्नऽहा अभिऽराष्ट्रः विऽससहिः
यथा अहं एषां भूतानां विऽराजानि जनस्य च ॥५॥ ३२॥

॥१७५॥ प्र वः यावाणः सविता देवः सुवतु धर्मणा धूऽसु
युज्यध्वं सुनुत ॥१॥ यावाणः अप दुच्छुनां अप सेधत दुऽमतिं
उसाः कर्तन भेषजं ॥२॥ यावाणः उपरेषु आ महीयन्ते सऽजोष-
सः वृष्णे दधतः वृष्ण्य ॥३॥ यावाणः सविता नु वः देवः सुवतु
धर्मणा यजमानाय सुन्वते ॥४॥ ३३॥

॥१७६॥ प्र सूनवः ऋभूणां बृहत् न्वन्त वृजनां क्षाम ये वि-
श्वऽधायसः अन्नं धेनुं न मातरं ॥१॥ प्र देवं देव्या धिया भरत जा-
तऽवेदसं हव्या नः वस्रत् आनुषक् ॥२॥ अयं ऊं स्यः प्र देवऽयुः
होता यज्ञाय नीयते रथः न योः अभिऽवृतः घृणिऽवान् चेतति

अ० ८. अ० ८. व० ३९.] ॥ ४१० ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १७९.

त्मना ॥ ३॥ अयं अग्निः उरुयति अमृतात् ऽ इव जन्मनः सहसः
चित् सहीयान् देवः जीवातवे कृतः ॥ ४॥ ३४॥

॥ १७७ ॥ पतंगं अक्तं असुरस्य मायया हृदा पश्यति मनसा
विपः ऽ चितः समुद्रे अतः कवयः विचक्षते मरीचीनां पदं दुच्छं-
ति वेधसः ॥ १॥ पतंगः वाचं मनसा विभर्ति तां गंधर्वः अवदत्
गर्भे अतः तां द्योतमानां स्वयं मनीषां ऋतस्य पदे कवयः नि
पाति ॥ २॥ अपश्यं गोऽपां अनिऽपद्यमानं आ च परां च पथि-
ऽभिः चरंतं सः सग्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुव-
नेषु अतः ॥ ३॥ ३५॥

॥ १७८ ॥ त्वं ऊं सुवाजिनं देवऽजुतं सहऽवानं तरुतारं रथा-
नां अरिष्टनेमिं पृतनाजं आप्नुं स्वस्तये ताक्ष्यं इह हुवेम ॥ १॥
इंद्रस्य ऽ इव रातिं आऽजोहुवानाः स्वस्तये नावं ऽ इव आरुहेम उ-
वीं न पृथ्वीं बहुले गर्भीरे मा वां आऽइतौ मा पराऽइतौ रि-
षाम ॥ २॥ सद्यः चित् यः शवसा पंच कृष्टीः सूर्यः ऽ इव ज्योतिषा
अपः ततानं सहस्रऽसाः शतऽसाः अस्य रंहिः न स्म वरंते युवतिं
न शयी ॥ ३॥ ३६॥

॥ १७९ ॥ उत् तिष्ठत अव पश्यत इंद्रस्य भागं ऋत्विग्यं य
आतः जुहोत न यदि अआतः ममत्तनं ॥ १॥ आतं हविः ओ
इंद्र प्र याहि जगाम सूरः अध्वनः विऽमध्यं परि त्वा आसते नि-
धिऽभिः सखायः कुलऽपाः न ब्राजऽपतिं चरंतं ॥ २॥ आतं मन्ये

अ० ८. अ० ८. व० ४०.] ॥ ४११ ॥ [म० १०. अ० १२. सू० १८२.

ऊर्ध्वनि आतं अग्नौ सुऽआतं मन्ये तत् चतुतं नवीयः माध्यंदिनस्य
सर्वनस्य दुग्धः पिवं इंद्रं वज्रिन् पुरुऽकृत् जुषाणः ॥ ३ ॥ ३७ ॥

॥ १८० ॥ प्र सप्तहिषे पुरुऽहूत शचून् ज्येष्ठः ते शुष्मः इह रातिः
अस्तु इंद्रं आभर दक्षिणेन वसूनि पतिः सिंधूनां असिरेवतीनां
॥ १ ॥ मृगः न भीमः कुचरः गिरिऽस्थाः पराऽवतः आ जगंथ प-
रस्याः सुकं संऽशायं पविं इंद्रं तिग्मं वि शचून् ताळिह वि मृधः
नुदस्व ॥ २ ॥ इंद्रं क्षत्रं अभि वामं ओजः अजायथाः वृषभ चर्ष-
णीनां अप अस्तुदः जनं अमिचऽयंतं उरुं देवेभ्यः अकृणोः ऊं
लोकं ॥ ३ ॥ ३८ ॥

॥ १८१ ॥ प्रथः च यस्य सऽप्रथः च नाम आनुऽस्तुभस्य हविषः
हविः यत् धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः रथंऽतरं आ ज-
भार वसिष्ठः ॥ १ ॥ अविंदन् ते अतिऽहितं यत् आसीत् यज्ञस्य
धाम परमं गुहा यत् धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः भरत-
ऽवाजः बृहत् आ चक्रे अग्नेः ॥ २ ॥ ते अविंदन् मनसा दीध्यानाः
यजुः स्कन्नं प्रथमं देवऽयानं धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः
आ सूर्यात् अभरन् घर्म एते ॥ ३ ॥ ३९ ॥

॥ १८२ ॥ बृहस्पतिः नयतु दुऽगहां तिरः पुनः नेषत् अघऽशं-
साय मन्मं क्षिपत् अशंस्ति अप दुऽमतिं हन् अथ कर्त् यजमा-
नाय शं योः ॥ १ ॥ नराशंसः नः अवतु प्रऽयाजे शं नः अस्तु अनु-
ऽयाजः हवेषु क्षिपत् अशंस्ति अप दुऽमतिं हन् अथ कर्त् यज-
मानाय शं योः ॥ २ ॥ तपुऽमूर्धा तपतु रक्षसः ये ब्रह्मऽद्विषः शरं वे

अ० ८. अ० ८. व० ४४.] ॥४१२॥ [म० १०. अ० १२. सू० १८६.

हंतवै जं क्षिपत् अशस्तिं अपदुः समतिं हन् अथ करत् यजमा-
नाय शं योः ॥३॥४०॥

॥१८३॥ अपश्यं त्वा मनसा चेकितानं तपसः जातं तपसः
विऽभूतं इह प्रऽजां इह रयिं रराणः प्र जायस्व प्रऽजया पुत्रऽकाम
॥१॥ अपश्यं त्वा मनसा दीधानां स्वायां तनू चृत्यै नार्धमानां
उप मां उच्चा युवतिः बभूयाः प्र जायस्व प्रजया पुत्रऽकामे ॥२॥
अहं गर्भे अद्धां ओषधीषु अहं विश्वेषु भुवनेषु अंतः अहं प्रऽजाः
अजनयं पृथिव्यां अहं जनिऽभ्यः अपरीषु पुत्रान् ॥३॥४१॥

॥१८४॥ विष्णुः योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु आ सिं-
चतु प्रजाऽपतिः धाता गर्भं दधातु ते ॥१॥ गर्भं धेहि सिनीवाल्लि
गर्भं धेहि सरस्वति गर्भं ते अश्विनौ देवौ आ धत्तां पुष्करऽस्रजा
॥२॥ हिरण्ययीं अरणीं यं निःऽमथतः अश्विना तं ते गर्भं हवा-
महे दशमे मासि सूतवे ॥३॥४२॥

॥१८५॥ महि चीणां अवः अस्तु दृष्टं मित्रस्य अर्यमणः दुः-
ऽआधर्षं वरुणस्य ॥१॥ नहि तेषां अमा च न अर्धऽसु वारणेषु
इशे रिपुः अघऽशंसः ॥२॥ यस्मै पुत्रासः अदितेः प्र जीवसे मर्त्या य
ज्योतिः यच्छंति अजस्रं ॥३॥४३॥

॥१८६॥ वातः आ वातु भेषजं शंऽभु मयःऽभु नः हृदे प्र नः
आयूषि तारिषत् ॥१॥ उत वात पिता असि नः उत आता उत

अ० ८. अ० ८. व० ४८.] ॥४१३॥ [म० १०. अ० १२. सू० १९०.]

नः सखा सः नः जीवातवे कृधि ॥२॥ यत् अदः वात ते गृहे अमृ-
तस्य निऽधिः हितः ततः नः देहि जीवसे ॥३॥४४॥

॥१८७॥ प्र अग्रये वाचं ईरय वृषभाय क्षितीनां सः नः पर्षत्
अति द्विषः ॥१॥ यः परस्याः पराऽवतः तिरः धन्वं अतिऽरोचते
सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥२॥ यः रक्षांसि निऽजूर्वेति वृषा शुक्रेण
शोचिषा सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥३॥ यः विश्वा अभि विऽपश्यति
भुर्वना सं च पश्यति सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥४॥ यः अस्य पारे
रजसः शुक्रः अग्निः अजायत सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥५॥४५॥

॥१८८॥ प्र नूनं जातऽवेदसं अश्वं हिनोत् वाजिनं इदं नः
वर्हिः आऽसदे ॥१॥ अस्य प्र जातऽवेदसः विप्रऽवीरस्य मीळहुषः
मही इयमि सुऽस्तुति ॥२॥ याः रुचः जातऽवेदसः देवऽचा हव्य-
ऽवाहनीः तामिः नः यज्ञं इन्वतु ॥३॥४६॥

॥१८९॥ आ अयं गौः पृथ्विः अक्रमीत् असदत् मातरं पुरः
पितरं च प्रऽयन् स्वः ० ॥१॥ अतः चरति रोचना अस्य प्राणात्
अपऽअनती वि अख्यत् महिषः दिवं ॥२॥ चिंशत् धाम वि रा-
जति वाक् पतंगाय धीयते प्रति वस्तीः अहं द्युऽभिः ॥३॥४७॥

॥१९०॥ ऋतं च सत्यं चाभीक्षात्तपसोऽध्यजायत। ततो रात्र्य-
जायत ततः समुद्रो अर्णवः ॥१॥ समुद्रादर्णवा दधिसं वत्सरो अ-
जायत। अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्य मिषतो वशी ॥२॥ सूर्या चं-

अ०८. अ०८. व०४९.] ॥ ४१४ ॥ [म०१०. अ०१२. सू०१९१.

द्रुमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत् । दिवं च पृथिवीं चांतरिक्ष-
मथो स्वः ॥ ३॥४८॥

॥१९१॥ संऽसं इत् युवसे वृषन् अग्ने विश्वानि अर्यः आ इळः
पदे सं इध्यसे सः नः वसूनि आ भर ॥१॥ सं गच्छध्वं सं वदध्वं सं
वः मनांसि जानतां देवाः भागं यथा पूर्वे संऽजानानाः उपऽआ-
सते ॥२॥ समानः मंत्रः संऽइतिः समानी समानं मनः सह चित्तं
एषां समानं मंत्रं अभि मंत्रये वः समानेन वः हविषा जुहोमि
॥३॥ समानी वः आऽकूतिः समाना हृदयानि वः समानं अस्तु
वः मनः यथा वः सुऽसह असति ॥४॥४९॥८॥८॥१२॥१०॥

॥ इति दशमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ इति शर्मण्यदेशोत्पन्नेनंगलंडदेशनिवासिना भट्टमोक्ष-
मूलरेण द्वितीयवारं श्रेष्ठादर्शकमत्येन परिशी-
धितर्ग्वेदसंहिता समाप्ता ॥

LINGUISTIC PUBLICATIONS

OF

TRÜBNER & CO.,

57 AND 59, LUDGATE HILL, LONDON, E.C.

(Late 8 and 60, Paternoster Row.)

- Auctores Sanscriti.** Edited for the Sanskrit Text Society, under the supervision of Theodor Goldstücker. Vol. I., containing the Jaiminiya-Nyāya-Māhā-Vistara. Parts I. to V., pp. 1 to 400, large 4to. sewed. 10s. each part.
- Ballantyne.** Elements of Hindī and Braj Bhākā Grammar. By the late James R. Ballantyne, LL.D. Second edition, revised and corrected. Crown 8vo. pp. 44, cloth. 5s.
- Ballantyne.** First Lessons in Sanskrit Grammar; together with an Introduction to the Hitopadesa. Second edition. By James R. Ballantyne, LL.D., Librarian of the India Office. 8vo. pp. viii. and 110, cloth. 1869. 5s.
- Beames.** A Comparative Grammar of the Modern Aryan Languages of India (to wit), Hindi, Panjabi, Sindhi, Gujarati, Marathi, Uriya, and Bengali. By John Beames, Bengal C.S., M.R.A.S., &c. Vol. I. On Sounds. 8vo. cloth, pp. xvi. and 360. 16s.
- Bellows.** Outline Dictionary, for the use of Missionaries, Explorers, and Students of Language. By Max Müller, M.A., Taylorian Professor in the University of Oxford. With an Introduction on the proper use of the ordinary English Alphabet in transcribing Foreign Languages. The Vocabulary compiled by John Bellows. Crown 8vo. limp morocco, pp. xxxi. and 368. 7s. 6d.
- Benfey.** A Grammar of the Language of the Vedas. By Dr. Theodor Benfey. In 1 vol. 8vo. of about 650 pages. *[In preparation.]*
- Benfey.** A Practical Grammar of the Sanskrit Language, for the use of Early Students. By Theodor Benfey, Professor of Sanskrit in the University of Göttingen. Second, revised and enlarged, edition. Royal 8vo. pp. viii. and 296, cloth. 10s. 6d.
- Brown.** Sanskrit Prosody and Numerical Symbols Explained. By Charles Philip Brown, Author of the Telugu Dictionary, Grammar, etc., Professor of Telugu in the University of London. Deny 8vo. pp. 64, cloth. 3s. 6d.
- Buddhaghosha's Parables:** translated from Burmese by Captain H. T. Rogers, R.E. With an Introduction containing Buddha's Dhammapadam; or, Path of Virtue; translated from Pāli by F. Max Müller. 8vo. pp. 378, cloth. 12s. 6d.
- Childers.** A Pāli-English Dictionary, with Sanskrit Equivalents, and with numerous Quotations, Extracts, and References. Compiled by Robert Caesar Childers, late of the Ceylon Civil Service. First Part, pp. 1-276. Imperial 8vo. Double Columns. 24s.
The first Pāli Dictionary ever published. The Second Part, completing the Work, is in preparation.
- Childers.** A Pāli Grammar for Beginners. By Robert C. Childers. In 1 vol. 8vo. cloth. *[In preparation.]*
- Colebrooke.** The Life and Miscellaneous Essays of Henry Thomas Colebrooke. The Biography by his Son, Sir T. E. Colebrooke, Bart., M.P. The Essays edited by Professor Cowell. In 3 vols. *[In the Press.]*
- Cunningham.** The Ancient Geography of India. I. The Buddhist Periods, including the Campaigns of Alexander, and the Travels of Hwen-Thsang. By Alexander Cunningham, Major-General, Royal Engineers (Bengal retired). With thirteen Maps. 8vo. pp. xx. and 590, cloth. 1870. 28s.

- Dowson.** A Grammar of the Urdu or Hindustani Language. By John Dowson, M.R.A.S. 12mo. cloth, pp. xvi. and 264. 10s. 6d.
- Dowson.** A Hindustani Exercise Book. Containing a Series of Passages and Extracts adapted for Translation into Hindustani. By John Dowson, M.R.A.S., Professor of Hindustani, Staff College. Crown 8vo. pp. 100, limp cloth. 2s. 6d.
- Elliot.** The History of India, as told by its own Historians. The Muhammadan Period. Edited from the Posthumous Papers of the late Sir H. M. Elliot, K.C.B., East India Company's Bengal Civil Service, by Professor John Dowson, M.R.A.S., Staff College, Sandhurst.
- Vols. I. and II. With a Portrait of Sir H. M. Elliot. 8vo. pp. xxxii. and 542, x. and 580, cloth. 18s. each.
- Vol. III. 8vo. pp. xii. and 627, cloth. 24s.
- Vol. IV. 8vo. pp. x. and 563, cloth. 21s.
- Elliot.** Memoirs of the History, Folklore, and Distribution of the Races of the North-Western Provinces of India; being an amplified edition of the original Supplementary Glossary of Indian Terms. By the late Sir Henry M. Elliot, K.C.B., of the Hon. East India Company's Bengal Civil Service. Edited, revised, and re-arranged by John Beames, M.R.A.S., Bengal Civil Service; Member of the German Oriental Society, of the Asiatic Societies of Paris and Bengal, and of the Philological Society of London. In 2 vols. demy 8vo. pp. xx., 370, and 396, cloth. With two lithographic Plates, one full-page coloured Map, and three large coloured folding Maps. 36s.
- Goldstücker.** A Dictionary, Sanskrit and English, extended and improved from the second edition of the Dictionary of Professor H. H. Wilson, with his sanction and concurrence. Together with a Supplement, Grammatical Appendices, and an Index, serving as a Sanskrit-English Vocabulary. By Theodor Goldstücker. Parts I. to VI. 4to. pp. 400. 1856-1863. 6s. each.
- Goldstücker.** Panini: His Place in Sanskrit Literature. An Investigation of some Literary and Chronological Questions which may be settled by a study of his Work. A separate impression of the Preface to the facsimile of MS. No. 17 in the Library of Her Majesty's Home Government for India, which contains a portion of the Manava-Kalpa-Sutra, with the Commentary of Kumarila-Swamin. By Theodor Goldstücker. Imperial 8vo. pp. 268, cloth. 21s.
- Goldstücker.** On the Deficiencies in the Present Administration of Hindu Law; being a paper read at the Meeting of the East India Association on the 8th June, 1870. By Theodor Goldstücker, Professor of Sanskrit in University College, London, &c. Demy 8vo. pp. 56, sewed. 1s. 6d.
- Griffith.** Scenes from the Ramayana, Meghaduta, etc. Translated by Ralph T. H. Griffith, M.A., Principal of the Benares College. Second edition. Crown 8vo. pp. xviii. and 244, cloth. 6s.
- CONTENTS.—Preface—Ayodhya—Ravan Doomed—The Birth of Rama—The Heir Apparent—Manthara's Guile—Dasaratha's Oath—The Stepmother—Mother and Son—The Triumph of Love—Farewell!—The Hermit's Son—The Trial of Truth—The Forest—The Rape of Sita—Rama's Despair—The Messenger Cloud—Khumbakarna—The Suppliant Dove—True Glory—Feed the Poor—The Wise Scholar.
- Griffith.** The Rāmāyan or Vālmiki. Translated into English Verse. By Ralph T. H. Griffith, M.A., Principal of the Benares College. Vol. I., containing Book I. and II. 8vo. pp. xxxii. and 440, cloth. 1870. 18s.
- Vol. II., containing Book II., with additional Notes and Index of Names. 8vo. pp. 504, cloth. 18s.
- Vol. III. pp. v. and 371, cloth. 1872. 15s.
- Hunter.** A Comparative Dictionary of the Languages of India and High Asia, with a Dissertation, based on the Hodgson Lists, Ethnical Records, and Manuscripts. By W. W. Hunter, B.A., M.R.A.S., Honorary Fellow Ethnological Society, of Her Majesty's Bengal Civil Service. Folio, pp. vi. and 224, cloth. 24. 2s.
- Ikhwanu-s Safa.** Ikhwanu-s Safa; or, Brothers of Purity. Describing the contention between Men and Beasts as to the Superiority of the Human Race. Translated from the Hindustani by Professor J. Dowson, Staff College, Sandhurst. Crown 8vo. pp. viii. and 156, cloth. 7s.

LINGUISTIC PUBLICATIONS

OF

TRÜBNER & CO.,

57 AND 59, LUDGATE HILL, LONDON, E.C.

(Late 8 and 60, Paternoster Row.)

Kern. The Brihat-Sanhita; or, Complete System of Natural Astrology of Varāha-Mihira. Translated from Sanskrit into English by Dr. H. Kern, Professor of Sanskrit in the University of Leyden. Part I. 8vo. pp. 50, stitched. Parts II. and III. pp. 51-154. Part IV. pp. 155-210. Price 2s. each part. [Will be completed in Nine Parts.]

Laghu Kaumudī. A Sanskrit Grammar. By Varadarāja. With an English Version, Commentary, and References. By James R. Ballantyne, LL.D., Principal of the Sanskrit College, Benares. 8vo. pp. xxxvi. and 424. cloth. 1l. 11s. 6d.

Maha-Vira-Charita; or, The Adventures of the Great Hero Rama. An Indian Drama in Seven Acts. Translated into English Prose from the Sanskrit of Bhavabhūti. By John Pickford, M.A. Crown 8vo. cloth. 5s.

Manava-Kalpa-Sutra; being a portion of this ancient work on Vaidik Rites, together with the Commentary of Kumarila-Swamin. A facsimile of the MS. No. 17 in the Library of Her Majesty's Home Government for India. With a Preface by Theodor Goldstücker. Oblong folio, pp. 268 of letter-press and 121 leaves of facsimiles, cloth. 4l. 4s.

Marsden. Numismata Orientalia Illustrata. The Plates of the Oriental Coins, ancient and modern, of the collection of the late William Marsden, F.R.S., etc., etc., engraved from drawings made under his direction. 4to. pp. iv. (explanatory advertisement), cloth, gilt top. 1l. 11s. 6d.

Megha-Duta (The). (Cloud-Messenger.) By Kalidāsa. Translated from the Sanskrit into English verse, with Notes and Illustrations. By the late H. H. Wilson, M.A., F.R.S., Boden Professor of Sanskrit in the University of Oxford, etc., etc. The Vocabulary by Francis Johnson, sometime Professor of Oriental Languages at the College of the Honourable the East India Company, Haileybury. New edition. 4to. cloth, pp. xi. and 180. 10s. 6d.

Muir. Original Sanskrit Texts, on the Origin and History of the People of India, their Religion and Institutions. Collected, translated, and illustrated by John Muir, Esq., D.C.L., LL.D., Ph. D.

Vol. I. Mythical and Legendary Accounts of the Origin of Caste, with an Inquiry into its existence in the Vedic age. Second edition, re-written and greatly enlarged. 8vo. pp. xx. and 532, cloth. 1868. 21s.

Vol. II. The Trans-Himalayan Origin of the Hindus, and their Affinity with the Western Branches of the Aryan Race. Second edition, revised, with additions. 8vo. pp. xxxii. and 512, cloth. 1871. 21s.

Vol. III. The Vedas: Opinions of their Authors, and of later Indian writers, on their Origin, Inspiration, and Authority. Second edition, revised and enlarged. 8vo. pp. xxxii. and 312, cloth. 1868. 16s.

Vol. IV. Comparison of the Vedic with the later representation of the principal Indian Deities. 8vo. pp. xii. and 440, cloth. 1863. 15s. (Out of print. A second edition is preparing.)

Vol. V. Contributions to a Knowledge of the Cosmogony, Mythology, Religious Ideas, Life and Manners of the Indians in the Vedic Age. 8vo. pp. xvi. and 492, cloth. 1870. 21s.

Müller. Lectures on Buddhist Nihilism. By F. Max Müller, M.A., Professor of Comparative Philology in the University of Oxford; Member of the French Institute, etc. Delivered before the General Meeting of the Association of German Philologists, at Kiel, 28th Sept., 1869. (Translated from the German.) Sewed. 1869. 1s.

Nagamanda ; or, The Joy of the Snake-World. A Buddhist Drama in Five Acts. Translated into English prose, with Explanatory Notes, from the Sanskrit of Śr. Harsha-Deva. By Palmer Boyd, B.A., Sanskrit Scholar of Trinity College, Cambridge. With an Introduction by Professor Cowell. Crown 8vo. pp. xvi. and 100. cloth. 4s. 6d.

Prakṛita-Prakasa ; or, The Prakrit Grammar of Vararuchi, with the Commentary (Manorama) of Bhamaha. The first complete edition of the Original Text with Various Readings from a Collation of Six Manuscripts in the Bodleian Library of Oxford, and the Libraries of the Royal Asiatic Society and the East India House ; with copious Notes, an English Translation, and Index of Prakrit words, to which is prefixed an easy Introduction to Prakrit Grammar. By Edward Byles Cowell, of Magdalen Hall, Oxford, Professor of Sanskrit at Cambridge. Second issue, with new Preface, and corrections. 8vo. pp. xxxii. and 204. 14s.

Rig-Veda-Saṁhita. The Sacred Hymns of the Brahmans. Translated and explained by F. Max Müller, M.A., LL.D., Fellow of All Souls' College, Professor of Comparative Philology at Oxford, Foreign Member of the Institute of France, etc., etc. Vol. I. Hymns to the Maruts, or the Storm-Gods. 8vo. pp. clii. and 264. cloth. 1869. 12s. 6d.

Rig-Veda-Saṁhita. A Collection of Ancient Hindu Hymns, constituting the First Aṣṭaka, or book of the Rig-Veda ; the oldest authority for the religious and social institutions of the Hindus. Translated from the original Sanskrit. By the late H. H. Wilson, M.A., F.R.S., etc. Second edition, with a Postscript by Dr. Fitzedward Hall. Vol. I. 8vo. cloth, pp. lii. and 348. 21s.

Rig-Veda-Saṁhita. A Collection of Ancient Hindu Hymns, constituting the Fifth to Eighth Aṣṭakas, or books of the Rig-Veda, the oldest authority for the religious and social institutions of the Hindus. Translated from the original Sanskrit. By the late H. H. Wilson, M.A., F.R.S., etc. Edited by E. B. Cowell, M.A., Principal of the Calcutta Sanskrit College. Vol. IV. 8vo. pp. 214. cloth. 14s.
A few copies of Vols. II. and III. still left. [Vols. V. and VI. in the Press.]

Sherring. The Sacred City of the Hindus. An account of Benares in ancient and modern times. By the Rev. M. A. Sherring, M.A., LL.D. ; and prefaced with an Introduction by Fitzedward Hall, Esq., D.C.L. 8vo. cloth, pp. xxxvi. and 388, with numerous full-page illustrations. 21s.

Wilson. Works of the late Horace Hayman Wilson, M.A., F.R.S., Member of the Royal Asiatic Societies of Calcutta and Paris, and of the Oriental Society of Germany, etc., and Boden Professor of Sanskrit in the University of Oxford.

Vols. I. and II. Essays and Lectures chiefly on the Religion of the Hindus, by the late H. H. Wilson, M.A., F.R.S., etc. Collected and edited by Dr. Reinhold Rost. 2 vols. cloth, pp. xiii. and 399. vi. and 416. 21s.

Vols. III. IV. and V. Essays Analytical, Critical, and Philological, on Subjects connected with Sanskrit Literature. Collected and edited by Dr. Reinhold Rost. 3 vols. 8vo. pp. 408, 406, and 390. cloth. 36s.

Vols. VI. VII. VIII. IX. and X. Vishnu Purāṇa, a System of Hindu Mythology and Tradition. Translated from the original Sanskrit, and illustrated by Notes derived chiefly from other Purāṇas. By the late H. H. Wilson, Boden Professor of Sanskrit in the University of Oxford, etc., etc. Edited by Fitzedward Hall, M.A., D.C.L., Oxon. Vols. I. to V. 8vo. pp. cxi. and 200, 344, 344, 346, cloth. 2l. 12s. 6d.

Vols. XI. and XII. Select Specimens of the Theatre of the Hindus. Translated from the original Sanskrit. By the late Horace Hayman Wilson, M.A., F.R.S. Third corrected edition. 2 vols. 8vo. pp. lxi. and 384. iv. and 418. cloth. 21s.

Wise. Commentary on the Hindu System of Medicine. By T. A. Wise, M.D., Bengal Medical Service. 8vo. pp. xx. and 432. cloth. 7s. 6d.